

ཨོཾ། འཁྲུངས་པ་ལས་དེབ་མེར་
ཁོར་བུའི་མེད་ལ།

- མཁའ་མཁུན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་།
- མཁའ་མཁུན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་།
- མཁའ་མཁུན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་།

༡༡། འཕགས་པ་འཛིག་ཏེན་དབང་ཕུག་གི་ནམ་
སྤུལ་རིམ་བྱོན་གྱི་འབྲུངས་རབས་དེབ་ཐེར་ནོར་བུའི་
ཐོང་བ་བཞུགས་སོ།།

དེབ་ཐོང་ལྔ་པ།

༡༽ སྐྱེ་ཐོང་བརྒྱད་པའི་ནམ་ཐར།

༡༽ སྐྱེ་ཐོང་དགུ་པའི་ནམ་ཐར།

༡༽ སྐྱེ་ཐོང་བརྒྱ་པའི་ནམ་ཐར།

མདོ་སྨད་ཡ་སྐུའི་གྲ་སྟོན་གོ་སྐྱེག་ཆོགས་ཚུང་ནས་པར་འགྲེམས་བྱས།

ཚུལ་སྒྲིག་དང་དེབ་གཟུགས་རྩལ་འགོད་པ།	སོ་བུ་དར་རྒྱལ།
རྒྱལ་ཁ་རྩལ་སྟོན་པ།	ཤེས་རབ་དར་རྒྱལ།
རྒྱལ་ཁ་རྩལ་འགོད་པ།	ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ།
འཕུལ་དེབ་བཅོས་སྒྲིག་པ།	དོ་རྩེ་ཆེ་མིང།

༡༣། འཁྲུངས་རབས་དེབ་ཐེང་ལོ་བུ་ལྟེ་ཐེང་པ། བོད་ལྔ་པ།
བོད་ལྟེངས་མདོ་སྤྲད་ཆོལ་ཁའི་ལྟེ་ལྟེ་གྲ་སྟོན་གོ་སྒྲིག་ཆོག་ས་རྒྱུད་ནས་བར་འགྲུལ་བྱས།

བར་དབང། མདོ་སྤྲད་དབྱས་སྤྱི་ཁྱབ་རྒྱུན་ལས་ཁང་ལ་ཡོད།
བར་སྤྱན། གྱི་ལོ་ ༢༠༡༥ ལོར་བར་གཞི་དང་པོ་བསྒྲིགས།
བར་ཐེངས། གྱི་ལོ་ ༢༠༡༥ ལོར་བར་ཐེངས་དང་པོ་དབང།

མཉེན་ཆས། Adobe InDesign CS6
དེབ་ཆད། 6.2x9.2 Inches
ཡིག་གཟུགས། Monlam Uni OuChan
དཔེ་ཉུགས། ISBN 978-81-931323-4-0

ཚུམ་སྒྲིག་པའི་སྡོན་སྤྲེང་།

༡༣༥། ཕྱོགས་བཅུ་འདུལ་འབྱུངས་ཞིང་གི་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་གདུང་འཛོལ། ལམས་གསུམ་སྐྱེ་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱི་སྤྱི་ནོར། བསྟན་འཛིན་བྱེ་བའི་གཙུག་རྒྱན་དམ་པ། ལུང་དང་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆ་གང་ལའང་འགྲན་པའི་སྒྲ་དང་བྲལ་ཞིང་མཐོང་ན་མི་མཐུན་པ་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆོག་མཆོན་དཔེའི་དཔལ་གྱིས་རབ་མཛེས། ཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོས་རབ་རྒྱ་མཚོ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་རྒྱས་ཤིང་། བདག་འཛིན་མ་རིག་པ་རྩལ་ནས་འབྱེན་པའི་གསུང་ཆངས་པའི་དབྱངས་ལྡན། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་རྣམས་མཐར་ཕྱིན་པས་བསྐྱེལ་བ་མི་མངའ་བའི་མཁྱེན་པ་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད། འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ལ་རྒྱ་མེད་པར་ཡང་གཅིག་རྒྱ་མཉེས་གཤིན་པའི་བཙེ་བའི་ངང་ཚུལ་ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཀྱིས་སྤྲུགས་བསྐྱེད་དང་སྒྲོ་དགས་སྤྲིང་ལཱི་ལྷས་ཅན་མཐའ་དག་རང་བཞིན་ངང་གིས་དབང་རྒྱ་བསྐྱུས་ཏེ་པན་བདེའི་ལམ་མཆོག་ལ་འགོད་པར་མཛད་པ། རྒྱས་གསུམ་གྱི་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་སྤྲུགས་རྗེ་དང་བཀའ་བྲིན་ལྷག་པར་ཆེ་བ། འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་རྒྱ་སྒྲིག་གར་རོལ་ཡོངས་རྫོགས་བསྟན་པའི་མངའ་བདག་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་པད་དཀར་འཛིན་པ། རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཅིང་གཟིགས་པ་ཆེན་པོ་གང་ཉིད། པཎ་སྲུབ་དང་རྒྱལ་སྟོན། གསུམ་ལྡན་རྒྱ་སྒྲིག་འཛིན་པའི་རྣམ་རོལ་རྒྱ་འཕོས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཡངས་པའི་འཛམ་གླིང་གི་སྐྱེ་འགྲོ་སྐྱེ་དང་སྒྲོས་བདག་ཅག་ཁ་བ་རི་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་

འདྲེན་པའི་སྤྲོད་སྟུགས་བསྐྱེད་དང་གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པ་ལས། བདེ་བས་
 མོངས་ཤིང་སྟུག་བསྐྱེད་གིས་མནར་བའི་འགོ་བ་ཀྱ་ཞིང་སྐྱབས་དང་མགོན་དང་དཔུང་
 གཉེན་བུལ་བ་ནམས་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ནམ་པར་ཐར་པ་ཁག་མོས་ལྷན་ནམས་གྱིས་
 ཅི་དགར་མངལ་ཆོག་པ་དང་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱིའི་གནས་ལུགས་རྟོག་ཞིབ་བྱེད་མཁན་ཡོངས་
 ལ་ཕན་ཐོགས་རེའི་དུལ་གཅིག་ཏུ་པར་འགྲེམས་བྱེད་འདུན་ཆེ་ཚུལ། སྐྱ་སྒྲེར་ཡིག་
 ཆང་ནས་སྐྱེ་ནོར་ཡལོང་ས་ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་ཡ་སྟན་སེང་གསོལ་
 འདེབས་ཞུས་པའི་བཀའ་ཕྱིར་ལེབས་སུ། “སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱིའི་གནས་ལུགས་དཔྱེད་པའི་
 གཞི་ཞིག་ངས་པར་ཡོང་རྒྱུ། དེས་ན་ད་ཡོད་མཛད་ནམ་ཁག་ནང་གསལ་བའི་སྟོན་
 རྗེས་ཆོགས་བཅད་མང་པོ་དང་། བར་སྐྱབས་ཆོགས་བཅད་ཁག་ འཆར་ཅན་མངལ་
 ཁ་མཛད་སྒྲོའི་རིགས་བཅས་དོན་གལ་ཆུང་ཞིང་། ཡིག་ཆོགས་ཆེ་བའི་གཞི་ནམས་
 མ་བཀོད་པར། རོས་འཛིན་ཞུ་སྦངས་དང་། སྟོབ་གཉེར་རི་གནང་སོགས་སྟིང་དོན་
 ཉུང་བསྟུས་དུལ་གཅིག་ཏུ་དཔར་བསྐྱབ་བྱས་ན་འཕྱས་”ཞེས་ལམ་སྟོན་བཀའ་སྟོབ་
 སྐྱེ་ལེབས་བཞིན་མཁས་པ་མཁས་པའི་རྩང་ན་མཛེས་པ་འགས་བསྟུ་བསྐྱིགས་ཁོལ་
 བྱུང་གིས། < <འཕགས་པ་འཛིན་རྟེན་དབང་ཕྱུག་གི་ནམ་སྟུལ་རིམ་བྱོན་གྱི་འཁྱུངས་
 རབས་དེབ་ཐེར་ནོར་བུའི་བྲིང་བ> >ཞེས་པའི་དེབ་བྲིང་ནམས་བྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ནས་
 སྔ་ཕྱི་པར་འགྲེམས་བྱས་པ་དེ་དག་མགོན་པོ་གང་གི་སྟུགས་རྗེས་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེར་
 འཕེལ།

ཡལོང་ས་ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཡེ་ཤེས་དབྱིངས་དབྱུང་གིས་
 གཟིགས་པའི་ལམ་སྟོན་དེབ་བྲིང་བསྐྱིགས་པ་འདི་དག་གིས་བོད་ཀྱི་ཡང་སྟུལ་རོས་
 འཛིན་ཞུ་བའི་ལམ་ལུགས་དང་དེ་ཡི་འཕྲིན་ལས་ནམས་གཞན་འགྲན་མེད་པ་དང་
 ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པ་ཞིག་དགོས་པའི་གཏན་ཆོགས་སྐྱེ་གོ་ཆོད་པ་ཞིག་གནང་

འདུག་པ་སྒོས་མེད་ཀྱང་དེ་བཅེས་ཀྱི་ཕྱི་བ་འདི་དག་གི་དཔེ་རྒྱན་ཆད་པའི་ཕངས་
 སེམས་དང་སྒོས་ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་ཕྱིར་རིམ་བྱོན་གྱི་ཐུགས་རྗེ་བཀའ་རིན་སྐྱིད་དང་། བྱང་
 པར་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འོད་ཟེར་ཀྱན་འཕགས་དཔལ་བཅེགས་ཀྱི་
 རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་སྐྱུ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་རྒྱལ་འདྲིན་པ་འདི་ག་ཉེན་དབང་ཕྱག་མི་
 ཡི་ཐོལ་གྱི་དུར་སྐྱིག་གར་གྱི་རྣམ་པར་རོལ་པ་བདག་ཅག་ཁ་བ་གངས་ཅན་པ་རྣམས་
 ཀྱི་མགོན་སྐྱབས་དང་དབྱང་གཉེན་གཅིག་ཕྱར་གྱུར་པ། ཐུབ་པའི་བསྟན་ལ་འཕགས་
 ཡུལ་པཎ་གྲུབ་བཅུ་བདུན་སོགས་ལས་ཀྱང་ལྷག་པ་འཇམ་གླིང་མཁས་གྲུབ་ཡོངས་ཀྱི་
 སྐྱེ་ཁོར་རྣམ་འབྲེན་ཕྱག་ན་པ་སྒོ་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ། འོན་ཀྱི་སྤྲད་དུ་མཆན་ནས་སྒོས་
 བ་ལ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་ངག་དབང་སྒོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་བསྟན་འདྲིན་རྒྱ་མཚོ་སྤྲད་
 གསུམ་དབང་བསྐྱར་མཆུངས་པ་མེད་པའི་སྤེལ་ཁེས་མཆན་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་སྤྲད་ཞིའི་
 གདུང་བ་སྟོལ་བའི་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གང་ཉིད། གངས་ལྗོངས་མདོ་སྤྲད་ས་ཡི་ཐིག་
 ལེར་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་མི་གསུམ་གྱི་བཞུགས་གནས་དང་། གངས་
 ཅན་མཁས་རྒྱའི་གཙུག་རྒྱན་འཇམ་དབྱངས་སྤྲ་མ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་གང་དུ་འཁྱུངས་
 པའི་གནས་སྐྱེ་འབྱུང་དང་འདབས་འབྲེལ་སྟག་མཆོར་དུ་རྒྱུར་མཐོང་སྐྱེ་བོའི་སྤྲང་
 འོར། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༥ བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཤིང་ཕག་ ཟླ་ ༥ ཆེས་ ༥ ཉིན་སྐྱེའི་
 མཆན་དཔེའི་དཀྱིལ་འཁོར་བཞད་དེ་ཤེས་བྱ་རིག་པའི་གནས་མཐའ་དག་ལ་སྐྱུངས་
 པ་རིམ་གནང་གིས་མཁས་པའི་བྱ་བ་གསུམ་གྱི་པ་རོལ་དུ་སོན་ཞིང་ཆོས་ཀྱན་ཐུགས་
 སུ་རྒྱལ་པའི་མཁའ་དབྱེད་གོང་ན་མེད་པས། ཡངས་པའི་འདི་ག་ཉེན་ཁམས་འདིར་
 འཆོ་བའི་གཟུར་གནས་མིའི་རིགས་མཐའ་དག་གིས་གྲས་མཆོད་ལྗེར་ལེན་ངང་བཀྲང་
 བྱ་ནིལ་པོ་བརྒྱུད་དུ་ཐམ་པ་བཞེས་པའི་དགའ་སྟོན་ཉེན་འབྲེལ་དུ་ལ་མགོན་པོ་གང་
 གི་སྐྱེའི་འཁྱུངས་རབས་ཀྱི་དེ་བཅེས་འདི་རྣམས་པར་འབྲེམས་བྱས་ན། ལ་རྒྱལ་བའི་

དགོངས་པ་མཐར་ཐུག རྣལ་འབྱོར་ངས་ཀྱང་ཉམས་ལེན་དེ་ལྟར་མཛད། བཟང་འདོད་
 ཟེད་ཀྱང་དེ་བཞིན་བསྐྱེད་འཆལ་ལོ། ཁྱེད་སྟོན་བྱུང་སྟོན་པའི་རྣམ་ཐར་རྗེས་འདུག་
 གདུལ་བྱའི་ཉམས་ལེན་དུ་གོ་ནས་ཕན་བདེའི་འབྱུང་གནས་རྒྱལ་བསྟན་འཛིན་སྤེལ་
 གྱིས་རིགས་མཐུན་པའི་སྐྱེ་བོ་དེ་སྟེད་ཡང་དག་པའི་ལམ་ལ་མི་ཚོངས་པར་འཕུལ་
 ཡུན་དགེ་བར་འདུད་པའི་རྒྱ་མཚན་གཏན་ཆོགས་འདི་ལྟག་མི་དགོས་པས་ལྟུལ་བ་
 དཀྱེས་པའི་མཆོད་སྲིན་དུ་འཇུག་ནས་ཆོགས་སྦྱབས་པོ་ཆེ་གསོག་པའི་ངས་དོན་གྱི་
 བཟན་བཀྲགས་སུ་རེ་སྟེ།

མདོ་སྨད་ལ་སྐྱེའི་གུ་སྟོན་གོ་སྒྲིག་ཆོགས་ཚུང་ནས། སྤྱི་ནོར་ལ་གོང་ས་
 ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྐྱེའི་འཁྲུངས་རབས་རྣམ་ཐར་གྱི་དཔེ་དེབ་འདི་དག
 ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༩ ལྷ་ ༥ པའི་ནང་གྲས་པར་ཚོམ་སྒྲིག་ཡོང་བའི་རེ་སྐྱུལ་བྱེད་སྐབས་སྤྱི་
 སྤྱིར་ལས་བྲེལ་ཆེས་འཕེལ་ལུས་དང་། ལག་ལེན་དངོས་ཀྱི་ནང་པར་ཆ་ལྷ་སྒྲིག་ཅམ་
 མིན་པར་སྒྲེབ་བྱས་དང་དོན་བྱས། བསྐྱར་བྱས། དཀར་ཆག་གསར་བཟོ། དེབ་གཟུགས་
 ཚུན་བཅོས་སྒྲིག་གི་རྣམ་ཀྱངས་བརྒྱད་དགོས་པའི་ལས་ཀ་མང་ནའང་། སྤྱིད་པའི་ལྷག་
 ཏུ་མཐའ་དག་གཅོད་བྱེད། རྒྱལ་བའི་གསུང་གི་གཅེས་ནོར། ཞི་བའི་སྟོན་གཅིག་ཕུ་ཟབ་
 མོ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང་བྱམས་པ་དང་སྤྱིང་རྗེའི་ཆ་བ་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་
 ཀྱི་སེམས་རིན་པོ་ཆེས་ཡངས་པའི་འཛམ་གླིང་ཁྱོན་གྱི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཐབས་མཁས་ཀྱིས་
 སྦྱོང་བའི་འཕགས་པ་འཛིན་རྟེན་དབང་ཕུག་དུར་སྒྲིག་གོས་བཟང་ལྷུབ་པའི་གར་དུ་
 རྫོས་ཤིང་། བསྐྱབ་གསུམ་ཡོན་ཏན་ནོར་བུའི་ཐུགས་རྒྱུད་གཏམས་པའི་རྒྱལ་བའི་ཞལ་
 སྤྱིན། བཀའ་ངོན་གསུམ་ལུན་གྱི་ཆ་བའི་སྤྱི་མ་སྤྱི་ནོར་ལ་གོང་ས་ལྷ་མེད་རྣམ་འདེན་
 ལ་སྐྱབས་མགོན་ལ་རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཅིང་གཟིགས་པ་ཆེན་པོ་ཐུགས་
 དཀྱེས་པའི་མཆོད་སྲིན་དུ་འཇུག་རེ་དང་། ལ་རོང་ཆེན་བསྟན་པའི་སྟོན་མེ་ལ་སྐྱབས་

མཆོག་གི་ཉི་རིན་པོ་ཆེས་ཀྱང་མདོ་སྤང་ལ་རོགས་གང་པན་བྱེད་དགོས་པའི་སྤྱི་སྟོན་
 ལམ་སྟོན་གནང་བ་བཅས་ཀྱིས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་དང་། རང་ཉིད་ཀྱང་ནམ་ཐར་འདི་
 རིགས་ལ་མངོན་པར་དང་བའི་དད་པ་དང་། གང་ལ་གང་འདུལ་ཐབས་མཁས་ལུགས་
 གཉིས་ཀྱིས་སྤྱི་འགོ་ནམས་བསྐྱངས་དང་སྦྱོང་བཞིན་རྗེས་འཛིན་ཐུགས་བརྩེའི་བཀའ་
 ཇིན་ནམས་དབྱ་པའི་ཀྱས་པ་སྤྱན་སུམ་ཆོགས་པས་རང་རྒྱུད་བསྐྱུལ་ཏེ་ཉིན་མཆོན་
 ལྟོས་མེད་ལྟ་བུར་ཁྱེད་གི་ལས་ལ་ཁྱུགས།

༡༽ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ལོར་གཏན་འབེབས་དེབ་གཟུགས་སུ་བསྐྱུན་པ་སོར་བཞག་གིས་^༡མ་
 ཕྱི་དེ་དང་། བོད་རང་ནས་པར་བཞོས་བཀྱིས་པའི་^༢སྤྱི་མོའི་ཤིང་པར་རྟིང་ཁྱུངས་ཁག་
 དང་། དེབ་གཟུགས་སུ་པར་དུ་བསྐྱུན་པ་སེར་ཐེག་ཆེན་སྤིང་དང་ལྷ་ལྷན་གཙུག་ལག་
 ཁང་མཉམ་བསྐྱེད་སེར་གཙུག་ནང་བསྐྱུན་དཔེ་རྟིང་འཛོལ་བསྐྱུ་ཕྱོགས་སྤྱིག་ཁང་དང་
 ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་གཉིས་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་པར་དུ་བསྐྱུན་པ། ཀྱང་
 གོའི་བོད་རིག་པ་རང་ནས་པར་འབྲེམས་བྱས་པའི་^༣ཡུལ་དབང་སྐྱུ་ཕྱེང་རིམ་བྱོན་གྱི་
^༤མཛད་ནམ་དེབ་ཕྱེང་སོགས་མ་ཕྱི་གསུམ་རེ་དང་ཞིབ་བསྟར་གྱིས་སྤེབ་ཁྱེད་ཐེངས་
 གཉིས་བྱས།

༡༽ དེ་ཙམ་ལ་ཆ་མ་བཞག་པར་སྤར་དོན་ཁྱེད་སྐྱབས་ཀྱང་། ནམ་ཐར་འདི་དག་དཔྱུས་
 གཅིག་དུ་བཀོད་པ་ཞིག་མིན་པར་གལ་འགངས་ཆེ་བ་ནམས་བར་ལེན་གྱིས་བྱབ་པ་
 ཡིན་པས་གོང་གསལ་མ་ཡིག་ཕྱི་མ་གཉིས་མ་བོར་བར་བསྐྱར་བསྐྱས་ཀྱིས་དོན་སྟོན་
 འདུག་ངེས་མ་དག་རྒྱན་འབྲམས་རིགས་དང་དོན་ལ་འབྲུལ་པ་མི་བསྐྱེད་པ་ནམས་
 དེང་སྦྱོང་སྟོ་འཕེལ་ཆེའི་ཆོག་དུ་བཅོས། གཞན་གང་ཡང་བྱང་བའི་ཡི་གེ་དང་བཟ་
 རྟིང་དོན་དེར་འདུག་ངེས་པལ་ཆེར་བོད་ཤིང་པར་རང་ལ་ཁྱུངས་བཅོལ། དཔེ་དེབ་
 འདི་རིགས་བོད་ཤིང་པར་ཁག་ལས་བརྒྱས་པ་ཡིན་སྟབས་དེ་དག་དང་དེང་སྐབས་

དེབ་གཟུགས་སུ་ཕབ་པ་གང་ལ་ཁྲུངས་བཅོལ་བའི་ཤོག་གྲངས་གསལ་འདེབས་དང་།
སྐབས་བབ་ནང་དོན་བསྟུན་ནས་བཀོད་རིགས་ལ་བསྟུན་དང་། དཔྱུས་ཀྱི་བར་སྐབས་
ཀྱི་ཆིག་རེ་བྱང་འཕྲི་ནས་དགོས་ངེས་ཆིག་ཉུང་བར་ལེན་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ནམས་ལ་
བརྟུས་ཞེས་མཆན་བྱ་བ་ཏུ་བཤིང་།

༡༽ དོན་ཁྱུས་ཀྱི་སྐབས་བོད་གནའ་རབས་ཀྱི་ཤིང་པར་ཁག་ལ་ཁྲུངས་གཟུགས་པར་
དེབ་གཟུགས་སུ་བསྟུན་པ་ལས་གོང་འོག་འབྲུག་པ་ (དེབ་ཕྱིང་གསུམ་པ། ཡསྟུ་ཕྱིང་ལྔ་པའི་
ནམ་ཐར་གྱི་ཁོངས་ཤོག་གྲངས་ ༡༡༥ ལ་གཟིགས།) དང་། ནམ་ཐར་ཕན་ཚུན་གྱི་ཤོག་གྲངས་
འབྲུག་སྟོན་ (དེབ་ཕྱིང་ལྔ་པ། ཡསྟུ་ཕྱིང་བརྒྱད་པའི་ནམ་ཐར་གྱི་ཤོག་གྲངས་ ༡༡། ཡསྟུ་ཕྱིང་བརྒྱ་
པའི་ནམ་ཐར་གྱི་ཁོངས་ཤོག་གྲངས་ ༤༡༩ དང་། ༤༩༡། ༤༡༩ ཁག་དང་། དེབ་ཕྱིང་བྱུག་པ། ཡསྟུ་ཕྱིང་
བརྒྱ་གཅིག་པའི་ནམ་ཐར་གྱི་ཁོངས་ཤོག་གྲངས་ ༡༠༠ དང་། ༡༠༡ ། ༡༡༠ ཁག་བཅས་ལ་གཟིགས།
འདིར་ཨང་གྲངས་བཏབ་པ་ནམས་མ་དེབ་ལས་གཞན་ལ་མ་ངེས།) རེ་འདུག་པ་ནམས་སྐབས་སོ་
སོར་གསལ་བཤད་ཁྲུངས་སྟེལ་བྱས།

ད་ལམ་གྱི་དེབ་ཕྱིང་འདི་དག་གྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར་ཐོག་མའི་པར་འབྲེམས་
བྱས་པ་ལས་ཕལ་ཆེར་མ་འདས་པ་ཞིག་དགོས་པས་སྐབས་བབ་ཅམ་ལས་ཞིབ་བསྟུར་
མཐར་ཆགས་བྱས་ནས་སྟོག་རྒྱ་མ་བྱུང་ནའང་དེབ་གཟུགས་སུ་བསྟུན་པ་ནམས་ལ་ད་
དུང་ཆད་ལྷག་གི་སྟོན་འདུག་ངེས་པ་རེ་བྱང་ཡོད་བཟོ་འདུག་པས་སྟོན་འདི་དག་
ལས་རྒྱ་ཆེ་ཅམ་དགོས་རིགས་ནས་བོད་ཤིང་པར་རང་ལ་ཁྲུངས་གཟུགས་རེའི་ནམ་
ཐར་སོ་སོའི་མཐུག་དཔེ་ཆ་ནམས་གང་ནས་རྟེན་ཁ་གསལ་བྱས་ཏེ་བཀོད་ཡོད།

༢༽ དེ་ལྟར་བྱེད་དགོས་སྟེན་ཡང་སྤྱི་ནོར་གོང་ས་ཡསྟུ་བས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་
གིས། ཡར་ལ་དབང་སྟུ་ཕྱིང་རིམ་བྱོན་གྱི་ཡང་སྟུ་ཕྱིན་ཚུལ་དང་སྟུ་ཡོན་གསན་སྟོང་
གི་བརྒྱད་རིམ། སྟུ་ཆེ་དེའི་མཛད་འཕྲིན་གཙོ་བོ་ཁག་བྱར་འདོན་གྱིས་ཞིབ་འདུག་གི་

རིན་ཐང་ཅན་ཞིག་བསྐྱབས་སྤྲོད་པའི་ལམ་སྟོན་བཀའ་སློབ་སྤྱི་ལོ་བས་གཞིར་
 བཟུང་སྐབས་ཁྱེད་ཀྱི་སྟོན་ཆེད་ཤོག་གྲངས་དང་ཐིག་ཕྱིང་ཚུན་གསལ་འདེབས་
 དང་། དེ་བཞིན་འདི་དག་ནང་བོད་གནའ་རབས་ཤིང་པར་ཁག་གི་དཔྱད་བཞིན་
 རྣམ་ཐར་ཆ་ཆང་བ་མེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཆེད་ལས་གཞན་བོད་ཕྱི་ནང་གང་སར་པར་
 འགྲེམས་བྱས་པའི་རྣམ་ཐར་ལྷན་དང་ཆ་ཆང་བ་ཡོད་ཤག་གིས་བཀོད་འདུག་ (དེ་
 ཕྱིང་གཉིས་པའི་ནང་འཁོད། ལྷུ་ལ་དབང་སྤྱི་ཕྱིང་གཉིས་པའི་རྣམ་ཐར་གཡང་པ་ཆོས་རྒྱུ་དང་
 དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་གཉིས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྟོགས་བརྗོད་དཔག་བསམ་སྟོན་ཤིང་།) པའི་འཁྲུལ་
 པ་དང་མ་དག་རྒྱུ་འབྱུངས་རིགས་བརྒྱུད་པའི་ཆེད་དུ་འང་ཡིན།

༥༽ ལྷུ་ལ་བའི་རྣམ་ཐར་འདི་དག་ལ་སྤྱི་སྟོན་གྱི་ས་བཅད་རྒྱ་ཆེ་བ་ལས་ཐུབ་པ་
 རྣམས་དཀར་ཆག་དུ་བཏབ་པ་དེ་སྤྱི་ཡོད་མུས་གཞིར་བཟུང་དོན་འདྲིལ་བའི་ས་བཅད་
 གང་རྒྱས་ལྷན་ལྷན་གཞིགས་པ་པོ་རྣམས་ལ་ཕན་ཆེ་ཐོགས་པ་སྟོན་མེད་ཀྱང་། དེ་
 འདྲ་ཤིས་དཔྱད་ཀྱིས་མི་འདང་ནའང་སྐབས་བབ་སྤྱི་བྱེད་གནད་འགག་གལ་ཆེ་ཁག་
 ཆང་བའི་སྤྱི་སྟོན་གྱི་ཚུལ་དུ་རྣམ་ཐར་སོ་སོའི་སྤྱི་ཁོག་སྟོང་འཆར་ཐུབ་པ་སྤྱི་མེད་
 གསར་བཏོད་ཀྱི་དཀར་ཆག་དང་གཞིགས་བདེའི་ཆེད་དོན་ཅུང་མི་འདྲ་བའི་རིགས་ལ་
 བར་དུ་འབེབས་ལྷན་པ་བཅས་དེད་དུས་ཀྱི་ལྷགས་ལྟར་བྱས།

༦༽ རྣམ་ཐར་འདི་དག་འཁྲུག་བྱས་པའི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་དཔལ་ལྷན་ལྟོད་རྒྱུད་གྲ་
 ཆང་གི་དཔེ་མཛོད་ཁང་དང་། འཕགས་ལུ་ཀུན་ཀྱི་ཕྱིས་པ་གྲ་ཆང་གི་ཆེས་མཐོའི་
 བོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྟོན་གཉིས་ཁང་གི་དཔེ་མཛོད་ཁང་། རྣམ་གངས་སྤྱི་བོད་ཀྱི་
 དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་འབྲེལ་ཡོད་ལས་བྱེད་རྣམས་ཀྱིས་དཔེ་ཆ་གང་དགོས་མཁོ་སྟོན་
 གཡར་པོ་གནང་བའི་བཀའ་དྲིན་གྱིས་མ་ཤིས་པར་བཞག་ལས་རྣམ་ཐར་སྐྱབས་གཙང་
 འདི་དག་ཐུབ་པས་རོགས་རམ་བྱེད་པོ་དེ་དག་ལ་ཐུགས་རྒྱུ་ཆེ་བྱ།

པ། སྤྱི་ནོར་ཡལོང་ས་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་བཀའ་ཆོས་ཤིག་གི་སྐབས།
 དཔེ་དེབ་པར་བསྐྱོན་བྱས་ན། མ་དག་པ་ཞིག་ལ་དག་པ་ངོས་འདྲིན་གྱིས་མ་དག་རྒྱན་
 འབྲམས་བྱས་ན་ལེགས་པོ་མེད་པས་དག་བཅོས་ཁྲུངས་འཕེར་བྱེད་དགོས་པའི་མན་
 ངག་ལམ་སྟོན་གནང་བ་དང་དཔེ་དེབ་འདི་དག་གཞན་དང་མི་འདྲ་བ་སྟོང་བཅང་
 གིས་ཞུ་སྒྲིག་བགྱིས་པ་འདིར་ལེགས་ཆོགས་ཅི་མཆིས། ཡལོང་ས་ལྷ་མིའི་ནམ་འདྲེན་
 ཡསྐབས་མགོན་ཡུལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཅིང་གཟིགས་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་
 ཐུགས་དགུས་པའི་མཆོད་སྤྱིན་དུ་གྱུར་ནས་སྐྱོ་ཆོ་ཡཞབས་པད་བསྐྱལ་བརྒྱར་བརྟན་
 པའི་རྒྱ་རུ་འགྱུར་བ་དང་།

དཀྲུས་གཅིག་ལྷ་བྱར་ཤོག་ལྟེ་སྟོང་ཕྱག་མང་པོ་དུས་སྤང་ནང་ཞུ་སྒྲིག་བྱེད་
 དགོས་པས། ལུས་སེམས་བསྐྱིམས་ཏེ་ཞིབ་ཆགས་ནན་ཏན་བྱས་སྤུལ་ཡང་། ད་དུང་
 ཤའི་མིག་གིས་མ་མཐོང་བ་དང་ཕྱ་རྒྱས་ཀྱི་དབང་དུ་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་
 པའི་ལས་བསགས་པའི་ནོར་འཁྲུལ་རིགས་མི་ཉུང་བ་ཞིག་ཡོད་ངེས་ལ་སོང་མཐོལ་
 བཤགས་ཞུ་བ་དང་། ཤེས་ནས་སྤྱོད་པའི་གཞུང་གནས་སྟོན་ལྟན་མཉམས་ཀྱིས་ཡོ་བསྐྱང་གི་
 དགོངས་འཆར་ཡང་གནང་རེ་བཅས་འཁྲུངས་རབས་དེབ་ཐེར་ནོར་བུའི་ཕྱོང་བའི་
 དཔེ་ཆོགས་བསྐྱར་དུ་ཚོམ་སྒྲིག་བྱེད་པོ་འཕགས་ཡུལ་གི་རྟེན་བྱས་པ་གྲུ་ཆང་གི་སྟོབ་
 སྤྱི་སོ་རུ་དར་རྒྱས་ནས།

པོད་རབ་གནས་ཤིང་ལུག་ལོའི་དཔོ་རྒྱའི་ཡར་ཆོས་ ༡༩ ཡསྐའི་སྤྱི་གཟའ་
 ལྷག་པ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༥ ལྷ་ ༩ ཆོས་ ༡ ལ།

དཀར་ཆག

༡༣༥༥ རྒྱལ་པའི་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་གཟིགས་ཆེན་པོ་རྗེ་བཙུན་སྒོ་བཟང་བསྟན་པའི་
དབང་ཕྱུག་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྤྱན་གྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་མདོ་ཙམ་
བརྗོད་པ་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

༡༽ མཚོད་པར་བརྗོད་པ་དང་གང་དུ་སྐྱེ་འཁྲུངས་པའི་ཡུལ་གྱི་ཆེ་བ། ཡབ་ཡུམ་གྱི་རིགས་རྩས་དང་
སྐྱེ་ལྷུ་མས་ཞུགས་པ་དང་འཁྲུངས་པའི་སྤྱི་ཕྱིར་ལྷན་བཟང་སྒྲ་ཆོགས་པ་བྱུང་། 1

༢༽ རྒྱ་གཞོན་དུས་ནས་ཐ་མལ་པའི་སྒྲོན་ཚུལ་ལས་འདས་པ་དང་། ཡཔཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པ་ནས་དོན་གྱིས་ངོས་འཛིན་གནང་ནི་དབུ་སྐྱེས་གཙུག་ཕྱུང་བཞེས་ཤིང་དབང་ལྷང་རེས་རྗེས་
འཛིན་གནང་། གཞུང་ས་ནས་ཀྱང་མཉེས་ཐང་བདེ་བ་ཅན་དུ་གདན་ཞུས་གྱིས་གྲས་མཚོད་ལྷུར་ལེན།
ཡོངས་འཛིན་གསར་བསྐྱོ། མན་རྩ་གོང་མས་ཀྱང་མཐུན་འཁྱུར་དང་སྤར་ཡཔཎ་ཆེན་མཆོག་ཆེད་
ཐེབས་གྱིས་དབང་ལྷང་རེ་གནང་བ་དང་ཅེ་པོ་བྱང་པོ་ཏྲ་ལའི་གསེར་གྲིར་མངའ་གསོལ་ཞུས། 7

༣༽ ཡཔཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ནས་རྗེས་གནང་དང་ལྷང་འགའ་རེ་གསན། འོ་གསར་དགྱེས་
མཚོད་དང་ར་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་མཚོད་འབུལ་ཟབ་རྒྱས། དགའ་ལྷན་གྱི་འཛིན་གསར་བསྐྱོ།
འབྲུག་སྡེ་སྲིད་ནས་ཞུས་པ་རྗེས་འཛིན། སྤར་ཡཔཎ་ཆེན་མཆོག་ཐེབས་པའི་མདུན་ཆོགས་སྤྲ་མ་
དགོ་ཚུལ་གྱི་སྒྲུབ་བཞེས་དང་། ལྷང་བཀའ་དབང་གིས་མང་དུ་ཞུས། ཡརྒྱལ་དབང་མཆོག་གིས་
གཞན་དག་ལ་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་ཞིང་ཡོངས་འཛིན་ལས་བཀའ་འབུམ་མང་པོའི་ལྷང་ཞུ། འོ་གསར་
དགྱེས་མཚོད་དང་སྒོན་ལམ་ཆོགས་མགོན་དུ་ཐེབས་ཏེ་གསུང་ཆོས་དང་རྟེན་རྣམས་ལ་མཚོད་འབུལ་
གནང་། 21

༤༽ འོ་གསར་དང་སྒོན་ལམ་སྤྱིའི་དགྱེས་མཚོད། རྒྱ་ནག་ཏྲ་པོ་ཏྲ་ལ་བཞེངས་པའི་དགོན་སྡེ་གསར་
བསྐྱེན་མཁན་པོ་བསྐོ་བཞག ཡཔཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཡོངས་འཛིན་ཆང་ལས་དབང་བཀའ་ལྷང་

མཐའ་ཡས་པ་གསན་བཞིས། མཚན་ཞབས་གསར་བསྐྱེད་ཐོག་གཞུང་ཆེན་མོར་ཐོས་བསམ་གནང་
མགོ་ཚུགས། ལོ་སྟོན་ལྷ་ཕྱིའི་དགེས་མཆོད། འབྲས་སྤངས་སུ་ཆེབས་བསྐྱར། དེ་མའི་དགོངས་རྒྱུ་
སྤྲུལ། བསྟེན་རྒྱུ་གི་སྟོན་པ་བཞིས་ཏེ་རྒྱལ་བའི་གདུང་འཛོལ་ཏུ་ལྷུང།32

༥༽ ཡཔཎ་ཆེན་རིན་པོའི་ཆེད་ཞལ་སྤྲུལ་ནས་མི་ཏུ་རྩོམ་བྱེད་དང་བརྒྱ་ཚུལ་མཚན་དབང་བཀའ་ལྷང་
བཅས་མང་དུ་ཁྱེད་དགའ་ལྡན་དང་སེར། ལྷོ་ཁྱེད་དགོན་གནས་ཁག་དང་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་སོགས་སུ་
ཆེབས་བསྐྱར་གྱིས་འགྲོ་ནམས་རྗེས་འཇིག་དང་། ལྷ་སར་ལོ་སྟོན་གི་དགེས་མཆོད། རུ་སྤྱིང་དུ་ཆེབས་
ཞལ་བསྐྱར་པར་ཡཔཎ་ཆེན་རིན་པོའི་དབང་ཕྱོགས་སུ་ཐེབས་ལམ་མཁའ་འབྲད་གྱིས་བཀྱར་བཅོས་
དང་གསུང་ཆོས་རེ་ཁྱེད་གནང།43

༦༽ རུ་སྤྱིང་དང་ཡང་དགོན། ལྷག་ལྷང་། དགའ་ལྡན་ཆོས་འཁོར་སྤྱིང་། བྲག་ཡེར་པ་བཅས་སུ་
ཆེབས་བསྐྱར་དང་དགའ་ལྡན་དུ་ཐུགས་དམ་ལ་འབྲས། ལྷགས་གི་ལོ་སྟོན་གི་དགེས་མཆོད། ཡཔཎ་
ཆེན་མཆོག་ཞིང་དུ་གཤེགས་པས་དགོངས་རྒྱུ་མཆོད་འབུལ། ཁལ་ཁའི་མཆོག་སྤུལ་ལ་མཚན་
འདོགས་དང་། ཡར་ཉིད་ནས་ལྷགས་གཉིས་གི་ཐུགས་འགན་གཙོར་བཞེས་དང་ཡོངས་འཇིག་གསར་
བསྐྱོ། ཡཔཎ་ཆེན་མཆོག་སྤུལ་ཅད་གཙོད་ཐུགས་བརྟག་སོགས་བསྟན་འགྲོ་རྒྱུ་བདེའི་འཕྲིན་ལས་
རྒྱ་ཆེ་འཕེལ།54

༧༽ ཡཔཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་མཆོག་སྤུལ་ངེས་ཉིད་བྱུང་བར་ཞབས་བརྟན་གསོལ་སྟོན་
བཀའ་ཚུམ། རྩོམ་པར་བཀའ་སྟོན་དགོངས་འཁོར་ཆབ་གསར་བསྐྱོ། ལྷ་སྤུལ་མང་པོར་བསྟེན་རྒྱུ་
སྤྲུལ་གནང་། རིན་ཆེན་རིལ་སྤྲུལ། ཡཔཎ་ཆེན་སྐྱོད་མའི་སྐྱོ་གདུང་གསར་བྱུང་ལ་དཀར་ཆག་
བཀའ་ཚུམ། བཀྲས་ལྷན་དུ་ཆེབས་བསྐྱར་གྱིས་ཡཔཎ་ཆེན་མཆོག་སྤུལ་ལ་དགེ་བསྟེན་གི་སྟོན་པ་
གནང་རྗེས་འབྲས་སྤངས་སུ་ཐེབས། ལོ་གསར་ལྷ་ཕྱི་གཉིས་སོགས་ལུལ་སོ་སོར་འདོད་ཆོས་དང་སྤར་
འབྱུང་གི་བྱེད་སྟོན་མས་འཆོམས་མེད་དུ་བསྐྱུངས།66

༨༽ བད་ཡམས་བྱུང་དོགས་ལ་རིལ་སྤྲུལ་དང་ལྷང་སྐྱོ་པེ་ཅིང་དུ་གཤེགས་པས་ཆབ་གསར་བསྐྱོ།
ཡོངས་འཇིག་ཆང་ལས་གསང་འདུས་འགྲེལ་པ་བཞི་སྤྲུལ་གསན། ཆེད་གཟིམ་ཆུང་དང་ལྷ་ལྡན་

གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ལྷེབས་རིས་གསར་བཞེངས་དང་ཉམས་གསོ་ལ་རབ་གནས་དགུས་སྟོན། ཡོངས་
འཛིན་ཆང་ལས་བདེ་མཆོག་སྤྱོད་ཀྱིན་གསལ་གསན། གོ་ཁྲའི་དུས་ཟིང་བསྐྱངས་བསྐྱོག་དང་
སྦྱིད་གོང་ནས་རྩི་ལོ་ལ་གྱི་ཤུ་ར་གདན་འདྲེན་གནང་བ་སོགས་འགོ་ཚུམས་བཅེ་བས་མ་བཟང་བའི་
གཟིགས་པ་ཡངས།78

༧༩། ཡཔཎ་ཆེན་མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེ་ལྷ་ལྡན་དུ་ཆེད་ཕེབས་བསྐྱངས་པར་རབ་བྱུང་གི་ཕྱི་མ་པ་དང་
འདོད་ཆོས་རེ་འབྱུག་བཞེས། གོར་བོད་ཆེངས་འགྲིག་གི་ལེགས་འབྱུག་གི་བཅེ་མཆོག་གིས་ཉེན་
བཞེན་པ་མཐའ་དག་གསར་བསྐྱོན། ལོ་སྟོན་གྱི་དགུས་མཆོད་སོགས་སུ་འགོ་ཚུམས་ཐུགས་བཅེས་རྩེས་
འཛིན་དང་བཅད་རྒྱ་རེ་ལའང་བཞུགས། ཡམགོན་པོ་མཆོག་རང་ཉིད་ནས་ཀྱང་ཡོངས་འཛིན་ལས་
གསུང་ཆོས་རེ་གསན་ཞུས།89

༡༠། ཡོངས་འཛིན་ཚུམ་གཉིས་དང་འདུས་པ་མང་པོས་གསོལ་འདེབས་ནན་ཞུས་བཞིན་སྟགས་རྩེ་
ཆེན་པོའི་དབང་ལྷ་ཕྱིས་རྩེས་འཛིན་དང་། ཡོངས་འཛིན་གྱི་ཆེན་མཆོག་དགོངས་པ་རྩོགས། མཐའ་
མཆམས་སུ་གོ་ཁྲའི་ཟིང་འཁྲུག་ཆེ་བས་ཡཔཎ་ཆེན་མཆོག་སྤྱལ་དབྱུས་ཕེབས་ཀྱིས་ལྷན་རྒྱས་དང་།
གོར་བོད་ཟིང་འཁྲུག་ལ་སྤྱན་དམིགས་དང་ཡུལ་དབང་མཆོག་ལུལ་གཞན་དུ་མི་ཕེབས་པ་ཐག་
གཅོད། མན་རྩུ་གཞུང་ནས་གོར་བོད་འཁྲུག་སྐོང་ལ་ཐེ་བྱས།98

༡༡། གོར་བོད་འཁྲུག་པ་ཞི་ཞིང་ཐེ་གཏོགས་མན་རྩུ་དམག་དཔོན་ཕྱིར་བསྐྱོད་དང་ཡོངས་འཛིན་
མཆོག་དགོངས་པ་རྩོགས་པ་དང་དེའི་ཚུམ་ཐར་བཀའ་ཚོམ། གོ་ཁྲའི་སྐྱབས་ཞུ་འབྱོར། ཡུལ་དབང་
མཆོག་གིས་ཚུར་བསྐྱན་སྤྱན་རྒྱལ་རེ་ཤར་བས་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གི་ཞབས་བརྟན་གཏོས་ཆེ་སྐྱབ་པ་
དང་། མགོན་པོ་མཆོག་ཉིད་ནས་ཀྱང་རྒྱུང་རིང་ཐུང་གི་སྦྱེ་རྒྱ་མཐའ་དག་གི་འདོད་པ་ཡིད་བཞིན་དུ་
སྐོང་བར་མཛད། 109

༡༢། ཐུགས་དམ་ཉེན་དུ་རྩེ་བཙུན་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དང་ཡི་དམ་རྩི་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་གྱི་སྐྱབ་བརྟན་
ཆེ་ལེགས་གསར་བཞེངས། ཐུན་བཞིའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་འགྲུས་ཤིང་བསྐྱན་འགྲོའི་དོན་ཚུམས་ཡར་
ལྷན་གནང་། གསེར་བུམ་དཀྲུག་འདོན་ཐོག་མར་འཕགས་པ་ལྷའི་ཡང་སྤྱིད་ངོས་འཛིན་དང་། མཆོག་

གསུམ་ལ་བསྟེན་བཀུར་དང་དན་སྟོང་ལ་སྦྱིན་གཏོང་གི་སྒོ་འཕར་ཡངས་པོ་ཕྱེས། 121

༡༩༽ ཅེ་པོ་བྲང་པོ་ཏྲ་ལར་བཀའ་གདམས་སྒྲ་བརྒྱད་དང་དགེ་སྟོང་མ་དཔལ་མོའི་ལྷགས་ཀྱི་སྦྱང་གནས་སྒྲ་བརྒྱད། ཆེ་དཔག་མེད་སྟོང་སྦྱ་གསར་བཞེངས། ཆེ་མཆོག་སྤིང་གི་སྒྲིག་ཡིག་བཀའ་ཚོམ། ལོ་སྟོན་གྱི་དགུས་མཆོད་སྒྲར་ལམ་བཞིན་བཀའ་དྲིན་བསྐྱངས། རྗེའི་གཟིགས་པ་ལྷ་དང་སྟེན་སྒྲ་སོགས་གསར་བཞེངས་ཀྱི་བཀའ་བྲལ་དང་། མན་རྩ་གོང་མ་གཤེགས་པའི་དགོངས་རྒྱུགས་སྟོན་དང་། ཡུལ་པའི་བཀའ་འཁྱུར་རིན་པོ་ཆེར་སྒྲིགས་ཤིང་སོགས་གསར་བསྐྱུན་གྱིས་འབུལ་བཞེས། 130

༡༩༽ ལྷགས་སྒྲེལ་ལོ་སྟོན་གྱི་དགུས་མཆོད། བསྟན་སྤིང་སྦྱི་བྱེའི་བདེ་ཚར་བསྟན་འཁྱུར་དང་གསུང་འབུམ་རེ་གསར་བཞེངས། ཡོངས་འཛིན་མཆོག་གི་ཡང་སྦྱལ་ངོས་འཛིན། ཡཔཎ་ཆེན་མཆོག་སྦྱལ་རིན་པོ་ཆེ་བསྟེན་རྒྱུ་བར་ཆེད་ལེབས་བཞིན་བཀའ་དྲིན་བསྐྱངས། སྒྲ་སྦྱལ་དང་དཔོག་ལག་རྣམས་ཀྱིས་གཅོས་ཐག་ཉེ་རིང་ནས་འཕྱོར་པའི་སྦྱེ་པོ་བྲངས་ལས་འདས་པར་འདོད་ཆོས་ཀྱི་རེ་བའི་ཡིད་ཀྱི་དཔལ་བུ་བཀའ་བར་བྱས། 139

༡༩༽ ལྷང་སྦྱའི་ཡང་སྤིང་ལྷ་སར་འཕྱོར། ཡསྐབས་མགོན་མཆོག་གིས་ལོ་སྟོན་གྱི་དགུས་མཆོད་སྒྲར་ལམ་ལྷར་དང་། ཆེ་དབང་རེ་འབུལ་བཞེས་ཀྱིས་བཅད་རྒྱལ་ལྷ་ཕྱི་མང་དུ་བསྐྱངས། ས་སྦྱ་བདག་ཆེན་ལེབས་པར་ནང་མའི་གསུང་སྤིང་སྦྱར། བཅད་རྒྱལ་བཞུགས་པ་དང་འདོད་ཆོས་ལྷ་སྦྱལ། ཡགོང་ས་ལྷ་པའི་སྦྱ་བརྟན་ལ་གཟུགས་གཞུག་ཟབ་འབུལ་དང་རབ་གནས་རྒྱས་པ། རྗེ་བཙུན་དམ་པའི་མཆོག་སྦྱལ་ལ་བསྟེན་རྒྱུ་ཅིང་གཟིམ་རྒྱུ་འདྲ་སོགས་གདན་ལྷ་གནང་། 150

༡༩༽ ཡུལ་དབང་རིན་པོ་ཆེས་ཚུལ་བསྟན་སྦྱ་སྦྱན་བཞེས་པར་ཞབས་བརྟན་འབུལ་བཞེས། སྦྱ་ཆེ་རྒྱལ་པོའི་རྣམ་ཐར་སྦྱི་སྟོམ། སྦྱན་ཆབ་འཕྲོད་བཞེས་དང་། བཀྲས་སྦྱན་ནས་སྦྱན་འདྲི་འཕྱོར་པར་བཀའ་ལན་རྗེས་འཛིན་གནང་། 162

༡༩༽ མི་འཛིགས་སྟོག་གི་སྦྱབས་སྦྱིན་དང་རྗེའི་སྦྱ་འབྲུག་གསར་བཞེངས་དང་འབྲུང་འཁྱུར་ཆེད་རྗེས་འཛིན་འགའ་རེ་གནང་བ་ཙམ་ལས་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་གཏད་པའི་འདུན་པ་བརྒྱུག་ཏུ་མ་གནང་བར་འོད་གསལ་ཆོས་སྦྱའི་ངང་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པས་སྦྱ་གདུང་ལ་སྦྱི་ལྷ་དང་། སྦྱི་སྦྱེར་

ནས་དགོངས་ཚོགས་རྒྱ་གང་ཆེ་སྟེ།..... 171

༡༥༽ འཇུག་བསྐྱེད་ཆོག་པ་བཅད་དང་ནམ་ཐར་འདི་དེ་ལྟར་བཅུམས་པ།..... 180

༡༦།། རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སློ་བཟང་བསྟན་པའི་འབྲུང་གནས་ངག་དབང་
ལྷ་རྟོགས་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྤྲུལ་ནས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་མདོར་མཚོན་པ་དང་པའི་
ཡིད་འཕྲོག་ཅེས་བྲ་བ་བཞུགས་སོ།།

༡༧༽ མཚོན་པར་བཞོན་པ་དང་ཐོས་བསམ་གྱིས་འཇུག་པའི་དགོས་པ། ༡༨༽ གོང་མ་གཞན་ལས་ཁྱད་
པར་དུ་འཕགས་ཚུལ། ༡༩༽ མཚོག་འདི་ཉིད་གང་དུ་འཁྲུངས་པའི་ཡུལ་དང་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རིགས་
རུས། མངལ་དུ་ཞུགས་ཏེ་སྦྱོང་འཁྲུངས་པའི་མཛད་པ།..... 183

༢༠༽ བྱིས་དུས་ནས་ཐ་མལ་པ་ལས་ཁྱད་དུ་འཕགས་ཤིང་གསུང་གི་སྒོ་བྱེ་ཙམ་ནས་༢༡༽ དབང་གོང་
མ་རྣམས་ཡིན་ཚུལ་གྱི་གསུང་མང་དུ་བྱོན་པས་ཡུལ་དབྱས་ནས་ཀྱང་མ་བྱའི་རྣ་བར་དབྱར་རྩ་ལྷོ་བ་
བཞིན་དགའ་བའི་གར་གྱིས་སྦྱོས་ཏེ་གདན་ཞུ་འབྱོར་པར་ངོ་མཚར་བའི་གསུང་ཐོགས་མེད་དུ་སྦྱུལ།
བོད་ཡུལ་དབྱས་སུ་གདན་ཞུས་ཀྱིས་ཞོགས་ཀྱར་སྒོན་དུ་གཞུང་ནས་བཀྱར་བཅོས་ཆད་མེད་དང་
ཆལ་གྱང་ཐང་དུ་བྱགས་ཐེབས་པར་སྦྱོར་གོང་མའི་མཛད་པ་ཁ་སང་གི་བྲ་བ་བཞིན་གསུངས་པས་ཀྱང་
ཡ་མཚར་བ་དང་དོགས་སེལ།..... 192

༢༢༽ ཆལ་གྱང་ཐང་དུ་བཞུགས་མལ་གྱིས་གཞུང་ནས་རྒྱལ་ཆབ་དང་མི་དྲག ༢༣༽ ཁྱེད་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་སོགས་མངལ་དུ་ཐེབས། སྦྱོར་གོང་མའི་ཡང་སྤྱི་དོན་འདི་ན་གཏན་འཁེལ་གྱིས་དགེ་བསྟན་
གྱི་སྒོམ་པ་བཞེས་གནང་གིས་བྱིས་པའི་ཆ་ལྷགས་སྤངས་པར་དགྱེས་ཚུལ་མཛད།..... 202

༢༤༽ ཡི་གེ་སྦྱོར་སྟོན་གི་དབྱ་འཇུགས་དང་ལྷ་དང་སྤྲུལ་མ་ཡི་དམ་སོགས་ཀྱི་གཟིགས་སྤངས་བསམ་གྱིས་
མི་བྱབ་པ་བྱུང་། ཡོངས་འདི་ན་གཉིས་གསར་བསྐྱོད་ཞུས་པ་ལས་དབང་ལྷང་རེ་ལུལ།..... 213

༢༥༽ ཡོངས་འདི་ན་ལས་དཔལ་དོ་རྩེ་འདིགས་བྱེད་ཀྱི་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་རྒྱུད་སྤོན་པར་བྱས་ཤིང་།
ཆལ་གྱང་ཐང་ནས་བོད་གངས་རྒྱུངས་ལྷ་སྤེ་མི་སྤེ་ཡོངས་ཀྱིས་ཐེབས་བསུས་ཀྱིས་དབྱས་འཁྱར་ལྷ་

ལྷན་ཆོས་ཀྱི་ཞིང་གི་སྤྱི་ཕྱོང་གོང་མ་ན་རིམ་གྱི་གསེར་ཁྱི་ཆེན་མོར་མངའ་གསོལ་ཞུས་ཤིང་ལྷགས་
ལུང་རེས་ཀྱང་རྩིས་འདྲིན་མཛད།..... 222

༤༽ དེ་གི་སྤྱིར་སྒྲིག་གི་ཆལ་སྤྱོད་དང་དད་ལྷན་ནམས་ཀྱིས་ཞུས་ཏེ་རྣམས་ལུང་རེས་ཀྱང་རྩིས་
འདྲིན། ར་ས་སྤྱུལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དང་པོ་བྱང་པོ་ཏ་ལ་སོགས་སུ་གནས་གཟིགས། བརྟན་
གསོལ་གྱི་རིམ་པ་རེ་འབུལ་ཞུས་དང་། ལྷག་ལྷ་མང་པོའི་ཞལ་གཟིགས་ངོ་མཚར་པའི་གསུང་མང་དུ་
ཐེབས་ཤིང་ཡོངས་འདྲིན་ལས་དབང་རྩིས་གནང་བྱ་ཆེ་ཙམ་ཞུས། 232

༥༽ ཡོངས་འདྲིན་ཆང་ལས་སྒྲར་ཐང་བརྒྱ་ཆའི་རྩིས་གནང་གསན་བཞིས། དད་ལྷན་ནམས་ལ་འདོད་
ཆོས་ཀྱིས་དབུགས་དབྱུང་། པོ་བྱང་ཆེན་པོ་ཉམས་གསོ། རྒྱལ་ཆབ་མཆོག་ཞིང་དུ་གཤེགས། ལོ་གསར་
དང་སློན་ལམ་དཀྱིས་མཆོད་བཅས་ཀྱི་སྒྲར་སྒོལ་ཁག་ཉམས་མེད་ཀྱིས་བསྟན་འགྲོ་སྤྱི་ བྱེར་གང་པན་
གནང་།..... 243

༦༽ སྤྱི་མཁན་སྤྱིང་ལས་ཆུང་དུར་སྟོད་པ་དབུགས་དབྱུང་དང་། ཡོངས་འདྲིན་དེ་མོ་སྤྱིད་སྤྱོད་དུ་
གསར་བསྐྱོ། དད་ལྷན་ཁག་རྩིས་འདྲིན། ཡོངས་འདྲིན་གསར་བ་ཆེ་འདོན། ཡོངས་འདྲིན་རྒྱལ་སྤྱུ་
སྤྱུལ་སྤྱི་དགོངས་པ་གཞན་དོན་གཏང་པ་དང་དེའི་ནམ་ཐར།..... 253

༧༽ ཤར་པ་ཆོས་རྩི་ཡོངས་འདྲིན་དུ་གསར་བསྐྱོ། ལོ་སློན་གྱི་དཀྱིས་མཆོད་ཉམས་མེད། ལྷགས་བསྐྱས་
བཅད་རྒྱ་རེ་ལ་བཞུགས་སྤྱུས་ཐག་ཉེ་རིང་གི་དད་ལྷན་གདུལ་བྱ་རྒྱ་མཆོའི་ཡིད་ཀྱི་རེ་བ་ཡོངས་སུ་
ཆོམ་པར་མཛད། སྤྱི་ཆེ་བརྟན་པའི་གསོལ་འདེབས་ཤུགས་དྲག་ཞུས། 260

༨༠༽ ལྷ་ལྷན་སྤྱུལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་ཉམས་གསོ་དང་ཡཔ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལས་བར་
མ་རབ་བྱུང་དང་དགེ་ཆུལ་གྱི་བསྐྱབས་སྟོན་བཞེས་གྲུབ་པའི་ལེགས་འབུལ་དང་། ཡཔ་ཆེན་མཆོག་
ནས་དབང་ལུང་རེས་ཀྱང་རྩིས་འདྲིན་གནང་།..... 270

༨༡༽ རབ་བྱུང་སྟོན་བཞེས་གྲུབ་པའི་ལེགས་འབུལ་རེ་ཞུས་པ་དང་། ཡཔ་ཆེན་མཆོག་གཙང་དུ་
ཆེབས་བསྐྱར། ལོ་སློན་གྱི་དཀྱིས་མཆོད་སྤྱི་ལེགས་གྲུབ། བོད་ནང་ཞུལ་འཁྱུག་པ་ཆོས་ཕྱོགས་སུ་
ཞི་བར་བྱས། དད་ལྷན་སྤྱི་རྒྱའི་རེ་བ་ཡིད་བཞེན་དུ་གྲུབ་པ་གནང་སྟེ་བསྐྱས་གཞུང་ལ་ཐུགས་བཅོན་

གནང་མགོ་བབྱང་ཞིང་ཆེ་འདིའི་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་རགས་བཅོད། མོན་ལམ་ཆེན་མོའི་དང་མྱིན་ལག་གི་དོན་གཉིས་འབྲུབ་པའི་དགའ་བ་སྐྱེད་པར་བྱས། 279

༡༡༽ ཡུལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མཆོག་ངེས་དོན་གྱི་འདིག་པ་གཏན་སྤངས་ཟིན་ནའང་ངང་དོན་སྐྱེ་ཞེས་ཚུལ་མཛད་པའི་མུར་དང་ལྷན་དཔག་ཏུ་མེད་པར་ལྷགས་ལུང་དང་མོན་ལམ་ཆོགས་དབྱར་ཐེབས་གནང་། ཞབས་པད་བརྟན་གསོལ་མང་དུ་བྱས་ཆེས་འདིན་བསྐྱོག་དཀའ་བ་དང་རིམ་གྱོད་སྤྲན་དབྱེད་ཀྱི་ཆེར་བཅུས་པ་ལ་མ་གཟིགས་པར་སྐྱེ་ལམས་རེ་སྟོད་དུ་གྱུར་ཅིང་མཐར་ཐུང་ན་ལས་འདའ་བའི་ལྷས་ངན་ཡང་མང་དུ་བྱུང་།..... 292

༡༡༽ གདུལ་བྱ་ཏྲག་འདིན་ཅན་རྣམས་ཆོས་ལ་བསྐྱལ་ཕྱིར་སོགས་དགོས་པ་དུ་མའི་སྤྲད་རེ་ཞིག་གཟུགས་སྐྱེ་རགས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱེ་ཚུལ་བརྟན་པ་ན་ཐུགས་དགོངས་ཚོགས་ཐབས་དང་སྐྱེ་གདུང་ལ་སྤྱི་བྱས་མཆོན་མཆོད་འབུལ་ཟབ་རྒྱས། སྤྱི་སྐྱོང་དེ་མོ་མཆོག་རྒྱལ་ཆབ་ཏུ་བཞུགས་པའི་རེ་བ་བྱས། 305

༡༢༽ སྐར་ཡང་མཆོག་གི་སྤུལ་སྤྱེའི་སྒྲོས་གར་མུར་དུ་ངོམ་ཕྱིར་རྣམ་དཀར་དགེ་སྤྱབ་དང་སྤྱི་སྐྱོང་དེ་མོ་རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་ཆབ་ཏུ་མངའ་གསོལ། ཡུལ་དབང་འདིའི་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་ཐར་མྱི་སྟོན། 315

༡༤༽ མཇུག་བསྐྱེའི་ཆོགས་བཅད་དང་དགེ་བསྟོན་རྣམ་ཐར་འདི་རི་ལྷར་བཅུམས་པ། 321

༡༥༽ རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་གཟིགས་བཅུ་པ་ཆེན་པོ་ངག་དབང་སྟོ་བཟང་འཇམ་དཔལ་བརྟན་འདིན་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཆོ་དཔལ་བཟང་པོའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ངོ་མཆར་ནོར་བུའི་འཕྲེང་བ་ཞེས་བྲ་བ་བཞུགས་སོ།།

༡༽ ཡུལ་དམ་པ་རྣམས་ལ་མཆོད་པར་བཅོད་པ་སྟོན་དུ་བཏང་ཞེ་བོད་འདི་འཕགས་པ་སྤྲན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གདུལ་ཞིང་དུ་གྱུར་ཚུལ་དང་ཡུལ་དབང་སྐྱེ་ཐེང་རིམ་བྱོན་གྱི་སྐྱེ་འཕྲེང་དང་འབྲེལ་བའི་དོགས་གཅོད། 325

༡༽ ཡུལ་གྱི་བྱང་ཚུལ་དང་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རིགས་རྩལ་སྟོན་ལ་གཟིགས་པ་དང་སྐྱེ་འབྱུངས་པའི་སྣ་
 རྒྱུ་སྤྱོད་མཚར་བའི་ལྟས་དུ་མ་བཅས་དང་སྐྱེ་བཞུགས། 332

༡༽ ལྷ་སྒྲའི་ལུང་བཞུགས་དང་བྱེད་ནས་ཡ་མཚར་བའི་མཛད་བཟང་རིམ་མེད་པས་སྐྱེ་བྱའི་ཁ་
 རྩ་ཉི་མ་དང་འོད་ཟེར་བཞིན་འགོག་མེད་ཡོངས་གྲགས་སུ་ཁྱུར་ཏེ་གཞུང་ས་ནས་ལི་ཐང་ཤོག་དུག་གི་
 བྱེད་བཞུགས་དཔུང་མང་དུ་ཁྱུས་མཐར་ལི་ཐང་དགོན་ཆེན་དུ་གདན་འདྲེས། 340

༢༽ སྐྱེའི་ན་ཚད་ཆེས་ཕྱ་ཡང་དམ་པའི་རང་རྟགས་གསལ་བར་མངོན་ཞིང་སྟོན་གནས་རྒྱུ་དང་
 གྱིག་སྤང་མང་དུ་བྱོན། གསེར་བུམ་དགྲུག་འདོན་མི་དགོས་པར་ལི་ཐང་མཚོག་སྤྱུལ་རང་ལ་གཏན་
 འཁེལ་བྱང་འདུན་ཆེ་བ་ལེགས་ལམ་མ་བྱང་བར་སྤར་ཡང་དོགས་གནས་འོས་སྤྱུལ་ཅད་གཅོད་བྱས་
 པ་ལས་གསུམ་ལྷ་ལྷན་ཚོས་ཀྱི་ཞིང་ས་དང་ཉེ་བར་གདན་འདྲེན་ཐག་གཅོད་བྱང་། 352

༣༽ མདོ་ཁམས་ཕྱོགས་ཀྱི་དོགས་གནས་འོས་སྤྱུལ་གསུམ་གདན་ཁྱུས་དང་། ལི་ཐང་མཚོག་སྤྱུལ་རིན་
 བོ་ཆེ་ལི་ཐང་ཐུབ་ཆེན་བྱམས་པ་སྤྱིང་དགོན་ནས་བོད་དབུས་སུ་གདན་འདྲེན་ཆེབས་བསྐྱར་ཁྱུས་
 པར་ལམ་དུ་འཁོད་པའི་སྐྱེ་བོ་མཐའ་ཡས་པར་འདོད་ཚོས་ཀྱི་རེ་སྐོང་དང་མི་འཛིགས་སྟོག་གི་སྐྱབས་
 སྐྱོན་གནང་བཞིན་འབའ་ཚོས་སྤེར་ཞབས་སོར་བཀོད། 363

༤༽ སྤར་ཁམས་དང་བྲག་གཡལ། ཆབ་མདོ། ཀོང་པོ་རྒྱ་མདའ། འོལ་དགའ་སྟོན་བཅས་རིམ་བརྒྱད་
 ཀྱིས་མེདས་པར་ལམ་བར་སྐྱེ་སེར་གྱི་ཚོགས་གང་འདུས་ལ་བཀའི་བྱིན་སྐབས་དོ་མཚར་བ་མང་དུ་
 གནང་བཞིན་མཉེས་ཐང་བདེ་བ་ཅན་དུ་ཞབས་སོར་འཁོད་པར་གཞུང་མང་ནས་གཟིགས་གསོལ་
 དང་ཟླ་ཚང་ཁག་དང་ཁམས་ཚན་སྟོན་གྱིས་མཇལ་ཞུ། ལོ་གསར་གྱི་དཀྱིས་མཚོད་རྣམས་ཐུགས་
 ཉམས་སུ་བཞེས། 374

༥༽ རྟུན་གཟིགས་པར་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དང་སྤིད་སྐྱོང་། གཞུང་ཞབས་མི་དག་སྟོན་
 ཀྱི་མདུན་སྐྱོང་མའི་ཉེར་སྤྱད་དོས་འདྲིན་བཞུགས་དཔུང་དང་གསེར་བུམ་དགྲུག་ཐོན་གྱི་རིམ་ལ།
 རྟུན་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཡོངས་རྫོགས་དགེ་བསྟན་གྱི་བསྐྱབས་སྟོན་གནང་བ་དང་དེའི་དཀྱིས་སྟོན་
 བསྐྱར་ཞིང་རབ་བྱུང་སྟོན་བཞེས་ཀྱི་སྟོན་འགྲོའི་མཚོད་འབུལ་རྣམས་ཁྱུས། 386

༡༥ ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་གཞི་མ་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྒྲོམ་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་པར་དགོངས་ཏེ་ཡཔཎ་ཆེན་
 ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སོགས་ལས་ཆོགས་སྒྲུ་མ་རབ་བྱུང་གི་སྒྲོམ་བཞེས་གནང་བར་དགྲེས་སྟོན་ཟབ་
 རྒྱལ། མན་རྩ་གོང་མ་ནས་རྒྱ་བོད་འབྲེལ་ལམ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡི་གེ་ཕུལ་འབྱོར། ཡཔཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་
 ཡལ་དབང་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེར་འབུལ་མཆོན་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་ལྷགས་ལུང་རེས་རྩེས་འདྲིན། ཡི་
 གེ་སྦྱོར་སྟོག་གི་ཡོངས་འདྲིན་གསར་བསྟོ།..... 400

༡༦ ཡཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ནས་ཡལ་དབང་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེར་སྒྲུ་
 ཕྱིར་དབང་ལུང་ཁྲིད་མང་དུ་གནང་འབུལ། མན་རྩ་གོང་མས་ཀྱང་འབུལ་བསྐྱར་དང་ཁྱེན་
 རྒྱལ་ལྷ་ཆོང་ནས་བརྟན་བཞུགས་རྒྱས་འབུལ། སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་སྤང་བརྟན་མདུག་
 རྒྱན་མཆོད་དཀར་མེ་གསར་འབུལ་སོགས་གྲས་མཆོད་དང་རྩེས་འདྲིན་གྱི་མཛད་པ་འབྲུམས་སྤྲལ།
 412

༡༧ སྤྱི་གཞོན་དུས་གསུངས་པ་རྣམས་བསྟེལ་བ་མི་མངའ་བའི་ཚུལ་དང་ཡི་གེ་སྦྱོར་སྟོག་སྟོབ་པ།
 སྟོན་བྱུང་རྣམ་ཐར་རེ་གསན་པའི་ཐོལ་གྱིས་དེ་དག་གི་མཛད་པ་བཞིན་བདག་གིར་བཞེས་པའི་
 ཐུགས་བསྐྱེད་དང་ཡོངས་འདྲིན་གཉིས་གསར་བསྟོ། འདོད་ཆོས་རེ་གསན་བཞེས་དང་གཞན་རྒྱང་
 རིང་ཐུང་གི་ཞི་བྱག་གི་མཛུལ་བཅར་ཡོངས་ཀྱི་རེ་བ་བསྐྱངས།..... 424

༡༨ མཉེས་ཐང་རུ་བ་སྟོད་ནས་སྤར་སྟོལ་གྱི་ཐེབས་བསུ་རིམ་པས་གང་གི་དགྲེས་ཞིང་གྲུ་འདྲིན་
 གཉིས་པའི་གཞུལ་མེད་ཁང་པོ་བྱང་ཆེན་པོ་ཏ་ལར་གདན་ཞུས་བགྱིས་ཏེ་མན་རྩ་གོང་མ་ནས་ཕུལ་
 བའི་དངོས་རྩེས་སོགས་རིམ་བཏེག་དང་། ཡསྤྱི་གོང་མ་རིམ་བྱོན་གྱི་གསེར་ཁྲི་ཆེན་མོར་ཡལ་བ་
 ཡོངས་ཀྱི་ཞལ་སྦྱིན་བསྟན་འདྲིན་ཀུན་གྱི་གཙུག་རྒྱན་དམ་པར་མངའ་གསོལ་བར་གཞུང་ས་ནས་
 དགྲེས་སྟོན་བསྟར།..... 433

༡༩ ཡཔཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སྤྱི་བྱང་གིས་དབུས་སྤྱི་ཁག་དང་སྤྱི་ཁག་གདན་ས་ཆེན་པོ་
 སོགས་ཕྱོགས་རིས་མེད་ནས་གསེར་ཁྲི་མངའ་གསོལ་གྱི་ལེགས་འབུལ་རྒྱས་པར་བསྟར།..... 451

༢༠ ཡོངས་འདྲིན་རྣམས་ལས་བཤད་པ་རེ་གསན་བཞེས་དང་བཅད་རྒྱ་རེ་ལའང་བཞུགས་ངོས་

མཐའ་དབུས་སྒྲིཊ་ཁྱ་མང་པོས་ཡུལ་དབང་མཆོག་གསེར་ཁྲི་མངའ་གསོལ་ལེགས་བྲུབ་ཀྱི་དགའ་
 རྟོན་འབུལ་བ་དང་། ཞལ་མཛལ་གསུང་ཐོས་ལ་རེ་བ་རྣམས་ཡིད་བཞིན་དུ་སྐོང་བར་མཛད་ཐུར་སྲར་
 སོལ་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་གནང་སྟོ་རྣམས་གོང་འཕེལ་ངང་བཞུགས།..... 457

༡༤༽ ས་རྒྱའི་དུས་ཆེན་དང་བསྐྱེད་བསག་སྦྱོང་ཞལ་འདོན་འཆར་འཕར་དང་ཡོངས་འཛིན་རྣམས་
 ལས་རྟོན་པའི་དུས་ཆེན་སོགས་ཀྱི་བྱུང་བ་རེ་གསན་བཞེས། བྱག་དཔེ་ཐུགས་འཛིན་ཀྱི་དབུ་འཛུགས།
 རིམ་གཉིས་ཟབ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་བཅད་རྒྱ་རེ་ལྷུར་བཞེས་དང་ཕྱོགས་ཉེ་རིང་ནས་འབྱོར་ཐོན་ཁག་
 རྗེས་འཛིན་སོགས་བཀའ་བྲིན་བསྐྱེད།..... 471

༡༥༽ ར་སྤོང་ཁྲི་ཆེན་གྱིས་གཙོས་ཡང་སྤྱི་རེ་ངོས་འཛིན་དང་ཡོངས་འཛིན་ལས་དབང་རེ་གསན་
 བཞེས། རྒལ་དུ་ཡགོང་ས་མཆོག་གི་སྒྲིཊ་དབུ་གསར་བཞེངས། ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་ཆེན་དག་དབང་སྟོན་
 གྲགས་གཤེགས་ཚུལ་དང་ཚབ་གསར་བསྐྱོ་འདོག ཡབ་རྗེ་གཤེགས་ཤིང་བསྟེན་མཆོམས་རིམ་གཉིས་
 རོ་རྗེའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་འབྲས་པ་དང་ཞབས་བརྟན་རེ་འབུལ་བཞེས། ལོ་གསར་དགུས་མཆོད་སོགས་
 སྲར་སོལ་རྣམས་ཉམས་མེད་གོང་སྤེལ་ངོས་མཐའ་ལྡན་སྒྲིཊ་འགྲོ་རྣམས་ཐུགས་བཅའི་རྗེས་འཛིན་སྤར།
 481

༡༦༽ ལྷ་ལྷན་དུ་ཆིབས་བསྐྱར་གྱིས་གནས་གཟིགས་མཆོད་འབུལ་ཐུགས་སྟོན་ཟབ་རྒྱས། གསན་
 བཞེས་འཕྲོ་སྦྱོང་ངོས་འགྲོ་རྣམས་རྗེས་འཛིན་དུས་ལས་ཡོལ་མེད་ངང་ལྷགས་ལུང་རེ་གནང་། བཅད་
 རྒྱལ་བཞུགས་པར་གཟིགས་སྤང་ཡ་མཆོན་བྱུང་བ་དང་། ཞབས་བརྟན་རེ་འབུལ་བཞེས། སོག་སྒྲུལ་
 སྒྲིཊ་ཐེང་ཞིག་ལ་ཆོས་སྦྱོང་གི་འཁྲུ་ལྷོག་གིས་དཀའ་ངལ་རིམ་བྱུང་ལས་གྲོལ་བར་མཛད་པ་སོགས་
 གཟུགས་མེད་དག་ཀྱང་དབང་དུ་འདུ་བའི་བྲུབ་ཏུགས་ཁྱད་པར་བ་བསྟན་པ་སོགས་ཆོས་ལྷན་གྱི་
 མཛད་འཕྲིན་ཟབ།..... 492

༡༧༽ རྗེ་པོ་བླང་གི་གཟིམ་རྒྱུང་ཁག་ཞིག་གསོ་དགོས་གལ་དང་སྒྲུབ་གནས་པ་བོང་ཁར་ཐུགས་བཞེད་
 བཞིན་ཕེབས་བཞུགས་བསྐྱེད་ཤིང་གནས་དེའི་ཆེ་བ། ཐུགས་དམ་ཞལ་འདོན་དང་ཆོས་སྦྱོང་གྱི་
 མཛད་པ་གོང་འཕེལ་བྱུང་ཞིང་གཟིགས་སྤང་ཁྱད་པར་བ་རེ་ཡང་བྱུང་། རྗེ་པོ་བླང་དུ་ཆིབས་བསྐྱར་

གྱིས་ཕྱོགས་རིས་མེད་ཀྱི་འགྲོ་བ་རྣམས་དགེས་བཅེད་ཐུན་རས་གྱིས་བརྒྱ་བའི་ངོས་བཅད་རྒྱ་རེ་
ལའང་བཞུགས་ཤིང་ཐུགས་རྗེའི་ཟབ་བྱང་ཕྱིར་ངོམ་དང་ལྷགས་ལུང་རེ་གནང་།..... 503

༡༥༽ ཏུས་ཆེན་དང་འབྲེལ་བར་སྒྲིབ་སྦྱོང་ལ་ཐུགས་བརྩོན་དང་། ཐོ་བྲང་ཉམས་གསོ་ལེགས་གྲུབ་ཀྱི་
རབ་གནས་དང་དགེས་སྟོན། ཕྱོགས་ཉེ་རིང་གི་རྒྱ་འབྲལ་ལ་འབྱོར་ཐོན་གྱི་མཛུལ་ཕྱག་བཅུ་གསུམ་
དགྲུང་སྒྲིག་ལ་ཐེབས་པར་བརྟན་གསོལ་སྒྲུ་བྱི་རིམ་ཅན་འབྲལ་བཞེས། ཡང་གྲིང་རེ་ངོས་འདྲིན་དང་
བཅད་རྒྱ་ལ་བཞུགས་ཤིང་ལྷོག་པ་ཐོས་བསམ་དང་སྦྱོང་བ་བསམ་གཏན་བྱང་འབྲེལ་གྱི་མཛད་པ་
རྒྱབས་པོ་ཆེ་བསྐྱངས། མཚན་ཞབས་གསར་བསྐྱོ།..... 515

༡༧༽ བསྐྱུས་གྲར་གསན་བསམ་གྱི་ཐུགས་བརྩོན་སྟོང་མེད་ངོས་ཐོས་བསམ་གྱི་འཇུག་པ་གཏན་ལ་
དབབ་ཕྱིར་གདན་ས་ཆེན་པོ་འབྲས་སྤངས་སུ་ཆིབས་བསྐྱར་གྱིས་གྲ་ཚང་དང་ཁམས་ཚན་སོགས་
སུའང་གདན་ཁུས་ཐེབས་བཞུགས་གྱིས་བཀལ་བརྟན་བཀྲོ་སྒྲིང་དང་ལྷགས་ལུང་རེས་རྗེས་འདྲིན།
ཆེ་ཐོ་བྲང་ཏུ་ཐེབས་པའི་ལམ་ཁོར་གནས་རྒྱུད་ཏུ་ཆིབས་བསྐྱོད་གནང་བར་སྐྱེ་ཉེན་ནས་ལུང་བསྟན་
གསོལ་འདེབས་གྱི་སྐྱབས་ཁུ་སོགས་མཛད་འཕྲིན་རྣམས་ལེགས་པར་གྲུབ་སྟེ་ཆེར་ཐེབས། 526

༡༠༽ ཐུགས་གཉེར་གསན་བཞེས་གྱི་ལེགས་འབྲལ་དང་མཛུལ་ཁུ་སོགས་རེ་བ་བསྐྱངས། རྒྱ་འབྲལ་
སྤངས་པའི་བཅད་རྒྱ་དམ་པོར་བཞུགས། ལྷ་ལྟན་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་ཆོགས་མགོན་ཏུ་ཐེངས་དང་
པོར་གདན་ཁུས་ཆིབས་བསྐྱར་གྱིས་རང་གཞན་གྱི་མཚན་པ་རྣམས་ཟག་མེད་བདེ་ཆེན་གྱི་ངོ་པོར་
བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་ཕྱོགས་བཅུད་རྒྱལ་བ་རྣམས་དགེས་བསྐྱེད་གྱི་སྐུན་དམིགས་ཐུགས་སྟོན་
བསྐྱངས། གཞུང་ཆེན་པར་བྱིན་གསན་བཞེས་དབུ་འཇུགས། སེ་རར་ཆིབས་བསྐྱར་གྱིས་བཀལ་
བརྟན་བཀྲོ་སྒྲིང་གི་ལེགས་བཤད་ཆོས་ཆར་གྱིས་ལྷ་མི་བཅས་པའི་སྐྱེ་འགྲོའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཞིང་ས་བརྒྱན་
པར་བྱས་ནས་ཆེ་ཐོ་བྲང་ཏུ་ཐེབས།..... 543

༡༡༽ ལས་ཚན་ཆེ་རྒྱུད་གི་མི་སྣ་རེ་བསྐྱོ་འདྲིན་དང་། ཐུགས་གཉེར་འདྲིན་ཚོད་ཆག་མེད་ངང་བསྟེན་
མཚམས་རིམ་ཅན་ལ་འབྲས། དཔེན་གནས་ས་པོང་ཁར་ཐེབས། ཆེར་ཐོ་བྲང་གསར་བཞེངས་དང་
ཉམས་གསོ་གྲུབ་པར་དགེས་སྟོན། སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་ཆོགས་མགོན་ཏུ་ཐེབས་བཞུགས་གྱིས་བྱི་ནང་

གི་མཆོད་ཆོག་ནམས་དག་པ་རབ་འབྱམས་སུ་བྱིན་བརྒྱབས་ཀྱིས་རྒྱལ་ནམས་དགེས་ཤིང་བསྟན་
 འགྲོའི་ལེགས་ཆོག་འཕེལ་བའི་ཐུགས་སྟོན་ཉལ་པར་བ་བསྐྱངས། གཞུང་ཆེན་པར་བྱིན་གསན་
 བཞེས་ཐུབ་པ་དང་དབྱ་མའི་གཞུང་ཐུགས་གཉེར་གནང་བའི་མགོ་ཚུགས་པའི་དགེས་སྟོན་བསྟན་
 འབྱུང་། ལོ་མཇུག་རིམ་གཉིས་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་བསྟེན་མཆོམས་ལ་འབྲུག། 553

༡༡༽ རྒྱ་རྒྱལ་ལོ་གསར་དགེས་མཆོད་སྐར་ལམ་ལྟར་དང་གསན་བསམ་ལ་བཙོན་པས་གཞུང་དོན་ལ་
 དེས་པ་རྟེན་པའི་དོ་མཚར་ནམ་ཐར་བསམ་ཀྱིས་མི་བྱལ། བཅད་རྒྱ་རེ་ལ་བཞུགས་ཤིང་ཐུགས་རྫོགས་
 བྱེད་ལ་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་ལྟན་དུ་གདན་ཞུས་ཀྱིས་ཡབ་སྐུ་ལྟན་རྒྱས་བསྐྱངས། དུས་ཆེན་
 དང་བསྟུན་དགེ་སྦྱོང་གི་བསྐྱབ་སྟོན་ཡང་དག་པ་བཞེས་ནས་ཐུབ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་བདག་པོར་
 བཞེངས་པར་ལྟ་སྟེ་མི་སྟེ་ཡོངས་ནས་དགེས་མཆོད་ཐུལ་བའི་རིམ་པ་དང་། ལ་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་
 གཙུང་དུ་ཆེབས་བསྐྱར་དང་ལེགས་འབྱུང་བྱེད་མི་འབྱམས་གྲས་ཤིང་བཟན་གསལ་རེ་བྱ་གནང་རྗེས་
 རིམ་གཉིས་ཀྱི་ཐུགས་དམ་ལ་བཙོན།..... 565

༡༡༽ ཤིང་ལུག་ལོ་གསར་དགེས་མཆོད་སོགས་སྐར་འབྱུང་གོང་འཕེལ་དོས་གསན་བསམ་ལ་བཙོན་
 པས་འདུལ་བའི་གསན་སྦྱོང་ཐུབ་སྟེ་མཛོད་གཞུང་ལ་ཐོས་བཙོན་གྱི་དབྱ་འདྲུགས། བཅད་རྒྱ་རེ་ལ་
 ཡང་བཞུགས་སྐྱུ་རྒྱུང་རིང་ཐུང་ནས་དད་འདུས་ཀྱིས་འབྱོར་པའི་སྐྱེ་འགྲོ་ནམས་རྗེས་འཛིན། སྐྱེ་
 སྐྱུན་ཅུང་བཞེས་པ་སེང་དག་དུ་ཐུར་ཅིང་འབྱོར་ཐོན་གྱི་མཇུག་ལ་ལྷ་ཟམ་མ་ཆད། 581

༡༢༽ མེ་ལུག་ལོ་གསར་དགེས་མཆོད་ནམས་ཡར་ལྟན་དུ་རོལ་བཞེས་དོས་ཞིང་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་
 མཛོད་པ་རེ་ཉམས་བཞེས་དང་། འབྱོར་ཐོན་གྱི་དད་མཇུག་བ་གངས་མང་པོར་རྗེས་འཛིན་གྱིས་
 བསྟན་འགྲོའི་དོན་རྒྱ་གང་ཆེ་གནང་། མཛོད་གནས་བདུན་པའི་ཤེས་པ་བཅུའི་ནམ་བཞག་འཆད་
 སྐབས་བར་ཐུགས་བཙོན་གནང་ཐུབ་པ་ནས་རྒྱན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཐར་ནམ་མཁུན་སྐད་ཅིག་དང་
 པོ་དང་། འདྲ་གསལ་དང་། སྐྱེ་ལུས་ཟུང་འདྲུག་སོགས་མཛོད་དུ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་ལ་དོགས་གཙོད་
 བྱ་བྱ་དུ་གནང་།..... 592

༡༣༽ སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ནམས་སྐྱེ་འཆི་ལ་རང་དབང་ཐོབ་ཀྱང་མུ་དན་ལས་འདའ་ཚུལ་སྟོན་དགོས་

པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། ཡམགོན་པོ་འདི་ཉིད་ནས་ཀྱང་སྐྱེ་ལམས་མི་བདེ་བའི་ཚུལ་བསྟན་པས་གསོལ་
སྟན་འཕྲོད་སྦྱོར་དང་། བརྟན་གསོལ་འབྲལ་བཞིས། གདན་གསུམ་དང་རྒྱད་ཟླ་སྟོང་སྟངས་སྟེ་
ཞབས་བརྟན་རྒྱ་གང་ཆེ་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱབ་སྟེ་དང་། ཡོངས་འཛིན་ལས་ཆེ་དབང་མང་དུ་འབྲལ་
བཞིས།..... 598

༡༤༽ ཡཀུན་གཟིགས་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་འགོ་བ་ནམས་ཀྱི་ཡིད་སྟུག་བསུལ་གྱིས་ནོན་ཏེ་
བརྟན་གསོལ་བར་མ་ཆད་པ་དང་། རང་སྦྱོན་བབ་མྱེ་བ་དང་། ཕྱི་སྐྱོང་ན་གྲགས་པ་སོགས་ཕྱི་ནང་དུ་
རྟགས་མཚན་ངན་པས་ཁྱབ་ཀྱང་ཡམགོན་པོ་མཆོག་ནི་ཞིང་གཞན་ལ་དགྲེས་པས་སྟོ་ཉམས་གྱིས་
ཁེངས་ནས་བཟུང་ཏེ་མཛད་པའི་ཐ་མ་བསྟན་པས་སྤྲ་དམ་གསལ་འདེབས་རིམ་ཅན་ཞུས།..... 609

༡༥༽ རགས་པའི་གཟུགས་སྐྱེ་བཞག་སྟེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལུས་ལོངས་སྟོང་རྫོགས་སྐྱེ་མངོན་དུ་མཛད་པས་
སྐྱེ་གདུང་རིན་པོ་ཆེར་སྤྲི་ཞི་འོས་བཀྱིས་ཏེ་གདུང་མཇལ་ཞུ་བ་དང་། དགོངས་རྫོགས་སྟོན་ལམ་
སེར་ཆོགས་ཆེན་མོ་གསར་འཛུགས། བདག་ཉིད་འཇུག་ཅིང་དབང་བཞི་ལེན་པ་སོགས་ནམ་དཀར་
དགེ་སྐྱབ་སྟེ་མཐའ་བྲལ་བ་སྐྱབ་སྟེ་དང་སྐྱེ་གདུང་བཞགས་ལུལ་ནམ་རྒྱལ་མཆོད་རྟེན་བཞེངས་
གྲུབ་པས་དེར་བཞགས་གསོལ་གྱིས་རི་སྤྱོད་ནམ་གནས་ཀྱི་བར་གཞོམ་གཞིག་བྲལ་བ་དག་པ་རབ་
འབྱམས་ཀྱི་རོ་བོར་བྱིན་འབེབས་ཀྱི་རབ་གནས་རྒྱས་འབྲལ།..... 617

༡༦༽ རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ནམ་ཐར་འདི་རི་ལྟར་བརྩམས་པ་དང་མཇུག་བསྟེད་ཆོགས་
བཅད། གཞུང་འདི་གྲུབ་པའི་ཚུལ་བཤད་པ། 627

༡༡༥༥ རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་མཐུན་གཟིགས་ཆེན་པོ་རྗེ་
 བཙུན་སློ་བཟང་བསྟན་པའི་དབང་ཕྱུག་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་
 བཟང་པོའི་ཞལ་སྤྲོན་གྱི་རྣམ་པར་ཐར་བ་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པ་འཇམ་
 སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

༡༽ མཚོད་པར་བརྗོད་པ་དང་གང་དུ་སྐྱེ་འཁྲུངས་པའི་ཡུལ་གྱི་ཆེ་བ། ཡབ་ཡུམ་གྱི་རིགས་རུས་དང་
 སྐྱེ་ལྷུ་མས་ཞུགས་པ་དང་འཁྲུངས་པའི་སྤྱི་ཕྱིར་ལྷན་བཟང་སྣ་ཚོགས་པ་བྱུང་།

༢༡༥༥ རྗེ་བཙུན་སློ་མ་དམིགས་མེད་སྒྲིང་རྗེའི་རང་མདངས་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་མཐོང་བ་
 དོན་ལྡན་དེ་ཉིད་གྱི་ཞབས་གྱི་པ་སློ་བུ་མ་མེད་པར་གྲུས་པས་ཐུག་འཚལ་ལོ། །

གང་གི་རང་བཞིན་ནམ་མཁའི་ཁྱོན་ལྷར་དགོངས་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བས།
 ཁྲིད་མཚོ་ཞི་བར་ཡོང་ཡེ་མི་མངའ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཚོག་ལྡན་ཉིད། །དབྱིངས་
 དང་ཡེ་ཤེས་དུས་གསུམ་དུས་མེད་ཡེ་ནས་འདུས་མ་བྱས་གྱི་སྐྱེ། །མ་སྐྱེས་མི་འགགས་
 སྐྱན་རས་གཟིགས་དབང་བདག་སློའི་པད་མཚོར་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག །

(༥ བ་༥༥ ༩ ཐ་༡) དེ་ལྷར་མོས་གྲུས་བྱི་བཞེན་གྱིས། སྒྲིང་གི་ཚུ་གཏེར་གཡོས་
 བ་ཡིས། །དཔག་ཡས་ཡོན་ཏན་འོ་མཚོ་ལས། །རབ་དཀར་ངང་མོས་ཟེགས་མ་འཐོར། །

དེ་ཡང་ (༩ ཉ་༥༥ ༩ འ་༥༥) རྒྱལ་དབང་ཕྱུག་ན་པ་སློ་སློ་བཟང་བསྐལ་བཟང་
 རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོ་མེ་བྱི་ལོ་འབྲས་སྤྲུངས་སུ་བཞུགས་སྐབས་སློ་གསལ་སྒྲིང་གི་
 ཆོས་རྒྱུ་གཟིགས་ནས་དེ་མོ་རིན་པོ་ཆེར་བཀའ་ཕེབས་སུ། །ཁོ་པོ་གཟུགས་གཙོང་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བརྒྱུད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

འདི་ལས་ན་གཞོན་སློ་རིག་གསལ་བའི་ཚས་ར་བ་འདི་འབྲར་སློན་ཞེས་དང་། སྐབས་
ཤིག་གསལ་དཔོན་གྲགས་པ་མཐའ་ཡས་ནས་ཡ་རྒྱལ་མགོན་མཆོག་སྐྱ་གཟུགས་
གཙོང་བ་འདིར་ཞབས་བརྟན་སྟན་བཅོས་ཀྱིས་འཕྲོད་བཞེས་མ་བྱུང་། རྗེ་སྤྲུལ་རང་གི་
ཐུགས་བསྐྱེད་ལ་རག་ལས། བསྟན་འགྲོར་དགོངས་སྐྱ་གསལ་དྲངས་ཡོང་བའི་དགོངས་
གཏང་བཅེ་གཟིགས་མཁྱེན་ཞེས་གསུང་འཕྲོས་སྟོང་ལ་ཞུས་པར། བཀའ་ལན་ལ་ངེད་
ཀྱི་གཟུགས་ངན་པ་འདིར་ཐབས་བཅོས་ཀྱིས་རུང་ཞིག་བདེ་བ་བྱུང་གིད་ཀྱང་། ཚས་
འཆད་སྤེལ་སོགས་བསྟན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་བྱུང་པ་དཀའ་བས་སྤར་གཞོན་ཅུའི་ལུས་སུ་
ཀྱུར་ནས་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡང་དག་པ་བྱེད་པར་སློན། ཁྱོད་རང་ཆེ་རིང་པོ་
ཡོང་བ་ངེད་ནས་སློན་ལམ་བྱེད་ཅེས་བཀའ་ཕེབས། དགོངས་པ་གཞན་དོན་དུ་གཏང་
ཁར་སྐྱེ་འཁོར་རྣམས་ཀྱིས་ཞབས་པད་ཡུན་དུ་བརྟན་པ་དང་། གཞན་དོན་དགོངས་པ་
གཏང་བྱིན་ན་མཆོག་སྐྱུ་གསལ་དྲངས་ཕེབས་དགོས་ཞུས་པར། སྟན་ཆེར་གཟིགས་
ཞལ་འདུམ་བག་དང་བཅས་དོན་ཀྱིས་ཞལ་བཞེས་གནང་བ་ (༩ བ་༥། ༡༠ འ་༡༡) ལྟར་
དོན་ལ་གནས་པའི་མཆོག་གི་སྐུ་སྐྱེ་ལྟར་བྱོན་པའི་ཡུལ་ཞིང་། ཡབ་ཡུམ་རིགས་
སོགས་རིམ་པར་འཆད་པ་ལ།

གཙང་ (༡༠ བ་༥། ༡༡ ཐ་༡༡) ཐོབ་རྒྱལ་ཞེས་སྐུ་པའི་ར་མ་དཀར་མོས་
སྟན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྐྱེ་རང་བྱོན་རྟེན་ནས་རྟ་རྗེ་དགེ་བསྟན་འབུམ་ཞེས་པས་གཙང་
འབུམ་དུ་གདན་དྲངས་པ་ཞུ་ལུའི་ནང་རྟེན་དགེ་སྟོང་དཔལ་མོའི་སྐྱེ་མཆིན་བཞུགས་
པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་གསུང་འབྱོན་མ་སོགས་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་བཞུགས་པའི་ཡུལ།
ཚས་རྒྱལ་སྟོང་བཅན་ཀྱི་རུ་འབུམ་ལྟ་ཁང་སོགས་མཁན་སྟོབ་རྣམས་ཀྱིས་ཞབས་ཀྱིས་
བཅགས་ཤིང་། བསྟན་འཛིན་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་གཙང་རོང་གི་མེས་སྟོན་ཆེན་པོ་འབྲངས་
ནས་མར་པ་གདན་དྲངས་པ། ཚས་འཁོར་སྤང་སེངྒེ་རྒྱལ་མཚན། ལྷག་ཆང་ལོ་ཙ་བ་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

ཤེས་རབ་རིན་ཆེན། ལོ་ཆེན་སྐབས་མཆོག་དཔལ་བཟང་། པཎ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་
སོགས་འཁྲུངས་ཤིང་། རེད་མདའ་བ། རྩེ་ཚོང་ཁ་བ། སྤར་ཐང་ལོ་རྩེ་བ། ལོ་ཆེན་གྲགས་
པ་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་གདན་འདྲིམ་ཞིང་། མངའ་རིས་དག་བཅོམ། ལྷ་ལྟན་ཤེས་རབ་
གྲགས་པ། གྲོ་སྟོན་བདུད་རྩི། མཆིམས་ནམ་མཁའ་གྲགས་རྣམས་ཀྱིས་ལང་གོ་སྤྱོད་
འདིར་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་ཤིང་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་བཟླ་ཤེས་པའི་གནས་ལྟ་རི་སྤང་
ཞེས་སྤྲུག་ངས་ཀྱི་སྒོ་མཐོ་བ། མདའ་རྩེ་པོ་དལ་དུ་རྒྱ་བ། སྟོན་ཤིང་གི་ར་བས་དཀྱིགས་
ཤིང་། བྱ་རིགས་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པ་འཁོར་བའི་སྐྱེ་གཞིས་དེར་འཁྲུངས་པར་གྱུར་དོ།
།

དེ་ནས་འཁྲུངས་དུས་ཀྱི་རྟགས་ཡ་མཆོན་གཤམ་དུ་འཆད་འཁྱུར་རྣམས་
གཅིག་ནས་གཅིག་དུ་བརྒྱུད་དེ་གཞུང་ནས་གསན་པར་བརྟེན་སྤྲོ་མ་དང་ལྟ་ལ་ལྟ་
བསྟན་དང་གསུང་བརྟག་སོགས་ཀྱིས་གཏན་འབེབས་གནང་བར། དང་པོ་པཎ་ཆེན་སྒོ་
བཟང་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་དབང་པོས་མཆོག་སྤྱལ་ཆེད་ཐུགས་སྟོན་མཛད་པར། མན་ལ་
ལམ་དུ་རྒྱལ་བ་དངོས་སུ་མཇུག་པར་རྩིས་སྤྱལ་སྤྱི་སྒོས་གར་འཁྲུལ་བྲལ་གང་ཡིན་
ལྟས་པར་སྐྱེ་ཉིད་རང་ལ་ཉེ་བ་དེ་ཡིན་གསུངས། དེ་རྩིས་ཆངས་པ་ཆེན་པོར་བརྟག་
ལུང་ལྟས་པར། ས་སྤྱོད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོད་དུས། རྒྱ་པག་སྤུལ་བའི་ལུང་ཁོངས་
སུ། གཙང་ཉང་སྟོད་ཆོས་ལྷ་ཆེན་པོ་ན། རྩི་ཀྱན་མཁྱེན་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པའི་གཉེན།
ཞེས་སོགས། རྩི་སྒོ་བཟང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པར་པན། ཞེས་དང་། རྩི་སྤུལ་ལུང་ཁོངས་
སུ། ཤར་བར་ཁམས་ཆབ་ཀྱི་བྱམས་པ་སྤྱིང་། འབགས་ལྟ་ཡིས་བསྟན་པ་འདྲིན་པ་ན།
ཆོས་དུང་གི་སྤྱོད་འཕྲང་མོ་ལྟ། དབྱར་ཤོད་དུ་འགྲགས་པའི་པོན་པོ་གཅིག་རྒྱ་ང་
ཡི་ཐབ་ཀ་མཁས་ཞེས་ཟེར། རྩི་རྒྱ་རྣམས་རྒྱ་མཆོད་གཏིང་ནས་ལེན། ལྷར་མར་དུ་
བསྐྱེད་བའི་སྤྱིང་པོ་དེ། ལལ་བ་དེ་དུ་འཁྲུག་པའི་བཙུན་རྒྱུང་གིས། གཙང་ཉང་གཞུང་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོ་བྱེད་བརྒྱུད་པ་འཛམ་དབང་ཀླུ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཛམ་གླིང་ཐ་སྤྱུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

ཕྱོགས་སུ་འདྲེན་པ་ལ། །ཀའོད་སྦྱིན་གངས་བཟང་ཆང་སྤུ་ལེན། །ཞེས་དང་། འགྲོ་བའི་
མགོན་པོ་ལྷ་མིའི་འདྲེན་མཆོག་དེ། །སྐྱའི་སྤྱུལ་པ་ཕྱུར་ལམ་བྱོན་པ་ལ། །སྤྱུལ་པའི་སྐྱ་
མཆོག་གཙང་གི་ཕྱོགས་སུ་འབྱུང་། །ཡབ་ཡུམ་ས་དབྱུང་ཞིབ་པ་བཀོད་མི་དགོས། །ཞེས་
སོགས་ལུང་བསྟན་པ་དང་།

(༡༡ ཉ་༡། ༡༩ ཐ་༤) རིགས་རྩལ་གྱི་སྒོ་ནས་གླེང་བ་ལ་བོད་འདིར་དེང་སང་
རིགས་བཞིའི་བྱེ་བྲག་རྟོག་དཔྱད་བྱེད་པ་དགོན་ཞིང་། དམངས་དང་རྗེའི་བྱེ་བྲག་
འདིག་རྟེན་གྱི་འཕྱོར་རྒྱུད་ཁོ་ནས་དབྱེ་བས། རྒྱ་གར་དང་མི་འབྲ་ཡང་རྒྱངས་གྱི་པོ་ཏི་
བསེ་རུར། ལར་སྦྱེས་པའི་མིའི་སྦྱེ་རྒྱུད་མ་ཤེས་ན་ནགས་ཁུང་གི་སྦྱེའུ་དང་འབྲ། ཞེས་
དང་།

(༡༡ ཉ་༡། ༡༥ འ་༡) ཆོ་འབྲང་ནི་ལྷོ་བྲག་ལས་གྱི་རྡོ་རྗེས། རྒྱ་རྒྱུད་གངས་ལ་
ཐུག་མི་རྒྱུད་ལྷ་ལས་ཆད། ཅེས་པ་ལྟར། ཁུངས་རྒྱུད་ནས་གླེང་ན། སྤྲད་མདོ་ཁམས་སྒང་
དུག་རྒྱ་བཞི་ཡོད་པར་རྗེ་རྒྱ་ཞེས་པའི་རྒྱུད་ཟེལ་མོ་སྒང་གི་སའི་ཆར་ལྷ་ལས་ཆད་པ་
གླིང་གེ་སར་ཞེས་མཁས་མཛངས་དཔའ་ཞིང་རྒྱལ་པོད་པ་བཀའ་བཙན་ལ་དཀྱུལ་ཆེ་
བ་གཞུང་བཟང་ལ་འགྲོགས་བདེ་བ་སོགས་ཡ་རབས་གྱི་སྦྱོད་རྒྱུལ་ཀྱན་དང་ལྷན་པའི་
སྤྱུལ་པ་དེ་ལ། །སྐྱའི་ཆ་བོ་དབྱ་ལྷ་ཅེ་རྒྱལ་ཞེས་པའི་ལྷ་བྱ་དེ་ལས་ཆད་པ་ལྷ་སྤེ་དཀར་
པོའི་རིགས་ཡིན་པའི་ཤེད་བྱ་ཞིག་མདོ་སྟོད་ཤོད་ཆེན་བཙེ་བརྒྱུད་ཅེས་པར་དབང་
བསྐྱར་ཡུལ་ལྷ་རི་མགོ་ཞེས་ཐུ་མེར་བཟང་། འབྲུག་མའི་རྟ་ར་དང་སྤྱ་སོགས་ད་ལྟའི་
བར་དུ་ཡོད་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་མ་ཞིག་ལ་དབང་བྱེད་བཞིན་གནས་
པ་ལས་སྐབས་ཤིག་འགོ་དོན་གཙང་ལ་ཡོད་པར་གོ་སྟེ་སོང་བས་ཆོས་རྗེ་སྒོ་ཐུག་པའི་
སྟོབ་མ་གཅིག་ལ་ཐུག་པར་གདའ།

དེ་ནས་ལྷ་རྗེ་མཛད། ཡུལ་རིན་ཆེན་སྒང་ཞེས་པར་ཡུལ་བཟུང་། བཀྱར་བར་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ།

འོས་པ་ནམས་ལ་རིམ་གྱོད་དང་། གཅིག་ཏུ་དགེ་བའི་ཚོགས་ལ་དགེས་པ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་རྟེན་ལ་གྲུས་ཤིང་ཞབས་ཏྲོག་ཆེ་བ། གནས་སྐབས་སུ་རིགས་གཞུགས་དཔལ་འབྱོར་གྱིས་མངོན་པར་རྒྱགས་ཀྱང་གཏན་གྱི་བདེ་བ་ལ་ངེ་མི་སྟམ་དུ་མི་བྱེད་པར་དཀར་པོའི་ལས་རྒྱ་ཆེར་བསགས་ཤིང་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་བཞེངས་པ་དང་། (༡༩ བ་༣། ༡༥ འ་༣) སྐྱེ་དགུ་ནམས་ལ་བྱམས་པ་སོགས་རིགས་བྱང་པར་ཅན་གྱི་ངང་ཚུལ་བཟང་པོ་མི་གཏོང་བ་ཞིག་ནས་རིམ་པར་བར་མ་ཆད་དུ་ཡབ་རྗེ་དེའི་བར་བརྟུད་དོ།

(༡༩ བ་༤། ༡༩ ཐ་༩) མེ་སྤང་ལོ་ལོ་ཐོག་རྒྱང་གཅིག་ལ་མགོ་གསུམ་འབྲེལ་བཞི་འབྲེལ་ལྷ་འབྲེལ་སོགས་བྱང་མཚར་སྐྱེས་ཤིང་། བྱང་པར་ཡུམ་སྤྱན་ཚོགས་དབང་མོ་དང་། ཚོས་མཛད་མ་ཡེ་ཤེས་ཚོས་འཚོ་གཉིས་མེ་ཁང་སྟོར་ཆ་རྟེན་གྱི་རྩ་བ་བྱུང་སྐབས། འཇའ་སྒྲ་ལྷ་ནར་གྱིས་བྱུང་ནས་ཡུམ་གྱི་ཕྲག་པར་དལ་གྱིས་བྱུག་པ་དང་། ཡབ་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་ཀྱི་མནལ་ལམ་དུ་བཅུན་པ་ཞིག་གིས་གསེར་གྱི་རྩྭ་རྩེ་གཅིག་གཏད་པ་དང་། མི་དཀར་པོ་གཅིག་གི་བུམ་ཚུས་ཁྲུས་གྱིས་ཤིག་ཅེས་ཉེ་རིག་བྱས་པ་རྒྱུས། ཡུམ་གྱི་མནལ་ལམ་དུ་ནམ་མཁའ་སྤྱོད་བྲལ་ངོས། ཉི་མ་རྒྱ་ཁྲོན་ཆེ་བ་ལ་རྒྱུང་བ་མང་པོས་བསྟོར་བར་ཆེ་བ་དེ་ཡུམ་རང་ལ་ཐིམ་པ་སོགས་ངོ་མཚར་བ་དང་། གཞན་ཡང་མེ་བྱི་ལོ་ནས་བཟུང་ཉེ་སྟོར་གྱི་གྲོང་པའི་ན་རྒྱུང་ནམས་སྦྱིད་སྦྱིད་ཆང་འཁྱུང་སོགས་བྱེད་སྐབས་སྤྱད་དང་རྒྱུ་ཐོ་སོགས་བྱེད་པ་ནམས་གྱིས་སུས་བསྐྱབ་དང་། འདིས་བཅན་གྱི་ཁྲུངས་གཏན་མེད་པར་རང་བྱུང་དུ་སྤྱུའི་ཆོག་ལ། སྤང་རྒྱུད་ལྟ་རི་སྤང་ན། །པསྤྱུའི་སྤོང་པོ་འཁྱུངས་འདུག །པད་སྤོང་ཞལ་ཁ་བྱེ་ནས། །འཛམ་གླིང་ཐུན་པ་བསལ་སོང་། །ཞེས་དང་། སྐྱེ་ཞབས་གཙང་ལ་ཐེབས་བྱུང་། །གཙང་གི་འབྲུ་བཅུད་འཕེལ་སོང་། །ཉི་མ་གཙང་ནས་ཤར་གྱི། །ཉི་མ་དངས་དབུས་ལ་རྒྱགས་སོང་། །ཉི་མའི་ཉི་མ་དངས་མ་རེད། །རྒྱལ་བའི་ཞལ་མདངས་ཡིན་པད། །རྒྱལ་བའི་ཞལ་མདངས་ཆེན་པོ། །པོ་ཏ་ལ་ལ་

ཡ་ཀྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་ཀྱུ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

འཕྲོས་སོང་། །ཟེར་བ་སོགས་ལྟས་བྱད་པར་ཅན་བྱང་སྐད།

སྐལ་པའི་རོལ་གར་བསམས་བཞིན་སྐྱེ་བ་བཞེས་ཚུལ་ནི་རབ་བྱང་བརྩ་
གསུམ་པའི་ (༡༩ ཉ་༥། ༡༥ བ་༥) ས་པོ་སྟག་ (ཕྱི་ལོ་ ༡༧༥༥) (༡༩ ཉ་༥། ༡༥ བ་༦) རྩ་
སྟོད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཕྱི་མ། དཔལ་བོ་མཁའ་འགྲོ་འདྲུ་བའི་དུས་ཆེན་ཉེར་ལྔར། (༡༩ བ་༡། ༡༥
བ་༧) བམ་མཁའི་འོར་བུའི་འོད་ཀྱིས་འོར་གྱི་འཛིན་མའི་བྱོན་ཁེབས་པ་དང་བསྟུན་
ཡུམ་ལ་སྟུན་སོགས་མི་བདེ་བའི་རིགས་མེད་པར་བདེ་བར་བལྟམས་ཤིང་། བམ་མཁའ་
ལ་འཇམ་ཐུག་ཅིང་དྲི་ཞིམ་པོས་བྱུང་། འཁྲུངས་ནས་ཀྱང་རྒྱུ་ལ་གནས་པའི་པར་
བཞིན་སྐྱེ་བ་སྐྱེད་ཆེ་ཞིང་། ཞག་མང་པོ་མ་སོང་བར་ཞལ་འདྲུམ་ཞིང་སྟུན་ནམ་མཁའ་
གཟིགས་པ། ཞབས་སྐྱེལ་ཀྱང་བཅའ་ཚུལ་སོགས་རྒྱལ་སྐྱེས་ཀྱི་ཀུན་ཏུ་སྟོད་པ་བསམ་
གིས་མི་བྱུང་བ་བསྟུན་པར་མཛད། ཡུམ་གྱི་ལྷམས་སུ་བཞུགས་པ་ནས་བཟུང་ཡུམ་ཡང་
ཐུགས་དུལ་ཞིང་བྱམས་སྟིང་རྗེ་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་འཁྲུངས་པ་ལྟར་སྤང་ཞིང་། བཙལ་ལྟས་
བཟང་ཞིང་ཐུགས་སྟོབས་ཉམས་ཀྱིས་དུས་འདའོ། །རྒྱལ་རྒྱ་བའི་ཡར་ངོར་དབྱས་ནས་
རྒྱལ་ཆབ་མཆོག་གི་སྐྱེ་ཆབ་གསོལ་དཔོན་གྲགས་པ་མཐའ་ཡས་དང་། བཟོན་གཉེར་
ཡོན་ཏན་ལེགས་བྱུང་། ཕྱིས་དཔོན་སྟོར་སྤུན་ཆོགས། གདན་ས་གསུམ་གྱི་སྐྱེ་ཆབ་སྐྱེ་མ་
འཇམ་དབྱངས་བཅས་རྫོང་བདའ་གནང་བར། བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོར་ཕེབས་ནས་ཡཔཎ་
ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་མཇལ་ཐུག་དང་། སྐྱེ་ཆབ་བཅས་ཞུས་པར་དཀའ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ཆོས་
འཕེལ་རྫོང་བདའ་གནང་།

ཐུས་ལྷན་གནམ་ལོའི་བཞིན་རས་གསར་དུ་ངོམ་པའི་དགའ་བ་དང་པོར།
རེས་གཟའ་བསེལ་ཟེར་ཅན་རྒྱ་སྐར་གྱོ་ཞུན་དང་དགའ་མགུར་སྟོད་པའི་འཕྲོད་སྟོར་
དགེ་བར་ལྷ་རི་སྐར་དུ་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཞབས་སུ་བཅར་ནས། གོ་མ་དང་། བྱེ་མར།
རྒྱ་ཇའི་མཚོད་ཡོན་སོགས་ཉེན་འབྲེལ་གྱི་ཡོ་བྱད་ནམས་བསྟར་ནས་མཇལ་དར་སུལ་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

བར། སྤྱན་རླེན་ཆེར་གཟིགས་ནས་དགེས་པའི་འདྲུམ་ཞལ་བསྟན་ཅིང་ཐམས་ཅད་
ལ་དགེས་ཆོར་ཆེན་པོ་གནང་། དེ་སྐབས་ནས་གསོལ་དཔོན་སོགས་ལ་འདྲིས་པ་ལྟར་
ཐུགས་འཆེར་མེད་པ་དང་། སྐྱུ་ཁྱུས་སོགས་ལ་སྤྱན་པ་མེད་ཅིང་སྐྱུ་ན་ཕ་ཡང་མཛད་པ་
གང་ཅི་ངོ་མཆར་ཆེ་ཞིང་། འཕགས་ཆེན་དམ་པའི་སྦྱོད་ཚུལ་ཡང་དག་སྤངས་པའོ། །

(༡༥ ཉ་༥། ༡༧ འ་༡) ཞེས་དུས་གསུམ་རྒལ་བའི་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པ་རྗེ་བཙུན་སྒོ་བཟང་བསྟན་པའི་དབང་ཕྱག་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོ་དཔལ་བཟང་པོའི་
ཞལ་སྤྲ་ནས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པ་འཛམ་གླིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱ་
ཞེས་བྱ་བ་ལས། སྤང་བསྤང་བ་དང་སྐྱུ་བལྟམས་པའི་མཛད་པ་བསྟན་པ་སྟེ་རིམ་པར་བྱེ་
བའི་སྐབས་ཏེ་དང་པོའོ། །

༡༽ སྐྱུ་གཞོན་དུས་ནས་ཐ་མལ་པའི་སྦྱོད་ཚུལ་ལས་འདས་པ་དང་། ཡཔཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པ་ནས་དོན་གྱིས་ངོས་འདྲིན་གནང་སྟེ་དབུ་སྐྱེས་གཙུག་ཕྱད་བཞེས་ཤིང་དབང་ལྷང་རེས་རྗེས་
འདྲིན་གནང་། གཞུང་ས་ནས་ཀྱང་མཉེས་ཐང་བདེ་བ་ཅན་དུ་གདན་ཞུས་ཀྱིས་གུས་མཆོད་ལྟར་ལེན།
ཡོངས་འདྲིན་གསར་བསྒོ། མན་རྩ་གོང་མས་ཀྱང་མཐུན་འཁྱུར་དང་སྤར་ཡཔཎ་ཆེན་མཆོག་ཆེད་
ཐེབས་ཀྱིས་དབང་ལྷང་རེ་གནང་བ་དང་ཆེ་པོ་བྱང་པོ་ཏེ་ལའི་གསེར་གླིང་མངའ་གསོལ་ཞུས།

(༡༥ བ་༣། ༣༠ ཐ་༧) དེ་ལྟར་བལྟམས་མ་ཐག་ནས་བྱིས་པ་ཐ་མལ་པའི་སྦྱོད་
ཚུལ་ལས་འདས་ཏེ། ཡུམ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་གཟིམས་པ་ཙམ་ཡང་མི་མཉེས་ཤིང་། རབ་
ཏུ་བྱུང་བའི་ངང་ཚུལ་ལ་དགེས་པ་ཉིད་དོ། །པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཕྱག་ན་པ་སྒོའི་
ཡང་སྤྱིད་འཁྱུལ་མེད་ལྷང་སྟོན་དང་། གསེར་སྤྱངས་ཀྱི་མཆོད་སྤོང་རབ་ཏུ་གནས་པའི་
བྱིན་དབབ་དོན་དུ་དབུས་ཕྱོགས་སུ་ཆིབས་བསྐྱར་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བར། དེ་ཞོར་ཡར་
ལམ་ཆིབས་བསྐྱར་ཐོག་དགའ་ལྷན་རབ་རྒྱས་གླིང་དུ་ཐེབས་ནས་ཡར་རྒྱལ་དབང་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པའི་མཆོག་སྤུལ་འཁྱུལ་མེད་འདི་བཞིན་སྒོ་ལྷན་གཞུར་གནས་རྣམས་ཀྱིས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བརྒྱུད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

གོ་བར་འདོམས་པའི་ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ངོས་འཛིན་སོགས་དགོངས་པ་ཟབ་མོ་
མད་དུ་བྱུང་བ་དུ་མ་ཞིག་གི་ཆེད། གོ་བཞིན་ཟླ་བའི་གྲལ་ཆོས་བརྒྱ་གཉིས་ཉིན། དགའ་
ལྷན་རབ་རྒྱས་སྒྲིང་དུ་ཞབས་སོར་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བཀོད་པ་ལ། ཡང་སྲིད་རིན་
པོ་ཆེ་ཡང་སྦྱིད་ཡུམ་དང་ཨ་ནི་ཆོས་ལགས་ཞབས་ཕྱི་ཆ་ཤས་དང་བཅས་སྐྱུ་རྒྱབ་དུ་
གདན་འདེན་ཞུས་པའི་ལྷ་རི་སྒྲུང་ནས་ཉི་མ་ངོས་ཐོག་དུ་ཐོན་པར། ལྷ་རི་སྒྲུང་དང་།
དགའ་ལྷན་རབ་རྒྱས་སྒྲིང་བར་འཇམ་འོད་ཀྱི་དྲ་བས་འབྲེལ་ཞིང་། ཆོས་གྲུའི་དུང་
བཏང་བ་དང་འགྲིགས་པ་བཅས་རྟགས་དབྱུང་ལེགས་ཤིང་ལྷང་ལོ་ཅན་དུ་བཞུགས།
ཡཔཎ་ཆེན་མཆོག་གི་སྐྱུ་དུང་དུ་བཅར་བར་དབྱུས་གཙང་གི་མི་དྲག་ཤིན་དུ་མང་
བ་ཆོགས་ཀྱང་། དེ་ལ་རྒྱ་སྐར་དབྱུས་ན་ཟླ་བ་ལྷར་ལྷམ་མེར་ལྷན་ནེར་འཆེར་གནང་
སོགས་མེད་པར་སྤྲུགས་བག་ཐེབས་ནས་བཞུགས་ཤིང་། རྒྱལ་དབང་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུའི་
ཕྱག་འཕྲེང་དགོངས་ཇོགས་སྐབས་ཡཔཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་ཕུལ་བ་སྐྱུ་ཕྲག་ནས་
བཏོན་པར་ཕྱག་ཏུག་ཏུག་གནང་ཞིང་། མཇལ་དར་སྐབས་མགོན་གཉེར་དགེ་སློང་གི་
མཇལ་དར་ཕྱག་གིས་བབྱང་ནས་ཞལ་འཇུག་གནང་། དེའི་སྤྱོད་སྒྲུང་ཆར་ཟིམ་བུ་ཡང་
བབས། ཞལ་འཇོམ་སྐབས་འཇམ་སྒྲིན་དང་། གནམ་གཤིས་ལེགས་ཤིང་། དེའི་སང་སྐྱུ་
ཆབ་གསུམ་གཟིམ་ཆུང་དུ་ཞིབ་འཇུག་ལ་ཐེབས་སྐབས་སུ་ཡང་། སྐྱུ་དུང་པོར་བཞུགས།
ཕྱག་དབང་གནང་ནས་མགོན་གཉེར་དགེ་སློང་ལ་གཟིགས་ནས་ཞལ་འཇུག་གནང་
ཞིང་གདན་འདེན་མ་ཞུས་པར་དགོངས་དབྱུང་གིས་པང་དུ་ཐེབས། ཟླ་ར་རྒྱ་སོགས་ལ་
བྱིལ་བྱིལ་གནང་ཞིང་། ཟླ་བསངས་སོགས་ལ་ཐེབས་སྐབས་མགོན་གཉེར་དགེ་སློང་ལ་
སྤྲུགས་གཏད་ཀྱི་པང་དུ་གདན་དྲངས་པར་མཉེས་མཉེས་མཛད། ཡཔཎ་ཆེན་རིན་པོ་
ཆེའི་སྐྱུ་མདུན་དུ་ཉིན་རེ་བཞིན་བཅར་བར་ཆད་མེད་གིས་བཅེ་གདུང་གནང་།

གཟའ་སྐར་འཕྲོད་སྦྱོར་བཟང་པོ་དང་བསྐྱུན་ཡཔཎ་ཆེན་མཆོག་ནས་སྤྲ་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

གོས། ཤེལ་འཕྲེང་། དབུ་ལྷ། སྒྱུ་ཆོས། སྒྱུ་ཤམ། རྟོར་བྲིལ། ཞལ་དཀར། སྒྱི་སྒྱགས་སོགས་
དགོངས་དབྱེད་ཀྱིས་གནང་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་སྲིད་དུ་མངའ་དབང་བསྐྱར་བའི་ཉེན་
འབྲེལ་བསྒྲིགས་པ་གནང་། རྗེས་སུ་གསོལ་དཔོན་གྲགས་པ་མཐའ་ཡས་ལ་སྒྱགས་
གཅིགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཚུལ་དང་། གསེར་སྒྱུ་སོགས་ལ་མིང་སོ་སོར་མ་ཞོར་བ་དང་། ཞལ་
འདོན་མཆུལ་དང་མཆོད་འབུལ་བཅས་གནང་། ལྷགས་འབྲུག་ཟླ་བ་དང་པོ་ནས་ཞལ་
འདོན་བྱེད་གསུང་བ་དང་། ཟླ་བ་གཉིས་པར་འཆོ་བྱེད་ཅིག་ལ་གནས་རྒྱུ་ཆོས་སྦྱོང་
ཡིན་ཞེས་ཁོག་སྒྲོམ་ཐོག་འབེབས་བྱས་ནས། བཅ་མཁའི་ནོར་བུ་སྟོབ་དཔོན་མཐོང་
བ་དོན་ལྟན་འཁྲུལ་བལ་ལྷ་རི་སྒྲུང་དུ་ཕེབས་པ། རྟོ་རྗེ་གྲགས་ལྟན་ང་ཡང་རྣམ་བཞིའི་
འཕྲིན་ལས་བསྐྱབ་ཕྱིར་ལུས་བབས་བྱས་ཟེར།

(༡༥ བ་ལ། ༡༡ བ་༩) ལོ་ངོ་གསུམ་ནས་པོ་ཏ་ལའི་འགོ་ཡང་ཡང་གསུངས།
ང་ལོགས་སུ་ཉལ། ང་བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོར་འགོ་ཞེས་བཀའ་ཕེབས། དེ་ཁའི་རྒྱ་མཚན་
ལ་པཎ་ཆེན་མཆོག་ལ་ཞུས་པར་དགུས་ཆོར་གནང་ཞིང་ལགོང་མའི་སྒྱུ་ལའི་ད་གོ་ལ་
གཟིམ་ཐུལ། དབུ་སྟེ། བཞུགས་གདན་ནམས་མངགས་བཅོས་མཛད། འགོ་སྒྲུའི་ཡར་
ཆོས་བརྒྱུད་ལ་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ནས་ (༡༥ ཉ་༡ ༡༡ འ་༡༡) དེ་མོ་ཏུ་ཐོག་སྒྱུས་
གཙང་གི་བུ་རྒྱུང་དེ་དབུས་སུ་སྐངས་ཏེ་པོ་ཏ་ལའི་ཉེ་སྒྲོར་དགོན་གནས་དཔེན་པར་
བསྐྱེད་བསྐངས་ལ། ཨི་བན་དང་གོས་ཐོག (བསྐྱུས་)ཁྱི་འདོན་གྱིས་ཞེས་ཕེབས།

(༡༥ བ་ལ། ༡༡ འ་༡) དེ་ནས་མཉེས་ཐང་བདེ་བ་ཅན་དུ་གདན་འདྲེན་ཞུ་
ཅིས་ཀྱི་གྲ་སྒྲིག་དང་། བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོར་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསེར་
ཞལ་མཛལ་བར་ཕེབས་རྒྱ་བཅས་ལ་བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོའི་གསོལ་གཟིམ། མགོན་གཉེར་
སོགས་ཆིབས་བསྐུལ་མངགས། སྒྱུ་བལྟམས་ནས་ལོ་ངོ་གཉིས་དང་ཟླ་བ་ལྔ་སོང་བའི་
ཐུབ་ཅིས་ཀྱི་ཆོས་དགྲ་དང་བྱེད་པའི་ཆོས་བརྒྱལ་འཁྲུངས་གཞིས་ཀྱི་ཉེ་འདབས་རྒྱ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་འཇམ་གླིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།
 ཤར་ནེའུ་ཐང་ལ་ཕྱགས་ཐེབས། དེ་ནས་དགའ་ལྷན་རབ་རྒྱས་གླིང་པའི་སྐྱོན་འདྲེན་
 ལྷ་མི་འབྱོར་ཞིང་ཆེབས་བསྐྱར་གནང་བར། ལས་ཚན་པ་རྣམས་ནས་ཆེབས་བསྐྱར་
 སྤངས། དཀར་སྟོང་དངོས་འབྱུང་སོགས་རྒྱས་པ་བསྟར།

(༡༥ ཉ་༥། ༡༩ འ་༩) རིམ་གྱིས་ཕྱགས་བཏེག་གཟིམས་རྒྱུང་ཉི་འོད་དུ་ཡཔའ་
 ཆེན་མཆོག་དང་མཇལ།

(༡༥ བ་༡། ༡༩ འ་༡) བཞུགས་གཤམ་གྲོལ་ནས་གཟིམས་རྒྱུང་བཀའ་གདམས་
 སོ་བུ་དུ་སྐྱོན་བྱངས། སྤྲེའ་དག་དབང་བྱམས་པ་མཇལ་ཁར་ཐེབས་ནས་ཁོ་བོ་ངོ་ཨེ་
 མཁྱེན་ལྷས་པར་ཤེས་ཤེས་གསུངས།

(༡༥ བ་༡། ༡༥ ཐ་༦) ལྷགས་སྐུལ་གནམ་ལོ་གསར་ཆོས་ལ་པའ་ཆེན་རིན་པོ་
 ཆོས་རྗེ་ཆེ་རྣམ་པར་འཛོམས་པའི་སྟོན་སྐྱོལ་ལྷས་འབྱུང་བ་གནང་།

(༡༥ བ་༩། ༡༥ ཐ་༡༠) བཀའ་སྟོན་གྲུང་གྲུན་དགའ་བསྟན་འཛིན་ནས་
 འཆམས་ལྷ་བྲག་ཤིས་པའི་རྩས་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བར་མངགས་བཞིན་སྤུལ། མཉན་
 ཡོད་ཆོ་འཕྲུལ་མཆོད་པའི་དུས་ཆེན་གྱི་ཡར་ཆོས་བརྒྱ་གཅིག་གཟུང་སྐར་འཕྲོད་
 སྦྱར་བཟང་བའི་ཉིན་རབ་བྱུང་གི་སྟོམ་པ་བཞེས་རྒྱ་དགྲུང་ལོའི་དུས་སྐུ་མ་བབ་གྲུང་།
 རྒྱལ་བསྟན་ལ་འཇུག་པའི་སྟོན་པར་བདེ་ལྷན་ཞིང་མགོན་ཡཔའ་ཆེན་མཆོག་ནས་
 མཐོན་མཐོང་དབུ་སྦྱོར་གྱི་ཕུད་བཞེས་ཏེ་རབ་དུ་བྱུང་བའི་རྟགས་མ་ཡིན་པ་དོར། དགེ་
 ཆོགས་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་མཐའ་ཡས་པའི་རྟེན་གཞི་དགེ་བསྟན་གྱི་སྟོམ་པ་སྤུལ།

(༡༩ ཉ་༡། ༡༥ འ་༥) བྱང་སྟོང་གི་ཆ་ལུགས་དུར་སྦྱིག་གི་རྒྱལ་མཆོན་དག་
 གིས་ལེགས་པར་བརྒྱན་ཏེ། མཆོན་གྱི་གྲགས་པ་རྗེ་བརྟན་སྟོང་བཟང་བསྟན་པའི་དབང་
 ཕྱག་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས། ལྷ་དང་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་ན་
 སྐྱོན་པར་གྲགས་པ་སྐུལ་བར་དགྲེས་སྟོང་ཁོ་ནས་བདག་གིར་གནང་ཞིང་མཆོད་པའི་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ།

སྤྱིན་ཕུང་ཡང་དཔག་མེད་སྒྲོམ། པཌ་ཆེན་མཆོག་ནས་བསྟགས་བཞེད་བཟླ་ཤིས་དང་
ཆབས་ཅིག་བཞུགས་ཁྲི་ནས་བཞེངས་ཏེ། ཐུབ་དབང་གི་སྐུ་དང་། རབ་དཀར་སྤྱིན་
རིང་བའི་ལྷ་རྩལ་བཅས་འབྲུལ་བ་གནང་།

(༡༩ ཉ་ལ། ༡༥ བ་༤) ཡབ་སྲས་ལྟན་རྒྱས་ཆོམས་ཆེན་དུ་ཕེབས་བསྐྱོད་ཐོག་
གཞུང་སའི་གསོལ་སྟོན་གཟབ་རྒྱས། འབེལ་བའི་གཏམ་གྱི་བཤད་པ། ཀར་རོལ། དགེ་
བའི་བཤེས་གཉེན་གཉིས་ནས་ལུང་རིགས་གྱི་བཀོ་སྤྱོད་། ཡབ་སྲས་བྱུང་གི་ཆེ་བའི་
ཡོན་ཏན་སོགས། མདུན་ས་ཆེན་པོའི་གནའ་པོའི་ལུགས་སྒོལ་བཟང་པོ་རྣམས་ཉམས་
མེད་གནང་།

(༡༩ བ་༡། ༡༥ འ་༡༡) ཉིན་རྗེས་མ་བཟུས་ལྟན་སྒྲ་བྲང་ནས་གསོལ་སྟོན་
གཟབ་རྒྱས་ཐོག་མཆོག་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེར། ཞིང་ཁམས་རྒྱ་མཚོའི་བཀོད་པ། སྟོན་པའི་
སྒྲ་བརྟན། རྣམ་འདེན་སྟོང་གི་རྣམ་ཐར། རྣམ་རྒྱལ་མཆོད་སྟོང་། གསེར་རྒྱུངས་ལས་
ཐུབ་པའི་འཁོར་ལོ། དུང་དཀར་རིན་པོ་ཆེའི་གཤོག་པ་ཕྲས་སྤྱད་པ། རིན་ཆེན་གཉིས་
པའི་རྒྱལ་སྤྱིད་སྒྲ་བདུན། སྐུའི་ཉེར་སྤྱད་ཆ་ཆང་། རིན་ཆེན་དང་པོ། དཔུལ་བྲེ་ཆེན།
བཟང་གོས་སོགས་དགུ་ཆན་སུམ་ཅུ་སོ་ལྷའི་རྟེན་འབྱུང་དང་། པཌ་ཆེན་མཆོག་ནས་
མརྒྱལ་བཤད་པ་གནང་བ་སོགས་མངའ་གསོལ་གཟེངས་བསྟོད་སྒྲ་ན་མེད་པ་མཛད།

(༢༠ ཉ་༡། ༡༥ བ་༢) ཡཔཌ་ཆེན་མཆོག་ནས་མགོན་པོ་བར་ཆད་ཀུན་སེལ།
འཇམ་དབྱངས་སྒྲ་སེང་། ཤེས་རབ་སྒོ་འཕེལ། འཇམ་དཔལ་ནག་པོ་བཅས་གྱི་རྗེས་
གནང་གཟབ་རྒྱས་སྒྲུལ། རྒྱ་བ་གཉིས་པར་ཆེ་རྟ་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་དབང་དང་། སྒོལ་
དཀར་ཡིད་བཞིན་འཁོར་ལོ། ལྷ་མོ་རིག་བྱེད་མའི་རྗེས་གནང་སྐུལ་ཞིང་འཆད་རྩྭ་
རྩེ་མ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་རྒྱལ་བསྟན་ཉིན་མོ་ལྷར་བྱེད་པའི་བདག་པོར་དབང་བསྐྱར་
བའི་ཉེར་བསྟོགས་མཛད། དེ་ཕྱོགས་གྱི་ (༢༠ ཉ་ལ། ༡༥ འ་༡) ལྷ་སྟེ་མི་སྟེ་ཀུན་གྱིས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

ཞབས་བརྟན་རྟེན་འབྱུང་ཕུལ་བར། མཇལ་ཁ་དང་ཕྱག་དབང་སྦྱལ་ཏེ། དེ་དག་ཐར་
པའི་ལམ་ལ་བཀོད་དོ། །ནག་པ་ལྷ་བར་འཇིགས་བྱེད་དཔལ་ལོ་གཅིག་པ་དང་། དཔལ་
ལྷན་འདོད་ཁམས་དབང་མོའི་རྗེས་གནང་བཅས་ཡཔཎ་ཆེན་མཆོག་གི་བྱང་ནས་
གསན། ཆོས་གསུམ་ལ་བཀའི་འཕྲིན་ལས་པ་དེ་མོ་རྒྱལ་ཆབ་ལོ་མེན་ཏན་ནས། མགོན་
གཉེར་བསྐལ་བཟང་དོན་གྱུ་བ་འཆམས་ཁྱར་མངགས་ནས་ཞབས་བརྟན་ལེགས་འབུལ་
རྒྱས་པར་ཕུལ། དེ་རྗེས་རྒྱལ་ཆབ་དེ་མོ་ལོ་མེན་ཏན་དང་། གོང་མའི་མི་དྲག་ཞིབ་ཨི་
བན། སྤི་ཆའི་ཆེ་ཕུ་ལོ་ཡེ། ཅོང་ཡེ། བཀའ་སློན། མདའ་དཔོན། རྣམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆང་གི་
གྲུ་སློབ། གདན་ས་གསུམ་གྱི་སྒྲ་མ་ལས་སྒྲེ། གཞུང་སའི་བྱང་ན་སྦྱོད་པ་སེར་རྒྱ་སོགས་
སྦྱེ་བོ་བརྒྱ་ཕྱག་བཀལ་བ་ཕེབས་བསྐྱར་འབྱོར་བར་མཇལ་ཕྱག་གནང་། ཡཔཎ་ཆེན་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ནས་སྡོན་བྱ་དབུའི་གཙུག་ཕུད་བཞེས་ཤིང་དབང་བཀའ་རྗེས་
གནང་སོགས་སྦྱལ་བ་དང་། སྐར་ཡང་སྦྱོལ་བྱ་བསྐལ་བའི་ཕྱིར་མཇལ་སོགས་དངོས་
འབུལ་སྐམས་མཐོ་འབུལ་བ་གནང་། སྐབས་དེར་དེ་མོ་རིན་པོ་ཆེར་ཐུགས་ངོ་མཁྱེན་
པའི་ཚུལ་གྱིས་ཤིང་ཏོག་བསྐྱར་བ་སོགས་མཛད་པས་སྡོན་གནས་རྗེས་དྲན་གྱི་མཛད་
པར་དེར་འདུས་ཀུན་ཡིད་ཆེས་པར་གྱུར་ཏོ། །

དེ་ལྟ་བུ་ནི་རྗེ་སྒྲ་མ་རང་གི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྒོ་བརྒྱ་འབྱེད་པའི་སྦྱིས་ཆེན་
དམ་པ་བྱིད་ཅེས་སྦྱོ་བའི་ཉམས་གྱིས་བྱིས་པ་ཐ་མལ་པའི་སྦྱོད་ཚུལ་ལས་འདས་ཤིང་།
འཕགས་ཆེན་དམ་པའི་ངང་ཚུལ་ཆེར་གསལ་བར་བསྟན་པ་ཉིད་དོ། །དེ་ནས་ཡཔཎ་
ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བྱང་ནས། རྗེ་བརྟན་དོན་གྱུ་བ་མའི་རྗེས་སུ་གནང་བ་
ཟབ་ལོ་གསན། ཆོས་ཉི་ཤུ་གཉིས་ལ་འབུས་ཕྱོགས་སུ་ཆིབས་ཁ་བསྐྱར་བར་ཐུགས་
ཐག་ཆོད་པར། ཡབ་སྐས་གཉིས་བར་འབུལ་མི་སོད་པ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་བསྐྱངས། ཆིབས་
བསྐྱར་སྐབས་གཟིམ་ཆུང་ཉི་འོད་ཀྱི་གཟིམ་སྒོ་བར་ཡཔཎ་ཆེན་མཆོག་ནས་ཕེབས་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

སྐྱེལ་མཛད་པར་སྐྱེ་དྲངས་པོ་གནང་ཞེས་བྱ་བ་གནང་། དེ་ནས་ཐེབས་བྱམས་སུ་ཡུམ་
བཞུགས་ཀྱང་མི་དགེས་པའི་ཚུལ་མཛད། ད་པོ་ཏ་ལར་འགྲོ་ཞེས་ཐེབས། དམིགས་
བཅེ་མ་དང་མ་ཁི་ཞལ་འདོན་དུ་གནང་། དེའི་ཉིན་ཀུན་གསལ་གྱི་ཁྱོན་ཀུན་འཇའ་
འོད་གྱིས་ཁེངས་ཤིང་། སྒོ་ཉམས་གྱི་ངང་དུ་ལྟ་སྡེ་མི་སྡེ་ཀུན་གྱིས་ཆིབས་སྐྱེལ་ཞུས།
བར་ལམ་ཉ་མོ་མདའ་པ། ལྷག་གྲུ་ལ་པ། རིན་ཆེན་སྤངས་པ། རོང་རུར་མིག་རྒྱལ་ཐང་
སོགས་ནས་སོ་སོའི་ས་གནས་སུ་ཐེབས་བསུ་མེར་སྐྱེངས། ཐེབས་སྐྱེལ། ར་རུང་དར་
འཕྱར་སོགས་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པ་བསྟན།

(༡༡ ཉ་༩། ༡༩ བ་༥) དེ་ནས་ཚུ་བོ་རི་གྲུ་ཁར་ཕྱགས་ཐེབས་ཤིང་གོང་དཀར།
ཕྱགས་ཟམ་སྐྱེལ་སྐྱོང་གཡོག་རྒྱ་ཤུར། བཀྲ་ཤིས་ཅེ་པ་སོགས་གྱི་སྐྱེ་བོ་ཆེ་ཕྲ་མཐའ་
དག་ལ་མཛལ་ཕྱག་སྐྱེལ། མཉེས་ཐང་མདོར། བཀའི་གྲང་སྒོན་ངོ་སག་མདོ་མཁར་ཆེ་
རིང་དབང་རྒྱལ། གྲང་འགྱུར་མེད་དབང་རྒྱལ་ (༡༡ ཉ་༥། ༡༩ བ་༩) སོགས་དགའ་
ལྷན་སོ་བྱང་པའི་ལས་སྡེ་མེར་སྐྱེ་སྐྱེ་དང་། དགའ་ལྷན། འབས་སྤངས། མེར་རྒྱུད་སྟོང་
སྟོང་གྱི་ལས་སྡེ་ཆེ་ཕྲ། རྒྱལ་སྐས་སྐྱེལ་སྐྱེ། སྐེ་ལུང་རྩེ་རུང་སྐྱེལ་སྐྱེ་སོགས་ལྟ་སྡེ་མི་སྡེས་
མཆོན་ཆིབས་བསུ་ (༡༡ བ་༡། ༡༩ འ་༩) བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པས་མདུན་བསུས་ནས་
བདེ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱལ་སྐོའི་འགག་དུ་བོད་བཞུགས་དུ་ཤིང་གཉིས། སྐྱར་གོ་ཆེ། སྐེ་ཆའི་
ཆེ། རྒྱ་ཡེ་སོགས་ནས་ཐེབས་བསུ་མཛད་པར་མཛལ་ཕྱག་གནང་། (༡༡ བ་༩། ༡༩ འ་
༡) རྩེ་སྐྱ་མས་པར་ཕྱིན་ཕྱགས་ཉམས་སུ་བཞེས་པའི་གནས་(མཉེས་ཐང་)བདེ་བ་ཅན་
སུ་ཞབས་མེན་གཤེར་གྱི་འཁོར་ལོ་མདོན་པར་བཀོད་དོ། །དེར་གཞུང་ས་ནས་དངོས་
འབུལ་ལྟ་རྒྱུ། མཐུལ་ཉེན་གསུམ། སྐྱའི་ཉེར་སྐྱུད་ནས་བཀྲ་ཤིས་སྟན་དཀར་བར་རིན་
པོ་ཆའི་བྱེ་བྲག་གིས་མཆོན་དགུ་ཆོན་སུམ་རྩ་སོ་ལུང་འབུལ་བ་སུམ། རྒྱལ་ཆབ་དེ་མོ་
ནོ་མིན་ཏན་ནས་ཀྱང་ཆོ་རབས་དུ་མར་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་རྒྱ་མཐུན་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བརྒྱུད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

མི་ལྷོག་པའི་དད་པ་བརྟན་པོས། སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་ཉིན་སོགས་ཀྱི་དངོས་འབྲུལ་རྒྱ་ཆེར་
ཐུལ་བ་བཞེས། ཏཱ་ཤིང་གཉིས་ནས་ཁ་བཏགས། བཟང་གོས། དྲངས་ཤེལ། བྱ་བྱ་ཤ་
བཅས་ཀྱི་སྤྱད་པ་དང་། གཞན་ཡང་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མི་སྣ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འབྲུལ་བ་ཀྱན་ཏུ་
བཟང་པོའི་མཆོད་སྲིན་ལྟར་ཐུལ།

(༡༡ ཉ་༥། ༡༠ འ་༩) རྒྱ་སྟོད་ལྷ་པོའི་ཆེས་བརྒྱུད་གཟའ་སྐར་འཕོད་སྦྱོར་
ལེགས་ཉིན་གོང་མའི་མི་དྲག་ཨམ་བན་གཉིས་ཀྱིས་མཆོན་རྒྱ་དཔོན་ལག དེ་མོ་ནོ་
མིན་ཏན་རིན་པོ་ཆེས་གཙོས་གཞུང་སའི་དྲུང་ན་སྦྱོད་པ་སེར་སྒྱ། གདན་ས་ཆེན་པོ་
གསུམ་གྱི་སྐ་མ་ལས་སྡེ་སོགས་དང་བཅས་པས། གསེར་ཡིག་རིན་པོ་ཆེ་མཉེས་ཐང་
བདེ་བ་ཅན་ཏུ་གདན་དྲངས།

(༡༡ ཉ་༥། ༡༡ ཐ་༤) ཡ་སྐྱབས་མགོན་མཆོག་སྐུ་འཇིག་པོ་ཆེ་ཐུགས་དཀྱིས་
བཞིན་པེབས། འདྲུ་ཁང་གི་བཞུགས་ཁྲིའི་མདུན་དེར་བཞུགས། སྐུའི་གཡས་སུ་རི་ཁྱ་
ཨམ་བན། གཡོན་ཏུ་ཐུ་ཨམ་བན་གཉིས་ཀྱིས་གསེར་ཡིག་བཟུང་། བཀའི་གྲུང་སྟོན་
ནོ་ཡོན་གྲུང་པརྱཏས། གསེར་ཡིག་རིན་པོ་ཆེ་ཆད་སྒྲོས་མེད་པར་བསྐྱགས་པའི་བཀའི་
དོན་ལ། ཆེ་རིང་གནམ་གྱི་ཤེ་མོང་གིས་ཡངས་པའི་ནོར་འཛིན་གྱི་ཁྱོན་ལ་དབང་
བསྐྱར་བ་ཏུ་རྒྱི་བཀའ། ཡཏཱ་ལའི་སྐ་མའི་སྐུ་ལ་པབ་པ། ད་ལམ་དབྱུས་གཙང་
གི་ལས་དོན་བྱེད་མི་མའི་རིན་ཐང་གི་ཐུས་ངེད་ཀྱི་བཀའ་བཞིན་སྐུ་པའི་སྐྱེ་ཁྱོད་
བསུ་བར་སོང་སྟེ་ཁོ་པ་ནས་ཞུས་པར། སྐུ་པའི་སྐྱེ་ཁྱོད་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་ངོ་
མཆར་ཅན་འདུག་ཟེར་བ་ངེད་ཀྱི་སེམས་ཤིན་ཏུ་དགའ། ཡཏཱ་ལའི་སྐ་མ་སྐྱོགོང་མ་
ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐུལ་ཏུ་བྱིན་པར་མ་ཟད། ངོས་ཀྱི་བཀའ་དྲང་དྲུ་སྒྲངས་ནས་ཞུ་སེར་
ཀྱི་བསྟན་པ་དང་། བོད་དབྱུས་གཙང་གི་ཆབ་འབངས་ཐམས་ཅད་བདེ་སྦྱིད་ལ་སྦྱོར་
པའི་མཛད་སྟོན་ཐམས་ཅད་ངེད་ཀྱི་དགོངས་པ་དང་མཐུན་པས། ངེད་ནས་ཐུགས་མཉེས་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

པའི་གཟེངས་བསྟོད་ཀྱི་ཆེར་བགྱིས་པ་ཡིན། ཁོ་པ་ཞི་བར་གཤེགས་ནས་ངེད་ལ་སེམས་
ཁལ་ཆེན་པོ་བྱང་ཡང་། ད་ལྟ་ལོ་གསུམ་གྱི་ཁོངས་སུ་སྤྱལ་པའི་སྐྱ་གསལ་བར་བྱོན་པ་
འདི་ངེད་གྱི་ཡིད་དང་མཐུན་པས་སྟོང་གཤམ་རྒྱས། སྤྱལ་པའི་སྐྱ་བྱིད་ནས་སངས་རྒྱས་
གྱི་བསྟན་པའི་སྟིང་པོ་ཞུ་སེར་གྱི་རིང་ལུགས་དར་ཞིང་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་དུ་ཐོས་བསམ་
ལ་བཅོན་པར་མཛད་ནས་སྐྱ་ཡོན་སྟོང་བ་སོགས་ལེ་ཤོར་མེད་པ་གལ་ཆེ། ད་ལམ་སྤྱལ་
པའི་སྐྱ་གསལ་པོ་བྱོན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དགའ་སྟོན་དུ་ཁ་བཏགས་ཆེ་ལེགས། གསེར་
གྱི་ཆོ་དཔག་མེད་གྱི་སྐྱ་བརྟན། གཡང་ཁྱིའི་ཤྱུ་ཐུབ་པའི་སྐྱ་བརྟན། རིན་པོ་ཆེའི་ཕྱག་
འཕྲེང་བཅས་གནང་བ་འདི་སྤྱལ་པའི་སྐྱ་སྐྱ་ཆོ་ཡུན་དུ་བརྟན་ཅིང་། ཞུ་སེར་གྱི་བསྟན་
པ་དར་བའི་དེའི་ཆེད་དུ་ཕབ་པ་ཡིན། གནམ་སྟོང་ཁྲིར་བཞུགས་དགའ་ལོ་ཉེར་དུག་
པའི་དབྱར་སྤྱོད་དང་པོའི་ཆོས་བརྒྱ་གཉིས་ལ་ཞེས་བཀའ་ལྷུང་བཟང་པོ་ངོ་མཚར་གྱི་
གནང་སྐྱེས་བཅས་སྤྱལ་བར་དགྱེས་ཚུལ་དང་བཅས་གསན་ནས་ཞབས་གོམ་གཉིས་
ཅམ་དུ་འཕགས་ནས་གོང་མའི་བཀའ་ཡིག་གུས་འདུད་དང་བཅས་པས་བཞེས།

དེ་ནས་ཆོ་དཔག་མེད་གྱི་སྐྱང་བརྟན་ཞིག་དང་། ཁ་བཏགས་བཅས་ཅི་ཕུ་ཨི་
བན་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་གནང་། གོང་མ་རིན་པོ་ཆེ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་འདུག་ཅེས་བཀའ་སྤྱལ། གོང་
མའི་མི་དྲག་ཨི་བན་སོགས་དེར་འདུས་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་ཕྱག་དབང་དགྱེས་བཞིན་སྤྱལ།

(༡༡ ཉ་༦། ༡༡ འ་༩) གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་ལྷན་པའི་ཨི་བན་བརྒྱད་ནས་
སྤྱལ་ཐེབས་ལ། པཌ་ཆེན་ཨེར་ཏེ་ནེ་དང་དེ་མོ་ཏོ་ཐོག་སྤྱོད་སྤྱོད་པའི་ཐོག་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་
བཟང་བ་མང་པོའི་ཁྲོད་ནས་འདེམས་སྤྱོད་གྱིས་རྒྱ་ལའི་སྤྱོད་མའི་སྤྱོད་མའི་སྤྱོད་མའི་སྤྱོད་
ནས་སྐྱ་ཡོན་འབྲུལ་རྒྱུ་ ཡཔཌ་ཆེན་ཨེར་ཏེ་ནེ་རྒྱ་ལའི་སྤྱོད་མའི་མཆོག་སྤྱལ་ལ་རྗེས་
གནང་། དབང་། ལྷུང་། འཕྲིད། བསྐྱབས་སྤྱོད་སོགས་ལེགས་པར་འབྲུལ་དགོས་ཞེས་
ཐེབས་དོན་བཞིན་ཡཔཌ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་དེ་མོ་རིན་པོ་ཆེ་བཅས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

བཀའ་བཤོས་ཐོག་ སུར་བུ་ལྷོག་རྩེ་སྤྲ་མ་ངག་དབང་བྱམས་པ། བྱང་ཅེ་ཆོས་རྩེ་བྱ་ཁྱུང་
པ་ངག་དབང་ཆོས་གྲགས། སྐྱེ་འབྱམ་བྱམས་སྒྲིང་མཁན་པོ་ཚུ་བཟང་ཏོ་ཐོག་ཐུ་བཅས་
འདི་གསུམ་གོང་མའི་གསེར་སྟན་དུ་ཕུལ་བར། ངག་དབང་བྱམས་པ་དང་། བྱ་ཁྱུང་པ་
ངག་དབང་ཆོས་གྲགས་གཉིས་སྐྱེ་ཡོན་འབུལ་བའི་དགེ་ཆན་དུ་འབུལ་སྒྱུར་ཞུ་དགོས་
པེབས་པར། ཟླ་བ་དགྲུ་པའི་ཆོས་བརྒྱད་གཟའ་སྐར་འཕོད་སྒྱུར་དགེ་བར་རུ་བ་སྟོད་
ཆོམས་ཆེན་དུ་ཞལ་བྱོའི་དཀར་སྟོག་གཟའ་རྒྱས་ཐོག་ རྒྱལ་ཆབ་དེ་མོ་ལོ་མེན་ཏན་དང་།
བཀའ་ཕྱིང་སང་རྣམས་ལྟན་རྒྱས་ཏེ་སུར་བུ་ལྷོག་སྤྲ་མ་ངག་དབང་བྱམས་པ། བྱང་ཅེ་
ཆོས་རྩེ་བྱ་ཁྱུང་བ་གཉིས་ལ་གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་རྣམས་བསྐྱར་ཏེ་ཡོངས་འཛིན་དུ་
ཕུལ།

(༡༩ བ་ལ། ༡༩ བ་༡༠) ཡོངས་འཛིན་གཉིས་ནས་བྱབས་ཁྱུས་ཕུལ་མཐར། སྤྲ་
མ་ཡོངས་འཛིན་ངག་དབང་བྱམས་པ་ནས་ལམ་རིམ་ལྷགས་ལུང་གཟའ་རྒྱས་བཅས་
ཕུལ། ཆོས་བརྒྱ་གཅིག་ལ་བཀྲས་ལྟན་ནས་ཡཔཎ་ཆེན་མཆོག་གི་རྟེན་འབྱུང་དངོས་
འབུལ་སྐྱམས་མཐོ་བ་དང་། རྒྱ་སྐད་ལ་ཀ་བ་ལ་ཟེར་བ། བོད་སྐད་ལ་ཤོག་ཀ་ལིར་
གྲགས་པ་ཕྱ་ཆོམ་ཅན། ནང་དུ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱད་དང་། ཆེ་མདོ། འཇམ་དཔལ་
མཆན་བརྗོད་སོགས་གསེར་ཆོས་ལེ་ཆེན་བཅས་འབུལ་གནང་མཛད་པར་དབྱེས་ཚུལ་
བཅས་བཞེས། དེ་ནས་རྒྱད་སྒྲིང་མཁན་པོས་དབྱངས་དང་གསལ་བྱེད་ལྷགས་སྟོག་གི་
ཁྲིད་ཕུལ།

(༡༩ ཉ་༩། ༡༩ འ་༩) རྒྱན་དུ་ཞལ་འདོན་ལ་དམིགས་བཅེ་མ་རང་འབྲུས་
པར་མཛད། རྒྱལ་ཆབ་དེ་མོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། བཀའ་བྱུང་སྟོན་རྣམས་བཀའ་བྲོས་ཐོག་
བོད་གཞུགས་ཨི་བན་གཉིས་བརྒྱད། མཆོག་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་མཉེས་ཐང་དུ་པེབས་ནས་
སྐྱེད་ཀྱིལ་དྲངས་ཤིང་། མཛད་པ་རྣམས་ཐར་གང་ཅི་ངོ་མཆར་ཆེ་བ་བཅས། ཕོ་བྲང་ཆེན་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

པོའི་གསེར་ཁྱིམ་ལྷན་དུ་མངའ་གསོལ་ཆོག་པ་འཇམ་དབྱངས་གོང་མའི་གསེར་སྟན་
དུ་སྒོན་པར་གནང་བའི་ལན་དུ། ལྷ་སྒྲོང་ཁྱིམ་བཞུགས་དགུང་ལོ་ཉེར་དྲུག་པའི་ཟླ་བ་
བཅུ་གཅིག་པའི་ཆེས་གཅིག་ལ་བཀའ་ཕེབས་པར། ཇི་ལྟ་ཨི་བན་གྱི་ས་ནས་དེ་མོ་ཉོ་
ཐོག་ཐུས་གུང་པ་རྩེཏ་མངགས་ཏེ། ཡུ་ལའི་སླ་མའི་མཆོག་སྤུལ་མཉེས་ཐང་བདེ་བ་
ཅན་དུ་གདན་དྲངས་ནས་མཆོག་སྤུལ་སྤྱེད་ཆེ་བ་བྱང་གཤིས། པོ་ཏ་ལའི་གསེར་
ཁྱིམ་གདན་དྲངས་ན་ཞུ་སེར་གྱི་བསྟན་པ་རྒྱས་ཤིང་། དབུས་གཙང་གི་སྤྱི་འགྲོའི་ཆང་མ་
གུས་སྒོ་འཕེལ་བ་ཡོང་ཚུལ་ཞུ་ཡིག་ཐུལ་བྱང་ཞིང་། སྤུ་སེར་ངེད་ནས། ཡུ་ལའི་སླ་
མའི་མཆོག་སྤུལ་མི་མང་མཇུག་ཁའི་སྐབས་འཆོར་སྤང་མེད་པར་བཞུགས་ཐུབ་དུས་
ཨི་བན་གཉིས་དང་བཀོས་ཐོག་གི་འདོན་མཛོད་བཀའ་ཕབ་པ་ཡིན། ད་ཆ་མཆོག་
སྤུལ་སྤྱེད་ཆེ་ཞིང་མཇུག་ཁར་འཆོར་སྤང་མེད་འདུག་ན་ཡུ་ལའི་སླ་མའི་མཆོག་
སྤུལ་འཕུལ་དུ་པོ་ཏ་ལའི་ཁྱིམ་འདོན་འོས་པ་འདུག་མཐའ་གཅིག་དུ་མཆོག་སྤུལ་ཁྱི་
འདོན་བྱེད་རྒྱ་སྤེལ་དགའ་སྟོན་གྱི་ལས་དོན་ཆེན་པོ་ཡིན། འདི་ལ་ཨར་སྤྱོད་ཐོག་ཐུ་
མངགས་ནས། ཕྱི་ལོ་མི་རིང་བར་ཇོང་གི་སྤྱི་ཅིང་དང་མཉམ་དུ་ལྷ་སར་བྱིན་ནས་ཆོས་
གྲངས་བཟང་བར་མཆོག་སྤུལ་གསེར་ཁྱིམ་མངའ་གསོལ་བྱེད་ཚུགས་པེད་ཀྱི་གསོལ་རས་
གནང་ཆའི་དངོས་པོ་ནམས་ཁོ་པ་ཆོར་སྤང་ནས་བྱིར་དུ་ཚུགས་པེད་ཀྱི་སྤྱོད་ཇི་ལྟ་ཅན་ལ་
གཉེར་ནས་དེ་མོ་ཉོ་ཐོག་ཐུར་ངེས་སུ་ཚུགས་ནན་ཏན་གྱི་རྩིས་སུ་འབྲངས་ཏེ་དེའི་ཆེད་དུ་
བསྐྱར་ཞེས། བཀའ་བཟང་པོ་དེ་ལྟར་ལྷ་སའི་ཨི་བན་གཉིས་ཀྱི་སར་ཕེབས་པར། རྒྱལ་
ཆབ་དེ་མོ་རིན་པོ་ཆེས་མཉེས་ཐང་དུ་ཡསྐྱབས་མགོན་མཆོག་ལ་གཏམ་སྟན་གནས་
ཚུལ་འབུལ་བ་གནང་བར། ཐུགས་དགེས་ཉམས་ཀྱིས་ཞལ་འདྲུམ་གནང་བ་དང་བཅས་
ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་ཕེབས། སྤེལ་འབུལ་མིར་གསོལ་རས་སྤུལ། དེ་དུས་བདེ་མཆོག་གི་
ཅ་སྤགས་ཐུགས་ཐོག་ནས་ཤར་མར་གསུངས་པས། ཀུན་ངོ་མཆོར་ཆེ་ཞིང་དད་པའི་སྤྱི་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བརྒྱུད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་གླིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

ལོང་གཡོས་པར་གྱུར།

(༡༥ བ་༦། ༡༥ ཐ་༦) རྒྱ་རྟ་གནམ་ལོ་གསར་ཆོས་ལ་ཨི་བན་སོགས་རྒྱ་དཔོན་
ལག་དེ་མོ་རིན་པོ་ཆེས་གཙོས་ཅེ་ཤོད་ཀྱི་ཞབས་འབྲིང་སེར་སྒྲ། བགས་ལྷན་ལོ་གསར་
འབྲུལ་མི་བཅས་ལ་མངལ་ཕྱག་སྦྲུལ། གཞན་ཡང་མཚོ་སྒོན། ལལ་ལ། ཉོར། ཨ་མདོ།
སྤེ་དགོ། ཆབ་མདོ། འབྲས་ལྗོངས། འབྲུག་ལ་དྲགས་སོགས་ཀྱི་ལོ་མངལ་བར་མངལ་
ཕྱག་སྦྲུལ།

(༡༥ ཉ་༡། ༡༥ འ་༡༡) ལྷ་བ་ལྷ་པའི་ནང་ཁྱི་འདོན་ལ་ལལ་ཁ་ཅང་རྒྱན་
ཆིང་མང་ཆེ་བརྟན་སྐྱབས། མི་རིང་ངྲོང་གི་སྤྱ་འཆིང་། ཨར་སྐྱ་ཉོ་ཐོག་གྲ། ཨེ་སྤྱ་ཀོར་
ཡེ། སྤྱར་ཀོ་ཆི། སྤེ་ཆའི་ཆི་སོགས་འབྱོར། སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་པོ་ཏེ་ལའི་གསེར་ཁྱིར་
མངའ་གསོལ་སྐྱབས། ཡཔཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དབྱུས་སུ་ཆིབས་བསྐྱར་བཀའ་
རིན་ཆེ་རྒྱའི་ཞལ་བཞེས་སྒོན་དུ་ཡོད་པ་བཞིན། ཆིབས་བསྐྱར་མགོན་གཉེར་བསྐྱལ་
བཟང་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་མཆོན་དཔོན་གཡོག་མང་ཅམ་མངགས་པ་གནང་། ཡཔཎ་ཆེན་
རིན་པོ་ཆེ་བྱང་འགྲེམ་དུ་ཡངས་ཅན་བརྒྱུད་ཐེབས། སྐྱ་བཅར་ཡར་འཕེལ་སོགས་
ཆིབས་བསྐྱར་རིམ་རྫོང་གནང་། ལྷ་བ་དུག་པའི་ཆོས་བརྒྱ་གཉིས་ལ་ཡཔཎ་ཆེན་རིན་
པོ་ཆེ་མཉེས་ཐང་དུ་ཐེབས་རྒྱའི་ཐབ་བསུ་མཉེས་ཐང་མདོར་བྱས། ཉི་དྲོས་ཅམ་ལ་
མཉེས་ཐང་དུ་ཐེབས་པར་རྒྱལ་བ་ཡབ་སྐུས་གསེར་ཞལ་ལྷན་རྒྱས་མངལ།

(༡༥ ཉ་༦། ༡༦ ཐ་༡༢) རྒྱལ་དབང་རིན་པོ་ཆེར་ཡཔཎ་ཆེན་མཆོག་ནས་
འཇིགས་བྱེད་ལྷ་བརྒྱ་གསུམ་མ་དང་། དཔའ་བོ་གཅིག་པ་སོ་སོའི་དབང་ཆེན་སྟོག་
དང་བཅས་པ། མགོན་པོ་བར་ཆད་ཀྱན་སེལ། འཇམ་དཀར། མི་གཡོ་བ་དཀར་པོའི་
རྗེས་གནང་། ཆོ་རྟ་བྱང་འབྲེལ་གྱི་དབང་སོགས་བཀའ་ཆོས་ཟབ་བྱུང་ཅན་འབྲུལ་བ་
གནང་། དེ་སྐྱབས་ཡསྐྱབས་མགོན་སྐྱ་གོང་མའི་དབང་ཆས་ནམས་སྤུལ་བར། གཙུག་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

ཏྲོར་དེར་གཟིགས་ནས་འདི་དབང་ནས་སྤུལ་བྱུང་གསུངས་པར་སྟོན་གནས་རྗེས་དྲན་
ཚད་མེད་པ་ལགས་ཞེས་དེར་འདུས་སྐྱེ་བོ་མཐའ་དག་དད་འདུད་ཐལ་མོ་སྦྱར་ཞིང་
ཡན་ལག་དང་པོ་དུད་པ་ལ་བཅོན་པར་གྱུར་ཏོ། །

གྲོ་ཞིན་ལྷ་བའི་དཀར་ཕྱོགས་བཟང་པོ་གཉིས་པའི་རེས་གཟའ་དྲང་སྟོང་སྤར་
བྱ་དང་རེས་འགྲོགས་ཀྱལ་དང་ལྷན་ཅིག་འདྲོམས་པའི་ཉིན། བདེ་བ་ཅན་ནས་སྐྱབས་
མགོན་ཡབ་སྲས་ཆེབས་བསྐྱར་གནང་བའི་ཐེབས་བསྟར། གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་
མངགས་པའི་སྐྱེ་ཆབ་ཅང་དུན། ཆིང་མང་ཆོ་བརྟན་སྐྱབས། མི་རེང་ཇོང་གི་སྤྱི་ཆིང་ཨི་
པ། སྤྱི་ཡན་ལྷ་མ་ཨར་སྐྱེ་ཏོ་ཐོག་ཤ། ལྷ་ཨི་བྱ་གོང་ཡེ། བོད་བཞུགས་ཨི་བན་མི་རེང་ཇོང་
གི་ཇི་སྤྱི་ཨི་བན། སྤྱར་གོ་ཆི་གཉིས། སྤྱི་ཆའི་ཆི་གསུམ། ཅོང་ཡེ། སྤྱི་ཡེ། ཐོགས་དཔོན་
སོགས་ཀྱི་དཔོན་ཁག་ཆེ་ཆུང་གིས་གཙོས་རུ་དར་གྱེན་བསྐྱེངས་ཀྱི་དམག་མི། ལྷ་
མེར་བསྟན་པ་འདྲིན་པ་དེ་མོ་ལོ་མིན་ཏན། སྤུལ་སྐྱེ་ནམ་པ། བཀའི་གྲང་སྟོན་བཞི། གྲང་
ཇོ་སག་མདའ་དཔོན། ནང་མ་མཁན་སྤེ་ཆེ་ཆུང་སོགས་གཞུང་གི་ཞབས་འདེགས་ལྷ་བ་
པོ་མེར་སྐྱེ་མཆོག་དམན་བར་པར་བཅས་པ་ནམས་དང་། གདན་ས་ཆེན་པོ་མེ་འབྲས་
དགའ་གསུམ། རྒྱུད་སྟོད་སྤྲད། མེ་རུ། བཞི་སྤེ་སོགས་ཀྱི་མཁན་སྟོན་ལས་སྤེ། གཞན་
ཡང་ཁང་ཡོད། ཁ་ཆེ། བལ་པོ། ལྷ་རྒྱུ་སོགས་གྲངས་ཀྱིས་མི་ལངས་པའི་ཆེབས་བསྟར་
མདུན་བདར། འབྲས་སྤུངས་མཆོན་ཉིད་སྤིང་ཁར་བཞུགས་སྐར་པ། ཞག་བཅགས་
མལ་གནང་།

(༡༦ ཉ་༡། ༡༧ བ་༡) ཆོས་དགྲ་གཟའ་སྐར་འཕྲོད་སྦྱོར་སྤུན་སྦྱུང་ཆོགས་
པའི་ཉིན་རིན་ཆེན་རྒྱན་ཆ། ཆེབས་དར་གསྒོ་ལ་སོགས་གཟབ་མཆོར་གཟབ་རྒྱས་ཀྱིས་
ཆེབས་ཁ་བསྐྱར། སྤྱིད་ཆལ་སྤྱི་སྤེངས་སྤྱི་གསོལ་ཐབ་ཐབ་བསྐྱེད་བཞེས། དེར་བྲི་རིན་
པོ་ཆོས་མཆོན་མེར་སྐྱེ་མང་པོར་ཕྱག་དབང་སྤུལ། དེ་ནས་ཆེབས་ཁ་བསྐྱར་བར་མེར་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

སྒྲིངས། བློ་པ། གཞན་མ་སོགས་མཆོད་སྤྱོད་གྲངས་མེད་པས་སྤྱོད་དངས། གཞུང་སྒོ་
སྤྱོད་ཆོགས་འདྲུ་ལམ་བརྒྱད་ཐེབས། བདེ་ཡངས་ཤར་ནས། རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་པན་
བདེ་ལེགས་བཤད་སྒྲིང་པ་རྣམས་ཀྱིས་སེར་སྒྲིངས་ཀྱིས་བསུས། གཟེམ་ཚུང་ཉི་འོད་
འབྱིལ་དུ་ཡཔམ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་ཤིས་བརྗོད་མཇུ་ར་བའི་མེ་ཉོག་གི་ཆར་བསྐྱེལ་བ་
དང་བཅས་རྫོ་རྗེའི་ཁྲིར་ཡཞབས་བྱུང་བཀྲ་ཤིས་དང་འཁོར་ལོ་གཡུང་དུང་འབྱིལ་བས་
བརྒྱན་པ་བཀོད་པར་མཛད་དོ། །

(༡༧ ཉ་ཀ ༡༥ འ་༩) གཡོན་ཕྱོགས་སུ་གོང་མའི་མི་དྲག་རྣམས་དང་། གཡས་
ཕྱོགས་སུ་རྒྱལ་ཆ་བདེ་མོ་ནོ་མིན་ཉན་གྱིས་དབྱས་ཆོས་ཀྱི་ཁྲི་ལ་དབང་བའི་སྤྱལ་པའི་
སྐྱེ་རྣམ་པ། གཞན་ཡང་བཀའ་ཁྲི་གྲང་སྒོན་སོགས་དཔོན་རྒྱལ་རྒྱད། ཆོས་སྡེ་ཁག་གི་
མཁན་སློབ། ཆེ་ཤོད་ཀྱི་ཞབས་འབྲིང་སེར་སྐྱེ་སོགས་སྟོན་འཁོར་རྒྱ་མཚོའི་ཆོགས་
དང་བཅས་པ་གདན་འདྲོམས་པ་ལ་བཀྲ་ཤིས་པའི་བསོད་པའི་བས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོགས་
པས་སྡེ་དངས། ཡིན་ལུགས་དང་མཐུན་པའི་དགའ་སྟོན་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་ཐོག་འཇམ་
དབྱངས་གོང་མ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དང་། གཞུང་ས་བཅས་ནས་འཇུར་མེད་རྫོ་རྗེའི་ཁྲི་
འཕང་མཐོན་པོར་ཞབས་སེན་གསར་དུ་འཁོད་པའི་ལེགས་ཆོགས་རྟེན་འབྱུང་སྤུལ།
བརྟན་པ་དང་འགོ་བའི་དོན་དུ་ཞབས་པད་བསྐྱལ་བརྒྱར་བརྟན་པའི་གསོལ་བ་བཏབ་
པར་དོན་མཐུན་ཞལ་འཆེས་དང་། སྟོན་གནས་རྗེས་དྲན་གྱིས་བཀའ་ཡང་མང་པོ་
ཐེབས།

ཆོས་བརྒྱུ་ལ་རྗེ་གོང་མ་རིན་ཕྱོན་གྱི་ཆོས་སྤྱིད་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་
མཆན་ཡང་དག་པར་བསྐྱེངས་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱར་བའི་གནས་ཆོམས་ཆེན་
རྟིང་པའི་ནང་དུ་འདྲིལ་མེད་གདོང་ལུས་བཏེག་པའི་གསེར་གྱི་ཁྲི་འཕང་མཐོན་པོར་
ཞབས་སེན་གྱི་པར་མ་འདྲིལ་པར་འགོད་པར་མཛད། དེར་ཡསྐྱབས་མགོན་པམ་ཆེན་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ།

ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མཚོག་དང་། རྒྱལ་ཚབ་དེ་མོ་རིན་པོ་ཆེ། ཨི་བན་གྲང་བཀའ་
སྒོན་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་མིའི་ཁྲིམ་ཚོགས་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའི་དབྱས་སུ། གནམ་གྱི་
ལྷ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའི་གསེར་ཡིག་གི་ལྷང་མཆན་ཆེན་པོ་
མཚོག་དམན་མཐའ་དག་གིས་ཐོས་པའི་དྲིལ་བསྒྲགས་ཏེ། མཆོག་སོག་ཡིག་བོད་ཡིག་
བཅས་རིམ་པ་གསུམ་དུ་བསྒྱུར། གོང་མའི་ལེགས་འབྲུལ་ལྷ་རྩལ་ཅེར་སོན། ལྷ་རུའི་
ཤལ་པ། བཞུགས་གདན། སྐྱེ་ལྷོ། གདིང་བ། སྐྱེ་བེར། མཆུལ། ར་བཟང་ཆ་ཚང་། བཟ་
ཤེས་པའི་རྩལ་རྟགས། ཤེལ་སྤྱད་སོགས་རིམ་པར་སྤུལ། ལྷང་སྐྱེ་དོ་རྩེ་འཆང་གི་ལེགས་
འབྲུལ་དང་། ཅང་རྩུན། ཆིང་མང་། སྤྱ་ཆིངས་ཨི་པ། ཨར་སྐྱེ་ཏོ་ཐོག་ཤ། ཨེ་བྱ་གོང་ཡེ།
རི་སྤྱ་ཨི་བན། སྐྱར་སྤྱི་ལ་སོགས་པས་ལེགས་འབྲུལ་སྤམས་མཐོ་བ་སྤུལ། གཞུང་ས་ནས་
ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་གི་འབྲུལ་བ་དཔག་མེད་བསྟར། རྩེ་བཅུན་འཕགས་པ་ཕྱག་ན་
པ་སྒྲོའི་ཆབ་འབངས་བོད་ཀྱི་(བསྐྱུས་)ལྷ་སྤེ་མི་སྤེ་ནས་ཉིན་བརྒྱད་ཀྱི་བར་ཉེན་འབྲེལ་
བསྐྱེགས།

(༡༡ བ་༥། ༥༡ བ་༡༠) ཞེས་དུས་གསུམ་ལ་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་རྩེ་བཅུན་སྒོ་བཟང་བསྟན་པའི་དབང་ཕྱག་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་
བཟང་པོའི་ཞལ་སྤྱ་ནས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་མདོ་ཅམ་བཞེད་པ་འཇམ་སྤྱིང་ཐ་སྤྱ་
ཡངས་པའི་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་ལས། རུབ་ཕྱོགས་ར་བ་སྟོད་བདེ་བ་ཅན་ནས་རིམ་གྱིས་
ཞབས་ཀྱི་པ་སྒོ་བསྟོད་དེ་སྤྱ་འཛིན་པོ་བྱང་ཆེན་པོའི་གསེར་ཁྲིར་ཞབས་སེན་མདོན་
པར་བཀོད་པའི་བར་ཀྱི་རིམ་པར་བྱེ་བའི་སྐྱབས་ཏེ་གཉིས་པའོ། །

༡༢ ལཔ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ནས་རྩེས་གནང་དང་ལྷང་འགའ་རེ་གསན། ལོ་གསར་དཀྱུས་
མཚོད་དང་ར་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་མཚོད་འབྲུལ་ཟབ་རྒྱས། དགའ་ལྷན་ཁྲི་འཛིན་གསར་བསྟོ།
འབྲུག་སྤེ་སྤྱད་ནས་ཞུས་པ་རྩེས་འཛིན། སྤྱར་ལཔ་ཆེན་མཚོག་མེགས་པའི་མདུན་ཚོགས་སྤེ་མ་

ཡུལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་སྤྱུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།
 དགེ་ཚུལ་གྱི་སྒྲུབ་བཞེས་དང་། ལུང་བཀའ་དབང་བྲིད་མང་དུ་བྱས། ཡུལ་དབང་མཚོག་གིས་
 གཞན་དག་ལ་ཆོས་འཁོར་བསྐྱར་ཞིང་ཡོངས་འཛིན་ལས་བཀའ་འབྲུམ་མང་པོའི་ལུང་བྱ། ལོ་གསར་
 དཀྱིས་མཚོད་དང་སློན་ལམ་ཆོགས་མགོན་དུ་ཕེབས་ཏེ་གསུང་ཆོས་དང་རྟེན་ནམས་ལ་མཚོད་འབྲལ་
 གནང་།

(༡༠ ཉ་༡། ༤༡ འ་༥༢) པཌ་ཆེན་མཚོག་ནས་ལྷ་མོ། ལྷ་མ་སྲིང་། མགོན་པོ་
 འཕལ་བཅས་གྱི་རྒྱུས་གནང་། (༡༠ ཉ་༡། ༤༡ འ་༣) དགའ་ལྷན་ལྷ་བརྒྱ་མ། འཇིགས་
 ཐེད་མངོན་རྟོགས་ཟ་མ་ཏོག་སློན་ལམ་ཤིས་བརྗོད། ཆོས་སྦྱོང་རབ་གསལ་བཅས་གྱི་
 ལྷགས་ལུང་། མདོ་ལྷགས་འབས་བརྟན་བཅས་སྤུལ་ནས་ཡུལ་དབང་རིན་པོ་ཆེ་ཡར་
 ཆེབས་ཁ་བསྐྱར།

(༡༠ ཉ་༥། ༤༤ ཐ་༤) རྒྱ་ལྷག་གནམ་ལོ་གསར་ཆོས་ལ་དཔལ་ལྷན་འདོད་
 ཁམས་དབང་མའི་གཏོར་སྦྱོང་སྤར་རྒྱན་པན་བདེ་ལེགས་བཤད་སྒྲིང་པའི་ཆོགས་
 དབྱར་ཕེབས་ནས་དུས་གཏོར་གནང་། ཆོགས་འཁོར་སྐབས་འཇམ་འོད་ནང་སྒྲོལ་
 མ། རྡོ་རྗེ་ཕག་མོ། འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེ་བཅས་ལྷ་མང་པོ་ཕེབས་འདུག་གསུངས། ལོ་
 གསར་རྟེན་འབྱུང་འབྲལ་བཞེས་དང་། འཕགས་མཚོག་ལོ་ཤེས་པ་མཚོན་རྟེན་
 རྣམས་ལ་གསེར་གསེལ་སོགས་གཟབ་རྒྱས་གནང་ཞིང་མཇུག་མང་སོགས་སྤར་སྒོལ་
 ལྷར་ཉམས་པ་མེད་པ་སྤྱུལ། བཀྲས་སྤྱན་གྱིས་གཙོས་རྒྱ་བོད་གྱིས་ལོ་གསར་འཆམས་
 བྱ་སོགས་སྤུལ། སྐྱེ་ཡོན་གསན་སྦྱོང་འབྲས་པར་མཛད་པས་མཐུན་རབ་ཤིན་དུ་འཕེལ།
 ལོ་འདིའི་ལྷ་བ་དགུ་པར་ལྷ་ལྷན་སྤྱུལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་
 བཅས་པའི་གནས་གཟིགས་སུ་གཟུང་སྐར་འཕྲོད་སྦྱོར་སྤྱན་སུམ་ཆོགས་པའི་ཆོས་ཉི་
 ཤུ་གཉིས་ཉིན་ར་ས་འབྲལ་སྤང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཆེབས་གྱི་ཁ་ལོ་བསྐྱར།

(༡༡ ཉ་༡། ༤༤ ཐ་༣) གཟིམ་རྒྱུད་དགའ་ལྷན་ཡང་ཆེར་དཀར་སློན་རྟེན་འབྱུང་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

གཟུགས། འཇམ་དབྱངས་གོང་མས་སྤེལ་ལེགས་སྒྲིལ་གསེར་ཡིག་སོགས་བསྟུས་
ཐེབས་པ་གྲས་བདུད་ཀྱིས་བཞེས།

(༡༠ བ་༡། ༤༦ བ་༩) དེ་ནས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དངོས་དང་དབྱེར་མེད་
ཤུག་མུ་ནེ། རང་བྱོན་ལྟ་ལྟ། རྫོང་འབྲ། བྱམས་པ། འོད་དཔག་མེད་སོགས་ལ་སྟོང་
མཆོད་བཟང་གོས་དང་། རིན་ཆེན་དང་གཉིས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་བཅས་འབྲུལ་བ་གནང་།
ལྟ་ཁང་བྱངས་ལ་ཡང་སྟན་ཤལ་མཆོད་སྤྲིན་སྟོན། དཔལ་ལྷན་མཐུན་རྟེན་གཟུགས་
གསོལ་བཅས་གནང་།

(༡༡ བ་༡། ༤༩ འ་༡༡) ལྷ་བ་གཉིས་པའི་ཆོས་གསུམ་ཉིན་ལྟུལ་དབང་
ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་སྟོབ་བཟང་བསྐྱལ་བཟང་ཀྱི་མཆོད་སྒྲུ་མཆོད་ལ། འཕགས་པ་རིན་
པོ་ཆེ་དང་། གསེར་གདུང་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་དབྱུས་གནས་གཟིགས་སུ་ཕྱགས་བཏེག་
ཐོག་སྟན་ཤལ། མཆོད་འབྲུལ། སྤྲིང་མེད་མཆོད་སྤྲིན་བྱིན་རྒྱལས་སོགས་སྤར་བཞིན་
གནང་། ཆོས་བཞི་ནས་སྒྲུབ་ཅད་རྒྱར་བཞུགས་པའི་ཡི་དམ་ལྟའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་
གཞོལ་བར་མཛད།

(༡༢ ཉ་༡། ༡༡ འ་༤) ཆོས་ཉེར་དྲུག་ལ་ཡོངས་འཛིན་བྱང་ཅེ་(ཆོས་རྩེ་)
མཁན་པོ་ངག་དབང་ཆོས་གྲགས་གདན་ས་ཆེན་པོ་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ལས་རྣམ་པར་
རྒྱལ་བའི་རི་བོ་དགའ་ལྡན་དུ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་ཆ་བ་གསེར་
ཁྲིར་དབང་བསྐྱར་བའི་ཐོན་གནང་ཐེབས་རྫོང་དུ་དབུ་པམ། སྒྲུ་རྩེ་མོ། སྒྲུ་བེར་སོགས་
ན་བཟའི་རིགས་ཆ་ཆང་། བཟེད་ཞལ། སྒྲི་སྒྲུགས་བཅས་དབུལ་གྱི་ཉེར་སྒྲུད། ཆིབས་
སྒྲ་གསར་ཆས་ཀྱིས་སྤྲས་པའི་ཆིབས་ཆེན། ང་དབུལ་སོགས་སྤམས་ཤིན་ཏུ་མཐོ་བ་
དང་། མཛོད་པས་མཆོན་ཞབས་གས་རྣམས་ལའང་གོ་བབ་ཀྱི་གནང་ཆ་གཟུབ་རྒྱས་ཁྲི་
འདོན་དུ་སྒྲུ་ཆ་བ་དང་སྟེ་ཤན་སྒྲགས་པར་གཟིམ་འགག་བསྐྱལ་བཟང་ལེགས་བཤད་

ཡུལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་ཀྱི་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

བཀའ་ངིན་བསྐྱེད་སྤྱོད།

(༡༥ ཉ་༥ ༥༡ བ་༩) འདིའི་དགོང་མོ་ནས་ཡང་བསྐྱར་སྐྱེ་བཅད་རྒྱར་
བཞུགས།

(༡༥ བ་༡ ༥༡ འ་༡༡) ལྷ་བ་དྲུག་པའི་ཆེས་བཅུ་བདུན་ཉིན་ཁྱི་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེ་
འཁོར་དགའ་ལྡན་ནས་ཕྱིར་ཕེབས་ལ། སྐྱེ་ངོས་སྐྱེ་མདུན་དུ་ཕེབས་པར་ཐུགས་དགུས་
ཆོར་དུ་མ་དང་བཅས་བཀའ་ཕེབས་སྒོ་གང་ཅི་གསལ་ཞིང་ཞིབ་པ་གནང་། ཆོས་ཉེར་
གཅིག་ལ་བོད་བཞུགས་ཨི་པ་གསར་འབྱོར་གདོང་ཡུལ་དབང་མཆོག་ལ་ཡའཇམ་
དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོས་བཀའ་བཟང་པོ་དང་གསལ་རས་སྤྲུམས་མཐོ་བ་གནང་བའི་
ཨི་པ་གསར་རྟེན་གཉིས་དང་། སྐྱར་སྤྱི་སོགས་རྒྱའི་དཔོན་ཁག་རྣམས་མངལ་ཁར་
འབྱོར་བར་སྐྱེ་བཅད་རྒྱ་རུང་ཟད་ལྟོད་པའི་ཕྱག་དབང་དང་། འཆམས་འདྲི། གནང་ཆ་
དཀར་སྒོ་སོགས་རྒྱས་པར་གནང་། འདི་ཉིན་ནས་ཡང་བསྐྱར་སྐྱེ་བཅད་རྒྱར་བཞུགས།

(༡༥ ཉ་༡ ༥༥ བ་༡) ཆོས་ཉེར་གསུམ་ལ་འབྲུག་སྤྱེ་སྤྱིད་ནས་མཆོན་ཉིད་
སྒོ་བ་དཔོན་རྒྱ་མཚོ་དང་། མི་དྲག་གི་ཆ་རིགས་ལྷ་པ་བཞི་བཅས་ཆེད་རྫོང་གི་སྐྱེ་སྟན་
རིག་པའི་བྱེ་བྲག་སྒོ་བ་སྒྱུར་མཐར་ཕྱིན་ཞིག་ཐུགས་རྗེས་གཟིགས་དགོས་ཞུས་དོན་
བཞིན་འབྱོར་པར་སྐྱེ་མདུད། མགོན་ལྟོ། ལུར་གསོས་སོགས་གཟིམ་རྒྱུང་འགག་ནས་
གནང་ཐོག ས་མཐར་བསྟན་རྒྱན་ལ་དགོངས་དབང་ལྡན་དཔལ་འབར་དུ་སྒོ་བ་ལྷ་
རྒྱུགས་པའི་དགོ་ཆན་དུ་སྤྲུལ་ཆོས་རྫོང་དང་། རག་ཤག་དགོ་ཆན་གཉིས་བསྐྱོ་བཞག་
དང་བདག་རྒྱུན་ལུར་གསོས་སོགས་སྤྲུམས་མཐོ་ནར་མར་སྐྱེ་ལ།

(༥༠ ཉ་༥ ༥༠ བ་༤) སྐྱའི་མཆོམས་རྒྱ་སྤྱེ་རྟེན་ཆང་མར་མགོན་གཉེར་ནས་
འགྲོ་འོངས་པ་དང་། འདས་གསོན་གྱི་བསྐྱོ་བ་སྐྱབས་འདུག་ཞུ་མི་སོགས་སོ་སོའི་མིང་
སྟན་དུ་སྒོན་པར་བསྐྱོ་སྒོན་སྐྱབས་འདུག་ནར་མར་གནང་། ལྷ་བ་བཅུ་གཉིས་པའི་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

ཆོས་ཉེར་བརྒྱད་ལ་སྐྱེ་བཅད་ཀྱི་གྲོལ་བར་བཀའ་དྲིན་བསྐྱབས། ལོ་འདིའི་རིང་ལྟ་
སྤགས་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་ནམ་པར་རོལ་པ་ཁོར་ཡུག་ལྟ་བུར་བཞུགས་པར་སླ་མ་ལྟ་
དང་། སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས། གནས་ཡུལ་དུར་ཁྲོད་ཀྱི་ནལ་འབྱོར་ཞིང་སྦྱོང་། དཔའ་
བོ་དཔའ་མོ་སོགས་གཟིགས་སྒྲུབ་མཐའ་ཡས་པ་དང་། མམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གོང་མ་སྐྱེ་
འཕྲེང་གི་བག་ཆགས་བརྟན་པའི་གསུང་གི་གསང་བ་ངོ་མཆར་དུ་མ་ཞིག་སྒྲུབ་ཡང་།
སྤྲིགས་དུས་འགོ་སྒྲོར་ཚུད་མེན་སྒྲ་ཆོགས་བཅས་བཏང་སྟོམས་སུ་བཞག

(༤༠ བ་༤། ༢༡ ག་༡) ཤིང་བྱ་གནམ་ལོ་ཆོས་པར་སྤར་རྒྱུ་གི་ཆོས་གཏོར།
སྟོན་ཆེན་མཇུག་དམངས་སོགས་གཟབ་རྒྱས་སྤུལ།

(༤༠ བ་༤། ༢༡ ག་༢) ལྷ་བ་དྲུག་པའི་ཆོས་གཅིག་ལ་གཟའ་ཆོས་སུན་སུམ་
ཆོགས་པའི་ཉིན་ལྟར་བཅས་འགོ་བའི་ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཡཔཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་ལྟ་
དུ་ཕེབས་རྒྱུ་ལྟ་སྤྲིངས་སུ་ཆེབས་བསུར་མངགས་ཤིང་། བསུ་བ་སེར་སྤྲིངས་བློ་གཞས་
ཀྱིས་མཆོན་ཕེབས་བསུ་བསྟར། གཟིམ་རྒྱུང་དགའ་ལྟོན་ཡང་རྩེར་ཡབ་སྲས་ཞལ་
འཛོམས་ཀྱི་མཇུག་དར་ཅེ་སྦྱོང་གི་གྲུས་འདུད་བཅས་བཀའ་དྲིན་བསྐྱབས་ཐོག་དཀར་
སྦྱོ་སོགས་གཟབ་རྒྱས་དང་། ཨི་བན་གཉིས་སོགས་རྒྱ་དཔོན་ཁག གཞུང་སའི་ལས་
སྟེ་སོགས་ཆེ་དགུ་མཐའ་དག་ལ་མཇུག་ཁ་དང་བཀའ་འདི་སོགས་སྤུལ་ཞིང་། ཡབ་
སྲས་གཉིས་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་དགུས་པའི་རྒྱལ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པ་དང་བཅས་
བཞུགས་གྲལ་ཐོག ཡབ་སྲས་སྐྱེ་ཕྲེང་དུ་མར་ཅན་དན་དང་དེ་བཞིན་མ་བྲལ་བར་དགེ་
བའི་བཤེས་གཉེན་རྒྱལ་བཞིན་དུ་བསྟེན་པའི་ནམ་ཐར་བདག་གིར་མཛད།

(༤༡ ཉ་༤། ༢༡ འ་༡) དེ་ཡང་སྟོན་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་
བྱང་སྟོང་ལྷུང་བ་རི་དྲགས་ཀྱི་ནགས་སུ་འཁོར་ལྟ་སྟེ་བཟང་བོར་བཀའ་དང་བོ་བདེན་
པ་བཞིའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བའི་དུས་ཆེན་དང་། གཟའ་ཆོས་སུན་སུམ་ཆོགས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

པ་འཇོམ་པའི་ཉིན། སངས་རྒྱས་དངོས་དང་དབྱེར་མེད་པའི་ངོ་པོ་ཤུག་ཕྱ་ནེར་སྟན་གསན་ཚུལ་དུ་དང་པོ་མཆོད་སྤྱོད་རྒྱ་མཚོའི་བཀོད་པ་སྟོན། ན་བཟའ་སྣམ་སྒྲུང་། ལྷང་བཟེད་སོགས་འབྲུལ་བ་གནང་ཞིང་། གདན་ས་གསུམ་སོགས་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་མཐའ་དག་ལ་མང་འབྱེད་བསྟོན་བསྐྱར་དཔག་མེད་གནང་། དེ་ནས་བདེ་ལྷན་ཞིང་གི་མགོན་པོ་ཡཔཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྟོ་བཟང་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་དཔལ་བཟང་པོས་མཁན་སྟོ་བསྐྱགས་མ་མཛད། རྗེ་རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་རྒྱལ་ཚབ་ཡོངས་འཛིན་གྱི་ཆེན་ངག་དབང་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་བསྐྱབ་སྟོན་རྣམ་པར་དག་པ་ཐུགས་ལ་བསྐྱབ་པར་མཛད་པའི་དུས་གོ་བར་མཛད་དེ། བརྟན་མཁས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་ལྷན་པའི་མཁན་སྟོ་བ་དགེ་འདུན་གྲངས་ཆང་བའི་དབུས་སུ། འོན་ཀྱི་སྐད་དུ་མཆོན་ནས་སྟོན་ཏེ་བདག་གི་མཁན་རིན་པོ་ཆེ་ཡོངས་རྫོགས་བསྟན་པའི་མངའ་བདག་རྗེ་བཙུན་སྟོ་བཟང་བསྟན་པའི་དབང་ཐུག་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྟོན་པ་རྣམ་པར་དག་པ་བཞེས་པར་མཛད།

(༩༡ བ་༦། ༦༩ ཐ་༡) དེ་སྐབས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་དབང་གཞུས་བསྐྱར་བ་དང་། འཇའ་སྤྱོད་སྟོར་མོའི་ནང་ཚུ་འཛིན་ལྟའི་བྱའི་གཟུགས་དང་། ལྷ་མ་མཁའི་ང་རོ་ཤིན་ཏུ་དལ་བྱའི་སྐྱ་བོ་སྟོན་དབྱངས་ལྟ་བུར་སྟན་པར་སྟོག་ཅིང་། ས་གཡོ་བ་དང་། ཆོས་རྩ་ལྟ་བུའི་སྐྱ་ཡུན་རིང་ངོ་ཁང་ནང་ལ་འཁོར་ཞིང་དྲི་བཟང་པོ་ཁོར་ཡུག་ཏུ་བྱལ་བ་སོགས་དབང་པོའི་མདོན་སུམ་གྱི་སྟོན་ཡུལ་དུ་གྱུར་པས་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེར་བྱ་བ་ལྟག་པར་མཛད་པའི་སྟོན་གྱི་སྟོན་ལམ་ཐུགས་བསྐྱེད་ལྷབས་པོ་ཆེ་དུས་སུ་སྤྱོད་པའི་འབྲས་བྱ་གཡུར་དུ་བྱ་བ་ཉེན་འབྱེལ་གྱི་མཆོན་མ་གཞན་དང་མི་འདྲ་བར་མདོན་ནོ། །

(༩༢ ཉ་༥། ༦༩ འ་༡༠) ར་མོ་ཆེར་ཡང་ཆེབས་ཁ་བསྐྱར་ནས་སྟོང་མཆོད་བྱི་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ།

ནང་ཀུན་བཟང་མཚོད་པས་མཉེས་པར་མཛད། དེ་ནས་གུ་འཛིན་གཉིས་པའི་ (༤༡ ཉ་
༥། ༥༩ འ་༡) མོ་བྱང་ཆེན་པོར་ཆིབས་ཁ་བསྒྱུར། ཡ་རྒྱལ་པའི་དབང་པོས་དགེ་ཚུལ་
བཞེས་པའི་ལེགས་འབྲུལ་དུ་ཆོམས་ཆེན་ནང་ཡབ་སྲས་ལྟན་རྒྱས་ཐོག་གསོལ་སྟོན་
གཟབ་རྒྱས་དང་། (༤༡ བ་༡། ༥༩ འ་༡) གར་དང་འབེལ་གཏམ་བཤོ་སྤོང་སོགས་ཀྱི་
མཚོད་སྤྱིན་སྟོས། ཆོས་བརྒྱལ་ཡཔ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་བཤད་
ལུང་དང་། སེམས་བསྐྱེད་མཚོད་པ། གཞན་ཡང་ཆོས་བཀའ་འབྲུལ་བ་གནང་རྒྱུའི་དབུ་
ཚུགས།

(༤༡ བ་༥། ༥༩ ཐ་༡) ཡཔ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བྱང་ནས་རྗེ་སྤྱི་མ་
སྒོ་བཟང་གྲགས་པའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་ངོགས་དང་བཀའ་འབྲུམ་ལྷགས་ལུང་།
འཇམ་དགར། ཆོས་རྒྱལ་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་གནང་། དཔལ་ལྷན་དམག་ཐོར་རྒྱལ་
མོའི་རྗེས་གནང་། འཇམ་དཔལ་གཤེན་རྗེའི་གཤེད་ཀྱི་དབང་ཆེན། གདུགས་དགར་
ལྟ་བུ་བདུན་མའི་དབང་ཆེན། ལེགས་ལྷན་མཆོད་གསུམ། མགོན་པོ་རྒྱན་ཅན། ལྟ་མོ་
འོད་ཟེར་ཅན། འཇམ་དབྱངས་ནག་པོ། འཇམ་དབྱངས་སྤྱི་མེད་བཅས་ཀྱི་རྗེས་གནང་།
རྒྱན་འཇུག་གཉིས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་། གུབ་རྒྱལ་ལྷགས་ཀྱི་ཆོ་དབང་བརྒྱ་ཙ་བཅས་
གསན། དེ་ནས་ཡཔ་ཆེན་མཚོག་རེ་ཞིག་བཀྲ་ཤིས་ལྟན་པོར་ཆིབས་ཁ་བསྒྱུར། ལྷ་བ་
བརྒྱུ་པའི་ཆོས་ཉེར་ལྷ་ལ་རྗེའི་སྟོར་ལ་གནས་གཟིགས་སུ་ཕྱགས་ཐེབས།

(༤༡ ཉ་༡། ༥༩ འ་༡། བསྟན་) མེ་བྱི་ (༤༡ ཉ་༥། ༥༩ ཐ་༡) ལྷ་བ་ལྷ་པའི་
ཆོས་གསུམ་ལ་རྒྱལ་ཆབ་དེ་མོ་ནོ་མེན་ཏན། ལྟ་མགོན་སྤུལ་སྤྱུ། ཁྱི་རིན་པོ་ཆེ། བཀའི་
གུང་སྟོན། གཞུང་སའི་ལས་སྟེ། སེར་འབྲས་དགའ་གསུམ་ཀྱི་སྤྱི་མ་ལས་སྟེ། མངའ་རིས་
སྤུལ་སྤྱུ། ཞི་བཟང་སྤུལ་སྤྱུ། སྟོར་ར་སྤུལ་སྤྱུ་སོགས་མང་དག་གིས་གསོལ་བ་རྩེ་གཅིག་
ཏུ་བཏབ་སྟེ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བར་བསྒྱལ་བས། ཟབ་ལམ་སྤྱི་མའི་རྣལ་འབྱོར་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་སྤྱ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

དགའ་ལྷན་ལྷ་བརྒྱ་མའི་བཤད་ལུང་མདོ་སྤྲུལ་ལུང་རིགས་དུ་མས་བརྒྱན་ཏེ་བཀའ་
དྲིན་བརྒྱུང་བར་མཛད། དེའི་དུས་སྤྱིའི་ན་ཚོད་ཆེས་སྤྱ་ཡང་། རྒྱ་བོད་ཀྱི་སྤྱི་བོ་ཆེ་སྤྱ་
ཁྱི་སྤྲུལ་ཆོགས་པའི་དབུས་སྤྱ་ཡ་ང་བག་ཆ་རུང་ཟད་ཅམ་ཡང་མི་མངའ་བར་གསུང་
གདངས་མཐོ་ཞིང་། དོན་ཟབ་པ་མན་ངག་གནང་བཀའ་ཆེ་བ་བཀའ་སྤྱལ་བས་ (༤༩
བ་༥ ༥༥ ༨་༩) རོ་མཚར་བ་དང་རྗེས་སྤྱ་ཡི་རང་བའི་ཅ་ཅའི་སྤྱ་དབྱངས་སྤྱོག་པར་
བྱེད་དོ།

(༤༩ ༩་༡ ༥༥ ཐ་༤) ཡོངས་འཛིན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རིན་པོ་ཆེ་ངག་
དབང་ཆོས་གྲགས་ནས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཅོང་ཁ་པའི་བཀའ་འབྲུམ་བཀའ་རྒྱ་མས་
མཚོན་ཆ་ཆང་དང་། པཎ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ཀྱི་བཀའ་འབྲུམ་བཀའ་རྒྱ་མ་
བཅས་ཆ་ཆང་། སྤྱོད་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྱང་པོས་མཛད་པའི་ཆད་མ་ཀུན་བརྟུལ། ཆོས་
ཀྱི་གྲགས་པས་མཛད་པའི་ཆད་མ་ནམ་འགྲེལ། ནམ་ངེས། རིགས་ཐིགས། གདན་ཆོག་
ཐིགས་པ། འབྲེལ་བ་བརྟག་པ། ཆོད་པའི་རིགས་པ། རྒྱུད་གཞན་གྲུབ་པ། དབུ་མ་བཞི་
བརྒྱ་པ། འདུལ་བ་མེ་ཏོག་འཕྲེང་རྒྱུ། མདོན་པ་ཀུན་བརྟུལ། བུམས་ཆོས་སྤྱེ་ལ། དབུ་
མ་རིགས་ཆོགས་དུག་བཀའ་གདམས་གཞུང་དུག་འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། བརྒྱ་པ་ལི་
༩། བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ། མདོ་ཀུན་བརྟུལ། རོ་བོའི་ཆོས་འབྲུང་བརྒྱ་ཙ། མདོད་ཙ།
འདུལ་བ་མདོ་ཙ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ནམ་གཞག་རིམ་པ། གསང་འདུས་རིམ་པ་
ལ། རྒྱབ་ཐབས་མདོར་བྱས། མདོ་བསྒྲེ། སྤྱ་མ་ལྷ་བརྟུ་པ། སྤྱོད་པ་ཉི་ཤུ་པ། ཙ་ལྷང་སྤྱོད་
པོའི་སྤྱོད་ཆོག་འཕྲེང་བ་སྤྱོད་གསུམ། བསྐྱལ་བཟང་རྒྱན་འཕྲེང་། བདེ་མཚོག་རིམ་ལ།
ཀྱི་ཡ་ས་སྤྱུལ། ཉག་པོ་སྤྱོད་པས་མཛད་པའི་གཞུང་དུག་བདེ་མཚོག་སྤྱེད་ལ། ཆོས་རྒྱལ་
དགེ་བའི་དབང་པོས་མཛད་པའི་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་། དབེན་ས་པའི་བཀའ་འབྲུམ་
པོད་གཉིས། སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བཀའ་འབྲུམ་པོད་གཅིག་བཅས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

གསལ་ཉེ་ཐོས་པའི་ཀྱི་མཆོ་དོམ་པ་མེད་པར་མཛད།

ས་བྱི་ (༤༤ བ་༤། ༤༧ བ་༡༡། བསྟན་)ཆོ་འཕྲུལ་སྒྲ་བའི་ (༤༤ ཉ་༡། ༤༩ འ་༡༠)
ཆོས་དགུ་ཉིན་གཟའ་སྐར་ཕུན་ཆོགས་པའི་སྤྱི་ཚོས་དང་སྤྱི་གྱིས་མཐོ་བའི་ཆས་
སྐྱུ་དར་སོགས་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཆེབས་བསྐྱེད།

༤༤ ཉ་༡། ༤༩ འ་༥༡་ལྟ་ལྟ་སྤྲུལ་པའི་པོ་བྱང་ཨེ་མི་གྱི་ཆོམས་ཆེན་དུ་ (༤༤ ཉ་
༤། ༥༠ བ་༥) གསོལ་སྟོན་སྟོན་ཆེན་ལྟའི་ལོངས་སྟོང་གྱི་ཁེངས་པ་བསྟེལ་བ། འབེལ་
གཏམ། བཀལ་བཏག་གི་བཤོ་སྤང་། གར་རོལ་སོགས་སྤྱི་སྤྱི་ལྷན་བཟང་བཀའ་དྲིན་
བསྐྱེདས། ཆོས་བཅུ་གཅིག་ལ་རྒྱལ་བ་འོད་མཚན་འབར་བའི་མགོན་པོ་དྲུང་སྤྱིག་
གི་སྒྲོས་གར་བསྐྱར་བ་ཡཔའ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་ཁམས་གསུམ་འགྲོ་བའི་
འདྲེན་མཆོག་ཡུལ་དབང་འདིག་ཉིན་དབང་ཕྱག་འཕགས་པའི་དགེ་འདུན་ཁྱི་ཕྱག་
གི་ཆོགས་དབྱར་སྟུན་འདྲེན་ལ། མགོན་གཉེར་རབ་བཏན་ཆེད་དུ་གཉེར་བས། ལྟར་
བཅས་བསྟན་འགྲོའི་མགོན་སྐྱབས་དབྱང་གཉེན་ཆེན་པོར་ཞབས་པད་དོ་རྗེའི་ལྷན་
པོར་བཞུགས་གསོལ་གྱི་བདེན་ཆོག་བཞེད་པ་དང་། ཆོས་གྱི་འཁོར་ལོ་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་
བ་བསྐྱོར་དགོས་པའི་གསོལ་འདེབས་ཞུས། སྟུན་འདྲེན་ཆོགས་དབྱར་སྤྱི་འཕྲུང་དུ་ལྷུར་
དུ་སྤྱི་ཏུ་པའི་ལིའི་མི་སྤྱ། (༤༤ བ་༤། ༥༠ འ་༥) མཆོད་དཔོན་སྟེ་དུག་མཁན་པོས་ཞབས་
པད་བསྐྱལ་བརྒྱར་བཞུགས་གསོལ་ཆོགས་དབྱར་སྟུན་འདྲེན་གྱི་མཆོད་སྤྱིན་ (༤༤ བ་
༥། ༥༠ འ་༥) བསྟར། རྒྱལ་བསྟན་དར་ཁིང་མཐའ་དབྱས་འགྲོ་ཀྱན་བདེ་སྦྱིད་གྱི་དཔལ་
ལ་སྟོང་ཕྱིར་སྦྱིན་པའི་བདག་པོའི་དགེ་ཆོགས་བྱང་ཆེན་གྱི་རྒྱར་མཆོམས་སྦྱོར་དང་།
ངན་སོང་གསུམ་གྱི་གནས་སྟོངས་པར་འགྱུར་བའི་ལྷགས་བསྟོ་མཐུན་འགྱུར་བཅས་
བཀའ་དྲིན་བསྐྱེདས།

(༤༧ ཉ་༤། ༥༡ བ་༡༡) ཆོས་བཅུ་གཉིས་ལ་གྲུང་བརྟེན་དང་། (༤༧ བ་༡། ༥༡ འ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཛམ་དབའ་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་འཛམ་གླིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

༡) ཆོས་བརྒྱ་བཞི་ལ་ཆོས་སྲིད་གྲུན་འདེགས་ཀྱི་བྱེད་པོ་དཔལ་ལྷན་ནོ་མིན་ཏན་རིན་པོ་ཆོས་ཆོགས་དབྱར་སྐྱེན་བྱངས།

(༤༧ བ་༦། ༡༣ འ་༤) ཆོས་བཙུ་ལྷའི་ཉིན་ལྷ་ལྷན་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོར་བཀའ་ཆོས་ཀྱི་ཐོག་མ་གསུང་ཆོས་ར་བའི་བཞུགས་ཁྲིར་ཞབས་པད་བཀོད། འདུལ་བ་འཛིན་པ་དགེ་འདུན་ཁྲི་ཕྱག་འདུས་པའི་དབྱུང་མཆན་དཔེའི་ཞལ་དཀྱིལ་ཉ་རྒྱས་ཡོངས་སུ་གང་བ་བསིལ་བའི་འོད་ཟེར་འབྱུང་འཕྲོ་བ་དང་བཅས། སྐྱེན་འཛེབས་ཆངས་པའི་དབྱངས་དང་ལྷན་པའི་གསུང་གིས། སྐྱབས་འགོ་དང་། སེམས་བསྐྱེད། དལ་འགྱུར་རྟེན་དཀའ་དང་སྤྲིང་པོ་ལེན་དགོས་པ་སོགས་སྟོན་འགྲོའི་ཆོས་བཤད། སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་སྐྱེས་རབས་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལས་བཙུགས་ཏེ་གསུང་བཤད་ལུང་རིགས་དཔེ་དང་གཏན་ཆོགས་ཀྱིས་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་ལུ་ཉིག་གི་དོ་ཤལ་མཁས་མང་རྒྱ་མཚོའི་མགུལ་རྒྱན་དུ་སྟེལ།

(༤༨ ཉ་༦། ༡༩ ཐ་༡༠) དེ་ཉིན་བསམ་འགྲུབ་པོ་བྱང་གུང་བཀའ་སྟོན་ཀྱང་དགའ་བསྟན་འཛིན་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་ཆོགས་དབྱར་སྐྱེན་འཛིན་ཞུས།

(༤༩ བ་༩། ༡༩ འ་༤) སྟོན་ལམ་ཀྱི་ཆོགས་དབྱར་ལེབས། ལྷགས་བསྟོ། བསྟན་འབར་མ། བདེ་ཅན་སྟོན་ལམ་སོགས་བཀའ་ངིན་བསྐྱངས་པའི་ཆོག་གི་སྦྱོར་མཆམས་རྣམས་སུ་ཞེ་སྟོད་འཛིན་པའི་དགེ་འདུན་འདུས་པ་རྒྱ་མཚོས་མཐུན་འགྱུར་ལུལ་བ་སོགས་མཉམ་མེད་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བཞེད་སྟོལ་རི་ལྷ་བ་བཞིན་ཉམས་པ་མེད་པའི་བཀའ་ངིན་མཛད།

(༥༠ བ་༦། ༡༤ ཐ་༤) གནས་གཟིགས་སུ་(༥༡ ཉ་༦། ༡༥ ཐ་༣) གསུང་བཟང་ཆོག་རོགས་དང་བཅས་ཡོད་པོ་ཤུག་ལུ་ཞེའི་བྱང་སྐྱེན་འཛིན་ཞུས་གསོལ། སྟོན་ལམ་ཀྱི་རིམ་པ་རྒྱས་པ་གནང་། དཔལ་ལྷན་དུང་སྦྱོང་དབང་མོ་གཙོ་འཁོར་རྣམས་ལ་གཟབ་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

གསེལ། ཆོགས་འཁོར་རྒྱས་པ་མཛད།

(༥༠ ཉ་༡། ༡༥ འ་༡) ཆོས་བཅོ་བརྒྱད་ལ་ (༥༠ ཉ་༡། ༡༥ ཐ་༡༡) རྒྱལ་བ་གཉིས་
པའི་རྒྱལ་ཆ་བ་ཡོངས་འཛིན་གྱི་རིན་པོ་ཆེས་ཆོགས་དབྱུར་སྤྱན་འཛིན་ (༥༠ ཉ་༡། ༡༥
ཐ་༩) ཐོག་ཞབས་པད་མགོན་པོ་ཆེ་མཐའ་ཡས་པའི་རོ་བོར་བཞུགས་གསེལ། ཟབ་ཅིང་
རྒྱ་ཆེ་བའི་བདུད་ཅི་ནམ་མཁའི་མཐའ་ལྷན་སྲུ་དབབ་པར་གསེལ་བ་བཏབ། (༥༠ བ་༥།
༡༡ ཐ་༡) སྒོན་ལམ་མང་འགྲེད་སྐྱ་སྐལ་ཁུ་མི་བོད་སོག་བཅས་ཁག་བཅོ་བརྒྱད། མང་
ང་ཁུ་མི་ཁག་ཉི་ཤུ་ཙ་བདུན། (༥༠ བ་༥། ༡༡ ཐ་༡༠) མཇལ་དམངས་བཅས་སྡེ་ཕྱིར་
སྐལ་ལྷན་དོན་གཉེར་གྱི་སེར་སྐྱ་ཉིས་ཁྲི་ལྷོང་བརྒྱལ་བར་བྱིན་ལྷབས་ཀྱིས་ཡིད་གྱི་
ཡོལ་གོ་བཀའ་།

(༥༡ ཉ་༡། ༡༡ འ་༩) (བསྐྱས་) སྒོན་ལམ་གཏོར་བརྒྱུག་དང་། (༥༡ བ་༡། ༡༤
འ་༤) རྒྱལ་བ་མི་པམ་མགོན་པོ་འགོ་བའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་དུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱ་ལམ་དུ་
ཀྱན་བཟང་མཆོད་པས་སྤྱན་དངས་པར་སྟོན་ཤལ་དང་། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁོག་ཏུ་དག་
སྟོ་འོད་ལྷན་དཀར་པོ་ཕེབས་པ་དགུས་པའི་ནམ་འགྲུར་དུ་མ་དང་བཅས་པད་འབུལ་
ཐུལ་ཞིང་མཐུན་ཇས་སྒོན་དར་སྟེལ།

(༥༡ བ་༥། ༡༤ འ་༡) ཆོས་ཉེར་བཞིའི་ཉིན་ (༥༡ ཉ་༡། ༡༩ ཐ་༩) ར་མོ་ཆེར་
ཕེབས། རོ་བོ་རིན་པོ་ཆེར་ནང་མཛོད་སྒྲ་ལྷ་ཅེར་སོན་གྱི་སྟོན་ཤལ་ (༥༡ ཉ་༥། ༡༩ ཐ་
༡༡) ཐུལ་ཐོག་སྒོན་ལམ་གསེལ་འདེབས་ཀྱི་རིམ་པ་བཀའ་རིན་བསྐྱངས།

(༥༡ ཉ་༥། ༡༩ འ་༡༠) བྱ་འཛིན་གྱི་གཞལ་མེད་ཁང་དུ་ཞབས་ཀྱི་པར་བོད་པོ་དཀོད།

(༥༡ ཉ་༥། ༡༩ འ་༦) ཡོངས་འཛིན་གྱི་རིན་པོ་ཆེ་སྒོན་ལམ་ནས་ཕེབས་པར་
ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་གསུང་སྤྱིང་གཟབ།

(༥༡ བ་༡། ༡༠ ཐ་༡) ཆོས་ཉེར་དགའི་ (༥༡ བ་༡། ༡༠ ཐ་༦) ཕྱི་རོ་བཅད་རྒྱ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་སྤྱུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

ཚུགས་ (༥༡ བ་༥། ༡༠ ཐ་༡) ཉན་ཐུགས་དམ་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་གཞིལ་བར་མཛད།

(༥༡ བ་༥། ༡༠ འ་༩) ལྷ་བ་གསུམ་པའི་ཆོས་བདུན་ལ་སྐྱབས་པའི་བཅད་རྒྱ་ཤོལ་བའི་
ཆེའི་བྱང་འཁོར་ནམས་ལ་ཕྱག་དབང་སྦྱེལ། ཆོས་བརྒྱད་ལ་དཔལ་ལྷན་སྟོབས་འཕྲོག་
དབང་པོའི་དུས་མཚན་ལ་བཀའ་མདས་མཚོན་ལས་སྟེ་བྱང་འཁོར་ཆང་མ་འཆར་
ཅན་དབྱར་ཆས་ཀྱི་མཇལ་བྱ་ཕྱག་དབང་དང། ཆོས་དགུ་ལ་ཕུར་བུ་སྟོག་དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་བྱམས་པའི་སྐྱེ་སྐྱེ་འབན་ཡུལ་ཉན་པོར་འཁྲུངས་པའི་ (༥༡ ཉ་
༡། ༡༠ འ་༩) གཙུག་ཕྱད་ཕུལ་བར་ཐུགས་དཀྲུག་ཆོར་ཆེ་བ་གནང་ཐོག་མཚན་སྟོ་
བཟང་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་དུ་སྦྱེལ། བྱང་རིགས་རྒྱལ་ཁག་མི་སྣ་སོག་འབྲུལ་པ་
དུག་བརྒྱབ་པའི་བཅུ་ཐོན་ལ་ཕྱག་དབང་། གོ་བབ་ཀྱི་དད་ཉེན། སྤང་བ། ཕྱིན་ཉེན།
དངོས་པོའི་བདོག་པ་བཅས་ཀྱིས་སོ་སོའི་རེ་བ་ཡིད་བཞིན་བསྐྱངས་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སྣང་
པོ་བར་དུ་སྐྱབས་འདུག་དང། རིས་སུ་འཛིན་པའི་བཀའི་དབུགས་དབྱང་སྦྱེལ།

(༥༡ བ་༥། ༡༡ ཐ་༡) ཆོས་བརྒྱན་ལྷ་གཅིག་རིང་ཐུགས་དམ་བཅད་རྒྱར་
བཞུགས། (༥༡ ཉ་༥། ༡༡ འ་༩) སང་དབར་ནམས་སུ་ཡོངས་འཛིན་གྱི་རིན་པོ་ཆེ་ནས་
བཀའ་ཆོས་སུ་འཕྱད་ཀྱིས་ཆག་མེད་ཕུལ།

༤༽ ལོ་གསར་དང་སྟོན་ལམ་སྟེ་ཕྱིའི་དཀྲུག་མཚན། རྒྱ་ནག་ཏུ་པོ་ཏ་ལ་བཞེངས་པའི་དགོན་སྡེ་གསར་
བསྐྱེད་མཁན་པོ་བསྟོ་བཞག་ ཡཔཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཡོངས་འཛིན་ཆང་ལས་དབང་བཀའ་ལྟང་
མཐའ་ཡས་པ་གསན་བཞིས། མཚན་ཞབས་གསར་བསྟོའི་ཐོག་གཞུང་ཆེན་མོར་ཐོས་བསམ་གནང་
མགོ་ཚུགས། ལོ་སྟོན་སྟེ་ཕྱིའི་དཀྲུག་མཚན། འབྲས་སྤངས་སུ་ཆེབས་བསྐྱར། དེ་མའི་དགོངས་རྟོགས་
སྤྱུལ་བསྟེན་རྟོགས་ཀྱི་སྟོན་པ་བཞིས་ཏེ་རྒྱལ་བའི་གདུང་འཕྲོ་བུ་ལྟར།

(༥༡ ཉ་༡། ༩༩ འ་༦) ས་སྤང་གནམ་ལོའི་རང་ཞལ་གསར་དུ་ཆོས་པའི་དགའ་
བ་དང་པོར་དཔལ་ལྷན་འདོད་ཁམས་དབང་མའི་མངའ་གསོལ། དཀྲུག་སྟོན་ཉེན་དང་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

གཉིས་དང་། ལོ་གསར་ཉིན་འབྱུང་འབྱུང་བཞེས་མཇལ་ཕྱག་སོགས་སྤར་སྒོལ་བཀའ་
དིན་བསྐྱངས། ཆོས་བརྒྱད་ལ་ལྟ་ལྟ་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་མགོན་དུ་འཁོར་ཆོགས་
བྱེ་བ་དང་བཅས་ཆེབས་བསྐྱར། ཨེ་ཤི་དུ་དགེས་སྟོན་མཇལ་ཕྱག་སོགས་སྤུལ། མཆོ་
སྟོན་རྒྱལ་ཁག་བསྟན་པ་པའི་སེ། ཨར་སྐྱ་ཏོ་ཐོག་ཐུའི་དགོངས་རྒྱུགས་སྐྱབ་མི་མཛོད་
པ་སོགས་དད་ལྡན་གྱི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ནས་ཉིན་རིམ་པར་ཆོགས་དབྱར་དུ་སྐྱབ་བྱངས།
དངོས་འབྱུང་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་ཐུལ། དེ་དག་གི་དགོ་བརྒྱུགས་བྱང་དུ་བསྐྱོ་བའི་
མཐུན་འགྱུར་སྤུལ། ལྟ་ལྟ་གཙུག་ལག་ཁང་དང་ར་ཆེ་རྣམས་ལ་གནས་གཟིགས་སུ་
ཐེབས་མཆོད་པའི་བྱེ་བྲག་ནམ་མཁའ་གང་བ་སྟོས། དེ་ནས་ཕོ་བྲང་ཆེན་པོར་ཆེབས་
བསྐྱར་གསེར་གྲིར་ཞབས་སོར་བཀོད།

(༦༡ ཉ་ཨ། ༧༩ ག་མ) (བདུས་)སྐྱ་ཡོན་གསན་བསམ་དང་། ཐུགས་དམ་བཅད་
ཀྱི་རེས་མོས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་འགྱུས་པར་མཛད།

(༦༡ ཉ་ཨ། ༧༩ ག་ཀ) ཐུགས་སྟག་ (༦༡ བ་ཀ། ༧༩ འ་༡) སྟོན་ཟླའི་ནང་ (༦༩
ཉ་ཀ། ༧༩ འ་ཀ) བི་ཅིང་དུ་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོས་རྒྱལ་བསྟན་རིན་
པོ་ཆེ་གོང་འཕེལ་གྱི་ཐུགས་བསྐྱེད་ཆད་དུ་བྱུང་བས་བཞད་ཏོར་པོ་ཏ་ལ་ཞེས་པའི་
དགོན་སྡེ་གསར་བསྐྱར་བཀའ་དིན་ཆེ་བའི་མཁན་པོར་མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་
འདྲེམས་པའི་དགོ་བཤེས་དང་། དབྱ་མཛད་བཅས་གཏོང་དགོས་ཀྱི་བཀའ་ཐེབས་པ་
ལྟར། རྒྱུད་སྤྲེད་འབྲས་སྟོ་མང་དགོ་བཤེས་སྤྲེད་རྒྱུད་མཁན་པོ་སངས་རྒྱས་འོད་ཟེར། ཟླ་
གས་སྤ་མ་རྒྱུད་བསྟོ་མང་རབ་འབྱམས་པ་རྒྱུད་སྤྲེད་མདུད་ནག་ཞབས་བྱང་དག་དབང་
ཆོས་གཤམ་དང་། སྟོ་སྤིང་རབ་འབྱམས་པ་རྒྱུད་སྤྲེད་སྟོ་བཟང་དགོ་ལེགས་གཉིས།
དབྱ་མཛད་དུ་རྒྱུད་སྤྲེད་དགོ་སྟོང་དག་དབང་རིན་ཆེན་དང་། དགོ་སྟོང་དག་དབང་
སྐལ་ལྡན་བཅས་རྫོང་བདའ་གནང་བར་སོ་སོར་ལུས་ཆས་ཀྱིས་མཆོན་གོ་བབ་ཀྱིས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

ཐོན་གནང་གཟབ་རྒྱས་ཐོག རྒྱལ་བསྟན་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་འཇམ་མགོན་སྤྱི་མའི་རིང་
ལུགས་ཀྱི་མ་མེད་པ་དར་རྒྱས་པན་བདེའི་དབྱིད་དཔལ་དུ་འཁྱུར་བའི་ཆོས་འཆད་
སྤེལ་སོགས་གནམ་བསྐྱོས་གོང་མ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་དགོངས་བཞེད་སྤྱི་ན་མེད་པ་སྐོང་
བའི་མདོ་སྤྲལས་མཐའ་དག་ལ་ཉམས་ལེན་དཀྱེལ་ཆེ་དགོས་པའི་ (༧༧ བ་༡༡) བསྐྱབ་
བྱ་སྟུལ།

(༦༥ བ་༡། ༡༠༥ འ་༤) ལྷ་བ་ལྷ་པའི་ཆོས་ཉེར་གཉིས་ལ་པར་ཆེན་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་དབྱུས་སུ་ཆེབས་བསྐྱུར་ (༦༥ བ་༡། ༡༠༥ འ་༥) གཟིམ་རྒྱུད་ཉི་འོད་དུ་ཡབ་
སྲས་གསེར་ཞལ་ལྟན་རྒྱས། (༦༥ བ་༡། ༡༠༥ འ་༦) ཉིན་རེ་བཞིན་པར་ཆེན་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ནས་ནམ་འཛོམས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྐྱེ་ཁྲུས་ཚར་རེ། (༦༥ བ་༡། ༡༠༦ ཐ་༡) འཇམ་
དབྱངས་ཀྱི་ཆོས་སྐོར་ཉིན་ལྔ། (༦༥ བ་༢། ༡༠༦ ཐ་༥) དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ་མི་
བསྐྱོད་དོན་ལྷེ། འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་ འཇིགས་བྱེད། གཤེད་དམར། དབྱ་ནག་སོ་སོའི་
སྒྲ་གོན་སྟོན་གནང་གི་དངོས་གཞི་སོ་སོའི་དབང་དང་། མཉམ་མེད་དོ་བོ་རྗེའི་ལུགས་
ཀྱི་སྒྲོལ་མ་ཉེར་གཅིག་རྗེས་གནང་། བྱབ་ཐོབ་ཉི་མ་སྐྱས་པའི་ལུགས་ཀྱི་སྒྲོལ་མ་ཉེར་
གཅིག་གི་རྗེས་གནང་། རྣམ་འབྲེལ། འདུལ་བ། སར་བྱིན། དབྱ་མ། མདོན་པ་མདོད་ཚ་
བ། འཇིགས་བྱེད་བསྐྱེད་རིམ་བཅས་ཀྱི་བཤད་ལུང་། མགོན་དཀར། དཔལ་མགོན་ཞལ་
བཞི་བ། ལྷམ་སྤྱིང་། རྣམ་སྲས་དཔལ་ལྷ། མགོན་པོ་ཕྱག་དུག ཕྱག་བཞི། སྒྲོལ་དཀར་
བཅས་ཀྱི་རྗེས་གནང་བསྐྱས་བཅས་རིམ་གྱིས་འདུལ་གནང་ཐོག ཡ་རྒྱལ་བའི་དབང་
པོར་སྐྱེ་ཆེ་བརྟན་ཅིང་མཛད་འཕྱིན་རྒྱས་པའི་སྟན་བསྐྱལ་གསལ་འདེབས་གནང་སྟེ་
གདན་ས་བཀྲས་ལྟན་དུ་ལེབས།

(༧༠ ཉ་༡། ༡༠༥ ཐ་༥) (བསྐྱས་)ལུགས་ཡོས་ལྷ་བ་དང་པོ་ནས་དབྱ་བཙམས་
(༧༠ བ་༢། ༡༠༧ ཐ་༡༡) ཡོངས་འཛིན་ནས་སྒོ་བཟང་བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཚོ།

འབྲུམ་ཡོངས་རྫོགས། དགེ་འདུན་ཀྱི་མཚོའི་གསུང་འབྲུམ་ཆ་ཆང། དགེ་འདུན་གྲུབ་
གྱི་གསུང་འབྲུམ་ཐོར་བྱ་པོད་གཅིག མཁས་གྲུབ་དགེ་ལགས་དཔལ་བཟང་པོའི་གསུང་
འབྲུམ་པོད་གཅིག གསང་འདུས་ཞི་བའི་སྦྱོན་སྟེག བེ་བུམ་སྟོན་པོ་ཙ་འགྲེལ་དང་
བཅས་པ་པོད་གཅིག དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤངས་པ་པོད་གཅིག འཇམ་དབྱངས་ཆོས་
སྟོར། བསྐྱེད་རིམ་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་མཚོ། གཏམ་རྒྱུད་རིན་ཆེན་སྤངས་པ། རྒྱལ་སྐས་
ཐོགས་མེད་བཟང་པོའི་བཀའ་འབྲུམ་ཐོར་བྱ། བཀའ་གདམས་ས་ཆོས་བྱ་ཆོས་ཆང་
མ། སྒོ་སྦྱང་ལེགས་བཤད་ཀུན་འདུས། ཐོག་མའི་སྒོ་སྦྱང་། བཀའ་གདམས་ཐོར་བྱ། སྒོ་
སྦྱང་སྟན་རྒྱུད་ཆེན་མོ། སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་དགོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆོན་ནས་བསྐྱེགས་
པའི་སྒོ་སྦྱང་། ཐུས་ཆེན་གྱིས་མཛད་པའི་དཀར་ཆག་ལྟར་སངས་རྒྱས་སྟོམ་པའི་ཆོགས་
བཤད་གཉིས་མ་གཏོགས་ཆང་མ། སྟོང་མཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། ཐུབ་བསྟན་
ཁྱི་དོར། རྒྱུད་སྟེ་སྦྱི་ནམ། བདེ་ཆེན་རྩལ་མཚོ། བསྐྱེད་རིམ་ཆེན་མོའི་མཛུགས་རྩི་
གྲོས་ཆོས་སྦྱང་གིས་ཁ་བསྐྱང་བ། འདུལ་འདྲིན་གྱི་གཞི་གསུམ་ཆོག བསྐྱེད་བྱ་རྒྱས་
པ། ཀུན་རིག་གི་ཆོག ཀུན་རིག་རྒྱིག་ཆེན། འདུལ་འདྲིན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་
མཛད་པའི་ཕྱག་རྩོམ་འཁོར་ཆེན་མངོན་རྟོགས། དེའི་དཀྱིལ་ཆོག ལྷང་སྦྱུའི་གསུང་
འབྲུམ་པོད་ལ། མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་མཛད་པའི་བརྟག་གཉིས་ཁྲི་གཞི་
མཁུན་ལྷ་པས་མཛད་པའི་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་། ཡི་དམ་སྦྱབ་སྟོར། ཆོས་སྦྱོང་སྦྱབ་
སྟོར། རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཆོན་བཅས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་གསན་བཞིས་བཀའ་རིན་བསྐྱེད་ས།

(ལ། བ་ཨ། ༡༡༡ བ་༩) རྒྱ་འབྲུག་ལྷ་བ་དང་པོའི་ (ལ། ༩་༡། ༡༡༡ བ་༡༡) ཆོས་
བརྒྱ་གཅིག་ལ་ལྷ་ལྷན་དུ་ཆོ་འཕུལ་མཆོད་པའི་དུས་སྟོན་ཆེན་མོར་ཆེབས་ཀྱི་ཁ་ལོ་
བསྐྱེད། ཆོས་བཙེ་ལྷར་གསུང་ཆོས་དང་། སྟོན་ལམ་སོགས་ལ་ཕྱགས་ཤེབས། གསུང་
ཆོས་དང་བསྟོ་སྟོན་གྱི་མཐུན་འཁྱུར་ལེགས་པར་མཛད། ཆོགས་དབྱར་སྦྱུན་འདྲེན་གྱི་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་ཀྱི་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།
 འབས་བརྟན་འབྲུལ་མི་འཕགས་པ་ལྟ། ཞི་བཟང་སྐུལ་སྐྱེ། ཏུར་གོ་ཅང་རྩན་ཆིང་མང་།
 ཁལ་ཁ་དབང་ཕྱག་ཐོན་སློབ་དཔོན། ཏུར་དུ་སྐུ་པའི་ལི་ཅེ་སོགས་ནས་དངོས་འབྲུལ་རྒྱ་
 ཆེ་བ་བསྟར།

(ཧ་ ༩་ཨ་ ༡༡༩ བ་ལ) ཐོས་བསམ་དར་རྒྱས་སྒྲིང་གི་སྒྲ་མ་སྒོ་མང་རབ་
 འབྲམས་པ་མིའུ་ཐུང་སྐྱེ་སྐྱེ་བསྐལ་བཟང་དབང་རྒྱལ་དང་། སློ་སྒྲིང་རབ་འབྲམས་པ་
 ཐོགས་མེད་རྒྱ་མཚོ་གཉིས་ཡ་རྒྱལ་དབང་མཚོག་གི་ཐོག་མའི་མཚན་ཉིད་འབས་ཕྱིར་
 འབྱོར་ཕྱག་ཕྱག་དབང་སྐྱུལ།

(ཧ་ ༡༠་ ༡༡༩ བ་༡༠) སྤུ་ལོ་འཕགས་ལྷུལ་དཔྱིད་འཁྱུང་གཞུང་ལྷགས་ལས་
 ཐུང་པའི་སྟན་ངག་སྒྲོར་གསན་སྒྲོང་གི་སྤྱགས་གཉེར་ (ཧ་ ༡༠་ ༡༡༩ བ་༡༡) མཛད་
 པས་རིང་པོར་མ་ལོན་པར་ལྷགས་ཚེ་མ་དང་ལེགས་བཤད་སྒྲ་བ་ལ་མཁྱེན་པ་སྤུལ་དུ་
 ཐུང་བར་གྱུར་ཅིང་། རྒྱད་པར་ལྷ་བ་དུག་པའི་ཆོས་གཅིག་ནས་སྤུལ་པའི་རིང་ལྷགས་
 ལེགས་བཤད་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་བ་ལ་གོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བཅི་བཞག་
 གསན་ནས་ཚིང་གྲུ་གནང་ཞིང་སྤྱགས་གཉེར་ཁོ་ནས་དུས་འདའ་བར་མཛད་དེ་རིང་
 པོར་མ་ལོན་པར་དགོངས་པའི་སྒྲོང་མངོན་དུ་གྱུར་པས་ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆེའི་
 འབྲུང་གནས་སུ་གྱུར།

(ཧ་ ༡༡་ ༡༡༩ འ་༩) སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་འཇམ་
 མགོན་སྒྲ་མའི་བསྟན་པ་རྒྱས་པ་དང་། (ཧ་ ༡༡་ ༡༡༩ འ་༡) མཐའ་དབུས་ཀྱི་བསྟན་
 པའི་སྤྱིན་བདག་མཐའ་དག་སྤྱགས་ཡིད་གཅིག་འདྲེས་ཀྱི་བསྟན་པའི་བྱ་བར་མཛད་
 པ་བཟང་ཞིང་སྐྱེ་དགྲུ་ནམས་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་དཔལ་ལ་སྒྲོད་པའི་ཆེད་དུ་རིན་ཆེན་གཉིས་
 པ་གར་སྤྱགས་ཀྱི་ཡ་རྒྱལ་མཚོག་གོང་མ་ཕྱག་ན་པ་སྒོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སློ་བཟང་
 བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་སྤང་བརྟན་མི་ཆད་ཆེ་ལེགས་གསར་བཞེངས་ཀྱི་ནང་ཉེན་ཅ་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཚོ།

འགངས་ཆེ་ངེས། ཆོས་སྐུའི་གཟུངས། འཕེལ་གདུང་སོགས་ཀྱིས་ཕྱར་བྱར་གཏམས་པ་
ལ་བཟང་གོས་ཀྱི་ན་བཟའ། ཉེར་སྤྱད་སོགས་ཆ་ཆང་བཅས་ལ་རབ་གནས་ལེགས་པར་
ཐུབ་ནས་འབྲས་སྤངས་ཆོགས་ཆེན་འདུ་ཁང་ཆེན་པོའི་རྟེན་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ།

(ལ ༥ བ་༡༡ ༡༡༥ འ་༡༣) རྩ་མོ་སྤྱལ་ལོ་ (ལ ༥ བ་༡༡ ༡༡༥ འ་༦) ཐོར་ཤོད་ཨམ་
མདོ་སོགས་མི་སྣ་མང་པོས་གསོལ་བ་བཏབ་ངོར་ (ལ ༥ བ་༡༡ ༡༡༥ འ་༥) ཉི་གཞོན་
འཆར་ཀ་མ། སྒྲོལ་མ། ས་གསུམ་མ་སོགས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་ཁ་ཡར་སྤེལ། རྒྱལ་ཚབ་དེ་
མོ་ལོ་མིན་ཏན་ནས་གསོལ་འདེབས་ཁྱབ་གནང་བར་བཀའ་ཚོམ་སྤེལ། ཡོངས་འདྲིན་
རིན་པོ་ཆེ་ལ་ངོ་བོ་རྗེའི་ཆོས་འབྲུང་དང་ལས་ཀྱི་ངོ་རྗེའི་སྟན་རྒྱུད་བཅས་རིམ་པར་
གསན། ཐུགས་དམ་བཅད་རྒྱ་ཡང་འགྲུས་པར་མཛད་ཅིང་གཞན་རྒྱུ་མི་འཛོག་པའི་
ནམ་དཔྱད་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ནི། སྐྱ་ཆེ་དུ་མའི་སྟོན་ནས་བསྐྱབས་པའི་ཁྱར་བསྐྱམས་
པའི་རང་རྟགས་སུ་སྐྱུང་ལ་བ་མེད་པར་བདག་གིར་མཛད་པ་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་
བསྐྱགས་པ་ལྟར་ལེན་པར་བྱེད་དོ།

(ལ ༥ བ་༥༡ ༡༡༦ ཐ་༥) (བསྐྱུས་)ཤིང་ཕོ་རྟ་ལོའི་སྟོན་ལམ་མགོན་ལ་ཆིབས་
ཀྱི་ཁ་ལོ་བསྐྱུར་ནས་ (ལ ༥ ཉ་༡༡ ༡༡༦ འ་༩) གསུང་ཆོས་ར་བར་བཀའ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་
ལོ་བསྐྱོར། སྐྱེ་བོ་སྟོང་ཕྱག་བཀལ་བར་ཉིན་རེ་བཞིན་མཇལ་ཕྱག་སྤེལ་ཏེ་མཐོང་གོལ་
ཀྱི་ལམ་ལ་བཀོད། སྐར་ཕོ་བྲང་ཆེན་པོ་པོ་ཏ་ལར་ཆིབས་བསྐྱུར། འདི་ལོ་ཡཔ་ཆ་ཆེན་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སོ་བདུན་དགུང་སྟེག་ཐོག་ཡིན་གཤིས་ཞབས་བརྟན་སྤེལ་མཐོ་
དང་། གངས་རྒྱངས་ཀྱི་དགོན་སྡེ་ཆེ་ཕྱ་དང་གནས་རྟེན་ཁག་བཅས་ལ་མཆོད་པ་མང་
ང་སོགས་སྤེལ། (བསྐྱུས་)གསན་བསམ་སྒོལ་གཉེར་རྒྱུ་བོའི་རྒྱན་བཞིན་མཛད།

(ལ ༥ བ་༡༡ ༡༡༧ ཐ་༥) ཤིང་ཕོ་ལུག་གི་གནམ་ལོ་གསར་དུ་ཆོས་པའི་དགེ་
མཆོན་སྟན་སུམ་ཆོགས་པ་དགའ་བ་དང་པོའི་སྤྲ་ཆ་ནས་གཟིམས་རྒྱུ་ཏུ་འདོད་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

ཁམས་དབང་མོར་མཆོད་སྤྱོད་སྟན་ཤལ། བོ་བྱང་ཅེར་ཉེན་འབྱལ། མངའ་གསལ།
ཚོགས་ལྡན་གནའ་བོའི་ལྷགས་བཟང་གི་དབྱེས་སྟོན་ཉེན་སྡུག། དག་ལྷའི་གཟབ་
གསལ། རྩོགས་འདུས་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་ནམས་ལ་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱིས་སྤྲིག་བསྟུ་མཛད། སྟོན་ལམ་
ཆེན་མོའི་མགོན་དུ་ཆིབས་བསྐྱར་གྱི་(བསྐྱུས་)མཛད་སྟོལ་ཁག་སྤར་བཞིན་བཀའ་རིན་
བསྐྱུངས།

(ཡམ 9.1 11. 12. 13) ཡཔཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པས་མཛད་པའི་
པར་བྱིན་སྤྲུགས་འདྲིན་ཐོག་ལེགས་བཤད་གསེར་འབྲིང་། རྣམ་བཤད་སྙིང་བོའི་རྒྱན་
སོགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་སྤྲུགས་ཚོལ་དག་པོ་གནང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་
མཆོན་དབྱུང་སྤྱེ་བས། བྱང་ཚུབ་ལམ་རིམ་གྱི་བཤད་ལུང་ཟབ་མོ་གནང་།

(ཡམ 9.4 11. 12. 14) སྐྱེ་བཅད་རྒྱ་དམ་པར་གནང་ཞིང་ལྷ་སྤྲུགས་རྟོ་རྩེའི་
རྣལ་འབྱོར་དང་མི་འབྲལ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོར་བཞེངས་པར་མཛད།

(ཡམ 9.6 11. 12. 15) མེ་མོ་སྤྱེལ་ལོ་གསར་དུ་ཆོས་པར་སྤྱིད་གསུམ་དབང་
མོར་མངའ་གསལ་མཆོད་སྤྱོད་ཀྱི་རོལ་མོ་འཁྲོལ། ཆོམས་ཆེན་དུ་བཞུགས་གཤམ་སྟོན་
མོ་གཟབ་རྒྱས་ཐོག་ཆོགས་ལངས། གཤམ་བཤོས། རྩོས་གར་གྱི་མཆོད་པ་བསྟར། ལྷ་ལྡན་
སྟོན་ལམ་ཆེན་མོར་ཆིབས་བསྐྱར་གཟིམ་རྒྱུང་དཀར་སྟོ། ཞེ་སྤྱེ་གསལ་སྟོན་སོགས་
སྤར་སྟོལ་སྟུལ། ཆོགས་དབྱུར་སྤྱོད་འདྲེན་ཞུ་མི་ཞུ་ལུ་སྐྱེ་སྐྱེ། ཞེ་རིག་དགེ་བཤེས།
མཆོ་སྟོན་ང་སག་ ཞེར་ཐེ་ནི་དེམ་ཆི། ཁལ་ཁ་ལང་གི་མི་སྤྱོ་བཅས་ནས་འབྱལ་ཡོན་
རྒྱ་ཆེ་ཞིང་བརྟན་བཞུགས་བདེན་ཆོག་བཛྲོད། དེ་དག་གི་དགེ་བ་རྟོགས་བྱུང་དུ་བསྟོ་
བ་གནང་། གསུང་ཆོས་ར་བར་ཞབས་ཀྱི་པར་བཤེས་གསུལ་བྱའི་དབང་པོ་དང་འཆམ་
པའི་དམ་ཆོས་ཀྱི་ཆར་པབ། དད་ལྡན་གྱི་སྐྱེ་བོ་གངས་མང་བ་ལ་དམིགས་བརྟེན་པ། བོ་
བསྟོད་སོགས་འདོད་ཆོས་ལྷགས་ལུང་སྟུལ། དེ་ནས་པོ་ཏ་ལར་ཆིབས་བསྐྱར། ལྷ་བ་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཚོ།

གསུམ་པའི་ཆོས་བརྒྱད་ལ་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤྲངས་ཀྱི་འདུས་པ་རྒྱ་
མཚོས་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་དང་། རྗེ་གོང་མ་ན་རིམ་གྱི་བྱིན་གྱིས་
བརྒྱབས་ཤིང་གདན་ས་དངོས་ལ་སོང་གཤིས། རྗེ་ཉིད་ཀྱང་ཕེབས་བཞེད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་
བས་དགྱེས་བཞིན་དུ་སྤར་སྒོལ་བཟང་པོའི་ཆིབས་རགས་ཐོག་ཡེ ༥༡ བ་༥༡ ༡༣༠ འ་༡༣༠
གོང་མ་ན་རིམ་གྱི་བཞུགས་གནས་དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་དུ་བྱགས་ཕེབས།

(༥༡ ཉ་༣༡ ༡༣༡ བ་༡༠) ཆོས་བརྒྱ་བཞི་ལ་ཀུན་དགའ་ར་བའི་སྦྱིད་ཆལ་ཆོས་
རར་ཕེབས་ཏེ་གྲུ་ཆང་ཁག་གི་ལེགས་འབྲལ་ཉེན་འབྱུང་བདག་གིར་བཞེས། རྒྱལ་བ་
གཉིས་པའི་རྒྱལ་ཆབ་མདོ་སྤྲུགས་བསྟན་པའི་མངའ་བདག་ཡོངས་འདྲིན་རིན་པོ་ཆེ་
ནས་པར་བྱིན་གྱི་བཙེ་བཞག་སྤུལ། རྒྱལ་དབང་མཚོག་ནས་གསུང་སྦྱོར་གནང་ན།
དགེ་བཤེས་ཐོགས་མེད་རྒྱ་མཚོས་དམ་བཅའ་མཛད། བཙེ་བཞག་གིས་གཞུང་བསྐྲངས།
རྒྱ་བོད་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་ཀྱིས་བྱུར་བརྒྱན་ཏེ། མཁུན་རབ་ཀྱི་ཆལ་ཤིན་ཏུ་
ཡངས་པའི་འབྲལ་ལས་འཕྲོན་པའི་རིགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱ་མཐའ་དག་
ལེགས་པར་བསྐྱབ་ཅིང་། དམ་བཅའ་ངན་པ་ཐམས་ཅད་ཆེག་མེད་དུ་བསུན་དབྱེད་
བར་མཛད་པས་དང་པོ་ཉིད་ནས་མཁས་པའི་མཚོག་ཏུ་གྱུར་པ་ལྟ་བུར་མཛད།

(༥༡ བ་༣༡ ༡༣༡ བ་༩) དེ་སྐབས་ནས་ཡུམ་གྱི་མདོ། འབྲེལ་པ་དོན་གསལ་
སོགས་རྒྱ་འབྲེལ། ལེགས་བཤད་གསེར་འབྲེང་། རྣམ་བཤད་སྤྲིང་པོའི་རྒྱན། ཡུམ་དོན་
གསལ་སྒྲོན་སོགས་ལ་འགྲུས་པར་མཛད། ཆོགས་ཆེན་འདུ་ཁང་། གྲུ་ཆང་ཁག་བཅས་
ལ་མཆོད་རྟེན་མཆོད་འབྲལ་སོགས་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྒོས་གར་བསྐྱར། སྒོ་མང་ཆོས་
རར་ལམ་རིམ། སྒོ་གསལ་གླིང་ཆོས་རར་ལམ་རིམ་བསྐྱས་དོན། བདེ་ཡངས་སྤྲད་པལ་
ལྷན་ས་གསུམ་མ། གསང་འདུས་ཆིག་བདུན་གསོལ་འདེབས། སྤྲུགས་ཁང་དུ་འདིགས་
བྱེད་སྒོན་ལམ་འབྲེལ་བཤད་དང་འབྲེལ་བའི་སྤྲུགས་ལུང་བཀའ་དྲིན་བསྐྱངས།

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བརྒྱུད་པ་འཛམ་དབའ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཛམ་གླིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

(ཡེ ༩་༡ ༡༣༣ འ་༡) ལྷ་བ་བརྒྱུ་པའི་ཆོས་ལྡན་པོ་བྱ་འདྲིན་པོ་
ཏ་ལར་ཆིབས་བསྐྱར། ཕྱི་ལོ་ཐུགས་རྫོགས་ཀྱི་དོན་དེ་མོ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་བཀྲ་ཤིས་ལྷན་
པོར་པཎ་ཆེན་མཆོག་ལ་སྟན་གསན་འབུལ་མི་ཆེད་མངགས་རྫོང་བདའ་གནང་།

(ཡེ ༩་༡ ༡༣༣ ཐ་༥) མེ་བྱ་གནམ་ལོ་གསར་ཆོས་ལ་དཔལ་ལྷན་ལྟ་མོའི་
གཏོར་སྦྱོང་གཟབ་གསོལ་སྤར་སྤོལ་བཞིན་དང་། དཀྱིས་སྟོན་བཅས་གནང་། ཡཔཎ་
ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་གདན་འདྲེན་གྱི་ཕེབས་བསྐྱབས་ཆོང་བདའ་གནང་། སྤུ་ལོ་འབྲས་
སྤངས་སྤྱུ་ཆུ་བཞོལ་བ་དང་། ཏུས་གཏོར་ལ་མེ་ཤ་དན་པ་སོགས་བཟླ་དབྱེད་ཤིན་ཏུ་
དན་པའི་རིགས་བྱུང་བར། ཆོས་ཉེར་གཉིས་ཉིན་མཁའ་འགྲོའི་ཏུས་ཆེན་གྱི་ཐོ་རེངས་
འཕྲིན་ལས་པ་དེ་མོ་རྒྱལ་ཆབ་ནོ་མིན་ཏན་གཞན་དོན་ཏུ་དགོངས་པའི་མཁྱེགས་བསྡོ་
འབུལ་མི་བྱུང་བར། དེ་འཕལ་ལོ་ཀེ་ཤུ་ར། གསེར་གདུང་ནམ་གཉིས་ལ་སྟོང་མཆོད།
མཆོད་ཁང་ཁག་ལ་བརྒྱ་མཆོད་རེ། སྤྱ་ཆང་ཆོགས་དབྱར་ཆིབས་བསྐྱར་གྱི་དགོངས་
རྫོགས་དང་མཆོག་སྤུལ་བསྟན་འགྲོར་པན་བདེ་སྟོལ་རྒྱས་གསལ་དྲངས་འབུལ་བལ་
ཐུར་འབྱོན་གྱི་ཐུགས་སྟོན་དོས་བྲག་རེ་བཀའ་དྲིན་བསྐྱངས།

(ཡེ ༩་༢ ༡༣༣ འ་༧) དེ་མོ་ཞི་བར་གཤེགས་པ་ (ཡེ བ་༡ ༡༣༣ འ་༢) དེ་
ཉིད་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ན་རིམ་དང་སྐྱུ་གོང་མའི་སྲས་ཀྱི་བྱ་བོར་མ་ཟད། རོས་
ན་ཆོད་ཤ་ཞིང་རྒྱུད་ཏུ་ནས་བདག་གིར་མཛད་དེ་ཡགོང་མའི་ཁྲིར་གསོལ། ལོ་ཉི་ཤུ་
ཙ་གཅིག་བར་ཐུགས་བསྐྱེད་ཟབ་མོའི་དབྱང་པས་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་པའི་ཆོས་སྤྲིད་
གཉིས་ཀའི་ལར་རྒྱ་ཉམས་མེད་སྤྲོ་ན་འདེགས་པ་དང་། སྟོབ་གཉེར་སོགས་དྲིན་གཙོ་
དཀའ་བ་བཅས། དབྱལ་སྤང་ཁྲི་ཆོ་སྟོར་མཛོད་པ་ནས་སྟོན་དགོས་ཕེབས། སྤུལ་སྤྱུ་ཐུར་
འབྱོན་བདེན་ཆོག་ཀྱང་སྟུལ། ཡཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཆིབས་བསྐྱར་
མཁོན་གཉེར་བསྐྱལ་བཟང་དར་རྒྱས་མངགས་པ་གནང་། ལྷ་བ་གཉིས་པའི་ཆོས་ཉི་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ།

ཤུ་ལ་རྡོ་རྗེ་འཆང་པ་ཆ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་པོ་བྲང་ཆེན་པོར་ཆིབས་བསྐྱུ་སྤྱིང་གིས་
བཀྱར་བཟོས་ཆེན་པོས་སྤྱན་དྲངས། ཡབ་སྲས་མཇལ་འཕྲད་ཐོག་མཇལ་དར་ཕྱག་
ཅེ་སྤྱོད་གནང་ཞིང་ཆོས་ཀྱི་བཀའ་མཆིད་ཀྱང་ཡུན་རིང་བར་དུ་མཛད། རྩོམ་བཙུན་
ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཡ་རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་དག་དབང་སློབ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་དུས་ཀྱི་མཆོད་སྤྱིན་
གཉིབས་པའི་སེར་སྤྱིངས་གོས་སྤྱོད་སྟགས་ལ་ཐུགས་སྤོན་གནང་། ལྷ་བ་གསུམ་པའི་ཆོས་
གསུམ་ལ་ཡ་པ་ཆེན་མཆོག་ནས་རྟ་མགིན་གསང་སྤྱབ། སྒྲོལ་དཀར། ཆངས་པ་དྲག་
པོའི་སྟོག་གཏད་སྟགས་འབྱུལ་བ་གནང་། ཡ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་གིས་དབུས་སྤུལ་སྤྱོད་ཆེ་
ཕྱ་བརྒྱ་ཕྱག་ལོངས་པར་པ་ཆ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་བྱང་ཚུབ་ལམ་རིམ་དབྱུ་ཚུགས།

(༡༠ ཉ་༡། ༡༢༩ འ་༢) ཡ་པ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ནས་ཆེ་རྟ་བྱང་
འབྲེལ། འཇམ་དཔལ་དཀར་པོ། རྩམ་སྲས་སེར་པོ། རྟ་མགིན། བསྐྱེ་ལྷུ་ཡུལ་སྟགས་ཀྱི་
རྗེས་གནང་གསན།

(༡༠ ཉ་༡། ༡༢༩ འ་༣) ལྷ་བ་གསུམ་པའི་ཆོས་བདུན་ལ་གྲལ་ཅེ་ཐེབས་པར་
ངེད་ཀྱི་ཡཱ་ལའི་སྤྲ་མ་རིན་པོ་ཆེ། ད་ལྟ་མདོ་སྟགས་ཀྱི་བཀའ་ཆོས་མང་པོ་གསན་
བཞེས་ལ་སྤྱོད་པོན་ཀྱི་བཀའ་གསུང་སྤྱི་མི་འཇུག་བའི་ཆེད། ཞེར་ཉེ་ནི་ལོ་མིན་ཉན་དག་
དབང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཆོས་སྤྱིད་ཀྱི་ལས་དོན་ཞབས་འདེགས་ཁྱེད་བར་བཀའི་ལྷང་གིས་
མངགས་ཉེ་རྒྱུ་བདའི་གནས་ཚུལ་ལན་ཡང་ཕྱུལ། ཡབ་སྲས་ལྟན་ཅིག་ལྟ་ལྟན་སྤུལ་
པའི་པོ་བྲང་དུ་ཆིབས་ཀྱི་ཁ་ལོ་བསྐྱར་ཉེ་མདོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་
དུས་ཆེན་སྟགས་གསུམ་འདྲིམ་གཟུང་སྐར་འཕྲོད་སྐྱོར་སྤྱན་སྤུམ་ཆོགས་པའི་ཉིན་རྟ་
བདུན་དབང་པོ་ཤར་རིའི་ཅེ་ལས་མདོན་པར་འཕགས་ཉེ་དཀྱིལ་འཁོར་བཞི་ཆ་ལོངས་
པར། གནས་སྤྱན་སྤུམ་ཆོགས་པ་འབྱུལ་སྤྱང་གན་རྟོ་ལ་རྡོ་རྗེ་གདན་གཉིས་པར་ཉེན་
སྤྱན་སྤུམ་ཆོགས་པ་བསྟན་པའི་བདག་པོ་དངོས་དང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་སྤྱིའི་བྱང་དུ། བདེ་

ཡ་ཀྱལ་དབང་སྤྱི་མཐུན་པ་འཛམ་དཔལ་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་འཛམ་གླིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

ལྷན་ཞིང་གི་མགོན་པོ་དྲུ་རྩེག་གར་རོལ་ཐུབ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་ཁྱུར་ཐེག་པ་
ཐུགས་རྗེའི་བདག་ཉིད་འཛམ་གླིང་བསྐབ་གསུམ་རྒྱན་མངོས་རྣམས་ཀྱི་གཙུག་གི་ནོར་
བུ་བརྟན་མཁས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བྱང་དང་ལྷན་པ་ཡ་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཐུན་གཟེགས་
ཆེན་པོ་དོན་གྱི་སྤང་དུ་མཆན་ནས་སྟོས་ན་རྗེ་བཙུན་སྟོ་བཟང་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་
དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྤྲ་ནས་ཀྱི་མཁན་པོ། རྗེ་སྟོད་གསུམ་གྱི་དོན་རྣམས་འབྱེད་ཀྱས་
པ་མང་ཐོས་འདིགས་པ་མེད་པའི་བྱ་མཆོག་སྐབས་པོ་ཆེདི་གནས་འཐོབ་པ་མཁས་
ཤིང་གནས་བརྟན་འདུལ་བ་འདྲིན་པ་ཁྱི་བྱར་དག་དབང་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་ལས་སྟོབ།
བསྟན་པ་མ་ལུས་པའི་བརྗོད་དོན་མདོན་དུ་གྱུར་པ་བཀའ་དྲིན་མཆུངས་མེད་ཡོངས་
འདྲིན་སྟོ་བཟང་ཆོས་འཕེལ་གྱི་ཞལ་སྤྲ་ནས་ཀྱི་གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་སྟོབ་དཔོན། ལུང་
རྟོགས་རྗེ་སྟོད་འདྲིན་པ་ཆེན་པོ་ཁྱི་ཆེན་སྟོ་བཟང་བསྟན་པས་དུས་གོ་བ། མཁས་ཤིང་
གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱག་སྟོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་དགེ་ལེགས་རྒྱལ་མཆན་ནས་ཀྱིས་དང་སྟོང་
ཆེན་པོའི་སྟོད་བྱིམ་པ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་རྒྱད་འགྲོགས་པ་བྱང་ཆེ་མཁན་པོ་སྟོ་
བཟང་སྟོན་ལམ། ཤར་པ་ཆོས་རྗེ་སྟོ་བཟང་གྱུན་པ། རྒྱད་སྟོད་མཁན་པོ་སྟོ་བཟང་གྱུན་
པ་སོགས་བཤེས་གཉེན་དམ་པ་བདུན་ཕྲག་གསུམ་གྱི་དབྱུང་སྤྱི་སྤྱོད་ཀྱི་བཞུགས་སྤྱོད་
བུ་གཅིག་དང་། ཀྱང་པ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་སྟེབས་པ་ན་གསོལ་བ་དང་བཞིའི་ལས་ཀྱི་
ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་སྦྱར་དངོས་མཁྱུག་གསུམ་ཡོངས་སྤྱོད་གས་པ་ཕྱག་ལེན་རྣམ་པར་དག་
པའི་འཁྱུག་པ་སྟོན་དུ་མཛད་དེ་བསྟན་པའི་སྟོང་པོ་སོ་སོ་ཐར་པའི་སྟོམ་པ་རྣམས་ཀྱི་
མཆོག་སྟོང་བདུན་འཁོར་བཅས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྱིམས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་དགེ་སྟོང་གི་
སྟོམ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ཚུལ་བཞིན་བཞེས་པས་དྲུ་རྩེག་གི་རྒྱལ་མཆན་འདྲིན་པ་
རྣམས་ཀྱི་གཙུག་གི་ནོར་བུ་ཐུབ་དབང་མཆོག་གི་རྒྱལ་ཆབ་ཆེན་པོར་མངའ་གསོལ་
བར་གྱུར་ཏོ། །

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

དེ་ནས་ཨེ་མི་དུ་དགེས་སྟོན་ལ་ཡབ་སྲས་ཞལ་འདྲིམ་ཐོག་སེར་འབྲས་དགེ་
གསུམ། བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོ་སོགས་ཀྱིས་ལེགས་ཀྱི་ཆེ་བ་བཏེག་ ཡོངས་རྫོགས་བསྟན་
པའི་མངའ་བདག་མཁན་རིན་པོ་ཆེ། སྟོབ་དཔོན་ནམ་གཉིས། ལ་སྟོང་གི་བཤེས་གཉེན་
མཐའ་དག་ལ་གོ་བབ་ཀྱི་ཡོན་འབྲུལ་ཀྱི་ཆེ་བ་གནང་། བྱམས་རར་དགེ་འདུན་ཆོ་
བསྟུས་ཀྱི་ཁྱི་ཕྱག་ལ་གསོ་སྦྱང་གི་མདོ་འཆད་པར་མཛད། དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་ཆེ་ཕར་
མང་འགྱུར་གྱི་ལོ་ལ་སྟུལ།

(༡༡ བ་༥། ༡༣༥ འ་༦) ཞེས་དུས་གསུམ་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པ་རྗེ་བཙུན་སྒོ་བཟང་བསྟན་པའི་དབང་ཕྱག་འཇམ་དཔལ་ཀྱི་མཆོ་དཔལ་བཟང་པོའི་
ཞལ་སྡེ་ནས་ཀྱི་ནམ་པར་ཐར་པ་མདོ་ཅམ་བཟོད་པ་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན་
ཞེས་བྱ་བ་ལས། བསྟན་པར་རྫོགས་ཤིང་ཐུབ་པའི་རྒྱལ་ཆ་བཙུན་པོར་དབང་བསྐྱར་
བའི་བར་གྱི་རིམ་པར་བྱེ་བའི་སྐབས་ཏེ་གསུམ་པའོ། །

༥༥ ཡཔཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་སྡེ་ནས་མི་ཉ་རྒྱུ་ཕྱེད་དང་བརྒྱ་ཙམ་མཆོན་དབང་བཀའ་ལུང་
བཅས་མང་དུ་བྱས་དགའ་ལྗན་དང་སེ་ར། ལྷོ་བྱུང་དགོན་གནས་ལག་དང་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་སོགས་སུ་
ཆིབས་བསྐྱར་གྱིས་འགྲོ་ནམས་རྗེས་འདྲིན་དང་། ལྷ་སར་ལོ་སྟོན་གྱི་དགེས་མཆོད། རུ་སྒྲིང་དུ་ཆིབས་
ཞལ་བསྐྱར་པར་ཡཔཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དབང་ཕྱགས་སུ་ཕེབས་ལམ་མཛུལ་འབྲུད་གྱིས་བཀྲའ་བཅོས་
དང་གསུང་ཆོས་རེ་བྱ་གནང་།

(༡༡ ཉ་༥། ༡༣༩ འ་༧) དེ་ནས་ཡབ་སྲས་པོ་ཉ་ལར་ཆིབས་བསྐྱར། པཎ་ཆེན་
རིན་པོ་ཆེ་ནས་བྱུང་ནག་གི་རྗེས་གནང་སོགས་བཀའ་དྲིན་སྟུལ་ཞིང་། ཟླ་བ་དུག་པའི་
ཆོས་བཞི་ཡན་ལམ་རིམ་གསན་གྲུབ་ཅིང་། དེ་ནས་པརྟེན་ཨ་མུ་ཀ་རའི་ལྷགས་ཀྱི་
རྡོ་རྗེ་འཕྲེང་བའི་དབང་སྟུལ་བར་སྟོན་དུ་སའི་ཆོ་ག་ ལྷ་གོན་གྱི་རིམ་པ་དང་། དེ་ནས་
རས་བྲིས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་བཞེན་ནས་གསང་འདུས་འཇམ་དཔལ་རྡོ་རྗེའི་དབང་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

ནས། བདེ་མཆོག་འཁོར་ལོ་བསྐྱར་དྲུག་གི་བཀའ་དབང་སོགས་བཀའ་དབང་བཞི་བརྒྱ་
ཞེ་གཉིས་ཐོག་གི་ཡ་ས་སྐྱུ་ནས་དགེ་ལེགས་སུ་བྱེད་པའི་དབང་གསུམ་བཅས་མཐུལ་
བཞི་བརྒྱ་ཞེ་ལྟའི་དབང་རྣམས་ཕྱག་ལེན་རྣམ་པར་དག་ཅིང་། ཆ་ཆང་ལ་མ་ནོར་པའི་
སྒོ་ནས་ལེགས་པར་སྦྱལ་བ་གསན་བཞིས་མཛད།

(༡༡ བ་༥། ༡༡༩ འ་༥) ཟླ་བ་བདུན་པའི་ཆེས་བརྒྱ་བཞི་ལ་ཤ་སྤེལ་གྲུ་ཞེ་
ནེ་ལོ་མེན་ཏན་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྒྱལ་སར་དབང་བསྐྱར། ཞལ་སྒོའི་ལེགས་
སྦྱོར་བསྐྱར།

(༡༡ ཉ་༡། ༡༡༩ འ་༡) པཌ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བྱང་ནས་གྲུབ་དབང་
མི་ཏ་ཇོ་གིའི་བཞེད་སྒོལ་ཐུགས་དམ་མི་ཏ་བརྒྱ་རྩ་བཅུ་གས་པའི་དབང་ལྷང་རྣམས་
གསན། བདེ་མཆོག་ལོ་ཨི་ལུགས་ཀྱི་ཆོགས་འཁོར་གཟབ་རྒྱས་གནང་། དབང་བཅ་ཇོ་
སྒོད་ལམ་རིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་གནད་ཟབ་མོ་རྣམས་དོགས་སྒོང་དང་བཅས་ཞེ་བ་
པར་བཀོལ་ཏེ་དོ་རྩེ་ཐེག་པའི་བསྟན་པ་རྣམ་དག་སྒོལ་མི་རུབ་པའི་བཀའ་རིན་གཞལ་
དུ་མེད་པར་མཛད།

(༡༡ ཉ་༥། ༡༡༠ ཐ་༡༡) ས་པོ་བྱི་ལོའི་འཇུ་མ་ཞལ་གསར་དུ་ཆེས་པའི་ལྷ་མོའི་
(༡༡ བ་༡། ༡༡༠ འ་༤) གཏོར་སྦྱོང་། ཆོགས་འཁོར། མངའ་གསོལ་གྱི་རིམ་པ་དང་། ཉིན་
སྤུ་ཕྱིར་ཆོམས་ཆེན་དུ་གསོལ་སྟོན་བསྐྱས་ལྷ་ལྟན་སྟོན་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆོགས་མགོན་
བཅས་པར་ཡབ་སྐུ་ལྟན་ཅིག་དུ་ཆིབས་བསྐྱར་གནང་། པཌ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་སྐྱ་
ཡོན་གསན་བཞིས་ཁག་གཅིག་ལེགས་པར་གྲུབ་ནས་པཌ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་གདན་སར་
ཆིབས་ཁ་བསྐྱར།

(༡༥ བ་༡། ༡༡༡ འ་༡༠) སེར་ཐེག་ཆེན་སྒྲིང་འདུས་པ་རྒྱ་མཚོ་ནས་ཡང་ཡང་
གསོལ་བ་བཏབ་པར་ཆིབས་ཀྱི་ཁ་ལོ་བསྐྱར། (༡༥ བ་༥། ༡༡༡ འ་༡) སྤྲ་ཆང་ཁག་གི་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

ཆོས་རྩལ་གཞུང་ཁྱད་པར་ཅན་ལས་བཅུམས་ཏེ་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པའི་གནད་ནམས་མཐའ་
དཔྱོད་པའི་དོགས་པ་སྤྲོ་མོ་ནས་བསྐྱངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བཏོ་སློང་མཛད་པས་དགེ་
བཤེས་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་ནམས་ཀྱང་སྟོང་གི་པསྒོ་འདྲུམ་པར་བྱེད་དོ། །

དེ་ནས་རྗེ་བཙུན་སྤྲུལ་མ་ཙཱ་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གདན་ས་འབྲོག་རི་བོ་དགའ་
ལྗན་ནམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྤྱིང་(བསྟུས་)དུ་ཕྱགས་ཐེབས། (༡༥ ཉ་ཟླ ༡༣༣ ར་༡༡) འཕྲིན་
ལས་པ་ཁྱི་ལོ་མེན་ཏན་རིན་པོ་ཆེས་དབུས་དགེ་འདུན་པ་རྒྱ་མཆོ་ལྟ་བུས་(བསྟུས་)
གསོལ་བ་བཏབ་དོར། (༡༥ བ་ཟླ ༡༣༤ ར་༡) དགའ་ལྗན་ལྟ་བུ་བརྒྱ་མའི་ཁྱི་དུ་མོའི་
རྗེས་གནང་། རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ། རྟོགས་བརྗོད་མདུན་ལེགས་མ་སོགས་བཀའ་ཆོས་
ཟབ་རྒྱས་གྱིས་ཐམས་ཅད་སྤྲིན་གྲོལ་གྱི་ལམ་ཡངས་པོར་བཀོད། ཆོས་གྲུ་ཐེབས་ནས་
དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་སྒོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་དང་། ཆོས་དབང་རྒྱ་མཆོ་ནས་མཛོན་
རྟོགས་རྒྱན་ནས་སྤྱིར་བཏོ་སློང་ཐུལ། རྒྱལ་དབང་མཆོག་ནས་ཀྱང་ལེགས་བཤད་
བྱང་དེས་ནམ་འབྲེད་གྱི་དཀའ་བའི་གནད་ལས་བཅུམས་ཏེ་བཏོ་སློང་ཡུན་རིང་མཛད།

(༡༥ བ་ཟླ ༡༣༤ འ་༩) དགའ་ལྗན་གནས་གཟིགས་དང་ཞབས་སྒྲོར་སོགས་
ལ་ཐེབས། གྲུ་ཆང་སོ་སོར་ཆོས་དང་མང་ཇ་འཕར་མ། བསྐྱང་འཕྲིན་སོགས་གྱི་མཐུན་
རྒྱུན་དབུལ་སྤང་གངས་མང་གི་བཀའ་དྲིན་སྟུལ། ཆོས་ལྷ་ལ་མཆོད་སྤྲིན་དང་བཅས་
ལ་མོར་ཆེབས་ཁ་བསྟུར།

(བསྟུས་)ལྟོ་ཁུལ་དགོན་གནས་ཁག་ལ་མཆོད་སྤྲིན་སྒོ་འབུལ་དང་། ཞལ་
མཛལ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྤྱོད་པོ་ཀུན་ལ་ཕྱག་བྱིན་སྟུལ་བཞིན་པར་ (༡༥ བ་ཟླ ༡༣༥
འ་༡) ཆོས་བརྒྱ་གསུམ་ལ་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་ལེགས་བཤད་སྒྲོག་པའི་དགའ་ཆལ་བཀྲ་
ཤིས་ལྟུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཆེབས་གྱི་ཁ་ལོ་བསྟུར། བསྟུ་བ་དང་སེར་
སྤྱིངས་བཅས་རྒྱལ་དབང་གོང་མ་ན་རིམ་གྱི་གཟིམ་ཚུང་བཀའ་གདམས་པོ་བྱང་དུ་

ཡ་ཀྱལ་དབང་སྐྱེ་བྱེད་བརྒྱུད་པ་འཇམ་དཔལ་ཀྱ་མཆོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་གླིང་ཐ་གྲ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

ཕྱགས་ཕེབས།

(༥༦ བ་༣། ༡༣༥ འ་༥། བསྟུག་) ཕྱི་ཉིན་འདོད་ཁམས་དབང་མའི་སླ་མཆོར་
དག་པའི་གཟིགས་མོ་སྒྲ་ཆོགས་པ་མིག་འཕྱལ་ལྟར་གཟིགས། ཆོས་བཅོ་ལྷན་མངའ་
དྲགས་རྒྱལ་གསུམ་གྱི་ཆོགས་ཡོངས་ལ་གསོ་སྦྱོང་གི་མདོ་འཆད་པར་མཛད།

(༥༧ བ་༣། ༡༣༧ ཐ་༢) རྟེན་གཏོར་རྣམས་གསར་བརྩེས་གནང་། ལྷ་བ་བདུན་
པའི་ཆོས་གསུམ་ནས་བརྩ་བཞི་བར་བཅད་རྒྱར་བཞུགས། བླ་ཆང་རྣམས་ལ་མང་
འབྱེད་གྲ་ལོ་པ་སྟུང་། བསྟན་དོན་རྒྱ་ཆེར་སྟེལ། འཕྲིན་བཅོལ་ཕྱགས་སྟོན་ལྷབས་
ཆེན་ནན་ཏན་མཛད།

(༥༨ བ་༦། ༡༣༧ འ་༣) རྒྱལ་ལྷ་ཐོག་ཏུ་ཕྱགས་ཕེབས། རྟེན་རྣམས་ལ་མཆོད་
པ་སྟེལ། མཁའ་འགྲོ་སྟོང་ཕྱག་ཏུ་བདེ་མཆོག་གི་སྟོན་མོགས་གྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱ་ཆེར་
བསྟོར་བར་མཛད། སྤིང་སྦྱོང་ནོ་མིན་ཏན་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་ཁྲི་ཆེན་
ཞེས་ཏེ་ནེས་གཅོས་དེར་འདུས་ཆོགས་པ་རྣམས་ལ་དགའ་ལྡན་ལྟ་བུར་ལྷགས་ལུང་
གནང་། མཆོད་རྟེན་བརྒྱ་ཅར་ཞབས་སྟོར་ལ་ཕེབས། དགེ་སྦྱོང་རྣམས་ལ་མང་འབྱེད་
གྱི་བསྟོན་བཀུར་གནང་། ལྷ་བ་བརྒྱུད་པའི་ཆོས་གཅིག་ཉིན་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་ནས་
ཕེབས།

(༥༩ ཉ་༣། ༡༣༩ ཐ་༦) ཆོས་བདུན་ལ་འོལ་དགའ་ཆབ་ཆན་ཏུ་བཞུགས། (༥༩
ཉ་༣། ༡༣༩ ཐ་༡༠) ཆོས་བརྩ་གསུམ་ལ་ཆོས་ལུང་ཉིང་འཛིན་ཕྱག་རྒྱ་སོག་རྒྱ་བཟང་
སོགས་ལ་གནས་མཛལ་གནང་། རིན་ཆེན་སྒྲུང་ལ་མཆོད་པ་ཕུལ། སྟེའུ་ལུང་སྟུང་
སྟུང་བསྟོན་དང་འབྲེལ་བའི་ཞབས་བཏན་ཕུལ། དེ་ཕྱོགས་ཐུབ་མཐའ་རིས་མེད་
གྱི་དཔོན་སྟེ་སོ་སོར་མང་འབྱེད་སྟུང་། ཟངས་རིར་ཕེབས། རྟེན་ལ་མཆོད་འདུལ་དང་
བདེ་མཆོག་གི་ཆོགས་འཁོར་དང་ཕྱགས་སྟོན་གནང་། ཟངས་རི་ལྷ་སྤིང་སྦྱོང་ཁང་ཏུ་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོད།

བཞུགས། དངོས་མངལ་བྱིན་ཐབས་ཀྱིས་ས་བོན་བསྟན། དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་དམིགས་
བརྟེ་མ། མ་ཉི་སོགས་འདོད་ཆོས་སྟུང་། གདན་ས་མཐིལ་དུ་བྱགས་ཐེབས། ཉེན་ལ་ཁྲི་
མཆོད། མཆོད་རྟེན། དགེ་འདུན་ཅམས་ལ་མང་འབྱེད་སོགས་སྟུང་། རྒྱལ་སྐས་སྟུང་སྟུང་
ནས་སྒོལ་དཀར་གྱི་སྒོ་ནས་ཞབས་བརྟན་འབུལ་བ་གནང་།

(༡༡ ཉ་ལ། ༡༩༡ འ་༥) ཉང་གྲུ་བརྟུད་ཅེ་ཐང་ལྷ་མཆོད། (༡༡ བ། ༡༩༡) ཁྱ་
འབྲུག (༡༡ བ། ༡༩༧) ཡུམ་བུ་སྐྱ་སྒང་། (༡༡ བ། ༡༩༧) འཕྱོང་རྒྱས་རི་བོ་བདེ་ཆེན་
བསྟུས་བཅས་པར་རིམ་གྱིས་ཐེབས། ཉེན་མཆོག་ཅམས་ལ་མཆོད་འབུལ་རབ་གནས་
དང་། དཔོན་ལག་ལ་བསྟེན་བསྟར་འདོད་ཆོས་སོགས་བྱ་མོས་ལྟར་སྟུང་།

(༡༧ ཉ་༩། ༡༤༠ ཐ་༡) དེ་ནས་བསམ་ཡས་མི་འཇུར་ལྟན་གྱིས་གྲུབ་པའི་
གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ལྟ་སྟེ་མི་སྟེ་ནས་ཆེབས་བསུས། སེར་སྤྱིངས་དང་བཅས་རྫོང་གཟིམ་
རྒྱུ་དུ་ཆེབས་བསྐྱོད་དང་དཀར་སྒོ་སོགས་བསྟར།

(༡༧ ཉ་ལ། ༡༤༠ ཐ་༦) རོ་བོ་བྱང་ཚུབ་ཆེན་པོས་དབུས་སྤྱིང་བཞི་སྤྱིང་ཕན་
དང་བཅས་པ་ཅམས་ལ་མཆོད་སྤྱིན་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པ་སྒོས། རབ་བྱང་བས་དབུས།
སྤྱིན་སྤྱིང་། བྱ་བྱམས་པ་སྤྱིང་། རྒྱལ་སྤྱིང་། བྱེ་རྫོངས་ཆོགས་པ། ཅམ་སྤྱིང་། མདོ་སྟགས་
སྤྱིང་། གསུང་རབ་སྤྱིང་། སྤྱིད་གཤོངས། བོང་དཀར། ལར་གཞིས། བྱ་ཕྱི་ནང་། བྱ་རི་
བོང་། ཆོང་འདུས། བདེ་ཆེན་ཆོས་འཁོར་བ་ཅམས་ནས་དངོས་འབུལ་བསྟར། དེ་དག་
ལ་མངལ་བྱག་འདོད་ཆོས་བཀའ་ངིན་བསྟརས། གཙུག་ལག་ཁང་སྤྱིང་བཞི་སྤྱིང་
ཕན། ཡུལ་རྟ་འོག རོ་མོ་སྤྱིང་གསུམ། མཆོད་ཉེན་སྟེ་ལྷ་སོགས་ལ་གསང་བདེ་འདིགས་
གསུམ། དུས་འཁོར་སོགས་སྤྲ་མེད་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་མང་པོའི་སྒོ་ནས་རབ་གནས་དང་།
བདག་འདུག ཆོགས་གྱི་འཁོར་ལོ། སྤྱང་མའི་སྤྱི་བསྐྱང་གཉེར་གདད། གནས་བརྟན་
བྱག་མཆོད། སེམས་བསྐྱོད་མཆོད་པ་སྟུན་འདེན། ལྷས་གསོལ། བཟ་ཤིས་གསོ་སྤྱོད་།

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

ཡན་ལག་བདུན་པའི་མཚོད་པ། སྤུན་སྒྲ་དང་། རྣམ་རྒྱལ་མའི་སྟོང་མཚོད། བདེ་བ་ཅན་
དང་ཆོ་དཔག་མེད་གྱི་ཆོ་ག་རབ་བྱུང་བསྟེན་རྫོགས། ཏུས་པོ་རིའི་ཅེར་རྒྱགས་བརྒྱ་ལྷ་
བསངས། དབྱ་ལྷ་དཔངས་བསྟོད། ཟླེ་བརྒྱད་གཉེར་བཅོལ། ཆིམ་ཕུ། ཀ་ཆུ། ཡང་རྫོང་།
རྒྱུང་མཁར་རྫོ། གཡའ་མ་ལུང་། བྲག་དམར་མགྱིན་བཟང་། རྫོང་ཁ་ཕུག་མཚོ་རྒྱལ་སྒྲ་
མཚོ། བྱར་དཀར་ཕུག་སྟོན་པོ་མགུལ། རྒྱ་གར་རི། དཀོན་པ་ས་ཕུག་སོགས་ལ་ཆོགས་
འཁོར་མཚོད་འབུལ། མཚོད་རྫས་སོགས་འབུལ་གཏོང་བཀའ་ངིན་བསྐྱུངས། མདོ་ཟླེ་
ལྷར་གྱི་འཆམས་གཟིགས་ཕུལ།

(༡༩ བ་༥། ༡༩༡ ཐ་༥) ཆོས་ཉེར་དགྲུ་ལ་ཆིབས་བཞེག (༡༩ བ་༥། ༡༩༡ ཐ་༩)
བདེ་ཆེན་གསང་སྤྲུགས་མཁར་དུ་བྲི་རིན་པོ་ཆོས་དབུས་ལྷ་ཟླེ་མི་ཟླེ། ཨི་བན་སོགས་རྒྱ་
དཔོན་ཁག་རྣམས་ཐེབས་བསྐྱར་འཕྱོར་བར། སོ་སོར་འདོད་ཆོས་དང་འདོད་པའི་རེ་
བ་བསྐྱངས། དེ་ནས་དབུས་འཁྱུར་རྫོང་གཞན་དུ་ཆིབས་བསྐྱར་རྫོང་པོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་།
ཕུགས་རྫོང་ཆེན་པོས་མཚོན་གཏུག་ལག་ཁང་གི་སྟེང་ཤོད་རྣམས་ལ་རིན་ཆེན་མཆུལ་
ཤེལ་གྱི་སྦྱང་པ། སྟན་ཤལ་སོགས་འབུལ་གནང་གི་ཕུགས་སྟོན་བཀའ་ངིན་བསྐྱུངས།

(༢༡ ཉ་༡། ༡༩༡ ཐ་༩) ཨེ་མི་དུ་བཀྲས་སྦྱར། གདན་ས་ཆེན་པོ་ཁག་གིས་དབུས་
དེར་འདུས་འགོ་བ་རྣམས་ལ་མཇལ་ཕྱག་སོགས་སྦྱལ་ཏེ་འདོད་པའི་རེ་བ་བསྐྱངས།

(༢༡ ཉ་༡། ༡༩༡ ཐ་༡) སྤིད་སྟོང་བྲི་བ་ཨེར་ཏེ་ནོ་ནོ་མིན་ཏན་དང་། བྲི་རྒྱར་སྟོ་
བཟང་བསྟན་པ་གཉིས་ཡོངས་འདྲིན་དུ་བཞེས་པའི་ལེགས་སྦྱེས་སྤྲུམ་མཐོ་སྦྱལ།

(༢༡ ཉ་༤། ༡༩༡ ཐ་༡༡) པོ་བྲང་ཆེན་པོ་རི་པོ་གྲུ་འདྲིན་ལ་ཆིབས་བསྐྱར། ཟླ་
བ་དགྲུ་པའི་ཆོས་བརྒྱ་གཉིས་དགེ་བའི་ཉིན་ཡོངས་འདྲིན་ནོ་མིན་ཏན་ནས་འདུལ་
བའི་ལག་ལེན་གཞི་གསུམ་ཆོ་གའི་བཤད་བྲིད། ཟློ་བཟང་བསྟན་པ་ནས་ཡར་ཕྱིན་གྱི་
བཙེ་བཞག་བཅས་ཕུལ་བར་སོ་སོར་མཆུལ་དངོས་འཕྱོར་འབུལ་བ་གནང་།

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ།

(༧༡ ཉ་༥། ༡༤༡ འ་༦) ལྷ་བ་བཅུ་པའི་ཆོས་གཅིག་ (༧༡ བ་༡། ༡༤༡ འ་༤)
ནས་བཅད་རྒྱུ་བཞུགས། བཅད་རྒྱ་གྲོལ་ནས་དགུན་མཇལ་དང་གྲ་ཚང་གི་འཆམས་
གཟིགས་སོགས་སྤར་རྒྱུ་གནང་།

(༧༡ བ་༡། ༡༤༡ འ་༧) ལྷ་ཕྱེད་ཅེས་པ་ས་མོ་ཕག་གི་ལོའི་གནམ་ལོ་གསར་
ཆོས་བསྟུས་ཉིན་སྤེའི་མཇུག་སྒོ་ཁག་གནང་བའི་སྒོལ་བཟང་སྤར་རྒྱུ་བཀའ་དྲིན་
བསྐྱེད།

(༧༡ བ་༤། ༡༤༤ ཐ་༩) ཆོས་བཞི་ཉིན་བྱང་རིགས་པ་བཞི་བཅུ་སྟོར་ནས་སྒོལ་
མ་དཀར་སྟོན་དང་། དམིགས་བཅེ་མ། འཇམ་དབྱངས་ཨ་ར་པ་ཅ་བཅས་ཀྱི་ལྷགས་
ལུང་ཁྱེས་པ་ཡང་རེ་སྟོན་བསྐྱེད། ཆོས་ལཱི་སྤེའི་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་ཡོ་བྱད་སྟོན་
འགོ་དང་བཅས་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་མགོན་ཏུ་ཆེབས་བསྐྱེད།

(༧༡ བ་༥། ༡༤༤ འ་༩) དཀོན་མཆོག་གསུམ་སྤྲུལ་མར་བཟུང་ནས་དད་པ་དང་
གཏོད་མོད་ལྟན་པའི་སྟོན་བདག་སྒོལ་མ་སྐྱབས་ངོ་སལ། སྤྲུལ་སྟོན་པོ་ཞབས་བྱང་།
(༧༡ ཉ་༣། ༡༤༤ འ་༦) ཁལ་ཁ་ལོ་མ་ཆེ་ཆོས་རྗེ་ཅན། (༧༡ ཉ་༣། ༡༤༤ འ་༤) ཆ་ཁང་ཐ་
ཡང་ཆེའི་མཛོད་པ། (༧༡ ཉ་༣། ༡༤༤ འ་༧) ཐུ་ཀུན་ཏོ་ཐོག་ཐུའི་དགེ་བསྟེན་སྐྱ་སྐྱེ། (༧༡
ཉ་༣། ༡༤༤ འ་༨) ཁལ་ཁ་ངོ་སལ་ཐུ་རྒྱལ་པོའི་ཨ་ཁུ་ལོ་ལོ་ཆོས་རྗེ། (༧༡ ཉ་༤། ༡༤༤
ཐ་༧) ཏོར་བྲག་འགོ་དཔོན་སྟུན་གཉིས་ (༧༡ ཉ་༤། ༡༤༤ ཐ་༨) བཅས་ནས་ཞབས་
པད་བསྐྱལ་པ་བྱེ་བ་བསམ་ཡས་སུ་བརྟན་པ་ནས་ཟབ་རྒྱས་ཆོས་འཁོར་མཁའ་ཁྱབ་ཏུ་
བསྟོར་བར་གསོལ་བ་བཏབ། དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་ཡང་མང་འགྱེད་ཀྱི་བསྟེན་བཀའ་
གཏམ་ཁྱེས། ལྷ་ལྷ་དབང་མཆོག་ནས་ཐུབ་བསྟན་དར་ཞིང་འགྲོ་ཀུན་བདེ་བ། ཡོན་
བདག་རྣམས་ཀྱི་གནས་སྐྱབས་མི་འདོད་པའི་འགལ་རྒྱུན་ཞི་ཞིང་། ཆོ་དཔལ་དབང་
ཐུག་རྒྱས་པ། མཐར་ཐུག་དགེ་འབྲས་ཐམས་ཅད་བྱང་ཆེན་ཀྱི་རྒྱུར་བར་བདེ་སྟག་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྤིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

དུ་སྤྱོད་པའི་ལྷགས་བསྟོ་མཐུན་འཁྱར་གྱིས་རྒྱས་འདེབས་གནང། དེ་ཉིན་སྔ་དོད་གེ་
འདུན་ནམས་ལ་གསོ་སྦྱང་གི་མདོ་འཆད། དེ་ལྟས་ནས་གསུང་ཆོས་རྩ་བར་སྟོན་པའི་
འཁྱུངས་རབས་ཀྱི་སྟོན་པ་གཤམ་ཆོས་རྒྱས་བཤད་བཀའ་དིན་བསྐྱུངས། དགྲང་ཆོགས་
གྲོལ་ནས། སྟོན་ལམ་དུ་འདུས་ཆོགས་དང་ལྟན་དུ་ཆོས་སྦྱོད། སྟོན་ལམ། བདེ་ཅན་
མཐུན་འཁྱར་གྱི་རིམ་པ་ཟབ་པ་གནང། མཉམ་མེད་རྡོ་པོ་རིན་པོ་ཆེས་དབུས་སྤྱིང་ཤོད་
བར་གསུམ་གྱི་རྟེན་ནམས་ལ་སྟན་ཤལ། ན་བཟའ། མཆོད་རྟེན། མཆོད་འབུལ། སྟོན་
ལམ་དང་། དུང་སྦྱོང་དབང་མོར་གཟབ་གསོལ། མཐུན་རྟེན་ཆོགས་འཁོར་སོགས་སྤར་
རྒྱན་སྟེལ། དགོང་མོ་སྟོར་ལམ་གྱི་མཆོད་པ་དང་། སྤིང་མེ་ནམས་ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་
བ་སྤྲས་བཅས་མཉེས་པའི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་བདེ་སྟོང་གི་རོལ་པར་བྱིན་རྒྱབས་མཛད།
སྟོན་ལམ་གཏོར་རྒྱག་རྟ་དམག་ལ་གཟུགས་མོ་དང་། རོར་འཕངས་ལ་སྟུན་དམིགས།
ཡ་རྒྱལ་བ་མི་པམ་མགོན་པོ་སྟུན་འདེན་ལ་སྟན་ཤལ་ཐུགས་སྟོན་ཅན། དག་ལྟ་འོད་
ལྟན་དཀར་པོར་འཕྲིན་བཅོལ། སྟོན་དར་ནམས་སྤར་རྒྱན་ལྟར་བཀའ་དིན་བསྐྱུངས།
ཆོས་ཉེར་བཞིའི་ཉིན་ར་མོ་ཆེ་རྡོ་པོ་རིན་པོ་ཆེར་སྟན་ཤལ། ན་བཟའ། མཆོད་འབུལ།
སྟོན་ལམ་གནང་ནས་ཕོ་བྲང་ཆེན་པོར་ཆིབས་བསྐྱར་གནང།

(བསྐྱུས་)ཕྱོགས་འབུལ་སྦྱིན་བདག་ (༩༩ ཉ་༩ ༡༩༦ འ་༩) མི་སྣ་ནམས་ལ་
གོ་བབས་ཀྱི་བདོག་པ་བཅས་མི་གངས་སུམ་བརྒྱ་སྟོར་ལ་དམ་ཆོས་ཀྱི་སྟོན་པ་བསྐྱུངས་
བྱ། བྱང་ཆུབ་བར་རྟེན་འདིན་གྱི་བཀའི་དབུགས་དབྱུང་། རྒྱབས་འདུག་བཅས་ཐོན་
ཕྱག་བཀའ་དིན་བསྐྱུངས། ཆོས་ཉེར་བདུན་ནས་བདུན་གསུམ་རིང་རྡོ་རྗེ་བསྐྱུས་པའི་
བཅད་རྒྱར་བཞུགས།

(༩༩ ན་༡ ༡༩༧ ཐ་༩) ཆོགས་མཆོད་ཆེན་མོའི་སེར་སྤྱིངས། སྟོང་མཆོད་ནམས་
ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་སྤྲས་བཅས་མཉེས་པའི་ཟག་མེད་བདེ་སྟོང་གི་རོལ་པར་བྱིན་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

ལྷབས་དང་། གོས་སྒྱུ་མཐོང་གོལ་ཆེན་མོར་སྟན་ཤལ་དང་། དག་ལྟ་འོད་ལྟན་དཀར་
པོར་འཕྲིན་བཅོལ་སྟོན་དང་བཅས་སྟུལ། སྲིད་སྟོང་ནོ་མིན་ཏན་ལ། (༧༩ ཉ་༥། ༡༩༩
ཐ་༡༡) མཆོག་གསུམ་སླ་མ་ལྟར་བཅས་དགུས་པའི་ཐོན་མེད་ཀྱི་མཆོད་སྲིན་བསྟན་
འགྲོའི་ཕན་བདེར་ཆེ་བའི་སེར་སྟེངས་འདིའི་ན་བཟའ། མཆོད་རྟེན་འདི་དག་ལ་ད་
ཆ་ལོ་རྒྱན་སོང་བའི་ནམ་པས་རུང་ཟད་བགྲས་ཉམས་ལ་སྟེ་པའི་ཆོགས་མཆོད་བཅའ་
བསྒྲིགས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་དང་མཐུན་པ་གསར་བཅོ་བསྐྱུང་རྒྱ་བྱུང་ན། རྒྱལ་བསྟན་གྱི་
འཕྲིན་ལས་ཞབས་འདེགས་སུ་འགྱུར་བ་འདུག་པར། རོ་མིན་ཏན་ནས་ལས་སྤངས་སུ་
བཀའ་འདོམས་དགོས་སྟུལ་བར། དུག་སྤུལ་ནས་བཀའ་བཞིན་ཁྱེ་ཞེས་གསོལ།

(༧༩ བ་༡། ༡༩༩ འ་༡) ལྷ་བ་དུག་པའི་ཆེས་ཉེར་ལྷ་ལ་ར་སྟེང་རྒྱལ་བའི་
དབེན་གནས་ཕྱོགས་གནས་གཟིགས་སུ་ཡངས་ཅན་བརྒྱད་ཆེབས་བསྐྱར།

(༧༩ བ་༣། ༡༩༠ འ་༩) རྒྱལ་བ་སྣང་མཐའ་དུར་སྒྲིག་གར་རོལ་ཡཔཎ་ཆེན་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་གོང་མའི་རྒྱལ་ཁབ་ཏུ་ཆེབས་ཞལ་བསྟོད་
རྒྱར་ཡངས་ཅན་བཀྲ་ཤིས་མཐོང་སྟོན་དུ་ཐེབས་པ་དང་། ཡབ་སྲས་མཚན་དབེའི་ཞལ་
དཀྱིལ་འཛོམས། གཞུང་མཇལ་གྱར་ཆེན་མོའི་བྲིར་རྒྱལ་བ་ཡབ་སྲས་ལྟན་རྒྱས་ཞབས་
པད་བཀོད། དགོང་ཇ་བཞེས་བྱར་རྒྱས་པའི་ཐོག་སྲིད་སྟོང་ནོ་མིན་ཏན། ཨི་པ་གཉིས།
བཀའ་སྟོན་བྲི་གདན་ཟུར་གསུམ། ལྷ་སྤྱའི་རོ་ལགས། མདའ་དཔོན་གཉིས། བཀྲས་
ལྟན་ཕྱག་མཛོད། ཆེའི་མཁན་སྟེ་ཆེ་ཆུང་། ནང་ནམ་ལས་ཆན་དུང་དག་འབྲིང་དུལ་
དང་། ནམ་རྒྱལ་གྱ་ཆང་རྒྱབ་ཆ་བ་བཅས་ཁྱོན་སུམ་བརྒྱ་ལ་བཅུ་སྟོར་དང་། སླ་བང་
གསོལ་གཟིམ། མགོན་གཉེར་དུང་དག་འབྲིང་དུལ་བཅས་སེར་སྒྱུ་ཉིས་བརྒྱ་ཉི་ལྔ་
སྟོར་དང་། མཇལ་དམངས་སུམ་བརྒྱ་བཟུལ་བ་བཅས་ལ་བྱིན་ལྷབས་སྟུལ། ཆེས་ཉེར་
བརྒྱད་ལ་ཡ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་སྟོན་འཁོར་ཡཔཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་གཟིགས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་བྱེད་བརྒྱུད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་གླིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

མཚོག་ནས་དབུ་ཁྱར་ཆེན་མོར་སྦྱར་བྱངས། འཇམ་ལྷགས་ལྷ་ལྷའི་དབང་བཀའ་རྒྱུ་
གནང་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལྟར་རྒྱ་ཐེབས་སྐྱེ་འཁོར་ཚང་མ་དང་། འོ་མིན་ཏན། ཨི་པ་
གཉིས། སྦྱར་སྤྱི། ཁྱར་བཀའ་ངོ། གཞུང་བྱང་འཁོར་བཅས་བདུན་བརྒྱ་སྟོར་ནམས་
ལ་ཆེ་དབང་རྒྱུ་གནང་གི་བྱིན་རྒྱལ་སྤྱོད་ལྷ་ལྷའི་དབང་བཀའ་རྒྱུ་
གཉིས་ཐོག་ཆེ་ཆོག་དང་འབྲེལ་བའི་ཞིང་ཁམས། ཉེན་གསུམ། གསེར་སྤང་བཅོ་ལྷ།
དབུ་ལ་བྱེ་ཆེན་སྦྱར་བྱེ་སོགས་དང་། དངོས་འབྱོར་གྱི་མཚོན་སྤྱོད་སྦྱར་མཐོན་དང་བཅས་
ཡ་རྒྱལ་གཉིས་པ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་ཡ་རྒྱལ་བའི་སྐྱེ་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་ལས་བཅུ་མས་
པའི་ཞབས་པད་དོ་རྒྱུ་ལྷ་ལྷའི་ཆོག་པ་དང་། མཁའ་ཁྱབ་གྱི་འགྲོ་བར་ཆོས་གྱི་
བདུན་ཆེ་ཡང་ཡང་དབང་པར་མཛད་དུ་གསོལ་ཞེས་གསོལ་འདེབས་ཞལ་གདམས་གྱི་
ཚུལ་དུ་གནང་།

(༧༦ ཉ་༥ ༡༥༡ འ་༡) གཉིས་ཆུང་དབུ་ཁྱར་དུ་ལྷན་རྒྱས་སྤྱུགས་དཀྱིས་པའི་
བྱིན་དགས་པའི་གསུང་གསུང་གླིང་ཞིབ་རྒྱས་དང་། ཡཔ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པས་བཀའ་གདམས་སྤྱོད་ཆོས་གྱི་དབུ་ནས་ཡ་རྒྱལ་དབང་མཚོག་ལ་ལྷགས་ལྷང་ཆོས་
སྦྱར་གཉིས་འབྲེལ་བཞེས་གནང་། ཆོས་ཉེར་དགའི་ནང་པར་ནས་ཀྱན་གཉིས་པ་ཆེན་
ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་དབུ་ཁྱར་ཆེབས་རགས་ནམས་ཀྱང་ཡ་རྒྱལ་དབང་མཚོག་གི་དབུ་
ཁྱར་དང་ཆེབས་རགས་སུ་བསྒྲིལ་ཏེ། ཡ་རྒྱལ་བ་ཡབ་སྲས་མཚོན་ཡོན་སོགས་ལྷན་ཅིག་
ཆེབས་བསྐྱུར།

(༧༧ ཉ་༥ ༡༥༢ ཐ་༡༠༡ ལྷ་༢) ཆོས་བཞིའི་ཉེན་གཞུང་དབུ་ཁྱར་ཆེན་མོར་
ཡབ་སྲས་ལྷན་རྒྱས། ལེགས་བཤད་གླིང་གསུང་བསྐྱུང་བ་ནམས་སྦྱར་ཏེ་ནམ་པར་རྒྱལ་
བའི་ཆེ་ཆོག་དང་འབྲེལ་བའི་ཞབས་བཏན་དང་། སྦྱོར་ཆེན་ཐོག་ཡཔ་ཆེན་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པར་དབུ་ལ་སྤང་ལྷ་བཅུའི་མཚུལ་གྱིས་བསྐྱུས་མཚོན་དངོས་འབྲེལ་དང་།

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

ཐེབས་རྫོང་གི་ནམ་གངས་རྒྱ་ཆེ་ (༩༥ བ་༥། ༡༥༤ བ་༡) སྤམས་མཐོའི་ཐོག་ བྲི་ཆེན་
སྲིད་སྦྱོང་ནོ་མེན་ཏན་ནས་མགུལ་པ་གཟེངས་སུ་བཏེག་སྟེ་འགོ་བ་སྦྱི་དང་། བྱད་པར་
གངས་རིའི་འབྲེང་བས་བསྐྱོར་བའི་ཞིང་གི་མགོན་པོ་ཡུལ་དབང་ཡབ་སྲས་ཁོ་ན་
ལགས་ན་དེང་གི་ཆར། གནམ་གྱི་ལྷ་འང་མ་དབྱངས་གོང་མ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་དགོངས་
བཞེད་བཞིན་རྒྱལ་ཁབ་ཏུ་ཆེབས་ཞལ་བསྐྱར་བར་ཡེ་ཤེས་དག་པ་རྫོ་རྗེའི་སྤྱུ་ལ་ངལ་
བ་དང་། བགྲེས་རྒྱད་ཀྱི་རྩལ་བཞེས་མེད་པའི་རིང་ནས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་སྒོན་
འབངས་དང་བཅས་ཚུགས་དེའི་འགོ་བ་མཆོག་དམན་བར་པ་མཐའ་དག་གི་བསམ་
པ་དང་བག་ལ་ཉལ་སོགས་དང་འཆམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཆར་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིམ་པ་
དབབ་སྟེ་སྒྲིན་གྲོལ་ལ་འགོད་པ་སོགས་མའི་ཆངས་པ་ཆེན་པོའི་སྤྱགས་བཞེད་ཡོངས་
སུ་བཀའ་ནས། སྤྱགས་རྗེ་དང་བཅེ་བས་མི་འདོར་བའི་མཆན་དཔའི་དཀྱིལ་འཁོར་
བདག་ཅག་བསིལ་ལྷན་ར་བའི་ཕན་བདེའི་པད་ཆལ་བཞད་པར་འགྱངས་མེན་འཆར་
ཏུ་གསོལ་ཞེས་གསོལ་བར། སྤྱགས་དབྱེས་པའི་ཞལ་བཞེས་གནང་།

(༩༥ ཉ་༥། ༡༥༤ འ་༤) ཡབ་སྲས་གཟིམ་རྒྱུད་དབྱུག་ཏུ་ཐེབས་ནས། ཡཔཎ་
ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་དགོན་མཆོག་འབངས་ཀྱི་མཁའ་འགོ་མ་གསང་བ་ཡེ་
ཤེས་རྒྱན་ངངས་པའི་བཀའ་གདམས་བྱ་ཆོས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་འཕྲོན་ནས་འབུལ་བཞེས་
མཛད། ཡུལ་དབང་མཆོག་ལ་བགས་སྤྱན་སྤྱགས་བྱ་ནམས་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་
པ་བཞིན་གསང་བ་འདུས་པའི་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་ལེའུ་དང་པོ་ནས། ལེའུ་བཞི་པའི་བྱེད་སྤྱག་
ཅམ་བར་གྱི་ལྷགས་ལུང་སྟུལ། ཡཔཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་
པ་ཆེན་པོའི་བཀའ་འབུམ་ནས་དཔན་ཨ་རྩུའི་ལྷགས་གཤིན་རྗེ་གཤེད་ཀྱི་མན་ངག་
ཨ་ལྷོ་ཀ་ལྷོའི་ལྷགས་ལུང་དགོས་རྩལ་གསོལ་བར་དགོངས་བཞེད་ལྟར་གནང་།

(༩༥ བ་༡། ༡༥༥ བ་༡། བསྐྱེས་) ཡུལ་དབང་མཆོག་ནས་ཡཔཎ་ཆེན་རིན་

ཡུལ་དབང་སྐྱེས་པ་བཟང་པོ་ལྟ་བུ་མཆོད་ནས་ཐར་འཛམ་གླིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱུ།
 བོ་ཆེར་གསང་བ་དེ་འདིགས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་ལྟ། ཡུལ་མཆོག་སྐྱེ་གོང་མའི་ན་བཟའ།
 འགན་སྐྱུར། གོས་ཁྱག་བཅས་འབྱུང་གནང་ཐོག་ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་གསུང་གླིང་
 གིས་ཉིན་བཅུ་ལ།

(༧༩ བ་༣༡ ༡༥༥ བ་༡༩) ཆོས་དྲུག་ལ་མངལ་གྱུར་ཆེན་མོར་ལྟན་ཀླུ། ཞལ་
 བསྐྱེད་ཉིན་འབྲེལ་དང་བཅས་སྟོན་འཁོར་ཆང་མ་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཐུགས་
 འབྲེང་བཞིན་དུ། རྒྱལ་བ་འོད་མཆོན་མགོན་པོ་དུར་སྤྲིག་གར་གྱི་རྣམ་པར་རོལ་པ་
 དབང་ཕྱོགས་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་ཆིབས་ཞལ་བསྐྱུར།

༦༥ རྩ་སྤྲིང་དང་ཡང་དགོན། ལྷག་ལུང་། དགའ་ལྡན་ཆོས་འཁོར་གླིང་། བྲག་ཡེར་པ་བཅས་སུ་
 ཆིབས་བསྐྱུར་དང་དགའ་ལྡན་དུ་ཐུགས་དམ་ལ་འབྱས། ལྷགས་བྱི་ལོ་སྟོན་གྱི་དབྱེས་མཆོད། ཡཔཎ་
 ཆེན་མཆོག་ཞིང་དུ་གཤེགས་པས་དགོངས་རྒྱུ་མཆོད་འབྱུང། ཞལ་ཁའི་མཆོག་སྐུལ་ལ་མཆོན་
 འདོགས་དང་། ཡེ་ཉིད་ནས་ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་ཐུགས་འགན་གཙོར་བཞེས་དང་ཡོངས་འདྲིན་གསར་
 བསྐྱོ། ཡཔཎ་ཆེན་མཆོག་སྐུལ་ཅད་གཙོད་ཐུགས་བརྟག་སོགས་བསྟན་འགྲོ་རྒྱུ་བདེའི་འཕྲིན་ལས་
 རྒྱ་ཆེ་འཕེལ།

(༧༧ ཉ་༣༡ ༡༥༦ བ་༥) ཆོས་བརྒྱུད་ལ་མཚུལ་ཐང་དུ་རྩ་སྤྲིང་གི་ཐབ་བསུའི་
 སར། བྱི་ཆེན་སྐུ་སྐྱོ་མོན་ཏན། མཛོད་པ། ལས་སྟེ་རྣམས་ལ་བྱུག་དབང་ང་གལ་
 འཆམས་འདྲི་མཛད།

(༧༧ བ་༣༡ ༡༥༧ བ་༩) ལྷོ་ཕྱོགས་རི་བོ་གྲུ་འདྲིན་གྱི་གཞལ་མེད་ཁང་དངོས་
 དང་ཐ་མི་དད་པ་ཡུལ་བ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་འབྲེང་འབྲོམ་སྟོན་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས་
 ཀྱི་གདན་སར་ཆིབས་བསྐྱུར། འདུ་ཁང་གི་བཞུགས་ཁྱིམ་ཞབས་པད་བཞོད། དཀར་
 སྤྲི་ཐོག་མོན་མོན་ཏན་སྐུ་སྐྱོ་རིན་པོ་ཆེ། དགོ་ཆན་བྱེས་སྤྲུལ། མཛོད་པ། ཡང་
 དགོན་སྐུ་སྐྱུ། གྲ་དམངས་སུམ་བརྒྱ་སྟོར་དང་། དགོན་ལག་བསམ་གླིང་གི་བཙུན་མ་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

བརྒྱ་སྟོར། མཇལ་དམངས་བཅས་ལྟ་བརྒྱ་སྟོར་ལ་ཕྱག་དབང་སྟུལ།

(༡༠༠ ཉ་༩། ༡༥༧ འ་༡) རོ་པོ་འཇམ་དཔལ་རྡོ་རྗེས་དབུས་འབྲོམ་གྱི་གཟིམ་
ཕྱག་སོགས་ཆང་མར་གནས་གཟིགས་ཀྱིས་རྟེན་ནམས་ལ་གསེར་ཆབ་སྟན་ཤལ། བ་
བཟའ། དངུལ་གྱི་མཚལ་དང་། མཆོད་རྟོག་། རིན་པོ་ཆེའི་ཤེལ་སྤྱད་སྟོ་ཆོགས། རྒྱལ་
མཆོན། བྱེ་ཕུར། ཀ་འཕན་སོགས་མཆོད་རྟེན་གྱི་བྱེ་བྲག་སྟོ་ལའི་མཆོད་པ་སྟོང་ཆར་
ནམས་འབུལ་བ་གནང་། ལྷ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་གིས་དབུས་འཕྲིན་ལས་པ་མེར་རྟེ་
ཞེ་དང་། རོ་མིན་ཉན་སྟུལ་སྟོ་ཆོག་རོགས་དང་བཅས་ནས་སྤྱན་འབྲེན། ལྷས་གསོལ།
གནས་བཟན་ཕྱག་མཆོད། མཆོད་འབུལ་སྟོན་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྒྱས་པའི་ཐོག་བསྟན་པ་
རྒྱས་ཤིང་འགོ་ཀུན་བདེ་བའི་ཕྱགས་སྟོན་མཆོམས་སྟོར་མཛད།

(༡༠༡ ཉ་༡། ༡༥༩ ཐ་༧) བཀའ་གདམས་སྒྲིགས་བམ་ལས་ཇི་ལྟར་གསུངས་
པ་དང་། ཆུན་རབས་ཀྱི་དག་རྒྱན་སོགས་ཆོག་གི་སྟོར་བ་དང་བཅས་ཕྱག་ཆེན་པས་
གནས་བཤད་ལྷས་བཞེན་པར་སྤྱིང་སྟོར་དུ་ཕེབས། བསྟན་པའི་ཚུ་རྒྱན་རིང་མོར་
སྟོ་སྟུས་གསོལ། རྒྱལ་བའི་འབྲུང་གནས་ཀྱི་སྟོ་གདུང་རིན་པོ་ཆེ་བཞུགས་པའི་ས་སྟོ་
འབུམ་གྱི་མདུན་དུ་མཆོད་པ་སྟོ་ལྟ་བུ་བརྒྱ་ཆར་ཐོག་དགེ་སྟོང་བརྒྱད་གྲས་མཆོད་འབུལ་
དང་སྟན་ཤལ་སྟུལ། བཀའ་གདམས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོའི་སྟོ་འབུམ་ནམས་
ལ་སྟན་ཤལ་རིམ་པར་འབུལ་བ་གནང་སྟེ་ཕྱགས་སྟོན་གནང་། མཆོད་རྟེན་བརྒྱ་ཅ།
ཕྱག་པ་མིང་ཅན་ནམས་དང་། ཚུ་མིག་ཉ་ཅོད་གི་གཟུགས་བརྟན་ནམས་ལ་ཡང་ཕྱག་
ནས་གྱི་མེ་རྟོག་འཕྲོར།

(༡༠༢ ཉ་༢། ༡༥༩ འ་༩) རོ་མིན་ཉན་མཆོག་གི་སྟུལ་སྟོ་དང་སྟན་དུ་ཡང་
དགོན་དུ་ཕེབས།

(༡༠༣ བ་༡། ༡༦༠ ཐ་༡) རྟེན་ནམས་ལ་ན་བཟའ། མཆོད་རྟེན། སྟན་ཤལ། མཆོད་

ཡུལ་དབང་སྐྱེས་བཟུང་པ་འཇམ་དཔལ་ཀྱི་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་སྤྱ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

འབྲུལ་གྱི་རིམ་པ་བཀའ་དྲིན་བསྐྱངས།

(༡༠༡ བ་༩། ༡༤༠ ཐ་༤) ཆོས་རར་ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་
ཆེན་པོའི་བཞུགས་ཁྲིའི་སྟེང་ནས་སེར་སྐྱ་ཆེས་མང་བར་ལམ་རིམ་གསོལ་འདེབས་
ཀྱི་ལུང་སྟུལ། ཆོས་བཙུན་ལ་སྤྱོད་འདུལ་ཁང་ཆེན་མོར་དགེ་འདུན་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་
དབྱར་ཐེབས། གསོ་སྦྱང་གི་མདོ་འཆད། དེ་ནས་ཆེབས་ཞལ་བསྐྱར་བས་མཐུལ་ཐང་དུ་
གསོལ་ཐབ་ཐེབས་སྐྱེལ་སར་རྒྱ་གཞི་དབང་མོ་གསང་བ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་པོ་བྱང་དུ་གྲགས་
པའི་པ་བོང་ལ་བདེ་མཆོག་གི་སྟོན་ནས་ཆོགས་འཁོར་དང་། མཚོད་འབྲང་དབྱིད་ཀྱི་
རྒྱལ་མོའི་སྤྱད་བྱངས། སྙན་ཤལ་དང་ཤིས་བརྗོད་གནང་སྐབས་བྲག་པ་སྒྲའི་དབྱིབས་
ཅན་གྱི་བྱ་ག་ནས་སྟོན་དུ་བདུད་ཅིའི་རྒྱན་བབས་པ་ལ་མཚན་གྱི་ཕྱག་ཆེན་པར་
དྲིས་པར་ཡུལ་དབང་གོང་མ་མགར་ཐར་ནས་འདྲིན་ཐེབས་དུས་ཆར་གཅིག་བབས་
ཞེས་ཀྱན་རབས་ཀྱི་དག་རྒྱན་ལས་གོ་ཞིང་། གཞན་ད་ལམ་མ་གཏོགས་ཚུ་བབས་པ་
མ་རིག་ཅེས་ཞུས་འདུག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུད་ཅི་དངོས་སུ་སྟུལ་བར་ངེས་ཏེ་ཆང་མས་
བྱིན་ཚུ་ཞུས། གཞི་ནས་ཀྱང་རྒྱུ་འདི་བཞིན་ཡུལ་བ་རང་གི་ཞིང་ཁམས་དངོས་
ཡིན་པའི་བྱད་ཆོས་སུ་འདྲིན་བཞུགས་རིང་ཉིན་རེ་བཞིན་རེས་འགའ་ནམ་མཁའ་
གཡའ་དག་པ་ནས་མེ་ཏོག་གི་ཆར་བབས། ལ་ལར་རྒྱང་གི་རྒྱ་བ་བསིལ་བྱར་ལྡང་བས་
ཁྱེན་བྱས། དགོན་གནས་ཐམས་ཅད་དྲི་བཟང་པོས་བྱལ། དུས་འགའ་ཞིག་དུ་སློན་
ཐམས་ཅད་དབང་པོའི་གཞུང་སྤྱི་མཚོད་རྩིས་ཀྱི་ནམ་པས་བར་སྤང་ཁེབས། དུས་གཞན་
དག་དུ་དབྱར་རྒྱུ་དལ་བྱར་སྤྱིར་བ་སོགས་དཀར་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྷ་སྤྱུ་སྤྱང་མ་དམ་ཅན་
རྒྱ་མཚོ་དགེས་པའི་ལྷས་ངོ་མཚར་བ་སྐྱེ་བོ་ཆང་མའི་མདོན་སུམ་གྱི་སྦྱོད་ཡུལ་དུ་སྐྱར་
ཅིང་། རྒྱལ་བ་རང་ཉིད་ལ་ནི་དག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་སྤང་མང་པོ་ཞིག་བྱང་འདུག་
ནའང་། ཕྱགས་སྒྲམ་པའི་དབང་གིས་འདྲིན་སྟོན་བར་རྩོམ་ཐོགས། འོ་མེན་ཏན་སྟུལ་སྐྱེ་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

རིན་པོ་ཆེས་དབྱས་ཐེབས་སྒྱུལ་བ་ནམས་ལ་ཕྱག་དབང། གནང་སྒྲིས་སྟུལ།

(༡༠༣ ཉ་༥ ༡༥༡ འ་༡༡) སྟག་ལྷང་དུ་ཐེབས་པར་དགོང་ང་བཞེས་བྱར་རྒྱས་
པའི་ཐོག་བཅག་མལ་བཞུགས་གསོལ་བཏབ་པ་བཞིན་ཞལ་བཞེས་གནང་། ཕྱི་ཉིན་
དཀར་སྟོ་རྒྱས་གཤོམ་གདུགས་ཆོད་དང་འབྲེལ་བར་འབྱུལ་འདེགས་པ་སྟམ་བརྒྱ་
ལྷ་བརྒྱ་སྟོར་གྱིས་མཆོད་སྤྱོད་བཏེག་ ཅེ་དུང་བསྐལ་དབང་དོན་གྱབ་སྒྲེར་མཇལ། བྲ་
དམངས་དང་། མཇལ་དམངས་བཅས་དུག་བརྒྱ་སྟོར་ལ་བྱིན་ལྷབས་མཛད། གནས་
གཟིགས་གྱིས་མཆོད་ཁང་ཁག་ལ་བརྒྱ་མཆོད། མཆོད་རྫས། སྟན་ཤལ་གནང་། མཆོད་
འབྱུལ་སྟོན་ལམ་བཅེ་བས་བསྐྱངས།

(༡༠༣ ཉ་༥ ༡༥༣ འ་༥) དགའ་ལྷན་ཆོས་འཁོར་གྲིང་པས་འདྲུ་ཁང་དུ་ཕྱག་
ནས་དགོས་ཚུལ་སྟུན་འདེན་གྱིས་དགོང་ང་བཞེས་བྱར་རྒྱས་གཤོམས་ཐོག་ (༡༠༣ ཉ་
༥ ༡༥༣ ཐ་༣) འདྲུ་ཁང་དུ་ཕྱག་ནས་ཀྱི་བྱིན་པལ། ཡེར་པར་ (༡༠༤ ཉ་༥ ༡༥༤ འ་
༩) གནས་གཟིགས་གྱིས་ཉེན་ནམས་ལ་མཆོད་རྫས། སྟན་ཤལ་མཆོད་འབྱུལ་སྟོན་ལམ་
གནང་།

(༡༠༤ བ་༣ ༡༥༤ འ་༣) དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་སྟོད་གྲ་ཆང་ནས་སྟུན་འདེན་གྱིས་
ཆོས་རར་དཀར་སྟོ་དང་། དངོས་འབྱུལ་རྒྱ་ཆེར་བཏེག་

(༡༠༤ བ་༣ ༡༥༥ ཐ་༡) རྒྱུད་པ་ཆོགས་ཡོངས་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་
འདོད་ཆོས་ཀྱི་བཀའ་ཆོས་སྟུལ།

(༡༠༤ བ་༥ ༡༥༥ ཐ་༣) རྗེ་བརྩན་བྱམས་མགོན་སྐྱེ་མདུན་དུ་མཆོད་པ་སྟ་
ལྷ་སྟོང་ཆར་ཐོག་ དདུལ་གྱི་མཇུལ། མཆོད་རྫས། སྟན་ཤལ་གནང་། སྟུན་འདེན་ཁྱས་
གསོལ། མཆོད་འབྱུལ་སྟོན་ལམ་དང་། བསྟན་པ་རྒྱས་ཤིང་འགྲོ་ཀྱན་བདེ་བའི་ཐུགས་
སྟོན་མཛད། གནས་གཟིགས་རིམ་གྱིས་གནང་། ལྷ་རི་སྤྱིང་པོའི་མགུལ་དུ་ཉེན་གཙོ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྤྱི་ཐོབ་བརྒྱུད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྤིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

ནམས་ལ་མཆོད། མཚོད་རྩིས་སྟན་ཤལ་གྱི་རིམ་པ་སྟུལ། དཔལ་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་སྒོ་ནས་ཆོགས་གྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར།

(༡༠༥ ཉ་ཀ ༡༦༥ འ་༩) ཆོས་ཉེར་བཞི་ལ་ (༡༠༥ ཉ་༦ ༡༦༦ ཐ་༢) ལྷ་ལྷན་སྟུལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཆིབས་བསྐྱར་གྱི་རྩོམ་རིན་པོ་ཆོས་དབུས་སྟེང་ཤོད་བར་གསུམ་གྱི་གནས་གཟིགས་བཀའ་དྲིན་བསྐྱུངས། དཔལ་ལྷན་གསེར་སྐྱེམས་འཕྲིན་བཅོལ་མཛད། གཟིམ་རྒྱུད་དགའ་ལྷན་ཡང་ཅེར་དགོང་ང་བཞེས་བུར་བསྐྱུངས། སྟན་ཆབ་གྱི་འཕྲོད་བཞེས་སུ་ནོར་སྤིང་བཞུགས་སྐར་དུ་ལེབས།

(༡༠༥ བ་༢ ༡༦༧ ཐ་༩ ལྷ་༡) ཆོས་དབྱེ་ལ་ (༡༠༥ ཉ་༡ ༡༦༧ ཐ་༥) ཐོ་བྲང་དུ་ཆིབས་བསྐྱར་གནང་། (༡༠༥ ཉ་ཀ ༡༦༧ ཐ་༡༡) རྩ་སྤྱོད་གནས་གཟིགས་གྱིས་དབུས་བསྟན་འགྲོའི་དོན་ནམས་དགོངས་བཞེད་བཞིན་གྲུབ་པའི་གཏང་རག་དུ་གཟིམ་རྒྱུད་ཉི་འོད་འབྲེལ་བར། ཡ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་གིས་དབུས་སྤིང་སྒྲོལ་ནོ་མེན་ཏན། ཡོངས་འཛིན་ཁྱི་བྱར། ནམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆོད་ཆོགས་ཡོངས་དང་བཅས་ལྷན་ཅིག་བསྟན་སྐྱུང་དམ་ཅན་རྒྱ་མཚོར་གཟབ་གསོལ་བཀའ་དྲིན་བསྐྱུངས། རྒྱུགས་མཚུངས་དཔལ་ལྷ་དང་གནས་རྒྱུད་སོ་སོར་ཡང་གཟབ་གསོལ་སྟུལ།

(༡༠༧ བ་༡ ༡༦༩ འ་༡) དེ་དག་གི་སྤྱི་ཕྱིར་རྒྱུད་སྟོད་སྟེང་། བྲ་ས་ཁག་གི་དགེ་འདུན། བྲང་རིགས་པ། ལྷ་ས་བ། ཅེ་བྲང་སོགས་ལྷ་བརྒྱ་སྐྱོར་ནས། རྩོམ་པའི་གསུང་འབུམ་གས་སྒྲ་མ་མཚོད་པ་དང་། སྒྲ་མ་རྒྱུད་འཕོད། ལམ་རིམ་གསོལ་འདེབས། གནས་བརྒྱ། བྲམས་སྟོན་བཅས་གྱི་ལྷགས་ལུང་དང་། རྩིས་གནང་ཁུས་པ་ནམས་ཀྱང་སོ་སོའི་འདོད་འབྲས་སྟོན་པར་མཛད།

(༡༠༩ ཉ་ཀ ༡༧༠ འ་༦) ལྷགས་བྱི་གནམ་ལོ་གསར་ཆོས་ལ་འདོད་ཁམས་དབང་མོར་མངའ་གསོལ་རྟེན་འབུལ་གྱིས་དབུས་ཉིན་སྤྱིར་དགུས་སྟོན་རྟེན་ཅིང་།

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ།

འབྲེལ་འབྲུང་གི་རིམ་པ་ནམས་གནང་བོའི་སྒོལ་བཟང་ཉམས་པ་མེད་པ་སྤར་རྒྱན་
བཀའ་ངེན་བསྐྱུངས།

(༡༠༥ བ་༡། ༡༢༡ བ་༢) ཆོས་ལྡེལ་ཆོས་སྲིད་ཀྱིས་མཐོ་བའི་ཆེན་པོའི་ཡོ་བྱད་
སྟོན་འགོ་དང་བཅས་ལྟ་ལྟ་ཆོ་འབྲུལ་མཚོད་པའི་མགོན་དུ་ཆེབས་བསྐྱུར་གྱིས་ཨེ་ཤི་
དུ་ཞབས་པད་བཀོད།

(༡༠༥ བ་༣། ༡༢༡ བ་༡༠) ཆོས་དྲུག་ནས་བཙུག་པའི་བར་ལ་ཆོགས་དབྱར་སྤྱན་
འབྲེན་མི་འབྱོར་ལྟན་གཏོང་མོད་ཅན་ (༡༠༧ ཉ་༡། ༡༢༣ བ་༥) ནམས་ཀྱིས་ཉིན་རིམ་
བཞིན་དགོ་འདུན་མི་ཕྱེད་འདུན་པའི་བདེན་མཐུ་གྲོགས་སུ་སྤྱན་ཏེ་ཞབས་པད་ནམ་
མཁའི་པ་སྒོ་འདབ་མ་མ་གྲོལ་བར་བརྟན་ཅིང་། ཟབ་རྒྱས་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བ་བྱང་
རྒྱུ་བར་འབྲུལ་མེད་རྗེས་འཛིན་དགོས་པའི་གསོལ་བ་བཏབ།

(༡༠༧ བ་༣། ༡༢༣ བ་༩) ཆོས་བཙུག་པའི་སྤྱི་ཚོགས་དབྱར་ཕེབས་གསོ་སྦྱང་
གི་མདོ་འཆད། དེ་ལྟས་གསུང་ཆོས་རར་ཞབས་པད་བཏེག་གདན་ས་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་མ་ཁྲི་
གདན་བྱུང་། སྤྱུལ་སྤྱུ་ཆེ་ཆུང་། དཔོན་ཆོས་མཛད། བྱང་བཀའ་ཇ། རྒྱུགས་ཆེན་སྤྱུལ་སྤྱུ།
དགོ་བསྐྱོས། དབྱ་མཛད། མིང་བཏགས་པ་ནམས་ལ་ཕྱག་དབང་གནང་། སྟོན་པ་ཐུབ་
པའི་དབང་པོའི་འཁྲུངས་རབས་ལོ་སྟོན་མའི་འཕྲོས་ནས་བཀའ་ཆོས་སྤུལ། ཕྱི་དོ་སྟོན་
ལམ་དུ་ཕེབས་འདུས་ཆོགས་དང་ལྟན་ཅིག་ཆོས་སྦྱོང་། བསྟན་འབར་མ་དང་བདེ་སྟོན་
གི་མཐུན་འགྱུར་ཤིས་བརྗོད་སོགས་ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རྗེ་སྤྱོད་མའི་ལྷགས་
བཟང་ཉམས་མེད་བསྐྱུངས། རྫོག་རིན་པོ་ཆེ། རང་བྱོན་ལྟ་ལྟ། དུམས་པ་མགོན་པོས་
དབྱས་སྤེང་ཤོད་བར་གྱི་ཉིན་ནམས་ལ་བསྐྱུས་ཐུགས་སྟོན་ནན་གྱིས་གནང་།

(༡༡༠ བ་༣། ༡༢༤ འ་༧) མཚོད་པའི་ཐོ་སྒྲིག་གི་སྤྱོད་པ། ལས་ཁྲུངས་ཁག་
གི་སྒྲིག་འབྲུལ་ལ་བྱས་བྱང་ནམ་དཔེའི་གནང་ཆ། ལྟ་སྤྱི་པའི་ཞབས་བརྟན་འབྲུལ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

བཞེས། གཏོར་རྒྱལ་ལ་སྦྱན་དམིགས། མཚན་བཏགས་པ་རྣམས་ལ་ཨང་རིམ་གྱིས་
ལེགས་སྦྱོར། དུམས་པ་གདན་འདྲེན་ལ་སྦྱན་ཤལ། བསྟན་སྲུང་དབང་ལྡེ་ཆེན་པོར་
འཕྲིན་བཅོལ་གྱི་སྟོན་དར་སོགས་ཚང་མ་སྤར་རྒྱན་རིམ་པར་བཀའ་དྲིན་བསྐྱངས།
གྲུ་ས་གསུམ། རྒྱུད་སྟོང་སྤྲ། དབུས་གཙང་དགོན་ཁག་གི་དགེ་འདུན་དང་། ལྷ་ས་བ་
སོགས་ཡུལ་གྲོང་ཁག་གི་སྦྱེས་པོ་མོ། བྱང་པ་ཁམས་པ་བཅས་སྟོང་དང་ལྷ་བརྒྱ་སྟོར་
ནས་སོ་སོས་མོས་ཆོས་ཁྱེས་པ་རྣམས་ཀྱང་སྤྲ་ཉིང་དུ་རིམ་པས་རེ་བ་བསྐྱང་། ཆོས་ཉི་ཤུ་
བཞི་ཉིན་ (༡༡༠ བ་༦། ༡༢༥ བ་༥) མོ་བྱང་ཆེན་པོར་ཞབས་སོར་བཀོད།

(༡༡༡ ཉ་༡། ༡༢༥ བ་༩) ལྷ་ལྷན་བྱམས་རུའི་མཚོད་རྩིས་དང་། ཆོགས་མཚོད་
སེར་སྦྱངས་གྱི་མཚོད་རྩིས་རྣམས་ལེགས་པར་བྲུབ་པར་ཆོགས་མཚོད་སེར་སྦྱངས་ཐོག་
བྱིན་ལྷབས་མེ་ཏོག་འཐོར། ལྷ་བ་གསུམ་པར་ས་སྦྱ་བདག་ཆེན་ཡབ་སྲས། རྩེ་བཅུན་མ།
བདག་མོ་སོགས་མངལ་བྲུག་ལ་ཕེབས་པར་ (༡༡༡ ཉ་༡། ༡༢༥ འ་༩) ས་སྦྱ་བདག་ཆེན་
རིན་པོ་ཆེ་དཔོན་གཡོག་ཉིས་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་སྟོར་ལ་འཇམ་ལུགས་ཆེ་དབང་གི་བྱིན་
ལྷབས་མཛད། ས་སྦྱ་རང་ནས་ཀྱང་ཞབས་བཏན་དང་། བྱད་སྒྲོག་མཁའ་འགྲོའི་བསུ་
སྒྲོག་བཅས་ཕུལ།

(༡༡༢ ཉ་༡། ༡༢༥ བ་༦) ལྷ་བ་བཅུ་པར་གོང་མ་ཆེན་པོས་གུལ་ཅེའི་ཐོག་
ཡཔཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་ཐུགས་བཏགས་དགོས་ཚུལ་དང་། ལྷ་བ་བཅུ་གཅིག་པར་ཡཔཎ་
ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐིམ་ཚུལ་ཕེབས་པར་ (༡༡༢ ཉ་༢། ༡༢༥
བ་༡) ཅེ་ཤོད་གྱི་མཚོད་ཁང་རྣམས་ལ་མཚོད་འབུལ་དང་སྦྱན་ཤལ་ཐུགས་སྟོན། སེ་
འབྲས་དགེ་གསུམ་སོགས་དགོན་སྡེ་རྣམས་ལ་མང་འབྱེད་སྦྱུལ། ལྷ་བ་བཅུ་གཉིས་པའི་
ཆོས་བདུན་ནས་བཅད་རྒྱར་བཞུགས། ཆོས་བཅུ་བདུན་ཉིན་བཅད་རྒྱ་གྲོལ་ཏེ་ཁལ་ཁ་
རྩེ་བཅུན་དམ་པའི་མཚོག་སྦྱལ་གདན་ཁྱེར་གོང་མས་བཀའ་མངགས་སན་ཨི་པ། སྦྱར་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

སྤྱི། སྒོ་ཤོ་ཁ། བོད་བཞུགས་ཨི་པས་མཆོན་ཁལ་ཁ་མཁན་པོ་གསོལ་དཔོན་ཏུ་སྤྲུམ་
སོགས་ལ་འབྱོར་ཕྱག་བཅེ་བས་བསྐྱངས། དུས་གཏོར་གནད་སྤྱི་གྱིས་བཞེགས་ཀྱན་
མཐུ་སྟོབས་དུས་མེས་བསྐྱེགས།

(༡༡༡ ཉ་༥། ༡༢༢ འ་༡། བསྐྱེས།) ལྷགས་མོ་སྤང་ལའི་དགྲེས་སྟོན་དང་། (༡༡༡
ཉ་༡། ༡༢༤ འ་༡) ཆོས་བརྒྱ་གཉིས་ཉིན་ལྷ་ལྷན་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་མགོན་དུ་ཆེབས་
ཞལ་བསྐྱར་(བསྐྱེས་)ཏེ་བསྟན་འགྲོར་པན་བདེ་སྤེལ་བའི་མཛད་སྒོ་ཁག་རྒྱན་བཞིན་
བསྐྱངས།

(༡༡༡ བ་༦། ༡༤༠ ཐ་༦) ལྷ་བ་གཉིས་པའི་ (༡༡༤ བ་༣། ༡༤༡ ཐ་༦། བདུས།)
ཆོས་གསུམ་ཕྱི་མར་སྤོ་རྩེ་བཅུན་དམ་པ། ཡབ་རྩེ་རྩོལ་གས། འོ་མིན་ཏན། ཆོ་དབང་
རྩོ་རྩེ། གསོལ་དཔོན། ར་སག་སོགས་ལ་སྤྱི་མདུན་དུ་གསོལ་ཆོགས་གསོལ་རས་སྤྲུལ།
རྩེ་བཅུན་དམ་པར་སྤྱི་ཡོན་གསན་སྤྱོད་གིས་མཆོན་བསྟན་འགྲོའི་པན་བདེར་འགྱུར་
བའི་ཆོས་ལྷན་གྱི་མཛད་པ་ཏུར་བསྐྱེད་དགོས་ལུགས། ཡབ་རྩེར་འགྲོ་འདུག་སྤྱོད་
ལམ་འཆོ་བའི་འཕྲོད་རྒྱན་གང་ཅི་ཡུལ་བབ་དང་བསྐྱེད་དགོས། འོ་མིན་ཏན་དང་། ར་
སག་སོགས་དྲག་གས་ཆང་མར་ཡང་ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་བསྐྱེད་མཆིད་མཛད། ཕྱི་
རྩོ་གཟིམ་ཚུང་དགའ་ལྷན་ཡང་ཅེར། རྩེ་བཅུན་དམ་པའི་མཆོག་སྤྲུལ་གྱིས་དབུས་སྤྲ་
དཔོན་རྒྱལ་ལ་འཇམ་དབྱངས་གྱི་རྩེས་གནད་དང་། རྩེ་བཅུན་དམ་པའི་ཞབས་བཟླ་
བཀའ་ཚོམ་གསར་སྤྲུལ་གྱི་ལྷགས་ལུང་གནད། ཁལ་ཁ་འོ་མིན་ཏན་སོགས་མི་དྲག་སྤྲ་
དཔོན་རྒྱལ་ནས་རྩེ་བཅུན་དམ་པའི་མཆོན་ཁལ་པར་རྩེ་བཅུན་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་
དབང་ཕྱག་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོའི་སྤེ་ཞེས་སྐྱེམ་ཤོག་ལ་གསུམ་བྱིས་དམ་ཉགས་པབ་
པ་སྤྲུལ། རྩེ་བཅུན་དམ་པ་སོགས་སྤྲ་དཔོན་རྒྱལ་ནས་བྱང་ཚུབ་བར་རྩེས་འདྲིན་གྱི་
སྐྱབས་འདུག་ཞུས།

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བརྒྱུད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་གླིང་ཐ་སྤྱ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

(༡༡༥ ཉ་༡ ༡༥༡ འ་༡) རྒྱལ་ཚབ་དེ་མོ་ནོ་མིན་ཏན་མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱུ་ཆབ་
མདོ་ས་སྐང་དུ་ཁོ་བོར་ངོས་བཟུང་འདུག་པ། བསུ་བར་གཞུང་སྤྱུ་ཚབ་སྤྱུ་བཅར་མཁན་
པོ་ཆོས་མཛད་འཕྲིན་ལས་ངོ་མཆར་གདོང་ཕྲན་ལ་བཀའ་རྒྱ་གནང་རྟེན། ཕྱག་མདུད།
ཁ་བཏགས་ནང་མཛོད་སོགས་ (༡༡༥ ཉ་༡ ༡༥༡ ཐ་༢) གསོལ་རས་སུ་སྤྱལ།

(༡༡༥ ཉ་༡ ༡༥༡ འ་༡༡) དཔལ་མགོན་སྟོབས་འབྲོག་དབང་པོའི་དུས་མཆོད་
བརྒྱུད་གཏོར་ཆེན་མོའི་ (༡༡༥ ཉ་༡ ༡༥༡ འ་༤) ཕྱི་ངོ་ནས་ཐུགས་དམ་བཅད་རྒྱར་
སྟོ་ཡེ་ཤེས་པ་དང་བདག་ཉིད་ཚུ་ལ་ཚུ་བཞག་པ་ལྟར་གཉིས་སུ་མེད་པར་ང་རྒྱལ་དང་
གསལ་སྒྲུང་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པའི་བདག་ཉིད་སྟོའི་སྒྲུར་སྒྲུང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པར་
མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་དུ་རྒྱུང་སྤྱགས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྟོ་རྟེན་བཞུགས་པར་བཞུགས།

(༡༡༥ བ་༡ ༡༥༤ ཐ་༤) ལྷ་བ་བཞི་པའི་ཆོས་གཅིག་ལ་སྤྱུ་བཅད་རྒྱའི་རྟིང་ངེ་
འཛིན་ལས་བཞེངས།

(༡༡༥ བ་༡ ༡༥༤ འ་༡༠) ཡཔཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སྤྱུ་གདུང་རིན་
པོ་ཆར་མཆོད་འབུལ་དང་འབྲེལ་བར་འབྲི་རྒྱར་བསུ་བར་གྲུང་སྟོན་ཐོན་པ་དང་།
མགོན་གཉེར་བྱིངས་པ། གོང་མ་ཆེན་པོས་ཡ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་ལ་ཆོས་སྲིད་ཀྱི་འཇམ་
ས་གསེར་ཐམ་སྤྱལ་བ་འབུལ་མི་རྒྱའི་སྤྱ་དཔོན་ལག་རྒྱུང་བསུ་བ་མགོན་སྟོ་བཟང་དར་
རྒྱས། རྟེ་བོ་མ་རྒྱར་དཔོན་ཀྱི་ངའི་སངས་སོགས་གཞན་ཡང་རྫོང་གཞིས་ལས་སྟེ་བཅས་
ཐོན་ཕྱག་པ་མང་།

(༡༡༥ ཉ་༤ ༡༥༢ ཐ་༥) ལྷ་བ་དུག་པའི་ཆོས་གཅིག་ལ་ (༡༡༥ ཉ་༤ ༡༥༢ འ་
༡༡) ཡ་རྒྱལ་དབང་འཇིག་རྟེན་གསུམ་མགོན་སྟེ་བཞིའི་སུན་ཆོགས་འདུ་བའི་ཆོམས་
ཆེན་དུ་བཀྲ་ཤིས་དགེ་ལེགས་ཀྱིས་མཆན་པའི་ཞབས་སོར་བཀོད།

(༡༡༥ བ་༡ ༡༥༢ འ་༢) ཁྱི་ནོ་མིན་ཏན་ས་མ་ཉི་པ་ཀྱི་སོགས། གདན་ས་གསུམ་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོད།

གི་སྒོ་བ་དཔོན་ཁྱི་བྱུར། དཔོན་སྡེ་ཁག་གི་སྒྲ་སྒྲུལ། (༡༡༥ བ་༣། ༡༥༥ འ་༥) བཀའི་
འཕྱུལ་སྒོན་བཞིས་གཙོས་གངས་ཅན་བོད་ཀྱི་མི་དྲག་དྲུང་འཁོར་སེར་སྐྱ་ (༡༡༥ བ་
༤། ༡༥༥ ཐ་༣) བོད་བཞུགས་ཨི་བན་གྱིས་དབུས་ཀྱི་དཔོན་ཁག་འབྲུག་ལ་དྲགས། རྟོར་
སོག་སྒོ་བོ། བལ་པོ་སོགས་ཕྱོགས་མཐའི་རྒྱལ་ཁག་གི་མི་སྣ་བཅས་ (༡༡༥ བ་༤། ༡༥༥
ཐ་༤) འདུ་ཆོགས་ཀྱི་དབུས། བཀའ་མངགས་སྒོ་མང་རྟོ་ཐོག་ཐུང་སྐྱ་མཁན་པོ་ཏུ་
སྒྲ་མ། ཨི་པ། སྐུར་སྤི་བཞི། ཅོང་ཡེ། སྒོ་ཤོ་ཁ་སོགས་མི་སྣ་དཔོན་འཁོར་རྣམས་ལྷགས་
ཏེ། སྒོ་བས་ཀྱི་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བ་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་རྒྱལ་པོའི་གསེར་གྱི་བཀའ་
ལྷང་(༡༡༥ བ་༥། ༡༥༥ ཐ་༤) ཇི་ལ་བསྐྱགས་པར་དོ་རྩེ་འཆང་ཡཏུ་ལའི་སྒྲ་མ་བྱེད། ད་
ཆ་སྐྱ་ན་ཡར་སོན། མདོ་སྐྱགས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱགས་ཀྱི་རྒྱ་མཆོར་ཁྲུབ་པ་ནི་
ཕན་བདེའི་ཅ་བ་ཆེན་པོ་ཡིན། བྱད་པར་ཤུག་སྐབ་པའི་བསྟན་པའི་སྤྱིང་པོ་ཞུ་སེར་གྱི་
རིང་ལུགས་ལ་མཁས་ཤིང་དོན་རྣམས་ཀྱང་ལེགས་པར་རྟོགས་པར་གྱུར། སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ལ་སྒོ་ཉི་རིང་མེད་པ་བྱ་ལྟ་བུ་བསྐྱེད་སྤྱོད། མི་ངན་པ་རྣམས་ལ་ཉེས་པ་ཕབ་པ་
ཡང་སྤྱིའི་བདེ་སྤྱིད་ཁྱིམས་ཀྱི་ལུགས་སོལ་ཡིན་པ་མཁྱེན། དོ་རྩེ་འཆང་ཡཏུ་ལའི་སྒྲ་མ་
གོང་མ་དང་བྱད་མེད་པ། རེད་གནམ་འོག་ས་སྤྱིང་གི་རྒྱལ་པོ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་པ་མའི་དགོངས་པ་དང་མཐུན་པར་གྱུར། ཉི་མ་ཉུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཕན་བདེ་ལ་བཀོད། ཆོས་སྤྱིད་གཉིས་ཀྱི་བདག་པོར་དོ་རྩེ་འཆང་ཡཏུ་ལའི་སྒྲ་མ་
ཁྱོད་དབང་བསྐྱར་གཟེངས་བསྟོད་པར་ཏུ་སྒྲ་མ་རྟོ་ཐོག་ཐུང་སྐྱ་མཁན་པོ་དང་། སྒོན་
ཆེན་མི་སྣ་རྣམས་ཆེད་དུ་མངགས་པའི་གདོང་། གསེར་སྤང་བདུན་ཅུ་ལས་སྐབ་པའི་
སྤང་ལེབ་བཅུ་བདུན་ལ་འཇའ་ས་དང་། གསེར་སྤང་ལས་སྐབ་པའི་ཐམ་ཀ། གཞན་
ཡང་གསོལ་རས་གནང་སྤྱིན་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྣལ་བ་གྲུས་པས་དང་དུ་ལོངས། སངས་རྒྱས་
ཀྱི་བསྟན་པ་རྒྱས་པ་དང་། སེམས་ཅན་རྣམས་བདེ་སྤྱིད་ལ་འགོད་པར་བཅོམ་པ་མི་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བརྒྱུད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

སྟོད་པ་གྱིས། བན་ཏན་གྱིས་ཞེས་བཀའ་པལ་པ་རྣམས་སྤུལ། གསེར་གྱི་སྤང་ལེབ་ལ་
གཞོང་བཞོས་གྱི་འཇང་ས་མཆུ། རྒྱ་སྟོག་ བོད་ཡིག་བཅས་སྐད་རིགས་བཞི་ཤན་སྒྱར་
བའི་བཀའ་ཡིག་ (༡༡༩ ཉ་ལ། ༡༤༩ ཐ་༡) གསེར་ཐམ་ཞལ་རིས་སྐད་བཞི་ཤན་སྒྱར།
བོད་ཡིག་དུ། ལུ་བ་ཕྱོགས་མཚོག་དུ་དགེ་བའི་ཞིང་གི་ཡ་རྒྱལ་དབང་ས་སྤོང་གི་རྒྱལ་
བསྟན་ཡོངས་གྱི་བདག་པོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་རྩོམ་ཆེ་འཆང་ཡུ་ལའི་སྤྲ་མའི་ཐམ་ཀ་
ཞེས་འཁོད་པ་རྣམས། མདུན་ན་འདོན་གསེར་གྱི་སྒྱག་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་བསྐལ་བཟང་
བསྟན་དར་ནས་སྐད་གསང་མཐོན་པོས་བསྒྲགས། བོད་མའི་ན་བཟའ། མགུལ་འཕྲེང་།
སྐྱ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་སྟོགས་ཆོས་དང་། མཁར་གྱི་དབྱུག་པ་སྟོགས་ཁྲིམས་གྱི་ཡོ་བྲང་།
གསེར་དུལ། རིན་པོ་ཆེའི་སྤྲུང་པའི་བྱེ་བྲག་སྤྲ་མང་། བད་གི་གོས་དར་སྟོགས་སྤྲིང་
པའི་འཕྱོར་པའི་སྤང་པོ་མཐའ་མ་འགགས་པ་སྤུལ་བ་རྣམས་བདག་གིར་བཞེས།

(༡༢༠ ཉ་ལ། ༡༩༠ འ་༡༠) ཆོས་བརྒྱ་གཉིས་ནས་གཞུང་ས་དང་། བཟ་ཤིས་
ལྷན་པོ། གུང་བཀའི་བྱིང་སང་། རྩ་སག་མདའ་ཕྱིས་སྟོགས་གཞུང་སའི་ལས་སྟེ། བྲ་ཆང་
གསུམ། ས་སྐྱ། འབྲུག་པ། བོད་འབངས་ལྟ་སྟེ་མི་སྟེའི་ལེགས་འབྲུལ་བཞེས།

ཆོས་གཉིས་ཉིན་ཁོ་བོ་དེ་མོ་སྤུལ་མིང་པས་མཇལ་ཞུ་དངོས་འབྲུལ་སྤུལ།
མཐོང་གཞོས་གཞེངས་བསྟོད་དང་། ཆོ་རབས་སུ་ཡབ་སྐུས་གྱི་འབྲེལ་བའི་སྟོན་གནས་
རྩེས་དན་གྱི་བཀའ་ལེབས་སྟོགས་བཀའ་དྲིན་དུ་སྤུལ། གཞུག་སྤྲུང་བཞེས། མིང་དུ་སྟོ་
བཟང་འཇམ་དབྱངས་དཔལ་འཕྱོར་དོན་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་སྤུལ། དཔེ་ཆའི་བཀའ་སྟོབ་
ཞིབ་རྒྱས་དང་གསོལ་རས་བཅས་གནང་།

(༡༢༠ བ་ལ། ༡༩༡ འ་༡༡ བསྐྱུས།) རྒྱ་སྟོག་ལོ་གསར་དང་། ལྷ་ལྷན་སྟོན་
ལམ་ཆེན་མོའི་མཛད་སྟོ་ལག་རྒྱན་བཞིན་བསྐྱུངས། (༡༢༡ བ་ལ། ༡༩༥ འ་༤) ལྷ་བ་
གཉིས་པའི་ཆོས་གཅིག་ནས་ལྷ་སྟོགས་རྩོམ་ཆེ་བསྐྱུས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་

བཞུགས།

(༡༣༧ ཉ་༣། ༡༩༥ བ་༡) མཆོ་སྒོན་མང་ངག་དབང་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་
བཞིན་མང་གིས་གཙོས་ངོ་གཡོག་ལྷ་བཅུ་སྟོར་དང་། ཆ་གན་ནོ་མེན་ཉན་གྱི་མི་སྒྲ།
མཁར་སྒོན་ནང་སོ་སྒོ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས། པའི་སི་བསོད་ནམས་དབང་རྒྱལ་དོ་རྩེ། འུ་
དུ་སུ་པའི་སི་བསྟན་པ་དར་རྒྱས། ཡོར་ཏྲོག་པའི་ལི་བཅས་གྱི་མི་སྒྲ་གཏོས་ཆེ་བ་དང་།
རི་ཁྲོད་པ་དག་སྟོང་བཙོ་ལྷ་སྟོར་བཅས་ལ་ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོའི་དབང་གིས་སྒྲིན་གྲོལ་ལ་
བཀོད།

(༡༣༧ བ་༥། ༡༩༩ བ་༥) སེར་རྒྱ་སྟོང་ཕྲག་སྟོར་ལ་ཡི་གེ་དུག་པའི་བཟླས་ལུང་
དང་། སྟོང་འཁོར་སྒྲུལ་སྒྲ། འཕན་ཡུལ་བ་དཀར་པོ་ཕྱོགས་བརྒྱད་གཏོང་མི། ལྷ་སའི་
རྒྱུང་གནས་པ། སྟོས་དཀར་རི་ཁྲོད་པ། གསས་ཁང་དགོན་པ་བཅས་གྱི་རྒྱུང་གནས་པ་
སོགས་ཉིས་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་སྟོར་ལ་ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོའི་ཞལ་བཅུ་གཅིག་པའི་དབང་
ཆེན་སྟོན་པོ་དང་བཅས་པ་གནང་བས་ཐ་མལ་པའི་རྒྱུད་ལྟའི་སྤང་ཞེན་དུ་སྒྲིན་པར་
མཛད།

(༡༣༧ ཉ་༥། ༢༠༠ འ་༢) ཟླ་བ་དུག་པའི་ནང་སྦྱིད་གྲོང་ནས་དགེ་བའི་བཤེས་
གཉེན་དམ་པ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་གདན་ཁུམ་གྱིས་མེབས་པར། བཀའ་བཙུགས་དང་།
ཐུ་དུད་བསྐྱུས་གཟབ་པར་གནང་། (༡༣༧ བ་༤། ༢༠༡ བ་༡༠) གཟིམ་རྒྱུང་བཀའ་
གདམས་འབྲིལ་པར། སྦྱིད་གྲོང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་
ཡོངས་འཛིན་དུ་བཞེས་པར་དཀར་སྟོང་ཐོག་ ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་ནོ་མི་ཉན་དང་། (༡༣༧
བ་༥། ༢༠༡ འ་༩) ཡོངས་འཛིན་དཀར་ཆེན་དམ་པར་ཁ་བཏགས་ནང་མཛོད་བསྐྱུས་ན་
བཟང་ཉེར་ཆས་གྱིས་མཆོན་ལེགས་སྦྱེས་རྒྱས་པར་སྦྱུལ།

(༡༣༩ བ་༤། ༢༠༤ འ་༩) གོང་མས་བཀའ་མངགས་སྤྱི་ཆའི་ཆེ་བོད་ཡིག་སྟོབ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་ཀྱ་མཆོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།
 མི་གསར་འཕྱོར་བཞིའི་དགོ་ཀན་དུ་ཅེ་བྱང་སྒོ་མང་རབ་འབྱམས་པ་ཆོས་རྒྱ་མཆོ་དང་།
 སྐྱ་ཞང་མོན་ཆོས་བསྐལ་བཟང་བདེ་ལེགས་བསྐྱོག་གཞག་གནང་།

(༡༩༧༧ ལོ་ལྟ་ ༡༠༦ འ་༡༡) སྤྲེལ་ནས་འཕྲིན་ལས་པ་ནོ་མིན་ཏན་ལ་བཀའ་
 བཀོད་བཞིན། བསྟན་སྲིད་བདེ་རིམ་དང་། དགྲུང་སྒྲིག་ཏུ་ཕེབས་པའི་ཞབས་བརྟན་
 ཆེད། ཆེ་དཔག་ལྷ་དགྲུག་གསེར་ཟངས་ལས་གྲུབ་པ་མི་ཆད་དང་། (༡༩༧༧ ལོ་ལྟ་ ༡༠༦ འ་༡)
 འཆི་མེད་ལྷ་དགྲུའི་བཞུགས་གནས་འདོད་དགྲུ་འབྲིལ་གྱི་ལོགས་བྲིས། རྟེན་གྲི། གནམ་
 ཡོལ་མཆོད་རྩལ་ཆང་མ་ལེགས་པར་གྲུབ་པར། ཡ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་གིས་དབུས། ཁྱི་ནོ་
 མིན་ཏན། སྤྲེལ་ཆོས་ལོངས་དང་བཅས་ནས་ཆོམས་ཆེན་གསར་པར་དཔལ་རྩོུ་
 འཇིགས་བྱེད་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཞལ་བྱེ། དམ་ཆོག་པའི་རྟེན་སོ་སོར། དེ་ཤེས་པ་རྣམས་
 མངོན་སུམ་དུ་བརྟག་ཅིང་རྒྱས་བཏབ་པའི་རབ་གནས་གྱི་མེ་ཏོག་ཉིན་གསུམ་ཁ་སྐོང་
 སྤྱིན་སྲིག་དང་བཅས་པ་བཅེ་བས་བསྐྱུངས།

(༡༩༨༠ ལོ་ལྟ་ ༡༠༧ ཐ་༡༠) བཀྲས་ལྷན་ནས་གསོལ་དཔོན་ཇ་སག་སྤྲེལ་མ་ངོ་
 གཡོག་ཡུལ་གཞིགས་པའི་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་མཆོག་སྤྱུལ་སྒྲོར་གྱི་ཐུགས་
 དམ་བརྟག་ཁུར་འཕྱོར་ཐུག་དང་འབྲེལ་བའི་ལེགས་འབུལ། འཇམ་མགོན་སྤྲེལ་མའི་
 དུས་གྱི་མཆོད་པར་གྲུང་བཀའ་མདས་མཆོན། ཅེ་ཤོད་གྱི་བྱང་འཁོར་སེར་སྐྱ། སྒོ་བ་གྲུ་
 བ་སོགས་འཆར་ཅན་དགྲུན་མཇལ། ཕྱི་རྩོུ་ཅེའི་གནས་གཞིགས་གྱིས་རྟེན་རྣམས་ལ་
 མཆོད་འབུལ། སྒོན་ལམ་ (༡༩༨༡ ཉ་༡༡ ༡༠༧ འ་༦) གནང་སྟེ། ཐུགས་དམ་བཅད་རྒྱར་
 བཞུགས། (༡༩༨༡ ཉ་༢༡ ༡༠༧ ཐ་༡) ལྷ་བ་བརྟག་ཉིས་པའི་མཇུག་ཏུ་ཐུགས་དམ་བཅད་
 རྒྱ་གྲོལ།

ཡ་། ཡཔའ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་མཆོག་སྤྱུལ་ངེས་རྟེན་བྱང་བར་ཞབས་བརྟན་གསོལ་སྒོན་
 བཀའ་ཚུལ། རྩོུ་རིང་བཀའ་སྒོན་དགོངས་འཁོར་ཆབ་གསར་བསྐྱོ། སྤྲེལ་མང་པོར་བསྟེན་རྩོགས་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

སྐྱབ་གནང་། རིན་ཆེན་རིལ་སྐྱབ། ཡཔཎ་ཆེན་སྐྱ་གོང་མའི་སྐྱ་གདུང་གསར་བྱལ་ལ་དཀར་ཆག་
བཀའ་ཚོམ། བཀྲས་ལྷན་དུ་ཆིབས་བསྐྱར་གྱིས་ཡཔཎ་ཆེན་མཆོག་སྐུལ་ལ་དགེ་བསྟན་གྱི་སྒྲིམ་པ་
གནང་རྗེས་འབྲས་སྤངས་སུ་ཕེབས། ལོ་གསར་ལྷ་ཕྱི་གཉིས་སོགས་ཡུལ་སོ་སོར་འདོད་ཆོས་དང་སྲར་
འཁྱུད་གྱི་བྱེད་སྒོ་ནམས་འཆོམས་མེད་དུ་བསྐྱེདས།

(༡༩༡ བ་༤། ༡༠༧ འ་༧། བསྐྱེད་) ལྷ་ཡོས་ལོ་གསར་དང་། སྒོན་ལམ་གྱལ་རྗེས་
ཡཔཎ་ཆེན་ (༡༩༡ ཉ་༥། ༡༡༡ ཐ་༧) མཆོག་སྐུལ་ངས་པ་རྟེན་པའི་ལེགས་སྐྱེས་འབྲལ་
བར་སྐྱ་ཆབ་རྗེ་དུང་སྐྱ་མཆེད་བཀྲས་པ་རྗེས་བདའ་གནང་། བཀྲས་ལྷན་ང་སག་སྒྲ་མ་
དང་། གསོལ་དཔོན་ཆོགས་བསགས་པ་ནམས་ལ་ཐོན་གནང་དང་མཆོག་སྐུལ་གདན་
ཁྱས་མཆོན་གྱི་ནང་བཀྲས་སྒོའི་སྒོར་བཀའ་སློབ་སྐྱེལ།

(༡༩༡ བ་༣། ༡༡༡ འ་༥) ཡཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆའི་མཆོག་གི་
སྐུལ་སྐྱ་འཁྱུལ་བྲལ་ངས་རྟེན་ལ། ཡཀུལ་དབང་མཆོག་ནས་བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོའི་གདན་
སར་མངའ་གསོལ་བ་དང་། མཆོན་འབྲལ་བ་དང་ལྷན་ཅིག་བརྟན་བཞུགས་སྒོན་ཆོག་
གནང་འདུན་ཡོད་ཐོག ཕྱག་མཛོད་ནོ་མིན་ཏན་དུང་པ་རྟེན་ཐོག་བྱ་དང་། ཡོངས་འཛིན་
སྒོ་བཟང་ཆོས་འཕེལ། གསོལ་དཔོན་ཆོགས་བསགས་མཁན་པོ། ཟུར་བཞི་སློབ་དཔོན།
འདུས་ཆོགས་དང་བཅས་ནས་སྒོན་ཚུད་གྱི་ཞབས་བརྟན་སྒོན་ཆོག་དགོས་ཚུལ་
གསོལ་བཏབ་དང་ཕྱོགས་མཆུངས། གདན་ས་གསུམ་གྱི་སྒྲ་མ་ལས་སྒྲེ། ཟུར་སྒྲོག་སྐུལ་
སྐྱ་བཅས་ནས་ཀྱང་ཞབས་བསྐྱུལ་གསོལ་འདེབས་ཁྱས་པར། ཟླ་བ་གཉིས་པའི་ནང་
ཐུགས་དགུས་པ་ཆེན་པོས་མཆོག་སྐུལ་གྱི་ཞབས་བརྟན་གསོལ་འདེབས་བཀའ་ཚོམ་
གནང་།

(༡༩༤ ཉ་༣། ༡༡༡ འ་༡༠) འདི་སྐབས་རྗེ་རིང་པ་རྟེན་བཀའ་སྒོན་གྱི་དགོངས་
འཁྱོལ་ཆབ་སྲས་བསྟན་འཛིན་དཔལ་འབྱོར་ཆེ་རིང་ལ་གྱུང་སྒོན་གྱི་གོ་ས་གནང་བའི་

ཡུལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

(༡༩༧ ཉ་༥། ༡༩༩ འ་༤) ལེགས་འབྲུལ་མཇལ་ཁྱར་འབྱོར་པར་ (༡༩༧ ཉ་༥། ༡༩༩ འ་
ལ) ལས་དོན་གང་ཅིར་ཡིན་ལྷགས་བྱང་པོར་གཅོད་པའི་སློབ་གྲོས་ཀྱི་དཀྱུལ་ཆེ་དགོས་
པའི་བཀའ་སློབ་གནང་།

(༡༩༧ ཉ་༥། ༡༩༩ འ་༩) རྩེ་བཅུན་དམ་པའི་མགོན་གཉེར་གཉིས་དང་།
གཟིམ་འགག་གཉིས། རྒྱལ་ཁག་བཞིའི་མི་སྣ་སོགས་ཁལ་ཁ་བྱུག་ཅུ་སྟོར་དང་། མདའ་
དཔོན་ཕུ་ལྷང་། འོར་རྒྱས་པ། ཅེའི་བྱང་འཁོར་བཅས་ལ་འཇམ་ལྷགས་ལྟ་ལྟའི་སྟོན་ས་
ཆོ་དབང་སྟུལ།

(༡༩༧ བ་༥། ༡༩༧ འ་༡༡། ༣༣) ཏུས་ཆེན་གསུམ་འཛོམས་ཉིན་སྤྱོད་ཁོ་བོ་དེ་
མོ་སྐུལ་སྒྲ། སྐུལ་ཁང་སྐུལ་སྒྲ། གར་པ་དགོན་སྐྱེས་སྐྱེ་སོགས་བདུན་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་
སྟོམ་པ་གནང་། དགོང་འོ་ (༡༩༧ བ་༥། ༡༩༧ འ་༤) ཉ་ཆག་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ལྷག་ཕུ་
སྐུལ་སྒྲ། ཏུས་འཁོར་པ་རྩེའི་ཉོ་ཐོག་ཕུ་བཅས་བསྐྱབ་བྱ་ལྟ་བུ་དང་བརྒྱད་ལ་བསྟན་
པའི་རྩ་བ་སོ་སོ་ཐར་པའི་བསྐྱབ་གཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བསྟན་རྫོགས་ཀྱི་སྟོམ་པ་
སྟུལ།

(༡༩༧ ཐ་༡) གདུལ་བྱའི་དོན་རྒྱབས་ཆེན་ཏུ་འགྱུར་བར་དགོངས། རྒྱལ་
དབང་མཆོག་ནས་བྱི་ལོ་མིན་ཉན་ལ་བཀའ་མོལ་ཏེ། གསོ་རིག་གི་གདམས་ངག་ཆད་
ཏུ་བྱུང་བའི་བསྟན་རྒྱན་ལག་ལེན་དང་བཅས་པ་མི་ཉམས་སྲིད་མཐར་རྒྱས་ཆེད། སྒ་
སྟན་པ་འཇམ་དབྱངས་གཞན་པན། སྟན་རམས་པ་སློབ་བཟང་མང་ཐོས། ཞམ་ཆེ་བསྐྱལ་
བཟང་དགོན་མཆོག་གྲུ་ཆང་བྱམས་པ་ཆོས་ལུན། བསྐྱལ་བཟང་བྱམས་པ། ཆ་རོང་
བསྐྱལ་བཟང་ཆོས་གྲགས། ལྷགས་རི་འགོ་པན་སྒྲིང་དགེ་འདུན་ཆང་མར་རྫོང་རྒྱལ་ཏུ་
འཇུགས་སྟོན་གཟབ་རྒྱས་དང་བཅས་རིན་ཆེན་རིལ་སྐྱབ་ཀྱི་སྦྱོར་སྟེན་ཚུགས།

(༡༩༧ བ་༩། ༡༩༧ ཐ་༦) ཡུལ་དབང་མཆོག་གིས་དབུས་མཆོན་ཞབས་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

དགེ་བཤེས་ནམས་ལ་ཡོངས་འདིན་པ་རྒྱུས་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་བཀའ་ཆོས་སྟུལ་
བ་གསན་བཞེས་གྲུབ་པའི་ཡོངས་འདིན་རིན་པོ་ཆེར་ལེགས་འབུལ་དང་། ཆོགས་པ་
ནམས་ལ་སྐྱེ་འགྲེད་བཅས་སྟུལ།

(༡༩༥ བ་༥། ༡༡༩ བ་༡༡) མདོ་གེ་དཔོན་ནམས་ནས་གསལ་བ་བཏབ་པ་
བཞིན། ཆོམས་ཆེན་དུ་ཕྱག་ལེབས་ཀྱིས་མདོ་གེ་ལྟ་བུ་སྐོར་དང་། ལྟ་ཞོལ་སོགས་
ཕྱོགས་འདུས་ཀྱི་སེར་སྐྱ་བཞི་བུ་སྐོར་ལ་ཆེ་དབང་དང་། དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་སྐོར་མ་དང་།
རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་ལྷགས་ལུང་སྟུལ།

(༡༩༦ ཉ་༥། ༡༡༥ བ་༩) རྩ་ལོ་ནོར་གླིང་སྤྲན་ཆབ་ཏུ་འཕགས་པའི་གནས་
བཏན་བཅུ་དྲུག་དང་། དཔལ་མགོན་སྟོབས་འཕྲོག་དབང་པོ་སོགས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱང་
མ་དེ་སྟེད་ཅིག་གཟིགས་སྤང་དུ་བྱུང་ཆོད་ལ། ཐུགས་སྒྲམ་པའི་སྟོབས་ཞལ་མ་གསལ་
ཡང་། འོན་ཏེ་བཀའ་ལས་ས་ཡུལ་འདིར་བསྟན་འགྲོའི་བདེ་ཐབས་སུ་གཙུག་ལག་ཁང་
དང་འབྲེལ་བའི་སྒོ་ཁང་ཞིག་བཞུས་ན་ལེགས་ཚུལ། འཕྲིན་ལས་པ་ནོ་མིན་ཏན་ལ་
བཀའ་བཀོད་གནང་བ་བཞིན་ལེགས་པར་གྲུབ་པའི་ཆོས་བཅུ་གཉིས་ཉིན་སྤྲན་ཆབ་
ཀྱི་འཕྲོད་བཞེས་དང་བསྟུན། རྩར་རྒྱན་ཆིབས་བསྐྱར་ལ་འཕྲིན་ལས་པ་ནོ་མིན་ཏན་
ཀྱིས་དབུས་གྲུང་སྟོན་བཞི། གཟིམ་རྒྱུང་ཞལ་བསྟོའི་དཀར་སྒོ་དང་འབྲེལ་བའི་འབུལ་
སྤྲན་དང་། དེ་ལྟས་ནས་ཉིན་ལྷུ་ཕྱིར་འཆར་ཅན་དཀར་སྒོ་འཁྱུ་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་
ལྷུ་བ་བཅུད་པའི་ཆོས་གཉིས་ལ་ཞལ་མངལ་གྱི་སྐྱེ་བོ་ནམ་མཁའི་སྐར་ཆོགས་ལྟ་བུར་
མཆོན་དཔེས་བཅུན་པའི་ཞལ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྷམ་མེ་ལྷང་ངར་གསལ་བས། ཐར་པ་
དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བག་ཆགས་འདྲིལ་བཞིན་པར་པོ་བྱང་ཆེན་པོར་ཆིབས་
ཞལ་བསྐྱར།

དེ་ཡང་། རྒྱལ་བ་སྤང་མཐའ་དུར་སྤྲིག་གི་རྒྱལ་མཆོན་འདིན་པ་ནམས་ཀྱི་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

གཙུག་རྒྱན་ཡཔཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྐྱེ་གོང་མ་དབྱུག་སྤྱི་ཆེབས་བསྐྱར་
གནང་སྟེ་རྒྱལ་དབང་མཚོག་ལ་ཟབ་ཆོས་འབྲུལ་བཞེས་གནང་སྐབས་ཡ་རྒྱལ་དབང་
མཚོག་ད་ལོ་བཟླ་ཤིས་ལྷན་པའི་ཆོས་སྟེ་ཆེན་པོར་ཆེབས་བསྐྱར་བཀའ་དྲིན་ཆེ་དགོས།
ལྷག་ཅན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པ་རང་གི་གདན་ས་སྤྱན་མོང་མིན་པ་
བཅས་ཡ་རྒྱལ་དབང་མཚོག་ནས་བཞེས་ཏེ་བདག་གིར་མཛད་དགོས་ཤིང་ངོས་རྒྱལ་བ་
དབེན་ས་པ་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་འབྲེང་ཡིན་ཚུལ་ལ། དེས་ན་ངོས་དབེན་ས་དགོན་དུ་བསྐྱད་
ཆོག་པའི་དགོངས་ཁྲོལ་དགོས་པ་སོགས་ཞུས་པར། བྱམ་བདག་དོ་ཨྱེ་འཇིན་པ་ཆེན་
པོ་ཉིད། བདག་སོགས་བསྟན་འགྲོའི་མགོན་སྐྱབས་དབྱང་གཉིན་ཆེན་པོར་གདན་ས་
འཇིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་འགྲོའི་པན་བདེའི་རྩ་ལག་དམ་པར་ཞབས་
པད་བསྐྱལ་པ་རྒྱ་མཚོར་བཞུགས་གསོལ་འདེབས་པ་ལས། སྟོགས་དུས་འགྲོ་བའི་སྨྱོད་
ཚུལ་ལ་གཞིགས་ནས་དབེན་པར་བཏང་སྟོམས་སུ་གཞོལ་བར་ག་ལ་རིགས། འགྲངས་
མིན་ཞབས་གྱི་པསྒོ་བསྟེན་པ་དང་། གདན་སའི་གནས་མཇལ་སོགས་ལ་ངོས་ཀྱང་
བཅར་ཆོག་པ་ཞེས་ཞལ་བཞེས་སུལ་གྱང་། དོན་དུ་རིམ་འགྲངས་ཀྱིས་བཞུགས་པ་ལ་
རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་བྱུང་པར་ཅན་སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་ལྟ་ཅི། ཉན་རང་འཕགས་པ་ནམས་
ཀྱིས་ཀྱང་ངེ་ལྟར་རྟོགས།

ཉེ་ལམ་འགྲོ་བའི་བསོད་ནམས་གྱི་ཞིང་དུ་སྐྱེ་གདུང་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་
བཞུགས་པའི་དབྱལ་གདུང་ཆེན་མོ་སོགས་གཙུག་ལག་ཁང་ཉེན་བཉེན་པར་བཅས་
པ་ལེགས་པར་གྲུབ་པའི་དཀར་ཆག་གྱང་། རྩེ་གོང་མའི་སྐྱེ་མཆེད་ཕྱག་མཛོད་དུང་
པ་རྟོལ་གསུམ་ལོ་མེད་ཏན་དང་། གསོལ་དཔོན་ཇ་སག་སྒྲ་མ། ཟུར་བཞི་སྒོ་བ་དཔོན་
སོགས་ཞབས་གས་འདུས་ཆོགས་དང་བཅས་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན། སྐྱེ་བོ་
མཚོག་དམན་ཚང་མའི་དད་པའི་ཞིང་དུ་གོ་བདེའི་ཆོགས་བཅད་ཁོན་བོད་དུ་ལོངས་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

པ་བཀའ་དྲིན་བསྐྱེད་སྟེ། དདུལ་གདུང་ཆེན་མོར་རབ་དུ་གནས་པའི་མེ་ཏོག་དབབ་པ་
དང་། མཆོག་གི་སྒྲུལ་སྒྲུ་ཡང་འབྲུལ་བྲུལ་ངེས་པ་རྟེན། གདན་སའི་ཆོས་ཁྲིར་མངའ་
གསོལ་གྱུབ་པ་སོགས་རྒྱལ་བའི་སྤྱགས་རྗེ་དང་བཀའ་དྲིན་ཁོ་ན་ལས་བྱུང་བ་བཅས།
མེ་ཏོག་ལྷ་རྩས་ཀྱི་ཚུལ་བཀའ་དྲིན་གཏང་རག་འབྲུལ་འདོད་ལ། ཆིབས་བསྐྱར་བཀའ་
དྲིན་ཆེ་དགོས་ཞེས་ཕྱག་མཛོད་ནོ་མེན་ཏན་སོགས་གོང་གསལ་ཆང་མས་གསོལ་བ་
ནན་ཏན་དུ་བཏབ་པར་བརྟེན། རེ་སྤྲིན་གྱིས་ཤིང་འབྲུག་ལྷ་བ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་དགྲ་
གཟའ་ཆོས་དགེ་བའི་ཉིན་ཆོས་སྲིད་གྱིས་མཐོ་བའི་རྩས་རྒྱམས་སྟོན་དུ་བསྟར་ཏེ་
ཆིབས་ཞལ་བསྐྱེད།

(༡༩༩ བ་༡། ༡༡༩ བ་༡) ཆོས་ཉེར་གཅིག་ལ་ས་དམར་ལྷ་སྤྲིངས་སུ་བཀྲས་
ལྷན་ནས་ཐབ་བསུ་དང་བཅས་ཕྱག་མཛོད་ནོ་མེན་ཏན་དུང་པ་ཏོ་ཐོག་ཟུ། ཟུར་བཞི་སྒྲ་
མ། དུང་འཁོར་སེར་སྒྲ། རྩོད་གཞིས་ལག་སོགས་ལྷ་སྟེ་མི་སྟེ་རྒྱམས་གྱིས་ཆིབས་བསུ།
(༡༩༩ བ་༣། ༡༡༩ བ་༡) དགེ་འདུན་རྒྱམས་གྱིས་མཆོད་པའི་བྱེ་བྲག་མཐའ་ཡས་
ཐོགས་པའི་སེར་སྤྲིངས་དང་བཅས།

(༡༩༩ བ་༤། ༡༡༩ འ་༡༡) སྒྲ་བྲང་གི་གཟིམ་རྒྱུད་ཀྱན་བཟང་ཕོ་བྲང་དུ་ཞབས་
པད་འཁོར་ལོས་མཆན་པ་བཀོད། ཡབ་སྲས་ལྷན་རྒྱས། ཞལ་བསྟོའི་དཀར་སྟོ་སྒྲུལ། སྒྲ་
ཆེ་དུ་མར་འབྲུལ་བ་མེད་པར་མཛའ་བའི་ཆོས་ཀྱི་གསུང་སྟེང་དང་། སྤྱགས་དབྱེས་པ་
ཆེན་པོ་མཛད། སྐལ་བཟང་ཆོས་རྒྱུ་ཡབ་སྲས་ཕྱགས་པེབས་ཐོག་སྒྲ་བྲང་ནས་པེབས་
སྟོན་སྟོན་ཆེན་དང་། དངོས་འབྲུལ། འབེལ་གཏམ། གར་རོལ། བཟོ་སྟེང་སོགས་གནའ་
བོའི་སྟོལ་བཟང་ཉམས་པ་མེད་པ་བསྐྱེད་སྟེ། དད་འདུས་ཀྱི་སེར་སྒྲ་ཁྲི་ཕྱག་དང་། སྤེར་
མཛལ་བ་སོགས་མང་བར་བྱིན་རྒྱལ་མཛད།

(༡༩༩ ཉ་༡། ༡༡༠ བ་༣) ཆོས་ཉེར་བཞི་ཉིན་གཞུང་ནས་ཡཔ་ཏ་ཆེན་མཆོག་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བརྒྱུད་པ་འཛམ་དབང་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཛམ་གླིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེ་ཆོས་ཁྲིར་དབང་བསྐྱར་གྲུབ་པའི་སྟོན་ཆེན་ཐོག་ (༡༧༩ ཉ་༥། ༡༡༠ བ་

༡) འཕྲིན་ལས་པ་ནོ་མིན་ཏན་ནས་རྒྱལ་བ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་སྐྱ་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་ལས་
བཅུམས་ཏེ་ཡཔཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་མཆོག་གི་སྤྱལ་སྐྱེ་འབྱུང་བྲལ་ངེས་པ་
རྟེན། རྫོང་ཆེའི་ཁྲིར་མངའ་གསོལ། བསྟན་འགྲོའི་དཔལ་མགོན་དམ་པ་ཡབ་སྲས་མཆོན་
དཔེའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྷན་རྒྱས་པའི་སྐལ་བཟང་དགའ་སྟོན་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་ཐོབ་
པ་སོགས་ཀྱི་གསོལ་འདེབས་རྒྱས་པ་ལུ།

(༡༧༩ བ་༥། ༡༡༡ བ་༥) ལྷ་བ་དགྲུ་པའི་ནང་ཡ་སྐྱབས་མགོན་རྒྱལ་དབང་
ཡབ་སྲས། འཕྲིན་ལས་པ་ནོ་མིན་ཏན། ཡོངས་འཛིན་པ་རྟེན་ཏན། སུར་སྟོག་སྤྱལ་སྐྱེ། སེ་
འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་སྒྲ་མ། མཆོན་ཞབས་སྒྲ་མ། ལུར་བཞི་སྒྲ་མ་གསུམ། བྲ་ཆང་
དང་། རྒྱགས་བྲ་བཅས་དགེ་འདུན་བརྒྱ་དང་ལྷ་བཅུ་སྟོར་ནས། འགྲོ་བའི་བསོད་ནམས་
ཀྱི་ཞིང་དུ་ཡཔཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྟོ་བཟང་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་གདུང་
ཡིད་བཞིན་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་བཞུགས་པའི་དདུལ་གདུང་རིན་པོ་ཆེར་རབ་གནས་ཀྱི་
མེ་ཏོག་སྦྱོར་དངོས་རྗེས་གསུམ་ཆང་བ་དབབ་པར་མཛད།

(༡༧༩ ཉ་༡། ༡༡༡ འ་༡༡) ཆོས་བརྒྱལ་གཟའ་སྐར་འཕྲོད་སྦྱོར་དགེ་བར་
གཟིམ་ཆུང་ཡིད་དགའ་ཆོས་འཛིན་དུ་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་གཟིགས་ཆེན་
པོས། ཡཔཎ་ཆེན་མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེའི་གཙུག་ཕུད་བཞེས། དགེ་བསྟོན་གྱི་བསྐྱབ་
སྟོན་སྤྱལ། མཆོན་རྗེ་བཅུན་སྟོ་བཟང་དཔལ་ལྷན་བསྟན་པའི་ཉི་མ་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་
རྒྱལ་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་རྒྱ་ཤོག་དམར་པོའི་ཐོག་གསེར་གྱི་གསུམ་བྲིས་ཅན་དང་
ལྷན་ཅིག་ཁ་བཏགས་ནང་མཛད། སྤྱབ་པའི་དབང་པོ་དང་། རྗེ་བཅུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་
པོའི་སྤྲང་བརྟན་ན་བཟའ་ཅན་རེ་བཅས་གནང་ཐོག ལྷར་བཅས་བསྟན་འགྲོའི་དཔུང་
གཉེན་ཆེན་པོར་སྐྱེ་འཆོ་རྫོང་ཆེའི་ལྷན་པོར་བཏན་དོས། སྐྱེ་ཡོན་གསན་སྦྱོང་ལ་ཕྱགས་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

བཙོན་བསྐྱེད་དེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡཔཎ་ཆེན་རྡོ་རྗེ་འཆང་སྐྱེ་འཕྲེང་གོང་མ་རྣམ་
པ་ལྟར་མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་གྱི་ཚུལ་བཞིས་བསྐྱེད་ས་དགོས་པ་སོགས་བཀའ་
སློབ་རྒྱས་པ་སྟེ།

(༡༣༥ ཉ་༩། ༡༣༡ འ་༡) སྐལ་བཟང་ལྟ་ཁང་མདུན་དུ་གཞུང་ནས་གསོལ་
སྟོན་གར་རོལ་སོགས་ཀྱི་ཐོག་ཁིང་ཁམས་རྟེན་གསུམ། བ་བཟའ་ཉེར་སྤྱད་ཀྱིས་མཆོན།
དངོས་འབྱོར་གྱི་ལེགས་སྦྱོར་རྒྱ་ཆེ་བཀའ་དྲིན་བསྐྱེད་ས། གདན་ས་ཆེན་པོ་བཟླ་ཤིས་
ལྷན་པོའི་དགེ་འདུན་རྣམས་དང་། ཞབས་གས་སྤྱི་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་ཆོས་
བཙོན་ཉེན་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོའི་ཆོགས་ཡོངས་དང་། གཞུང་དུང་ཆེ་ཤ། བཀའ་མདའ།
བཟླ་སྤྱན་ཞབས་གས་སོགས། ཁྲོད་དང་ཁྲོད་ཁྱེར་ཡུལ་གྱི་མཐའ་དག་གི་སྐྱེས་པོ་མོ་
སོགས་བཟང་བྱའི་ཡུལ་ལས་འདས་པར་ཆེ་དབང་སྟེ། ཡཀུན་གཟིགས་མཆོག་སྟེ།
རིན་པོ་ཆེར་རྡོ་རྗེ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་དབང་ཆེན་དང་། མཆོག་སྟེ། ཀྱིས་དབུས་ཡཔ་
ཡུམ་བྱུག་མཛོད་སོགས་སྐྱེ་འཕྲོར་རྣམས་ལ་འཆི་མེད་ལྟ་ལྟའི་སྟོན་ས་ཆེ་དབང་བཅས་
བཀའ་དྲིན་བསྐྱེད་ས། དེ་དག་གི་སྐབས་སྤྱི་ཕྱིར་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་བཟླ་ཤིས་ལྷན་པོ་དང་།
རྟག་བརྟན་སྤྱན་ཆོགས་སྤྱིང་པ་སོགས་གཞིས་དགོན་ཁག་བཅས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་སྟོང་དང་
བརྒྱ་ཤྲག་བརྒྱལ་བར་བསྟེན་རྫོགས་དང་། བསྐྱབ་བྱ་སྤྱུམ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་བརྒྱལ་བར་
དགེ་ཚུལ་གྱི་བསྐྱབ་སྟོན་ལེགས་པར་སྟེ།

(༡༣༥ བ་༥། ༡༣༡ འ་༡) ལྷ་བ་བརྒྱ་པའི་ཆོས་གཅིག་ཉེན་ (༡༣༥ བ་༥། ༡༣༡
ཐ་༡) མོ་བྱང་ཆེན་པོ་རི་བོ་གྱུ་འཛིན་གྱི་གཞུང་མེད་ཁང་ཕྱོགས་སུ་མཆོན་དཔེའི་
དཀྱིལ་འཕྲོང་བསྐྱར་བར། ཡཔཎ་ཆེན་མཆོག་གི་སྟེལ་སྐྱེས་ཡུལ་བའི་སྐྱེ་ཆོས་ནས་
འདུས་ཏེ་བཀའ་དྲིན་མཆོངས་མེད་སྐྱབས་མགོན་བྱས་བདག་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཉིད་ཞབས་
པད་བརྟན་ཅིང་། བྱང་ཚུབ་བར་དུ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་སྐྱབས་འདུག་དང་། གདན་

ཡ་ཀྱལ་དབང་སྐྱེ་མེད་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་ཀྱུ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

སར་ཡང་ཡང་ཆིབས་བསྐྱར་གནང་དགོས་ཞེས་གསོལ་བར་མཆོག་གསུམ་སྒྲ་མ་ལྟར་
གསོལ་བ་བཏབ་ཞེ་རྗེ་བཙུན་སྒྲ་མ་མཆོག་གི་སྐུལ་སྐྱེ་མཚུངས་མེད་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་
བཞེད་མཐའ་དག་གིགས་མེད་ལྷན་གྱིས་འབྲུབ་པའི་འདུན་པ་ནར་མར་ཁྱ་ཁིང་། ཚུར་
མཐོང་སྐྱེ་བོའི་སྤང་ངོར་གསན་བསམ་གྱི་མཛད་པ་བསྟན་འགྲོའི་དཔལ་དུ་ལྟར་བཞེས་
ངོས། འགྲངས་མིན་མཛལ་ཆོག་པ་ཁྱ་ཞེས་ཡབ་སྲས་འབྲལ་མི་བཟོད་པ་ལྟ་བུའི་ཐུགས་
ཡུད་བཞིན་པའི་ངང་ནས་ལྟ་རྟོག་འབྲལ་བཞེས་བསྐྱངས། པ་ནམ་ཟམ་སྟེར་སྒྲ་བང་
གི་གསོལ་ཐབ་ཐེབས་སྐྱེལ་སར་ཆིབས་བཞོལ་གྱིས་ཕྱག་མཛོད་དྲུང་པ་ཉོ་ཐོག་ཐུས་
མཆོན། ཞབས་གས་དྲུང་འཁོར་སོགས་ལྟ་སྟེ་མི་སྟེའི་ཐེབས་སྐྱེལ་བ་དང་། དམངས་ཀྱི་
སྐྱེ་བོ་སྟོང་ཕྱག་མང་བར་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱིས་སྟེག་བཀྲ་མཛད། ཕྱག་མཛོད་ནོ་མིན་ཏན་
གྱིས་གཙོས་ཞབས་གས་ནང་མ་ནམས་ལ་མཆོག་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱེལ་ལོན་གསན་སྟོང་
གི་སྟན་བསྐྱལ་གྱིས་མཆོན་སྟེ་ཁྱ་ཞེས་འདེགས་ལ་སྐྱེ་ནའི་བབ་དང་བསྟན་ཏུར་སྟེད་
ཁྱ་དགོས་པའི་བཀའ་སློབ་སྟུལ།

(བསྐྱེས་)པར་བྱིར་ཐེབས་ལམ་དང་། བཀྲས་ལྷན་དུ་བཞུགས་རིང་བཅས་པར་
(༡༩༦ བ་༣། ༡༩༩ ཐ་༩) མཆན་དཔེའི་དཀྱིལ་འཁོར་བལྟ་བ་དང་། ཕྱག་རྒྱའི་བྱིན་
རྒྱབས་དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱེ་བོའི་ཆོགས་ཉི་མ་རེ་བཞིན་ཁྱི་སྐྱག་མང་པོ་འོངས་པ་ནམས་
ཀྱི་ཆེ་རབས་ཐོག་མེད་ནས་བྱས་བསགས་ཀྱི་སྟེག་ཆོགས་བསལ། ཐར་པ་དང་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པའི་ས་བོན་བསྐྱབ། ཆོས་བརྒྱ་གཅིག་ཉིན་བསྐྱེས་དཔལ་ལྷན་འབྲས་དཀར་
སྤངས་པའི་ཆོས་སྟེ་ཆེན་པོར་དགའ་ལྷན་སོ་བྲང་གི་གཟིམ་རྒྱུད་དུ་ཞབས་ཀྱི་པར་
བཀོད། ཆོས་ར་ནམས་སུ་ཆིབས་བསྐྱར་གྱིས་འདུས་ཆོགས་སོ་སོས་འདྲོད་ཆོས་ཁུས་པ་
ནམས་རེ་སྟོན་སྟུལ།

(༡༩༧ ཉ་༩། ༡༩༧ ཐ་༩) ཆོས་ཉེར་གཅིག་ཉིན་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤངས་ནས་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ།

ཕོ་བྲང་ཆེན་པོར་ (༡༩༧ ཉ་ཨ། ༡༩༥ འ་༡༡) ཞབས་སོར་བཀོད། (༡༩༧ བ་༡། ༡༩༥ འ་

༩) དེ་ནས་གྲུ་ས་དང་གཞིས་དགོན་ཁག་གི་གྲུ་པ་བརྒྱད་ཅུ་སྟོར་ལ་བསྟེན་རྫོགས་སྟེ།

(༡༩༧ བ་༡། ༡༩༥ འ་༩) ཆོས་ཉེར་ལྷ་ཉིན་དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་སྟོང་སྟོང་ནས་
འཆར་ཅན་སྤྱི་ཉིད་གིས་ཞབས་བཏན་འབུལ་བཞེས་དང་། ཆེ་འི་གནས་གཟིགས་སུ་
ཆིབས་བསྐྱར་གྱིས་མཆོད་འབུལ། སྤྱིང་མེར་བྱིན་ལྷབས་བཅས་བཅེ་བས་བསྐྱུངས།
ཆོས་ཉེར་དུག་ལ་མེར་འབྲས་ཀྱི་སྒྲ་མ་ལས་སྟེ་སོགས་མེར་སྐྱར་སྤར་རྒྱན་མངལ་ཕྱག་
སྟེ་ཕྱགས་དམ་ཉིད་ཅེ་འཛིན་གྱི་བཅད་རྒྱར་བཞུགས།

(༡༩༧ བ་༡། ༡༩༥ ཐ་༡) ཤིང་མོ་སྐུལ་ལོ་འི་གནས་ལོ་གསར་དུ་ཆོས་པའི་སྤ་
ཆར་མ་གཅིག་འདོད་ཁམས་དབང་མོར་མཆོད་གཏོར། (བསྐྱུས་)སྟོན་ལམ་གྱི་རིང་གི་
མཛད་སྟོ་ཐམས་ཅད་སྤར་སྟོལ་ལྟར་མཛད། ས་ལྷའི་ནང་(༡༩༩ བ་༥། ༡༩༩ འ་༡༠)
ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེས་ལྗུལ་དབང་མཆོག་ལ་སྒྲ་མ་མཆོད་པ་དང་། དཔལ་ལྷོ་རྩེ་
འཛིགས་བྱེད་གྱི་བསྐྱེད་རྫོགས་འབུལ་བཞེས་ཀྱི་དབུ་ཚུགས།

(༡༩༠ ཉ་༡། ༡༩༩ འ་༡) བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ཁྲིད་འབུལ་བཞེས་གྲུབ་པ་དང་།
ལྗུལ་བ་མཆོག་གིས་དབུས་ཁྲི་ནོ་མིན་ཏན། ཡོངས་འཛིན། གྲུ་ཆང་གྲུ་པ་ལྷ་བཅུ་
བཅས་ནས་འཛིགས་བྱེད་གྱི་བདག་འབྲུག་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོགས་འཁོར་རྒྱས་པ།
ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེར་གཏང་རག་དང་། ཆོགས་པ་ནམས་ལ་སྐྱ་ཡོན་གཟབ་རྒྱས་
སྟེ།

(༡༩༡ བ་༡། ༡༩༩ འ་༦། ལྷ་༡) ཆོས་བཅུ་བཞི་གཟུང་སྐར་དགེ་བར་ཕོ་བྲང་
ཆེན་པོ་ནས་འབྲས་སྐྱུངས་སུ་ཆིབས་ཞལ་བསྐྱར།

(༡༩༡ ཉ་༡། ༡༩༩ ཐ་༩) ཕོ་བྲང་གཉེར་པས་དཀར་སྟོང་ཞལ་བསྟོད་དང་། འབུལ་
སྟེན་བཀྲེག་དེ་ཉིན་ལམ་སང་དགེ་འཕེལ་དུ་སྐྱ་བཅད་རྒྱར་ཆིབས་བསྐྱར་གནང་།

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བརྒྱུད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

(༡༥༡ བ་༣། ༡༥༤ ཐ་༥) ཆོས་བཅོ་ལྔ་ནས་ཟབ་ལམ་རྡོ་རྗེ་བསྐྱས་པའི་རྣལ་
འབྱོར་ལ་བསྐྱལ་པ་འབྲུག་ཀྱང་གཡོ་བ་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་བཞུགས། (༡༥༡ ཉ་
༡། ༡༥༤ འ་༩) ལྷ་བ་བརྩུ་པའི་ནང་ལ་སྐྱུ་བཅད་རྒྱ་གྲོལ།

(༡༥༡ ཉ་༥། ༡༥༥ འ་༡༡) དེ་ཡང་ཕྱོགས་བརྩའི་རྒྱལ་དང་དེ་སྲས་ཆ་གསུམ་
ལྷ་ཆོགས་ཐམས་ཅད་འདུ་བྲལ་མེད་པར་ཉིད་ཀྱི་དག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་གདོད་
ནས་རོག་ཅིག་ཏུ་གྱུར་ཟིན་ཀྱང་། གསང་བ་བསམ་མི་བྱབ་པའི་སྐྱུ་འབྲུལ་གྱི་བཀོད་
པས་གཅིག་ལས་དུ་མར་ཤར་བ་དུ་མ་གཅིག་ཏུ་ཤར་བ་སོགས་མཆོག་གསུམ་སྐྱ་མ་
ལྷའི་གཟིགས་སྣང་མཐའ་ཡས་དང་། འབྱུང་འགྱུར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ལུང་དུ་མ་
ཐེབས་པ། ཡ་རྒྱལ་དབང་རང་ཉིད་ཀྱི་ཕྱག་བྲིས་ཤོག་སྒྲིལ་གྱུད་དུ་སྐབ་ཞིག་འདུག་
ཀྱང་འདི་སྒྲོ་བར་རྡོ་མ་ཐོགས།

(༡༥༡ བ་༣། ༡༥༥ འ་༩) ཆོས་དགུ་ཉིན་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོར་ཆེབས་ཞལ་བསྐྱར།
(བསྐྱུས་)ཐུགས་པའི་ཆོས་རར་དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་ཟབ་ཆོས་གནང་། དགའ་ལྡན་སོ་
བྱང་ཆོམས་ཆེན་དུ་ཞབས་སོར་བཀོད།

(༡༥༤ ཉ་༥། ༡༥༦ འ་༡) ཆོས་བརྩུ་གསུམ་ཉིན་ (༡༥༤ ཉ་༥། ༡༥༧ ཐ་༤)
གྲུ་འཛིན་གཞལ་མེད་ཁང་དུ་བཀྲ་ཤིས་འཁོར་ལོས་མཆན་པའི་ཞབས་སོར་བཀོད།
ཡ་རྒྱལ་དབང་གོང་མའི་བཀའ་འབུམ་རིན་པོ་ཆེ་པར་བཀོས་གྲུབ་པའི་པར་ཐུད་ཐུལ་
བར། རྡོ་དམ་པ་དང་། ལྷས་དག་པ་དགེ་བཤེས་བཞི། བྲིས་བཀོས་ཀྱི་དབུ་ཆེ་ཆུང་བྱིངས།
ལས་གྲུ་ཆང་མར་གོ་བབ་ཀྱི་གནང་ཆས་འདོད་འཛོ་མཛད། ཆོས་སྡེ་གསུམ་དང་རྒྱུད་
སྟོད་སྟོད་གཞིས་དགོན་ཁག་བཅས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལྔ་བརྒྱ་སྟོར་ལ་བསྟེན་རྡོགས་དང་།
སེར་སྐྱ་སུམ་བརྒྱ་སྟོར་ནས་འདོད་ཆོས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་རྣམས་ཀྱང་ལྷ་ཉིང་གིས་སོ་
སའི་རེ་བ་བསྐྱང་། ཆོས་ཉིར་དུག་གི་དགོང་ང་ནས་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ།

སྤང་སྟོང་དག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཞུང་ནམ། ལྷའི་དགྱིལ་འཁོར་འབའ་ཞིག་ཏུ་འབྱམས་
ལྷས་པའི་བཅད་རྒྱ་ཚུགས།

(༡༥༧ བ་༦། ༡༥༩ བ་༡) མེ་པོ་རྟ་ལའི་འདྲུམ་ཞལ་གསར་དུ་ཆོས་པའི་ (༡༥༧
བ་༦། ༡༥༩ བ་༡) འདོད་པའི་རྒྱལ་མོར་མཆོད་སྤྱོད་མངའ་གསོལ། དགྲེས་སྟོན་སོགས་
སྤྱིད་ཞིའི་དཔལ་འཕྱོར་གྱི་དབྱའ་བཞེས།

(༡༥༥ ཉ་༥། ༡༥༩ བ་༦) དག་ལྷའི་གཟབ་གསོལ་གྱི་རིམ་པ་རྣམས་སྤར་སྟོལ་
ཉམས་པ་མེད་པ་གོང་རྒྱས་བཀའ་དྲིན་བསྐྱངས།

(༡༥༥ ཉ་༥། ༡༥༩ འ་༡༡) གཞུང་ལས་དོན་གྱི་དྲུང་འཁོར་འགྲོ་འོངས་པ།
མཇལ་དམངས་ཀྱི་སེར་སྒྱ་བཅས་བརྒྱད་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་སྟོར་ལ་རིམ་པར་བྱིན་རྒྱབས་
དང་། བབ་འབྲེལ་ལ་ཇ་གལ། འཆམས་འདྲི། བདོག་པ་བཅས་ཀྱིས་རེ་བ་བསྐྱངས།

(༡༥༥ ཉ་༥། ༡༥༩ འ་༡) ཆོས་བརྒྱ་གཅིག་ཉིན་ལྷ་ལྟན་མཉམ་ཡོད་དུ་ཆོ་
འབྲུལ་མཆོད་པའི་མགོན་དུ་ཆིབས་ཞལ་བསྟར། ཞེ་མི་དུ་གསོལ་སྟོན་རྫོགས་གར་སྒྲེ་
བོའི་ཆོགས་ཁྲི་ཕྱག་བཅུ་བའི་གདུང་སེལ་གྱི་བྱིན་རྒྱབས་སྟུལ། ཆོས་བརྒྱ་གཉིས་
ལ་ནོ་མིན་ཉན་སྒྲུ་སྟེར་ཞབས་གས་གཉེར་སྤྱོད་པ་ཚུལ་ཁྲིམས། འབྲུལ་འདེགས་པ་
བརྒྱ་དང་བཞི་བརྒྱ་ཉེ་བ། ཆོས་བརྒྱ་གསུམ་ཉིན་སྟེ་དགོ་ལྷ་ཐོག་དཔོན་མོ། གཉེར་
སྟག་རྒྱལ། ཆོ་དབང་འབུམ། ཞབས་གས་འབུལ་སྤྱོད་པ་བཅས་བཞི་བརྒྱ་བཀལ་བ། ལྷ་
མཐུད་དུ་སིརྒྱ་སྟུལ་སྒྲུ་དང་། དཔོན་སྟུལ་སྒྲུ། ལྷ་ཐོག་ཆོས་མཇུག་ཞབས་གས་པོ་ཇ་མེ་
སྟ་བཅས་སུམ་བརྒྱ་བཅུ་བའི་བ། སིརྒྱ་སྟུལ་སྒྲུས་གཙུག་ཕུད་ཕུལ་བར། ཀམ་བསྟན་པའི་
གསལ་བྱེད་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་ཞེས་དམ་ཉགས་འབྱར་བ་སྒྲུ་མདུན་ནས་སྟུལ། ཉིན་
གསུམ་པར་ཨ་ལ་ཤག་ཞེ་བྱ་ཆིང་མང་གི་མི་སྟུ་མེ་རིང་དཀོན་མཆོག་ ལྷ་ཁོ་ཐོ་ལ། ལྷ་
ས་ལག་ཆི་ཆོ་དབང་དོ་ཇེའི་མི་སྟུ་དགོ་ཚུལ་ཡེ་ཤེས། ལྷ་ག་ཕུར། མཆོད་སྤྱོད་པ་ཉིས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བརྒྱུད་པ་འཛམ་དབང་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཛམ་གླིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

བརྒྱ་སྐྱམ་ཅུ་སྟོར། རྗེས་འབྲེལ་དུ་ཅེ་དྲུང་དཀའ་བཅུ་བསྐྱལ་བཟང་བསྟན་དར། དངོས་
འདེགས་པ་བཞི་བཅུ་བརྒྱལ་བ། ཉིན་བཞི་པར་མདོ་ཁམས་བསྟན་པའི་གསལ་བྱེད་
བྲག་གཡལ་སྐྱུ་རིན་པོ་ཆེ་ཆེ་ཆང་། ལྷ་ཆེན་དག་ཀྱན། མཛོད་པ། ཞབས་གས་
འབུལ་འདེགས་པ་བཅས་ལྷ་བརྒྱ་སྟོར། མདུག་འཕུད་དུ་མཁན་པོ་སངས་རྒྱས་འོད་
ཟེར་གྱི་མི་སྣ་སྟོབ་བཟང་དབང་ཕྱག་དངོས་འབྱོར་བ་ཉི་ཤུ་ཙུ་བརྒྱད་ནམས་གྱིས་ཆོགས་
དབྱར་སྐྱུན་འདེན་ཐོག་དག་འདུན་མི་བྱེད་འདུན་པའི་བདེན་མཐུ་བསྐྱལ་ནས། ལྷར་
བཅས་བསྟན་འགྲོའི་མགོན་དུ་ཞབས་པད་བསྐྱལ་པ་རྒྱ་མཚོར་བརྟན་གསོལ་བཏབ།
འཕགས་པའི་གནས་བརྟན་ཉིས་ཁྲི་བརྒྱལ་བ་ནམས་ལ་མང་འགྱེད་སྤུལ། ཡ་རྒྱལ་དབང་
མཆོག་ནས་སོ་སོར་དབྱགས་དབྱུང་ཞལ་བཞེས་གྱི་བཀའ་དང་། དག་འབྲས་བྱང་ཆེན་
དུ་སྒྲིན་པའི་རྒྱར་ཆོས་དབྱིངས་ནམ་པར་དག་པའི་སྒོང་དུ་རྒྱས་བཏབ། ཆོས་བཙེ་ལྷའི་
སྤྱོད་གསུང་རར་ཐུབ་པའི་འཁྲུངས་རབས་ལས་བརྒྱམས་ཏེ་མད་དུ་བྱུང་བའི་མཛད་
པས་འགོ་བ་མཐའ་ཡས་པ་སྒྲིན་གྲོལ་གྱི་ལམ་ལ་བཀོད་པའི་ལྷགས་བཤད་མཛད་པར།
དེར་འདུས་སྐྱལ་ལྷན་གྱི་གདུལ་བྱ་ནམས་སྟོན་པའི་ནམ་ཐར་ལ་ཡིད་ཆེས་པས་བསྟན་
པའི་བདག་པོར་དད་པ་སྟོང་ཁོང་ནས་བསྐྱེད་པའི་བཀའ་དྲིན་མཛད།

(༡༥༦ བ་༩ ༡༥༠ འ་༩) ཆོས་བཅུ་བདུན་ཉིན་ར་མོ་ཆེར་གནས་གཟིགས་
ཐུབ་ནས་པོ་བྱང་ཆེན་པོར་ཆིབས་ཞལ་བསྐྱུར། ཆོས་བཅུ་དགུ། ཉི་ཤུ། ཉེར་གཅིག་ཉེར་
གསུམ་ནམས་ལ་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱམ་བརྒྱ་ལྷ་བཅུ་དང་བརྒྱད་ལ་དག་སྒོང་གི་སྟོམ་པ་ནོད་པའི་
བཀའ་དྲིན་མཛད། ཁོ་པོ་དེ་མོ་སྐྱུལ་སྐྱུ་དང་། ར་སག་ལས་སྟེ་ཐུ་དམངས་བཅས་ལ་
མཛལ་ཕྱག་གནང་། ཆོས་ཉེར་དུག་གི་དགོང་ར་ནས་ཐུགས་དམ་དོ་རྗེ་བསྐྱེས་པའི་ཉིང་
ངེ་འཛིན་ལ་མཉམ་བཞག་བསྐྱུངས།

༡༥ ནད་ཡམས་བྱུང་དོགས་ལ་རིལ་སྐྱབ་དང་ལྷང་སྐྱ་པེ་ཅིང་དུ་གཤེགས་པས་ཚབ་གསར་བསྟོ།

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

ཡོངས་འདྲིན་ཆང་ལས་གསང་འདུས་འགྲེལ་པ་བཞི་སྟགས་གསན། ཅེའི་གཟིམ་ཆུང་དང་ལྟ་ལྟ་
གཟུག་ལག་ཁང་དུ་ལྷེབས་རིས་གསར་བཞེངས་དང་ཉམས་གསོ་ལ་རབ་གནས་དགུས་སྟོན། ཡོངས་
འདྲིན་ཆང་ལས་བདེ་མཆོག་སྟག་དོན་ཀྱན་གསལ་གསན། གོ་ཁྲའི་དུས་བིང་བསྐངས་བསྟོག་དང་
སྦྱིད་གྲོང་ནས་རྩོ་པོ་ལྷ་གི་ཤུ་ར་གདན་འདྲེན་གནང་བ་སོགས་འགྲོ་ལྟམས་བཅེ་བས་མ་བཏང་བའི་
གཟིགས་པ་ཡངས།

(༡༥༧ ཉ་༩། ༡༥༡ འ་༥) རྩོམ་ཆེར་མ་ཅན་གྱི་ནད་དོགས་ལ་བརྟེན། (༡༥༧ ཉ་
༥། ༡༥༡ འ་༩) ནད་ཆེན་མུར་དུ་ཁ་མཆམས་ཆོད་པའི་ཆེད་དང་། གཞན་ཡང་བསྟན་
འགྲོའི་བདེ་རིམ་དུ་སྟོད་སྒྲུབ་སྟོ་བྱང་ཀྱི་བྱུང་རིས་མེད་ཀྱི་སྟེ་དགོན་སྐྱབ་སྟེ་ནམས་ལ་
མང་ན། གཟུག་ལག་ཁང་ནམས་ལ་མཆོད་འབུལ། མགོན་ཁང་ནམས་ལ་བསྐྱང་བ་
བཅས་བཀའ་དྲིན་ཆེ་རྒྱའི་དོད་མ་རྩོད་བདའ་གནང་། ཡོངས་འདྲིན་པ་རྩི་ཏྲ་གསུང་
རོགས་པ་བཅུ་གཉིས་དང་། གཡུལ་རྒུལ་ལྷོག་དུ་མཆན་ཞབས་སླ་མ་ན་བཅས་བཅུ་
གཅིག་སོ་སོས་ལོ་གྱོན། དམིགས་བཅེ་མ། ལྷ་ཆོགས་ཡུམ་བཅས་ཀྱི་བུམ་སྐྱབ་པ། གོ་
མཛོད་དུ་སེ་ར་སྟོད་པ་སླ་མས་རྩོད་སྟོབ་མཛོད་པའི་རྒྱུད་སྒྲུབ་བསྟེན་སོང་ན་བཅས་
དགྲ་དང་། ལྟ་ལྟ་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ཁང་དུ་རྒྱུད་སྟོད་དགེ་བཤེས་ན་བཅས་དགྲ་ནམས་སོ་
སོས་ལོ་གྱོན་མའི་བུམ་སྐྱབ་ཀྱིས་ལྷ་ཞོལ་གྲོང་དཀྱིལ་གྲོང་མཐའ་ཆང་མར་ཁྱུས་གསོལ་
ནད་དོགས་ཁ་མཆམས་མ་ཆོད་བར་འདྲུགས་པ་གནང་།

(༡༥༨ ཉ་༩། ༡༥༩ ཐ་༧) འདི་སྐབས་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོས་དུལ་
ཅེ་མེབས་པའི་དགོངས་དོན་དུ། དེད་ཀྱི་ཐམ་ཀ་སླ་མ་ལྷང་སྐྱ་ཏོ་ཐོག་ཐུ་ཞལ་མ་འཆོ་
བར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དུ་གཤེགས་པའི་ཆབ་ཐམ་ཀ་སླ་མར་ཁྱི་ལོ་མེན་ཏན་པོ་བྱང་
དུ་ཡོང་དགོས། རྒྱ་ལའི་སླ་མས་མདོ་སྟགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ནི་མཁྱེན། སྟོད་ཀྱི་
བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པས། ད་ཆ་ཆོས་སྟོད་གཉིས་ཀའི་ཐུགས་སུ་རྒྱུར་ཆེར་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོ་མིང་བརྒྱན་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་མིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

བཞེས་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཉེ་རིང་མེད་
པའི་ཕན་པ་ཆེན་པོ་ངེད་ཀྱི་དགོངས་པ་དང་མཐུན་པ་གནང་དགོས་ཞེས་མེདས།

(༡༥༥ བ་༦། ༡༥༥ འ་༡༠) བློ་ལོ་མེད་ཏན་པི་ཅིང་རྒྱལ་ཁབ་ཏུ་ཕེབས་རྒྱུ་
པོད་ཏུ་ལོ་ངོ་བརྒྱ་ཙམ་བཞུགས་རིང་ཆོས་སྲིད་བྱང་འབྲེལ་གྱི་སློན་ནས་དགའ་ལྷན་པོ་
བྲང་གི་བསྟན་སྲིད་ལར་རྒྱའི་ཞབས་འདེགས་ཁུ་བ་ལ་ཐུགས་བསྐྱེད་མད་ཏུ་བྱུང་ཞིང་།
བརྒྱལ་ཞུགས་མཆོག་གྲུབ་པས། འཕྲིན་ལས་གང་མཛད་པ་ཐམས་ཅད་རྒྱལ་བའི་དབང་
པོའི་དགོངས་པ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱག་རིས་ཆེ་བ་བཅས། ཆོམས་ཆེན་ཏུ་བློ་ལོ་མེད་
ཏན་རིན་པོ་ཆེར། དཀར་སློ་རྒྱས་གཤོམ་དང་འབྲེལ་བར་ཕེབས་རྒྱུ་གཟབ་རྒྱས་སྟུལ་
དེ་ནས་གདུགས་བདུན་རིང་ལོ་མེད་ཏན་ཉེན་ལྷན་སྐྱེ་མདུན་ཏུ་ཕེབས་ནས་དགུང་
ལྷན་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་སློན་འདས་དང་ད་ལྟ་འབྱུང་འཁྱུར་གྱི་བཀའ་མཆིད་རྒྱས་པར་
གནང་། ལོ་མེད་ཏན་ནས་གསོལ་བཏབ་བཞིན་རྒྱལ་དབང་མཆོག་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་
པོའི་རྗེས་གནང་བཅེ་བས་བསྐྱུངས།

(༡༥༩ ཉ་༥། ༡༥༥ ཐ་༥) ཨི་བན་ནམ་གཉིས་དང་ཅེའི་བྱང་ཡིག་བཅས་
འཇོམས་ཐོག་ལས་དོན་ཐམ་ཀ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་ལ་འབུལ་བ་གནང་། བློ་ལོ་མེད་
ཏན་ནས་ཞིང་ཁམས་ཉེན་གསུམ་མཆོད་སྲིན་དང་བཅས་ཐོན་ཕྱག་ཏུ་ཕེབས་པར། ལོ་
མེད་ཏན་སྐྱེ་དངོས། ལ་ལེ་རྒྱའི་མཁན་པོ་ཚུལ་བྲིམས་དར་རྒྱས། རྒྱུད་པ་བྱང་འབྲེལ་
གཟིམ་མཁས་གྲུབ། གཉེར་སྦྱིན་པ་ཚུལ་བྲིམས། འབྲི་རྒྱུར་ཕེབས་སྦྱེལ་བ་བཀའ་སློན་
དགའ་བཞི་བ་ནམས་ལ་ཕྱག་དབང་གནང་། བློ་ལོ་མེད་ཏན་ལ་གསོལ་ཆོགས་ལྷན་
རྒྱས་སྟུལ། ཞབས་གས་མགོན་གཉེར་གཟིམ་འགག་སོགས་དྲག་ཞན་ཆང་མར་ཞལ་
མཇལ་ཕྱག་ནས་བཀའ་བྲིན་བསྐྱུངས། ལོ་མེད་ཏན་རིན་པོ་ཆེར་སྐྱུང་མདུད་ལྟ་རྟེན་
ནང་མཛོད་། སྐྱེ་འབྲ། ཕྱག་འབྲེང་སོགས་ཉེན་མང་བ་ཕྱག་བསྟར་གྱིས་སྟུལ་ཐོག་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

ཐེབས་ལམ་གྱིས་མཆོན་སྐྱེ་ཆེ་བསྟན་འགྲོའི་དཔལ་དུ་བསྐྱལ་བརྒྱུ་འཆོ་བའི་འཕྲོད་
བཞིས། གོང་མ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་དགོངས་བཞེད་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་སྲིད་ཀྱི་འཕྲིན་
ལས་གོང་རྒྱས། ཁམས་གསུམ་ན་པན་བདེའི་གཞི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་དགའ་ལྡན་པོ་
བྱང་གི་བསྟན་སྲིད་ལར་རྒྱ་གོང་འཕེལ་གྱི་མཛད་པ་ཐུགས་སུ་བཞུགས་པའི་རྒྱབས་
ཆེན་གྱི་མཛད་འཕྲིན་ཡར་ལྷ་ལྷར་རྒྱས་པའི་ཐུགས་བསྐྱེད་ཀྱི་དམ་བཅའ་མི་གཡེལ་བ་
དགོས་ལུགས་དང་། རོས་རང་ནས་ཀྱང་དམ་པ་གང་གི་བཞེད་པ་མཐའ་དག་བདེ་སྒྲག་
ཏུ་འགྱུར་པའི་ལྷ་དགོན་མཆོག་ལ་གསོལ་འདེབས། སྤང་མ་དམ་ཅན་རྒྱ་མཆོར་འཕྲིན་
བཅོལ་བཅས་ནར་མར་བྱ་ཞེས་བཀའི་སྣང་བ་སྦྱེལ།

(༡༩༡ བ་༡། ༡༥༧ བ་༡) ལྷ་བརྒྱུ་པའི་ཉེར་དྲུག་ནས་ལྷ་གཉིས་རིང་དང་། མེ་
ལུག་ཆོ་འཕྱུལ་ལྷ་བའི་ཆོས་བརྒྱ་གཅིག་ནས་ཉེར་བདུན་བར་རྩི་རྩེ་བལྟས་པའི་ཐུགས་
དམ་ཉིང་ངེ་འདྲིན་ལ་བཞུགས།

(༡༩༢ ཉ་༤། ༡༩༠ བ་༦) གཟིམ་རྒྱུང་ཉི་འོད་ཤར་འཕལ་བདེའི་སྟེང་དུ། ལྷར་
བཅས་འགྲོ་བའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་དུ་གནས་བརྒྱ་ལྷ་ཁང་གསར་བཞེངས་
དང་། གོ་མཛོད་ལ་འཕགས་པའི་གནས་བརྟན་ནམས་ཀྱི་སྣང་བརྟན་རྒྱ་ཅན་ནས་
གསུངས་པ་བཞིན་བསྟན་སྲིད་བདེ་རིམ་དུ་མཐའ་འདུལ་ཡང་འདུལ་གྱི་གཙུག་ལག་
ཁང་། ལྷ་རུའི་དབེན་གནས་སྐབ་ཞེ་ཁག་ལ་བཞུགས་རྒྱུའི་སྐྱེ་བརྟན་སྟོང་ཕྱག་བརྡལ་
བ་གསར་བཞེངས་བཀའ་རིན་ཆེ་རྒྱུ། རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་པ་བཞིན་བཟོ་བ་ནམས་ལྷར་
བསྐྱེད་ཆོག་དང་བཅས་མཛད་དེ་ལས་ཟླ་ཚུགས།

(༡༩༣ ཉ་༣། ༡༩༡ འ་༡) ལྷ་བ་བཞི་པའི་ནང་(༡༩༣ ཉ་༤། ༡༩༢ འ་༥) བྱང་
རིགས་མདོ་ཁམས་བཅས་ཀྱི་སེར་སྐྱ་ལྷ་བརྒྱ་སྟོར་ནས་སོ་སོས་འདོད་ཆོས་ཁྱེས་པ་
ནམས་ཀྱང་རིམ་གྱིས་རེ་བ་བསྐྱང་།

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་སྤྱུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

(༡༥༩ བ་༡། ༡༥༩ བ་༢) ཡ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་དང་། རྩ་སྒྲིང་། སྤར་ལྗོག་སྒྲིང་
སྤྱུ་སྤྱེ་བཅས་ཏེ་ཐོག་ཐུ་ནམ་པ་གསུམ་དང་། སེ་འབྲས་རྒྱུད་སྟོང་སྟངས་ཀྱི་སྤྲ་མ་སོགས་
ཆོགས་པ་བརྒྱ་དང་བཞི་བརྒྱ་སྟོར་ལ་ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
རྒྱལ་པོ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་འབྲེལ་པ་བཞི་སྟགས་འབུལ་བའི་དབུ་ཚུགས།

(༡༦༠ ཉ་༦། ༡༦༩ འ་༥) གཟིམ་རྒྱུད་ཉི་འོད་དང་བྱུང་བྱུ་འབྲེལ་བར་མཆོད་
ཁང་གསར་བསྐྱབ་ཐོག འཕགས་པའི་གནས་བརྟན་ཆེན་པོའི་སྤྲང་བརྟན་འབྱར་སྤྱེ་
དང་། རིན་ཐང་བྲལ་བའི་བཟང་གོས་འབའ་ཞིག་ལྷན་སྟེ་བ་ཀྱི་ཞལ་ཐང་བཅས་ཆབས་
ཅིག་བཀའ་ངེན་ཆེ་བའི་རྟེན་བརྟེན་པ་བཅས་ལེགས་པར་གྲུབ་པར་ཡགོང་ས་མཆོག་
གིས་དབུས། ཡོངས་འཛིན་པརྟེན། རྩ་སྒྲིང་ནོ་མིན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་བཅས་དགེ་འདུན་ཉི་
ཤུ་ཙ་གཅིག་ནས་དམ་ཆོག་པར་ཡེ་ཤེས་པ་མངོན་སུམ་དུ་གཞུག་ཅིང་རབ་དུ་གནས་
པའི་ཆོག་སྦྱར་དངོས་རྗེས་གསུམ་ཆང་མ་ཉིན་གསུམ་བཀའ་ངེན་བསྐྱུངས།

(༡༦༡ བ་༣། ༡༦༩༩ འ་༢) ལྷ་ལྷན་སྤྱུལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་བརྟེན་
པར་བཅས་ལ་ཞིག་གསོའི་སྤྱི་ཞུ་བཀའ་ངེན་ཆེ་བ་ལེགས་པར་གྲུབ་པའི་དོད་མ་ཆེ་ཁ་
མགོན་ལྷ་རི་ཆོས་མཛད་དང་། ཕྱག་ཡུལ་གླེ། ལས་བྱ་ཙེ་བྱུང་བཞི་དང་། ཤོད་བྱུང་གཅིག་
ལྷ་བྲིས་དབུ་ཆེ་རྒྱུད་བྱིངས། རྫོང་ཤིང་བཅས་བཟོ་བ་ཆང་མར་ཆར་གནང་གསོལ་རས་གོ་
བབ་ལུས་ཆས་ཀྱིས་མཆོན་ཆར་ཁ་གཟབ་ཅིང་རྒྱས་པས་འདོད་འཛོམས་ཆང་།

(༡༦༢ ཉ་༥། ༡༦༩ འ་༡༠) གཙང་ཕྱོགས་ཀྱི་འབྲུམ་ནད་ཁ་མཆམས་ཆོད་པས་
ཡཔཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་མཆོག་སྤྱུལ་ཐོབ་རྒྱལ་ནས་བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོར་
ཆེབས་བསྐྱར་ལ། སྤྱེ་མདུན་ལ་མོ་རྩེ་བྱུང་བརྟན་བཞུགས་ལེགས་འབུལ་སྤྱེ་ཆབ་དུ་རྫོང་
བདའ་གནང་། བསྐྱབ་བྱ་ཉི་ཤུ་ཙ་གསུམ་ལ་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྟོན་པ་སྤྱུལ། རྩེ་སྤྲ་མའི་
དུས་ཀྱི་མཆོད་པར་ཙེའི་གནས་གཟིགས་ཀྱི་མཆོད་འབུལ་སྟོན་ལམ། སྤྱིང་མེར་བྱིན་

དེ་མོ་སྐོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

ཐུབས་བཅས་བཀའ་བྱིན་བསྐྱབས། ཆོས་ཉེར་དུག་ཉིན་ཀྱི་ཨི་བན་དང་། དད་འདུས་ཀྱི་
སེར་སྒྱ། ཅེ་དུང་གྲ་ཆང་དགེ་འདུན་ནམས་ལ་ཕྱག་རྒྱས་སྤང་བ་མཛད་དེ་བཅད་རྒྱར་
བཞུགས། ཉི་ལྷོག་བསྟན་མིད་དུས་རིམ་སྒྱབ་རྒྱུའི་མང་སྐོལ་སོགས་སྤར་རྒྱན་བསྐྱབས།
ཟླ་བ་བརྟུ་གཉིས་པའི་ཆེར་ཉེར་བདུན་ལ་ཐུགས་དམ་ཉིང་དེ་འདྲིན་ལས་བཞེངས་ཏེ་
སྤྲེག་སྒྲུགས་རྒྱས་པར་གནང་།

(༡༦༥ བ་༣། ༡༦༩ བ་༣) ས་ཁམས་སྤྱེལ་ལོའི་(བདུས་)ཆོ་འཕྲུལ་སྒོན་ལམ་
ཆེན་མོའི་མགོན་དུ་ཆིབས་བསྐྱར་གནང་ཞེ་སྒྲེ་པོ་ཁྱི་ཕྱག་མང་པོ་སྒོན་གྲོལ་གྱི་ལམ་
བཟང་པོར་བཀོད།

(༡༦༩ བ་༣། ༡༧༡ བ་༩) ལྷ་ལྡན་སྤུལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་བརྟེན་པར་
བཅས་པ་འདི་དག་ངེས་དོན་དུ་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རང་སྣང་
ལས་གྲུབ་ཅིང་། འོག་མིན་སྒྲུག་པོ་བཀོད་པའི་ཁིང་དང་མ་མི་དད་མོད། རང་ཅག་མ་
མལ་ཚུ་སྤྱར་བའི་སྣང་བྱེད་དུ་རུང་ཞིག་གོག་ཉམས་ལ། དེ་སྤྱི་འཕྲིན་ལས་པ་ནོ་མིན་
ཏན་ལའང་བཀའ་མོལ་གྱི་ཚུ་ཡོས་ནས་ཉམས་གསོ་གསར་བསྐྱོན་སོགས་རིམ་པར་
བཀའ་བྱིན་ཆེ་བར། གཙུག་ལག་ཁང་ཉེ་བའི་བར་སྐོར་ཞལ་ཕྱིར་བསྟན་དང་། བྱམས་
ར་ཆེན་མོ། སྐོ་མཆོར་མདོ་སྒྲུག་གསུང་རྒྱ། དཀྱིལ་འཁོར་སྤྱིངས། བར་ཁང་ཅེ་མོ་བཅས་
ཀྱི་ལྷེབས་བྲིས་ནམས་ལ་རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་པ་བཞེན་ཨར་ཆོག་ཐོག་ ལྷེབས་བྲིས་རྟིང་
པ་ནང་བཞེན་གསར་བྲིས། བྱམས་ར་ཆེན་མོའི་ལོགས་བྲིས་ཡུལ་གཟིགས་ལྷ་པའི་
དགོངས་བཞེད་ལ་རྟོགས་བརྟེན་དཔག་བསམ་འབྲི་ཤིང་གཏད་ཀྱང་། ལྷེ་བྲིད་བསོད་
ནམས་ཆོས་འཕེལ་ནས་སངས་རྒྱས་སྟོང་སྒྲུ་བྲིས་གྲུབ་པར། ཚུ་ཡོས་བར་སྐོར་ཞལ་ནང་
གཟིགས་ནམས་རྒྱ་བསྐྱེད་ཐོག་དེ་སྤྱི་ལྷེབས་བྲིས་མེད་ཀྱང་། སྐོལ་མ་ལྷ་ཁང་གི་ཐང་
ཡ་རྒྱལ་དབང་མཆོད་ཡོན་སྒྲུ་འཁོར། དེ་སྤྱི་ནས་ཁོར་ཡུག་དུ་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་བཟུང་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་གླིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་དཔག་བསམ་འབྲི་ཤིང་གི་བཀོད་པས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཟ་རྟོར་
བཞད་པ་ཚལ་གྱི་དགོངས་བཞེད་སྒྲ་ན་མ་མཆིས་པ་ཡང་བསྐྱང་བར་མཛད། ལྷག་སྟོར་
བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་བཀོད་སྟོ་སྤྱང་རྟ་མགིན་དང་ཕྱག་རྟོན། ཏུང་སྟོང་དབང་མོ་སོགས་
གནས་སྤྱང་། ཕྱི་སྟོའི་གཡས་གཡོན་ཏུ་རྒྱལ་ཆེན། ལྷོ་སྟོའི་ནང་གི་གཡས་གཡོན་ཏུ་
རིམ་བཞིན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སྟོང་བཅན་དཔོན་སྟོན། དེའི་སྟོ་ངོས་སུ་ཐུབ་པ་གངས་
ཅན་མཚོ་དང་། འཕགས་ལུལ་གྱི་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤྱངས་ཀྱི་བཀོད་པ། བོད་ལུལ་
གྱི་གནས་ཆེན་གསུམ་དང་། རོ་བུང་ཆེན་པོ་པོ་ཏུ་ལ། གདན་ས་གསུམ་སོགས་རྒྱ་བོད་
གྱི་གནས་ལུལ་ཏུ་མའི་ཞིང་བཀོད། འདོད་ཡོན་ལྷ་སོགས་མཚོད་པའི་བྲེ་བྲག་ ཆེ་མོར་
དཔལ་ལྷའི་ཕྱི་བྱམས་སུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ངག་དབང་སྟོ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་མཚོད་
ཡོན་སྟོན་འཁོར། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མགོན་པོ་ཕྱག་དྲུག་པ་སོགས་འདོད་ལྷ། གཞན་ཡང་ཞིང་
ཁམས་ཀྱི་བཀོད་པ་མཐའ་ཡས་པ། མཚོད་ཁང་སྟེང་གོད་བར་གསུམ་གྱི་རྟེན་ཞི་དྲག་
གི་སྤང་བརྟན་ཡོད་དོ་ཅོག་གི་སྐྱེ་མདོག་དང་མཐུན་པར་གསེར་ཆབ། ཆ་ལུགས་དང་
མཐུན་པའི་ན་བཟའ། སྒྲ་བྲེ། གནམ་རྒྱན། གདུང་ཁེབས། ཀ་འཕན། ཡོལ་བ། རྒྱལ་
མཚན། བྲེ་ཕུར། མཚོད་རྩམ། རིན་པོ་ཆེའི་ཉེར་སྤྱད་སོགས་ཕྱི་ནང་གི་བྲེ་བྲག་ཆ་སྟོ་མོ་
ཡན་ལེགས་པར་དགོངས་བཞེད་བཞིན་བསྐྱབས་པས་བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་མི་ལུལ་ཏུ་
འཕོས་པ་ལྷར་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་ཅིང་བརྗོད་ལུལ་ལས་འདས་པ་ངོ་མཆར་གྱི་བཀོད་
པ་མད་ཏུ་བྱུང་བ་ནམས་དང་།

ཆོགས་མཚོད་ཆེན་མོའི་སེར་སྟེངས་ཉིན་འགྲེམས་བྱེད་ཀྱི་གོས་སྐྱེ་མཐོང་
གྲོལ་ཆེན་མོ་འགྲོ་བའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་གུར་སྒྲ་ན་མ་མཆིས་པ་གཉིས་གུང་ཅུང་
ཞིག་བགྲས་ཉམས་ལ་བརྟེན། བཟོ་བོ་ནམས་རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་པ་བཞིན་ལྷར་སྟེད་
ཆོག་དང་བཅས། ཐུགས་བསྐྱེད་སྒྲ་ན་མེད་པས་གོས་ཐང་ཆེན་མོ་གཉིས་ཀ་གསར་

བཞིངས་ཀྱི་ལྷ་སོ་སོའི་མཆན་བྱང་དང་དགེ་ཆོགས་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྡོ་བའི་བཀའ་
ཚོམ་ཡི་གེ་ཆོམས་གྲུབ་བཅས་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་ནམས་ལ་ཆབས་ཅིག་དུ། མེ་ཏོག་གི་
ཆར་འབེབས་པར། ལྷ་བ་བཞི་པའི་ནང་ཡུལ་དབང་མཆོག་སྟོན་འཁོར་དང་བཅས་
ཆིབས་བསྐྱར། ཨེ་མི་དུ་དབྱེས་སྟོན་ཐོག་སེར་སྒྱ་སྟོང་ཕྲག་མང་པོར་བྱིན་རྒྱབས་སྦྱུལ།
བྱམས་ར་ཆེན་མོར་ཡུལ་དབང་མཆོག་གི་དོ་རྩེ་སྟོབ་དཔོན་དང་། གསུང་རོགས་པ་
ཡོངས་འདྲིན་རིན་པོ་ཆེ། རྩ་སྒྲིང་ནོ་མིན་ཏན། མཆན་ཞབས་སྒྲ་མ། གམ་བཅར་གྱ་
ཆང་ཆོགས་ཡོངས། ཡོངས་འདྲིན་དགེ་སྟོང་བཅས་ཆོགས་པ་ཉིས་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་སྟོར་ནས།
དམ་ཆོག་སེམས་དཔའ་རྟེན་བརྟེན་པ་ནམས་ལ། ཡེ་ཤེས་པ་དངོས་སུ་བསྐྱེམ་ནས་རི་
སྲིད་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞིའི་གནོད་པས་མ་ཞིག་པ་དེ་སྲིད་དུ་ཡེ་ཤེས་པ་ནམས་དམ་
ཆོག་པ་དང་འདྲུ་འབྲལ་མེད་པར། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དཔག་དུ་མེད་པ་མཛད་ཅིང་
རབ་དུ་གནས་པའི་ཆོ་ག་སྦྱོར་དངོས་རྗེས་གསུམ། ཁ་སྟོང་ཞི་རྒྱས་ཀྱི་སྦྱིན་སྲེག་དང་
བཅས་ཉིན་གསུམ་རིང་བཀའ་བྲིན་བསྐྱུངས།

མཉམ་མེད་དོ་བོས་དབྱས་རྟེན་ནམས་ལ་མཆོད་པ་སྣ་ལྔ་སྟོང་ཆར་དང་
འབྲེལ་བར་གནས་གཟིགས་ཀྱིས་སྟོན་ཤལ། མཆོད་རྒྱས། རིན་པོ་ཆའི་སྦྱང་པ་སོགས་
རབ་འབྱམས་ཀྱན་དུ་བཟང་པོའི་མཆོད་པའི་སྦྱིན་སྲུང་སྟོས། མཆོད་འབྲལ་དང་ཐུགས་
སྟོན་གྱི་མཆོམས་སྦྱོར་མཛད། དཔལ་ལྷོར་གཟབ་གསོལ་ཐོག་སྦྱན་གཟིགས་མཐུན་རྒྱས།
བསྐྱང་རྒྱས་བསམ་མི་བྱབ་པ་དང་བཅས་འཕྲིན་བཅོལ་གནང་། རྗེས་འབྲེལ་དུ། ཆེའི་
གསེར་གདུང་ནམ་གཉིས། འཕགས་མཆོག་ལོ་གེ་ཤུ་ར། རྩ་མོ་ཆའི་དོ་བོ་བཅས་སོ་སོར་
སྟོང་མཆོད། མཆོད་ཁང་བྱིངས་ནམས་སུ་བརྒྱ་མཆོད། གདན་ས་གསུམ་དང་། རྒྱུད་སྟོང་
སྦྱང་བཅས་སུ་མང་འབྲེལ་བཅས་བཀའ་བྲིན་བསྐྱུངས། བྱམས་རུར་རབ་གནས་ཀྱི་སྟོན་
ཆེན་ཐོག་ ཡོངས་འདྲིན་རིན་པོ་ཆེ་དང་རྩ་སྒྲིང་ནོ་མིན་ཏན་གྱིས་དབྱས་ཆོག་རོགས་པ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བརྒྱུད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

ཐམས་ཅད་རབ་ཡོན་གྱིས་མཉེས་པར་མཛད།

ཆོས་བརྒྱབ་ཞི་དང་བཅོ་ལྔའི་དུས་ཆེན་ཐོག་ཡ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་གིས་དབྱུས་
ཡོངས་འདྲིན་པརྩེད། ར་སྒྲིང་ནོ་མིན་ཏན། སུར་ལྷོག་སྤྲུལ་སྒྲུ། སྒྲིའི་ཁུ་བོ། རྩེ་བྱང་སྒྲུ་
མཆེད། གྲུང་ཁོན་གསུམ། ལྷ་རྒྱའི་ལྷམ། བཀྲ་ཤིས་ཆེའི་ཡུམ། དར་ཏན་མཁན་པོ་སྟོ་
བཟང་དགེ་ལེགས་སོགས་ནང་མ་མཆན་ཞབས་སྤྲ་མ་བཅས་ཁྱོན་བདུན་ཅུ་སྟོར་ནས་
སྒྲུང་བར་གནས་པའི་ཆོག་སྒྲུར་བ་དངོས་གཞི་དང་བཅས་གནང་བར་གོ་བབ་ཀྱི་ཡོན་
ཀྲང་གཟབ།

ཆོས་བརྒྱ་དྲུག་ནས་བཟུང་བྱམས་རར་ཡ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་གིས་དབྱུས་
ཡོངས་འདྲིན། ར་སྒྲིང་ནོ་མིན་ཏན། མཆན་ཞབས་སྤྲ་མ། སྤྲ་ཆང་ཆོགས་ཡོངས་བཅས་
ནས་མཉམ་ཐེད་རྩོ་བོ་རིན་པོ་ཆེར་བརྟན་བཞུགས་གསོལ་འདེབས་འཕགས་པའི་
གནས་བརྟན་བརྒྱུག་གི་ཕྱག་མཆོད་རྒྱས་པ་ཉིན་བདུན། མཇུག་ཏུ་ཆོས་སྤྱང་སྤྱིར་
གཏང་རག་བསྐྱང་བ་ཆོགས་འཁོར་བཅས་ཉིན་གསུམ་བཅེ་བས་བསྐྱུངས། རབ་གནས་
དབྱུ་ཚུགས་པ་ནས་གནས་བཅུའི་མཇུག་གི་གཏང་རག་བསྐྱང་བ་མ་གྲུབ་བར། སྟོ་
རེངས་ནས་ནམ་ལངས་བར་བདུད་ཆེའི་ཆར་རྒྱན་ཆལ་ཆེལ་དུ་རྟག་པར་བབས་ཤིང་
རྒྱལ་ཐམས་ཅད་ཆག་ཆག་གིས་ནོན་པས་འདྲིན་མའི་ཁྱོན་ཡང་སྤྲུམ་པར་བྱས་སོ། །

ཉིན་པར་སྤྱིན་གསར་ལང་ལོང་དུ་གཡོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་དབང་གཞུས་སྤྲས་
ཏེ་མཆོད་རྩིས་ཀྱི་ནམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་ཞིང་། བྱང་པར་རབ་གནས་དངོས་གཞིའི་ཉིན་
ཚྭ་གས་མཆམས་བརྒྱུད་ནས་རྒྱ་འདྲིན་པའི་སྟེ་ཐམས་ཅད་གཙུག་ལག་ཁང་
གི་སྟེང་གི་བར་སྤང་དུ་འཇུག་ཆོན་ཀྱི་ནམ་པ་གདུགས་སུ་འབྱེལ་བའི་གསེབ་ནས་
མན་དར་བའི་ཆར་སིལ་བྱར་བབས། བསེར་བྱའི་རྒྱ་བ་ནམས་ཀྱང་ལྷུངས་དང་། ཅན་
དན་ཨ་ཀ་ར། དུ་རུ་ལ། གྲུར་གྲུམ་སོགས་ཀྱི་བྱི་ངད་ཀྱིས་ཞོན་ནས་ལྡང་། བྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ།

མཐུ་དབྱང་གཟུགས་སུ་གྱུབ་པའི་རྟེན་རྒྱུ་ཡང་ཁྲུ་ལས་གཟི་བྱིན་ཆེར་འབར་བ་
སོགས་སྟོགས་དུས་ཀྱི་རྒྱད་ཚོགས་ཞི་ནས་རྫོགས་ལྡན་གྱི་དགའ་སྟོན་དར། བན་བདེའི་
འབྱུང་གནས་རྒྱལ་བསྟན་རིན་པོ་ཆེ་སྲིད་མཐའི་བར་རྒྱས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་མོའི་
མཚན་མ་སེར་སྐྱའི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འདྲེན་བྱེད་ལམ་དུ་དངོས་སུ་སྤང་བས་
དགའ་མགུ་རྩེས་སུ་ཡི་རང་བསྟུས་པའི་གནས་ལ་བཀོད།

(༡༧༡ བ་༥ ༡༧༧ འ་༤) ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེས་ལྗུལ་དབང་མཚོག་
གིས་དབྱས་ཚོགས་པ་བརྒྱ་དང་དགུ་བརྒྱ་སྟོར་ལ་བདེ་མཚོག་སྤྲེལ་དོན་ཀྱན་གསལ་
གྱི་བཀའ་ཚོས་དབྱ་ཚུགས། བོད་ཡུལ་ཚོས་ལྡན་ཞིང་གི་ལྷ་འབངས་རྒྱམས་བདེ་སྦྱིད་
ཀྱི་དཔལ་ལ་སྦྱོད་པ་མ་བཟོད་པར་སྦྱོད་ཕྱོགས་ས་མཚམས་སུ་བདུད་སྟོན་ཉེ་ཅན་གྱིས་
རྒྱད་བརྒྱམས་པའི་གོ་རྒྱུ་རྒྱལ་སྟོན་ནས་འཇབ་རྒྱུ་གྱིས་དུས་གཟིར་བསྐྱངས་པར། དེ་
དག་གི་བསམ་ངན་དང་། སྦྱོར་བ་ངན་པ་ཐམས་ཅད་ཕྱིར་བསྟོག་ཆེད་རྒྱད་སྟོད་ཚོགས་
ཡོངས་ཅེར་གདན་ཞུས་ཀྱི་མགོན་པོའི་གཏོར་ཆེན་ཚུགས་པའི་ཚོགས་དབྱར་ཕྱགས་
ཐེབས།

(ཡུང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྟུན་ཁང་ནས་པར་འགྲེམས་བྱས་པ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་བྲེང་རིམ་
བྱོན་གྱི་མཛད་རྣམ་ཞེས་པའི་དེབ་ཕྲིང་ ༡༡ པའི་ཤོག་གངས་ ༡༧༤ བ་༡ ནས་ ༡༧༥ འ་༧ བར་དཔེ་
རིང་ཤིང་པར་ཤོག་གངས་ ༡༧༩ གྱི་ཚབ། སྐྱེ་བྲེང་དགུ་པའི་རྣམ་ཐར་གྱི་དཔེ་རིང་ཤོག་གངས་ དེ་
མཚུངས་བརྒྱུ་འདུག་པ་དེབ་གཟུགས་གོང་འདྲ་དེབ་ཕྲིང་ ༡༡ པའི་ཤོག་གངས་ ༡༧༡ འ་༤ ནས་
༡༧༤ བ་༧ པ་བཅས་ལ་གཟིགས་ན་གསལ་བར་མཆི།)

(༡༧༩ ༩་༦) ལྷ་བ་བདུན་པའི་ནང་ལ་བཀའ་སྟོན་གཡུ་ཐོག་དང་། ཐོན་སྤྲེལ་
རྩ་སྟེན་ ཅིས་དཔོན་རི་བྱུར། ལྷགས་གང་སྤྱི་ཁང་པ་སོགས། གཉའ་སྦྱིད་ས་མཚམས་
ཞོད་འཇགས་ཆེད་གོར་དམག་བསྟོག་པར་རྫོང་བདའ་གནང་།

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྤྱི་ཐོབ་བརྒྱུད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་འཇམ་སྤིང་ཐ་སྤྱི་ཡངས་པའི་རྒྱན།

(༡༧༤ ཉ་༥ ༡༥༠ བ་༥) ལྷ་བ་དབྱ་པར་ནོར་སྤིང་ནས་ཀུན་གཟིགས་རིན་པོ་
ཆའི་མཚོག་སྤུལ་མཚོད་སྤིན་གྱི་བསུ་བ་དང་བཅས་པོ་བྲང་ཆེན་པོའི་གཟིམ་རྩུང་དུ་
ཡབ་སྤུས་ལྟན་རྒྱས། གསོལ་ང་ཞལ་གྱོ་རྒྱས་པའི་ཐོག་ཐུགས་དབྱེས་པའི་གསུང་མཆིད་
མང་པོ་གནང་།

(༡༧༤ བ་༩ ༡༥༠ འ་༡) ལྷ་བ་བརྩ་པའི་ནང་ལ་ཡགོང་མའི་བཀའ་མངགས་
ཐིའི་ཐུ་ཆེན་པོ། སྤི་ཆའི་ཆི། རྒྱལ་རོང་དམག་དཔོན་གཉིས་དང་། དམག་མི་ཉིས་བརྒྱ་
སྟོར་རྣམས་རིངས་སྤྲུབས་ཀྱིས་ས་མཚམས་སུ་ཐོན།

(༡༧༤ བ་༥ ༡༥༡ བ་༥) རྒྱིད་གྲོང་ནས་འཕགས་པ་མ་གི་ཤར་གདན་འདྲེན་
ལ་སེར་སྤྲངས་མཚོད་སྤིན་མཐའ་ཡས་པས་བསུས་ཏེ། པོ་ཏ་ལ་འཕགས་པ་ལྟ་ཁང་དུ་
བཞུགས་སུ་གསོལ།

(༡༧༥ ཉ་༡ ༡༥༡ འ་༡༠) རྩེ་སྤྲ་མའི་དུས་ཆེན་ལ་ཚེར་གནས་གཟིགས་གྱི་
མཚོད་འབུལ་སྟོན་ལམ། སྤིང་མེར་བྱིན་སྤྲུབས་བཅས་བཀའ་དྲིན་བསྐྱུངས་ཏེ་ཐུགས་
དམ་བཅད་རྒྱ་གནང་།

(༡༧༥ ཉ་༩ ༡༥༡ འ་༦) ལྷ་བ་བརྩ་པ་ཕྱི་མའི་ནང་བཀའ་མངགས་ཅང་རྩུན་
དང་། ཉད་རྩུ་ཤིང་། པའ་ཨམ་པ། ཐུ་རྩུ་ཤིང་། ཐུ་རྩུ་ཤིང་། སྤྱར་སྤི། ཅོང་ཡེ། རྒྱལ་རོང་
དང་། རྒྱའི་དམག་མི་བཅས་རིམ་འབྱོར།

(༡༧༥ ཉ་༥ ༡༥༡ འ་༡) པའ་ཨི་པའི་གདོང་གོང་མ་རང་གི་མགུལ་བཞེས་སུ་
ཏིག་གི་འཕྲེང་བ་དང་། བཀའ་བཟང་པོ་ཐེབས་པར། ས་མཚམས་རྩུང་དུ་ཞིག་དུ་འཇབ་
རྒྱན་གྱི་ཟིང་ཆ་ཕན་བུར་ཡར་ལའི་སྤྲ་མ་ཐུགས་གཡེངས་གནང་མི་དགོས། ཆོས་གྱི་
མཇེད་པར་བཙོན་པ་གནང་། དེད་གྱི་དམག་མི་དང་། ཐོགས་ལ་ནམ་ཡང་འཇེད་རྒྱ་
མེད་ཅེས་ཐེབས།

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

༧༽ ཡཔཏ་ཆེན་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་ལྟན་དུ་ཆེད་མེབས་བསྐྱེད་ས་པར་རབ་བྱུང་གི་སྒོ་མ་པ་དང་
འདོད་ཆོས་རེ་འབྲུལ་བཞེས། གོར་བོད་ཆེད་ས་འགྲིག་གི་ལེགས་འབྲུལ། གྲིབ་ཆེ་མཆོག་གླིང་རྟེན་
བརྟེན་པ་མཐའ་དག་གསར་བསྐྱེན། ལོ་སྟོན་གྱི་དགྲེས་མཆོད་སོགས་སུ་འགྲོ་ན་མས་ཐུགས་བཅས་རྗེས་
འཛིན་དང་བཅད་ཀྱི་རེ་ལའང་བཞུགས། ཡམགོན་པོ་མཆོག་རང་ཉིད་ནས་ཀྱང་ཡོངས་འཛིན་ལས་
གསུང་ཆོས་རེ་གསན་ཞུས།

(༡༧༥ ཉ་༢། ༡༤༡ བ་༦) ས་བྱ་ལོའི་འཛུམ་ཞལ་(བསྐྱེས་)གསར་དུ་ཆོས་པར་
(༡༧༥ བ་༡། ༡༤༡ བ་༧) དེགས་པ་མོ་རྒྱད་ཀྱི་གཙོ་མོ་རེ་མ་ཉིས་དབུས་དམ་ཅན་ཀྱི་
མཆོར་རྟེན་འབྲུལ་མངའ་གསོལ་གྱི་རིམ་པ་བཀའ་དྲིན་བསྐྱེད་ས། ཡགོང་ས་མཆོག་
དང་། ཡཔཏ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་མཆོག་སྤུལ་སྟོན་འཁོར་ (༡༧༥ བ་༣། ༡༤༡ བ་༡༡)
སོགས་མགོན་འབོད་ཀྱིས་ཆོམས་ཆེན་དུ་ཉིན་ལྔ་ཕྱིར་དགྲེས་སྟོན་སྒྲར་བཞིན་མཛད།

(༡༧༥ བ་༤། ༡༤༡ འ་༦) མོང་གོལ་དུག་ཅུ་སྟོར་ནས་དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་མ་
དང་འབྲེལ་བའི་དམིགས་བཅེ་མ། རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་ལྷགས་ལུང་ཞུས་པ་ན་མས་
སྤུལ། ཆོས་དགུ་ལ་ལྟ་ལྟན་ཆེ་འཕུལ་མཆོད་པའི་མགོན་དུ་ཆེབས་བསྐྱེད། ཞེ་མི་དུ་
སྟོན་ཆེན་ཐོག་མེར་སྐྱ་སྟོང་ཕྱག་དུ་མ་ཕྱིན་རྒྱབས་ཀྱིས་ཐར་པར་བཀོད། ཞེ་དགོ་རྒྱལ་
པོས་གཙོས་ཆོགས་དབུར་སྐྱབ་འདེན་པ་ན་མས་ཀྱི་དགོ་འབྲས་ཚུད་མི་གསོན་པར་
བྱང་ཆེན་དུ་རྒྱས་འདེབས་མཛད།

(༡༧༧ ཉ་༣། ༡༤༥ བ་༣) རྟ་ཆོག་རིན་པོ་ཆེ་པི་ཅིང་ལ་མེབས་གདོང་ཡར་རྒྱལ་
བའི་ཕྱག་དབང་དུ་བཅར་བར། གདུགས་དང་། ཅེ་ཞུ་ལག་ལྟན། ཆོས་གོས། ལྟོ་སྒྲུལ།
འཇམ་ཐུག་བྱབས། དི་བཟང་ཕྱག་བམ་བཅས་སྤུལ་ཐོག་ཡཔཏ་འལས་རྗེ་དུང་རྟོ་ཐོག་
ཐུས་བཤད་དང་སྐབ་པའི་སྟོན་ས་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་བསྟན་པའི་ཞབས་འདེགས། འཇམ་
དབྱངས་གོང་མ་རྒྱལ་པོའི་དགོངས་བཞེད་དང་མཐུན་པའི་མཛད་འཕྲིན་གང་ཅི་སྐྱེས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བརྒྱུད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་འཇམ་སྤིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

མཚོག་རྩེ་དྲུང་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་བཞིན་མཛད་དགོས། འདི་ནས་ཀྱང་
སླ་མ་ལྟར་གསོལ་འདེབས་ཀྱིས་སྐྱབས་འདུག་དང་། ཆོས་སྤང་རྣམས་ལ་འཕྲིན་བཅོལ་
བཅས་ནར་མར་ཡིད་ལ་འགྲོགས་པ་ཞུ་ཞེས་པེབས། ཏྲ་ཆག་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཀྱང་བྱང་
ཚུབ་སྤྲིང་པོའི་བར་ཐུགས་རྩེའི་སྐྱབས་འོག་ནས་མི་འདོར་བ་མཁྱེན་མཁྱེན་གསོལ་
བར། རྩེ་དྲུང་ཏོ་ཐོག་ཐུང་དང་རང་གཉིས་མཁྲོགས་པོ་མཇལ་ཡོང་སྐྱོན་མེད་པེབས་པ།
དེ་སྐབས་ཅི་ཡིན་སྟམ་པ་བྱུང་ཡང་། ཕྱིས་བརྟགས་ཆོ། འཇམ་དབྱངས་གོང་མའི་བཀའ་
པེབས་བཞིན་རྒྱལ་བའི་འཕྲིན་ལས་སུ་ལམ་བར་ནས་ཕྱིར་ལོག་བྱེད་དགོས་ཡོང་བ་
རྣམ་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མདོན་སུམ་གཟིགས་པ་གོར་མ་ཆག་གོ། ཞེས་རྩེས་སུ་གསུང་
སྐད་འདུག

(༡༧༧ བ་༩། ༡༤༥ ཐ་༡) ས་མཚམས་བལ་བོད་བདེ་གཟར་ཆིངས་དན་ལྟ་བུས་
བཀའ་མངགས་ཐེའི་ཐུ་དཔོན་ངོ་གཡོག་དང་། བཀའ་སྐྱོན་གཡུ་ཐོག་བཅས་འབྱོར་པར་
བྱག་དབང་འཚམས་འདྲི་གནང་།

(༡༧༧ བ་༦། ༡༤༥ ཐ་༡༠) ཡོངས་འདྲིན་རིན་པོ་ཆེས་ཡ་རྒྱལ་བ་མཚོག་གིས་
དབྱས་ཁེར་འབྲས་ཀྱི་སླ་མ་སྐྱུལ་སྐྱུ་བཅས་དགེ་འདུན་ཚོགས་པ་ཉིས་བརྒྱ་སྟོར་ལ་ས་
གསུམ་དུ་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལྷང་གི་བཀའ་ཆོས་དབྱ་ཚུགས།

(༡༧༩ ཉ་༥། ༡༤༧ ཐ་༩) ལྷ་བ་དུག་པའི་ཆོས་གཅིག་ལ་ཤུའི་པོ་བྲང་ལྟ་ལྟན་
རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོར་ཆིབས་ཞལ་བསྐྱར།

(༡༧༩ ཉ་༦། ༡༤༧ ཐ་༥) དུག་པ་ཆོས་བཞི་དུས་ཆེན་ཁྱད་པར་ཅན་ཉིན་མཉམ་
མེད་རྩི་བོ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱེ་མདུན་དུ་དུས་གསུམ་སངས་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱི་གཟུགས་
རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཁན་སློབ་སྤྲུགས་མ་མཛད། ཡོངས་འདྲིན་དགེ་
བའི་བཤེས་གཉེན་སོགས་འདིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རི་བོ་བཅོམ་པ་འཕགས་པའི་དགེ་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

འདུན་གྲངས་ཚང་དང་བཅས་པའི་དབྱུས་སུ། བཤ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་མཆོག་གི་སྒྲུལ་སྒྲུར་བྱིམ་ནས་བྱིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་སྡོམ་པ་སྒྲུལ་ཏེ། ཅུར་སྒྲིག་འདིན་པའི་རྒྱལ་མཆན་བསྐྱེད་བའི་མཆོག་ཏུ་ལུང་བསྟན་ཏོ། །

(༡༡༩ བ་༡ ༡༡༡ འ་༩) ཏྲ་ཆོག་རིན་པོ་ཆེ་འབྲི་ཆུ་ཁར་འབྱོར་དུས་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་རྒྱལ་པོས་དལ་ཅེའི་ཐོག་བཀའ་ཡིག་ཐེབས་པར། བོད་ཡུལ་ཆོས་ལུན་གྱི་ཞིང་དུ་སྡོམ་ལོ་རྒྱུན་མ་གོ་རྒྱ་ནས། སེམས་ཅན་གྱི་བདེ་སྦྱིད་ལ་གཞོན་པའི་འཆོ་བ་སྟན་བྱ་བས་འདུག འདི་ནས་དཔོན་དམག་ཉུང་དུ་ཞིག་བཏང་བར་འདིགས་བེལ་མ་བཟོད་པས་དེ་ལ་ཕྱག་འཆའ་འདུག ཏོ་ཐོག་ཐུ་ས་མ་ཏི་པ་ཀྲི་ཁྱོད་ལམ་ནས་ཕྱིར་ལོག་སྟེ་རེ་ཞིག་ཡད་ལའི་སྒྲ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་འཕྲིན་ལས་ཞབས་འདིགས་ཞུས། མ་འགྱངས་པ་དེ་མཇལ་ཆོག་པ་གིས་ཞེས་ཐེབས་པར་ས་སྒྲིང་རྒྱལ་པོའི་ཆོག་ལྟོག་ཏུ་བྲལ་བས་ཕྱིར་སྦྱོད་གྱི། ལྷ་བ་བདུན་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་ཉིན་མོར་སྤྱིང་བསྐྱལ་བཟང་པོ་བྲང་དུ་དངོས་འབྱོར་གྱི་མཆོད་སྤྱིན་དང་བཅས་མཆན་དཔེའི་དགྱིལ་འཁོར་མཇལ།

(༡༡༩ བ་༢ ༡༡༩ འ་༡) གོང་མ་ཆེན་པོར་འཆམས་ཞུ་ཕྱག་འཆའ་དུ་འགོ་མི་གོ་རྒྱ་རྒྱལ་པོ་རང་གི་ཉེ་བཀ་ཆེ་གཉིས། གཡོག་ཏི་ལིང་སྐར་པ་བཅས་སུ་མ་ཅུ་སྟོར། ཁ་བ་གཉིས། འགོ་ཆེངས་རྒྱ་དཔོན་ཉན་ཅོང་ཡེ་དང་། སྤྱ་ཅོང་། བྱང་སི་བཅས་རིམ་འབྱོར་ལ་ཕྱག་དབང་། བབ་འབྲེལ་ལ་བཀའ་འདྲི། གནང་ཆ་སོགས་སྒྲུལ།

(༡༢༠ བ་༡ ༡༢༠ འ་༡༠) རྒྱུད་སྟོད་སྒྲ་པ་ཉི་ཤུར་དགེ་སྟོང་གི་སྡོམ་པ་སྒྲུལ། ཁྲི་རྒྱ་ནག་པར་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་རྗེས་གནང་བཀའ་དྲིན་བསྐྱུངས། ཡོངས་འདིན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནས་ཡར་རྒྱལ་དབང་མཆོག་ལ་སྤྲོན་སྤྲོད་གཤེགས་བརྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་གནང་འབུལ་བཞེས་བཀའ་དྲིན་མཇོད།

(༡༢༠ བ་༢ ༡༢༡ ཐ་༩) གོ་རྒྱ་རྒྱལ་པོས་བོད་གོར་དཀར་ཆོང་འགྲིག་པའི་

ཡུལ་དབང་སྐྱེས་ཐོང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་སྤྱུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

འཆམས་ཞུ་ལེགས་འབྲལ་གྱི་རྟེན་ཆས་འབྲལ་མི་མི་སྣ་ཀ་དན་པི་ས་དྲིའི་ཏ་ས་རྒྱམ་ས་
དྲི་དང་། སྒྲག་གསར་གྱི་ཀརྲ་ལུ་པ་རྒྱ་སོགས་བཞི་བརྒྱ་སྟོར། རྒྱབ་རྩི་གཞིས་ཅེའི་རྒྱ་སྤེ་
ཙྴང་ཡེ་ངོ་གཡོག་སྤེ་ཤན་རྣམ་སྲས་ཁང་གསར་གཞོན་པ་དང་། བྱང་ཅ་སྤེ་རིང་བཅས་
འབྱོར་པར་ཕྱག་དབང་། འཆམས་འདྲི། འཆོ་ཆས་བཅས་ཀྱིས་ཆོམས་པ་སྦྱལ།

(༡༥༡ ཉ་༣། ༡༩༡ འ་༡༡) ཡཔཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་མཆོག་སྦྱལ་གྱི་
ཡབ་དང་། རྩོམ་རིང་བཀའ་སློན། ཅེ་གཉེར་དག་སྟོང་དོན་གྲུབ་སྤྱན་ཆོགས། ཤོད་ཕྱག་
བདེ་སྦྱག་ ཅེ་བྱང་སྟོ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། གསོལ་ཐབ་ཞབས་བྱང་། སྟོར་གདོང་པ།
ས་སྦྱུའི་གསོལ་དཔོན་སྒྲ་མ་སྟོ་གོས། མགོན་གཉེར། བཀྲས་སྦྱན་སྒྲགས་རམས་པ། ཞུ་
དམར་མགོན་གཉེར་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་རྣམས་ནས་བོད་ཤོར་དཀར་ཆོང་འགྲིག་པའི་
ཆིངས་ཁྱ་སྦྱན་ཞུས་ལ། སོ་སོར་གོ་བབ་གྱི་གསོལ་རས་བསྐྱུངས།

(༡༥༡ བ་༤། ༡༩༡ འ་༥། བསྐྱུས་) ལྷ་མཆོད་རྩེས་རྒྱ་གཉིས་རིང་དང་། ལྷགས་
ཁྱི་བརྒྱད་གཏོར་ནས་བཅུམས་ཏེ་ (༡༩༡ ཐ་༡༠) སྦྱ་བཅད་རྒྱ་དམ་པར་བཞུགས།
གངས་རྩྭ་མ་བདེ་ཐབས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་བསྐྱབས། ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེའི་
བྱང་ནས་གྲུབ་རྒྱལ་ལྷགས་གྱི་ཆོ་དབང་བརྒྱ་ཆར་བསྐྱུས་དང་། གསེར་ཆོས་རིག་བྱེད་
མའི་རྩེས་གནད་སོགས་རིམ་བཞིན་གསན་བཞེས་གནད་།

(༡༥༡ ཉ་༥། ༡༩༡ འ་༦) རྒྱ་བ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་བརྒྱ་གཅིག་ལ་སྤྱགས་དམ་ལ་
ཞུ་སེར་ཁ་གསར་གཅིག་བཞེས། ཐང་ཀ་གཅིག་སྤྱག་པར་འབྱེར་ཏེ། ལྷགས་གཅིག་ནས་
འཁོར་བའི་སྤྱང་བར་ཆོམས་ཆེན་རྟིང་པའི་སྤྱིང་བྱ་མཆེད་རྒྱ་རྩེ་བྱང་གཉིས་མི་སྤྱགས་
ཁྲག་གིས་སྤྱགས་པ་ཞིག་སྤྱག་ཏུ་བྱེར་འདུག་ཐེབས་པར། རྩེས་སུ་རྩེ་བྱང་རྣམ་གཉིས་
དབང་ལྷགས་སུ་མེ་དོག་འཐོར་བ་ལ་མངོན་ནོ། །

(༡༥༡ བ་༣། ༡༩༡ ཐ་༦) རིང་མོ་ཞིག་ནས་དགོ་འདུན་གྱི་སྤེ་རྣམ་པར་དག་

པ་ཞིག་འཇུགས་སྟམ་དུ་དགོངས་མོད་ཀྱི། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ནམས་ནི་དུས་མཁྱེན་
པས་རེ་ཞིག་བཏང་སྟོམས་སུ་འཛོག་པར་མཛད། དུས་སུ་བབ་པ་ན་འབད་ཚོལ་ལ་མ་
སྟོས་པར་འཕྱིན་ལས་ཐམས་ཅད་ལྷན་གྱིས་འགྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཁོ་ནའི་
ཁྱད་ཆོས་ཡིན་པས། དུས་འདིར་སྦྱིད་གྲོང་བསམ་གཏན་སྤིང་གི་དགེ་སྲོང་ནམས་སྟོན་
ཅན་རྒྱལ་པོའི་བསྐྱེད་སྦྱོང་གི་འཕྲུལ་ལས་འཛོན་པའི་ཆོམ་པོའི་དམག་གིས་དབེན་
པའི་གནས་དེར་གནས་ལ་སྒོ་མཐུན་གྱི་རེ་བ་དང་བྲལ་བ་ན། རྩུགས་འདིར་ལྷགས་
ཤིང་འབྱོར་པར། དགེ་འདུན་ནམས་ནི་ཕྱི་འདུལ་བའི་ཀུན་སྦྱོང་ནམ་པར་དག་ཅིང་།
ནང་ནམ་དག་བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱི་ཉམས་ལེན་ལ་མཁས་པས་བསྟན་པའི་མིག་རྒྱན་དུ་
འགྱུར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དང་། རྒྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་དང་སླ་མ་གཅིག་གི་སྟོབ་མར་
གྱུར་པ་བཅས་དགོངས་པ་དུ་མ་ཞིག་བཞེས་ཏེ། འདི་དག་ལ་གནས་གཞིའི་གཙུག་ལག་
ཁང་དང་། མལ་སྟན་དང་། འཆོ་བ་ནར་མར་སྦྱོར་ཐུབ་པ་ཞིག་བཞིན་སྟམ་དུ་ཐུགས་
བསྐྱེད་པར་མཛད། རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན། བདག་ཅག་གི་དཔལ་ལྷན་སླ་མ་དམ་པ་
ཡོངས་འཛིན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འདི་ཉིད་སྟོན་སྟུགས་དུས་སུ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་རྒྱལ་བ་
རང་ཉིད་སྤར་ཡང་བྱོན་པ་ལྟར། འཆད་ཚོད་ཚོམ་གསུམ་གྱི་སྟོན་སྟུགས་བསྟན་པ་རིན་པོ་
ཆེར་བྱ་བ་ལེགས་པར་མཛད་པས་མཉམ་མེད་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་རྒྱལ་ཆ་བ་ལྟ་བུར་
གྱུར་ཅིང་། ཐབས་མཁས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་བས་གདུལ་བྱ་ནམས་ལ་གང་ལ་གང་འདུལ་
གྱིས་དང་པོར་མཛོན་པར་མཐོ་བ་དང་། ཕྱི་ནས་ངས་པར་ལེགས་པའི་ཐབས་ཚུལ་ལ་
གཟིགས་པ་དུས་ལས་མ་ཡོལ་བར་བཀྱི་བར་མཛད་པ་དང་། སྟོས་སུ་འང་ངོས་རང་ལ་
དབང་བསྐྱར་རྒྱད་བཤད་མན་ངག་གནང་བའི་བཀའ་རིན་གསུམ་ལྷན་གྱི་རྩ་བའི་སླ་
མ་ཡིན་པ་བཅས། འདི་ལྟ་བུས་བསྟན་པ་ལ་སྤྱི་ཞུ་མཛད་པའི་སྟོན་སྟུགས་མཉེས་པ་ཞིག་
ཐུང་ན་ཅི་མ་རུང་སྟམ་དུ་དགོངས་ཏེ་སླ་མ་རིན་པོ་ཆེར་གནས་ཚུལ་ནམས་གསོལ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་ཀྱི་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

བར། སྤྲུམ་མའི་བཀའ་ལས། ཁོ་པོ་རྒྱབ་རིར་སོན་པའི་ཉི་མ་དང་འདྲ་བ་ལ་སྒྲོད་གནས་
བརྟེན་པས་ཅི་བྱེད། དེ་བས་དགེ་སྦྱོང་འདི་རྣམས་དགེ་སྦྱོར་གང་འཕེལ་དུ་བཏང་ན་
དེ་ཁ་ལེགས་ཞེས་ཐེབས་པར། སྤྲུམ་ཡང་ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོས་ཕྱག་འཆལ་མཛད་
དེ་གསོལ་བ་ནན་གྱིས་བཏབ་པ། སྤྲུམ་རིན་པོ་ཆེ་སྦྱར་བྱ་བ་ལ་གྱི་བརྒྱལ་ཞུགས་འཛིན་
པ་དང་། སྒྲོས་སུ་དུས་གྱི་མཐའ་འདིར་འདི་ལྟ་བུའི་རྣམ་དཀར་གཞི་ཆེ་ལམ་འགྲོ་ཡང་
བ་དཀའ་བ་བཅས་ཕྱགས་མད་མོད་ཀྱང་། ད་ལམ་དགེ་སྦྱོང་འདི་རྣམས་འདུལ་ཁྲིམས་
གཙང་ཞིང་རྒྱུད་སྒྲེའི་ཉམས་ལེན་ལ་མཁས་པ་བཅས། འདི་རྣམས་འཐོར་རྒྱུ་དུ་སོང་
ན་བསྟན་པའི་ལར་རྒྱ་ལ་གཞོད་པ་དང་། སངས་པར་འགྱུར་བས་བསྟན་པའི་ཞབས་
འདེགས་ལ་དགོངས་པ་ཞིག་གི་ཅིས་ཀྱང་ཞབས་ཏོག་བསྐྱབ་ཆོག་པ་ནན་གྱིས་ཞུ་བ་
མཛད་པར། འོ་ན་སྐྱེ་ཞབས་ནས་བསྟན་པ་ལ་དགོངས་པའི་མཛད་པ་སྐྱབས་པོ་ཆེ་
མཛད་པ་ལ། ཁོ་པོས་གཤམ་མི་ཞུ་ཞིང་། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ཞུས་ཆོག་པ་ཞུ་ཞེས་བཀའི་
གནང་བ་སྦྱལ་བ་ན། ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཉེས་བཞིན་དུ། ད་ནི་ཇོ་པོ་བཀའ་
གདམས་པའི་གསུང་ལས། དད་ཟས་ཁ་ཅིག་མཁར་དུ་བརྟེན། ཅིས་པའི་བཞེད་དོན་
ལེགས་པར་འགྲུབ་པོ་ཞེས་ཕྱགས་མཉེས་མཛད།

(༡༤ ཉ་༡ ༡༧ ཐ་༡༡) སྐྱབ་སྤྲེ་ཆེན་པོ་ཆེ་མཆོག་སྒྲིང་གང་དུ་ཕྱག་འདེབས་
པར་ཕྱགས་བསྐྱེད་པའི་གནས་ནི།

(༡༤ ཉ་༡ ༡༧ འ་༢) རྫོན་ཕྱོན་དམ་པ་མང་པོས་ཞབས་གྱིས་བཅགས་ཤིང་
བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པའི་གནས་གྱི་བ་བམ་སྒྲིབས་ཞེས་པའི་མིང་གི་མཆན་ཉིད་དང་
ལྷན་པའི་གཞི་ལེགས་པ་དེར། ཡ་སྐྱབས་མགོན་གང་གི་ལྷགས་བཀོད་ལྟར། ས་བརྟག་
པ། བསྐྱང་བ། སྦྱང་བ། བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་སོགས་ས་ཆོག་གི་རིམ་པ་དང་། ལྟོ་འབྲེའི་
ཐིག་ཆེ་རྒྱུད་གི་ཆད་གཞལ་བ་སོགས་སྤྲོད་དུ་འགྲོ་བས། ལྷ་དང་པོའི་ཆོས་ལྷ་གཟའ་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

ཆོས་ཐུན་ཐུམ་ཆོགས་པའི་འགྲུབ་སྦྱོར་དང་བསྟན། གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པའི་
དབུ་ཚུགས། སྤྱི་ཁབ་དོད་མ་དུ་མགོན་ལྷ་རི་ཆོས་མཛད། ལས་བྱ་བ་ཕྱག་ནང་ཆོ་འཕེལ་
བསྐོ་གཞག་ཤིང་ཆ། ཆོན། གསེར་ཤོག་སྤྲ་ཐོབ། ལྷ་ཆང་། ང་ཐུག་ཐམས་ཅད་གཞུང་
ནས་འགན་བཞེས་དང་། འདུགས་སྒྲུང་གྲོལ་གསུམ་གྱི་སྟོན་མོ་དང་། གནང་ཆ་སོགས་
སྤྱི་སྤེར་གཉིས་ཀ་ནས་གཟབ་རྒྱས་སྟུང་། བཟོ་རིགས་བདུན་ཅུ་སྟོར་དང་། འུལ་མི་དུག་
བརྒྱ་བཀལ་བ་ནས་སྒྲ་བ་ལཱའི་ཁོངས་སུ། གཙུག་ལག་ཁང་ཀ་བ་ཐུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་སྟེང་
དུ་གཟིམ་ཚུང་སྟོར། རུང་ཁང་ཀ་བ་བཞི། སྤྱིལ་བུ་དུག་ཅུ་རེ་བརྒྱད་རྣམས་སྤྲིང་
བརྟན་པ། བཀོད་པ་ལེགས་པ་བཅས་ལ་རྒྱལ་དབང་གང་གི་ཐུགས་བསྐྱེད་དང་། འཕྲིན་
ལས་ཀྱིས་དཀའ་ཆོགས་མེད་པར་ལྷན་གྱིས་བྱུང་བོ། །

(༡༩༥ བ་༦། ༡༩༩ བ་༡) དགེ་འདུན་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་དམ་གྱི་རྟེན་དུ་རྩི་ཙོང་
ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྐུ་བརྟན་གསེར་ཟངས་ལས་བསྐྱབས་པ་མི་ཆད་ཅམ་པ་གཅིག བྱང་
ཚུབ་སེམས་དཔའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་དཔག་བསམ་འཁྲིལ་གི་བྲིས་ཐང་མཛོད་གོས་
ཀྱི་འཇའ་དང་གོང་གཤམ། སྤྲན་ཅེའི་ཞལ་ཁེབས་ཡོད་པ་ངོ་སྤྲོམ་ཅུ་སོ་གསུམ་བསྟུས་
གྱིས་མཆོན་རྟེན་དང་། མཆོད་ཆས། གདན་ཆ་སོགས་མཁོ་རྒྱའི་ཡོ་བྱད་ཆ་ཆང་དང་།
(༡༩༥ བ་༧། ༡༩༩ བ་༢) རྩི་འདིའི་སྤོང་བ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་དང་ཀུན་སྦྱོང་གི་
རིམ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་རྣམས་མི་ཉམས་ཤིང་འཕེལ་བའི་སྤྲད་དུ། འཆོ་བ་ནར་མར་
འབྱོངས་ཕྱིར་དང་། དུས་གསུམ་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཁྱེན་བཅེ་རུས་
གསུམ་གཅིག་དུ་བསྐྱས་པའི་བདག་ཉིད་དཔལ་ལྷན་སྤྲ་མ་དམ་པ་དམིགས་པ་མེད་པའི་
ཐུགས་རྩི་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་གདུང་རིན་པོ་ཆེ་སྤྲོད་གསུམ་འགོ་བ་ཀུན་
ཀྱི་མཆོད་སྤོང་ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་གཙོས། སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་རྣམས་ལ་མཆོད་
པའི་རྒྱན་ནམ་ཡང་མི་ཉམས་པའི་ཆེད་དང་། སྤར་ཡང་རྩི་སྤྲ་མ་མཆོག་གི་མཁོངས་

ཡུལ་དབང་སྤྱི་ཐོང་བརྒྱུད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྤིང་ཐ་གྲ་ཡངས་པའི་རྒྱན།
མཛད་པའི་དགའ་སྟོན་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པར་འགྱུར་བ་བཅས་ཀྱི་ཆེད་དུ་དམིགས་གྲིབ་
ཁང་ལྷ་གཞིས་ཀ་དང་། སུ་ཤར་སྤང་ལུང་གཞིས་ཀ་གཞིས་མཆོད་གཞིས་ལྷ་འབངས་སུ་
སྦྱར་འཇགས་མཛད།

(༡༥ ༩་༥ ༡༠༠ ཐ་༥) ལྷ་བ་དགྲ་པའི་ནང་དུ་དཔལ་ལྷན་འབྲས་དཀར་
སྤངས་པའི་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་དང་། སེ་ར་ཐེག་ཆེན་སྤིང་གཞིས་ཀྱི་སྤྲ་མ་ལས་སྡེ། སྤུལ་
སྤྱོད་དཔོན་ཆོས་མཛད། གྲ་དམངས་བཅས་ཆང་མ་ནས་སྤྱན་འདྲེན་གྱི་གསོལ་བ་རིམ་
གྱིས་བཏབ་པར་བརྟེན། དགྲེས་བཞིན་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས། (བསྐྱུས་)འདུས་ཆོགས་སུ་
བསྟེན་བཀུར་ཆོས་སྤྱན་གྱ་ལོ་པ་སྤུལ།

(༡༥ བ་༡ ༡༠༠ འ་༡) ཁྱི་ཆེན་ལོ་མེན་ཏན་གང་གི་འཕྲིན་ལས་པར་
ཡགོང་མ་ཆེན་པོས་བཀུས་མངགས་པ་ལྟར་ལྷ་བ་བརྒྱ་གཞིས་པའི་ཆོས་དགྲ་ལ་ཐེབས་
པར། ཐོག་མར་གཟིམ་རྒྱུད་ཉི་འོད་འབྱེལ་བར་མཇལ་ཕྱག་སྤུལ་ཏེ་གོང་མ་ཆེན་པོའི་
འཆོམས་ལྷ་གནང་། འདི་སྐབས་བཅད་རྒྱུར་སོང་གཞིས་དཔོན་གཡོག་རགས་བསྐྱུས་
གྱིས་དངོས་འབུལ་བཏེག་ཅིང་། མཆོད་ཡོན་རྣམ་གཞིས་ཕྱགས་ཤིན་དུ་དགྲེས་བཞིན་
པའི་ངང་ནས་རྒྱན་རིང་བར་ལྷན་རྒྱས་ཏེ་གསུང་མོལ་ཞིབ་རྒྱས་མཛད།

(༡༥ ༩་༡ ༡༠༡ ཐ་༩) ལྷགས་མོ་ཐག་ལོའི་འཇུ་མ་ཞལ་གསར་ཆོས་ལ་སྤིང་
གསུམ་བདག་མའི་གཟབ་གསོལ་དང་། ལོ་གསར་ཉིན་དང་གཞིས་སྤར་སྤོལ་ལྟར་
བཀའ་དྲིན་བསྐྱུངས། ཆོས་བདུན་ལ་ཡགོང་ས་ཡསྐྱབས་མགོན་ཡུལ་པའི་དབང་
པོ་ཆོ་འཕུལ་སྟོན་ལམ་ཆེན་མའི་མགོན་དུ་ཆིབས་བསྐྱར་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བར་ཞོལ་རྩོ་
རིང་ནང་མར་ཁྱི་ཆེན་ནས་ཆིབས་བསུའི་མཇལ་དར་སུལ་ཏེ་ལྷན་རྒྱས་ཆིབས་བསྐྱར།
ཞེ་སྤྱི་ཐོང་སྟོན་ཐོག་ས་སྤྱོད་ཁྱི་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། བཀའ་མདའ་སོགས་ཆེ་སྤྲ་
ཆང་མར་མཇལ་ཕྱག་སྤུལ།

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ།

ཆོས་བརྒྱད་ལ་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོས་སྤྲུགས་ཆོ་
འཕྲུལ་གྱིས་ཚར་བཅད་པའི་དུས་ཆེན་ཁྱད་པར་ཅན་དང་བསྟན། ཁྱི་ཆེན་ནོ་མེན་ཏན་
ནས་བྱམས་རྩར་རྒྱན་འབྲེམས་སུ་སྒྱུར་འཇགས་གནང་བའི་བཟང་གོས་འབའ་ཞིག་
ལས་ཀྱབ་པའི་རྒྱལ་མཚན་བཀྲ་ཤིས་དགུ་བཅེགས། ཕྱི་ཕུར། ཀ་འཕན་རྣམས་ལེགས་
པར་བཀྲམས་ཐོག་ཡང་དག་ཚོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འོད་ཟེར་ཀྱན་འཕགས་དཔལ་
བཅེགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་སྐས་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་འདྲིན་པ་འདྲིག་ཏེན་
དབང་ཕྱག་མི་ཡི་བོལ་གྱི་དུར་སླིག་གར་གྱི་རྣམ་པར་རོལ་པ་བདག་ཅག་ཁ་བ་རི་བ་
རྣམས་ཀྱི་མགོན་སྐྱབས་དང་དབྱང་གཉིན་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་ལ་རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་
མཁུན་གཟིགས་ཆེན་པོ། (༡༥ བ་༡། ༡༠༡ བ་༡) འཕགས་པའི་ཆོགས་ཀྱི་ཞིང་མགོན་
དུ་སྟུན་ངངས། ལ་སྐྱབས་མགོན་ལ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་ནས་ལུས་ཅན་སྤྱི་དང་། ཁྱད་
པར་བདག་ཅག་ཁ་བ་རི་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་འདྲན་པའི་སྤྲད་དུ་ཐུགས་བསྐྱེད་དང་།
གསང་བ་གསུམ་གྱི་མཛད་པ་ནི། དུས་གསུམ་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་སྟག་པའི་
ཚུལ་དང་། ད་ཆ་(༡༥༥ ཉ་༡། ༡༠༡ བ་༤)སྐྱའི་ན་ཆོད་ནི་ཡར་བཞེངས། མདོ་སྟགས་
ཀྱི་གསན་བཞེས་ལ་སོགས་པ་ལེགས་པར་བེན་པ་ཡིན་པས། ད་ནི་མདོ་སྟགས་ཀྱི་ཟབ་
པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱན་ཆད་མེད་པ་བསྐྱོར་བ་སོགས་བསྟན་སྤྱིད་ཀྱི་
མཛད་སྒོ་མཐའ་དག་ཁྱད་ཏེན་ནས་ཐུགས་འགན་བཞེས་ཏེ་ཞིང་འདྲིའི་འགྲོ་བ་རྣམས་
གནས་སྐབས་དང་། མཐར་ཐུག་ཀྱན་ཏུ་ཕན་པ་དང་བདེ་བར་འགྱུར་བ་ཞིག་མཛད་
དགོས། དེ་ལྟར་བྱང་ན་ངེད་བན་ཟན་ཤི་ནའང་སྒོ་བདེ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་གདུང་
བའི་དབྱངས་ཀྱི་སྤར་རྒྱགས་གསོལ་འདེབས་མཛད།

(༡༥༥ ཉ་༢། ༡༠༡ འ་༧) ཆོས་བཅོ་ལྔ་ཉིན་གསོ་སྦྱོང་དང་གསུང་ཆོས་ར་བར་
སྐྱེས་རབས་ཀྱི་འཕྲིང་བ་སྟེལ། ལྷ་ལྷན་སྟེང་ཤོད་ཀྱི་ཉིན་རྣམས་ལ་མཆོད་འབུལ་གཟབ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་འཇམ་གླིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

རྒྱས་དང་། དཔལ་ལྷན་གཟབ་གསོལ་གྱི་ཐོག་ལས་བཞིའི་འཕྲིན་ལས་བཅོལ། ཆོས་
ཉི་ཤུ་བཞི་ལ་པོ་བྲང་ཆེན་པོར་ཆེབས་བསྐྱར། མཇལ་དམངས་སོགས་སྤར་རྒྱན་ལྟར་
བསྐྱངས། སྐྱ་བཅད་རྒྱར་རིམ་གཉིས་ཀྱི་ངང་ལ་བཞུགས། ཆོས་ཉི་ཤུ་བདུན་ལ་གྲལ་ཅེ་
འབྱོར་པར། སྐྱ་མཆེད་རྩེ་བྱང་གཉིས་གོང་མའི་གསེར་ཞལ་མཇལ་བར་མ་ཟད་མཁན་
པོའི་གོ་ས་སོགས་གནང་བའི་གཏམ་སྟན་སྒྲུལ་བར་ཨོ་བན་གཉིས་ལ་མཇལ་བྱག་ཐོག་
གསོལ་རས་ཀྱང་སྦྱལ། ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆའི་བྱང་ནས་གདུགས་དཀར་ལྟ་བུ་
བདུན་མའི་དབང་བྱད་འགོལ་དང་། མདོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་ལྷང་བཅས་ཞུ་བ་གནང་།
ཆོས་ཉི་ཤུ་དགུ་ལ་ཐུགས་སྐྱོ་བའི་རྣམ་པ་དང་བཅས་སྟན་ཆོག་གཏོང་དགོས་པེབས། ལྷ་
བ་གསུམ་པའི་ཆོས་གཅིག་ལ་བཅད་རྒྱ་གྲོལ་ཏེ་བྲི་ཆེན་ནོ་མིན་ཏན་ལ་མཇལ་ཁ་སྦྱལ་
ཏེ་པན་ཚུན་གསུང་མོལ་ཞིབ་པར་མཛད།

(༡༩༩ བ་༥། ༩༠༥ ཐ་༥) རོ་ལགས་རྩེ་བྱང་དེ་ཉིད་དབང་ཕྱོགས་སུ་ཞིང་བརྩེས་
པའི་གནས་ཚུལ་འབྱོར།

༡༠༽ ཡོངས་འཛིན་རྣམ་གཉིས་དང་འདུས་པ་མང་པོས་གསོལ་འདེབས་ནན་ཞུས་བཞིན་ཐུགས་རྩེ་
ཆེན་པོའི་དབང་སྤྱིས་རྩེས་འཛིན་དང་། ཡོངས་འཛིན་བྲི་ཆེན་མཆོག་དགོངས་པ་རྟོགས། མཐའ་
མཚམས་སུ་གོ་རྒྱའི་ཟིང་འཁྲུག་ཆེ་བས་ཡཔཎ་ཆེན་མཆོག་སྦྱལ་དབུས་པེབས་ཀྱིས་ལྟན་རྒྱས་དང་།
གོར་བོད་ཟིང་འཁྲུག་ལ་སྦྱན་དམིགས་དང་ཡ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་ལྷལ་གཞན་དུ་མི་པེབས་པ་ཐག་
གཅོད། མན་རུ་གཞུང་ནས་གོར་བོད་འཁྲུག་སྤོང་ལ་ཐེ་བྱས།

(༡༩༩ ཉ་༩། ༩༠༥ འ་༥) བྲི་ཆེན་རྡོ་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོ་དང་རྩེ་ཡོངས་འཛིན་
རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཀྱང་། ཡ་རྒྱུབས་མགོན་མཆོག་ཉིད་ཁ་བ་ཅན་པའི་ལྟ་སྒྲུལ་རྩེ་བཅུ་ན་
སྦྱན་རས་གཟིགས་ཉིད་གསུམ་ལྟན་རྡོ་རྩེ་འཛིན་པའི་སྐྱར་བཞེངས་པས་ན་བདག་ཅག་
ཁ་བ་རི་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ཐེག་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱོར་དགོས་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

ཤིང་། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཁ་བ་ཅན་པ་ནམས་ཀྱིས་བསྐྱབས་ན་འབྲུབ་ཐག་ཉི་ཞིང་།
བྱིན་རྒྱལས་ཀྱི་ཆོན་ཁ་ཆེ་བ་ནི་རྩེ་བཙུན་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཉིད་ཡིན་པས་ལྷག་པའི་
ལྷ་འདིའི་དབང་དང་མན་ངག་ནམས་སྐལ་ལྡན་ཡོངས་ལ་རྩེན་པར་གནང་དགོས་ཞེས་
གསལ་བ་ནན་ཆེར་འདེབས་པར་མཛད།

(༡༥༧ བ་༥། ༡༠༥ འ་༥) ལུ་ལང་ནང་སོང་གཡོག་གིས་ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོ་
བཙུ་གཅིག་ཞལ་གྱི་དབང་ཆེན་ཞིག་ཐུགས་རྩེས་གཟིགས་དགོས་ཚུལ་གྱི་གསལ་བ་
ནན་ཆེར་བཏབ་པར་བརྟེན་ཆོམས་ཆེན་གསར་པར་དཀྱིལ་འཁོར་དང་མཆོད་གཏོར་
གྱི་སྟོན་པོ་ཐོན་དུ་འགྲོ་བས། ཆོས་གཉིས་ཀྱི་ཉིན་དཀྱིལ་འཁོར་སྐྱབ་ཆོག་ (༡༥༧ བ་༥།
༡༠༦ ཐ་༥) གནད་སྤྲོད་དམ་པའི་ཕྱག་ལེན་བཞིན་མཛད། དེ་ནས་གསལ་ཆོགས་རྒྱབ་
དུ་ཆོས་འཁོར་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིན་བདག་གོང་གསལ་དང་། གཞན་ཡང་འོན་རྒྱལ་སྐས་
རིན་པོ་ཆེ། ར་སྤྱིང་ཁྱི་ཆེན། སེར་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་ཆོས་རྩེ་ནམ་པ། སྤུལ་སྤྱུ་ཁག་
དཔོན་ཆོས་མཛད། གྲུང་མི་དྲག་ནམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆང་དང་། རྒྱུད་སྤྲོད་ཆོགས་ཡོངས། ནང་
འཁོར་ཞབས་གྲས་སོག་རིགས་ནམས་ཀྱིས་མཆོན་རྒྱ་ཏོར་བོད་གསུམ་གྱི་སེར་སྤྱུ་སྤུམ་
སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ཅམ་གྱི་དབུས་སུ་དབང་དངོས་གཞི་མཐའ་རྟེན་དང་བཅས་པ་གསུང་
བཤད་གྲུང་འགྲིག་ཅིང་ཆད་ལྷག་གི་སྤྱོན་གྱིས་དབེན་པར་(བསྐྱེས་)ལེགས་པར་སྦྱལ།

(༡༥༨ ཉ་༥། ༡༠༦ འ་༧) དབང་དངོས་གཞི་རྒྱ་ཅོད་པན་གྱི་དབང་རྩེ་རང་ཉིད་
ཀྱིས་ཐུག་བསྟར་དུ་ཆོགས་པ་ཆང་མར་རེ་རེ་བཞིན་དུ་བསྐྱུངས་པར་སྤྱུང་ལ་གྱི་ཆ་ཕྱ་
མོ་ཅམ་མ་བཞེས་པར་མ་ཟད། དུས་ཐུང་དུ་ལ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཐུར་བར་གྲུབ་པས་
འདི་ལྟ་བུའི་མཛད་པ་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རྩུ་འབྲུལ་ལོ་ཞེས་ཤེས་ལྡན་ཆང་མ་
མགིན་གཅིག་དུ་སྤྱིང་།

(༡༥༩ བ་༡། ༡༠༧ འ་༥) དུས་འདིར་ཁྱི་ཆེན་ནོ་མིན་ཏན་སྤྱུ་ལྷེམ་ནས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བརྒྱུད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

བཞུགས་པ་དམ་པ་འདི་ཉིད་སྤྱིར་ཡ་རྒྱལ་མགོན་མཆོག་གི་འཕྲིན་ལས་ཞབས་
འདེགས་ལ་ཐུགས་བསམ་དགོ་ཞིང་། ལྷག་པར་གསན་བཞིས་ཀྱི་ཞབས་བསྐྱལ་སོགས་
ཆོས་ལུགས་གཉིས་ཐད་ནས་བཀའ་ངེན་ཆེ་བར་དགོངས། སྤྱན་འདྲི་ཞུ་བར་ཡ་རྒྱལ་
མགོན་ཆེན་པོ་སྐྱུ་དངོས་མེགས་བཞེད་ཆེ་བས། ཆོས་བརྒྱ་དགྲུ་ཉིན་མཁན་པོ་སློ་བཟང་
དགོ་འདུན་དང་། གསོལ་གཟིམ་སོགས་ཞབས་ཕྱི་ཉུང་བསྐྱེད་དང་བཅས་ཏེ་མེགས་
ནས། རོ་མིན་ཉན་ཆེན་པོར་དདུལ་གྱི་མཆུལ་འདོགས་བཅས། ལ་བཏགས་ནང་མཛོད།
ཆེ་དཔག་མེད་ཀྱི་སྐྱུ་བརྟན་གྱིས་མཆོན་སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་ཏེན། གསེར་སྲང་ལྷ། དདུལ་
རྟ་མིག་གསུམ། བཟང་གོས་ལྷག་ཆེན་གསུམ་བཅས་འདུལ་བ་གནང་སྟེ་ཞབས་པད་
བརྟན་གསོལ་གྱི་བདེན་ཆོག་མང་དུ་གསོལ།

(༡༩༩༩ ཉ་ལ། ༣༠༩ འ་༥) ད་དུང་སྐྱུ་གཟུགས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན་དང་། ཞབས་
བརྟན་བསྐྱབ་བྱ་གང་ཅིར་འཐུས་ཤོར་མེད་པ་བསྐྱངས་དགོས་ཚུལ་ཁྲི་རིན་པོ་ཆེ་དང་།
ཕྱག་མཛོད་གཉིས་ལའང་ནན་ཏན་གྱིས་བཀའ་སློབ་བཅས་སྦྱེལ། གཟིམ་ཆུང་སྐྱག་
ཏུ་མེགས་འཕྲལ་ཁྲི་ཆེན་འདི་བཞིན་ངེད་ལ་ཐུགས་དད་ཆེན་ཞིང་གཞུང་སའི་ལར་
རྒྱ་གང་ཅིར་ཁྱུར་བསམ་ཆེ་བས་རེ་ཞིག་བཞུགས་ན་སྟམ་ཡང་། ཁོ་བོའི་མི་ལྷན་ངན་
པ་ཅམ་མ་ཟད། སྐྱུ་གཟུགས་ཀྱི་བབ་ཀྱང་ངན་ཅམ་འདུག་ཅེས་ཐུགས་གཡེང་ཆད་
མེད་པ་མཛད། དེའི་ཕྱི་ཉིན་ཕྱག་མཛོད་བྱམས་པ་སྟོབས་ལྡན་མཆོམས་ཁུར་འོངས་ཏེ།
ཡ་རྒྱལ་མགོན་ཆེན་པོའི་ཐུགས་རྗེར་བརྟེན་ཁྲི་ཆེན་གྱི་སྐྱུ་གཟུགས་ཀྱི་བབ་ད་ནང་
ཐོར་ཡངས་ཤིང་ཐུགས་རིག་དྲངས་པ་དང་། མདངས་རྒྱབ་མནལ་ཡང་དེ་སྟོན་ལས་
དྲག་པ་བྱུང་སོང་བས། ད་དུང་སྐྱུ་བས་འདུག་གནང་དགོས་ཚུལ་སོགས་ཞིབ་རྒྱས་ཞུས།
ཆོས་ཉི་ཤུ་བདུན་གྱི་གསོལ་ཆོགས་མཆོམས་སུ་ད་ཆ་སྐྱུ་ཁམས་ཤིན་ཏུ་ཉོབ་པའི་བབ་
ཅི་སྐྱག་ཡོད་ཚུལ་སྟན་ཞུ་བྱུང་བར་དེ་འཕྲལ་མགྲུལ་གའི་ནང་གི་འཕེལ་གདུང་ཞིག་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

འབྲུལ་བར་རྗོང་བདའ་མཛད་ཅིང་། གསོལ་ཆོགས་གྲུབ་འཕྲུལ་རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱང་ཞལ་
མཛལ་བར་ཕེབས་ཤག་གི་སྟ་གོན་མཛད་པར། བཤོན་ཕུན་ཆོགས་བརྒྱད་སྟུང་ཁམས་
འཆོ་མ་སོང་བས། ད་ཆ་གཟིམ་ཆུང་རང་ནས་ཀྱང་འཕྲེལ་ཆུལ་དུ་སྤྱགས་དམ་གསལ་
འདེབས་ཡོད་པ་མཁྱེན་ཞེས་གསལ་འདེབས་ཁྱེན་ (༡༩༡ བ་༩། ༩༡༠ བ་༡༠) ཐུལ་
བར་དངོས་སྟུ་ཞལ་མ་མཛལ་བར་རྗེ་ཉིད་སྤྱགས་པམ་ཆད་མེད་མཛད་ཅིང་། འོན་ཀྱང་
སྤྱགས་དམ་གསལ་འདེབས་ལ་སྟུ་གདུང་གི་མདུན་རང་དུ་ངོས་འགོ་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ཞེས་
ཕེབས་ཏེ་དགའ་ལྡན་ཡིད་དགའ་ཆོས་འདྲིན་ནས་ཀྱལ་ཆབ་བྱམས་པ་མགོན་པོ་སྟུ་
འཁོར་དང་བཅས་པ་སྟུན་བྲངས་ཏེ་ཡན་ལག་བདུན་པའི་སྟོན་ནས་དངོས་བཤམས་ཡིད་
སྟུལ་གྱི་མཆོད་སྤྱོད་སྟུ་ཆོགས་པས་མཆོད་ཅིང་། བྱམས་པ་མགོན་པོའི་སྤྱགས་གྱི་ཡེ་
ཤེས་དང་རྗེ་དེ་ཉིད་གྱི་སྤྱགས་རྗེ་གཉིས་དབྱེར་མེད་དུ་གཅིག་དུ་བསྐྱེད་ཏེ། དགའ་ལྡན་
གྱི་ཁིང་དུ་སྤྱགས་པ་མེད་པར་གཤེགས་པའི་སྟུན་དམིགས་སྟོན་གང་ཟབ་བཀའ་དིན་ཆེ་
ཁིང་། ཕྱག་མཛོད་གཉིས་ཀྱིས་མཆོན་ཞབས་འབྲིང་པ་ཆང་མར་འདུས་བྱས་མི་ཉག་
པའི་ངང་ཆུལ་ལས་བརྒྱམས་པའི་དབྱགས་དབྱུང་གི་བཀའ་བཟང་པོ་ཕེབས།

(༡༩༩ ཉ་༡། ༩༡༡ བ་༡) ཆོས་ཉེར་བརྒྱད་ཀྱི་ཉིན་ཅེས་ཐང་ལྷ་མཆོད་ཀྱི་ཉིན་
གཙོ་ཐུབ་པ་གསེར་གླིང་མར་བསྟོད་པ་དང་། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་བརྟན་བཞགས་བཅས་བཀའ་
ཚོམ་དགོས་ཆུལ་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་དེ་འཕྲུལ་དུ་སྟུལ། དུས་འདིར་མཆོན་
ཞབས་སྟུ་བཅར་སླ་མ་རྣམས་ཀྱིས་གཙོས་དོན་གཉེར་ཅན་མང་པོས་གྲུབ་མཆོག་དཔལ་
མོ་ལུགས་ཀྱི་སྤྱགས་རྗེ་ཆེན་པོ་བཅུ་གཅིག་ཞལ་གྱི་བཀའ་དབང་ཟབ་མོ་རྫོགས་པར་
གནང་དགོས་ཆུལ་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་ཆོས་བཅུ་གཅིག་ཉིན་ཆོམས་ཆེན་རྟིང་
པར་སྤྱགས་ཕེབས་ཏེ་མཆོན་ཞབས་སླ་མ་རྣམས་དང་བཅས་ས་ཆོག་གི་རིམ་པ་རྣམས་
མཛད་ཅིང་། ཆོས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུ་ཆར་གསུང་ཆོག་གི་རིམ་པ་རྣམས་ལེགས་པར་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཛམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཛམ་གླིང་ཐ་སྤྱ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་གཉིས་དང་། ཞབས་པད་བཞི། བྱང་ཇ་སག་
སེར་འབྲས་དགའ་གསུམ་དང་། རྒྱུད་ལྷོད་སྤང་བཅས་ཀྱི་མཁན་པོ་དང་། སྤྱི་མ་གྲ་
དམངས། བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་པ་འདུས་པ་མི་བྱངས་སུམ་སྟོང་ལྷག་ཙམ་དང་། བླ་
འཁོར་ཞབས་གས་དང་བཅས་པར་དབང་གི་སྟ་གོན་གྱི་རིམ་པ་རྣམས་གསུང་བཤད་
རྒྱས་ལ་གསུང་དཔངས་མཐོ་བ་སྟུལ།

(༡༩༩ བ་༣། ༩༡༡ འ་༥) ཆོས་བརྒྱ་གསུམ་གྱི་སྤྲ་ཆར་དབང་གི་གསུང་ཆོག་
རྣམས་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས། དབང་དངོས་གཞི་རྒྱ་ཅོད་པན་མཐའ་རྟེན་དང་བཅས་པ་
ཕྱག་ལེན་མ་འབྲུལ་ཞིང་། གསུང་བཤད་དཔྱིས་ཕྱིན་པས་མཆོག་དམན་བར་པ་ཀུན་གྱི་
ཡིད་ལ་འཐད་ཅིང་། སེམས་རྒྱུད་ཆོས་ཀྱི་ལམ་དུ་བརྒྱུར་བྱས་པའི་བྱིན་རྒྱལ་གྱིས་དེ་
མ་སྟོང་ཞིང་བག་ཆགས་འཛོག་པའི་དབང་གིས་རྒྱུད་ལེགས་པར་སྟོན་པར་མཛད་དེ།
ཆོས་གསན་པ་ཆང་མས་བྱས་འདུད་སྤྲ་ན་མེད་པས་མཆོད།

(༡༩༩ ཉ་༡། ༩༡༢ ཐ་༡༠) དེ་ནས་གཟིམ་རྒྱུད་དུ་ཐེབས་ཐོག་བཀའ་ལས་ཁ་
སང་དེ་རིང་དབང་བརྒྱུར་གྱི་རིམ་པ་རྣམས་གྲ་འགྲིག་ཅིང་ལེགས་ལམ་ཆེ་བ་བྱུང་།
དབང་རྩལ་གྱིས་སྐྱབས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ལག་པ་ཁོ་བོ་ལ་རྒྱུང་གི་འདུག་པས་སྦྱིར་
མཁའ་བྱལ་གྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་། སྟོས་ཆོས་ལྷ་འདི་ཉིད་དུ་འདུས་པའི་འགྲོ་
བ་འདི་རྣམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྟུག་བསྐྱེད་ཐམས་ཅད་དང་བལ་བ་དང་། བདེ་
བ་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་ན་ཅི་མ་རུང་སྟུམ་དུ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྟིང་རྩེ་དང་
བྱམས་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཀྱང་ངམ་ངམ་དུ་སྦྱེས་པ་ཞིག་བྱུང་གསུངས། དེའི་ཕྱི་རོ་རྩེ་ཉིད་
སྟོན་འཁོར་དང་བཅས་པ་སྦྱང་གནས་ཀྱི་ཆོ་ག་ཐུགས་ཉམས་སུ་བསྟར་རྒྱུའི་ཐུགས་
དམ་རྟེན་དུ་འཕགས་པའི་སྦྱོར་བརྟན་ལོ་གེ་ཤར་དང་། བྱལ་དབང་དཔལ་མོའི་ཐུགས་
དམ་རྟེན་ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོ་ཕྱག་སྟོང་རྒྱུན་སྟོང་། སྟོལ་མ་གླིང་དགའ་མ་སོགས་སྟུན་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

འདྲེན་པར་མཛད་ཅིང་། འཕགས་པ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་དགྲིལ་འཁོར་བྱིས་ཐང་ཞལ་
ཕྱི་སྟེ་སྣ་ལཱའི་མཆོད་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང་བཅས། ཆོས་བརྒྱ་བཞི་ལག་རིས་མཐོང་
ཅམ་ལ་ཐོག་མར་ཡ་རྗེ་རང་ཉིད་ནས་ཐེག་ཆེན་གསོ་སྦྱོར་གི་སྟོམ་པ་བཞེས་ཤིང་། དེ་
ནས་གསུང་ཆོག་ཞབས་ཕྱི་གསོལ་གཟིམ་མཆོད་གསུམ་སོགས་ནང་མ་ནམས་དང་།
མཆོན་ཞབས་དགེ་བཤེས་ཆང་མ། ཏུང་འཁོར་ལས་ཆོན་པ་འགའ་ཞིག་དང་། དགེ་
སྦྱོར་ཁ་ཤས་བཅས་ལ་གཟིམ་ཆུང་ཉི་འོད་དུ་བཞུགས་ཁྱི་སྟེར་གདན་གྱི་ཐོག་ནས་ཐེག་
ཆེན་གསོ་སྦྱོར་གི་སྟོམ་པ་འབོགས་ཆོག་བཀའ་རྒྱུ་བསྐྱེད་པ་ཉེ། ཐམས་ཅད་སྦྱང་བར་
གནས་པར། ཆོག་གྲུ་བ་བྱིངས་ནས་བདག་ཅག་ནམས་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་ལྟན་
ཅིག་ཏུ་འདི་འདྲའི་སྒྲུབ་ཆོག་ཉམས་སུ་ལེན་བྱར་ཡོད་པ་ནི་ཨེ་མ་བསོད་ནམས་དང་
སྐལ་བར་ལྡན་ནོ། ཞེས་དགའ་བའི་ཅ་ཅོ་སྟོག་ཅིང་། གསུང་ཆོག་ཀྱང་ཕྱག་ལེན་ཐུན་
སུམ་ཆོགས་པས་ཕྱི་རབས་ཀྱི་སྐལ་ལྡན་ནམས་ལ་འདོམས་པའི་ཕྱིར་དུ་ཆོ་གའི་སྦྱོར་
དངོས་རྗེས་གསུམ་བརྒྱད་ལྡན་སྒྲ་མ་དམ་པའི་ཕྱག་བཞེད་བཞིན་དུ་ཐུགས་ཉམས་སུ་
བསྟར་བར་མཛད། ཟུང་པར་ཕྱག་འཆལ་གྱི་སྐབས་སྐྱེ་ཤ་བྱིངས་ལས་བརྒྱ་འགྱུར་གྱིས་
ཡང་བའི་ཚུལ་བཞེས་པས་དེར་འདུས་པ་ཆང་མའི་ཡིད་འདུན་པར་མཛད་དོ། །

(༡༩༥ བ་༥ ༡༡༩ འ་༩) ཆོས་བརྒྱ་དྲུག་ཉིན་མཇུག་ཆོག་གྲུབ་པ་དང་། རྫོང་
རྒྱབ་སྒྲུའི་ཕོ་བྲང་ལ་ཞིག་བཟོ་ལེགས་པར་གྲུབ་པའི་ (༡༩༥ ཉ་༣༡ ༡༡༩ ཐ་༩) གནས་
གཟིགས་དང་འབྲེལ་བའི་རྟེན་བརྟེན་པར་རབ་གནས་མེ་རྟོག་འཐོར་བ་དང་ཆབས་
ཅིག་རྟེན་སོ་སོར་སྟན་ཤལ་དང་སྣ་ལཱའི་མཆོད་སྲིན་རྒྱ་མཆོས་མཛོན་པར་མཆོད་པར་
མཛད་ཅིང་། འདི་སྐབས་ཐན་པས་སྟོད་བརྒྱད་ཐམས་ཅད་ཤིན་ཏུ་མནར་སྦས་ཡིན་
ཀྱང་ཡ་སྦྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་ཕོ་བྲང་ནས་ཞལ་དགྲིལ་བཅོལ་ལཱའི་སྒྲ་བ་དབྱིངས་སུ་ཤར་
བ་ནས་བཟུང་ནམ་མཁའ་ལས་སྲིན་གསར་ལང་ལོང་དུ་འབྱིགས་ཤིང་། དེའི་མཆོན་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་སྤྱ་ཡངས་པའི་རྒྱན།
ཐོག་ཐག་ཆར་བེམ་བུའི་རྒྱན་གྱིས་འཁྱོངས་པ་བབས་པས། ཤེས་ལྷན་ཆང་མ་ཡསྐབས་
མགོན་ཆེན་པོའི་བཀའ་ངིན་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པ་ཞིག་བྱང་།

(༡༧༥ ཉ་༥། ༡༧༥ འ་༡) ཏུག་པའི་ཆོས་བཞི་ནས་བཟུང་ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་
ཆའི་བྱང་ནས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་མཛུབ་ཁྲིད་གསན།

(༡༧༦ ཉ་༥། ༡༧༦ ཐ) ཏུས་འདིར་གོར་དམག་གི་བེང་ཆ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་།
ཁྱད་པར་གཡའ་ཨི་བན་དང་ཞབས་པད་ལྷན་རྒྱས་སྐྱེ་མཁུན་ཏུ་བཅར་ནས་གོར་དམག་
ནམས་བཟླ་ཤིས་ལྷན་པོར་འབྱོར་ཉི་ཡོད་འདུག་པ་ཙམ་མ་ཟད། རྒྱགས་འདིར་ཡང་མི་
ལྷགས་པའི་ངེས་པ་མི་འདུག་པས། དེས་ན་ཡུ་ལའི་སླ་མ་སྐྱ་གཅེས་པས་རེ་ཞིག་རྩ་
སྒྲིང་ཙམ་དུ་ཆིབས་བསྐྱར་ཡོད་པ་ཞིག་དང་། བུ་ཨི་བན་ནས་ཡཔཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་
གདན་འདེན་ཁྱུས་ཏེ། ཆོས་ཉིར་ལྷ་ཙམ་ལ་འདིར་ཐེབས་ཆོད། ཆོས་ཉི་ཤུ་ཏུག་ཙམ་
ལ་ལྷན་རྒྱས་འདི་ནས་ཆིབས་ཐོག་ཏུ་ཐེབས་དགོས་ལྷགས་ཁྱུས་པས་བཀའ་ལན་ལ་
གོར་དམག་གྱི་དམག་དབུས་ལ་ལྷགས་སྐབ་པ་ཡོང་མི་འགོ་བས། ཡཔཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་
ཐེབས་བསྐྱར་ཞིབ་ཆ་གསུང་མོལ་མཛད་ཆོག་ཅེས་བཀའ་ཐེབས།

ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་ནས་ (༡༧༧ ཉ་༥། ༡༧༧ འ་༡༡) མ་གཅིག་དཔལ་ལྷས་
གཙོས་པའི་ཆོས་སྤང་ནམས་ལ་བདེན་པ་བདར། དམོད་པོར་སྡོན་དུ་འགོ་བས་འཕྲིན་
ལས་དྲག་ཏུ་བསྐྱལ་བར་མཛད་འདུག་པར། སྐྱེ་འཁོར་ནམས་ཀྱིས་མཐོང་ཡུལ་དུ་མ་
གཅིག་དཔལ་ལྷའི་དབུ་དབུལ་ནས་རྩལ་ཚུ་ལྟ་བུའི་བེམ་བུ་སྐྱ་ཁྲོམ་ཁྲོམ་འཇག་ཅིང་
ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་ཉིད་ནི་དྲག་པོའི་གཟིགས་སྤངས་ཀྱིས་སྐྱ་མི་འཇུམ་པར་
མཉམ་གཞག་སྐྱ་ཅིག་ཏུ་བཞུགས་སོ། །དེ་ལས་བཞེངས་མ་ཐག་ཞལ་འཇུམ་པ་དང་
བཅས་ཏེ་ད་ནི་གོ་རྒྱ་དབུས་ལ་འབྱོར་སྐབ་པ་མི་འདུག བཟླ་ཤིས་ལྷན་པོ་ལ་འདི་འདྲ་
རང་ཡོང་བསམ་པ་མ་བྱུང་བྱང་། སྤྱ་སོར་རྒྱལ་བ་དབེན་ས་པ་ཆེན་པོ་ནས་རྗེ་བཙུན་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ།

འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་གསང་ལུང་ཡི་གེར་འགོད་པར་མཛད་པ་ལས། བཟ་ཤིས་ལྷན་པོར་
མཐའ་དམག་གི་འཛིགས་པས་ཉམས་རྒྱུད་ཆེན་པོ་འབྱུང་ཞེས་ལུང་བསྟན་འདུག་པ།
ད་ནི་ལུང་དེ་ཉིད་ཀྱི་དུས་བབ་དངོས་སུ་མཐོང་བ་ཡིན་འདུག་པས་༡༩༥༥ བ་༣། ༡༧ བ་
འདི་དག་ཕྱིར་བསྟོག་ཕྱིར། ད་དུང་རིམ་གྱོ་ནན་བསྐྱེད་དགོས་པ་འདུག་ཅེས་ཡསྟབས་
མགོན་ཆེན་པོ་རང་ནས་ལྷ་མོའི་བསྐྱེད་འཕྲིན་རྒྱུན་འབྱོར་དང་། ཆོ་མཚོག་བསམ་
གཏན་གླིང་དུ་འཇུག་ཆ་སྟོང་ཉེ། ལྷ་མོའི་བསྐྱེད་འཕྲིན་དགོས་པའི་བཀའ་
བསྟུར་ཡང་སྟུལ། དུས་དེར་དག་པའི་གཟིགས་སྤང་བྱང་མཆར་བ་ཞིག་བྱུང་བ་སྤང་
ཡང་། ལྷན་མོང་དུ་བསྐྱགས་པར་གྱུར་འོས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ཆོས་ཉི་ཤུ་དྲུག་ཉིན་
ཡཔ་ཆ་ཆེན་མཚོག་སྟུལ་རིན་པོ་ཆེ་པོ་བྱུང་དུ་ཆིབས་བསྟུར།

(བསྟུས་)གསེར་ཞལ་ལྷན་རྒྱས། (༡༩༥༥ བ་༦། ༡༧ འ་༥) དེ་ནས་ཨི་བན་
ལྷན་རྒྱས་དང་ཞབས་པད་རྣམས་སྟུ་བཅར་གྱིས། གོར་དམག་རྣམས་བཟ་ཤིས་ལྷན་པོ་
ནས་སྤང་རོང་བྱེད་ཤས་ཀྱི་ཆོས་ཉི་ཤུ་གསུམ་ལ་ཐོན་འདུག་པ་ད་ཆ་རྒྱུང་ཡང་ཐག་
ཉི་བས་བཞུགས་མི་ཐུབ་ཅིང་། ཆབ་མདོ་བར་ཆིབས་བསྟུར་གནད་དགོས་འདུག་ཅེས་
ཞུས་པར། (༡༩༥༥ ཉ་༡། ༡༧ བ་༣) རྩེ་ཉིད་ནི་འབྱུང་འགྱུར་གསལ་ལེར་གཟིགས་པས་
དེ་དག་ལ་ཐུགས་སྤང་མི་མཛད་ཅིང་། (༡༩༥༥ ཉ་༤། ༡༧ བ་༦) རྒྱུན་དམག་ཕྱོགས་
འདིར་ལྷགས་ཐུབ་པ་མི་ཡོང་བས་ད་དུང་ངེད་ནས་བརྟག་པ་བྱེད་ཅིང་། བྱེད་(ཨི་བན་
)གཉིས་ནས་ཀྱང་དགོངས་པ་མཐོ་སྒྲོན་མ་མཛད་ན་འདི་སྒྲོར་སྤར་ཡགོང་མ་ཆེན་
པོར་སྟན་ཞུ་བྱེད་དགོས་གཤིས། ལྷིང་ཆ་གང་ཆེ་མཛད་ཅེས་ཐེབས་ཤིང་། ཨི་བན་
གཉིས་ནས་ཀྱང་འདི་སྒྲོར་འགྱུར་གཞིར་གྱུར་ན་སྤར་དགེ་སྒྲོན་ཅི་ཡོང་མི་ཤེས་པས།
ནོམ་ཆི་ཨེར་ཉི་ནི་མཁན་པོ་དང་། བཀའ་སྒོན་རྣམས་ཀྱང་ཡ་མོན་དུ་ད་ལྟ་བྱོན་ཞེས་
ཁོང་རྣམས་ལ་མ་སང་ཡ་མོན་ལྷན་རྒྱས་ཆོགས་ཐོག་དུ། སེ་འབྲས་ཀྱི་སྒྲ་མ་ཆེ་བཞེས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བརྒྱུད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་གླིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

ཆང་མས་ཀྱང་། ཚུལ་དེ་ཐོས་པས་ཡ་མོན་དུ་བྱོན་ནས། འདི་སྒོར་རྒྱན་དམག་ཕྱོགས་
འདིར་ལྷགས་སྤབ་པ་མི་ཡོང་ཞིང་། གལ་ཏེ་བྱུང་རུང་དཔལ་ལྷན་སླ་མའི་སྐྱུ་ལ་བསྟོ་
བའི་འབྱུང་པོ་འདི་དག་ནམས་རང་ལ་རྒྱས་པ་ཅི་ཡོད་ཀྱིས་མ་བསྐྱལ་ན། དེད་ཆོས་པ་
ནམས་ལ་རྟོ་རྟེ་ཐེག་པའི་ཚ་ལྷུང་འབྱུང་བས། དེད་སླ་མ་ནམས་ནས་དྲག་པོའི་འཕྱལ་
འཁོར་གྱི་སྟོ་ནས་གཞན་སྟེ་ནམས་རྒྱབ་རྟེན་གྱི་ལྷ་དང་འཕྲལ་ཞིང་། ཐེས་པ་གཟིར་
དུ་བརྟག་སྟེ་ལྷ་ལམ་དུ་གཏོང་བའི་དམིགས་པ་དང་། ཅི་སྟེ་འདིར་ལྷགས་ཀྱང་གཡལ་
གྱི་དབྱེ་འཐབ་ལ་བྱང་བའི་གྲུ་པ་ཡང་སྟོང་སྤྲག་མང་པོ་ཡོད་པས་ཁོ་པའི་དབྱུང་ལ་དེ་
ཅམ་འདིགས་མ་དགོས་ཤིང་། ཡ་རྒྱལ་བ་ཡབ་སྐུ་འདི་ག་རང་དུ་བཞུགས་ཆོག་པ་མ་
གནང་ཆོ། ལྷ་ལྷན་འདི་ན་ཡོད་པའི་མི་པལ་ཆེར་ནི་ཕྱོགས་འདིར་མི་འདུག་པ་ཤས་
ཆེ་བས། བོད་འདིའི་རྟེན་མཆོག་རྩོམ་པོ་ལྟ་བུ་ཆེ་ནམ་གཉིས་དང་། པོ་ཏྲ་ལའི་ནང་
བཞུགས་གྱི་གསེར་གདུང་ནམ་གཉིས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་བོད་གྱི་རྟེན་མཆོག་དང་། བྱང་
ཁོར་ནམས་ཀྱང་གོད་ཉམས་ཆག་དུ་གྱུར་ན་སྤར་ཡགོང་མ་ཆེན་པོ་དགོངས་འཆོམས་
གྱི་རྒྱ་བྱེད་པས། དེ་བས་ང་ཅག་སེའབྲས་དགེ་གསུམ་གྱི་གྲུ་གཞོན་ནམས་ནས་པོ་ཏྲ་ལ་
དང་། ལྷ་ས་བཅས་སྤང་ཆ་ཁས་ལེན་ཞུ་བས་ཡཏྲ་ལའི་སླ་མ་པོ་བྱང་དུ་བཞུགས་ཆོག་
པ་དགོས་ཞེས་ཞུས་པ་ན། ཨི་བན་གཉིས་ནས་ཀྱང་ཡ་རྒྱུབས་མགོན་ཆེན་པོ་ནས་གོར་
དམག་ཕྱོགས་འདིར་ཡོང་མི་སྤབ་ཅེས་ཞུས་ཀྱིས་བཞེས་པ་དང་། སེའབྲས་ནས་ཕྱོགས་
འདིར་བྱུང་རུང་སྤང་ཆ་ཁས་ལེན་བྱེད་རྒྱུའི་ཞུ་བ་བྱུང་བར་བརྟེན་ཡགོང་མ་ཆེན་པོར་
སྟན་ཞུ་བས་པ་ནི། ཨི་བན་གཉིས་རང་གིས་ཆབ་མདོ་བར་གདན་འདེན་ཞུ་ཤག་ཡིན་
ཀྱང་། ཡཏྲ་ལའི་སླ་མ་དང་། སེའབྲས་པ་སོགས་ནས་གོང་བཞིན་གྱིས་གདན་འདེན་ཞུ་
མ་བརྟག་ཚུལ་དོན་རྟོག་པའི་སྟན་ཞུའི་དལ་ཅེ་ཡང་སྤུལ།

(༡༩༩ ཉ་མ ༡༣༠ འ་༤) དེ་ནས་ལྷ་ཁོལ་དུ་ད་ཆ་ཡ་རྒྱུབས་མགོན་ཆེན་པོ་པོ་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ།

བྱང་རང་དུ་བཞུགས་གདན་འངགས་རྒྱ་ལས་འདི་དག་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱོགས་ཐེབས་
རིགས་གཏན་ནས་གནང་རྒྱ་མིན་ཞེས་སྟན་པའི་དེལ་ཆེན་བསྐྱགས་པ་ན། ཕྱོགས་
འདིར་འཁོད་པའི་སེར་སྐྱ་མཐའ་དག་དགའ་བདེའི་དཔལ་ལ་འཁོད།

(༡༩༩ བ་༡ ༡༡༡ བ་༦) དེ་ནས་ཡགོང་མ་ཆེན་པོའི་གསེར་ཡིག་གི་བཀའ་
ལྟར་ཐེབས་པར། ཨི་བན་གཉིས་ནས་རྒྱ་ལའི་སྤྲ་མ་ཆབ་མདོར་གདན་བྱངས་ཏེ་པོ་ཏ་
ལ་རྒྱན་མ་ལ་སྤྲོད་ཅིས་བྱས་འདུག་ཀྱང་། ཡར་ལའི་སྤྲ་མ་ནས་དོན་ཚབ་ཆེན་པོ་འདི་
ཐག་བཅད་ནས་པོ་ཏ་ལར་བཞུགས་འདུག་པ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ཚུལ་དང་། བཱུ་ཨི་པས་
པཎ་ཆེན་ཨེར་ཏེ་ནི་བཀྲ་ཤིས་སྟུན་པོ་ནས་འཁྲིད་འདུག་པ་ཨེར་ཏེ་ནི་སྐྱ་ན་ཕྱ་བས་
ཉིས་པ་མེད། ཨི་བན་གྱི་བྱ་བ་མ་འོས་པ་བྱས་ཚུལ་དང་། སེ་འབྲས་གྱི་སྤྲ་བྱ་ནམས་ནས་
བསྟན་སྲིད་གྱི་ཞབས་བྱི་ཡག་པོ་ཞུས་པ་སྤྲ་མ་རྒན་པ་གཉིས་ལ་བདག་རྒྱུན་གནང་
རྒྱུར། སྤྲ་མའི་མིང་གསེར་སྟན་དུ་ཞུ་དགོས་ཚུལ་སོགས་གྱི་བཀའ་ཡིག་ཐེབས། གཞན་
ཡང་ཡགོང་མ་ཆེན་པོ་ནས་ཡར་ལའི་སྤྲ་མ་དང་། སངས་རྒྱས་གྱི་བསྟན་པ་ལ་ཐུགས་
བསྐྱེད་གྱི་གོར་དམག་ཕྱིར་བསྐྱོག་ཕྱིར་ལྟ་དམག་འབུམ་ཕྱག་གཏོང་རྒྱ་དང་། དེ་དག་གི་
ཕོགས་ཐོབ་དོ་ཆད་ཁྲི་ཆོ་བརྒྱ་ཐམ་པ་གསོལ་རས་གནང་ཚུལ་སོགས་གྱི་བཀའ་ཡིག་
ཀྱང་ཐེབས།

(༢༠༠ ཉ་༡ ༡༡༡ འ་༡) ཏུས་འདིར་ཡགོང་མ་ཆེན་པོ་ནས་མཐའ་དམག་
ཕྱིར་བསྐྱོག་པའི་ཆེད། (བཏུས་)སྤྱི་ཁབ་ཀྱང་ཐང་ཆེན་པོ་དང་། དམག་དཔོན་ཏས་
ཀྱང་། ལྟ་དམག་འབུམ་སྒྲེའི་ཆོགས་དང་བཅས་མངགས་པ། ཆོས་ཉི་ཤུ་གསུམ་ཉིན་
ཀྱང་ཐང་ཆེན་པོ་ལྟ་སར་ཐེབས། ཐེབས་བསུའི་རིམ་པ་གཟབ་རྒྱས་དང་བཅས་ཅེ་པོ་
བྱང་ཆོམས་ཆེན་རྟིང་པར་ལོ་གསར་ནང་བཞིན་གྱི་རྒྱན་འབྲེམས་དང་འབྲེལ་དགའ་
སྟོན་དཀར་སྤྱོད་རྒྱས་པར་གནང་། དེའི་ཕྱི་ཉིན་ (༢༠༡ བ་༡ ༡༡༥ འ་༡) ཀྱང་ཐང་གི་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

ལས་དོན་པ་ཅུན་ཅི་བཞི། ཀ་ལན་༡། བོད་བཞུགས་ཨེ་ཨི་པ་བཅས་སྐྱེ་མདུན་དུ་བཅར་
ནས་མཚམས་ཁྱུ་ཁ་བཏགས་དང་བཅས་ས་མཚམས་ཀྱི་ལས་དོན་སྒྲོར་གྱི་བཀའ་འདི་
ཁྱས་པར། སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་ནས་ཀྱང་བོད་མེད་ས་བདེ་ཕྱིར་དུ་དགོངས་ཏེ་དང་
པོ་ས་སྤེལ་བདེ་གཟར་བྱང་ལུགས། དེ་སྐབས་ཀྱི་ལས་དོན་བྱེད་མིས་ཆུ་དོང་སོག་ཤེས་
སུ་བཞག་ལུགས། དེར་བརྟེན་ཁོ་པ་ངན་པ་བྱས་རྒྱལ་གྱི་བསམ་པས་འདི་ལོའི་དུས་
ཁྱེམས་བྱང་ལུགས། ད་ཆ་གནམ་གྱི་ལྷ་ཡལོང་མ་ཆེན་པོས་ངེད་དང་བོད་ཀྱི་སྐྱེ་འགོ་
སྐྱེ་ལ་དགོངས་ཏེ་བཀའི་མདུན་ན་འདོན་དཔོན་འཁོར་ལྷ་དམག་འབུམ་སྤེའི་ཆོགས་
དང་། ནམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱི་སྒོ་འཕར་བྱེ་སྤེམ་ཁོ་དགའི་དཔལ་འབྱོར་གཏེར་བཞིན་
དུ་འཛད་མེད་གཏོང་བའི་མཛད་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་། བོད་འབངས་ལ་
བྱམས་གཟིགས་སྤྲོ་ན་མེད་པ་ཡིན། ད་ཁྱེད་བཀའི་སློན་ཆེན་ནས་ཀྱང་། ཡལོང་མ་ཆེན་
པོའི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་དང་མཐུན་པར། སྤྲེལ་སྐྱེམས་རྒྱུ་པོའི་དམག་འདི་བཞིན་
ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་འཕྲད་པའི་ཐུན་པ་བཞིན་དུ། ཆེག་མེད་དུ་བཏང་སྟེ་ (༡༠༡
བ་༦། ༡༡༤ འ་༤) ཐག་གཙང་ཆོད་ཅིག་དགོས་ཞེས་བཀའ་ནན་ཆེ་བ་ཐེབས། ཁོང་
པ་རྣམས་ནས་ཀྱང་ཀྱང་ཐང་ཆེན་པོར་དེ་དོན་ཁྱས་འདུག་པར། ཡམས་ཅད་མཁྱེན་
པའི་དགོངས་པ་དཀྱིལ་ཆེ་ལ་ཟབ་ཅིང་བརྒྱུད་བ་ཡིན་པས་སློན་པོ་ཆེན་པོ་ཡང་ཤིན་
ཏུ་དད་ཅིང་། ལྱས་བཏུད་ཆེ་བསྐྱེད་དང་། ལོང་མ་ཆེན་པོར་ཡང་བཀའི་ཐེབས་སྒོ་འདི་
ལྟར་བྱང་ཚུལ་སྤུལ།

(༡༠༡ བ་༡། ༡༡༧ འ་༤) དེ་ནས་ཡབ་སྐུ་རྒྱས་དང་ཀྱང་ཐང་ཆེན་པོ་
བཅས་གཟིམ་རྒྱུད་ཉི་འོད་དུ་ཐེབས་ཏེ་དཀར་སྐྱོ་རྒྱས་པའི་ཐོག་ དེ་རིང་ངེད་ཀྱི་གཟིམ་
རྒྱུད་ལྟེ་བར་ཨ་ལི་ཏུ་ཆེན་པོ་ཐེབས་པའི་སྤྲེལ་ཡེར་ཡིན་ཞེས་ཁ་བཏགས་ནང་མཛོད།
ཆེ་དཔག་མེད་ཀྱི་སྐྱེ་བརྟན་བཅས་སྐྱལ་བར་གྱས་པས་བཞེས། འདི་ཐོག་ལས་དོན་གྱི་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

སྒོར་ལ་བཀའ་འདྲི་དུ་མ་ཁྱུས་པར་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་ནས་ཀྱང་དེ་དང་དེ་འདྲ་
ལ་འཕུལ་ཐུགས་སུ་དགེ་བའི་བཀའ་ལན་ཐོགས་མེད་དུ་སྦྱལ་བས་སྒོན་པོ་རིན་པོ་ཆེ་
ཡང་ལས་དོན་འདི་སྒོར་གྱི་ཐུགས་དོགས་ནམས་ལྟག་མེད་དུ་ཆོད་པས་ཡསྐབས་མགོན་
ཆེན་པོར་ཐུགས་དད་ལྟག་པར་འཕེལ་ཞིང་། ཕྱིས་གོང་མ་ཆེན་པོ་དང་མངལ་སྐབས་
བཀའ་འདྲི་ཕེབས་པའི་ལན་དུ། ཡཏུ་ལའི་སླ་མ་ནི་ཡང་དག་པའི་དོན་གསལ་བར་
གཟིགས་པའི་སངས་རྒྱས་དངོས། གཞན་གྱི་རི་བའི་ལན་ལྟོན་པ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་
མཁྱེན་པ་ཅན། དེད་དཔོན་དམག་ནམས་ཀྱི་སྒོ་ཡུལ་ནས་དཔྱད་ཅིང་དག་བསྐྱར་བས་
མ་ཆོད་པའི་དོན་རྩ་ཆེ་བ་ནམས། ཁོང་ལ་ཁྱུས་ན་དེ་དག་འཕུལ་དུ་ཐག་གཅོད་པ་ཞིག་
འདུག་ཅེས་ཁྱེད་པར་མཛད་པས་གོང་མ་ཆེན་པོ་ཐུགས་དཔྱེས་ནས་དེད་ཀྱི་ཡཏུ་ལའི་
སླ་མའི་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནམས་ཁྱོད་ནས་དྲང་པོར་ཁྱུས་པའི་སླ་ཡེར་ཡིན་
ཞེས་ཀྱང་ཐང་ཆེན་པོར་ཁ་བཏགས་ཀྱི་གསོལ་རས་ཀྱང་གནང་ཞེས་གྲགས།

(༡༠༩ ཉ་༡། ༡༡༩ འ་༤) རྒྱ་བྱི་ (༡༠༩ བ་༥། ༡༡༩ འ་༦) སླ་བ་གསུམ་པའི་
ནང་དུ་ཀྱང་ཐང་ཆེན་པོ་ལྟ་དམག་འབུམ་སྒྲེའི་ཆོགས་དང་བཅས་གོར་དམག་འདྲེམས་
ཕྱིར་གཅོད་(བསྐྱུས་)ཐྱོགས་ལ་ཐོན། ཞབས་པད་བཤད་སྒྲ་དང་། མགོན་གཉེར་ལོ་རྒྱ་བ་
ཆོས་རྒྱ་མཆོ་སོགས་ཞབས་ཕྱི་དྲག་འབྲིང་མང་པོ་གཏོང་གནང་མཛད།

༡༡༽ གོར་བོད་འཁྱུག་པ་ཞི་ཞིང་ཐེ་གཏོགས་མན་དུ་དམག་དཔོན་ཕྱིར་བསྐྱོད་དང་ཡོངས་འདིན་
མཆོག་དགོངས་པ་རྒྱུགས་པ་དང་དེའི་ནམ་ཐར་བཀའ་ཚོམ། གོ་རྒྱའི་སྐབས་ཁྱེད་འབྱོར། ཡུལ་དབང་
མཆོག་གིས་ཚུར་བསྟན་སྟུན་ཚུལ་རེ་ཤར་བས་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གི་ཞབས་བརྟན་གཏོས་ཆེ་སྐབ་པ་
དང་། མགོན་པོ་མཆོག་ཉིད་ནས་ཀྱང་རྒྱུང་རིང་ཐུང་གི་སྐྱེ་རྒྱ་མཐའ་དག་གི་འདོད་པ་ཡིད་བཞིན་དུ་
སྒོང་བར་མཛད།

(༡༠༩ བ་༦། ༡༡༠ ཐ་༥) རྒྱ་སྐང་གནམ་ལོ་གསར་ཆོས་ཉིན་དཔལ་ལྡན་ལྟ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཛམ་དབའ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཛམ་གླིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

མོར་ཆོས་གཏོར་དང་། དགེས་སྟོན་ཉིན་ལྔ་ཕྱི་སོགས་ལ་སྦྱེ་རྒྱ་ཆེ་ཕྱ་ཆང་མས་ཉེན་
འབྱུང་ལེགས་འབྱུང་འབྱུང་བཞེས་སོགས་སྤར་བཞིན།

(༡༠༥ ཉ་༡། ༡༡༠ ཐ་༥ ལྟ་༡) ཆོས་ལྡན་ཉིན་གྲུང་ཐང་ཆེན་པོ་ནས། (༡༠༥ ཉ་
༡། ༡༡༠ ཐ་༤) རང་གི་ཡུམ་གྱི་སྐྱེ་རིམ་དུ་པོ་ཏ་ལར་དགོ་འདུན་བརྒྱ་ཆོ་ཁ་ཤས་ཤིག་
ཆོགས་པའི་ཐོག་ཡུ་ལའི་སྤྲ་མ་ཡང་ཆོགས་དབྱར་ཞུས་ཆོག་པ་དང་། དེ་མཚུངས་ལྟ་
སར་ཡང་དགོ་འདུན་བརྒྱ་ཆོ་ཁ་ཤས་ཀྱི་ཆོགས་དབྱར་རྗེ་དུང་ཏོ་ཐོག་ཏུ་ཕེབས་སུ་བ་
པ་ཞུ་རྒྱུར་གྲུ་པ་མང་ཉུང་དང་། ཆོག་རི་འབྲས་སོགས་ཡུ་ལའི་སྤྲ་མའི་དགོངས་དཔྱད་
ཡོད་པ་མཁྱེན་ཞུ་བར་མཛད་པ་ན། ཡ་རྒྱལ་མགོན་ཆེན་པོས་དེར་སངས་སྟོན་ལམ་
ཆེན་མོ་ཆོགས་པའི་སྐྱབས་པོ་ཏ་ལར་གྲུ་པ་ཏ་ཅང་མང་བ་ཆོགས་པའི་ལུགས་སྟོལ་
མེད་པས་གམ་བཅར་ནམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆང་ཆོགས་ཡོངས་ནས་སྟོལ་དཀར་གྱི་སྟོན་མེ་
སྐྱབ་བྱས་ཆོག་པ་དང་། ལྟ་སར་བུར་ཆོགས་ཀྱི་ཐོག་རྗེ་དུང་ཏོ་ཐོག་སུ་ཕེབས་པའི་སྐྱན་
སྤྲ་དང་། རྟ་སར་མ་བཅས་བསྐྱབ་རྒྱ་འདི་དག་གནད་སྤྱིན་ཡོང་བའི་བཀོད་བྱུང་འདི་
ཁ་ནས་བྱེད་ཅེས་ཕེབས་པ་དང་། དེ་ནས་ཆོམས་ཆེན་རྟིང་པར་ཉེན་དང་མཚོད་གཏོར།
མཚོད་རྩས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ནམས་ལེགས་པར་མཛད་དེ། སྟོལ་དཀར་ལ་བཞེན་པའི་ཆེ་སྐྱབ་
ཉིན་གསུམ་མཛད་པའི་ཆོགས་དབྱར་ཕེབས་ཤིང་། དུས་དེར་གྲུང་ཐང་རང་ཡང་སྐྱེ་ལ་
བཅར་ཏེ་གྲུས་བཏུད་སྤྲ་ན་མེད་པའི་ཐོག་ཆོགས་ཐེངས་གཅིག་རིང་མཉམ་བཞུགས་
དང་། དེ་ནས་གཟིམ་རྒྱུད་བཅར་ཆོག་པ་ཞེས་སྟོན་ཞུ་མཛད་པར་ཡོན་མཚོད་སྟོན་
རྒྱས་སུ་གཟིམ་རྒྱུད་དབང་ཁང་དུ་བཞུགས་པར། གསོལ་ང་གོ་འབྲས་ཀྱི་ཐོག་གསུང་
གླིང་ཤིན་ཏུ་འཕེལ་ཞིང་། གྲུང་ཐང་ནས་ངེད་ནི་ཡུ་ལའི་སྤྲ་མའི་སྐྱེ་མཁུན་འདིར་
སྐབས་རྗེས་སྤར་བྱིར་འགོ་མི་འདོད་པ་ཞིག་འདུག བྱིད་ནི་ཡང་དག་པའི་སངས་རྒྱས་
དངོས། ཅི་མཛད་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་མཛད་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། བདག་གྲུང་སྦྱེ་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

བ་སྟོན་མ་ཞིག་ཏུ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱེ་མཁུན་འདི་ག་རུ་བསྟན་ནས་སྟོགས་ཀྱིས་མཉེས་པ་
བསྐྱབས་པ་ཞིག་ངེས་པར་ཡིན་འདུག་པས། ད་དུང་སྐྱེ་འབྱེད་ཀྱི་རྩིས་སུ་བཟུང་དུ་
གསོལ་ཞེས་ཁོང་རང་གི་སྐྱེ་ལ་བཞེས་པ་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱོད་བཀོད་སྟན་སུམ་ཆོགས་པའི་
ལུག་མ་ངི་བཟང་བྱེ་མ་སྤར་མས་བྱར་བྱར་གཏམས་པ་ཞིག་འདུག་པ་སུལ།

(༡༠༦ བ་༡། ༡༡༡ འ་༡) དུས་འདིར་གོང་མ་མཆོད་ཡོན་གྱི་སྐྱུའི་གཟི་བྱིན་
དང་། དཀར་ཕྱོགས་པའི་ཆོས་སྦྱོང་སྤང་མ་ནམས་ཀྱི་མཐུ་སྟོབས་ལ་བརྟེན་ནས་གོ་རྟོ་
འགོ་དམངས་ལྷ་འབངས་སུ་ཚུད་པའི་གཟབ་གསོལ་གཏང་རག་ཏུ་གཟིམ་ཚུང་ཉི་འོད་
འབྱེད་པར་ཡི་དམ་ཞི་ཁྲོའི་ལྷ་ཆོགས་དང་། དམ་ཅན་ཆོས་སྤང་ཀྱི་མཆོའི་རྟེན་བཀའ་
པ། མཆོད་གཏོར་བསྐྱང་རྩིས་སྤྱོད་གཤོམ་སོགས་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་སྒྲ་བ་གཉིས་པའི་
ཆོས་གཅིག་ཉིན་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་གསུང་ཆོག་ཞབས་བྱི་རུ་སྒྲིང་བྲི་ཆེན།
ནང་མ་མཆོན་ཞབས། གྲུ་ཆང་ཆོགས་ཡོངས་བཅས་ནས་ལེགས་པར་མཛད།

(༡༠༧ ཉ་༥། ༡༡༥ ཐ་༡) ཆོས་ཉི་ཤུ་ཉིན་གྲུང་ཐང་ཆེན་པོ་དབང་ཕྱོགས་སུ་
ཐེབས་གོང་མཇལ་བྱུང་ཐེབས་པ་དངོས་འབུལ་གྱིན་ཏུ་གཟབ་ཅིང་། གཟིམ་ཚུང་དབང་
ཁང་དུ་ལྷན་རྒྱས་རྒྱན་རིང་ཐོག་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་ནས་ད་ལམ་གོང་མ་ཆེན་པོ་
ནས་ས་མཆམས་ལས་དོན་འདིར་ནང་གི་སྟོན་ཆེན་ཆེད་དུ་མངགས་པ་ལས། བ་རོལ་
པོ་ལྷ་འབངས་སུ་བཞེས་ཏེ་འཁྱུན་གཙང་ཆོད་དུ་མཛད་པ་བཀའ་ངེན་ཆེན་པོ་བྱུང་།
ད་དུང་ཉི་མ་རྒྱབ་ཕྱོགས་འདིར་གནས་པའི་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་ནམས་ (༡༠༧ བ་༡།
༡༡༥ ཐ་༡) སྤར་བཞིན་དུ་ཐུགས་བརྩེ་བ་ཆེན་པོས་བསྐྱངས་པ་ཞིག་དགོས་པ་ལགོང་
མ་ཆེན་པོར་སྟན་ཞུ་དགོས་ཚུལ་སོགས་བོད་ཀྱི་ལར་རྒྱུད་དགོངས་པའི་བཀའ་སྟོབ་རྒྱ་
ཆེར་སྟུལ། གྲུང་ཐང་ནས་གྲུང་། ད་ནི་ལྷ་ལའི་སྤྱོད་མཁུན་འདི་ནས་འགྲོ་བ་
གྱིན་ཏུ་འཆོར་བ་ཞིག་འདུག་རུང་། གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་དང་འབྲེལ་བས་ཆོས་ཉི་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

ཤུ་ལྷ་ཙམ་ལ་ཐོན་དགོས་འདུག་པར། ད་དུང་སྐྱེ་མདུན་དུ་བཅར་ཏེ་གསེར་ཞལ་མཇལ་
ཆོག་པ་དང་། དེད་ཀྱང་ཡལ་ལའི་སྤྲ་མ་དང་མཇལ་ནས་ལྷ་དགོན་མཆོག་ལ་གསོལ་
བ་འདེབས་ཤེས་པ་མ་བྱུང་ན་རང་ཉིད་སྤྲལ་བ་དམན་པས་ད་ནས་ལྷག་པའི་ལྷ་དང་།
བསྟེན་རྒྱུའི་ཆོས་སྦྱོང་ཇི་འདྲ་ཞིག་ལེགས་ཞེས་ཞུ་བར་མཛད་པར་ཡསྐྱབས་མགོན་
ཆེན་པོ་ནས་ཁྱེད་ནི་ཡགོང་མ་ཆེན་པོས་སྤྱགས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྟོན་ཆེན་ཡིན། དེས་
ན་ལྷག་པའི་ལྷ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་ན་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་ཆོན་ལ་
ཆེ་བ་དང་། སྐྱེན་རས་གཟིགས་དྲག་པོའི་སྐྱར་བཞེངས་པ་མགོན་པོ་ཡིད་བཞིན་ནོར་
བུ་ཡིན་པས་འདི་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་ན་འཕྱིན་ལས་སྐྱར་བྱུང་ཆེ་བ་ཡོད་པས། དེ་ལྟར་
མཛོད་ཅེས་རྗེ་རང་གི་སྤྱགས་དམ་ཉེན་གས་ནས་འཇམ་དབྱངས་དང་། མགོན་དཀར་
ཀྱི་ཐང་ཁ་དང་། གཞན་ཡང་སྤྱ་འཛིན་ལས་སྤྱབ་པའི་འཇམ་དབྱངས་སེང་གཞོན་མ་
གསེར་གྱི་གཏུ་ཅན། གནས་བཅུའི་སྐྱེ་ཐང་ག་མཚུངས། ཆེ་ལྷ་སྟོར་གསུམ་གྱི་ལི་སྐྱ།
ཕྱག་ཐེང་རྒྱན་ལྷན་སྟགས་གནང་ཆ་གཟབ་པར་མཛད།

(༡༠༧ བ་༥། ༩༩༥ འ་༡༡) ཆོས་ཉི་ཤུ་དྲུག་ནས་སྐྱེ་མཚམས་བཅད་རྒྱ་བཞུགས་
པའི་སྤྱགས་དམ་སྐྱེན་བཞིའི་རྣལ་འབྱོར་ཆག་མེད་དུ་མཛད།

(༡༡༠ ཉ་༩། ༩༩༧ འ་༤) འདི་དུས་ལྷ་སྒྲའི་ལུང་འགའ་ཞིག་དུ་ཡསྐྱབས་
མགོན་ཆེན་པོར་སྐྱེ་ཆེའི་ཆེ་འཕྲང་ཡོད་ཚུལ་དང་། དེ་དག་ཞི་ཕྱིར་དྲངས་མ་བཅུད་
འདེན་གྱི་སྟོན་མ་ཆེ་དབང་བཞེས་དགོས་ཚུལ་སྟགས་བྱུང་བས། ཡོངས་འཛིན་སྤྲུལ་
རིན་པོ་ཆེར་གསན་རྒྱན་བཞུགས་ཤིང་། སྐྱེན་ཐེབས་ཆེ་བས་གཞན་ནས་འདི་དག་
གི་རྒྱན་གསན་བཞེད་མ་མཆིས་ཀྱང་། སྤྲུལ་ལུང་བཞིན་དེས་པར་ཡསྐྱབས་མགོན་
ཆེན་པོ་ཉིད་སྤྱགས་མོས་པའི་སྤྲུལ་ཞིག་དུ་གསན་པ་ལེགས་བཞེས་ཐེབས། དེ་ནས་ར་
སྒྲིང་ཁྱི་ཆེན་འདི་བཞིན་སྐྱེར་ལུང་རྟོགས་ཡོན་ཏན་གྱི་མངའ་བདག་ཡིན་པར་མ་ཟད།

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ།

ཡསྟུབས་མགོན་ཆེན་པོ་ཉིད་སྐྱེ་ཐོག་སྔ་མ་ནས་ཀྱང་སྒོ་བ་གི་ཚུལ་བཟུང་སྟེ་དམ་
ཆོག་ལ་སྤེལ་མེད་པ་བཅས། འདི་དག་གནང་དགོས་གི་སྟན་ཁུ་ཡང་མཛད།

(བསྟན་)ཁྱི་ཆེན་ཉིད་ནས་ (༡༡༠ བ་༣། ༡༡༩ བ་༡༠) ཆོ་དབང་གོང་གསལ་
དང་། རྩོགས་མཚུངས་རྩ་པོ་ད་ནས་འབྱུང་བའི་འཛིགས་བྱེད་དམར་པོ་མདའ་གཞུ་
འགོངས་པའི་དུག་དབང་བཅས་གསན་རྒྱུ་འཛིན་གཞི་ལེགས་པར་གྲུབ་བསྟན་
གཟིམ་རྒྱུ་དབང་ཁང་དུ་སྐྱབ་ཆོག་སོགས་ཕྱག་ལེན་བཞིན་མཛད་ནས། ཆོས་ཉི་ཤུ་
གཉིས་ཉིན་ཆོས་བཀའ་དེ་དག་ལེགས་པར་གསན།

(༡༡༠ བ་༤། ༡༡༩ འ་༡) ལྷ་བ་བཞི་པའི་ཆོས་བརྒྱ་དགུ་ཉིན་བཅད་རྒྱ་ལས་
བཞེངས།

(༡༡༡ ཉ་༡། ༡༤༠ བ་༡) རྩོན་དུ་ཡོངས་འཛིན་པ་རྒྱེད་ཆེན་པོ་ཆེ་མཆོག་སྤིང་
དུ་ཕེབས་རྒྱུ་མཛུལ་ཁའི་སྐབས། ད་ནི་བན་ཀན་ན་ཀས་པས་པོ་བྱང་གི་ཡང་ཐོག་ལ་
འཛིག་དཀའ་ཅམ་འདུག་པ་རེ་ཞིག་མ་མཛུལ་བར་སྐབས་འདུག་ཐུགས་རྗེས་གཟིགས་
ཞེས། ལྷ་མ་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་རྩོན་དང་མཛད་པ་མི་འདྲ་ཅམ་དང་། ཡསྟུབས་མགོན་
ཆེན་པོས་ཀྱང་སྐར་མི་མཛུལ་བ་དགོངས་པས་ཆོད་པ་ཡིན་ནམ། ངའི་དྲིན་ཅན་སྒོ་མ་
ཞེས་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་འཕྲིང་བ་མཛད་ཅིང་། དེ་རྗེས་ཞབས་བརྟན་འབྲུལ་བར་སྐྱབ་བཅར་
སྟོས་ཁང་མཁན་པོ་ཆོས་འབྱོར་རྒྱ་མཚོ་གཏོང་བར་མཛད་པར། དགེ་སློང་རྣམས་གིས་
ཞབས་བརྟན་འབྲུལ་བ་དང་དུས་འགྲིག་པས། ལྷ་མ་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་དགྲེས་པ་ཆེན་པོ་
བྱང་འདུག་ཅིང་། ཕྱིར་འཁོར་གི་སྟན་ཁུར་ཡསྟུབས་མགོན་ཆེན་པོ་ཡང་ཤིན་ཏུ་དགྲེས་
པ་གནང་བྱུང་སྐྱབ་སྟེ་ཆེ་བས་ཆེ་བར་འཆར་ཅན་གནང་རྒྱུ་བཀའ་ཆོས་ཀྱང་
འདི་ལོ་ཆེ་སྤིང་རང་དུ་གནང་བའི་ཐོག་སྐྱེ་འཁྲུགས་བཞེས་པའི་བསྟན་བབ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་
ཡང་། སྐྱེ་དངོས་གི་གདུལ་བྱ་ཐ་མ་རྣམས་གི་རེ་བ་འབྲས་ལྟན་དུ་མཛད་པར་བཞེད་དེ།

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐོང་བརྒྱན་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་སྤྱ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

གཞན་གྱིས་བཤོལ་ཐབས་ཁྱེས་པ་སོགས་ལའང་མ་གསན་པར་བཀའ་ཚིག་སྒྲུབ་ཆགས་
སུ་མཛད། ཡ་རྒྱལ་མགོན་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ནས་ཀྱང་སྤྲོ་མའི་བཀའ་ངིན་སྤྲུགས་
ལ་བཅངས་ཏེ་གང་གི་ཞབས་བརྟན་དུ་དཔྱིད་ཆོས་སུ་འདུས་པའི་ཆོགས་པ་སྤྱི་དང་།
ཁྱེ་བྲག་ལ་བསྟེན་བཀྱར་རྒྱུ་མར་སྤྱལ་ཏེ་རིམ་གྱོ་སྤྱོད་པར་མཛད།

(༡༧༩ ཉ་ལ། ༡༧༩༩ འ་ལ) ཆོས་ཉི་ཤུ་བདུན་ཉིན་ (༡༧༩ ཉ་ལ། ༡༧༩༩ འ་༩)
སྤྲུགས་ཤིན་ཏུ་སྤྱོད་ཉམས་ཀྱི་ངང་དེ་རིང་ནས་སྤྲོ་མ་མཚོན་པའི་ཆོག་འཕར་མ་ཞིག་
ཁྱེད་དགོས་པ་འདུག་ཅེས་སྤྲོ་མ་དབྱ་མཛད་ལ་དེ་དོན་གྱི་བཀའ་ཡང་གནང་ཞིང་། ཉི་
མཚམས་ལ་ཆོ་སྒྲིང་ནས་དགོ་སྤྱོད་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ་འབྱོར་པར། སྤྲོ་མ་རིན་པོ་ཆེ་ད་
ནང་བཀའ་ཐེབས་སུ་དེ་རིང་ནི་ཡ་རྒྱལ་མགོན་ཆེན་པོས་དབྱས་སྤྲོ་མ་སྤྱལ་སྤྱོད་ཐམས་
ཅད་ལ་སྤྱོད་ཉེན་རེ་དང་། སེར་འབྲས་ཀྱི་དགོ་འདུན་ནམས་ལ་མང་པོའི་བསྟེན་
བཀྱར་གྱི་ཐོག་ཀྱི་རེ་ཐེབས་ངེས་ཀྱི་དངོས་པོ་སྤྲོ་མ་ཐག་ཅིག་སྤྱལ་སྤྱོད་འདུག་ཞུས།
དེ་ཡང་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་བསྟེན་པ་ལ་གོགས་མེད་པ་ཞིག་དང་། ཁོ་བོ་རང་ཡང་ཆོ་རབས་
ཐམས་ཅད་དུ་རྗེའི་བསྟེན་པ་དང་མི་འབྲལ་ཞིང་། བསྟེན་པའི་དོན་ལ་ཉམས་ལེན་
མཐར་ཐྱིན་པ་ཞིག་འབྱུང་བའི་སྤྱོད་འདུག་ཞུས་ཞེས་དབྱང་ཁྱ་སོགས་ཀྱང་སྤྲུགས་
དཔོན་བཀའ་ངིན་ཆེ་ཐོག་ནས། གསོལ་ཆོགས་ཀྱི་རྒྱབ་ཏུ་ཞི་དབྱིངས་སུ་མནལ་སོང་
བས་སྤྱོད་འདུག་གོང་བཞིན་སྤྲུགས་རྗེས་གཟིགས་པ་ཞེས་ཞུས་པར། ཡུད་ཅམ་ཞིག་
སྤྲུགས་ཤིན་ཏུ་པམ་པའི་དགོངས་པ་ལ་བཞུགས། དེ་འབྲལ་སྤྱོད་གདུང་རིན་པོ་ཆེར་བརྒྱ་
མཚོད། ནང་མཛོད་སྤྱོད་ལཱ་ལྟན་ཤལ། མཐུལ་འདོགས་ཡོད་ནམས་འབྲལ་བར་མཁན་
པོ་ལྷང་གོང་གཏོང་གནང་ཐོག་ དགོངས་རྗེས་ཞབས་ཕྱིར་བསྐྱད་པའི་སྤྱོད་རྗེས་གང་ཅི་
མཛོད་པ་དང་བསྟེན་ཏེ་ཐལ་ལུས་མེད་པའི་གནད་སྤྱིན་དགོས་ལུགས་དང་། དེའི་ཕྱི་
ཉིན་རོགས་ཁྱེད་འདོད་དཔལ་དོད་མ་ཆ་རྟེ་རྗེ་དུང་ཡང་སྤྱལ།

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

(༡༡༤ བ་༣། ༡༤༦ བ་༣) ལྷ་བ་དྲུག་པའི་ཆོས་བརྩ་དགུ་ཉིན་ནོར་སྤིང་དུ་
ཆབ་ཀྱི་འཕྲོད་བཞེས་ལ་ཆེབས་བསྐྱར་བར་འདི་དུས་ཚུ་ཆེ་གཤིས། ཞོལ་པ་སོགས་ནས་
སྒོས་མི་བྱུང་པའི་སྟན་ཁུ་ཕུལ་བ་ན། ཡསྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་ནས་ཕྱག་ནས་ཞིག་སྟུལ་
ཏེ་འདི་རགས་ཁ་ནས་ཚུ་ལ་འཕྲོད་སྒྲིབ་མི་འབྱུང་ཞེས་ཐེབས་པར། ཆར་པ་བྲི་བའི་ཐ་
སྟངས་མེད་ཀྱང་རགས་ལ་ཞོན་པའི་ཚུ་ནམས་རིམ་ཆག་གིས་དངོས་གཞི་ཆེབས་བསྐྱར་
ཀྱི་ཉིན་ཐེབས་ལམ་དང་། བཞུགས་སྐར་སོགས་གང་སར་སྒྲིབ་མེད་པ་བྱུང་བས་ཀུན་
ཀྱང་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་རྩ་འཕྲུལ་ཞེས་དད་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་ལོང་གཡོ་བར་གྱུར།

(༡༡༥ ཉ་༤། ༡༤༦ འ་༡) འདི་སྐབས་གོར་རྒྱལ་ནས་ཡགོང་མ་ཆེན་པོར་མགོ་
སྐྱར་ཕྱག་འཆལ་ཞུ་མི་ཀ་ཅི་རྟེན་ཐར་དང་། དེ་འོག་གཉིས། གར་པ་སོགས་ཕྱག་འཆལ་
བྱུང་པའི་ཕྱིར་ལོག།

(༡༡༥ བ་༣། ༡༤༧ བ་༣) གོར་རྒྱལ་པ་བྱ་དང་མི་སྟ་ཀ་ཅི་སོགས་ལ་ཡགོང་
མ་ཆེན་པོ་ནས་ཀྱང་ཏོག་སོགས་གསོལ་རས་ཀྱི་གཟིགས་པ་གནང་འདུག་པ་བཞིན།
ཡསྐྱབས་མགོན་མཆོག་ནས་ཀྱང་ཡགོང་མ་ཆེན་པོའི་སྟན་བསྐྱུངས་ཐོབ་པ་སོགས་
ལེགས་ཆོགས་ཆེ་ཞེས་གོས་དར་དང་། དདུལ་སོགས་ཀྱི་གནང་ཆ་སྟུལ།

(༡༡༥ བ་༤། ༡༤༧ བ་༤) ཏ་ཆག་ནོ་མིན་ཏན་ཆེན་པོ་དང་། ཆོ་མཆོག་སྤིང་
གི་ཕྱག་མཛོད་དགེ་སྤོང་དགེ་ལེགས་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་འདུས་པ་སྤྱི་དང་། གཞན་
ཡང་དོན་གཉེར་ཅན་མང་པོས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ཅམ་མ་ཟད། ཚུལ་འདི་ལ་ཡསྐྱབས་
མགོན་ཆེན་པོ་ཉིད་ནས་ཀྱང་འདི་ལྟའི་ལེགས་བཤད་ཅིག་མཛད་བཞེད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་
བ་བཅས། ལྷ་བ་བརྩ་གཅིག་པའི་ཆོས་གསུམ་ཉིན་ནས་རྗེ་བརྩན་སྤྲ་མ་ཡོངས་འཛིན་
པ་རྩེ་ཏ་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བཞིན་པ་བྱུང་བསྟན་པ་སྒོ་འབྱེད་པའི་
ཉིན་བྱེད་ཅས་བྱ་བ་ལྷགས་ཚོམ་ཀྱི་དབུ་ཡང་ཚུགས་ཤིང་། ལྷ་སྤའི་ལྷང་འགའ་ཞིག་ཏུ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོ་མེད་བརྒྱུད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

དགྲུང་སྒྲིག་རྒྱུན་སེལ་དུ་སྒྲོལ་མ་ཐུར་མ་དཔའ་མོའི་ལྷགས་བསྐྱེས་ཤིག་གནང་དགོས་
ཚུལ་མེད་པས་པ་ཡང་འདི་ཉིན་ནས་དབུ་ཚུགས།

(༡༩༧༩ ཉ་པ། ༣༥༩ བ་༡) འདི་དུས་ཉི་མཚམས་རྒྱབ་དུ་མགོན་ལང་དུ་སྐྱུན་
གསལ་གསུང་བསྐྱར་གནང་མུས་ཡིན་པར་ལྷགས་སྐྱུན་གྲུབ་མཚམས་སུ། གསོལ་དཔོན་
ནས་ཞབས་ཕྱགས་འབུལ་བཞེས་སོགས་སྤར་རྒྱུན་བཞིན་ཡིན་ཤིག་གི་སྐྱེ་མདུན་དུ་
ཕྱིན་པར། ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་ཉིད་སྐྱུན་མི་འདུམ་པར་སྐྱེ་བྱང་པོར་བསྐྱུངས་ནས་
བཞུགས་པ་མངལ་མ་ཐག་ལུས་ལ་གཟི་ཡོམ་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་གསུང་། དེ་མཚམས་
ཡུད་ཅུམ་ཞིག་ནས་དེ་ལྟའི་ཚུལ་གང་ལགས་ཞུས་པར་གནས་ཚུང་ཆོས་སྒྲོལ་འདི་པད་
དཀར་འཆང་བ་རིམ་བྱོན་གྱི་སྤྱང་མ་ཡིན་གསུང་བ་ཅུམ་ལས་གཞན་མ་བཀའ་མེད་པས་
མི་འདུག་ཀྱང་། དུས་དེར་ཆོས་སྒྲོལ་དངོས་སུ་བྱོན་པའི་མཚན་རྟགས་ཤིག་དུ་སྤྱང་ངོ་།
ཁོས་བརྩ་ཉིན་བཀའ་མེད་པས་སུ་མཚན་ལམ་ལ་དཔགས་ན་མི་མ་ཡིན་གྱི་ཆོ་འཕྲུལ་
འགའ་ཞིག་འདུག་ཅེས་གསུངས་པར། ཡང་གསོལ་དཔོན་ཆེན་མོ་ནས། འོ་ན་དགྲུང་
སྒྲིག་དངོས་སུ་མེད་པས་ཉི་དང་བཅས་སྐྱེ་བཞུགས་གྱི་མཚན་མ་འདྲ་མེད་ལས་ཆེ། ད་
དུང་སྐྱུག་ཁོངས་སྐྱེ་ཆས་གྱི་ཐོག་ནས་ཞབས་བརྟན་སྐྱབ་ཆོག་པ་ཞུས་འདུག་པར། རང་
རེ་དགོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་སྐྱབས་འོག་པ་ལ་མི་མ་ཡིན་གྱི་འཆོ་བས་སྐྱགས་མི་རྟེན་
ཀྱང་། དགེ་འདུན་ནི་བསོད་ནམས་གསོག་པའི་ཞིང་ས་གཤིན་པ་ཡིན་པས། དེ་དག་ལ་
བསྟེན་བཀའ་ཞུ་བ་ན་དགེ་འདུན་མི་ཕྱིད་འདུན་པའི་བྱིན་རྒྱལ་ལ་བརྟེན་གནས་
སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་འདོད་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་འབྲུབ་པས་ན། སེར་འབྲས་
དགེ་གསུམ་གྱིས་མཚན་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་རྣམས་སུ་མང་འགྱུར་གྱི་བསྟེན་བཀའ་ཐོག་
གདུགས་ཤེར་འགོ་གང་ཆེ་དང་། བསྟན་པ་སྤང་ཞིང་དེ་འདྲིན་སྒྲོལ་བའི་ཕྱགས་བསྐྱེད་
ཅན་འཕགས་པའི་གནས་བརྟན་བརྩུག་གི་ཕྱག་མཚན་བཅས་ལ་འབད་ན་ཤིན་དུ་

ལེགས་ཐེབས།

(༡༡༠ ཉ་༥། ༡༥༥ འ་༥) ཆོས་ཉི་ཤུ་ལྟ་ནས་དགོངས་བཞིན་ཁྱད་པར་ཅན་
གྱིས་མགོན་དཀར་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་གཏོར་གཞི་བཅུགས་ཏེ་གསུང་བསྐྱང་རྒྱན་
ཆགས་སུ་མཛད་པར། ལན་ཅིག་བཀའ་ཐེབས་ལ། མགོན་པོ་འདིའི་བསྐྱང་བ་སྡེ་སོར་
དགེ་འཕེལ་དུ་བཞུགས་པ་ནས་སྟར་ཆགས་བྱེད་མུས་ཡིན་ཀྱང་། ད་ལམ་གྱི་འདི་
རྟགས་གཞི་ལེགས་ཤིང་། མགོན་པོས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པའི་རྟགས་སུ་སེམས་ལ་
དགའ་སྤངས་ཡ་མཚན་པའི་སྤང་བ་ཆད་མེད་བྱུང་ཞེས་སྟེ།

(༡༥༥ འ་༩) ཆོས་བཅུ་གསུམ་ཉིན་ཐོར་རྒྱུ་ཆིང་མང་ཆོ་བརྟན་རྡོ་རྗེ་ནས་
ཁྱེས་པ་རྒྱན་རས་གཟིགས་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྲ་མའི་ནལ་འབྱོར་ལམ་ཡོངས་ཀྱི་གནད་
ཆང་བཞིག་ཀྱང་བཀའ་རྩིས་མཛད།

(༡༡༠ བ་༥། ༡༥༥ བ་༡༠) ཤིང་སྟག་ (༡༡༡ བ་༡། ༡༥༠ བ་༡) ལྷ་བ་གཉིས་
པའི་ཆོས་གཅིག་ནས་བདུན་གཅིག་རིང་ལོ་གྱོན་མའི་བུམ་སྟུབ་གནད་སྒྲིན་ཐོག་སེར་
འབྲས་དང་ལྷ་ཞོལ་བཅས་པར་ཁྱེས་རྒྱུ་ཆུའི་འགྲེད་བཀའ་བྱིན་ཆེ་བར་བརྟེན། དེ་སྟོན་
འབྲུམ་བག་གིས་ས་གཙང་མིན་རིགས་ནམས་རྩ་ཆད་ལྟ་བུར་གྱུར།

(བསྟུན་)ཡསྟུབས་མགོན་ཆེན་པོ་ཉིད་ངེས་དོན་དུ་ (༡༡༡ བ་༡། ༡༥༠ བ་
༡༡) འཆི་མེད་རྡོ་རྗེའི་སྐུ་མཆོག་བརྟེན་བྱིན་མོད་ཀྱང་ཆུར་མཐོང་གདུལ་བྱའི་སྤང་
རོ་དང་བསྟན་དགུང་སྟེག་རྒྱེན་སེལ་དུ་ཆོས་དགུ་ནས་སྐུ་བཅད་རྒྱར་བཞུགས་ཏེ། ཆོ་
སྟུབ་འཆི་མེད་བདུད་རྩིའི་རྒྱ་རྒྱན་གྱི་སྟོན་ནས་ཆོ་དཔག་མེད་ཀྱི་སྟུབ་པ་ལ་ཐུགས་དམ་
ཐུན་བཞིར་བཅད་དེ་བཞུགས་པ་ན་དག་པའི་མཚན་མ་ཡང་གསལ་བར་གཟིགས་པ་
མང་མོད་ཀྱི་འདིར་འགོད་མ་སྟོབས། བཅད་རྒྱ་ལས་གྲོལ་ནས་ཆོགས་མཆོད་མཆོད་
གཟིགས་སྤར་བཞིན་དང་། ཏུས་འདིར་གོང་མ་ཆེན་པོས་བཀའ་ཐེབས་སུ། མདོ་སྟགས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བརྒྱུད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

ཀྱི་ཡོན་ཏན་བཟང་བའི་སྤྲོ་མ་གཉིས་པི་ཅིང་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོར་འཕུལ་དུ་གཏོང་
དགོས་ཐེབས་པ་བཞིན། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་དགོ་བཤེས་ལྷ་ཙམ་སྤྱན་གཟིགས་ཀྱིས་
མདོ་སྤགས་གནད་ལ་ངི་གཏུགས་བཀའ་ངིན་བསྐྱུངས་པར། རྒྱུད་སྟོང་མཁན་པོ་དང་།
འབྲས་ཐག་སྐོར་སྤྲོ་མ་གཉིས་མཁྱེན་པ་ཡངས་ཤིང་། འབྲུང་འཁྱུར་གྱི་གནས་ལ་འཕྲོད་
ལམ་ཆེ་བར་དགོངས་། བསྐྱོད་གཞག་གནད་།

(༡༣༤ ཉ་༣། ༡༫༡ ཐ་༩) ཆོས་བརྒྱུད་ཉིན་བརྒྱུད་གཏོར་ཆེན་མོའི་གཟབ་
གསོལ་སྲར་རྒྱན་བཞིན་དང་། དེའི་ཕྱི་ཉིན་ཐོར་རྟོད་ཀྱི་དོན་གཉེར་བ་ལྷ་བརྒྱ་སྐོར་ལ་
བསྟེན་རྫོགས་ཀྱང་སྟུལ། ཆོས་བརྒྱུད་ཉིན་ཐོར་རྟོད་མི་སྤྲོ་སྤགས་པོན་ཆེ་བར་སྤྱན་རས་
གཟིགས་ཐུག་སྟོང་སྤྱན་སྟོང་གི་རྫོང་གནད་དང་། བསྐྱེད་སྐྱོར་གྱི་དམིགས་པ་རྒྱ་ཆེར་
སྟུལ་ཞིང་། ཕྱི་དོན་གཉེར་ཅན་ལྷ་བརྒྱ་སྐོར་ལ་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱང་སྟུལ། དེའི་ཕྱི་
ཉིན་སྐྱེ་རྒྱ་ཀུན་ལ་བདེ་སྦྱིད་ཀྱི་དཔལ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་འབྲུང་ཕྱིར་བཀའ་གདམས་
འབྲིལ་དུ་ས་བརྒྱུད་བུམ་སྐྱབ་མཛད།

(༡༣༥ བ་༩། ༡༥༩ འ་༦) ཡ་རྒྱུབས་མགོན་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་དགོངས་དབྱེད་
ཀྱིས་ལྷ་ཞོལ་ཁུལ་ན་ཡོད་པའི་ཕུ་རོ་བ་བཞི་སྟོང་ལྷ་བརྒྱ་སྐོར་འདུག་པ་རྣམས་ལ་གང་
ཞིག་ཕྱོང་བ་ཙམ་ལས་གོལ་བའི་ཕྱོང་གོལ་རིལ་བྱ་ཆད་མེད་པ་དང་། ཉེན་ཁྲུལ། ཇ་
ཆང་། འབྲས་ཐུག་བཅས་གཟབ་རྒྱས་དང་། ཟམ་འཁྱེད། སྤུམ་འཁྱེད། དུལ་ཁྱི་རེ་
བཅས་གསོལ་རས་སྟུལ།

(༡༣༥ བ་༩། ༡༦༤ ཐ་༩) ཡ་རྒྱུབས་མགོན་ཆེན་པོ་ཡང་འགྲོ་བ་ཉམ་ཐག་པ་
དེ་དག་གཟིགས་པ་ན་གྱེ་མ་སེམས་ཅན་རྣམས་བསོད་ནམས་མིན་པའི་ལས་བྱས་པའི་
འབྲས་བྱུང་ལ་སྟོན། རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་དཔལ་འབྱོར་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་འདིའི་སྟོང་ནས་
ཀྱང་ཟས་གོས་ཀྱིས་སོངས་པ་འདི་ཙམ་བྱུང་ན། ཡངས་པའི་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་ཁྱོན་འདི་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

འདྲ་བའི་ཉམ་ཐག་ཅི་འདྲ་བའོག་ དེ་དག་པོངས་པ་ལས་སྒོལ་བྱིར་བདག་ཉིད་ཟས་
དང་སྒོམ་དུ་གྱུར་ནས། འགོ་བ་ཀུན་གནས་སྐབས་སུ་དབུལ་པོངས་ལས་བསྐལ་ཏེ་ཡང་
དག་པའི་བདུད་ཚིས་ཡིད་ཀྱི་སྒྲིམ་བུ་ཆིམས་པར་བྱས། ཉམ་མཁའ་མངོད་ཀྱི་དཔལ་
འབྱོར་བདག་གིར་བྱས་ཆོག་པའི་སྟོབས་བརྩ་མངའ་བའི་ས་ལ་འགོད་རུས་པར་ཤོག་
ཅིག དེ་ལྟར་བདག་གིས་བྱོལ་ཁྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་དཔང་དུ་གསོལ་ནས་ཉམ་
ཐག་དེ་དག་ལ་དམིགས་པའི་ཐུང་བསྐྱེད་དམ་བཅའ་སྤར་ཡང་བརྟན་པར་མངོད་དོ། །

(༡༣༥ བ་༣། ༡༥༥ ཐ་༥) ཆོས་ཉི་ཤུ་ཉིན་ཐོར་ཤོད་མི་སྣ་རྣམས་ཐོན་གཏོང་
ཕྱག་དབང་དུ་བྱུང་བ། འདི་པའི་གས་དད་པ་ཅན་ཞིག་ཁྱོམ་ཁང་དུ་གཡང་ས་ལ་སྤངས་
པའི་ནད་བབ་མྱེ་ངེས་བྱུང་ཡང་། གསུམས་མགོན་ཆེན་པོའི་ཐུགས་རྗེས་ལྡེ་ལམ་དུ་མ་
གྱུར་ཅམ་གྱི་གཡོག་གཉིས་ཀྱིས་བཏེག་ནས་སྒྱུ་མདུན་དུ་བྱུང་བ། མགོན་པོ་ཉིད་སྤིང་
རྗེའི་རང་མདངས་ཆེས་ཆེར་གཡོས་ཏེ་སྤྱག་གེ་ཅི་དག་གསུངས་ཤིང་ཕྱག་དབང་སྤེལ།
ཁོ་པས་ཀྱང་ང་ས་ཐག་རིང་ནས་མགོན་པོ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཁྱེད་མཇལ་དུ་ཡོང་ཡང་
བསོད་ནམས་དམན་པས་ཉེས་པས་འདི་འདྲ་ལ་ཐུག་ འདིར་ཡོང་བའི་དགོས་པ་ནི་ཁྱེད་
ཀྱི་ཞལ་མཇལ་བ་དང་། བསྟེན་རྒྱུས་ཀྱི་སྟོམ་པ་ཞིག་འདོད་པའི་བྱིར་ཡིན་ཀྱང་ད་
ཅི་དག་ཅེས་དུས་པ་ན། མགོན་པོ་ཉིད་ནི་དད་པ་དང་ལྷན་པའི་སེམས་ཅན་བསུན་མི་
འབྱིན་ཞིང་རྗེས་སུ་འདྲིན་པ་དང་། བསྟེན་རྒྱུས་ནི་བསྟན་པའི་གནས་གཞི་བསྐྱབ་པ་
ཀུན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་བར་ཆད་དང་མི་ལྷན་པ་ཞིག་ཡིན་ན་སུས་གསོལ་བ་བཏབ་
ཀྱང་འཕལ་དུ་གནང་བ་ནི་ཁྱེད་ཆོས་ཡིན་པས་ན་སྐབས་འདིར་ཡང་། ད་ཁྱེད་རང་
མ་ཤི་བ་རང་རེ་ཐུག་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པ་ཡིན། ད་ལུས་ནད་ཀྱིས་བཏབ་པའི་
གནས་སྐབས་འདིར་བསྟེན་རྒྱུས་ལེན་པའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོད་པ་རི་བཞིན་བསྐྱབ་མི་རུས་
ཀྱང་། གཙོ་བོ་སྟོམ་པ་ལེན་པར་འདོད་པ་དང་། ཐོབ་སྟོ་ཤེས་པ་ཉིད་གལ་ཆེ་བ་ཡིན་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཛམ་དབའ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཛམ་སྤིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

པས་སྐབས་དེར་བརྒྱུད་བས་ཚོག་པས་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྟོམ་པ་ད་ལྟ་ཉིད་དུ་ཡོང་
ཞེས་གཟིམ་ཚུང་དབང་ཁང་དུ་ལས་གྲུལ་བ་ནམས་དང་བཅས། ཕྱིར་བཅོས་དང་། ལྷང་
བ་བྱིན་ལྟམས་སོགས་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྟོན་འགྲོ་ནམ་པར་དག་པ་མཛད་ནས། དད་
ཅན་ཉམ་ཐག་དེ་ཡི་རེ་བའི་འབྲས་བུ་ཐོག་དུ་སྟེན་པར་མཛད། གཞན་ཡང་སྤྲུག་གི་
དགེ་སྟོང་སྟོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་སོགས་ཐོར་ཤོད་མི་སྣ་མགྱིན་གཅིག་གིས་ཁྱས་པ་
བཞིན། རྗེས་འཛིན་གསལ་འདེབས་ཀྱང་བཀའ་ཚོམ་བསྐྱུངས་ཏེ་དེ་འབྲལ་གནང་།

(༡༣༥ བ་༥། ༡༥༧ ཐ་༥། ༣༥) ཆོས་ཉི་ཤུ་དགུ་ཉིན་དེ་རིང་བསྐྱང་བ་དམིགས་
བསལ་ཞིག་བྱེད་དགོས་འདུག་ཅེས། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རོལ་པ་ལ་རྒྱན་རིང་བཞུགས་
ཤིང་། ཐུགས་དམ་ལས་བཞེངས་ནས་གསལ་དཔོན་ལ་བཀའ་ཐེབས་སུ། ད་ནང་གནོད་
སྦྱིན་ཆེན་པོའི་སྐུ་འདི་ལས་རང་འབྲུག་གཉིས་པ་ཞིག་བྱུང་སྟེ་གར་འཆམས་མང་པོ་
ཞིག་མཛད་པ་དང་ཕྱོགས་མཚུངས་པར་བྱ་རོག་གི་སྐད་ལྟ་བུ་གོ་སྒྲུང་སྣ་ཚོགས་ཤིག་
བྱུང་ཅི་ཡིན་ནམ། གྲིབ་རི་བོ་གྲུ་འཛིན་འདི་བཞིན་སྣ་མོའི་གནས་བྱིན་ཆེ་བར་མ་ཟད།
ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་བརྟུག་ཅིག་ཞལ་འདི་ཡང་སྤྲུག་གྱི་བྱིན་ལྟམས་ཅན་རང་ཡིན་པས།
གནས་དེར་མཚོད་རྒྱན་ཞིག་ཀྱང་འཕྲུགས་དགོས་པ་འདུག་རྗེས་བཅན་པ་འདི་ཡང་ལྟ་
གཅིག་གོང་ཐོའི་རྗེས་འབྲང་གི་ལྟ་མཐུ་ཅན་ཡིན་འདུག་ཅེས་ཐོལ་བྱུང་གི་བཀའ་མང་
པོ་ཞིག་ཐེབས་པ་ལ་དཔགས་ན། གནོད་སྦྱིན་ཆེན་པོ་ཉིད་ནས་སྐུ་དངོས་སུ་བསྟན་ཏེ་
ལས་བཞིའི་འཕྲིན་ལས་བྲན་བཞིན་དུ་སྐྱབ་པར་དམ་བཅས་ནས། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་
ལུང་མང་པོ་ཞིག་ཕུལ་ཡོད་ཆོད་འདུག་ཀྱང་ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་ཉིད་ཐུགས་སྐྱམ་
པས་རི་བཞིན་རང་བཀའ་མ་ཐེབས།

(༡༣༥ ཉ་༡། ༡༥༧ འ་༡) གཞན་ཡང་ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་ཉིད་སྦྱིར་འགོ་
བ་ཀུན་ལ་ཐུགས་ཤིན་དུ་བཅེ་བས་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ལ་སྤྱད་པ་དང་། འབྲས་བུ་ཉམས་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

སུ་ཁྱོད་བའི་སེམས་ཅན་ངི་ལྷ་ཞིག་གི་སྤང་ཚུལ་གཟིགས་ཀྱང་། སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་བ་སྐྱུ་ལྷང་།
ཐུགས་བྱམས་སྤྱིང་རྗེའི་དགོངས་པ་ལ་བཞུགས། གསུང་རང་དབང་མེད་པར་སྐྱབ་གེ་
སྤྱིང་རྗེ་ཞེས་ཡང་ཡང་གསུང་ཞིང་། གཟིམ་ཚུང་མཐོངས་སྒྲོར་སོགས་ལ་སྐྱབ་འོག་ཚུད་
པའི་བྱིའུ་དང་། སོ་རོག་སོགས་ལའང་འདི་ནམས་ཉི་ཆེ་ཉིན་འཁོར་བ་ལྷ་བུར་ཟས་ཅམ་
ལའང་གཏད་སོགང་ཡང་མི་འདུག་གསུངས་ནས། འབྲས་ནས་སོགས་པངས་མེད་ཚུན་
འགྲེམས་མཛད་ཅིང་། ཉིད་ཀྱི་གསོལ་སྒྲེར་གས་ནས་ཀྱང་འདི་དག་ལ་གསོལ་རས་ཚུན་
ཆགས་སུ་གནང་བ་དང་། དེས་མཆོན་སོག་ཆགས་ངི་འབྲ་ཞིག་གཟིགས་པ་དང་། སྐྱུ་
མདུན་དུ་འབྱལ་མི་བྱུང་ན་སྤྱིང་རྗེ་རྗེ་རང་གནས་མཛོལ་གྲོགས་ཀྱན་དང་གཏན་བྲལ་
བྱས་ནས་ཡོང་དགོས་གསུངས་ནས་ཆེད་མངགས་ཀྱི་བྱམས་སྤྱིང་བྱེད་པ་པོ་བསྐྱོ་གཞག་
གནང་།

༡༡༽ ཐུགས་དམ་རྟེན་དུ་རྗེ་བརྟན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དང་ཡི་དམ་རྗོ་རྗེ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་སྐྱུ་བརྟན་
ཆེ་ལེགས་གསར་བཞེངས། ཐུན་བཞིའི་ནལ་འཁྱོར་ལ་འགྲུས་ཤིང་བསྟན་འཁྱོའི་དོན་ནམས་ཡར་
ལྷན་གནང་། གསེར་བུམ་དཀྲུག་འདོན་ཐོག་མར་འཕགས་པ་ལྷའི་ཡང་སྤྱིད་ངོས་འཛིན་དང་། མཆོག་
གསུམ་ལ་བསྟེན་བཀུར་དང་ངན་སྦོང་ལ་སྐྱིན་གཏོང་གི་སྒོ་འཕར་ཡངས་པོ་བྱས།

(༡༡༩ བ་༣། ༡༡༠ བ་༢) དུས་འདིར་གཟིམ་ཚུང་དབང་ཁང་དུ་བཞུགས་ཀྱི་
རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་དདུལ་སྐྱུ་ཞིག་གསར་བཞེངས་གནང་བཞེད་ཐོག་ ཉ་ཆག་རིན་
པོ་ཆེ་ནས་ཀྱང་དེས་ན་རྗེའི་སྐྱུ་བརྟན་དེ་བཞིན་བསྟན་པ་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་
དགོངས་གཟིམ་ཚུང་དུ་བཞུགས་ཆོག་པའི་སྐྱུ་ཆད་ཆེ་བ་ཞིག་བྱུང་ན་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པ་
ཡོང་བ་འདུག་ཅེས་སྟན་ཞུ་མཛད་པ་དང་བཅས། སྐྱུ་རྒྱར་དདུལ་སྤང་ཆོག་སྤྱོད་ལྷ་བརྟན་
དང་། བ་བཟའི་རྒྱན་སྒྲིམ་སོགས་གསེར་སྤང་བརྟན་བདུན་ལས་བྱུབ་པ་དང་། རྩོགས་
མཚུངས་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྱ་བཀོད་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པའི་བདེ་མཆོག་ཆེ་ལྷ་དཀར་པོ་ཞིག་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་སྤྱུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

ཀྱང་། སྐྱེ་རྒྱ་དངུལ་ལས་གྲུབ་པ་གསར་བཞེངས་མཛད་པ་ནམས་ལེགས་པར་གྲུབ་སྟེ་
ཆོས་བདུན་ནས་བཟུང་ཉིན་ལྔའི་རིང་གཟུངས་འབུལ་གྱི་སྟོག་མཛད་པ། (བསྐྱེས་)
ཡ་རྒྱལ་མགོན་ཆེན་པོ་ཉིད་ནས་ཕྱག་བསྟར་གྱིས་འབུལ་བ་མཛད་ཅིང་། (༡༩༠ ཉ་༡
༡༥༡ བ་༡) བདེ་མཆོག་གི་ནང་གཞུག་ཀྱང་ཕྱོགས་མཚུངས་འབུལ་གནང་ཐོག་རྗེ་ཉིད་
འཇམ་དཔལ་ཁོ་པོའི་དབང་པོའི་སྐར་ལྗང་སྟེ་སྐྱ་གསུམ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྦྱན་བྲངས་
ཉིད་མ་ཆོག་པ་དང་དབྱེར་མེད་དུ་མཛད་པས། དམ་ཆོག་པ་དང་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་
རོ་གཅིག་དུ་སྦྱར་པའི་ཉགས་ཀྱན་གྱི་མཐོང་སྣང་དུ་བྱུང་བ་ནི། རྗེ་སྤྲུལ་པའི་སྐྱ་དེ་ཉིད་
གཟི་བྱན་མཚུངས་པ་མེད་པ་དང་། ཞལ་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་ནས་བདུད་ཅི་འཛག་ཅིང་།
འོད་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་རང་ཆས་སུ་འབར་བ་དང་། འགྲོ་བ་སུ་ཞིག་གིས་མཇལ་ཡང་རྗེ་
སྤྲུལ་དངོས་སུ་བྱོན་ཡང་འདི་པན་དུ་མེད་དམ་ཞེས་བརྗོད་པ་སོགས་རྗེ་ང་འབྲུ་མ་བྱིན་
སྐབས་ཀྱི་སྤང་པོས་སྦྱད་པ་བཞུགས།

(༡༩༠ བ་༥། ༡༥༡ བ་༡) ཆོས་ཉི་ཤུ་བདུན་ཉིན་ཡོངས་འཛིན་པ་རྒྱུ་ཆེན་ཆེན་པོ་
དེ་ཉིད་ཀྱི་དུས་མཚོད་ལ་ཆེ་མཆོག་སྤྱིང་ནས་རྒྱ་སྐར་ཉི་ཡ་རྒྱལ་མགོན་ཆེན་པོ་ཉིད་
གསུང་ཆོག་ཞབས་ཕྱི་གྲུ་ཆང་དུས་འཁོར་བ་ཆོག་གྲུ་ནམས་དང་བཅས་དཔལ་དུས་ཀྱི་
འཁོར་ལོའི་དགྱིལ་འཁོར་ཞལ་བྱེ་སྟེ་བྱི་ནང་གསང་བའི་མཚོད་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས།
བདག་ཉིད་འཇུག་ཅིང་དབང་ལེན་པའི་ཆོ་ག་ནམས་སྤགས་ཉམས་སུ་བཞེས་ཤིང་།
སྤྲུལ་ཉིད་དགྱིལ་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོར་བསྐྱེད་ནས་དེའི་མདུན་དུ་ནམ་ཐར་ཆེན་མོའི་
བཀའ་རྩིས་ཡང་རྫོགས་པར་མཛད།

(༡༩༡ ཉ་༥། ༡༥༥ འ་༡) འདི་སྐབས་ཡ་རྒྱལ་མགོན་ཆེན་པོའི་སྤགས་དམ་
ཉིན་དུ་སྐྱེ་རྒྱ་རང་བྱུང་བྲངས་ཤས་ཆེ་བ་ལ་གསེར་དངུལ་པོན་ཆེ་བསྟེས་པའི་རྗེ་རིན་
པོ་ཆེའི་སྐྱ་བརྟན་གསར་བསྐྱེད་མཛད་པ་ལེགས་པར་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་ཉི་ཤུ་ཉིན་མངའ་

དེ་མོ་སྐྱོ་བ་ཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཚོ།

རིས་སྐྱུལ་སྐྱུ་གཟུངས་འབྲུལ་མཛད་དུ་འཇུག་པ་གནང་། རབ་གནས་སོགས་ཇི་ཉིད་
ཀྱིས་མཛད་དེ་རྟེན་གྲུལ་དུ་བཞུགས། ཆོས་ཉི་ཤུ་ལྟ་བུ་བཀའ་མེབས་སུ་ཁོ་པོའི་ཆེ་
ལམ་དུ་མགོན་པོའི་སྐྱུ་འདི་ལ་འོད་ཟེར་ཁ་དོག་སྣ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཕྱོགས་མཆམས་ཐམས་ཅད་
དུ་འཕྲོ་བར་ཆིས། དེ་དག་ལ་དཔགས་ན་གནས་འདིར་རྒྱུད་སྤང་པ་བཅུ་སྟོར་ནས་རབ་
གནས་རྒྱས་པ་ཞིག་དང་། དེ་རྗེས་མགོན་པོའི་གཏོར་ཆེན་ཞིག་འཕེན་དགོས་འདུག་
ཅས་གསུངས། དེ་དོན་བཞིན་དཔྱད་ཁྲ་ཡང་གསོལ་རས་སྐྱུལ།

(༡༩༩ ཉ་༩། ༡༥༦ བ་༡) ལྷ་བ་དགུ་པའི་ཆོས་གསུམ་ཉིན་སྤོང་གྲོལ་སྤིང་
ཁྲི་པ་དང་། མཁན་པོ་གྲུ་པ་ལྟ་བུ་བཅུ་སྟོར་ནས་ཆོ་དཔག་མེད་ཡང་སྤིང་ཀྱན་འདུས་ཀྱི་
སྟོན་ནས་ཞབས་བརྟན་འབྲུལ་མཚོན་བཏོག་པ་དཔྱེས་བཞིན་དུ་བཞེས། ཆོས་དགུ་ཉིན་
གཟིམ་ཆུང་དབང་ཁང་གི་ཐུགས་དམ་རྟེན་བཞུགས་དཔྲལ་སྤང་སྟོང་དང་ལྟ་བུ་
བཅུ་དག་ཉིས་ཞོ་གསུམ་དང་། རྒྱན་སྟོན་གྱི་ཆ་གསེར་དུ་གསེར་སྤང་ཉི་ཤུ་ཙུང་དགུ་
དང་ཞོ་ལྟ་སྟོན་ཕྱེད་གསུམ་བཅས་ཀྱི་སྐྱུ་རྒྱུ་ལས་གྲུབ་པ་འཛིགས་ཕྱེད་དཔའ་པོ་གཅིག་
པའམ་བདུད་ལས་རྣམ་རྒྱལ་དུ་གྲགས་པའི་སྐྱུ་བརྟན་གསར་བཞེངས་མཛད་པ་དུས་
འདིར་གྲུབ་པར་(བསྐྱེད་)གཟུངས་འབྲུལ་མཛད་པས། ཕྱི་ནང་གི་རྟགས་གཞི་ཕྱན་སུམ་
ཆོགས་ཤིང་། (༡༩༩ བ་༡། ༡༥༦ འ་༩) སྐྱུ་བརྟན་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ཐུག་ཐམས་ཅད་དང་
པོ་གསེར་ཆབ་ཡིན་པ་ལ། དེ་ཉིན་ཡསྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་རང་གི་གཟིགས་སྤང་དུ་
མཛོན་རྟོགས་ནང་བཞིན་གསལ་བར་བྱང་བས། དེས་ན་ཙུང་ཞལ་ནག་པོ་ནས་སྤོང་ཞལ་
དམར་པོའི་བར་མཛོན་རྟོགས་བཞིན་བསྐྱར་ཏེ་བཞུགས་པ། ད་ལྟ་ཡང་ལས་ཅན་དག་
གི་མཐོང་སྤང་དུ་ཞི་དག་མི་འདྲ་བའི་རྣམ་པ་སྟངས་ཅིག་སྟངས་ཅིག་ལ་སྟོན་པར་བྱས་པ་
ཕྱིན་ལྟམས་ཀྱི་བརྗོད་ཆགས་པར་བཞུགས།

(༡༩༩ ཉ་༩། ༡༥༦ འ་༩། བསྐྱེད་) ལྷ་བ་བཅུ་པའི་ཆོས་ཉི་ཤུ་དུག་ནས་སྐྱུ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བརྒྱུད་པ་འཛམ་དབང་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཛམ་གླིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

བཅད་རྒྱ་ལ་བཞུགས།

(༡༩༧ བ་༡། ༡༧༥ བ་༡༠) འཇིགས་མཛད་དཔའ་པོ་རྡོ་རྗེའི་རྟོག་པའི་རྣལ་
འབྱོར་གྱི་ཉམས་བཞེས་ཅལ་དུ་བཏོན་ཏེ། ཡ་མ་རྩ་རྩའི་ལྷགས་བསྐྱེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཞི་
རྒྱས་དབང་དྲག་གི་སྒྱུན་དམིགས་རྣམས་མན་ངག་བཞིན་དུ་མཛད་པས་སྟོང་གསུམ་
ཐམས་ཅད་མེ་འོད་ཀྱིས་གང་བས་དབྱ་བཞེགས་ཐམས་ཅད་ལྷག་མེད་དུ་བསྐྱེད་པ་
དང་། ལྷགས་ཀྱི་སྒྲ་རང་ཆས་སུ་སྒྲོག་པ་ཡ་སྒྲུབས་མགོན་ཆེན་པོ་ཉིད་ནས་གསན་པ་
བྱུང་བ་སོགས་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་བྱད་པར་ཅན་འབྱུངས་ཤིང་། གཟིམ་ཚུང་ཁག་ཏུ་
དེ་སྟོན་ཡོན་ཆབ་ཀྱི་ཚུ་འབྱུགས་པ་སོགས་བྱུང་ཡང་། དུས་དེར་དཔྱིད་ཀྱི་ཆ་བ་དང་
འཕྲད་པའི་ཚུ་བཞིན་རྡོད་ཐུལ་བ་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར།

(༡༩༥ ཉ་༡། ༡༧༩ བ་༡། བུས་) ཤིང་ཡོས་ཆོ་འཕུལ་སྒྲ་བའི་ཆོས་ལྡན་
ལྷ་ལྷན་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་མགོན་དུ་ཆིབས་བསྐྱར་གྱིས་བསྟན་འགྲོའི་པན་བདེ་སྤེལ་
བའི་མཛད་བཟང་བསྐྱུངས་ཏེ། (༡༩༧ ཉ་༡། ༡༩༡ འ་༡༡) ཆོས་བརྩ་བདུན་ཉིན་ར་
ཆེར་གནས་གཟིགས་དང་མཆོད་འབུལ་མཛད་ནས་པོ་བྲང་དུ་ཆིབས་བསྐྱར། (༡༩༧
ཉ་༡། ༡༩༡ འ་༩) ཆོས་ཉི་ཤུ་དྲུག་ཉིན་སྐྱབས་བསྐྱེད་པ་གཉིས་ལྷན་གྱི་བཅད་རྒྱ་ལ་
བཞུགས་ཏེ་ཐུགས་དམ་ཐུན་བཞིའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་འགྱུས་པར་མཛད། ཐུན་མཆོམས་སུ་
ཁལ་ཁ་རྗེ་བརྩན་དམ་པ་ནས་ཉམས་བཞེས་ཀྱི་གནད་ལས་བརྒྱམས་པའི་མདོ་སྒྲགས་
ཀྱི་དྲི་བ་མང་པོ་འདུག་པར་དྲིས་ལན་བཀའ་ཚུམ་དང་། གཞན་ཡང་སྒོ་སྦྱོང་དང་
འབྲེལ་བའི་རྗེས་སྤོབ་སྐྱུ་མ་ལྷ་བུའི་ཉམས་ལེན་རྣམས་ལེགས་པར་བསྐྱུངས། ཁལ་ཁ་
མི་སྣ་འགའ་ཞིག་དང་ར་ཉག་སྤུལ་སྤྱ། ཆིང་མང་དཔོན་མོ་སོགས་དོན་གཉེར་ཅན་མང་
པོས་ཁྱེས་པའི་བཀའ་ཚུམ་གྱི་རིམ་པ་ཡང་མང་དུ་མཛད། (བུས་)དེ་ནས་དགུན་ཐོག་
ཐུགས་དམ་བཅད་རྒྱ་ལ་བཞུགས།

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

(༡༤༡ ཉ་༡། ༡༩༠ ཐ་༡༠) ཏུས་འདིར་གཙོ་བོར་དཔལ་རྩི་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་
ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་གཉིས་ཀྱི་ཉམས་བཞེས་ལ་བཙོན་པར་མཛད་པས་ལམ་དེ་ལ་
བརྟེན་པའི་རྟོགས་པ་ནམས་གསར་སྐྱའི་ཚུལ་མཛད་དེ། ད་ལམ་གྱི་མཆོམས་འདིར་ཡི་
དམ་གྱིས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པའི་མཆོན་མ་མང་པོ་བྱུང་ཞེས་སྤྲུགས་དགེས་པའི་ཚུལ་
མཛད་ཅིང་། ཞར་བྱུང་སྐྱའི་སྐྱེན་སེལ་དུ་རིག་བྱེད་ལྟ་མོའི་ལྷགས་བསྐྱབས་གནང་དགོས་
ཚུལ་ལུང་འགའ་ཞིག་གི་དོན་བཞིན་གནད་སྤྲོད་མཛད། དེ་སྤྱི་གོར་བོད་བདེ་གཟར་
སྐབས་སྐྱིད་གྲོང་འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཁ་ལོ་བྱང་དུ་གདན་འདྲེན་མཛད་པ་ད་ཆ་
སྤེལ་ཞོད་འཛགས་པས་ས་མཆོམས་ཀྱི་འགྲོ་བ་ནམས་ཀྱི་ཕྱག་མཆོད་གསོལ་བ་འདེབས་
པའི་རྟེན་སྐལ་དུ་སྐྱིད་གྲོང་དུ་སྦྱུལ་བའི་སྐྱེ་ཆབ་གསར་བཞེངས་མཛད་པ་འཕགས་པ་
མཐོང་བ་དོན་ལྡན་གྱི་ནང་གཞུག་(བསྐྱུས་)གཟུངས་འབུལ་མཛད།

(༡༤༡ བ་༡། ༡༩༡ ཐ་༩) སྐྱེ་འགྲོ་མཆོག་དམན་ཀུན་གྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་
པའི་མཐུ་དང་། གཞུང་ནས་ཞབས་བརྟན་གྱི་རིམ་པ་གཡོར་ཆེ་གནང་བ། གཙོ་ཆེར་
ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་རང་གི་སྤྲུགས་བསྐྱེད་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་དགུང་སྟེག་ལ་
བརྟེན་པའི་ཉེས་ཆ་སྤྱི་ཅན་མེད་པར། དབང་པོ་ལྟ་མིན་གྱི་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་བ་བཞིན།
གངས་ཅན་པ་ཀུན་ཀྱང་ད་ནི་དགུང་སྟེག་ལས་གྲོལ་ལོ་ཞེས་དགའ་བའི་ཅ་ཅོད་ར་དིར་
སྟོག་ཅིང་། ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་ཉིད་ནས་ཀྱང་བསམ་ཆོད་ལ་དཔགས་ན་སྟེག་
འདིར་གེགས་འཆུབ་འདྲ་མི་ཡོང་ངམ་སྟུམ་པར་དགོན་མཆོག་གི་སྤྲུགས་རྩེར་དགའ་
མོ་བྱུང་། ད་ལམ་གཏང་རག་འབུལ་རྟེན། མགོན་པོ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་དབུལ་སྐྱེ་
བ་ཞིག་བཞེངས་དགོས་པ་འདུག་ཅེས། (༡༤༡ བ་༢། ༡༩༡ འ་༡) མགོན་དཀར་ཡིད་
བཞིན་ནོར་བུའི་སྐྱེ་ཐོག་ཆད་མ་ལེགས་པར་བྱུག།

(༡༤༡ ཉ་༤། ༡༩༡ འ་༡༠) ལྷ་བ་བརྟུ་གཅིག་པའི་ཆོས་བཙོན་ལྟ་ལྟ་རབ་དུ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་སྤྱ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

གནས་པའི་ཚོག་ཡང་ལེགས་པར་མཛད།

(༡༥༥ ཉ་༣། ༡༧༡ འ་༡། ལྷ་༡༡) ཆོས་ཉི་ཤུ་བདུན་ནས་བཅད་རྒྱའི་ལྷགས་
བསྐྱེས་ཀྱི་ཁ་སྐོང་འཇིགས་མཛད་དཔའ་པོའི་སྒོ་ནས་ཞི་བའི་སྦྱིན་སྲེག་ཀྱང་མཛད།

(༡༥༥ ཉ་༤། ༡༧༤ ཐ་༤) མེ་འབྲུག་གནམ་ལོ་གསར་ཆོས་ཀྱི་སྤྲ་ཆར་ལྷ་མོར་
ཆོས་གཏོར་གནང་རྒྱུ་མཚོན་དཀྱིས་སྦྱོན་ཉིན་དང་གཉིས་(བརྒྱས་)དང་། ཆོས་ལྷ་
ཉིན་ལྷ་དང་མའི་མཚོད་སྦྱིན་གྱིས་སྦྱོན་བསྐྱེས་ཏེ། ལྷ་ལྷན་སྦྱོན་ལམ་ཆེན་མོའི་མགོན་
དུ་ཆིབས་ཞལ་བསྐྱར་བའི་མཛད་སྒོ་སོགས་སྤར་བཞིན་དང་། ཁོ་བོ་ལ་ཡང་ (༡༥༥ བ་
༣། ༡༧༤ ཐ་༡༡) ད་ལམ་མཚོན་བརྟགས་དམ་བཅའ་བསྟན་པའི་མིག་རྒྱ་དུ་པན་
པ་བྱུང་ཞིང་། ད་དུང་ཐུགས་གཉེར་གྱི་མཛུགས་མཐུད་དང་། ལྷག་པར་རྒྱུད་སྤྱ་ཞིག་ཏུ་
རྩི་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བཤད་སྲོལ་ལྟར་གྱི་རྒྱུད་སྤྱེའི་བཤད་པ་དང་། བསྐྱེད་རྫོགས་
ཀྱི་ཉམས་ཁྲིད་སོགས་ཀྱང་ཐུགས་སྦྱ་རྒྱུད་པ་མཛད་དེ། མདོ་སྤྱགས་གང་ཐད་ནས་རྩི་
སྒྲ་མའི་བསྟན་པ་སྤེལ་བྱས་པའི་ཐུགས་བསྐྱེད་དགོས་ཚུལ་གྱི་བཀའ་བཟང་སྦྱི་བོར་
ཐེབས། (བསྐྱེས་)ཆོས་ཉི་ཤུ་བདུན་ཉིན་པོ་བྱང་ཆེན་པོར་ཆིབས་ཀྱི་ཞལ་ལོ་བསྐྱར་
ཏེ། (༡༥༥ བ་༣། ༡༧༥ ཐ་༤) ལྷ་བ་གཉིས་པའི་ཆོས་གཅིག་ཉིན་ནས་སྦྱ་བཅད་རྒྱ་ལ་
བཞུགས་ཏེ་མདོ་སྤྱགས་ཀྱི་ལམ་བཟང་པོའི་ཉམས་བཞེས་ལ་འབྲུས་པར་མཛད། དེ་
ཉིན་རྒྱ་སྒྲིང་ཁྲི་ཆེན་ཞལ་སྤྲ་ནས་ལས་བྱུང་རྒྱལ་ལྷགས་ཀྱི་ཆེ་དབང་བརྒྱ་ཆར། ཏ་
མགྱིན་སྦྱར་སྤྲང་ལྷགས་ཀྱི་རྩིས་གནང་། སྒོལ་དཀར་ཡིད་བཞིན་འཁོར་ལོའི་རྩིས་
གནང་། འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བྱུང་འགོལ། འཇམ་ལྷགས་ལྷ་ལྷའི་ཆེ་དབང་བརྒྱ་
ཆར་བཅས་གསན།

(༡༥༥ ཉ་༥། ༤༠༠ འ་༡) གསོལ་དཔོན་ནས་ཡ་རྒྱལ་མགོན་ཆེན་པོའི་ཐུགས་
རྩིས་བྱུང་བའི་དངོས་ནོར་རྣམས། ཡ་རྒྱལ་མགོན་མཚོག་གི་ཞབས་བརྟན་དུ་དམིགས་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

ཏེ་གསེར་བཟང་ལས་ཐུབ་པའི་རྩེ་བཅུན་བྱམས་མགོན་ཁྱི་རྒྱལ་དང་བཅས་པ་གསར་
བཞིངས་བགྱིས་པ་ལེགས་པར་ཐུབ་པ་མཆོད་ཆོགས་སུན་སུམ་ཆོགས་ཤིང་། སྦྱེ་དགུ་
ཀུན་ལ་མཐོང་ཐོས་དྲན་རེག་གི་འབྲེལ་བ་རྒྱ་ཆེ་བ་བཅས་ཀྱི་ཆེད་དུ་གཞུང་སྦྱོར་ཞུས་
ཏེ། བཞུགས་ཡུལ་གསེར་གདུང་བཟུ་ཤིས་འོད་འབར་གྱི་སྐྱེ་གཡས་སུ་སྟབས་མཚུངས་
པ་དེར་སྐྱེ་བཞུན་གདན་འདྲེན་ཞུས་ཐོག (བསྐྱེས་)ནང་དུ་གཞུངས་གཞུག་གང་རྒྱས་
སྤུལ་ཏེ།

(༡༤༩ བ་༦། ༤༠༡ འ་༡) རབ་དུ་གནས་པའི་ཆོ་ག་རྒྱ་ཆེར་མཛད་པས། དམ་
ཆོག་པ་ལ་ཡེ་ཤེས་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཕེབས་པའི་རྟགས་སུ་ནམ་མཁའ་འངའ་འོད་ཀྱིས་
ཁེངས་ཤིང་། ལྷ་ཆར་ཟིམ་བུའི་རྒྱན་བབས་པ་དང་། གནས་གསུམ་བྱིན་སྒྲབས་ཀྱི་དུས་
འོད་ཀྱི་ཐེག་ལེ་ཞིག་བྱམས་མགོན་གྱི་ཐུགས་ཀར་ཐིམ་པ་མང་པོས་མཐོང་བ་སོགས་
བྱང་བ་ནི་ཡེ་ཤེས་པ་འགྲུགས་པའི་ཐུགས་ཀྱི་ཀྱོ་བའི་སྦྱན་དམིགས་ལས། རྟེན་འདི་ལ་
རྒྱལ་བ་བྱམས་པ་མགོན་པོ་ལས་མར་མེ་གཅིག་ལས་གཉིས་ཆད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་རང་རེ་ཁ་
བ་ཅན་པ་རྣམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་དུ་བྱམས་པ་མགོན་པོའི་བྱ་ཐུབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
རོལ་པ་གཉིས་པ་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་ཕེབས་པ་གོར་མ་ཆག་གོ། །

(༡༥༠ བ་༦། ༤༠༥ ཐ་༡) སྐབས་འདིར་སླ་མའི་སྦྱུལ་སྐྱེ་ངོས་འདྲིན་གྱི་སྒྲོར་
ལ་སྦྱེ་བོ་ལ་ལས་ཆེ་འདོད་དང་མཐོ་འགྲོགས་ཀྱི་དབང་གིས་བྱེད་འདྲོལ་འགའ་ཞིག་
བྱང་བར་བརྟེན། འདི་སྒྲོར་རང་འདོད་སྦྱག་འཆང་གིས་བྱ་བ་འཐེན་ཅོད་ཀྱི་རྒྱ་ཆེ་ཙམ་
མ་ཟད། མཆོན་མ་བཟང་ཞིང་ངེས་ཤེས་འདྲོངས་པར་ཆ་གནས་མེད་པའི་མཐོ་སྟོགས་
བྱེད་པ་འདི་བཞིན་ལེགས་ཆོགས་ཀྱི་རྩ་བ་འཆུག་ཆབས་ཆེ་བ་བཅས། ཕྱིན་ཆད་
(༡༥༡ ཉ་༡། ༤༠༥ ཐ་༩) གསེར་གྱི་བུམ་པར་སླ་མའི་སྦྱེ་མཐའ་དོགས་པ་ཆེ་ངེས་བྱང་
བ་ཇི་ཡོད་ཀྱི་མིང་བརྟག་ནས། དགའ་ལྷན་ལྷ་བརྒྱ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་དམིགས་བརྩེ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བརྒྱུད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

མའི་སྒོ་ནས་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གསོལ་བ་བཏབ། ཡཏུ་ལའི་སྤྲ་མ་རིན་
པོ་ཆེས་དབྱས་སྤྲ་མ་ནམས་ཀྱིས་སྒོན་ལམ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བཏབ་སྟེ་གསེར་བྱམ་དཀྱུགས་
པའི་མིང་བྱང་ཐོན་པ་དེ་བཞིན་ལ་ངོས་འདྲིན་བྱས་ཆེ་འཁྲུལ་པ་མེད་ཅིང་། འཐེན་
ཚུད་མི་ཡོང་བ་བཅས་ཀྱི་ཆེད་སྤང་ནས་དེ་ལྟར་བྱེད་དགོས་ཚུལ་གྱི་བཀའ་ཕེབས་པ་
བཞིན། ཆབ་མདོ་འཕགས་པ་སྟེ་ཡང་གྲིད་ངོས་འདྲིན་བྱིར་གཟིམ་ཚུངས་གསུམ་
ནམ་རྒྱལ་དུ་གསེར་བྱམ་སྒྱུན་འདྲེན་གྱིས་ཁོ་བོ་དང་། སེ་འབྲས་ཀྱི་སྤྲ་མ་བཞི། རྒྱལ་
རྒྱལ་གྲུ་ཆང་པ་བརྒྱ་དྲུག་བཅས་ནས་ཞག་སྟེལ་དུ་བྱམ་པ་སྒྱུབ་ཐོག་ སྒྲ་བ་བརྒྱད་པའི་
ཆོས་གཅིག་ཉིན་ཡ་སྒྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་དང་། སྒྲ་ཞབས་རྟ་ཆག་རིན་པོ་ཆེ་བཅས་
ཆོགས་དབྱར་ཕེབས་ཐོག་ ཨི་བན་གཉིས་ཀྱང་ཕེབས་ཏེ་བཀའ་ལླུང་གི་དོན་བཞིན་
དོགས་གནས་ཡོད་པ་གསུམ་པའི་མིང་གསེར་གྱི་བྱང་བུ་ལ་བྲིས་ཏེ་རྩེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་
པོར་གསོལ་འདེབས་དང་། སྤྲ་མ་གོང་མའི་ཆོས་སྤྱང་ལ་དམོན་པོར་བའི་འཕྲིན་བཙུལ་
གྱི་ཐོག་ནས་བྱང་བུ་དཀྱུགས་པས་ཆབ་མདོ་དྲག་ཞན་ཆང་མས་དོགས་གནས་ཆེ་ཞིང་
ཆོས་སྦྱོང་ཁག་གི་ལུང་དུ་སྟུལ་བ་ལི་ཐང་དུ་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་རྒྱངས་ཀྱིས་ཐོན་པས་དོ་
བདག་ནམས་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་སྤྟུག་ཏུ་སྟེལ་བྱབ་པ་བྱུང་ངོ་། །

(༡༥༩ བ་༦། ༢༠༩ འ་༡) འདི་ལོ་རྒྱུད་ཀྱི་ཡང་ཅེ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ་
ལྟ་སོ་གཉིས་ཀྱི་རིམ་གཉིས་ཟབ་མོའི་ཉམས་བཞེས་གཙོར་འདྲོན་གྱི་ཐོག་ལས་རུང་
གི་ལྷགས་བསྐྱུས་གྲངས་ལོངས་མཛད་ཅིང་། (༡༥༩ ཉ་༡། ༢༡༠ ཐ་༦) ལྟ་ལྟ་སྒོན་
ལམ་ཚུགས་ཏེ་བཅས་ནད་རིམས་ལྟར་ཆད་ལ་དགོངས་པའི་ལོ་མ་གྲོན་མའི་བྱམ་སྒྱུབ་
གནད་སྒྲིན་གྱིས་སེར་འབྲས་དང་། ལྟ་ཞོལ་སོགས་ལ་ཁྲུས་ཚུ་ལན་གསུམ་ཙམ་འགྲེད་
གནད་གི་བྱིན་མཐུར་བརྟེན་ནད་གསར་མཆེད་ཀྱང་རྩེ་ཕར་གྱུར་ནས་སྒོན་ལམ་གྱི་
སྐབས་སེར་སྒྲུ་ཆང་མ་བདེ་འཇགས་སུ་གྱུར། དུས་འདིར་ལ་མོ་ཆོས་སྦྱོང་ནས་རྟ་ལོའི་

ནང་བསྟན་སྲིད་ལ་འཇུག་ཆ་ཆེ་བས་དེ་དག་ནི་ཕྱིར་འདི་ལོ་ནས་སྟོན་ཚུད་ཀྱི་ཞབས་
བརྟན་རྒྱ་ཆེ་སྐབ་དགོས་ཡོད་པེབས་པ་ཅམ་མ་བད། ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་རང་གི་
དགོངས་པར་ཡང་རྟེན་ལ་མཆོད་འབུལ་དང་། དགེ་འདུན་ལ་བསྟེན་བཀུར། དབུལ་
པོར་སྦྱོན་གཏོང་སོགས་རྒྱ་ཆེ་བ་ཞིག་གནང་བཞིན་ཆེ་བ་བཅས་བཅད་རྒྱའི་ལྷགས་
ཐུན་ཐུན་མཚམས་ཀྱི་སང་ཞིག་གི་སྐབས་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་རང་ནས་གཞུང་
ཁྱེད་ལྷགས་དཔོན་དང་གསོལ་དཔོན་ནས་ཡི་གེ་བྲིས་ཏེ་གདན་ས་ཆེན་པོ་བཞི། རྒྱུད་གྲ་
གཉིས། བསྟན་རྒྱས་སྤྱིང་། ཀུན་བདེ་སྤྱིང་། ཆོ་མཆོག་སྤྱིང་། རྟོན་བྲག་སྤྱིན་སྤྱིང་། ས་
ངོར་སོགས་རིས་མེད་ཀྱི་དགེ་འདུན་གྱི་སྟེ་རྣམས་སུ་བསྟེན་བཀུར། ལྷ་ལྷན་ངོ་བོས་
གཙོས་པའི་རྟེན་རྣམས་ལ་མཆོད་འབུལ། མགོན་ཁང་ཁག་ཏུ་བསྐྱང་བ། ལྷ་སྐུལ་མང་
པོ་དང་། གཅིག་ཏུ་སྐབ་ལ་བཙོན་པའི་ཀུན་སྤངས་ཀྱི་རིགས་ལ་ཆེ་སྐབ་མཛད་རྒྱ། ངན་
སྤོང་གོས་ཀྱིས་པོངས་པ་རྣམས་ལ་གོས་སྦྱོན། སྤང་སྟོན་སོགས་གནང་རྒྱ་ཕྱག་གཞུང་
ནང་གསལ་གྱི་རྒྱ་འགོ་སྤྲར་ཐོག་ཏུ་བཀུག་པར། དབུལ་སྤང་ཆིག་ཁྲི་ཆིག་སྤོང་ཅམ་
ཐོབ་པ་སྦྱི་ཁྱབ་དོད་མ་པ་བཀའ་སྟོན་རྣམས་དང་། མགོན་ལོ་རྒྱ་བ། ཅེ་ཕྱག་བསྐུལ་
བཟང་ཆོས་གྲགས། ཤོད་ཕྱག་བསྟན་འཛིན་ཆོས་གྲགས་རྣམས་ནས་བྱས་ཏེ་རྒྱ་ཆ་སྐྱག་
གསོལ་ལྷོག་སྟེང་རང་ནས་སྐུལ་ཏེ། ཕྱག་གཞུང་ནང་གསལ་ལྷག་བཅས་ཀྱི་དབྱུང་ཁྲ་
བཟོ་རྒྱ་དང་། དོད་མ་ཅེ་དབྱུང་སོ་སོར་བསྟོན་གཞག་དང་། ལྷ་ཞོལ་གྱི་ངན་སྤོང་གང་ན་ཅི་
མཆིས་པ་བས་གོས་ཀྱི་གནང་ཆ་ཁུ་བར་ལྷ་ལྷན་གསུང་རར་འཛོམས་དགོས་པའི་བར་
སྦྱོར་མཛད་ནས། ལྷ་བ་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཆོས་ཉི་ཤུ་ལྷ་རྟེན་གཏོང་བའི་སྟོན་བརྒྱ་ཅིག་
ཅར་དུ་བྱེ་སྟེ་མཆོད་འབུལ་མང་འགྲེད་རྣམས་དོད་མ་སོ་སོར་ཅེས་སྟོན་དང་། སྤོང་མོ་
པ་བཞི་སྤོང་ལྷག་ཅམ་ལ་ང་ཕྱག་གི་གསོལ་རས། དབུལ་ཀྱི་རེ། གོས་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་པོངས་
པ་ཆིག་སྤོང་ལྷག་ཅམ་ལ་འཇམ་ཕྱག་གི་ལ་ཤག་དཀར་པོ་རེ་བཅས་སྐུལ་བ་ན། དབུལ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བརྒྱུད་པ་འཛམ་དབའ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཛམ་གླིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།
 བོས་གཏེར་རྟེན་པའི་དགའ་བ་ལྟ་བུ་ཞེས་གདམ་དུ་གྲགས་པ་དོན་ལ་འགྱུར་པའི་སྒོ་
 དགས་ཆེན་པར་གྱུར།

(༡༥༥ བ་༡། ༢༡༡ འ་༡༠། བསྐྱུས་) མི་སྤྱལ་ལོའི་ལོ་གསར་དགུས་མཆོད་
 སོགས་སྤར་ལམ་བཞིན་དང་། བསྐྱུས་སྤྱི་བདེ་ཐབས་སུ་དགོངས་རིམ་གྱི་གཏོས་ཆེ་
 སྤྱབ་སྤྱལ། ཞབས་འོག་སེར་སྤྱི་སྤྱི་མགྱིན་ནས་ཀྱང་སྤྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ཞབས་
 པད་བཏན་ཅིང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་སྤྱབས་པོ་བསགས་དང་གསོག་པ། མཐའ་
 དབུས་སྤྱི་འགྲོ་ཐམས་ཅད་ཆེ་རིང་འབྱུང་བར་ཆེ་དཔག་མེད་ཀྱི་ལྷ་སྤྱི་གསར་བཞེངས་
 ཞུས།

༡༥༦ ཆེ་པོ་བྱང་པོ་ཏ་ལར་བཀའ་གདམས་སྤྱི་བརྒྱུད་དང་དགེ་སྤྱོད་མ་དཔལ་མོའི་ལྷགས་ཀྱི་སྤྱིང་
 གནས་སྤྱི་བརྒྱུད། ཆེ་དཔག་མེད་སྤྱི་སྤྱི་གསར་བཞེངས། ཆེ་མཆོག་གླིང་གི་སྤྱི་གཡིག་བཀའ་ཚོ། ལོ་
 སྤོན་ཀྱི་དགུས་མཆོད་སྤར་ལམ་བཞིན་བཀའ་དྲིན་བསྐྱུངས། རྗེའི་གཟིགས་པ་ལྟ་དང་སྤྱན་སྤྱི་སོགས་
 གསར་བཞེངས་ཀྱི་བཀའ་ཁྱབ་དང་། མན་དུ་གོང་མ་གཤེགས་པའི་དགོངས་རྗེས་སྤྱི་གསར་སྤོན་དང་།
 ཡ་རྒྱལ་བའི་བཀའ་འགྱུར་རིན་པོ་ཆེར་སྤྱི་གསར་གཤིང་སོགས་གསར་བསྐྱུན་གྱིས་འབུལ་བཞེས།

(༡༦༠ ཉ་༡། ༢༡༩ འ་༥) མི་དབང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ནས་པོ་བྱང་དམར་
 པོ་འདི་ཉིད་སྤྱན་བསྐྱུར་གྱིས་བཏབ། རྒྱལ་བ་སྤྱི་ན་རིམ་གྱི་གཟིམ་རྒྱུད་དུ་དམིགས།
 ཡང་ཐོག་ས་གསུམ་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ། འབྲེལ་མཚུངས་བཀའ་གདམས་འབྲིལ་
 པ་སོགས་འཆི་མེད་བདག་པོའི་ཁང་བཟང་ལ་འགྲན་བཟོད་པའི་གཟིམ་རྒྱུད་འདི་
 དག་གསར་བསྐྱུན་མཛད་འདུག་པ་ནི། མི་དབང་དེ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པ་དོན་ཡོད་པར་
 མཛད་ཕྱིར་ཡ་སྤྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་ནས་ལྷགས་སྤྱན་གྱི་བར་མཆོམས་ལ་གཟིམ་རྒྱུད་
 རྣམས་ལ་ཆེབས་བསྐྱུར་མཛད་དེ། བཀའ་ལས་གཟིམ་རྒྱུད་འདི་དག་ལ་བཀའ་གདམས་
 འབྲིལ་པ་ཞེས་མིང་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ན་འདི་ཉིད་དུ་བཀའ་གདམས་ལྷགས་ཀྱི་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

བསྟན་བཅོས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་ཞིག་བཞེངས་ཅིས་མཛད་ཆོད་འདུག་ཀྱང་བཞེད་
པ་ལམ་འགྲོ་མ་བྱུང་བ་འདྲ་ཞིང་། ད་འདི་དག་ལ་ཞིག་བཟོ་ལེགས་པ་ཞིག་བྱས་ཐོག
བཀའ་གདམས་ཀྱི་མེས་པོ་མཉམ་མེད་ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་ལས་བརྒྱད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་
རིམ་པའི་སྒྲ་བརྒྱད་ནམས་སྒྱ་རྒྱ་གསེར་ཟངས་ལས་གྲུབ་པ་གསར་བཞེངས་དང་། ཡང་
བོད་གངས་ཅན་འདི་རྗེ་བཙུན་སྦྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གདུལ་ཞིང་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཉིད་
ཀྱི་སྒྱ་བརྒྱན་ལ་པཎ་གྲུབ་མང་པོའི་བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་མང་མོད་ཀྱང་། བོད་འདིར་
གྲུབ་བརྟེན་དཔལ་ལོ་ལྷགས་ཀྱི་འཕགས་པའི་སྒྱ་དང་ཆོས་སྒྲོར་ནམས་དར་རྒྱས་ཆེ་བ་
བཅས་དགེ་སློང་མ་དཔལ་ལོ་ལྷགས་ཀྱི་བརྒྱ་གཅིག་ཞལ་གྱི་སྒྱ་དང་། སྦྱང་གནས་སྒྲ་
བརྒྱད་ནམས་ཀྱང་གོང་དང་མཚུངས་པ་གསར་བཞེངས་དང་། ཆོད་དུས་ཆེ་ལོ་བརྒྱ་
པ་ཞེས་ད་ལྟའི་སྒྱེ་དགུ་ནམས་ཀྱི་ཆེ་ཆད་ལོ་བརྒྱར་འཆོ་བ་གསུངས་ཀྱང་སེམས་ཅན་
ནམས་བསོད་ནམས་དམན་པས་དེ་ལས་ཀྱང་རིམ་གྱིས་ཉམས་པས་དེང་སང་བཞི་བརྒྱ་
ཁ་རལ་གྱི་དུས་སུ་སྒྲིབ་པར། སྒྱེ་དགུ་ནམས་ཆེ་ཤིན་ཏུ་ཐུང་བའི་གནས་སྐབས་འདིར།
མགོན་པོ་ཆེ་དཔག་མེད་ཀྱི་སྒྱ་བརྒྱན་སློང་ཆར་བཞེངས་ཐུབ་ན་དེ་དག་ལ་མཐོང་ཐོས་
བྱན་རིག་གི་འབྲེལ་བ་འདྲིལ་པ་དང་། དུག་སྒྲོར་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ནམས་ཆེ་དཔག་
མེད་ཀྱི་ཐུགས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཆེ་རིང་དུ་གནས་པ་མང་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཐུབ་
བསྟན་ལྔ་བརྒྱའི་མཐའ་ལ་ཉེ་བའི་གནས་སྐབས་འདིར། རྒྱལ་ཚབ་གནས་བརྟན་བརྒྱ་
དུག་གི་སྒྱ་བརྒྱན་བཞེངས་ཐུབ་ན་བསྟན་པ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པ་དང་། དེ་འདྲིན་
ནམས་ཞབས་པད་བརྟན་པ་ཞིག་འབྱུང་བ་གདོན་མི་ཟ་བས་དེས་ན་དེ་དག་ལ་སོགས་
པའི་ཉིན་མང་དུ་བཞེངས་ལ་གནས་འདིར་བཞུགས་པར་བྱའོ་ཞེས་ཐུགས་བསྐྱེད་
ཅིང་། སྒོན་ལམ་མཛད་པ་བཞིན་ཐོག་མར་ཆེ་སྒྱ་སློང་ཆར་བཞེངས་རྒྱའི་དགོངས་པ་
གཏད། ཆོས་བརྒྱ་གཅིག་ཉིན་གཟའ་སྐར་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པའི་ཉིན་ཆེ་སྒྱ་སོར་བཅོ་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོ་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཛམ་དབའ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཛམ་སྤིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

ལྷ་པ་སྟོང་ཆར་སྐྱོ་རྒྱ་གསེར་བཅས་དང་། ཉེན་གཙོ་ཆོ་སྐྱོ་ཆེ་བ་མི་ཆད། དེ་འོག་བརྒྱད་
ནམས་ཀྱང་སྤྱི་རྒྱབ་དང་བཅས་པ་གསར་དུ་བཞེངས་རྒྱུའི་དོ་དམ་མཁན་པོ་ལོ་ཆེན་
ཆོས་རྒྱ་མཚོ། འདོད་དཔལ་མཁན་པོ་ཆ་ཉི་བ་སྟོ་བཟང་དོན་གྲུབ། ཞི་པ་ཆེ་རིང་སོགས་
ལ་སྟོན་དམར་ཁལ་བརྒྱ་ཕྲག་མང་པོ་དང་། གསེར་དུལ། གཡུ། སྤྱི་ཉིག་ལ་སོགས་པའི་
རྒྱ་ཆ་ནམས་པངས་པ་མེད་པར་སྦྱལ་ཞིང་། ཐ་ན་སོལ་བ། སྦྱི་བ་སེར་སྐྱམ་སོགས་ཀྱང་
མི་སེར་ལ་ཁལ་འུལ་མ་ཡིན་པ་དུལ་སོག་རང་ནས་ཡུལ་ཐང་གི་རིན་པོང་བཅས་ཉི་
སྦྱབ་རིན་དང་། བཟོ་བོའི་སོགས་ཡོན་སོགས་ལེགས་པར་སྦྱལ་ཉི་པོང་ཆོས་ཉིན་བཟོ་གྲུ་
ལེགས་པར་ཚུགས།

(བསྐྱུས་)དབྱུག་གྱི་རིང་ (༡༥༡ ཉ་༡། ༤༡༩ ཐ་༢) བདེ་མཆོག་ཆོ་ལྷ་དཀར་
པོའི་སྟོན་སྐྱོ་ཆེ་བསྤིང་བའི་ལྷགས་བསྐྱུས་དང་། དེ་ནས་བདེ་མཆོག་ལོ་མི་པའི་
ལམ་རིམ་པ་གཉིས་གྱི་ཉམས་བཞེས་གཙོ་བོར་བརྟོན་ཉི་ལྷགས་རྒྱད་བསྐྱལ་བའི་
ལྷགས་བསྐྱུས་ལས་བསྟེན་གྱི་གྲངས་ཆད་བཞིན་མཛད་པས་ཡི་དམ་གྱི་ལྷས་བྱིན་གྱིས་
བསྐྱབས་པའི་མཆོན་མ་ཡང་གསལ་བར་གཟིགས། སྐྱབ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆོས་ཉི་ལྷ་
ནས་ལྷགས་བསྐྱུས་གྱི་ཁ་སྐྱོར་སོགས་ལ་དགོངས། བདེ་མཆོག་ཆོགས་བརྒྱ་དང་། ཉེར་
བདུན་ཉིན་ཞི་བའི་སྦྱིན་སྲེག་མཛད།

(༡༥༡ ཉ་༥། ༤༡༩ འ་༢) ས་རྟ་ (༡༥༡ བ་༡། ༤༡༤ ཐ་༡) སྐྱབ་དང་པོའི་
ཆོས་ཉི་ལྷ་བདུན་ནས་བཟུང་སྐྱོ་བཅད་རྒྱ་ལ་བཞུགས་པའི་སྤུན་བཞིའི་ནལ་འབྱོར་ལ་
འགྲུས་པར་མཛད།

(བསྐྱུས་)ལྷ་ལོར་ཆོ་དཔག་མེད་སྐྱོ་འཁོར་སྟོང་སྐྱོ་བཞེང་འགོ་བཅུགས་པའི་
(༡༥༡ བ་༥། ༤༡༤ འ་༡༠) ཆོ་སྐྱོ་གཙོ་འཁོར་ནམས་ལེགས་པར་གྲུབ་སྟེ། སྐྱབ་བཞི་པའི་
ཆོས་ལྷ་འབྲོད་སྦྱོར་སྤུན་སྤུམ་ཆོགས་པའི་ཉིན་འདོད་འཛོའི་དཔལ་འབྱིལ་ནས་མཆོད་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

པའི་བྱེ་བྲག་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པས་མདུན་བསུས་ཏེ་གཟིམ་ཆུང་ཉི་འོད་འབྱིལ་དུ་
བཀྱར་སྟེ་ཆེན་པོས་སྒྱུན་འབྲེན་པར་མཛད།

(༡༦༩ ཉ་༩། ༤༡༥ བ་༩) འདི་ཉིན་སྐྱེ་དང་གཟུངས་སོགས་སྒྱབ་ཆོག་ཕྱག་
ལེན་བཞིན་མཛད་ནས་ཉིན་གཅི་ལ་ཡ་སྒྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་རང་གིས་ཕྱག་བསྟར་
གྱིས་གཟུངས་འབུལ་དང་། གཞན་ནམས་ལ་མཆན་ཞབས་སྒྲ་མ་ནམས་གྱིས་གཟུངས་
འབུལ་མཛད་ཅིང་། (༡༦༩ བ་༩། ༤༡༥ འ་༤) གཟིམ་ཆུང་བཀའ་གདམས་འབྱིལ་དུ་
ཆོ་དཔག་སྟོང་སྐྱེ་བཞུགས་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས། མཆན་གྱི་བྱེ་བྲག་འཆི་མེད་བདེ་ལྷན་
འབྱིལ་བ་ཞེས་གསོལ་བར་མཛད།

(༡༦༩ བ་༩། ༤༡༥ བ་༩) ཆོ་མཆོག་བསམ་གཏན་སྤིང་གི་སྟོང་བ་པ་ནམས་
དེང་སྐབས་ཡོངས་འཛིན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཞབས་ཟེན་པར་ཤས་ཆེ་བས་ཆབ་ལེན་ལྷན་ཐུང་
དང་། ཕྱི་ངོའི་ཟས་སྟོང་གིས་མཆོན་པའི་འདུལ་བའི་ཕྱག་ལེན་དང་། མདོ་སྒྲགས་
ཉམས་ལེན་གང་ཅིར་ནམ་པར་དག་པ་ཀུན་གྱི་མིག་རྒྱན་དུ་ཆེ་བ་ཞིག་འདུག་ཀྱང་།
སྤྲད་ཆར་མི་ཐོག་རིམ་འཕོས་གྱིས་དེ་དག་ཉམས་ཆག་ཏུ་རྒྱུར་ན་མ་ལེགས་པར་
དགོངས། སྤྲིག་ལམ་འདོར་ལེན་གྱི་བཅའ་ཡིག་སྐལ་ལྷན་ཀུན་དའི་གཉེན་གཅིག་སྒྲ་
བའི་དགྱིལ་འཁོར་ཞེས་བྱ་བ་ལེགས་པར་བཤད་པའི་གཏེར་གྱིས་བརྒྱན་པར་མཛད་
ནས་གནང་།

(༡༧༠ བ་༥། ༤༡༧ འ་༧) དགུན་གྱི་རིང་ (༡༧༠ བ་༥། ༤༡༧ འ་༥) བཅད་ཀྱི་
ལ་བཞུགས་ཏེ་ཉམས་བཞེས་བསྟར་རྒྱ་ནམས་མ་ཆག་པའི་ཐོག་འདི་ལོ་ཀུན་གཟིགས་
ལྷ་པའི་སྐྱེ་བརྟན་ང་འབྲེན་དང་། དགུང་ལོ་ཉེར་ལྔའི་སྐྱེ་ཆད་ཀྱི་འབྲས་བུ་གཞུང་ནང་
ཉིན་ཆང་མ་སྒྱུན་འབྲེན་གྱི་ཐོག་སྐྱེ་ལྷའི་མཆོད་པ་བརྒྱ་ཆར་རེ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་ཡན་
ལག་བདུན་པའི་སྟོན་སྒྲུབ་འཆལ་མཆོད་འབུལ་དང་། སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོག་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

ཉིན་བཞིན་ཆག་མེད་གྱི་ཐོག་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་བདེ་སྦྱིད་འཕེལ་བ་དང་། བཟ་
ཤིས་དགེ་མཚན་ཡར་སྦྱིད་གྱི་སྤྱགས་སྟོན་ཡང་མཛད།

(༡༧༡ ཉ་༡། ༤༩༩ བ་༩) ས་ལྷག་ཟླ་བ་དང་པོའི་དགུས་སྟོན་སྟོར་སྤར་ལམ་ལྟར་
བཀའ་ངིན་བསྐྱུངས་ཤིང་། ཆོས་བདུན་ཉིན་ལྟ་ལྟར་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་མགོན་དུ་
ཆིབས་གྱི་ཁ་ལོ་བསྐྱར་རྟེ། ལྟ་ལྟར་ཆོམས་ཆེན་ཨེ་མི་དུ་ཕེབས་སྟོན་རྒྱས་པ་སྤར་སོལ་
བཟང་པོ་ཉམས་མེད་དུ་བསྐྱར་ཞིང་། དེ་ནས་ཆོགས་དབྱར་ཁྱ་མི་དད་ལྟན་གཏོང་སོང་
ཅན་རྣམས་ཉིན་རིམ་པར་དང་ལྷག་པར་ཆོས་བཙུ་ཉིན་མགོན་པོ་གང་གི་སྤྱགས་རྗེས་
འཆོ་བའི་མཆོད་དཔོན་མཁན་པོ་ལྷུ་ཁང་པ་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས་ནས། ཡ་རྒྱལ་ས་
མགོན་ཅེ་ཤོད་ཆོགས་དབྱར་སུ་སྦྱར་བྱངས་རྟེ་བཀའ་ངིན་གསལ་བྱེད་གྱི་དངོས་འབྲུལ་
དང་ཆབས་ཅིག་པར། མཇུལ་གསོལ་འདེབས་ཆོག་དོན་སྤྱན་སྤུལ་ཆོགས་ཤིང་། བཀའ་
ངིན་གྱི་ཆ་ཤས་བསབས་ཚུལ་སོགས་རྒྱས་བཤད་མཁན་པོ་རང་ནས་གསོལ་འདེབས་
ཁུས་པར། དགུས་བཞིན་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཤིང་། དངོས་འབྲུལ་ (༡༧༡ བ་༡། ༤༩༩ འ་
༡) གཟབ་ཅིང་འདུས་ཆོགས་སུ་ང་སྤྱག་གསུམ་གྱི་བསྟེན་བཀྱར་ཐོག་ མདོ་སྤྱག་ཁྱད་
མེད་ཀྱི་འགྲེད་བཅས་སུལ་བའི་དགེ་ཅུ་རྣམས་རྗོགས་བྱང་དུ་བསྟོ་བའི་ལྷགས་བསྟོ་
ཡང་བཀའ་ངིན་བསྐྱུངས། དེ་ནས་གཟིམ་ཚུང་དུ་ཞབས་བསྟོད་ནས་གསོལ་ཆོགས་
གྲོལ་བསྐྱར་གཟིམ་ཚུང་ཉི་འོད་འཁྲིལ་པར་མཆོད་དཔོན་མཁན་པོ། ཟླ་པ་དོ་རྩེ་སོགས་
ངོ་མ་རྣམས་ལ་མཇུལ་བྱག་ཐོག་ དེ་རིང་ཆོགས་དབྱར་གྱི་ཐོག་རྣམ་དཀར་རྒྱ་ཆེན་པོ་
བཞུས་པར་གནས་དབྱང་ལེགས་ཤིང་ག་འགྲིག་དོན་ལྟན་བྱང་ཚུལ་སོགས་དགུས་པའི་
བཀའ་དང་། ངོ་མ་སོ་སོར་སྤར་དུ་གསོལ་རས་དང་། མཆོད་དཔོན་མཁན་པོར་ཆ་
གུམ་སོགས་གྱོན་ཆས། གསེར་དབྲུལ། རྩོ་གོས་དར། ལྷམ་བུ་སོགས་འབྲུལ་སྟོག་གསོལ་
རས་ཀྱང་གཟབ་པར་སྦྱེལ།

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

(༡༥༡ བ་ལ། ༤༡༩ ཐ་༡༠) ཆོས་བཙེ་ལྷ་ཉིན་གསུང་ཆོས་ལ་སྐྱེས་རབས་ཀྱི་
ལྷགས་བཤད། སྒོན་ལམ་ལ་བསྟན་འབར་མ་བདེ་སྒོན་ལྷགས་བསྐྱེད་མཐུན་འཇུག་
དང་། གནས་གཟིགས། དཔལ་གྱི་ལྷ་མོའི་གཟབ་གསོལ། ལྷ་ས་ཆོ་པའི་ཞབས་བརྟན་
འབུལ་བཞེས། སྒོན་ལམ་བཙེ་ལྷ་མཆོད་པའི་ཨང་རིམ། ལས་ཁུངས་ཁག་གི་སྒྲིགས་
འབུལ་ཨང་རིམ་གསོལ་རས་སོགས་ (༡༥༡ ཉ་༡ ༤༡༩ འ་༡) སྒོན་ལམ་ཆེན་མོའི་
མཛད་སྒོ་ཐམས་ཅད་སྤར་ལམ་བཞིན་མཛད་དེ། ཆོས་ཉི་ཤུ་ལྷ་ཉིན་འཁོར་ཆོགས་བྱེ་
བའི་ཆོགས་དང་བཅས་ར་མོ་ཆེའི་གནས་གཟིགས་དང་། དེ་ནས་སོ་བྱང་ཆེན་པོར་
ཆིབས་ཀྱི་ཞལ་ལོ་བསྐྱར། ལྷ་བ་གཉིས་པའི་ཆོས་གཅིག་ནས་བཟུང་སྐྱེ་བཅད་ཀྱི་ལ་
བཞུགས།

(༡༥༡ ཉ་༡ ༤༡༩ འ་༡) ལྷ་བ་གསུམ་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་ལ་བརྒྱུད་གཏོར་ཆེན་
མོའི་དབྱར་མཛལ་དང་། ཏུས་འཁོར་ས་གར་འཆམས་གཟིགས་ཆོགས་ཕེབས་སོགས་
སྤར་ལམ་བཞིན་མཛད་ཅིང་། ལྷ་བ་བཞི་པའི་ཆོས་གཅིག་ལ་སེ་འབྲས་སོགས་དོན་
གཉིར་ཅན་མང་པོར་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་སྟུལ། ཆོས་བརྒྱུད་ཉིན་བདེ་ལྷན་འབྲེལ་
ཏུ་གནས་བརྟུ་ཕྱག་མཆོད། ཆོས་བརྟུ་གཅིག་ལ་ཆོ་ཆོག་བཅས་སྤར་བཞིན་ཏུ་མཛད།
ཆོས་བཙེ་ལྷ་ཉིན་གཟིམ་རྒྱུད་བདེ་ལྷན་འབྲེལ་ཏུ་ཆོ་མཆོག་གླིང་ནས་གནས་བརྟུའི་
ཕྱག་མཆོད་ཉིན་འཁྱོངས་ཁྱེས།

ཆོས་བཙེ་བརྒྱུད་ནས་ཕན་བདེ་ལྷ་ཁང་ཏུ་དཔལ་ལྷ་དང་། རྫོང་བཙན་པ་
གཉིས་ཀྱི་གསུང་བསྐྱང་བདུན་གཅིག་གི་རིང་མཛད། ལྷ་བ་ལྷ་པའི་ཆོས་བཙེ་ལྷ་ཉིན་
ཆོ་མཆོག་གླིང་ནས་གསེར་ཆོས་བཀའ་འཇུག་གསར་བཞེངས་ལ་བཙོ་སྟོན་གཟབ་པར་
བཏང་བའི་མཛལ་ཁྱེར་ཕྱག་མཛོད་དོ་གཡོག་ལ་ཕྱག་དབང་སྟུལ། ལྷ་བ་ཏུག་པའི་ཆོས་
གཅིག་ལ་ནོར་གླིང་ཆབ་ཀྱི་འཕྲོད་བཞེས་སུ་ཆིབས་བསྐྱར་གནང་ཞིང་། འདི་སྐབས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོན་མེད་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་ཀྱི་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

དྲུང་སྒྱུའི་དཀར་སྒྲོའི་ཐོག་གྲུང་བཀའ་སློན་སོགས་མི་དྲག་ལས་ཚན་པ་ནམས་དང་།
སེ་འབྲས་ཀྱི་སྒྲ་ཁག ཨི་བན་གཉིས་ཀྱི་ཕྱག་མཛོད། བྲིམས་དཔོན་སྐུར་སྤེ་སོགས་ཅོང་
སོགས་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མི་དྲག་ནམས་ལ་མངལ་ཕྱག་སྦྲལ།

(༡༣༡ བ་༩། ༤༤༠ འ་༤) ཞབས་པད་ལྟན་རྒྱས་དང་ནམ་རྒྱལ་གྲུ་ཚང་གི་
དཀར་སྒྲོ་ནམས་འཆར་ཅན་བཞིན་བཏེག་ཅིང་། ཀྱུན་བདེ་སྤྱིང་དང་། བསྟན་རྒྱས་སྤྱིང་
གཉིས་ནས་འཆར་ཅན་དཀར་སྒྲོ་དང་། བཀའ་འཇུག་གསར་བཞེངས་ཀྱི་ལས་གྲུར་
བཅོ་སྟོན་བཏང་བའི་སྐྱོ་སྒྲལ་དངོས་འབྱུལ་བཏེག སྒྲ་བ་དྲུག་པའི་ཆོས་གནས་གང་
ཉིན་པོ་བྱང་དུ་ཆེབས་བསྐུར་མངལ་ཕྱག་སོགས་སྤར་སྟོལ་བསྐྱངས། སྒྲ་བ་བདུན་པའི་
ཆོས་གཉིས་ནས་བཟུང་གཟིམ་ཆུང་འཆི་མེད་བདེ་ལྟན་དུ་ནམ་རྒྱལ་གྲུ་ཚང་ཆོགས་
ཡོངས་ནས་གནས་བཅུ་བདུན་གཅིག་གནང་རྒྱུའི་ཆོགས་དབྱུར་ཡང་ཉིན་རེ་བཞིན་
དུ་ཐེབས། བསམ་ཡས་གནས་ཆུང་གཉིས་སྐྱ་གསོལ་མཛད། བསྟན་སྤྱིད་ལ་རྒྱུའི་ལུང་
ཁྱེད་མཐུན་རྒྱས་འབྱུལ་བ་སོགས་སྤར་བཞིན་གནང་། ཆོས་བཅོ་ལྔ་ཉིན་སྟོན་དུ་
བཀའ་བཀོད་སྦྲལ་བ་བཞིན་རྗེ་གཟིགས་པ་ལྔ་ལྟན་དང་། སྟོན་སྒྲ་བདེ་གཤེགས་བརྒྱད་
ཀྱི་མཚོད་རྟེན། ནམ་འདོམས་དང་། ལོ་རྒྱུན་མའི་སྐྱོ་བཅས་གསར་བཞེངས་གནང་བ་
ནམས་ལེགས་པར་གྲུབ་སྟེ་གཟུངས་འབྱུལ་རབ་གནས་སོགས་ཕྱག་ལེན་བཞིན་མཛད་
དེ། གཟིམ་ཆུང་འཆི་མེད་བདེ་ལྟན་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ།

འདི་སྐབས་ཡགོང་མ་ལྟ་སྒྲོང་གནས་དུ་གཤེགས་པའི་དགོངས་རྗེགས་སྐྱབ་
མི་སྒྲ་དཔོན་ནམས་ཀྱི་རྒྱུང་བསྐུར་མགྲོན་གཉེར་དང་། མལ་རྩོར་བཀའ་སློན་བཤད་
སྒྲ། བདེ་ཆེན་དུ་མཁན་པོ་ལོ་ཆེན་སོགས་རིམ་བཞིན་རྗེ་བདེ་ལྟན་དང་། ཆོས་ཉི་ཤུ་
གཉིས་ཉིན་ཡགོང་མ་ཆེན་པོའི་གསེར་ཡིག་དང་། གནང་རྟེན་བསམ་གྱིས་མི་བྱས་པ་
དཔོན་ཁག་ནམས་དང་བཅས་ཐེབས་རྒྱུར་བོད་ཀྱི་མི་དྲག་ནམས་ནས་ཐེབས་བསྐུ་དང་།

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ།

ལྷ་ཚང་གི་སེར་སྒྲིངས་སྒོས་སྒྲ་བཅས་ཀྱིས་མདུན་བསུས། ཚོམས་ཆེན་རྟིང་པར་དགྲེས་
སྟོན་གཟབ་གཤོམ་གྱི་ཐོག་ནང་སྟོན་སྟོ་བཟང་དར་རྒྱས་ནས་གསེར་ཡིག་ཕྱག་ཏུ་ཐུལ་
བར་གོང་མ་ཆེན་པོར་འཚམས་ཁུ་གནང་རྒྱ་སོགས་ཕྱགས་སྟོལ་བཞིན་མཛད། དེ་
ནས་གསེར་ཁྲིར་ཞབས་སེར་འཁོད་ཐོག་རྒྱུ་ལྷ་དཔོན་ཁག་དང་། རྟ་ཆག་རིན་པོ་ཆེ།
ར་སྒྲིང་སྒྲུལ་པའི་སྒྱ། དཔན་བཅས་སྒྲ་སྒྲུལ་ཁག་དང་། ལྷ་དཔོན་འཁོན་སྒྲས་ཇ་མདའ་
སོགས་ཆེད་ལྷ་ཚང་མར་ཕྱག་དབང་སྒྲུལ། སྟོན་མོ་སྒོས་གར་མཚོད་སྒྲིན་སོགས་བསྟར།

ཚོས་ཉི་ཤུ་དྲུག་ཉིན་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོས་དབུས། རྟ་ཆག་རིན་པོ་ཆེ།
ར་སྒྲིང་སྒྲུལ་སྒྱ། ཁོ་བོ་བཅས་ནམ་རྒྱལ་ལྷ་ཚང་པ་བརྒྱ་དང་ལྷ་བཅུ། བསྟན་སྒྲིང་ལྷ་པ་
བརྒྱ། ལྷ་དཔོན་སྒྲིང་པ་ལྷ་བཅུ། ཆེ་རུ་བཞི་སྟེ་བརྒྱ་ཐམས་པ་རེ་བཅས་ཁྱོན་དགེ་འདུན་
ལྷ་བརྒྱ་ཐམས་པ་ནས་ཡགོང་མ་ཡབ་རྗེའི་དགོངས་རྒྱུ་འཛིགས་བྱེད་བདག་འདུག་
ཉིན་གཉིས་གནང་། འདི་སྐབས་དཔོན་ཁག་ནམས་ཀྱང་ཚང་མ་ཚོགས་སུ་ཕེབས་ནས་
དགོངས་རྒྱུ་མང་འགྲེད་གཟབ་པ་སྒྲུལ། ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་ནས་འདིས་མཚོན་
དགེ་ཚོགས་ཐམས་ཅད་བྱང་ཆེན་དུ་བསྟོས་ཏེ་ཡབ་རྗེ་རྒྱལ་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པ་
རྒྱུ་མང་པ་དང་། ཡགོང་མ་བཅས་ཆེན་དགྲུང་ལོ་ཁྲི་ཕྱག་ཏུ་བརྟན་པའི་ལྷགས་བསྟོ་
མཛད་པས་དཔོན་ཁག་ནམས་ཀྱང་དད་ལྷན་སྒྲོ་གསུམ་གྱི་སྟོན་སྟོ་ཡགོང་མ་ཡབ་རྗེའི་
བཀའ་ངོན་ལ་དགོངས་ནས་ཡུ་ལའི་སྒྲ་མ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་འདི་ལྟ་བུ་གནང་བ་བཀའ་
ངོན་ཆེ་ཞེས་ཁུ་བ་གནང་ཞིང་། དེ་ནས་ཡསྐབས་མགོན་མཚོག་དང་དཔོན་ཁག་བཅས་
ཆེ་སྟོར་གནས་གཟིགས་སུ་ཕྱགས་ཕེབས་ནས་མཚོད་ཁང་ཡོད་དོ་ཅོག་ལ་ཡགོང་མ་
ཆེན་པོའི་མཛོད་ཀྱི་སྟོན་ཤལ་དང་། གཞུང་རང་ནས་ཀྱང་སྟོན་ཤལ་བཅས་ཕྱག་བསྟར་
ཀྱིས་འབུལ་བ་གནང་ཞིང་ཕྱགས་སྟོན་གྱི་མཚམས་སྟོར་ཡང་དག་མཛད། གནས་
གཟིགས་ཐུབ་བསྟན་འཆི་མེད་བདེ་ལྷན་འབྲེལ་པར་སྟོན་ཤལ་འབུལ་བ་གནང་སྐབས།

ཡུལ་དབང་སྐྱེས་བཟུང་བ་འཇམ་དཔལ་ཀྱི་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱ།

དཔོན་ཁག་ནམས་ལ་འདི་ནང་གི་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཉེན་ནམས་གསར་བཞེངས་བཀྲིས་
བ་ཡིན་ཞེས་ཐེབས་པར་དཔོན་ཁག་སེར་སྐྱ་ཚང་མ་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་པར་གྱུར་ནས་
འདི་ལྟ་བུའི་ཡུལ་འདི་སྒྲ་མའི་མཛད་པ་ནི་སྐྱེ་འབྲེང་གོང་མ་ཐམས་ཅད་ལ་ཆེས་ལྷག་
ཅིས་ཞུ་བ་གནང་སྟེ།

(༡༧༩ ཉ་༡ ༩༩༡ འ་༡) ཆོས་ཉི་ཤུ་བདུན་ཉེན་ལ་མོ་ཆོས་སྦྱོང་སྦྱོན་འདེན་
ཞུ་བ་གནང་ཞིང་། ཆོས་སྦྱོང་ཆེན་པོ་ནས་ཀྱང་ཉེན་འབྲེལ་གྱི་སྒྲིག་སྒྲོག་སེར་ཟངས་
གྱི་གཡུང་བྱང་དང་། དབང་གི་འཕུལ་ཞགས་དམར་པོ་བཅས་འབྲུལ་བ་གནང་གསང་
བའི་བཀའ་ལུང་མང་པོ་སྟེ། སྐྱེ་སྤྱད་ཀྱང་གཏོང་བ་གནང་། ཡསྐབས་མགོན་
མཆོག་ནས་སྟན་ཤལ་མཐུན་རྗེས་སོགས་སྟེ་འཕྲིན་བཅོལ་མཛད། སྐྱེ་གསོལ་བྱབ་
ནས་ཆོས་རྗེ་དོ་གཡོག་ལ་མཛལ་ཕྱག་ གཙང་ལ་ཐོན་རྒྱུའི་ཐོན་གནང་། ཡཔཎ་ཆེན་
རིན་པོ་ཆེར་མཆོམས་ཞུ་བུ། ཆོས་གནམ་གང་ཉེན་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤྱངས་ཆོགས་
ཡོངས་དང་དག་ལྟ་འོད་ལྷན་དཀར་པོ་བྱང་བྱུ་འབྲེལ་བའི་འཆར་ཅན་ལྗོངས་རྒྱུའི་
ཞབས་བརྟན་སྤར་ལྟར་འབྲུལ་བཞེས། ལྷ་བ་བཟུང་པའི་ཆོས་གཅིག་ལ་སེར་ཐེག་ཆེན་
སྒྲིང་ཆོགས་ཡོངས་ནས་ཀྱང་ལྗོངས་རྒྱུའི་ཞབས་བརྟན་འབྲུལ་ཞེས་གནང་། ཉ་སྟོང་
བཟུང་གསུམ་ཉེར་ལྷ་དང་བཅས་པའི་གནས་བརྩ་ཕྱག་མཆོད་རྒྱུ་ཆགས་ནམས་ཀྱང་
གསུང་ཆོག་མཛལ་དམངས་སོགས་སྤར་སྟོལ་བསྐྱངས། འདི་སྐབས་གོང་མ་ཆེན་པོས་
བཀའ་མངགས་པའི་དཔོན་ཁག་ནམས་ཀྱི་གདོང་དགོངས་རྗེས་སྐབས་ལུགས་སོགས་
གོང་མ་ཆེན་པོར་འཆོམས་ཞུ་ཉེན་བཅས་འབྲུལ་བ་གནང་། ཡུལ་བའི་བཀའ་འཇུག་
རིན་པོ་ཆེ་གསེར་ཆོས་པོ་ཉི་བཟུ་དང་བརྩ་བྱག་ལ་སྒྲེགས་ཤིང་། གདོང་ཤན་དགྲོལ་
ཆག་འཕྲ་ལྷན། སྟོང་སྐྱེད་གྱི་སྐྱེ་རགས་རྒྱ་ལྷས་མ། དབུ་ལྟ་དབུལ་ལས་བྱབ་པ་རིན་པོ་
ཆེའི་འཕྲས་སྤྱད་པ་ཞལ་ཞེབས་གདོང་དར་སོགས་གོས་རྒྱ་རྒྱུང་བཅེགས་པ། ན་བཟའ་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ།

མཛོད་གོས་སེར་པོ་བཅས་གསར་བསྟན་ལེགས་པར་གྲུབ། ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་དངུལ་
སྒྱུ་འཁོར་ཉེ་བའི་སྤྲུལ་ཆེན་བརྒྱུད་བཞུགས་ཁྲི་རྒྱབ་ཡོལ་དང་བཅས་པ། བཟང་གོས་ཀྱི་
ན་བཟང་ལྷ་ཏིག་གི་འཕྲས་བརྒྱན་པ་བཅས་གསར་བཞེངས་ཀྱི་སྒྱུ་གསུམ་རིན་ཆེན་ལྷ་
ཁང་དུ་མཆོད་པའི་རྣམ་དང་བཅས་བཞུགས་སུ་གསོལ་ཏེ་ལྷ་བབས་དུས་ཆེན་ལ་རབ་
ཏུ་གནས་པར་མཛད། དེ་ལོ་བོད་འབངས་ལྷ་སྡེ་མི་སྡེ་སོ་སོ་ནས་ལེགས་འབུལ་བསྟར།

དགུན་གྱི་རིང་ཐུགས་དམ་བཅད་རྒྱར་བཞུགས། རྒྱ་བ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆེས་
བཅུ་གསུམ་ནས་མགོན་པོ་ཕྱག་དུག་པའི་གཏོར་སྒྲོག་གི་ཆོགས་དབྱར་ཞབས་བྲུང་
བསྒྲོད་ནས་ཀུན་གཟིགས་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་སྐུའི་པོད་ཀ། དབྱ་ལྷ་ལྷ་ནག་སོགས་དྲག་
པོ་མངོན་སྲོད་ཀྱི་ལས་ལ་འོས་པའི་ཆས་རྣམས་བཞེས་ཐོག་ལི་རྒྱ་བསྐལ་ཆོག་སོགས་
ལས་བསྟར་མགོན་ཆེན་པོ་ཉིད་རང་ནས་བཀའ་ངིན་བསྐྱངས། རྒྱལ་བསྟན་ལ་འཁྱུང་བའི་
མཐའ་དམག་སོགས་ཆེག་མེད་དུ་མཛད་པའི་མེ་ཤ་སོགས་བརྟག་དབྱད་ཤིན་ཏུ་བཟང་།

༡༤༽ ལྷགས་སྤེལ་ལོ་སྟོན་གྱི་དགྲུས་མཆོད། བསྟན་སྲིད་སྤྱི་ཁྱེའི་བདེ་ཆར་བསྟན་འཁྱུར་དང་གསུང་
འབུམ་རེ་གསར་བཞེངས། ཡོངས་འཛིན་མཆོག་གི་ཡང་སྤུལ་ངོས་འཛིན། ལ་པ་ཆེན་མཆོག་སྤུལ་
རིན་པོ་ཆེ་བསྟེན་རྫོགས་ཞུ་བར་ཆེད་མེབས་བཞིན་བཀའ་ངིན་བསྐྱངས། རྒྱ་སྤུལ་དང་དཔོག་ཁག་
རྣམས་ཀྱིས་གཙོས་ཐག་ཉེ་རིང་ནས་འཁྱོར་པའི་སྤྱི་བོ་གྲངས་ལས་འདས་པར་འདོད་ཆོས་ཀྱི་རེ་བའི་
ཡིད་ཀྱི་དཔལ་བེའུ་བཀའ་བར་བྱས།

ལྷགས་སྤེལ་གནས་ལོའི་འཇུག་ཞལ་གསར་དུ་ཆེས་པར་འདོད་ཁམས་ལྷ་
མོའི་གཏོར་སྒྲོང་། ཆོམས་ཆེན་དུ་དགྲུས་སྟོན་ཉིན་དང་གཉིས་ཐོག་བོད་འབངས་ལྷ་སྡེ་
མི་སྡེ་སྤྱི་དང་། རྒྱ་དཔོན་ཁག་འབྲུག་ལ་དྲགས་སོགས་ཀྱི་ལོ་མཇལ་རྟེན་འབྱུང་འབུལ་
བཞེས་སོགས་སྤར་སྤོལ་ཉམས་མེད་བཀའ་ངིན་བསྐྱངས། ཆོས་བརྒྱུད་ཉིན་ལྷ་ལྷན་
སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་མགོན་དུ་ཆེབས་བསྐྱར། སྤར་སྤོལ་ཨེ་མི་དུ་དགྲུས་སྟོན་ཐོག་ན་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་གླིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

ཆག་རིན་པོ་ཆེ། ཨི་བན་གཉིས། གྲུང་བཀའ་སློན། ར་སག་མདའ་དཔོན། སེ་འབྲས་སྒ་
མ་ལས་སྒེ། སྐལ་སྐྱེ་ནམ་པ་སོགས་ཆེ་སྤྱ་མཐའ་དག་ལ་ཕྱག་དབང་སྦྱལ། ཆོགས་དབྱར་
ཞུ་མི་རི་བོ་ཆེ་ལྟེ་ར་སག་པ་རྒྱེད་ཀྱི་དགོངས་ཚོགས་པ། རོང་པ་ལྷ་རྩེ། ཡི་ལི་མཁན་པོའི་
དགོངས་ཚོགས་པ། བཀྲ་ཤིས་དར་རྒྱས། ཤི་རལ་ཐུ། ཟེ་ལིང་སྟོང་འཁོར་ནོ་མེན་ཏན་
བཅས་ནས་ཉིན་རིམ་པར་འབུལ་བ་རྒྱ་ཆེར་བཏེག་པ་ཚོགས་བྱང་དུ་བསྡོམ་བ་གནང་།
ཆོས་བཙུ་ལ་གསུང་ཆོས་ར་བར་ཕྱགས་ཐེབས། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཡང་དག་པར་
ཚོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེའི་ཐེང་བའི་ཆད་དུ་བྱུང་བའི་ཐབས་མཁས་ཀྱི་མཛད་པ་
དང་སྡེ་སྟོན་གསུམ་དབྱངས་སུ་བསྐྱར་ནས་གསུང་ཐེས་པོའི་དབྱངས་ཀྱི་བཀའ་སྦྱལ་
བས་མཛོད་དུ་སྟོགས་པའི་སེར་སྐྱ་བགྲང་ལས་བཀལ་བ་ནམས་སྟོན་པ་ཕྱགས་རྩེ་ཅན་
ཀྱི་མཛད་པ་ལ་རྩེས་སུ་ཡི་རངས་ཏེ། སྟོན་པ་ལ་མི་བྱེད་པའི་དད་པ་ལྷག་པར་སྐྱེས་སོ། །

ཆོས་བརྒྱུད་ཀྱི་ཉིན་བསམ་ཡས་ཆོས་སྟོང་གི་ལུང་བསྟན་བཞིན། ར་ཆེར་
གནས་གཟིགས་དང་བཅས་པོ་བྲང་ཆེན་པོར་ཆེབས་བསྐྱར། འཆི་མེད་བདེ་ལྷན་འབྲེལ་
པར་བཞུགས་རྒྱུའི་གསེར་ཟངས་ལས་སྐྱབ་པའི་སྐྱན་རས་གཟིགས་ཕྱག་སྟོང་སྐྱན་
སྟོང་། སྐྱུང་གནས་ཀྱི་སྤྱོད་བརྒྱུད་བཅས་ལེགས་པར་གྲུབ་པའི་གཟུངས་དང་ན་བཟའ་
སོགས་སྐྱན་སུམ་ཆོགས་པས་སྒྲ་བ་གཉིས་པའི་ཆོས་གསུམ་ཉིན་རབ་དུ་གནས་པའི་མེ་
ཏོག་འཐོར་བར་མཛད། ཤེལ་དཀར་ཆོས་སྡེ་བའི་ཞབས་བརྟན་སྐལ་བར་མཆུལ་ཞལ་
བཞེས་དང་ཞིག་གསེའི་མཐུན་སྦྱེད་ཡང་སྦྱལ། ཆོས་ལྷ་ལ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་
ཆེ་སྐྱེ་དང་། འཇམ་དཔལ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོ་ཡོན་མཛོད་ཀྱི་བསྟན་སྡིད་ལར་རྒྱ་
གོང་འཕེལ་གྱི་ཆེད་དུ་དམིགས་འཕགས་ལུལ་གྱི་གནས་བརྟན་མཆོག་བྱང་། རྒྱན་དུག་
མཆོག་གཉིས་སོགས་རིམ་བྱོན་པཅ་གྲུབ་ནམས་ཀྱིས་རྒྱལ་བའི་བཀའ་རྗི་མ་མེད་པའི་
དགོངས་པ་ངེས་པར་འབྲེལ་པའི་རྒྱལ་བ་དང་འཕྲིན་ལས་གཅིག་པ་སྟོབ་དཔོན་པར་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

ཀ་ར། མཁན་པོ་བོ་རྟེན་ལྟ། སྒོ་བ་དཔོན་སངས་རྒྱས་གསང་བ། ཐུབ་ཆེན་ཀླ་མ་ལ་ཤེ་ལ།
བོད་ཀྱི་བེ་རོ་ཙ་ན། སྐ་ཙམ་ཞང་། སོ་བུར་གནུབས་གཉགས་སོགས་ཀྱི་བཀའ་ངེན་ལས་
བོད་དུ་འཁྱུར་བའི་བསྟན་འཁྱུར་ནམས་དང་། བྱད་པར་ལུ་བདོའི་མིག་གཅིག་ཕུ་ཇོ་བོ་
དྲི་པོ་ཀླ་ར་མི་རྩོ་ན་སོགས་ཀྱིས་དབྱིས་བྱིན་པར་དག་པར་མཛད་པ་དང་། བྱིས་ཀྱི་ལོ་
རྒྱུ་བ་ནམས་ཀྱིས་བཅའ་རྟིང་དང་། ཡུལ་སྐད། སལ་སྐད་ནམས་ཆོག་གསར་བཅད་ཀྱིས་
གཏན་ལ་ཡབ་པ། བོད་ཉིས་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་གསུམ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྲ་བརྒྱད་ལས་བསྐྱབས་པ་
དང་། གཞན་ཡང་བསྟན་སྲིད་བདེ་ཐབས་རིམ་གྲོར་དབུལ་སྤང་བཞི་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་
སྟལ་ཉེ་རིས་མེད་ཀྱི་དཔོན་སྡེ་ཐམས་ཅད་ལ་མང་འབྱེད་སྟལ། ཆོས་གནས་གང་ལ་
ཆོགས་མཆོད་སེར་སྤྲངས་མཆོད་སྤྲིན་ལ་ཐུགས་སྟོན་མཛད།

ཟླ་བ་བཞི་པའི་ཆོས་གཅིག་ལ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་སྟོན་པ་ཞི་རྒྱས་དབང་གསུམ་
ཀྱི་སྤྱིན་སྟེག་ཕྱག་ལེན་ལྟར་གནང་། མགོན་པོ་ཕྱག་དུག་པའི་བསྟོན་པའི་ཐུགས་དམ་
བཅད་རྒྱར་བདུན་གཅིག་རིང་བཞུགས། ཆོས་ཉི་ཤུ་བརྒྱད་ཉིན་འབྲུག་པ་སྟལ་སྤྲར་
མཛལ་ཕྱག་སྟལ། ཟླ་བ་ལྔ་པའི་ཆོས་ལྔ་ལ་ཁོ་བོ་རྒྱུད་སྤྲད་སྤྲུ་མ་དབུ་མཛད་ཀྱི་གོ་
ས་དཔོངས་ཁུས་ཀྱི་མཛལ་ཕྱག་ཁུས། ཆོས་བརྒྱད་ལ་མཚུར་སྤྲ་ཞུ་ནག་སྟལ་སྤྲུ་རོས་
འཛིན་གནང་སྟེ་མཚན་ཁུས་པར། སྒོ་བཟང་ཀུན་མཁྱེན་རྒྱབ་མཆོག་བསྟན་པ་སྟོང་
བའི་སྟེ་ཞེས་སྟལ། ཆོས་བརྒྱ་བཞི་ལ་ཡཀུན་གཟིགས་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་སྤྲ་བརྟན་ང་འབྲ་
མ་དང་མཉམ་པའི་སྤྲ་གསར་བསྐྱབ་བྱུང་པར་མེ་ཏོག་འཕྲོར། ཟླ་བ་དུག་པའི་ཆོས་བཞི་
ནས་གཟིམ་རྒྱུད་གསར་པའི་ལྷེབས་བྲིས་སུ་ཡཀུན་གཟིགས་ལྔ་པའི་ནམ་ཐར་གསང་
བ་རྒྱ་ཅན་མ་རགས་བསྐྱས་དབུ་ཚུགས།

(༡༥ 9 31 ༡༩༩ བ་77) ཟླ་བ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་བརྒྱལ་གསོལ་དཔོན་དགེ་
ལེགས་རྒྱལ་མཚན་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་སྤྲངས་སུ་བྱམས་ཆེན་བཞེངས་པར་མེ་ཏོག་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

འཕྲོར་བར་ཆིབས་བསྐྱར། བཀྲ་ཤིས་དགེ་ལེགས་ཀྱི་ཕྱིར་དཔལ་རྩོམ་ཞེ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་
སྒོ་ནས་རབ་ཏུ་གནས་པའི་ཆོ་ག་སྒྲོན་འགྲོ། དངོས་གཞི། རྗེས་ཀྱི་བྱ་བ་དང་བཅས་པ་
ལེགས་པར་གྲུབ་པའི་བཀའ་བྲིན་གཏང་རག་གི་མཛུལ་གྱི་རིམ་པ་ལ། འབྲུལ་ཚན་དང་
པོར་ཁ་བཏགས་ནང་མཛོད། སྒྲོལ་དཀར་གྱི་སྐུ་ཁྲུ་གང་། གསེར་ཟངས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཁྲུ་
དོ་པ་གཅིག་པུ་ཞུ། སྐུ་པེར། འབྲུལ་ཚན་གཉིས་པར། མཛུལ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཉེན།
གསེར་དཔུལ། གོས་ཆེན། ར། རྩང་ཆེ་བཅས་ཀྱི་དངོས་འབྲུལ། འབྲུལ་ཚན་གསུམ་པར།
མཛུལ། སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཉེན། ན་བཟའ་ཆ་སྒྲོར། གསེར་དཔུལ་གོས་ཆེན། འགོ་སྐྱམ་
སོགས་སྟོད་སྟངས་ཀྱི་དངོས་ཟོག་འབྲུལ་ཚན་སྐུ་བརྒྱུ་ཐུ་བཏེག་ གསོལ་རས་ཀྱང་
སྐུ་མས་མཐོ་གནང་།

ཆོས་ཉི་ཤུ་བདུན་ཉིན་སྤྲ་ཆར་ཡ་རྒྱལ་མགོན་ཆེན་པོ་སྐུ་འཁོར་དང་
བཅས་པ་པོ་བྲང་པོ་ཏ་ལར་ཆིབས་ཀྱི་ཁ་ལོ་བསྐྱར་བ་དང་ལྷན་ཅིག་ར་མོ་ཆེར་གནས་
གཟིགས་དང་། མཚོད་འབྲུལ་སོགས་བཅེ་བས་བསྐྱེད་པར། ར་མོ་ཆེར་ཞབས་སྒྲོར་དང་
བཅས་ཆིབས་ཆེན་གཙུག་རྒྱན་གྱི་ཆིབས་ཐོག་ཏུ་བྱོན་ཏེ་རིས་མེད་འགྲོ་བ་གྲངས་མེད་
པ་ལ་ཞལ་རས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དོམ་བཞིན་པར་པོ་བྲང་ཆེན་པོར་ཆིབས་བསྐྱོད་པ་ལ།
ནམ་རྒྱལ་གྲུ་ཚང་ཆོགས་ཡོངས་ནས་སེར་སྒྲིངས་དང་། པོ་བྲང་ནས་བཀྲ་ཤིས་ཁྲིང་
སོགས་ཚར་དུ་དངར་བ་དང་བཅས། གཟིམ་རྒྱུང་ཉི་འོད་འབྱེལ་བའི་བཞུགས་ཁྲི་རིན་
པོ་ཆེར་ཞབས་སེར་བཀོད་པར་གྱུར་ཏོ། །

(༡༧༧ ཉ་༡༡ ༡༩༧༧ འ་༩) ཟླ་བ་དགུ་པའི་ཆོས་ཉི་ཤུ་གཉིས་ལྷ་བབས་དུས་ཆེན་
ཐོག་ བསྐྱེད་འགྱུར་ལྷ་ཁང་དུ་ཉེན་གཙོར་བཞུགས་རྒྱ་བྱམས་མགོན་གྱི་སྐུ་བརྟན་ཆེ་བ་
དང་། དོན་གྲུབ་སྒྲོལ་མ། མི་གཡོ་བ། འོད་ཟེར་ཅན་མ། ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅན་བཅས་
གསར་བཞེངས་གནང་རྒྱུར། གསར་ལོ་ཆོས་འགོར་བཟོ་གྲུ་ལེགས་པར་འཇུགས་རྒྱའི་

བཀའ་བཀོད་ནམས་མཛད། ལྷ་བ་བརྩ་པའི་ནང་འཆར་ཅན་གསུང་ཆོགས་ཆག་མེད་
དང་། བསྟེན་རྫོགས་སོགས་མང་དུ་གནང་། གཞན་ནམས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བཀའ་བྱིན་རྒྱས་
སུ་དགོངས་པའི་དོན་དེ་འབྲུབ་ཐབས་ངེས་པར་མཛད་བཞེད་ཆེ་ལས། ཡོངས་འཛིན་
པ་རྩེད་དེ་ཉིད་འཇམ་མགོན་སླ་མའི་བསྟན་པ་ལ་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྟན་གྱི་སླ་མ་ཡིན་
པར་མ་ཟད། ད་ཆ་བསྟན་པའི་ལར་རྒྱ་དགོངས་ནས་སླ་མ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཡང་སྲིད་ངོས་
འཛིན་བྱས་ཆོག་པ་ཞེས་ཨི་བན་གཉིས་སུ་བཀའ་གནང་བར། ཡུ་ལའི་སླ་མའི་བཀའ་
བཞིན་གོང་མ་ཆེན་པོའི་གསེར་སྟན་དུ་ཅིས་ཀྱང་ཁྱས་ཆོག་པ་ཁྱེ་ཞེས་ཁྱེ་བར་མཛད།
ལྷ་བ་བརྩ་པའི་ཆོས་གཉིས་ཉིན་ཡསྟུབས་མགོན་ཆེན་པོ་ནས་ཡོངས་འཛིན་དེ་ཉིད་ཀྱི་
ཡང་སྲིད་དོན་སྒྲོར་ཨི་བན་དུ་བཀའ་གནང་བ་དང་། དེ་དོན་གོང་མ་ཆེན་པོར་དལ་ཅེ་
ཐོན་པ་བཅས་ཀྱི་ལེགས་འབྲུལ་དུ་ཆེ་སྤྱིང་ནས་ཕན་བདེ་ལྟ་ལང་དུ་གསུང་བསྐྱང་གི་
ཐོག་ཡསྟུབས་མགོན་ཆེན་པོར་ཁ་བཏགས། མཐུལ་སྤྱོད་གསུང་ཐུགས་ཉེན། ལྷ་ལའི་ཕྱག་
འཁྱེང་ལེགས་པ་དང་། གསུང་ཆོག་པ་ནམས་ལས་སྤྱོད་ལྟུང་། གཞན་མ་གསུང་ཆོག་
འཆར་ཅན་དང་། མཇུག་དམངས་སོགས་དང་། ལུ་མཚོད་ཀྱི་གནས་གཟིགས་ཐུགས་
སྟོན་ནམས་སྤར་རྒྱན་བཞིན་མཛད།

ལྷ་བ་བརྩ་གཉིས་པའི་ཆོས་བཞི་ཉིན་གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་ཕེབས་སུ། ཡུ་
ལའི་སླ་མ་ནས་ཡོངས་འཛིན་པ་རྩེད་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་སྲིད་ངོས་འཛིན་བྱས་འབྲས་སུལ་
བྱང་བ། འདི་སྒྲོར་ངེད་ཀྱང་ཡིད་སྒྲོར་གྱུར་པ་བཀའ་བྱིན་འཕར་གཟིགས་ཀྱི་ཡོངས་
འཛིན་དེ་ཉིད་ཀྱང་སྤྱོད་སྲིད་གར་ཡོད་ཅད་དཔུང་ཐོག་ངེས་གསལ་བྱང་བསྟན་མིང་ཐོ་
ནམས་བཀོད་ནས། གསེར་གྱི་བྱམ་པའི་ནང་དུ་བརྩུག་སྟེ་དཀྲུགས་པའི་མིང་ཡིག་ཐོན་
པ་དེ་བཞིན་ཡོངས་འཛིན་པ་རྩེད་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྤྱོད་བར་ངོས་འཛིན་བྱས་ཏེ།
ཁོ་པའི་དགོན་པ་ཆེ་མཆོག་སྤྱིང་དུ་བསུས་ནས། བསྟན་འབྲས་སོང་བ། ཁྱ་སེར་བསྟན་

ཡུལ་དབང་སྤྱི་མཐུན་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་གླིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

པའི་མིག་རྒྱན་དུ་པན་པ་ཞིག་དགོས་རྒྱུར། དེ་དོན་ངེད་ནས་ཀྱང་ཞུ་སེར་གྱི་བསྟན་པ་
འཕེལ་རྒྱས་གྱི་ཆེད་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས་ཅི་འདྲི་ཡོད་པ་གྱིས་ཞེས་ཕེབས་བྱུང་ཞེས་
ཨི་བན་གཉིས་གྱིས་མང་ཤུ་ཡང་ཕུལ། དེ་ནས་ཨི་བན་གཉིས་སུ་ལེགས་སྦྱིས་གྱི་ཁ་
བཏགས་དང་། སྤོས་སྒྲམ་སོགས་སྟུང་ཞིང་། ཆེ་མཆོག་གླིང་ནས་ཀྱང་ཡུལ་པས་མགོན་
ཆེན་པོར་ཁ་བཏགས། མརྒྱལ་སྤྱོད་གསུང་ཐུགས་དྲིན། དཔུལ་རྟ་མིག་གོས་ཆེན་ཡུག་
གསུམ་བཅས་གྱི་ལེགས་འབྲུལ་བཏེག་ དེ་ནས་ཆོས་ཉི་ཤུ་གཅིག་ནས་ལྷ་མོའི་ཆོགས་
བརྒྱ་དང་། ཆོས་ཉི་ཤུ་བདུན་ལ་བཅད་རྒྱལ་ས་བཞེངས་དྲེ་ཞི་བའི་སྦྱིན་སྲེག་ལེགས་
པར་མཛད། ཆོས་ཉི་ཤུ་དགུ་ཉིན་དགུ་གཏོར་འཆམས་གཟིགས་ལ་ཕེབས་ཤིང་། གནམ་
གང་ཉིན་ལྷ་མོའི་རྟེན་བཀྲམ་པ་སོགས་སྤར་རྒྱན་བཞིན་མཛད་དོ། །

(༡༧༥ ཉ་༡། ༤༤༩ ཐ་༡༠) ལྷགས་བྱ་ལོ་ (༡༧༥ ཉ་༡། ༤༤༩ འ་༥) ཡུལ་
གཟིགས་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་དམ་པ་གང་གི་སྤྱོད་མཐུན་དུ་ཐུགས་རྫོགས་ཞུ་བར།
(༡༧༥ ཉ་༥། ༤༤༩ འ་༡) རྫོབ་གསུམ་པའི་ཆོས་བརྟུ་བདུན་ཉིན་བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོ་ནས་
ཕེབས་ཐོན་གྱི་ཆོས་ཉེར་བརྒྱད་གཟའ་སྐར་འཕྲོད་སྦྱར་ལེགས་པའི་དྲིན། གསེར་ཞལ་
མཛལ་ཆོག་པ་ཞུ་བ་གནང་འདུག་པར། (༡༧༥ བ་༥། ༤༥༠ འ་༢) ཡུལ་པས་མགོན་ཡབ་
སྲས་གསེར་ཞལ་ལྷན་རྒྱས་བསྐྱེད་སྦྱར་ཆོས་སྤྱོད་གཉིས་ཆེ་ཆུང་དང་། ལྷ་སར་
ཡང་ཆོད་རིམ་གཞི་ཆེ་ངེས་བྱུང་བ་དང་། (༡༧༥ བ་༦། ༤༥༠ འ་༤) གཞན་ཡང་ལྷ་སྤེའི་
ལུང་བརྟག་ཞུ་སོགས་ལའང་ཕན་བུའི་འཆུབ་ཉམས་བྱུང་སོང་བར། (༡༧༩ བ་༡། ༤༥༡
འ་༤) བྱབ་མཐའ་རིས་མེད་གྱི་སྤྱོད་སྤྱུལ་སོགས་རྩས་ལྷན་ཁག་ལ་མནན་སྲེག་འཕེན་
གསུམ་སོགས་ཞབས་བརྟན་འཆམས་མེད་སྦྱིན་སྤྱོད་རྣམས་ཆེབས་བསྐྱར་སྤོན་ཆུང་དུ་
ཆོང་མ་བསྐྱབས་བཞིན་པར་བསྐྱེད་སྤྱོད་

(༡༧༩ བ་༡། ༤༥༡ ཐ་༥) ཆོས་ཉི་ཤུ་ལྷ་ཉིན་ (༡༧༩ བ་༥། ༤༥༡ ཐ་༩) བོད་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

མ་ཆེན་པོ་ནས་གཤམ་ཅེ་འདི་དགོངས་དོན་དུ་ཡོངས་འདྲིན་པ་རྒྱུ་འདི་སྐུ་ལ་སྐྱེ་པ་དང་ཆལ་ཆེ་
དབང་ནམ་ཀྱུ་ལ་གྱི་བྱ་སོགས་དོགས་གནས་གསུམ་གྱི་མིང་བྱང་བ་ལེགས། ད་ལྟ་ཡུ་
ལའི་སྒྲ་མའི་སྐྱེ་མདུན་དུ་ལུགས་སྲོལ་བཞིན་གསེར་བུམ་ནས་ཐོན་པ་གང་ཡིན་ལ་
ངོས་འདྲིན་བྱས་ཆོག་པ་བཀྱིས་ཞེས་པེབས་པ་ལྟར། འདི་ཉིན་གཟིམ་ཆུང་ས་གསུམ་
དུ་བུམ་སྐྱབ་མཛད་པར། སང་ཆལ་དུ་འཁྱུངས་པ་ཐོན་པས་ཡོངས་གྲགས་གྱི་དོགས་
གནས་དང་སྒོ་མཆུངས་ཤིང་། ཐམས་ཅད་ཡིད་ཆེས་པའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར།

(༡༡༠ ཉ་༡། ༤༤༡ འ་༡) ཆོས་ཉི་ཤུ་བརྒྱད་ཉིན་སྤྲུལ་ཆར་(བསྐྱུས་)ཡཔཎ་ཆེན་
རིན་པོ་ཆེ་ (༡༡༠ ཉ་༢། ༤༤༡ ཐ) ཡཔོ་བྱང་ཆེན་པོ་པོ་ཏུ་ལར་ཆིབས་བསྐྱེད་གྱིས་
གཟིམ་ཆུང་ཉི་འོད་འབྱེལ་པར་ཡབ་སྐུས་གཉིས་མངལ་འདྲོམས་གྱི་(བསྐྱུས་)མཛད་
སྒོ་བྱབ་བསྐྱབ་ (༡༡༠ བ་༤། ༤༤༡ འ་༤) ཡབ་སྐུས་ལྟན་ཀྱས་སྐྱེ་འཁོར་དང་བཅས་
སྐྱུན་འདེན་ཀྱི་མིང་དང་། སྐྱོས་སྐྱ་སོགས་གྱིས་བསྐྱུས་ཏེ་ཆོམས་ཆེན་རྟིང་པར་པེབས་
སྟོན་ལ་ཞབས་བྱུང་གསེར་ཁྲི་ཆེན་མོར་འཁོད་འཕྲལ། འཕྲིན་ལས་པ་རྟ་ཆོག་རིན་པོ་
ཆེ། སྐུ་ལ་སྐྱེ་ནམ་པ། སེར་འབྲས་གྱི་སྒྲ་མ་ལས་སྟེ། གཞུང་སྒྲ་བྱང་གི་ཞབས་བྱི་ཆེ་ཆུང་
སོགས་ཆང་མར་ (༡༡༠ བ་༦། ༤༤༤ ཐ་༡) དཀར་སྒོ་གསོལ་ང་བཞེས་འབྲས་སོགས་
སྟོན་ཆེན་གྱི་མཛད་སྒོ་ཐམས་ཅད་སྤར་སྲོལ་ལྟར་མཛད།

(༡༡༡ ཉ་༡། ༤༤༢ འ་༡) ཆོས་བརྒྱ་གཅིག་གཟའ་སྐར་འཕྲོད་སྦྱོར་ཐུན་ཐུམ་
ཆོགས་པའི་ཉིན། ཡབ་སྐུས་ལྟན་ཀྱས་ཆེ་ཤོད་གྱི་སྐྱེ་འཁོར་རིན་ཀྱན་པ་སོགས་ཆིབས་
རགས་ཀྱས་གཤོམ་ཤིན་དུ་ཆེ་བ་ལྟ་ལྟན་སྐུ་ལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཆིབས་གྱི་ཞལ་
ལོ་བསྐྱུར།

(༡༡༡ བ་༦། ༤༤༤ འ་༡) ཆོས་བཅོ་ལྔ་གཟའ་སྐར་འཕྲོད་སྦྱོར་ཐུན་ཐུམ་
ཆོགས་པའི་ཉིན། (༡༡༤ ཉ་༡། ༤༤༤ ཐ་༢) ཡསྐྱབས་མགོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་གཟིགས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བརྒྱུད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་འཇམ་གླིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

ཆེན་པོ་ཡོངས་རྫོགས་བསྟན་པའི་མངའ་བདག་ཆེན་པོས་མཁན་པོ་མཛད། བཀྲ་ཤིས་
ལྷན་པོའི་ཡོངས་འཛིན་ནོ་མིན་ཏན་གྱིས་ལས་སྟོབ། འདུལ་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་བྱང་ཅེ་
ཆོས་རྗེ་མཐུ་སྟོབས་རྒྱ་མཚོས་གསང་སྟོན། འདུལ་འཛིན་དག་དབང་བཀྲ་ཤིས་གྱིས་
དུས་གོ་བ། ཤར་པ་ཆོས་རྗེ་སྟོ་བཟང་བསྟན་པས་ལྷུང་བཟེད་བྲིམས་པ། ཉ་ཆག་ནོ་མིན་
ཏན་ཡེ་ཤེས་སྟོ་བཟང་བསྟན་པའི་མགོན་པོས་གཙུག་མཛད། ལས་ཀྱི་ཁ་སྐོང་དུ་འབྲས་
སྟོ་གླིང་མཁན་པོ། སྟོ་མང་མཁན་པོ། སེར་བྱས་སྦྱང་གཉིས་ཀྱི་མཁན་པོ། རྒྱུད་སྦྱང་
མཁན་པོ། དགའ་ལྷན་ཤར་བྱང་གཉིས་ཀྱི་མཁན་པོ། རྣམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆང་སྟོབ་དཔོན་
དབུ་མཛད། མཆན་ཞབས་པ་ལྷ། བཀྲ་ཤིས་མཆན་ཞབས་པ་གཉིས་བཅས་སུན་སུམ་
ཆོགས་པའི་དགེ་འདུན་གྲངས་ཆང་བའི་དབུས་སུ་ཡ་རྒྱལ་མགོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
གཟིགས་ཆེན་པོས། ཉིས་མེད་སུན་ཆོགས་ཀྱི་སྟོ་ནས་(བསྐྱུས་)ཡཔ་ཏ་ཆེན་མཆོག་སྐུལ་
རིན་པོ་ཆེར་ (༡༩༤ བ་༡། ༤༥༩ འ་མ) བསྐྱུས་གཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་སྟོ་མ་པ་ལེགས་
པར་སྐུལ་ཏེ། ཡོངས་རྫོགས་བསྟན་པའི་བདག་པོར་མངའ་གསོལ་བར་མཛད།

(༡༩༥ བ་༡། ༤༦༡ ཐ་༦) ཆོས་བརྒྱུད་ཀྱི་བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོ་ནས་སྟོན་ཆེན་
རྒྱས་པའི་ཐོག (༡༩༥ བ་༡། ༤༦༡ འ་༡༡) རྣམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆང་སྟོབ་དཔོན་དབུ་མཛད་
གཉིས་ཀྱིས་མཆོན་གསུང་བཟང་བ་དགེ་འདུན་ལྷ་བརྒྱུ་ཐམ་པས་རྣམ་རྒྱལ་མའི་
གསུང་ཆོག་དང་འབྲེལ་བའི་ཞབས་བརྟན་སུལ། ཞལ་འདོན་ཆོག་མཆམས་དང་བསྐྱུན་
པའི་གསོལ་འདེབས་མཆུལ་འབུལ་བ་གནང་ཐོག རྗེ་བརྟན་མཆོག་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་
དངོས་ནས་མཆུལ་གསོལ་འདེབས་ཀྱི་ལྷགས་བཤད་ཟབ་རྒྱས་སུ་བྱ་བ་གནང་།

(༡༩༦ བ་༡། ༤༦༤ འ་༡༡) ཆོས་ཉི་ཤུ་རྒྱུག་ཉིན་གཟའ་སྐར་འཕྲོད་སྦྱར་ལེགས་
པ་ནས་བརྒྱུམས། ཡ་རྒྱལ་མགོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་གཟིགས་མཆོག་ལ་མཆོག་སྐུལ་
རིན་པོ་ཆེ་གཙུག་པོར་གྱུར་པ། ཕྱག་མཛད། ཡོངས་འཛིན་པ། ཞབས་ཕྱི་དྲག་འབྲིང་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

དཀྱུས་བཅས་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་འཆི་མེད་བདེ་ལྷན་འབྲིལ་པར་ལམ་རིམ་
བདེ་ལམ་གྱི་ཁྲིད་ལུང་ (༡༡༥ བ་༥། ༤༤ འ་༥) མན་ངག་གིས་བརྒྱན་པ་སྦྱིས་བྱ་ཆུང་
ཅ་ཡན་དང་། ཆོས་ཉི་ཤུ་བདུན་ལ་སྦྱིས་བྱ་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་སྦྱོད་པ་སྦྱི་བསྐབ་
བསམ་གཏན་གྱི་བར་དང་། ཆོས་ཉི་ཤུ་བརྒྱད་ཉིན་ལྟག་མཐོང་ཟབ་བཤད་དང་བཅས་
པ་རྒྱས་པར་སྦྱེལ།

(༡༡༡ ཉ་༡ ༤༥ ཐ་༡) འདི་སྐབས་ཉིན་གསུམ་གར་སྤྱོད་བཀའ་ཆོས། ཕྱི་
རྒྱུན་རྒྱས་མཛད་ནས་དེ་དག་གི་དོགས་སེལ་སོགས་ཆོས་ཀྱི་གསུང་གྲེང་འཕེལ། ཟླ་
བ་ལྔ་པའི་ཆོས་གཅིག་ཉིན་ཡབ་སྲས་ལྟན་རྒྱས་སྦྱུ་འཁོར་དང་བཅས་པ་རྫོང་རྒྱབ་
ལྷུའི་པོ་བྱང་དུ་ཕྱགས་ཐེབས་འབྲལ་ཡབ་སྲས་ལྟན་རྒྱས་དང་། གསུང་ཆོག་པ་མཚན་
ཉིད་སྤྱོད་མ་ཆོགས་ཡོངས་བཅས་ནས་གསོལ་ཆོགས་གཅིག་གི་རིང་ལྷུ་ཆོག་བྱམ་སྦྱབ་
བསྐྱེད་སྦྱབ་བསྟན། ཡབ་སྲས་གཉིས་མཆོ་སྐྱོར་དུ་ཐེབས་བསྐྱོད་ཀྱི་སྦྱ་བྱམ་མཆོ་
ནང་དུ་འབུལ་བ་གནང་། མཆོ་སྐྱོར་གྱུབ་པ་དང་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ཆོགས་དགའ་ཚལ་
དུ་ལྟན་རྒྱས་ཐེབས་བསྐྱོད་ཀྱི་སྤང་ཆེན་ཐོག་ཐེབས་པ་དང་། དབུ་གར་ཆེན་མོར་ཡབ་
སྲས་གཉིས་ཞབས་སོར་འཁོད་སེར་བྱེས་སྤྲད་གཉིས་དང་། འབྲས་སྒོ་སྒོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་
མ་བཅས་ནས་ཡབ་སྲས་ནམ་གཉིས་སྦྱབ་པའི་མཆོད་པས་དབྱེས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་
དུ། དམ་བཅའ་འཛིག་རེས་དང་། བཟོ་གྲེང་གཏོང་རེས་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་དར་པའི་བཤད་བྱ་
ལེགས་པར་མཛད་པས། ཡབ་སྲས་གཉིས་ཀྱི་ཕྱགས་དབྱེས་པའི་མཛད་པ་འབའ་ཞིག་
དང་བཅས་གསོལ་ང། གསོལ་ཆོགས་ཚང་མ་ལྟན་རྒྱས་མཛད་དེ། དེ་ཉིན་ཕྱགས་སྦྱོ་
སེང་སྦྱོར་སྦྱོར་ཆོགས་པ་མཛད།

(༡༡༡ བ་༣། ༤༥ འ་༡) ཡོངས་འཛིན་པ་རྩེད་ཆེན་པོའི་སྦྱུལ་པའི་སྦྱུ་ (༡༡༡
བ་༣། ༤༥ ཐ་༥) ཆོས་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་ཆར་འབྱོར་ཕྱག་དང་། (༡༡༡ བ་༥། ༤༥ འ་༡༡)

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་ཀྱ་མཆོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་གླིང་ཐ་གྲ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

དེ་ནས་གསོལ་ང་དྲུང་ངའི་རྒྱལ་སྐྱེལ་པའི་སྐྱེ་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་དོན་བཞིན།
གཟིམ་ཆུང་ཉི་འོད་འབྱེལ་པར་སྟོན་པའི་སྐྱེ་བརྟན་གྱི་མདུན་དུ་བརྒྱ་མཆོད་སྟོན་དུ་
འགྲོ་བར། བརྟན་པ་ལ་འདུག་པའི་སྟོན་པ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་དགེ་བསྟན་ནས་དགེ་
ཚུལ་གྱི་བསྐྱབས་སྟོན་གྱི་བར་སྐྱེལ་ཞིང་། འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་བརྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་
ཞེས་པའི་མཆོན་དང་། འབྲལ་སྤངས་སྟོན་པའི་སྐྱེ་བཅས་སྐྱེལ།

(༡༩༧ ཉ་ལ། ༤༦༧ ཐ་༡) ཡཔཎ་ཆེན་མཆོག་སྐྱེལ་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེ་རྒྱུང་ལ། བེ་
སེར་ངོ་བོ་ཆེན་པོའི་གསོལ་མཆོད་གྱི་རིམ་པ་ཆང་མའི་ལྷགས་ལུང་ཡང་སྐྱེལ།

(༡༩༧ པ་ལ། ༤༦༧ འ་༡) ཡེ་བརྟན་མཆོག་སྐྱེལ་རིན་པོ་ཆེ་ནས། ཡ་སྐྱབས་
མགོན་ཆེན་པོ་ཞབས་པད་བསྐལ་པ་རྒྱ་མཆོར་བརྟན་པའི་ཞབས་བརྟན་བཀྲས་ལྷན་
ཆོགས་འདོན་དུ་བརྟུགས་ཆོག་པ་ཞིག་དགོས་ཞེས་གསོལ་བ་འདེབས་པ་གནང་བར།
དགེས་བཞིན་དུ་ཐུན་ཆོགས་འོད་སྟོང་མ་བཀའ་ཚཱ་གནང་སྟེ་སྐྱེལ། ཆོས་བརྟུ་གཅིག་
ཉིན་འཆི་མེད་བདེ་ལྷན་འབྱེལ་པར། ཡེ་བརྟན་མཆོག་སྐྱེལ་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེ་འཁོར་
དང་བཅས་པར། འཇམ་མགོན་སྟན་བརྒྱུད་ཐུན་མོང་མིན་པ་ཆེ་དཔག་མེད་ལྷ་ལྷ་ལ་
བརྟན་པའི་ཆེ་དབང་རྒྱས་པར་སྐྱེལ། ཆོས་བཅོ་ལྷ་ཉིན་ལྷ་ཆར་གཟིམ་ཆུང་གཟིམ་སྐྱེག་
དུ་ཡེ་བརྟན་མཆོག་སྐྱེལ་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེ་རྒྱུང་ལ་ཞབས་བརྟན་གསར་ཚཱ་གྱི་ལྷགས་
ལུང་ཡང་འབྲལ་བར་མཛད།

(༡༩༠ ཉ་ལ། ༤༦༩ འ་༢) ཆོས་བརྟུ་གཅིན་ (༡༩༠ ཉ་ལ། ༤༦༩ འ་༥) ཆེ་
མཆོག་གླིང་ནས་སྐྱེལ་སྐྱེ་ཁྲི་ཐེབས་གྱི་ལེགས་འབྲལ་ཡབ་སྐས་ལྷན་རྒྱས་ཐོག་ཕུལ།

(༡༩༡ པ་༡། ༤༧༠ འ་༡༠) ཆོས་བཅོ་བརྒྱད་ཉིན་གཟིམ་ཆུང་ས་གསུམ་དུ་
ཡོངས་འཛིན་སྐྱེལ་པའི་སྐྱེར་འདུལ་བ་རྒྱ་མཆོའི་སྤྱིང་པོའི་བཤད་ལུང་རྒྱས་པ་དང་།
འཇམ་ལྷགས་ལྷ་ལྷའི་ཆེ་དབང་བཅས་དགེས་བཞིན་དུ་གནང་།

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ།

(༡༩༩ བ་༥། ༤༡༤ བ་༥) འདི་སྐབས་བསྟན་འགྱུར་རིན་པོ་ཆེ་པོད་ཉིས་བརྒྱ་
དང་བརྒྱད། རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབྲུམ་ཕྱི་ནང་ཆང་མར་པོད་བརྒྱ་དགུ་
དང་། ཡཀུན་གཟིགས་ལྡ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབྲུམ་ཕྱི་ནང་གསང་གསུམ་ཆང་མ།
ཡཔཎ་ཆེན་སྒོ་བཟང་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གསུང་འབྲུམ་ཆ་ཆང་བཅས་རིན་པོ་ཆེ་
བརྒྱད་ལས་གྲུབ་པའི་པོ་ཏི་ཉིས་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་དོན་བདུན་ལ། སྐྱེ་རགས། སྒྲེགས་
ཤིང་། གདོང་ཤན། དབུ་ལྷ། སྦྱན་ཁྱིམ། གདོང་དར། ཞལ་ཞེབས་བཟང་གོས་རྒྱ་རྩིང་
ཤ་སྟག་སུམ་བཅེགས། ན་བཟང་མཛོད་གོས་སེར་པོ་སྦྱིན་རིས་མ་ཞེ་མཚུངས་བཅས་
ལེགས་པར་གྲུབ་ནས། སྐྱེ་བ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་བཙེ་ལྷ་ཉིན་ལྷ་ལྷན་ཨེ་མི་ནས་པོ་བྲང་
ཆེན་པོ་པོ་ཏ་ལར་གདན་འདྲེན་ཁྱེ་རྒྱུར། ལྷ་སྦྱུའི་གྲང་དང་། གསོལ་དཔོན་གཉིས་ནས་
སྒོས་སྒྲས་སྦྱན་བྲངས་ཏེ། པོ་བྲང་པོ་ཏ་ལའི་དགའ་ལྷན་སུན་ཆོགས་འབྲིལ་བའི་གཟིམ་
སྒོའི་འགག་ནས་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོས་སྒོས་སྒྲ་མཛད་དེ། པོ་ཏི་རྣམས་ཀུན་དགའ་
ར་བར་བཞུགས་སུ་གསོལ།

(༡༩༩ ཉ་༡། ༤༡༤ འ་༦) སྐྱེ་བ་དགུ་པའི་ཆོས་གཅིག་ཉིན་ཉེན་གཙོ་བྱམས་
མགོན་གྱི་སྤང་བརྟན་བསུས་གྲུབ་སྟེ། དགའ་ལྷན་སུན་ཆོགས་འབྲིལ་པར་སྦྱན་འདྲེན་
ཐོག (༡༩༩ ཉ་༥། ༤༡༥ བ་༤) བྱམས་མགོན་ཉེན་གཙོ་དང་། སྦྱུའི་གཡས་སུ་བཞུགས་
རྒྱ་དངུལ་ལས་གྲུབ་པའི་ཆེ་ལྷ་སྒྲོར་གསུམ་དང་། གཡོན་དུ་བཞུགས་རྒྱ་ས་སྟིང་། དོན་
གྲུབ་སྒྲོལ་མ། མི་གཡོ་བ། སྦྱུའི་མདུན་དུ་བཞུགས་རྒྱུར། ལྷ་མོ་འོད་ཟེར་ཅན་མ་བཅས་
ལ་གཟུངས་འབྲུལ་གྱི་རིམ་པ་རྣམས་རྒྱད་ཀྱི་དགོངས་པ་རི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་གོ་རིམ་
འབྱུགས་མེད་དང་། (༤༡༥ འ་༡༡) ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བྱག་བསྟར་
མ་བཀའ་དྲིན་བསྐྱངས།

(༡༩༥ ཉ་༡། ༤༡༦ བ་༤) སྐྱེ་བ་བརྒྱ་པའི་ཆོས་འགོ་གཟུང་སྐར་སུན་སུམ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་འཇམ་གླིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

ཆོགས་པ་དང་བསྟན། དགའ་ལྷན་ཕུན་ཆོགས་འབྱེལ་བའི་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་
པ་རྣམས་ལ་རབ་དྲུག་ནས་པའི་ཆོག་དགེ་ལེགས་རྒྱ་མཚོའི་ཆར་འབབས་ཀྱི་སྟོན་ས་
ཡ་རྒྱལ་མགོན་ཆེན་པོ་ཉིད་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོར་བཞེངས་ཏེ་མགོན་པོ་གང་
གི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་གཙོ་བོ་རྟ་ཆག་རིན་པོ་ཆེས་དབུས་ནང་མ་མཐན་སྟེ་ཆེ་ཆུང་། རྣམ་
རྒྱལ་གྲུ་ཆང་པ་ཆོགས་ཡོངས་བཅས་ནས་རབ་དྲུག་ནས་པའི་ཆོག་སྦྱར་དངོས་རྒྱུས་
གསུམ་བཀའ་རིན་བསྐྱངས།

(༡༩༥ ཉ་ཀ ༤༥༩ ཐ་༡) ཞེས་དུས་གསུམ་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་རྩེ་བཅུན་སྟོ་བཟང་བསྟན་པའི་དབང་ཕྱག་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་
བཟང་པོའི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པ་འཇམ་གླིང་ཐ་གྲུ་
ཡངས་པའི་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་ལས། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་ལྟག་པར་བྱ་བ་མཛད་པའི་
སྐབས་ཏེ་བཞི་པའོ། །

༡༡༽ ལྷང་སྐྱེའི་ཡང་སྤྲིད་ལྟ་སར་འབྱོར། ཡ་རྒྱལ་མགོན་མཆོག་གིས་ལོ་སྟོན་གྱི་དཀྱིས་མཚོད་སྔར་
ལམ་ལྟར་དང་། ཆོ་དབང་རེ་འབུལ་བཞེས་ཀྱིས་བཅད་རྒྱལ་ན་སྤྱི་མང་དུ་བསྐྱངས། ས་སྐྱ་བདག་
ཆེན་པོ་བས་པར་ནང་མའི་གསུང་གླིང་སྟེར། བཅད་རྒྱལ་བཞུགས་པ་དང་འདོད་ཆོས་ལྷ་སྟེལ། ཡགོང་
ས་སྔ་པའི་སྐྱ་བརྟན་ལ་གཞུགས་གཞུག་ཟབ་འབུལ་དང་རབ་གནས་རྒྱས་པ། རྩེ་བཅུན་དམ་
པའི་མཆོག་སྐུ་ལ་བསྟེན་རྩོགས་སྐྱབ་ཅིང་གཟིམ་ཆུང་དུ་སྐྱ་འདྲ་སོགས་གདན་ ལྷག་ནང་།

(༡༩༩ བ་ལ ༤༩༩ ཐ་༡༡) ཆོས་བརྒྱད་ཉིན་ཡགོང་མ་ཆེན་པོས་གྲལ་ཅོའི་
ཐོག་བཀའ་ཡིག་ཕེབས་པར་ལྷང་སྐྱ་ཏོ་ཐོག་ཕུ་བོད་དུ་བདེ་བར་འབྱོར་པའི་གནས་
ཚུལ་ལེགས་ཤིང་། ལྷང་སྐྱ་ཏོ་ཐོག་ཕུའི་སྐྱ་ཡོན་སོགས་སྐྱ་གོང་མ་ནང་བཞེན་ཡོང་བའི་
བསྐུལ་མ་ཡུ་ལའི་སྤྲ་མ་ནས་ཀྱང་གནང་དགོས་ཞེས་བཀའ་ཡིག་(བསྐུས་)གནང་
རྟེན་བཅས་ཕེབས།

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

(༡༠༠ བ་༡། ༤༡༥ བ་༡༠) རྒྱ་གཞན་ལོ་གསར་ཆོས་ཀྱི་ཐོ་རིངས་གཟིམ་
ཆུང་སྤྱག་ལྟ་མོའི་ཆོས་གཏོར་བསྟུས་དགུས་སྟོན་ཉིན་ལྷ་ཉིང་སོགས་སྤར་སྟོལ་བཟང་
པོ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཞིང་། (༡༠༠ བ་༦། ༤༡༥ འ་༡) ཆོ་དཔག་མེད་དྲངས་མ་བཅུད་འདྲེན་
ཀྱི་སྟོན་མ་ཆོ་དབང་ཁྱི་ཚར་བཞེས་དགོས་པེབས་པ་བཞེན་རྩ་སྤྱོད་ཁྱི་ཆེན་རིན་པོ་
ཆེའི་སྐུ་མདུན་ནས་གསན་བཞེས་མཛད་ཀྱི་ཆོས་དགྲ་ནས་དབུ་ཚུགས་(བསྟུས་)ཏེ་
འབུལ་བཞེས་བསྐྱུངས།

(༡༠༡ ཉ་༡། ༤༡༥ འ་༡) རྒྱ་བ་གཉིས་པའི་ཆོས་གཅིག་ཉིན་ཐོན་དུ་སྐྱེ་ཆོ་
ཆོ་དབང་འབུལ་བ་གནང་སྐབས་བཀའ་པེབས་བཞེན་ཀྱི་གཟིམ་ཆུང་ཞབས་བརྟན་
ཀྱན་འདུས་འབྱུང་བའི་ཉི་འོད་དུ་རྩ་སྤྱོད་ཁྱི་ཆེན་དང་། མཚན་ཞབས་རྒྱལ་མཁན་པོ།
དུས་འཁོར་དབུ་མཛད། བཞི་ཕྱེ་སྤྲ་མ། དབུ་མཛད་སོགས་བཅུད་གྲས་གསུང་ཆོག་སྐྱབ་
པ་གནང་ཞིང་། ཐུབ་བསྟན་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་བཀྲ་ཤིས་པའི་རོལ་མོའི་སྤྱོད་དང་
བཅས་སྤྱན་དྲངས་ཏེ་བཞུགས་ཁྱིར་ཞབས་སོར་འཁོད། ཆོ་དཔག་མེད་དྲངས་མ་བཅུད་
འདྲེན་ཀྱི་སྟོན་མ། ཞབས་བརྟན་མཁའ་འགོ་བསྟུ་བསྐྱོག་དང་བཅས་པ་སྦྱོར་དངོས་
མཚུགས་གསུམ་ཆ་ལག་ཚང་མ་ལ་ཀྱན་གཟིགས་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་གཟིགས་སྤར་ཀྱི་ཅན་
མར་ཇི་ལྟར་གསལ་བ་བཞེན་འབུལ་བཞེས་ལེགས་པར་མཛད།

(༡༠༢ བ་༡། ༤༡༦ འ་༡༡) ཆོས་གཉིས་ནས་བཟུང་རྒྱ་བ་གཉིས་པའི་རིང་
འཆར་ཅན་བཅད་ཀྱི་ཚུགས་པ་གནང་རྒྱུར་བཞེས་འབྲས་གསོལ་ངའི་རྒྱལ་ལ་སྐྱབས་
མགོན་ཆེན་པོས་གཟིམ་ཆུང་ཅེར་སྐྱབ་བཅད་རྒྱའི་མཚམས་ཐོ་བསྐྱེད་ཆོག་སོགས་
བཀའ་དྲིན་བསྐྱུངས་ཤིང་། ཤོད་གཟིམ་ཆུང་སྤྱག་དུ་རྩ་སྤྱོད་སྤུལ་པའི་སྐྱབ་ལ་སྐྱབས་
མགོན་ཆེན་པོར་ནེ་སེར་བའི་རྗེས་གནང་འབུལ་རྒྱའི་སྐྱབ་ཆོག་ཀྱང་ཕྱོགས་མཚུངས་
ཚུགས།

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱུད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

(༡༠༥ ཉ་༡ ༤༩༡ བ་༡༠) ཆོས་ཉི་ལྔ་ཉི་ལྔ་དྲུག་གཉིས་ལ་གཟིམ་ཆུང་
དགའ་ལྡན་ཡང་ཅེར། ཡ་རྒྱལ་མགོན་ཆེན་པོས་དབྱུང་གསུང་ཆོག་མཚན་ཞབས་སྒྲ་
མ་ནམས་དང་བཅས་སྤྱེ་ཐབས་དང་བསྟན་པའི་སྤྱུ་གཏོར་གནང་། སྒྲ་བ་ལྔ་པའི་ཆོས་
གཉིས་ཉི་ལྔ་རྒྱུ་ཡི་ཕོ་བྲང་དུ་ཆར་འབབས་ལ་ཐབས་བསྐྱོད་ཐོག་འགོ་ལ་བདེ་
སྦྱིད་འབྱུང་བའི་ཐབས་ཚུལ་སྒྲ་ན་མེད་པར་མཛད།

(༡༠༥ བ་༣ ༤༩༡ བ་༩) སྒྲ་བ་དགྲུ་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་ལ་འཆར་ཅན་གནས་
བརྒྱ་བཀའ་དྲིན་བསྐྱུངས་ཤིང་།

(༡༠༥ བ་༣ ༤༩༡ བ་༡༡) ཆོས་བརྒྱ་ཉིན་གསུལ་བྱའི་སྤྱང་ངོར་ཅུང་ཞིག་སྤྱེ་
ཞེས་ཚུལ་བཞིས་པར། གནས་ཆུང་བསམ་ཡས་སོགས་ལ་ལྷང་ཁྱུ་གནང་སྟེ། སྤྱིར་
ཞབས་བརྟན་ནམས་གཟིམ་ཆུང་སྤྱུག་ནས་(བསྟན་སྤྱུབ་པ་གནང་།

(༡༠༦ ཉ་༥ ༤༩༤ འ་༡༡ སྒྲ་༡༠) ཆོས་བརྒྱ་དགྲུ་ཉིན་ཉོར་ཆེན་ཞབས་བྱང་
གིས་མཚན་བསྟན་བྱ་དྲུག་ཅུ་སྟོར་ལ་བསྟེན་རྫོགས་དང་། ཆོས་ཉི་ཤུ་གཅིག་ལ་སྤྱུགས་
ཟམ་སྤྱུལ་པའི་སྤྱུ་དང་། ཁལ་ཁར་བཅུན་དམ་པའི་ཡོངས་འཛིན་གྱི་མི་སྤྱེ་མཛོད་པ་
སོགས་མི་གངས་བརྒྱ་བདུན་སྟོར་ལ་རབ་བྱུང་དང་། ཆོས་ཉི་ཤུ་གཉིས་ལ་བསྟན་བྱ་
དྲུག་ཅུ་རེ་གསུམ་ལ་བསྟེན་རྫོགས་སྤྱུལ། ཆོས་ཉི་ཤུ་ལྔ་ཉིན་གསོལ་དཔོན་དག་ལེགས་
རྒྱལ་མཚན་ནས་གསེར་གདུང་བཀྲ་ཤིས་འོད་འབར་དང་། དུམས་པའི་སྤྱེ་མདུན་དུ་
འཆར་ཅན་སྟོང་མཚོད་དང་། གསེར་གདུང་འཇམ་སྒྲིང་རྒྱན་གཅིག་ལ་སྟོང་མཚོད་
རྒྱས་པར་བཤམས་ཐོག་མཚན་ཞབས་སྒྲ་མ་ཆོགས་ཡོངས་ཀྱིས་དབྱུང་ཡ་རྒྱལ་མགོན་
ཆེན་པོ་སྤྱུན་དངས་གནས་བརྒྱ་བསྟན་འཛད་མེད་བཀའ་དྲིན་ཆེ། བར་མ་མཁན་
སྟེ་ཆེ་ཆུང་མཚན་ཞབས་བཅས་ལ་སྤྱེ་འགྲེད་ཀྱང་སྤྱུལ། དེའི་གསེར་གདུང་གསར་རྟིང་
གི་སྤྱེ་མདུན་དུ་མཚོད་འབུལ་དང་། སྤྱུགས་སྟོན་སྟན་ཤལ་རིམ་བཞིན་བཀའ་དྲིན་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

བསྐྱེད་པ། བྱང་མ་ལས་ཆེན་པ། མཆོན་ཞབས་སྤྲོ་མ་སོགས་ལ་ཕྱག་དབང་དང་སྤྱང་
མཐུད་དང་། སྐྱེ་མཆོམས་སུ་དགོངས་ཞུགས་རིང་ལ་ནམ་དཀར་དགེ་སྦྱོང་གོང་འཕེལ་
དགོས་ཚུལ་གྱི་བཀའ་སློབ་ཀྱང་སྟུལ། འཆར་ཅན་དགུན་གྱི་སྤྱི་བཅད་རྒྱུ་རིང་
ཐུན་དང་པོ་དང་། དགོང་ཐུན་གཉིས་ལ་རྒྱན་གྱི་ཉམས་བཞེས་དང་། བར་པ་གཉིས་སུ་
གནམ་ལོ་གསར་རྟིང་གི་རིམ་གྱོ་ལྷ་སྤྱི་ལུང་བཞིན་མཛད།

(༡༠༧ ཉ་༥། ༤༧ བ་༡། བསྐྱེད་) རྒྱ་པག་ལྷ་བ་དང་པོའི་ཆོས་བཞི་ཉིན་སྐྱེ་
བདག་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་འབྱོར་མཛེས་དུ་བཅར་གནང་ལ་བཀྱར་གཤོས་སྤར་སྟོལ་གང་
ཡོད་གནང་ཞིང་། (༡༠༧ བ་༥། ༤༧ བ་༡) བདག་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་བཞུགས་རིང་
ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་ཞབས་བརྟན་སྐྱབ་འོས་ཇི་འདྲ་ཡོད་བདག་རང་གིས་གང་
འབྲུབ་ཞུས་ཆོག་པ་ཞུ་བ་གནང་།

(༡༠༧ བ་༥། ༤༧ བ་༥) ད་ལམ་བདག་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ཕེབས་སྐྱབས་འདིར་
ཇི་སྟེད་ཅིག་ཞུ་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཐོ་ཞིག་ཕུལ་ཆོག་ཅེས་ཞབས་བརྟན་སྐྱབ་འོས་ཆང་མ་ཕྱག་
ཐོར་འགོད་པར་མཛད། དེ་ནས་འཆར་ཅན་གནས་བཅུའི་གསུང་ཆོག་སོགས་སྤར་
རྒྱན་ཆག་མེད་མཛད་ཅིང་། ལྷ་བ་གསུམ་པའི་ཆོས་གཅིག་ནས་བཟུང་ལོ་འདིར་
ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་ཞབས་བརྟན་དང་། བསྟན་སྤྱིད་བདེ་ཐབས་བཅས་ལ་སྤྲོ་མ་
ཁག་དང་། གནས་རྒྱུང་བསམ་ཡས་སོགས་ཆོས་སྦྱོང་ཁག་ལ་ལུང་ཞུ་གནང་བ་ནམས་
འཆོམས་མེད་གནད་སྤྱིན་ཞིག་དགོས་འདུག་པས་ (༡༠༩ ཉ་༡། ༤༧ འ་༡༡) དཔུང་ཁ་
ནམས་འཕུལ་བཟོ་བྱེད་དགོས་བཀའ་བསྐྱར་སྟུལ།

(༡༠༩ ཉ་༡། ༤༧ འ་༡༢) སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་རང་གིས་ནམ་མཁུའ་
དགོངས་དཔུང་གིས་གནས་རྒྱུང་ཆོས་སྦྱོང་ཆེན་པོར་ངོས་རང་ནས་རྟེན་བཞེངས་སྤར་
བྱི་རིམ་པར་བྱས་པ་བགེགས་མེད་ལམ་རྒྱགས་བྱུང་བའི་བཀའ་རིན་གཏང་རག་དང་།

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

ཕྱིན་ཆད་ཀྱང་འཕྱིན་ལས་གཉིས་དུ་གཏོད་ཅིང་། ལྷ་མཆོག་ཆེན་པོ་དབྱུ་འཕངས་བསྟོད་ཕྱིར་རྒྱས་པའི་སྐྱེ་ཆས་སྡུ་ན་མེད་པ་ཞིག་གསར་དུ་བསྐྱེགས་འབུལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་པེབས་པ་བཞིན། རྒྱ་སྐྱུག་སྐྱུན་སྐྱུག་གི་སྐྱེ་ཆས་གསར་བཞེངས་ནམས་ (༡༠༧ བ་༡༧ ༤༧༧ འ་༦) ལྷ་བ་བཞི་པའི་ཆོས་གསུམ་ཉིན་ལེགས་པར་གྲུབ་སྟེ། འཆི་མེད་བདེ་ལྷན་འབྲེལ་པར་(བསྐྱེས་)གཟུགས་གསོལ་སྐྱུན་འདྲེན་ཐོག་འབུལ་བ་གནང་།

(༡༡༠ ཉ་༣༡ ༥༠༠ འ་༦) དེའི་སང་ཉིན་ས་གསུམ་དུ་ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་དང་། བདག་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་གསོལ་ཆོགས་ལྷན་རྒྱས་ཐོག་ ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་ཞབས་ཞེས་ཚུལ་སོགས་བཀའ་འདྲི་ཞིབ་ཞིང་བྱུང་བར། སྐྱེ་ཁམས་ལྷུང་དྲངས་ཀྱི་ཞབས་རིམ་སོགས་ཐབས་རིམ་ལྟར་ཞུ་དགོས་ཞེས་གསོལ་དཔོན་ནས་ཞུས་འདུག་པར་ས་བདག་གི་འབུལ་ཁ་ཕྱན་བྱུ་ཡིན་ཆོད་བཅས། ས་བདག་གདོན་གྲོལ་ཞིག་ཕུལ་ན་ཞུ་བ་གནང་བར་བཀའ་གནང་བཞིན་ཞུས་ཆོག་པ་ཞུ་བ་གནང་། ཆོས་བདུན་སྡེ་ཆར་གཟིམ་ཚུང་དགའ་ལྷན་ཡང་ཆེར་སྡོད་སྐྱབ་པ་མཛད་ནས། ས་བདག་གདོན་གྲོལ་འབུལ་བ་གནང་བར། དེ་ཉིན་བཞུགས་གདན་འཇགས་སྐྱེས་ཀྱི་ཐོག་ཞབས་ཀྱི་སྐྱུན་གཞི་དྲངས་སྐྱེད་བཞེས་པ་མཐུན་ངེས་བྱུང་། གདོན་གྲོལ་གྱི་སྐྱེ་སྐྱུད་ནམས་ཀྱང་བདག་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ངོས་པེབས་ཀྱི་ལྷ་ཁང་དུ་སྐྱེལ་བ་གནང་། ཡ་སྐྱབས་མགོན་མཆོག་སྐྱེ་རྒྱུང་ལ་བདག་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་བྱད་འགྲོལ་འབུལ་བཞེས་བཀའ་འདྲིན་བསྐྱུངས།

(༡༡༡ ཉ་༢༧ ༥༠༥ འ་༡༧ ལྷ་༥) ཆོས་ཉེར་བཞི་ལ་བསམ་ཡས་ཆོས་སྒྲོང་ཆེན་པོ་སྐྱུན་འདྲེན་ཐོག་སྐྱུན་གསལ་སྐྱེ་ཆས་ལེགས་པ། དབྱུ་འཆིངས་ལ་ཉི་ལྷ་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྱས་ཕྱག་པ་བཅས་འབུལ་བ་གནང་བར་ལྷ་ངོ་བསྟོད་ཚུལ་དང་། ཉེན་འབེལ་གྱི་སྐྱིག་སྒོ་འགྲིག་ཚུལ་སོགས་བཀའ་ལླུང་དང་སྐྱེའི་གོགས་སེལ་གྱི་རིམ་གྱོ་སྐྱབ་དགོས་སྐྱེ་དང་། བསམ་ཡས་རབ་བྱུང་པ་ཆོགས་བཞུགས་དགེ་འདུན་བཞི་བཅུ་ཞེ་བདུན་སྡེར་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

ན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དགོས་གནད་ཆེ་བ་ཡོད་ཅེས་ཁྱེ་བ་གནང་བར། ཆོས་སྦྱོང་ཁག་གི་
ལུང་ཕེབས་ནམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྟུས་ཏེ་ཞབས་བརྟན་སྦྱབ་གཞུང་བཟོ་བ་གནང་།
བསམ་ཡས་རབ་བྱུང་པར་དགེ་འདུན་འཕར་མ་བཅུགས་ཐོག་སྤྲན་སྒྲེའི་མདོ་ཆོག་
སོགས་ལུང་ཕེབས་སྦྱབ་ཀྱི་ནམས་འཆོམས་མེད་སྦྱབ་(བསྟུས་)དགོས་ལུགས་ཕེབས།

(༡༡༥ བ་༡། ༥༠༧ བ་༥། ཟླ་༡༠) ཆོས་ཉི་ཤུ་དྲུག་གི་ (༡༡༥ བ་༡། ༥༠༧ བ་༥)

དགོང་ཁ་ནས་ཐུགས་དམ་ཟབ་མོའི་ཉམས་བཞེས་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བཞུགས།

(༡༡༥ བ་༥། ༥༠༧ འ་༡༠) འདི་སྐབས་སྐྱེ་ཁམས་ཏ་ཅང་གི་དྲངས་རྒྱ་མེད་པ་
ཞིག་གི་གཞི་ཆེ་ཅམ་ཡོད་ཀྱང་། ཞབས་སྒྲོར་ཞལ་འདོན་ལྷགས་ཐུག་སོགས་ཤིན་ཏུ་
འགྲུས་པ་བཀའ་བྲིན་ཆེ།

(༡༡༥ ཉ་༢། ༥༡༠ འ་༧། བསྟུས་) རྩེ་བཅུན་དམ་པ་སྐྱེ་འཁོར་དང་བཅས་པ་སྒྲ་
བཅུ་གཉིས་པའི་ཆོས་གཅིག་ཉིན་སྐྱེ་མདུན་དུ་མངལ་ཁུར་ཕེབས།

(༡༡༥ ཉ་༥། ༥༡༡ བ་༡) ད་ལམ་ཐོག་མའི་ཆོས་འབྲེལ་འདི་རང་རེ་རི་བོ་
དགའ་ལྷན་པའི་ཟབ་ཆོས་དགའ་ལྷན་ལྟ་བུ་མར་གྲགས་པ་འདིའི་བྲིད་ལུང་ཞིག་
རྟེན་འབྲེལ་གྱི་བྱུང་བཅས་འབྲལ་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་དགའ་ལྷན་ལྟ་བུ་མའི་བྲིད་ལུང་
ལྷགས་བཤད་ཞིབ་རྒྱས་སུ་སྦྱེལ། གཏང་རག་འབྲལ་བཞེས་བསྐྱངས་ནས་གསོལ་ཆོགས་
ལྷན་རྒྱས། དེ་རྩེ་ཆོས་བརྒྱད་ལ་ལྷན་རྒྱས་ཐོག་ཆེ་མདོའི་ལྷགས་ལུང་བཅས་སྦྱེལ། དེ་
ཉིན་རྩེ་བཅུན་དམ་པས་བཀའ་ཆོས་ཁྱེ་རྒྱ་ནམས་ཡ་སྦྱབས་མགོན་མཆོག་ནས་ཐུགས་
རྩེ་གང་ཆེ་དང་། གཞན་མ་འདོད་ཆོས་མང་པོ་ཁྱེ་དགོས་ཡོད་པས། སྒྲ་མ་སུ་འདྲ་ཞིག་
ལ་ཁྱེས་ན་ལེགས་པ་ཡ་སྦྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་བཀའ་དང་བསྟུན་རྒྱ་ཡིན་ཁྱེ་བ་གནང་
བར། (༡༡༥ བ་༡། ༥༡༡ བ་༩) དེད་རང་ནས་ཀྱང་གང་སྦྱབ་ཅི་སྦྱབ་འབྲལ་དགོས་པ་
གཞིར་བཅས་རུང་། སྲིད་གྱི་བྱ་བཞག་གི་གཡེང་བ་དང་བཅས་ཏ་ཅང་འབྲལ་སྦྱབ་མིན་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བརྒྱུད་པ་འཛམ་དབའ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཛམ་གླིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

ཅམ་དུ་མ་ཟད། ཁྱི་ཆེན་རྡོ་རྗེ་འཆང་འདི་བཞིན་མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་ལྟན་པའི་
སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ། རེད་རང་གིས་ཀྱང་ཆོས་ཁྱུས་པའི་སླ་མ་བཀའ་ངེན་ཅན་གང་ལ་
ཡང་ཐོགས་པ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་པས། འདི་ནས་ཀྱང་སྟན་འབྱུང་ཁྱུས་ཆོག་སླ་མ་འདི་
ཁ་རང་ལ་ཁྱ་བ་གནང་ན་ལེགས་པ་ཡོང་འདུག་ཅིང་། སྐྱེ་ཞབས་རང་ནས་ཀྱང་སྟན་
འབྱུང་ཁྱ་བ་གནང་དགོས་བཀའ་ཕེབས།

(༡༧ བ་༡ ཡ༡༡ འ་༡) ཤིང་གྱི་ (༡༣༠ ཉ་༡ ཡ༡༥ ཐ་༦) ལྷ་བ་དང་པོའི་ཆོས་
བརྒྱུད་ཉིན་ཆོས་སྤྱིད་ཀྱི་འབྱོར་པའི་བྱེ་བྲག་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའི་མཆོད་སྦྱིན་དང་
བཅས་ལྟ་ལྟན་སྤྱུལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཞབས་སེན་ནོར་བུའི་འོད་ཆགས་མངོན་
པར་བཀོད།

(༡༣༡ ཉ་༣ ཡ༡༧ འ་༡) རོ་བོ་རིན་པོ་ཆའི་ཐུགས་ཀར་དབུ་གཏུགས་ནས་མི་
དང་མི་བགོས་པ་བཞིན་དུ་ཐུགས་སྦྱོན་གྱི་རིམ་པ་རྒྱན་རིང་དུ་མཛད་པས། རོ་བོ་རིན་
པོ་ཆའི་ཞལ་མདངས་རྒྱས་ཤིང་། ཞལ་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་ནས་བདུད་ཅིའི་ཟིལ་བཟོམ་
པ་བྱུང་བ་མངོན་སུམ་དུ་བྱུང་།

དེ་ནས་དཔལ་ལྷ་སྟོན་དུ་མཆོད་གཏོར་དང་སྦྱན་གཟིགས་སྟོན་དུ་འགོ་བས་
གཟབ་གསོལ་མཛད་ཅིང་། བསྟན་པ་སྦྱི་དང་བྱེ་བྲག་རྗེ་སླ་མའི་རིང་ལུགས་དར་རྒྱས་
སུ་འཕྱར་བ་དང་། དགའ་ལྟན་པོ་བྱང་གི་ཆབ་སྤྱིད་ལར་རྒྱ་ཡར་རྒྱས་སུ་འཕྱར་བ་
སོགས་ཀྱི་ཆེད་འཕྲིན་བཅོལ་ཤིན་དུ་ཐུགས་དག་ལ་རྒྱན་རིང་བ་མཛད་ཅིང་། ཆོགས་
དབུ་རྗེས་མ་འདི་སྐུ་བས་ཆོགས་ནས་སྐྱེ་བཞེངས་གནང་བས་གཟིམ་རྒྱུ་དུ་ཕེབས་
སུར་ནམ་ཐར་སྐོ་གསུམ་གཟིམ་སྟོའི་ནང་ནས་ཞལ་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་ཆོགས་དབུས་སུ་
ཕྱིར་ཕྱོགས་པ་གནང་། ཕྱག་ཐལ་མོ་སྦྱར་ཏེ་ཕྱི་ཕྱག་གི་རྩལ་དུ་ཐུགས་སྦྱོན་རྒྱན་རིང་
མཛད་པར། སྤྱུ་ལའི་སྤྱུ་བཀྲེས་ཉམས་ཅན་རྣམས་ན་རེ། རྗེ་ཤོང་མས་ཀྱང་དེ་ལྟར་མཛད་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

འདུག ད་ལམ་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོས་ཀྱང་རྒྱན་གཏན་དང་མི་འབྲ་བའི་ཐུགས་སྒོན་གནང་ལུགས་འདི། ཞབས་པད་མི་བརྟན་པའི་དགོངས་པ་གཏད་པ་མིན་ནམ་ཞེས་ཐུགས་སྒོ་མ་བདེ་བའི་གསུང་སྒྲིང་སྒྲ་ཆོགས་བྱང་འདུག དེ་ནས་ཆོས་ཉེར་བཞི་ལ་ཕོ་བྲང་ཆེན་པོར་ཆེབས་བསྐྱོད་པའི་ཡར་ལམ་ར་མོ་ཆེའི་རྟེན་མངལ་ཡང་སྤར་རྒྱན་བཞིན་གནང་།

(༡༡༡ བ་༥ ༥༡༥ འ་༡) ལྷ་བ་གཉིས་པའི་ཆོས་གཅིག་ཉིན་སྐྱབ་བཅད་ཀྱི་ཚུགས་ངོས། འཆར་འཕར་གྱི་ཐུགས་དམ་ནམས་སྤར་བཞིན་ཆག་མེད་དུ་སྐྱོང་བར་མཛད། དུས་འདིར་ཁལ་ཁའི་དོན་གཉེན་ཅན་ནམས་ཀྱིས་བསྐྱལ་མ་ཁྱས་པའི་བཀའ་ཚུམ་གྱི་རིམ་པ་ཡང་འགའ་ཞིག་མཛད་ཅིང་། ཡོངས་འདིན་སྤྱལ་པའི་སྐྱབ་གྲ་སར་ཐེབས་པའི་གསར་མངལ་དུ་བྱོན་པར་ཐུགས་གཉེར་ལ་བཙོན་འགྲུས་ཆེ་བསྐྱེད་གནང་དགོས་ཀྱི་བཀའ་སློབ་དང་། བཞེས་འཕར་གྱི་ན་བཟའ་ཆ་འགྲིག་ཀྱང་གསོལ་རས་སུ་སྤྱལ། ཆོས་བཅུ་གཟའ་སྐར་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པའི་ཉིན་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་ལ་བཅད་རྒྱའི་ཁོངས་སུ་རྒྱུང་དོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ་ནས། གནས་ཚུང་སྤྱལ་པའི་ཆོས་རྒྱལ་སྐྱེ་ལྗེ་སྟོག་གཏད་ལེ་ལག་དང་བཅས་པ་འབྲལ་བཞེས་ལེགས་པར་བསྐྱུངས།

(༡༡༡ བ་༡ ༥༡༠ ག་༥) སྐྱེ་ཞབས་ཁྱི་ཆེན་དོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ་ཉིད་ང་རང་གི་རྩ་བའི་སྒྲ་མ་བཀའ་བྲིན་གསུམ་ལྟན་གྱི་དོ་རྗེ་འཆང་དངོས་ཡིན་པས་སྤར་པན་ཡང་མོས་འདུད་དང་བ་མ་ཁྱས་པ་མེད་ཅུང་། ད་ཆ་སྐྱེ་ཞབས་ཀྱི་བཀའ་བཞིན་གང་གནང་མདོན་བསྐྱོད་ཁུ་བ་དང་། ཆོས་སྐྱོང་ཆེན་པོ་འདིའི་གསོལ་མཆོད་དང་། དམ་ཆོག་ཁོ་ན་ལ་གཅེས་སྤྲས་སྤང་སྤང་ལ་སྐད་ཅིག་ཅམ་ཡང་མི་འགལ་བ་ཁྱེ་ཡིན་ཞིང་། དོ་རྗེ་འཆང་སྐྱེ་ཞབས་ནས་ཀྱང་། དུས་དང་ནམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཐུགས་དམ་སྐྱབས་འདུག་དང་ཆོས་སྐྱོང་ཆེན་པོར་ཡང་ཐུགས་སྒོན་འཕྲིན་བཅོལ་དུས་དང་ནམ་པ་ཀུན་ཏུ་བཙེ་བས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་མེད་བརྒྱུད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་འཇམ་སྤིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

གཟིགས་དགོས་སོགས་དོ་རྗེའི་བཀའ་ཟབ་གནད་ཅན་དི་སྟེང་ཅིག་ཁྱེ་བ་གནང་བར།
ཁྱི་ཆེན་དོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ་ནས་དི་ལྟར་ཡ་རྒྱལ་མགོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆེན་
པོ་ཉིད་ནི་གསུང་གསང་བ་དང་། མཛད་སྟོན་གང་ལ་གཞིགས་ཀྱང་ཁོ་བོ་སློ་མ་བདེ་
ཅོམ་འདུག་པས་དགོངས་པ་གཞན་དུ་མ་གཏོང་པར་ཞབས་པད་བརྟན་དགོས་པ་དང་།
ཐུགས་བཞེད་མཛད་འཕྲིན་རྒྱས་པ་སོགས་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་འཕྲིན་བཅོལ་ཁྱེ་བ་རང་
ལ་སྐབས་སུ་བབ་པ་བཅས་རྣམ་པ་ཀུན་དུ་ཁྱེས་ཆོག་པ་ཞེས་ཞབས་བརྟན་ཡང་འབུལ་
བ་མཛད།

(༡༢༡ བ་༥ ༥༢༡ ཐ་༥ ལྟ་ ༡) ཆོས་ལྡེ་ཆོས་གྲངས་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་
བསྐྱེད་དྲངས་མ་བརྟུང་འབྲེན་གྱི་སྐྱེ་ཆེ་ཆེ་སྐྱབ་གྱི་མཐུག་བསུ་བསྐྱོག་གི་ཞབས་བརྟན་
བསྐྱེས་འབུལ་བ་གནང་།

(༡༢༥ བ་༣ ༥༢༥ ཐ་༡) འཆར་ཅན་བརྒྱུད་གཏོར་ཆེན་མོས་མཆོན་ཞབས་
བརྟན་མངལ་བྱག་ཐོན་གནང་སོགས་སོ་སོའི་འདོད་འབྲས་ཡིད་བཞིན་དུ་སྐྱོང་བར་
མཛད། འདི་སྐབས་སུ་ཁྱི་ཆེན་དོ་རྗེ་འཆང་དང་། རྒྱལ་མགོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
རྣམ་གཉིས་གསུང་སྤིང་གི་འཕྲོ་ལ། ལི་མ་ལྷ་ཁང་ནང་གི་ཡ་རྒྱལ་མགོན་ལྡེ་པ་ཆེན་
པོའི་སྐྱེ་བརྟན་ཆེ་བར་གཟུངས་གཞུག་ལ་སྤར་སྟོན་ཡོད་སྐད་འདུག་པ། ད་ལམ་ཐུགས་
ཞིབ་ཡང་དག་གནང་བའི་བཀའ་བཏུངས། ཟུང་པར་ཡ་རྒྱལ་མགོན་ཆེན་པོ་ནས་སྤར་
རང་ཡང་དོགས་པས། ལུ་ཕག་ལྟ་བུ་པའི་ནང་དུ་སྟོན་བྱང་མིན་དང་། བྱང་ཆེ་ཉམས་
གསོ་བཞིན་དགོས་མིན་གྱི་ལུང་ཁྱེ་བྱས་པར། རེ་ཞིག་དུས་ལ་མ་བབ་ཅེས་མེད་སྟེང་
བས། བཏང་སྟོམས་སུ་བཞག་ད་སྟོས་སྐྱེ་ཉིད་ནས་སྟོན་སོང་མིན་གྱི་བརྟག་ཞིབ་མཛད་
དགོས་ཞེས་བཀའ་ནན་གྱིས་མེད་སྟེང་།

(༡༢༥ ཉ་༥ ༥༢༦ ཐ་༡) ཡ་རྒྱལ་མགོན་ཆེན་པོ་དང་། རྒྱ་ཞབས་གཉིས།

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

གནས་ཚུང་དུང་ཡིག་མཆོད་དཔོན་མཁན་པོ་སོགས་ནང་མ་རྣམས་ཀྱང་ཆང་མ་ཡོད་སར་གཟིགས་ཏོག་གནང་འདུག་པར་ཞབས་བཀག་བཀོག་འཕྲུལ། བསངས་ཤིང་སྒྲིལ་མཆམས་རྣམས་སྤར་གྱི་ནང་ཉེན་སྒྲིལ་མཆམས་གྱི་གོས་ཉིང་ཤ་སྟག་གིས་འཐུམ་ཡོད་པ་གཟིགས་འཕྲུལ་ཆང་མ་སྒྲོན་མེད་པར་མངོན་ཀྱང་། གཅིག་གཟིགས་གཉིས་གཟིགས་ཆང་མ་བསངས་ཤིང་ཅམ་དུ་ཟད་པས། དེ་འཕྲུལ་དབུའི་ནང་དུ་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་ཆ་བཀའ་དང་། ཡཀུན་གཟིགས་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་རང་གི་ན་བཟའ་རྩིང་པ་གཟིམ་འཐུལ་བྱིན་ཅན་ཞིག་སྐྱེ་ལ་སྒྲོན་པ་གནང་། ན་བཟའ་རྩིང་པ་བྱིན་ཅན་གཅིག་ནང་གཞུག་ཚུལ་དུ་འབྱུལ་བ་གནང་སྟེ། དེ་ཉིན་ལྟན་ཀྱས་གྲིས་ཁྲུས་གསོལ་རྒྱས་པ་ཞིག་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཞིང་། དེའི་སང་ཉིན་ནས་བཟུང་སྤྱི་ཆང་སློབ་དཔོན་དང་། ཆོག་གྲ་བ་བདུན་བཅས་ནས་ཉིན་ལྟར་ཁྲུས་གསོལ་དང་། འཁྲུངས་རབས་མད་བྱུང་བསྐལ་པ་མའི་གསོལ་འདེབས་བཅས་རྒྱན་རིང་འདུགས་པ་བཀའ་དྲིན་ཆེ།

(༡༣༡ བ་༥། ༥༡༠ བ་༡༣) ཆོས་བཙེ་ལྷ་ཉིན་སྤྱི་ཐོག་ཡུལ་མཁོན་ཆེན་པོས་དབུས་ལས་སློབ་ལས་གྲུལ་བ་རྣམ་པ་དང་བཅས་གསོ་སྦྱང་གྲུབ་བསྟན་སྐྱེ་ཞབས་རྩེ་བཅུན་དམ་པ་སྐྱེ་མདུན་དུ་ཕེབས། ཡུལ་མཁོན་ཐམས་ཅད་མཁྱིན་གཟིགས་ཆེན་པོས་མཁན་པོ་མངོན། ལས་སློབ་ཁྲི་ཆེན་དོ་རྩེ་འཆང་དང་། གསང་སྟོན་རྒྱལ་སྲས་རིན་པོ་ཆེ། དུས་གོ་བ་སྐྱབ་ཁང་སྐུལ་སྐྱ། ལྷུང་བཟེད་འབྱུལ་མི་སྤྱི་ཆང་སློབ་དཔོན། ལས་གྱི་ཁ་སྒྲོང་མཆུན་ཞབས་སྤྱི་མ་བཟུད་བཅས་ནས་རྩེ་བཅུན་དམ་པར་བསྐབ་གཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བསྟོན་རྫོགས་ལེགས་པར་འབྱུལ་བཞེས་བཀའ་དྲིན་ཆེ།

(༡༣༠ ཉ་༥། ༥༡༣ འ་༡) འདི་སྐབས་ཡུལ་མཁོན་ཆེན་པོ་གཞན་མ་སྐྱེ་ཁམས་མི་དྲངས་པའི་རིགས་མེད་ཀྱང་གསུང་སྟོ་རང་ཕེབས་པ་ཞིག་བྱུང་། འཕྲོད་བཞེས་དི་ལྟར་མངོན་དུང་རིམ་བཞིན་བབ་ལྷིང་ཕེབས།

ཡུལ་དབང་སྐྱེས་པ་བཟུང་བ་འཇམ་དཔལ་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་བྱན།

(༡༡༧ བ་༦། ༥༡༧ བ་༩) ལྷ་བ་ལྷ་པའི་ཆོས་བཅུ་ཉི་མ་མེ་བཞིའི་འགྲུབ་སྦྱོར་
དང་བསྟན་ཀྱན་གཟིགས་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་སྣང་བརྟན་འདྲ་སྦྱར་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཐེམ་
སྣང་མ་བཅས་ལ་གཟུངས་འབུལ་གནང་རྒྱུ། ཆོས་བདུན་ཉིན་ནས་དབུ་ཚུགས་ས་
གསུམ་ནམ་རྒྱལ་དུ་ཡསྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་དང་། ཁྱི་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ། ལྷང་སྦྱར་མཆོག་
སྦྱལ་རིན་པོ་ཆེ་བཅས་སྟན་རྒྱས་ཀྱིས་རྟེན་ནམས་རིམ་བཞིན་མངལ་བ་གནང་སྟེ་སྟེལ་
མེད་ཀྱི་ཕྱིན་བསྐྱུས་རྟེན་ནམས་ཁ་བྱང་དང་བཅས་འདོན་པ་གནང་།

(༡༡༩ ཉ་༡། ༥༡༩ བ་༣) གཟུངས་སྦྱབ་ཀྱི་གནོད་སྦྱིན་འཁོར་ལོའི་སྦྱབ་པ་
ཚུགས་མཆམས་སུ་ཕྱིན་ཨི་བན་འབྱོར་པར་ས་གསུམ་དུ་ཨི་བན་ལ་ཐོག་མར་གོང་མ་
ཆེན་པོའི་སྦྱའི་འཆམས་ཁྱུ་ཁྱུ་གནང་དང་། ཨི་བན་ནས་ཀྱང་མངལ་དར་སྦུལ་ཏེ། གོང་
མ་ཆེན་པོས་བཀའ་ངོས་ཐེབས་སུ་ཕྱོགས་པན་ཚུན་ནས་བོད་དབུས་གཙང་གི་ལྗོངས་
སུ་སློབ་གཉེར་ལ་འགྲོ་མི་ནམས་ལ་དགེ་ཆན་ཡག་པོ་བསྟེན་བཅུག་ནས། སློབ་གཉེར་
ཡག་པོ་བྱུང་ན་སོ་སོའི་ཡུལ་ལྷང་པར་འབྱོར་ན་ཆང་མར་པན་ཐོགས་ཆེ་ཞིང་། ལྷ་སར་
ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་ཡང་པན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡོང་བ་འདུག་པས། རྒྱ་ལའི་སླ་མ་རིན་པོ་ཆེ་
ནས་བཀའ་བྲབ་གནང་དགོས་ཞུས་ཞེས་བཀའ་ཐེབས་བྱུང་ཞུ་བ་གནང་།

(༡༡༩ བ་༤། ༥༢༠ བ་༡) གཟུངས་འབུལ་གྱི་སྟེ་ཆན་ནམས་དང་། ཕྱིན་རྟེན་
འཁོར་ལོ་ནམས་ཀྱང་ཡསྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་རང་གིས་ཕྱག་བསྟར་ཏེ་འབུལ་བ་
གནང་།

(༡༡༩ བ་༥། ༥༢༠ བ་༦) དེ་ནས་འདྲ་སྦྱར་རིན་པོ་ཆེའི་སྦྱར་མདུན་དུ་མཆོད་
གཏོར་ནམས་སྒྲིག་པ་གནང་། ཡསྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ། སྦྱ་ཞབས་ནམ་པ་གཉིས་དང་།
བདེ་ཡངས་མཁན་པོ། མཆོད་དཔོན། གནས་རྒྱུང་དུང་ཡིག་གྲུ་ཆང་གཟུངས་སྦྱབ་པ་
ནམས་ནས་རབ་གནས་བསྐྱུས་པ་བཀའ་ངོན་ཆེ།

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

(༡༡༥ ཉ་༡། ༥༩༠ འ་༥) རབ་གནས་ལེགས་པར་གྲུབ་བསྟན་འདྲ་སྒྱུ་རིན་
པོ་ཆེ་ཞལ་སྟོན་ཐུབ་ལ་འགྱུར་ཉམས་དང་། སྒྱུ་བེལ་ཀྱང་བལྟ་བས་ཆོག་མི་ཤེས་པ་དང་།
ཐེམ་སྤངས་མའི་སྤང་བརྟན་དེ་ཡང་ཏ་ཅང་གི་སྒྱུ་བེལ་ཆེ་ཞིང་། ཞལ་རས་ལ་དམར་
མདངས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ཀུན་གྱི་འདེན་བྱེད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་སླིབ་མེད་དུ་གསལ་བ་བཞིན་
དང་། དེ་ཉིན་སྤྱ་ཁང་ནས་བཞེས་པའི་ཀམ་དག་པོའི་སྤང་བརྟན་གྱི་ཞིག་གསོ་ནམས་
ལེགས་པར་གྲུབ་སྟེ་གཟིམ་རྒྱུད་ཀུན་འདུས་འབྲིལ་པར་གདན་དྲངས། དེའི་དགོང་ཁ་
ལ་སྒྱུབས་མགོན་ཆེན་པོ་སྒྱུ་རྒྱུད་གིས་རབ་གནས་མདོར་བསྟུས་དང་འབྲེལ་བར་ཕྱག་
ནས་གནང་འདུག་པར་དབྱུང་མོད་སྐྱམ་དང་། ཞལ་རས། སྒྱུ་བྲང་། ཕྱག་དང་བཅས་
པས། ཕྱག་ནས་མང་པོ་བཞེས་ནས་འདུག་པ་ལ་སྒྱུབས་མགོན་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་སྤྱན་
རས་གཟིགས་དངོས་ཀྱིས་མེ་ཏོག་འཐོར་གནང་ལ་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་པ་དངོས་སུ་
ཞུགས་པའི་རྟགས་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པར་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ངེས་པ་གཏིང་ནས་རྟོག་པ་བྱུང་།

(༥༡༡༥ ཉ་༥། ༥༡ འ་༥) ཆོས་ཉི་ཤུ་དགུ་ཉིན་ལ་སྒྱུབས་མགོན་ཆེན་པོ་ཉིད་
ཀྱི་སྤྱགས་དམ་རྟེན་དུ་གསར་བཞེངས་ཀྱི་རས་བམའི་ཁྲི་ཆེན་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་སྤང་
བརྟན་གཅིག་དང་། རྟོག་པ་བྲང་རྒྱུ་དཔལ་ལྷན་པའི་སྤང་བརྟན་གཅིག་བཅས་གསར་
བཞེངས་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བར། སྒྱུ་སྒྱུབ་གཟུངས་སྒྱུབ་ཆང་མ་ལ་སྒྱུབས་མགོན་ཆེན་པོ་སྒྱུ་
ངོས་ཀྱིས་མཛད་ཅིང་། གཟུངས་འབུལ་ཡང་ཕྱག་བསྟར་དང་། རབ་གནས་ཀྱང་སྒྱུ་རྒྱུད་
གིས་ནན་ཏན་དུ་སྟེལ།

(༡༡༥ ཉ་༡། ༥༩༡ འ་༥) འཕྲིན་ལས་གང་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པ་གནས་རྒྱུད་
ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོ་སྤྱན་འདེན་བསྐྱུངས་པར། (༡༡༥ བ་༡། ༥༩༩ འ་༩) བཀའ་ལུང་
དུ། ལ་སྒྱུབས་མགོན་ཆེན་པོས། སྟོན་ཀྱི་སྤྱགས་བསྐྱེད་ཆ་མེད་པའི་བསྟན་འགྲོའི་དོན་
རྒྱབས་ཆེན་མཛད་པར། གཟུགས་མེད་ཀྱང་སྟོན་བལྟག་པར་འཕེལ་ཞིང་། ལྷ་ངོ་གཟེངས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོལ་བརྒྱུད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་གླིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

སུ་མཐོ་བ་བྱང་ཚུལ་དང་། བསྟན་པ་སྤྱི་དང་། དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་པའི་བསྟན་སྤྱི་ལར་
རྒྱའི་ལེགས་ཚོགས་ཆེན་པོར་གྱུར་ཚུལ་དང་། འོན་ཀྱང་བསྟན་འགྲོའི་དོན་སྒྲུབས་ཆེན་
དུ་འགྱུར་བ་འདི་རིགས། རྒྱ་ཆེའི་འགལ་རྒྱུན་དུ་འགྲོ་བ་ཡང་སྤྱི་དཔལ། ཞབས་པད་
བརྟན་པའི་ཐུགས་བསྐྱེད་མཛད་དགོས་ཚུལ་ཕེབས།

༡༦༽ ཡ་རྒྱལ་དབང་རིན་པོ་ཆེས་ཚུལ་བསྟན་སྐྱེས་བཞེས་པར་ཞབས་བརྟན་འབྲུལ་བཞེས། རྒྱ་ཆེ་
འི་པོའི་ནམ་ཐར་སྤྱི་ཕྱོགས། སྟན་ཆབ་འཕྲོད་བཞེས་དང་། བཀྲས་ལྷན་ནས་སྟན་འདྲི་འཕྱོར་པར་
བཀའ་ལན་རྗེས་འདྲིན་གནང་།

(༡༣༠ ཉ་ལ། ༡༣༩ ཐ་༢) འདི་སྐབས་ཀྱང་གསུང་སློབ་གཞི་ཆེ་མུས་དང་། ཞབས་
བརྟན་ཀྱང་སྟན་གསལ་རིམ་པར་འབད་སྒྲུབ་བྱེད་དང་བྱེད་མུས་ཐོག་ བེ་འབྲས་དགའ་
གསུམ་ལ་མང་ང་བརྒྱ་དང་སུམ་ཅུ་རེ། གཙུག་ལག་གནས་རྟེན་ནམས་ལ་མཚོད་འབྲུལ།
རབ་གནས། སྒྲ་སྒྲུལ་ཁག་ལ་སྒྲ་ཆེ་ཆེ་སྒྲུབ་དང་། བསུ་ལྗོག་ བྱང་ལྗོག་ ངན་སྒོར་སྤྱིན་
གཏོང་། རྒྱ་ཐར་སློག་སྒྲུ་ལྷག་གསོད་ངེས་བརྒྱ་ཕྱག་བཅས་ཞབས་རིམ་རྒྱ་ཆེ་གནང་
སྤྱིན་འབད་སྒྲུབ་གནང་རུང་། དྲངས་བསྐྱེད་གཏན་ནས་མེད་ཁར་སྒྲ་ཁམས་བབ་མྱིར་
འགྲོ་བ་ཞིག་བྱང་བར་སྒྲ་སྟན་ཆ་རོང་ནས་ཆབ་གྲང་གི་འཕྲོད་བཞེས་ཤིག་རང་བཀའ་
དྲིན་བསྐྱུངས་ན་ཐུགས་པན་ཐོགས་ཚུལ་ཐོགས་མང་དག་ཞུས་པར་བརྟེན། ཆོས་ཉེར་
བཞི་ལ་ནོར་གླིང་བསྐྱལ་བཟང་པོ་བྱང་དུ་ཆབ་གྲང་སྒྱའི་འཕྲོད་བཞེས་ལ་ཆིབས་ཀྱི་
ཞལ་ལོ་བསྒྱུར།

(༡༣༠ བ་༣། ༡༣༩ འ་༣) ཆབ་གྲང་སྒྱའི་འཕྲོད་བཞེས་བསྐྱུངས་པ་སྒྲུལ་ཉིན་
གཉིས་གསུམ་རིང་ཕན་བྱ་འདུག་ཉམས་དང་། དེ་ནས་འཕྲོད་བཞེས་མེད་ཁར་ཕན་
བྱའི་བབ་མྱིར་གྱུར། (༡༣༡ ཉ་༣། ༡༤༠ འ་༩) ཆོས་གནམ་གང་ཉིན་འབྲས་སྐྱུངས་ལྗོངས་
རྒྱའི་ཞབས་བརྟན་འབྲུལ་བཞེས་བསྐྱུང་རྒྱུ་སྒྲ་ཁམས་བབ་མྱི་ཞིང་། ལྷག་དོན་གསུང་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ།

སྒོ་རང་ཆེ་ངེས་ཡོད་ལྟ་བུ། ཞབས་བརྟན་ཅུང་ཞིག་སྐྱུ་ཁམས་དྲངས་བསྟན་བཞེས་ན་
ཞེས་རྟོག་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཁྱེད་གནང་བར། སྐྱུ་ཁམས་དེ་ཙམ་གྱི་ངལ་བ་མི་འདུག
དགེ་འདུན་ནམས་ཀྱང་མཇལ་འདོད་བཅས། དེས་ན་གཟིམ་ཆུང་ཉི་འོད་འབྱེལ་པར་
བྱས་འཐུས་ཞེས་(༡༩ ༩༥ ༥༥༠ ༨༩)སྒྲ་མ་ལས་སྒྲེ། བྲ་དམངས། གནས་ཆུང་ཆོས་
སྒྲིང་ཆེན་པོ་བཅས་དགེ་འདུན་ཆོས་སྤྱང་བྱང་དུ་འབྲེལ་བའི་ཞབས་བརྟན་འབུལ་
བཞེས་དང་མཇལ་ཕྱག་སོགས་སྤར་རྒྱན་ལྟར་བསྐྱུངས་པར། ཞབས་བརྟན་མཇལ་ཁའི་
རིང་གསུང་སྒོ་འང་ཉ་ཅང་མ་ཐེབས་པ་བཅས། སྐྱུ་ཁམས་ཀྱང་དྲངས་ཉམས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་
བ་མཛད། དགེ་འདུན་པ་ནམས་ཀྱང་དེ་སྟོན་སྐྱུ་ཁམས་བབ་སྤྲི་ཙམ་ཡོད་སྐད་ཐུགས་
གཡེང་ཆེ་ཙམ་ཡོད་འདུག་ཀྱང་། དེ་ཉིན་སྐྱུ་དྲངས་ཉམས་ཆེ་བ་བཅས་ཆང་མ་སྒོ་བདེ་
ཞིང་ཐུགས་བག་ཐེབས་པ་བྱུང་འདུག།

སྐྱུ་བ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་གཅིག་ཉིན་སེ་ར་ཐེག་ཆེན་སྤྱིང་པའི་ཞབས་བརྟན་
ལེགས་འབུལ་ཡང་། གཟིམ་ཆུང་ཉི་འོད་དུ་བཀའ་རྒྱུ་བསྐྱུངས་པར་དེ་ཉིན་ཡང་
ཞབས་བརྟན་རིང་གསུང་སྒོ་མེད་ཅིང་སྐྱུ་དྲངས་ཉམས་ཆེ་བའི་ཚུལ་བཞེས། ལྟ་བུས་
མགོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་ནི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་ས་ལེར་
གཟིགས་པ་བཅས། སྐྱུ་འཕྲེང་འདི་ཉིད་ཀྱི་སེ་འབྲས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ནམས་ལ་མཇལ་
ཕྱག་གི་མཐའ་མར་གཟིགས་པས་ཉིད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་སྟོག་ལའང་མི་ལྟ་བར་སེ་འབྲས་ཀྱི་
དགེ་འདུན་ཆང་མར་དབྱེས་བཞིན་དུ་མཇལ་ཕྱག་གནང་བ་ནི། རེ་ཤིག་གཟུགས་སྐྱའི་
བཀོད་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས་ཏེ། སྤར་ཡང་རིང་པོར་མི་སོགས་པར་མཚོག་གི་སྤྱུལ་
པའི་སྐྱུ་གསལ་དྲངས་འབྲུལ་མེད་ཅིག་ཐེབས་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱན་ཆད་མེད་
པར་བསྐྱོར་བ་སོགས་ཀྱི་མཚམས་སྦྱོར་དང་། རྗེས་འཛིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་པའོ།

(༡༩ བ་༦ ༥༥༡ ༨༩) ཆོས་གཉིས་ཉིན་གཟིམ་ཆུང་ཉི་འོད་འབྱེལ་པར་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

གསུང་ཚོག་པ་ནམ་རྒྱལ་གྲུ་ཚང་ཚོགས་ཡོངས་བཅས་མདོ་ལྷགས་ཀྱི་ཞབས་བརྟན་
དང་འབྲེལ་བར་རྟ་ཚག་རིན་པོ་ཆེས་དབྱས། གྲུང་བཀའ་སློན། ནང་མ་ལས་ཚན་པ།
གཞུང་ལྷོ་གཟན་ཁོངས་གཏོགས་དང་བཅས་པ་ཚང་མ་གཟབ་མཆོར་དང་། ཡ་རྒྱལ་
མགོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་གཟིགས་ཆེན་པོ་གཟིམ་རྒྱུ་ཉི་འོད་བཞུགས་ཁྱི་ཆེན་མོར་
སྦྱར་བྲངས་ཏེ་ཞབས་སོར་འཁོད། རྟ་ཚག་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཞབས་བརྟན་མཆུལ་གསོལ་
འདེབས་ལུང་རིགས་ཀྱི་རྒྱབ་རྟེན་དང་བཅས་ཞིབ་རྒྱས་ནན་ཏན་དུ་བྱ་བ་གནང་བར།
དཀོན་མཆོག་གི་ཐུགས་རྗེ་ལྷག་པར་བསྐྱེད་ཏེ་སློན་འདུན་གང་བྲག་ལྷོ་ཞེས་བཀའ་
བཞེས་གནང་།

(༡༩༡ ཉ་ལ། ༥༥༡ ཐ་༡༡) ལྷ་བ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་གསུམ་ཉིན་ཁལ་ཁ་རྗེ་
བཙུན་དམ་པས་དངོས་འབྱུང་སྤྲུལ་སྤྲུལ་མཐོ་དང་བཅས་ཞབས་བརྟན་འབྱུང་བཞེས་
བསྐྱེད་པ། ཆོས་དྲུག་ཉིན་རྗེ་བཙུན་དམ་པར་འཇམ་ལྷགས་ལྷ་ལྷའི་ཆོ་དབང་དང་།
བཀའ་ལས་རྗེ་བཙུན་དམ་པ་ཉིད་བཤུལ་རིང་གི་སྐྱུང་ལ་བ་བྱད་དུ་བསད་དེ་དབྱས་སུ་
ཐེབས་པར། རྗེ་སྤྲུལ་ལྷ་སྦྱར་བརྒྱད་ཀྱི་ཟབ་ཆོས་ནམས་མ་ལུས་པ་འབྱུང་བྱུང་སྦྱར་
ཡང་། གཟུགས་གཞི་འཕྲུགས་ཉམས་ལ་བརྟེན་འབྱུང་མ་ཐུབ། འོན་ཀྱང་ད་ལམ་ཡོན་
ཏན་གཞི་རྒྱར་མ་འདི་ཉིད་འགོ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ནས་བཟུང་། མཐུག་ཟབ་
ལམ་རིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་གནད་ལ་སློབ་ཚུལ་གྱི་བར་ཆ་ཡོངས་སུ་རྗོགས་པས་འདིའི་སློ་
ནས་བཤད་ལུང་ཞིག་འབྱུང་ཞེས་དགྲེས་ཚུལ་དང་བཅས་ལྷགས་བཤད་རྒྱས་པར་སྦྲུལ།

(༡༩༡ བ་༡། ༥༥༡ ཐ་༡) རྗེ་བཙུན་དམ་པ་ནས་ཀྱང་བདག་དང་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་བྱང་རྒྱུ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་འབྲེལ་བ་མེད་པར་རྗེས་སུ་བཟུང་ལ།
སྐྱེའི་བསྐྱེད་ཚུལ་འདི་ལས་རྒྱར་དུ་གྲོལ་ནས་ཞབས་པད་བསྐྱེད་བརྒྱུར་བརྟན་ཏེ་སྤར་
མཇུག་ཚོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་གནང་བར། བཀའ་ལས། བྱང་ཕྱོགས་སུ་འཇམ་མགོན་སྤྲུ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་སྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

པའི་ཐོག་རྒྱ་གར་གྱི་པཎ་ཆེན་ཨ་ཉི་ཤ་དང་། རྒྱལ་བ་སློབ་བཟང་གྲགས་པས་བསྟན་པའི་
བྱ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་པའི་གནས་བདེ་བ་ཅན་དུ་ཕེབས་མ་ཐག་རྒྱབ་གཅིག་དཔལ་
མགོན་ཞལ་དང་། འདོད་ཁམས་དབང་ཕྱག་དམག་ཟོར་རྒྱལ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱེ་ཡི་རྣམ་
པ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་འཕྲིན་ལས་སྐྱབ་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་ཉམས་སྤང་དང་།
ཡང་དེའི་རྗེས་སུ་དབང་གི་སྒྲོལ་མ་སྐྱེ་མདོག་དམར་པོ་དང་། འཕགས་པ་ཐུགས་རྗེ་
ཆེན་པོ་བརྩ་གཅིག་ཞལ་བཅས་དངོས་སུ་གཟིགས། དེ་རྗེས་རྒྱབ་གཅིག་ཡི་དམ་འཁོར་
ལོ་སྒྲིམ་པ་ཤིང་རྟ་གཅིག་གི་ནང་དུ་བཞུགས་ཤིང་། དེའི་གཡས་ཕྱོགས་སུ་དོ་རྗེ་ཕག་མོ་
བཅས་བཞུགས་པའི་གཟིགས་སྤང་བྱུང་། དེ་ཁོའི་ངང་ལ་ཡི་དམ་དོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་
ཀྱང་དངོས་སུ་བཞུགས་པའི་གཟིགས་སྤང་བྱུང་པར་ཅན་མང་ཙམ་དང་། ཡང་ལན་
ཅིག་རྒྱལ་ཆེན་རྣམ་ཐོས་སྐྱེའི་རྣམ་འགྱུར་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཕེབས་ནས་གཅིག་
གིས་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་གསུམ་རྒྱལ་བ་ཉིད་ལ་རིམ་པས་སྤུལ་བའི་ཐུགས་སྤང་
བཅས་བྱུང་འདུག

དེ་རྗེས་ཐུགས་སྐྱེལ་རྒྱ་བ་ལྷ་པ་ཉིས་བརྟེན་གྱི་ཉིང་མའི་ཆོས་ཉི་ཤུ་སྟོར་ལ་
དེང་སང་སྟོད་འཁོར་ལ་རྗེ་བརྩན་སྒྲོལ་དཀར་ཡིད་བཞིན་འཁོར་ལོའི་ཞལ་གཟིགས་
ཉི་རྟག་པར་ཡོང་གི་འདུག ཅིས་དང་། སྒྲོལ་དཀར་གྱི་ཕྱག་དང་ཞབས་ཀྱི་མཐིལ་ལ་
སྐྱན་རེ་འདུག་པ། དེ་དག་ཕྱི་ཕྱི་གནང་གི་འདུག་ཅིས་སྐྱེ་མདུན་དུ་འཁོད་པ་
རྣམས་ལ་བཀའ་ཕེབས། ཡང་། དེ་རྗེས་ལན་ཅིག་ཉམས་སྤང་ལ། མགོན་པོ་ཆེ་དཔག་
མེད་དངོས་སུ་ཕེབས་ནས་ཕྱག་དབུ་ཐོག་དུ་འདོག་པ་གནང་སྟེ་ཕྱིན་ལྷབས་སྐྱེལ་བའི་
རྣམ་པ་ཞིག་བྱུང་ཞིང་། དེ་ནས་མི་རིང་བར་གོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོ་ནས་བཀའ་
བཟང་པོའི་གསེར་ཡིག་གནང་སྟེ་སྐྱེ་ཆེ་དཔག་མེད་ཀྱི་གསེར་སྐྱེ་སོགས་གསོལ་རས་
བདག་རྒྱན་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པ་སྐྱེལ་བས་གོང་དུ་ཆེ་དཔག་མེད་ཀྱི་ཕྱིན་གྱིས་ལྷབས་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལེགས་ཆོགས་ཤིན་ཏུ་འགྲིགས་པ་བྱུང་།

དགྲའ་ལོ་བཅུ་དགྲའ་ལ་ཕེབས་ཐོག་ཟླ་བ་གསུམ་པའི་ཆོས་བདུན་ཉིན་གདན་
ས་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤྲངས་སུ་ཆིབས་བསྐྱར་གནང་བར་དགོན་པའི་མདུན་
ཅམ་དུ་ཕེབས་སྐབས་འབྲས་སྤྲངས་ཀྱབ་རི་བསྟན་སྐྱོང་ཆེན་མོ་མ་རི་རབ་འབྱམས་
རྡོ་རྗེ་གྲགས་མོ་རྒྱལ་གྱི་གནས་རིའི་ཆེ་ནས་སྤྱིན་དཀར་པོ་དར་ཡུག་བརྒྱངས་པ་ལྟ་བུ་
དང་ལྟན་ཅིག་མེ་ཏོག་གི་ཆར་བབས་ཤིང་། ཀུན་དཀར་ར་བའི་འགག་ཆིབས་སྟེགས་
སུ་ཆིབས་བཤོལ་བྱུབ་མཆམས་སུ་ནམ་མཁའ་ནས་འཇའ་ཁ་དོག་སྒྲ་ལྷ་བྱུག་པ་སོགས་
ལྟས་ངོ་མཆར་བ་མང་པོ་བྱུང་ཞིང་། ཟླ་བ་དེའི་ཆོས་བརྒྱད་ཉིན་དཔལ་མགོན་ཞལ་
གྱི་དུས་གཏོར་བརྒྱད་གཏོར་ཆེན་མོ་གནང་སྐབས་སུ་རི་ལྷང་ཆང་མར་ཁ་བ་ཆེན་
པོ་བབས་ཤིང་། མགོན་ཁང་དུ་གནས་གཟིགས་སུ་ཕེབས་སྐབས་དཔལ་ལྷན་ལྟ་མོའི་
ཆིབས་གྱི་དེའུའི་རྒྱུ་ལག་བཞི་པོ་ལྟའི་བུ་དང་བུ་མོ་རྒྱན་ལྷན་གྱིས་བསྟེགས་པའི་
དེའུའི་མཐུར་མདའི་སྒྲེ་མོ་བཀའ་ཉན་ཚུ་སྤྱིན་གདོང་ཅན་གྱིས་འཛིན་ཅིང་ཕེབས་
རྗེས་སུ་བཀའ་ཉན་སེལྤེའི་གདོང་ཅན་གྱིས་གར་འཆམས་རྒྱག་པའི་ཚུལ་དང་། དཔལ་
མགོན་ཞལ་བྲམ་ཟེའི་གཟུགས་ཅན་སྐྱུ་དཔངས་ཤིན་ཏུ་མཐོ་ཞིང་གཟི་བརྗིད་ཆེ་བ་
ལྷག་གཡས་ན་མདུང་དར་རིང་པོ་འཛིན་པ་བཅས་གྱི་གཟིགས་སྤང་བྱུང་། རི་པོ་དགའ་
ལྷན་གྱི་སྤྱིང་སྒོར་ལ་ཕེབས་སྐབས་སྤར་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཡཏུ་ལའི་སྤྲ་མ་སྐྱུ་གོང་མས་རྒྱལ་
བ་ཅོང་ཁ་བ་ཆེན་པོར་གསོལ་འདེབས་དང་གནས་གྱི་བསྟོད་པ་བྱུང་དུ་འཇུག་པ་ས་
གནས་ས་འཛིན་མ་ཞེས་པ་གནང་ཡུལ་དེར་རྗེ་གོང་མའི་སྟོལ་བཟང་ལྟར་བསྟན་པ་
རྒྱས་པ་དང་། འགྲོ་ཀུན་བདེ་བར་དམིགས་ནས་ཞབས་བརྟན་ཆོས་སྦྱོང་གྱི་རིམ་པ་རྒྱ་
ཆེན་པོ་གནང་བའི་སྐབས་སུ་ས་ཆ་དེའི་ཐད་གྱི་ནམ་མཁའ་ལས་སྒོ་བྱར་དུ་འཇའ་
སྤྱིན་ཆོས་མདོག་སྒྲ་ཆོགས་ངོ་མཆར་ཅན་མང་པོ་ཤར་ཞིང་མེ་ཏོག་གི་ཆར་བབས་པ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་སྤྱ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

སོགས་དགའ་ལྷན་ཁྲི་གདན་བྱུང་དང་། གོང་མ་ཆེན་པོའི་མི་བྲག་ལེའུ་ཨི་བན་སོགས་
དེར་ཡོད་དྲག་ཞན་ཀུན་གྱིས་མཐོང་སྤང་དུ་གྱུབ་པ་བྱུང་།

དེ་ནས་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་དུ་དཔལ་ལྷན་ལྟ་མོའི་སྤྱ་མཚོ་མཇལ་བར་ཕེབས་
སྐབས་བཀའ་ཉན་ཚུ་སྤྱི་གདོང་ཅན་སོགས་ངོ་མཚར་བའི་གཟིགས་སྤང་མང་པོ་
བྱུང་། དེ་རྗེས་ཡུ་ལའི་སྤྱ་མ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོས་ཕྱག་འདེབས་མཛད་པའི་མགོན་
ཁང་དགའ་ཚལ་དབང་དྲག་རོལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་མདོན་སྦྱོད་དྲག་པོའི་ཐོར་
ཆེན་གྱི་ལས་མཛད་སྐབས་སུ། ཐོག་མར་གནམ་ས་གཡོ་བ་ལྟ་བུའི་རྒྱང་དམར་དྲག་
ཏུ་འཕྱགས་པ་སོགས་གནམ་གཤིས་ཤིན་ཏུ་རྩམས་བཟིང་ཆེ་བའི་ཉགས་མཆན་དང་།
བར་དུ་མེ་ཏྲོག་གི་ཆར་བབས་ཤིང་། དུས་དེར་དཔལ་ལྷན་ལྟ་མོའི་བྲེའུའི་སྐད་རྩམས་
དྲག་ཆེར་སྒྲོག་པ་སོགས་ངོ་མཚར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་བྱུང་། དེ་རྗེས་རྒྱལ་ལྟ་ཐོག་ཅས་པ་
གྱུབ་ཆེན་ཐར་པའི་རྒྱལ་མཆན་གྱི་དབེན་གནས་སུ་ཕེབས་སྐབས་གནས་དེའི་མདུན་
གྱི་རི་ཤིན་ཏུ་མཐོ་བ་ཞིག་གི་ཆེ་ནས་དཔལ་ལྷན་ལྟ་མོ་གཙོ་འཁོར་གསུམ་གྱི་སྒྲུའི་སྤང་
བ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་གཟིགས་སྤང་བྱུང་འདུག དེ་རྗེས་ས་ཕག་ལོ་རྩ་སྒྲིང་རྒྱལ་བའི་
དབེན་གནས་སུ་ཕེབས་སྐབས་བཀའ་གདམས་སྒྲིགས་བམ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་གསལ་
བར་ལུང་བསྟན་པའི་མཁའ་འགྲོ་མ་གསང་བ་ཡེ་ཤེས་སོགས་ཞིང་སྐྱེས་ལྷགས་སྐྱེས་གྱི་
མཁའ་འགྲོ་མ་སྤྱིན་བཞིན་འདུ་བའི་གནས་མཚལ་ཐང་གི་པ་བོང་ངོ་མཚར་ཅན་གྱི་
སྐྱ་མདུན་དུ་བདེ་མཆོག་གི་ཆོགས་འཁོར་རྒྱ་ཆེན་པོ་གནང་བའི་ཆེ་དོ་རྗེ་འཆང་ཡུ་
ལའི་སྤྱ་མ་སྐྱ་གོང་མའི་དུས་རི་ལྟར་བྱུང་བ་བཞིན་མཁའ་འགྲོའི་པོ་བྱང་དུ་གྲགས་
པའི་བྲག་གི་ཆོས་འབྱུང་ལས་རྗེ་བཙུན་རྗེ་རྣལ་འབྱོར་མའི་ཤེས་རབ་གྱི་རང་བཞིན་
ཅན་གྱི་བདུད་ཅིའི་ཚུ་རྒྱན་སྒྲོ་བྱུང་དུ་བབས་པ་དེར་ཡོད་ཀུན་གྱིས་ཐུང་རྒྱ་ཡོད་པ་
བྱུང་། རྒྱལ་བ་ཆེ་དཔག་མེད་ལྟ་བུའི་སྐྱ་བརྟན་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱ་ཆོགས་ལས་གྱུབ་པ་རྒྱ་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

སྟག་ལོ་ལེགས་པར་གྲུབ་པར་ལོ་དེའི་ལྷ་བ་བཅུ་པའི་ཆོས་འགོར་ཡ་རྒྱལ་བ་མཆོག་
ནས་རྡོ་རྗེ་སྟོབ་དཔོན་མཛད་དེ་རབ་གནས་ཀྱི་ཆོ་ག་མཆན་ཉིད་ཆང་བ་ཉིན་གསུམ་
ཀྱི་རིང་མཛད་ནས་སྐྱབས་ཀྱི་ལཱ་ལོ་བདེ་ལྷན་ཞིང་མཆོག་ཆེ་དཔག་ལྷ་ཁང་
ཏུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་བའི་སྐབས། བསྟན་པ་དང་བསྟན་འདིན་གྱི་སྒྲིས་ཆེན་དམ་པ་
ནམས་ལ་ལོག་པར་འཁྱུ་བའི་དབྱ་བཞེགས་གདུག་པ་ཅན་ནམས་དམིགས་མེད་ཏུ་
བཅོམ་པའི་ཐུགས་ཉམས་སྣང་གིན་ཏུ་འགངས་ཆེ་བ་བྱུང་འདུག།

ཡང་ཆུ་ཡོས་གནམ་ལོ་གསར་ཆོས་ཀྱི་ཆོ་འཕྲུལ་ལྷ་བའི་ཆོས་གཅིག་གི་ཐོ་
རིངས་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་སྐུའི་སྣང་བ་གསལ་པོར་ཞལ་གཟིགས་ཏེ་བོད་
ཁམས་བསྟན་འགྲོའི་བདེ་ཐབས་སུ་འཕགས་པ་རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་སྐྱབས་ཀྱི་
མི་ཆད་ཅམ་ཞིག་བཞེངས་ན་ལེགས་པའི་ལུང་བསྟན་བྱུང་། ཞེས་གསལ་གོང་མཆན་
བཏབ་པ་ནས་འདི་བར་མ་གྱི་མ་མཐོང་།

(༡༩༥ ཉ་༦། ༥༦༡ བ་༩) འདི་སྐབས་ཀྱང་སྐྱབས་ཀྱི་འཁྱུགས་དང་ཏུ་མ་ཐེབས་པར་
གོད་ཏུ་སྟན་ཞུ་མཛད་པར། དགའ་ཤར་ཨེམ་ཆེ་སྐྱབས་མཁུན་ཏུ་བཅར་བཅུག་ན་གསུང་
བར་བཞེན་དགའ་ཤར་ཨེམ་ཆེ་ནས་རྩ་ཆབ་སོགས་བརྟག་པར་སྐྱབས་བབ་མེ་ཅམ་འདུག་
ཅེས་སྐྱབས་ཆ་རོང་དང་གོ་བསྟར་གྱིས་འཕྲོད་བཞེས་གསོལ་སྟན་སྤུལ།

(༡༩༥ བ་༩། ༥༦༡ བ་༡༠) བོད་བཞུགས་ཨི་བན་སྐྱབས་མཁུན་ཏུ་བཅར་བར། དེའི་
ཏུས་སྐུའི་མདངས་མ་ཉམས་པར་ཡོད་སྟབས། ཏཱ་ལའི་སྐྱབས་མཁུན་ཞུ་ཁམས་ལ་སྟོན་གང་
ཡང་མི་འདུག་ཞུས་ཀྱང་། དོན་ལ་སྐྱབས་བབ་གིན་ཏུ་མེ་བར་གྱུར་པས་ལྷང་སྐྱབས་མཆོག་སྐྱུལ་
དང་། རུ་སྐྱོང་ཁྱི་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་ནས་ཀྱང་སྐྱབས་ཀྱིས་ཞབས་བརྟན་འབྲས་
པར་གནང་།

(༡༩༥ བ་༩། ༥༦༡ འ་༥) ལྷ་བ་དགུ་པའི་ཆོས་གཅིག་ནས་བཟུང་ནམ་རྒྱལ་གྱི་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོ་མྱེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་མྱེང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

ཆང་གྲུ་གངས་ཉི་ཤུ་ཙུ་གཅིག་ནས་གཉན་མགོན་ཕྱག་ཏུ་བསྐྱང་བཤགས་དང་། མགོན་
པོ་ལ་ཕྱག་མཚན་སྟུན་གཟིགས་སོགས་འབྲུལ་བ་གནང་། འདི་སྐབས་མགོན་པོའི་སྐྱ་
སྤང་ནས་ཆབ་རུལ་བ་ལྟ་བུའི་གྲགས་པ་དང་། དེ་ལྟར་བདེན་པའི་སྟན་འཁྱེད་ཡང་བྱུང་
བར། གསོལ་དཔོན་ནས་མཐུན་རྫས་འབྲུལ་བ་དང་ཆབས་ཅིག་ཞིབ་ཏུ་བརྟག་པར། སྐྱ་
སྤང་ཕྱག་ཞབས་ཐམས་ཅད་ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་འི་ལྟ་བུའི་སྟན་བཞེས་ཚུལ་བྱུང་
འདུག་ཅེས་གྲག་གོ། །དེ་ནས་སྐྱ་ཁམས་རྩེ་ཞན་ལ་བརྟེན་ལྟ་སྤྱིའི་ལུང་བཞིན་སྐྱ་སྤང་
སྐྱ་མ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་སྤྱིན་སྤྱིང་ཨེམ་ཆི་བཅས་གོ་བསྐྱར་གྱིས་གསོལ་སྤྱན་ཕྱུལ། སྐབས་
འདིར་གཞུང་དང་། ཉ་ཆག་རིན་པོ་ཆེས་གཙོས་སྐྱ་སྤྱིའི་ལུག་བཀའི་གྲུང་སྤོན་སོགས་
ཅེ་ཤོད་ནང་མ་ལས་ཆན། གདན་ས་གསུམ། རྒྱུ་སྤོད་སྤྱང་། བཀྲས་སྤྱན་སོགས་གངས་
ལྗོངས་ཀྱི་དགོན་སྡེ་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཆེ་ཕྱ་ཐམས་ཅད་དང་། གཞན་ཡང་བོད་
འབངས་ལྟ་སྡེ་མི་སྡེ་སོགས་ཆང་མས་ཞབས་བརྟན་དངོས་འབྲུལ་རྒྱ་ཆེ་བ་བསྟར་ཏེ་
ཞབས་པད་ལུན་ཏུ་བརྟན་པའི་གསོལ་བ་བཏབ།

(༡༩༧༩ ཉ་ཀྱུ་ལེ་༡ འ་༡) བཀྲ་ཤིས་སྤྱན་པོའི་སྐྱ་བཅར་ཆེད་མངགས་ཀྱི།
ཞབས་བརྟན་དངོས་འབྲུལ་དང་། (༡༩༧༩ ཉ་༣། ༤༤༡ འ་༤) གསོལ་འདེབས་ཁྱུ་ཡིག་
ཕྱག་ཏུ་ཕྱུལ་བར། གསོལ་དཔོན་ལ་སྟོགས་གསུངས། བཟླག་པར། སྐྱ་བསྐྱུན་བཞེས་
ལས་དྲངས་ཏེ་ཞབས་པད་ལུན་རིང་བརྟན་དགོས་པའི་གསོལ་འདེབས་བསམ་གྱིས་
མི་བྱབ་པ་དང་། ལྟག་ཏུ་ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་སྐྱ་མདུན་ཏུ་གསོལ་འདེབས་ཁྱུ་
བར་ད་ལྟ་རང་སྤེལས་བྱུང་ན་སྟམ་པའི་བཟོད་སྟགས་མེད་པའི་ཡིད་གདུང་འདི་ལ་
དགོངས་པ་ཞིག་ཕྱགས་རྫས་གཟིགས་དགོས་ཞེས་ཁྱུ་བ་གནང་འདུག་པར། ཡ་སྐྱབས་
མགོན་ཆེན་པོ་ཡང་སྐབས་ཐོབ་དེར་ཕྱགས་ཡིད་འཇུར་བ་ལྟ་བུས་བཀའ་ལས། ཡ་སྐྱ་
ཞབས་མཆོག་སྤྱུལ་རིན་པོ་ཆེ་ཕྱགས་སྤོམ་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད་འདུག་ཀྱང་། ད་ལམ་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

རང་ངེད་གྱི་གཟུགས་གཞི་འདིས་ངི་ལྟར་བྱེད་མི་རྟོགས་པ་འདུག ཏྲ་ཟམ་ཐོག་ཏུ་
བཀའ་ལན་འཕྲལ་དུ་འབྱུང་དགོས་གསུངས། ཡ་སྐབས་མགོན་ཉིད་ནས་ལྷགས་དཔོན་
དང་། གསོལ་དཔོན་ལ་འབྲིར་འདུག་བཀས་གནང་བར་སྐྱེ་ཁམས་གྱི་བབ་ཞིབ་གསལ་
དང་། ལྷག་ཏུ་ཡ་སྐབས་མགོན་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་ཞབས་པད་ཡུན་རིང་དུ་བརྟན་
ངོས། མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་ཚོད་ཚོམ་གསུམ་གྱི་མངོན་པས་
རྒྱལ་བསྟན་སྤེལ་བ་ལ་འགན་ལྷན་དང་བྲལ་བ་ཐོང་མའི་ནམ་ཐར་བདག་གིར་བཞེས་
དགོས་པའི་བཀའ་སློབ་དང་། བསྟན་གཞིའི་བབ་ལ་ཐུགས་གཡེང་མངོན་མི་དགོས་
པའི་བཀའི་གནང་བ་སྤུལ་བ་དང་ཆབས་ཅིག་ཏུ། ལྷགས་མདུད། དཔུལ་གདུང་རིན་པོ་
ཆེ་ནམ་པ་གསུམ། གཙང་ཁང་ཐུབ་ཆེན། གཉེར་གཏད་ལྷ་མོ། མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་
བཅས་ལ་ཐུགས་སློན་ཅན་གྱི་ནང་མངོན་ཅེར་སོན་དུག་བཅས་སྤུལ།

༡༧༽ མི་འདིགས་སློག་གི་སྐབས་སྤྱིན་དང་ཐེའི་སྐྱེ་འདྲ་གསར་བཞེངས་དང་འབྱུང་འཁྱར་ཆེད་རྗེས་
འདིན་འགའ་རེ་གནང་བ་ཙམ་ལས་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་གཏད་པའི་འདུན་པ་བསྒྲིག་ཏུ་མ་
གནང་བར་འོད་གསལ་ཆོས་སྤྱིའི་ངང་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པས་སྐྱེ་གདུང་ལ་སྤྱི་བྱ་དང་། སྤྱི་སྤེར་
ནས་དགོངས་རྗོགས་རྒྱ་གང་ཆེ་སྤུལ།

ཡང་བཀའ་ལས། དེ་རིང་ལྷ་སར་བཤན་པས་གསོད་ངེས་པའི་གནག་ལུག་ངི་
སྟེད་མཆིས་པར་སྤུ་རིན་བཤན་པའི་གང་ཟེར་བྱིན་ཏེ་མི་འདིགས་སློག་གི་སྤྱིན་པ་སྟེར་
དགོས་གསུངས། བཀའ་བཞིན་གསོལ་ཐབ་པ་སློ་བཟང་བཟླ་ཤིས་དང་། འཕྲིན་ལས་
གཉིས་ཆེད་དུ་མངགས་པར། ཆེ་ནོར་ཉི་ཤུ་སྟོར་དང་། ལུག་བརྒྱ་ཕྲག་གཉིས་ལྷག་ཙམ་
གྱིས་སློག་གི་དབང་པོ་འཛོམ། ལྷ་བ་དགུ་པའི་མཐུག་ཏུ་འདོད་དཔལ་མཁན་པོ་གཉིས་
ལ། རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱེ་ཞིག་བཞེངས་དགོས་འདུག་པས། གསེར་ཟངས་འགོར་གཞི་
ཆེས་འགོ་བས། ད་ལམ་རས་བསེ་ལས་གུབ་པ་སྤུས་ལེགས་ཤིག་མགྲོགས་པར་བཞེངས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

ཤིག་པའི་བཀའ་སྒྲུལ།

(༡༩༧ བ་པ། ༥༦༩ འ་༡) རྩེའི་སྐྱེ་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་ན། (༡༩༧ བ་པ། ༥༦༩
ཐ་༡) གཞུངས་འབུལ་གྱི་ཞབས་ཕྱི་རྩེ་རྩེ་སྒོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་དང་། སྒྲ་མ་སྒོ་བཟང་
ཚངས་དབྱངས་གཉིས་ནས་ལྷན་ཏེ། སྐྱེ་འབྱུགས་པ་དང་ངལ་བ་ལ་མ་གཟིགས་པར་
གསང་སྟབས་གྱི་ཚུལ་དུ་ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་ཁོ་ནས་ཕྱག་བསྟར་གྱིས་འབུལ་
བར་མཛད། ན་བཟའ། དབུ་པའ་སྒོན་ཏེ་གཟིམ་ཚུང་སྐྱག་ཏུ་ཐུགས་དམ་ཉེན་གསུ་
བཞུགས་སུ་གསོལ། ཡང་སྐབས་ཤིག་གཟིམ་དཔོན་སྒོ་བཟང་བཟོད་པ་དང་། རྩེ་རྩེ་
སྒོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་གཉིས་ལ་བཀའ་ལས། ཤོད་ཕྱག་མཛོད་ནས་སྐམ་ཚུང་ནམས་
ལེན་དགོས་གསུངས། ཁོང་གཉིས་ནས་བཀའ་བཞིན་ལྷན་ཏེ། རིམ་གྱིས་སྐྱབ་ལམ་དུ་
བསྟར་བར། དེ་ཡང་མིན། དེ་ཡང་མིན་གསུང་། རྩེས་མ་སྐམ་ཚུང་ལྷགས་འབྱར་བ་ཞིག་
གཟིགས་མ་ཐག་དེ་ག་རང་ཡིན་གསུངས་ལྷགས་ཕྱེ་སྟེ་བསྟོགས་པར་དབང་ཇས་ཁ་
གསར་སྐྱས་ལེགས་ཤིག་འཕྲོན་པར། གཟིགས་རྟོག་ལེགས་པ་མཛད་དེ་སྐར་སྐམ་ཚུང་
དེ་ནང་དུ་འཇུག་པ་གནང་། སྐྱེ་ལྷགས་བརྒྱབས་ནས་ལྷེ་མིག་མཚོད་དཔོན་ལ་ཅིས་
སྒོད་མཛད་དེ། སྐམ་འདི་དབང་ཇས་ཡིན་པས་འཆོལ་བདེ་སར་བཞག་ན་སྐར་འཆོལ་
མི་དགོས་པ་འོང་ཞེས་མ་འོངས་འབྱུང་འཁྱུར་གྱི་བཀའ་གསལ་བ་ཐེབས།

ཡང་ཉེན་འབྱེལ་གྱི་སྐབས་ཤིག་ཡིན་ནམ། བཀའ་ལས། བཞུགས་གདན་
དང་སྐྱེ་སྟེ་འདི་ལས་འཇམ་ཁིང་འབོལ་བ་ཞིག་ ཤོད་མ་ཆེན་པོས་གནང་བ་ནམ་སྐས་
གན་མཛོད་ནས་འདོན་དགོས་ཐེབས། བཀའ་བཞིན་འཕལ་དུ་སྒྲངས་ཏེ་གཟིམ་ཚུང་
བཞུགས་འབོལ་སྟེ་དུ་བཏིངས་པར་བཞུགས་གདན་འཇགས། བཅས་བཅོས་སོགས་
གང་ཡང་མི་དགོས་པར་སྐྱེ་བདེ་ཉམས་ཁོ་ནས་བཞུགས། འདི་སྐབས་གསོལ་དཔོན་
དགོ་ལེགས་རྒྱལ་མཚན། ཡིད་མོས་གྲུས་དྲག་པོའི་རྒྱུན་གྱིས་མིག་མཆི་མས་བརྒྱངས་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

བཞིན་དུ། བརྒྱུད་ཕྱག་གསུམ་བཅའ་ནས་ངག་ཏུ་སྒྲིབ་པའི་སྤྱོད་པ་འདི་སྐད་སྤྱོད་ཏེ།
འཕགས་མཆོག་སྤྱིང་ཐེད་ཀྱི་ཆེན་པོ། ཡུལ་བས་མགོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ། བདག་
སོགས་གངས་ལྗོངས་ཀྱི་སྒྲིབ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཕྱི་ཕྱོད་ཀྱི་ཕྱོད་པར་བསྐྱུར་མེད་པར་ཐུགས་རྗེས་
འདིན་པ་འཆའ་ཁུས་པར། བཀའ་ལས། རྒྱུད་ནས་གང་དག་ཅི་དག་བྱས་སོང་ཡང་།
ད་ལན་རང་གཟུགས་སྤང་འདིས་བསྐྱུར་བ་འདྲ། འོན་ཀྱང་། ངས་ཀྱི་སྒོས་མི་གཏོང་
གསུངས། རྒྱལ་བས་རྗེས་སུ་འདིན་པའི་བཀའ་ལ་གྲས་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྒྲིལ། ཆོས་
དགྲའི་ནང་ཞོགས་འཕགས་པའི་སྒྲིབ་དང་། རྗེ་ལུ་པའི་སྒྲིབ་བཅས་གདན་དྲོངས་ལ་མཆོད་
པ་ཤོམས་ཞེས་ཐེབས་ཞབས་སྒྲོར་དང་སྤྱགས་ཐུགས་སྒྲོན་ཡང་ཡང་མཛད། གནས་རྒྱུད་
སྤྱན་འདྲེན་ཁུས་ཀྱང་ཞིབ་ཆ་མ་བྱུང་ཞིང་། མཆོད་དཔོན་ནས་ཞབས་བརྟན་ཐུལ། མི་
བན་སྒྲིབ་མདུན་དུ་བཅར་བར་ཡུལ་འདི་སྤྱོད་པའི་སྒྲིབ་གཟུགས་ཡག་པོ་མ་བྱུང་ཞེས་ཡོད་
མར་དལ་ཅེ་ཐུལ། ཆོས་བརྟུ་གཉིས་བརྟུ་གསུམ་ལ་རྒྱ་སྤྱིང་སྤྱན་པོ་འདུག་ཐེབས་པ་
དང་། རོལ་མོ་སྤྱན་པོ་འདུག་ཅེས་པ་དང་། དེ་མ་རེད་འདི་འདྲའི་ཞེས་རོལ་མོ་གནང་
བཞེད་ཡོད་པ་ལྟར་ཡང་ཡང་མཛད་པ་ནི་ལྟ་དང་མཁའ་འགྲོའི་བསུ་བ་བྱུང་བ་གོར་མ་
ཆག་གོ།

ཆོས་བརྟུ་དུག་ལ་ཞེས་ཆེ་འདི་རྣམས་ཐུགས་སྤྱན་པོ་བྱུང་སོང་བས་ད་རང་
གསོལ་རས་གནང་སྟེ་སྒྲོག་བཏང་ན་འཐུས་ཞེས་ཐེབས། མཛོད་བཏགས་རེ་དང་གོས་
ཆེན་གྱིན་ལྷང་རེ་གསོལ་རས་སྒྲུལ་ནས་ཕྱིར་སྒྲོག། བར་བར་དུ་གསོལ་ཞོ་རེ་བཞེས་
ཏེ་མནལ་རང་ལ་ཐེབས་ཚུལ་དང་། སྐབས་འགར་སྒྲིབ་སྤྱོད་མཛད་འཕལ་མནལ་རང་
གཟིམས་ཚུལ་མཛད། ཆོས་བརྟུ་བདུན་ལ་བཀྱས་སྤྱན་ནས་ཡང་བསྐྱུར་ཞབས་བརྟན་
འགྱོར་པར་ཐུགས་དགུས་ཆོར་གནང་། ད་ལམ་གྱི་ཐུབ་གནས་བརྒྱ་ཙུ་བརྒྱད་
དུ་མཆོད་འབུལ་གཟབ་པ་གཅིག་བགྱིས་ཐེབས། འི་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་གདན་དྲོངས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོལ་བརྒྱུད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

གསུངས་ཐེབས་ནས་ཆོ་རྟ་བྱང་འབྲེལ་གྱི་དབང་དང་། མཁའ་འགོ་བསྐྱབ་བསྐྱོག་སྤུལ་
ཤོད་རྟ་ཆོག་རིན་པོ་ཆེ་ཐེབས། ཁམས་ངི་དང་། སྤང་མར་གོང་མ་བཀའ་ངིན་ཅན་གྱི་
བཀའ་ལྟངས་འཕྲལ་ཡུན་ཀུན་ཏུ་དང་ཏུ་ལེན་པ་དང་། གོང་མའི་ལྷགས་སྒོལ་མ་ཉམས་
པར་འབོད་ཅེས་ཐེབས་སྐྱུ་ལུས་བྱང་པོར་བཞུགས། དགོང་མོ་གསོལ་ཞོ་ཞལ་རྩབ་
གསུམ་ཙམ་བཞེས་ནས་ད་ལམ་དེ་ཁས་ཆོག་ཅེས་གསུངས། སྐྱུ་བདེ་ཉམས་ཁོ་ནའི་ངང་
ཏུ་བཞུགས་པ་ལས་གསུང་ཆེ་མ་ཐེབས།

དེ་ནས་དམ་པ་འདི་ངས་པ་དོན་དུ་བྱེད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཁོང་དུ་ཚུད་པས། སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བའི་དག་པ་གཉིས་ལྟན་གྱི་ཆོས་གྱི་
སྐྱུ་མངོན་དུ་མཛད་ཟིན་ནའང་། བྱང་དོན་གདུལ་བྱའི་སྤང་ངོར། འོད་ཟེར་ཀུན་ནས་
འཕགས་པ་དཔལ་བཅེགས་གྱི་རྒྱལ་པོ། རྒྱལ་སྤྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་བཟུང་
བ་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱག་སེམས་ཉིད་ངལ་བསོའི་སྐྱའི་ནམ་པའི་
བཞུགས་སྤངས་ངེ་ལྟ་བར་བཞུགས་ཏེ། འདི་ལྟར་ཆོས་སྐྱུ་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་ལས།
གཟུགས་སྐྱུ་སྤུལ་པའི་སྤྱིན་ཆེན་པོ་བྱགས་རྗེའི་ལྷན་གྱིས་བལྟན་པ་ལས། སྐལ་བ་དང་
ལྟན་པའི་གདུལ་བྱའི་འདིག་རྟེན་ལ་བཟུང་བ་དང་། རྒྱ་ཆེ་བའི་དམ་པའི་ཆོས་གྱི་ཆར་
དབབ་སྟེ། འབྲས་བྱ་ཡོངས་སུ་སྤྱིན་པར་གྱུར་པ་ན། མཛད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་སྟོན་
གྱི་དུས་སུ། སྤུལ་པའི་སྤྱིན་གཞན་དུ་འགོ་བ་དང་། འདིར་བྱད་པ་མེད་པར། སྤང་ཡང་
འོད་གསལ་ཆོས་སྐྱའི་ཁྲོད་དུ་གཟུགས་སྐྱའི་བཀོད་པ་ཉེ་བར་བསྐྱབ་པར་བཞེད་པ་ནི།
གསང་འདུས་ལེའུ་བཙུ་ལ་ལས། རྗེ་རྗེ་ཉི་མ་རྒྱབ་ནས་ནི། སྐྱབ་པ་ཀུན་ཏུ་བཅམ་པར་
བྱ། སྐྱུ་རེངས་ཤར་བའི་དུས་སུ་ནི། བསྐྱོམ་པའི་མཆོག་གིས་འགྲུབ་པར་འགྱུར། ཞེས་
གང་གསུངས་པ་ལྟར། དོན་ལ་གནས་ཏེ། (རབ་བྱུང་ ༡༩) ཤིང་བྱི་ (བྱི་ལོ་ ༡༥༠༩) ཟླ་
བ་བརྒྱུ་པའི་ཆོས་བཙུ་བརྒྱུད་གྱི་དགོང་མོ་རྗེ་རྗེ་ཉི་མ་རྒྱབ་པ་སྟེ་ཡོངས་གྲགས་གྱི་ཉི་མ་

དམར་ཐག་ཚོད་ཅིང་འདས་པར་གྱུར་པ་ན། རྗེས་སུ་གཞིག་པ་དང་། རིལ་པོར་འཛིན་
པའི་བསམ་གཏན་ཅི་རིགས་པའི་སྣང་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བཞིན་དཀྱིལ་འཁོར་རིམ་གྱིས་
ཐིམ་ནས། འོད་གསལ་མངོན་དུ་མཛད་པ་ཐོ་རེངས་ཀྱི་དུས་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་སྟོས་པས།
ཕྱི་ལོ་མངོན་བྱང་ཉི་ལེ་ཐོབ་པ་དང་། སྣང་བའི་མཚན་ཉིད་མཚོན་པའི་མཚན་མོའི་ཆ་
གཉིས་འདས་ཤིང་། སྣང་བ་མཆེད་པ་མཚོན་པའི་སང་གི་སྐྱེ་རེངས་ཀྱིས་མ་སླེབ་པའི་
དུས་དེར། བྱང་གི་མངོན་བྱང་སྣང་བ་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཡུལ་དུ་བྱས་
ཏི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་དུ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་ངང་ལས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་
འོད་གསལ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མངོན་དུ་མཛད་དོ། །

དེའི་ཆེ་འོད་གསལ་ཆོས་སྐྱེ་མངོན་དུ་མཛད་པའི་ཕྱི་ནང་གི་རྟགས་གཉིས་ཀ་
མངོན་དུ་གྱུར་ཏེ། ཅི་ཞིག་ན། ཐོ་རེངས་ཀྱི་དུས་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་པ་དང་། ཉིན་ཞག་
སྤྱགས་དེར་སྟོན་གནམ་གཡའ་དག་ཅིང་། སྤྱིན་དང་། ལྷག་སྒྲ། ཐ་ན་བསེར་བུའི་རྒྱ་བ་
ཚུན་ཆད་ལོག་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱང་རྟགས་སུ་སྐྱེའི་བཅུགས་སྣངས་ཤིན་དུ་ལེགས་པ་
དང་། ཞལ་སྐྱིན་དཀར་གསལ་སྒྲ་བ་རྒྱས་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེལ་པ་སྟོམ་མེ་བཅུགས་པ། རྒྱལ་
ཆ་བ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཁོ་བོ། ཨི་བན་རྣམ་གཉིས་བཅས་ནས་མངོན་སུམ་དུ་མཛུལ་
ཞིང་། གཞན་ཡང་སྐྱེའི་གམ་དུ་འཁོད་པའི་ནང་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་། འདི་འདྲའི་སྐལ་
བཟང་དག་ཉམས་སུ་ཕྱིར་བ་སུས་ཀྱང་དགག་དུ་མེད་དོ། །འོན་ཀྱང་། ས་རྒྱུད་གསང་
བ་འདུས་པ་སོགས་ཀྱི་གཞུང་ལས་འཛོན་པའི་སྐྱེ་འོད་རྒྱུད་གསུམ་ལ་ཐོས་བསམ་ཚུན་
ཆད་ཀྱིས་གོམས་འདིས་ཅན་དང་། འོད་གསལ་ལ་ཉམས་ཕྱིར་མཆིས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་
སུ་དཔག་པའི་ཆད་མས། འདི་ལྟའི་ཕྱི་ནང་གི་མཚན་མ་ཁྱད་པར་ཅན་ལས་འོད་གསལ་
ཆོས་སྐྱེ་མངོན་དུ་མཛད་པ་དཔོགས་ཀྱི། མངོན་སུམ་དུ་ཕྱིར་བའི་ཚུལ་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་
ནོ། །

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཛམ་དབའ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཛམ་གླིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

གཞན་དུ་ན་ཆོས་འདི་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་དབང་པོ་དམན་པ་
ནམས་ཀྱི་ངོ་བོར་སྐྱེའི་བཞུགས་སྐྱེད་མཛེས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །བདག་ཅག་ནམས་ནི།
ཡིད་ཆེས་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་ཀྱང་འགྲུབ་སྟེ། མགོན་པོ་འདི་སད་དུས་ཀྱི་འོད་གསལ་
ལ་བྱང་ཚུབ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས། གཉིད་འཐུག་གི་འོད་གསལ་ཡང་ནར་མར་སྐྱོང་བ་ཞིག་
སྟེ། རྣམ་ཐར་རིག་ཟིག་ཏུ་དགོང་ཁ་གསོལ་ཞོ་བཞེས་པ་དང་། ཞོགས་པ་སྐྱུ་བྱས་གསོལ་
མཚམས་ནས་མནལ་རང་ལ་ཐེབས་ཚུལ་མང་དུ་བྲིས་འདུག་པར། འདི་སྐབས་ནས་ངོ་
རྗེའི་བསྐྱེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱད་རིམ་དང་སྒྲགས་ཏེ་གཉིད་དང་འོད་གསལ་བསྐྱེས་
པའི་ཐུགས་དམ་ཟབ་མོའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་བཞུགས་པ་གདོན་མི་ཟ་བས།
དེ་ལྟར་སད་པ་དང་། གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་ཟིན་པ་ན། འཆི་བ་འོད་གསལ་ཆེགས་མེད་
པར་ཟིན་སྟེ་བས། སྐྱེད་ངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་མི་ཏྲག་པས་འདུལ་བ་ནམས་ཀྱི་དོན་དུ་ཐོ་
རེངས་ཀྱི་དུས་བྱད་པར་ཅན་དེར་འོད་གསལ་ཆོས་སྐྱེའི་དབྱིངས་སུ་གཟུགས་སྐྱེའི་སྟོན་
པ་ཉི་བར་ཞི་བར་མཛད་དོ། །

བསོད་ནམས་དམན་ཞིང་དབང་པོ་རྒྱལ་བའི་གདུལ་བྱའི་སྤང་བ་ལ་སྟོན་
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་སྐྱེའི་ཆོ་ཆད་ཅི་ཙམ་བཞུགས་ཞེས་བྲིས་པ་
དང་། ཀུན་དགའ་བོ་བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱང་ན་ལས་མི་འདའ་བར་གསོལ་པ་ཐོབ་
ཅིག་ཅེས་ཡང་དང་ཡང་དུ་བཀའ་སྩལ་ཀྱང་། ཀུན་དགའ་བོའི་ན་བ་བདུད་ཀྱིས་བཀའ་
སྟེ་གང་ཡང་གསོལ་བ་མ་བཏབ་པའི་ལོ་རྒྱུས་དང་མཚུངས་པའི་ལྟ་དང་། ལྟ་མའི་ལུང་
བསྟན་དང་། དམ་པ་ཉིད་ཀྱི་མཛད་པ་གསུང་འཕྲོས་གང་ལ་བལྟས་ཀྱང་ཐ་མའི་མཛད་
པ་ལ་དགོངས་པ་དང་། གནམ་གང་ལ་ཉི་མ་གཟས་ཟིན་པ། འདི་ལོ་ལྷ་བ་དང་པོའི་
ཆོས་གཅིག་གི་ཆོས་གཏོར་སྐབས་རི་མགོར་ཁ་བ་འཐུལ་བ་དང་། ཉི་ཤར་མཚམས་
ནས་ཁ་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཡུན་རིང་དུ་བབས་པ། དེའི་དབང་གིས་གཟབ་མཆོར་ཅན་གྱི་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཚོ།

མི་ནམས་ཀྱང་། ཞུ་ཤུབས་དང་ཆར་ཁེབས་གྲོན་པ་སོགས་ཐམས་ཅད་སེམས་མི་བདེ་བ་
སྣོད་བཅུད་གཉིས་ཀས་ལྷས་ཤིན་ཏུ་ངན་པ་དང་། རླེབ་གསུམ་པའི་ནང་ཅམ་ནས་ར་
སྒྲིང་རྒྱལ་བའི་དབེན་གནས་ཀྱི་སྒྲ་ཤུག་ནམས་ནད་ཀྱིས་སྐྱམ་པ་དང་། ཤུག་གསེབ་ཏུ་
གཞལ་ཆོན་ཡང་ཡང་ཟུག་པ། དབྱར་སྣོད་དུ་ཆར་ཤིན་ཏུ་དཀོན་ཁིང་དབྱར་སྐྱད་རླབ་
དགུ་པའི་ཆོས་ཉི་ཤུ་སྐྱོར་ལའང་ཆར་ཆེ་ཁིང་འབྲུག་ལྗིང་པ། བམ་མཁའ་དང་ས་གཞི་
ཐམས་ཅད་སྤྱིན་དང་རྩལ་ཁྱུག་སྐྱས་བར་མཆམས་མེད་པར་བྲེས་པ། ས་གཡོ་བ་དང་མེ་
ཏྲོག་གི་ཆར་འབབས་པ། རོལ་མོའི་སྒྲ་དང་རྒྱ་སྤིང་སོགས་དངོས་སུ་ཡང་ཡང་གསན་པ་
སོགས་དགོངས་པ་གཏད་པའི་བཀའ་ཉུགས་མངོན་དུ་གྱུར་ཀྱང་། འདི་བྱ་འདི་བྱེད་དང་
བྲལ་ཁིང་། ལྷན་ཆོངས་དུད་འགྲོའི་རང་བཞིན་ལས་ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་ནམ་དཔྱོད་ཆ་
ཤས་ཅམ་མེད་པས་དགོས་པ་དོན་ཆེ་བ་ལྷ་མ་ཤེས་ཤིང་། དམིགས་བྱ་ལོང་བའི་ལོང་བ་
བཞིན་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་པར་གྱུར་ཏོ། །

(ཉལ་ཉ བ་ཉ། ༥༢༠ འ་ཉ) དེ་ཡང་གསེར་འོད་དམ་པའི་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས།
(ཉལ་༩ བ་༣། ༥༢༣ འ་༢) བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འཛིག་རྟེན་དུ་བྱུང་
བའང་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པ་ན་ལན་འགའ་ཞིག་བྱུང་སྟེ། ཇི་ལྟར་ལྷ་དུམ་ལྷ་རའི་
མེ་ཏྲོག་བརྒྱ་ལམ་ན་ཡང་འགའ་ཞིག་འབྱུང་བ་བཞིན་པས། སེམས་ཅན་རྣམས་དེ་ལ་
དཀོན་པ་དང་། འཕྲད་པར་དཀའ་བའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་ཅིང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་
ལ་གུས་པར་བསྐྱེད་པར་འགྱུར། ཞལ་ནས་གསུངས་པའི་མདོ་རྣམས་ལའང་བདེན་པའི་
འདུ་ཤེས་དང་། ཡོངས་སུ་བབྱུང་བའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་ཅིང་། ལྷར་བ་འདེབས་པར་མི་
བྱེད་དོ། རིགས་ཀྱི་བྱ་དེ་ལྟ་བུས་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྒྱ་དེ་དང་། རྟེན་དེའི་ཕྱིར།
འཛིག་རྟེན་ན་ཡུན་རིང་དུ་མི་བཞུགས་ཤིང་། ལྷར་དུ་ལྷ་ངན་ལས་འདའ་བར་མཛད་
པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ནི་ཐབས་མཁས་པ་ཐུན་མུམ་ཆོགས་པ་དེ་ལྟ་བུས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཛམ་དབའ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་འཛམ་གླིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་མཛད་དོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱེ་ཆའི་ཆད་
མཐའ་མེད་པ་ལ་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་བྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་ཚུལ་སྟོན་པ་ནི།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐབས་མཁས་པའི་མཛད་པ་སྤུན་སྒྲུལ་ཚོགས་པར་གསུངས་པ་
བཞིན། བདག་ཅག་གི་འདྲེན་པ་མཚོག་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་བསམ་བཞིན་
སྐྱེ་བ་བཟུང་བ། སྤངས་རྟོགས་མཐར་ཕྱིན་པའི་འདིག་པ་མེད་པའི་གོ་འཕང་བརྟེན་སུ་
ཟིན་ནའང་། གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་བཅེ་བའི་ཕྱིར། ཉག་པར་འདྲིན་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་ལེ་
ལོ་བརྟོག་པར་དཀའ་ཞིང་། དགེ་བའི་རྩ་བ་རྒྱུད་བ་དང་། དད་པ་མི་བརྟན་པ་རྣམས་མི་
ཉག་པའི་ཆོས་ལ་བསྐྱལ་ཕྱིར་དང་། འགྲན་སེམས་ཀྱི་དུག་ཚུས་ཚུལ་པ་རྣམས་མི་ཉག་
པའི་ཡུལ་ལ་འདིགས་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་འདུན་པའི་ཤེས་རབ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་བྱན་
པ་སད་ཕྱིར་ཐབས་མཁས་པའི་མཛད་པ་འདི་ལྟ་བུ་ཡོངས་སུ་བསྟན་པའི་དུས་ལ་བབ་
པར། བདག་ཅག་རྣམས་བྱ་ངན་གྱི་ཆོར་བས་རབ་ཏུ་ལོན་ཏེ་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་གྱུར་པས་
སྐྱེ་སྒྲགས་འདོན་ཞིང་། འཕགས་པ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པ་དེའི་ཆེ།
རྒྱལ་ཆབ་རིན་པོ་ཆེ། བྱི་ཆེན། ལྷ་རྒྱུ། ལོ་བོ། བཀའ་སྟོན་སོགས། ཆེ་དགུ་རྣམས་ཀྱིས་
ཀྱང་སྐྱེ་གདུང་རིན་པོ་ཆེར། མཚུལ་དང་། སྟན་ཤལ་སྤུལ་ཏེ་རྗེས་སུ་འདྲིན་པའི་གསོལ་
འདེབས་བྱག་པོ་ཞུས།

ད་དུང་སྐྱེ་དངོས་ཀྱི་ཐ་མའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་རྗེས་སུ་འདྲིན་པའི་དོན་དུ། འོད་
གསལ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་གནས་པ་ན། ཆོས་སྐྱེ་ལ་དབུ་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་སྟོན་པ་མ་དགོས་
ཀྱང་། འོད་གསལ་གྱི་མཐུག་སོགས་སུ་ཡོངས་སྟོད་རྟོགས་པའི་སྐྱུར་ལྔ་སྟེ་གཞན་དོན་
མཛད་པའི་ཕྱིར། སྐྱེའི་ཆས་སུ་གཞུག་དགོས་པ་ནི། རྒྱུད་ལས། རྟོན་རྟེན་སྤུལ་པར་
སྒྲིན། ཁལོ་བོར་དབུ་རྒྱ་བསྟོན་པར་བྱ། ཞེས་པ་ལྟར། སྤར་ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་
ཉིད་ནས་ཉེར་བརྟོགས་མཛད་པའི་དབང་ཚུལ། རྟོན་རྟེན་སོགས་ཡོངས་སྟོད་རྟོགས་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

པའི་སྒྲིལ་འོས་པའི་ཆ་བྱད་ནམས་སྒྲོན་ཞིང་། མེ་ཏོག་བདུག་སྒྲོས་མར་མེ་དག ། ཅི་
འབྱོར་བ་ཡིས་མཆོད་པར་བྱ། །ཀྱན་བཟང་སྦྱོད་ལས་གསུངས་པ་ཡི། །མཆོད་པ་ནམ་
པ་བདུན་དག་ཀྱང་། །ཞེས་པ་ལྟར། མཆུལ་དང་། སྟན་ཤལ། མེ་ཏོག་བདུག་སྒྲོས། སྤང་
གསལ། ལྷ་བཤོས་ལ་སོགས་པའི་ཟང་ཟིང་གི་མཆོད་པའི་ཆོགས་བརྒྱ་མཆོད་སྟོང་
མཆོད་ལ་སོགས་པ་ཉིན་རེ་བཞིན་ཆད་མེད་པ་དང་། བྱད་པར་པོ་ཏ་ལ། ལྷ་ས། སེ་
འབྲས་དགེ་གསུམ་གྱིས་མཆོན་པའི་དགོན་སྡེ། དུལ་གྱུ་ཐམས་ཅད་ནས་ནམ་མཁའི་
སྐར་ཆོགས་ལ་ཡང་སྦྱངས་པ་སྟེར་བའི་མར་མེའི་ཕྱིང་བ་ཆར་དུ་དངར་བས་ཞག་
བདུན་གྱི་བར་དུ་མཆོད་ཅིང་། ཡན་ལག་བདུན་པའི་སྒོ་ནས་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ལ་
གཅིག་ཏུ་བཙོན། སྐབ་པའི་མཆོད་པས་ཀྱང་འདི་ལྟར་དུ་མཉེས་པར་མཛད་དེ།

(༡༥༦ བ་༦༥ ཡ་༢༩ འ་༩) ཁྱི་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ། ལྷང་སྒྲུ་མཆོག་སྒྲུལ། ཁོ་བོ་དེ་མོ་བ་
ཆོག་རོགས་ནམ་རྒལ་གྱ་ཆང་ཆོགས་ཡོངས་དང་བཅས་པས། དཔལ་གསང་བ་འདུས་
པ། རྫོ་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་གྱི་ཆོགས། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་འདུས་པའི་བྱིན་ལྡབས་
གྱི་གོང་བུ་ཉིད། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོ་དང་ཐ་མི་དད་དུ་བསྐྱབས་ཏེ་བྱི་ནང་གསང་
བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གྱི་མཆོད་པས་མཉེས་པ་དང་། བདག་ཉིད་ཞུགས་ཤིང་དབང་སྤངས་
པས་དམ་སྒྲོམ་གསོ་བ་སོགས་སྒོ་གསུམ་གྱིས་མཉེས་པའི་ཐབས་དུ་མ་ཞིག་ལ་འབད་
པར་བྱས་སོ། དེ་ནས་སྐྱགས་སྟོང་རྩེ་ཆེན་པོའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པ་དང་། སྒོན་གྱི་
འཕེན་པའི་དབང་གིས་འོད་གསལ་ལས་ལྷང་བར་ཚོམ་པ་ན། རྒྱད་ལས། རྒྱན་ནམས་
ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས། སྒྲོས་དང་མེ་ཏོག་ནམས་གྱིས་བརྒྱན། རྫོ་རྩེ་སེམས་དཔའ་
མཆོག་བསྒྲོམས་ན། བྱུང་བ་ལྟར་དུ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར། ཐུན་མཛུགས་གི་
འོད་གསལ་བཞེན་པའི་རྒྱང་དང་བཅས་པ་ལས། སྒྲོབས་བརྒྱ་དང་མི་འཛིགས་པ་བཞི་
ལ་སོགས་པའི་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་དང་ལྷན་ཞིང་། མཆོན་དཔེས་བརྒྱན་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོ་མེད་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་འཇམ་གླིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།

པའི་འཇམ་ལྷས་རྩོམ་མེས་པའི་དྲངས་གསལ་འོད་ཀྱི་ཕྱང་པོའི་སྐྱ་ཅན་སྐད་ཅིག་གིས་བཞེངས་ཏེ། དཔའ་བོ་མཁའ་འགོས་ཡིད་འོང་མཚོད་སྤྱོད་སྟན་པའི་རོལ་མོའི་སྐྱ་དང་ངོ་མཚར་བའི་ལྷས་བཟང་པོ་དང་བཅས། དེ་ཞིག་དག་པའི་ཞིང་ཁམས་རྣམས་སུ་རྒྱས་སྤྲོས་དཔའ་བོ་རྣམས་དང་ཆོས་ཀྱི་བགོ་བ་མཛད་པའི་ཕྱིར་གཤེགས་སོ། །དེའི་རྟགས་སུ་སྐྱ་གདུང་རིན་པོ་ཆེ་ལས། བྱང་མེས་དཀར་དམར་གྱི་རྒྱན་བབས་པ་དང་། སྐྱའི་མདངས་ཡལ་བ། སྐྱ་ཤ་ཁམ་ཁམ་དུ་གྱུར་པ་སོགས་དང་། ཕྱི་རྣམ་མཁའ་ལས་ཀྱང་འཇམ་སྤྱོད་ཁ་དོག་སྒྲ་ཆོགས་འཁྲིགས་པ་དང་། མེ་དོག་དཀར་པོའི་ཆར་རྩེས་ལོན་ཅམ་བབས་པ་སོགས་མཚོག་དམན་ཀྱང་གྱི་མདོན་སུམ་གྱི་སྦྱོད་ལུལ་ལོ། །ཁེ་འབྲས་དགེ་གསུམ། རྒྱད་ལྗོངས་སྤྱད་སོགས་དུར་སྤྱིག་འཛིན་པ་སྟོང་ཕྲག་མང་པོའི་ཆོགས་དབྱར་སྐྱལ་སྐྱ་རྣམས་ཐེབས་ནས། མཚོད་འབུལ་སྦྱོན་ལམ་དང་འབྲེལ་བར། མགོན་པོ་གང་གི་སྤྱགས་ཟག་མེད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོངས་སུ་རྩོགས་ཤིང་། ཡང་སྤྱད་མཚོག་གི་སྐྱལ་པའི་སྐྱ་ཆོས་བཙུ་ལྷའི་རྒྱ་བ་ལྟར་ཆ་ཤས་ཡོངས་སུ་རྩོགས་ཤིང་། འབྲུལ་པའི་རི་མ་དང་བྲལ་བ་གྱུར་དུ་འབྱོན་པའི་གསོལ་འདེབས་ལ་ཆེ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བར་གྱུར་ཏོ། །

(༡༩༡ ཉ་༡། ༥༡༡ ཐ་༤) ཞེས་དུས་གསུམ་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་རྩོམ་པ་རྩོད་པ་བཟང་བསྟན་པའི་དབང་ཕྱག་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྤྱ་ནས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་མདོ་ཅམ་བཟོད་པ་འཇམ་གླིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་ལས། སྐྱའི་མཛད་པ་ཐ་མ་བསྟན་ནས་གདུལ་བྱ་རྩོམ་སུ་བཟུང་བའི་སྐབས་ཏེ་ལྔ་པའོ། །

༡༩༢ མཇུག་བསྐྱེད་ཆོགས་བཅད་དང་རྣམ་ཐར་འདི་རི་ལྟར་བཙུམས་པ།

(༡༩༡ ཉ་༡། ༥༡༦ ཐ་༥) གྲགས་པ་དོན་ལྡན་སྤྱགས་བསྐྱེད་མི་ཡོལ་སྤྱོད་གྱི་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ།

ཕྱིར་ལྟར་རབ་དཀར་བའི། ཁྱེད་གསུམ་གཤེགས་ཤིང་བཞུགས་པའི་ཐུགས་དམ་གྱིས་
བསྐྱེད་གངས་ལྗོངས་མགོན། ཁྱིན་ཐང་བྲལ་བའི་རིན་ཆེན་གྱིས་གཏམས་ནོར་བུའི་
ཤིང་རྟ་བཀམ་འབྲུག། སྐྱེ་ཡི་འཕྲེང་བ་གང་ལ་གང་འདུལ་བསྐྱེད་མེད་དེ་སྤྱིད་
སྤྱོད། ཁྱོད་ཀྱི་མཐུ་ཡིས་འཛིག་རྟེན་འདི་ཀུན་དགེ་ལེགས་སྣང་བར་འབྱམས་ལྷན་པའི།
ཤིག་པ་ཆེན་པོའི་འདྲུམ་ལྷབས་བྱེ་བས་འཁོར་ཐུན་པ་མཐར་སྟེལ་བྱེད་ཅིང་། བསོད་
ནམས་མཐུ་ཡིས་མཚོག་གི་སྐྱེལ་སྐྱུའི་རེ་བའི་འབྲས་བུ་འབྱོར་གྱིར་ཉིད། འགྲོ་འདིར་
མགོན་དུ་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་མི་ཟད་རེ་བ་འགྲུབ་གྱིར་ཅིག།

(༡༩༡ བ་ལ། ༥༥༧ འ་༡༡) དེ་ལྟར་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཁྱེན་བཅེ་རུས་པའི་ངོ་བོ་
གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་པ་ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་མ་རིགས་དང་དཀྱིལ་འཁོར་ཀུན་གྱི་
ཁྱབ་བདག་བཀའ་ངིན་གསུམ་ལྟན་མཚན་བརྗོད་པར་དཀའ་བ་དོན་ཅེ་འཆང་། རྩེ་བཙུན་སྒོ་བཟང་
བསྟན་པའི་དབང་ཕྱག་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྤྱོད་ནས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་
མདོ་ཅམ་བརྗོད་པ་འཇམ་སྤྱིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། སྤྱོད་དུ་རྒྱལ་ཆབ་རྟ་ཆག་
ནོ་མེན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཟེན་པོ་ཅམ་ལས་རིམ་འགྲུངས་གྱིས་འཕྲོ་ལུས་སུ་སོང་བར། ཉེ་ཆར་རང་
རེ་ལས་ཐོག་ཏུ་སྤེལས་ནས་བཞུ་འོས་ཅམ་དུ་མ་ཟད། སྤྱི་ཁྱབ་མཁན་པོ་བདེ་ཆེན་རྒྱ་མཚོ། བཀའི་
སྤྱོད་པོ་ཁྱི་སྤྱོད་དོན་ཅེ་ཆེ་རིང་། དུང་ཡིག་ཆེན་མོ་གཡུལ་ཁ་བ་འཇམ་དཔལ་བདེ་ལེགས་སོགས་ནས་
བསྐྱེད་ཞིང་། རང་ཉིད་ནས་ཀྱང་ལྷག་བསམ་མངོན་པར་དད་པའི་སྤྱོད་ནས་བཀའ་ངིན་རྩེས་སུ་བྱན་
ཏེ་མགོན་པོ་གང་གི་ཐུགས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཟག་པ་མེད་པ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་ཤིང་། རྒྱལ་བསྟན་ལ་ཕན་
འདོད་ཀྱི་བསམ་པས་ཀུན་ནས་བསྐྱེད་ཏེ། རྒྱུ་བསམ་མགོན་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་པར་ལ་ཉེ་
བར་གཏུགས་པའི་བཀའ་ངིན་ལས། རྩེ་སྤྱོད་དང་། རྒྱུད་སྤྱིའི་ཆོས་རྒྱལ་དུ་མར་གཞན་བྱིང་མི་འདོག་
པའི་སྤོབས་པ་མཚོག་ཏུ་དགེ་ཞིང་། འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ལགོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོའི་བཀའི་ལུང་
ལས་དེ་མོ་རྟོ་ཐོག་ཐུ་ཨེར་ཏེ་སྤྱང་ཨ་ལོ་མི་ཏན་ནམ། བྱམས་བཅེས་ཀུན་གྱི་སྤྱི་བོ་ནས་དབང་བསྐྱེད་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན།
 བ་ཤུག་འི་དགེ་སློང་སློབ་ཐབས་ཐུབ་བསྟན་འཇིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་འབོད་པས་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་
 དབང་པོ་དངོས་དང་དབྱེར་མ་མཆིས་པའི་ངོ་ཤུག་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་དབུས་རྟེན་ཁྱད་པར་
 ཅན་བཞུགས་པའི་གནས། བོད་ཡུལ་དོ་རྩེའི་གདན་ལྷ་ལྷན་སྤུལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཉེ་འདབས།
 གནམ་བསྐྱོས་ཡགོང་མའི་ལུང་ལས་བསྟན་རྒྱས་སྒྲིང་ཞེས་བསྟགས་པའི་སློབ་ཁང་འཆི་མེད་དགའ་
 ཚལ་དུ་ (༡༥༩ ཉ་ཨ། ༥༡༡ འ་༡༡) ལྷགས་མོ་ལྷག་ (༡༥༩ བ་༣། ༥༡༡ འ་༩) རྟོར་རྒྱ་བརྒྱད་པའི་
 དཀར་ཕྱོགས་དགའ་བ་དང་པོ་རེས་གཟའ་སྟོ་སངས་ལུས་དང་། རེས་འགྲོགས་རྩ་སྐར་དཔོ་ལྷན་ཅིག་
 བཅེ་བའི་ཉིན་ནས་འགོ་བཙུགས་ཏེ། (༡༥༩ བ་༣། ༥༡༩ ཐ་༣) རྟོར་རྒྱ་དགུ་པ་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་
 སྟེ་དགུའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་དཔལ་ཡོན་དུ་རྒྱ་གར་གྱི་གོང་ཁྱེད་ཆེན་པོའི་དབུས་སུ་ལྷ་ལས་བབས་པའི་
 དུས་ཆེན་ཆེས་ཉེར་གཉིས་ (༡༥༩ བ་ཨ། ༥༡༩ ཐ་༡༡ བསྟུས་) ཐུད་ཡོལ་སྤྲ་ཆའི་ཐོག་ལེགས་པར་
 བསྐྱབས་པར་བཀྱིས་སོ། །མཁྲའི།

རྣམ་ཐར་འདིའི་ཞིབ་བསྟར་ཁྱད་པར་བཅོལ་ཡིག་ཆ།

༡༽ བོད་ཤིང་པར་དཔེ་རིང་ལ་ཤོག་གངས་ ༡༥༥ བཞུགས། དཔལ་ལྷན་སྐྱེས་ཞེས་ཡིག་ཚང་ནས་གཡར་
 པོ་ཞུས།

༢༽ དེབ་གཟུགས་ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༠ ལོར་གྲུང་གོའི་བོད་རིག་པ་ནས་པར་འགྲེམས་བྱས་པ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་
 ཐེང་རིམ་བྱོན་གྱི་མཇུག་རྣམ་ཞེས་པའི་དེབ་ཐེང་ ༡༡ བ།

༡༡། རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྟོ་བཟང་བསྟན་པའི་
 འབྲུང་གནས་ངག་དབང་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྤྱ་
 རས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་མདོར་མཚོན་པ་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག་ཅེས་བྱ་
 བ་བཞུགས་སོ།།

༡༥ མཚོད་པར་བརྗོད་པ་དང་ཐོས་བསམ་གྱིས་འབྱུག་པའི་དགོས་པ། ༡༦ ཇོ་གོང་མ་གཞན་ལས་ཁྱད་
 པར་དུ་འཕགས་ཚུལ། ༡༧ རྒྱལ་མཚོག་འདི་ཉིད་གང་དུ་འཁྱུངས་པའི་ཡུལ་དང་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རིགས་
 རུས། མངལ་དུ་ཞུགས་ཏེ་སྦྱོར་འཁྱུངས་པའི་མཛད་པ།

༡༢། བདག་ཅག་ཁམས་གསུམ་གྱི་མ་འདྲིས་པའི་མཛའ་བཤེས་ཆེན་པོ་འགྲོ་བ་
 ཐམས་ཅད་འདྲེན་པར་ཆས་པའི་ཁྱར་གཅིག་དུ་བསྐྱམས་པ། མཚོག་གི་སྦྱལ་པའི་སྦྱོ་
 སྟོ་བཟང་བསྟན་པའི་འབྲུང་གནས་ངག་དབང་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོའི་
 ཞལ་སྤྱ་རས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་མདོར་མཚོན་པ་སྦྱོ་གསུང་ཐུགས་ཡོན་ཏན་འཕྲིན་
 ལས་ཀྱི་རྒྱན་གྱིས་ཉེ་བར་མཛེས་པ་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག་ཅེས་བྱ་བ།

རྗེ་བཙུན་སླ་མ་ཐུགས་རྗེའི་བདག་ཉིད་ཅན་དེ་ཡི་ཞབས་ཀྱི་པསྟོ་ལ་གྲུས་པས་
 བརྟུང་དེ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། སྟོ་བཟང་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཚོའི་དཔལ་གྱུར་ཅིང་། ཁྱད་བྱུང་
 འཕྲིན་ལས་འོད་དཀར་འབྱུང་བའི་གནས། ཁྱད་ཀྱི་དབང་ཕྱག་སྦྱར་བའི་སྦྱོ་བ་མཚོག་
 སྦྱལ་བཟང་ཀྱན་དའི་གཉེན་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། ལུང་རྟོགས་ཡོན་ཏན་རིན་ཆེན་གྱིས་
 གཏམས་ཤིང་། འཕྲིན་ལས་སྦྱབས་འཕྲིང་ཆལ་ཆེལ་གཡོ་བ་ཅན། སྦྱལ་སྤྲུལ་དབང་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྤྱི་ཐེང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་མདོར་མཚོན་དང་པའི་ཡིད་འཕྲོག

ཚོགས་ཀྱི་ཉེར་འཚོའི་གཞི། བྱོན་ནི་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་འང་ཡིན། །

(གཏེན་ཉ་ཉ། ༡ འ་༡) བདག་ཡིད་དང་བའི་ཆུ་གཏེར་ངོས་ཡངས་སུ། བྱོན་ཀྱི་མཛད་བཟང་རྒྱ་སྐར་བཟང་བ་རྣམས། གསལ་བར་གང་ཤར་མདོན་པར་འདུ་བྱས་ནས། སྤྱི་ཚོགས་དབུ་བའི་ཐེང་བ་འདི་དགྱིགས་སོ། བཞུགས་ཀྱི་ཉེད་ནས་དམ་པའི་སྤྱོད་ཚུལ་ཀྱན། ཆེས་ཆེར་འཕགས་པའི་ནམ་ཐར་མང་མོད་ཀྱི། མདོ་ཙམ་ཞིག་གིས་དངོས་གནས་བརྗོད་པ་ལས། མང་པོར་སྤྱི་བས་ཐོས་པའི་ལམ་འགྲོའང་དགའ། འོན་ཀྱང་དམ་པའི་བཀའ་ངིན་རྗེས་བྱུང་བྱིར། ཆེ་དགའི་བཀའ་ཡི་སྦྱུལ་ཚོགས་མེ་རྟོག་ཐེང་། བྱོན་བཅིངས་བདག་ཀྱང་དད་པས་ཡིད་བྱངས་ཏེ། མདོན་པར་བརྗོད་ལ་སྦྱོར་བ་ལྷག་པར་སྦྱོས། །

(གཏེན་བ་༡། ༥ ཐ་༥) དེས་ན་འདི་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་འཇུག་པའི་གདུལ་བྱ་ནི་གཉིས་ཏེ། རེ་ཞིག་དད་པའི་རྗེས་སུ་འབྱང་བ་རྣམས་ནི་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པ་ན་དབྱེད་པ་མེད་པར་འཇུག་ལ། ཚོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྱང་བའི་མཁས་པ་དག་ནི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དགོས་སྒྲིག་ཚོས་བཞི་ཡོད་མེད་རྟོག་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་འཇུག་སྟེ། མདོ་ལས། དགེ་སློང་དག་གམ་མཁས་རྣམས་ཀྱིས། བསྟེན་བཅད་བརྟེན་བའི་གསེར་བཞིན་དུ། ལེགས་པར་བརྟགས་ལ་ང་ཡི་བཀའ། སྤང་བར་བྱ་ཡི་གུས་བྱིར་མིན། ཞེས་དང་། ལྷ་ལས་ཐུལ་བྱུང་གིས་བསྟོད་པ་ལས། བདག་ནི་སངས་རྒྱུ་ཕྱགས་མི་འདྲིན། ཁེར་སྦྱོར་སྟོགས་ལ་མི་སྤང་ཡང་། གང་ཞིག་རིགས་པར་ལྟན་པའི་ཚོགས་ཏེ་ཉེད་སྟོན་པར་ཡོངས་སུ་འདྲིན། ཞེས་པ་ལྟར། འདི་ནི་བདག་གི་སྟོན་པས་གསུངས་པས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ། འདི་ནི་གཞན་ལ་སྟེན་གསུངས་ཀྱིས་བྱས་པས་དོར་བར་བྱའོ། ཞེས་ཕྱགས་ལུང་དང་སྤང་ཞུགས་དོར་ཏེ། འདི་གཉིས་ལས་གང་ནི་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ལ། གང་ནི་ཉེས་པར་བཤད་པ་ཡིན་སྟེ་རྟོག་དོན་ལ་དབྱེད་པ་ན། ལུང་གཉིས་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

གང་ལ་གདུལ་བུའི་དོན་གཉིས་འབྲུབ་པའི་ཐབས་སྟོན་པའི་སྐབ་བྱེད་ཡོད་པ་དེ་ནི་
སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པས། སློ་གྲོས་ཚུང་བ་ནམས་ཀྱིས་ཡིད་དཔྱོད་དང་། སློའི་མཐུ་ཆེ་
བས་ནི་ཆད་མས་དངས་པའི་ངེས་པ་བརྟན་པོས་བསྟན་པ་སྟོན་མེད་ཏུ་སྐབ་པ་དང་།
བསྟན་པ་སྟོན་མེད་ཏུ་བྱུང་པའི་རིགས་པས་སྟོན་པ་སྟོན་མེད་ཏུ་བྱུང་བ་ཞིག་དགོས་ཏེ།
རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་ཀྱང་། བསྟན་པའི་ངང་ཚུལ་ཤེས་ནས་སྟོན་པ་ལ། ཡིད་ཆེས་
རྟེན་པས་རྟག་ཏུ་གང་བར་ཤོག ཁྱིམ་གསུངས་པ་ལ། དེང་སང་ནི་སལ་ཆེར་ཞིག་དེའི་
དོད་ལ་སྤྲ་མ་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་དང་། མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་ཅི་
རིགས་དང་ལྡན་པའི་རྟགས་ལས། དེས་གསུངས་པའི་ཆོས་སྟོན་མེད་ཏུ་སྐབ་པ་གནང་
བས། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པས་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཆོས་ལ་རྟོན་ཞེས་གསུངས་པ་དང་
འགལ་བ་ཤ་སྟག་ཏུ་སྤང་ངོ་། ལུང་གང་སྐྱེས་བུའི་དོན་གཉིས་སྟོན་པ་ནམས་དེ་ལ་བསྐྱེད་
མི་བསྐྱེད་དཔྱོད་པའི་ཆེ། གཙུ་བོའི་དོན་ངེས་ལེགས་ལ་མི་བསྐྱེད་བར་རིགས་པས་བྱུང་བ་
སྟོན་ཏུ་བཏང་ནས། ཐོབ་བྱ་སལ་པ་མངོན་མཐོ་ལ་མི་བསྐྱེད་བར་རྗེས་སུ་དཔོགས་པ་ཡིན་
ཏེ། རིགས་པའི་དབང་ཕྱག་གིས། གཙུ་བོའི་དོན་ལ་མི་བསྐྱེད་ཕྱིར། གཞན་ལ་རྗེས་སུ་
དཔག་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཞན་ཡང་། རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ་ལས། འདྲན་པ་མཆོག་དེས་དཀའ་བ་
དཔག་མེད་ཀྱིས། འན་ཏན་རྟིང་པོར་མངོན་ནས་བསྐྱབས་པ་འདི། ཐབས་གང་ཞིག་
གིས་འཕེལ་བར་འགྱུར་སྟམ་པའི། རྣམ་པར་དཔྱོད་པས་ཉིན་མཆོན་འདུལ་བར་ཤོག
ཁྱིམ་པ་ལྟར་བསྟན་པ་དང་། སྟོན་པ་སྟོན་མེད་ཏུ་རིགས་པས་བྱུང་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་
པ་ནམས་ནི། ཐབས་སྒྲ་ཆོགས་པ་དང་། སྟོད་པ་རི་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་རྣམ་པར་འཕེལ་
བར་འགྱུར་སྟམ་ཏུ་བསྟན་པ་འདྲིན་པའི་ཐབས་ཚུལ་ལ་ཉིན་མཆོན་ཏུ་གཞོལ་ཞིང་།
དེ་ཡང་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་ལ་སྤྲ་མེད་པའི་སྤང་འབའ་ཞིག་ཏུ་དགོངས་ནས་གཞན་ལ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོད་རྣམ་ཐར་མདོར་མཆོད་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག

འཆད་པ་དང་། རང་གིས་སྐྱབ་པ་ལ་བཙོན་པ་མི་འདོར་བ་ཞིག་སྟེ།

(༧ བ་༡། ༡ ཐ་༡)དེའི་ཕྱིར་རྗེ་འདི་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་གྱི་གཞི་འདིར་བའམ་
སྤང་བསྐྱང་བ་ལ། རྗེ་འཇམ་དཔལ་ཀྱི་མཆོད་ཉིད་ནི། (༡༡ ཉ་༥། ༡༠ འ་༡) མདོན་
པར་ཤེས་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོགས་པ་མེད་པར་མངའ་བ་ཞིག་གོར་མ་ཆག་སྟེ། རྗེ་འདི་མདོ་
ཁམས་པ་རྣམས་ལ་ཤིན་ཏུ་མཉེས་མཉེས་མཛད་ཅིང་། སྐད་ཀྱང་ཁམས་སྐད་གཟེངས་
མཐོན་པོར་ཐུགས་ཞེན་ཆེ་བ་དང་། གཟིམ་འགག་དང་། རྣམ་ཀྱལ་གྱ་ཚང་གི་གསུང་
བཟང་བ་ཡང་སལ་ཆེར་ཁམས་པ་རང་ལ་བགྱིད་འཇུག་པ་འདི་ལ་དཔགས་ན་སྐྱ་སྐྱེ་
ཁམས་ཀྱི་མི་རིགས་སུ་བཞེས་པའི་མཆོན་ལྷས་སུ་མདོན་ཞིང་། དགོངས་པ་གཞན་དུ་
ཕྱོགས་པའི་གོང་ཙམ་ནས་བྱམས་པ་ལྟ་ཁང་དུ་གསེར་ཟངས་ལས་གྲུབ་པའི་འཕགས་
མ་དོན་གྲུབ་སྒྲོལ་མའི་སྐྱ་ཞིག་ཀྱང་བཞེངས་ཤིག་གསུངས་འདུག་པས། མཆོན་སྐྱས་
མཆོན་པའི་ཡུམ་ལུང་བསྟན། དེ་མཆུངས་གེ་སར་རྒྱལ་པོའི་སྐྱ་བཞེངས་ནས་བསྐྱང་བ་
ཡང་འཇུགས་དགོས་ཞེས་ཐེབས་འདུག་པས། སྤིང་གི་ཆར་གཏོགས་ཀྱི་ཡུལ་གྱ་བྱེ་བྲག་
པ་དེར་འཇུངས་པར་ལུང་བསྟན། དེ་གོང་ཡོངས་འཛིན་པ་རྩིས་ཆེན་པོའི་ཐུག་བཞེས་
གཙོ་བོར་མཛད་པ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་། རྗེས་སུ་ཡ་རྒྱལ་བ་ལྷ་པའི་ཐུག་ལེན་གཙོ་བོར་
མཛད་པ་དང་། ཐ་ན་ཐུག་ཏུ་མ། ཐུག་རིལ། ཐུག་ཤན་ཚུན་ཆད་ཀྱང་རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་
པའི་ཐུག་བསྟར་མ་བཞེས་འདུག་པས་ན། ཡང་སྤིང་རིན་པོ་ཆེས་གསུང་བྱོན་ཙམ་ནས་
ང་ངག་དབང་སློབ་བཟང་ཀྱི་མཆོད་ཡིན་ཞེས་ཞལ་གྱིས་འཆེས་པའི་རྟགས་སུ་མདོན། ལྷན་
བབས་ཤིན་ཏུ་ལྷི་བའི་ཚུལ་བཞེས་ཀྱི་སྐུ་བས་སུ་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྐྱ་ཞིག་
འཕྲལ་དུ་བཞེངས་ཤིག་ཅེས་བཀས་གནང་བ་ལྟར་བཞེངས་ནས་ཐུལ་བ་ལ། གསང་
སྐབས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་གཟུངས་འབྲལ་དང་། ན་བཟའ། དབྱ་པ་ཤ་སོགས་ཐུག་བསྟར་གྱིས་
ཐུལ་ཏེ་བཞུགས་སུ་གསོལ་བ་ལ་མཆོད་སྤྱིན་ཀྱི་ཆེར་སྤྱོད་ཏེ་དཔྱེས་དཔྱེས་མཛད་ནས།

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ།

ད་ནི་བསམ་པའི་དོན་གྲུབ་བོ་ཞེས་གསུངས་པས། ཡང་སྲིད་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཚུང་གཞོན་
བྱ་ཉིད་ནས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱུ་བརྟན་གཟིགས་པ་ན་ཤིན་ཏུ་མཉེས་པ་ལྟ་བུ་དང་།
དམིགས་བརྩེ་མའི་ཞལ་འདོན་ལྟར་མཛད་པ་དང་། སྐྱའི་ངོས་ནས་ཀྱང་རྗེ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་དང་སྒོ་ཀྱན་ནས་མཚུངས་པ་དང་འབྲ་བ་ཞིག་འོང་བར་ལུང་བསྟན་སྟམ་ཏུ་
ཁོ་བོས་འཁྱམས་མོད་ཀྱིས། རྣམ་དཔྱད་ཡངས་པའི་སྒོ་གཟུ་བོར་གནས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
དགོངས་པས་དཔྱད་དེ་དམ་པ་འདིའི་རྣམ་ཐར་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་མཛོད་ཅིག

(༡༡ བ་༡། ༡༡ འ་༩) དེ་ལྟར་རྗེ་གོང་མ་དང་། དག་ལྟའི་རྒྱལ་པོ་གནས་ཚུང་
ཆོས་སྦྱང་། ལ་མོ་ཆངས་པ་སོགས་ལྟ་དང་སྤྲ་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གང་ཏུ་འཁྱུངས་པའི་
གནས་དང་། དུལ་ཕྱོགས། དུམ་གྱི་མཆན་སོགས་གསལ་བར་མཛད་པས་སྐྱེ་བོ་ཐམས་
ཅད་སོམ་ཉིའི་རྒྱ་ལས་གྲོལ་ཏེ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་བརྟན་པོ་རྟེན་པར་མ་ཟད། མཚོག་གི་
སྤྱལ་པའི་སྐྱའི་ངོས་ནས་ཀྱང་ཉེ་མ་ཤར་བ་སྤར་མོས་མི་ཁེབས་པའམ། ཡང་ན་བདག་
ཅག་གི་སྟོན་པ་མཉམ་མེད་ཤུགས་རྒྱལ་པོ་དེ་ཉིད་མཚོག་གི་སྤྱལ་སྤྱར་མངོན་པར་
རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཆེ་འཁོར་གྱི་དབྱས་སུ་ང་ནི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་
རྒྱས་སོ་ཞེས་དམ་བཅས་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་ན་བདུད་དང་། ཆངས་པ་ལ་སོགས་པ་སྤྱི་
ཀྱང་ཆོས་མཐུན་གྱི་རྟོག་བས་སྒྲགས་ལྟ་བུ་མེད་པ་ལྟར། དམ་པ་འདིས་ཀྱང་ང་ནི་དག་
དབང་སྒོ་བཟང་རྒྱ་མཚོའོ། བན་ཀན་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཞལ་གྱིས་
བཞེས་པ་ལ་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་དགག་ཆིག་བོར་བ་དང་། བདེན་ནམ་མི་བདེན་ཞེས་
པའི་ཐེ་ཆོམ་གྱི་དཔྱད་ཐག་ལ་ཞུགས་པ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གཅིག་ཏུ་
ངེས་པ་རྟེན་པར་གྱུར་རྟོ།

(༡༡ ཉ་༥། ༡༤ ཐ་༡) དང་པོ་འཁྱུངས་པའི་ཡུལ་ནི། བོད་འདི་ལ་བོད་དང་།
བོད་ཆེན་པོ་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་བོད་ཆེན་པོ་འབྲི་རྒྱའི་ཉེ་འགྲམ་ལྟན་མའི་ཡུལ་ལྟོན་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྤྱི་མཐུན་དགུ་པ་ལྟར་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་མདོར་མཆོན་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག་

བསྟན་པ་ལྟ་དར་ལ་ལྟན་མ་ཅེ་མང་དང་། ཕྱི་དར་ལ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱག་དཔལ་
ལྟན་དགོན་པ་སོགས་སྦྲིས་ཆེན་དམ་པ་དུ་མ་འབྲུངས་ཤིང་། འབྲོམ་རྒྱལ་བའི་འབྲུང་
གནས་ཀྱིས་སླ་མ་སེ་བཙུན་པ་ཡུན་དུ་བསྟེན་པའི་གནས་དང་། པཎ་ཆེན་སློ་ཏི་རྩོ་ན་
གཉིས་སྦྲི་ཆེའི་མཇུག་དུ་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་ཤིང་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ། ཞིང་བརྗེས་
པའི་སྦྲི་གདུང་རིང་བསྐལ་གྱི་སྟོང་པོ་ཅན་བཞུགས་པ། མཐའ་འདུལ་ཡང་འདུལ་གྱི་
གས་ཁམས་ཀྱི་སྟོང་ཐང་སྟོལ་མའི་གཙུག་ལག་ཁང་སོགས་དང་འདབས་ཆགས་པར་ཞུ་
ལུ་བ་ལེགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་ཐུགས་སྤྲས་ཉག་རེ་རྩི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ཕྱག་བཏབ་
པའི་ལྟན་མ་ཐུབ་བསྟན་ཆོས་འཁོར་ཞེས་གྲགས་པ། རི་བོ་དགེ་ལྟན་པའི་ཆོས་སྡེ་ཆེན་
པོའི་ཉེ་འགམ་བཀྲ་ཤིས་དང་། དགེ་མཆོན་དུ་མས་མདོན་པར་བརྒྱན་པའི་སའི་ཐིག་
ལའི་ཡུལ་སྦྱོགས་དེ་ཡིན་ལ།

(༡༩ བ་ཨ། ༡༩ འ་ཨ) རུས་ཆེན་གང་དུ་གཏོགས་ཞིབ་པར་ཅད་མ་ཆོད་ཀྱང་།
གང་ལྟར་གཉེན་ཆོས་འཁོར་གྱི་རིགས་བརྒྱད་ནི། དང་པོར་གླིང་གེ་སར་གྱི་རིགས་
བརྒྱད་ཁྲངས་མ་ཞིག་ཡིན་འདུག་ཀྱང་། བར་དུ་མི་བརྒྱད་རེ་སྤྱི་ལྟར་སོང་སྟེ་མཐར་
དཔོན་མོ་ཆོས་སྦྱིད་དཔལ་འདོམ་ལ་ཐུག་ཅིང་། དེ་ལ་ཡང་རེ་ཞིག་བྱ་མ་བྱུང་བས་བདེ་
གཤེགས་ཁམས་པ་རྩོར་རྒྱལ་དང་། ཐུབ་ཐོབ་ཉག་སེ་གཉིས་ལ་ཐུགས་བརྟག་ཞུས་པར།
རྩོ་བོ་མཁྱོགས་ཆེན་ལ་ཕྱག་དང་སྟོར་བ་བྱས་ཏེ་གསོལ་བ་དྲག་དུ་བཏབ་ན་བྱ་འབྲུང་
བས། བྱའི་མིང་ལ་རྩོ་སྤྲས་ཀྱང་དགའ་རྣམ་རྒྱལ་ཐོགས་ཞེས་གསུངས་པར། དཔོན་མོ་
ཆོས་སྦྱིད་དཔལ་འདོམ་ནས་བཀའ་བཞིན་བསྐྱབས་པས་རིང་པོར་མ་ལོན་པར་རྟགས་
མཆོན་ཁྱད་འཕགས་དང་ལྟན་པའི་བྱ་ཞིག་བཙས་ཏེ་མིང་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་དུ་བཏགས་
སོ། །

དེ་ལ་རིགས་སྤྲས་ལྟ་བུར་བའི་དེའི་རིགས་བརྒྱད་བར་མ་ཆད་པར་ད་ལྟའི་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

ཡབ་རྗེ་བསྟན་འདིན་ཆོས་སྐྱོང་གི་བར་རིགས་རྩ་ཆོའབྲང་ཐུན་སྲུང་ཆོགས་པར་
རྒྱན་མར་འོངས་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། སྤར་གྱི་རིགས་བརྒྱད་ནི་དཔོན་མོ་ཆོས་སྐྱིད་དཔལ་
འདྲེ་མ་ལ་ཐུག་ཟེར་བས། དེ་ལྟར་ན་མས་བུའི་ཐུན་མོང་བའི་རྒྱ་ལས། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་རིགས་བརྒྱད་སྟེ་ལ་མི་རྩལ་པས་གེ་སར་གྱི་རིགས་བརྒྱད་ནི་དེ་ནས་ཆད་པ་འདྲ་
ཞིང་། ད་ལྟའི་སྐུ་རྩལ་ནི་དེ་རྩལ་ས་བོན་འདེབས་པ་གཞན་མེད་ན། ལྷས་བྱིན་གྱིས་
བརྒྱབས་པའམ། དེས་ས་བོན་བཞག་པ་ལས་བྱུང་བས་དེའི་རིགས་སྲུགས་ལ་ལོ། །

ཡབ་རྗེ་དེ་ནི་གཅིག་ཏུ་དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྤྲུམ་པར་འདིན་ཅིང་། བསོད་
ནམས་གྱི་ལས་ལ་བཅོམ་པ། གཏོང་བ་ཐུན་སྲུང་ཆོགས་ཤིང་། སེམས་ཅན་ལ་སྤྱིང་བཅེ་
བ་ཞིག་ཡིན་པར་སྤྲང་ངོ་། །

རྒྱལ་ཡུམ་དོན་གྲུབ་སྒོལ་མ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ནི། རྒྱུ་བྱ་ནས་རང་
བཞིན་བཟང་ཞིང་། དགོན་མཆོག་མཆོད་པ་ལ་རྒྱན་དུ་བཅོམ་པ། གཡོ་སྐྱུ་ལ་སོགས་
པའི་བྱད་མེད་གྱི་སྒྱུན་ལྷ་སྤངས་ཤིང་། ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དང་ལྷན་པ། རྒྱག་དང་སྒྲོར་བ་
ལ་བཅོམ་ཞིང་། ཉགས་ཅམ་འདིན་པའི་གྲག་ཐུགས་ཅན་ལའང་དགེ་འདུན་གྱི་འདུ་
ཤེས་མ་འཁྲུལ་པ། འཕགས་མ་དོན་གྲུབ་སྒོལ་མའི་རྣམ་སྲུལ་དུ་གྲགས་པ། ཐོག་མར་
སྟེ་དགེ་ནས་ལྷན་ཆོས་འཁོར་དུ་མཐུན་མར་ཐེབས་སྐབས་བྱལ་ཟེར་བའི་ལ་ཐོག་ཏུ་
ཁ་བཏགས་གྱི་ངོས་ལ་སྒོན་ཆོག་བཟང་པོ་ཡི་གེ་དབུ་ཅན་གྱི་མངགས་བཏགས་ཡོད་
པ་རྟེན་ཅིང་། དེ་རྗེས་ལྷན་གྱི་དཀར་པོ་ལ་ཐོག་ཏུ་ཐེབས་དུས་གཉེན་གྱི་ཁང་ཐོག་ནས་
ནམ་མཁའ་མདངས་གསལ་གྱི་ངང་ནས་སྤྱིན་དཀར་རྒྱུ་བྱ་འཇའ་འོད་གྱི་རྣམ་པ་ལྟ་
བུ་ཞིག་ང་ཡུན་ཅམ་གྱི་རིང་ཤར་བ་གཟིགས་ཤིང་། ཕྱིས་སུ་ཡང་ལྷན་གྱི་སྒྲོང་ཐང་སྒོལ་
མ་མཇལ་བར་ཐེབས་དུས། སྒོལ་སྐྱའི་བཞུགས་ཁྲིའི་སྟེང་ནས་ཁ་བཏགས་དཀར་པོ་
དེ་མ་མེད་པ་ཞིག་རྒྱང་གིས་བསྐྱོད་པའི་རྣམ་པས་མགྲུལ་དུ་གཡོགས་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་བ་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྤྱི་མཐུན་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་མདོར་མཆོན་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག

སོགས་རྟགས་མཆོན་གང་གི་ཐད་ནས་རང་བཞིན་གྱི་བྱད་མེད་ཅིག་མིན་པར་འདུག
དེ་ལྟ་བུའི་ཆོ་རིགས་བཙུན་པའི་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྲས་སུ་བསྐྱུན་པར་མཛད་པ་ན།

(༡༥ ཉ་༡། ༡༥ བ་༡༠) བྱེད་ཡུམ་གྱི་ལྷུ་མས་སུ་ཞུགས་པ་ནས་བཟུང་རྒྱ་གར་
གྱི་ཡི་གེ་རྩི་ཡིག་གི་རྣམ་པ་དཀར་ལ་སྒྲུམ་པ་འོད་ཟེར་མཐའ་ཡས་འཆར་བ་འཇའ་
ཆོན་སྒྲ་ལུས་བསྐྱོར་བ་ཞིག་ཡུམ་གྱི་སྤྱི་བོ་ནས་ཞུགས་ཏེ་སྤྱིང་གར་ཐིམ་པ་མིས་ཤིང་།
དེ་རྗེས་སྒྲ་བ་ལྟ་བུའི་གི་མཆོམས་གཡོ་འགྲལ་རྒྱས་ཙམ་གྱི་དུས་གཉིད་སད་པའི་ངང་
གི་སྤང་བ་བདེ་བ་ཞིག་ལ་འོད་དཀར་པོས་བྲིས་ཐམས་ཅད་གང་བ་དང་ཡོ་བྱད་གདང་
ལྡེབས་སུ་གཟར་བ་རྣམས་ཀྱང་ཉིན་མོ་ལྟར་མཐོང་དུ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྤྲུལ་མགོར་
སྤྱན་རས་གཟིགས་ཕྱག་སྟོང་སྤྱན་སྟོང་མངའ་བའི་སྐྱེ་ཤིན་དུ་དྲངས་ཤིང་གསལ་བ་
བཞེངས་སྟབས་སུ་བཞུགས་པའི་སྤང་བ་དང་། ཡང་གསེར་གྱི་མེ་རྟོག་ཅིག་རེས་འགའ་
སྤྲུལ་མགོར་ཡོད་པ་དང་། རེས་མལ་རུམ་དུ་ཡོད་པའི་སྤང་བ་ཡང་འབྲམས་གྲུལ་པ་བྱུང་
ཞིང་། བྱེད་ཆུང་བལྟམས་པ་ལ་མདོན་དུ་ཕྱོགས་པ་ན་ནམ་ཟེད་ཡོལ་གྱི་དུས་འབྲུག་
གི་སྐད་གསང་ལྟ་བུའི་སྒྲ་ཆར་བསྐྱགས་པ་དང་། ས་ཆེན་པོ་འདི་ལན་གསུམ་གཡོས་པ།
ཆུ་ལྟ་ནས་ཉི་དཀྱིལ་འདྲ་བའི་སྤྱིང་འོད་ཟེར་དཀར་པོ་དར་བརྒྱངས་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་ནས་
ཡུལ་དེའི་ས་གཞི་དང་། བཅ་མཁའི་དབྱིངས་ཐམས་ཅད་ཉིན་མོ་ལྟར་གསལ་བར་བྱས་
པ་རྣམས་ནི། ཡུམ་དང་། བུ་པོ་མོ་ཀུན་གྱིས་མདོན་སུམ་དུ་ཐོས་པ་དང་། མཐོང་བ་
ཡང་བྱུང་ངོ་། །

ཆོས་འཁོར་གྱི་གྲ་རིགས་ངག་དབང་རབ་བརྟན་ཟེར་བ་ཞིག་ལ་གནས་ཆུང་
ཆོས་སྦྱོང་ཡིན་ཟེར་བ་ལན་གཉིས་གསུམ་དུ་ཞོག་བསྐྱམས་ཀྱིས་ལུང་བསྟན་འགའ་
ཞིག་གནང་ཞིང་། རྗེས་མའི་སྐབས་ཀྱི་ཞིག་མདུད་ནས་འདི་གཉིན་གྱི་ཆོས་འཁོར་
དཔོན་ཆང་ལ་སྦྱོང་དང་དགོས་པ་ཆེན་པོ་ཡོད། དོན་འབྲུབ་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

ནས་དེ་ཕྱིན་ཆད་ཁོག་ཁྱགས་མ་གནང་བ་དང་། ཡུམ་གྱི་མཆན་སྐྱས་མཆོན་པའི་དོན་
འབྲུབ་པ་ནི་དཔོན་ཆང་ལ་ཡང་སྲིད་ཐེབས་པ་གསལ་བར་ལུང་བསྟན་འདུག་པ་དང་།
འདི་ནས་ཀྱང་རྗེས་སུ་ཆོས་སྦྱོང་ཆེན་པོ་ནས་ཡང་སྲིད་ངོས་འཛིན་གསལ་བར་མཛད་
སྐབས་མ་ཡི་དོན་གྲུབ་སྒྲོལ་མའི་པང་དུ་ནོར་བུའི་འོད་ཟེར་སྒྲིན་ཞེས་པ་གཉིས་གྲང་
བསྒྲིགས་ན། དེར་ཁོག་ཁྱགས་བྱང་བ་དེ་ཡང་ཆོས་སྦྱོང་ཆེན་པོ་པེ་ཏར་འབྲུལ་མེད་
ཡིན་པར་སྣང་།

(༡༦ ཉ་༡། ༡༥ འ་༥) དེ་སྐབས་ཆོས་སྦྱོང་ནས་མདུད་པའི་གྱི་དང་། ཟུམ་གྱི་
ལ་ཐོག་ནས་རྟེན་པའི་ཁ་བཏགས་སྒོན་ཆིག་ཅན། སྒོལ་མའི་བཀྱགས་ཁང་ལས་བབས་
པའི་ཁ་བཏགས་བྱང་མཆར་བཅས་བོད་དུ་བསྐྱམས་པ་སླ་དཔོན་ལ་སྒྱུན་ཁྱུ་སྤུལ་བར་
ལ་མཆན་གྱི་གནས་སུ་འཛིན་པར་མཛད་འདུག དམ་པ་འདི་ལྷམས་སུ་ཁྱགས་པ་ནས་
མ་བཅས་གྱི་བར་དུ་ཡུམ་ལ་ངོ་མཆར་བྱིའི་ལྷས་བཟང་དང་། བྱང་ཉམས་སྣང་གི་བདེ་
བའི་རང་བཞིན་ལས། བྱེད་གཞན་ཆགས་པ་ལྟར་རིམ་གྱིས་སྤྱད་བསྡུལ་བས་ཚུལ་མེན་
ཡིད་བྱེད་གྱི་རྟོག་པ་གང་ཡང་མ་འབྲངས་པར་སྣང་ངོ་། །དེ་ལྟ་བུའི་ངོ་མཆར་གྱི་ལྷས་
དང་། བཏུ་ཤིས་དང་། ཐུན་སུམ་ཆོགས་པའི་དཔལ་གྱིས་དུས་འདའ་བཞིན་པའི་རང་
ནས་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཁྲོ་བོ་ཞེས་པ་ཤིང་མོ་སྤང་(བྱི་ལོ་ ༡༥༠༥)གི་ལོའི་རྟོར་ལྷ་
བཅུ་གཉིས་པའི་གྲལ་ཆོས་གཅིག་གི་གཟུང་སྐར་འཕྲོད་སྦྱོར་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པའི་ཉིན།
མངལ་བཟང་སྒྲིན་དཀར་གྱི་དབུས་ནས་ཁྱོད་སྒྱའི་ཉིན་བྱེད་གསལ་བར་བྱོན་པའི་ཆེ་
ཡུམ་ལ་བསྐྱུན་ཟུག་སོགས་གྱི་ཉེར་འཆོ་གང་ཡང་མེད་པར་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ངོ་
ཆ་སྤེལ་ཡོད་གྱི་གོས་དང་ལྗན་པའི་བྱིར། ཀྱན་རྫོབ་གྱི་གོས་སྤུ་མ་དཀར་པོ་ཁ་བཏགས་
འབྲ་བས་གཡོགས་ཤིང་། སྒྱུ་རྟོད་ཉེ་བས་དགྱིས་ནས་ཡང་དག་པར་བསྐྱམས་པར་གྱུར་
ཏོ། །བསྐྱམས་མ་ཐག་དུ་མར་གྱུར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྱུན་རས་པསྒྲའི་འདབ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་དགུ་པ་ལྟར་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་མདོར་མཚོན་དང་པའི་ཡིད་འཕྲོག་
མ་ལྟར་ཡངས་པས་གཟིགས་ཏེ་སྤྱིང་བཅེ་བས་ཏེ་བར་དགོངས་ནས་ཨ་མ་ཞེས་ཏེ་བའི་
ཆོག་གིས་འབོད་ཅིང་། ལྷ་རང་གི་སྤྱིང་པོ་ཡིག་དྲུག་འདྲེན་པ་ལ་བསྐྱལ་བའི་ཕྱིར། མ་
ཁེ་ཡང་གཉིས་གསུམ་ཙམ་གསལ་བར་གསུངས། དེའི་ཆེ་དཀར་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་
ནི་བཀྲ་ཤིས་པའི་སྤྱ་དབྱངས་ལེན་ཅིང་། རོལ་མོའི་སྐྱ་སྐྱོག་པ་དང་ལྷན་ཅིག་དུང་ལྷར་
དཀར་བའི་མེ་རྟོག་སེལ་མའི་ཆར་དབབ་ཅིང་། སྐྱ་ཁྲུས་གསོལ་བ་དང་། ཇིལ་ཕྱི། སྐྱ་
མཉེ་འབུལ་བ་སོགས་སྤྱི་ལུ་ལས་ཀྱིས་བྲེལ་བར་གྱུར་རྟོ། །

(༡༦ བ་༡། ༡༥ འ་༡) ཞེས་བདག་ཅག་ཁམས་གསུམ་གྱི་མ་འདྲིས་པའི་མཛའ་
བཤེས་ཆེན་པོ་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་འདྲེན་པར་ཆས་པའི་ཁྱུར་གཅིག་ཏུ་བསྐྱམས་པ་
མཚོག་གི་སྤྱལ་པའི་སྐྱ་སྐྱོ་བཟང་བསྟན་པའི་འབྱུང་གནས་ངག་དབང་ལྟར་རྟོགས་རྒྱ་
མཚོ་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྤྲ་ནས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་མདོར་མཚོན་པ་སྐྱ་གསུང་
ཐུགས་ཡོན་ཏན་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྒྱན་གྱིས་ཏེ་བར་མཛེས་པ་དང་པའི་ཡིད་འཕྲོག་ཅེས་
བྱ་བ་ལས། སྤྱིང་གཞི་དང་སྐྱ་བལྟམས་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་དང་པོའོ། །

༡༧ བྱིས་དུས་ནས་ཐ་མལ་པ་ལས་བྱུང་དུ་འཕགས་ཤིང་གསུང་གི་སྐོ་ཕྱེ་ཙམ་ནས་ཡ་རྒྱལ་དབང་གོང་
མ་རྣམས་ཡིན་ཚུལ་གྱི་གསུང་མང་དུ་བྱོན་པས་ལུལ་དབུས་ནས་ཁྱེད་མ་བྱའི་རྣ་བར་དབྱར་རྩ་ལྷིར་བ་
བཞིན་དགའ་བའི་གར་གྱིས་ཐྱོས་ཏེ་གདན་ཁྱུ་འགྱོར་པར་ངོ་མཚར་བའི་གསུང་ཐོགས་མེད་དུ་སྒྲུལ།
བོད་ལུལ་དབུས་སུ་གདན་ཁྱུས་ཀྱིས་ཞོགས་གུར་སྐོན་དུ་གཞུང་ནས་བཀུར་བཅོས་ཆད་མེད་དང་
ཆལ་གུང་ཐང་དུ་བྱགས་ཐེབས་པར་སྐྱ་གོང་མའི་མཛད་པ་ཁ་སང་གི་བྱ་བ་བཞིན་གསུངས་པས་ཀུན་
ལ་མཚར་བ་དང་དོགས་སེལ།

དེ་ལྟར་གཞོན་ནུ་འདི་སྐྱ་བལྟམས་ནས་ཞག་གསུམ་མ་ལོན་བར་དུ་ཡུམ་གྱི་
རུ་ཞོ་བཞེས་པ་ལ་མི་དབྱེས་པ་ཞིག་སྟེ། ཇི་ལྟར་ན། དག་པའི་ཞིང་མཚོག་ཏུ་རྒྱལ་དང་
རྒྱལ་སྐས་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་ཆོས་ཀྱི་བགྲོ་བ་མཛད་པར་གཤེགས་མ་ཐག་པས་ཏིང་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

དེ་འཛིན་གྱི་ཟས་དང་། ལྷའི་བདུད་རྩིས་ཆོས་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར་མི་གཙང་བའི་
རྩིས་སོ་དུག་ཚང་བའི་ལུས་ལས་བྱུང་བའི་ཁམ་ཟས་མི་གཙང་བ་ལ་དགོངས་པར་
མཛོད་ནོ། །

འོན་ཀྱང་འདོད་ཁམས་སུ་སྐྱའི་སྐྱེ་བ་བཞེས་པས་དེ་དང་དེའི་ལོངས་སྤྱོད་
ལ་གཟིགས། དང་པོར་སྤང་དང་ཞུན་མར་འདྲེས་པ་གསོལ་ཞིང་། ཕྱིས་རུ་མ་སྤྲུགས་
ཚུས་བཟུ་བ་སོགས་བྱས་པས་རིམ་གྱིས་རུ་ཞོ་ཡང་བཞེས་ཏེ་མཐུན་པའི་ཡོ་བྱད་དུ་མས་
གཅེས་པར་བསྐྱངས་པས་མཆོ་ནང་ན་གནས་པའི་བསྐྱོ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བསྐྱེད་ཆེ་བར་
གྱུར་ཏོ། །དེའི་ཆེ་སྒོང་ཐང་སྒོལ་མ་དང་སྒོལ་སྐྱེ་གསུང་བྱོན་མ་གཉིས་གཉེན་ཕྱོགས་སུ་
ཞལ་བསྐྱར་ཞེས་གྲགས། ལྷ་བ་དུག་ཙམ་ནས་ཕྱག་ནས་བཟུང་ཆེ་ཞེས་གྱིས་ས་ནོན་
པ་དང་། ལྷ་བ་བརྒྱད་ནས་གསུང་སྒྲ་ཤེས་པའང་བྱུང་སྤང་ངོ་། །ཡལ་རྩེ་བསྟན་འཛིན་
ཆོས་སྒྱུང་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་ཡ་སྐྱབས་མགོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བསོད་མ་ཐེག་པའི་དབང་གིས་
ལྷམས་སུ་ཞུགས་ཙམ་ཉིད་ནས་ཆོས་དབྱིངས་སུ་གཤེགས། སྐྱའི་ཁྱ་བོ་འདི་ཡ་སྐྱབས་
མགོན་དམ་པའི་སྐྱེ་ཆའི་ཕྱིང་བར་རྣམ་དཀར་ལེགས་བྱས་གྱིས་འབྲེལ་བའི་དབང་
གིས་གསུང་བྱོན་ཙམ་ནས་ཡལ་གྱི་འདུ་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བར་ཨ་པ་ཞེས་གསུང་བ་དང་།
རྩེས་སུ་ཡང་ཡལ་རྩེ་སྐྱེ་ཞེས་ཞེས་ཏེ་བའི་ཆོག་ཁོ་ནས་གསུང་བར་མཛད་པས་འདིར་
ཡང་བཀའ་དང་བསྟན་ཏེ་ཡལ་གྱི་མཆོན་གྱིས་བརྗོད་པར་བྱེད་དོ། །

དེ་ནས་ཡ་རྒྱལ་བ་བསོད་ནམས་ཀྱི་མཆོས་དགོན་དེའི་དད་པ་དང་མཆོད་པའི་
ཉིན་དུ་སྐྱེལ་བའི་རྩེ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བརྟན་ཞིག་ཡོད་པ་ཁྱུས་ཉིན་ལ་སྐྱུན་
བྱངས་པས་སྒྲོན་གྱི་བག་ཆགས་སད་པའི་སྐྱེན་གྱིས་སྐྱེ་དེ་གཟིགས་མ་ཐག་ཕྱག་མཛུབ་
གཏད་དེ། འདི་ངའི་སྐྱེ་རེད་ཅེས་ནོར་བུ་རང་འོད་གྱིས་གསལ་བའི་གསུང་བྱོན། ཡང་
སྐབས་ཤིག་མ་གཏོག་ཤར་ཕྱོགས་ན་ངའི་གནས་ཡོད་ཅེས་གསུང་བར། བཀའ་བཞིན་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྤྱི་མཐུན་གྱི་འཕུལ་སྤྱོད་ཀྱི་མཆོད་རྩིས་མཆོད་པའི་ཡིད་འཕྲོག

ཡབ་རྗེ་དང་བཅས་པས་ཤར་གྱི་ཚུ་འབྲམ་དུ་སྦྱོན་བྲངས་པར། འབྲི་ཚུའི་འབྲམ་པ་བོང་
ཆེ་བ་ཞིག་གི་རྩེ་མེབས་དུས་འོ་འདི་ཡིན་གསུངས། གནས་དེར་ཅུང་ཟད་བཞུགས་སུ་
གསོལ་བར། རྣམ་མཁར་འཇའ་འོད་དཀྱིགས་ཤིང་། གདུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་འདྲ་བའི་སྤྱན་
དབུ་ཐོག་ཏུ་སྤྱིང་བའི་གྲིབ་བསིལ་དང་བཅས། བྲག་དེའི་ངོགས་སུ་ཕྱག་མཚུ་བ་གཏད་
དེ་འདི་ནི་མ་ཁེ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་མ་གྱི་འདི་ནི་བཟང་པུ་ཁེ། འདི་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་ཟེར་
བ་ཡིན་ཞེས་བྲག་དམར་པོའི་ལོགས་ལ་རྩོད་ཀར་གྱི་ཡིག་གཟུགས་གསལ་བར་སྤྲང་བ།
སྤྲ་རབས་མི་རིགས་སུས་ཀྱང་ཤེས་བྲན་མེད་པ་དང་། གཏམ་རྒྱུ་ཅམ་ཡང་མེད་པར་
གཞོན་ནུ་འདིས་སློལ་སྤྱོད་ཞིང་། རྗེས་སུ་རབ་བཏན་རྒྱ་མཆོད་ལོག་ཀྱི་ནས་ཀྱང་གསལ་
བར་མཐོང་ཞེས་གྲགས། ཡང་སྐབས་ཤིག་པོ་ཏེ་ལ་ནས་རོལ་མོ་བརྒྱུངས་བྱུང་། རྩོ་བོ་ལོ་
ཀེ་ཤུ་རའང་བཞུགས་འདུག་ཅེས་མིག་དང་ན་བའི་མཛོན་ཤེས་མངའ་བའི་གསུང་ཐོལ་
བྱུང་དུ་བྱོན། ང་ཅག་དབང་སློབ་བཟང་རྒྱ་མཆོད་ཡིན། གྲུ་པ་སྤྱེ་སྤྱིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོད་
དང་། འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པ། རྩོ་རྗེ་རྒྱལ་མཆོན་ཟེར་བ་ཡོད། ངའི་དགོན་པ་རི་བོ་
བདེ་ཆེན་ཡིན། སྤྲང་དཀར་རྩེར་སྦྱབ་སྤྱུག་ཡོད། རེད་ཀྱི་སའི་ནོར་བུ་རི་བོ་བདེ་ཆེན་
ཀྱི་སློབ་བསྐྱངས་ཀྱི་ཏོག་ལ་ཡོད་ཅེས་སྤྱོད་ཀྱི་གནས་རྗེས་སུ་བྲན་པའི་མཛོན་ཤེས་ཀྱང་
གསལ་བར་གྱུར། ཕྱིས་བོད་ལ་མེབས་དུས་སྤྲང་བྱིས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྤྱུལ་མོད།
དེ་ཞེ་བདེན་ཞུས་པར། དེ་ཁ་རང་ཡིན་ཞེས་ཞལ་གྱིས་བཞེས། ཡང་སྐབས་ཤིག་ནས་
མཁའ་ནས་དམིགས་བརྩེ་མའི་སྤྱུ་ཡང་གྲག ང་ཡང་དམིགས་བརྩེ་མ་འདོན་གསུངས།
དེ་ནས་བཟུང་ཉག་པར་དམིགས་བརྩེ་མའི་ཞལ་འདོན་གཙོ་བོར་མཛད་ཅིང་། ང་
མཆོད་ལའང་དམིགས་བརྩེ་མ་བསྐྱུལ་བར་གནང་། གཞན་ཡང་། ཡི་དམ་གྱི་ལྟ་དང་།
ཆོས་སྦྱོང་སོགས་ཀྱི་གཟིགས་སྤྲང་མང་བར་སྤྲང་མོད་ཀྱི་མ་བྱིས་སོ། །

དེ་ལྟ་བུའི་ངོ་མཆར་གྱི་མཛད་པ་དང་། ལྷས་བཟང་པོ་བྱུང་བ་རྣམས་དཀར་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

ཕྱོགས་ལ་དགའ་བའི་ལྷ་སྤྱོད་རྒྱུ་ལ་ཉེ་མི་ནམས་ཀྱིས་རིམ་གྱིས་བསྐྱགས་པ་
དང་། གངས་ལྗོངས་ཀྱི་སྐལ་ལྷན་གྱི་གདུལ་བྱ་ནམས་སྒོམ་པ་ཚུ་འདོད་ལྟར། འདོད་
གདུང་ཆེན་པོས་མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱོད་ནམ་ཞིག་ན་མངལ་སྟམ་དུ་ཡོད་པའི་ཉེན་འབྲེལ་
ལས། ཕྱོགས་འདིར་གཏམ་སྟན་གྱི་སྤྱོད་བརྒྱུས་ས་སྟེང་བྱལ་པ་ན། བསེལ་ལྷན་སྤྱོད་ལའི་
སྤྱོད་ལྗོངས་འདིར་ཆོས་དང་སྤྱི་ཉེན་གྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་དུ་བསྐྱེད་བལ་ལས་སྤྱོད་བཅན་
པོའི་མཐུ་བྱལ་ཅིང་། མང་དུ་ཐོས་པའི་ལུང་གི་ཡོན་ཏན་དང་། ཚུལ་བཞིན་སྤྱོད་པའི་
རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཀྱི་མཆོ་ལྷ་བྱུར་མངའ་འབྱོར་བ། བདག་ཅག་གི་དཔལ་ལྷན་སྤྱོད་
དམ་པ་རྒྱལ་ཆ་བཞུགས་ཏེ་མིན་ཏན་ཆེན་པོས་གཙོ་མཛད། བཀའ་སྤྱོད་ཆེན་བཞི་སོགས་ཆེ་
དགུ་ཐམས་ཅད་བཀའ་བསྟོན་ཏེ། རྗེ་ཤོང་མའི་སྤྱོད་ལས་དུ་བསྐྱེད་བའི་གཟིམ་འགག་
རབ་བརྟན་ཀྱི་མཆོར་བཀའ་པལ་སྟེ་ལྷགས་བཀོད་ཀྱིས་གདན་འདྲེན་དུ་རྫོང་བདའ་
མཛད། ཁོང་ངོ་གཡོག་ནམས་ཀྱང་བོད་སོགས་རྟེན་པས་ལྷུར་བ་ལྷུར་བར་གཤེགས་
ཏེ། རྒྱུབས་མགོན་དམ་པའི་ཐུགས་རྗེས་ལས་བསྟོད་བདེ་བར་གྱུར་ནས་མི་རིང་བར་
གཉེན་གྱི་ཁྱིམ་དུ་འབྱོར་པའི་ཐོག་མའི་སྐབས། བམ་མཁའི་དབྱིངས་ཤིན་ཏུ་དྲངས་
པའི་ངང་ལས་ཆར་གྱི་རྒྱན་འོད་ཆེམ་མེ་བ་ཇ་ཡུན་ཅམ་གྱི་རིང་བབས་པས་རྟེན་ཅིང་
འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་སྒོ་ཡང་བྱེ། དེ་མ་ཐག་གསེར་ཞལ་མངལ་བྱིན་རྒྱབས་ཁྱེད་ཏེ།
ང་ངོ་ཞེ་མཁྱེན་ལགས་ཁྱེད་པར་ནན་གྱིས་གཟིགས་ཏེ་རབ་བརྟན་ཀྱི་མཆོ་ཡིན་མོད་
གསུངས། ཁྱེད་སུ་ཡིན་ཁྱེད་པར། ལྷ་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཚུལ་གོང་ལྟར་གསུངས། འོ་ན་
འཁྱུངས་ལུལ་གང་ནས་ཡིན་ཁྱེད་པར། འཕྱོང་རྒྱས་པ་ཡིན་གསུང་བ་སོགས་ཐོགས་
མེད་དུ་བཀའ་ལན་སྤྱལ་བས་ཁོང་ནམས་ཀྱང་ཡིད་ཆེས་ཤིང་། རེས་ཤེས་བརྟན་པོ་
འདྲོངས་པས་ཡར་ལེབས་དགོས་པའི་སྟན་མནན།

དེ་ནས་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཐོག་མའི་རབ་བྱུང་ཞེས་པ་མེ་མོ་ཡོས་ལོའི་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་མདོར་མཚོན་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག

ཐ་སྐར་ལྷ་བའི་ཡར་ངོའི་ཆོས་གསུམ་ལ་ལྟན་ཆོས་འཁོར་ནས་གདན་ཁྱའི་སྐར་འཛིན་
བསྐྱེད་ཀྱི། འདི་སྐབས་སུའང་ལྟའི་བྱ་ཉི་མས་རང་གི་བྱིམ་དུ་བྲེས་པའི་འཇའ་ཚོན་སྒྲ་
ལྟའི་གྲར་བྱིམ་ཡང་མགོན་པོ་འདིའི་དབྱིངས་སུ་བསྐྱེད་བས་མཚར་ལ་བརྟེན་ཆགས་
ཤིང་། ཀུན་ཡ་མཚན་པ་བྱུང་སྣང་ངོ་། །ཐེབས་ལམ་དུ་ཞུགས་ནས་སེམས་ལ་ཞེས་པའི་ལ་
ནང་དུ་ཐེབས་དུས། ང་བན་ཟན་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའང་ཡིན་གསུངས། དེ་དགོང་
ཆེབས་བཞོལ་དུས་འོ་མ་བརྒྱལ་ལམ་ཞུས་པར། ཨ་བུ་འོ་བརྒྱལ་བས་འགྲིག་པ་མེད།
ད་དུང་འགྲོ་དགོས་གསུངས། གང་དུ་ཐེབས་ཞུས་པར། བོ་དྭ་ལར་འགྲོ་དགོས་ཡོད་
གསུངས་ཤིང་ཐེབས་པ་ལ་སུན་སྣང་མེད་པར་རིངས་སྐབས་ཁོ་ན་མཛད། ཐེབས་ལམ་
ལ་ཞུགས་པ་ནས་པལ་ཆེར་གནམ་གཤིས་ཀྱང་ལེགས་ཤིང་། འཇའ་སྤྱིན་གྱིས་རྣམ་
པར་བཀྲ་བ་ཡང་མང་དུ་བྱུང་སྣང་ངོ་། །དེ་ནས་ཟླ་ཚང་ཟླ་པ་སློང་ར་དང་། ཞབས་གས་
བསྟན་པ་གཉིས་ལ་མཆོ་རག་གསུམ་མདོ་ཞེས་པར་ཐེབས་དུས་གཉན་ཆེན་ཐང་ལྷ་
ཐེབས་བྱུང་བྱེད་གཉིས་གྱིས་ཨེ་རིག་གསུངས། ཅི་འདྲ་འདུག་ཞུས་པར། གངས་རི་ལ་
གངས་འཆུབ་པ་འདྲ་བ་ཞིག་འདུག་གསུངས། ཡང་སྐབས་ཤིག་རབ་བརྟན་རྒྱ་མཚོ་ལ་
ངའི་སྤང་ཆེན་བསྟན་ཨེ་ཡོད་གསུངས། བྱེད་ལ་སྤང་ཆེན་ངེ་འདྲ་ཞིག་ཡོད་ཞུས་པར།
ང་ལ་སྤང་ཆེན་ཐག་ཆེན་ཞིག་ཡོད། བྱེད་གྱིས་ང་འབོད་ལ་ཡོང་སྐབས་འཁྲིད་མི་ཡོང་
བ་གང་ཡིན་གསུངས། སྤང་ཆེན་ལུས་སྟོབས་ཆེ་ཞིང་། ལམ་ཡང་བགྲོད་དཀའ་བས་
འཁྲིད་མ་ཐུབ་ལགས་ཞུས་པར། ལོ་འདུག་ ལོ་འདུག་གསུངས། དེ་སྐབས་རྒྱལ་ཚབ་
རིན་པོ་ཆེ་ནས་བཀའ་རྒྱ་གནང་བའི་དགོངས་དོན་དུ། ཡང་སྤྱིད་དོགས་གནས་བྱུང་བ་
དེར་ལམ་བར་གྱི་བ་བཅོག་ལ་འདྲེ་མ་བག་གང་ཆེ་དང་། དགེ་སྦྱོར་རྣམ་དག་འགས་རྣམ་
འདྲེ་མས་དང་། ཁོ་བོ་སྤེལ་བ་བཅེགས་པའི་སྟོན་སྐྱེ་ཁྱེས་གསོལ་བའི་ལས་ལ་བརྩོན་
ཞིག་ཅིས་ཐེབས་པ། ཨེ་མ་ཆེ་སྤྱི་མ་ཕྱགས་ཕྱིར་ཡོད་པ་དེས་བྱབས་ཁྱེས་འབུལ་ཅིས་

ཁྱེས་པར། ང་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་བྱབས་ཁྱེས་མི་དགོས། ཁྱོད་ལ་བྱབས་ཁྱེས་དགོས་ན་ངས་སྟེར་
གསུངས་ནས། བྱམ་པ་ཕྱག་ཏུ་བཞེས་ཏེ་ཆང་མའི་མགོ་ཐོག་ཏུ་ཁྱེས་གནང་བའི་སྒྲངས་
ཀ་མཛད། སྒྲུ་ལ་ཞེས་པའི་ཆེར་ཕེབས་དུས་ཀི་དང་། ལྷ་རྒྱལ་བྱས་ན་གནས་རྒྱུ་ཆོས་
སྒྱོད་ཕེབས་ཨེ་ཡོང་གསུངས། ཁོང་ནམས་ནས་གནས་རྒྱུ་ཆོས་སྒྱོད་ཕེབས་ཨེ་ཡོང་ནི་
མི་ཤེས། ཀི་དང་ལྷ་རྒྱལ་དེད་ནམས་ནས་བྱེད་ཁྱེས་པར། འོ་ན་ངས་བྱེད་གསུངས་ནས།
སྟན་ཞིང་འདེབས་པའི་གསུང་གསང་མཐོན་པོས། ཀི་ཀི་ལྷ་རྒྱལ་ལོ་ཞེས་ལན་ཁ་ཡར་
གནང་བས། དེ་མ་ཐག་རྒྱུད་ནག་འཆུབ་མའི་འཁོར་ལོ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཞིག་ལངས་པས་
རེ་ཞིག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྟ་ཁ་བསྐྱར་དགོས་པ་ཞིག་བྱུང་བ་ནི། དུས་དེར་ཀི་ཞེས་པའི་
གསུང་གིས་བསྐྱལ་བ་ཙམ་ཀྱིས་ཆོས་སྒྱོད་ཆེན་པོ་རང་དབང་བྲལ་ཏེ་སྐད་ཅིག་གིས་
གཤེགས་པའི་རྟགས་སུ་མཛོན་ཏེ། གང་གི་འཕྲིན་ལས་སྐྱབ་པ་ལ་ཉིན་མཆན་ཀྱན་ཏུ་
གཡེལ་བ་མེད་པའི་བྱིར་རོ།

ཡང་སྐབས་ཤིག་མདང་རུབ་ང་གཉིད་ཉལ་མི་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་གསུངས། རྒྱ་
ཅི་ལགས་ཁྱེས་པར། མགོན་པོ་དང་། ལྷ་མོ། གནས་རྒྱུད་བཅས་ཕེབས་བྱུང་བས་གསེར་
སྦྱེམས་ཤིག་གཏོང་དགོས་གསུངས་ནས་དེ་མ་ཐག་གསེར་སྦྱེམས་འབྲལ་བར་མཛད།
མགོན་པོ་འདི་དེ་ཙམ་ནས་ཐུགས་རྩལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་ཆབ་མདོ་བེན་པ་དང་དགའ་
ལྷན་ལྷ་བརྒྱུ་མ་དང་། རྣམ་འདེན་བསྟན་པ་མའི་གསེར་སྦྱེམས་དང་། འཁྱུངས་ལྷའི་
མཛོན་རྟོགས་སྐྱབ་འདེན་འཕྲིན་བཅོལ་སོགས་ཐོགས་མེད་དུ་གསུངས། དཔོན་གཡོག་
ནམས་ནས་གསུང་བཀོམས་མང་བའི་སྐབས་ཤིག་ བཀའ་ལས་ཁམས་པ་འདི་ཆོའི་སྐད་
ཆ་ཡག་པོ་གོ་གི་མི་འདུག་གསུངས། བྱིད་ཁམས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཁྱེས་པར། ང་བོད་པ་
ཡིན་གསུང་བ་སོགས་ངོ་མཚར་བའི་གསུང་ཡང་མང་དུ་བྱོན། སྒོལ་མ་བྱེད་ལྷག་ཙམ་
བྱུང་བར་གསུང་བ་དང་། འཕགས་མ་སྒོལ་མ་ལ་ཕྱག་འཆུལ་ལོ་ཞེས་པའང་མང་བར་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་མདོར་མཚོན་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག་

གསུངས། དེ་ནས་རིམ་གྱིས་ཐེབས་པའི་སྒྲག་ཅེའི་མདུན་ཐད་དུ་འབྱོན་སྐབས་འབྲོག་
རི་ཆེན་པོའི་མཐོངས་ལ་སྤྱོད་དཀར་སྒྲག་པོ་ལང་ལོང་དུ་དགྲིགས་པར་པར་འདྲེ་འདབ་
ལྷར་ཡངས་པའི་སྤྱོད་རས་ཀྱིས་ཡུན་རིང་པོར་གཟིགས་ཏེ། རྩེ་སྒྲ་མ་ཐེབས་འདུག་
ཅེས་གསུངས་ནས་སྤྱོད་འདྲེ་མ་ཞིང་། དུག་ཐལ་མོ་སྒྲར་ནས་འདུད་པའི་རྣམ་པ་མཛད་།
སྤྱོད་དུག་སྒྲ་པའི་མར་ངོའི་ཆོས་བརྩའི་ཉིན་དམ་པས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པའི་གནས་
མཚོག་ཞོགས་གྱར་སྤོན་གྱི་ཡང་དགོན་དུ་བྱགས་ཐེབས། གཞུང་ས་ནས་རྒྱ་ཇའི་ཕུད་
གྱི་ཁྱ་བར་འོ་མ་དང་། ལུན་མར་འཇམ་པོས་སྤྱོད་ཏེ་བསྐྱབས་པའི་ཉིན་འབྲེལ་ལས་རྒྱ་
སྒྲིགས་ལུན་མའི་ཁྱ་བར་སྒྲིངས་པ་སྒྲེར་བའི་བརྩུང་བའི་ཕུད་གྱིས་མཚོད་པར་མཛད་
པར། ལྷར་འདྲིས་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་བཟང་པོ་མདོན་དུ་གྱུར་པ་ལ་བདག་གིར་མཛད་ནས་
མཉེས་ཚོར་ཆེན་པོས་བརྩུད་གྱི་དང་མ་སྒྲ་མ་དགོན་མཚོག་ལ་འབུལ་བར་འོས་པ་ཉིད་
དུ་གཟིགས་ནས། དམིགས་བརྩེ་མའི་ཇ་མཚོད་ཀྱང་མཛད་། གངས་ཅན་པ་རྣམས་ལ་
སྒོས་གྱི་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བར་གཟིགས། བར་བར་དུ་སྐྱེ་འབྲེང་གོང་མ་རྣམས་ལ་མཚོད་
པའི་ཚུལ་དུ་སྒྲོས་རིགས་མའི་ཇ་མཚོད་གནང་། ཞབས་གསུམ་གཉིས་ནས་གཟིམ་ཚུང་
འདི་སྦྱིད་པོ་ཞེ་འདུག་ཞུས་པར། འདི་ཡང་སྦྱིད་དེ། དེ་ལས་པོ་ཏ་ལ་སྦྱིད་ཅེས་རང་གི་
གནས་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་མཛད་པ་རྣམས་ལ་སྤྱོད་ཞེན་མེད་པར་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་རྣམ་
རྟོག་དུ་ལོངས་སྤྱོད་པ་ལ་རིངས་པའི་ཚུལ་མཛད་། སྐྱེ་བཅར་མཁན་པོ་དཔལ་ལྷན་བཀྲ་
ཤེས་གསེར་ཞལ་མདོན་དུ་གྱུར་པའི་མཇལ་ཞུར་བཅར། དུག་འཆལ་སྤོན་དུ་འགྲོ་བས་
བྱིན་སྐྱབས་ཞུས། སྤྱོད་རས་ཀྱིས་ཡུན་རིང་དུ་བཅས་ཏེ་མཁན་པོ་བདེ་པོ་ཞེ་བྱུང་ཞེས་
བཀའ་བཟང་པོ་སྐྱལ་བས་སྦྱའི་དབྱིབས་དང་མཛད་པ་ལ་རྩེས་སུ་རང་བའི་དད་པ་ཐོབ།
ཕྱིར་ཕྲོག་དེ་ནས་ཉིད་གྱི་སྐྱེ་འབྲེང་གོང་མ་སལ་གྱི་སྦྱའི་རིམ་གྲོ་བ་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་ཆང་པན་
བདེ་ལེགས་བཤད་སྤིང་པའི་སྤེ་པ་དུག་མཛོད་བཅས་ནས་བསྐྱོན་བཀྲར་ཞབས་ཏོག་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

ཀུས་པར་ཁྱུ་མཐུལ་རྟེན་གསུམ་བཅས་ཕུལ་བར། མཉེས་གཤིན་པའི་བཀའ་ཡང་
མང་དུ་སྟུལ། མཐུལ་རྟེན་གསུམ་གྱི་ཐོག་མ་གོང་དུ་སྐྱེང་མི་འདུག་པས་འདི་ཨིན་
སྟུམ་སྟེ། དེས་ན་རྟེན་གསུམ་མཐུལ་འབུལ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྒོ་མོ་འདིས་དབྱེའོ། །

སྐྱེའི་འཁྲིས་སུ་བྱི་ཆུང་དུ་ཞིག་ཡོད་པར་མགོ་ལ་ཕྱག་བྱེལ་མཛད་དེ་འདི་
འབྲོམ་སྟོན་པའི་བྱི་ཡིན་གསུངས། རྒྱ་མཚན་ཅི་ལགས་ཁྱུས་པར། ངའི་བྱི་ཡིན་པས་
འབྲོམ་སྟོན་པའི་བྱི་ལོས་ཡིན་ཞེས་གསུང་བ་སོགས་ལ་གཞིགས་ན། སྟོན་ཡང་རྒྱལ་བ་
འབྲོམ་གྱིས་རྒྱ་སྐྱེང་དུ་བྱི་མང་པོ་རེ་ཞིག་ཟན་གྱི་སྦྱིན་པས་འཆོ་བར་མཛད་དེ། ཉིན་རེ་
བཞིན་སྐོར་བ་བསྐོར་དུ་བརྟུག་སྟེ་དེ་ཙམ་གྱིས་ཐར་པ་དང་། ཐམས་ཅད་མཐེན་པའི་ས་
བོན་བསྐྱུན་དུ་གཞུག་མ་འོངས་པ་ན་དེ་དག་ཀྱང་ཉིད་གྱི་སྦྱུ་དངོས་གྱི་གདུལ་བྱར་རྒྱར་
ནས་ཆོས་གྱི་སྦྱིན་པས་ལམ་དངོས་ལ་བཀྱི་བ་སོགས་གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་ཐབས་ལ་
མཁས་པས་ན་སྦྱེས་བྱ་འདུལ་བའི་ཁ་ལོ་བསྐྱར་བ་ཞེས་བྱའོ། །

དམ་པ་འདིས་ཀྱང་རང་གི་གོང་མའི་དེ་ལྟ་བུའི་ནམ་ཐར་བཟང་པོ་རྗེས་སུ་
བྲན་ཏེ་སྦྱོང་བར་བཞེད་ནས་སེམས་ཅན་གཞན་ལྟ་ཅི་སྟོས། བྲང་དུ་དུག་གསུམ་གྱི་
ཀྱན་ལྡང་བྲག་པོས་གཙུག་པས། ཕྱི་རུ་དེའི་གཞན་དབང་གིས་ཡིད་དུ་མི་འོང་ཞིང་།
ཉེར་ཡང་མི་རུང་བའི་གདུག་པའི་ལུས་འཆང་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལའང་རྗེས་སུ་བརྩེ་བས།
ངའི་བྱི་ཞེས་ཉེ་ཆོག་གིས་སྟོས་པ་ནི་དམ་པ་ལྷ་ཕྱི་འབྲེལ་བའི་ནམ་ཐར་མད་དུ་བྱུང་བ་
ཞིག་གོ། །རང་ཅག་ནམས་ཀྱི་ལས་བཟང་ངན་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་ཙམ་གྱིས་ལུས་
བརྒྱ་སྟོང་འཕེན་རྒྱས་པས་དེ་དུས་ཀྱི་བྱི་དང་། ད་ལྟའི་བྱི་ཆུང་གཉིས་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་
གཏོགས་མ་གཏོགས་ལས་འབྲས་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་སྤྲ་བས་ཆ་མ་འཆལ་ལོ། །ཡང་སྐབས་ཤིག་
ཐོལ་བྱུང་དུ། གངས་རི་ཆེན་པོ་ཏེ་སེ་ལ། །འཕགས་པ་གནས་བརྟན་ཡན་ལག་འབྱུང་།
ཞེས་མང་དུ་གསུང་སྒྲུང་བར། ཀྱ་རེའི་ཚུལ་དུ་ཡན་ལག་འབྱུང་ལས་མེད་དམ་ཁྱུས་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་ཐེང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་མདོར་མཚོན་དང་པའི་ཡིད་འཕྲོག་
 པར། འཁོར་གཡོག་གཞན་ཡང་ཡོད་ཅེས་གྲགས་གསུངས། བསྟེ་གནས་དེའི་མཚོན་
 གྲུལ་དུ་སྐྱུན་རས་གཟིགས་སེམས་ཉིད་ངལ་བསའི་སྐྱེ་ཞིག་ཡོད་པར་འདི་ངའི་སྐྱེ་རེད་
 ཅེས་གསུངས་པས་དག་པའི་ལྷ་རྣམས་འདུལ་བའི་སྐད་དུ་དེ་དག་དང་འཆམ་པར་ཡིད་
 གྱི་རང་བཞིན་གྱི་གཞོན་ནུའི་སྐྱེ་འཆང་བའི་སྐྱུལ་གཞི་འཕགས་པ་སྐྱུན་རས་གཟིགས་
 དང་། མཚོག་གི་སྐྱུལ་པའི་སྐྱེ་གཉིས་ངོ་མོ་ཐ་མི་དང་དུ་བསྟན་མོད་གྱི། བདག་ཅག་དང་
 སྐལ་བ་མཉམ་པའི་དེད་དུས་གྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་དེ་ལྟ་བུའི་གསང་བ་ཟབ་མོ་བསྟན་
 པའི་སྟོན་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། གཞོན་ནུའི་རྒྱས་རུང་ཟད་གསང་བ་གསལ་བས་ནོངས་
 སོ། །ལྷ་མོའི་བྲིས་ཐང་ཞིག་ཡོད་པར་སྐྱུན་གཟིགས་ཏེ་ཆིབས་དེའུའི་བྱ་སྟེང་དུ་མིག་
 འདུག་ཅེས་དང་། དུས་བཞི་ལྷ་མོ་ཡང་འདི་དང་འདྲོ་ཞེས་བྲག་མཚུབ་གྱིས་བརྗོད་
 པ་གནད་ངོ་། །

(༡༡ བ་༡། ༡༢ འ་༦) མོད་མཚོད་ཁང་རྟེན་གཙོ་སྒྲ་མ་ཁང་གི་སྐྱེ་བཞུན་བྱིན་
 ཅན་དང་། རྟ་མགིན་གྱི་སྐྱེ་བཅས་གཟིགས་པ་ན་སོ་སོར་འདི་ང་ཡིན་གསུང་བ་སོགས་
 མང་དུ་སྒྲུང་བ་ལ། འགའ་ཞིག་འདི་སྟམ་དུ་དོགས་ཏེ། སྐྱེ་གཟིགས་ཚད་གང་ཡིན་ང་
 ཡིན་གསུང་བ་དེ་ལྟར་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་
 འཇུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། མོད་དུ་ང་ཡིན་གསུང་བ་རྣམས་ནི། འགའ་ཞིག་སྐྱུན་
 རས་གཟིགས་དངོས་དང་། ལ་ལ་སྒྲ་མའི་རྣམ་པ་དང་། ཡི་དམ་གྱི་རྣམ་པར་བསྟན་པའི་
 རྟ་མགིན་སོགས་ནི་སྐྱུན་རས་གཟིགས་གྱི་སྐྱུལ་པར་གྲགས་པས་སྐྱོན་མེད་ལ། སངས་
 རྒྱས་ཐམས་ཅད་ང་ཡིན་གསུངས་ན་ཡང་སྐྱོན་མེད་དེ། དོན་ལ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་
 ཐུགས་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གནས་སོ། །

ཡང་ཉིན་གཅིག་སྟོ་དར་ལ་བདེ་མཚོག་ཐོན་གསུངས་པར། ཁོང་སེམས་
 ཡངས་ཏེ་རང་ཉིད་སྐད་ཅིག་གིས་ཞེ་སྒྲ་རྩོད་རྩོད་སྐྱེ་མདོག་སྟོན་པོ་ཞེས་བཏོན་པར། ཨོ་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཚོ།

ཨོ་གསུངས། འོ་ར་བ་ཤེས་ནས་རང་ཉིད་སྐད་ཅིག་གིས་ཏེ་རུ་ཀུ་སྒོན་པོ་ཞེས་བཏོན་
པས་འོ་དེ་རེད་གསུང་བ་དང་། ཡང་གཏོར་མ་འཆོས་གསུང་བར། གང་གི་གཏོར་མ་བཟོ་
ཞུས་པར། ཡི་དམ་གྱི་གཏོར་མ་འཆོས་གསུངས། འཛིགས་བྱེད་གྱི་གཏོར་མ་གཤོགས་
པ་ཅན་ཞིག་བཅོས་པར། དེ་མ་རེད་ངའི་ཡི་དམ་བདེ་མཆོག་ཡིན་པས་དེའི་གཏོར་མ་
འཆོས་གསུངས་པ་འདི་ལ་དཔགས་ན་རྒྱལ་མཆོག་བསྐལ་བཟང་ཀྱི་མཚོའི་ཡི་དམ་གྱི་
གཙུག་པོ་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་ཡིན་པས་དེའི་རྒྱལ་གསལ་བར་མཛད་སྤང་ངོ་། །

རྒྱུ་མཚན་པ་འགའ་ཞིག་འདི་སྟུང་དུ་སེམས་ཏེ། རྒྱུ་བས་མགོན་དམ་པ་འདིས་
དགེ་འདུན་གྲུབ་པ་དང་། རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པ་དང་བདུན་པའི་སྐྱ་སྐྱེ་བླ་མ་གསལ་ཆེ་བར་
མཛད་པར། གོང་མའི་སྐྱ་འཕྲེང་གཞན་ནམས་ཀྱི་སྐྱའི་སྐྱེ་བ་ཡིན་པ་སེལ་ལོ་སྟུང་ན།
མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་དབང་འཇམ་དཔལ་ཀྱི་མཚོ་དང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་མཚོ། ཡོན་
ཏན་ཀྱི་མཚོ་སོགས་སྐྱ་ཕྲེང་འགའ་ཞིག་ནས་མཁས་ཚུལ་ཆེན་པོའི་མཛད་པ་མ་བསྟན་
པས་སྐྱེངས་པའི་རྒྱལ་ལམ། གཞན་དུ་ན་སྐྱའི་སྐྱེ་བ་འདི་ལ་གོང་དུ་ཞུས་གྱིས་བཞེས་
པའི་རྒྱལ་བ་དེ་དག་དང་མཁས་ཚུལ་འབྲ་བར་བཞེས་པའི་རྟགས་སུ་གསལ། ཡང་
བར་བར་དུ་སྐྱ་ཅེད་ཀྱི་ནམ་པས་མཐུལ་རྒྱས་པ་གངས་གསོག་བྱེད་དུ་གཞུག་པ་དང་།
བདེ་གསང་འཛིགས་གསུམ་གྱི་སྟོང་པོ་ཡང་ཡང་ཐོལ་བྱུང་དུ་གསུང་བ་དང་། མཇུག་
དམངས་ལྷ་བརྒྱུག་བརྒྱུ་ཅམ་བྱུང་ཡང་སྐྱ་ངལ་གཏན་ནས་མི་བཞེས་པར་མཛད་
པ་ངོ་མཚར་ཅན་འགའ་ཞིག་ཐོལ་བྱུང་དུ་མཛད་པ་དང་། མི་མང་གི་འཆང་ཁ་བྱུང་
དུས་ཞབས་གས་ནམས་ནས་བཅོག་རྒྱུ་དང་བྱས་པ་ན། སྟོང་རྩེས་མི་བཟོད་པའི་རྒྱལ་གྱིས་
མ་རྒྱུངས་ཤིག་ཅེས་བཀའ་གནང་སྟེ་དེ་དག་གི་འདོད་པ་གང་འདོད་དུ་འཛོལ་བ་དང་།
གཞན་ཡང་ཞོགས་གུར་སྒོན་ནས་བཟུང་། གུང་ཐང་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་བཞུགས་རིང་
རྒྱ་བོད་གཙུག་པོ་སྐྱ་སྐྱེ་ཆོས་སྟེ་ཆེ་ཆུང་གི་མཁན་སྐྱ་སྐྱེ་གཉེར། གཞུང་གི་སྐྱ་འཁོར་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོའི་ནམ་ཐར་མདོར་མཆོན་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག
 ལས་བྱེད་སོགས་མཛལ་མི་ཆང་མར་སོ་སོའི་གོ་བབས་དང་། ལྷགས་སྒོལ་མ་འཆོལ་
 བར་མཆམས་འདྲིའི་བཀའ་ཐོགས་མེད་དུ་སྦྱལ་ཞིང་། སུད་ཀྱིས་དགོན་མཆོག་མཆོད་
 པ་དང་། རྒྱ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་གྱི་རིགས་རྣམས་བཀྲར་ཉི་ཆེན་པོས་ཕྱག་དུ་བཞེས་ཏེ་
 ཀུས་འདུད་ཀྱིས་དབུ་ལ་གཏུག་པ་དང་། ༡་མ་རུ་དང་། ཇིལ་བུ་འབུལ་མི་བྱུང་སྐབས་
 ཕྱག་གཡས་གཡོན་མ་ཞོར་བར་དགྲོལ་བ་གནང་བ་སོགས་སྲུང་ཁྱེད་བསྐྱབས་པ་ལྟ་ཞོག
 བར་འཁྱོན་ཙམ་ཁྱེད་ཀྱི་དགོས་པར་རང་གི་རང་གིས་མཁྱེན་པར་སྤང་བ་སོགས་ནི་རྒྱ་
 ཐེང་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་བདག་གིར་བཞེས་པ་ཞིག་གོ། །

༡༽ ཆལ་གྲང་ཐང་དུ་བཞུགས་མལ་གྱིས་གཞུང་ནས་རྒྱལ་ཆབ་དང་མི་དྲག ཡཔཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་
 མཁྱེན་པ་སོགས་མཛལ་དུ་ཐེབས། རྒྱ་གོང་མའི་ཡང་སྤྱིད་ངོས་འདྲིན་གཏན་འཁེལ་གྱིས་དགོ་བསྟེན་
 གྱི་སྒྲོམ་པ་བཞེས་གནང་གིས་བྱིས་པའི་ཆ་ལྷགས་སྤངས་པར་དགྱེས་ཚུལ་མཛད།

དེ་ལྟར་ཡ་རྒྱལ་མགོན་དམ་པ་འདི་ཕྱིར་ལྟས་དང་རྟེན་འབྲེལ། ཉགས་གཞི་
 གང་གི་ཐད་ནས་ཁྱེད་ཡིད་བཞིན་གྱི་ཞོར་བུ་དགོས་འདོད་ཀྱན་འབྱུང་བའི་དཔལ་དུ་
 སྒྱབ་པ་དང་། རང་ནས་ཁྱེད་ཡིད་བཞིན་གྱི་ཞོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོན་ཏན་གྱི་ངོས་ནས་
 སྲུང་ཁྱེད་འགོག་དུ་མེད་པར་རང་འོད་ཀྱིས་ཞོར་བུར་གསལ་བ་ནི། འཁྱུངས་ཙམ་
 ཉིད་ནས་རྩ་ཞོ་མི་བཞེས་པ་སོགས་བྱིས་པ་ཐ་མལ་པའི་སྦྱོད་ཚུལ་ལས་རྒྱང་རིང་དུ་
 བསྐྱེདས་པ། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་སྤངས་ཤིང་། དམ་པས་བསྐྱེདས་པའི་ལས་
 ལ་འརྱུག་པ། རྒྱས་ཕྱག་འཆལ་བའི་རྣམ་པ་དང་། གསུང་གིས་གཞུངས་སྐྱགས་དང་།
 སངས་རྒྱལ་བྱུང་སེམས་ཀྱི་བསྟོད་བསྐྱེདས་ཟབ་མོ་སྦྱོག་པ་ལ་བརྩོན་པ། ཐུགས་དག་
 པའི་སྤང་བ་འབའ་ཞིག་ལ་འབྱམས་ལྷན་པས་ལྟ་དང་སླ་མའི་གཟིགས་སྤང་མང་དུ་
 བྱུང་བ་སོགས་ཕྱི་ནང་གི་ཉགས་སུན་སུམ་ཆོགས་པས་ཡང་སྤྱིད་མཆོག་གི་སྤུལ་སྤྱར་
 ཆོད་མེད་དུ་སྒྱབ་ཟིན་ནའང་། བོད་གངས་ཅན་གྱི་མི་པལ་མོ་ཆེ་ནི་དོན་ཡིན་པ་ལ་

འཇུག་པ་ན་མགོ་མཐེགས་ཤིང་མགྲ་དཀའ་བ། དོན་མིན་པར་འཇུག་པ་ལ་དབང་པོ་
རྒྱལ་པོའི་འཇུག་པས་ཞུགས་པ། བྱོན་ལྷང་རབ་རིབ་ཀྱི་སྒྲིན་གྱིས་མིག་ལྗངས་པ་དག་
གི་ལིང་ཏྲོག་བསལ་བའི་ཕྱིར། ལྷ་བ་བརྩ་པའི་ཆོས་འགོར་གཟིམ་ཆུང་ཉི་འོད་འབྱེལ་
བར་མཐུན་རྩིས་སོགས་རྒྱས་པར་བསྟར་ཏེ་ཆོས་སྦྱོང་ཆེན་པོ་སྦྱན་ངངས། སྦྱབས་
མགོན་རྒྱལ་ཆབ་རིན་པོ་ཆེས་གཙོ་མཛད། བཀའི་དགྲུང་སྒོན་ནམ་པ། གསོལ་གཟིམ་
མཆོད་གསུམ། བྱང་ཡིག་ནམ་པ་བཞི་སོགས་ཅེ་ཤོད་ཀྱི་ལས་ཆན་པ་ཐམས་ཅད་ནས་
མགྲིན་གཅིག་ཏུ་ཡསྦྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་ཡང་སྲིད་མཆོག་གི་སྦྱུལ་པའི་སྦྱོར་དགས་
གནས་བྱུང་བ་འདི་ནམས་ལས་གང་ཞིག་ཡིན་ཀྱི་གསལ་ཆའི་བཀའ་ལླང་ནན་ཆགས་
ཞུ་བ་གནང་བར། བསྟན་སྲུང་དག་ལྟའི་རྒྱལ་པོ་ཉིད་སྤར་དང་མི་འདྲ་བའི་ནམ་འགྱུར་
དང་། སྦྱ་ཟིལ་ཆེ་བའི་ངང་ལས་རྩི་རྩེའི་བཀའ་ལླང་ཐེབས་པ་ནི་འདི་སྐད་ཅེས། མ་ཡི་
དོན་གྲུབ་སྒོལ་མའི་པང་དུ་འོར་བུའི་འོད་ཟེར་སྒྲིན་ཞེས་གསལ་བར་ཐེབས།

ཡང་བསྟར་གནས་ཆུང་བྱང་ཡིག་ནས། ད་ལམ་དོན་འདི་ཙམ་བཞིན་ཏུ་ཆེ་
བས་བརྟན་བརྟན་ཞིག་སྦྱགས་རྩིས་གཟིགས་ཞེས་ཞུས་པར། སྦྱགས་གསལ་མེ་ལོང་ལ་
མཐེབ་ཀྱང་རྟེན་པ་དང་། བེ་ཏར་རྩི་རྩེའི་ཆོག་ལ་འགྱུར་བ་མེད། ཅས་རྩི་རྩེའི་བཀའ་
སྤར་ཡང་གསང་མཐོན་པོས་བསྐྱགས་པས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཡིད་ཆོས་བརྟན་པོ་རྟེན་
པར་མ་ཟད། ཡཔཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ལྷ་མཆོད་སྐབས་ཆངས་པ་ཆེན་པོར་ཞུས་
པའི་བཀའ་ལླང་ལས་ཀྱང་། ཡུལ་དང་། མི་འགྱུངས་པར་ངོས་འཛིན་ཐུབ་པ་དང་། ལྷ་
གོང་མའི་རྒྱལ་པོས་ལླང་བསྟན་ཡོང་བ་སོགས་ཀྱི་རྩི་རྩེའི་བཀའ་ལླང་བཙན་མོད་ཀྱི།
འོན་ཀྱང་ད་དུང་བསྐྱེད་བཅད་བཟར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ་ལེགས་པར་བརྟག་པའི་
ཕྱིར། ཏོར་ལྷ་བརྩ་གཅིག་པའི་ཆོས་ཉི་ཤུའི་ཉིན་གཟའ་སྐར་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ལ་
གྲང་ཐང་དུ་ཡཔཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཐུན་གཟིགས་ཆེན་པོ་དང་། རྒྱལ་ཆབ་ནོ་མིན་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོའི་ནམ་ཐར་མདོར་མཆོན་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག

ཉན་ས་མ་ཏི་པཱི་(ཀུན་བདེ་སྤིང་)རིན་པོ་ཆེ། བོད་བཞུགས་ཨི་བན་ནམ་གཉིས། དེད་
དེ་མོ་བ། ར་སྤྱིང་ཁྱི་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ། བཤད་སྐྱབ་སྤིང་སྐྱལ་པའི་སྐྱ། ཆེ་མཆོག་སྤིང་གི་
སྐྱལ་པའི་སྐྱ་སོགས་ཏོ་ཐོག་ཐུ་ཆེ་བྲག་ནམས་དང་། བཀའ་ལྟོན། མདའ་དཔོན། རྩང་
ཡིག་ནམ་པ་སོགས་ཆང་འདྲིམ་གྱི་ཐོག་ངོས་འདྲིན་བཟླ་དབྱང་ཁྱ་སྐབས་སྤྱིང་གི་
གཟིམ་རྒྱུད་ནས་ཤོད་ཆོམས་ཆེན་དུ་སྐྱབ་བྲངས་པར། ཐེབས་ཁར་བསྟན་པ་ཡུན་རིང་
འབར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བསྟན་པ་རྒྱས་པའི་ཐུགས་སྦྱོན་མཛད།

དེ་ནས་གོང་གསལ་སྐྱ་དཔོན་འཁོར་བཅས་ཀྱི་ཁྲོམ་ཆོགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་
དབུས་སུ་ཡ་རྒྱལ་མགོན་དམ་པ་འདི་རི་དྲགས་སལ་པའི་ཁྲོད་དུ་གདོང་ལུང་དབང་པོ་
ལྷགས་པ་བཞེན་དུ་གང་ལ་ཡང་བག་ཆ་བ་མེད་པར་དལ་གྱིས་མཛེས་པར་གཤེགས་ཏེ།
སྐྱ་བརྗེད་བག་དང་ལྷན་ཞིང་། ཞལ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལས་འཇུམ་མདངས་ཀྱི་འོད་ཟེར་
རབ་ཏུ་འཕྲོ་བ་དང་བཅས། པཌ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ། རྒྱལ་ཆབ་རིན་པོ་ཆེ། ཨི་
བན་ནམ་གཉིས་བཅས་ལ་ཁ་བཏགས་རེ་དང་མཆོམས་འདྲི་གནང་སྟེ་སྟན་ལ་བཞུགས་
སུ་གསོལ། ཆང་མས་གསོལ་ངའི་ཡོལ་གོ་ཕྱག་ཏུ་བཞེས་པ་དང་། དམིགས་བརྗེ་མའི་
ང་མཆོད་གསུང་སྟན་པོས་དབུ་སྐྱལ་མཛད། གསོལ་ང་གྲུབ་པ་དང་བསྟན་ཡུའི་ཨི་བན་
ནས་ཕྱན་ལ་སྐྱོ་བྱུང་དུ་ངོས་འདྲིན་གྱི་ཡོ་བྱད་ནམས་ཁྲོད་གྱིས་སྟོབ་ཅེས་བཀའ་གནང་
བར། རྒྱལ་འདི་ནི་སེམས་ཅན་གྱིས་སངས་རྒྱས་ལ་ཆོད་བགམ་པ་ལྟར་དུ་འདུག་པས།
ཤིན་ཏུ་བསྐྱེདས་པ་ཆེ་བ་དང་ཡང་བ་བྱུང་བྱུང་། ཨི་བན་གྱི་ཆོག་ལས་སྒྲིག་མ་རུས་
པས་རིམ་བཞེན་སྐལ་བ་ནི་དང་པོར་ཡ་རྒྱལ་བ་སྐྱེས་ཐེང་གོང་མ་ནམས་ཀྱི་ཐུགས་དམ་
རྟེན་གས་མཉམ་མེད་རྩི་པོ་ཆེན་པོའི་འབྲལ་སྤང་དུ་གྲགས་པའི་སྒྲོལ་སྐྱ་ལུང་བསྟན་
མ་དང་། རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྤང་བརྟན་བཤམ་ཤིས་རྩི་ཁ་མ། ཕྱག་དེལ། ཕྱག་
ཁམ། སྐྱ་བེར་ནམས་དངོས་བཏགས་གཉིས་རེ་ཕྱག་ཏུ་སྐལ་བར། དང་པོར་སྒྲོལ་མའི་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

སྒྲིང་བརྟན་དེའི་ན་བཟའ་བསལ་ཏེ་ཞིབ་ཏུ་གཟིགས་ནས་འདི་ངའི་ཡིན། ལུང་བསྟན་
སྒོལ་མ་ཞེས་བྱ་བ་དོ་བོ་ཐེའི་ཐུགས་དམ་རྟེན་རེད་ཅེས་གསལ་བར་ངོས་འཛིན་མཛད།
ཕྱག་ཏུ་ཕྱག་རྒྱུ་ལྟེ་མ་གཉིས་ཕྱག་གཡས་གཡོན་མ་ནོར་བར་བཞེས་ཏེ་ལེགས་པར་
དཀྲོལ་བར་གནང་། གཞན་ཡང་སྐྱེད་ཉར་སྐྱེད་ངོ་མ་གང་ཡིན་ལ་འདི་ངའི་ཡིན་
ཞེས་གཅིག་ཀྱང་མ་འཁྲལ་པར་ངོས་འཛིན་མཛད། དཔུང་ནས་ང་ངོ་མེད་མཁྱེན་ཞུས་པར།
དེ་མོ་དེ་མོ་གསུངས། ཨི་བན་གཉིས་ནས་ཀྱང་ངོ་མེད་མཁྱེན་ཞུས་པར། མཁྱེན་གསུངས།
སུ་རེད་ཞུས་པར་ཨི་བན་རེད་གསུངས་པས་དེར་འདུས་སྐྱེ་བོ་ཆང་མས་ཡིད་ཆེས་ངེས་
པ་བརྟན་པོ་རྟེན་པས་དད་འདུན་ལྷགས་དྲག་ཚོལ་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་ཞིག་བྱུང་ངོ་།

(༡༥ བ་༦། ༡༡ འ་༤) དེ་ནས་འདི་སྐབས་སུ་ཨི་བན་རྣམ་གཉིས་ནས་གོང་
མ་ཆེན་པོར་སྐྱེ་རྟེན་དང་ཉར་སྐྱེད་སོགས་ལ་ངོས་འཛིན་ལེགས་ཚུལ་དང་། མཛད་
སྐྱེད་སོགས་གང་གི་སྒོ་ནས་གཞན་འགྲན་མེད་པ་ཡོད་ཚུལ་གྱི་གལ་ཅེ་ཆེས་ཉི་ཤུ་དྲུག་
གི་ཉིན་སྤྲོད་པོ་ཆང་འདྲོམ་ཐོག་དཀྱིལ་འཁོར་སྤྲིངས་ནས་སུལ། དེ་ནས་སྐྱེ་བ་བཅུ་
གཉིས་པའི་ཆེས་ཉི་ཤུ་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་འང་དྲག་འབྲིང་དཀྱུས་གསུམ་ལ་མཛལ་ཁ་
ཡང་གང་ལ་གང་འཆམ་པ་དང་། སྐྱེ་བོའི་འདུ་འགོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡང་གང་འཆམ་
ཞིག་མཛད། ཆེས་ཉར་གསུམ་ནས་ཉར་བརྟུན་ཀྱི་བར་ལ་སྐྱེ་རུང་ཟད་ཉོག་ཚུལ་བཞེས་
པ་ལ་དེའི་བར་མཛལ་ཁ་ཡང་བཀག། དགུ་དང་གནམ་གང་ལ་གསལ་དྲངས་ཀྱི་ཚུལ་
བཞེས།

རྣམ་བུང་ཞེས་པ་ས་པོ་འབྲུག་ལོའི་སྐྱ་བ་དང་པོའི་ཆེས་གཅིག་ལ་སྤྱོད་
གཟིམ་ཚུང་སྐྱག་ཏུ་སྤྲིང་སྐྱལ་པའི་སྐྱ་ནས་དགུང་གསར་གྱི་རྟེན་འབྱུང་དང་འབྲེལ་
བར་དཀར་སྤྲོའི་ཐོག་མཛལ་དར་སུལ་ཞིང་། ཞབས་གས་ནང་འཁོར་ཆང་མས་ཀྱང་
མཛལ་དར་སུལ་ཞིང་བྱིན་སྐབས་ཞུས། ཉི་མ་ཆེ་ཤར་ལ་བཞུགས་ཁྱི་ཆེ་བར་མངའ་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་མེད་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་མདོར་མཚོན་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག

གསོལ་ཐོག་གཞུང་ས་ནས་གསོལ་གྲོ་དང་། གསོལ་ང། བཞེས་འབྲས། དཀར་སྒོ་སྐམས་
མཐོ་བ་བཤམས་པའི་ཐོག་བཀའ་བྱང་ཕུན་ཚོགས་ཁང་གསར་སོགས་ནས་མངལ་
རྟེན་ཕུལ། རྣམ་རྒྱལ་གྲུ་ཚང་ནས་ཀྱང་ཆོས་གཏོར་དང་། ལོ་གསར་གྱི་དཀར་སྒོ་བཏེག་
ཆོས་གཉིས་ལ་གཞུང་ནས་རྒྱལ་པོ་ལོ་གསར་གྱི་དཀར་སྒོ་དང་འབྲེལ་བར་སྐྱ་སྒྲེར་ནས་
མངལ་དར། རྒྱུ་འབྲས་སྒྲ་ཚོགས་དང་། ཞབས་པད་བཤད་སྒྲ་ནས་མཐུལ་དང་། རྟེན་
གསུམ་བཅས་ཕུལ་ཞིང་བྱིན་རྒྱབས་ཁྱེས། དགུས་པའི་བཀའི་འཆམས་འདྲི་ཡང་སྐྱི་
བོར་སྐྱུལ།

(༡༧ ཉ་༡། ༡༧ འ་༡༡) ཆོས་བཅོ་ལྔ་ལ་སྐུས་ཀྱང་སྐུལ་བ་སོགས་མེད་པར་རྣམ་
རྒྱལ་མའི་གཞུངས་ཐུང་གང་མང་ཞིག་འདོན་པ་གནང་། དེ་ནས་དགོང་མོ་སྒོ་བྱུར་ཞིག་
ལ་རྩ་ལོ་རྩ་བ་དང་། གཉན་ལོ་གཉིས་ལ་དྲེད་ཅེས་ཡང་ཡང་གསུངས་ནས། ཡབ་གཉན་
ལོ་རྩ་བ་གང་ན་བཞུགས་ཡོད་ཅེས་གསུང་བར། ང་ལ་རྒྱུས་མེད། གང་ན་བཞུགས་ཞེས་
ཁྱེས་པར། ལོ་ན་གཉན་མགོན་ཕྱག་ཏུ་བཞུགས་ཡོད་པ་ཡིན་འགོ་ཞེས་ཟོལ་མཛད། ཡང་
སྐབས་ཤིག་ཞོགས་པ་སྐྱེ་བཞེངས་མ་གནང་བའི་གོང་ཞིག་འདིགས་བྱེད་གྱི་རྩི་རྩི་
སྐགས་གསུང་བ་དང་། ཕྱག་གིས་ནང་མཚོད་གཏོར་བའི་སྐངས་ཀ་མཛད་པ་དང་། རྟེན་
གུང་གསོལ་ཆོགས་གྱི་སྐབས་བདེ་མཚོག་གི་སྤྱིང་པོ་གསུང་བཞིན་ཏེ་རུ་ཀའི་བཞུགས་
སྐངས་འདི་འདྲ་ཞེས་གཡས་བསྐྱམ་གཡོན་བརྒྱང་ཞིག་ཀྱང་མཛད། ཨ་རོང་ཆ་དཀར་
པའི་དགེ་སློང་ཞིག་ནས་མེད་སྐྱེ་སྤུ་རུང་མ་ཞིག་ཕུལ་བར་ཤིན་ཏུ་དགུས་པའི་ཚུལ་
གྱིས་ངའི་མེད་སྐྱེ་ཞེས་ཡང་ཡང་གསུངས་ཤིང་། སྐྱེ་མཐུན་ཏུ་མཚོད་འབུལ་མཛད་དེ་
མེ་སྐྱེ་མ་ལ་མི་བྱེད་པའི་དད་པའི་རྣམ་འགྱུར་དང་བཅས་དམིགས་བརྩེ་མ་ཁོ་ན་འདོན་
པ་གནང་། ཡང་སྤྱིང་སྐུལ་པའི་སྐྱེ་ལ། སྐྱེ་མ་ཕྱག་ཐུབ་པའི་བསྟོད་པ་ཞིག་ཐོན་དང་
གསུངས། ཐབས་མཁས་ཐུགས་མེ་མ་དང་། ཐུབ་རྣམས་སྤངས་རྟོགས་མ་གཉིས་བཏོན་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

པར། དང་པོ་ངའི་སེམས་ལ་ངེས་འདུག་གསུངས། དགོང་མོ་གསང་འདུས་ཀྱི་སྒྲིང་པོ་
ཆར་གཅིག་གསུངས་ནས། འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་བཞུགས་སྐངས་འདི་འདྲ་ཡིན་ཞེས་གི་
ཐོད་འཛིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལས་སྤྲུགས་མང་ཙམ་གསུངས། ཆོས་བཙེ་བརྒྱད་ཀྱི་ཞོགས་
པ་རྒྱ་ནག་གོང་མ་ཆེན་པོས་ང་ལ་བཀའ་བཟང་པོ་ཐེབས་པ་ཡོད། གནས་རྒྱུང་དང་།
དཔལ་ལྷ་གཉིས་ལ་གསེར་སྦྱེམས་ཤིག་འབུལ་དགོས་ཞེས། སུད་མོར་ཕྱག་ཏུ་བཞེས་ཏེ་
འབུལ་བར་མཛད།

ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་ཉིན་གོང་དུ་ཡང་སྲིད་ཀྱི་ངོས་འཛིན་ལེགས་ཚུལ་གྱི་གྲལ་
ཅོ་སྤུལ་བའི་བཀའ་ལན་དུ། ལྷན་ཆོས་འཁོར་ཐུ་སི་བསྟན་འཛིན་ཆོས་སྦྱོང་གི་བྱ་དེས།
རྒྱ་ལའི་སླ་མ་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་སོགས་ཀྱི་སྦྱེ་བ་དྲན་གསལ་ཆེ་ཞིང་། རྒྱུང་དུ་ནས་ངག་
འདོན་ཤེས་པ། སྦྱ་ཉེན་ཉེར་སྦྱད་སོགས་མ་ནོར་བར་ངོས་འཛིན་བྱེད་པས་མཆོན་གང་
ས་ནས་ཐེ་ཆོམ་མི་དགོས་པས། གོང་མ་ཡབ་རྗེ་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱ་དུས་ལྷ་བུ་ཡིན་
ནའང་། འདི་འདྲའི་ཐད་ལ་བཀྱར་བཅོས་བདག་སྦྱེན་གནང་ངེས་བཅས། གསེར་བུ་མ་
དཀྱུག་མ་དགོས་པར། འདི་ཉིད་རང་རྒྱ་ལའི་སླ་མའི་ཡང་སྲིད་དུ་ཐག་བཅད་པ་ཡིན་
ཞིང་། ཐོག་མའི་སྤྱི་ཡེར་གནང་ཉེན་ལ་བཏགས། ཆོ་དཔག་མེད་ཀྱི་སྦྱ་བརྟན། རིན་པོ་
ཆའི་ཐོང་བ། རྩི་ལ་བཅས་བཀའ་ཡིས་མངགས་པའི་ཅང་རྒྱན་ཐེ་ཆེན་གདོང་རྒྱར་
མཁྱོགས་ཀྱི་གནང་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་པའི་བཀའ་དང་། དབུའི་གཙུག་སྤྱད་བཞེས་རྒྱའི་སྒོར་
ཀྱི་སྟན་གསན་འབུལ་བར་ཞབས་པད་ཁྲི་སྒྲོན། མཁན་པོ་དཔལ་ལྷན། བཀྲས་ལྷན་ངོ་
སག་སླ་མ་བཅས་ཐེབས་པར་མཛལ་ཕྱག་སྦྱེལ། གཙུག་སྤྱད་བཞེས་རྒྱའི་སྟན་གསན་
སྤུལ་བར། ཐུགས་དགྱེས་ཉམས་ཀྱི་ནམ་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་མཛད། ཉེན་གྲལ་དུ་བརྒྱ་
གཅིག་ཞལ་གྱི་སྦྱ་ཞིག་ཡོད་པར་གཟིགས་ནས། འདི་ལ་ཡག་པོ་གིས། ཨ་བུའི་སྦྱ་ཡིན་
གསུངས། ཡང་ཕྱག་གཉིས་མཉམ་བཞག་གི་ཕྱག་རྒྱ་མཛད། སྦྱན་ནམ་མཁར་གཟིགས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོའི་ནམ་ཐར་མདོར་མཆོན་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག

ཏེ་ཡ་རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་བཞུགས་སྐྱབས་ཨེ་འདྲ་ཡིན་གསུང་བ་དང་། ཡང་ཕྱག་གཡས་ནམ་མཁར་འཕྱར་ནས་ཇེ་བཅུན་འཇམ་དབྱངས་བཞུགས་ཚུལ་འདི་འདྲ་ཡིན་ཞེས་བཀའ་ཡང་ཕེབས།

(༡༥ ཉ་ཉ། ༡༥ བ་༥) ཡང་སྐུ་བྱང་དུ་ཕྱགས་ཕྱི་ཐམས་ཅད་འཁོད་ནས་གསོལ་ངའི་སྐབས། སློབ་བཟང་དར་རྒྱས་ནས་ཡ་རྒྱལ་མགོན་འཇམ་དཔལ་ཀྱི་མཆོའི་སྐུ་བརྟན་ཞིག་ལ་ཕྱག་ནས་བྱུས་པར། དགེས་ཉམས་ཆེན་པོས་སྐུ་པང་དུ་བཞེས། ཞལ་ངོ་ནས་འདི་ཅི་རེད་བྱུས་པར་སླ་མའི་སྐུ་རེད་གསུངས། སླ་མ་སུའི་སྐུ་ཡིན་ཨེ་མཆེན་བྱུས་པར། ང་རང་གི་སྐུ་རེད་རང་གིས་ལོས་ཤེས་གསུངས། ཡ་རྒྱལ་དབང་དགེ་འདུན་གྲུབ་དང་། ཡ་རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་ཀྱི་མཆོའི་འདྲ་སྐུ་གཉིས་ལའང་འདི་འདིའོ་ཞེས་མ་འཁྱུལ་པར་གསལ་བར་ངོས་འཛིན་མཛད།

སླ་བ་གཉིས་པའི་ཆེས་གསུམ་གྱི་ཉིན་གོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོ་ནས་སྡོན་དུ་གྲལ་ཅའི་ཐོག་བཀའ་བཟང་པོ་ཕེབས་པ་བཞིན་བཀའ་བསྩུར་བར། རྒྱལ་ཆ་བ་ནོ་མིན་ཏན་རིན་པོ་ཆེས་དབྱུས་གཞུང་སའི་མི་དྲག་རྣམས་དང་། བཀས་མངགས་པའི་བོད་བཞུགས་ཨི་བན་རྣམ་གཉིས་དཔོན་འཁོར་དང་བཅས་པ་ཕེབས། དེ་སྐབས་དམ་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཐེང་ལྷ་ཕྱིས་ཇེས་སུ་བབྱང་ཞིང་། ཕྱིན་སྐབས་བྱགས་པ་གསོལ་དཔོན་ཆེན་པོ་དཔལ་འབྱོར་རྒྱལ་མཆོན་ནས་མཛོད་བཏགས་དེ་མེད་ཅེར་སོན་གྱི་མཇལ་དར། གསང་བདེ་འདིགས་གསུམ་གྱི་སྐུ་བརྟན་ལི་མ་སྒྲོས་གཙང་ན་བཟའ་དང་བཅས་པ་ཕུལ་བར་ཡི་དམ་འདི་དང་འདིའོ་ཞེས་ངོས་བབྱང་མཛད། ཕྱག་ཕྱིན་སྦྱལ་ཏེ་མཁན་པོ་བདེ་པོ་ཨེ་བྱུང་ཞེས་བཀའི་དབྱགས་དབྱང་སྦྱལ། རྒྱལ་ཆ་བ་རིན་པོ་ཆེ་དང་གསེར་ཞལ་ལྷན་རྒྱས་མཛད། སྐུའི་འཆམས་འདི་བསྐྱབས། ལྷན་རྒྱས་དཔོན་འཁོར་དང་བཅས་པ་ཤོད་ཆོམས་ཆེན་དུ་ཕྱགས་བཏེག་བཞུགས་ཁྲི་ཆེན་མའི་མདུན་གྱང་སྤེར་དུ་གོས་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

ཁའི་ཐོག་སྟན་དམར་བཏིང་བའི་སྟེང་མཆོག་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་སྐུན་བྱངས། ཞལ་ཤར་
དུ་བྱོགས། ཨི་བན་རྣམ་གཉིས་སོགས་ཀྱི་བོད་ཆང་མ་སྟེངས་ནས། མཆོག་སྐུལ་རིན་པོ་
ཆེ་ལ་ཨི་བན་རྣམ་གཉིས་ནས་སྟན་འབུལ་དུ། གོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོ་ནས་བྱིད་རང་
རྒྱ་ལའི་སྒྲ་མ་ལྲ་པ་ཆེན་པོའི་ཡང་སྲིད་འཁྲུལ་མེད་ཡིན་པར་ཐག་ཆོད་པ་ཡིན་ཞེས་
བཀའ་བསྟུར་ཐུལ། མཆོད་ཡོན་གཉིས་པན་ཚུན་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གི་འབྲེལ་སྟན་
སུམ་ཆོགས་པས་དེ་འབྲལ་སུས་ཀྱང་ཞབས་སྐུལ་སོགས་ལ་སྟོས་པ་མེད་པར། མཆོག་
སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་ནས། གོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོས་བདག་ལ་བཀའ་བཟང་པོ་མེབས་པ་
ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་གསུང་དལ་ཞིང་བརྗོད་པ་དག་པས་གསུངས་ཏེ་གོང་མ་ཆེན་པོར་
གུས་འདུད་སྒྲ་ན་མེད་པ་མཛད་པས། ཨི་བན་རྣམ་གཉིས་སོགས་ཀྱི་བོད་ཆང་མ་ངོ་
མཚར་བྱད་དུ་འཕགས་པ་འདི་ལྟ་བུ་ཨ་ལ་ལ་ཞེས་དད་པའི་སྐུ་ལོང་གཡོ་ཞིང་། གསོལ་
འདེབས་དང་བསྟོད་བསྟེན་གྱི་ཅ་ཅོ་དར་དིར་དུ་སྒྲིག་པའི་ལས་ལ་བཙོན་པར་གྱུར་
ཏོ།

དེ་ནས་བཞུགས་ཁྲི་ཆེན་མོར་བཞུགས་སུ་གསོལ་བའི་ཐོག་སྐུབས་མགོན་
ཀྱུ་ལ་ཆབ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ནང་མཛོད་ཅེར་སོན་དང་། ཀྱུ་ལ་བ་ཆེ་དཔག་མེད་ཀྱི་སྐུ་
བརྟན་ཁྱུ་གང་བ་ན་བཟང་དང་བཅས་ཏེ་ཕྱག་བསྟར་གྱིས་ཐུལ་ནས། གངས་ཅན་ལྟ་
གཅིག་ཕྱག་ན་པརྗོའི་མཆོག་གི་སྐུལ་པའི་སྐུ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་ལ་གནམ་བསྐྱོས་གོང་མ་
བདག་པོ་ཆེན་པོས་གསེར་གྱི་བཀའ་བཞེས་བཟང་པོ་གནང་བ་ཡིན་ཞིང་། མཆོག་གི་
སྐུལ་པའི་སྐུ་ཉིད་ནས་ཀྱང་མཁས་བརྟན་བཟང་གསུམ་གྱི་རྣམ་ཐར་བདག་གིར་བཞེས་
ནས། ཀྱུ་ལ་བསྟན་གྱི་དང་། བྱད་པར་འང་མ་མགོན་ཆོས་ཀྱི་ཀྱུ་ལ་པོ་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་
ལུང་རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་སུ་སྟེལ་ཞིང་། འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་རྣམ་དཀར་
དགོ་བརྩུ་འཕེལ་བ་སོགས་ཀྱི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས་ནད་ཐུག་འཁྲུག་ཚོད་ཞི་ཞིང་། བདེ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་ཐོག་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོད་རྩལ་ཐར་མདོར་མཆོད་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག

སྦྱིད་ཀྱི་ཆེར་འབྱུང་བ་དང་། མཆོག་གི་སྦྱལ་པའི་སྦྱི་ཉིད་ཀྱང་ཞབས་པད་བསྐྱལ་པ་ཁྱི་
ཕྱག་གི་བར་དུ་བརྟན་ནས། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱུན་མི་ཆད་དུ་བསྐྱོར་དུ་གསོལ་ཞེས་
སོགས་ཐུགས་འདུན་ལྷག་པར་ཆེ་བ་དང་བཅས་གསོལ་འདེབས་བཀའ་བྲིན་བསྐྱུངས་
པར། མཆོག་སྦྱལ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་བཀའ་ངེ་ཤེབས་བཞིན་མཆོག་གསུམ་རིན་པོ་ཆེར་
གསོལ་བ་ཅེ་གཅིག་དུ་བཏབ་སྟེ་སྟོན་འདུན་ཡང་དག་ལྷན་ཆོག་པ་ལྷ་ཞེས་དགེས་
བཞིན་དུ་ཕྱག་ལྷན་ལྷར་འཇམ་པའི་འདབ་སྤེང་བྱུང་གིས་བྱིན་རྒྱལ་སྦྱལ། བཀའ་
མངགས་བོད་བཞུགས་གར་གྲིང་ཡུའི་ཨོ་བན་ནས་ཀྱང་ཆེད་མངགས་གསར་བསྐྱུན་གྱི་
དདུལ་གྱི་ཞིང་ཁམས་ཀྱི་མཆོད་བཀོད་པ་ཆེ་ལེགས་དང་། སྤང་ལྷ་བརྒྱལ་སྦྱལ་གྱི་པའི་
ཆེ་སྦྱིན་ཡིད་བཞིན་འཁོར་ལོའི་སྤང་བརྟན་ཆེ་ལེགས། ཆེ་མདོའི་སྟེགས་བཅ། བཀའ་
གདམས་གདུང་རྟེན། གོས་ཡུག་སྤྱད་པ་སྣ་ཆོགས་སྟེགས་པའི་སྐམ་ཆུང་། མེ་རྟོག་སྦྱིད་
ཆལ་ལུན་ཨོ་བན་ནས་དདུལ་གྱི་མཆུལ། ལི་རྟིང་གི་བསྟན་པའི་བདག་པོའི་སྦྱི་བརྟན།
ཆེ་མདོའི་སྟེགས་བཅ། རྒྱ་བཟོའི་ལྷ་བབས་མཆོད་རྟེན། གོས་ཡུག་སྤྱད་པ་སྣ་ཆོགས་
ཀྱིས་གཏམས་པའི་སྐམ་བཅས་གྲས་འདུད་ཆེན་པོས་སྤུལ་ཏེ་བྱིན་རྒྱལ་ཀྱང་ལུས། དེ་
རྗེས་རྒྱ་དཔོན་འཁོར་བཅས་ཆང་མར་ཡང་མཇལ་ཕྱག་སྦྱལ།

བཀའ་མདའ་རྩིས་གསུམ་གྱིས་མཆོད་པའི་དུང་དག་འབྲིང་དཀྱུས་གསུམ་
ཆང་མས་སོ་སོའི་གོ་བབས་དང་བསྐྱུན་པའི་མཇལ་དར་སྤུལ། གསོལ་གྲོ་དང་། གསོལ་
ང་ཤེབས་པར་དམིགས་བཅེ་མ་དང་། སྦྱོས་རིགས་མའི་ང་མཆོད་ཀྱང་རིམ་པས་གསུང་
གསང་མཐོན་པོས་སྦྱལ། དེ་ནས་བཞེས་འབྲས་དང་དཀར་སྦྱོ་སྤུལ། བཞུགས་གྲལ་
སྐབས་དང་། རྟེང་གི་གཟིམ་ཆུང་ལ་ཤེབས་དུས་བཅས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་ཁ་ཆར་
མེ་རྟོག་སེལ་མའི་རྩལ་པ་ཅན་ལྷ་མཐོངས་འགོག་པར་བབས་པས་ཆང་མས་ཡ་མཆོན་
བཅོས་མེད་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལེགས་ཆོགས་ཆེ་བར་གྲིང་། དེ་ནས་རྟེང་གི་གཟིམ་ཆུང་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

དུ་ལྟན་ཀྱས་ཐོག་ མི་བན་ནམ་གཉིས་ནས་སྐྱེ་ཞབས་ཀྱི་ནག་པི་ཅིང་དུ་ཕེབས་ཨེ་མྱོང་
ཁྱས་པར། འགྲོ་མྱོང་ཞེས་ཕེབས། ཞལ་འདོན་ཅི་གནང་ཁྱས་པར། དམིགས་བརྩེ་མ་
འདོན་གྱིན་ཡོད་གསུངས། ཀྱལ་ཆབ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་འཛིགས་བྱེད་གྱི་སྟིང་པོ་དང་།
བདེ་མཆོག་གི་སྟིང་པོ་ཞིག་གསུང་བར་ཁྱེ་ཁྱས་པར། བག་ཆབ་མེད་པར་སོ་སོའི་སྟིང་
པོ་སྐྱེ་དག་ཅིང་གསལ་བར་བསྐྱགས་པ་གནང་།

(༡༠ ཉ་༡། ༡༩ བ་༦) ཆོས་བཞི་ (༡༠ ཉ་༥། ༡༩ བ་༡༡) རྩ་དོ་བསྟན་པ་ལ་ང་
ལ་ལག་པ་བཞི་ཡོད་ཨེ་མཐོང་ཞེས་ཕྱག་གཉིས་དང་པོར་ཐུགས་ཀར་ཐལ་མོ་སྦྱར། དེ་
རྩེས་ཕྱག་གཉིས་གཡས་གཡོན་དུ་བསྐྱེད་བར་མཛད་པ་ནི། བདག་ཅག་རྩེས་འཇུག་གི་
གདུལ་བྱ་ནམས་ཕྱག་བཞི་ཅིག་ཅར་དུ་ཡོད་པའི་སྦྱན་རས་གཟིགས་དངོས་སུ་མཐོང་
བའི་སྐལ་བས་དབེན་ཁྱང་། རིམ་གྱིས་ཕྱག་བཞིའི་ཕྱག་ཀྱི་ཅན་གྱི་སྦྱན་རས་གཟིགས་
ང་ལ་སྦྱན་རས་གཟིགས་དངོས་སུ་སྟོས་ཤིག་ཅེས་འདོམས་པའི་ཆེད་དུ་འོ།

(༡༠ བ་༣། ༡༩ འ་༥) འདི་སྐབས་ལ་སྐབས་མགོན་གོང་མས་སྦྱན་གྱི་འབྲས་
བུ་ལྟར་རྩེས་སུ་བསྐྱེད་པའི་གསལ་བྱུང་དགེ་ལེགས་ཀྱལ་མཆོན་ནས་ཡིད་དུ་འོང་
བའི་མཛལ་རྟེན་སོགས་སུལ་ཏེ། སྐྱེ་ཞབས་སུ་བཅར་བར་དགེ་སྟོང་གཟུགས་སུང་བདེ་
པོ་ཨེ་བྱུང་ཞེས་འཆོམས་འདྲི་གནང་ཞིང་། ཁ་བཏགས་གྱི་གསལ་རས་དང་ཆེ་མཇུག་
དུ་ཁ་ཏོན་དགེ་སྦྱོར་གནད་དུ་འགྲོ་བ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་མཉེས་གཤིན་པའི་ཞལ་ཏ་དང་།
རྩེས་འདྲིན་གྱི་བཀའ་བཞེས་ཁྱང་ཡང་དག་པ་གནང་། ཆོས་དགུལ་གྱི་བ་ཆེ་མཆོག་
སྟིང་སྦྱལ་པའི་སྐྱེ་ནས་མཚལ། རྟེན་གསུམ། མན་བས་རུང་གི་ན་བཟའ། འཁར་གསལ་
ཆུང་དུ་བཅས་སུལ་ཏེ་མཛལ་ཕྱག་ཁྱས།

(༡༡ བ་༣། ༢༡ བ་༩) དེ་ནས་དབུ་བཞིལ་གྱུ་འཕྲལ་ན་བཟའ་རྟིང་པ་སུ་
དུང་ཅན་ཕྱིར་ཁྱས་ཏེ། སྐྱེ་བཅར་མོ་སོགས་སྟོན་པར་ལྷག་པར་སྟོན་བའི་ཉམས་དང་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་མདོར་མཚོན་དང་བའི་ཡིད་འཕྲོག

བཅས། ཨ་ཡ་ཡ། རྟོད་འགག་ནི་རྟོད་འགག་ཡགས་ཏོ། རྩལ་གྲོག་ནི་རྩལ་གྲོག་ཡགས་
ཏོ། དབུ་ལྷ་ནི་དབུ་ལྷ་ཡགས་ཏོ། འབས་ཕྱགས་ནི་འབས་ཕྱགས་ཡགས་ཏོ། ང་ཡང་
འདི་འདྲ་ཞིག་འདོད་ལེ་ཡིན་གསུངས་ནས་རིམ་བཞིན་གསལ་བར་མཛད། སྐྱ་གསུང་
ཐུགས་ཀྱི་འཇུར་བ་ཡང་། དེ་སྤྲ་ཕན་ཆད་དང་མི་འདྲ་བར་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་སྒྲམ་ཞིང་།
རྩོམ་ཆེ་བའི་ཚུལ་གྱིས་བཞུགས་སྟན་ཁར་འབས་གཉིས་རྩོམ་ཆེ་ཞིང་སྐྱིལ་གྱུང་དང་། ཕྱག་
གཉིས་མཉམ་བཞག་གིས་དར་ཅིག་བཞུགས་པར་གནང་། སྤར་ཡང་ཞལ་འཇུག་བག་
དང་བཅས། ཕྱག་གཡས་གཡོན་གཉིས་སྤངས་ཤད་རེ་མོས་སུ་མཛད་ནས། སྤར་ལས་
གཞན་དུ་འཇུར་བའི་སྟོང་ཉམས་ཆེན་པོ་མཛད། དེ་ནས་གཟིམ་ཚུང་དུ་ཡ་རྒྱལ་བ་ན་
རིམ་གྱི་ཐུགས་དམ་རྟེན་གཙོ་བོ་དབང་སྐྱོང་ལ་དང་། རྩོམ་ཆེ་པོ་ཆེ་བཟ་ཤིས་
རྩོམ་ཆེ་པོ་ཆེ་བཟ་སྟེ་སྤངས་སྤངས་ཀྱི་ཅན་རྣམས་སྤྱན་དངས་པའི་སྤྱན་སྤར་མཚོད་པ་སྤྱ་
ལའི་སྤྱན་བསྟར། བཞུགས་ཁྲི་གཤོམ་པ་སྟེ་སྤྱན་སྤར་མཚོགས་པ་སྤྱན་དུ་
འགྲོ་བས་ཡཔ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཅིང་གཟིགས་པ་ཆེན་པོ་རྩོམ་སྤྱན་སྤོ་བཟང་
དཔལ་ལྷན་བསྟན་པའི་ཉི་མ་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་དཔལ་བཟང་པོ་གཟིམ་ཚུང་དུ་
སྤྱན་དངས། དུས་ཆ་རྟེན་སྤྱོད་ཕྱོགས་ཅམ་ལ་སྤྱོད་ཕྱོགས་འགྲོ་ཚེ་ཕྱེད་དུ་མཛད་ནས་ཡོངས་
རྩོགས་དགེ་བསྟན་གྱི་བསྟན་སྟོན་རྣམ་པར་དག་པ་བཞེས་ཤིང་། དེའི་ཆོང་ཐུགས་
གཡོང་བའི་རྣམ་པ་དང་། རྩོམ་སྟོན་གྱི་ཆོག་གཅིག་ལའང་ཆད་ལྷག་ནོར་འཁྲལ་གྱི་གོ་
སྐབས་ཕྱ་མོ་ཅམ་ཡང་མི་མངའ་བར་སྤྱོད་དག་གསལ་གསུམ་གྱི་སྟོན་སྟོན་དཔོན་གྱི་
རྩོམ་སྟོན་བར་མཛད། མཁན་པོའི་སྟོན་ལ་གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོན་པ་འདི་བསྟན་དུ་
འགྲོ་བས་དབུའི་གཙུག་ཕྱེད་བཞེས་ཏེ།

(༡༡ ཉ་ལ། ༡༡ འ་༡༠) མཚན་ཡང་རབ་ཏུ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོན་བཟང་
བསྟན་པའི་འབྱུང་གནས་ངག་དབང་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་ཐུག་བསྟན་གྱི་དང་།

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཚོ།

ཁྱད་པར་འཇམ་མགོན་སྐུ་མ་ཙཱ་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྟགས་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པ་
ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་བདག་པོར་མངའ་གསོལ་བར་མཛད། དེའི་ཆོ་ལཔ་ཤ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་
དང་། སྐུ་བྱང་དུ་འཁོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འདི་ལྟ་བུའི་དམ་པའི་སྦྱོད་ཚུལ་ཁྱད་པར་
འཕགས་པ་སྟོན་ཆད་ན་བའི་ཡུལ་དུ་ཡང་རེས་འགའ་འབྱུང་བ་ཅུམ་ལས། མདོན་སྐུམ་
དུ་གུར་པ་གཅིག་ཀྱང་མ་བྱུང་ངོ་ཞེས་མཛད་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ངོ་། །

དེ་ནས་མཚོག་གི་སྐུལ་པའི་སྐུ་ཉིད་ནས་པ་ཤ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
གཟིགས་ཆེན་པོར་སྐུ་ཡོན་གྱི་ཚུལ་དུ་ནང་མཛོད་ཅེར་སོན་ངི་བྲལ། དཔུལ་དཀར་གྱི་
མཚུལ་ཆེ་ལེགས། ཉེན་གསུམ་གྱིས་མཚོན་པའི་ལེགས་འབྲུལ་ཡང་ཁྱ་ཆེན་པོ་མཛད།
གོང་ཞབས་རིན་པོ་ཆེར་ཡང་། པ་ཤ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ནང་མཛོད་ཅེར་སོན། བསྟན་
པའི་བདག་པོའི་སྐུ་བརྟན། བཞེས་འཕེར་གྱི་ན་བཟའི་ལེགས་འབྲུལ་མཛད།

༤༽ ཡི་གེ་སྦྱོར་སྟོག་གི་དབུ་འཇུགས་དང་ལྟ་དང་སྒྲ་མ་ཡི་དམ་སོགས་ཀྱི་གཟིགས་སྒྲུང་བསམ་གྱིས་
མི་བྱུང་བ་བྱུང་། ཡོངས་འདྲིན་གཉིས་གསར་བསྟོ་ཞུས་པ་ལས་དབང་ལུང་རེ་སྟུལ།

(༡༤ བ་༡། ༤༥ འ་༤) ཆོས་ཉིད་གཅིག་ལ་ངོ་བོ་རྗེའི་འབྲས་སྐྱེ་ཞིག་དབུ་ལ་
སྟག་སྟག་མང་དུ་མཛད་ནས་འདི་ངའི་སྐུ་མ་ཡིན། བཀའ་ངིན་ཆེ་གསུངས། འདི་ཉིན་
མཁན་པོ་བདེ་ཆེན་ཀྱི་མཚོ་ནས་གཟའ་སྐར་ཤིན་དུ་ལེགས་པ་བཅས་ཡི་གེའི་ཕྱི་མོ་ཀ་
ཁའི་ལྷགས་སྟོག་སྟུལ་བར་ཆེགས་མེད་པར་མཁྱེན་པའི་ཚུལ་མཛད། ཡང་གཞུང་གི་
ནང་ཉིན་གྱི་སྟོབ་དཔོན་གྱི་སྐུ་ལ་ཡང་ཡང་གཟིགས་ནས་ང་རང་བོད་ལ་སྐྱེ་བ་ལེན་
དུས་ཤིག་ འདིས་བོད་ལ་བཀའ་ངིན་ཆེན་པོ་མཛད་པ་ཡིན་ཞེས། ཁྱ་གར་པ་ཤ་ཆེན་
བོད་ལ་བཀའ་ངིན་ཆེ། སོགས་མང་དུ་འདོན་པ་གནང་། དཔལ་ལྷན་ལྟ་མོ་དང་། ཕྱག་
དུག་པ། ཆོས་རྒྱལ། མགོན་ལལ། རྒྱལ་པོ་སྐུ་ལྷ། འཁྲུངས་ལྟ་མཁུང་དམར་ཅན་བཅས་
ཀྱི་གཏོར་འབུལ་ཡང་ཡང་གནང་ཐོག་སྟོག་པ་མང་དུ་སྐྱོབ་ཅེས་གསུངས། ཡང་ཞབས་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྤྱི་མཉམས་པ་ལྟར་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་མདོར་མཆོད་དང་པའི་ཡིད་འཕྲོག

བཅགས་བསྐྱེད་སྐྱབས། ཨོ་རུ་བི་ནི་རྩྱ་རྩྱ་པཌ། ཅེས་པ་དང་། ཡི་དམ་བཞི་དང་། ཏུས་
འཁོར་གྱི་སྤྲལས་དང་། བསྟོད་ཆོགས་ཀྱང་སྤྱི་ཐོས་མིན་སྤྱི་ཆོགས་པ་ཞིག་གསུང་བ་
དང་། མཆོད་འཕྲིང་གི་སྤྲལས་ཕྱག་རྒྱ་དང་བཅས་གསུང་བ་དང་། ཟུན་ནམ་མཁར་
གཟིགས་ནས་ལ་ལར་ཐལ་མོ་སྦྱར་བ་སོགས་ལ་དཔགས་ན་དག་པའི་གཟིགས་སྤྲང་
ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ཡོད་ཆོད་དུ་སྤྲང་རུང་གསུང་དུ་མ་བཞིན་དོ།

ཆོས་ཉེར་བཞི་ལ་དགའ་ལྡན་པའི་སྤྱི་མ་ལས་སྤྱིས་མངལ་ཕྱག་ཞུས་པར།
བསྐྱབ་པ་གསུམ་ལྡན་ཞེས་སོགས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་གི་མཐར་ཕྱག་རྟེན་པ་དང་།
སེ་གོལ་གཏོགས་པས་བཏོ་སྤྲིང་གི་ཉམས་ཤིག་མཛད། ཕྱི་དོ་བྱིའུ་མང་པོ་གཟིགས་པ་
ན་འདི་རྣམས་སེམས་ཅན་ཡིན། ཉམ་ཐག་པས་སྤྲིང་རེ་རྩེ་ཟན་སྤྱིན་གཏོར་གསུངས།
བསྟན་པས་ང་ཡང་སེམས་ཅན་ཡིན་པས་སྤྲིང་ཨེ་རྩུས་པར་ཁྱོད་ལའང་སྤྲིང་དང་རྩེ་
མོད་ཀྱི། དེ་བས་འདི་རྣམས་སྤྲིང་རྩེ་གསུངས། བདེ་ཡངས་རྒྱལ་སྤོ་ཤར་མའི་གྲ་པ་ནས་
གསེར་ཟངས་ལས་གྲུབ་པའི་སྤྲལས་རྩེ་ཆེན་པོ་བརྩ་གཅིག་ཞལ་གྱི་སྤྱི་ཞིག་ཕུལ་བར་
སྤྲལས་དགེས་ཉམས་ཆེན་པོས་འདི་དག་དབང་སྤྱི་བཟང་རྒྱ་མཚོ་རེད་གསུངས། ཕྱི་དོ་
ཞབས་བཅགས་ཀྱང་དམིགས་བརྟེན་མ་དང་། ཨ་ར་པ་ཅ་ན་སོགས་གསུང་བཞིན་པར་
མཛད་པ་དང་། ཡབ་ལ་ཀུན་དགའ་ཨེ་ཤེས་གསུངས། ཡབ་ཀྱིས་མི་ཤེས་གསུངས་པར།
འབྲུག་སྤྱོད་ཀུན་དགའ་ལེགས་པ་དེ་དྲེད་པོ་ཡིན་ཞེས་ཐེབས། འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་ཡུམ་
ལ་གཟིགས་ནས་རྩོམ་རྩོམ་ལངས་མ། གསང་བ་འདུས་པའི་ཡུམ་རེག་བྱ་རྩོམ་མ། བདེ་
མཆོག་གི་ཡུམ་རྩོམ་པག་མོ་ཡིན་ཞེས་ཐེབས། འབྲས་སྤྲངས་སྤྲལས་པའི་གྲ་པ་ཁ་ཤས་
ནས་སྤྱི་མདུན་དུ་ཞབས་བརྟན་བརྟན་ཆོག་པ་དགོས་ཞུས་པར་དེ་ཡོང་། ལྷ་མོ་དང་།
གནས་རྩུང་གི་གཏོར་འབྲུལ་ཡང་ཐོང་ཞེས་ཐེབས། བཀའ་བཞིན་བསྐྱབས་པར་ཤིན་
ཏུ་དགེས་ཉམས་ཆེན་པོ་མཛད། ཡང་སྤྲལས་ཡེངས་པའི་རྣམ་པ་འདྲ་བ་ལ། ལྷ་རྒྱན་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

རིན་པོ་ཆེ་ལ་གསོལ་འདེབས་མང་ཙམ་མཛད་པའི་མཐར་ཐུབ་ཕྱོགས་སུ་ཕྱག་མང་དུ་
མཛད། སྤོང་ཉིད་བརྟུག་གི་ངོ་བོ་དང་། གོ་རིམ་ཡང་གསལ་བར་གསུངས། དཔལ་
དགོན་ཞལ་བཞི་པའི་གཏོར་འབུལ་ཐོང་ཞེས་པེབས། ཡབ་ནས་སྤྱན་འབྲེན་གྱི་ཆོག་
ལ་ཤས་གསུངས་པར་མཉེས་ཆོར་ཆེན་པོ་མཛད། འབུལ་བར་ཐུལ་བའི་ཏ་མ་རུ་ཞིག་
དགྲོལ་བར་མཛད་པས་དེའི་སྒོན་ཆོག་ཏུ་བསྐྱེད་རྫོགས་གྱི་རྟོགས་པ་རུ་ལོ་རྩེ་རྩེ་གྲགས་
ལྟ་བུ་དང་། མཁས་བརྟན་བཟང་གསུམ་གྱི་མཛད་པ་རྩེ་བརྟན་ཚོང་ལ་པ་ལྟ་བུ་མཛད་
དགོས་ཚུལ་འདུག་པར། མཁན་པོ་བདེ་ཆེན་ཀྱི་མཆོས་ཡི་གེ་དེ་བསྐྲགས་ནས་སྐྱེ་ཞབས་
གསན་ཞེ་བུང་། འདི་ལ་རྫོག་ཁྲིམ་ཆེན་པོ་ཞིག་བསྐྱར་འདུག་ཞུས་པར། རུ་ལོ་དང་།
གཉན་ལོ་ངེད་གྱིས་ཤེས་གསུང་བར། མཆོད་དཔོན་ནས་སུ་རེད་ཞུས་པར་རུ་ལོ་ཨ་ཁུ་
ཆེ་ཆང་དང་། གཉན་ལོ་མགོན་པོ་ཞལ་ཡིན་གསུངས། ཡང་བདེ་མཆོག་གི་བསྟོད་པ་
ཤོ་ལོ་ཀ་གསུམ་ཙམ་གསུངས་པར་སྐྱེ་བུང་དུ་འཁོད་པ་རྣམས་ནས་ད་དུང་གསུང་བར་
ཞུ་ཞུས་པར། ངས་མི་ཤེས་གསུངས་ནས་གསུང་མ་ཉན། བང་རྟེན་སློབ་དཔོན་གྱི་སྐྱེ་
ལ་གཟིགས་ནས་འདི་སྐྱེ་ཆབ་ཉེར་ལྷའི་གྲས་ཡིན། ཨ་མ་དང་། ཨ་མ་གཉིས་ནས་འདི་
ལ་བསྐྱོར་བ་བྱས་ཏེ་བསམ་ལྟན་མ་བཏོན་ན་ཡག་པོ་ཡོང་ཞེས་པེབས། ཡང་སྐྱེ་ཅེད་གྱི་
རྣམ་པ་མཛད་པ་ལ། ཡབ་ནས་གཟིམ་འགག་དགེ་སྲོང་ཡེ་ཤེས་དོན་གྲུབ་སྤེབས་ཡོང་
ཞེས་སྐྱག་བསྐྱུལ་བར། ང་སློབ་དཔོན་བསྐྱེ་ཡིན་སུ་ལའང་བྱེད་མི་ཡོང་ཞེས་གསུངས།

(༡༩ ཉ་ལ། ༢༩ འ་༡༠) ཡང་མཇལ་ཁའི་སྐབས་ཤིག་རྒྱལ་བའི་བཀའ་སྲུང་
ཀུན་གྱི་གཙོ་མོ་ནི། འདོད་པ་ཁམས་གྱི་དབང་ཕྱག་དཔལ་ལྟ་མོ། ཆོ་རིང་མཆེད་ལྷ་
བརྟན་མ་བརྟུག་གཉིས་དང་། རྣམ་མང་འཁོར་ཆོགས་ཀྱི་མཆོ་གནས་འདིར་གཤེགས།
ཞེས་དང་། ཅན་དཀར་དམར་གྱུར་གྱུ་མ་སིང་ཏ་དང་། ཨ་ཀར་ང་ཏི་སྤྱ་ཤུག་སྤྱ་ནི་
སོགས། བསྐྱེགས་པའི་དུད་སྤྱིན་ལྟ་ཡི་ལམ་གང་བ། བསྐྱེན་སྐྱོང་ཆེན་མོ་འཁོར་དང་།

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་ཐེང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་མདོར་མཚོན་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག

བཅས་ལ་འབྲུལ། ཞེས་ཀྱང་ཐོགས་མེད་དུ་ལྷག་པར་གསུངས། དེ་ནས་བསྟན་པར་
བསམ་ཡས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་མང་ཚུལ་བཀའ་ཐེབས་པར། བསྟན་པ་ནས་སྐྱེ་ཞབས་
བསམ་ཡས་ལ་ཐེབས་ཚུང་ངམ་ཁྱེས་པར། ངས་མི་ཤེས་གསུངས། འོན་ཀྱང་བསམ་
ཡས་ཀྱི་ལྷ་ཁང་བཞེང་བའི་སྐྱོན་བདག་ནི་ཡག་པོ་བྱས་ཞེས་ཐེབས། བསྟན་པ་ལ་
ཁྱོད་སེམས་ཅན་རེད། ང་སངས་རྒྱས་ཡིན་པས་ངས་གང་བྱེད་ཁྱོད་ཀྱིས་ཤེས་མི་ཡོང་
གསུངས། ཞབས་བཅགས་སྐབས་ཉལ་མ་ལ་བ་ར་ཡང་ཞེས་ཀྱང་ཞུས་འདོན་མཛད། དེ་
ནས་དགོན་པ་གསར་དུ་ཁ་རུ་དཀར་པོ་ཞིག་འདུག་པ་ལོང་ཤོག་གསུངས་པར། ཡབ་
ཡུམ་གཉིས་ནས་མེད་ཁྱེས་ཀྱང་། ངས་འདི་ནས་མཐོང་གི་འདུག་མཚོན་དཔོན་ལགས་
ནས་ལོང་ཤོག་ཅེས་བཀའ་ཐེབས་པར། མཚོན་དཔོན་ནས་སྤུལ་པའི་སྐྱར་བཀའ་འདི་
ཁྱེས་པར། བ་སེའི་ཁ་རུ་ཞིག་ཡོད་པར་དེ་ཞེ་ཡིན་གསུངས། དེ་ནས་གྲུ་པ་ཞིག་གིས་
སྤྲ་མ་མཚོན་པ་དང་། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་ཐང་བཅས་ལ་ཕྱག་ནས་ཁྱེས་པར། ཐུགས་
རྗེ་ཆེན་པོར་གཟིགས་དུས་སྐྱེ་འཁོར་ནམས་ནས་འདི་སུ་རེད་ཁྱེས་པར། སྐྱོན་གྱིས་མ་
གོས་སྐྱེ་མདོག་དཀར། ཞེས་གསུངས། སྤྲ་མ་མཚོན་པའི་ལྷ་གཤམ་ནང་བདེ་མཚོག་དང་།
འདིགས་བྱེད་གཉིས་ལ་འདི་དང་འདི་འོ། ཞེས་དང་། མགོན་པོའི་སྐྱེ་ལ་གཟིགས་ནས་
འདི་ཨ་བུ་རེད་དེ་སུ་ཡིན་ནི་མི་ཤེས་གསུངས། ཆོས་རྒྱལ་དམར་ནག་གཉིས་གཟིགས་
དུས་འདི་གཉིས་འདིགས་བྱེད་ཀྱི་གཡོག་ཡིན་གསུང་།

(ཉམ་ ༩༡ ༥༩ འ་༩) དེ་ནས་ཟུར་ཆོས་དབྱིངས་རང་གྲོལ་གྱི་སྐྱེ་གདུང་གི་སྒོ་
བྱིས་ནང་དུ་ཡོད་པའི་ཟུར་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་གཟིགས་ནས་འདི་ངའི་སྤྲ་མ་ཡིན་གསུངས།
ཨ་ཏི་ཤའི་སྐྱེ་ལ་གཟིགས་ནས་འདི་ཡང་ངའི་སྤྲ་མ་ཡིན་གསུངས། སྐབས་ཤིག་མངལ་
ཁའི་སྐབས་དཀྱིས་ཉམས་ཀྱི་ངང་ལས། མཚོན་ཡོན། ཞབས་བསིལ། མེ་ཏོག་བདུག་
སྟོས། ལྷང་གསལ། དྲི་ཆབ། ཞལ་བས། རོལ་མོ་ནམས་དྲངས་ཤིང་ཐོགས་པ་མེད་པ་ནམ་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཚོ།

མཁའ་དང་མཉམ་པར་གྱུར་ཅིས་དང་། སྤང་མདུད་གནང་སྐབས། བྱད་མེད་དམོད་ཟོར་
འཕེན་པ་སྒྲིག་ །གཤིན་རྗེའི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་སྒྲིག་ །ཅིས་ཀྱང་གསུངས། ལྷན་མ་དགེ་
བཤེས་ཡེ་ཤེས་མཁས་མཚོག་ནས་མཐུལ་གྱི་བཤད་པ་ཐུལ་བར། དགེ་བསྟན་རྣམས་
ནམ་ཐར་བཤད་སྐབས། རྣམ་ཏུ་ལ་ཞེས་པ་སྤྲིད་པའི་སྐད་རེད་གསུངས། ཞོགས་པ་ཉེན་
ལ་ཕྱག་འཆལ་གནང་སྐབས་ཡབ་ལ་ཕྱག་འཆལ་གནང་བར། མཁན་པོས་དེ་འདྲ་མ་
གནང་། ཡབ་ཀྱི་སྐུ་བསོད་ཉམས་འགོ་བྱས་པར། འོ་ན་ངོ་བོ་རྗེས་ཡབ་ཡུམ་ལ་ཕྱག་
འཆལ་བ་དང་། སྤྱི་བྱ་མཛད་པ་རི་ལྟར་རིགས་གསུང་།

(༡༥ ཉ་ཨ། ༡༡ འ་༩) ཆེས་བཙེ་ལྷ་ལ་ཞབས་པད་དགའ་བཞི་བ་ཅང་རྒྱན་
ཐེབས་བསུར་ཐོན་ཕྱག་ (༡༥ ཉ་ཨ། ༡༡ འ་༩) མངལ་ཁའི་སྐབས་གཟིགས་སྤང་ཞིག་
བྱང་ཚུལ་གྱིས་ལྷ་མོའི་གཏོར་འབུལ་ཐོང་ཞེས་ཐེབས། ཅི་གཟིགས་ཞེས་བྱས་པར་གཙོ་
བོ་སེའི་ཞོན་པ་གཅིག་དང་། གཞན་ཡང་མང་ངོ་གསུངས། ཅི་རེད་བྱས་པར། ཆེ་རིང་
མཆེད་ལྷ་ཡིན་པ་འདྲ་གསུང་། ཡང་གསོལ་ངའི་སྒོ་དངུལ་སྒྲིར་ལ་གཟིགས་ནས་
འདི་དག་དབང་སྒོ་བཟང་ཀྱི་མཚོའི་དུས་ཀྱི་བཟོ་བཞོད་ཡིན་པ་འདྲ། ད་དུང་འདི་ལས་
ཡག་པ་གཅིག་ཡོད་གསུངས།

(༡༥ བ་༥། ༡༡ འ་༡༡) མཚན་གཟིམ་གནང་ཁར་རྒྱང་དྲག་པོ་ཞིག་ལངས་
པར་བཀའ་ལས་ཡབ་རྒྱང་མི་ལངས་པའི་ཐབས་གྱིས་གསུང་བར། ཡབ་རྗེས། བྱིད་
སྤྱན་རས་གཟིགས་ཡིན་ན་རྒྱང་མི་ལངས་པའི་ཐབས་བྱིད་རང་མཛོད་བྱས་པར། ཕྱག་
སྤྲིགས་མཐུབ་མཛད། སྤྲིགས་བགྲང་བའི་ཚུལ་མཛད་པས། རྒྱང་རང་ཞི་ལ་སོང་བར།
བྱིད་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་འདི་ལ་རྒྱང་སྐྱག་དགོས་པ་ཅི་རེད་བྱས་པར། ང་དཔལ་ཆེན་ཉེ་
རུ་ཀུ་ཡིན་པས་དེའི་མཐུ་ཡིན་གསུངས། ཉེ་རུ་ཀུར་སྐྱག་དགོས་པ་ཅི་རེད་བྱས་པར།
སེམས་ཅན་ཁོ་ནའི་དོན་བྱས་པས་རང་དོན་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཉུགས་ཡིན་གསུངས་པ་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྤྱི་མཐུན་དགུ་པ་ལྟར་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་མདོར་མཆོན་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག

སོགས་བཀའི་ཕེབས་སློ་ཡང་ཟབ་པར་སྣང་ངོ་། །

(༡༩ ཉ་༡། ༥༡ བ་༡) ཆོས་ཉི་ཤུ་ལ་ཞབས་པད་ནམ་པ། ལྷ་སྐུ་བཅས་ལ་ཕྱག་
དབང་སྒྲུལ། ལྷན་རྒྱས་ཤོད་ཆོམས་ཆེན་དུ་ཕྱགས་ཕེབས་གོང་མ་ཆེན་པོ་ནས་ཅང་རྩན་
ཆེད་སྒྲུལ་གྱི་བཀའ་ཡིག་ཕེབས་སྐབས། ཐོག་མར་གོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོ་སྐུ་མཆོན་
དཔེའི་དགྲིལ་འཁོར་དྲངས་པོ་ཨོ་ཡོད་ཅེས་སྐུའི་འཆམས་ཁྱེད་ཀྱང་། བཀའ་ཡིག་སྟོག་
གྲུབ་པ་དང་གནང་སྟེས་ཁ་བཏགས་ནང་མཛོད། ཆོ་དཔག་མེད་གྱི་སྣང་བརྟན་ཁྱི་རྒྱུ་
ཅན། སྤིལ་བྱ་རྟོག་བཅས། སིན་པོ་ཆེའི་ཕྱག་ཕྱིང་བཅས་ཅང་རྩན་ནས་ཕྱག་བསྟར་
གྱིས་སྤུལ།

(༡༩ བ་༡། ༥༡ འ་༡༠) ཅང་རྩན་ནས་ཁྱིད་རྒྱ་ལའི་སྒྲ་མ་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་སྐུའི་
ཡང་སྤྱིད་ཡིན་ཞེས་གསུངས་འདུག་པར། དེས་ན་ཐོག་མའི་འཆམས་ཁྱེད་སྤུལ་ནས་ད་
ཕན་ལོ་རྒྱུན་རི་ཙམ་སོང་ཞེས་བཀའ་འདི་ཁྱས་པར། ལོ་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་སྟོར་སོང་
ཨོ་ཡོད་གསུངས།

(༢༠ ཉ་༢། ༥༥ བ་༡) སྒྲ་མ་ཞང་གི་སྐུ་བཀའ་སྤྱི་མཐུན་གྱི་སྟེང་དུ་སྤྱིན་
དཀར་ཞིག་འདུག་པར་སྐུན་གྱིས་ཡུན་རིང་གཟིགས་ཏེ། དེ་ནང་དུ་རྟ་དང་། སྤང་ཆེན་
སོགས་མང་པོ་འདུག་ཅེས་ཕེབས།

(༢༡ ཉ་༢། ༥༥ བ་༥། ༣༥) ཆོས་བརྒྱད་ཉིན། (༢༡ བ་༡། ༥༥ བ་༩) གཟིམ་
རྒྱུ་གི་ཡོན་ཆབ་ནམས་སུ་ལ་ཡང་མི་གསན་པར་རིམ་བཞིན་ཕྱག་གིས་འཕོ་བ་
གནང་སྟེ། བཞུགས་གདན། ཞལ་བ་སོགས་ཆང་མ་ཆལ་ཆེལ་དུ་གཏོང་བར་མཛད་པས།
མཆོད་མེ་དང་སྟོས་སོགས་ཀྱང་རྒྱུད་གསོན་པར་གྱུར་པ་ན། ཕྱགས་ཕྱི་ནམས་འདི་ཅི་
ཡིན་སྟུང་རྩང་སྟེ། ཁྱེད་སྟོབས་ཀྱང་། དེ་རུབ་ཆར་བཟང་པོ་བབས་པ་བཅས། རྗེས་སུ་
དཔགས་ན་དེའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་མཛོད། མཁན་པོ་ནས་དེའི་ཕྱི་རྟེན་སྐུ་ཞབས་ནས་ཁ་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

སང་ཡོན་ཆབ་ཐམས་ཅད་འཕོ་བ་གནང་འདུག་པར། ཆར་འབེབས་གནང་བ་མ་ཡིན་
ནམ་ཁྲུས་པར། བཞད་མོ་བཞད་པ་ལས་ཅང་མི་གསུང་ངོ། །

(༤༩ ཉ་༣། ༥༧ ཐ་༧) ཡང་སྐབས་ཤིག་ང་སྒྲ་མ་སེ་བཙུན་པའི་ཞབས་ཕྱི་བྱེད་
དུས་སྐྱ་རིང་པོ་ཡོད་ཀྱང་། ད་ལྟ་ནི་སྐྱ་ཐུང་ངོ་གསུངས།

(༥༠ བ་༣། ༦༡ འ་༩) རབ་གསལ་ནས་ཐུགས་རྟོགས་གནང་བའི་སྐབས་ཤིག་
ཤོད་ཀྱི་ཆོམས་ཆེན་སྒོ་འགྲམ་བརྟན་མའི་རྟེན་མཁར་གྱི་འགྲམ་ལོགས་ཁམ་སྒོང་གི་
དཀྱིལ་ནས་མི་ཞིག་གིས་ལྟ་གི་འདུག་པ། ཁྱོད་ཆོས་ཨེ་མཐོང་གསུངས་པར། མཁན་པོ་
ནས་མི་མཐོང་བ་སྲུ་རེད་ཁྲུས་པར། དུང་སྒྱོད་ངམ། འཛིན་པ་ལག་མངས་གང་རིགས་
ཤིག་ཡིན་པ་འདྲ་ཞེས་ཐེབས། དེ་ལྟར་ན་ལྟ་སྲུ་དཀར་ཕྱོགས་པ་དེ་རྣམས་མགོན་པོ་འདི་
ལ་སྲུང་སྒྱོབ་ཀྱི་ཚུལ་དུ་གནས་པ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་པ་དག་པས་མངོན་པར་སྣང་
ངོ། །

(༥༡ བ་༦། ༦༣ ཐ་༡) ཉི་འོད་དུ་བཞུགས་སྐབས་གཟིམ་ཚུང་གི་སྒོ་ཕྱོགས་
སུ་སྐྱན་སྲུང་ཚུགས་སུ་གཟིགས་ནས་གཡེང་བའི་རྣམ་པ་ཅུང་ཟད་གནང་བར། གང་
གཟིགས་ཁྲུས་པར། ཆོས་རྒྱལ་ཡབ་ཡུམ་འཁོར་བཅས་ཆང་མ་ཐེབས་ཀྱི་འདུག རྗེས་
སུ་ཤ་བ་གཅིག་ཀྱང་འདུག་ཅེས་ཐེབས་པ་སོགས་ནི། ཡེ་ཤེས་པ་འདི་རྣམས་ཀྱིས་མི་
འབྲལ་ལུས་ཀྱི་གྲིབ་མ་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོགས་པའི་རྟགས་སུ་གསལ།

(༥༢ ཉ་༤། ༦༤ ཐ་༦། ༣༣) ཆོས་བདུན་གཟུང་ཆོས་མཆོག་དུ་དགོ་བར་རྒྱལ་
སྲས་དོ་རྗེ་འཆང་དང་། ཐུན་དེ་མོ་སྐྱལ་སྐྱུ་གཉིས་ཡོངས་འཛིན་གྱི་ཆེ་འདོན་ལྟ་སྲུང་
དཀར་སྒྱོད་ཐོག་གཞུང་ནས་ལས་སྐབས་མགོན་མཆོག་སྐྱལ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། རྒྱལ་སྲས་
རིན་པོ་ཆེ། རེད་བཅས་ལ་ལེགས་འབྲུལ་གནང་།

(༥༣ ཉ་༥། ༦༤ ཐ་༣༡) རྒྱལ་སྲས་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ལས་སྐབས་མགོན་མཆོག་སྐྱལ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་ཐོང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོད་རྣམ་ཐར་མདོར་མཆོད་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག་
 རིན་པོ་ཆེར། རྒྱལ་པོ་འགྲོ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། དགའ་ལྷན་ལྟ་བུ་མའི་ལྷགས་བྲིད་
 དང་། ལྷན་ནས་ཀྱང་སྐར་འཛིན་ལྟ་བུར་ལྷགས་སྟོག་ཁ་ཤས་སུལ།

(༤༦ བ་༩། ༤༤ འ་༢) ཆོས་བརྒྱད་ལ། (༤༦ བ་༩། ༤༤ འ་༥) མཆོད་གཟིམ་
 ཁང་དུ་རྒྱལ་སྐྱས་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཉིན་སྟེ་མར་ལྷགས་ལུང་སུལ་བ་རྣམས་གསུང་དགོས་
 ཞེས་ཞུས་པར། རྒྱལ་པོ་འགྲོ་སེམས་བསྐྱེད། དགའ་ལྷན་ལྟ་བུ་མ་སོགས་ཀྱི་འགོ་སྐྱལ་
 མཆོག་སྐྱལ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་མཛད་དེ་ཆང་མ་ལྟ་བུ་གསུངས། དེ་མཐུག་དེད་རྣམ་
 གཉིས་ལ་གསང་འདུག་ཙམ་སྟེ་ལྷགས་དང་། བདེ་མཆོག་རིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་ཕྱག་རྒྱ་
 མཛད་དགོས་བཀའ་ཕེབས་བཞིན་བསྐྱབས།

(༤༧ ཉ་༩། ༤༥ འ་༡༠) ཆོས་བཅུ་བཞི་ལ་ཡ་རྒྱལ་པོ་འགྲོ་སེམས་ལྷགས་རིན་
 པོ་ཆེར། རིགས་ཀྱི་ཅིད་པན་ཆེན་པོ་རྒྱལ་སྐྱས་རྟོ་རྟེ་འཆང་ནས་མ་གཅིག་གྲུབ་རྒྱལ་
 ལྷགས་ཀྱི་འཆི་མེད་ཆེད་བདུད་ཆེད་དབང་བསྐྱར་མཛད་སྐབས། རྒྱལ་སྐྱས་རིན་པོ་ཆེ་
 ནས་ད་ལྟ་གཟིགས་སྤང་གང་འདུག་ཞུས་པར། དཔལ་ལྷན་ལྟ་མོ་མཆོ་དམར་པོ་ཞག་གི་
 དཀྱིས་མ་ཆགས་པ་ཞིག་གི་ནང་ནས་འབྱོན་འཕྲོ་ལ་བཞུགས་འདུག་པས་སྐྱོན་འདྲེན་
 ཞིག་གཏོང་རྒྱུ་ཡིན་ན་ཕེབས་པ་འདུག་གསུངས། ཡང་དག་པའི་གཟིགས་སྤང་ལ་སྟེང་
 གི་ཆ་ལ་འཇམ་དབྱངས་རལ་གྱི་ཅན་དང་། ཆོ་དཔག་མེད་བྱ་བུའི་ལྷན་པོར་ཉིན་བྱེད་
 འབུམ་གྱིས་འཁྱུད་པ་འདྲ་བ་ཞིག་དང་། ཆོས་རྒྱལ་ཡབ་ཡུམ། ཆངས་པ། གནས་རྒྱུང་།
 གཞན་རོ་མེ་ཆོད་པ་ཞིག་ཀྱང་འདུག་གསུང་།

(༤༨ ཉ་༩། ༤༦ འ་༡) རྒྱལ་སྐྱས་རིན་པོ་ཆེ་ནས་རྣམ་འཛོམས་ཀྱི་བྱབས་ཁྲུས་
 འབུལ་སྐབས་འཇམ་དབྱངས་ཕེབས་བྱུང་གསུང་བ་དང་། དར་ཅིག་ཐུགས་ཡེངས་པའི་
 རྒྱལ་མཛད། རི་ལྟར་སྤང་ཞུས་པར། འཇམ་ཆོན་ལྷས་འཁྱུད་པའི་གྱར་བྱིམ་གྱི་ནང་དུ་
 འཇམ་དཔལ་དབྱངས་སྟོགས་བཅད་དང་། རལ་གྱི་འབར་བ་བསྐྱམས་པ་ཞིག་ཕེབས་ནས་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་སྤྱབ་བསྟན་འདིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ།

སྤྲེགས་རལ་གཉིས་ཁྱོད་རང་ལ་སྦྱིན་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པའི་མོད་ལ། དེ་གཉིས་ངེད་
རང་གི་སྤྲེགས་ཀར་ཐིམ་པའི་ཉམས་ཤིག་བྱང་ཞེས་ཉམས་དང་། སྤྲང་བ་ཡང་འབྲམས་
སུ་ལྷས།

(༤༩ བ་༦། ༦༩ བ་༤) ལྷ་བ་དྲུག་པའི་ཆོས་བཞི་ལ་ (༤༩ ཉ་༦། ༦༩ འ་) ཡོངས་
འདིན་རྒྱལ་སྤྲེགས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཆོ་ལོ་ཐེབས་པའི་ལེགས་སྦྱིས་མངལ་ཁྱར་ཐེབས་པར་
ལྟན་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་མཆིད་ཞིབ་པར་མཛད། དཔལ་ལྷན་སྤྲེགས་བསྐྱོད་དགོས་ཀྱིས་
གཟིམ་རྒྱུང་མཆན་གཟིམ་ཁང་དུ་བྱིར་ཐོན་ཀྱི་བྱིན་རྒྱབས་ཁྱེས། ཡང་གཟིགས་སྤྲང་
དུ། ལྟ་མོད་དང་། དཔལ་ལ་མགོན་ཞལ་དང་། གཞན་ཡང་བསྟན་སྤྲང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱན་ལྟ་
མང་ཙམ་ཞིག་གི་གཟིགས་སྤྲང་བྱང་ཞེས་རྒྱལ་སྤྲེགས་རིན་པོ་ཆེར་གསང་སྟབས་ཀྱི་ཚུལ་
དུ་ཁྱེད་བར་མཛད་པར། ཡོངས་འདིན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཆོས་སྦྱོང་རྣམས་ཀྱིས་བཀའ་འདྲ་
ཐེབས་མ་བྱུང་ངམ་ཞེས་ཁྱེད་བ་མཛད་པར། ཆོས་སྦྱོང་ཆང་མ་དཀྱེས་ཉམས་ཆེ་བར་
འདུག་ཅིང་། ལྷ་བ་དྲུ་ཐིན་ལས་སྦྱབ་ཅེས་གསུང་བ་དང་། ལྟ་མོད་ནས་རྒྱུང་འཁྱུང་ཙམ་
ཡོད་ཀྱང་སྦྱོན་རང་མི་ཡོང་ཞེས་གསུང་བ་སྐད་ཅིག་བྱང་ཞེས་ཐེབས།

(༥༡ ཉ་༡། ༡༡ བ་༡) ངེད་ཡོངས་འདིན་རྣམས་གཉིས་དང་ལྟན་དུ་ཨ་ར་པ་ཙ་
ན་དང་། འཇམ་དབྱངས་དཀར་པོའི་གཟུངས་གསུང་སྐབས། རྒྱལ་སྤྲེགས་རིན་པོ་ཆེ་ནས་
དེ་ཁ་ཙམ་ཀྱིས་ཆོག་གསུངས་ཀྱང་མ་གསན་པར་གསུང་ཆེར་གནང་བའི་ཡུན་རིང་
གསུང་ཐོག་ ལྷན་ནམ་མཁར་རྟིག་རྟིག་མཛད་པར་རྒྱལ་སྤྲེགས་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཅི་སྤྲང་
ཁྱེས་པར། འཇམ་དབྱངས་མང་པོ་ཐེབས་འདུག་གསུངས། དེ་རྣམས་གར་སོང་ཁྱེས་པར་
གཞན་མ་རྣམས་སྟོངས་ལ་ཐེབས་སོང་། འཇམ་དབྱངས་དཀར་པོ་ངེད་ལ་ཐིམ་བྱུང་
གསུང་བ་སོགས་ལྟག་པའི་ལྟས་རྗེས་སུ་བཟུང་བ་དང་བྱིན་ཀྱིས་བརྒྱབས་པའི་མཆན་
མ་ཡང་གསལ།

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྤྱི་ཐོབ་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་མདོར་མཚོན་དང་པའི་ཡིད་འཕྲོག

(༥༡ བ་༣། ༥༡ འ་༥) འདི་སྐབས་ཡོངས་འདིན་རྒྱལ་སྤྱི་རིན་པོ་ཆའི་དབུ་
ཐོག་ཏུ་འཇམ་དབྱངས་བཞུགས་པ་ཞིག་གཟིགས་པས་རྒྱུན་བྱས། འདིགས་བྱེད་རྒྱུ་
གནང་དང་། སློལ་མའི་རྒྱུ་གནང་ཞིག་ཞུ་དགོས་པའི་སྟན་གསན་སྤྲུལ། རྒྱལ་སྤྱི་
རིན་པོ་ཆེ་ནས་བྱེད་ལ་སྤྱི་ཐོབ་ཞུས་གསུང་གི་འདུག་ཞུས་པར། ང་ལ་དཔལ་ལྷན་ལྟ་མོས་
ཞུས་ཞེས་བཀའ་གནང་བ་ཡིན་གསུངས། ཡང་དེ་མཇུག་གངས་རི་ར་བས་བསྐྱར་བའི་
ཞིང་ཁམས་ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་དང་། སན་བདེའི་འབྱུང་གནས་བསྟན་པ་
དར་ཞིང་རྒྱས། ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གཞན་ཡང་ལྗོངས་འདིར་ནད་མཚོན་མ་
གེ་སོགས། ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་ ལྷས་ཀྱང་དུས་སྤྱི་ཆར་འབེབས་ཤིང་། ཞེས་
སོགས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་ བྱང་ཆུབ་སེམས་མཚོག་རིན་པོ་ཆེ། ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་
རེ་གསུང་བཞིན་གསུང་བཞིན་ཕྱག་ཐུགས་ཀར་ཐལ་མོ་སྦྱར་བས་འཕགས་པ་སྦྱར་རས་
གཟིགས་ཀྱི་རང་མདངས་གསལ་བར་སྟོན་པའི་ཉམས་མཚར་ཀྱི་གསུང་གི་ནམ་འགྲུ་
མང་དུ་བྱོན།

༥༢ ཡོངས་འདིན་ལས་དཔལ་རྟོ་རྒྱུ་འདིགས་བྱེད་ཀྱི་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་རྒྱུད་སྤྱི་རིན་པར་བྱས་ཤིང་།
ཆོལ་གྱང་ཐང་ནས་བོད་གངས་ལྗོངས་ལྟ་སྟེ་མི་སྟེ་ཡོངས་ཀྱིས་ཐེབས་བསུས་ཀྱིས་དབུས་འགྲུར་ལྟ་
ལྟ་ཆོས་ཀྱི་ཞིང་གི་སྤྱི་ཐོབ་གོང་མ་ན་རིམ་ཀྱི་གསེར་ཁྲི་ཆེན་མོར་མངའ་གསོལ་ཞུས་ཤིང་ལྷགས་
ལུང་རེས་ཀྱང་རྒྱུ་འདིན་མཛད།

(༥༣ ཉ་༥། ༥༣ ཐ་༣) ཆོས་ཉེར་བདུན་དང་བརྒྱད་ལ་ཡོངས་འདིན་རྒྱལ་
སྤྱི་རིན་པོ་ཆེ་ནས་མཚོག་སྤྱི་རིན་པོ་ཆའི་དགོངས་བཞེད་ལྟར་འདིགས་བྱེད་
ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་པ་དང་། སློལ་མ་ཉེར་གཅིག་གི་ཐོག་མའི་རྒྱུ་གནང་སྤྲུལ་
ཞིང་། དེའི་སྐབས་མཚོག་སྤྱི་རིན་པོ་ཆེ་བཞད་མོ་མང་དུ་བཞད་ཅིང་། སྦྱར་མིག་
མིག་མཛད་པར། ཅི་འདུག་ཞུས་པར་སློལ་མ་མང་པོ་ཐེབས་འདུག་གསུངས། གང་འདྲ་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ།

འདུག་ཞུས་པར་སྒོལ་དཀར་རྒྱལ་སྤྱི་རིན་པོ་ཆེའི་དབུ་ཐོག་ཏུ་བཞུགས་འདུག་སྒོལ་
མ་དམར་མོ་སོགས་མང་ཚུལ་འདུག་པ་མཚོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེར་ཐིམ་བྱུང་གསུངས།
ཡང་མི་ལུས་བོང་བུའི་མགོ་ཅན་ཞིག་ཀྱང་འདུག་ཕྱག་ཞབས་གང་འདྲ་འདུག་ཞུས་
པར། ཕྱག་བཞི་དང་། ཞབས་གཉིས་ཡོད་པ་འདྲ་བ་ཞིག་འདུག་གསུངས། རྒྱལ་སྤྱི་
རིན་པོ་ཆེ་ནས་བདེ་མཚོག་བོང་ཞལ་ཡིན་པ་འདྲ་ཞུས་པར། ཡིན་ཞེས་གསུངས། འོ་ན་
བདག་ལ་ཐིམ་པའི་སྤྱན་དམིགས་མཛད་དགོས་ཞུས་པར། སྤྱན་ཡུད་ཚམ་ཞིག་འདྲུ་
པར་མཛད་ནས་དེ་བྱེད་རང་ལ་ཐིམ་སོང་ཞེས་ཐེབས། ཡང་དེ་སྤྱར་མགོ་ལ་རུ་ཡོད་
ཕྱག་གཉིས་མཉམ་བཞག་མཛད་པ་གཅིག་ཀྱང་འདུག་དེ་ལས་སྤྱགས་ཐྱིང་མང་པོ་
ཞིག་བྱུང་ནས་ངེད་རང་ལ་ཐིམ་པའི་ཉམས་ཤིག་བྱུང་ངོ་། །ངས་བྱེད་ལ་ཉམས་མཚར་
པོ་མང་པོ་ཞུས་ཡོད། དེ་རྣམས་ཉམས་མཚར་པོ་ཞི་རེད་གསུང་བར། ཡོངས་འཛིན་རྒྱལ་
སྤྱི་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་ཐུགས་སྟག་པར་རངས་ཤིང་། འདི་ལྟ་བུའི་གཟིགས་སྤྲང་བྱུང་པར་
ཅན་ནི་ཤིན་ཏུ་ནས་ངོ་མཚར་ཆེའོ་ཞེས་བསྤྲགས་བཞེད་ཀྱང་མཛད།

(༥༩ ཉ་ལ། ༢༤ ཟ་༡༠། ཟླ་༡) ཆོས་བཞི་ལྟ་བུ་རྣམས་ལ། རྒྱབས་མགོན་
མཚོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེར་ཡོངས་འཛིན་རྒྱལ་སྤྱི་རིན་པོ་ཆེ་ནས་འཛིགས་བྱེད་བདུད་
ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་དབང་གི་སྟོན་གནང་སྐབས། གཟིགས་སྤྲང་བྱུང་རྒྱལ་སྤྱི་རིན་པོ་
ཆེའི་སྒྲིམ་པ་དུ་འཛིགས་བྱེད་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་པ་ཞིག་འདུག་གསུངས་པར།
རྒྱལ་སྤྱི་རིན་པོ་ཆེས་འོ་ན་ང་ལ་གཟིགས་དང་མེད་འགོ་ཞུས་པར། ཕྱི་གསལ་ནང་
གསལ་ཞིག་གི་བྱེད་རང་ཡང་མཐོང་གི་འདུག་བྱེད་རང་གིས་འགྲལ་འགྲལ་བྱས་ན་
འཛིགས་བྱེད་དེ་ཡང་འགྲལ་གྱི་འདུག་ཇེས་སྟེ་ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེར་ཐིམ་སོང་
ཞེས་ཐེབས། སོ་ཤིང་འདོར་བའི་སྐབས་ཅེ་མོ་སྤྱ་མར་ཕྱོགས་པ་མཚོག་གི་དངོས་སྤྱབ་
ཐོབ་པའི་ཉགས་སོགས་ཀྱི་བཅའ་སྤྱོད་ཞིབ་ཏུ་མཛད་པར། སོ་ཤིང་འདོར་བར་གནང་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་ཐེང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོའི་ནམ་ཐར་མདོར་མཆོན་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག
སྐབས་ལྟོས་པ་མེད་པར་དོར་བར་མཛད་ཀྱང་། ཅེ་མོ་སྤྲ་མར་ཕྱོགས་པའི་བཀའ་དྲིན་
མཛད་པར་སྤྲ་མ་ཡང་ཤིན་ཏུ་དགེས།

(༥༩ བ་༩། ༥༩ འ་༩) མནལ་ལམ་བརྟགས་པ་མཛད་སྐབས་ཡ་རྒྱལ་མགོན་
རིན་པོ་ཆེའི་དབུ་སྤྲུལ་མགོར་འཛིགས་བྱེད་ནག་པོ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་པ་གྱི་ཐོད་
འཛིན་པ་གཅིག་དང་། ཡབ་ཀྱི་སྤྲུལ་མགོར་འཛིགས་བྱེད་དམར་པོ་གྱི་ཐོད་འཛིན་
པ་མིས་པ་དང་། དབང་ཚུགས་པ་དང་ལུར་སྤྲ་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་། ཁྱོད་ཆོས་ཉོན་དང་
གསུངས་པར། དཔལ་ཆོས་ཅི་ཡང་མི་གོ་བ་འདུག་ཞུས་པར། དེའི་བྱའི་སྤྲ་ལས་སྟན་པ་
ཞིག་འདུག་གསུང་ཐུར། བྱང་ཕྱོགས་མཆོད་བཤམས་ངོས་སུ་ཕྱག་མཛུབ་གཏད་དེ་བདེ་
མཆོག་བོད་ཞལ་ཅན་ཕེབས་འདུག ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་པ་རེད་ཅེས་ཕེབས་པ་
དང་། དབང་དངོས་གཞིའི་སྐབས་དབང་རྣམ་བཞེས་ལུགས་སོགས་ཁྱེ་མི་དགོས་པར་
ཐུན་སུམ་ཆོགས་པར་མ་ཟད། མི་བསྟོད་པ་ཆུ་དབང་གི་བུམ་ཆུ་ཡང་དུང་པོར་ལ་ཞལ་
བརྟུགས་ཏེ་ལྷག་མ་མེད་པར་བཞེས་པ་སོགས་ཉོན་འབྲེལ་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པས་སྤྲ་
མེད་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་སྟོར་ཞུགས་ཏེ་བྱིན་ལྟུང་ཆུ་བོའི་དབང་བཞེས་ཐུགས་ཀྱི་བུམ་
བཟང་ཡོངས་སུ་གཏམས་པར་མཛད་ཅིང་། འདི་ནས་བཟུང་ཙུང་དང་སྟོན་པོ་སོགས་
གང་གིས་ཀྱང་མ་གོས་པར་བསྐྱུང་བར་མཛད།

(༥༩ བ་༩། ༥༩ ག་༩) སེ་འབྲས་ཀྱི་གྲུ་པ་དང་ཡང་དགོན་གྲུ་དམངས་བཅས་
ནས་གནས་བརྟུགས་སྐབས། ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་ལ་འཕགས་པའི་
གནས་བཏན་བརྟུག་ཕེབས་འདུག་ཅེས་གསུངས། ལྷ་བ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་ (༥༩ ཉ་
༩། ༡༡ འ་༡༠) ཉར་བཞི་ཉར་ལྷ་ལ། ཡ་རྒྱལ་མགོན་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེར། ཡོངས་
འཛིན་རྒྱལ་སྤྲུལ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ལོ་གྱོན་མའི་སྟོན་ནས་བུམ་སྤྲུལ་མཛད་པའི་བྱིན་
ལྟུང་བདུད་ཅིའི་ཆུ་རྒྱུན་གྱིས་སྤྲུལ་གསོལ་བའི་འཕྲིན་ལས་མཛད།

(༦༡ ཉ་༡ ༡༥ འ་༡) སྒྲ་མ་ཁང་གི་སྒྲ་མདུན་དུ་ཕྱན་ནས་ཞོགས་ར་པ་ཞིག་
ཐུལ་བར་གནས་གཟིགས་སྐབས་ལ་སྒྲ་བས་མགོན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་གསོལ་ཞོད་ནས་
བཞེས་པར། ཡབ་ནས་དེ་འདྲ་ཅི་གནང་ཞུས་པར། ཁང་རིན་པོ་ཆེ་འེེ་ཞལ་ནས་ང་
གཉིས་ཁྱད་པར་མེད་པ་ཞོ་འཐུང་གསུངས་བྱང་ཞེས་ཐེབས་པ་འདི་ལྟར་ན་ཆོས་རྒྱན་
ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཐོབ་པའི་རྟགས་སུ་མངོན་ཏེ། དེའི་ཆེ་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྣང་
བརྟན་ཚུན་ཆད་ཀྱིས་ཀྱང་ཆོས་སྟོན་པ་དང་། ལུང་བསྟན་པ་སོགས་མང་དུ་འབྱུང་བས།
འདིས་ཀྱང་གསང་བའི་ནམ་ཐར་ཆད་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་བསྟན་ཏོ། །

(༦༡ བ་༡ ༡༡ ཐ་༡) ས་པོ་འབྲུག་ལོའི་རྟོར་རྒྱ་དགུ་པའི་ཆོས་ཉེར་གཅིག་
གཟའ་ཆོས་མཆོག་ཏུ་ལེགས་ཤིང་། བཟ་ཤིས་དང་དགེ་ལེགས་བྱེ་བའི་དཔལ་ཡོན་
ཀྱིས་ཅེན་པའི་ཉིན། ཐོ་རེངས་ནས་སྟན་པའི་རོལ་ཆ་དང་གཉིས་ཀྱིས་སྟན་གསན་
ཐུལ་པའི་ཐོག རྟོན་འབྲེལ་ལེགས་ཆོགས་ཀྱི་སྒོ་བརྒྱ་འབྱེད་པའི་སྒྲ་ཅིས་པས་ཆིབས་
སྒྲ་བྲངས། རྟོགས་ལས་ནམ་པར་རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་མཆོན་བསྐྱེད་བའི་སྒྲ་དར་བ། སྟོས་
རྟ་བྱུང་། གར་རོལ། གཟིམ་འདྲོ། གདུགས་དང་། རྒྱལ་མཆོན། བ་དན། བསིལ་གཡབ།
ཆིབས་གསར། རིན་ཆེན་རྒྱན་ཆ་འཆང་བའི་དཔའ་བོ་སོགས་ཆོས་སྲིད་བྱུང་དུ་འབྲུག་
པའི་འཁོར་ལོས་བརྒྱར་རྒྱལ་ལ་འོས་པའི་རྟགས་མཆོན་དུ་མས་མདུན་བདར།

(༦༡ ཉ་༡ ༡༡ འ་༡༠) བཀའི་དགུང་སྟོན་ཆེན་པོ་བཞི། ཡབ་རྗེ་དམ་པ། བྱང་།
ར་སག ཐའི་རི། མདའ་དཔོན། ཅིས་དཔོན། ཐོགས་དཔོན། རིགས་རུས་སྟོབས་འབྱོར་
ཀྱིས་མངོན་པར་བརྒྱགས་པའི་རིགས་སྤྲས་ནམ་པ། ལས་ཀྱིས་བྱེ་བའི་བྱང་བྲག་འབྲིང་
དུལ་གསུམ་དང་། རབ་དུ་བྱུང་བའི་ཆས་གོས་ལྷབ་ལྷབ་དུ་གཡོ་ཞིང་ཆེན་པོའི་མཆོར་
གོས་ཀྱིས་བརྒྱན་པའི་སྤྱི་བྱུང་མཁན་པོ། རང་མ་མཁན་སྡེ་ཆེ་ཆུང་། ལས་ཆོན་ནང་མ།
ཅེ་བྱང་བྲག་འབྲིང་དུལ་གསུམ། རམ་རྒྱལ་གྲ་ཆང་པ་དང་། བྲང་སྟོང་གི་རྒྱལ་མཆོན་

མངོས་པའི་སྟེང་དུ་སྒྲ་ཆེན་གྱི་ཆས་ཀྱིས་རབ་དུ་བཟིང་བའི་བྱང་ཤར་གྱི་ཆོས་རྗེ། སེ་
འབྲས་དགེ་གསུམ། རྒྱད་སྟོང་སྟེང་བཅས་གྱི་ཆོས་ཁྱིམ་འཛིན་པ་རྣམས་དང་། བསྟན་
འགྲོའི་དོན་དུ་བསམས་བཞིན་མིད་པ་བཟུང་བའི་སྤྱུ་ལ་པའི་སྐུ་རྣམ་པ། མེ་རུ། བཞི་སྟེ་
ལྷགས་རི་བ་སོགས་གྱི་སྒྲ་ཁག་ཞལ་ངོ་། དབུ་མཛད། ཏར་བསམ་གྱི་དགེ་ཆན་ལ་སོགས་
པའི་མེར་མོ་བ་རྣམས་དང་། གཞན་ཡང་། ལྷ་ཤོས། རྒྱུད་རིགས། མི་རིགས་ཐ་དང་པའི་
རྒྱ་སོག་ཁ་བལ། ཁམས་བོད། མོན་འབྲུག་ཨ་ཅུ་སོགས་གཡེར་ཁ་སིལ་སིལ་འཁྲོལ་
བའི་རྟ་པའི་ཆོགས་མཐའ་ཡས་པའི་དབུས་སུ་ཕྱོགས་བརྩུ་རབ་འབྱམས་ཞིང་གི་རྒྱལ་
བ་མ་ལུས་པའི་སྟིང་རྗེའི་རང་གཞུགས་འཕགས་མཆོག་འཛིག་རྟེན་གསུམ་མགོན་ཡེ་
ཤེས་རྒྱ་མའི་སྤང་ཆ་མཆོག་གི་སྤྱུ་ལ་པའི་སྐུ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་སྒྲ་ཤོས་ལ་སོགས་པའི་དགེ་
སྦྱང་མཆོག་གི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མངོས་པར་བསྐྱབས་ཏེ་གྱི་ལིང་སེའྲེའི་ཤུགས་འཆང་
རྟ་མཆོག་རྒྱས་པའི་སྟེང་དུ། རི་ལྷར་ཆོས་ཆེན་བཙོ་ལའི་སྒྲ་བ་རྒྱས་པ་འོད་ཟེར་གྱི་བྱ་
བས་བསྐྱོར་བ་དང་འབྲ་བར། ཞལ་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་རབ་དུ་རྒྱས་པ་འཛུམ་མཛངས་
གྱི་འོད་ཟེར་འབར་བ་དང་བཅས། ཐམས་ཅད་ལ་ཞལ་མཛལ་སྟོན་པའི་རྣམ་པས་དབུ་
གཟེངས་མཐོ་ཞིང་། བྲང་པོ་ཆེའི་ལྷ་སྤངས་གྱི་གཟེགས་པས་ཕྱོགས་བཞིར་སྤྱན་རས་
གཡོ་བཞིན་དུ།

(༦༩ བ་༤། ༡༩ འ་༥) དཔལ་བཅེགས་ཐང་ནས་གྲུ་འཛིན་གཉིས་པའི་གཞལ་
མེད་ཁང་ཆེན་པོར་བརྟུག་གཉིས་བདག་པོའི་སྤང་བས་འཛིག་ཉེན་ཐམས་ཅད་སྐྱམ་
མེར་གསལ་བ་ན་ཆིབས་གྱི་ཁ་ལོ་བསྐྱར། དེའི་ཆེ་སྒྲུ་འབྱམ་ཐང་ནས་ཞོལ་རྩོམ་ལ་
མ་རེག་བར་རྩ་ལྷ་ལྷན་རྩ་བཞི། ཞོལ་ ཉེ་འཁོར་བ་རྣམས་ནས་དགའ་བའི་རྣམ་འགྱུར་
(༦༩ བ་༥། ༡༩ འ་༡། བརྟན་) སྤྲོ་ཆོགས་པས་བློ་འཁྲབ་པ། ཡན་ལག་རྩྱག་དང་ལྷན་
པའི་སྒྲུ་དབྱངས་གཙོ་བོར་ལེན་པའི་གཞས་མ། དཔལ་བོ་དང་། དཔལ་མོ་ (༦༩ ཉ་༡། ༩༠

ཐ་༩) སྟག་སེང་འབྲོང་ལ་སོགས་པའི་འདྲ་འབག་སྣ་ཆོགས་པའི་ཆས་སུ་ཞུགས་ཏེ་སྒྱུ་
མའི་རོལ་ཅེད་ཅེ་བ། སྟག་སེང་པོ་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤྲངས་པ། སེ་ར་ཐེག་ཆེན་སྤྱིང་
པ། མེ་རུ། བཞི་སྟེ། ལྷགས་རི་བ་བཅས་ཆོས་སྟེ་ཆེ་ཆུང་ནམས་ནས་དྲར་སྟེག་གི་རྒྱལ་
མཆན་བསྐྱེད་ཞིང་། གསེར་མདོག་གི་ཅོད་པན་འཆང་བའི་དགེ་འདུན་འདུས་པའི་
ཆོགས་ཀྱི་ཕྱག་ན་གདུགས་དང་། རྒྱལ་མཆན། བ་དན། མེ་ཏོག་བདུག་སྟོས། དྲང་དང་
རྒྱ་སྤྱིང་། སིལ་སྟན་ཤང་ཤང་ཏེ་འུ་ལ་སོགས་པའི་མཆོད་རྟེན་དང་། རོལ་མོའི་བྲེ་བྲག་
སྣ་ཆོགས་པས་མཆོད་ཅིང་། ལུས་དྲུད་པ་དང་། དག་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསྟོད་
དབྱངས་སྟོག་པ་ལ་བྲེལ་བའི་སེར་སྤྱིང་གིས་བར་མཆོམས་མེད་པར་ཆར་དྲུད་དང་། པོ་
ཏ་ལ་དང་། ལྷ་ལྷན་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་སོགས་པའི་ཁང་པ་ཁང་བཅེགས་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་ཡང་ཐོག་དུ་འཇུག་ཆོན་བེས་པ་ལྟར་ལྷ་རྟེན་སྣ་ལྟེ་གཡོ་བ་དང་། དབང་
པོའི་གཞུ་ལྟར་བཀྲ་བའི་རུ་མཆོན་འཕྱར་བ། འབྲུད་དགྲོལ་རྒྱུད་གསུམ་ཀྱི་སྟན་པའི་
སྒྲ་སྟོག་པ་དང་། བསངས་ཀྱི་དྲུད་སྟེན་གྱིས་ལྷ་ལམ་འགོངས་པར་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་ན་
བཟང་མཆོད་པའི་སྟེན་ལ་འགྲན་བཟོད་པའི་མཆོད་པའི་ཆོགས་དང་བཅས། རིམ་གྱིས་
པོ་བྲང་ཆེན་པོར་ཐེབས་པར་ཉེ་བ་ན། འདབས་ཞོལ་རྩོལ་རིང་ནང་མ་ནས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་
ཆང་པན་བདེ་ལེགས་བཤད་སྤྱིང་པའི་དགེ་འདུན་རྣམས་ནས་སེར་སྤྱིངས་དང་། ཅེ་
ཕྱག་མདོད་དང་གཉེར་ཆང་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཟབ་མཆོར་ལེགས་པར་སྟོས་ཏེ་སྟོས་སྟེ་
དྲུད་སྟེན་གྱི་བསུ་བ།

(༥༥ ཉ་ཀ ༩༡ ༩༡ ༩༡) ཐུན་ཆོགས་འདུ་ལམ་བརྒྱུད་མཛེས་པར་གཤེགས།
གཞུང་སྟོའི་གཡས་གཡོན་གྱི་དཔལ་ལྷ་དང་། དག་རྒྱལ་མར་ཐུགས་སྟོན་ཅན་གྱི་སྟན་
ཤལ་སྟུལ། བདེ་ཡངས་ཤར་དུ་ཐེབས། དེ་ནས་རྒྱལ་ཆབ་ནོ་མིན་ཏན་ཆེན་པོ་སོགས་
ཆེ་དགུ་རྣམས་ཀྱིས་དཔག་ཆད་ཅམ་དུ་བཟང་པོའི་དྲི་དད་ཕྱོགས་བརྒྱར་ལྷང་བའི་རེང་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོད་རྣམ་ཐར་མདོར་མཆོད་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག

བུའི་ཕྱག་བམ་གྱི་དུད་སྤྱིན་གྱིས་སྦྱོར་བྲངས། ཐེམ་སྐྱས་གྱི་སྒོ་ལ་རིམ་པར་འདྲེགས་
ཏེ། རྗེ་གོང་མ་ན་རིམ་གྱིས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ཤིང་། དཔའ་བོ་དང་མཁའ་འགྲོ་དང་
གིས་འདུ་བའི་འཕགས་པའི་བསྟེ་གནས་ཆེན་པོ་གཟིམ་ཆུང་ཉི་འོད་འབྱེལ་བའི་
བཞུགས་ཁྱི་ཆེན་མོར་བཀྲ་ཤིས་པའི་མེ་རྟོག་གི་ཆར་དབབ་པ་སྒོན་དུ་འགྲོ་བས་ཞབས་
ཟུང་འཁོར་ལོ་དང་། བཀྲ་ཤིས་དང་གཡུང་དྲུང་འབྱེལ་བས་བརྒྱན་པ་ཉིད་མདོན་པར་
འཁོད་པར་གྱུར་རྟོ། །

ཞལ་བསྐྱེད་ཐོག་རྒྱལ་ཆབ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ལྷགས་བཤད་མདོར་བསྐྱས་མཛད་
དེ། གཞུང་གི་མཆུལ། སྐྱ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་སོགས་གྱིས་དགེ་ལེགས་གྱི་མཆོད་མ་རྒྱས་
པར་མཛད། རྒྱལ་ཆབ་ལོ་མིན་ཏན་སོགས་ཆེ་དགུ་མཐའ་དག་ནས་ཀྱང་རྟེན་འབྱུང་གི་
ལེགས་འབྱུལ་བསྐྱར་ཏེ་མཇལ་ཕྱག་ཞུས། གསོལ་ང། བཞེས་འབྲས། དཀར་སྒྲིའི་ཐོག་
ཆེ་དགུ་པལ་ཆེར་ལ་མཉེས་གཤིན་པའི་བཀའ་འདི་ཡང་ལེགས་པར་ཐེབས། འདི་ཉིན་
ཐོ་རིངས་ཁར་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་སྒོ་བྱར་དུ་སྒྲོལ་མ་ཐེབས་བྱུང་། སྒྲོལ་འདོན་
གྱིས་ཤིག་གསུང་བར་སྐྱ་མདུན་པ་རྣམས་ནས་དེ་མ་ཐག་སྒྲོལ་མ་ཁྱར་འདོན་མཛད་
ཅིང་། ད་དུང་ལྷ་མོ་དང་། གནས་ཆུང་ཡང་ཐེབས་བྱུང་ཞེས་སྣང་བ་དག་པའི་གཟིགས་
སྣང་ཁྱད་པར་ཅན་བྱང་བ་ནི། ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མོ་བྱང་དུ་ཐེབས་པ་ལ་མདོན་
དུ་ཕྱོགས་པས་བསྟན་སྲུང་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་རྣམས་བསུ་བའི་རྣམ་པས་ཐེབས་བར་
མདོན།

(༦༥ བ་༣། ༩༡ འ་༡) དེ་ལྟར་རྗེ་སྤྲ་མ་ཉིད་གྱི་མཛད་པ་དང་འཕྲིན་ལས་གྱི་
སྟན་ཀྱགས་ཕྱོགས་བརྒྱར་བསྐྱེད་བའི་སྤྱད་དུ་འདོད་པའི་ལྷ་ནས་གནས་གཙང་མའི་
བར་གྱི་ལྷ་རྣམས་གྱིས་ཕྱོགས་གྱི་འཁོར་ལོའི་དབྱིངས་ཡངས་པར་ཉི་མའི་ཁྱིམ་འདྲ་
བའི་གདུགས་སྐབ་ཅིང་། ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་མཆོམས་སུ་སྤྱིན་གྱི་འདུ་འགོད་རྣམ་པར་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

བཟླ་བའི་བཟླ་ཤིས་ཉགས་བརྒྱད་དང་། འཕན་ལ་སོགས་པའི་མཆོད་ཇུས་ཀྱི་ནམ་པས་
མཛེས་པར་བྱས། ས་གཞི་ཡང་ཆག་ཆག་བཏབ་པ་ལྟ་བུའི་རྩལ་མེད་ཅིང་ངི་མ་འབྱོངས་
པ། ཉམ་མཁའ་ཤིན་ཏུ་གཡའ་དག་པ་ལ་སྤྱིན་གསར་པའི་ཉ་དང་། སྤང་པོའི་གཟུགས་
རབ་ཏུ་གསལ་བ་སོགས་ངོ་མཚར་བའི་ལྟས་སྒྲ་ཆོགས་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ན། མཁས་
པ་དང་མི་མཁས་པའི་སྐྱེ་བོ་དག་ནི་ངོ་མཚར་བའི་ཀྱ་ཙེ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་གོ། །

དེ་ནས་དབྱུ་གྲུ་རྒྱ་བའི་ཆོས་ཉི་ཤུ་གཉིས་ཀྱི་ཉིན། བཙུ་མ་ལྟ་བུ་འདས་སུ་
ཅུ་ཙུ་གསུམ་པའི་ལྷའི་གནས་སུ་བྱོན་ནས་ཡུམ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་ལ་བཀོད་པ་
དང་། ལྟ་ནམས་ལ་ཆོས་སྟོན་པའི་འཕྱིན་ལས་ལེགས་པར་མཛད་ཟིན་ནས། སྤར་ཡང་
འཛམ་བུའི་སྤྱིང་དུ་གདུལ་བྱ་ནམས་ཀྱི་དོན་དུ་ལྟ་གནས་ལས་བབས་པའི་དུས་ཆེན་
ཁྱད་པར་ཅན་དང་འབྲེལ་བར་རེས་གཟའ་ཕུར་བྱ་དང་། སྤར་མ་རྒྱལ་གཉིས་དུས་
གཅིག་དུ་འཛོམ་པའི་སྦྱོར་འཕྲོད་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པར། ཡུལ་གྲོང་མ་ནམས་ཀྱིས་
ཆོས་སྤྱིང་འཕྱིན་ལས་ཀྱི་གདུགས་དཀར་གྱེན་དུ་བསྐྱེད་བའི་འདུན་ས་ཆེས་ཡངས་པ་
ཆོམས་ཆེན་སྤྱིང་ཞིའི་ཕུན་ཆོགས་ཀྱི་ནང་དུ། མི་འཛིགས་འཕྲོག་བྱེད་རལ་པའི་ཅོད་
པན་གྱིས་འབྱོངས་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་བཏེགས་པའི་གསེར་གྱི་ཁྲི་འཕང་མཐོན་པོར་མངའ་
གསོལ།

(༦༧ ཉ་༡། ༧༩ འ་༤) གཞུང་ས་ནས་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ་གྱི་ལེགས་
འབུལ་དུ། ཞིང་ཁམས་བྱེ་བ་ཕྱག་བརྒྱར་ཆོས་དང་སྤྱིང་གྱིས་མངའ་བསྐྱུར་བའི་ཉེན་
འབྲེལ་གྱི་སྒོ་མོ་བརྒྱ་ཕྱག་འབྱེད་པའི་ཕྱིར། རི་རབ་སྤྱིང་བཞི་ཉི་ལྔས་ཕྱག་པའི་རིན་
ཆེན་གཉིས་པའི་དགྱིལ་འཁོར་བཟང་པོའི་བཀོད་པ་དར་ཆོན་ལྷའི་འཕྱང་འཕྱལ་ཅན།
རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་དང་། ཡསྐྱུབས་མགོན་དམ་པའི་སྐྱེ་གསུང་
ཐུགས་ངོ་བོ་དབྱེར་མི་བྱེད་པ་མཆོན་པའི་ཕྱིར་དུ་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་གསུམ་གྱི་སྤྱང་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་ཐེང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོའི་ནམ་ཐར་མདོར་མཆོན་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག

བརྟན། ཕྱག་མཆོད་ཐུགས་དམ་བསྐྱལ་བའི་ཆེད་དུ་ཡ་ཤེ་གོང་མ་ན་རིམ་གྱི་ཐུགས་དམ་
གྱི་རྟེན་ནམས་དང་། (༦༥ བ་༡། ༧༥ ཐ་༩) གསེར་དབུལ་གོས་དར་སོགས་ཀྱི་མཆོད་
སྤྱོད་ཀྱི་ཆེན་པོ་སྟོན།

(༦༥ བ་༣། ༧༦ འ་༣) འདི་དག་གི་སྐྱབས་སུའང་ཇེ་འདི་ཉིད་ན་ཆོད་གྱི་ཟླ་
ཆོས་ཆེས་ཕྱ་ཡང་། ཡངས་ཤིང་མཐོ་བའི་སེངྒའི་ཁྲིར། རོ་མཆར་གྱི་ཕུང་པོ་གཅིག་
ཏུ་སྦྱངས་པའི་གཟུགས་སྐྱབས་པོ་ལྔའི་ཟླ་བ་ལྟར་བཞིན་པ་ལ། ལྷ་གོས་སྐྱད་རིགས་ནམ་
འགྱུར་མཐའ་ཡས་པའི་སྐྱལ་བ་དང་ལྷན་པའི་སྐྱེ་བོའི་ཆོགས་རབ་ཏུ་མང་པོ་དག་བཏུ་
བས་ཆོག་མི་ཤེས་པ་དང་། ཡོན་ཏན་མདོན་པར་བཞེད་པའི་ལས་ཀྱིས་བྲེལ་ཞིང་། ཡ་
མཆན་པའི་ལྷན་མོ་ལ་གཡངས་པའི་རི་དྲགས་བཞིན་དུ་རང་གི་རང་གིས་གསེར་ཁྲིའི་
མདུན་དུ་དུད་པར་གྱུར་ཏོ། །

(༦༧ ཉ་༥། ༧༥ འ་༥) དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་དབུ་འཕང་བསྟོད་པ་ལ་ལས་
སྟོན་བཟང་པོའི་མཐུ་གུབ་ནས་མཆོག་ཏུ་སྦྲ་མར་འདིན་ཅིང་བཀྱར་བའི་དད་པ་དང་
གཏོང་བ་སུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཏྲ་ཆེན་མང་མཚུ་བཙྴ་དང་། ལུང་དང་མདོན་པར་
རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཀྱི་མཆོ་ལྷ་བྱ་ལ་མངའ་བཞེས་ཤིང་། ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྷ་སེར་
བཏུན་པའི་བདག་པོར་གྱུར་པ་བྲི་ཆེན་ཀྱི་ནག་པ་ནམ་པ་གཉིས་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
བསྐྱོར་བར་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་དོར། དཔོན་གཡོག་རགས་བསྐྱས་ལ་ཇེ་སྒྲ་མའི་ནལ་
འབྱོར་དགའ་ལྷན་ལྷ་བརྒྱ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་དམིགས་བཅེ་མ་དང་། རིགས་གསུམ་
མགོན་པོའི་གཟུངས་སྤགས་བཅས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་སྦྲ་དག་གསལ་གསུམ་གྱི་སྟོན་ནས་
སོགས་མེད་དུ་ཉིན་སྟེ་ཕྱིར་སྦྱེལ།

(༧༠ ཉ་༣། ༧༧ ཐ་༥) འཆི་མེད་བདེ་ལྷན་འབྲེལ་པ་བ་ནས་གསེར་གདུང་
ནམ་པ་གསུམ། འཕགས་པ་ལོ་གེ་ཤྱ་ར། ལི་མ་ལྷ་ཁང་། ཀྱི་ནག་ལྷ་ཁང་། ཟླ་མ་ལྷ་ཁང་།

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

བཅས་ལ་རིམ་བཞིན་ཕྱགས་བཏེག་ ཕྱགས་སྒོན་ལེགས་པར་མཛད་པའི་སྟན་ཤལ་རྒྱས་
པ་སྟལ། རྗེ་གོང་མ་གསུམ་གྱི་འདྲ་སྒྱུ་གཟིགས་མ་ཐག་འདི་ང་ཡིན་ཞེས་གོང་མ་གསུམ་
ལས་རིམ་གྱིས་བརྒྱད་པའི་སྒྱའི་སྒྱེ་བ་འབྲུལ་མེད་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས། གཟིམ་ཆུང་ཉི་
འོད་དུ་ཕེབས། ཆེན་ཁྲའི་དུ་ཨོའི་ཆུ་ཞི་དགའ་ལྡན་ཤེ་རེ་གེ་ཉོ་ཐོག་སྤྲི་བྱ་ནག་པ་
ནས་ཁྲི་ཕེབས་ལེགས་འབུལ་རྒྱས་པ་བསྟར།

(ལྔ་པ་བ་ཤ ༡༠ཤ ཐ་ལ) ཏར་ཆེན་ཆིང་མང་དཔོན་གཡོག་རགས་བསྐྱེས་སྒྲེར་
མཛལ་དུ་ཕེབས་པར་མཛལ་ཕྱག་རྩ་གཡུ་ཐོག་མཉེས་གཤིན་པའི་བཀའ་ཡང་མང་དུ་
སྟལ། ཕེབས་ཁར་ཁ་བཏགས། གོས་ཁྲུག་ ཆུ་ཆོད་འཁོར་ལོ་བཅས་སྟལ་ཉི་ལྔ་བས་
མགོན་ཆེན་པོའི་སྒྱུ་མདུན་ནས་འབྲལ་བ་ལ་ཤིན་དུ་མི་དགའ་བའི་རྣམ་འགྱུར་དང་
བཅས། ད་ལམ་ང་རང་གི་འདོད་མོས་ལྟར་ན་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ཞུ་རིང་དུ་བསྐྱད་ནས་རབ་དུ་
བྱུང་བ་ལ་ཤིན་དུ་སྒོན་པ་ཞིག་བྱུང་ཡང་། གཞན་དབང་གིས་ཁོལ་པོར་གྱུར་པས་དོན་
ཡིད་བཞིན་དུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་། སྒྱེ་བ་བྱི་མ་རྣམས་སྤེལ་ལྟར་འགྲུབ་པ་དང་། འབྲལ་མེད་
རྗེས་འདྲིན་གྱི་སྒྱུབས་འདུག་གནང་དགོས་ཞེས་འདྲན་བྱེད་མཆི་མས་བརྒྱུངས་བཞིན་
དུ། དབུ་བཏུད་དེ་ཞབས་དབང་གནང་དགོས་ཞེས་ཁྱེ་བར་མཛད་པར། ཞབས་གཡས་
མཆན་དང་དཔེ་བྱད་གྱིས་བརྒྱན་པ་སྤང་པོའི་སྤྲ་ཞགས་ལྟར་མཛེས་པར་བརྒྱུངས་ཉི་
མང་གི་དབུ་ཐོག་དུ་ངལ་གསོ་མཛད་ནས།

སྤྲ་མ་སྒྱུ་ཁམས་བཟང་བར་གསོལ་བ་འདེབས། །མཆོག་དུ་སྒྱུ་ཆེ་བཟན་པར་
གསོལ་བ་འདེབས། །འཕྲིན་ལས་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་གསོལ་བ་འདེབས། །སྤྲ་མ་དང་
འབྲལ་བ་མེད་པ་བྱིན་གྱིས་སྒྲོབས། །ཞེས་པའི་ལྷོ་བྲག་གྲུབ་ཆེན་གྱི་གསུང་འདིའི་སྒོ་
ནས་སྤྲ་མ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པར་མོས་སྤྲ་གཞུག་ན་བྱིན་སྒྲུབས་ཀྱི་ཆུ་ཁ་ཤིན་དུ་
ཆེ་བར་དགོངས་ནས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པར། མང་མཚུ་བརྒྱ་ཡང་ཡིད་ཆེས་དད་པ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོའི་རྣམ་ཐར་མདོར་མཆོན་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག

བརྟན་པོ་རྟེན་ནས་ཤིན་ཏུ་བརྩེ་བའི་མའི་བྱང་ནས་གཅེས་པའི་བྱ་འབྲལ་བ་ལྟར། (པ་༩
༩་༥། ༡༠༥ བ་༥) སྤང་མདུད། ལ་བཏགས། གསེར་ཟངས་ལས་གྲུབ་པའི་འཛིགས་བྱེད་
ཀྱི་སྐྱ་བརྟན་བཅས་བསྐྱངས་ནས་ཕྱིར་ཐེགས། ཆོས་ཉི་ཤུ་བརྒྱད་དགུང་ལ་ཁྲི་འབུལ་
ཞུ་མི་བསྐྱུས་མཚུར་ཕུ་ཞུ་ནག་སྐྱུ་ལ་སྐྱ་སོགས་དམ་པའི་སྐྱེ་ཕྱིང་བརྒྱད་མར་བཟུང་བའི་
ཐ་སྐྱུལ་ཁག་དང་། ལྷ་རྒྱ་རི་བ་དང་། ཞབས་པད་ཁྲི་སྒྲོན་པ་དང་། བཤད་སྐྱ་བ་སོགས་
རུས་དང་ཆེན་པོའི་ལས་ཀས་མདོན་པར་མཐོ་བའི་སྡེ་དཔོན་མི་བྲག་ཁག གདན་ས་
གསུམ་དང་། ས་མཚུར་རྡོར་སྒྲིན་སོགས་རིས་མེད་དགོན་སྡེ་ཁག དབུས་གཙང་ཆོ་
ཆེན་སོགས་བོད་ལྗོངས་ལྷ་སྡེ་མི་སྡེ་མཐའ་དག་ནས་དངོས་འབྱོར་རྒྱ་ཆའི་མཆོད་སྦྲིན་
དང་བཅས་ཁྲི་ཐེབས་ལེགས་འབུལ་བརྟན་བཞུགས་སྐྱེ་སྐྱུ་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་བསྐྱར།

(༥༠ བ་༡ ༡༡༥ འ་༩) ཞེས་བདག་ཅག་ཁམས་གསུམ་གྱི་མ་འདྲིས་པའི་མཛའ་
བཤེས་ཆེན་པོ་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་འདྲེན་པར་ཆས་པའི་ལུང་གཅིག་ཏུ་བསྐྱམས་པ་
མཆོག་གི་སྐྱུལ་པའི་སྐྱ་སྒོ་བཟང་བསྟན་པའི་འབྱུང་གནས་ངག་དབང་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་
མཆོ་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྐྱ་ནས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་མདོར་མཆོན་པ་སྐྱ་གསུང་
ཐུགས་ཡོན་ཏན་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྒྱན་གྱིས་ཉེ་བར་མཛེས་པ་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག་ཅེས་
བྱ་བ་ལས། འཁྲུངས་གཞིས་གཉེན་ཕྱོགས་ནས་ཞབས་ཀྱི་པར་བསྐྱོད་དེ་བྱ་འཛིན་
གཉེས་པའི་གཞལ་མེད་ཁང་ཆེན་པོའི་གསེར་གྲིར་ཞབས་སེན་གྱི་འཁོར་ལོ་རྣམ་པར་
བཀོད་ནས་དགེས་སྟོན་བཟང་པོ་ལ་རིམ་གྱིས་རོལ་བའི་བར་གྱི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་
གཉེས་པའོ། །

༥༡ ཡི་གེ་སྒྱུར་སྟོག་གི་ཆལ་སྒྱུར་དང་དད་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་ཞུས་རྡོར་ལྡགས་ལུང་རིས་ཀྱང་རྟེས་
འཛིན། ར་ས་སྐྱུལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དང་ཕོ་བྲང་པོ་ཏལ་སོགས་སུ་གནས་གཟིགས། བརྟན་
གསོལ་གྱི་རིམ་པ་རེ་འབུལ་ཞུས་དང་། ལྷག་ལྷ་མང་པོའི་ཞལ་གཟིགས་རོ་མཚར་བའི་གསུང་མང་དུ་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

ཐེབས་ཤིང་ཡོངས་འཛིན་ལས་དབང་རྗེས་གནང་བྱ་ཆེ་ཙམ་ཞུས།

(༡༡ ཉ་ཡ། ༡༣༧ འ་༩) ཡང་འདི་སྐབས་སུ་ཡོངས་འཛིན་གྱི་སྐུ་རིན་པོ་ཆེ་
སྐྱེ་མདུན་དུ་བཞུགས་དུས་བཀའ་ལས། མཆོད་དཔོན་གྱིས་ཕྱག་དཔེ་ཁང་ནས་མདོ་སྡེ་
བསྐྱལ་བཟང་ཞིག་བཙལ་ཏེ་ང་ལ་ཐུལ་ཞིག་དང་། ངས་བསྐྱལ་བཟང་བྱན་འཕྲིང་འདི་
སྟོག་ཆར་ནས་སྟོག་རྒྱ་ཡིན། དེ་ལ་ཨ་རུ་ར་ཡི་འབྲས་བུ་ཐུལ་ནས་ནི། །དང་པོར་བྱང་
ཚུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དོ། །ཟེར་བ་སོགས་སྟན་པོ་ཡོད་ཅིས་ཐེབས་པར། གྱུ་
སྐུ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་སྤར་པན་སྟོག་པ་གནང་བྱ་དང་། སྟན་བསྐྱལ་ཙམ་ཡང་ཁྱེད་རྒྱ་ཆུ་མེད་
པར། ཆོག་ཤར་གསུང་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཡ་མཚན་པའི་གནས་སུ་འདུག་པས། ཅིས་ཀྱང་
འདིའི་རྗེས་ལ་མདོ་སྡེ་བསྐྱལ་བཟང་ཐུལ་ཆོག་པ་ཁྱེད་ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་རྗེ་འདི་
ཡང་ངོ་མཚར་ཞིང་། དོན་ལ་ཡང་སྟོན་གྱི་བག་ཆགས་བཟང་པོ་ཞིག་སད་པའི་རྟགས་
སུ་མངོན་ནོ། །

ཡང་བར་སྐྱང་ལ་ཕྱག་སོར་གཏད་དེ་ཨེ་ན་ཨེ་ན་ཞེས་མང་ཙམ་གསུངས་པར།
དེར་ཅི་གཟིགས་ཞུས་པར། ད་ལྟ་ལབ་མི་རུང་གསུངས། ཡུད་ཙམ་ནས་ཡང་བསྐྱར་
གང་གཟིགས་ཞུས་པར། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་གསེར་སྐྱངས་བཙོ་མའི་མདོག་འབྲ་བ་
ལ་སངས་རྒྱས་སུམ་ཅུ་ཙུ་མ་ལས་བསྐྱོར་བ་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་ཞལ་གཟིགས་ཤིང་། བྱི་
དང་དོམ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱུ་གཟིགས་ཀྱིས་མདུན་བདར་བའི་མགོན་པོ་བར་ཆད་ཀྱུན་
སེལ་གྱི་སྐྱེ་བཞིན་བག་དང་ལུན་པ་ཞིག་མནལ་ལམ་དུ་ཕྱིས་པ་སོགས་ཀྱི་གསང་བའི་
བཀའ་ཐེབས་པ་ནི། མདོར་ན་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྐྱེའི་སྐྱང་བ་དང་རྒྱུད་དུ་མི་
འབྲལ་བའི་རྟགས་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ཡིན་པར་སྤྲང་ངོ་། །

(༡༠ ཉ་༩། ༡༣༠ འ་༩) དཀར་པོ་ཞེས་པ་ས་མོ་སྐུལ་ལའི་རང་ཞལ་གསར་དུ་
ཆོས་པའི་ཐོ་རིངས་ཁར་སྲིད་ཞིའི་གཙུག་རྒྱུ་ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཐམས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྤྱི་མཐུན་གྱི་མཆོད་རྟེན་མཆོད་དེ་པའི་ཡིད་འཕྲོག

ཅད་མཁྱེན་གཟིགས་ཆེན་པོ་དང་། ཡོངས་འཛིན་རྒྱལ་སྤྱི་རིན་པོ་ཆེ། དུན་ཡོངས་
འཛིན་དེ་མོ་བ་བཅས་ནས་གཟིམ་ཆུང་སྤྱད་ཏུ་དཔལ་ལྷན་འདྲིའི་པ་ཁམས་ཀྱི་དབང་
ལྷན་མར་མཆོད་གཏོར་ལེགས་པར་བཤམས་པ་ཚོན་ཏུ་འགྲོ་བས་གཏོར་སྦྱོང་རྟེན་
འབྲུལ་ལྷ་རྩེས་སྤྱི་ལཱ་ལོ་གས་སྤྱི་ལྷོ་བཟུང་། བསྟན་འགྲོ་སྤྱི་ལཱ་ལོ་གས་སྤྱི་ལྷོ་བཟུང་།
བཟང་པོའི་མཆོད་སྦྱོར་དང་འབྲེལ་བའི་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་

(༧༡ ཉ་༡ ༡༩༩ བ་༩) གཞན་ཡང་བྲག་ཤིས་ལྷན་པོ་ནས་ཡུལ་ཆེན་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་གཟིགས་ཆེན་པོའི་ལོ་གས་ལེགས་འབྲུལ། ས་སྤྱི་ལོ་གས་ར། གཞིས་ཀ་
བསམ་གྱིས་ཆེས་མཆོད་དུས་གཙང་གི་རྒྱུ་གཞིས་ཁག བྱ་པ། མདོ་མཁར་བ། བོར་
ཁ། འབྲུག་པ་སོགས་ཀྱིས་གནས་ལོ་གས་ཆོས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལེགས་འབྲུལ་རྩམས་
རིམ་གྱིས་ལྷན་པོ་གཉིས་ཀྱི་མདུན་ས་ཡངས་པར་བསྟན་ཞིང་།

(༧༢ ཉ་༢ ༡༩༩ བ་༡༡) དགའ་མགྱུ་ཟག་པ་མེད་པར་ཡོངས་སྤྱད། བར་
བར་ཏུ་རོལ་མོ་སྤྱོད་ཆོགས་འཐབ་པའི་སྤྱི་ཡིད་ཏུ་འོང་བ་དང་། གཞན་ལུ་འཛིན་གྱི་
གིས་སྤྱངས་སྤྱངས་སྤྱོད་ཆོགས་གཡོ་བའི་རྩམ་འགྲུར་གཉིས་བྱང་ཏུ་འབྲུག་པའི་རོལ་
གར་དང་། གཞན་ལྷན་པོ་འབྲུལ་ལ་སྤྱོད་གྱི་རྩམ་འགྲུར་གཉིས་བྱང་ཏུ་འབྲུག་པའི་རོལ་
ཀྱི་དེ་ཉིད་ལྷན་པོ་གས་ཀྱི་མ་མེད་པའི་ལམ་ལས་བྱངས་ཏེ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་
མཁས་པའི་དེད་དཔོན་སེ་འབྲས་ཀྱི་མ་མོ་འཛིན་པ་རྩམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་བཟོ་ཞིང་
སྤྱི་ལོ་གས་སྤྱི་ལྷོ་བཟུང་། སྤྱི་ལྷོ་བཟུང་། སྤྱི་ལྷོ་བཟུང་། སྤྱི་ལྷོ་བཟུང་། སྤྱི་ལྷོ་བཟུང་།
བསྟན་པ། འཛིན་རྟེན་ཐམས་ཅད་པའི་རྩམ་ལྷན་པོ་དང་བསྟན་ཏེ་རྩམ་པོ་ཆེ་དགྱ་
པལ་ཆེར་ལ་བཀའི་འཆོད་འདྲིས་ཁམས་བཟང་པོ་ཞེས་བྲག་ཤིས་དང་བདེ་ལེགས་
ཀྱི་མཆོད་མ་བཟང་བར་མཛད།

(༧༣ བ་༡ ༡༩༩ བ་༡༠) ཆོས་བརྩམས་པ་ལོ་གས་སྤྱི་ལྷོ་བཟུང་། སྤྱི་ལྷོ་བཟུང་།

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

སྟོན་འཁོར་ལྟ་ལྟན་སྤྱུལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཆིབས་ཀྱི་ཁ་ལོ་བསྐྱར་བར། རོལ་ཆ་
ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་གྱིས་སྐབས་དབྱེ་ཐོག་ རིན་རྒྱན་བཞེས་པའི་ལས་ཆན་པ་དང་།
ལྷ་མ་ཕྱག་མཛོད། སྤྱི་སོ་བཅས་ནས་སྟོན་སྟེ་དང་། སྤྱན་འབྲེན་རྒྱ་སྤྱིང་དང་བཅས་རིམ་
གྱིས་སྤང་ཆེན་དེགས་པའི་འགྲོས་ལྟར་དར་ལམ་གྱི་སྟེང་ནས་གཤེགས། རྩོམ་རིང་ནང་མ་
ནས་འབྲས་སྤྱངས་ཆོགས་ཆེན་དགེ་སྟོན། ཆོགས་དབྱར་ཁྱེ་བཅན་པ་ལོ་མོན་ཏན།
དབང་ཆེན་ལོ་མོན་ཏན་སོགས་ཀྱིས་མཇུག་ཕྱག་ཞུས། སེབས་བྱམས་སུ་སེབས།

(༧༡ བ་༣། ༡༣༤ འ་༦) གཟིམ་རྒྱུང་དགའ་ལྟན་ཡང་ཅེར་ལེགས་པར་ཕྱགས་
སེབས། རྒྱལ་ཆབ་རིན་པོ་ཆེ། གོང་མའི་སྐྱེ་ཆབ་ཨི་བན་གཉིས། ཡོངས་འཛིན་རྣམ་
གཉིས་སོགས་ནས་མཇུག་ཕྱག་ཞུས། ཞལ་བསྐྱེད་དགའ་སྟོན་ལ་རོལ་ཏེ་ཨི་མི་དུ་
ཕྱགས་སེབས། བཞུགས་ཁྱི་ཆེན་མོར་བཞུགས་སུ་གསོལ། གོང་གི་ལྷ་དཔོན་རྣམས་དང་།
བཅན་པོ་ལོ་མོན་ཏན། བཤད་སྤྱབ་སྤྱིང་སྤྱུལ་པའི་སྤྱུ་ ཆོ་མཆོག་སྤྱིང་། དབང་ཆེན་ལོ་
མོན་ཏན་སོགས་ཀྱིས་མཇུག་དར་ཕུལ། དགེས་སྟོན་ལ་རིམ་གྱིས་རོལ་ཞིང་། གར་རོལ་
དང་། གལ་བཞོས། བཞོ་སྤྱིང་བཅས་ཀྱི་རིམ་པ་ཡང་སྤར་སྟོལ་བཟང་པོ་བཞིན་བསྐྱངས།

(༧༡ བ་༣། ༡༣༤ ཐ་༩) བཅན་པོ་ལོ་མོན་ཏན་ནས་ཡསྐབས་མགོན་ཡུལ་
པའི་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་གཟིགས་ཆེན་པོ་འདུས་པ་རྒྱ་མཆོད་མགོན་དུ་སྤྱན་
བྱངས།

(༧༡ བ་༤། ༡༣༥ འ་༡༡) ཞབས་པད་མི་ཤིགས་རྩོམ་ཁམས་ལྟར་བཟན་
ཅིང་། བསྟན་འགྲོར་སྤྱན་པའི་ཕྱགས་བསྐྱེད་བཟང་པོས་མཛད་འཕྲིན་དབྱར་གྱི་རྒྱ་
ལྟར་རྒྱས་དགོས་པའི་གསོལ་འདེབས་དབྱིས་བྱིན་པ་ཞུ་བ་མཛད་པར། དགོན་མཆོག་
གི་ཕྱགས་རྩེ་བསྐྱུལ་ཏེ་ཞལ་བཞེས་བཟང་པོའི་མེ་དྲོག་ཕྱོགས་བཅུར་འཐོར་བར་མཛད།
དགོན་མཆོག་གི་ཉེན་གསུམ་དང་། རིན་ཆེ་ཞིང་རྣམ་པར་བཀྲ་བའི་སྤྱད་པ་སྤྲོ་ཆོགས་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྤྱི་མཉམས་ལྟ་བུ་ལྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་མདོར་མཆོན་དང་པའི་ཡིད་འཕྲོག

པ། གསེར་དངུལ་གོས་དར་ལ་སོགས་པའི་མཆོད་པའི་སྒྲིན་ཆེན་སྒྲོས་པ་ནམས་འཁོར་
གསུམ་མི་དམིགས་པས་རྒྱས་བཏབ་ཞེ་རྒྱལ་བ་དགེས་པའི་མཆོད་པར་བཞེས། དེ་ནས་
སྒྲིན་པའི་འབྲས་བུ་ནམས་ཚུད་མི་བཟང་བུ་བའི་ཕྱིར། རྒྱལ་བསྟན་རིན་པོ་ཆེ་དར་
ཞིང་རྒྱས་པ། འགྲོ་བ་ནམས་བདེ་ཞིང་སྦྱིད་པ། རྣམ་དཀར་དགེ་བཅུ་འཕེལ་བ། བསྟན་
པའི་སྒྲིན་བདག་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་ཆེ་ཁྲི་ཕྱག་ཏུ་བརྟན་པའི་ཆེད་ཏུ་
བསྡོམས་པའི་ལྷགས་བསྡོམས་སྟན་ཞིང་འདེབས་པ་སྦྲ་དག་ཅིང་གསལ་བ། ཚངས་པའི་
དབྱངས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དཔལ་གྱི་མགུལ་པ་བཟང་པོ་ནས་སྦྲལ་བ་ན། སྒོ་དམན་
ནམས་ནི་གསུང་ན་བར་ལྷང་བ་ཙམ་གྱིས་ལུས་ཀྱི་སྦྲ་བྱིང་བྱེད་ཅིང་། མིག་ནས་མཆི་མ་
ལྷང་བ། ལག་སོར་རང་དབང་མེད་པར་སྒྲིང་ཁར་བྱམ་པར་བྱེད། དབང་པོ་འབྲིང་དང་
རབ་གཉིས་ནི་ཡིད་དཔྱོད་དང་ཆད་མས་འདི་སྦྲམ་ཏུ་དཔྱོད་དེ། འཕགས་པའི་དགེ་
འདུན་ཁྲི་ཕྱག་འདུ་བ་འདི་ལྟ་བུའི་དབུས་སུ་སྡེ་སྡོད་གསུམ་འཛིན་པའི་གནས་བརྟན་
ཁན་པོ་ནམས་ཀྱང་སྦྲ་བ་ལ་ལྷགས་ལྷང་ཞིང་། མགྲིན་པ་འདྲིའི་བས་དཔའ་ཁྲུམ་པར་
ཀྱུར་ན། རྗེ་འདི་ནི་སྦྲའི་ན་ཆོད་གིན་ཏུ་སྤྲ་ཡང་རི་དྲགས་སལ་པའི་ཁྲོད་ཏུ་གདོང་ལཱི་
དབང་པོ་ལྷགས་པ་ལྟར་གང་ལ་ཡང་བསྐྱེདས་པ་མི་མངའ་བར་གསུང་གཟེངས་མཐོན་
པོས་དོན་བཟང་པོ་ལ་ཆོག་འབྱུང་བཟང་པོས་བརྒྱན་ཏེ་ཐོགས་ཐུག་མེད་པར་གསུང་བ་
ནི། སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི་བརྟེན་པའི་འབྲས་བུར་མཆིས་པས། རང་གི་སྐྱེ་མཉམས་
གོང་མའི་ཡོན་ཏན་ནམས་བསྐྱེལ་བ་མི་མངའ་བར་མདོན་ཏུ་ཀྱུར་པར་གོར་མ་ཆག་གོ་
ཞེས་རྒྱལ་མས་འབྲས་བུ་དཔོག་པར་མཛད།

(༧༩ བ་༣། ༡༣༧ འ་༣) དེ་ནས་ཁལ་ཁ་ལྷུའི་ཅིང་མང་གི་ཐོན། ལེགས་བཤད་
ཐོན། རྩ་ལང་པ་ཡར་ཐུ།

(༧༩ ཉ་༥། ༡༣༩ འ་༡) ཁལ་ཁ་དབང་ཆེན་ནོ་མིན་ཏན་བཅས་ནས་རིམ་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

བཞིན་འདུས་པ་ཀྱི་མཆོའི་ཆོགས་དབྱུར་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་མཆོག་དམ་པར་སྦྱན་
བྲངས། རིན་ཆེན་མཆུལ་བཟང་པོས་ཐོག་བྲངས་དངོས་འབུལ་གྱི་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་ཉོམ་
པ་སྦྱན་ཐུང་བསྟར་བ་ནམས་དགུས་པའི་མཆོད་སྦྱིན་དུ་བཞེས། མཆུལ་གྱི་བཤད་པ་
དང་འབྲེལ་བར་ཞབས་པད་བསྐལ་བརྒྱུར་བརྟན་ནས། བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིན་མོ་
ལྟར་གསལ་ཞིང་འགྲོ་ནམས་མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་དཔལ་བཟང་པོ་ལ་འགོད་པའི་
འཕྲིན་ལས་དར་ཞིང་རྒྱས་དགོས་པའི་གསོལ་བ་དྲག་དུ་བཏབ་པར་དགུས་པའི་བཀའ་
བཞེས་ཀྱི་མེ་དོག་ཀྱང་ཕྱོགས་བརྒྱར་འཐོར་བར་མཛད། དགེ་བ་ཚུད་མི་གསོན་པའི་
ལྷགས་བསྐྱེད་འཕྲིན་ལས་བསྐྱངས།

(༧༥ བ་༩། ༡༩༧ འ་༡༩) གནས་གཟིགས་སུ་རིམ་པ་ཕྱགས་བཏེག་འཕགས་
པ་རང་བྱོན་ལྷ་ལྷན། ཤུག་འི་རྒྱལ་པོའི་སྐྱབ་བརྟན་ངོ་པོ་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་ཉིན་ཁག་ལ་ཇེ་
ཉིད་བསྟན་འགྲོའི་སྦྱན་ཡོན་ཆེན་པོར་འཇུར་བའི་ཐུགས་སྦྱོན་ཅན་གྱི་སྦྱན་ཤལ་ཐུལ།
དཔལ་ལྷ་ཕྱོག་དུ་རིག་པ་འདྲིན་པའི་སྡེ་ནམ་རྒྱལ་གྱི་ཆང་པ་དང་ལྷན་ཅིག་དཔལ་
ལྷན་སྤྲིད་གསུམ་བདག་མོར་བསྐྱང་བསྐྱལ། མཆོད་བསྟོད། གཏང་རག་མངའ་གསོལ།
ཆོགས་འཁོར་བཅས་ཀྱིས་གཟབ་གསོལ་བཀའ་ངོན་བསྐྱངས།

(༧༦ བ་༡། ༡༩༠ འ་༩) གཟིམ་ཚུང་སྦྱག་དུ་ཉོར་ཆེན་སྒྲ་མ་ཞབས་བྲུང་། ཁལ་
ཁ་ཇེ་བཅུན་དམ་པའི་འགག་པ་དགོན་མཆོག་ སྒོ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་བརྒྱ་ཕྱག་
ཅམ་ལ་ཇེ་སྒྲ་མའི་ནལ་འཁྱོར་དགའ་ལྷན་ལྷ་བརྒྱ་མ། དམིགས་བརྩེ་མ། རིགས་གསུམ་
མགོན་པོའི་གཟུངས་བཅས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་ཐོགས་མེད་དུ་སྦྱལ་བས་དགའ་དད་སྦྱོ་
གསུམ་གྱིས་གདུལ་བྱ་ནམས་ཀྱི་ཞིང་ས་གཤིན་པོ་བསྐྱན་པར་མཛད་དེ་ཐར་པ་དང་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ས་བོན་ཁྱད་པར་ཅན་བཏབ་པར་མཛད། ཆོས་ཉེར་གཉིས་ལ་
པོ་བྲང་ཆེན་པོ་པོ་ཏ་ལར་ཆིབས་བསྐྱར་བཀའ་ངོན་ཆེ།

ལ་རྒྱལ་དབང་སྤྱི་ཐེང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་མདོར་མཚོན་དང་པའི་ཡིད་འཕྲོག

(༧༥ བ་༩། ༡༩༡ འ་༤) ལྷ་བ་གཉིས་པའི་ཆོས་ཉི་ཤུ་ལ་གཟིམ་ཆུང་ཉི་འོད་
འབྲེལ་བར་ཆོགས་མཚོན་ཆེན་མོའི་མང་ཇའི་ཐོ་བསྐྱེགས་སྟུལ། སེ་འབྲས་ཀྱི་སོག་
པོ་དང་པ་ཅན་འགའ་ཞིག་ལ་ཡི་གེ་དྲུག་མའི་ལྷགས་ལུང་གནང་། གདན་ས་ཆེན་པོ་
གསུམ་གྱི་སློབ་དཔོན་ཁྱི་གདན་ཟུར་དགེ་བསྐྱོས་སོགས་ལ་ཐོན་ཕྱག་གནང་། དེ་ནས་
རྒྱལ་བ་འོད་མཚན་མགོན་པོ་དང་། མི་པམ་རྒྱལ་བའི་དབང་པོའི་གོས་སྤྱི་བཅས་བཀྲམ་
པ་སྟོན་དུ་འགོ་བའི་སྤྱན་སྐུར་བྱ་རྒྱུ་སྟོད་རྒྱུ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུད་སྟེ་བཞིའི་མཚོན་
རྩལ་གྱི་རིམ་པ་དཔག་ཡས་བསྟར་བའི་སེར་སྤྱོད་མཚོན་སྟོར་ལ་གཟིགས་སུ་ཕེབས།
གོས་སྤྱི་ལེ་ཆོན་དང་། གནས་ཆུང་ཆོས་སྟོང་ཆེན་པོར་ཕྱགས་སྟོན་ལེགས་པར་མཛད་
པའི་སྤྱན་ཤལ་བསྐྱངས།

(༧༦ ཉ་༥། ༡༩༩ འ་༡) ཡོངས་འཛིན་རྒྱལ་སྐུ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་སྤྱི་བ་གཏོར་
ལ་བརྟེན་ནས་དཔལ་ལྷན་དམག་ཐོར་རྒྱལ་མོའི་རྩེས་གནང་འབུལ་སྐྱབས། དབང་
གཏོར་ལ་གཟིགས་ཏེ་གཏོར་མ་འདིར་ཕྱག་འབུལ་དགོས་པ་འདུག་ཅེས་བཀའ་སྟུལ་
བར། གཏོར་མ་ལ་ཕྱག་མཛད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞུས་པར། གཏོར་མ་འདི་ལྟ་མོ་
དངོས་ཡིན་པས་ཕྱག་འཆལ་ལོ་ཞེས་འདུད་པའི་རྣམ་པ་མཛད། སྤྱི་རྩེས་གནང་གི་
མཇུག་ཏུ་ཕྱག་མཚན་སྤུལ་ནས་གཉེར་གཏད་སྐབས་སུ་ལྟ་མོས་ངེད་ལ་ལག་པ་འཆང་
སྟེ་རྩེས་སུ་འཛིན་པའི་གནང་བ་བྱུང་ཞེས་ཕེབས། བོད་བཞུགས་ཨི་བན་གཉིས་མཇལ་
ཕྱག་ཏུ་ཕེབས་པར་ཕྱག་དབང་ཇ་གལ་ཐོག་བཀའི་འཆམས་འདྲི་དང་། གསུང་སྤྱིང་
འགའ་ཞིག་གནང་བར། ཨི་བན་ནས་ཉང་བྲན་དང་། འོག་བདེ་ལ་གོ་འདེད་དུ་ཕྱིན་པ་
ཡིན་ཚུལ་ཞུས་པར། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟིང་རྩེ་ནི་རྒྱ་བསྐྱོག་པ་
ལ་འཇུག་པས་བསད་བྱ་གསོད་བྱེད་གཉིས་ཀ་ལ་སྟིང་བརྩེ་བའི་རྣམ་པས་གོ་འདེད་གྱི་
ཆེད་མོར་ཕེབས་ཏེ་སེམས་ཅན་ཉམ་ཐག་ལ་བྱི་བྲད་པ་དང་། མདའ་བསྐྱུན་པ་སོགས་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

ཀྱི་འཛིགས་པས་གནོད་འཆེ་མཛད་ན་ཅིང་མོས་དཔུལ་བར་ལྷུང་བར་འགྱུར་བས། དེ་
བས་ན་སེམས་ཅན་ལ་གནོད་འཆེ་སྤྲོད་ཤིག་ཅེས་སྟོན་གི་འཛིགས་པ་ལས་སྦྱོབ་པའི་
ངོ་མཆར་བའི་བཀའ་ཕེབས་པར། ཨི་བན་གཉིས་སྐྱེངས་ཤིང་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་གསུང་
ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་ཐོབ། ཕྱིན་ཆད་དེ་ལྟར་མི་བགྱིད་པའི་ཁས་ལེན་ཀྱང་སྟུལ།

(༧༧ བ་༣༡ ༡༥༥ བ་༥) མཆན་སྟོན་དགའ་བ་གདོང་འདུས་ཆོགས་ནས་
གསོལ་བ་བཏབ་པའི་ངོར། དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་མ་དང་། དམིགས་བཅེ་མ། རིགས་
གསུམ་མགོན་པོའི་གཞུངས་བཅས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་ཐོགས་མེད་དུ་སྦྱུལ་ནས། རྗེ་ཙོང་ཁ་
པ་ཆེན་པོ་དང་། འཕགས་པ་རིགས་གསུམ་མགོན་པོ་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་གཅིག་དུ་མོས་
ཏེ་དམིགས་བཅེ་མ་དང་། རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་གཞུངས་བཅས་རྒྱན་དུ་བཏོན་ན་
ལེགས་ཆོགས་ཆེ་བ་ཡོང་ཞེས་རིགས་གསུམ་གཅིག་བསྟུས་ཀྱི་སྒྲ་མའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་
ལམ་བཟང་པོར་འགོད་པར་མཛད་པ་ན་ཆོས་ལུ་བ་ཀྱན་དད་པའི་ཚུ་མཆོ་ལྷག་པར་
འཕེལ་བར་གྱུར།

(༧༧ བ་༤༡ ༡༥༥ འ་༡) ལྷ་བ་གསུམ་པའི་ཆོས་བརྒྱ་བཞིའི་ཉིན་དཔལ་དུས་ཀྱི་
འཁོར་ལོའི་མཆོད་གར་གྱི་གཟིགས་མོར་ཕེབས།

(༧༧ བ་༥༡ ༡༥༦ བ་༥) བྱང་ཕྱོགས་བསྟན་པའི་བདག་པོ་ཁལ་ཁ་རྗེ་བཙུན་
དམ་པ་ནས། ཡགོང་ས་སྤྱིད་ཞིའི་གཙུག་རྒྱན་ཆེན་པོ་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ་བའི་
ལེགས་འདུལ་མཆོད་པའི་ཁིང་དུ་ཆོམས་ཆེན་གསར་པར་སྦྱོན་བྲངས། རྟོན་ཆེན་
རྒྱས་བཤམས་ཐོག་ མི་སྣ་གསོལ་དཔོན་སྤྱི་ལིག་བྱ་དང་། སྦྱབ་ཁང་སྦྱུལ་པའི་སྦྱ་ནས་
མཐུལ་གྱི་བཤད་པ་དང་འབྲེལ་བར་ཞབས་པད་བསྐྱུལ་པ་བྲི་སྟག་དུ་བཏན་པའི་གསོལ་
འདེབས་རྒྱས་པར་ཞུས།

(༡༠༠ བ་༣༡ ༡༥༧ བ་༡༡) ཅིའི་སྦྱ་འཁོར་དྲག་འབྲིང་ཆང་མས་གསོལ་བ་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྤྱི་མཐུན་པ་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་མདོར་མཚོན་དང་པའི་ཡིད་འཕྲོག
བཏབ་པའི་ངོར། དགའ་ལྷན་ལྟ་བུར་མ་དང་། དམིགས་བཅེ་མ། རིགས་གསུམ་མགོན་
པའི་གཟུངས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་དང་། རྩེ་སྤྲ་མ། རིགས་གསུམ་མགོན་པོ་གཅིག་ཏུ་འདུས་
པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་གདམས་ངག་བཅས་བསྐྱེད་སྤྲོད།

(༡༠༡ ཉ་༡། ༡༩༧ འ་༡) ས་གསུམ་རྣམ་རྒྱལ་དུ་གོང་མའི་འབྲ་ཐང་མདུན་དུ་རྒྱ་
བོད་སྤྱི་དཔོན་ཆང་འདྲོམ་ཐོག ཐུགས་སློན་བདེན་ཆོག་གིས་མདོ་སྤྱད་འོད་ཟེར་སྤྱུལ་
སྤྱོད་དང་། སྤྱི་བདེ་སློམ་ཆེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱེ་སྤྱི་དོགས་གནས་ཀྱི་མིང་བྱང་རྣམས་
གསེར་བྱམ་དུ་བཀྲ་བས་པས་དངོས་གནས་གང་ཡིན་འདོན་པའི་བཀའ་ངེན་མཛད།
ཏར་ཆེན་མང་འཇམ་དཔལ་རྩོམ་ཆེད་འབྲས་སྤྱངས་སློམ་མང་དགེ་བཤེས་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཆོས་གྲགས་དང་། རྒྱུད་སྤྱད་སྤྲུགས་རམས་པ་རིང་པོ་སློབ་བཟང་ཉི་མ་ཅན་སེར་
རྒྱ་བརྒྱ་སློར་ལ་སློལ་མའི་བསྟོད་གསལ་དང་། རིགས་གསུམ་མགོན་པོ། དམིགས་བཅེ་
མ་བཅས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་བཅེ་བས་བསྐྱེད་སྤྲོད།

(༡༠༢ བ་༡། ༡༥༠ འ་༡༡) ཡར་ལྷུང་བཀྲ་ཤིས་ཆོས་སྤྱེ་པས་སློལ་དཀར་ཡིད་
བཞིན་འཁོར་ལོའི་ཆོག་དང་འབྲེལ་བའི་བརྟན་བཅུགས་བདེན་ཆོག་འབུལ་བ་དང་
སྤྱགས་མཚོད་སྤྱི་རྒྱས་པར་སློབ་སྤྲོད་ནས་མཁའ་དབྱིངས་ནས་སློལ་མ་དཀར་སྟོན་
གཉིས་དང་། འཇམ་དབྱངས་དམར་སེར་གཉིས་གསལ་བར་གཟུགས།

(༡༠༣ བ་༢། ༡༥༡ འ་༡༢) རྒྱལ་ཆུར་དོན་གཅོད་བཀའ་སློན་དགའ་བཞི་བ།
ལས་བྱེད་དང་བཅས་པར་མཇལ་བྱུག་ཐོག ཞབས་པད་ལ་ལས་དོན་འདི་སློར་ལ་ཉེས་
མེད་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྟོག་ལ་སྟོལ་བ་སོགས་བརྟུགས་གསེགས་མ་སོང་བའི་ངོས་
ནས་མཛད་པ་ཐམས་ཅད་ལེགས་འགྲིག་ཡོང་བའི་ཐབས་མཁས་མཛད་དགོས་པའི་
ཞལ་ཏ་མཛད།

(༡༠༤ ཉ་༢། ༡༥༢ ཐ་༦) འདིའི་སྐབས་སུ་རིགས་དང་དཀྱིལ་འཁོར་ཀྱན་གྱི་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

ཁྱབ་བདག་རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་པོ་དོ་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོ་ནས་མགོན་པོ་བར་ཆད་ཀྱན་སེལ་
ལ་སོགས་པའི་མགོན་ཆེན་བཅུ་གསུམ་གྱི་རྩེས་གནང་ཉིན་སྤྱིར་སྤྲུལ་བ་གསན་
བཞིས་ལེགས་པར་བསྐྱེད་པ།

(༡༠༩ ཉ་༥ ༡༥༩ འ་༡༣) བ་རོ་མཁའ་སྤྱོད་མ་སྐྱ་མདོག་དམར་མོ་ཆེན་པོ་
ཞིག་གཟིགས་པའི་གསང་བའི་བཀའ་ཡང་ཐེབས། ཁྱི་ཐེབས་ནས་བཟུང་། གནས་བཅུ་
རྒྱལ་བསྟན་འཛད་མེད། འཇམ་དཔལ་མཆན་བརྗོད། ཤེས་རབ་སྦྱིང་པོ། རོ་རྩེ་གཙོད་
པ། བསྐྱེད་བཟང་རྒྱན་ཕྱིར་། མདོ་སྤྱད་པ། མདོ་སྤྱེ་བསྐྱེད་བཟང་། མདོ་སྤྱེ་ལས་བརྒྱ་
པ། དུས་འཁོར་བསྐྱེད་རྒྱུད། རྒྱུད་ཀ་པ་སོགས་ལན་ཁ་ཡར་སྐྱོད་གསལ་གསུམ་གྱི་
སྒོ་ནས་ལྷགས་སྒོག་ནར་མར་བསྐྱེད་པ། དེ་བོ་ཁང་གསར་དཔོན་མོས་སྐྱོད་ཐུལ་བར།
མིང་ལ་སྒོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་ཆོས་སྒོན་ཞེས་སྤྲུལ་ཞིང་། གསོལ་བ་བདབ་པའི་རོར་
དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་དམིགས་བརྩེ་མ། རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་
གཟུངས་བཅས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་སྤྲུལ་ནས་རྒྱན་དུ་འདོན་དགོས་པའི་བཀའ་ཡང་བསྐྱོས།

(༡༠༩ ཉ་༥ ༡༥༩ འ་༥ བསྐྱེད་པ།) ལྷ་མཆོད་ཉིན་ཞོགས་པ་ (༡༠༩ ཉ་༥ ༡༥༩
འ་༣) གནས་གཟིགས་རྣམས་རིམ་པས་བསྐྱེད་པ། འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱེ་མདུན་དུ་
ཁྱུས་གསོལ། མརྒྱལ། འཕགས་བསྐྱོད། གསུང་མགྱུར་བཅས་བསྐྱེད་པ་ཉེ་གཟིམ་ཆུང་དུ་
ཕྱགས་ཐེབས། ཕྱགས་དམ་ལ་གཅིག་དུ་གཞོལ།

(༡༠༩ ༡༥༥ ཐ་༡༠) ཡང་སྒོ་བར་དུ་ཤར་གྱི་ཕྱོགས་སུ་སྒོལ་མ་སྐྱ་མདོག་ཤིན་
དུ་དཀར་བ་ཁྱུ་གང་ཅམ་ཞིག་དང་། སྒོ་ཕྱོགས་སུ་འདིགས་ཕྱེད་ལྷ་མང་པོས་བསྐྱོར་བ།
རྒྱུ་ཕྱོགས་སུ་དཔལ་ལྡན་ལྟ་བུ་མོ་ཕྱག་གཡས་ལེ་ཅོན་དང་། གཡོན་དོན་སྦྱིང་བཞིང་
དེའུལ་ཆིབས་པ་གདོང་ཅན་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱོར་བ། བྱང་རོས་སུ་བདེ་མཆོག་རྒྱན་གྱི་
ཕྱག་མཆན་བསྐྱེད་པ་དང་། འཕགས་པའི་སྐྱེ་མདུན་དུ་འཕགས་པ་རང་འདྲ་གཉིས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོད་རྣམ་ཐར་མདོར་མཆོད་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག་
པ་ཞིག་དང་། རྒྱལ་བ་བྱམས་པ། མགོན་པོ་གྲུར། ཞལ། ལྷམ་སྲིང་བཅས་ཐེབས་འདུག་
ཅེས་བཀའ་སྤྲུལ་པ་རྣམས། མཆོད་དཔོན་ལ་རྣམ་ཐར་དུ་བྲིས་ཤིག་ཅེས་བཀའ་ཐེབས་
པ་བཞིན་འདིར་ཡང་བྲིས་སོ། །

(༡༠༦ ཉ་༡། ༡༥༦ བ་༥) དེ་ནས་སྤར་རྒྱན་བཞིན་ཐུགས་དམ་ཟབ་མའི་ཉིང་རེ་
འཛིན་ལ་གཞུལ་བའི་བཅད་རྒྱར་བཞུགས། (༡༠༧ ཉ་༡། ༡༥༧ བ་༢) ཉག་རོང་གཉེར་
བྱར་གྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་རོང་། དགའ་ལྡན་ལྷ་བརྒྱུ་མ་དང་འབྲེལ་པའི་དམིགས་
བརྩེ་མ་རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་གཟུངས་བཅས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་སྤྲུལ། (༡༠༧ བ་༣།
༡༦༠ བ་༡༠) ཁལ་ཁ་སན་ནོ་ཡོན་གྱི་མི་སྒྲ། སློ་བཟང་ཕུན་ཆོགས་སོགས་ཀྱིས་གསོལ་བ་
བཏབ་པའི་རོང་། པོ་བསྟོད་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་བསྐྱུངས། (༡༠༧ ཉ་༡། ༡༦༠ འ་༣) སྐབ་ཁང་
སྤྲུལ་པའི་སྐྱེ་དང་། ལལ་མ་ལང་གི་ཐོན་སོགས་ལ་དགའ་ལྡན་ལྷ་བརྒྱུ་མ་དང་འབྲེལ་
པའི་དམིགས་བརྩེ་མ། རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་གཟུངས་བཅས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་སྤྲུལ།

(༡༠༧ བ་༣། ༡༦༡ འ་༡༠) ཡ་རྒྱལ་དབང་གོང་མ་ན་རིམ་གྱི་ཐུགས་དམ་རྟེན་
གས་ཆོས་སྦྱོང་གི་སྐྱེ་ཐང་བྱིན་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཉོག་མི་མགོ་སྐྱམ་སྟོན་སོགས་བར་སྐབས་
བོར་རྒྱག་ཏུ་སོང་བ་གཟིགས་པས་རྒྱུན་བྱས། གསེར་སྤང་བཞི་བཅུ་ཙམ་ལས་གྲུབ་པའི་
མི་མགོའི་ཉོག་སོགས་སོར་ཆུད་པར་མཛད། ཡང་འདི་སྐབས་སུ་གནམ་ཡངས་ཐང་གི་
ནམ་མཁའི་མཐོངས་ནས་བདེ་མཆོག་བོང་ཞལ་ཅན་སྐྱེ་གཟི་བཞིན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ལ་
ཡུམ་སྐྱེ་མདོག་དམར་མོས་འབྱུང་པ་ཞིག་ཡུན་རིང་ཙམ་གཟིགས་ཤིང་། མཐར་ཐེ་སྤར་
ཐེ་སྤར་སོང་སྟེ་ཡལ་འགོ་བའི་གཟིགས་སྤང་བྱུང་པར་ཅན་བྱུང་ཞེས་ཐེབས།

(༡༠༧ བ་༤། ༡༦༡ བ་༣) ཡང་ཞལ་འདོན་མཛད་སྐབས་ཤིག་སྐྱེན་རྒྱན་རིང་
ཙམ་ཡེངས་པར་གང་གཟིགས་ཞུས་པར། ལལ་མཁའི་མཐོངས་འདིར་སེལེའི་གདོང་
པ་ཅན་ཞབས་གཡས་བསྐྱམས་གཡོན་བརྒྱུངས་པའི་འོག་ཏུ་ཨ་ར་པ་ཙ་མནན་པ་ཞིག་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་གྲུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

ཞལ་གཟིགས་བྱང་ཞེས་མངོན་ཏོགས་དང་། བསྐྱེད་པ་བརྒྱ་ཆར་བསྐྱོག་པ་བཅས་བཀའ་
དྲིན་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱལ་དཔོན། ཉག་ཚུ་མཁན་ནང་གི་གཉེར་འོག་ཡོག་གི་དོར། སྒོལ་མ།
དམིགས་བརྩེ་མ། རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་གཟུངས་བཅས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་དང་། རྒྱལ་
དཔོན་གྱི་མ་འདས་མའི་ཆེད་ལྷགས་བསྐྱོར་ཞུས་པར། ལྷགས་བསྐྱོར་གྱི་ལྷན་དམིགས་
ཀྱིས་ཆེ་འདས་མཐོ་རིས་དང་ཐར་པའི་ལམ་ལ་འགོད་པར་མཛད།

(༡༡༠ ཉ་༥ ༡༥༡ འ་༥) བྱར་དུ་སྤྱི་མི་སྣ་སྟགས་འགའ་ཞིག་ལ། དགའ་
ལྷན་ལྷ་བརྒྱ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་དམིགས་བརྩེ་མ། རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་གཟུངས་
བཅས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་སྟལ་ཏེ། ཉེན་རེ་དམིགས་བརྩེ་མ་བརྒྱ་རེ་འདོན་པའི་དགེ་བའི་
དམ་བཅའ་ལ་འགོད་པར་མཛད།

(༡༡༠ བ་༡ ༡༥༡ ཐ་༥) ཡོངས་འཛིན་རྩི་ཆེ་འཆང་རྒྱལ་སྤྱི་རིན་པོ་ཆེ་
ལས། རྩི་ལྷགས་ཀྱི་སེང་ལྷུང་ནགས་སྒོལ་དང་། གྲུབ་ཐོབ་ཉེ་མ་སྤྱི་པའི་ལྷགས་ཀྱི་
སྒོལ་མ་ཉེར་གཅིག་གི་རྩིས་གནང་ཡོངས་རྩིས་ལྷ་བའི་བཀའ་དྲིན་མཛད། ཡང་འདི་
སྐབས་སུ་སྒོལ་དཀར་ཡིད་བཞིན་འཁོར་ལོའི་ཞལ་གཟིགས་བྱང་བའི་རྒྱན་གྱིས་ཡོངས་
འཛིན་རྒྱལ་སྤྱི་རིན་པོ་ཆེར་སྒོལ་དཀར་གྱི་རྩིས་གནང་ལྷ་བ་གནང་བ་དང་། བདེ་
མཆོག་དཀར་པོ་ཡབ་ཡུམ་བྱང་གཅིག་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གཟིགས་པའི་རྒྱན་གྱིས་
མཆོད་ཐེང་དང་། ཀླང་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྟོད་པར་མཛད་པ་སྟགས་ལྷག་པའི་ལྷ་རྣམས་
ཡང་ཡང་གསལ་བར་གཟིགས་སོ། །

ཕ་༩ ཡོངས་འཛིན་ཆང་ལས་སྣར་ཐང་བརྒྱ་ཆའི་རྩིས་གནང་གསན་བཞིས། དད་ལྷན་རྣམས་ལ་འདོད་
ཆོས་ཀྱིས་དབུགས་དབྱུང་། ཐོ་བྱང་ཆེན་པོ་ཉམས་གསོ། རྒྱལ་ཆབ་མཆོག་ཞིང་དུ་གཤེགས། ལོགས་ར་
དང་སྒོལ་ལམ་དབྱེས་མཆོད་བཅས་ཀྱི་སྤར་སྟོལ་ཁག་ཉམས་མེད་ཀྱིས་བསྟན་འགྲོ་བྱི་བྱེར་གང་པན་
གནང་།

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོད་རྣམ་ཐར་མདོར་མཆོན་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག

ཟླ་བ་ལྔ་པའི་ཆོས་ལྔ་ཉིན་རྒྱའི་ལུགས་ཀྱི་ལོ་གསར་ཚུང་བ་ཞེས་གཏོང་སྟེ་ལ་
བཞིན་ཨི་པ་གཉིས་སོགས་ལོ་གསར་མཆོམས་ཁྱར་འབྱོར་པར། དེ་སྐབས་ཆར་ཤིན་
ཏུ་དགོན་ཞིང་། ཞིང་པ་སོགས་སྟིང་ལ་ཆེར་མ་བྱུག་པ་ལྟར་སྒྲུག་བསྐལ་གྱི་ཁྱར་བྱར་
ཚུད་པ་ན། ཡ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་སྤྱགས་ཀྱིས་མ་བཟོད་པས་ཆར་འབབས་བཀའ་རིན་
བསྐྱུངས་ཏེ། དོ་རུབ་ཆར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་འབབས་པ་ཡོད་ཅེས་མ་འོངས་འབྱུང་འབྱུར་གྱི་
བཀའ་སྒྲུལ་དོན་བཞིན། དེ་རུབ་ཆར་མཆོན་གང་བབས་པས་ཨི་བན་གཉིས་ཡིད་རང་
དབང་མེད་པར་དད་པས་ཐྱོས་ཏེ། དེའི་སང་ཞོགས་ཆར་འབབས་བཀའ་རིན་ཆེ་བྱུང་
ཞེས་ཁ་བཏགས་འབྱུལ་བར་ཐེབས་པར་དཀར་སྟོ་བཅས་ཀྱིས་འདོད་པ་འདྲོ། ཁམས་
ར་ཉག་སྒྲུལ་སྒྱུ་དང་། ཐོན་ངོ་གཡོག་ལ་དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་མ་དང་། དམིགས་བརྩེ་བའི་
ལྷགས་ལུང་བསྐྱུངས། ཡོངས་འཛིན་རྒྱལ་སྤྱི་རིན་པོ་ཆའི་ཞལ་སྒྲ་ནས་ལས་སྒྲར་ཐང་
བརྒྱ་ཆའི་རྩིས་གནང་ཡོངས་རྫོགས་གསན་བཞེས་བསྐྱུངས། ཤེར་ཕྱིན་མ་དཀར་མོའི་
རྩིས་གནང་སྐབས་ལྟའི་ཞལ་གཟིགས་ཀྱང་མང་དུ་བྱུང་བའི་གསང་བའི་བཀའ་སྒྲུལ།
ཤེར་ཕྱིན་མ་དཀར་པོ་ཕྱག་གཡས་མཆོག་སྐྱིན་དང་། གཡོན་སྤྱི་འཛིན་པ་གཟིགས་
པ་སོགས་ཡི་དམ་གྱི་ལྟ་དང་། ཆོས་སྦྱོང་སོགས་གང་གཟིགས་ཀྱང་སོ་སོའི་མཆོན་
དང་། སྐྱ་མདོག་ཕྱག་མཆོན། སྐྱ་བོངས་ཆེ་ཚུང་། བཞུགས་སྐྱངས་འདི་དང་འདི་འདྲ་
ཞེས་གསུང་བ་ནི། བསྐྱེད་རིམ་ཕྱ་རགས་མཐར་ཕྱིན་པ་ལས་ཀྱང་ལྟག་པར་སྒྲུང་ངོ་།
འདི་ནས་བཟུང་ཉིན་རེ་ཡེ་ཤེས་བྱུང་ཁྲའི་མདོན་རྟོགས་བསྐྱེས་པ་བརྒྱ་ཆར་ཆག་མེད་
བསྐྱུངས།

(༡༡༡ ཉ་ལ། ༡༥༩ ཐ་༡༠) རས་ཚུང་ཕྱག་སྒྲུལ་སྐྱུ་ལ་ཕྱག་དབང་སྒྲུལ་བ་དང་
ཁྱོད་རས་ཚུང་སྒྲུལ་སྐྱུ་ཨེ་ཡིན་ཞེས་ཐེབས། ཡིན་ཁྱུས་པར། མི་ལ་རས་པ་གཡག་ཀྱའི་
ནང་དུ་བཞུགས་དུས་ཁྱོད་གང་དུ་བསྐྱད་པ་ཡིན་ཞེས་སྐྱ་ཆེད་ཀྱང་གནང་། འདི་སྐབས་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

ཆར་ཚུ་ཤིན་དུ་འཕེལ་བས་སྐྱིད་ཚུ་ཡང་སྤར་མི་གྲགས་པ་རྒྱས་པར་བརྟེན། ཨི་བན་
ནམ་གཉིས་སོ་སོའི་ཡ་མོན་དུ་བཞུགས་མ་སྟོབས་པར་ཆེར་བཞུགས། ཨི་བན་གཉིས་
ནས་གཙང་པོ་འདི་རྒྱས་ཆེས་པས་ལྷ་ལྷན་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་སྐྱོན་མི་ཡོང་ངམ་ཞེས་
གསོལ་བར། ད་ལྟ་ཆུ་འདི་སྟོ་བྱར་དུ་རྒྱས་ཀྱང་སྐྱོན་མེད་མཁྱོགས་པོ་བྲི་འགྲོ་ཞེས་
བཀའ་ཕེབས་དོན་བཞིན། མ་འགྲངས་པར་ཆུ་ནམས་བྲི་བས་ཨི་བན་གཉིས་རྒྱལ་བའི་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་པ་ལ་མི་བྱེད་པའི་དད་པ་རབ་དུ་བརྟས།

(༡༡༧ ཉ་༡ ༡༫༥ འ་༩) དུར་བོད་མང་ཤོག་རབ་འབྱམས་པ་བསྟན་འདིན་
བསམ་གྱུབ། གཉེར་འཇམ་དབྱངས་བཀྲ་ཤིས། དག་སྟོང་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་ཀྱིས་
གསོལ་བ་བཏབ་པའི་ངོར་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གི་ཆོས་ཁུ་བ་གྲངས་མང་བར། རྗེ་སྒྲ་
མའི་ནལ་འབྱོར་གི་ཆོ་ག་དགའ་ལྷན་ལྟ་བུ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་དམིགས་བརྟེན་མ་དང་།
གངས་ཅན་གི་ལྷ་སྐལ་རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་གཟུངས་བཅས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་དང་།
རིགས་གསུམ་གཅིག་སྐབ་ཀྱི་སྒྲ་མའི་ནལ་འབྱོར་ལ་རྒྱན་པར་བཙོན་དགོས་པའི་ཞལ་
གདམས་བདུད་ཅིའི་བཀའ་ལུང་ཡང་སྦྱལ། ལྷ་སྐབས་མགོན་གང་ལ་འདི་བྱའི་སྐབས་
གནས་ཁུ་བའི་རྩམ་ལི་རྒྱལ་པོའི་གཡོག་བྲ་མན། གཉེར་དཀར་སྐྱིད་བཅས་ནས་སེམས་
གདུང་ཆེན་པོས། རྒྱལ་པོ་འདི་གཉེན་གི་ཆོས་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་གནས་ཚུལ་དང་། ངན་
སོང་གི་སྐྱུག་བསྐལ་མི་ཚུང་ཞིང་བདེ་འགྲོའི་རྟེན་བཟང་ཐོབ་པའི་སྐབས་འཇུག་ཁུ་
པར། བྱེད་ནམས་བྱ་ངན་མ་བྱེད། ཐམས་ཅད་འདི་ཁའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས་དགོན་
མཆོག་ལ་སྟིང་ཐག་པ་ནས་སྐབས་སུ་སོང་ནས་གསོལ་བ་ཐོབ་ལ་མ་ཁྱོ་གྲོངས། རེད་
ནས་མཆོག་གསུམ་གི་ཐུགས་རྗེ་བསྐྱལ་ཏེ། རྒྱལ་པོའི་དོན་དུ་བསྟོ་སྟོན་གི་མཆོམས་
སྟོར་བཅན་པོ་བཞིད་པ་ཡིན་ཞེས་ཐུགས་རྗེས་འདིན་པའི་བཀའི་དབྱུགས་དབྱུང་
བསྐྱུངས། དུར་བོད་མང་ཤོག་བཟང་པོ་ངོ་གཡོག་སོགས་ནས་དད་པས་གསོལ་བ་བཏབ་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་ཐེང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་མདོར་མཆོན་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག
 པའི་ངོར། དགའ་ལྷན་ལྟ་བུར་མ་དང་འབྲེལ་བའི་དམིགས་བརྟེ་མའི་ལྷགས་ལུང་གི་
 བདུད་ཅི་སྟེལ།

(༡༡༡ བ་༣། ༡༥༥ འ་༡༠) འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་སྐྱུལ་པའི་སྐྱེའི་ཐབ་
 འཛིན་དུ། ཉ་དབང་གཉེར་ཆང་སྟེལ་བའི་མཇལ་ཕྱག་ཏུ་ཐེབས་པར་བཀའ་ལས། སྐྱུལ་
 པའི་སྐྱེ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཐེང་གོང་མ་གཉིས་ཀྱང་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤྱངས་
 སུ་ཐུགས་གཉེར་ལེགས་པར་མཛད་དེ། མཁས་བརྩན་བཟང་གསུམ་འཛོམས་པས་མདོ་
 སྤྲད་བཞུན་འགྲོའི་རྩ་ལག་ཆེན་པོར་གྱུར་ཅིང་། སྐྱུལ་པའི་སྐྱེ་ཉིད་ནས་ཀྱང་རང་གི་
 གོང་མའི་རྣམ་ཐར་བདག་གིར་བཞེས་ཏེ། བརྩན་པ་རྩ་བོའི་རྩན་བཞིན་དུ་བསྟེན་པར་
 མཛད་ནས་སྐྱེ་ཡོན་གསན་སྦྱོང་ལེགས་པར་གནང་དགོས་ཞེས་ཞལ་ཏེ་ཡང་དག་པ་
 གནང་།

(༡༡༡ བ་༥། ༡༥༥ འ་༡) གཟིམ་རྒྱུང་ས་གསུམ་རྣམ་རྒྱལ་དུ་རྒྱ་བོད་སྤྲ་དཔོན་
 ཆང་འཛོམས་ཐོག (༡༡༡ བ་༥། ༡༥༥ ཉ་༡) གསེར་བུམ་དཀྲུག་གནང་ལ། ཐུབ་པའི་སྐྱེས་
 མཆོག་ནག་ཤོད་ལྷག་སུ་སྐྱུལ་སྐྱེའི་ཡང་སྤྱིད་ཀྱི་མིང་བྱང་འབྲེལ་མེད་དུ་འདོན་པའི་
 བཀའ་བྲིན་མཛད། ཁལ་ཁ་གཡོན་རུ་པའི་ལིའི་དཔོན་མེད་རྩང་ཐའི་ངི་དང་། དེམ་
 ཆེ་ངོ་གཡོག་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་ངོར། པོ་བསྟོད་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་སྟེལ། དར་རྒྱས་དང་།
 བསམ་གཏན་ཅན། ལུར་དུ་སུ་པའི་ལིའི་ཤོག་རབ་འབྲམས་པ་ངག་དབང་ཡོན་ཏན་ངོ་
 གཡོག་རྣམས་ནས་སྟོན་ལོ་བཟང་པོའི་མཆོད་ཡོན་དང་། དཀར་སེལ་རོ་བདའི་ཞལ་
 ཟས། གདུགས་ཆོད་ཀྱི་བསྟེན་བཀྱར་ཐོག དགའ་ལྷན་ལྟ་བུར་མ་དང་། རིགས་གསུམ་
 མགོན་པོའི་གཟུངས། ཡོན་ཏན་གཞི་གུར་མ་བཅས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་ཞུས། གོང་མ་ཆེན་
 པོས་བཀའ་མངགས་པའི་སྤྱི་ཆའི་ཆེ་བཞི་དང་། འབྲི་སྟོག་གི་སྟོབ་དཔོན་རྣམས་ལ་
 མཇལ་ཕྱག་ཐོག བཀའ་ལས། འཇམ་དབྱངས་གོང་མའི་བཀའ་བཞིན་བོད་ཡིག་དང་།

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཚོ།

བོད་སྐད་མཐར་ཕྱིན་པ་བསྐབས་ན། སྐར་རྒྱལ་ཁབ་ཏུ་ལོག་དུས་ཡིད་སྡོད་གཤམ་ཆེ་བ་
དང་གོ་ས་འཕར་བའི་སྤྲ་ཡེར་ཡང་ཡོང་ཞེས་གཟེངས་བསྟོད་ཀྱིས་སྡོབ་སྟེལ། སྡོབ་
དཔོན་རྣམས་ལ་ཡི་གེ་ཡག་པོ་སྡོབ་དགོས་པའི་ཞལ་ཏུ་དང་། མོན་པ་ཆོས་མཛད་ལ་
མོན་སྐད་ཀྱང་ཡག་པོ་སྡོབས་ཞེས་ཀྱ་རེའི་ཚུལ་གནང་བར། བླ་འཁོར་ཐམས་ཅད་
བཞད་གད་དེ་རི་བ་བྱང་ཞེས་གྲགས།

(༡༡༩ ཉ་༦། ༡༤༧ འ་༣) ཡངས་ཅན་རི་ཁོད་དུ་རྒྱན་པར་བཅད་མཚམས་སུ་
བཞུགས་པ་གངས་རི་སྤྲ་མ་ནས་གསོལ་ང། བཞེས་འབྲས་འབྲུལ་བའི་བསྟོན་བཀྱར་
ཞུས་པར་བཀའ་ལས། བྱིད་ནས་ད་རེས་དལ་འབྱོར་ལ་སྒྲིང་པོ་ལེན་པའི་ཐབས་སུ་
བཙོན་པ་དག་པོ་བསྟོན་པ་ཤིན་ཏུ་ནས་ལེགས་འདུག་ཅིང་། ད་དུང་སྒྲིའི་ལྷག་མ་
འདིར་བསྟན་པ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་ཤིང་། འགོ་ཀྱན་ཆོས་འབྱོར་བདེ་དགས་འཆོ་བའི་
ཐུགས་བསྐྱེད་སྡོན་ལམ་རྒྱ་ཆེན་པོས་ཟིན་པའི་སྤྱབ་པ་ལ་ནན་ཏན་མཛོད། དེད་ནས་
ཀྱང་ཆོས་ལྷན་གྱི་བྱ་བ་ལམ་དུ་འགོ་བའི་སྤྱབས་འདུག་ནམ་པ་ཀྱན་ཏུ་བབྱིད་ཅེས་
སྒྲུལ་བར། དེར་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཞོན་ནུ་འདི་ལྟ་བུས་དགེ་སྦྱང་ཆོས་ཀྱི་རབ་
ཏུ་རྒྱན་པ་འདིར་པ་མས་བྱུ་ལ་འདོམས་པ་ལྟར་རྗེས་སུ་བཙེ་བའི་བསྐབས་བྱ་མཛད་པ་ནི།
ཞེ་མ་ངོ་མཚར་ཞེས་དད་པ་སྤྲ་ལྷག་ཏུ་ཐོབ་ཅིང་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡང་དགའ་བས་རྗེས་སུ་
ཡི་རང་བར་གྱུར་ཏོ།

(༡༢༠ ཉ་༣། ༡༤༩ ཐ་༩) བསྟན་པའི་གསལ་བྱེད་འཕགས་པ་ལྟའི་མཚོག་
སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་མེ་ར་ཐེག་ཆེན་སྤིང་དུ་སྒྲིལ་ནས་བཞེས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཞུགས་སྡོ་
གྲུབ་པའི་མཛལ་ཞུར་ཐེབས་པར། ཕྱག་དབང་ང་གལ་ཐོག་ འཚམས་འདྲི་དང་། སྤུལ་
པའི་སྒྲིའི་ཆོས་སྟེ་ཆེན་པོར་ཐེབས་ནས་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་གཞུང་རྣམས་ལ་གསན་
བསམ་མཐར་ཕྱིན་པས་བསྟན་པའི་གསལ་བྱེད་རབ་དང་ཐུལ་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་མཛད་

ཡུལ་དབང་སྤྱི་མཉམས་ཀྱི་ཡུང་རྒྱུ་ལྟ་བུ་མཆོད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཡིད་འཕྲོག་

དགོས་ཞེས་བཀའི་ཞལ་ཏུ་ཡང་དག་པར་མཛད། དེ་ཡང་ཡུལ་བའི་དབང་པོ་ལྷ་པ་
ཆེན་པོའི་ཐུགས་བསྐྱེད་དང་། མད་བྱང་འཕྲིན་ལས་བཟང་པོ་ལས་སྡེ་སྲིད་རིམ་ཅན་
གྱིས་ལེགས་པར་བསྐྱབས་པའི་པོ་བྲང་ཆེན་པོ་སྲིད་ན་མཛོན་པར་མཐོ་བ། ལྷའི་དབང་
པོའི་ཁང་བཟང་མི་ཡུལ་དུ་འཕོས་པ་འདྲ་བ་འདི་ཉིད་ཕྱག་བཏབ་ནས་ལོ་བརྒྱ་ཕྱག་དུ་
མ་སོང་བའི་རྒྱུ་གྱིས་རིམ་བཞིན་གོག་སྦྱོན་དུ་གྱུར་པར་བརྟེན། མཆོད་ཡོན་གཉིས་
དགོངས་པ་གཅིག་དུ་གྱུར་པ་དང་། ལྷ་སྤྱི་མཉམས་ལྷུང་བསྟན་ལ་ཡང་ཞིག་གསོ་བྱེད་པར་
སྐབས་སུ་བབས་པ་བཅས། ཡུལ་བའི་དབང་པོའི་འཕྲིན་ལས་དགུང་དུ་འདེགས་པ་
ལ་སྤྱི་ན་མེད་པའི་ཐུགས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཐུ་ཐུབ་པ་རྒྱལ་ཆབ་ཅོ་མིན་ཏན་ཆེན་པོ། བཀའི་
དགུང་སློན་ཆེན་པོ་བཞི། སྤྱི་བྱུང་མཁན་པོ་སོགས་བཀའ་བབྱོས་ནས་ཞིག་གསོ་མཛད་
པར་ཐུགས་ཐག་བཅད་དེ། འདི་འདྲའི་བྱ་བ་ལས་ཀྱི་འདུ་འགོད་སྐྱབ་པ་ལ་འོས་སུ་གྱུར་
པའི་སློ་གྲོས་ཅན་སོགས་དཔོན་ཆ་རོང་པས་སྤྱི་བྱུང་དང་། ཆེ་ཕྱག་མཛོད་དགའ་ལྷན་
སྤྱིང་པར་ཨར་དཔོན། བཅོ་རིག་པར་ནམ་དཔྱོད་ཀྱི་འཕུལ་གཞན་ལས་སུལ་དུ་བྱིན་པ་
འདོད་དཔལ་དོ་དམ་པ་ཞི་བ་ཆེ་རིང་བཅས་དོ་དམ་དུ་བསྐྱོད་གཞག་མཛད་ནས་ཞབས་
བརྟན་ལྷ་ཁང་སྤྱིང་ཤོད། ཤར་རྒྱུད་སྐོར། གསོལ་ཐབ་སྤྱིང་ཤོད། ན་བཟང་ཁང་སྤྱིང་ཤོད།
གཟིམ་ཆུང་འགག་སོགས་གྱིས་མཆོན་པོ་བྲང་ཆེན་པོའི་ཤར་ལུབ། ལྷོ་བྲང་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་
ཆེ་བ་དང་། ཉེ་སྐོར་གྱི་གཞུང་ཁང་ཞིག་བཅོ་དགོས་རིགས་ཆེ་ཕྱ་རྒྱལ་སྤྱིང་བརྟན་
པ་རི་རབ་ལྷ་བྱ་ངེ་སྲིད་བསྐལ་པའི་བར་དུ་མི་འཛིག་སྟམ་པའི་གདེངས་དང་ལྷན་པ།
བཅོ་བཀོད་སུན་སུམ་ཆོགས་པ་མིག་གི་བདུད་རྩིར་གྱུར་པ་འདི་རྒྱལ་སྤྱིར་ཡུལ་
བའི་དབང་པོའི་རྒྱུ་དཀར་འཕྲིན་ལས་དང་། བྱེ་བྲག་སྤྱི་བྱུང་དོ་དམ་ཆེ་ཕྱ་སོགས་
ཀྱི་ལྷག་བསམ་རྒྱུ་པར་དག་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་། རྒྱུ་དཔྱོད་ཀྱི་རྩལ་སུན་སུམ་
ཆོགས་པའི་འཕུལ་གྱིས་སྤྱི་བྱུང་ལྷག་བཅས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་ཆོགས་མེད་དུ་ལེགས་པར་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཚོ།

ཐུབ་པ་བགྱིས་ཤིང་། རིགས་བརྒྱའི་བྱུང་བདག་དོན་འདིན་པ་ཆེན་པོ་རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་སྤྱོད་སྒོ་བཟང་དེ་ནམ་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་དཔལ་འདིགས་མཛད་དོན་འདི་སྒོ་ནས་རབ་རྒྱ་གནས་པའི་མེ་ཏོག་རྒྱས་པར་འཕྱོར། སྤྱི་བྱུང་དོན་མཁའ་ལས་བྱེད་བཅོ་བོད་དང་བཅས་པར་ཆར་གནང་གསོལ་རས་ཀྱི་བྱ་དགའ་ཆེན་པོ་དང་། ལེགས་སའི་བཀའ་ཡི་ཕེབས་ཆོགས་བཅས་ཀྱིས་གཟེངས་བསྟོད་བཀའ་རིན་བསྐྱུངས།

(༡༡༥ ཉ་༥། ༡༡༡ ཐ་༡) རྩེ་སྤྱོད་མའི་དུས་མཚོད་དང་འབྲེལ་བར་ཆེ་ཕྱ་ཆོད་མས་དགུན་གོས་གཟབ་མཚར་གྱིས་བསྐྱུབས་ཏེ་མཇལ་ཕྱག་ལྷུས། སྤྱིང་མེ་ནམས་སྤྲང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་མཚོད་པར་གཟིགས་ཏེ། འཇམ་མགོན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སོགས་སྤྱོད་མ་ཡི་དམ་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ནམས་མཉེས་པའི་མཚོད་སྤྱོད་དུ་འབྱུལ་བའི་བཀའ་རིན་མཛད། དགེ་སྟོང་གྲགས་པ་སོགས་ཁག་གསུམ་ནས་གདུགས་གསོལ་གྱི་བསྟོན་བཀའ་ལྷུས། ཞབས་པད་སོགས་ཆེ་ཤོད་ཀྱི་ལས་ཆོན་པ་ནམས་ལ་ཕྱག་རྒྱའི་རེ་ཁས་བདེ་ཆེན་འཁོར་ལོར་བྱིན་གྱིས་བསྐྱུབས། བཞེགས་བསྐྱེད་དང་སྤྱང་འཁོར་གྱི་རིམ་པ་བསྒྲུབ་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་སྤྱོད་ལ་རང་བཞིན་མེད་པའི་ལྷག་པའི་ལྷའི་ངོ་བོར་བཞེངས། གསུང་གྲག་སྟོང་སྤྲུགས་ཀྱི་རང་སྤྱོད་ལྷུས། ཐུགས་བདེ་གསལ་མི་རྟོག་པའི་ངང་དུ་ལྷ་སྤྲུགས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རོལ་པར་འབྱམས་ལྷས་པའི་ཉིང་དེ་འདིན་ལ་མཉམ་པར་འདོག་པར་མཛད།

ལུན་ཨི་བན་འདི་བཞིན་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་ལ་བཞུགས་ལུན་རིང་བར་བརྟན་བསྐྱེད་ཆེ་ཞིང་། གཞུང་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་མཚོན་མངའ་འབངས་ཆོད་མར་བརྟུགས་གསེགས་གཟན་གོད་རྒྱུང་བ། ལྷ་རྒྱལ་དབང་མཚོག་གི་སྤྱུལ་སྤྱོད་པོ་ཆེ་ངོས་འདིན་སྟོར་སོགས་གང་ཅིར་བོལ་མེད་སེམས་བསྐྱེད་བཟང་བས་གངས་སྟོངས་ཆོས་ཀྱི་ཞིང་མཚོག་དམ་པ་འདི་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པར་དགོངས། གོང་མ་ཆེན་པོར་གྲལ་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་དགུ་པ་ལྷུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་མདོར་མཚོན་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག

ཅེ་ཕུལ་ཏེ་འཕུལ་དུ་བོད་འབངས་ལྷ་སྟེ་མི་སྟེ་ཡོངས་ཀྱི་འདོད་པ་ལྟར་མཚོག་གི་སྐུལ་
སྐྱུ་རིན་པོ་ཆེ་གསེར་ཁྲིར་གོགས་མེད་དུ་མངའ་གསོལ་བྱབ་པ་སོགས་ཨི་བན་བྱས་
པ་ཅན་ཡིན་གཤིས་ཐོན་གནང་སོགས་རྒྱས་པར་སྐུལ་ཞིང་། ཐོན་གཏོང་མངལ་ཁྲུར་
ཐེབས་པར་དཔོན་གཡོག་ཏུང་བསྐྱས་ཤིག་ལ་གཟིམ་ཆུང་དབང་ཁང་དུ་བྱག་དབང་ང་
གྲལ་ཐོག་གོང་མ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་འཕྲིན་ལས་ཞབས་འདེགས་སྐྱབ་རྒྱའི་སྐྱོར་སོགས་
ལས་བརྩམས་པའི་གསུང་མཆིད་ཟབ་ཅིང་བརྗིད་བ་ཡུན་རིང་སྐུལ་ཏེ་སྐྱབ་བསལ་
གནང་སྒྲིས་དད་ཏེན་སྐྱེ་འདྲ། ན་བཟའ། ཕྱི་རུའི་འཕྲེང་བ་སོགས་ནོམ་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་
གནང་ཐོག་དགོན་མཚོག་ལ་མི་བྱེད་པའི་དད་པ་བརྟན་པོས་གསོལ་བ་ནན་གྱིས་ཐོབ།
ངོས་ནས་འདི་ཕྱི་ཀུན་ཏུ་དགེ་བའི་སྐྱབས་འདུག་ནམ་པ་ཀུན་ཏུ་བྱེད་ཅེས་པའི་ཞལ་
བཞེས་སྐུལ། གོང་མ་ཆེན་པོར་འཆོམས་ཁུ་ཁ་བཏགས། སྐྱེ་འདྲ་བཅས་བྱག་བསྟར་གྱིས་
འབུལ་བ་གནང་། ཨི་བན་ཆེན་པོ་ཡིད་ཀྱི་སྤྲིན་སྐྱབ་དད་པའི་ཆར་གྱིས་ཐྱོས་ཏེ་འདྲེན་
བྱེད་བྱང་ནས་མཆི་མའི་ཆུ་ཐེགས་སྐྱ་ཏིག་སྟར་ལ་བརྒྱས་པ་ལྟར་མོད་ཅིང་ལྷུང་བཞིན་
དུ་ཡན་ལག་ལཱའི་འཁྲི་ཤིང་ས་ལ་དུད་པའི་བྱག་འཆལ་ཁུས། སྐྱའི་གམ་ནས་འབུལ་མི་
བཟོད་པའི་ངང་ནས་བྱིར་ཐེགས།

འདི་སྐབས་སྒོ་མང་གྲ་ཆང་དགེ་འདུན་ཆོགས་ཡོངས་དགོངས་པ་གཅིག་
པས་ཞིང་ཁམས། ཏེན་གསུམ་བཅས་ཕུལ་ཏེ་སྐྱེ་མའི་གསོལ་འདེབས་ཁུ་བར་དབྱ་ཆོས་
གཉིས་འབྱོར་བར། ཨེར་ཏེ་ནི་སྤྱི་ཁབ་མཁན་པོ་དང་གསོལ་གཟིམ་མཚོད་གསུམ་ནས་
དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་དེང་དུས་སྐྱེ་ན་ཆེས་སྤྲ་བར་མ་ཟད། སྟན་ངག་སོགས་ཀྱང་གསན་
བཞེས་མ་གནང་སྐབས་ངི་འདྲ་ཡོང་སྟམ་སྟེ་བཀའ་ཚོམ་གྱི་སྟན་གསན་ཁུས་པར། ཡི་
གོ་བྱིས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་ནས་ཐོལ་བྱང་དུ་བཀའ་(སྟོན་)དཔོན་བཀའ་རིན་ཆེ་བར་
སྐྱེ་མ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་འཆད་ཚོད་ཚོམ་གསུམ་ལ་དབང་འབྱོར་པ་དང་། སྟན་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

ངག་མཁན་ཀྱན་པོ་དག་གིས་ཀྱང་སྟོབས་པར་དཀའ་བའི་ཆོག་དོན་གྱི་སྦྱོར་བ་ཐུན་
སུམ་ཆོགས་པས་བརྒྱན་ཏེ་སྦྱལ་བར་དེར་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་བདག་ཅག་གི་མགོན་
པོ་འདི་ནི་སྒྲ་བའི་དབང་ཕྱག་གོ། །ཞེས་དགའ་དད་སྟོ་གསུམ་གྱི་སྟོན་པ་ཡིད་ཆེས་
བརྟན་པོ་ཐོབ། དབུ་ཆོས་གཉིས་ཀྱང་ཇི་ལྟར་དེད་དཔོན་ཀྱི་མཆོ་ཆེན་པོ་ནས་ནོར་བུ་
ལོན་པ་ལྟར་དགའ་བས་བྱིར་ཐེགས།

(༡༡༥ བ་༥། ༡༡༩ ཐ་༡༧) ལོ་འདིར་རྒྱལ་ཆབ་ལོ་མཉན་ཏན་ཆེན་པོ་སྐུ་ཁམས་
ལྷུ་མ་ཚུལ་བཞེས་པར་སྤྱི་སྤེར་ནས་ཞབས་བརྟན་ལ་ཆེས་ཆེར་འབད་ཀྱང་རིམ་གྱིས་ངེ་
ཞན་དུ་གྱུར་པར་བརྟེན། རྒྱ་བཅར་མཁན་པོ་སྟན་འཛི་ཁྱབ་གཏོང་གནང་ལ། རྒྱལ་
ཆབ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཁ་བཏགས་ནང་མཛོད། འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྐུ་གཅིག་བཅས་
སྐབས་རྟེན་དུ་གནང་སྟེ། འདི་སང་ཞོགས་རྒྱལ་དབང་མཆོག་ལ་ཐུལ་ནས། ད་ལམ་ང་
ནད་འདིས་གཏོང་བ་མི་འདུག་པས་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་ཉིད་སྐུ་ཡོན་གསན་སྦྱོངས་
མཐར་བྱེད་མཛད་དེ། ཡུཀ་གཟིགས་ལྷ་བ་ཆེན་པོར་ཡང་ཡང་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་
དོན་བཞིན་མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་ཐམས་ཅད་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་ཡོང་བ་དང་། གུས་པ་བདག་
ཀྱང་མ་འགྱངས་པར་མཛལ་བའི་སྐབས་འདུག་ཐུགས་རྗེས་གཟིགས་པ་ཁྱེ་ཞེས་བཀའ་
སྦྱལ་བའི་དོན་བཞིན། རྟེན་རྣམས་གནམ་གང་གི་སྤྲ་ཆར་ཐུལ་བར་ཐུགས་མི་བདེ་བའི་
ངང་རྒྱལ་ཆབ་རིན་པོ་ཆེ་ཞིང་གཞན་དུ་གཤེགས་པའི་མཁྱོགས་བསྡེའི་མཆམས་སྦྱོར་
ཐུལ་བར། ཨ་ཁ་ཁྲ་ཞེས་ཐུགས་འཁྱུང་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡང་གནང་། འཕགས་པ་ལོ་ཀེ་ཤ་
ར་དང་། གསེར་གདུང་རྣམ་པ་གསུམ་སོགས་ལ་བརྒྱ་མཆོད་འབྲལ་གཤོམ་ཐོག་སྟན་
ཤལ་དང་། གསུང་ཆོག་ཐུགས་སྟོན་རྒྱ་ཆེར་སྦྱལ་ཏེ་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་རྫོགས་
པའི་ཐབས་ལ་གཞོལ་བར་མཛད། ཐུགས་སྟོན་སྦྱལ་བའི་སྟན་ཤལ་དང་། རྒྱ་གདུང་ལ་
མཆོད་འབྲལ་གནང་རྒྱ་བཅས་སུ་སྤྱི་ཁྱབ་མཁན་པོ་ཆེད་མངགས་གཏོང་བ་གནང་།

ལ་རྒྱལ་དབང་སྤྱི་མཐུན་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་མདོར་མཆོད་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག
 ཕྱག་མཛོད་ཆེན་མོ་སོགས་ལ་བྱེད་རྣམས་སེམས་ལས་མ་མཛད་པར་དགོངས་པ་ཡོངས་
 སུ་རྟོགས་པའི་ཐབས་ལ་བཙུན་ཅིག་ཅེས་བཀའི་སྤང་བས་དབུགས་དབྱུང་མཛད།

(༡༡༧ བཟ། ༡༧༩ འ་༡༠) ལྷགས་ལུག་གནམ་ལོའི་འཛུམ་ཞལ་གསར་དུ་བཞད་
 པའི་ཆོས་གཅིག་དགའ་བ་དང་པོར་བསྐྱུས།འདོད་ཁམས་དབང་མོ་རེ་མ་ཉིར་གཏོར་
 གྱིང་། ཉེན་འབུལ། ཆོགས་འཁོར་གྱི་རིམ་པ་དང་། དགྲེས་སྟོན་དང་གཉིས་གྱི་དགའ་
 སྟོན་བཟང་པོ་ལ་རིམ་གྱིས་རོལ། (༡༡༨ ཉ་༡ ༡༧༥ ཐ་༡༡) ཆོས་དགུ་ལ་ལྷ་ལྷན་སྟོན་
 ལམ་ཆེན་མོའི་མགོན་དུ་སྐྱེན་པའི་བདག་པོ་རྣམས་གྱིས་དད་པས་སྐྱེན་བྱངས་པར།
 (༡༡༩ ཉ་༡ ༡༧༦ འ་༦) ལྷ་དང་བཅས་པའི་འཛིག་ཉེན་དུ་པན་བདེ་རྒྱས་ཤིང་། ཉན་
 མཆོན་ཕུ་གའི་མིང་ཡང་མི་གྲག་པར། མཁའ་ཁྱབ་གྱི་འགོ་བ་སྐྱེ་དང་། བྱེ་བྲག་ཡོན་
 གྱི་བདག་པོ་བཞུགས་པར་བཅས་པའི་གནས་སྐབས་འགལ་རྒྱུན་ཉེར་འཆེ་ཅི་མཆིས་
 ཞི་ཞིང་། མཐུན་པའི་རྒྱུན་དཔལ་འཕྱོར་མཐའ་དག་ལ་དབང་འཕྱོར་བ། སྐྱེན་པའི་
 འབྲས་བུ་རྣམས་སྤྱོད་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་དུ་སྐྱེན་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་རྒྱས་བཟུབ་
 པའི་བསྟོ་སྟོན་གྱི་མཐུན་འཇུག་གསུང་སྟོན་ཞིང་འདེབས་པས་སྦྲལ། ཡོན་གྱི་བདག་
 པོ་རྣམས་ལ་ཕྱག་དབང་ཇ་གལ་ཐོག་བཀའི་འཆམས་འདྲི་དང་། དགོ་འདུན་ལ་སྤྱི་བྱ་
 བསྟོན་བཀུར་སོགས་དཀོན་མཆོག་མཆོད་པ་ལས་བྱུང་བའི་དགོ་བ་ལ་བསྐྱེགས་བརྗོད་
 གྱིས་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་པའི་བཀའ་དྲིན་མཛད། སེར་སྐྱའི་གོ་བབས་དང་འབུལ་ནོད་ལ་
 གཞིགས་པའི་མཇལ་སྟོག་གི་རིམ་པས་ཡིད་གྱི་འདོད་པ་འདྲོ། དགོ་འདུན་འདུས་པའི་
 དབུས་སུ་བྱེ་རྩོ་སྟོན་ལམ་དུ་ཕྱགས་ཐེབས། ཆོས་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རིང་
 ལུགས་ཉམས་པ་མེད་པའི་མཆོད་འབུལ་སྟོན་ལམ། བསྟན་འབར་མ། བདེ་ཅན་སྟོན་
 ལམ་གྱི་མཐུན་འཇུག་གསུང་ཆངས་པའི་དབྱངས་གྱིས་ཐོགས་མེད་དུ་བཀའ་དྲིན་ཆེ།
 (༡༡༩ བ་༤ ༡༧༧ འ་༥) སང་ལྷང་སྟོ་མོ་བརྒྱད་ཉིང་ཤོད་བར་གསུམ་གྱི་གནས་གཟིགས་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

ནམས་རིམ་པས་བསྐྱངས་ཏེ། སྟན་ཤལ། མཆོད་རྒྱུ། རྟོད་གཡོགས་སྤྲད་གཡོགས་ལ་
སོགས་པའི་ན་བཟང་ནམས་རྒྱས་པར་སྤལ་ཏེ་ཐུགས་སྟོན་གྱི་མཆོམས་སྦྱར་གནང་།
(༡༣༠ ཉ་མ། ༡༥༡ བ་༡༠) སོག་རིགས། ཁམས་པ། གཙང་སྟོད་པ་འགའ་ཞིག་ལ་སྟོལ་
མ། མ་ཁྱེ། དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་མ་སོགས་འདོད་ཆོས་ནམས་རེ་སྟོན་བསྐྱངས། (༡༣༠ བ་
༡༡ ༡༥༡ འ་༥) མོང་གོལ་སུམ་བརྒྱ་སྟོར་ནས་ཞིང་ཁམས། རྟོག་གསུམ་གྱི་དངོས་འབྱེད་
འབྲལ་བ་བཅས་གསོལ་བཏབ་དོར། སྐབས་གསུམ་པ་དང་། དམིགས་བཅེ་མ། ཉི་གཞོན་
འཆར་ཀ་མ། འཕན་པོ་སྦྱང་གནས་པ་ལྟ་བུ་སྟོར་ལ་པོ་བསྟོད་གྱི་ལྷགས་ལུང་བཅས་
བསྐྱངས།

༡༥ སྤྱི་མཐན་སྤྱིང་ལས་ཁུང་དུར་སྟོད་པ་དབུགས་དབྱུང་དང་། ཡོངས་འཛིན་དེ་མོ་སྤྱིང་སྦྱང་དུ་
གསར་བསྟོ། དད་ལྡན་ཁག་རྗེས་འཛིན། ཡོངས་འཛིན་གསར་བ་ཆེ་འདོན། ཡོངས་འཛིན་རྒྱལ་སྤྱི་
སྤྱལ་སྤྱུ་དགོངས་པ་གཞན་དོན་གཏད་པ་དང་དེའི་ནམ་ཐར།

(༡༣༠ བ་༥༡ ༡༥༧ བ་༡༠) འདི་ལོ་པོ་བྱང་ནས་སྟོན་ལམ་ལ་ཆེབས་ཞལ་མ་
བསྐྱར་ཅམ་གྱི་གོང་མཐན་པོ་བདེ་ཆེན་ཀྱི་མཆོ་སེམས་ཁོང་དུ་ཁྱེད་ནས་ཅང་མི་སྤྱུ་
བར་གྱུར་པ་ལ། བཀའ་ལས། མཐན་པོ་དང་སང་ཅིའི་ཕྱིར་སེམས་ཁྲལ་ཆེ་བར་གྱུར།
མཐན་པོ་ནས་ལྟ་ལྟ་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོར་གདན་ས་གསུམ་གྱིས་དབུས་དགེ་འདུན་
ཁྱི་སྤྱག་མང་པོ་ཆོགས་ཤིང་། ཕྱོགས་མཐའ་དག་གི་སྤྱེ་བོའི་འདུ་ཆོགས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་
ཆེ་བའི་ཁར་སྤྱགས་དུས་གྱི་སྤྱེ་བོ་སྦྱོད་པ་ཅིང་སྤབས་ཆོ་འཕུལ་མཆོད་པ་ཆེན་པོར་
འཆུབ་སྟོང་རིགས་མི་ཡོང་ངམ་སྤམ་པའི་སེམས་ནད་འདུག་ཅེས་གསོལ་བར། ཡང་
བཀའ་ལས། འོ་ན་ངོས་ནས་སྤམ་ལྟར་གསོལ་བ་བཏབ། བསྟན་སྤྱང་དམ་ཅན་ཀྱི་
མཆོར་འཕྲིན་བཅོལ་ནན་ཏན་བཞུད་པ་ཡིན་པས་སྟོན་མི་ཡོང་། དེ་བས་སེམས་ལས་
ཁུང་དུར་གྱིས། སྤལ་བ་བཟང་པོ་ཡོང་བ་ཡོད་ཅེས་སྤྱི་བྱུང་མཐན་པོ། ཡབ་རྗེ། གསོལ་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་ཐེང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་མདོར་མཚོན་དང་པའི་ཡིད་འཕྲོག

གཟིམ་མཚོད་གསུམ་སོགས་ལ་དབུགས་དབྱུང་མཛད། རི་རྒྱད་དུ། རྟོགས་བརྗོད་རིན་
པོ་ཆེ་དཔག་བསམ་འབྲི་ཤིང་ལས། བསོད་ནམས་རབ་ཞི་བདུད་ཅིའི་རང་བཞིན་
མཐུ། ཉེ་ནི་དག་པ་བདག་ལ་ཅི་ཡང་ཡོད། ཤིན་ཏུ་མ་བརྟགས་མ་རུངས་པ་དག་ཀྱང་།
འབྲལ་ལ་ཁོ་བའི་དུག་ནི་བཏང་བར་གྱུར། ཁྱེད་གསུངས་པ་ལྟར་འདི་ལོ་སྟོན་ལམ་
ཆེན་མོར་སྐྱེ་བའི་འདུ་ཚོགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་བྱུང་ཡང་། འཕགས་པའི་གནས་བརྟན་
རྣམས་ནི་ཆོས་སྦྱོད་ཀྱི་རིམ་པར་བཅོན། དད་ལུན་ཁྱིམ་པའི་ཆོགས་ཀྱང་ཕྱག་འཆའ་
སྐྱོར་བར་བྲེལ། མ་རུངས་བརྒྱུད་པའི་སྐྱེ་བའི་ཆོགས་རྣམས་ཀྱང་ཁྱུ་ཁྱུ་
པོར་སྦྱོད། མདོར་ན་རྒྱལ་གྲིམས་དང་ཆོས་གྲིམས་བཅས་པོས་བསྐྱམས་པས་ཐམས་ཅད་
ཀྱང་བསྐལ་པ་དང་པོའི་མི་བཞིན་དུ་པན་ཚུན་གཅིག་སེམས་གཅིག་གིས་འཛིན་པར་
གྱུར་ཏེ། ཉེ་ནས་པོ་བྱང་ཆེན་པོ་པོ་ཏ་ལར་ཆེབས་ཀྱི་ཁ་ལོ་བསྐྱུར།

(༡༢༡ བ་༡། ༡༥༠ ཐ་༡༡) རྒྱལ་ཆབ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་ཚུགས་སུ་འཕགས་པ་
རིན་པོ་ཆེ་དང་། གསེར་གདུང་རྣམ་པའི་སྐྱེ་མདུན་དུ་སྣ་ལཱའི་སྟོང་མཚོད་རྒྱས་གཤོམ་
ཀྱི་མཚོད་འབུལ་དུ་སྤྱ་ཆང་ཆོགས་ཡོངས་ཀྱི་མགོན་དུ་སྐྱུན་བྱངས། ཞིང་ཁམས། རྟེན་
གསུམ་དངོས་འབྱོར་ཀྱི་མཚོད་སྤྱིན་རྒྱས་པར་བསྟར་ཏེ། སྤྱིད་སྦྱོང་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་
དགོངས་པ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་ཐབས་ཁྱུས་པར། དགོངས་པ་རྟོགས་པ་དང་། སྦྱུལ་
པའི་སྐྱེ་ལྗེ་དུ་ཕེབས་པའི་ལྷགས་བསྟེན་མཆམས་སྦྱར་དང་། གནས་གཟིགས་དང་
འབྲེལ་བར་རྟེན་མཚོག་རྣམས་ལ་སྟན་ཤལ་ཕྱག་བསྟར་གྱིས་འབུལ་བར་མཛད། ཡང་
འདི་སྐབས་སུ་བཀའ་ལས། རེད་ཀྱི་སྤྱིད་སྦྱོང་འཕྱིན་ལས་པ་སུ་ཡོད་། མཁན་པོ་དང་།
བྱིད་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་ཨེ་ཤེས་གསུངས་པར། མཁན་པོས་སྐྱེ་ཞབས་རང་སྐྱེ་ཡོན་ལ་
བཅོན་འགྲུས་མ་གནང་ན། མི་ཆོས་ལ་བ་རིགས་སུ་སློ་བཟང་སུན་ཆོགས་རེད་ཟེར་ཀྱི་
འདུག དེས་ན་ཁོ་པས་སྐྱེ་མཉེལ་པོ་བཟོས་ཡོད་ཞེས་ཀྱལ་ཀ་ཁྱུས་པར། བཀའ་ལས།

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ།

ཁོ་ཏ་སྒྲིན་པ་ཡིན་པས་བསྟན་སྲིད་འགངས་ཆེན་པོའི་ལས་ཀ་མི་ཡོང་བ་ངས་ཤེས་
གསུངས། གཟིམ་དཔོན་དང་། མཚོད་དཔོན་གཉིས་ནས་ཀྱང་མཁན་པོ་དང་ཆ་འདྲ་
ཞུས་པར། བཀའ་ལས། ཁོ་ང་ལ་ཤ་ཆ་བ་ཅམ་ལས་ལས་དོན་འདི་འདྲ་མི་པལ་པས་མི་
ཡོང་བ་སྟངས་གསུངས། ཁོང་ནམས་ནས་སྐྱེ་ཞབས་རང་གིས་མཁྱེན་ན་སུ་ཡོང་ཞུས་པར།
ང་རང་གི་འདོད་པ་ལྟར་ན། ཡོངས་འཛིན་དེ་མོ་བ་ཡིན་སྟམ་སྟེ། ཁོང་བྱུང་ན་གཞུང་
དང་མངའ་འབངས་ཆང་མར་ཡག་པོ་ཡོང་བ་ཡོད་ཅེས་སྤྲུགས་དགེས་ཉམས་ཀྱིས་
ཞལ་བཞེས་གནང་བར། སྐྱེ་འཁོར་ནམས་རྒྱལ་བའི་སྤྲུགས་ལ་འཁྱུལ་བ་མེད་སྟམ་པས་
དགའ་བ་དང་འཁྱོག་ལ་འཕྱང་བར་གྱུར་པར་གྲགས།

(༡༣༡ ཉ་༥། ༡༤༡ འ་༥) སྤྲུགས་ལའི་ཨར་སྐྱེ་བསྐྱལ་བཟང་དོན་གྱུབ་སོགས་སྒྲ་
ཕྱིར་དད་འདུས་ཀྱི་སེར་སྐྱ་སྟོང་ཕྲག་སྟོར་ལ་བྱིན་ལྡབས་གནང་། ཨར་སྐྱེ་བསྐྱལ་བཟང་
དོན་གྱུབ་འདི་བཞེན་དགོན་མཚོག་གསུམ་ལ་མི་བྱེད་པའི་དད་པ་བརྟན་པོས་སྟོན་
ལམ་ཆེན་མོར་དགེ་འདུན་ཁྲི་ཕྲག་མང་པོར་མང་འགྲེད། རྒྱལ་དབང་མཚོག་ཚོགས་
དབྱར་སྐྱོན་འདྲེན་གྱི་ཞབས་བརྟན་ལེགས་འབྱུལ། རྩོམ་སྤྲུག་ནམ་གཉིས། ཉེན་མཚོག་
ཁྱད་པར་ཅན་ནམ་ལ་མཚོད་སྲིན་སྟོ་བ་སོགས་ནམ་དགའ་རྒྱབས་ཆེན་གྱི་གཏོང་པོད་
ཅན་ཡིན་པར་དགོངས། སངས་རྒྱས་དགོན་ཅོག་གི་ཡོན་ཏན་འཆད་པ་ན། དད་པས་
མོས་པ་ནམས་ལ་མཛོད་པར་དགའ་བ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བཅོམ་ལྷན་འདས་
ནམས་ལ་ཉེ་རིང་གི་དྲི་མ་མི་མངའ་ཡང་། དད་པས་མཚོད་པ་ནམས་རྗེས་སུ་འཛིན་
པའི་བྱིར། དེ་དག་ལ་དགེས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པས་འདིར་ཡང་རྗེས་སུ་
མཐུན་པར་ཐོན་གནང་དུ་ལུས་ཆས་ཀྱིས་མཚོན་ལུལ་དུ་མཁོ་བའི་བདོག་པ་མང་བ།
དད་ཉེན་ན་བཟང་། སྐྱེ་གསུང་སྤྲུགས་ཉེན། བྱིན་ལྡབས་སོགས་ཀྱ་ཐོམ་པ་སྟུལ། བཀའ་
ལས་ཀྱང་། ཁྱོད་ནས་བོད་ལུལ་ཆོས་ཀྱི་ཞིང་དུ་དགོན་མཚོག་ལ་སྲི་ཞུ་མཚོད་སྲིན་སྟོ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་ཐེང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོའི་ནམ་ཐར་མདོར་མཆོན་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག

བ་སོགས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆེན་པོ་བསགས་པ་ཡིན་ཞིང་། ད་དུང་ལས་འབྲས་མི་བསྐྱེ་
བ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྲུང་གི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་པས། འདི་ཕྱིར་བདེ་སྐྱབ་ཅིར་འགྱུར་
དགོན་མཆོག་རང་མཁུན་སྐྱམ་པ་གྱིས་ལ་གསོལ་བ་ཐོབ། དགེ་སྦྱབ་སྒྲིག་སྤྱོད་གི་ཐབས་
ཚུལ་ལ་སྐྱེས་བུའི་ཚལ་ཅི་ཡོད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་འབད་དགོས་ཞེས་བཀའི་གདམས་པས་རྗེས་
སྐྱེ་འཛིན་པར་མཛད། དཔལ་ལྷན་སྟོབས་འཕྲོག་དབང་པོའི་དུས་ཀྱི་མཆོད་པ་བརྒྱད་
གཏོར་ཆེན་མོར་གྲགས་པར་བསིལ་འཇམ་ཡང་བའི་རེག་བྱའི་དཔལ་སྟེར་བའི་ཆས་
གོས་གསར་པ་མན་བས་པའི་བཀའི་དགུ་སྟོན་བཞི་སོགས་ཆང་མས་དབྱར་གྱི་པ་སྒྲོའི་
དགའ་སྟོན་གྱི་བྱིན་ལྷབས་ཁྱེས། བདེ་སྟོང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དགའ་བའི་རོལ་པས་དུས་
འཁོར་མཆོད་གར་ལ་གཟིགས་རྟོག་གི་བརྟན་གཡོ་ཐམས་ཅད་དག་པ་རབ་འབྲམས་
འབའ་ཞིག་ཏུ་གཟིགས། ཟླ་བ་གསུམ་པའི་ཆོས་བརྒྱ་དྲུག་གཟའ་སྐར་འཕྲོད་སྦྱར་བྱ་
སུམ་ཆོགས་པའི་ཉིན། གོང་མ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ནས་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་རྒྱལ་བའི་འཕྲིན་ལས་
ཀྱིན་དུ་འདེགས་པའི་ཁུར་གྱིས་སྦྱི་བའི་སྲིད་སྦྱོང་གི་བྱེད་པོར་དབང་བསྐྱར་གཟེངས་
སྐྱེ་བསྟོད་པའི་བཀའ་ཡིག་ཐེབས་པར། དཀར་སྟོ། ཞལ་བསྟོའི་ཐོག་བཀའ་ཡིག་གི་
དགོངས་དོན་བསྒྲགས། ལས་དོན་གྱི་ཐམ་ག་སྟེལ་ནས་རྒྱལ་དབང་མཆོག་དང་། ཡོངས་
འཛིན་རྒྱལ་སྐྱེས་རྗེ་རྗེ་འཆང་། ཞབས་པད་རྣམ་པ། སྤྱི་བྱབ་མཁན་པོ་བཅས་ཆེ་དགུ་
ཐམས་ཅད་གྱིས་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ལེགས་སྐྱེས་ཀྱི་ཁ་བཏགས་གནང་། འདི་དག་གི་སྐབས་
ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་བར་མཆམས་མེད་པར་སྤྱིན་གྱིས་དཀྱིགས་ཤིང་། ཆར་གྱི་རྒྱན་ཟིམ་
བུར་བབས་པ་སོགས་རྟེན་འབྲེལ་ལེགས་པས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཡ་རྒྱལ་བའི་དབང་པོའི་
ཞབས་འདེགས་དང་། བོད་གངས་ཅན་གྱི་སྤྱིངས་འདིར་ཡང་བསྟན་སྲིད་ལ་ཅུང་ཟད་
མན་པར་འགྱུར་སྐྱམ་པའི་རེ་བའང་བྱུང་།

(༡༩༩༩ ལོ་བ་༣། ༡༩༩༩ ལོ་༩) དགའ་ལྷན་ཁྲི་རིན་པོ་ཆེ་དག་དབང་སྟན་གྲགས་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

ཡ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་གི་ཡོངས་འཛིན་དུ་བཞེས་པའི་ཆེ་འདོན་བཀའ་ངིན་ཆེ་བར་
དཀར་སྤྱི་ཐོག་ ཡ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་དང་། ཁྱི་ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེར། གཞུང་སྤྱི་
ཁོ་པོ་ཅག་ ཡོངས་འཛིན་རྒྱལ་སྤྱི་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ཆེན་པོ། ཞབས་པད་ནམ་པ་བཞི། སྤྱི་
བྱུང་མཁན་པོ་སོགས་ནང་མ་ལས་ཆེན་པ་ནམས་ནས་ལེགས་སྦྱོར་གྱི་དད་འབྲུལ་ཞུས།

(༡༩༩ བ་༤། ༡༩༩ འ་༩) ཁལ་ཁ་རྒྱལ་ཁག་བཞིའི་མི་སྣ་ཐུགས་ལག་ཆེ། ལུ་
ཡན་དེ་ལ་གེར། ལྷ་སྤྱི་ཡན་རིར་གལ་ཅན་ལྷ་གསུམ་རོ་གཡོག་ནས་ནམ་པར་རྒྱལ་བའི་
དབྱ་ཆོས་དགེ་འདུན་ནམས་གསུང་ཆོག་གི་ར་མདར་སྤྱི་ཏེ་ཞབས་པད་བསྐྱེད་པ་ཁྱི་
ཐུག་གི་བར་དུ་བརྟན་ཅིང་། མཛད་འཕྲིན་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་དགོས་པའི་མཆུ་
བཤད་པ་དང་། ཞལ་འདོན་གྱི་བདེན་ཆོག་གསོལ། དངོས་འབྲུལ་གྱི་མཆོད་པ་གྲུ་ལོ་
པ་ཐུལ། འདི་སྐབས་ཁོ་པོ་ཅག་ལ་སྤྱི་ལྟ་བུ་གི་ཁྱུར་བབས་པར། ཡ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་
ལ་རང་ཉིད་ནས་རྩེ་སྒྲ་མ་ཉིད་གདུལ་བྱའི་སྤྱང་རོར་གསན་བསམ་གྱི་ཚུལ་བཞེས་མ་
ཐུབ་པར་ཆོས་གྱི་འཕྲིན་ལས་གྱི་ཞབས་འདེགས་ཞུས། དེ་ནས་ཞབས་བརྟན་འབའ་
ཞིག་བསྐྱབས་ཏེ་སྤྱིང་ལས་ཚུང་བྱུང་སྤྱི་པ་ལས། སྤྱིད་གྱི་ལས་འདི་ལྟ་བུར་འཇུག་མ་
དགོས་པ་ཞིག་གི་འདུན་པ་མཆོས་ཀྱང་། སྤྱིན་གྱི་ལས་ཀྱིས་བདས་ཤིང་། འཕྲལ་གྱི་
ཀྱིན་འཇམ་དབྱངས་གོང་མའི་བཀའ་ལུང་བཙན་པོས་བེན་པས་བྱ་ཐབས་བྲལ་བས།
དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་པའི་ཆོས་སྤྱིད་སངས་རྒྱས་བརྟན་པའི་ཆ་ལག་དུ་གྱུར་པ་འདི་ཉིད་
ཉམས་པ་མེད་པར་གོང་རྒྱས་སུ་འགྱུར་རེས་མཆོད་ཡོན་གྱི་ཞབས་འདེགས་བསམ་པ་
མ་མེད་པའི་སྒོ་ནས་ཞུ་རྒྱུར། ཁོ་པོ་ཅག་ནས་སྤྱི་ལྟ་བུ་གིས་མཆོད་གཞིས་གསར་ཆོད་
དང་། སྤྱིར་གྱི་སྤྱི་བྱུང་འཁོར་ནམས་ལ་གཞུང་གི་རྒྱུ་གཞིས་དགོན་སྤེ་ཆེ་ཆུང་
སོགས་ཐབ་འཛིན་དུ་གཏན་ནས་ཞུ་རྒྱུ་མིན་ཅིང་། ཡ་རྒྱལ་དབང་གོང་མས་ངེད་ཀྱི་ང་
སག་སྤྱི་མའི་ཐབ་འཛིན་དུ་རྟ་དབང་གཉེར་པ་སྤྱི་ལྟ་བུ་པ་དེ་ཡང་སྤྱིར་འབྲུལ་ཞུ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོའི་ནམ་ཐར་མདོར་མཆོན་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག

བ་དང་། ཡ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་དང་ལྷན་རྒྱས་སུ་ངོས་ལ་དངོས་འབུལ་བྱུང་རིགས་ཀྱང་
གཞུང་ཕྱག་མདོད་དུ་འབུལ་བ་ལས་སྒེར་བདག་བྱེད་རྒྱ་མིན་པས་བགྱིད་སྒོ་གང་ཅི་
གཞུང་བསྟན་སྲིད་ཡར་རྒྱས་དང་། མངའ་འབངས་བདེ་ལ་འགོད་ཐབས་སོགས་གོང་
མ་མཆོད་ཡོན་གྱི་དགོངས་བཞེད་བསྐྱར་རུས་པ་ཞིག་བྱུང་ན་ཅི་མ་རུང་སྟམ་པ་སྟོང་
ཐག་པ་ནས་མཆིས་ན། རྒྱལ་པོ་འདུག་རྒྱུན་འབྲེངས་ཐུགས་རྗེས་གཟིགས་པ་མཁྱེན་
མཁྱེན་ཞེས་གསོལ་བར། བཀའ་ལས། བདག་གི་ཡོངས་འདྲིན་སྤྲུལ་མ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་གྱི་
རྒྱུ་འབྲིང་རིམ་པ་རྣམས། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་རིམ་བྱོན་གྱི་ཐུགས་སྒྲུབ་དྲངས་མར་
ལྷུང་པ་དང་། རྒྱུང་པར་དེ་མོ་གོང་མ་ནས་གཞུང་ཆོས་སྲིད་གྱི་ཐུགས་འགན་ཆེ་བཞེས་
གནང་སྐབས་ནད་ཐུག་འཁྲུག་ཚོད་སོགས་མེད་པར་མངའ་འབངས་བདེ་སྦྱིད་གྱིས་
འཆོ་བའི་ཐུགས་བསྐྱེད་མཛད་འཕྲིན་མདུ་བྱུང་འདུག་ཅིང་། ད་ལམ་ཡང་ངེད་
གྱི་ཡིད་དང་མཐུན་པའི་ཡོངས་འདྲིན་རྟོ་རྟེ་འཆང་ཉིད་ལ་གོང་མ་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་པོས་
གསེར་གྱི་བཀའ་དང་། ལུང་བཟང་པོས་གཟེངས་སུ་བསྟོད་པ་ནི་གངས་ལྗོངས་ལྷ་སྡེ་མི་
སྡེ་ཆང་མའི་བསོད་ནམས་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན། ངེད་ནས་ཀྱང་སྦྱོང་ཡོངས་འདྲིན་
ཉིད་གྱི་དགོངས་བཞེད་མཐའ་དག་བགེགས་མེད་དུ་འབྲུབ་པའི་དགོན་མཆོག་ལ་
གསོལ་བཏབ་གྱི་རྒྱལ་པོ་འདུག་དང་། སྤང་མ་དམ་ཅན་རྒྱ་མཆོར་འཕྲིན་བཅོལ་བཅས་
དུས་དང་ནམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཁྱེད་ཀྱི་ཡིན་ཞེས་རྗེས་སུ་འདྲིན་པའི་བཀའ་བཟང་པོ་ཐེབས་
པར་དགའ་བ་དང་གུས་པ་ཡང་ཐོབ།

(༡༧༥ ཉ་ཉ ༡༧༥ འ་༣) རིགས་དང་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱ་མཆོའི་མངའ་བདག་
ངེས་པ་དོན་གྱི་པརྟེན་ཆེན་པོ་བདག་གི་དྲིན་ཅན་རྩ་བའི་སྤྲུལ་རྒྱལ་སྐྱས་རྟོ་རྟེ་འཆང་
དུས་གསུམ་མཁྱེན་པ་དེ་ཉིད་གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་དབང་གིས་དགོངས་པ་གཞན་དུ་
གཏད་དེ་རེ་ཞིག་རྒྱུ་མཆོམས་སོགས་ལ་བསྟོད་པའི་འོན་ཆོས་སྤིངས་སུ་ཐེབས་པར་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ།

ཐོན་གནང་གཟབ་རྒྱས་བསྐྱངས། ཡབ་སྲས་མ་འོངས་པ་མཁྱེན་པའི་དབང་གིས་པན་
ཚུན་འཕྲིང་བའི་རྣམ་པས་འབྲལ་དགའ་བའི་ཚུལ་མང་ད། གླུ་བས་འདིར་ཁལ་ཁ་རྒྱལ་
ཁག་བཞིའི་མི་སྣ་འཕྱོར་གླུ་བས་ཁུ་རལ་གྱི་གྲ་རིགས་ཤིག་ལམ་བར་དུ་མིག་གཉིས་ཀ་
འགྲིབ་ནས་དམིགས་བྱ་ཁོ་ནས་འགྲོ་དགོས་པ་ཞིག་མངལ་ཁྱར་བཅར་ནས་ཇེ་ཉིད་
ལ་མིག་གསལ་བའི་བྱིན་རྒྱབས་གནང་དགོས་ཞུས་པར། ལྷགས་བསྐྱུངས་ཕྱན་ཆོགས་
བསྐྱངས་ཏེ་མིག་ལ་ལྷགས་སུ་ཞིག་གནང་བར། སང་ཞོགས་ནས་ཁང་པའི་ནང་གི་
གཟུགས་རགས་པ་རྣམས་མཐོང་བས་ཨེ་བདེན་ནམ་སྟེ་སྟེ་སྟོར་ཐོན་ནས་ཕྱོགས་ཀྱི་
ཏུ་བཞུགས་པས། རི་སྒྲིང་ཐམས་ཅད་གསལ་ལེར་མཐོང་བར་གྱུར་པ་ན། དགའ་དད་ཀྱིས་
ཡིད་བྱངས་ཏེ་ཕོ་བྲང་ལ་ཕྱག་མང་དུ་འཚལ་ཞིང་། འཕགས་པ་ཕྱགས་ཇེ་ཆེན་པོས་
བདག་ལ་མིག་སྒྱུལ། ཕྱགས་ཇེ་ཆེ་ཞེས་གསལ་འདེབས་ཀྱི་ངར་རྒྱུ་པོས་འབོད་ཅིང་།
སྒྲར་ཡང་མངལ་ཁྱར་བཅར་ཏེ་བྱིན་རྒྱབས་ཞུས་པས། དེ་ནས་བཟུང་ལོང་ཁྲིད་ལ་མ་
བསྟོན་པར་འགྲོ་བྱུང་བ་སོགས་ཕྱགས་ཇེ་ལྷ་འབྲུལ་ལམ། བྱིན་མཐུ་ཚད་མེད་པར་
ངེས་པ་རྟེན་དོ། །

དེ་ཡང་ཡོངས་འཛིན་རྒྱལ་སྲས་རྗེ་ཇེ་འཆང་འདི་ཉིད་ནི་རིགས་ཅུས་སུན་
སུམ་ཆོགས་པ་སྟེ་པ་ལ་མོ་བའི་སྲས་སུ་འཁྲུངས་ཤིང་། དམ་པ་གོང་མའི་བག་ཆགས་
ཡོངས་སུ་བརྟན་པས་མི་རིང་བར་རབ་དུ་བྱུང་སྟེ། དཔལ་ལྷན་བཟ་ཤིས་སྟོ་མང་དུ་
བཞུགས་ནས་རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་གཞུང་ལྷགས་ཐམས་ཅད་ལ་
ཐོས་བསམ་མཐར་བྱིན་ནས་དབེན་པའི་གནས་སུ་པལ་ཆེར་སྐྱབ་པ་ཁོ་ན་ལ་བཞུགས་
ཤིང་། མདོ་དང་རྒྱུད་སྟེ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ལ་མན་ངག་གི་ནང་བྱ་རྒྱུད་པས་སྟོགས་དུས་སུ་
མཁས་གྲུབ་ཀྱི་ཀྱི་ཡང་ཅེར་སོན་ཏེ། སྟོན་པ་སྤྲོ་ན་མེད་པའི་གསུང་རབ་མ་ལུས་པའི་
དོན་རྣམས་སྒྲལ་བ་མཆོག་དུ་བཟང་བའི་གང་ཟག་རྣམས་ལ་གང་ལ་གང་འཚམ་དུ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་ཐེང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོའི་ནམ་ཐར་མདོར་མཆོན་དང་པའི་ཡིད་འཕྲོག

འདོམས་པས་དུས་འདིར་ས་སྤེང་ཐམས་ཅད་དམ་པ་འདིའི་སློབ་མས་མཛེས་པར་བྱས་
ཤིང་། བྱད་པར་དུ་འཆད་ཚོད་ཚོམ་གསུམ་དང་ཐུགས་དམ་ཟབ་མོའི་ཉམས་བཞེས་ཀྱི་
སློན་སྐུལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་ལྷག་པར་མཛད་པའི་སྟན་གྲགས་ཆེན་པོས་ས་སྤེང་
ཁབ་པ་ན། ཡ་རྒྱལ་མགོན་ཡ་རྒྱལ་བའི་དབང་པོའི་རིགས་ཀྱི་ཅོད་པན་དུ་བཞེས་ཏེ་
ཡོན་ཏན་ཀྱང་ཀྱི་གཞི་མ་སྟོག་འབྲལ་བ་དང་། དབང་རྒྱུ་གནད་། ལུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་
བཀའ་ཅི་རིགས་འབྲལ་བའི་བཀའ་དྲིན་མཛད་། དེ་ཙམ་གྱིས་རེ་ཞིག་ཆོག་པར་བཞེད་
ནས་གདན་སར་ཐེབས། ཕྱི་རོལ་གྱི་འདུ་འཛིན་གཡེང་བ་བཙན་ཆོད་དུ་སྤངས་ཏེ་
བཅད་མཆམས་ཁོ་ནས་ཐུགས་དམ་འབའ་ཞིག་ལ་གཞོལ་བའི་རིང་ནས། སྐྱེ་ཞེས་ཚུལ་
ཅུང་ཟད་བཞེས་པ་ལ་བསྟན་པས་དགྲུང་ལོ་རེ་དགུ་བཞེས་པའི་ཆོ་ཆོང་པ་ཁེ་སྟོགས་
གྲུབ་པའམ། དེད་དཔོན་ཞོར་བུ་ལོན་པ་བཞེན་དུ་སྐྱེད་པའི་ཤེས་བྱ་འདུག་བདེ་བ་
ཆེན་པོའི་རང་བཞེན་དུ་གྱུར་པས་སྤང་པོ་རགས་པ་ལ་སྟོས་པ་མེད་པར་རི་ལྟར་སྐྱུལ་
ཤུན་པ་བརྒྱུས་པ་བཞེན་དུ་ངོ་མཆར་བའི་ལྟས་དུ་མ་དང་བཅས་སྐྱབ་པ་བདུན་པའི་ཆོས་
གསུམ་གྱི་ཉིན་དག་པའི་ཞིང་དུ་གཤེགས་སོ། །དེ་ནས་ཡ་རྒྱལ་མགོན་ཆེན་པོའི་སྟན་
དུ་གནས་ཚུལ་གསན་འཕྲལ་ཐུགས་སྐྱོ་བའི་ཉམས་ཀྱིས་རེ་ཞིག་ཅང་མི་གསུང་བར་
དགོངས་པ་ལ་བཞུགས། ཐུགས་དམ་ཟབ་མོ་ལས་བཞེངས་ཏེ་ཐུགས་སློན་གྱི་མཆམས་
སྐྱོར་ཡང་དག་པར་བསྐྱེད་ཏེ་དགོངས་པ་རྩོགས་པའི་ཐབས་འབའ་ཞིག་ལ་གཞོལ་
བར་མཛད་དོ། །

༧༥ ཤར་པ་ཆོས་རྒྱུ་ཡོངས་འཛིན་དུ་གསར་བསྟོ། ལོ་སྟོན་གྱི་དཀྱིལ་མཆོད་ཉམས་མེད། ལྷགས་བསྐྱེས་
བཅད་ཀྱི་རེ་ལ་བཞུགས་སྐྱེས་ཐག་ཉི་རིང་གི་དད་ལྷན་གདུལ་བྱ་ཀྱི་མཆོའི་ཡིད་ཀྱི་རེ་བ་ཡོངས་སུ་
ཆོམ་པར་མཛད། སྐྱེ་ཆོ་བཟན་པའི་གསོལ་འདེབས་ཤུགས་དག་ཞུ།

(༡༩༦ ཉ་ཨ། ༡༩༧ འ་༣) ཤར་པ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུ་ཆུབ་ཆོས་འཕེལ་པའི་ཞལ་ལྷ་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

ནས་ཡོངས་འདྲིན་ཆེ་འདོན་མཛད་པར། ཡགོང་ས་ཡུལ་དབང་མཆོག་དང་། ཁོ་བོ་
ཅག་ཡོངས་འདྲིན་ཁྲི་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་ཀྱིས་ལེགས་འབུལ་ཞུས། མོང་གོལ་ཅིན་པའི་
ལའི་ཤོག་ཞབས་རྩང་ངག་དབང་དཔལ་སྦྱིད་ཆོས་འདྲིན་སོགས་ཀྱིས་མཛུལ། ཉེན་
གསུམ། དངོས་འབུལ་དང་བཅས་གསོལ་བ་བཏབ་དོར། སྐབས་འགྲོ། དགའ་ལྷན་ལྟ་
བརྒྱུ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་དམིགས་བརྟེ་མ། རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་གཟུངས་བཅས་
ཀྱི་ལྷགས་ལུང་སྦྱུལ།

(༡༣༥ བ་༣། ༡༤༤ ག་༥) ཆ་གན་ནོ་མིན་ཉན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་གསོལ་བཏབ་
ཀྱི་དོར་དགའ་ལྷན་ལྟ་བརྒྱུ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་དམིགས་བརྟེ་མ། རིགས་གསུམ་མགོན་
པོའི་གཟུངས། ལེགས་བྲིས་མ་བཅས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་བསྐྱུངས།

(༡༣༥ བ་༤། ༡༤༤ འ་༡༣) ལཱ་མཆོད་ཆེན་མོའི་ཉིན། ཁོ་བོ་ཅག་ཞབས་པད་
ནམ་པ། ར་སག་སོགས་ཆང་མས་དབྱན་མཛུལ་ཞུས། གནས་གཟིགས་དང་། སྤྱིང་མའི་
གཟིགས་རྟོག་སྤར་བཞིན་བསྐྱུངས། གསོལ་ཆོགས་རྒྱབ་ཏུ་འདྲུ་འདྲིའི་གཡེང་བ་ཐམས་
ཅད་སྤངས་པའི་བཅད་རྒྱར་བཞུགས་ཏེ་སྒོལ་དཀར་ཡིད་བཞིན་འཁོར་ལོའི་ལྷགས་
བསྐྱུངས་དང་། ཕྱི་རོ་ལྷག་པའི་ལྷའི་ལྷགས་བསྐྱུངས་སོགས་སྤྱགས་དམ་ཉམས་བཞེས་བཟང་
པོ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བར་མཛད།

(༡༣༥ ཉ་༡། ༡༤༤ འ་༤) རྩེ་ཡོངས་འདྲིན་ཁྲི་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཡུལ་དབང་
མཆོག་ལ། རྣམ་འདོམས་ལྟ་མང་གི་དབང་ཆེན་འབུལ་བཞེས་བཀའ་རིན་བསྐྱུངས།

(༡༣༥ ཉ་༢། ༡༤༤ ག་༡༠) རྩེ་པོ་སྤེལ་ལོའི་འཇུག་ཞལ་གསར་དུ་ཆོས་པའི་
ཆོས་གཅིག་གི་སྤར་ཆ་ནས་འོད་གསལ་ཉིང་ངེ་འདྲིན་ལས་བཞེངས་ཏེ་ཁམས་གསུམ་
དབང་མོར་ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་གི་མཆོད་སྦྱིན་དང་། (༡༣༥ བ་༣། ༡༤༤ འ་༢།
བསྐྱུས་) ཆོམས་ཆེན་དུ་ཉིན་སྤར་དགེས་སྟོན། སྤར་སྟོལ་བཟང་པོ་ཉམས་སུ་བཞེས་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལྷན་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་རྩིས་ཐར་མདོར་མཆོད་དང་པའི་ཡིད་འཕྲོག

པའི་བཀའ་ངོན་མཛད།

(༡༩༧༧ ལ་ལ ༡༩༠ ཟླ་༡) སློན་ལམ་ཆེན་མོར་བསྟན་པའི་སྤྱི་བདག་རྣམས་
གྱིས་སྤྱན་དྲངས་པ་ལྟར་ཆེབས་ཀྱི་ཁ་ལོ་བསྐྱར། གཤམ་ཚུང་དགའ་ལྡན་ཡང་ཅེ་
དང་། ཞེ་མི་དུ་མེབས་སློན་རྣམས་རིམ་གྱིས་བཞེས། མངལ་ཕྱག་གནང་བྱིན་གྱི་རིམ་
པ་རྣམས་འཆོམས་མེད་དུ་གནང་། ལྷ་མིའི་འདྲེན་པ་ཆེན་པོ་དགེ་འདུན་འདུས་པའི་
ཆོགས་ཀྱི་དབྱར་སྤྱན་འདྲེན་པ། འབྱོར་ལྡན་བསོད་ནམས་ཀྱི་མཐུ་རྒྱས་པ་གཏོང་པོད་
ཀྱི་དཔལ་དང་ལྡན་པའི་བསྟན་པའི་སྤྱི་བདག་ཆེན་པོ་ཆ་གན་ནོ་མིན་ཏན་མཆོག་གི་
སྤྱལ་པའི་སྒྲ། ཡོངས་འཛིན་རྒྱལ་སྤྱི་ནོ་མིན་ཏན་གྱི་ཕྱག་མཛོད། ལྷགས་ར་སྤྱལ་པའི་
སྒྲ། སྟོང་འཁོར་སྤྱལ་སྤྱི་མཛོད་པ། ལུར་དུ་སྤྱུ་ཤིང་པའི་ལའི་ལྷ་ས་ལག་ཆེ། ལུར་
དུ་སྤྱུ་ཏང་གིན་པའི་སེའི་མི་སྣ་རྣམས་ནས་ཉེན་སྲ་བྱིར་སློན་ལམ་ཆེན་མོའི་ཆོགས་
དབྱར་སྤྱན་དྲངས་ཏེ་ཞིང་ཁམས་ཉེན་གསུམ་གྱིས་དབྱས་རིན་ཆེན་དང་གཉིས་སོགས་
སྤྱི་བདག་སྤྱན་ཆོགས་དབྱལ་སྤང་བྱི་རེར་ཉེ་བའི་མཆོད་སྤྱི་དང་བཅས་ཞབས་པད་
བསྐྱལ་བརྒྱུ་བཞུགས་གསོལ་བཏབ་པར། སྤྱི་བདག་རྣམས་ཀྱི་མོས་སློང་དང་འཆོམ་
པའི་བཀའ་དབྱུགས་དབྱུང་དང་། འཕགས་པའི་དགེ་འདུན་ར་མདར་སྤྱན་ཏེ་དགེ་
འབྲས་རྣམས་བྱང་ཆེན་དུ་སྤྱི་བདག་པར་བསྟོར་བའི་མཐུན་འགྱུར་གྱིས་རྒྱས་འདེབས་མཛད།

(༡༩༧༩ ཉ་ལ ༡༩༠ འ་༩) ཆོས་བཅོ་ལྔའི་གདུགས་རྒྱལ་སློན་ལམ་དུ་ཕྱགས་
མེབས། ཆོས་སྤྱི་དུ་གྱི་རིམ་པ་དང་། བསྟོར་བ། བསྟན་འབར་མ། བདེ་ཅན་སློན་ལམ་གྱི་
མཐུན་འགྱུར་གྱིས་པན་བདེའི་རྩ་ལག་དམ་པ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་དར་ཞིང་།
དེ་འཛིན་དམ་པ་རྣམས་ཞབས་པད་བཏན་པ། ཡངས་པའི་འཛིན་ཉེན་གྱི་ཁམས་འདིར་
སྤྱི་དགུ་རྣམས་སྤྱི་བདག་རྒྱ་ལས་ལོག་ནས་དགེ་བ་སྤྱན་སྤྱུ་ཆོགས་པའི་དཔལ་སྤྱད་
དེ་བཟུ་ཤིས་དང་དགེ་ལེགས་རྒྱ་ཆེན་པོས་ཆོམ་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱས་འདེབས་ལེགས་པར་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

སྤུལ། གཙང་ཁང་ནམས་སྤྱ་གནས་གཟིགས་སྤྱ་རིམ་པས་ཞབས་ཀྱི་པ་སྒོ་བསྟོད། མཆོད་
འབུལ་སྟོན་ལམ། ཏུང་སྟོང་དབང་མོར་གཟབ་གསོལ་སོགས་སྤར་རྒྱན་བཀའ་ངིན་
བསྐྱུངས། ལ་མོ་ཆངས་པ་ཆེན་པོར་སྤྱན་འདྲེན་གྱི་ལུང་ཁྱུ་མཛད།

(༡༣༩ བ་༦། ༡༩༡ འ་༢) གསང་ཆེན་རྒྱད་སྡེའི་ནལ་འབྱོར་པ་གྲ་ཚང་ནམ་པ་
གཉིས་ཀྱིས་གཏོར་ཐོར་འཕེན་པའི་ཆམ་རྫམས་ལ་གཟིགས་མའི་ཚུལ་མཛད། གྲ་སྟོར་
བ་ནམས་ལ་ཨང་རིམ་གྱི་གསོལ་རས་བསྐྱུངས། མི་པམ་མགོན་པོའི་སྤྱང་བརྟན་རིན་
པོ་ཆེ་འགོ་བ་ནམས་མཐོང་ཐོས་དྲན་རེག་གི་དཔལ་ལ་འགོད་པའི་ཞིང་དུ་བྱང་ཚུབ་
རྒྱ་ལམ་དུ་སྤྱན་དངས་པར་སྤྱགས་སྟོན་ཅན་གྱི་སྟན་ཤལ་འབུལ་བར་མཛད། གཟིགས་
མའི་རིམ་པ་ལ་གཟིགས་པའི་ཐོལ་གྱིས་འགོ་བ་ནམས་མཐོང་གོལ་གྱི་དཔལ་ལ་བཀོད།
དེ་ནས་པོ་བྱང་ཆེན་པོར་ཆེབས་བསྐྱུར།

(༡༣༩ ཉ་༥། ༡༩༣ ག་༥) རྩེ་བཅུན་དམ་པའི་ཁུ་རལ་སྒྲ་མ་ཨར་ཏེ་ནེ་མེར་ཀན་
ཞབས་དྲུང་ཆོ་བརྟན་རྩོམ་ཞེས་ཞབས་བརྟན་ལེགས་འབུལ་རྒྱས་པར་སྤུལ། མཐོ་ལྗང་
མཁན་བྱར་མངའ་རིས་སྤུལ་པའི་སྦྱུའི་ཡང་གིད་རོས་འདྲིན་གྱི་གསེར་བུམ་དཀྲུགས་
པར་ཡེ་ཤེས་གྱི་གཟིགས་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བས་སྤྱགས་རྩེའི་ཕྱག་གིས་མིང་བྱང་འཁྲུལ་
མེད་དུ་འདྲིན་པའི་བཀའ་ངིན་མཛད།

(༡༣༩ བ་༡། ༡༩༣ འ་༢) སོག་རིགས་མང་བར་ལྷུང་བཤགས། སྟོལ་བསྟོད་
བཅས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་སྤུལ། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལའི་ལྷགས་ཀྱི་ལོ་འགོ་དཔལ་
མགོན་སྟོབས་འཕྲོག་དབང་པོའི་དུས་མཆོད་དང་འབྲེལ་བར་དབྱར་གྱི་པ་སྒོ་བཞད་
པའི་དགའ་སྟོན་བྱངས། སྤར་རྒྱན་དུས་འཁོར་མཆོད་གར་ལ་སྤྱན་གཟིགས་ཀྱི་རིམ་
པས་དགེས་པའི་ཚུལ་མཛད། ཆ་རོང་བྱ་ནས་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་རྒྱད་བཞི་ཆང་
མ་སྒྲ་དག་གསལ་གསུམ་གྱིས་རྒྱགས་འབུལ་ཞུས་པར། གསོ་བ་རིག་པའི་བསྟན་རྒྱན་

ཡུལ་དབང་སྐྱེ་མེད་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོད་རྣམ་ཐར་མདོར་མཆོན་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག་

ལ་དགོངས་གནང་སྐྱེས་གཟབ་པ་སྟེལ།

(༡༩༠ ཉ་ལ། ༡༩༩ འ་༩) ལུང་དུ་སུ་ཨོ་རྟོག་པའི་ལི་འི་ཤོག་ནང་སོ་བསམ་གཏན་ངོ་གཡོག་གིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན། དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་མ་དང་འབྲེལ་པའི་དམིགས་བཅེ་མ། རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་སྣང་པོ་བཅས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་གི་བདུད་རྩི་སྟེལ། ཡང་འདི་སྐབས་ཉོར་སོག་བར་ཁམས་པ་སོགས་སེར་སྐྱ་བུ་སྐོར་ལ་སྐྱོལ་མ་ཉེར་གཅིག་སྐྱོལ་གསོལ་བསྟོད་པ་དང་བཅས་པའི་ལྷགས་ལུང་དང་། ཕྱག་བྱིན་གནང་།

(༡༩༠ བ་ལ། ༡༩༧ འ་༩) ཕྱི་ལོར་བ་བྱུང་སྟོམ་བཞེས་སྐབས་མཉམ་མེད་ངོ་བོ་ཆེན་པོས་དབུས་ཉེན་མཆོག་ཁག་ལ་འབུལ་བ་གནང་རྒྱའི་མཆོད་རྣམ་གསར་བཟོའི་དོད་མ་སྟེ་དུང་ཆེན་མོ་གཡུལ་ཁ་བ་འཇམ་དཔལ་བདེ་ལེགས། སྟེ་དུང་རྩྭ་པ་བ་འཕྲིན་ལས་བཟང་པོ། བཟོ་ཁང་དོད་མ་པ། དབུ་མཛད་བཅས་ལ་མཇལ་ཕྱག་ཐོག་ལེགས་སའི་བཀའ་དང་། ཆར་དགའི་གནང་སྦྱིན་གྱི་རིམ་པས་འདོད་འདོའི་བཀའ་དྲིན་སྟེལ། བསམ་ཡས་ཆོས་སྐྱོང་ནས་ལུང་གིས་སྐབས་དབྱེ་བའི་དོན་བཞིན། ཡགོང་ས་ཡུལ་པའི་དབང་པོར་གྲུབ་རྒྱལ་ལྷགས་ཀྱི་ཆོ་དཔག་མེད་ཀྱི་སྟོན་ནས་ཞབས་པད་བཏན་གསོལ་ལ། ཁོ་བོ་ཅག་རྩ་སྐག་སྐྱེ་མ་སོགས་སྒྲ་གས་ནམས་དང་། གསུང་རོགས་པ་བཞུན་སྤྱིང་དགེ་འདུན་སུམ་ཅུ་སོ་ལྷ་ར་མདར་སྒྲན་ཏེ། མཆོད་སྦྱིན་སྦྱོར་ཐོག་ཁོ་བོ་ཅག་ནས་གདུང་ཕྱགས་དྲག་པོས་བཞུན་འགྲོ་སྦྱི་བྱུང་གྱི་དཔལ་དུ་ཞབས་བྱུང་བསྐལ་བརྒྱར་བཞུགས་གསོལ་གྱི་བདེན་ཆོག་གསོལ་བར། ཞལ་བཞེས་དབུགས་དབྱུང་གི་རིམ་པ་ཡང་སྦྱི་བོའི་གཙུག་དུ་མེབས། རྗེ་བཙུན་དམ་པའི་པཎྜི་ཆོས་རྗེ་སྤྱ་མ་སོགས་མི་སྣ་མང་བར་འབྱོར་ཕྱག་བསྐྱེདས། མཆོ་སྟོན་འཇམ་དཔལ་པའི་ལི་འི་མི་སྣ་ཞེར་ཁེ་ནང་སོ་ངོ་གཡོག་སོགས་ཉིན་ལྷུ་ཕྱིར་དད་འདུས་གྱི་སེར་སྐྱ་བཞི་སྟོང་བརྒྱལ་བར་ཕྱག་བྱིན་དང་།

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ།

རྗེས་འཛིན་གྱི་བཀའ་བཞེས་བཟང་པོའི་སྤང་བས་ཡིད་འཛིན་ཅིང་དགའ་བདེའི་
དཔལ་ལ་བཀོད། དུས་གཏོར་ཆེན་མོའི་འཆམ་གཟིགས་སུ་ཕེབས།

(༡༩༡ བ་༣། ༡༩༥ འ་༡) རྒྱ་བཀའ་ལའི་རང་ཞལ་གསར་དུ་ཆོས་པའི་
དགའ་བ་དང་པོའི་སྤྲོ་ཞོགས་བསྟུན།འདྲོད་པ་ཁམས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་དཔལ་ལྷན་ལྟ་མོའི་
གཏོར་སྦྱོར་བསྐྱང་འཕྲིན་བསྟོད་པ་མངའ་གསོལ་དང་འཆར་ཅན་ལོ་གསར་གྱི་བཟང་
པོའི་དགའ་སྟོན་ལ་རིམ་གྱིས་རོལ།

(༡༩༢ བ་༥། ༡༩༦ འ་༩) ཆོས་བདུན་ཉིན་ལྟ་ལྟ་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་མགོན་
དུ་ཆིབས་བསྟུར། ཞེ་མི་དུ་ཕེབས་སྟོན་ལ་ཞབས་པད་བཏེག་ ཁོ་པོ་ཅག་ ཞི་བན་རྣམ་
གཉིས། བཀའ་སྒོར་རྣམ་པ་སོགས་རྒྱ་བོད་ཀྱི་སྤྲོ་དཔོན་ཆང་མར་མཇལ་ཕྱག་དང་། རོ་
བརྒྱ་ལྷན་པའི་སྟོན་མོ་རྣམས་སོ་སོའི་བགོ་སྐལ་དུ་ཐོབ་པའི་བཀའ་བྲིན་མཛད། དད་
སྟོབས་གཏོར་མོད་ཀྱི་དཔལ་དང་ལྷན་པའི་བསྟན་པའི་སྦྱིན་བདག་ཆེན་པོ་མཁར་སྟོན་
ཤེ་རལ་ཐུའི་སྦྱལ་སྦྱ། ར་གོ་ཉོ་ཐོག་ཐུའི་དགོངས་རྒྱུ་ཕེ་མཛོད་པ་དགོན་མཚོག་
ཚུལ་བྲིམས། མཆན་བཏགས་མཛད་མི་ཆེ་མཚོག་སྤྱིང་སྦྱལ་པའི་སྦྱ། ཁལ་ཁའི་ཕྱག་
མཛོད་བྱར་བ་པའི་དར་ཉན་མཁན་པོ་ཆོས་རྗེ་སྤྲ་མ། ཆབ་མདོ་ཞི་བཟང་སྦྱལ་པའི་
སྦྱ་བཅས་ནས་ཉིན་སྤྱིར་དགེ་འདུན་འདུས་པའི་ཆོགས་དབྱར་སྦྱན་བྲངས་ཏེ་ཞིང་
ཁམས་ཉེན་གསུམ་གྱིས་གཙོས་རིན་ཆེན་དང་གཉིས་སོགས་སྤྱིད་པའི་འབྱོར་པ་གྱ་
མོ་མ་པའི་མཆོད་སྦྱིན་ཕུལ་ཏེ། བསྟན་པ་དང་འགྲོ་བའི་དཔལ་དུ་ཞབས་པད་མི་ཤིགས་
རྫོ་རྗེའི་ཁྲི་ལས་གཡོ་བ་མེད་པར་བརྟན་པར་བཞུགས་སུ་གསོལ་བའི་བདེན་ཆོག་
བཛོད་པར་སྦྱིན་བདག་རྣམས་ཀྱི་མོས་སྦྱོར་དང་འཆམ་པའི་བཀའ་བཞེས་དང་། རིག་
གྲོལ་གྱི་ཡོན་ཏན་དུ་མས་ཕྱག་པའི་འདུས་ཆོགས་རྣམས་ར་མདར་སྦྱན་ཏེ། དེ་དག་གི་
འབྲས་བུ་དྲུང་དང་ཀུན་ད་ལྟ་བུར་དཀར་བ་རྣམས་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོའི་ནམ་ཐར་མདོར་མཆོན་དང་པའི་ཡིད་འཕྲོག

དར་ཞིང་རྒྱས་པ། བསྟན་འཛིན་གྱི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་རྣམས་ཞབས་པད་ཡུན་དུ་བཏོན་
པ། འགྲོ་བ་རྣམས་གནས་སྐབས་སུ་མདོན་མཐོའི་དཔལ་ལ་སྦྱོད་ཅིང་། མཐར་ཐུག་གི་
འབྲས་བུ་སླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ལ་ལྷུང་དུ་སྦྱོད་པར་འགྱུར་བའི་བསྟོན་བསྟོན་ལམ་གྱི་རྒྱས་
འདེབས་ཀྱི་ཆེར་མཛད།

(༡༩༩ ཉ་ཨ། ༡༩༩ འ་༩) འདི་སྐབས་བར་མཆམས་རྣམས་སུ་ཉིན་རེ་བཞིན་
སྐར་ཁག་སོ་སོ། ལྟ་ས་བ། རྒྱགས་འདུས་གྱི་སེར་སྐྱ་ཆིག་སྟོང་བཀལ་བར་མཇལ་ཐུག་
གནང་། སྟོན་ལམ་དུ་མང་འགྱུར་ཞུ་མི་ཀུན་བདེ་གླིང་ཐུག་མཛོད་དོ་གཡོག་ ཐོར་གོད་
མང་ཆེ་རིང་ཨོ་པ་ཤི་ཐོན། (༡༩༩ བ་༡ ༡༩༩ ཐ་༡ བཏུས།) རུ་དཔོན་ང་ཕོད། (༡༩༩
བ་༩། ༡༩༩ ཐ་༩) བཀའ་སྟོན་དོ་རིང་། སྐྱ་མཆེད། སེམས་དཔའ་རིན་པོ་ཆེ། (༡༩༩ བ་
ཡ། ༡༩༩ ཐ་༡༩) ཟེ་ལིང་སྐར་དཔོན་ཅོ་ཞེ་རིན་ཆེན་བསོད་ནམས། (༡༩༩ བ་ཡ། ༡༩༩
འ་༡༡) བཀའ་སྟོན་བཤད་སྐྱ་སྐྱ་འཁོར། བཀའ་སྟོན་ཟུར་ཁང་པ་སྐྱ་འཁོར་བཅས་ཆང་
མར་མཇལ་ཐུག་དང་། མཉེས་གཤིན་པའི་བཀའི་ཕེབས་ཆོགས་ཀྱང་རྒྱས་པར་སྦྱལ།

ཆོས་བཙུའི་གསོལ་ཆོགས་རྒྱབ་སྟོན་ལམ་གྱི་མགོན་དུ་ཕེབས། ཞལ་འདོན་
ཆོས་སྦྱོད་གྱི་རིམ་པ། བསྟོན་བ། བསྟན་འབར་མ་སོགས་གྱི་མཐུན་འགྱུར་གསུང་སྟན་
ཞིང་འདེབས་པས་སྦྱལ་བར་དེར་འདུས་ཡིད་ཅན་ཀུན་གྱི་རྒྱུད་ལ་དད་གུས་སླ་ན་
མེད་པ་སྐྱེས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ས་བོན་གྱང་པོ་ཕེབས།
གཙང་ཁང་རྣམས་སུ་གནས་གཟིགས་ལ་རིམ་པར་བཏེག་ མཆོད་འབུལ། སྟོན་ལམ།
དུང་སྦྱོང་དབང་མོར་གཟུབ་གསོལ་སོགས་རྒྱས་པར་བཀའ་རིན་བསྐྱུངས།

(༡༩༩ བ་༡ ༡༠༠ འ་༩) རྒྱུད་སྡེ་རྒྱ་མཆོའི་མངའ་བདག་གྲུ་ཆང་རྣམ་པ་
གཉིས་ཀྱིས་གཏོར་ཐོར་འཕེན་པའི་ཆོས་རྒྱལ་ལ་གཟིགས་རྟོག་མཛད། སྤྱ་སྐོར་བ་
རྣམས་ལ་ཨང་རིམ་གྱིས་གནང་ཆ་བསྐྱུངས། འགྲོ་བའི་བསོད་ནམས་གྱི་ཞིང་དུ་རྒྱལ་བ་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

མི་པམ་མགོན་པོའི་སྤང་བརྟན་རིན་པོ་ཆེ་བྱང་ཚུབ་རྒྱ་ལམ་དུ་སྦྱན་བྲངས་པར་སྤྱགས་
སྒོན་ཅན་གྱི་སྟན་ཤལ་འབྲལ་བ་གནང་། དེ་ནས་གཙང་ཁང་ནམས་སུ་གནས་གཟིགས་
ལ་ཐེབས་ཏེ་བསྟན་འགྲོར་སྤྲན་པའི་སྤྱགས་བསྐྱེད་བཟང་པོས་མཆོམས་སྦྱར་བའི་སྟན་
ཤལ་སྟུལ། ཕོ་བྲང་ཆེན་པོར་ཆེབས་བསྐྱར།

(༡༩༥ བ་༥ ༡༠༡ བ་༡) ར་ཀོ་རྟོ་ཐོག་ཐུའི་མཛོད་པ་དང་། ལྷང་སྦྱའི་མགོན་
གཉེར་བཅས་ནས་གསོལ་བ་བཅུབ་པར། དགའ་ལྡན་ལྷ་བརྒྱུ་མ་དང་སྒྲོལ་མའི་ལྷགས་
ལུང་། ལྷང་སྦྱ་རིན་པོ་ཆེར་སྟུལ་རྒྱའི་བཀའ་ལན་གནང་རྟེན་དང་། མི་སྤྱ་གཉིས་སོ་
སོར་དངོས་སྦྱེས་གཟབ་རྒྱས་གནང་། མཆོ་སྟོན་ལང་ཆེ་རིང་དོན་གྲུབ་ཀྱི་སྒྲ་མ་བསྟན་
འདིན་རྟོ་ཐོག་ཐུའི་མི་སྤྱ་མེཀན་ངའི་སང་དར་ཉན་ནང་སོ་ཅན་ལ། དགའ་ལྡན་ལྷ་
བརྒྱུ་མ་དང་། མ་ཁྱེའི་ལྷགས་ལུང་། ཞབས་པད་བརྟན་གསོལ་འབྲལ་མི་གཉའ་ནང་
འཕེལ་རྒྱས་སྤིང་གི་དབྱ་ཆོས་ལས་སྟེ། གྲ་དམངས་བཅས་པར་སྒྲོལ་དཀར་གྱི་བསྟོད་པ་
འཁོར་བ་ལས་སྒྲོལ་མའི་ལྷགས་ལུང་བཅས་ཟབ་ཆོས་ཀྱིས་སྐྱལ་ལྡན་ཡིད་ཀྱི་ཡོལ་གོ་
བཀའ་།

(༡༩༥ ༩་༡ ༡༠༡ འ་༡༡) ཆ་གན་ནོ་མོན་ཉན་གྱི་སྦྱལ་པའི་སྦྱ་འདི་ཉིད་ཀྱི་
སྦྱ་སྤང་ནམས་དང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གོང་མ་ནམས་ཆོས་དང་བྲང་བྲིང་གི་འབྲེལ་
ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ནམ་ཐར་ནམས་སུ་གསལ་བ་ལྟར་དང་། སྦྱ་ཆེ་འདིར་ཡང་མངལ་ཕྱད་ཀྱི་
དད་དང་དམ་ཆེག་གཙང་ཁིང་། གང་ཅིའི་མཛད་སྟོན་མི་དམན་པ་བཅས་ཤངས་དགའ་
ལྡན་ཆོས་འཁོར་སྤིང་ཐབ་འདིན་དུ་སྟུལ་བའི་མངལ་ཁྱར་ཐེབས་པར་རྗེས་འདིན་གྱི་
བཀའ་བཞེས་བཟང་པོའི་སྤང་བས་སྤྱགས་འཕྲོག་པའི་བཀའ་རིན་སྟུལ། སྤིད་གསུམ་
ནམ་རྒྱལ་དུ་སྤྱགས་བཅུག་རྒྱུད་སྟེ་བཞི་ལ་སོགས་པའི་རབ་འབྲམས་ཀྱན་བཟང་མཆོད་
སྤྲིན་ནམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱི་སྟོན་འཕར་བྱེ་བ་ལྷ་བུའི་མཆོད་སྟོར་སེར་སྤང་གི་རིམ་པར་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོད་རྣམ་ཐར་མདོར་མཆོད་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག

སྤྱན་རས་གྱི་གཟིགས་པས་མཉེས་པར་མཛད། འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་སྤྱལ་པའི་
སྤྱར་གསང་བ་འདུས་པའི་སྟོན་ལམ་དང་། ཡོན་ཏན་གཞི་ལྗེར་མ། དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་
མ་བཅས་གྱི་ལྷགས་ལུང་སྟུལ། བཅན་པོ་ལོ་མཉན་ཏན་གྱི་མཛོད་པ་རྒྱ་མ་སོགས་འདི་
སྐབས་ཉེན་སྲ་ཕྱིར་མཇམ་དམངས་ཁྲིར་བཀལ་བར་ཡན་ལག་མཆོག་གི་སྟེང་དུ་རིག་
པའི་དཔལ་གྱིས་སྟོན་གྲོལ་བྱིན་ལྟམ་བསྐྱངས། རྗེ་བཙུན་དམ་པའི་མི་སྣ་དུང་ཡིག་ཆོ་
གོ་ལ་སོགས་སེར་སྐྱ་མང་པོས་གསོལ་བ་བཏབ་པར། དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་མ་དང་འབྲེལ་
པའི་དམིགས་བརྟེ་མ། རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་གཟུངས་བཅས་གྱི་ལྷགས་ལུང་སྟུན་
ཞིང་འཛེབས་པའི་གསུང་གིས་རྣ་བའི་དབང་པོ་དང་། ཡིད་ལ་སེམ་པའི་དཔལ་ཡང་
སྟུལ། སྟོན་ལམ་སྒྲ་མ་རང་ཡུལ་དུ་ཕྱིར་ལོག་གི་ཐོན་ཕྱག་ཁྱབ་དང་ཆབས་ཅིག་པར་
རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་གཟུངས་དང་། དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་མའི་ལྷགས་ལུང་བཅས་
ཟབ་ཆོས་གྱི་བདུད་རྩིས་ཡིད་གྱི་གྱི་ལ་ཤ་ལེགས་པར་འགྲེངས་པར་མཛད།

(༡༩༥ བ་ལ། ༡༠༡ འ་༩) ལྷ་བ་གསུམ་པ་ལ་དཔལ་མགོན་སྟོབས་འཕྲོག་དབང་
པོའི་དུས་མཆོད་བརྒྱུད་གཏོར་ཆེན་མོའི་ཉེན་དབྱར་གྱི་པ་སྒྲོ་བཞད་པའི་དགའ་སྟོན་
དུ་ཁོ་བོ་ཅག་ ཡོངས་འདྲིན་རྣམ་པ། ཞབས་པད་སོགས་སེར་སྐྱ་ཆང་མས་མཇམ་དར་
སུལ། རྗེ་བཙུན་དམ་པའི་ཕྱག་ལུང་པ་ཤྱི་ཆོས་རྗེ་དང་། མགོན་གཉེར་བསོད་ནམས་སྟེ་
ལིག་ཐུ་སོགས་གྱི་དོར་དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་མ། གདུགས་དཀར། རིགས་གསུམ་མགོན་
པོའི་གཟུངས། བཟང་སྟོད་སྟོན་ལམ་བཅས་གྱི་ཆོས་གྱི་སྦྱིན་པ་དང་། ཟང་ཟིང་དངོས་
པོའི་གནད་སྦྱིན་གྱི་ཐོན་ཕྱག་ཀྱང་སུལ་དུ་ཕྱིན་པ་སྟུལ། སྤར་སྟོལ་བཞིན་དུས་འཁོར་
མཆོད་གར་ལ་སྤྱན་གཟིགས་གྱི་རིམ་པས་དགེས་པའི་ཚུལ་མཛད།

(༡༩༦ ཉ་༡། ༡༠༡ ཐ་༥) ལྷ་བ་ལྷ་པའི་ཆོས་གཅིག་ལ་ཁོ་བོ་ཅག་བསམ་ཡས་
མི་འཇུར་སྤྱན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་ལ་རབ་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

གནས་སུ་ཐོན་རྒྱུར། བཀའ་སློན་ཁྱི་སློན། རྩ་སྐད་སྒྲ་མ་སོགས་དོ་གཤམ་ཆང་མར་ཐོན་
ཕྱག་དང་། མཆོད་འབུལ། སྟན་ཤལ་གྱི་རིམ་པ་ལེགས་པར་སྦྱལ་ཏེ་གང་ཅིའི་བཀའ་
སློབ་ཀྱང་རྒྱས་པར་གནང་། སྦྱབ་ཁང་སྦྱལ་པའི་སྒྱུ་ཏྲ་དབང་དགོན་དུ་རབ་གནས་སུ་
ཐོན་གནང་དང་། ཁལ་ཁ་ཆེ་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་ཤོག་རྩེ་བཙུན་དམ་པའི་གདན་སའི་གྲ་
རིགས་ཨེར་ཏེ་ནི་པ་རྩེ་ཏྲ་མཁན་པོའི་མི་སྣ་གཉེར་པ་སོགས་ལ་འཇམ་དཔལ་མཆོན་
བརྗོད། དགའ་ལྷན་ལྟ་བུ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་དམིགས་བརྟེན་མ། རིགས་གསུམ་མགོན་
པོའི་གཞུངས་བཅས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་སྦྱལ། ཁལ་ཁ་ཆེ་ཆེང་མང་གི་ཤོག་ཐོན་རྒྱ་མཆོ་དོ་
གཤམ་རྣམས་ལ་ཡོན་ཏན་གཞི་གུར་མ། སློལ་མ་བཅས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་གནང་། ཁལ་
ཁ་ཆེ་ཆེང་རྒྱལ་པོའི་ཤོག་ཐོན་ཡེ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་དོ་གཤམ་ རྩ་ནང་པའི་ལིའི་ཤོག་
དགེ་སློང་སྦྱོར་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་དོ་གཤམ་ རྩ་སྐད་མི་འགྱུར་རྩི་རྩེའི་ཤོག་དགེ་སློང་ཉི་མ་
ཅན་རྣམས་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་དོར་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ། པོ་བསྟོད། འཇམ་དབྱངས་
ཀྱི་བསྟོད་པ་གང་སློལ་བཅས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་གི་བདུད་རྩི་སྦྱལ།

(༡༩༦ བ་༣། ༣༠༧ བ་༡) འདི་སྐབས་སུ་རྒྱལ་ཆབ་དམ་པ་རྟ་ཆག་ལོ་མིན་
ཏན་རིན་པོ་ཆེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་མཆོག་སྦྱལ་གང་དུ་ཕེབས་སོགས་ཕྱག་མཛོད་དང་། ཞབས་
འབྲིང་རྣམས་ནས་སྤྱགས་དམ་རིམ་པར་ཁྱུས་པར། ཏུས་གསུམ་མཁྱེན་པའི་དབང་གིས་
རེ་ཞིག་ངང་འཐེན་མཛད་ཅིང་། ཕྱིས་སྤྱགས་དམ་བཟག་པའི་ཕྱོལ་ལ་བརྟེན་ཏེ་ཡུལ་
ཤར་ཕྱོགས་སུ་གདན་ས་དང་མི་རིང་བར་མ་མིང་བསམ་དང་། སུ་ལྟ་རྒྱལ་ཞེས་པར་
རྟོག་དཔྱད་བྱེད་དགོས་ཀྱི་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་མཛད་པ་བཞིན། ས་གསུམ་རྣམ་རྒྱལ་
དུ་ཡང་སྤྱི་དུས་གསེར་བུམ་དཀྱུག་པའི་སྐབས་སུ་བབས་པར་མིང་བྱང་ལུང་བསྟན་
བཞིན་ཀྱི་མིང་སྒྲ་ཅན་ཏུས་འབྲུ་བརྟན་མདའ་འབྲི་དཔོན་གྱི་སྐས་སུ་འཁྱུངས་པ་ཐོན་
འདུག་པ་བཅས་སྤྱགས་དམ་བཟག་པའི་དོན་ཁོ་ནར་གནས་ཤིང་། མཆོན་ཡང་ངག་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་ཐོག་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོད་རྣམ་ཐར་མདོར་མཆོད་དང་པའི་ཡིད་འཕྲོག
དབང་སྐྱོང་བཟང་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོད་དུ་གསོལ་བར་མཛད་པ་སོགས་ཤིན་ཏུ་ངོ་
མཚར་བའི་འཕྲིན་ལས་བཟང་པོ་མཛད།

(༡༩༦ བ་ལ། ༡༠༧ འ་༡༡) ཚལ་དམ་ཇ་སག་ཀྱན་འཛིན་ཤོག་སེར་སྐྱ་རྣམས་
ནས་གསོལ་བ་བཏབ་པར་དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་བརྒྱུ་མ་དང་། འཕགས་པ་ལུང་པོ་གསུམ་པའི་
མདོ་ལུང་བཅས་སྟུལ།

༡༠༽ ལྟ་ལྡན་སྟུལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་ཉམས་གསོ་དང་ཡཔ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལས་བར་
མ་རབ་བྱུང་དང་དགེ་ཚུལ་གྱི་བསྐབ་སྒྲིམ་བཞེས་བྱུང་པའི་ལེགས་འབུལ་དང་། ཡཔ་ཆེན་མཆོག་
ནས་དབང་ལུང་རེས་ཀྱང་རྗེས་འཛིན་གནད།

(༡༩༧ ཉ་༩། ༡༠༧ འ་༡) འདི་སྐབས་སུ་རྒྱལ་མཆོག་རིན་ཆེན་ཚངས་དབྱངས་
རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ནས་ངོ་མཚར་བཀོད་པའི་རྒྱ་འབྲུལ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པས་འདུ་
མཛད་པ། ལྟ་ལྡན་སྟུལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཡང་སྟེང་ཁོར་ཡུག་ཏུ་གསེར་བྱངས་
ལས་བྱུང་པའི་བྱ་འདབ་བྱ་བཞི་པ། སྟེང་གི་ཕྱོགས་བཞིར་གསེར་ཐོག་དང་། དེའི་འོག་
ཏུ་ཆོས་གྱི་འཁོར་ལོ། གཡས་གཡོན་དུ་རི་དྲགས་པོ་མོ་དང་བཅས་པ་ཆུ་བྱར་གྱི་མིག་
ཅན་རྣམས་གྱི་སྒྲར་ངོར་དུས་གྱི་རེག་པས་ཤིང་ཆ་སོགས་ཅུལ་སྐྱོན་དབང་གིས་ཞིག་
རལ་དུ་རྒྱར་པར་བརྟེན། འདི་ལོ་ཞིག་བཟོ་བྱེད་པ་སྐབས་སུ་བབས་པ་དང་། ལྷག་ཏུ་
རབ་བྱུང་གི་སྒྲིམ་བཞེས་གནད་སྐབས་ཇོ་བོ་ཤུག་ལྷ་ཞེས་འབུལ་རྒྱའི་ཐུགས་རྒྱན་
གསར་བསྐྱུན་མཛད་དགོས་པ་བཅས། གཙོ་བོ་རྒྱལ་བ་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པའི་དགོངས་བཞེད་དང་། ཁོ་བོ་ཅག་སྐྱབས་པར་མཁན་པོ་སོགས་གྲོས་མཐུན་
པར། བཟོ་བཀོད་སོགས་ཤེས་བྱ་གང་ལའང་མཁྱེན་དཔྱད་སྟུལ་དུ་ཕྱིན་པར་མ་བཟད།
ཆོས་ཕྱོགས་སུ་སྦྱིན་པའི་འབྲས་བུར་ལོངས་སྟོན་པ་ལ་སེར་སྒྲིའི་རྒྱ་མདུད་གྲོལ་བ།
བསོད་ནམས་ལྡན་པའི་མི་ཡིས་བསམ་པ་ཐམས་ཅད་འབྲུབ་པའི་རེ་བས་འདི་དག་ལེ་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

ལག་དང་བཅས་པ་སྐྱབ་པའི་དོད་མ་སྤྱི་བྱུང་ཉུ་ཞབས་པད་བཤད་སྤྱི་བ་དོན་གྲུབ་དོ་རྗེ།
ལས་བྱར་འདོད་དཔལ་དོད་མ་བསྟན་འཛིན་མཁས་བཙུན་དང་། ཞི་བ་ཆེ་རིང་བཅས་
བསྐོ་གཞག་བཀྲིས་ཤིང་། བཟོ་པ་ལས་བྱེད་དང་བཅས་པ་ནམས་ནས་ཀྱང་ལྷག་བསམ་
ནམ་པར་དག་པའི་ཁྱར་ཆེན་བཏེག་སྟེ་ཟླ་བ་གསུམ་གྱི་ཁོངས་སུ་མདའ་ཡབ་དང་།
ཁོར་ཡུག་གི་ཕུ་ཤུང་ཟངས་སྟེ་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་བྱ་སྤྱི་གནོན་གྱི་ཚུལ་དུ་བསྟན་ཏེ་རི་སྤྱི་
བསྐལ་པའི་བར་དུ་ཆར་ཚུ་སོགས་གྱི་གནོད་པས་མི་སྒྲོན་པའི་ཐབས་མཁས་གྱི་འཕྲུལ་
ཆེན་པོ་བསྐྱབས་ཤིང་། ཏོག་ནམས་སུ་གཞུག་རྒྱུའི་འཁོར་ལོ་སོགས་ཚུད་ཟོས་སུ་གྱུར་
པ་ནམས་ཀྱང་གསར་དུ་བསྐྱབས་ཏེ་སོ་སེའི་གནས་སུ་བཅུག་པས་ཉམས་པ་སོར་ཚུད་
པར་མཛད། ཐུགས་རྒྱན་རིན་ཆེན་སྤངས་པའི་རྒྱན་མཆོག་འདི་ཡང་རྒྱ་ཆོགས་གང་
ཆེ་དང་། སྤྱ་ཆོམ་སོགས་བཀོད་པ་གང་ལེགས་ཀྱིས་བསྐྱབས་པ་ད་ལྟ་ཀྱན་གྱི་མིག་ལ་
བསྟན་དུ་ཡོད་པ་འདི་ནམས་ལེགས་པར་གྲུབ་པའི་དགའ་སྟོན་དུ་ཞབས་པད། ལས་བྱ་
བ། བཟོ་བོད་བྱ་ཆེ་ཆུང་དང་བཅས་པར་གོ་བབས་དང་བསྟན་པའི་བྱ་དགའ་གྱ་མོ་
པའི་ཐོག གང་ཅིར་བྱིས་ལམ་འཁེར་ངས་གྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལེགས་ལམ་བྱུང་ཚུལ་
གྱི་བཀའ་གཟེངས་བསྟོད་བཟང་པོ་སྟེ།

(༡༩༩ ཉ་ཉ། ༡༠༦ འ་༡༠) འོལ་དགའ་རྗེ་བྱུང་སྤུལ་སྤྱི་རོས་འཛིན་སྟོར་
གསེར་བུམ་དགྲུག་གནང་གི་མིང་བྱང་འཁྲལ་མེད་འདོན་པའི་བཀའ་རིན་མཛད་
ཅིང་། མཆོན་ལ་སྒོ་བཟང་དག་དབང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་པ་སྟེ་ལ་བར། མཛོད་
པ་སོགས་སྤྱི་སྤྱི་གྱི་དོགས་པ་གང་ལ་ཡོད་ཅིང་། ཡིད་ཆེས་པ་དེར་གཏན་འཁེལ་བྱུང་
བས་ཡིད་དགའ་ཞིང་མགྲོ་བས་རྒྱལ་བའི་ནམ་མཁེན་ཡེ་ཤེས་གྱི་སྤྱན་ལ་སྤྱི་བ་པ་མི་
མངའ་བར་འཁྲལ་སོ། །འདི་ལོ་གངས་ཅན་པ་ནམས་གྱི་མ་འབྲིས་པའི་མཛའ་བཤེས་
ཆེན་པོ་ནམ་འབྲེན་ཕྱག་ན་པད་དཀར་འཆང་བ་གང་ཉིད་ངས་དོན་ལ་ཉོན་མོངས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་དགུ་པ་ཡུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་མདོར་མཆོན་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག

སྤངས་པའི་དགེ་སློང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དགུ་བཅོམ་དུ་གྱུབ་ཟིན་མོད། ཚུལ་བསྟན་གདུལ་བྱ་ཐུན་མོང་བ་བདག་ཅག་ནམས་ཀྱི་སྤང་ངོར་རབ་བྱུང་དགེ་ཚུལ་གྱི་བསྐྱབ་སྟོམ་བདག་གིར་བཞེས་པའི་སྤང་དུ་དབྱས་གུར་རྟོ་རྟེ་གདན་ལྟ་ལྟ་སྤུལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོར་ཆེབས་བསྐྱར། གཟིམ་རྒྱུང་དགའ་ལྡན་ཡང་ཅེར་ཞབས་བྱུང་འཁོད། ཐེབས་བསུ་བ་སེའ་བྲས། རྒྱུད་སྟོད་སྤང། མེ་བྱ། བཞི་སྟེ། རྣལ་འབྱོར་ལ་བཅས་ཀྱི་སྤང་ལས་སྟེ། ལྟ་ས་མི་དཔོན། སྤྱི་པ། ཁང་ཡོད། ཁ་བལ་འགོ་སྤྱི། ལྷ་རྒྱུ། རྩ་ལང་། ཉ་དར་བ། གཞས་མ་བྲོ་པ་བཅས་ལ་ཞལ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་མཇལ་བའི་སྐལ་བཟང་དང་། ཕྱག་གི་རེག་པའི་དཔལ་སྟེར་བར་མཛད།

(༡༩༩ བ་༩། ༡༠༥ བ་༡༠) དེ་ནས་ཡཔའ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆེན་པོ་གཙང་ནས་ཆེབས་བསྐྱར་གནང་བར། བཀྱར་གཟེས་ཆེན་པོའི་ཚུལ་དུ་ཁོ་པོ་ཅག་དང་། ཞབས་པད་ནམ་པ། ཉང་མ་ལས་ཆན་པ་སོགས་རིམ་གྱིས་ཆེབས་བསུར་མངགས་གནང་ལྟར་སྟེད་ཆལ་ལྷ་སྤྲིངས་ནས་ཆེབས་བསུ་བྱས་ཏེ། ལྟ་ལྟ་སྤུལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་གཟིམ་རྒྱུང་དགའ་ལྡན་ཡང་ཅེར་ཡབ་སྐུས་མཇལ་སྤྲད་ཐོག ཕྱག་དང་མཇལ་དར་ཅེ་སྟོད་དང་། སན་ཚུན་དབྱ་ཐུག་གི་ཚུལ་དུ་བྱིན་རྒྱལས་ཁྱབ་པར་མཛད། བཞུགས་ཁྲི་སོ་སོར་ཞབས་ཀྱི་པར་འཁོད་དེ་གསུང་སྤང་ཡང་ཞིབ་པར་བསྐྱངས། བྱམས་རྩ་ཆེན་མོར་ཡབ་སྐུས་ལྟན་རྒྱས་ལ་སྟོན་ཆེན་བཟང་པོའི་བསྟེན་བཀྱར་བྱས།

(༡༩༩ ཉ་༡། ༡༠༥ འ་༤) བྱམས་རར་ཆེན་མོ་དང་། གཙུག་ལག་ཁང་གཞན་ནམས་ཀྱང་མཆོད་རྟེན་གྱིས་ལེགས་པར་བརྒྱན། གཙང་ཁང་ནམས་སུ་བྱི་དོར་ལེགས་པར་བྱས་ཏེ། སྤྱི་ཉེན་ནམས་ལ་སྟོད་གཡོགས། སྤང་གཡོགས། སྤྱི་གོས། ལྟ་རྟེན་སྤྱི་ལྟ་སྤུལ་པའི་སྟོན་པའི་སོགས་དང་། གོས་བཟང་བསྐྱིགས་ཀྱི་བྱེ་བྱར། འཕན། སྤྱི་བྱེ་སོགས་མཆོད་པའི་བྱེ་བྲག་དཔག་དུ་མེད་པ་གསར་འབྱུལ་གྱི་བཀོད་པས་མཛེས་པར་བསྟར། དུས་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

བཟང་པོ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལྟ་ལས་བབས་པའི་དུས་ཆེན་དང་འབྲེལ་བར་གཟུང་སྐར་
ཐུན་སུམ་ཆོགས་པའི་སྒྱུར་འཕྲོད་བཟང་པོ་དང་བསྟན། བཅུ་གཉིས་བདག་པོའི་སྣང་
བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱིས་ས་གཞི་ཐམས་ཅད་ཁྱབ་པར་གྱུར་པ་ན། གནས་ཐུན་སུམ་
ཆོགས་པ་རྗེ་རྗེ་གདན་གཉིས་པར་གྲགས་པ་ར་ས་འབྲུལ་སྣང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་
ཆེན་པོར། ཉེན་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པ་སྟོན་པ་དངོས་དང་ཁྱད་པར་མ་མཆིས་པའི་བསྟན་
པའི་བདག་པོའི་སྣང་བརྟན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཐུབ་དབང་སྟ་བུར་མ། འདུལ་བ་ལུང་ལྗེ་
བཞིའི་ཕུསྟེ་ཀ་ནམས་བཞུགས་པའི་སྤྱན་ལྷར། སྟོན་པ་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པ་བདེ་ཅན་
ཞིང་གི་མགོན་པོ་དུར་སྤྱིག་གི་སྒྲོས་གར་བསྐྱར་བ་དེང་དུས་ཐུབ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་
ཀྱི་བདག་པོར་གྱུར་ཅིང་། ཐུགས་མཐུན་པ་དང་བཅེ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་
མཐའ་དག་རྗེས་སུ་འདྲིན་པ་ལ་ཐབས་མཁས་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པ། སྟོ་གསུམ་
མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལས་ཡང་དག་པར་བསྐྱམས་པའི་སྤྱི་ཅན་དུར་སྤྱིག་འཆང་བ་
ནམས་ཀྱི་གཙུག་རྒྱན་དམ་པ་ཡ་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་སྟོ་བཟང་དཔལ་ལྷན་
བསྟན་པའི་ཉི་མ་ཕྱོགས་ལས་ནམ་རྒྱལ་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྤྲོ་ནས་ཀྱིས་མཁན་པོ་
དང་། རབ་འབྱམས་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མཆོའི་ཡ་རོལ་དུ་སོན་ཅིང་། སྤྲ་མེད་རྗེ་རྗེ་ཐུག་
པའི་ལམ་སྟོལ་འདྲིན་པ་ལ་དང་སང་འདི་ན་འཕགས་པ་སྤྱི་སྤྱོད་ཡབ་སྤྱོད་སྤྱོད་མཁས་
ཤིང་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་གནས་བརྟན་འདུལ་བ་འདྲིན་པ་ཆེན་པོ་ཡོངས་འདྲིན་ཁྱི་
ཆེན་ངག་དབང་སྟན་གྲགས་པས་སྟོབ་དཔོན། ལྷེ་སྟོན་གསུམ་འདྲིན་པའི་ལྷ་ཐུགས་
དང་ལྷན་ཞིང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ལེགས་པར་འབྱོངས་
པའི་ངེས་དོན་གྱི་རྗེ་རྗེ་འདྲིན་པ་ཆེན་པོ་ཡོངས་འདྲིན་ཤར་པ་ཆོས་ཀྱི་རྗེ་བྱང་ཆུབ་
ཆོས་འཕེལ་བས་ཐོབ་དུས་གསན་པར་མཛད།

ལུང་དང་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་ཐུགས་རྒྱུད་ལེགས་པར་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོད་རྣམ་ཐར་མདོར་མཆོད་དང་པའི་ཡིད་འཕྲོག

གཏམས་ཤིང་། གཞན་དོན་དུ་སྐྱུལ་པའི་ཕྱིང་བ་རིམ་པར་འཛིན་པའི་ཆོ་སྟོན་གླིང་
སྐྱུལ་པའི་སྐྱོང་ག་དབང་འཇམ་དཔལ་ཚུལ་གྲིམས། ཆོ་མཆོག་གླིང་སྐྱུལ་པའི་སྐྱོང་འཇམ་
དཔལ་ཡེ་ཤེས་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན། སེམས་དཔའ་སྐྱུལ་པའི་སྐྱོང་བཟང་བཤེས་
གཉེན་གྲགས་པ་རྒྱ་མཆོ། སུར་ལྷོག་སྐྱུལ་པའི་སྐྱོང་བཟང་བྱམས་པའི་དཔལ་སྐྱབ་ཁང་
སྐྱུལ་པའི་སྐྱོང་བཟང་དགེ་ལེགས་རྒྱལ་མཆོན་རྣམས་དང་། པོ་རྟོ་བའི་ཐོ་ཆོས་ལས། ཁོ་
བོའི་ཉེ་གནས་ཤེས་རབ་བཅོན་འགྲུས་ཏེ། འདོད་པའི་དོན་རྣམས་སྐྱབ་ལ་སྐྱོང་ལ་མེད།
ཁྱེས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་ཆོས་རབ་དུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ལྟར་དགེ་བའི་བྱ་བ་
སྐྱབ་པ་ལ་མཁས་ཤིང་། བརྟན་པ་ཅན་གྱི་བཅོན་འགྲུས་ལྟར་ཆོས་ལྟན་གྱི་བྱ་བ་སྐྱབ་
པ་ལ་རྣམ་ཡང་སྐྱོང་ལ་མེད་པའི་མགོན་པོ་གང་གི་སྐྱའི་རིམ་གྲོ་བ་བརྟན་མཁས་ཀྱི་
ཡོན་ཏན་གཉིས་ལྟན་གཟིམ་དཔོན་དགེ་སློང་ངག་དབང་བཟླ་ཤིས། མཆོད་དཔོན་དགེ་
སློང་སྐྱོང་བཟང་དོན་གྲུབ། བཟླ་ལྟན་དུས་འཁོར་སྐྱོབ་དཔོན་དགེ་སློང་ཆོགས་གསོག་
པ་བཅས་དང་པའི་དགེ་འདུན་སུན་སུམ་ཆོགས་པ་བརྟུ་ཕྱག་ལྷག་པའི་དབུས་སུ་ལྷ་རྩོ་
གྱི་བཅོད་སྐྱེས་བྱ་གཅིག་དང་། ཀླང་པ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་བབས་པ་ན་ཆོས་སུན་སུམ་
ཆོགས་པ་ཆོག་སྐྱོར་དངོས་རྗེས་གསུམ་ཆང་ཞིང་། ཕྱག་ལེན་རྣམ་པར་དག་པའི་སྟོ་
ནས་བསྟན་པའི་སྟིང་པོ་སོ་སོ་ཐར་པ་རིགས་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ནས་བྲིམ་པའི་རྟགས་སྟོང་
ཞིང་། རབ་དུ་བྱུང་བའི་རྟགས་ཆ་ལྷགས་ཡང་དག་པར་ལེན་པའི་བར་མ་རབ་བྱུང་སྐྱབ་
པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས། ཆོགས་སྐྱ་མ་སྐྱང་བྱ་བརྟུ་སྟོང་བའི་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྟོམ་པ་རྣམ་པར་
དག་པ་བཞེས་ཏེ། དུར་སྒྲིག་གི་རྒྱལ་མཆོན་བསྐྱེད་བ་རྣམས་ཀྱི་གཙུག་རྒྱན་དམ་པར་
མཉམ་མེད་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་རྒྱལ་ཆ་བ་དུ་དབང་བསྐྱར་བར་མཛད་དོ། །

རྗེ་སླ་མ་མཆོག་གིས་རབ་བྱུང་གི་སྟོམ་བཞེས་མཛད་པའི་རྟོན་འབྲེལ་གྱི་
ལེགས་འབུལ་དུ། རོ་གྲག་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུར་སྐྱ་ཏིག་གི་ཆོམ་བུས་མཛེས་པའི་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

བཟང་གོས་ཀྱི་སྒྲུལ་སྒྱུར། རིན་ཆེན་ས་ལེ་སྒྲུལ་འབའ་ཞིག་གི་ལྡང་པ་ལ་པ་ཏེ་འཇུག་
རིས་ཀྱི་སྤུལ་གྱིས་མཛེས་པར། སྤྱིད་ན་རིན་ཆེ་ཞིང་། མདོག་ལེགས་པའི་གཡུ་གྲུ་དཀར་
དམར། ཡི་རྩུ་ཞྱེ་ལ། པད་རག་སུ་གན་སྟེ། སྤྱིག་སོགས་ལྟ་མའི་རིན་པོ་ཆེ་རིན་ཐང་
བྲལ་བ་བརྗོད་ཀྱིས་མི་ལང་བ་དང་། རྒྱེ་བ་ལྡ་པས་འཕགས་པ་དྲུང་དཀར་གཡས་
འབྱིལ་སོགས་ཕྱ་ཆོམ་གྱིས་ཕྱག་པའི་ཕྱགས་རྒྱན་བཀོད་ལེགས་ས་གསུམ་ན་འགུན་སྒྲ་
དང་བྲལ་བ་ཀུན་གྱི་མིག་གི་བདུད་ཅིར་གྱུར་པ་དང་། དྲང་སྲོང་གི་སྟོད་བཅུད་བཟང་
པོས་བཀའ་བ། གསེལ་བྱེད། གཡང་ཏེ་འི་སྤྱད་པ། ཉང་མཛོད་འདོམ་བཞི་མ་ཆོས་སྣ་ལྟ་
པའི་སྟན་ཤལ། མཁན་ཆེན་བསྟན་པའི་བདག་པོ་ཆེན་པོ་ལའང་ནང་མཛོད་ཅིར་སོན།
རིན་ཆེན་དང་པོ་ལས་གྲུབ་པའི་ཞིང་ཁམས་རྒྱ་མཆོའི་བཀོད་པ་རིན་ཆེན་ས་སྒྲ་འབའ་
ཞིག་གི་ཆོམ་བྱ་ཅན། དཔུལ་དཀར་གྱི་འཁོར་ལོ་ཅིབས་སྟོང་དང་ལྡན་པ། དྲུང་དཀར་
དཔུལ་གཤོག་མ། གོས་ཡོད་དགྲ་ཆན་ལྟ་རྣམས་ཆོག་དོན་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པའི་ལྷགས་
བཤད་དང་བཅས་གྲས་པ་སྒྲ་ན་མེད་པས་འབྲལ་བ་གནང་ཞིང་། གཞན་ཡང་རྗེ་ཡོངས་
འཛིན་རྣམ་གཉིས་ཁོ་བོ་ཅག་སོགས་ལས་གྲལ་བ་རྣམས་ལའང་གོ་བབས་དང་བསྟན་
པའི་དངོས་སྒྱུས་ཀྱི་ཡོན་ཡང་བཟབས།

དེ་ནས་ཡཔུ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དང་། ཁོ་བོ་ཅག་ཞབས་པད་རྣམ་པ།
སྤྱི་བྱུང་མཁན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་འབྲལ་རགས་བསྟུས་ཞུས། མཆོད་ཁང་ལ་གཏང་
རག་གི་སྟན་ཤལ་འབྲལ་བར་རིམ་པས་ཞབས་ཀྱི་པ་སྒོ་བཏེག་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་རྟེན་
ཁྱད་པར་ཅན་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་བསྟན་འགྲོའི་དོན་སྒྲུབས་པོ་ཆེ་འབྲུབ་པའི་ཕྱགས་
སྟོན་རྣམ་པར་དག་པའི་མཆོམས་སྦྱོར་མཛད། དེ་ནས་བྱམས་ར་ཆེན་མོར་གཞུང་ས་
ནས་རབ་བྱུང་ལྔ་མ་བཞེས་ཀྱི་དགེས་སྟོན་དུ་ཡབ་སྲས་ལྟན་རྒྱས་སྤྱན་དྲངས། ཨི་བན་
ལྟན་རྒྱས་སོགས་རྒྱ་དཔོན་ཁག་ ཞབས་པད་རྣམ་པ་སོགས་གཞུང་སའི་མི་དྲག་རྣམས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོད་རྣམས་ཐར་མདོར་མཆོད་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག

དང་། བཀྲས་ལྷན་ཕྱག་མདོད་ཇ་སག་སྒྲ་མ་སོགས་སྒྲ་བྲང་གི་ཞབས་གྲས། སེ་འབྲས་
དགའ་གསུམ་གྱི་སྒྲ་མ་ལས་སྟེ། སྐྱལ་སྐྱེ་ཆེ་ཁ་སོགས་མགོན་རྣམས་ཀྱིས་བཞུགས་
གཤམ་བྱིན་ཆགས་པར་བྱས། རོ་བདའི་གསོལ་ཟས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ལ་རིམ་གྱིས་
རོལ་ཞིང་། ཡགོང་ས་ལྷན་རྒྱས་ལ་ཁོ་བོ་ཅག་ནས་ཕྱག་འཆལ་གྲས་པ་སྐྱབ་པ་སྟོན་དུ་
བཏང་སྟེ། མཚུལ་གྱི་བཤད་པ་དང་འབྲེལ་བར་ད་ལམ་བར་མ་རབ་བྱུང་དང་དགེ་ཚུལ་
གྱི་སྟོན་པ་རྣམས་པར་དག་པ་འབྲལ་བཞེས་ཀྱི་ཆངས་སྟོད་ཀྱི་བརྒྱལ་ཞུགས་མཆོག་ལ་
གནས་པའི་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཚུལ་དང་། སྤྲད་མར་ཡང་བསྟན་འགྲོ་སྤྱི་སྟོན་གྱི་དཔལ་
དང་། བྱད་པར་གངས་ཅན་གྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་སྤྱིན་གྲོལ་གྱི་ལམ་བཟང་པོར་འགོད་
པའི་ཕྱིར་དུ་འཆོ་ཞིང་གཞིས་ནས། ཟབ་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱུན་མི་ཆད་དུ་བསྐྱོར་
དགོས་པ་སོགས་ཡབ་སྲས་བྲང་གི་ཐུགས་རྗེས་བསྐྱལ་ཏེ་གསོལ་བ་ནན་ཏན་དུ་བཏབ་
པར། ཞལ་བཞེས་བཟང་པོའི་བཀའི་དབུགས་དབྱུང་ཡང་སྤྱི་བོའི་རྒྱན་དུ་སྦྱལ། དེས་
འབྲལ་བཟང་པོའི་མཆོད་སྤྱིན་རྣམས་ཀྱང་སྤྱན་རས་ཡངས་པའི་གཟིགས་མོར་བསྟར།
རྗེ་ཡོངས་འདྲིན་རྣམས་གཉིས་དང་། ལས་གཤམ་བ་སྐྱལ་པའི་སྐྱེ་རྣམས་ལ། ཡབ་རྗེ། ཞབས་
པད་རྣམས་པ་བཞི་སོགས་ཆང་མས་ལེགས་དར་ཕུལ། སྟོན་གར་དང་། མཆོད་སྤྱིན་སྟེ་
བརྒྱད་ཀྱི་རོལ་ཅེད། མད་བྱུང་གཏམ་གྱི་སྟོར་བ། རྣམ་དཔྱད་ཀྱི་སྤྲང་བ་རྒྱས་པའི་རིགས་
པའི་སྟོར་བ་སོགས་མཁས་པའི་དབང་པོའི་ན་བའི་རྒྱན་དུ་སྟེལ། རོ་ཐ་དད་པའི་བརྒྱད་
དང་ལྷན་པའི་སྟོན་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལྷན་པོའི་དབང་པོ་ལྟར་སྤམས་མཐོ་བ་བཅེགས་པ་
རྣམས་གཏོང་བའི་ཕྱག་གིས་བྱིན་དབབ་པ་དང་སོ་སོའི་བགོ་སྐལ་དུ་ཐོབ་པའི་བཀའ་
དྲིན་མཛད།

དེ་ནས་ཉིན་རིམ་པ་བཞིན་སྒྲ་བྲང་ཆེན་པོ་རྒྱལ་མཆོན་མཐོན་པོ་དང་། འདི་
ཁ་བསྟན་རྒྱས་གླིང་། ཡབ་གཞིས་བསམ་གུབ་སོ་བྲང་བ། དུང་སྤྱི། ཞབས་པད་ལྷན་

ཀུས། དབྱས་གཙང་ཆོ་ཆེན་ནམས་ཀྱིས་སྟོན་ཆེན་གྱི་ཞིང་མཚོག་དམ་པར་སྤྱན་དྲངས།
ཡཔཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མཚོག་ནས་ཕྱག་འཚལ་གྲས་འདུད་སྤྲོ་ན་མེད་པས་
མཐུལ་གསོལ་འདེབས་དང་བཅས་ཞབས་བྱུང་རྩོམ་ཞེས་ཁམས་སུ་བཟན་པར་བཞུགས་
ནས་ལུང་སྡེ་སྟོན་གསུམ་དང་། རྒྱུད་སྡེ་བཞིའི་གཞུང་ལུགས་རབ་འབྱམས་མཐའ་དག་
ལ་མཁྱེན་རབ་གྱི་ཚལ་ཆེན་པོས་གསན་བསམ་མཐར་ཕྱིན་མཛད་དེ། འཆད་ཚོད་
གསུམ་གྱི་སྟོན་སྒྲིལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིན་མོ་ལྟར་གསལ་ཞིང་དར་བའི་
བཀའ་དྲིན་མཛད་པའི་སྤྱགས་བསྐྱེད་དམ་བཅའ་བསྐྱུལ་བར་མཛད་པར། གྲུས་པ་
ཆེན་པོས་མཚོག་གསུམ་གྱི་སྤྱགས་རྩེ་བསྐྱུལ་ཏེ་མཁན་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་
བཀའ་བཞིན་འགྲུབ་པའི་ཞལ་བཞེས་སུ། གཞན་ཡང་ཡབ་སྲས་ལྟན་ཀུས་ལ་ཉིན་
རིམ་པར་མཚོད་སྤྱིན་ཀྱི་ཆེན་པོ་དང་འབྲེལ་བར་ཞབས་པད་བྲི་སྟོན། དགའ་བཞི་
བ། མདའ་དཔོན་པ་ལྟ་བ་ནམས་ནས་ཡབ་སྲས་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་སྐྱེའི་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་
ལས་བཅུམས་ཏེ་ཞིང་འདིའི་གདུལ་བྱའི་དཔལ་དུ་ནམ་ཡང་གཡོ་བ་མེད་པར་ལོངས་
སྟོང་རྫོགས་པའི་སྐྱེའི་རང་བཞིན་དུ་ཏྱག་བཟན་ཐེར་བྱག་གཡོ་བ་མེད་པ་ནས། གནས་
སྐབས་སུ་མངོན་པར་མཐོ་བ་དང་། ཕྱི་ནས་ངས་པར་ལེགས་པའི་འབྲས་བཟང་གི་
དགའ་སྟོན་འབྱིན་པའི་བདར་བཏགས་པའི་ཀྱན་རྩོམ་གྱི་ཆོས་ཀྱི་སྤྲང་བ་འགག་པ་
མེད་པར་སྦྱུལ་དུ་གསོལ་ཞེས་པའི་གསོལ་འདེབས་ཀྱི་ཕྱིང་བ་རིམ་པར་ཞུས། ཡབ་སྲས་
བྱུང་ནས་ཀྱང་སྤྱགས་བསྐྱེད་ཆེར་བཟན་པའི་བདེན་ཆོག་གི་བཀའ་བཞེས་ཀྱང་སྦྱུལ།
ཉིན་རེ་བཞིན་སྤྱགས་འཛིན་དབང་པོ་འཇམ། དྲང་སྟོང་ནམ་མང་སྐོས་སྲས་གྲུབ་པའི་
ལོངས་སྟོང་བཞིན་དུ་དབྱིག་གི་ཆོགས་བྱུར་བྱུར་བསྟོལ། གན་རྒྱར་ལྟེ་སྤྱད་དང་གར་
དང་། རོལ་མོར་འགྲན་པའི་བྱིས་པའི་རོལ་ཅེད། སྟོབ་དཔོན་དཔལ་པོ་དང་། དམྱེཏའི་
གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཆོག་ཀུན་གྱི་བཞེད་པས་བཞེད་བྱ་སྟོན་གྱི་ཀུལ་རབས་དང་དོན་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལྷན་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་རྩིས་ཐར་མདོར་མཆོད་དེ་པའི་ཡིད་འཕྲོག

བཟང་པོ་རྣམས་ཁྱིམ་ཆགས་སུ་འབྲེལ་བའི་གཏམ་བཟང་པོའི་བརྗོད་པ་དང་། ཆོག་
དོན་ལ་རྟོག་ཅིང་དཔྱད་པས་དངོས་པོའི་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་རིགས་པ་དང་། ཡིད་ཆེས་
ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་གཞལ་བྱ་སྟོག་གྱུར་དང་། ཤིན་ཏུ་སྟོག་གྱུར་རྣམས་གཏན་ལ་
འབེབས་པའི་བརྒྱལ་ཞིང་བརྟག་པའི་སྟོ་གྲོས་ཀྱི་འདུག་པས་མ་རྟོགས་པ་དང་། ལོག་
པར་རྟོག་པ་དང་། ཐེ་ཆོམ་གྱི་ང་བ་རྣམས་བདེ་སྟག་ཏུ་གཙོད་པའི་རིགས་ཚུལ་གྱི་དོ་རྗེ་
ཅེ་བརྒྱ་གདེངས་པ་སོགས་ཀྱིས་མཁས་སྤྱན་རྣམས་ཀྱི་མིག་དང་ན་བའི་དབང་པོ་དང་།
ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ལ་ཆོར་བ་བདེ་བའི་དཔལ་སྟེར་བར་མཛད་ཅིང་། རོ་བརྒྱ་ཞལ་བས་
སྤྱན་སྤྲུམ་ཆོགས་པའི་སྟོན་ཆེན་གྱི་ཆོགས་རྒྱ་ཆེ་སྤྲུམ་མཐོ་བཤམས་པ་རྣམས་ཀྱང་
མཆོག་དམན་གྱི་མགོན་མཐའ་དག་ལ་སོ་སོར་ཐོབ་པའི་བཀའ་ངིན་མཛད། ལུ་མཐུང་
དུ་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་ཆོང་ཕན་བདེ་ལེགས་བཤད་སྤྱིང་པ། རོར་ཕན་བདེ་ཁང་གསར་མཛད་
པ། མདའ་དཔོན་སྤྱན་མོང་། ས་སྐྱ་པ། འབྲི་གྲང་པ་བཅས་ནས་ཀྱང་ལེགས་འབུལ་རྒྱ་
ཆེར་བཞེག

གཟིམ་རྒྱུད་དགའ་ལྷན་ཡང་ཅེར་ཡང་ཉིན་སྤྱི་མཐུན་ཡོངས་འཛིན་རྣམ་གཉིས།
ཆ་གན་ནོ་མིན་ཏན། དབང་ཆེན་ནོ་མིན་ཏན། སུམ་པ་ཉོ་ཐོག་ལྷ། གནས་རྒྱུད་སྤྱི་
དབངས་སྤྱིང་པ། ཞབས་པད་རྣམ་པ་བཞི། སྤྱི་བྱུང་མཁན་པོ་བདེ་ཆེན་རྒྱ་མཚོ། ལྷགས་
ལ་ཆོས་མཛད། རྗེ་དཔོན་ཐོན་པ་དང་། མདོ་མཁར་བ་བཅས་ནས་ཀྱང་གསེར་དུལ་
གོས་དར་སོགས་ཀྱི་ལེགས་སྤྱིས་ཀྱང་རྒྱ་མི་རྒྱུད་བ་ལུ། འདི་སྐབས་སུ་ཡཔཎ་ཆེན་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆེན་པོ་ལ་རས་རྒྱུད་སྟན་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་ཆོན་ཆེ་དཔག་མེད་ལྷ་
གཅིག་བྱམ་གཅིག་གི་སྟོན་མཆོད་དབང་ཟབ་མོ་དང་། དཔེན་ས་སྟན་བརྒྱུད་ཀྱི་དགའ་
ལྷན་ལྷ་བརྒྱ་མའི་སྟོན་ནས་སྤྱི་མཐུན་ཉམས་སུ་བཞེས་པའི་ཟབ་ཁྱིད་ཀྱི་བཤད་
ལུང་། རས་བྲིས་ལ་བརྟེན་ནས་དཔལ་དོ་རྗེ་འཛིགས་བྱེད་ལྷ་བརྒྱ་གསུམ་མའི་དབང་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

ཆེན་ཞུ་བར་གནང་བ་སོགས། མདོར་ན་སྤྱན་མོང་དུ་སོ་ཐར་བྱང་སེམས་གསང་སྟགས་
ཀྱི་སྒྲིམ་པས་སྟགས་ཀྱི་ཞིང་ས་གཤིན་པར་མཛད་པ་ལ། སྐྱབ་ཞི་འབྲུབ་པའི་བྱིན་རྒྱབས་
དབང་བཞིའི་ས་བོན་ཁྱད་པར་ཅན་འདེབས་པའི་བཀའ་ངོན་མཛད་པ་སོགས་འདིའི་
སྐབས་སུ་ནི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བགོ་སྐྱལ་བཞེས་པ་གཙོ་བོར་མཛད་དོ།

(༡༤༩ ཉ་༡ ༡༡༤ བ་༩) བར་བར་དུ་གཟིམ་ཚུང་དུ་ཡབ་སྲས་ལྟན་རྒྱས་ནས་
སྟོན་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་ཕན་ཚུན་སྐྱ་མ་དང་སྟོབ་མའི་རེས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་
བས་མཛའ་བས་སྟགས་ཡིད་གཅིག་ཏུ་གཙུགས་པའི་ལྟན་རྒྱས་ཀྱང་ཡུན་རིང་དུ་
མཛད་ནས་མཉེས་གཤིན་པའི་ཆོས་དང་འདིག་རྟེན་གྱི་མཆིད་ཀྱང་རྒྱས་པར་གནང་།

(༡༥༠ ཉ་༡ ༡༡༥ འ་༤) ཞེས་བདག་ཅག་ཁམས་གསུམ་གྱི་མ་འདྲིས་པའི་
མཛའ་བཤེས་ཆེན་པོ་འགོ་བ་ཐམས་ཅད་འདྲེན་པར་ཆས་པའི་ཁྱར་གཅིག་ཏུ་བསྐྱམས་
པ་མཆོག་གི་སྦྱལ་པའི་སྐྱ་སྒོ་བཟང་བསྟན་པའི་འབྲུང་གནས་ངག་དབང་ལུང་རྟོགས་
རྒྱ་མཆོ་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྡེ་ནས་ཀྱི་ནམ་པར་ཐར་པ་མདོར་མཆོན་པ་སྐྱེ་གསུང་
སྟགས་ཡོན་ཏན་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྒྱན་གྱིས་ཉེ་བར་མཛེས་པ་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག་ཅེས་
བྱ་བ་ལས། བྱིམ་ནས་བྱིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་མཉམ་མེད་སྟབ་པའི་དབང་པོའི་
རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་དབང་བསྐྱར་ནས་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་ལོངས་སྟོན་དང་། ཟང་
ཟེང་གི་ལོངས་སྟོན་ལ་ཤིན་ཏུ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པར་རོལ་པའི་བར་གྱི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་
སྟེ་གསུམ་པའོ། །

༡༡༽ རབ་བྱུང་སྟོན་བཞེས་གྲུབ་པའི་ལེགས་འབྲུལ་རེ་ཞུས་པ་དང་། ཡཔཎ་ཆེན་མཆོག་གཙང་དུ་
ཆིབས་བསྐྱར། ལོ་སྟོན་གྱི་དབྱེས་མཆོད་སྡེ་བྱི་ལེགས་གྲུབ། བོད་ནང་ཁུལ་འཁྲུག་པ་ཆོས་ཕྱོགས་སུ་
ཞིབ་རྩུག་དང་ལྷན་སྟེ་རྒྱུའི་རེ་བ་ཡིད་བཞིན་དུ་གྲུབ་པ་གནང་སྟེ་བསྐྱེས་གཞུང་ལ་སྟགས་བཙོན་
གནང་མགོ་བཟུང་ཞིང་རྗེ་འདིའི་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་རགས་བཟོད། སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་དད་སྦྱིན་ལག་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་ཐེང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོད་རྣམ་ཐར་མདོར་མཆོན་དང་པའི་ཡིད་འཕྲོག
གི་དོན་གཉིས་འབྲུབ་པའི་དགའ་བ་སྦྱང་པར་བྱས།

(༡༩༥ ཉ་ལ། ༡༡༥ ག་ལ) ཡ་རྒྱལ་མགོན་ལྷན་རྒྱུ་ལ་རབ་བྱུང་སྟོམ་བཞེས་
གྲུབ་པའི་ལེགས་འབྲུལ་དུ། ཆེད་སྐྱེ་འཁོར་མཁན་སྟེ་ཆེ་ཆུང་། མགོན་ཕྱག་གཉེར་ཆང་
གཟིམ་འགག་སོགས་ལས་ཆན་ཆེ་ཟ། སྤང་དག་འབྲིང་དཀྱུས་གསུམ་ཁོངས་གཏོགས་
དང་བཅས་པ་སོགས་རིས་མེད་སྤྲ་ཁག་དཔོན་ཁག་ནས་ཞིང་ཁམས། རྟེན་གསུམ་གྱིས་
མཆོན་དངོས་འབྱོར་གྱི་འབྲུལ་བ་བཟང་པོ་བསྟར་བ་རྣམས་བདེ་སྟོང་གི་རོལ་པར་
བཞེས།

(༡༩༦ བ་༡། ༡༡༠ ག་༡༠) ཡཔཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆེན་པོར། གཞུང་
ས་མཆོག་ནས་རྣམ་རྒྱལ་མའི་ཆོ་ཆོག་གི་སྟོན་པ་ཞབས་བརྟན་འབྲུལ་གནང་ལ། རྣམ་
རྒྱལ་གྱི་ཆང་གི་དོར་སྟོབ། དབུ་མཛད་སོགས་གསུང་བཟང་བ་ལྟ་བུ་དང་། ཡོངས་
འཛིན་གྱི་རིན་པོ་ཆེ་ནས་མཆུལ་གསོལ་འདེབས་དང་བཅས་ཡ་རྒྱལ་མགོན་ཡ་རྒྱལ་
དབང་མཆོག་སོགས་ཐམས་ཅད་ཐུགས་འདུན་ཅེ་གཅིག་གིས་བདེན་ཆོག་དང་། ཟང་
ཟིང་གི་མཆོད་པའི་སྟོན་ཕུང་རྒྱ་ཆེ་ཙམ་སྟོས། ཡ་ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་
ནས་ཀྱང་། ཁོང་ས་རྒྱལ་མགོན་ཆེན་པོར་བཀྲས་ལྷན་དུས་འཁོར་སྟོབ་དཔོན་དང་
རྣམ་རྒྱལ་གྱི་ཆང་བ་ཉི་ཤུ་ཅེ་བདུན་རོགས་སུ་སྟོན་དེ་མདོ་ལྷགས་ཀྱི་ཞབས་བརྟན་དང་
འབྲེལ་བར་དངོས་བཤམས་ཀྱི་མཆོད་སྟོན་ཡང་བཟབས་པར་མཛད།

(༡༩༦ བ་༦། ༡༡༠ འ་༡) དེ་ནས་ཡཔཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མཆོག་བཀྲ་
ཤིས་ལྷན་པོར་ཆིབས་བསྐྱར་གྱི་ཕེབས་སྐྱེལ་དུ་ལྷ་ལྷའི་སྤྲུལ། སྟོན་ཤན་མདའ་དཔོན་པ་
ལྷ་བ། མགོན་རྗེ་དུང་སྟོ་བཟང་རབ་རྒྱས་རྣམས་ལ་བཀའ་བསྐྱར། (༡༩༧ ཉ་༡། ༡༡༡ ག་
༩) ཡཔཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆེན་པོ་སྟོན་འཁོར་ཕྱིར་ཕེབས་ཉིན་ཁོ་བོ་ཅག་
དང་། ཨི་བན་རྣམ་གཉིས། བཀའ་གྲུང་མི་དྲག་ཅེ་ཤོད་ལས་ཆན་པ་སོགས་ནས་སྦྱང་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

ཆོལ་ལྷ་མྱེངས་བར་ཕེབས་སྐྱེལ་སོགས་བཀུར་བཅོས་ཀྱི་རིམ་པ་སྤར་རྒྱན་བཞིན་ཞུས།
ཆོས་ཉེར་བཞིའི་སྤྲ་ཆར་ཡགོང་ས་ཡུལ་བའི་དབང་པོ་ལྷ་ལྷན་སྤུལ་པའི་གཙུག་ལག་
ཁང་ཆེན་པོ་ནས་ཆེབས་བསྐྱར། ར་མོ་ཆེར་ངོ་བོ་མི་བསྐྱོད་ངོ་རྒྱུད་སྤྱགས་སྟོན་རྒྱ་ཆེན་
པོ་དང་བཅས་པའི་སྟན་ཤལ་འབུལ་གནང་གི་ཞལ་འདོན་ལེགས་པར་མཛད། གཟིམ་
རྒྱུ་ཉི་འོད་འབྱེལ་པར་སྐྱོ་ཚོ་མདོག་བདེ་བར་བྱགས་བཏེག་ ཡོངས་འཛིན་ནམ་གཉིས།
བཀའ་སྟོན་ནམ་པ། གྲུང་ངོ་མདའ་སོགས་ཆང་མས་མཛལ་བྱས་ཞུས། འཛམ་མགོན་
རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་ལྷ་མཆོད་ཆེན་མོའི་ཉིན་དགུན་གྱི་རྒྱལ་མོའི་དགའ་སྟོན་ཉམས་སུ་
ཁྱོད་བའི་ཕྱིར། བཀའ་སྟོན་ནམ་པ། སྤྱི་བྱབ་མཁན་པོ། ར་མདའ་སོགས་ཆང་མར་བྱས་
བྱིན་གྱི་རིག་པས་བྱི་ནང་གི་ཉེར་འཆོ་གང་གིས་ཀྱང་བཞི་བ་མེད་པའི་མཆོག་སྤྱིན་
མཛད།

(༡༩༧ བ་ཡ། ༡༡༡ བ་༡༡) ས་གསུམ་ནམ་རྒྱལ་དུ་ཡོངས་འཛིན་རྒྱལ་སྤྲུལ་གྱི་
མིན་ཏན་གྱི་སྤུལ་པའི་སྐྱེའི་དོགས་གནས་མིང་བྱང་ནམས་གསེར་གྱི་བུམ་པའི་ནང་
ནས་སྤྱགས་དམ་བདེན་ཆོག་ལེགས་པར་བཞེད་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བས་སྤྱགས་རྗེའི་བྱག་
རིང་བརྒྱུད་ཉེ་འཁྱུལ་པ་མེད་པར་འདོན་པ་གནང་བར་ཆང་མ་ཡིད་རངས། (༡༩༨
ཉ་༩། ༡༡༩ བ་༩) རྒྱུད་སྤྲད་གྲུ་ཆང་ཆོགས་ཡོངས་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་ངོར་དགའ་
ལྷན་ལྷ་བརྒྱུ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་དམིགས་བཆེ་མ། རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་གཞུངས།
ཆོས་རྒྱལ་གྱི་བསྟོད་པ་བརྒྱུད་བསྐྱུལ་མ། མགོན་པོའི་བསྟོད་པ་ཐུར་མཛད་མ་བཅས་གྱི་
ལྷགས་ལུང་དགུས་བཞིན་དུ་སྤྲུལ།

(༡༩༩ བ་༦། ༡༡༩ བ་༦ བཏུས་) ཤིང་བྱི་ལོ་གསར་དང་། ལྷ་ལྷན་སྟོན་ལམ་ཆེན་
མོའི་ཆོགས་མགོན་མཛད་སྟོ་ཁག་རྒྱན་བཞིན་ཐོག་ (༡༩༩ ཉ་༥། ༡༡༩ འ་༥) ཆོས་བཙོ་
ལཱའི་སྤྲ་རྩོ་གསུང་ཆོས་ར་བར་རིན་ཆེན་དུ་མས་སྤྲས་པའི་སེལའི་བྱིའི་སྟེང་དུ་ཐོག་

ཡུལ་དབང་སྤྱི་ཐེང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཚོའི་ནམ་ཐར་མདོར་མཚོན་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག

མར་མེབས། (༡༥༡ པ་༥། ༡༩༠ བ་༩) གེ་སྟོན་འདྲིན་པ་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་བུའི་དབུས་སུ་ཆོག་
དང་དོན་གང་ལའང་ཐོགས་པ་མེད་ཅིང་། བསྐྱེདས་པ་མི་མངའ་བར་ཞལ་གྱི་དཀྱིལ་
འཁོར་འཇུག་པའི་མདངས་དང་བཅས་ཏེ་གསུང་དཔངས་མཐོ་ཞིང་སྟན་ལ་འདེབས་
པས་སྟོན་འགྲོའི་ཆོས་བཤད་བཟབས་པ་སྟོན་ཏུ་བཏང་ནས། སྟོན་པ་ཤུག་ཏེ་རྒྱལ་པོ་
དེ་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་གྱི་འཁྲུངས་རབས་བཟང་པོ་ལས་བཅུ་མས་ཏེ་དཀའ་བ་བརྒྱ་ཕྱག་ཏུ་
མའི་སྟོན་རྒྱལ་སྐས་ཀྱི་སྟོན་པ་རྒྱབས་པོ་ཆེ་ཐབས་མཁས་ཏུ་མའི་སྟོན་སྤྱད་པའི་
ཚུལ་ནམས་སྦྱེས་སྟོབས་མཁྱེན་རབ་ཀྱི་རྩལ་ཆེན་པོས་བརྒྱད་ལྟན་སྤྱོད་པའི་མན་
ངག་གིས་ཟུར་བརྒྱན་ཏེ་མཁས་སྤྱན་ཀྱན་གྱི་ན་བར་འཚམ་པའི་ལེགས་བཤད་ཏུ་སྟེལ་
བར་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཡིད་ཀྱི་བརྟན་པ་རང་དབང་མེད་པར་འཕྲོགས་ཤིང་། དད་པའི་
པཛེ་ལྷག་པར་རྒྱས་པར་གྱུར་ཏོ། །སྦྱེ་བོ་པལ་པ་ལུག་ལྷར་སྐྱགས་པ་ནམས་ལའང་ཞལ་
མངལ་ཞིང་གསུང་ཐོས་པའི་རྒྱན་གྱིས་དགེ་བའི་བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་བརྟན་པས་རང་
གི་ངང་གིས་མདོན་མཐོ་དང་དེས་ལེགས་ཀྱི་ས་བོན་གྱང་པོ་འཁྲུངས་པར་གྱུར་པས་
བརྟན་འགྲོའི་དོན་སྤྱོད་མེད་པ་མང་།

(༡༥༡ པ་༥། ༡༩༡ བ་༩) འདི་སྐབས་སུ་མགྲོན་གཉེར་ཞབས་བྱུང་འདུན་
པ་ཚུ་གཞིའི་ནད་ཀྱིས་མནར་ནས་ཡུན་རིང་ཅམ་སོང་བར། ཡུལ་སྤྱོད་ནས་ནད་
པ་ལ་ཇེས་སུ་བཅེ་བས་དགོངས་ཏེ་ཞབས་འབྲིང་པ་ནམས་ལ་ཡང་ནས་ཡང་ཏུ་ནད་
བབས་གང་འདྲ་ཡོད་ཀྱི་བཀའ་དང་། བྱད་པར་ཆོས་བརྒྱ་གསུམ་གྱི་ཞོགས་པ་སྦྱི་བྱ་
མཁན་པོ་སོགས་སྦྱི་མདུན་པ་ཆང་མར་བཀའ་ལས། མདང་ངའི་ཆི་ལམ་ཏུ་ཞབས་བྱུང་
འདུན་པ་དེ་དག་ནས་གཟབ་མཚོར་གྱིས་མངལ་ཁར་སྟེབས་བྱུང་བར། ཞེམ་ཆིས་རྒྱ་
འདོན་ཐུབ་པ་ལ་མཚན་བྱུང་བེར་བ་ཞིག་ཆིས་བྱུང་བས་ཁོང་གང་འདྲ་ཡོང་མི་ཤེས་
པ་འདུག་གསུངས་དོན་བཞིན། ཆོས་བཙེ་བརྒྱད་ཀྱི་ཞོགས་པ་མགྲོགས་བསྟོ་འགྱོར་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ།

པ་སོགས་མ་འོངས་འབྱུང་འབྱུར་གྱི་ལུང་བསྟན་གང་གནང་ཐམས་ཅད་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་
གནས་པས་མནལ་ལམ་གྱི་ཟོལ་ལ་བརྟེན་པ་ཙམ་ལས་དོན་ལ་རྗེས་བྱས་གྱི་མངོན་ཤེས་
ཐོགས་པ་མེད་པར་མངའ་བར་གསལ་ལོ། །

(༡༥༦ ཉ་༥། ༡༩༦ བ་༡༡) ཤེལ་དཀར་ཆོས་སྒྲེའི་དབུ་ཆོས། གྲུ་དམངས་བཅས་
པར་ཐོན་ཕྱག་དང་ཆབས་ཅིག་པར་འདོད་ཆོས་གདུགས་དཀར་མཚོག་གྲུབ་མའི་
ལྷགས་ལུང་གནང་། ཁམས་རྒྱལ་སྟོན་པ་ཀུན་དགའ་རབ་རྒྱས་ནས་ངོ་བོའི་དཀར་མེ་
དང་། རྒྱལ་དབང་མཚོག་གི་ལྷགས་སྒྲིན་གསོལ་མར་ཐེབས་སུ་འབྲི་བརྒྱ་ཐམ་པ་
སུལ་ཏེ་འདི་ཕྱི་ཆེ་རབས་ཀུན་ཏུ་བསྟན་པའི་བདག་པོ་བཙམ་ལུན་འདས་མཉམ་མེད་
ཟས་གཙང་གི་སྲས་པོ་དང་། རྗེ་སྤྲུལ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱབས་འོག་ཏུ་ཚུད་དེ་རྗེས་སུ་འཛིན་
པའི་རྒྱབས་འདུག་ཁྲིམ་པར། ཐུགས་མཁྱེན་བཅའི་འདུག་པས་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་
བཀའ་རིན་མཛད། སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་སྤྲུལ་མཁྱེན་གདན་ཟུར། དགེ་སྟོན། སྤྱི་སྟོ་
བཟུ་ཤིས་ཁང་གསར་གཉེར་པ། གྲུ་ཆང་སོ་སོ་བཅས་ནས་དབུ་སྟེག་ཐོག་ཏུ་ཐེབས་པར་
ཞབས་པད་བསྐྱལ་བརྒྱར་བརྟན་གསོལ་སུལ།

(༡༥༦ བ་༩། ༡༩༦ འ་༡) མོན་ཁུལ་ལྷུ་ཆོ་ཟེར་བ་དང་། བསེ་རུ་བའི་ཁོངས་
ཁྲི་མོ་བ་གཉིས་ས་རིགས་བདག་ཐོབ་སྟོར་ལ་ནང་མ་གཤིན་པར། བསེ་རུ་བས་སྤྱི་ཁྲི་
རང་རྟགས་ཁོ་ནས་ལྷུ་ཆོའི་སྟེང་ཏུ་དམག་བྲངས་ཏེ་དོན་མེད་ཏུ་རྒྱལ་དབང་དུག་
པ་ཆེན་པོའི་སྤྱི་ཁང་གི་རིགས་བརྒྱད་ཆོས་མཛད་རིན་ཆེན་ཟེར་བ་དམར་གསོད་བྲས་
པར་བརྟེན། ཞབས་པད་དགའ་བཞི་བ་འདི་བཞིན་མི་རབས་དུ་མ་ནས་གཞུང་སའི་
འཕྲིན་ལས་ཀྱི་དུ་འདེགས་པའི་བྱེད་པོར་གྲུབ་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ཉིད་ཀྱི་ངོས་ནས་
ཀྲང་ལྷ་ཕྱིར་རྒྱ་བོད་ཀྱི་ཞབས་འདེགས་གང་བསྐྱབས་ཐམས་ཅད་ལེགས་འགྲིག་ཁོ་ན་
བྱུང་བ་བཅས། ད་ལམ་ཡང་རྒྱ་བོད་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ནས་འདི་ཁའི་མགྲོན་གཉེར་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་མདོར་མཚོན་དང་པའི་ཡིད་འཕྲོག

སློབ་བཟང་བསྟན་པ་ལས་བྱ་དང་བཅས་པ་མངགས་ཚེད་བྱས་པར། ཁོང་རྣམས་ནས་ཀྱང་
ས་གནས་སུ་འབྱོར་བསྟན་ཅད་ཞིབ་དཔྱད་ཀྱིས་བྱེད་གཏེ་ནག་ཅན་གཉིས་གསུམ་ཙམ་
འཛིན་བཟུང་གིས་གོ་རར་བརྟག་སྟེ་དེ་བ་བྱས་པའི་མཐར། རྒྱལ་ཁྲིམས་འཆལ་རྒྱུ་དུ་
མི་འགོ་ཞིང་། མཐའི་ས་མཚམས་འདི་དང་འདི་འདྲ་བར་སྲིམས་བཀའ་འདོམས་ཕྱིར་
ཁྲག་སྦྱོར་བྱེད་པར་མཛོན་དུ་སྟོགས་ཡོད་པར། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་ནི་ཉིན་ལན་གསུམ་མཚན་ལན་གསུམ་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ལ་བསྟེལ་བ་
མི་མངའ་བར་གཟིགས་པ་དུས་ལས་མི་འདའ་བས། སློབ་དང་པོའི་ཆོས་བརྟུ་དྲུག་
གི་ཉིན་སྟགས་སྟོང་རྗེའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་བཀའ་ཕེབས་པ་ནི། མོན་ཁལ་སྐྱ་
ཞང་རིན་ཆེན་གསོད་མི་རྣམས་སྟོག་རྒྱུ་དུ་མི་འགོ་ཙམ་བྱེད་དགོས་པས། དེས་ན་དེ་
ལུགས་ཀྱི་བཀའ་སློན་ཅན་ལ་བཀོད་རྒྱ་ཐོངས་ཞེས་ཕེབས་པར། ཁོ་བོས་ཞིབ་དུ་དཔྱད་
པར། སྦྱིར་སྟན་ཀན་དེ་རིགས་རྣམས་རྒྱལ་ཁབ་དང་གནས་ཀྱིས་བསྐྱལ་བས་བཀའ་
སྲིམས་ཀྱིས་མི་བྱབ་སྟམ་པའི་འོག་རྟོག་དང་། རྣམ་སྦྱིན་ལ་འཛིགས་པ་ལྟ་ཞོག་སྟེ་བ་
འདིར་ཡང་ལུས་སྟོག་ལ་བདོ་ཡོང་སྟམ་པའི་ཐེ་ཆོམ་ཡང་མ་ཞུགས་པར་རྫོངས་པས་
འོན་ཏེ་རྟོན་བྱང་པར་ཅན་མི་སྟོག་བཀྲམས་པའི་བྱེད་འཛོལ་ལ་གཞིགས་ན། མཐོང་
བའི་ཆོས་ལ་འགལ་ཆབས་དང་བསྟན་པའི་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཆད་པ་དྲག་པོ་ལུས་སྟོག་
གི་སྟོང་དུ་དབབ་པ་འོས་སུ་ཆེ་ཡང་། (༡༥༥ ཉ་༥། ༡༩༩ བ་༩) ལྷིག་ཅན་དེ་རྣམས་ནི་
ན་ཆོད་འཁྱེར་ཟེན་པ་སྟེ་མི་ཆེ་པ་ལ་ཆེར་སོང་ཟེན་པས་ཀྱ་བའི་སྟུག་བསྐལ་བ་དང་།
དེ་ཡི་འོག་དུ་ཤི་བའི་སྟུག་བསྐལ་བས་ཤི་སྟེ་དེ་མ་ཐག་སེམས་ཅན་དཔལ་བར་སྦྱེ་བར་
འགྱུར་བས་བར་ན་སྦྱེ་བ་གཞན་ལེན་རྒྱ་མེད་པ་དང་། སྦྱེ་བ་བྱི་མ་པན་ཆད་དུ་འཁྱེར་
རྒྱའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལམ་རྒྱགས་གཞན་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་ཉམ་ཐག་
ཅས་པ་འདི་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་བས་སྟོང་རྗེ་དྲག་པོ་སྦྱེ་བའི་ཡུལ་དུ་བཞག་སྟེ། གཙོ་བོ་ཀུན་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

མཁུན་ཀྱལ་བའི་དབང་པོའི་དགོངས་བཞེད་དང་། དེ་ཅམས་ཀྱི་སྟོག་འཕྲོགས་པས་
སྟེག་པ་བྱེད་པར་མི་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར། སྟོག་སྒྲོབ་ཀྱི་རྟ་བུམ་ཤད་ཚོལ་གྱིས་བཏང་བར།
བྱེད་གཏེ་ཅམས་ལ་ཅན་ཐོག་གཅིག་འཁེལ་གྱི་སྐབས་སུ་མཆིས་པར། ཞབས་པད་འདི་
ཉིད་ཀྱང་ཀྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྟོན་སྒྲུབ་ཆར་གཅོད་རྗེས་འདི་ན་བྱེད་པ་ལ་སྟོབས་པ་གཟེངས་
སུ་མཐོ་ཡང་། བོད་གངས་ཅན་གྱི་མི་ཅམས་སྟིང་རྗེའི་ལྷ་འཕགས་པ་སྐུན་རས་གཟིགས་
ཀྱི་བྱིན་རྒྱལ་འདུག་པ་ཤས་ཆེ་བས། གཤེད་མའི་ལས་ངན་འདི་འདྲ་བྱེད་པ་ལ་ཤིན་
ཏུ་ནས་འཆར་ཞིང་། བག་ཆ་བར་བྱུང་སྐད་བཅས་སྟོག་གི་འདིགས་པ་ལས་སྒྲོབ་པར་
མ་བྱེད། སངས་རྒྱལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྟིང་རྗེ་ནི་གཙོ་བོར་རྒྱ་འབྲལ་བ་ལ་འདུག་པས་
གསད་བྱ་གསོད་བྱེད་གཉིས་ཀ་སྟེག་པའི་རྒྱ་འབྲས་ལས་བསྒྲོག་པའི་འཕྲིན་ལས་སྐྱ་ན་
མེད་པ་མཛད་དོ། །

(༡༡༩ ན་༦། ༡༢༡ བ་༡) ཆེན་པོ་རྟོར་གྱི་ཞིང་ཆེན་པོའི་མགོན་སྐུབས་དང་
དབྱང་གཉེན་མཚུངས་སྐྱེ་མ་མཆིས་པ་རྗེ་བཙུན་དམ་པ་ཞིང་གཞན་ཏུ་གཤེགས་པར་
དགོངས་པ་སྟོང་ཕྱིར་ཏུ་ལྷ་སྐུ་ནས། རྩེར་འཕགས་པ་ལོ་གེ་ཤུར་དང་། གསེར་གདུང་
ཅམས་ཀྱི་སྐུན་སྲར་སྟོང་མཆོད་དང་། ཅམ་ཀྱལ་གྲུ་ཆར་གི་ཆོགས་དབྱར་ལགོང་ས་
ལ་སྐུབས་མགོན་ཆེན་པོ་ (༡༡༩ བ་༡། ༡༢༡ འ་༡༡) སྐུན་འདྲེན་ཐོག (༡༡༩ བ་༡། ༡༢༡
འ་༡༠) རྗེ་བཙུན་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྐུགས་ཟག་མེད་ཀྱི་དགོངས་པ་བཟུང་མོ་རྗེས་ཤིང་།
སྐར་ཡང་བསྟན་འགྲོའི་དཔལ་ཏུ་མཆོག་སྐུལ་སྐྱེ་བ་གསར་པ་འཁྲུལ་བའི་ར་རི་དང་
བྲལ་བར་རྒྱུར་སྟོན་སོགས་ཀྱི་ཆེད་ཏུ་ལྷགས་བསྟོན་དང་། སྐུགས་སྟོན་གྱི་མཆོམས་སྟོར་
བཅས་བསྐྱུངས། (༡༢༠ ཉ་༡། ༡༢༡ བ་༤) སྤིང་སྐུལ་པའི་སྐུའི་ཡང་སྤིང་སྟོར་གསེར་
བུམ་དཀྲུག་པར་ཁམས་སྟོ་བོ་ཁུལ་མ་སྟོལ་མ་སྐུབས་ཀྱི་བྱ་བ་ཤིས་ཐོན་པར་མིང་ལ་
ངག་དབང་ལུང་རྟོགས་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་སྟེལ།

ཡུལ་དབང་སྤྱི་མཉམས་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོད་རྩལ་ཐར་མདོར་མཆོད་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག

(༡༦༠ བ་༦། ༡༩༡ འ་༩) མཚུར་སྤུ་རྒྱལ་ཚབ་པའི་སྐྱེ་སྤྱོད་སྒྲོར་གསེར་བྱམ་
དཔུག་གནང་ལ་ཀོང་པོ་རྒྱལ་སྒྲོར་དོན་གྲུབ་པའི་བྱ་རབ་དོར་ཐོན་པར་མིང་དུ་ངག་
དབང་ཡི་ཤེས་སྤུབ་བསྟན་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་པ་གནང་། སྐྱ་བཅར་མཁན་པོ་བདེ་ཆེན་
རྒྱ་མཚོ་ཅུང་ཟད་ཐོ་འཚལ་བས་རེ་ཞིག་དགོངས་ཞུས་ཀྱི་ལས་ཚབ་དུ་ཅེ་དུང་སྟོ་
བཟང་ཤེས་རབ་གསར་བསྐྱོ་མཛད་པའི་མཛལ་ཁུར་བཅར་བར། ང་གལ་ཐོག་བཀའི་
ཐེབས་ཆོགས་ཀྱི་རིམ་པ་ཡང་བཅེ་བས་བསྐྱུངས།

(༡༦༡ ཉ་༡། ༡༩༥ ཐ་༡) ལུར་དུ་སྤུ་ཉང་གིན་པའི་སེའི་ཨེམ་ཅི། བྱི་རྒྱ་ནག་
པའི་ཨེམ་ཅི་སོགས་དད་ལྡན་མང་པོས་གསོལ་བ་བཏབ་དོར། དགའ་ལྡན་ལྷ་བརྒྱུ་མ་
དང་འབྲེལ་བའི་དམིགས་བཅེ་མའི་ལྷགས་ལུང་སྦྱུལ།

(༡༦༢ ཉ་༡། ༡༩༥ འ་༡༡) ལུར་དུ་སྤུ་ཨོ་རྟག་པའི་ལའི་མི་སྒྲ་མའི་རིང་ཡི་དམ་
སྐབས་ངོ་གཡོག་གིས་གསོལ་བ་བཏབ་པར་སྒྲོལ་མ་དཀར་སྟོན། པོ་བསྟོད། རིགས་
གསུམ་མགོན་པོའི་གཟུངས་བཅས་ཀྱི་ཆོས་འབྲེལ་སྦྱུལ།

(༡༦༣ ཉ་༥། ༡༩༦ ཐ་༡) མདོར་ན་ལོ་འདི་ཡན་ཆད་དུ་ཡསྐབས་མགོན་
ཡུལ་དབང་མཆོག་ཉིད་བཙོན་འགྲུས་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་མཐུ་
ལས་གཞན་གྱིས་བསྐྱལ་བ་སོགས་ལ་མ་ལྟོས་པར་གྲུས་རྟག་སྦྱོར་བའི་བཙོན་འགྲུས་
གྱིས་ཕྱག་དཔེ་ཐུགས་འདིན་གནང་བ་ནི་དབུས་འགྲུར་གྱི་ཆོས་སྦྱོད་པལ་མོ་ཆེ་དང་
འདིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་ བསྐྱང་གསོ་ཚང་མ་སོགས་སྤྲུགས་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་པལ་ཆེར་
དང་། གཞན་ཡང་འཇམ་དཔལ་མཚན་བཟོད། བསྐྱལ་བཟང་རྒྱན་ཕྱེད། རྒྱན་འཇུག་
གཉིས། མཛོད་རྩ་བ་སོགས་རྒྱ་གཞུང་མང་པོ་ཡང་ཐུགས་ལ་བྱང་བར་བཞུགས་སོ། །

གཞན་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྤེ་རྒྱན་ལས། རིག་པའི་གནས་ལྷ་དག་ལ་
མཁས་པར་མ་བྱས་ན། །འཕགས་མཆོག་གིས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་མི་འགྱུར།

།དེ་ལྟ་བུ་ན་གཞན་དག་ཚར་གཅོད་རྗེས་འཛིན་དང་། །བདག་ཉིད་ཀྱན་ཤེས་བྱ་ཕྱིར་
དེ་ལ་དེ་བཙོན་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདི་ནི་ཆུང་གཞོན་ལུ་
འདི་ཙམ་ནས་རིག་པའི་གནས་ལྡ་ལ་བྱང་ཆུབ་པའི་ཚུལ་མཛད་དེ། །བདག་དང་གཞན་
གྱི་ཆོག་དོན་ལ་འབྲུལ་པ་ཞུགས་པ་ནམས་ཚར་བཅད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྒྲི་རིག་པ་
དང་། །གཏན་ཆོགས་རིགས་པ་ལ་མཁས་ཤིང་། །དེ་ཡང་སྐད་དོད་ཀྱི་སྤྲོད་ནས་འདི་ནི་
ཀྱ་གར་གྱི་སྐད་གསུང་བ་དང་། །ཀྱ་སྐད་འདིའི་དོད་ལ་བོད་སྐད་འདི་འབྱུང་ཞེས་ཀྱ་
སྐད་པལ་ཆེར་བོད་ལ་བསྒྱུར་མཐུན་པ་དང་། །གཏན་ཆོགས་རིགས་པ་ལ་ནི་དང་པོ་
ཉིད་ནས་ཐུགས་ཞེན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་ཐུག་རྗེས་པ་དང་། །ཐལ་སྐད་དང་། །འཁོར་གསུམ་
གཏོང་བར་མཛད་པ་དང་། །འདི་ལོ་སྟོན་མཚམས་ནས་ཡོངས་འཛིན་ནམ་གཉིས་ཀྱི་
བྱང་ནས་ཆད་མ་གསུམ་གྱིས་གཞལ་བྱའི་གནས་ཀྱན་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དངོས་
པོའི་སྟོབས་ཐུགས་ཀྱི་རིགས་པའི་སྲུང་ཆེན་པོའི་འབབ་སྟེགས་སུ་གྱུར་པའི་བསྐྱུས་
གཞུང་གི་བཙེ་བཞག་བཞེས་ཏེ། །བདག་ཉིད་ཀྱི་དམ་བཅའ་འཛིན་པ་ལ་མཁས་པ་དང་
གཞན་གྱི་དམ་བཅའ་ངན་པ་སུན་འབྱིན་པ་ལ་མཁས་པས་བརྒྱལ་བ་ཉག་གི་ཚུལ་དུ་
སྦྱོར་བ་ཅི་བ་སོགས་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པར་གྱུར་པ་ནི། །སྒྲི་ཆེ་དུ་མའི་སྔ་རོལ་ནས་རྒྱལ་
བའི་བསྟན་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་གཞན་ངིང་མི་འཛོག་པའི་པརྟེན་ཆེན་པོར་གྱུར་
པའི་བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་སད་པའི་རྟགས་སུ་མངོན་ནོ། །

གདུལ་བྱ་གཞན་དག་ཀྱང་པན་པས་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་བཞེད་ནས་བཟོ་རིག་
པ་ལ་མཁས་པ་ནི། །མཁན་པོ་བདེ་ཆེན་ཀྱི་མཆོས་ཐུག་བྱིས་ཀྱི་དཔེ་ཐུལ་ཏེ་འབྲིར་
གཞུག་པས་ཡིག་གཟུགས་མཛེས་ཤིང་སྤེལ་ལེགས་པ་དང་། །བྱིས་འབྱུར་གྱི་སྒྲི་སོགས་
བཟོའི་གནས་གང་ལ་གཟིགས་པ་ཙམ་གྱིས་འདི་གཟུགས་ལེགས་ཞེས་བྱ་བ་དང་། །འདི་
མི་ལེགས་ཞེས་ཞུས་དག་མཛད་པས། །སྟན་ཞུ་བ་ཀྱན་ཀྱང་བག་ཆ་བཞེན་དུ་སྟན་སྔར་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྤྱི་མཐུན་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་མདོར་མཆོན་དང་པའི་ཡིད་འཕྲོག

བསྟར་དགོས་པ་དང་། གསེ་བ་རིག་པ་ལ་གཞན་ནི་ལྟ་ཅི། བསྟན་བཞེས་སྐབས་གསེལ་
ཆས་དང་། གསེལ་སྟན་ཚུན་ཆད་ལ་འདི་བཞེས་ན་རིགས་ཀྱི་གཞན་ནི་མི་རིགས་ཞེས་
མཚམས་འདྲིན་པ་ལ་སྟན་པ་ཀན་པོ་ལས་ཀྱང་མཁས་པ་དང་། ཐར་པ་དང་ཐམས་
ཅད་མཁུན་པའི་སར་བགྲོད་པའི་སྐྱེ་བོ་མཆོག་གི་ཆོས་ལུགས་ནང་དོན་རིག་པ་ལ་ནི་
ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་མཁུན་རབ་ཐོགས་པ་མེད་པར་འདུག་པ་སོགས་
མཁས་པའི་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བསྟན་དུ་མེད་དོ། །གཞན་དོན་འཕྲིན་ལས་
བཟང་པོ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་སྟོན་པ་ནི་གང་སྐྱེ་མཐོང་ཞིང་ཡིད་ལ་དྲན་པ་
དང་། རིག་པའི་བྱིན་རྒྱབས་ཐོབ་པ་དང་། གསུང་སྟན་ཞིང་འདེབས་པ་རྣ་བའི་ལམ་དུ་
ལྷུང་བ་དང་། ཐུགས་མཁུན་བཅའི་འདུག་པས་གང་ལ་གང་འཚམ་དུ་རྗེས་སུ་འདྲིན་
པར་མཛད་པ་སོགས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་མངོན་མཐོ་དང་། དེས་ལེགས་ཀྱི་ས་བོན་ཁྱད་
པར་ཅན་བསྟན་པར་མཛད་པ་ནི་འཕགས་ཆེན་དམ་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་
ལགས་པས་ཆེ་ལོང་ཅམ་ཡང་བཞེད་པར་དགའ།

(༡༦༧ བ་༣། ༣༥༩ ཐ་༣། བརྟན།) ཤིང་ཕག་གནམ་ལོ་གསར་ཆོས་སྤྲ་ཆར་སྤིང་
གསུམ་བདག་མའི་སྤྱན་འདྲེན། མཆོད་འབུལ། བསྐྱངས་བཤགས། བསྟོད་པ། གཏོར་
སྦྱང་། ཆོགས་འཁོར་མངའ་གསེལ། ཤིས་བཞེད་ཀྱིས་མཐའ་བརྒྱན་ཏེ་བསྟན་པ་དང་
འགྲོ་བའི་ཕན་བདེ་རྒྱས་པའི་འཕྲིན་ལས་བཅོལ། བྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་གཟི་བྱིན་འབར་བའི་
རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་པའི་གནས་གཟིགས། ཆོམས་ཆེན་དུ་དགྱེས་སྟོན་ཆེན་མོ་
ཉིན་གཉིས་བཅས་སྤར་སྟོལ་རྒྱས་པར་གནང་། ལྷ་ལྷན་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོར་ཞབས་སོར་
བཀོད།

(༡༧༠ བ་༥། ༣༥༩ ཐ་༤) ཆོས་བརྒྱད་དང་བཅོ་ལྔའི་ཞོགས་པ་གསུང་ཆོས་ར་
བའི་བཞུགས་ཁྱི་ཆེན་མོར་ཞབས་པད་བཀོད་དེ། ཁོ་བོ་ཅག་ ཡོངས་འདྲིན་རྣམ་གཉིས།

སྒྲ་སྒྲུལ་ཆེན་གྲགས་པ། བཀའ་སློན་ནམ་པ་དང་། སེ་འབྲས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་ཁྱི་གདན་
བྱུང་། ལས་སྒྲེ་བཅས་པས་མངལ་དར་སྤུལ་ཏེ་བྱིན་སྐབས་ཁྱེས། དེ་ནས་སྒྲེ་སྒོད་འཛིན་
པ་ཁྱི་སྤྲག་ཆོགས་པའི་དབྱས་སུ་ཞལ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་འཇུག་པ་དང་བཅས་ཏེ་གསུང་
གི་གདངས་སྟན་ཞིང་འཛེབས་པ་དག་ཅིང་གསལ་བ་སོགས་ཆངས་པའི་དབྱངས་ཀྱི་
རྒྱུ་འགྲོས་སྟོན་པ་མཉམ་མེད་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་སྟོན་གྱི་སྒྲིམ་རབས་བཟང་པོ་ལས་
བཅུམས་ཏེ་རང་རྒྱུད་སྟོན་བྱེད་སྟོན་སོགས་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དྲུག་དང་། གཞན་རྒྱུད་
སྟོན་བྱེད་བསྟུ་བའི་དངོས་པོ་བཞིའི་སྟོན་ནས་གཞན་དོན་ལྷུང་བཞེས་པའི་གཏམ་ལ་
རྒྱས་བཤད་མཛད་པས། སྒྱེ་བོ་མཆོག་དམན་མཐའ་དག་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་
མཛད་པ་ལ་རྒྱུ་ཡི་རང་སྟེ་བསྒྲོག་ཏུ་མེད་པའི་དད་པ་བཟན་པོ་སྒྲིམ་སོ། །

དད་སྟོབས་ལྷག་བསམ་རྒྱས་པས་བསྟན་པ་བསྟན་འཛིན་དང་བཅས་པར་
སྟེ་ཁྱེ་གྲུས་པ་ལྷུང་ལེན་པའི་དངོས་ཀྱི་སྟོན་པའི་བདག་པོ་འུར་དུ་སྤྱོད་ཏོག་ཏུ་པའི་
ཡིའི་སྒྲ་མ། མི་སྒྲ་མེའི་རིང་ཡི་དམ་སྒྲུབས་གཉིས་དང་། ཡི་ཡི་མཛོད་པ། ཁྱི་རིན་པོ་
ཆེ་འཇམ་དབྱངས་སྟོན་ལམ་གཤེགས་པའི་དགོངས་རྒྱུ་སྒྲུབ་མི་རྒྱུ་འཇུག་མཛོད་
པ། ཁལ་ཁ་མཁན་ཆེན་མོ་མིན་ཏན་གྱི་སྒྲུལ་པའི་སྒྲུབ་ཅན་ནས་འདུས་པ་རྒྱ་མཆོའི་
ཆོགས་ཀྱི་དབྱར་ཉིན་སྤྱི་ཕྱིར་སྟོན་བྱངས་ཏེ། ཞིང་ཁམས། ཉེན་གསུམ། རིན་ཆེན་དང་
གཉིས་སོགས་དངོས་འབྱོར་གྱི་མཆོད་སྟོན་སྤུམས་མཐོ་བ་སྤུལ་ཏེ་བསྟན་པ་དང་འགོ་
བའི་དཔལ་དུ་ཞབས་བྱུང་འཁོར་བ་མ་སྟོང་བར་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་བའི་བདེན་
ཆོག་ཁྱེས་པར། སྟོན་བདག་སོ་སོའི་མོས་སྟོད་དང་འཆོམ་པའི་བཀའི་དབྱུགས་དབྱུང་
དང་། སྟོན་པའི་བདག་པོ་ནམས་ནས་དག་པ་ནམ་པ་གསུམ་གྱི་སྟོན་ནས་འདུས་པ་རྒྱ་
མཆོར་མང་འགྲེད་བསྟོན་བཀྱར་ཁྱེས་པ་སོགས་དངོས་པོ་ནམས་རྒྱུད་མི་གསོན་པའི་
ཕྱིར་དགེ་བ་ནམས་རྒྱུ་ཕྱིར་དུ་སྟོན་པའི་ལྷགས་བསྟོའི་རིམ་པ་ཡང་བསྒྲུངས།

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོད་རྣམ་ཐར་མཛོད་དང་པའི་ཡིད་འཕྲོག

(༡༧༣ པ་ཤ ༣༥༣ བ་༥) ཆོས་བཅོ་ལྔའི་རྟེན་དཀྱིལ་འཁོར་སྤངས་སུ་སྤར་
རྒྱན་གནས་གཟིགས་ལ་མེབས་ཏེ། ཡ་རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་གོང་མ་རིམ་བྱོན་ནས་ད་ལྟའི་
བར་སྐུ་ངོས་གནས་གཟིགས་ལ་མེབས་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ངོ་ཤུག་རིན་པོ་ཆེ་རྟེན་
གཙོ་གཉིས་ཀྱི་དབུས་རྟེན་རྣམས་ལ་མཆོད་པའི་བྱེ་བྲག་རིན་ཆེན་གཉིས་པ་ལས་
གུབ་པའི་རྒྱད་པ་སོགས་སྟེ་ཁ་གཅིག་ནས་བཞི་ལྔའི་བར་གང་འོས་རེ་ལོ་ལྟར་གསར་
བསྐྱུན་གྱིས་འབུལ་བ་གནང་སྟོལ་བཞིན། ད་ལམ་ཡང་ངོ་བོ་ཤུག་སྟེ་མཆོག་ལ་
སྟན་ཤལ་ནང་མཛོད་སྟོན་ལ། རྒྱ་དབུལ་ཐུར་སྤང་ཉི་ཤུ་ཙུ་ལས་གུབ་པའི་མཚུལ་རི་
ལྗེབས་འཕུལ་མ་འབྱུང་ཀར་གྱི་ཆོམ་བུ་བཀོད་ལེགས་མཛོད་བཏགས་སྟོན་ལས་བརྒྱན་
པ། དབུལ་གྱི་མཆོད་གོང་ཐུར་སྤང་ཉི་ཤུ་ཡོད་པ་བར་ཆོགས་འཕུལ་མ་སྤང་གསལ་དང་
ལྷན་པ། དུང་དཀར་དབུལ་གཤོག་མ་མཛོད་བཏགས་སྟོན་ལ་འབྱུང་བ། དབུལ་གྱི་འཁོར་
ལོ་ཕྱིབས་ལྷན་སྟེགས་བཅས་དཔངས་སུ་བྱ་གང་ཡོད་པ། འཁར་གསལ་ཆ་ཆད་དང་
ལྷན་པ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་རང་བྱོན་ལྟེ་ལྷན་ལ་སྟན་ཤལ་ནང་མཛོད་སྟོན་ལ། དབུལ་གྱི་
ཞིང་ཁམས་ཐུར་སྤང་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པར་མཛོད་བཏགས་སྟོན་ལ་དབྱེངས་པ། རིན་ཆེན་
གཉིས་པ་ལས་གུབ་པའི་མཆོད་གོང་ཐུར་སྤང་བཅོ་ལྔ་ཡོད་པ། རྗེ་རིན་པོ་ཆེར་སྟན་
ཤལ་མཛོད་བཏགས་སྟོན་ལ། དབུལ་གྱི་ཞིང་ཁམས་ཐུར་སྤང་བཅོ་ལྔ་ཡོད་པ་སྟེ་འདོགས་
མཛོད་བཏགས་སྟོན་ལ་སྤྱད་པ། དཔལ་ལྷ་ཞི་བར་སྟན་དར་ནང་མཛོད་སྟོན་ལ། དབུལ་གྱི་
ཁོར་གཞོང་བཀོད་ལེགས། མེ་ལོང་མཛོད་བཏགས་སྟོན་ལས་སྤྱས་པ། དཔལ་ལྷ་དྲག་མོར་
སྟན་དར་ནང་མཛོད། དེ་བྱིན་སྟེང་ཤོད་ཀྱི་རྟེན་གཙོ་ཆེ་ཆུང་སོ་སོར་སྟན་དར་སོགས་
རྒྱས་པར་གསོལ། རྒྱལ་བསྟན་དར་ཞིང་། མཐའ་དབུས་ཀྱི་སྐྱེ་འགྲོ་མཐའ་དག་ཆོས་
ལྷན་གྱི་བདེ་སྦྱིད་ལ་རྟག་ཏུ་རྟོལ་པའི་ཆེད་དུ་ཐུགས་སྟོན་གྱི་མཆོམས་སྦྱོར་ཡང་དག་
པར་བསྐྱངས། གཟིམ་ཆུང་དུ་མེབས་ཏེ་ཞལ་དཀར་ནས་བྱམས་རར་ཀོལ་བྱིར་ཀོལ་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

གི་དམ་བཅའ་དང་། རིགས་པའི་སྐབ་བྱེད་གི་བཀོ་སྐྱོང་ལ་སྟན་ལེགས་པར་གཏད་དེ་
དགུས་པ་ཆེན་པོ་མཛད། སྒེར་མཇལ་བ་བསམ་གྱུ་བ་པོ་བྱང་ཡབ་ཡུམ། ཐའི་ཇི་སོགས་
སྐྱེ་འཁོར་ཆང་མ། ཐོན་ཕྱག་ཁྱེ་མི་མཆོ་སྟོན་ངོ་སྟག་སྒོལ་མ་སྐྱབས་གི་ཆ་པོ་ཐའི་ཇི་
ཆོས་འབྱོར་སོགས་དད་པས་ལྷགས་པའི་སེར་སྐྱ་མང་བར་པོ་བསྟོད། འཕགས་པ་ཐུང་
པོ་གསུམ་པའི་མདོ། སྒོལ་དཀར་གི་ལྷགས་ལུང་བཅས་སྟེལ། གཟིམ་རྩུང་ཉི་འོད་དུ་སྟེ་
དགེ་རྟོགས་ཆེན་སྐྱེལ་སྐྱེ་ནས། རྣམ་རྒྱལ་གྱི་ཆང་རྟོན་སྒོལ། དབུ་མཛད། གསུང་བཟང་
བ་སུམ་ཅུ་སྟོར་ར་མདར་སྟན་ཏེ་ཁིང་ཁམས། ཉེན་གསུམ་གིས་མཆོན་དངོས་འབྱོར་གི་
འབྲུལ་བ་གྱུ་ལྟོ་པའི་ཐོག་ལ་སྐྱབས་མགོན་མཆོག་ཞབས་པད་བསྐལ་པ་གཞུང་གི་བྱེ་མ་
སྟོད་དུ་བཏན་པར་བཞུགས་སུ་གསོལ་བའི་བདེན་ཆོག་ཐུལ།

(༡༧༤ བ་༡། ༡༥༥ ཐ་༦) བཀའ་སྟོན་ཤེ་རལ་ཐུང་སྐྱེལ་སྐྱེ་ངོ་གཡོག་གིས་
གསོལ་བ་བཏབ་པར་དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་བརྒྱ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་སྒྲ་མའི་ནལ་འབྱོར་དང་།
རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་གཟུངས་བཅས་གི་ལྷགས་ལུང་བཀའ་རིན་བསྐྱུངས། འདི་
སྐབས་དགའ་ལྡན་བྲག་གསེབ་སྐྱེལ་སྐྱེ་སོགས་ཉིན་སྟེ་ཕྱིར་སེར་སྐྱ་སུམ་སྟོང་བཀལ་
བར་ཞལ་གི་དགྲིལ་འཁོར་མཇལ་བའི་དགའ་སྟོན་དང་ཕྱག་བྱིན་སྟེལ། (༡༧༤ བ་༤།
༡༥༥ འ་༩) འཇམ་དཔལ་གཤེན་རྟེ་གཤེད་གི་ནལ་འབྱོར་པའི་སྟེ་རྣམ་པ་གཉིས་གི་
གཏོར་བཞོག།

(༡༧༤ བ་༦། ༡༥༥ འ་༩) རྒྱལ་བ་མི་པམ་མགོན་པོའི་སྣང་བརྟན་བར་སྟོར་
བྱང་རྩལ་རྒྱ་ལམ་དུ་དངོས་བཤམས་ཡིད་སྐྱེལ་གི་མཆོད་པའི་བྱེ་བྲག་དཔག་ཏུ་མེད་
པས་མདུན་བདར་ཏེ་སྐྱུན་བྱངས་པ། (༡༧༥ ཉ་༩། ༡༥༥ ཐ་༦། བསྐྱུས་) ཉ་མའི་བང་
རྩལ་གི་རིམ་པ་བཅས་ལ་སྐྱུན་རས་གི་བྱང་བའི་འཐུར་ལྗིང་གཡོ་བར་མཛད། ཆོས་
ཉར་དུག་ཉིན་པོ་བྱང་ཆེན་པོ་པོ་ཏ་ལར་ཆེབས་ཞལ་བསྐྱུར།

ཡུལ་དབང་སྐྱེའི་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོད་རྣམ་ཐར་མདོར་མཆོད་དང་པའི་ཡིད་འཕྲོག

༡༡༽ ཡུལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མཆོག་ངེས་དོན་ཀྱི་འཇིག་པ་གཏན་སྤངས་ཟིན་
ནའང་ངང་དོན་སྐྱེའི་མཆོད་པའི་ཐུར་དང་ལྷན་དཔག་ཏུ་མེད་པར་ལྷགས་ལུང་དང་སྟོན་ལམ་
ཆོགས་དབྱུར་ཐེབས་གནང་། ཞབས་པད་བརྟན་གསོལ་མང་དུ་བྱས་ཇེས་འཛིན་བསྐྱོག་དཀའ་བ་དང་
རིམ་གྱོད་སྟན་དཔྱད་ཀྱི་ཆེར་བཀྲིས་པ་ལ་མ་གཟིགས་པར་སྐྱེའི་ཐམས་ཅད་ལྟོད་དུ་གྱུར་ཅིང་མཐར་ཐུ་
ངན་ལས་འདའ་བའི་ལྷས་ངན་ཡང་མང་དུ་བྱུང་།

(༡༢༥ བ་༩། ༡༢༧ ཐ་༩) ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་སྤྲེལ་མ་ལས། འཕགས་པས་
ཀ་དང་ན་བ་དང་། འཆི་བའི་སྤྱད་བསྐྱེད་རྩལ་སྤངས་སྤངས། ཁྱིམ་གསུངས་པ་ལྟར། ཇེ་
སྤྲེལ་སྤྱིད་ཞིའི་གཙུག་རྒྱུན་ཆེན་པོ་ཉིད་ངེས་དོན་ལ་འོད་ཟེར་ཀྱན་ནས་འཕགས་པ་
དཔལ་བཅེགས་ཀྱི་ངོ་བོར་མདོན་པར་རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཟིན་པས་ལས་རྒྱུད་ཉི་
ཁྱིམ་གསུངས་རྒྱུད་བརྒྱུད་ཆོགས་རྒྱུ་བའི་བྱེད་ལས་ཀྱིས་སྤྱིད་པར་ཀྱན་ཏུ་གཡོ་བའི་རྒྱ་
རྒྱུན་མ་ལུས་པ་བཅོམ་པའི་འཇུར་མེད་ཉག་བརྟན་ཐེར་བྱུག་གི་དོན་ཇེའི་སྐྱེ་བཞེས་ཟིན་
པས་བཀྲིས་རྒྱུད་བསྐྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་ཉེར་འཆི་བྱངས་ནས་སྤངས་པར་མ་ཟད། སྐྱེ་ཉིད་
ཀྱི་ངོས་ནས་སྟོན་གསུམ་ཀྱི་མཛད་པ་གང་ལ་གཞིགས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མདོན་སྤུམ་ཀྱི་
ཡུལ་དུ་འཕགས་མཆོག་སྐྱེན་རས་གཟིགས་དངོས་སུ་གསལ་ཞིང་། འཆི་བ་མེད་པའི་
བདུད་རྩིའི་གོ་འཕང་རྟེན་དུ་ཟིན་ནའང་། གསེར་འོད་དམ་པ་ལས། སེམས་ཅན་རྣམས་
ནི་འདུལ་བའི་ཕྱིར། རྒྱལ་ཀྱིས་རིང་བསྐུལ་བཞག་པར་མཛད། ཁྱིམ་གསུངས་པ་
ལྟར། བདག་ཅག་ཆོ་རབས་འདི་དང་། གཞན་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བསགས་པའི་བཟང་
པོ་མ་ཡིན་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་རྣམས་དུས་གཅིག་ཏུ་སྤྱིན་པའི་ལས་ཅན་རྣམས་རང་
ལ་སྐྱེ་ཀྱན་པ་འཆིའི་རྒྱུད་པ་ཐམས་ཅད་མདོན་དུ་གྱུར་པར་མ་ཟད། སྤང་བ་མ་དག་པའི་
རྒྱུན་ཀྱིས་གཞན་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཚུན་ཆད་ལའང་རང་དང་འབྲེལ་བར་དེ་རྣམས་
སྤང་དུ་བྱུང་བའི་ལས་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་སྐྱབས་ཅམ་ནས་

མགུལ་ཆམ་ལ་བཏེན་ནས་སྐྱུ་འབྲུགས་སྤན་བུ་བཞེས་རུང་། ཕྱིར་མངོན་ཆེན་ཆེ་བའི་
སྐྱུན་གཞི་གཏན་ནས་མི་སྤང་སྟེ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཞི་བསྐྱུ་བར། འཕགས་
པ་ནམས་ནི་ལུས་ན་ནའང་། སེམས་ན་བར་མི་འགྱུར་རོ། ཞེས་པ་ལྟར་བདག་ཉིད་
ཆེན་པོ་འདི་དང་འདི་འདྲ་བ་ནམས་ནི་བདག་པས་གཞན་གཅེས་པའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་
སེམས་ཀྱི་བཟོད་བསྐྱུན་གྱིས་སྐྱུན་གཞིའི་གནས་ཚུལ་ལ་ངེ་མི་སྟམ་པར་བཏང་སྟོམས་
སུ་འདོག་པར་གནང་བ་ལ། སོ་སྟེ་ཐ་མལ་པ་དག་གིས་ངེ་བཞིན་རྟོགས་པར་མ་རུས་
ཤིང་། དེ་སྟོན་སྟོན་ལམ་ཀྱི་ཆོགས་དབྱུར་ཐེབས་པ་དང་། གསུང་ཆོས་ར་བར་བཀའ་
ཆོས་སྡེ་ཉིད་། དཔོང་མོ་སྟོན་ལམ་མགོན་དུ་ཐེབས་བསྐྱོད། ཕྱོགས་འདུས་དང་གཉུག་
མར་གནས་པའི་དད་ལྡན་སེར་སྐྱ་མཐའ་དག་ལ་མཇལ་བྱས་དང་། གསོལ་བ་འདེབས་
མི་གང་ལའང་གང་ལ་གང་འཆམ་གྱིས་འདོད་ཆོས་ཀྱི་རིམ་པ་བཀག་སྡོམ་མེད་པར་
ཐུགས་སྒོ་བ་ཆེན་པོས་གནང་བ་ནི་འཕགས་ཆེན་དམ་པའི་ནམ་ཐར་དུ་གསལ་ཏེ།
རྒྱལ་བ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོས་ཀྱང་སོག་ཡུལ་དུ་སྐྱུ་བསྐྱུན་པའི་ངང་ལ་སྟོས་པ་མེད་
པར་གཞན་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་སྐབས་ཤིག་ཞམ་རིང་པ་ནམས་ནས་ཤ་ཆའི་ཁུལ་གྱི་
སེམས་ཀྱིས་མ་བཟོད་ནས་རེ་ཞིག་སྐྱུའི་རྒྱུན་སེལ་དུ་སྐྱུ་མཆམས་ཤིག་མཛད་པ་མཐུན་
ཞེས་ཞུས་པར། བཀའ་ལས། རེད་བསྟན་པ་དང་འགྲོ་བའི་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་འདི་འདྲ་བྱེད་
རྒྱ་ཡོད་དུས་རང་དོན་དུ་མཆམས་ལ་གཡེལ་ན་མི་རུང་ཞེས་མ་གསན་པར་གདུལ་བྱའི་
དོན་ཁོན་མཛད་པའི་རིང་ནས་སྐྱུ་ཡང་གཤེགས་འདུག་པར། འདིར་ཡང་དེ་དང་རྗེས་
སུ་མཐུན་པར་སྡེ་ལོ་དང་མི་འདྲ་བར་འདི་ལོ་གསུང་ཆོས་ར་བ་དང་། སྟོན་ལམ་ལ་ཆར་
གསུམ་ཐེབས་བཞེད་བཅས་གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་སྐྱུ་དང་སོག་ལའང་སྟོས་པ་མེད་པར་
མཇལ་ཁ་དང་བཀའ་ཆོས་སོགས་གནང་ཐུས་ལ། རྒྱ་བ་གཉིས་པའི་ཆོས་གཅིག་ནས་
སྐྱུ་འབྲུགས་ལྟ་བུའི་གཞི་ལ་བསྟན་པས་སྐྱུ་ཁམས་ཅུང་ཟད་མི་སྟོམས་པའི་ཚུལ་བཞེས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་མདོར་མཚོན་དང་པའི་ཡིད་འཕྲོག

ཕྱིར་མདོན་པར། སླ་སླན་པ་གཉིས་ནས་ཕྱག་རྩ་དང་། ཆབ་རྟགས་ལ་ཞིབ་དཔྱད་གིས་
སྟུན་བབ་གཞི་ཆེ་བ་ད་གདོད་ནས་རིག་སྟེ་གནས་ཚུལ་བྱུང་བར་བརྟེན་རེ་ཞིག་མཇུག་
ཁ་བཀག་དགོས་པའི་འཕྲིན་ཡང་བསྒྲུར།

ཁལ་ཁ་དབང་ཆེན་ནོ་མིན་ཏན་སྟུལ་པའི་སྐྱ་ནས་སྟོན་ལམ་སྐབས་སྟན་
གསན་སྟུལ་པའི་འདོད་ཆོས་འགའ་ཞིག་ཁྱབ་དང་། རླ་བ་ཡར་ངོའི་དཀར་ཆའི་ཁྱད་
བཅས་ངོ་གཡོག་རྣམས་ལུས་སྟོག་ལོངས་སྟོད་ལ་ཉེར་འཆེ་མེད་ཅིང་། ལམ་བཟོད་
བདེ་བར་གྱུར་ནས་རང་ཡུལ་དུ་འབྱོར་ཏེ་སྟོ་གསུམ་གྱི་བཀྱི་བ་ཐམས་ཅད་རྒྱལ་བསྟན་
རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་སྟོས་གྱི་སྤྱི་ཁྱེར་འགྱུར་བ་དང་། ཡུལ་བྱང་ཕྱོགས་གྱི་མཐར་སྐྱེས་པའི་
རང་གི་གདུལ་བྱར་གྱུར་པ་རྣམས་ལ་སླན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཆེད་དུ་སྐྱབས་
འདུག་ཁྱབ་དང་སྒྲགས་ཐོན་གདོད་གི་མཇུག་ཕྱག་ཏུ་བཅར་བར། མགོན་ཆ་རོང་
བརྒྱད་བཀའ་ཕེབས་སུ། སྟུལ་པའི་སྐྱ་ཉིད་སོག་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ཁ་དང་བཅས་ད་ལམ་
མཇུག་འདོད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་བྱུང་བྱུང་། དེད་གྱི་གཟུགས་གཞི་འདི་བཞིན་འཁྲུགས་གཞི་
ལྟ་བུས་ཅུང་ཟད་མི་བདེ་བས་ད་ལམ་ངོས་ཕྱད་དང་། འདོད་ཆོས་འབྲུལ་རྒྱ་སོགས་
མི་སྐབ་པ་འདུག་པར་སྐར་འགྱུངས་མིན་མཇུག་ཕྱད་ཁྱེས་ཆོག་པ་ཡོང་ཞེས་བཀའ་
ཕེབས་པ་རྣམས་བསྒྲུར་བར། སྤྱི་ཉིན་ཆོས་གནས་གང་ཕན་ཆད་ལ་སེར་སྐྱ་དྲག་ཞན་
ཆང་མར་མཇུག་ཁ་འདོད་མོས་ལྟར་གནང་ཐུས་ལ། ད་ནང་སྟོ་བྱར་དུ་བདག་ཅག་ངོ་
གཡོག་རྣམས་ལ་མདོན་དོད་ཆེན་པོས་བཀག་འགོགས་མཛད་པ་འདི་ནི་རི་ལྟར་ཡིན་
ཏེ་ཡགོང་ས་མཚོག་གི་ཕྱགས་ལ་མི་འཐད་པ་ཞིག་བྱུང་བར་ངས་སོ་སྟུང་སྟེ། སྟུལ་
པའི་སྐྱ་ཉིད་སྐབས་ཐོབ་ཕྱགས་མ་རངས་པའི་རྣམ་པས་བཞིན་རས་མོག་པར་གྱུར་
ནའང་། རྗེས་སོར་དངོས་གྱི་རྒྱ་རྒྱུན་རྣམས་གོ་ཤེས་གིས་ཡགོང་ཞབས་རིན་པོ་ཆའི་སྐྱ་
ལ་ལྟམ་གཞི་ཅུང་ཟད་ཅམ་བཞེས་པ་སྤིད་ན་ཤིན་ཏུ་མ་ལེགས་ཤིང་། སྐབས་མགོན་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ།

མཚོག་བསྟན་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱི་པན་བདེའི་ཙ་ལག་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པས་ཤིན་ཏུ་ཡུལ་
གཉན་པ་བཅས། དེ་རིང་བདག་ལྟ་བུས་འདོད་གདུངས་ཀྱིས་མངལ་ཕྱག་ལྷ་རྒྱ་སྟོགས་
རང་དོན་ཁོ་ན་ཡིན་པས་དགོངས་ཆོམས་མི་མངའ་བ་དང་། ད་ཆ་འདི་ཕྱིར་དགོ་བའི་
སྐབས་འདུག་སྟན་སྟོན་ལྷ་རྒྱ་ནམས་ཁྱེད་ནམས་ནས་ལྷ་བའི་སྟོགས་དན་མཛོད་ཅིག་
ཅས་སྐབས་ལྷའི་ཁ་བཏགས་སྐྱག་ཏུ་འབུལ་བརྒྱད་ལྷས་པར། བཀའ་ལས་བསྟན་པའི་
གསལ་བྱེད་སྐུལ་པའི་སྐྱེ་རང་གི་ཆོས་ཀྱི་བཞེད་དོན་མཐའ་དག་གེགས་མེད་ལྷན་གྱིས་
འབྲུབ་པ་དང་འགྲངས་མིན་ངོས་སྤྲད་ཡོང་བའི་མཚོག་གསུམ་ལ་གསོལ་འདེབས་ཀྱིས་
སྐབས་འདུག་ཡང་དག་བྱེད་ཅས་པའི་བཀའ་དང་། ཕྱིན་རྟེན་ཕྱག་མདུད་ཀྱང་སྟེལ།

(༡༥༥ བ་༥ ༡༥༠ བ་༩) ཆོལ་པ་ཐང་འཁྱུངས་ལྟར་གྲ་ཆང་གྲ་པ་བདུན་དང་།
ཆོམས་ཆེན་གསར་པར་གྲ་ཆང་ཆོགས་ཡོངས་བཅས་ནས་ཉིན་བདུན་རིང་འཁྱུངས་
ལྷའི་གསོལ་མཚོད་གང་རྒྱས་བསྐྱབས། མེ་འབྲས་དགོ་གསུམ་ལ་མང་ཇ་ཉི་ཤུ་ཙ་བརྒྱད་
རེ་དང་། ཆོམས་ཆེན་དུ་ཞོགས་གྱུར་སྟོན་དགོ་འདུན་ཉི་ཤུ་ཙ་ལྷ་ནས་བཀའ་འཁྱུར་
གསུང་སྟོག་གནད་སྒྲིན། དགའ་ལྷན་གསེར་གདུང་རིན་པོ་ཆེ་སྟོགས་རྟེན་མཚོག་ཁག་
ལ་མཚོད་འབུལ་དང་ཐུགས་སྟོན་སྟན་ཤལ། ཅེར་ལྷ་མོ་དང་། དགའ་ལྷན་ཆོས་རྒྱལ་
ལ་བསྐྱང་འཕྲིན། དགའ་ལྷན་ཆོགས་ཆེན་དུ་མང་ཇ་སུམ་ཅུ་ཐམ་པ་དང་། སྐྱེ་འབྱེད་
ཁྱི་རེའི་བསྟོན་བཀུར་ལྷས་ཐོག་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་བསྐྱང་བསྐྱལ་དང་གཏོར་འཕེན། གནས་
རྒྱུད་དང་། བདེ་ཡངས་ལྷོག་ཏུ་གནས་རྒྱུད་གཙོ་གྱུར་གྱི་སྐྱེ་ལྷའི་བསྐྱང་འཕྲིན། ཆོས་
འཁོར་རྒྱལ་ཆོགས་ཡོངས་ནས་བདུན་གཅིག་རིང་ལྷ་མོའི་བསྐྱང་འཕྲིན་སྐྱབ་པའི་
དགོས་ཆ་འཆོམས་མེད་དུ་སྟེལ།

སྐྱེ་ཁམས་ཀྱི་བབ་སྐར་སུམ་ལྷར་དུ་བཞུགས་པ་ལས་དྲངས་པའི་རྒྱལ་མ་
བཞེས་པར་བརྟེན་ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེ་སྟོགས་མཛོད་པར་ཤེས་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལྷན་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་རྩིས་མཛད་མཆོད་དང་པའི་ཡིད་འཕྲོག་

མངའ་འཕྲོར་པའི་སྤྱི་ཁྲིམས་ནམས་དང་། གནས་ཚུང་དགྲ་ལྷ་ཆེན་པོ། ཆངས་པ་དུང་གི་
ཐོར་ཚུགས་ཅན། བསམ་ཡས་གནོད་སྦྱིན་ཅི་ལུ་དམར་པོ་ནམས་ལ་ལྷང་ཁུ་མཛད་པའི་
རིམ་གྱི་ནམས་སེའབྲས་དགའ་གསུམ། རྒྱུད་སྟོང་སྤྲད། རྩལ་རྒྱལ་གྱི་ཆང་སོགས་དགོན་
སྤེལ་ཁག་དང་། མགོན་ཁང་ཁག འཁྲུངས་ལྷ། བསམ་ཡས། ལ་མོ་སོགས་ལྷོག་ཁག་ནམས་
སུ་བསྐྱབ་རྒྱ་ནམས་ལས་ཁྲུངས་བརྒྱུད་ན་འགོར་གཞི་ཆེ་བ་བཅས་སྤྱག་གི་སྤྱི་ཆས་ཐོག་
ནས་ང་མར་ཁྲོམ་ཉོས་དང་། དེ་ཕྱིན་དོད་སྤྱི་ལ་བྱས་ཏེ་ཞབས་བརྟན་སྤྱབ་ཁྲུངས་སོ་སོར་
དོད་མ་ཆེད་དམིགས་ཀྱི་གནད་སྤྱིན་བསྐྱབས།

(༡༩༥༩ ཉ་ཨ། ༡༩༦༡ འ་༡༡) ཡ་རྒྱལ་ཉིད་ནས་སྤོན་ལམ་སྐབས་ཆེས་བརྒྱད་
དང་བཙོ་ལྷ་ལ་གསུང་ཆོས་གནང་བ་འདི་ལོ་ཐོག་མ་ཡིན་པས། ཡ་པཎ་ཆེན་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པ་ནས་ཉེན་འབྲེལ་ལེགས་འབྲལ་དུ་ལེགས་སེའི་བཀའ་ཡིས་བརྒྱན་པའི་
ཁྱེལ་གྱི་ཁ་བཏགས། དུལ་གྱི་མཆུལ། གསེར། དུལ། གོས་ཆེན། སྤོན་ལྷག་བཅས་
འཕྲོར་པ་སྤྱན་ལམ་དུ་འབྲལ་ལམ་ཁྱུས་པར་དབྱེས་པས་བདག་གིར་བཞེས་ཤིང་། ཁྱེལ་
ཡིག་ཀྱང་ལྷགས་སྤོག་ཞིབ་རྒྱས་མཛད་དེ་བཀའ་ལན་འཐུས་ཆང་འབྲལ་དགོས་པེབས།
སྤྱི་ཁྲིམས་ཀྱི་བབ་ཀྱང་ཆོས་གཅིག་གི་སྤྱི་ལས་ཕྱི་དོད་དངས་བསྐྱེད་བཞེས་པའི་མུ་ལ་
བཞུགས་པ་དང་། སྤྱི་སྤོན་པ་གཉིས་ནས་བྱུག་ཙ་ཉིན་རེ་བཞིན་སྤྱལ་ཏེ་གོས་བསྐྱར་གྱི་
ཐོག་ནས་གསོལ་ཟས་སྤྲང་བྱར་གྱུར་པ་གསོལ་གྱུམས་དང་། རྩེན་མངར་མ་གཏོགས་
མཆོད་བཞེས་གནང་ཆོག་པ་ཁྱུས་པར་བརྟེན། ཞལ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་། སྤྱི་
རྩལ་འཁྱར་གང་ཅི་རྒྱན་ལྷན་ལྷན་སྤང་ནའང་། གསུང་གི་པེབས་སྟོན་དང་། སྤྱི་ལྷང་
བཞུགས་སྟོད་ལྷགས། བྱུག་ཙ་ཆབ་རྟགས་བཅས་ལ་རུང་ཟད་སྟོས་མི་འབྱུང་ཙམ་བྱུང་
བར་བརྟེན་སེའབྲས་དགའ་གསུམ་གྱིས་མཆོད་པར་ཞབས་བརྟན་སྤོན་སོང་ནམས་ཀྱི་
མཛུགས་མཐུད་དེ་དགོས་ཆ་དོད་མ་བཅས་འཕྲལ་འཕྲལ་སྤྱི་ཁྲིམས་མཁན་པོ་ནས་བཀོད་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ།

འདོམས་ཀྱིས་རྫོང་བདའ་བྱས། ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་རིན་པོ་ཆེ་ནས་རྣམ་འདོམས་ཀྱི་མདོ་
དང་། གཟུངས་སྐྱབ། ཡོངས་འཛིན་ཤར་པ་ཆོས་རྗེ་དང་། མཁན་ཆེན་ཐོགས་མེད་རྒྱ་
མཚོ། བན་ཚང་སློབ་བྱུང་བསྐལ་བཟང་བཅས་ནས་སློལ་དཀར་གྱི་སློབ་སྐྱེ་ཆེད་སྐྱབ་
པ་གནད་སློབ་ཁྲུལ། སློབ་དཔོན་གྱི་སྐྱབ་གནས་ལྷ་སེ་སོར་དགེ་སློང་ནུས་ལྡན་གསུམ་རེ་
ནས་སྐྱེ་ཆེད་སྐྱབ་པ་གནད་སློབ་བྱེད་དུ་བཅུག། ཁོ་པོ་ཅག་ནས་ཀྱང་མཁའ་འགྲོ་གྲིབ་
སེལ་ཁྱུ་ཁྲུལ་བྱས། སེ་འབྲས་གཉིས་ལ་ན་བཟའ་སློང་ཐག་དང་། དཔུལ་བལ་ཁྱི་རེདི་
བསྟེན་བཀུར་ཐོག་ལྷ་སྒྲུའི་ལུང་དོན་གྱི་ཞབས་བརྟན་རྣམས་གནད་སློབ་དུ་བསྐྱབས།

གཞན་ཡང་ཕྱག་ལེན་ཡོད་ངེས་དང་། ཐུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་མཁས་ཐུབ་
ཆེན་པོར་གྲགས་པ་རྣམས་ལ་སྐྱེ་ཆེད་སྐྱབ་པ་དང་། ཞབས་བརྟན་བསྐྱབ་རྒྱུའི་རིམ་པ་
རྣམས་འཆེམས་མེད་དུ་སྤུལ་ཞིང་། ཁོང་རྣམ་པས་ཀྱང་ཁྲུལ་ཆོས་སྤྲོ་ཆོས་སུ་མ་སོང་
བར་གནད་སློབ་དུ་བསྐྱབས། མཁན་ཆེན་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཐོགས་མེད་རྒྱ་མཚོའི་བཀའ་
ལུང་དོན་བཞིན། རྡོར་སེམས་སྒྲོམ་བཞུས། རྣམ་རྒྱལ་མ། མི་འབྲུགས་པ་བཅས་ཀྱི་
གཟུངས། ཀེག་བརྗོད་ལྷུང་བཤགས་གྲངས་གསོག་བྱེད་རྒྱ་དང་། ཆོས་སྦྱོང་ཁག་གི་ལུང་
དོན་བཞིན། སེ་འབྲས། ར་བ་སྟོད་བཅས་སུ་མང་ཇ་གཏོས་ཆེ་ཙམ་བཏང་ཐོག་བཀའ་
བསྟན་གྱི་གསུང་སྒྲོག་དང་། རྒྱུད་སྟོད་སྤང་སོ་སོ་ནས་ལྷགས་མཁར་དང་། མགོན་པོའི་
གཏོར་ཆེན་གྱི་སྐྱབ་འཕེན་དང་། ཞི་རྒྱས་ཀྱི་སྦྱིན་སྲིག་བཅས་ཀྱི་ཞབས་བརྟན་ཡང་
བཅུགས། དཔུལ་ཕོངས་བཞི་སྟོང་སྟོར་ལ་ཟས་གོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་ཡངས་པ་སྤུལ། ཆོས་
བཅུ་གཅིག་ནས་སྐྱུ་ཁམས་ཀྱི་བབ་རུང་གཞི་ཆེར་སོང་ཡོད་ཆོད་འདུག་ཀྱང་། བདག་
ཅག་རྣམས་ལ་ཆེར་མ་བྱུག་པ་ཙམ་གྱི་སྦྱོན་གཞིའི་ཆོད་ཀྱང་མེད་པར། སློ་ཆེན་རྒྱལ་
སྤུས་བཟང་པོའི་སྦྱོད་པ་བརྒྱུངས་ཏེ་དེ་མི་སྟོམ་པར་འདྲིག་པར་མཛད། ཉིན་མོའི་
རིང་གཟིམ་རུང་སུན་ཆོགས་འདོད་འཁྲིལ་དུ་ཕེབས་ནས་ཐུགས་དམ་ལྷགས་བཞུས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་ཐེང་དགུ་པ་ལྷུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་མདོར་མཆོད་དང་པའི་ཡིད་འཕྲོག
 ལ་ཐུགས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གཞིལ་བས་གསུང་བཤོས་སོགས་ཆེར་མི་གནང་བ་ལས། སྐྱའི་
 མཛད་པའི་རྣམ་འགྲུར་ལ་གཞིགས་ན་གང་ཡང་སྟོན་མེད་པར་ལྟར་དུ་སྤང་ཡང་།
 མཛད་པ་དང་ཉེམ་གཞི་ཕྱོགས་མཚུངས་མིན་སྒྲ་ཆོགས་འབྱུང་བ་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པའི་
 བྱད་ཆོས་སུ་སྤང་བ་བཅས། སྒྲ་སྒྲན་པ་གཉིས་ནས་ཕྱག་ཅད་ཆབ་ཀྱི་དབྱད་པར་ཞིབ་
 ཏུ་བརྟག་པར་འདི་ཉིད་ནས་ཅུང་གཞི་ཆེ་བར་གྱུར་པས། ཇི་ལྟར་ཡིན་དབྱད་དཀའ་
 ཞིང་སྒྲོས་མ་འབྱུང་པར་བརྟེན། ཁོ་ལོ་ཅག་ལ་གནས་ཚུལ་བྱུང་བར། དེ་མ་ཐག་ཡིད་ལ་
 བཟོད་དཀའ་བའི་བྱག་རྩ་དང་བཅས་མ་ལེགས་སྒྲུལ་སྟེ། སྒྲོས་དབྱད་ཀྱིས་འདི་ལ་སྒྲེར་
 དང་ཞབས་པད་རྣམ་པ། སྐྱ་བཅར་མཁན་པོ། གསོལ་གཟིམ་མཆོད་གསུམ་སོགས་ལས་
 ཆོན་པ་ཆང་མ་འཐུ་ཆ་བྱས་ཏེ་རྣམ་རྒྱལ་གྲ་ཆང་ཆོགས་ཡོངས་ཀྱིས་རྣམ་རྒྱལ་སྟོང་
 མཆོད་ཀྱི་སྟོན་ནས་ཞབས་བརྟན་འབུལ་རྒྱའི་བཀོད་པ་བྱས། འཕགས་མཆོག་ལོ་གེ་ཤ་
 རའི་སྐྱ་མདུན་དུ་སྟོང་མཆོད་བཤམས་ཐོག་གསུང་ཆོག་གལ་དབུར་བདག་ཉིད་ཕྱིན་ཏེ།
 བཅོམ་ལྷན་འདས་ཆེ་སྦྱིན་རྣམ་པར་རྒྱལ་མའི་ཆོག་དང་འབྲེལ་བར་མགོན་པོ་གང་གི་
 ཞབས་བྱུང་གཡོ་བ་མེད་པར་བརྟན་པར་བཞུགས་པའི་གསོལ་འདེབས་གང་ཤེས་བྱས།

དེ་ནས་ཡ་རྒྱལ་མགོན་ཆེན་པོའི་སྐྱ་མདུན་དུ་བཅར་ཏེ། དབུལ་གྱི་མཆུལ་
 ཞིང་ཁམས་ཀྱི་བཀོད་པས་བརྒྱན་པ་བཏེག་སྟེ། བདག་ཅག་བསྟན་འགྲོ་ཡོངས་ལ་ཕན་
 པ་དང་བདེ་བ་མ་ལུས་པ་འབྱུང་བའི་གནས་དམ་པ་བསྟན་འཛིན་ཡོངས་ཀྱི་གཙུག་གི་
 རྒྱན་གཅིག་བསྟན་པའི་བདག་པོ་ཁྱེད་ཉིད་ནི་བདག་ཅག་སྟོགས་དུས་དགུ་ཡི་ཐ་མར་
 ལུས་པའི་འགྲོ་བ་མ་དག་པའི་སྤང་ངོར་ཅུང་ཟད་བསྟན་བཞེས་པ་འདི་ཉིད་ལ། བདག་
 ཅག་གཞུང་སྒྲེར་ཐམས་ཅད་ནས་ལྟག་བསམ་མ་སྤྲད་པས་ཞབས་བརྟན་སྐྱ་རིམ་གང་
 རྟོགས་སྐྱབ་ཆོག་པ་དང་། ཡ་ཇེ་སྒྲ་མ་ཉིད་ཀྱང་དགོངས་པ་ཟབ་མོ་ལས་ནམ་ཡང་མི་
 གཡེལ་བར་བསྟན་འདི་ལས་ལྷུར་གདངས་ཀྱི་བཀའ་བློན་མཛད་པ་དང་། བྱད་པར་

མགོན་པོ་གང་ཉིད་ཞིང་འདིར་བསམ་བཞིན་དུ་འགོ་བ་འབྲེན་པར་ཆས་པའི་སྐྱའི་སྐྱེ་
བ་འདི་ལ་ནི་སེར་སྐྱ་མཚོག་དམན་བར་མ་སུ་ལ་ཡང་མ་དད་པའི་རིགས་སྐད་ཅིག་
ཅམ་ཡང་མེད་པར་འཕགས་པ་སྐྱ་རས་གཟིགས་དངོས་ཡིན་སྟམ་པའི་འདུ་ཤེས་མ་
འཁྱལ་པའི་དད་པ་བརྟན་པོ་ཡོད་པས། ད་ལམ་ཞིང་འདིའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཐར་པ་
དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་མཚོག་ལ་འགོད་པར་བཞེད་ན། གདུལ་བྱའི་
ངོས་ནས་རུང་བ་ཅམ་དུ་ཡོད་པ་དང་། ཞར་བྱང་བདག་ལྟ་བུའང་ཡ་སྐབས་མགོན་
དམ་པའི་ཚོས་སྲིད་ཀྱི་ཞབས་འདེགས་ཁྱེས་ནས་རིང་པོ་མ་ལོན་པ་བཅས། ཞབས་
པད་བརྟན་པ་ཞིག་མ་བྱུང་ན་འཛིགས་སར་སྐྱེལ་མས་བོར་བ་བཞིན་དུ་ཉམ་ཐག་པའི་
སྐྱག་བསུལ་མི་བཟད་པས་མནར་བ་དང་། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱའི་ཕྱིང་བས་ལན་མང་དག་
པར་མཛད་པའི་ཚོས་ཀྱི་ཞིང་མཚོག་འདི་ཡང་ཐུན་སྲིད་ཁོ་ནར་འཁྱུར་བས་ཚུལ་འདི་
དག་དང་། སྤྱིར་ཡང་བསྟན་པ་དང་འགོ་བའི་དོན་དུ་ཐུགས་རྗེ་དང་། ཐུགས་བསྐྱེད་
ཀྱི་དམ་བཅའ་བརྟན་པོ་ལས་ནམ་ཡང་མི་སྟོད་པར་བདག་ཅག་རྣམས་ལྟག་པར་ཡུས་
པའི་གསོལ་འདེབས་བྲག་པོའི་ང་རྩེ་འདི་ལ་ཅིས་ཀྱང་དགོངས་པ་བཞེས་ཏེ་རེ་བའི་
འབྲས་བུ་དོན་དང་ལྡན་པའི་ཞལ་བཞེས་བཟང་པོ་ཞིག་སྟོལ་བ་མཁྱེན་ཞེས་ཐམས་
ཅད་མགྲིན་གཅིག་དུ་གསོལ་འདེབས་ཁྱེས་པར། བཀའ་ལས། དགའ་མོ་ཨོ་ཡོང་ཞེས་
ཐེབས་པ་ལས་ཞལ་བཞེས་གཏན་འཁེལ་འདོད་སྟོབས་པ་ཞིག་མ་གནང་། ད་དུང་
ཡང་སྐྱེ་ཁམས་ཀྱི་བབས་དང་། ཆབ་ཀྱི་དབྱེད་པ་སོགས་སྤྱི་ཉིན་ལྟར་ལས་གདངས་
བསྐྱེད་མ་བཞེས་པར་བརྟེན། སེ་འབྲས་དང་། རྣམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆང་། ཕྱགས་ཁག་གི་དགོན་
སྤེ་རྣམས་ལ་ཞབས་བརྟན་གསར་སྐྱབ་ཀྱི་དགོས་ཆ་འཕྲལ་འཕྲལ་སྐྱག་དང་། རྣམ་སྲས་
གན་མཛོད་ནས་དདུལ་དང་དངོས་པོ་དོད་སྐྱེལ་གྱི་སྤྱད་དེ་གནད་སྤྱིན་ཡོང་སྟབས་དོ་
དམ་བཀའ་བསྐྱུར་འཆོམས་མེད་དུ་བཞུགས་དུ་སྟུལ། དུག་ཅ་དང་གསོས་སྤྱན་གྱི་འཕྲོད་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་མདོར་མཆོན་དང་པའི་ཡིད་འཕྲོག

བཞེས་འབུལ་མི་འཆོ་བྱེད་འཆི་མེད་བསྟན་འཛིན་སྟུན་གྲུབ་དང་། ཐར་སྤྱིང་ཨེམ་ཆི་
གཉིས་སྐྱུ་བྱང་དུ་བཅར་སྟོན་ཡིན་མོད་ཀྱང་། འཕྲོད་བཞེས་ཀྱི་རེ་བས་ཆབ་མདོ་ཞི་
བཟང་སྒྲུལ་པའི་སྐྱུའི་འཆོ་བྱེད་མཁས་པར་གྲགས་པ་ནར་སོན་ཞིག་ཀྱང་བསྟན་ཏེ་
བྱལ་ཙ་དང་། ཆབ་ཀྱི་དབྱེད་པ་སོགས་གང་སར་ཞིབ་འདུག་དོས། སྐྱུ་ནའི་བབས་དང་
བསྟན་པའི་འཕྲོད་བསྟེན་ཐལ་ལུས་མེད་པ་འབུལ་དུ་བརྟལ།

དེ་ནས་ཆོས་ཀྱི་རྩེ་ཡོངས་འཛིན་རྣམ་གཉིས། ར་སྤྱང་ཁྱི་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ། ཆོ་
སྟོན་སྤྱིང་སྒྲུལ་པའི་སྐྱུ། ཆོ་མཆོག་སྤྱིང་སྒྲུལ་པའི་སྐྱུ། སེམས་དཔལ་སྒྲུལ་པའི་སྐྱུ། སེ་
འབྲས་ཀྱི་སྤྲ་མ་ལས་སྟེ། གམ་བཅར་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་གྲ་ཆང་འདུས་སྤྱི་བཅས་སོ་སོ་
ནས་ཀྱང་ཞིང་ཁམས་རྒྱ་མཚོའི་བཀོད་པ་དང་། སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་ཉིན་བཅས་བཀྟག་སྟེ་
མགོན་བརྒྱུད་ཀྱི་ཞབས་པད་བསྐྱལ་པར་བརྟན་གསོལ་གྱི་གདུང་བའི་གསོལ་འདེབས་
ཁྱས་པར། དཀོན་མཆོག་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་ན་དགའ་མོ་ཨེ་ཡོང་། མགྲོགས་པོ་མངལ་
ཡོང་ཞེས་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་གསུང་ཐམས་ཅད་ལ་བྱོགས་མཚུངས་སུ་ཐེབས། ཆོས་
བཅོ་ལྔའི་ཉིན་སྐྱུའི་ཉེམ་གཞི་དང་། བྱལ་ཙ། ཆབ་རྟགས་སོགས་གང་ཅི་གཞི་ཆེ་བར་
གྱུར་པར་བརྟེན། བོད་བཞུགས་ཨི་བན་རྣམ་གཉིས་ལ་སྟུན་གཞིའི་བབ་ལྷེ་ཚུལ་གྱི་
གནས་ཚུལ་ཁྱས། དེ་ཉིན་ཡང་སྤར་རྒྱན་ལྟར་སྐྱུ་བྱང་བད་ཉོག་ཚུལ་བཞེས་ཅམ་ལས་
ཐུགས་རིག་ཀྱང་ཤིན་དུ་དྲངས་ཤིང་། ཐུགས་དམ་ཁོ་ནའི་རྒྱན་སྐྱོང་བ་ལས་གསུང་
བཟོས་དང་། གཞན་གྱིས་ཁྱས་པ་སོགས་ལ་ཐུགས་སྤང་མི་མཛད། ཆོས་བརྒྱ་དུག་གི་
ཞོགས་ཀ་སྤར་རྒྱན་ལྟར་སྐྱུ་བཞེངས་གནང་དུས་བཀའ་ལས། བྱིད་རྣམས་ལ་པཎ་ཆེན་
ན་རོ་པའི་རྣམ་ཐར་བཤད་རྒྱ་ཨེ་ཡོད་ཐེབས་པར། སྐྱུ་བཅར་རྣམས་ནས་ཡོངས་འཛིན་
རྣམ་གཉིས་ལ་ཁྱས་ན་གསུང་རྒྱ་ཡོད་ལགས་གང་ཁྱས་པར། ལན་མ་ཐེབས། སྐྱུ་ཁྱས་
གསོལ་ཏེ་གསོལ་ང་དང་། གསོལ་བ་བཞེས་ཐུག་བཅས་ཉིན་སྤར་ལྟར་གང་འཆོམ་

ཞིག་གསོལ།

དེ་ནས་བྱང་ཇའི་གོང་ཙམ་ནས་སྟན་ཆོགས་འདོད་འབྱེད་ཏུ་ཕེབས་སྐབས་
ཀྱང་། རྒྱ་གཞུགས་ཀྱི་བབ་དང་། ཐུགས་རིག་གི་གིམ་ཆ་སོགས་ཉིན་ལྔ་མ་ནང་ལྟར་དུ་
བཞུགས་པ་ལས་འཕོ་འགྱུར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་སྒྲང་། དེ་མཛུགས་ཏུ་ཁོ་བོས་ཀྱང་རྒྱ་
ཞབས་སུ་བཅར་ཏེ་བསྟུན་འདྲི་ཞུས་པར། བཀའ་ལས། དེད་ཀྱི་གཞུགས་གཞི་འདི་སྟར་
ཆགས་པ་ལས་སྟུག་ཏུ་ནི་མ་སོང་བྱེད་ནམས་སེམས་ཁྲལ་མ་བྱེད་ཅེས་བཀའ་ཡང་ཡང་
ཕེབས། དེ་ནས་ཨི་བན་གཉིས་དང་། ཁོ་བོ་བཅས་ལྟན་རྒྱས་གཟིམ་རྒྱུད་ཉི་འོད་དུ་ཅུང་
ཟད་བཞུགས་ཏེ་སྔ་ཕྱིད་བསྟུན་གཞིའི་བབ་དང་། ཞབས་བརྟན་རྒྱབ་ལུགས་ཀྱི་མཆིད་
ཞིབ་རྒྱས་བྱས་ནས་རྒྱ་མདུན་དུ་བཅར་བར། རྒྱན་ལྡན་ལྟར་དོ་རྩེ་སྦྱིལ་གྱུང་གིས་
བཞུགས་ཏེ་བསྟུན་གང་ཡང་མེད་པ་ལྟར་མཛད། ལྷན་འདུད་སྟོན་དུ་འགོ་བས་མཇལ་
དར་ཐུལ་ཏེ་བསྟུན་འདྲི་ཞུས་པར། བཀའ་ལས། ཨི་བན་ནམ་གཉིས་རྒྱ་མཉེལ་པོ་མ་
བྱུང་ངམ། དེང་སང་ཐུགས་བྲེལ་ཆེ་བ་རང་མེད་ལས་ཆེ་ཞེས་ཕེབས། ལན་ཐུལ་བ་དང་།
ཡང་བཀའ་ལས། དེད་འདི་ལོ་རྒྱུ་བ་དང་པོའི་མཛུགས་ཏུ་ཆམ་པའི་ནད་གཞིས་ཅུང་ཟད་
མ་བདེ་ལགས་པར་སྟན་དཔུང་རིམ་གྲོས་དྲག་བསྐྱེད་བྱུང་ཡང་། ཡང་བསྐྱར་སྒྲོ་བ་
གཉིས་པའི་ཆོས་འགོ་ནས་བསྐྱར་ལྡབ་ཀྱིས་བབས་ལྷེ་ཙམ་བྱུང་བ། སྟན་དཔུང་རིམ་
གོ་ཟས་སྦྱོད་རི་ལྟར་བྱས་ཅུང་དྲག་བསྐྱེད་ཆེར་མ་བྱུང་ཡང་སྟར་ཆགས་སུ་གནས་ཤིང་།
ད་ནི་གང་ཡང་སྦྱོན་ཡོང་བ་མེད། མཁྱོགས་པོ་མཇལ་ཡོང་ཞེས་ལན་གཉིས་སུ་གསལ་
ཞིང་དག་པའི་བཀའ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་ཏེ་ཕེབས་ནས། ཐུག་བསྟར་གྱིས་ཁ་བརྟགས་
དང་། རྒྱ་བརྟན་གནད་སྟེ་མཉེས་པའི་ནམ་པ་ཁོ་ན་མཛད། རྒྱུས་ཆེན་དམ་པའི་སྟེམ་
གཞི་ལ་སྟུས་ཀྱང་ཆོད་ཐིང་དཀའ་བས་ཨི་བན་ནམ་གཉིས་ནས་ཀྱང་ཉེན་ཆེ་བ་མེད་
རྒྱུ་གིས་གསུང་མོལ་ཡང་བྱུང་། དེ་ནས་ཨི་བན་གཉིས་ཕྱིར་ཐེགས་ཤིང་། བཀའ་སྟོན་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལྷན་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་མདོར་མཆོད་དང་པའི་ཡིད་འཕྲོག
ནམས་གཟིམ་ཆུང་ཉི་འོད་དུ་བཅར་བཞུགས་དང་། ཁོ་ཐོ་ཅག་ཤར་རྒྱུད་གཟིམ་ཆུང་དུ་
བསྐྱོད།

དེ་ནས་བདག་ཅག་གི་འདྲེན་པ་མཉམ་མེད་ཟས་གཙང་གི་སྲས་པོ་དེ་ཉིད་རེ་
ཞིག་སྐྱེ་དངོས་ཀྱིས་འདུལ་བའི་གདུལ་བྱ་ནམས་རྫོགས་ཏེ་གྲོང་ཁྱིམ་རྩ་ཅན་དུ་གཟིམ་
མལ་གྱི་ཐ་མ་ལ་བཞུགས་པར་དགོངས་པ་ན། རྒྱལ་སྲས་ས་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པ་ནམས་
ནི་རང་རང་གི་ཞིང་དུ་གཤེགས། མཆོག་བྱུང་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་རྩ་འཁུལ་དང་
མདོན་པར་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་འཆི་བ་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་དགྲ་བཙུན་པ་གསེར་
ཀྱི་རི་བོ་ལྟ་བུ་ནམས་ནི་བཙུན་ལྟ་བུ་འདས་མུ་ངན་ལས་འདའ་བར་མཐོང་ན་བཟོད་
པར་དཀའ་ཞེས་དེའི་སྤྲོ་རོལ་དུ་སྐྱེ་ཆེའི་འདུ་བྱེད་བཏང་། ཀུན་དགའ་བོ་དང་འོད་
སྤྲུང་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་དབང་མ་ཐོབ་པ་ནམས་ནི་བཙུན་ལྟ་བུ་འདས་མུ་ངན་ལས་
འདས་པའི་ཤུལ་དུ་ལུས་པ་ལྟར། འདིར་ཡང་དཀར་ཕྱོགས་ལ་དགའ་བའི་ལྟ་ནམས་
ཀྱི་སྟོབས་ནི་བྲི། ནག་ཕྱོགས་ལ་ཡིད་བསྐྱོད་པའི་འབྲུང་པོ་ནམས་ཀྱི་སྟོབས་ནི་རྒྱལ།
འཇིག་རྟེན་ཀྱི་སྦྱོན་མེ་གཅིག་ཤུ་ནི་དགོངས་པ་གཞན་དུ་ཕྱོགས། ཡིད་ཅན་ནམས་ཀྱི་
ནམ་དཀར་ལེགས་སྤྱད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནམས་ལན་ཅིག་ཟད་པར་ཉི་བ་ན། དཀོན་མཆོག་
གོང་མ་ལ་མཆོད་པ་སྤུལ་བ་དང་། བར་དུ་དགེ་འདུན་ལ་བསྟེན་བཀུར་ཞབས་ཏོག་
ཞུས་པ་དང་། ཐ་མ་ངན་སློང་ལ་སྦྱིན་གཏོང་བཀྱིས་པ། མདོ་རྒྱུད་གང་ལས་གསུངས་
པའི་ཆོ་ག་རི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་བསྐྱོད་ཏེ་མེད་པར། མུ་ངན་ལས་མི་འདའ་བར་གསོལ་བ་
མི་ཐེབས་པའི་ལྟས་ངན་པ་སྣ་ཆོགས་པ་འདི་ནམས་བྱུང་སྤང་སྟེ།

ཆུ་སྐྱེལ་ཁྲོ་བ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་དགོང་ཇ་ཙམ་ལ་སྦྱིད་ཤོད་ཀྱི་
ཐད་ཀའི་སྦྱིན་མེད་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་སུ་མེའི་འཁྲུལ་འཁོར་བརྒྱ་ཕྱག་འཁྲུག་པའམ།
ནམ་མཁའི་ངོས་རལ་བ་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་ཆེན་དབག་ཚད་བཞི་ལྟ་བུ་གྲག་པ་སྐད་དང་།

ཡང་དེའི་རྗེས་ཅམ་དུ་སྒྲ་ངན་དེ་ལྟ་བུ་ནག་ཀྱང་། བྱ་ཆང་། གཙང་སྟོད་ཕྱོགས་སུ་འང་
གྲག་པར་གྲགས་པ་དང་། ཤིང་བྱི་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་སྐབས་ཉི་མ་རྒྱབ་རིར་བཞུད་
མཆམས་ཤིག་ལ་ལྟ་སའི་ཤར་ལྟོ་ནས་མེ་དཔུང་ཤིན་དུ་ཆེ་བ་ཏལ་རྒྱགས་བྱས་པ་མཐོང་
ཕྱོགས་གཉིས་ལས། ཁ་ཅིག་ཁྲོམ་གཟིགས་ཁང་གི་ཐད་སོར་བབས་སོ་བེར་བ། ཁ་ཅིག་
ར་མོ་ཆེའི་ཐད་དུ་བབས་བེར་བས་ལྟས་ངན་པའི་མཐོང་ཚུལ་དུ་མ་ཞིག་བྱུང་བ། སྤ་
ལོ་སྒྲ་བ་ལྟ་པའི་ཆོས་གནམ་གང་ཉིན། ཉིན་བྱེད་རྟའི་ཐོག་སྤིང་པའི་སྤང་བྱེད་ནག་
པོ་སྐྱེས་ཀྱིས་རིལ་པོར་བེན་པས་མཆན་མོ་བཞིན་དུ་སྤྲག་གིས་བྱབ་པར་གྱུར་པས་བྱ་
བྱིའུ་ནམས་ཀྱང་རང་རང་གི་ཆང་དུ་ལོག་པ་དང་། རྒྱ་སྐར་ནམས་གསལ་བར་བྲ་ཆེམ་
མེར་མཐོང་བ་དང་། དེའི་དབང་གིས་ཁྲོམ་དང་། རྒྱུར་བར་འགོ་མི་བྱུང་མེད་རྒྱན་ཅན་
ནམས་རྒྱ་འཕྲོག་གི་འཛིགས་པས་རྒྱན་བཀོལ་ཏེ་ཕག་རུམ་དུ་བརྒྱག་པ་དང་། སེམས་
སྤྲག་གིས་དུ་ངག་འབྲིན་པ། འབྲས་སྤྲངས་ཡས་སྤའི་རི་བྱར་གྱི་བྲག་གི་བྱ་སྐྱིབས་ཆད་
པ། ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་གྱི་དགའ་ཆལ། མགོན་ཁང་། ཅ་དྲར་སྤ་ཁའི་འཇུགས་གཏོར་ལྷག་
མེད་དུ་ལྷགས་པ། ལྟ་མོའི་སྒྲ་རི་ཉིལ་བ། དགུན་ཐོག་བཅད་རྒྱའི་ལྷགས་ཐུན་གྱི་གསང་
བར་དུ་ཞབས་བཅགས་གནང་སྐབས་མགོན་ཆ་རོང་པར་ཡར་བ་བསོད་ནམས་རྒྱ་
མཆོ་སྟོད་ལྱང་ཁང་གསར་གོང་དུ་སྐྱབ་པལྟམས་པའི་ཚུལ་དང་། ལྷམས་སུ་མ་བཞུགས་
གོང་དུ་དགའ་ལྷན་དང་། ཟངས་མདོག་དཔལ་རི་སོགས་དག་ཞིང་དུ་ཕེབས་ནས་
རྒྱལ་བ་སྤྲས་བཅས་མངལ་ཚུལ་འདི་ལྟར་བྱུང་ལྷགས་གྱི་གསུང་སྤོང་ཞིབ་རྒྱས་དང་།
ཡར་བས་མགོན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོ་གཟིམ་རྒྱུང་གང་དུ་སྐྱབ་གཤེགས། དེའི་ཆོ་སྐྱ་
མདུན་དུ་སྐྱབ་འཁོར་ཞབས་གས་རི་འདྲ་ཡོད་གྱི་བཀའ་འདི་ཕེབས་པ་དང་། དེའི་སྐབས་
འཇམ་དགའ་ལྷགས་བསྟེན་གནང་བར་ལྷག་པའི་ལྟའི་འཇུགས་གཏོར་ཞིག་པ་སོགས་
དང་། སྤ་ལོ་ནས་བཟུང་གཙོ་བོར་དགོན་མཆོག་གི་མཆོད་པ་དང་སྐྱ་ཆེད་གྱི་ནམ་པ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོའི་ནམ་ཐར་མདོར་མཆོན་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག

སོགས་ལའང་མེ་རྟོག་ཁོ་ནར་ཐུགས་གཅིགས་ཆེ་བར་མཛད་པས་བཅད་རྒྱའི་ཁོངས་
ནས་སྐྱེ་འཁོར་ཚང་མར་འཕེལ་གདུང་རེ་དང་། རིན་ཆེན་རིལ་བུ་རེ། ལྷགས་བསྟེན་
མཛད་པའི་ཐུག་ཐེང་རྟོག་རེ་བཅས་ཀྱི་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱང་དགོངས་དཔུང་གིས་གནང་བ།
དགུན་མཐུག་ནས་རྒྱུ་ཆེན་ཉིན་བཞིན་ལྡང་བ་དང་། རུལ་དང་ཁུག་ན་བར་མཆམས་
མེད་པར་དགྱིགས་པས་གནམ་གཤིས་ཤིན་ཏུ་ངན་ཞིང་ཉི་མའི་འོད་ཀྱང་མོག་མོག་
པོར་གྱུར་པ། རྒྱལ་པོ་ལོ་གསར་ལ་རི་མགོར་ཁ་བ་བབས་པ། སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་སྐབས་
ལྷག་སྟེའི་ཁོ་སྟོ་བྱར་དུ་བརྗོད་བ་དང་། ཆོགས་དབུ་རྗེས་མ་ཆེས་བཙུའི་ཉིན་ཆོགས་
ནས་ཡར་ཕེབས་སྐབས་སྤྲེལ་ནམས་དང་མི་འབྲ་བར་ནམ་ཐར་སྟོ་གསུམ་གྱི་ཐེམ་པའི་
སྟེང་དགེ་འདུན་ནམས་དང་འབྲལ་མཆམས་ནས་རྗེ་སྤྲེལ་མ་ཉིད་དགོངས་པ་གཞན་དུ་
ཕྱོགས་པའི་དབང་གིས་དགེ་འདུན་ནམས་ལ་གསེར་ཞལ་ཕྱིར་གཟེགས་ཏེ་ཞལ་མཇལ་
གྱི་བྱིན་རྒྱབས་ངོམས་པ་མེད་པར་སྦྲལ་ཞིང་ཐུག་ཐལ་མོ་སྦྱར། དབུ་ཅུང་ཟད་དུང་།
སྦྱན་ཡང་ཡང་འདྲམ་པའི་ཐུགས་སྟོན་གྱི་མཆམས་སྦྱིར་ཡུན་རིང་མཛད་པར། དགེ་
འདུན་བགྲས་སོང་རྒྱས་ཅན་ནམས་ནི་འདི་སྐད་ཅེས། བདག་ཅག་ནམས་ལ་གསེར་
ཞལ་མཇལ་བའི་སྐལ་བཟང་སྦྲལ་བ་ནི་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཡང་། ཚུལ་འདི་ལྟ་བུའི་ཐུགས་
སྟོན་གནང་བ་ནི་མ་ལེགས་སྟམ་སྟེ་ཡབ་ཡུམ་དང་། འབས་བྱི་ནམས་གིས་བསྐྱལ་བ་
མ་ཡིན་ནམ། གཉིས་ན་སྐྱེ་ན་ཕྲ་བས་མ་གཏོགས་ཡ་སྐབས་མགོན་གོང་མ་གཉིས་ནས་
ཀྱང་མཛད་འཕྲིན་བསྐྱེལ་ཁར་འདི་ལྟ་བུའི་ཐུགས་སྟོན་གནང་བ་ཡིན་པས་རི་ལྟར་ཡིན་
ཆ་མི་རྟོགས་སོ་ཞེས་འཁྱོག་ལ་འཕྱང་བཞིན་དུ་སེམས་ངལ་ཆེ་བར་བྱུང་བར་སྣང་།

སྟོན་ལམ་སྐབས་མཁར་སྟོན་ཤེ་རལ་བྱར་ལྷགས་ལུང་གནང་སྐབས་རྒྱུང་
གིས་བསྐྱོད་པའི་ནམ་པས་སྐྱེ་པར་ནས་ཐུག་དཔེ་འཁྱེར་ཏེ་ཤེ་རལ་བྱའི་སང་དུ་བབས་
པར་འབས་འབྲིང་བ་འགའ་ཞིག་ནས་ལེན་པར་བརྟམས་པ་ན། ད་ལམ་རྟོན་འབྲེལ་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

གྱི་ཁྱད་བཅས་ཤེ་རལ་ཐུ་རང་ལ་བྱིན་འཇགས་གྱིས་ཞེས་ཕྱག་དཔེའི་ལྷག་མ་ནམས་
ཀྱང་གནང་སྐད་བཅས་འདི་ནས་བཟུང་སྟེ་བཀའ་ཆོས་ཀྱང་སྲུ་ལ་ཡང་གནང་མ་ཐུབ་
པ་དང་། ཞབས་གས་འགའ་ཞིག་ལའང་མི་ལམ་མཆོན་ལྟས་ངན་པ་མང་ཅམ་བྱུང་
འདུག་པ་འདི་དག་ལ་དཔགས་ན་རྗེ་གོང་མ་ནམས་ཞིང་ཁམས་གཞན་དུ་དགོངས་པ་
གཏད་པའི་ཚུལ་དང་ནམ་པ་ཀུན་ནས་མཆོངས་འདུག་པས། རྗེ་སྤྲུལ་འདི་ཉིད་ཀྱང་
རེ་ཞིག་དག་པའི་ཞིང་ཁམས་གཞན་དུ་གཤེགས་པའི་འཕེན་པ་བཏང་བའི་སྤྲུལ་སྲུ་
གསལ་བར་གྱུར་ཀྱང་། མདོ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདའ་
བར་བཞེད་པ་དེའི་ཆོ། འཕགས་པ་ཀུན་དགའ་བོ་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཞུགས་
པར་བཞེད་ན་ནི་བསྐལ་པའམ་བསྐལ་པ་ལས་ལྷག་པའང་བཞུགས་སོ། ཞེས་གསུངས་
པ་ལ། ཀུན་དགའ་བོ་བདུད་གྱི་འཕེབས་གྱིས་ནོན་པས་ལན་ཅི་ཡང་མ་གསོལ་པས་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་བྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་དགོངས་པ་ངེས་པར་གཏད་པ་དང་འདྲ་
བར། བདག་ཅག་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་བྱུང་དུ་འཁོད་པ་སྲུས་ཀྱང་གསོལ་བ་འདེབས་པར་
རྩོམ་ཐོགས་ཤིང་། ཡབ་རྗེ། སྐྱེ་བཅར་སྤྱི་ཁབ་མཁན་པོ། གསོལ་གཟིམ་མཆོད་གསུམ།
སྤྲུལ་པ་གཉིས་བཅས་སྐྱེ་མདུན་དུ་འཁོད་བཞིན་པར་དེ་དག་ལ་ཞི་བའི་གཟིགས་
སྤངས་ལས་གཡོ་བ་མེད་པར་རྩོམ་ཐོག་ལྷན་པའི་ནུལ་འབྱོར་ལ་ཅེ་
གཅིག་ཏུ་འགྱུར་པར་མཛད།

༡༩༽ གདུལ་བྱ་ཉག་འདིན་ཅན་ནམས་ཆོས་ལ་བསྐལ་བྱིར་སོགས་དགོས་པ་དུ་མའི་སྤྲུལ་རེ་ཞིག་
གཟུགས་སྐྱེ་རགས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱེད་ཚུལ་བསྟན་པ་ན་ཐུགས་དགོངས་རྩོགས་ཐབས་དང་། སྐྱེ་
གདུང་ལ་སྤྱི་ཁབ་མཆོན་མཆོད་འབུལ་ཟབ་རྒྱས། སྤྱི་སྐྱོང་དེ་མོ་མཆོག་རྒྱལ་ཆབ་ཏུ་བཞུགས་པའི་
རེ་བ་ཞུས།

དེ་ནས་རེ་ཞིག་ཉག་འདིན་ཅན་ནམས་ཆོས་ལ་བསྐལ་བའི་བྱིར་དང་། རང་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོད་རྣམ་ཐར་མདོར་མཆོན་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག

ཉིད་ཀྱང་དག་པའི་ཞིང་མཆོག་རྣམས་སུ་རྒྱལ་དང་། དེ་སྤྲས་རྣམས་དང་ཆོས་ཀྱི་བགོ་
བ་མཛད་པ་དང་། སྐྱུ་གཏུང་གིས་འདུལ་བར་འོས་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱིར་དུ་
ཤེས་བྱའི་དགྲིལ་འཁོར་ཐམས་ཅད་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་འོད་གསལ་ཆོས་ཀྱི་
སྐྱར་སྒོམ་པའམ། ཆོས་སྐྱའི་པང་པར་བསྐྱས་ཏེ་ཅུང་ཟད་ཅིག་མཉམ་པར་བཞག་པའི་
བདེ་བ་ལ་རོལ་ཏེ། དེ་མ་ཐག་འོད་གསལ་ཀྱི་རྒྱང་སེམས་ཅན་ལས་མཆན་དཔེས་སྤྲས་
པའི་སྐྱུ་འབྲུལ་དྲ་བའི་ལུས་ཅན་ཀྱི་ཡོངས་སྤྱོད་རྟོགས་པའི་སྐྱུ་དག་པའི་ཞིང་དུ་རྒྱལ་
བ་སྤྲས་དང་བཅས་པར་ཆོས་ཀྱི་བགོ་བ་མཛད་པ་དང་། ཞིང་དེ་དག་གི་གདུལ་བྱ་
རྣམས་རྗེས་སུ་འདྲིན་པའི་ཕྱིར་གཤེགས་པར་བཞེད་པ་ན། ཞལ་དབྱག་གས་ཀྱི་འཇུག་
ལྷང་གནས་གསུམ་དང་། ཡི་གེ་གསུམ་ཀྱི་གདངས་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱོར་བའི་དག་དབེན་
རོ་རྗེའི་བཟླས་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཀྱི་ཐུགས་དམ་ཀྱི་རྒྱུན་སྦྱོང་ལུས་ལ། སྒོ་བྱར་དུ་ཞལ་
དབྱགས་ཀྱི་རྒྱ་བ་ལྟར་དུ་ཕེབས་པར། སྐྱུ་དྲུང་ན་འཁོད་པ་ཆང་མ་རྩབ་རྩབ་མོར་རྒྱར་
ཏེ། དེ་འབྲལ་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་གནས་ཚུལ་བྱང་མ་ཐག་རིངས་པར་བསྐྱོད་དེ། ཞབས་
པད་ལ་མགོ་བོས་བརྟུང་ནས་ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཐུགས་རྗེ་ཅན། བདག་ཅག་བསྟན་འགྲོ་
ཡོངས་ལ་དགོངས་བཞེས་ཀྱིས་ཞབས་པད་བརྟན་པ་ཞིག་ཐུགས་རྗེས་གཟིགས་མཛོད།
ཅི་སྟེ་དགོངས་པ་གཞན་དུ་ཕྱོགས་པས་བསྒྲིག་དུ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི། སྤྲར་ཡང་
བསྟན་འགྲོར་རྗེས་བཅེས་ཐུགས་བསྐྱེད་དམ་བཅའ་སྟོད་པ་མེད་པ་ནས། བདག་ཅག་
སྟིགས་དུས་ཀྱི་མཐར་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་ཉམ་ཐག་རྣམས་ཡལ་བར་མི་འདོར་བར་
མཆོག་གི་སྤྱལ་སྐྱུ་འབྲུལ་བྲལ་གསལ་དྲངས་ཤིག་ལྟར་དུ་ཕེབས་པ་མཁྱེན་མཁྱེན་ཞེས་
མཆི་མ་སྤགས་བཞིན་དུ་དྲ་དག་གིས་གསོལ་བ་བཏབ་པར། བསྐོ་བ་རྣམ་གཞོན་མཛད་
དེ་ཞུས་པ་ལ་དངོས་སུ་ལན་ཅི་ཡང་མི་གནང་བར། བཀའ་ལས། དེད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་འདི་ལ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེར་བྱ་བ་ལྷག་པར་བྱས་ནས། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

པན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་སྐབ་འདོད་ཀྱི་འདུན་པ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། ད་ལམ་རེས་བསམ་
དོན་མ་འབྲལ། འོན་ཏེ་སྐྱེ་བ་རྗེས་མ་ནམས་སུ་གོང་མ་ཆེན་པོའི་དགོངས་བཞེད་དང་
མཐུན་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་བདེ་སྦྱིད་སྤྲོ་བ་མེད་པ་ཞིག་
སྤེལ་བའི་སྟོན་ལམ་གྱི་མཆོམས་སྦྱར་བྱེད། དེད་ཀྱི་ཉེར་སྤྱད་སྟེ་བཞི་པོ་འདི་བྱེད་ནས་
ཨི་བན་ནམ་གཉིས་བརྒྱད། གོང་མ་ཆེན་པོའི་ཕྱག་དྲུ་འབུལ་བའི་འཕྲིན་ལས་མཛོད་
ཅིག་ཅེས་ཞལ་འདྲུམ་མཛདས་དང་། སྦྱན་རས་ཀྱིས་ཡུན་རིང་དུ་ཐམས་ཅད་ལ་བཙུ་
བར་མཛོད་པས་སྤར་ཡང་བདག་ཅག་ནམས་རྗེས་སུ་འདྲིན་པའི་མཆོག་གི་སྦྱུལ་སྦྱུའི་
ཞལ་བཟང་ལྟར་དུ་སྟོན་པའི་ཞལ་བཞེས་དོན་གྱིས་ཐོབ།

དེ་ནས་སྦྱན་ནམ་མཁར་གཟིགས་ཏེ་ལྷགས་དབྱུགས་ལན་ཅིག་ལྷོག་པའི་མོད་
ལ་དར་ཅིག་བཞུགས། ཡང་རིམ་གྱིས་ཞལ་དབྱུགས་འབྱུང་འདྲུག་གནང་བ་དང་། ཡབ་
རྗེར་སྦྱན་རས་གཟིགས་ཏེ། ཕྱག་གཡས་གདེངས་ཅམ་གནང་བ་དང་། ཡབ་ལགས། ང་
ལ་དགོངས་པ་གནང་དགོས་ཞེས་བཀའ་ཕེབས་པར། ཚུལ་འདིར་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་
ཟུངན་ལས་འདའ་ཁར། ཀུན་དགའ་བོ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཟུངན་ལས་མི་འདའ་བར་
གསོལ་བ་ཐོབ་ཅིག་གསུངས་པ་ན། ཀུན་དགའ་བོ་བདུད་ཀྱིས་ནོན་པས་གང་ཡང་ཁྱུ་མ་
སྟོབས་པ་དང་འདྲ་བར་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་དུ་གྱུར་པ་ལས་ཚུལ་གང་ཡང་ཁྱུ་བར་རྩོམ་
ཐོགས་པར་སྤང་ངོ་། །

དེ་ནས་དགའ་ལོ་བརྒྱ་བཞེས་པའི་ན་ཆོད་ལྷན་ཞེས་པ་ (རབ་བྱུང་ ༡༥) ཤིང་
པག་ (བྱི་ལོ་ ༡༡༡༥) ལོའི་དཔོ་རྒྱའི་ཆོས་བརྒྱ་དྲུག་གི་ཉིན་བྱེད་ཅམ་གྱི་དུས་ལ་བབ་པ་
ན། སྤར་ཡང་ཞབས་གཉིས་དོ་རྗེའི་སྦྱིལ་གྱང་གིས་བཞུགས། ཕྱག་གཉིས་མཉམ་པར་
བཞག་པའི་ཕྱག་རྒྱ་དང་བཅས། སྦྱུང་བོར་བསྐངས་ཏེ་བཞུགས་སྐངས་ལེགས་པའི་
ཐུ་ལ། (༡༡༥ བ་༡ ༡༡༡ འ་༤) དག་དབེན་དོ་རྗེའི་བཞུགས་པ་ནས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་ཐེང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོད་རྣམ་ཐར་མདོར་མཆོད་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག

དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་བར་སྟན་ཐོག་གཅིག་གམ། མཉམ་གཞག་ཐུན་གཅིག་ལ་མདོན་
དུ་མཛད་པར་བཞེད་ནས་སྤར་ཡང་རྡོ་རྗེ་བསྐྱེས་པའི་འཕྲོ་མཐུད་དེ་སྤྱན་ནམ་མཁར་
ཡང་ཡང་གཟིགས་ཤིང་། ཞལ་དབུགས་ཀྱི་འཇུག་ལྷང་གནས་གསུམ་ངེས་དོན་གྱི་ཡི་
གེ་གསུམ་དུ་བསྐྱེས་པའི་རིམ་པས་རྗེས་གཞིག་དང་རིལ་འདྲིན་གྱི་བསམ་གཏན་ཅི་
རིགས་པའི་སྤྱད་རིམ་གྱིས། མཆོན་མའི་ཁམས་ལྷ་སྟེ། སྤྱི་གྲུ་དུ་བ། མཁའ་སྤྱང་། མར་
མེ་ལྟར་འབར་བ། སྤྱིན་མེད་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་སྟོང་པ་བཞི་སྡེ་མ་སྡེ་མ་བྱི་མ་བྱི་མ་ལ་
ཐིམ་པས་འོད་གསལ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱའི་བདེན་པ་མདོན་དུ་མཛད་དེ། བདེ་ཆེན་ལྟན་ཅིག་
སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་དུ་རེ་ཞིག་མཆོག་གི་སྤྱལ་པའི་སྐྱའི་
སྤང་བར་བསྐྱབས་མཛད་དོ། །

(༡༥༥ བ་༥། ༡༥༩ ཐ་༤) མཆོད་པའི་རྟེན་མཆོག་སྤྱན་མེད་པ་བྱུང་འཇུག་
དབང་གི་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་གི་ནང་དུ་ནང་གི་མདོན་བྱང་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་འོད་
གསལ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མདོན་དུ་མཛད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལས། བྱི་རོལ་གྱི་སེམས་མེད་
ནམ་མཁའ་འདི་ཡང་སྐྱད་ཅིག་གིས་སྤྱིན་དང་རྩལ་སོགས་ཀྱི་གཡའ་དག་སྟེ་ཤིན་ཏུ་
སྡོ་བསངས་འབའ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཅིང་། གཟུང་བ་དང་འདྲིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་
གཡོ་བ་ལོག་པའི་བྱིར། རྒྱང་བསེར་བུའི་རྒྱ་བ་སྤྱོད་ཅམ་ཡང་མེད་པར་སྐྱད་ཅིག་གིས་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱང་གསལ་ཞིང་དྲངས་པར་གྱུར་ཏེ་གང་ཡང་བསམ་
དུ་མེད་པའི་ཞི་བའི་བདེ་བ་ལྟ་བུ་ཉམས་སུ་ཁྱོང་བར་གྱུར་ཅིང་། བར་རྟགས་སུ་སྤར་
ཡང་ཞིང་འདིའི་བསྟན་འགྲོའི་དཔལ་དུ་ཡང་སྤྱིད་ཀྱི་ཉིན་བྱེད་འཆར་བའི་སྡེ་ལྟས་སུ་
སྐྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་གསེར་སྐྱངས་བཙོ་མའི་མདོག་ལྟ་བུ་གཟི་བརྗིད་འབར་བ་ལ་རྩལ་
གྱི་བེལ་པ་སྟོམ་མེ་བ། བཀའ་འོག་དང་། གཉེར་མ། ཁམ་ཁུམ་སོགས་ཀྱི་ཉེས་པའི་ངི་ཙམ་
ཡང་མེད་པར། ཞལ་གྱི་མཆོག་སྤྱོད་དང་། མཁའ་ཆོས་བེམ་པའི་འབྲས་བུ་ལྟར་དམར་

ཤས་ཆེ་ཞིང་ད་ལྟ་རང་གསུང་འགྲོན་པ་འདྲ་བའི་འཛུམ་བག་དང་བཅས་སྤར་གྱི་ཀྱན་
སྦྱོང་བཟང་པོ་ལས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་གཡོ་བ་མེད་པར་བཞུགས་སོ། དེའི་ཆེ་བདག་ཅག་རྗེ་
ཁོལ་ཆང་མ་ནི་བསྟན་འགྲེའི་ཉིན་བྱེད་ཆེན་པོ་ཤར་རིའི་སྤོ་ལས་འཕགས་ཅམ་ནས་སྒོ་
བུར་ཉིད་དུ་བཞུད་པས་སྤྱག་བསྐལ་བཟོད་སྤྱགས་མེད་པས་ཡིད་ཚུལ་ཏེ། གྱེ་མ་གྱེ་ཏུང་
བསྟན་པའི་ཉི་མ་ཆེན་པོ་ནི་ལུག། འཛིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་པའི་མ་འདྲིས་པའི་མཛའ་
བཤེས་ཆེན་པོ་དང་བྲལ་ཏེ། ད་ནི་སྤྱིག་སྒྱབས་སྤྱབས་སྟེན་སྟམ་དུ་བྱག་རྩ་དག་པོའི་ཆེ་
གསུམ་གྱིས་སྦྱང་ལ་གཟིར་བཞིན་དུ་བཟོད་བསྟན་ཚུགས་པར་བྱས་ཏེ། ཡང་སྤྱིད་ལྟར་
དུ་ཕེབས་པའི་ཐུགས་དམ་བསྐྱལ་བའི་གསོལ་འདེབས་ལ་བཙོན་པར་བྱས།

དེ་ནས་སྒྱུ་མདུན་དུ་མཆོད་པ་ལེགས་པར་བཤམས་ཏེ་ཁོ་བོ་ཅག་དང་། ཡོངས་
འཛིན་ནམ་གཉིས་བཅས་ཉིན་མཆམས་བར་དུ་སྒྱུ་དུང་དུ་འཁོད་དེ་མཆོད་འབུལ་
དང་འབྲེལ་བའི་སྒོན་ལམ་བདེན་ཆོག་གིས་ཐུགས་དམ་བསྐྱལ། བོད་བཞུགས་ཨི་བན་
གཉིས་ལའང་དེ་འཕྲལ་གནས་ཚུལ་ཁྱས་པར། སྒོན་ཆེན་ནམ་གཉིས་ནས་ཀྱང་ཐུགས་
ཁྲལ་གཏད་བཞིན་དུ་གོང་མ་ཆེན་པོར་སྟན་ཁྱའི་གྲལ་ཅོད་འཕྲལ་གཏོང་མཛད། བཟ་
ཤིས་ལྟན་པོར་ཡང་ཡཔཏ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆེན་པོར་ཐུགས་དམ་གསལ་
འདེབས་གྱི་མཁྱོགས་བསྔོ་དང་། ཡང་སྤྱིད་ལྟར་ཕེབས་གྱི་བཀའ་ཚོམ་ཁྱུ་རྒྱའི་ཁྱུ་ཡིག་
རྟེན་བཅས་ཏྲ་ཟམ་ཤད་ཚོལ་གྱི་སྟེང་དུ་རྫོང་བདའ་བྱས། འཕགས་པ་ལོ་གེ་ཤར་དང་།
གསེར་གདུང་ནམ་པ་གསུམ་གྱི་སྒྱུ་མདུན་དུ་མཆོད་པ་སྒྲ་ལྟོང་ཆར་རེ་དང་། ལྟ་
ལྟན་རྫོ་བོ་རིན་པོ་ཆེ། ར་མོ་ཆེའི་རྫོ་བོ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་གྱི་མཆོད་པ་འབུལ་དགོས་
པའི་བཀོད་པ་བྱས། ཡརྗེ་སྤྲ་མ་དེ་ཉིད་ཡི་དམ་དཔལ་འཁོར་ལོ་སྟོམ་པར་ཐུགས་ཞེན་
ཆེ་བས་དགོངས་པ་ཟབ་མོ་དང་བསྟན་ཏེ་གཟིམ་ཅུང་ཉི་འོད་དུ་རྫོ་རྗེ་འཆང་ཡོངས་
འཛིན་ཤར་པ་ཆོས་གྱི་རྗེས་རྫོང་སྟོབ་མཛད་དེ་ནམ་རྒྱལ་གྱི་ཆང་ཆོགས་ཡོངས་ནས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་ཐེང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་མདོར་མཆོད་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག

བདེ་མཆོག་གི་བདག་འདུག་དང་། ཆོ་མས་ཆེན་གསར་པར་རྒྱུད་སྤང་ཆོགས་ཡོངས་
ནས་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བདག་འདུག་ཆོ་མས་ཆེན་རྟིང་པར་རྒྱུད་སྤང་ཆོགས་
ཡོངས་ནས་དཔལ་རྩི་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་བདག་འདུག་བཅས་འཕུལ་དུ་ཚུགས་པར་
ཁག་གསུམ་ཀས་རང་རང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་ཞལ་བྱེ་སྟེ། ཡ་རྩེ་སྤྲ་མ་ཉིད་དང་
དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོ་ཐ་མི་དད་པར་བསྐྱེད་པ་ལ་བྱི་ནང་གསང་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་
མཆོད་པ་འབུལ་བ་དང་། བདག་ཉིད་འདུག་ཅིང་དབང་ལེན་པ་སོགས་སྤྲུགས་དགོངས་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཐབས་ལ་བཙོན་པ་ལྟར་ལེན་མཛད་། ཐོ་བྲང་ཡས་མས་སེ་འབྲས་
དགེ་གསུམ་སོགས་ལྷ་སྟེ་མི་སྟེ་ཐམས་ཅད་ལ་འདི་རུབ་ནས་བཟུང་གིང་མེ་གང་རྒྱས་
འབུལ་དགོས་པའི་ཕྱིན་ཡང་བཏང་། ས་གསུམ་ནམ་རྒྱལ་དུ་ཞབས་པད་ནམ་པ་དང་།
སྤྱི་ཁབ་མཁན་པོ། དུང་ཡིག་ནམ་པ་སོགས་གོས་བསྐྱར་གྱི་ཐོག་ནས་གནས་ཚུལ་བྱུང་
དོན་བཞིན་དགོངས་རྫོགས་ཀྱི་རིམ་པ་ནམས་སྤྲེལ་མ་ཡིག་ཆར་གཞི་ལྟས་བྱེད་ཅིས་
བྱས། གཟེམ་རྒྱུད་ཉི་འོད་དུ་སྐྱེ་གདུང་རིན་པོ་ཆའི་སྤྱན་སྤར་མཆོད་སྤྱིན་རྒྱ་ཆེན་པོ་
བཤམས།

དེ་ནས་ཆོས་བཙུ་བདུན་གྱི་ཞོགས་པ་ཁོ་བོ་ཅག་ནས་ཡ་རྩེ་སྤྲ་མ་མཆོག་གི་
སྤྲུགས་དམ་གསལ་འདེབས་ཁྱེ་བའི་སྐྱེ་ཡོན་དུ་མཆུལ་ཉེན་གསུམ། ཡེ་ཤེས་ལྡའི་རང་
མདངས་ཅན་གྱི་ནང་མཛོད་སྤྲེལ་ལྟར་ཤལ། སྤྲེལ་ལྟར་མཆོད་སྤྱིན་རྒྱས་པར་སྤྲོས་ཏེ།
སྤྲུགས་དགོངས་ཟབ་མོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ཤིང་། སྤར་ཡང་བདག་ཅག་ནམས་རྩེས་སུ་
འཛིན་པའི་ཡང་སྤྱིད་མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐྱེ་གསལ་དྲངས་འཁུལ་བུལ་ངེས་པ་རྟེན་
པ་དང་། སྤྱི་བ་ཀྱུན་དུ་དམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེག་མཆོག་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཛད་
དེ་འབུལ་མེད་རྩེས་སུ་འཛིན་པའི་སྤྱིན་ལམ་ཡང་དག་བཏབ། འདི་ཉིན་རང་ལ་ཚོམ་
འདུན་ཡོད་པའི་ཐོག་ཞབས་པད་ནམ་པ་དང་སྐྱེ་བཅར་མཁན་པོ་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱུལ་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

བའི་རྒྱུན་བྱས་གཡར་ཁྲལ་ཙམ་དུ་སྒོན་པ་བཟང་པོའི་མཚམས་སྒྱུར་དང་བཅས་ཡང་
སྲིད་ལྷུར་འབྱོན་གྱི་གསོལ་འདེབས་ཤིག་ཀྱང་འབྲལ་དུ་བཅུམས། འདི་སྐབས་ཐུགས་
དམ་འོད་གསལ་དུ་བཞུགས་པའི་རང་ལ་ཨི་བན་རྣམ་གཉིས་ཐེབས་ཏེ་སྒྱུ་གདུང་ཡིད་
བཞིན་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེར་སྟན་ཤལ། ལྷ་བ། སྒྲོས་སོགས་སུལ་ཏེ་ཕུས་བཅུགས་གྲུས་
འདུད་ཆེན་པོས་དབྲལ་བ་ས་ལ་རེག་པའི་ཕྱག་བཅའ་ཏེ་ཡིད་གདུང་བ་ཆེན་པོས་སྒྱུ་
བའི་རང་འབྱེན་ཅིང་། ཞལ་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་རྩོམས་པ་མེད་པར་མངལ་བས་གཞན་
ལས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཡོན་ཏན་མཐོང་སྟེ་དད་པ་སྒྲ་ལྷག་དུ་འཕེལ་བར་གྱུར།
ཕྱོགས་མཚུངས་སྒྱུར་སྒྲི་ཕོགས་ཅོང་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་ཕྱག་འཆའ་མཆོད་འབུལ་གྱིས་
གྲས་པ་བསྐྱབས།

དེ་ནས་དགོང་ཇ་ཁར་སྐྱའི་གཟི་མདངས་ཟེལ་པ་ཁྲོམ་མེ་བ་དང་ལུས་གནད་
སོགས་སྒར་རི་ལྷ་བ་བཞིན་བཞུགས་པ་ལ། འཇའ་ཆོན་ཁ་དོག་སྒྲ་ལྷ་བ་དང་། རེ་རེ་བ་
ལྷ་བུའི་གྲར་ཁྱིམ་གྱིས་སྐྱའི་དབྱིངས་བསྐྱོར་བ་དང་། ལ་ལར་སྐྱུ་ལས་འཕྲོ་བ་སོགས་
དག་མ་དག་གི་གདུལ་བུའི་བྱེ་བྲག་གིས་མཐོང་ཚུལ་སྒྲ་ཆོགས་སུ་བཞུགས་བཞིན་པ་
ནས། འོད་གསལ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་ལས་མཚན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་དོ་རྩེ་སེམས་དཔའ་བྱུང་
འཇུག་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་དེ་ཉིད་ཚུ་ལས་ཉ་འཕར་བའི་ཚུལ་དུ་ཟ་མ་ཏོག་གི་བྱི་རོལ་
དུ་བྱོན་ཏེ་སྐད་ཅིག་གིས་དག་པའི་ཞིང་དུ་གཤེགས་པ་ན། ཕྱིའི་རྟགས་སུ་ས་ལ་གནས་
པའི་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་མེ་ཏོག་ལ་སོགས་པའི་མཆོད་རྟེན་བསྐྱམས་ཏེ་རང་
རང་གི་ཞིང་དུ་འབྱོན་པར་བསྐྱལ་བ་དང་། དཔའ་པོ་མཁའ་འགྲོ། དཀར་ཕྱོགས་ལ་
དགའ་བའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱུན་གསལ་སྒྲིག་མོའི་ལམ་དུ་སྒྲ་ཡིད་དུ་འོང་བ་སྒྲོག་པ་
དང་། ལྷའི་ཙན་དན་དང་། གྲར་གྲུམ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱི་བཟང་པོ་འབྲལ་བ་དང་། སྒྲིན་
གསར་གཞོན་རྒྱལ་འཇའ་ཆོན་གྱིས་སྐབས་འདི་གདུགས་དང་། རྒྱལ་མཚན། བ་དན་ལ་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྤྱི་ཐེང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་མདོར་མཚོན་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག

སོགས་པའི་བཀྲ་ཤིས་པའི་མཚན་མ་སྣ་ཚོགས་བསྐྱེད་བ། སྤྱོད་ཀྱིས་དང་མཚམས་གྱི་
རིའི་ཅེ་མོ་དང་། འོགས་རྣམས་སུ་སྤྱོད་ཆགས་མངོན་པའི་གཟུགས་བརྟན་སྣ་ཚོགས་
སྤྱོད་པ་ལ། ཚུར་མཐོང་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཞིག་བྱུང་སྤང་སྟེ། ཁ་
ཅིག་སྤང་པོ་ཆེ་རེད་ཟེར་བ་དང་། འགའ་ཞིག་གཡུ་འབྲུག་ས་ལ་བབས་ཟེར་ཏེ་མིག་
རས་རས་བལྟ་བ་དང་། ལ་ལ་དག་སྤང་དང་རྟ་འཐབ་མོ་འགྱེད་པར་མཐོང་བ་སོགས་
མཚོན་པའི་ཚོ་འབྲུལ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་ཞིག་བརྟན་པ་དེར་དུས་ཤིས་ལྡན་ཀུན་
གྱིས་མཐོང་ཚོས་སུ་གྱུར་པ་ལྟར་དང་། རྣང་རྟགས་སུ་སྤྱི་དབྱིབས་དང་། གཟི་མདངས་
སོགས་ནི་འཚོ་ཞིང་གཞིས་པའི་དུས་ལས་ཀྱང་ངོ་མཚར་ཆེ་བ། ད་ལྟ་རང་གསུང་ཅི་
འདྲ་ཞིག་ཐེབས་ཡོང་སྟམ་པའི་རིང་ལ་ཤངས་སྤྱད་གཡས་གཡོན་ནས་བྱང་སེམས་
དཀར་དམར་གྱི་བདུད་ཅིའི་རྒྱན་ཐེབས་པ་དང་། དབུ་ཅུང་ཟད་གྲག་པ་སོགས་སྤྱགས་
དམ་ལས་བཞེངས་པའི་མཚན་མ་རྣམས་མདོན་དུ་གྱུར་པ་ལས། གཞན་ནི་སྤྱི་གདུང་
གི་གདུལ་བྱར་གྱུར་པ་རྣམས་འདུལ་བའི་སྤྱད་དུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཉམས་པ་མེད་པར་
བཞུགས་པས། རྒྱ་བོད་སྤྱི་བོ་ཐམས་ཅད་མགྱིན་གཅིག་ཏུ་ཞག་བདུན་ནས་ཕྱིར་གསོས་
ཏེ་འཚོ་ཞིང་གཞིས་སུ་གསོལ་བའི་སྤྱི་གཞིས་འཇིག་རྟེན་དོག་པོར་བྱེད་པ་དང་། རེ་
བའང་ཆེན་པོ་བྱུང་བར་གྲགས། སྤྱི་དབྱིབས་ནི་ཐམས་ཅད་ལ་མཐུན་སྤང་དུ་གྲུབ་པ་
དང་། སྤྱི་མདོག་ནི་གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་དབང་གིས་ཁ་ཅིག་ལ་ཤིན་ཏུ་དཀར་མདངས་
ཆེ་བ་དང་། གཞན་དག་ལ་དམར་མདངས་ཆགས་པ། གསེར་བཙོ་མའི་མདོག་ལྟར་སྤང་
བ་སོགས་གང་ལ་གང་འདུལ་གྱི་བཀོད་པས་ཐར་པ་དང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ས་
བོན་བྱང་པར་ཅན་གདོན་མི་ཟ་བར་བསྐྱོན་པར་མཛད་དོ། །

དེ་ནས་སྤྱགས་དམ་ལས་བཞེངས་མ་ཐག ཞབས་པད་རྣམ་པ། ཡབ་ཇེ། སྤྱི་བྱུང་
མཁན་པོ། གསོལ་གཟིམ་མཚོན་གསུམ། བྱང་ཇ་སག ཐའི་ཇི། རོགས་དཔོན། མདང་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་སྤྱབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

དཔོན། ཉང་མ་མཁན་སྡེ་ཆེ་ཆུང་། ཅེ་ཤོད་ཀྱི་ལས་ཆེན་ཉང་མ། ཏུང་འཁོར་སེར་
སྒྱ། སེ་འབྲས་ཀྱི་སྒོ་བ་དཔོན་ཁྱི་གདན་བྱུང་། སྤུལ་པའི་སྒྱ་རྣམ་པ། ལས་སྡེ་ཆེ་ཤ། རྣམ་
རྒྱལ་གྱི་ཆང་དབྱ་ཆོས། གྲ་དམངས་བཅས་ནས་མཆོད་པ་སྒྲ་ལའི་སྤྱིན་དང་། སྤྱན་ཤལ་
སོགས་སྤུལ་ནས་གསོལ་བ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བཏབ། མཆོད་སྤྱིན་གཏུང་འབུལ་གྱི་རིམ་པ་
རང་རང་གི་འབྱོར་འཁོས་ལ་དཔགས་ཏེ་སྤུལ་བ་རྣམས་ནི་འདིར་འབུལ་མ་བདེ་བས་
ཕྱོགས་གཅིག་པར་གསེར་གཏུང་དཀར་ཆག་ཏུ་སྒོ་བར་འཇུར་རོ།

དེ་ནས་སྒྱ་གཏུང་རིན་པོ་ཆེ་གཟིམ་ཆུང་མཆོན་གཟིམ་ཁང་གི་ཞལ་དཀར་
སྒོ་བཏུག་གསུམ་རལ་མའི་ནང་དུ་སྤྱོད་བྱངས། སྒྱའི་གམ་དུ་ཉེ་བར་གནས་པའི་རིམ་གྱོ་
པ་གསོལ་གཟིམ་མཆོད་གསུམ་དང་། སྒྱ་བཅར་སྒོ་བཟང་སྤྱབ་ཆོགས་བཅས་ནས་སྒྱ་
གཏུང་ཡིད་བཞིན་དབང་གི་རྒྱལ་པོར་སྒྱ་ཁྱུས་གསོལ་བ་དང་། ཅན་དན་དང་། ཀྱར་
གུམ། ག་བྱར་སོགས་དྲི་བཟང་པོས་བྱགས་པ། ཀ་ཤི་ཀའི་རས་བཟང་པོས་གཡོགས་
པའི་སྤེང་དུ་སྒྱ་ཆོས་དང་། དར་བཟང་པོའི་སྤོད་གཡོགས་སྤྲད་གཡོགས། རིགས་ལའི་
དབྱ་རྒྱན་ལ་དཔའ་པོའི་དར་དབྱངས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ་སྤུལ་ཏེ་ལོངས་སྒྱའི་ཆས་ཀྱིས་
བཞུགས་སུ་གསོལ་བ་ལ་བཀྱར་སྤྱི་རིམ་གྱོ་སོགས་དྲི་ལྷར་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་སྒྱ་
གཏུང་ལ་རིམ་གྱོ་བྱེད་པའམ། འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོའི་གཏུང་ལ་རིམ་གྱོ་བྱེད་
པ་བཞིན་དུ་སྤྱི་ཁྱའི་གྲས་པ་ལྟར་ཁྲངས་སོ།

དེ་ནས་བཤད་སྒྱབ་བསྟན་པའི་འབྲུང་གནས་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་སེ་འབྲས་དགའ་
གསུམ། ཆུད་སྤོད་སྤྲད། བསྟན་རྒྱས་སྤིང་། ཀྱན་བདེ་སྤིང་། ཆེ་སྤོན་སྤིང་། ཅེ་བྱ། བཞི་
སྡེ། གནས་ཆུང་སྤྲད་བྱངས་སྤིང་པ་སོགས་དང་། གཞན་ཡང་ལྟ་ཞོལ། ཉེ་སྤོར་གྱི་གོང་
གསེབ་པན་ཆུན་སོགས་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་ཕྱོགས་འདུས་ཀྱི་སེར་སྒྱ་ཆང་མ་རིམ་
ཀྱིས་སྒྱ་གཏུང་རིན་པོ་ཆེ་མཇལ་བར་ལྟགས་ཤིང་། མཆོག་དམན་སེར་སྒྱ་དེ་དག་པལ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོའི་ནམ་ཐར་མདོར་མཆོན་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག

མོ་ཆེ་ཞིག་ནི་གདུང་བའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཐྱོས་པར་གྱུར་པས་ལུས་རང་དབང་མེད་པར་
ས་ལ་འདྲེ་ལྷོག་གི་མགོ་རྒྱུ་ཅིང་། དག་སྟེ་སྟགས་དག་པོས་འོ་དོད་འབོད་པ་དང་།
འགའ་ཞིག་ནི་མིག་མཆི་མའི་ཆར་རྒྱན་འབབས་བཞིན་དུ་དག་གི་རྒྱ་བ་འགག་ཅིང་
ཅི་བྱའི་གཏོལ་མེད་པར་སྟག་བསྐལ་དག་པོས་གཟེར་བ་དང་། བསྐྱབ་གསུམ་ལྷན་པའི་
དགོ་འདུན་ནམས་ཀྱང་ཐུགས་ངལ་ཆེན་པོས་ནོན་པས་སྟུན་ཆབ་རང་དབང་མེད་
པར་བསལ་ཞིང་། དུས་གསུམ་གྱི་དགོ་བ་ནམས་རྩེ་སྒྲ་མ་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་དགོངས་ཟབ་
མོ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་དང་། སྐར་ཡང་བསྟན་འགྲོའི་མགོན་དུ་ཐུགས་མཁྱེན་བཅེའི་
འདུག་པས་མཆོག་གི་སྤྱལ་པའི་སྐྱེ་ལྗུར་དུ་འཁྱལ་བྲལ་གསལ་དྲངས་ཐེབས་པའི་
གསོལ་བ་ཆོག་སྟེ་ཅམ་མིན་པར་འདེབས་པར་མཛད།

འདི་སྐབས་སུ་ཞབས་པད་ནམ་པ་བཞི་དང་། སྤྱི་བྱབ་ནོམ་ཆེ་མེད་མཁན་
པོ་སོགས་གཞུང་སའི་མི་དྲག་ཆང་མ། སེ་འབྲས་ཀྱི་སྒྲ་མ་ལས་སྟེ་ལྷན་རྒྱས་མཛད་
དེ་བོད་འབངས་ལྟ་སྟེ་མི་སྟེ་ཆང་མ་སྤྱི་མཐུན་གྱི་འདོད་མོས་བྱ་བ་ཡིན་ཚུལ་གྱིས་ཁོ་
བོ་ཅག་ལ་རྒྱལ་བ་གཤེགས་ཤུལ་དུ་ཡང་སྤྱི་དེན་པོ་ཆེ་གསེར་སྤྱིར་མ་འཁོད་བར་
ཆོས་སྤྱི་གཉིས་ཀའི་འགན་འཁུར་དགོས་པའི་བྱ་བ་ནན་ཆེ་བུང་བ་ལྟར། ཆང་མའི་
ཐུགས་འདོད་ཀྱི་རེ་བ་དོན་ཡོད་པར་བྱས། ཨི་བན་ནམ་གཉིས་ལའང་དེ་དོན་གྱི་ཕང་
ཤུ་ཤུལ་བར་དེ་དེ་བཞིན་པའི་གྲལ་ཅི་འབྱལ་བ་དང་ཆབས་ཅིག་རྒྱལ་བའི་དབང་པོའི་
དགོངས་བཞེད་བཞིན་གོང་མ་ཆེན་མོར་བྱག་ཏུ་མ། བྱག་རིལ། བྱག་དཔེ་སོགས་ཡོད་
པའི་སྒྲ་མ་རྒྱུད་བཅས་སུ། ཡ་རྒྱལ་མགོན་པཌ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་གཟིགས་
ཆེན་པོར་ཡང་། ཡ་རྩེ་སྒྲ་མ་སྤྱི་ཞིའི་གཙུག་རྒྱན་ཆེན་པོ་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་
སུ་མནལ་བའི་ཐུགས་དམ་གསལ་འདེབས་བྱ་རྟེན་རྒྱས་པའི་ལུགས་སུ་འབྱལ་བར་ཅེ་
མགོན་ལས་ཆབ་འཕྲིན་ལས་བསྐྱལ་བཟང་ཆེད་དམིགས་ཀྱི་རྫོང་བདའ་བྱས་སོ།

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཚོ།

(༡༩༠ བ་༡ ༡༩༠ འ་༡༡) ཞེས་བདག་ཅག་ཁམས་གསུམ་གྱི་མ་འདྲིས་པའི་
མཛེས་བཤེས་ཆེན་པོ་འགོ་བ་ཐམས་ཅད་འདྲེན་པར་ཆས་པའི་ཁྱུར་གཅིག་ཏུ་བསྐྱམས་
པ་མཚོག་གི་སྒྲུལ་པའི་སྒྱུ་སྒོ་བཟང་བསྟན་པའི་འབྱུང་གནས་ངག་དབང་ལུང་རྟོགས་
ཀྱི་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྤྲ་ནས་ཀྱི་ནམ་པར་ཐར་པ་མདོར་མཚོན་པ་སྒྱུ་གསུང་
ཐུགས་ཡོན་ཏན་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྒྱན་གྱིས་ཉེ་བར་མཛེས་པ་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག་ཅེས་
བྱ་བ་ལས། བསྟན་འགྲོའི་དོན་རྒྱབས་པོ་ཆེ་མཛད་ནས་རེ་ཞིག་ཉག་འདྲིན་ཅན་ནམས་
ཆོས་ལ་བསྒྲུལ་བའི་ཕྱིར་དུ་གཟུགས་སྒྱུ་རགས་པའི་བཀོད་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱ་
ཚུལ་བསྟན་པའི་བར་གྱི་རབ་དུ་བྱེད་པ་སྟེ་བཞི་པའོ། །

༡༩༡ སྐར་ཡང་མཚོག་གི་སྒྲུལ་སྒྱའི་སྒོས་གར་ཐུར་དུ་ངོམ་ཕྱིར་ནམ་དཀར་དགེ་སྐྱབ་དང་སྲིད་སྦྱོང་
དེ་མོ་རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་ཆ་བ་དུ་མངའ་གསོལ། ༢ རྒྱལ་དབང་འདིའི་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ནམ་ཐར་སྒྱི་
སྟོམ།

དེ་ལྟར་ཐུགས་དགོངས་ཟབ་མོ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་དང་། སྐར་ཡང་མཚོག་
གི་སྒྲུལ་པའི་སྒྱའི་སྒོས་གར་གསལ་དྲངས་ཐུར་དུ་ངེས་པ་རྟེན་པའི་ཕྱིར་བདག་ཅག་
ཞབས་འབྲིང་པ་ནམས་ནས་ནམ་པར་དཀར་བའི་ལས་རིམ་ལྟར་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་ནི། སྒྱུ་
གདུང་རིན་པོ་ཆེ་མཚོད་སྟོང་ཆེན་པོར་སྐྱབ་མ་དྲངས་ཀྱི་བར་དུ་གཞུང་སྒྲེར་ཐམས་
ཅད་ནས་བརྒྱ་མཚོད་སྟོང་མཚོད་ལ་སོགས་པའི་མཚོད་སྒྲིན་ནར་མར་སྒྲོས་ཤིང་། ཅེ།
ལྟ་ས། ར་མོ་ཆེ་ནམས་སུ་མཚོད་པ་སྤྲ་ལྟ་སྟོང་ཆར་གཡོ་མེད་བཀོད་པས་མཛེས་པར་
བཤམས། སྒྱུ་གདུང་རིན་པོ་ཆེར་ཁོ་བོ་ཅག་ནས་སྟན་ཤལ་སྒྲུལ་ཏེ། རྩེ་སྒྲ་མ་ཉིད་ཀྱི་ཟག་
མེད་ཐུགས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཟབ་མོ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ། སྐར་ཡང་བསྟན་འགྲོའི་དཔལ་
དུ་མཚོག་གི་སྒྲུལ་པའི་སྒྱུ་ཐུར་ཕེབས་ཀྱི་གསོལ་འདེབས་གདུང་ཐུགས་ཆེན་པོས་ཞུས།
དེ་ནས་གསེར་གདུང་འཛམ་སྤིང་རྒྱན་གཅིག་ ཅེའི་རྟེན་མཚོག་ནམས་དང་། ལྟ་ས། ར་

ཡུལ་དབང་སྤྱི་ཐོང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོད་རྣམ་ཐར་མདོར་མཆོད་དང་པའི་ཡིད་འཕྲོག

མོ་ཆེ་རྣམས་ལ་འང་མཆོད་སྤྱིན་གྱིས་སྤྱན་ལྷ་མཛེས་པར་བྱས་ནས་སྤྱན་དར་ཕུལ་ཏེ་
གསོལ་བ་བཏབ། འཆར་ཅན་ཆོགས་མཆོད་ཆེན་མོ་སྤར་རྒྱན་ཉེར་གསུམ་ལ་ཚུགས་
སྲོལ་ཡིན་ནའང་། ཡལོང་ས་མཆོག་གི་དགོངས་རྒྱུགས་སེར་ཆོགས་ཉིན་གཉིས་འཕར་
བ་བཅས། ཆོགས་མཆོད་དང་སེར་ཆོགས་ཆབས་ཅིག་པར་འདི་ཉིན་ནས་ཚུགས་རྒྱའི་
སེའབྲས་དགའ་གསུམ། རྒྱུད་སྟོད་སྤྲད་ཀྱིས་མཆོད་མངའ་འོག་ཏུ་འཁོད་པའི་བྱ་བ་
མཐའ་རིས་མེད་གཙང་དགོན་གྱི་འཕགས་པ་དང་སོ་སྟེའི་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་སྤྱན་
བྲངས་ཏེ་མང་འབྲེད་འཕར་མའི་བསྟེན་བཀྲར་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཐོག འདུས་པའི་ཆོགས་
ནས་ཀྱང་ཆོས་སྟོད་སྟོན་ལམ་གྱི་རིམ་པ་སོགས་ཐུགས་འདུན་ཅེ་གཅིག་པས་སྐབ་པར་
མཛད།

དེ་མཚུངས་དབུས་གཙང་དྲགས་གོང་སྟོ་ཁ་སོགས་ཕྱོགས་ཁག་གི་གནས་ཉེན་
འགངས་ཆེ་བ་རྣམས་ལ་སྟོང་མཆོད་དང་འབྲེལ་བའི་མཆོད་འབུལ། རབ་གནས། སྤྱན་
ཤལ། གསེར་ཆབ། སྤྱན་དཔེ། སྟོག་ཁག་དང་། མགོན་ཁང་གྲགས་ཆེ་བ་རྣམས་ལ་བརྒྱད་
ཟླ་བཅས་ནས་བདུན་གཉིས་གསུམ་རེའི་བར་བསྐྱང་བ་འཕྲིན་བཅོལ། བྱ་བ་མཐའ་རིས་
སྲུ་མ་བྱེ་བའི་སྤགས་ཟླ་ཆེ་ཁ་རྣམས་ལ་ཞི་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱིན་སྟེག་དང་། རབ་གནས། དེ་ཕྱིན་
རིས་མེད་ཀྱི་དགོན་ཨང་བཞི་ཡན་སོ་སོར་ཇ་སྦྱར་བཅུ་རེའི་ཐོབ་དངོས་གནས་དཔྱད་
ཁྲ་དང་བཅས་རྫོང་ཁག་ཆ་བཤོས་ཀྱི་ཁྲངས་སོ་སོར་དོ་དམ་ཅེ་ཤོད་ཀྱི་བྱང་འཁོར་
དམིགས་བསལ་བསྐོ་བཞག་གིས་དགོས་ཆ་རྣམས་བཀའ་སྟོན་ལྟར་རྒྱས། སྤྱི་ཁྱབ་
མཁན་པོ་བཅས་ནས་དོ་དམ་མཛད་དེ་གདུང་འབུལ་ཁང་ནས་འདོན་སྟོད་མཛད།

(༡༩༩༩ ལོ་ལྷ་ ༡༩༩༩ ལོ་ལྷ་) གཞན་ཡང་ཞག་ཞེ་དགུ་ལ་མ་རེག་བར་དུ་སྤྱི་
ཆོགས་གང་ཡིན་ལ་ཆོགས་མཆོད་ཆེན་མོ་དང་། གདན་ས་ཆེན་པོ་སེའབྲས་དགའ་
གསུམ། རྒྱུད་སྟོད་སྤྲད་སོགས་ལ་མང་འབྲེད་ཀྱི་བསྟེན་བཀྲར་གཟབ་རྒྱས་དང་། བྱ་བ་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འདིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་དགོན་ཁག་ཨང་བཞི་ཡན་ལ་མང་བསྐོལ་རྒྱས་པ། སྐབ་གནས་ཁག་
དང་། རྟེན་མཆོག་རྣམས་ལ་མཆོད་སྤྱོད། ཆོས་བརྒྱུག་གང་ཡིན་ལ་སེ་འབྲས་དགའ་
གསུམ། རྒྱུད་སྟོད་སྟོད་སོགས་ལ་མང་འབྱེད་ཀྱི་བསྟེན་བཀུར་ཐོག་དགེ་འདུན་རྣམས་
ནས་ཀྱང་མི་ཕྱེད་འདུན་པས་འཕགས་མཆོག་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་བསྐྱེལ་
ནས་ཞལ་འདོན་ཆོས་སྟོད་སྟོན་ལམ། ལྷུང་འབྱོར་གྱི་གསོལ་འདེབས་སོགས་ལ་འབད་
དེ། ཡསྐབས་མགོན་དམ་པ་མཆོག་གི་ཐུགས་ཟག་མེད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཟབ་མོ་ཡོངས་
སྤྲོད་གསུངས་ཤིང་། བསྟན་འགྲོ་སྤྱི་དཔལ་དུ་མཆོག་གི་སྤྱུལ་པའི་སྐྱེ་ལྷུང་བ་ཉིད་དུ་འཁྲུལ་
མེད་གསལ་དྲངས་ཐེབས་པའི་ཐབས་ཚུལ་ལ་བཙོན་པར་མཛད།

དེ་ནས་བསམ་ཡས་གནོད་སྤྱན་ཆེན་པོའི་བཀའ་ལླང་དོན་བཞིན་པོ་བྲང་
ཡང་སྟེང་དུ། ཡུལ་བའི་མཆོག་སྤྱུལ་རིན་པོ་ཆེ་འཁྲུལ་བྲལ་ལྷུང་དུ་གསལ་དྲངས་
ངེས་པ་ཉིད་ལྷུང་ཁོ་བོ་ཅག་ནས། རྣམ་རྒྱལ་གྲ་ཆང་རྟོག་སྟོབ་དབུ་མཛད་སོགས་གསུང་
བཟང་བ་རྣམས་ར་མདར་སྤྱོད་ཏེ། ལྷ་བསངས་རྒྱགས་བཟོན་དང་། དཔང་བསྟོད། ཆོས་
སྤྱང་སྤྱིའི་བསྐྱེད་བ་འཕྲིན་བཅོལ་གྱི་རིམ་པ་སོགས་གཟབ་གསོལ་རྒྱས་པ་ལྷག་བསམ་
དག་པས་ཁྱེས། གོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོ་ནས། སྐྱེ་གདུང་ཡིད་བཞིན་དབང་གི་རྒྱལ་
པོར་མཆོད་འབུལ་ཐུག་འཆལ་སྐྱེ་ཆབ་དུ་བོད་བཞུགས་མེ་སྤྱིད་ཤིས་ཨི་བན་མངགས་
པ་ལྟར། ཨི་བན་རྣམ་གཉིས་ཐེབས་ཏེ་ཨ་རག་གི་སྤྱིམས། ལ་བའི་མེ་མཆོད། དུལ་སྤང་
བརྒྱ་རེ་ཡོད་པའི་འཐུམ་ལྷ་བརྒྱ་ཐམ་པ་འབུལ་བསྐྱིགས་ཐོག་གསེར་ཡིག་གི་དོན་སྟོན་
པ་དང་། ཨི་བན་གཉིས་སོགས་བརྒྱ་དཔོན་ཐམས་ཅད་དང་། ཁོ་བོ་ཅག་ ཡོངས་འདིན་
རྣམ་གཉིས། ཆབ་མདོ་འཕགས་པ་ལྷ། ཆ་གན་ལོ་མིན་ཏན། ཆོ་སྟོན་གྲིང་སྤྱུལ་པའི་སྤྱུ།
ཆོ་མཆོག་གྲིང་སྤྱུལ་པའི་སྤྱུ། སེམས་དཔའ་སྤྱུལ་པའི་སྤྱུ། རུ་བཟང་སྤྱུལ་པའི་སྤྱུ། ཞབས་
པད་རྣམ་པ་བཞི། སྤྱི་བྱབ་མཁན་པོ་སོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྐྱེ་གདུང་རིན་པོ་ཆེར་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོའི་ནམ་ཐར་མདོར་མཆོན་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག་

སྟན་ཤལ་ཕུལ་ཏེ་ཕྱག་འཆལ་དང་གསལ་འདེབས་ཕྱགས་དྲག་ཁྱུས། འདི་སྐབས་སུ་ཁོ་
བོ་ཅག་ལ་གོང་མ་ཆེན་པོ་ནས་བཀའ་ཕེབས་སུ། དེ་མོ་ཉོ་ཐོག་ཐུ་ཁྱོད་ཀྱིས་རྒྱ་ལའི་སླ་
མའི་མཛད་སྟོ་ཐམས་ཅད་ལུང་དུ་སྒྲངས་ནས་བྱེད་དགོས་གཤིས། ཅི་ནས་ཀྱང་ཞུ་སེར་
ཀྱི་བསྟན་པ་དར་བ་དང་། བོད་འབངས་ལ་བདེ་སྦྱིད་འབྱུང་བའི་བྱེད་སྟོ་མ་འཕྱག་པ་
དགོས་ཤིང་། དེད་ནས་གནམ་འོག་གི་སྦྱེ་འགྲོ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱམས་བཅེས་བསྐྱེད་ས་
པའི་དགོངས་པ་དང་མཐུན་པར། ཡར་ལའི་སླ་མའི་སྤུལ་སྤྱུ་གསལ་ཀྱི་བར་དུ་གྲུས་པས་
བཀའ་བཞིན་སྤྱོད་པ་ལ་ལེ་ཤོར་མེད་པ་གིས། ཡར་ལའི་སླ་མའི་སྤུལ་བཞིན་སྤར་
སྟོལ་བཟང་པོ་མ་ཉམས་པར་བྱེད་དགོས་སོགས་ཞིབ་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་བཟང་པོ་ཕེབས་
པ་བཞིན་སེར་སྦྱེ་ཆེ་དགུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱགས་མོས་ལྟར་རྒྱལ་བའི་གདུང་འཆོབ་ཏུ་
དབང་བསྐྱར་བའི་ཆེ་འདོན་རགས་བསྐྱེད་ཤིག་ཀྱང་བྱས།

(༡༩༩ ཉ་ལ། ༡༠༡ བ་༡༡) དེ་ལྟར་རྗེ་སླ་མ་འདི་ཉིད་ནི་དུས་དང་ནམ་པ་ཀུན་
ཏུ་སྤྱུ་གསུང་ཕྱགས་ཀྱི་མཛད་སྟོད་སྟོན་ཕྱོན་དམ་པ་ནམས་དང་མཐུན་པར་བཅས་པ་
དང་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པར་རྒྱལ་སྤྱུས་བཟང་པོའི་ཀུན་ཏུ་སྟོད་པ་འབའ་
ཞིག་དང་འབྲེལ་ཏེ། སྦྱེ་བོ་མཐའ་དག་ཞལ་གྱི་འཛུམ་པས་འདུན་པར་མཛད་དེ་གང་ལ་
གང་འཆམ་པར་ཆོས་དང་བྱང་བྱིང་གི་སྦྱིན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོས་ཆོམ་པར་མཛད་པ་དང་།
དེ་དག་ཐམས་ཅད་དུལ་བ་དང་ཞིབ་དང་། བག་ཡོད་པ་དང་། དཀོན་མཆོག་གསུམ་
ལ་དད་པ་དང་། དགེ་བཅུའི་ལམ་ལ་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བར་མཛད་པས་མདོན་མཐོ་
དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་ལམ་བཟང་པོ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པ། ཕྱི་བསྐྱེད་པའི་དངོས་པོ་བཞི་
སོགས་རྒྱལ་སྤྱུས་ཀྱི་སྟོད་པས་མངོས་ཤིང་། རང་བྱུང་མོའི་ཉིང་ངེ་འདྲིན་ལས་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་གཡོ་བ་མེད་པའི་རང་ནས་རྗེས་སྟོན་མཆོན་བཅས་ཀྱི་དགེ་སྦྱོར་ཉིན་རེ་བཞིན་
ཡང་དུས་གསུམ་དུ་དཀོན་མཆོག་གི་ཉིན་དུང་དུ་ཕྱག་དང་མཐུལ་ཕུལ་བ། གསུང་རབ་

ལ་གཟིགས་རྟོག་དང་། དུག་དཔེ་ཐུགས་འཛིན། སྒྱུར་སྒྱུངས་མཛད་པ་སོགས་ནི་གྲུས་
རྟོག་སྒྱུར་བའི་བཅོམ་འགྲུས་ཀྱིས་དལ་བྲེལ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་སྟར་ཆགས་གནང་
བ། བསྟན་འགྲུའི་དོན་ལྡན་པོ་ཆེ་ལ་འདུག་པའི་ཆོ། འགོར་ཐུགས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆེན་
པོ་དང་། མཐུག་ཏུ་བསྐྱོ་བ་སྒོམ་ལམ་གྱི་རྒྱས་འདེབས་ཡུན་རིང་པོའི་བར་དུ་མཛད་པ་
དང་། བྱད་པར་དུ་ཐུགས་བྱམས་པ་དང་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོས་ཡོངས་སུ་གང་ཞིང་། བྱང་
རྒྱལ་གྱི་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་སྐྱེ་དང་གསུང་གི་མཛད་སྒྱུད་གང་གནང་
ཐམས་ཅད་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་ཆོ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ་ཞི་དུལ་གྱི་སྒྱུད་པ་ལ་རབ་ཏུ་
གོམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཐོན་པོའི་གོ་སར་གནས་པའི་ཆེན་པོ་རྣམས་དང་། འདུལ་བར་
དཀའ་བའི་གདུལ་བྱ་མ་རུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་། ཞལ་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་མཛལ་བ་
ཅམ་གྱིས་བྲེགས་པ་དང་རྒྱགས་པའི་ཁེངས་བསྐྱངས་ཏེ་དད་གྲུས་རང་དབང་མེད་པར་
སྒྲིས་ནས་ལག་པའི་པོ་སྒོ་སྟོང་ཁར་བྱམ་ཞིང་། མགོ་བོས་ཕྱག་འཆལ་བ་སོགས་མཆོག་
ཏུ་དད་པས་ཞལ་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་ལ་མིག་མི་འདྲུམ་པར་བསྟོ་བ་དང་། བསྐྱགས་པ་
བརྗོད་ཅིང་འོས་པར་གྱུར་པས་ལྟ་དང་བཅས་པའི་འཛིག་རྟོག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོད་
གནས་འགྲན་ལྷ་མེད་པར་གྱུར་པ་དང་། རྒྱུན་དུ་ཡང་གཟུངས་སྐྱགས་ཟབ་མོའི་བཟུམ་
བརྗོད་དང་། ཟབ་མོའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་གཞིལ་བས་འཁྱུངས་ཅམ་ཉིད་ནས་བཟུང་
ད་ལྟའི་བར་དུ་ལྟ་དང་སྒྲ་མའི་སྤང་བ་ནར་མར་གསལ་ཞིང་། བྱད་པར་དུ་རྗེ་སྒྲ་མ་སྒོ་
བཟང་གྲགས་པ། སྒོ་བ་དཔོན་པོ་སྤྱང་གནས། གསང་བདེ་འཛིགས་གསུམ་དང་།
བྱེ་བྲག་བདེ་མཆོག་པོང་ཞལ་ཅན། བ་རོ་མཁའ་སྒྱུད་མ། མཁའ་འགྲོ་སེལླའི་གདོང་
པ་ཅན། མི་གཡོ་བ། རྟ་མགྱིན། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ། སྒྲན་སྒྲ་བདེ་གཤེགས་བདུན།
མགོན་ཆོས་རྒྱལ། ལྟ་མོ། གནས་རྒྱུང་། བསམ་ཡས། གནས་གཞིའི་གཙུག་ལག་ཁང་
སྤང་བའི་ལྟ་སྒྲ་ཚུན་ཆད་ཀྱིས་ཀྱང་སྐྱེ་དང་གསུང་གི་སྤང་བ་སྐྱེལ་བ་སོགས་ཉིང་ངེ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་དགུ་པ་ལྟར་རྟོགས་ཀྱི་མཚོའི་རྣམ་ཐར་མདོར་མཚོན་དང་པའི་ཡིད་འཕྲོག

འདྲིན་གྱི་ཡོན་ཏན་བྱང་པར་ཅན་ཐོབ་ཅིང་།

མདོར་ན་མཐོང་ཐོས་དྲན་རེག་དང་། ཐ་ན་ཞལ་དབྱུགས་ཕྱི་ནང་དུ་རྒྱ་བ་
ཚུན་ཆད་ཀྱང་གཞན་དོན་ཁོ་ནའི་ཕྱིར་དུ་བསྐྱོ་བའི་བྱང་ཆེན་པོ་ལས་འཕགས་པའི་སྦྱོང་པ་
སྦྲུམ་པོ་ཆེ་སྦྱོང་ཡུལ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་མདོ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཉམས་བཞེས་ལ་
ཐུགས་ཆེ་གཅིག་དུ་བསྐྱེལ་བར་མཛད་པ་སོགས་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་གྱི་གསང་བ་བསམ་
གིས་མི་བྲལ་པ་རྒྱ་མཚོ་ཅམ་ཞིག་ལས་བདག་སྟོ་ཀྱུ་ཤའི་ཆེ་མོས་གང་ལོན་ཞིག་འཕྲང་
ཞིང་འཐོར་བའི་དཔེར་མཚོན་པ་བརྗོད་པར་བྱེད་ཀྱི། མཐའ་དག་པ་ནི་རྒྱལ་སྐས་མཐུ་
ཆེན་རྣམས་གྱི་སྟོ་གྲོས་གྱིས་གཞལ་བར་མི་སྦྱོང་ན་ངག་གིས་ངེ་ལྟར་བརྗོད་པར་རུས་
ཏེ། འདིར་གང་ཞིག་བརྗོད་པ་དེ་དག་ཀྱང་གཞན་མགུ་བ་ལྟར་ལེན་པའི་ཕྱིར་གཙམ་
བུའི་ངག་གིས་བརྗོད་པ་དང་། ཟོལ་བསྟོད་དང་། རབ་བཏགས་གྱི་རྒྱན་གྱིས་བརྗོད་
པ་མ་ཡིན་པར་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱན་གྱིས་བརྗོད་པ་ཁོ་ན་སྟེ། དེས་ན་འདི་ལ་དད་པས་
གཟིགས་པར་མཛད་པའི་སྐྱེ་པོ་སྐྱེ་དང་། བྱེ་བྲག་རང་ཅག་བཀའ་ངེན་གྱིས་འཚོ་བ་
རྣམས་གྱིས་ཐུགས་གཟུ་བོར་གནས་པའི་སྟོ་གྲོས་གྱིས་བརྟགས་ཏེ་དད་པ་གོང་ནས་གོང་
དུ་འཕེལ་བའི་ཐབས་ལ་འབད་པ་དང་། ཆོ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ་དམ་པ་འདིའི་མགོན་
གྱིས་བཟུང་སྟེ་བྱམས་སྟོང་རྗེ། བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་གྱིས་བེན་པའི་སྦྱོང་པ་སྦྲུམ་པོ་ཆེ་
སྦྱོང་ནས་རྒྱུར་དུ་སངས་རྒྱ་བར་ཤོག་ཅིག་གུ་སྟམ་དུ་ཡིད་ལ་བརྟག་པར་བྱ་སྟེ། དེས་ན་
དེས་པར་འདི་ཕྱིའི་དོན་ཐམས་ཅད་བདེ་སྐྱབས་ཉིད་དུ་འགྱུར་པར་འགྱུར་རོ།

(༡༠༠ ཉ་ཤ ༡༠༥ ཐ་༥) ཞེས་བདག་ཅག་ཁམས་གསུམ་གྱི་མ་འདྲིས་པའི་
མཛའ་བཤེས་ཆེན་པོ་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་འདྲེན་པར་ཆས་པའི་ཁྱུར་གཅིག་དུ་བསྐྱམས་
པ། མཚོག་གི་སྐུལ་པའི་སྐྱེ་སྟོ་བཟང་བསྟན་པའི་འབྲུང་གནས་ངག་དབང་ལྟར་རྟོགས་
རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྐྱེ་ནས་གྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་མདོར་མཚོན་པ་སྐྱེ་གསུང་

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ།

ཐུགས་ཡོན་ཏན་འཕྱིན་ལས་ཀྱི་རྒྱན་གྱིས་ཉེ་བར་མངོས་པ་དང་པའི་ཡིད་འཕྲོག་
ཅེས་བྱ་བ་ལས། ཐུགས་དགོངས་ཟབ་མོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་ནམ་དགའ་རྒྱ་
ཆེན་བསྐྱབས་པ་དང་། མཆོག་གི་སྤྱལ་པའི་སྤྱི་གསེར་ཞལ་ལྷུང་དུ་མངལ་བའི་དགེ་
མཚན་གྱི་ལྷས་བཟང་པོ་ངོ་མཚར་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་བའི་སྤྱལ་བཟང་ཉམས་སུ་ཁྱོད་
བར་འགྱུར་བའི་མཚམས་སྤྱར་བ་སྟེ་རབ་དུ་བྱེད་པ་ལྟེ། །

༡༥༽ མཇུག་བསྟུན་ཆོགས་བཅད་དང་དགེ་བསྟོན་ནམ་ཐར་འདི་རི་ལྷར་བཅམས་པ།

འདིར་སྤྲས་པ། ནམ་མང་ཡོན་ཏན་རིན་ཆེན་གྱིས་ཕྱག་སྦྱོར་བའི་དེད་དཔོན་
ཅི་བདེར་ཆོམ་པའི་དཔལ་སྦྱིན་འཆལ་ཚུལ་རོ་དང་ལྟན་མི་གནས། གཞོད་བྱེད་མི་
བསྐྱབ་སྤྱག་བསུལ་ཚུ་བོ་བརྒྱ་ཕྱག་ཐོག་དུ་བབས་པས་ནམ་ཡང་མི་འཁྱུག་བཙོན་པའི་
ཐ་སྲབས་ཆལ་ཆེལ་གཡོ། །དམིགས་པའི་ནམ་པར་གཡེང་བའི་རྒྱུད་གིས་མི་བསྦྱོད་
ཉིང་འཛིན་རི་ཡི་དབང་པོ་ལྟན་ཆགས་ཤེས་རབ་གཉིང་མཐའ་མི་མངོན་ཟབ། །ལེགས་
བཤད་ཚུ་བོ་བྱེ་བ་སྟོན་བསྟུན་བྱེད་པོ་བདག་གི་སྒྲ་མ་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་དེ་ལ་སྤར་
ཡང་ཕྱག་བཞུའོ། །དཔལ་ལྷན་སྟོབས་བརྒྱ་མངའ་བ་ཀྱན་གྱི་མཁུན་བཅེའི་རང་བཞིན་
བྲལ་བདག་རྟོ་རྟེ་སེམས་དཔའ་གང་། །ནམ་མང་འགོ་ལ་གཅིག་དུ་ཆགས་པའི་གཟུགས་
སྤྱི་རོལ་པར་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཞེས་མཚན་གསོལ་བའི། །སྤྱལ་པའི་སྦྱིན་གསར་
འཛད་མེད་དགྱིགས་ཉེ་སྤྱིང་རྗེའི་ཚུས་ཁྱོས་ལྟན་གྱུ་བཙོན་ཆར་འབད་མེད་པས། །འགོ་
ཀྱན་དགེ་བའི་ལོ་ཉོག་སྦྱིན་རྒྱས་ཟག་མེད་བདེ་ལ་ཡོང་ཡེ་འདོད་དགའ་ལོངས་སྦྱོད་
ཤོག།

སྤྱིད་གསུམ་འཕྲོག་དགོན་འཛིགས་རུང་ཆེས་ཡངས་པར། །སྦྱི་རྒྱ་ན་འཆིའི་
འཕྲང་རིང་ཐོག་མཐའ་མེད། །འགོ་བའི་མགོན་པོ་སྤྱིད་པའི་ལམ་རྒྱ་བའི། །སེལ་བའི་
དེད་དཔོན་ཁྱོད་ལས་གཞན་ན་གང་། །

ལ་རྒྱལ་དབང་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལྷན་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་རྩིས་ཐར་མདོར་མཆོད་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག་

ཐོག་མེད་འཁོར་བར་ཡོངས་སུ་འདྲིས་པའི་གྲོགས་ངན་གསུམ་གྱིས་དབྱེན་
བཅོས་པའི། །འཕགས་པའི་ལམ་བཟང་དག་དང་འགལ་གྱུར་སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔས་བཏང་། །དཀར་པོ་དགེ་བའི་ནོར་གྱིས་མོངས་པའི་བགེན་ཆེན་མུ་ཏྲོས་
འཆོ་བ་ཡི། །བདག་ཅག་ཉམ་ཐག་སྤྲུག་བསྐྱེད་འདི་ལས་གཏེར་ཆེན་ཁྱོད་གྱིས་བསྐྱབ་
ཏུ་གསོལ། །མགོན་ཁྱོད་ལན་ཅིག་མིན་པར་ཞིང་དེར་རྒྱལ་བས་མངགས་དེ་ཡང་། །འགྲོ་
བ་འདྲེན་ཕྱིར་མ་ཡིན་ཁྱོད་ལ་འཕྲིན་ལས་གང་ཞིག་ཡོད། །དེ་ལྟ་བུས་ན་ལྷག་མའི་
གདུལ་བྱ་གང་ཞིག་མཆིས་པ་རྣམས། །གཡར་དམ་མ་བོར་ཐུགས་རྗེའི་ཁྱོ་བས་ལྷུང་བ་
ཉིད་ཏུ་བྱོངས།།

འཕགས་པའི་རྣམ་འཕྲུལ་ཅིག་ཅར་སློབ་པའི་འཕྲིན་ལས་མཐའ་དག་བརྗོད་
པར་ག་ལ་ཞིག་འདིར་གཅིག་ཁོ་ནའི་མཛད་པ་བས་པར་ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་ཀྱང་སྟོབས་
པར་མི་ལང་ན། །བདག་སྟོལ་གྱི་ཤའི་ཆེ་མོས་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོ་འཕྲུང་ཞིང་འཁོར་བའི་
དཔེ་ཉིད་ཏུ། །ཆ་ཅན་གསོང་པོའི་གཏམ་གྱིས་ཆར་ཏུ་དངར་བར་མཁས་རྣམས་ཡིད་ནི་
རྟོན་པར་རིགས། །དེ་ལྟར་བདག་གིས་ལྷག་བསམ་དག་པས་འདིར་འབད་རྣམ་དཀར་
ལེགས་བཤད་ཅི་མཆིས་པའི། །ལེགས་སྤྱད་གང་དེས་འགྲོ་ཀུན་ཕྱག་ན་པརྟའི་མཛད་
པ་མཆོག་གིས་རྟག་ཏུ་འཆོ་བ་དང་། །དེ་བཞིན་འདིར་ནི་གང་ཞིག་ཉེས་པར་བཤད་ལ་
མཁས་རྣམས་བཟོད་མཛོད་ནོངས་ལ་ནོངས་པར་གསོལ། །སྟོགས་ལྷུང་རབ་རིབ་ཅན་
རྣམས་མི་དགུས་གཤུང་བར་མཛད་ན་རང་གི་ཉེས་པ་ཅན་ཏུ་བྱུང་། །འདི་ན་གང་གི་
རྗེས་སུ་འདུན་པའི་སྐྱེ་བོ་ངང་པའི་ཆོགས་རྣམས་ནི། །སྲིད་པའི་ལྷུང་ཆེན་རྒྱ་མཆོ་ཆེ་
ལས་ངེས་འབྱུང་རྒྱུད་གིས་རབ་བསྐྱོད་དེ། །ཐབས་ཤེས་གཤོག་རྒྱབས་རྒྱས་པའི་སྦྱོད་
པས་འཕུར་ལྷིང་རོལ་པའི་ཆེ་དགའ་ཡིས། །ཀུན་མཁྱེན་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་ཟབ་དེར་
ནི་བདེ་སྐྱབ་ཉིད་ཏུ་བཞོད་གྱུར་ཅིག།

དེ་མོ་སྒོ་བཟང་བྱབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ།

ཅེས་དུས་གསུམ་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་ལྷག་པའི་བཀའ་ངིན་ཅན་མཚན་བརྗོད་
པར་དཀའ་བ་རྗེ་བཙུན་སྒོ་བཟང་བསྟན་པའི་འབྲུང་གནས་ངག་དབང་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོ་
དཔལ་བཟང་པོའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་མདོར་མཚོན་པ་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཡོན་ཏན་འཕྲིན་ལས་
ཀྱི་རྒྱན་གྱིས་ཉེ་བར་མངོས་པ་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ནི་གཞུང་སའི་འཕྲིན་
ལས་དགུང་དུ་འདེགས་པའི་བྱེད་པོ་བཀའ་བྱིང་སང་རྣམ་པ་བཞི་དང་། རྒྱུབས་མགོན་ཆེན་
པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཡབ་ཡུམ། སྐྱེ་བཅར་ལོ་མ་ཆི་མེད་མཁན་པོ་སྒོ་བཟང་ཤེས་རབ། བྱང་ཇ་མདའ་
སོགས་མི་དྲག་གསོལ་གཟིམ་མཚོད་གསུམ་དང་། རྩང་ཡིག་བཞིས་མཚོན་ནང་མ་མཁན་གྱི་
ཆེ་ཆུང་། སྐུ་ལ་པའི་སྐྱེ་རྣམ་པ། ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་གསུམ་དང་། རྒྱུད་སྟོད་སྟེང་གི་སྒོ་བ་དཔོན། ཆེ་
ཤོད་ཀྱི་ལས་ཚན་དུང་རིགས་སེར་སྐྱ། རྣམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆང་འདུས་སྤྱི་བཅས་ནས་དོན་གཉེར་
ཆེན་པོས་བསྐྱལ་མ་བྱུང་བ་དང་། བདག་ཉིད་ཀྱང་བཀའ་ངིན་རྗེས་དྲན་གྱི་གྲས་པ་ཆེན་པོས་
སྐལ་ལྷན་དད་པའི་གསོས་སུ་འགྱུར་བྱིས། ལྷག་བསམ་དག་པའི་མཚམས་སྦྱར་གྱི་ཚུམ་འདུན་
མཆིས་ནའང་། སལ་ཆེར་བསྐྱོག་ཏུ་མེད་པའི་བྱ་བ་ལས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཞན་དབང་གི་ཁོལ་
པོ་ཉིད་དུ་འཕྱུར་པས། ཟིན་བྲིས་སྡེ་བྱི་རྣམས་རིམ་པས་བསགས་ཏེ་སྡེ་བ་བདེ་བར་བྱེད་བཅུག་
པ་ལ་གཞི་བྱས། མཚོད་དཔོན་མཁན་པོ་སྒོ་བཟང་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་བཏབ་པའི་ཟིན་བྲིས་དང་།
རྒྱས་ཅན་འགའ་ཞིག་གི་ངག་ལམ་ནས་ཐོས་པ། རང་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་ཐོས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་
པ་འགའ་ཞིག་གིས་ཁ་བསྐྱངས་ཏེ་ཐམས་ཅད་ལ་བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་པའི་ཁྱལ་གྱིས་ལེགས་་
པར་སྦྱར་བ་འདི་ནི་རྗེ་སྒོ་མ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེའི་སྤང་བ་རིམ་པས་རྗེས་སུ་བཟུང་བ། གོང་མ་ཆེན་
པོའི་ལུང་གིས་ཞུ་མེར་བསྟན་པ་འདི་ནི་བྱེད་དཔལ་ལྷན་ལོ་མེད་ཏན་དུ་འབོད་པ། མིང་གཞན་
ཤུག་ཏུ་འདི་དག་སྒོང་སྒོ་བཟང་བྱབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོའི་སྡེས། (༡༠༡ ཉ་༡། ༡༠༡ ཐ་༡)
ཤིང་མོ་བཀའ་ལོའི་ (༡༠༡ ཉ་༡། ༡༠༡ ཐ་༥) ས་ག་རྩ་བའི་ཆོས་ཉི་ཤུ་གཉིས་ཀྱི་གཟའ་ཆོས་
ཐུན་སུམ་ཆོགས་པའི་ཉིན་ལྷ་ལྷན་སྐུ་ལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཉེ་འདབས་བསྟན་རྒྱས་སྤིང་

ཡུལ་དབང་སྐྱེའི་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོའི་ནམ་ཐར་མདོར་མཆོན་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག

གི་ཡང་དགོན་བརྟེན་གནས་ཆོས་རར་འགོ་བཅུམས་ཏེ། ཏུས་འཁོར་བའི་སྟོན་འབྲིང་རགས་
ཞིབ་མཐུན་པ་ཁྲུམས་སྟོན་ཟླ་བ། དབྱངས་ལྷ། གསལ་བྱེད་རྒྱ། ཁམས་ནམ་མཁའ། འདོད་
ཡོན་སྒྲ། དབྱངས་འཆར་བའི་དབྱངས་མྱོ། གསལ་བྱེད་ཐ། དམར་ཕྱོགས་ཀྱི་རྩོགས་པ་གཉིས་
པ། རེས་ཀྱི་བདག་པོ་ལྷ་ཡི་སྒྲ་མ་དགའ་མའི་རྒྱལ་དང་ཅེ་བའི་འཕྲོད་ཆེན་མདུང་། ལྷ་ཡི་སྒྲ་
མ་རྒྱལ་སར་མེབས་པའི་འབྲུབ་སྦྱར། འཕྲོད་ཆུང་སྟོབས་ལྡན་སྦྱར་བ། ཏུམ་ལ་གཞུ་ཡི་ཏུས་
སྦྱར་ལ་བདུད་ཅི་ཐུན་མཆམས་སུ་རྩོགས་པར་སྦྱར་བའི་ཡི་གེ་པ་དང་། ལྷས་དག་གི་བྱེད་
པོ་ནི་མདོ་སྒྲགས་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་མཆོའི་མངའ་བདག་རྒྱུད་སྦྱད་སྒྲ་མ་དབུ་མཛད་འཇམ་
དཔལ་ཚུལ་བྲིམས་དང་། མང་ཐོས་དགེ་ལ་འདུན་པ་བདེ་ཡངས་གྲ་རིགས་རབ་འབྱམས་པ་
བསྐལ་བཟང་ཆོས་འཕེལ་ནམ་པ་གཉིས་ནས་ལྷག་བསམ་མ་སྦྱད་པས་བཀྲིས་པའི་ལེགས་
སྦྱང་གིས་འགྲོ་བ་ནམས་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེར་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱིས་ལྷགས་
ནས་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སར་བདེ་སྒྲག་ཉིད་ཏུ་བཞུགས་པར་གྱུར་ཅིག །མཁྱའི།

ནམ་ཐར་འདི་ཞིབ་བསྟར་ཁྲུངས་བཅོལ་ཡིག་ཆ།

༡༽ ཤིང་པར་དཔེ་རིང་བོད་ཀྱི་རྟ་ས་བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་གིས་པར་སྒྲིག་བྱས་པ་དེབ་འཁོད་ཨང་

༡༩༥༥

༢༽ ཀྲུང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྟུན་ཁང་གིས་བྱེ་ལོ་ ༡༠༡༡ ལོར་པར་འགྲེམས་བྱས་པ་ཡུལ་དབང་

སྐྱེའི་རིམ་བྱོན་གྱི་མཛད་ནམ་ཞེས་པའི་དེབ་ཕྲེང་ ༡༩ པ།

༡༡༥༥ རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་གཟིགས་བརྩུ་བ་ཆེན་
 པོ་ངག་དབང་སྒོ་བཟང་འཇམ་དཔལ་བསྟན་འཛིན་ཚུལ་བྲིམས་རྒྱ་མཚོ་
 དཔལ་བཟང་པོའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ངོ་མཚར་ནོར་བུའི་འཕྲེང་བ་ཞེས་
 བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

༡༽ དུལ་དམ་པ་རྣམས་ལ་མཚོད་པར་བཟོད་པ་སྟོན་དུ་བཏང་སྟེ་བོད་འདི་འཕགས་པ་སྟུན་རས་
 གཟིགས་ཀྱི་གདུལ་ཞིང་དུ་གྱུར་ཚུལ་དང་ལྟུལ་དབང་སྐྱེས་ཅིང་རིམ་བྱོན་གྱི་སྐྱེ་འཕྲེང་དང་འབྲེལ་
 བའི་དོགས་གཙོད།

༡༡༥༥ མི་འགྱུར་སྟེང་རྗེའི་གང་བ་ཡོངས་རྫོགས་ཤིང་།
 འཕྲིན་ལས་འཆར་རྩལ་སྤངས་པའི་འོད་སྣང་གིས།
 དག་ལེགས་ཀྱུན་དའི་འདབ་བརྒྱ་བཞད་མཛད་པའི།
 འགྲོ་བའི་སླ་མ་སྲིད་ཞིའི་གཙུག་ན་རྒྱལ།

སྟོབས་བརྩུ་མི་འཇིགས་མ་འདྲེས་ལ་སོགས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡོན་ཏན་
 ཡོངས་རྫོགས་སྐྱབས་ཀྱི་མཚོག་གྱུར་སངས་རྒྱས་དང་། །འགོག་དང་ལམ་གྱི་བདེན་པས་
 བསྟུས་པའི་རྟོགས་པའི་ཆོས་དང་རིམ་གསུམ་ལུང་གི་ཆོས་སུ་གཏོགས་པ་དམ་པའི་
 ཆོས། རིག་དང་གོལ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་བསོད་ནམས་ཞིང་གྱུར་སྐྱེ་དང་འཕགས་
 པའི་ས་ལ་རབ་བཞུགས་དག་འདུན་ཏེ། སྲིད་ཞིའི་འདྲེན་པ་རིན་ཆེན་རྣམ་གསུམ་
 འདི་ནས་བཟུང་སྟེ་བྱང་ཚུབ་སྟེང་པོའི་མཐར་ཐུག་བར་དུ་གྱུས་པས་བསྟེན། །

ཡུལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

(༡ ཉ་༡། ༡༡༡ ཐ་༡༠) བྱང་པར་བདག་སོགས་ཚེད་དུས་དགུ་ཡི་ཡང་མཐར་
ལུས་པའི་ཉམ་ཐག་སྐྱབས་བྲལ་ཡིད་ཅན་ནམས། །སྐྱབས་དང་བཅས་པའི་བཀའ་
དིན་སྦྱལ་ཏེ་གནས་སྐབས་མཐར་ཐུག་པན་བདེའི་གྲིབ་བསེལ་སྦྱུང་པོ་ལ། །བདེ་བར་
ངལ་བསོའི་དབུགས་འབྱིན་མཛད་མཁས་བྱན་མཆོག་སྒྲ་མེད་འགྲོ་བའི་སྒྲ་མ་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན། །ངག་དབང་སྟོ་བཟང་འཇམ་དཔལ་བསྟན་འཛིན་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་
ཞབས་མཐེལ་འབྲལ་མེད་གཙུག་ན་བསྟེན། །

(༢ ཉ་༡། ༡༡༢ འ་༡༡) ཐོས་པས་རྣ་བ་བདུད་ཅིར་སྦྱོར། །ཁས་མ་ན་དད་པའི་རྒྱ་
མཆོ་འཕྱར། །བརྟགས་ན་ཡིད་ཆེས་རྟེན་པ་ཡི། །སྟོན་མེད་ལེགས་བཤད་འདི་ན་སྟོ། །

ཞེས་ཆིག་དོན་ཉམས་བརྒྱའི་ལང་ཆོས་སྒྲིག་པའི་འཕྲིང་བ་ཆེ་ལོང་ཅམ་སྟེལ་
བ་སྟོན་དུ་བཏང་ནས་གང་སྤིང་བར་བྱ་བའི་གཞི་ནི། ཡུལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུགས་
རྟེན་རང་གཟུགས་འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་པསྟོའི་སྒྲོས་གར་དུར་སྒྲིག་འཆང་བ་རིམ་
པར་བྱོན་པ་ནམས་ཀྱི་ནང་ཆན། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྐྱེ་འཕྲིང་བཅུ་པ་བཀའ་དིན་
སྒྲ་མེད་མཆན་བཛྲོད་པར་དཀའ་བ་ཡུལ་བཅུན་ངག་དབང་སྟོ་བཟང་འཇམ་དཔལ་
བསྟན་འཛིན་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་པལ་བཟང་པོས་ཐུན་མོང་གཏུལ་བུའི་སྤང་དོ་དང་
འཆམས་པར་བསྟན་པའི་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ནམ་པར་ཐར་པ་ནི་སྐབས་འདིར་བཛྲོད་
པར་བྱ་བའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཞིང་།

དེ་ཡང་ (༦ བ་༤། ༡༡༦ འ་༥) བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཐུགས་རྟེན་ཅན་སྐྱེ་
མཐའ་མའི་མཛད་པ་སྟོན་དུ་ཉེ་བ་ན། (༦ བ་༤། ༡༡༧ ཐ་༡) རྒྱལ་སྐས་ཉན་ཐོས་དང་
བཅས་པ་ནམས་ཀྱིས། ཀྱེ་མ། དེ་ལྟ་ན་མཐའ་འཁོབ་ཁ་བ་ཅན་ཞེས་གྲགས་པ་དུས་
གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་གཞན་གྱིས་ཞབས་ཀྱིས་མ་བཅགས་ཤིང་། གསུང་གི་འོད་ཟེར་
གྱིས་ཀྱང་འདུལ་བར་མ་མཛད་ན། སྟོན་པ་ཐུགས་རྟེན་ཅན་གྱིས་ཀྱང་ཡལ་བར་དོར་

ནས་མུ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཚུལ་བསྟན་ན། ཡུལ་དེའི་འགྲོ་བ་ནམས་ཇི་ལྟར་བྱ་ཞེས་
སྤྲེལ་ཇིའི་འཁྱུགས་ཀྱིས་གསོལ་བ་ལས། སྟོན་པའི་ཞལ་གྱི་པ་སྒྲོ་ཆོམས་འཕྲེང་གི་སར་
གཡོ་བའི་འཇུག་མདངས་འཁོར་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་གྱི་ཆོགས་ལ་ངོམས་པར་མཛད་ནས་
སྟན་ཅིང་འཇེབས་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་འདི་སྐད་དུ། ཇི་ལྟར་སྟོན་ཀའི་དུས་ཀྱི་ཟླ་བའི་
དགྱིལ་འཁོར་རྒྱ་སྐར་གྱི་འཕྲེང་བས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་བ་དང་མཚུངས་པར། ཉེས་པའི་
སྟོན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ཞིང་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆ་ཤས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་འཕགས་
པ་སྟུན་རས་གཟིགས་དབང་ལྷག་ནི་བགྲང་ཡས་སྟུལ་པའི་འཁོར་དུ་མ་དང་བཅས་ཏེ་
མཐའ་འཁོབ་ཁ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་སུ་བྱོན་ནས་དོན་མཛད་པར་འགྱུར་ལ། མགོན་
པོ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱིས་ཀྱང་དེའི་གྲོགས་མཛད་པར་འགྱུར་རོ། ཞིང་ཁམས་དེ་ནི་
མགོན་པོ་འོད་དཔག་མེད་དང་། འཁྱུགས་ཇིའི་གཏེར་ཆེན་སྟུན་རས་གཟིགས་གཉིས་
ཀྱིས་གདུལ་བར་བྱ་བའི་ཞིང་ཡིན་ནོ། དེའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་གྲོགས་སུ་བདག་གི་སྟུ་
བརྟན་ཀྱང་གནས་དེར་འབྱུང་ལ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཡང་བྱང་ནས་བྱང་གི་
ཕྱོགས་སུ་དར་བར་འགྱུར་རོ། ཞེས་སོགས་མདོ་རྒྱད་དང་། མ་ཉི་བཀའ་འབུམ་སོགས་
དུ་མ་ནས་འབྱུང་བའི་ལུང་བསྟན་ནམས་ཆོག་ཆོགས་བསྟུས་ནས་བཀོད་པའི་དོན་ཇི་
ལྟར་བཞེན་དུ། ལྷ་མ་ངི་མ་མེད་པ་མཆོ་ལས་སྦྱེས་པའི་རྡོ་རྗེས་ཆོས་རྒྱལ་དཀོན་མཆོག་
འབངས་ལ་གདམས་པ་ལས། འདི་ནས་ཤར་ཕྱོགས་ན་རྡོ་རྗེ་གདན་ཞེས་བྱ་བ་དུས་
གསུམ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་མདོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་གནས་ཡོད།
དེའི་བྱང་ཕྱོགས་ན་བོད་ཁ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་ཞེས་བྱ་བ་མཐའ་འཁོབ་ཀྱི་ཡུལ་
ཆེན་པོ་བྱམས་པ་དང་སྤྲེལ་ཇི་དང་བྲལ་བའི་མི་མ་ཡིན་དག་པོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཡོད་
པས་དེ་ན་གནས་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ངན་སོང་གསུམ་དུ་སྦྱར་བར་བྱེད་པས།
བོད་ཁམས་དེར་བདག་གི་སྟུལ་པ་མཐུ་དང་ལྷན་པ་ཞིག་བཏང་ལ། སྟོན་ལ་མི་མ་ཡིན་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་ཐེང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་ངོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

དག་པོ་དེ་དག་བརྟལ་ཏེ་གནོད་འཚེ་དང་གདུག་རྩལ་ཞི་བར་བྱས། སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་
བདེ་སྦྱིད་དང་བཟ་ཤིས་པར་བྱའོ། །ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱལ་པ་རྒྱལ་པོ་ཞིག་ཐོངས་ལ་བོད་ཁམས་
ཀྱི་སེམས་ཅན་དེ་དག་ཡོངས་སུ་རྫོངས། སྤྱལ་པ་མང་པོ་ཡང་ཁྱེ། རྒྱ་ནག་དང་བལ་པོའི་
ཡུལ་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱལ་པ་དངོས་ཡོད་པས་གནས་དེར་སྤྱན་རྫོངས། བོད་
ཁམས་དེ་འཛིགས་པ་ཆེ་བས་ལྷ་མོ་ཞི་ཁྱོ་གཉིས་ཀྱང་སྤྱན་རྫོངས། འཛིགས་པ་བརྒྱད་
ལས་སྦྱོབ་པར་བྱེད་ཅིང་དེ་ནས་ཡུལ་ཀྱི་དབུས་སུ་གྱུར་ནས་སྐྱེ་བོ་པལ་ལ་དད་པ་སྦྱེས་
ཏེ་གདམས་ངག་བསྟན་དུ་བརྟབ་པའི་སྐབས་སུ་བྱང་ཕྱོགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སུ་བོད་ན་
རིགས་བཅུ་དྲུག་པར་བྱགས་པ། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བཀྱར་བ་ཞིག་ཏུ་ཁྱོད་ཀྱིས་ལུས་སྦངས་
ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་བྱིན་ཀྱིས་བསྐྱབས་པའི་སྤྱལ་པ་ཞིག་རྒྱ་གར་ནས་ང་སྤྱན་འཛེན་དུ་ཐོང་།
གཟོད་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་བདེ་བ་ལ་དགོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
དང་། འཛིག་ཉེན་སྦྱོན་མ་ཇི་སྐད་གསུངས་པ་བཞིན་བཀྱའོ། །ཞེས་ཞལ་གྱིས་འཆས་
པ་ལྟར། བོད་ཁམས་ཀྱི་ཞིང་འདི་གྲས་བཅས་རྒྱལ་བ་གཞན་ཀྱི་གདུལ་སྐལ་དུ་མ་གྱུར་
པ་ན་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱག་ཉིད་ཀྱིས་གདུལ་སྐལ་དུ་བཞེས་ཏེ་
ཐོག་མར་མིའི་འགྲོ་བ་སྤེལ་ཞིང་ཟང་ཟིང་གིས་བསྐྱས། དེ་ནས་ཆོས་ཀྱིས་འདུལ་བའི་
དུས་ལ་བབ་པ་ན་རྒྱལ་པོ་དང་། སློན་པོ་དང་། ལོ་པཌ་མཁས་བྱུང་ལ་སོགས་པ་དཔག་
ཏུ་མེད་པའི་ནམ་ཐོལ་བཟུང་ནས་འགྲོ་བའི་དོན་མཛད་ཚུལ་མཐའ་དག་ནི་ངག་གིས་
བཞེད་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ལས་འགོངས།

(༧ བ་ཤ ༡༣༠ འ་༡) ད་ལྟའི་བར་དུ་དྲར་སྤྲིག་འཆང་བའི་སྐྱེ་འཕྲེང་མུ་ཏིག་
སྟར་ལ་བརྒྱས་པ་ལྟ་བུ་ཟམ་མི་ཆད་དུ་བཟུང་ནས་རྒྱལ་བའི་བསྐྱས་བསྟན་པ་མི་རུབ་
པའི་རྒྱལ་མཆན་སྤྲིད་ཅེར་བསྐྱེང་བར་མཛད་དོ། །

(༡༠ ཉ་༣། ༡༣༡ འ་༥) འདིའི་སྐབས་སུ་དོགས་པ་དབྱད་པར་བྱ་བ་འདི་ཡོད་

དེ། སྒྲིགས་བཅ་རིན་པོ་ཆེ་དཀོན་མཆོག་འབངས་ཀྱི་སྒྲིག་རབས་ཀྱི་ནང་ནས། རྩ་སྒྲིང་
ལུང་བསྟན་པའི་ཤུག་པའི་ཡོན་ཏན་འཆད་པའི་སྐབས་སུ། ཤུན་པ་རིམ་པ་བདུན་
དུ་ཡོད་པ་ཉིད་ནི་ལྷ་བརྒྱ་དུས་ཀྱི་མཐའ་མར་འགོ་བ་འབྲེན་པར་སློན་ལམ་ཐེབས་
པའི་ཡུལ་བ་བདུན་གྱིས་རྒྱ་ཆད་མེད་པར་སློབ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་མོའོ། །ཞེས་
དང་། དེ་དང་མཐུན་པར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོའི་གསུང་ལས། སྒྲི་
བ་བདུན་དུ་འགོ་དོན་ལེགས་སྦྱད་ནས། །ཟག་མེད་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་བསྐྱབ་པར་བྱེད།
།ཅེས་དང་། ཡང་གསང་རྒྱ་ཅན་ལས། འགོ་དོན་སྦྱོང་བའི་སྒྲི་བ་ནི། །བདུན་འབྱུང་ཁྱོད་
ཉིད་ལྷ་པ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་འདི་དང་འདི་འདྲ་བ་རྣམས་ལ་སློབ་པའི་སྒྲི་བ་ཤིང་།
ཞིང་། མཁས་པའི་དག་དང་རྣམ་དཔྱད་ཀྱི་ནོར་གྱིས་མོངས་པ་དག་གི་བསམ་པར། དེ་
ལྟར་ན་དུར་སྒྲིག་འཆང་བ་རྒྱལ་བའི་མཆན་ལུན་གྱི་སྒྲི་འབྲེང་བདུན་ལྟག་མི་འབྱོན་
པར་ལུང་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་འདུག་སྟུང་ནས་དེ་ལྟར་དངོས་སྟོན་ཅི་རིགས་སུ་སྒྲི་བ་དང་།
འགའ་ཞིག་ཐེ་ཆོམ་ཟེ་ཡང་ཁ་ཆོན་གཅོད་མི་ཤེས་པ་སོགས་རང་གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་
འཛིན་པར་སློན་པའི་ཁོངས་སུ་འགའ་དང་འགའ་ཞིག་ཡོད་པ་མཐོང་ཞིང་ཐོས་ལ། (༡༠
བ་༡། ༡༡༡ འ་༡༠) ལོག་རྟོག་དང་། ཐེ་ཆོམ་གྱི་སྒྲིག་དུ་ཚུད་པ་རྣམས་ལ་སྒྲན་བྱིར་ལུང་
བསྟན་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ཅུང་ཟད་གསལ་བར་འཆད་ན།

(༡༠ བ་༤། ༡༡༡ འ་༤) རྩ་སྒྲིང་གི་ཤུག་པ་རྣམས་ལ་ཤུན་པ་རིམ་པ་བདུན་
དུ་ཡོད་པ་དེ་ནི། འཕགས་པ་སྦྱར་རས་གཟིགས་ཀྱི་རྣམ་འབྱུལ་དུར་སྒྲིག་འཆང་བའི་
རྒྱལ་བ་བདུན་གྱིས་གངས་ཅན་གྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཐུགས་རྗེ་ཆད་མེད་པས་སློབ་པར་
མཛད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལམ། མཆོན་དོན་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་པར་གསུང་རྒྱལ་ས་
བདུན་ལྟག་མི་འབྱོན་པའི་དོན་གཏན་ནས་མ་ཡིན་པར་མ་ཟད། ད་དུང་རྒྱལ་བ་བདུན་
གྱིས་རྒྱ་ཆད་མེད་པར་སློབ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་མོའོ། །ཞེས་པས། བདུན་ཆོན་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྤྱི་མཐུན་བཅུ་ལྔ་ཚུལ་གྱི་མཁུ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་དོ་མཚར་ནོར་བུའི་མེད་ག།

བདུན་ཚན་དུ་རྒྱན་ཆད་མེད་པར་འབྱོན་པ་ཆིག་གི་དངོས་ཟེན་ལས་ལྷུང་གསལ་བར་
བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེ་དང་དེ་འབྲེལ་བའི་ལྷུང་བསྟན་གཞན་ནམས་ཀྱང་དེའི་རིགས་པས་
ཤེས་པར་རྒྱས་པས་མང་དུ་སྒྲོས་མ་དགོས་ཤིང་། གཞན་ཡང་བདུན་གྱི་གྲངས་སྒྲོས་པ་
ཅམ་གྱིས་དེ་ལྟག་མི་འབྱུང་བའི་གྲངས་ངེས་ཅན་དུ་འཛིན་མི་རུང་བ་ནི། དཔེར་ན།
ངེས་པའི་རྒྱན་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་བ་དེ་དག་བཙུང་བའི་འབྲས་བུ་མ་ཐོབ་
གོང་དུ་འཆི་སྲིད་བདུན། བར་སྲིད་བདུན། རྒྱུ་སྲིད་བདུན། སྟོན་དུས་ཀྱི་སྲིད་པ་བདུན་
ཏེ་སྲིད་པ་ཉི་ཤུ་ཙམ་བརྒྱན་ལེན་ནའང་བདུན་ཚན་དུ་མཚུངས་པ་ལ་དགོངས་ནས་སྲིད་
པ་ལན་བདུན་པ་ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། འདིར་ཡང་རུར་སྒྲིག་འཆང་བ་འཕྲེང་བ་རྒྱན་
མི་ཆད་དུ་བྱོན་ནའང་དགོངས་གཞི་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་དགོངས་ཏེ་བདུན་གྱི་
གྲངས་སུ་བྱས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན།

དེའི་དགོངས་གཞི་དང་དགོས་པ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། གཙོ་བོར་ནི་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས།
ཡོན་ཏན། འཕྲིན་ལས། སྤྱིང་རྩེ་དང་སྒྲོན་ལམ་སྟེ་ཁྱད་ཆོས་བདུན་གྱི་སྟོན་ས་འགོ་
བའི་དོན་མཛད་པ་མཚོན་པ་དང་། རྣམ་པ་གཅིག་དུ་ན། འཇིག་རྟེན་ན་བྲམ་ཟེ་ནས་
བྲམ་ཟེར་སྐྱེ་བ་བདུན་བར་མ་ཆད་དུ་སྤངས་པ་ལ་བྲམ་ཟེ་སྐྱེ་བ་བདུན་པ་ཞེས་གང་
ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་འཛིན་ཅིང་། དེའི་སྐྱེ་ཤ་དང་། གདུང་རིང་བསེལ་སོགས་ཀྱིས་
ངན་སོང་གི་སྐྱེ་སྟོ་ཞིགས་པ་སོགས་རྩ་བ་ཆེ་ཆེན་མོར་བྱེད་ན། འཕགས་ཆེན་བདག་
ཉིད་ཆེན་པོ་བསམ་བཞིན་འགོ་བའི་དོན་དུ་སྲིད་པའི་རྣམ་རེལ་བདུན་བྲམ་མི་ཆད་དུ་
བཞེས་པ་ནི། བྲམ་ཟེ་སྐྱེ་བདུན་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱུན་དུ་མེད་པའི་མཐོང་ཐོས་དྲན་རིག་
འབྲེལ་ཆད་དོན་ལྡན་མད་དུ་བྱུང་བའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོར་གདོན་མི་ཟ་བའི་ཡིད་
ཆེས་ཀྱི་ངེས་པ་ཕུལ་བྱིན་དུ་སྐྱེ་བ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་ཆེས་ཆེ་བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན།
ལྷུང་བསྟན་དེ་དག་དང་མཐུན་པར་གཞན་ཡང་བཀའ་གདམས་སྒྲིགས་བམ་རིན་པོ་

ཆེ་ལས་རྒྱ་སྤྱོད་དང་། ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་སོགས་ཀྱི་རི་མཆོ་ཤིང་སོགས་ཀྱི་གནས་ཀྱི་
ཁྱད་པར་ལུང་བསྟན་པ་ནའང་བདུན་ཆོན་བདུན་ཆོན་གྱི་གྲངས་སུ་བྱས་ནས་མང་དུ་
གསུངས།

(༡༩ ཉ་༡། ༩༧༥ བ་༤) ཡང་འོ་ན་སྒྲིགས་བཅ་ཀྱི་ལུང་དོན་དེ་ལྟར་ཡིན་དུ་
ཚུག་ཀྱང་སྤར་བྱངས་པའི་རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོའི་གསུང་། སྦྱོར་བ་བདུན་དུ་
འགྲོ་དོན་ལེགས་སྤྱད་ནས། ཟུག་མེད་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་བསྟུ་བར་བྱེད། ཅིས་པས་
སྦྱོར་བ་བདུན་རྒྱུ་གས་སྟུ་ལ་པ་ཟུག་མེད་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྟུས་ཏེ་སྤྱོད་མི་འཕྱོན་
པའི་དོན་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་ཤིན་ཏུ་ནས་མ་ཡིན་ཏེ། སྟུ་ལ་པ་བདུན་དུ་མ་ཟད།
གཅིག་གཉིས་ནས་བརྒྱ་སྤྱོད་བྱེད་པ་གྲངས་མེད་ཅི་ཙམ་ཞིག་སྤྱོད་པའི་ཆེ་ནའང་ཟུག་མེད་
ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་འབད་ཚེ་ལ་མེད་པར་སྤྱོད་ཞིང་། བསྟུ་བའི་ཆེ་ནའང་ཟུག་མེད་
ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་བསྟུ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་ལ། དེས་ན་འདིར་
ཡང་སྦྱོར་བ་བདུན་ལ་སོགས་པར་འགྲོ་བའི་དོན་དཔག་དུ་མེད་པ་མཛད་ནས། རྟུགས་
སུ་ཟུག་མེད་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ངལ་གསོ་བའི་ཚུལ་གྱིས་བསྟུ་བར་མཛད་དོ། ཞེས་སྤྱོད་
བསྟུའི་བཀོད་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པས་འགྲོ་དོན་མཛད་ཚུལ་སྟོན་པ་ལས། ཟུག་མེད་
ཀྱི་དབྱིངས་སུ་བསྟུས་ཟིན་ནས་སྤྱོད་མི་འཕྱོན་པའི་དོན་ག་ལ་ཡིན། གལ་ཏེ་ཟུག་མེད་
ཆོས་དབྱིངས་སུ་ལན་གཅིག་བསྟུས་ཟིན་ནས་སྤྱོད་སྟུ་ལ་པའི་བཀོད་པ་བྱོན་པ་མི་སྤྱིད་
ན། རྒྱུད་སྤྱོད་མ་ལས། ཆོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལས་མ་གཡོས་བཞིན། སྟུ་ལ་པའི་རང་བཞིན་སྤྱོད་ཆོགས་
ཀྱིས། སྦྱོར་བ་མངོན་པར་སྦྱོར་བ་དང་། ཞེས་སོགས་ནས། ཡོངས་སུ་མ་དག་ཞིང་རྣམས་
སུ་སྤྱིད་པ་ཅི་སྤྱིད་གནས་པར་སྟོན། ཞེས་དང་། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། དེ་བཞིན་
འཁོར་བ་ཅི་སྤྱིད་འདིའི། ལས་ནི་རྒྱན་མི་ཆད་པར་འདོད། ཅིས་འཁོར་བ་མ་སྤྱོད་བར་
དུ་སྟུ་ལ་པ་རྒྱན་མི་ཆད་དུ་སྟོན་པར་གསུངས་པ་རྣམས་དང་འགལ་བར་མ་ཟད། འདོད་

ཡུལ་དབང་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཀྱི་མཚོ་ནི་རྒྱ་ཐང་དོ་མཚར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

ཚུལ་དེ་ལྟར་ན་སངས་རྒྱལ་གྱི་འཕྱིན་ལས་རྒྱན་ཆད་པར་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་ཉེས་པ་
མི་ཟད་པ་ཐོག་ཏུ་འབབ་པར་འགྱུར་བས་ན། དེ་ལྟར་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་ནས་ཐམས་
ཅད་ཏུ་མ་ཡིན་ནོ། །

(༡༥ ཉ་༥། ༡༡༩ བ་༥) དེ་ལྟར་སྤངས་བསྐྱངས་བ་དང་དོགས་པ་གཅོད་པའི་ཚུལ་
རགས་རིམ་ཙམ་སྤེལ་ནས་བཟོད་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡེ་ཤེ་སྤྲ་མ་སྤིང་ཞིའི་གཙུག་རྒྱན་བཙུ་
པ་ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་ཀྱི་རྒྱལ་པར་ཐར་པ་ལས། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་གསང་བ་བསམ་
གྱིས་མི་བྱུང་པའི་གནས་རྒྱལ་ནི་སྤྱན་དང་མདོན་གཤམ་མངའ་བ་རྒྱལ་གྱིས་ཀྱང་
མཐའ་དག་ཉོགས་པར་དཀའ་ན་བདག་ཅག་རྒྱལ་གྱིས་ནི་ཕྱོགས་ཙམ་ཡང་མཚོན་
པར་ག་ལ་རུས། ཐུན་མོང་བ་རང་ཅག་གི་སྤང་དོད་འཆམས་པར་སྟོན་པའི་སྐྱེ་གསུང་
ཐུགས་ཀྱི་རྒྱལ་པར་ཐར་པའང་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་བཟོད་པའི་རྩོམ་ཐོགས་ཀྱང་།
རགས་རིམ་སྤྱིང་པོར་བསྐྱེལ་བའི་སྟོན་རང་གཞན་གྱི་དད་པའི་གསོས་སུ་རི་ལྟར་
རུས་བཞིན་སྤེལ་བ་ལ་ཞུགས་སོ། །

(༡༦ ཉ་༥། ༡༡ འ་༦) ཞེས་སྤིང་ཞིའི་གཙུག་རྒྱན་ཡེ་ཤེ་སྤྲ་མ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་གཟིགས་བཙུ་པ་ཆེན་པོ་ཤེ་བཙུན་ངག་དབང་སྟོ་བཟང་འཇམ་དཔལ་བསྟན་
འདིན་ཚུལ་ཞིག་ཀྱི་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོའི་རྒྱལ་པར་ཐར་པ་དོ་མཚར་ནོར་བུའི་
འཕྲེང་བ་ལས། སྟོན་བྱང་བའི་ལོ་རྒྱུས་འགའ་ཙམ་བཟོད་པ་སྟོན་ཏུ་བཏང་བའི་སྟོན་
སྤང་བསྐྱངས་པའི་སྐབས་དབྱེ་ཞིང་། ཞར་ལ་དོགས་པ་འགའ་ཞིག་དབྱད་པའི་ཚུལ་
དང་བཅས་པའི་སྐབས་ཉི་དང་པོའོ། །

༡༧ ཡུལ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་དང་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རིགས་རུས་སོགས་ལ་གཟིགས་པ་དང་སྐྱེ་འབྱུངས་པའི་ཐུ་
རྟེན་སུ་དོ་མཚར་བའི་ལྟ་ཏུ་མ་བཅས་དང་སྐྱེ་བཞུགས།

ཕྱི་ས་བཅད་གཉིས་པ། སྐྱེ་འདིར་ཡུལ་དུས་ཡབ་ཡུམ་རིགས་རུས་ཆོ་འབྲང་

ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་བརྒྱད་དུ་ངོ་མཚར་བའི་བྱད་ཚོས་དང་བཅས་ལྷམས་སུ་ཞུགས་
ཤིང་སྐྱབས་ལྷམས་པ་སོགས་ཀྱི་ཚུལ་བཤད་པ་ནི། དེ་ཡང་ཡ་ཤེ་གོང་མ་ཐམས་ཅད་མཐུན་
གཟིགས་ངག་དབང་ལུང་རྟོགས་སྐྱེ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོ་དེ་ཉིད་སྐུའི་ན་ཚོད་གཞོན་
ཅུར་གྱུར་ཀྱང་། གདུལ་བྱ་ཉག་འཛིན་ཅན་ཚོས་ལ་བསྐྱལ་བ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་བྱད་
པར་ཅན་འགའ་དང་འགའ་ལ་གཟིགས་ནས་ཤིང་ཕག་རྟོར་སྒྲ་གཉིས་པའི་ཆོས་བརྒྱ་
དྲུག་གི་ཉིན་ཞིང་འདིའི་གཟུགས་སྐུའི་བཀོད་པ་བསྐྱུས་ནས་རེ་ཞིག་དག་པའི་ཞིང་དུ་
ངལ་བསོ་བའི་ཚུལ་གྱིས་བཞུགས་ནའང་། རྒྱལ་བ་རྣམས་གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་དུས་
ལས་ཡོལ་བར་འགྱུར་བའི་གོ་སྐབས་ནི་ནམ་དུའང་མི་སྲིད་པས་ན། སྤར་ཡང་བོད་ཁ་
བ་ཅན་པའི་ལུས་ཅན་རྣམས་ལ་བཅེ་བ་ཚད་མེད་པས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་བསམ་
བཞིན་དུ་རིང་པོར་མ་ལོན་པར་སྲིད་པ་ཉི་བར་བཟུང་བའི་དུས་ལ་བབ་པའི་ཆེ།

(༡༠ ཉ་༩། ༩༩༥ བ་༩) མགོན་པོ་མཆོག་འདི་གང་དུ་ལྷམས་སུ་ཞུགས་པའི་
ལུལ་ནི་འཕགས་པ་སྐུན་རས་གཟིགས་ཉིད་ཀྱི་འདུལ་ཞིང་ལ། བང་གསེས་བོད་དང་
བོད་ཆེན་པོ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་བོད་ཆེན་པོར་གྲགས་པ་མདོ་ཁམས་ཀྱི་བརྒྱད། དེ་ལ་
སྤང་དྲུག་ཡོད་པ་ལས་སྒྲོམ་འབོར་སྤང་། དེའི་ནང་ཚན་(༡༠ ཉ་༩། ༩༩༥ འ་༡༠)ལི་
ཐང་གི་སའི་ཆར་གཏོགས་པ། དེ་ལ་སྡེ་ཤོག་མང་དུ་ཡོད་པ་ལས་འདིར་ཤོག་དྲུག་ཏུ་
གྲགས་པ། ལུལ་གྱི་བྱད་པར་ནི། སྤར་བས་ཀྱི་བསྐྱུན་བཅོས་སུ། ཁང་ས་ཞིང་ས་ས་ཡི་
དགོ། འཕྱང་ཆུ་ཞིང་ཆུ་ཆུ་ཡི་དགོ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དགོ་བརྒྱུ་ཚད་བའི་གནས། མི་
རྣམས་ཀྱང་ཡ་རབས་ཀྱི་ངང་ཚུལ་གནས་པའི་བཟང་པོའི་རང་བཞིན་ཅན། རོར་
ལོངས་སྒྱུད་སོགས་མཐུན་སྐྱེ་འདོད་རྒྱུར་འཛོམས་པ་ཞིག་ཡིན་པར་སྤང་ལ། དེའི་
ནང་ནས་མགོན་པོ་འདི་ཉིད་སྐྱབས་ལྷམས་པའི་ལུང་པའི་དབྱིབས་ཆ་བྱའི་སྒོ་མདོངས་
རྒྱས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཡོད་པས་ན། སྤར་ནས་ཤོག་དྲུག་སྒོ་མདོངས་ཞེས་གྲགས་པ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བཅུ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

ཡིན་འདུག་པ། ཕྱིས་ཟུར་ཉམས་ནས་སྒོ་འདོགས་ཞེས་འབོད་པར་བྱེད་ཀྱང་། འོན་ཏེ་
ཡུལ་གྱི་དབྱིབས་དང་། མིང་དབྱེད་ལ་འགོ་དོན་འཕྲིན་ལས་སྟོགས་བཅུར་རྒྱས་པའི་
རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གནད་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་ལ་ནམ་པར་གཟེགས་
ཤིང་། གང་དུ་འཁྱུངས་པའི་གྲོང་གི་མིང་ལ་ཡང་གནས་སྟོད་ནོར་བུའི་གྲོང་ཞེས་གྲགས་
ཏེ་དོན་དང་མཐུན་པའི་མིང་ཐུན་སྲུང་ཆོགས་པའོ། །

དེ་བཞིན་དུ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རིགས་བརྒྱད་དང་རང་བཞིན་ལ་ངེ་ལྟར་གཟེགས་
པ་ཡང་རིགས་རུས་དམན་པ་གདོལ་པ་དང་། བཤན་པ་དང་། ཉ་པ་ལ་སོགས་པ་འཛིག་
རྟེན་ན་སྒྲིབ་པའི་རིགས་མ་ཡིན་པར་རྒྱལ་པོ་དང་བྲམ་ཟེ་དང་། རྩེ་རིགས་དང་། ཆོང་
དཔོན་ལ་སོགས་པ་བཟང་པོའི་རིགས་སུ་འཁྱུངས་པ་ལྟར་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ཆར་གནས་
སྐབས་སུ་ཏ་ཅང་ཕྱག་ཅིང་དེགས་པ་སོགས་མ་ཡིན་པར་སྟོམ་ཆུང་གི་ཚུལ་དུ་གནས་
པ་ལས། ཡ་རབས་བཟང་པོའི་རིགས་བརྒྱད་ཁྱད་པར་ཅན་གཅིག་ནས་གཅིག་དུ་བར་
མ་ཆད་པར་བརྒྱད་པ་དང་ལྷན་པ་ཞིག་ཡིན་པར་སྣང་ལ། དེའི་ནང་ཆན་ཡབ་ནི་སྤྲ་མ་
དང་དགོན་མཆོག་ལ་གྲུས་ཤིང་། གཡོ་སྐྱེས་སྤངས་པའི་བྲང་པོའི་རང་བཞིན་ཅན། སས་
ཀྱི་ཚོལ་བ་ལ་མི་འཛིགས་པའི་དཔའ་བའི་སྟོ་སྟོབས་དང་། ལུས་ཀྱི་སྐྱེ་ཆུལ་དང་ལྷན་པ་
མཆན་སྟོ་བཟང་སྟན་གྲགས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ།

ཡུམ་ནི་ (༡༠ བ་༦། ༡༩༡ འ་༩) རྒྱལ་བ་བརྒྱུད་པའི་ཡུམ་དུ་སྟོན་པའི་མཐུ་
གྲུབ་པ། མཆོག་གསུམ་སྤྲ་མར་འཛིན་པའི་དད་པ་དང་ལྷན་ཞིང་དབུལ་ཤོངས་དང་
མགོན་མེད་ལ་བྱམས་པ། ཉག་པར་བྱག་སྒྲོར་མ་ཁེ་སོགས་སྟོ་གསུམ་ནམ་དཀར་གྱི་
མཛད་པས་དུས་འདའ་བ། བྱད་མེད་ཀྱི་སྟོན་ཐམས་ཅད་དང་བལ་བ་ནམ་རྒྱལ་བུ་ཁྲིད་
ཅས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་རིགས་བརྒྱད་དང་། ཆོ་འབྲང་ཐུན་སྲུང་ཆོགས་ཤིང་བཟང་
པོའི་རང་བཞིན་དང་ལྷན་པའི་ཡབ་ཡུམ་ལ་གཟེགས་པའོ། །

དུས་ལ་ངེ་ལྟར་གཟིགས་པ་ནི། (༡༡ ཉ་༥། ༡༡༩ བ་༥) ཆེ་ལོ་ཡར་འཕེལ་
 སོགས་མི་རྣམས་སྒྲོ་ཤས་ཚུང་བའི་དུས་དང་། སྟིགས་མའི་མཐར་ཐུག་ཆེ་ལོ་བཅུ་པ་
 སོགས་སྟུག་བསལ་གྱིས་མི་ཁོམ་པའི་དུས་ཀྱང་མ་ཡིན་པར་གདུལ་བྱ་རྣམས་འཁོར་
 བ་ལ་སྒྲོ་བ་བསྐྱེད་ཅིང་ཆོས་སྒྲུབ་ཏུ་བྱུང་བའི་དུས་སྐབས་དང་ལྟན་པ་དེ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་
 ལྟར་གཟིགས་པ་དེ་མ་མེད་པས་བརྩོ་བའི་སྒོ་ནས་སྟིགས་མར་སྒྲོད་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་
 བཅེ་ཆེན་ལྷགས་ཀྱས་མ་བཏང་བས་སྤར་ཡང་དག་པའི་ཞིང་ནས་ཤིང་ཕག་རྟོར་ཆེ་
 ཏུག་པའི་ནང་དུས་ཆོས་དགེ་ཞིང་མཆོག་ཏུ་གྱིས་པ་ལ། འཕགས་པ་འདིག་རྟེན་དབང་
 ཟུག་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པས་ལྷམས་སུ་ཞུགས་པར་སྤང་ལ། དེའི་ཆེ་ཡུམ་གྱི་མནལ་ལམ་དུ་སྤྲ་
 མ་ཞིག་བྱོན་ནས་སྤྱི་གཙུག་ལ་དར་དཀར་གྱི་ཐོད་ཞིག་བཅིངས་པ་དང་། དེ་འཕལ་གྲ་
 པ་མང་པོ་ཞིག་ནས་ཤོག་ཟེར་བྱུང་བས་དར་ཐོད་བཅིངས་སྤངས་དེ་གར་གྲ་པ་རྣམས་ཀྱི་
 རྩེས་སུ་བྱིན་པ་ཆིས་པ་དང་། དེ་རྩེས་ཞག་གསུམ་སོང་ནས་ནམ་གྲང་ལ་ཉེ་མའི་དཀྱིལ་
 འཁོར་འོད་འབར་བ་ཞིག་ཤར་བ་རྣམས་ཆིས་འདུག་པའི། མནལ་ལྟས་དང་པོར་སྤྲ་
 མ་ཞིག་བྱོན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་རྣམ་པར་འཕུལ་པ་དང་། དེས་དར་
 དཀར་ཐོད་དུ་བཅིངས་པ་ནི་སྟོང་རྩེའི་ལྷ་མཆོག་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་རིགས་
 ཀྱི་ལྷ་སྐལ་དུ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལྟང་བསྟན་པ་དང་། གྲ་པ་མང་པོའི་རྩེས་སུ་བྱིན་པ་
 ནི་རིང་མིན་དབུས་གཙང་ཆོས་ཀྱི་ཞིང་སར་བསྒྲོད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། བམ་གྲང་
 ཉེ་མ་ཤར་བ་ནི་སྟིགས་མའི་རང་མདངས་སྤྱན་པའི་སྤྱག་རུམ་དང་མཚུངས་པར་དམ་
 པ་ཉིན་བྱེད་དབང་པོའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཤར་བས་ཕན་བདེའི་སྤང་བ་དཀར་པོས་འདིག་
 རྟེན་ཡོངས་སུ་གསལ་བར་མངོན་པའི་ལྟས་མཆན་ནོ།

(༡༡ ཉ་༡། ༡༢༠ བ་༥) དེ་ལྟར་ལྷམས་སུ་ཞུགས་ནས་སྤྲ་དགྲའི་བཅུ་འདས་
 ཉེ་སྤྱི་བལྟམས་པའི་དུས་ནི། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ནང་ཆོན་སྟོད་འབྲེལ་གྱི་སྐད་དུ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

འདྲིན་བྱེད་ཅེས་སྐུ་འཕོད་ཅིང་། རྒྱུངས་འདྲིན་དབང་ཐང་དང་བསྐྱེད་ཏེ་མེ་པོ་བྱི་བའི་
(བྱི་ལོ་ ༡༥༡༦) ལོར་གྲགས་པའི་ཏོར་རླ་གསུམ་པའི་ཆོས་ཉེར་དགུའི་སྐྱེ་རིངས་དང་པོ་
འཆར་བའི་དུས་སྐུ་ཡུམ་ལ་ཟུག་རྩའི་རེག་པ་ཕྲ་མོ་ཅམ་མེད་པར། རླ་བ་ཤར་རིའི་ཕྲག་
ནས་ཆོས་པ་བཞིན་དུ་བདེ་བར་སྐྱེ་བལྟམས་མ་ཐག་གཟིམ་ཁང་གི་ནང་ཀུན་མེ་ལོང་
གི་ངོས་ལ་ཉི་མ་ཐོག་པ་ལྟ་བུའི་འོད་སྣང་དཀར་པོས་ཡོངས་སྐུ་བྱུང་པར་གྱུར་འདུག་པ་
ནི། སྤར་གོང་དུ་ཡུམ་ལ་མི་ལམ་བྱང་བ་དང་རྩེས་སྐུ་མཐུན་པར་གིན་དུ་ངོ་མཆར་ཞིང་
མད་དུ་བྱང་བའི་ལྟས་བྱང་པར་ཅན་ཡིན་ལ། དེའི་སང་ཉིན་བྱིམ་མཆོས་ཀྱི་བུ་མོ་སྐུ་
ལོ་མ་ལོ་བརྒྱད་ལོན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ནས་བྱེད་པའི་བཅས་སྟོན་གྱི་ཚུལ་དུ་ཡུལ་སྐོལ་ལྟར་
མར་གསར་དཀར་གྲོག་ཅིག་འབྱུང་བར་ཡོང་སྐབས། གཟིམ་ཁང་གི་ཀ་བ་དཀྱིལ་མའི་
ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ངོས་ནས་འོ་མའི་རྒྱན་བབ་པ་མཐོང་མ་ཐག་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ལ་སྐྱོན་
པ་ལྟར་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ཀའི་མདོན་སུམ་གྱི་སྦྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དང་། དེ་དང་དུས་
མཚུངས་སྐུ་ཐབ་ཀྱི་འབྲམ་དུ་མ་ཉི་རིལ་བུ་མང་དུ་འཕྱོར་བ་ཡང་བུ་མོ་དེས་མཐོང་
བ་ལྟར་ཡབ་ཡུམ་སོགས་གཞན་གྱིས་ཀྱང་མཐོང་ཆོས་སྐུ་གྱུར་འདུག་པ་ནམས་ནི། འོ་
མའི་རྒྱན་དང་མཚུངས་པའི་ཐུགས་རྩེའི་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་བདུད་ཅིས་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་
ཀྱིས་གཙོས་པའི་འདུལ་འོས་ཀྱི་འགོ་བ་མཐའ་དག་སྦྱོང་ཞིང་ཆོམ་པར་མཛད་དོ་ཞེས་
ལུང་དུ་སྟོན་པ་དང་། རྣམ་པ་གཅིག་དུ་ནི་ཀ་བའི་ངོས་ལས་འོ་མ་འབབ་པ་དང་། བྱིམ་
མཆོས་ཀྱི་བུ་མོས་མར་ཕུལ་བ་མ་བསྐྱིགས་པར་དུས་འགྲིག་པ་ནི། སྦྱོད་འདུག་ལས།
དམ་ཆོས་འོ་མ་སྐབ་པ་ལས། །མར་གྱི་ཉིང་ཁུ་བྱང་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
གདུལ་བྱ་ནམས་ལ་རང་རང་གི་ཁམས་དང་སྐལ་བར་འཆམས་པའི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་
འོ་མ་བགོ་སྐལ་དུ་བཀྲེ་བ་ལས་མར་གྱི་ཉིང་ཁུ་དང་མཚུངས་པའི་སྐྱོན་གྲོལ་གྱི་ལམ་
བཟང་པོ་རྒྱད་ལ་བསྐྱེད་པར་མཛད་དོ་ཞེས་མཆོན་པ་དང་། མ་ཉི་རིལ་བུ་འཕྱོར་བ་ནི།

དེང་སང་སྤྱིར་བཏང་ལ་མ་ཆི་རིལ་སྐྱབ་སོགས་ཚུགས་ཏེ་འཕགས་པ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་
པོའི་བསྟེན་སྐྱབ་གནད་མིན་དུ་བཀྲིས་པ་ན། འབྲུབ་པའི་རྟགས་བྱམ་པ་སོགས་ཞལ་མ་
ཕྱེ་གོང་ནས་ཁང་པའི་ཕྱི་ནང་དང་། ཐག་རིང་ཐུང་ཅི་རིགས་པར་མ་ཆི་རིལ་བུ་འཐོར་
བ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ན། དེང་གི་གནས་སྐབས་སུ་བསྟེན་སྐྱབ་སོགས་ཆེད་གཉེར་
གྱིས་སྐྱབ་པ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པར་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཉིད་གདུལ་བུའི་
དོན་དུ་བསམ་བཞིན་མངོན་སུམ་དུ་གྲིད་པ་བཟུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཡོངས་སུ་འདོམས་
པའི་རྟགས་ཡང་དག་གོ།

ཡང་ཡུལ་དེ་རོང་ཁོངས་སུ་སོང་བས་སྡོན་ཆད་བྱ་རོག་རེ་གཉིས་སྐབས་
མཆམས་སུ་ཡོང་བ་ལས་གཏན་དུ་སྡོད་སྡོལ་མེད་ནའང་དམ་པ་མཆོག་འདི་མ་
བལྟམས་གོང་ཞག་ཉི་ཤུའི་སྡོན་ཙམ་ནས་བྱ་རོག་སྐྱམ་ལ་འཆར་བ་གཉིས་བྱང་སྟེ་ཁྱེ་བྱེ་
གཟིམ་ཁང་དུ་བཞུགས་རིང་གཏན་སྡོད་བྱས་འདུག་པ་ནི། ཐ་མལ་པའི་མིག་ལམ་དུ་བྱ་
རོག་དུ་སྒྲང་བ་མ་གཏོགས་དོན་དུ་འགོ་བའི་ཆོས་སྤང་ཉིན་མཆན་དུ་ལུས་གྲིབ་བཞིན་
འགྲོགས་ནས་སྤང་སྦྱོབ་གཡེལ་མེད་དུ་མཛད་པ་མངོན་ལ། དེ་ཡང་ལྷ་སྐབས་མགོན་
གང་གི་སྦྱེ་བའི་སྤང་མ་དཔལ་མགོན་ཞལ་ལྷམ་བུའི་ཉིད་ཡིན་པར་སེམས་ཏེ། སྡོན་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པ་འབྲོག་རིགས་ཀྱི་བརྒྱུད་དུ་འཁྲུངས་པ་ལས།
ཐོག་མར་འཁྲུངས་པའི་རྒྱབ་མོ་འབྲོག་པ་ལ་དག་ཇག་བྱང་བས་ཡུམ་གྱིས་ཁྱེ་རྡོའི་
གསེབ་དུ་སྐས་ཏེ་བྲོས། སང་ཉིན་བལྟར་འོངས་པས་བྱ་རོག་ཅིག་གིས་བྱ་རོག་གཞན་
དང་གཅན་གཟན་སོགས་ཀྱི་གཞོད་པ་བྱེད་པ་སྤང་སྟེ། ཁྱེ་མ་གྱི་བར་འདུག་པ་ལ་
མོ་མོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ན་རེ། ལྷ་སྦྱོབ་པའི་སྤང་མ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་བྱ་བ་ཡང་མི་འབྲེར་
ཐང་། མ་ཡང་མི་འབྲིད་ཐང་། གཞོད་པའི་འབྲེ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་བྱ་རྒྱུང་ཡང་མི་སྤང་
ཐང་ཟེར་ཏེ་ཁྱེ་བྲུང་ཏེ་བྲོས་ནས་ཕྱིན་པར་གྲགས་ལ། དེ་ལ་དུས་ཕྱིས་རྗེ་སྤྲུལ་ཐམས་

ཡུལ་དབང་སྤྱི་མཉམས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཀྱི་མཚོའི་ནམ་ཐང་དོ་མཚར་ནོར་བུའི་མཉམས་པ་

ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ལས། ང་རང་གི་བླ་ཡུལ་ནའང་དེ་འདྲ་ཞིག་འདུག བྱ་
རོག་དེ་དཔལ་མགོན་ཞལ་གྱི་ནམ་འཕྲུལ་དུ་འདུག མགོན་པོ་འདིས་ཕྱིས་ཀྱང་དེ་དུས་
ཀྱི་བྱ་རོ་དང་། ཁྱེད་ལྟ་བུའི་བསྟན་འཛིན་ལ་ང་ལྟ་བུའི་ཆོས་སྦྱོང་སྟེན་དགོས་པ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་ཡང་ཡང་གསུང་གིན་ཡོད་ཅེས་གསུངས་པ་ནམས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་ཞིང་།

དེར་མ་ཟད་ཡུལ་བས་མགོན་ཐུགས་རྗེ་ཅན་འདི་ཉིད་རང་ཡང་རྗེས་སུ་པོ་ཏ་
ལའི་པོ་བྱང་ཆེན་པོར་མེད་ནས་རིང་པོར་མ་ལོན་པའི་སྐབས་ཤིག་ལ། ཉིན་གཅིག་
པོ་བྱང་གི་ཡང་སྟེང་ནས་བྱ་རོག་ཅིག་གི་སྐྱ་རྒྱན་གཏན་དང་མི་འདྲ་བ་ཞིག་བསྐྱགས་
བྱུང་བ་ལ། སྐྱ་ནམ་མཁར་གཟིགས་ནས་དཔལ་མགོན་ཞལ་ཡིན་པ་འདྲ་ཞེས་
གསུངས་པ་ཁོ་བོ་ཅག་རང་གི་ན་བའི་ཡུལ་དུ་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པ་ལགས་ན། དཔལ་
མགོན་འདི་ནི་འཁྲུངས་རབས་ཀྱི་འཕྲེང་བ་ཀུན་ཏུ་འབྲལ་མེད་དུ་འགྲོགས་པའི་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་སྤང་མ་ཡིན་པར་སྣང་སྟེ་དཔྱད་ལྟ་ཀུན་གྱི་ཐུགས་ལ་མངའ་འཆོལ་
ཡོ། །

ཡང་མེ་བྱི་ཟླ་བ་བདུན་པའི་ཆོས་བཅུ་སྟོར་ལ་ཡུལ་སྤྱིའི་སྤྱི་རིམ་སྤྱབ་མི་
རགས་སྟག་དགོན་གྱི་གྲུ་པ་ཁ་ཤས་དང་། རོགས་བྱེད་མི་སྤྱི་ཁ་ཤས་བཅས་ཡོད་པ་ལས་
ཆོས་བཅོ་ལྔའི་ཐོ་རེངས་ཡུལ་གྱི་རུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱབ་རི་གཞིས་བདག་གནས་ཡུལ་ཞིག་
ཡོད་པའི་རི་སྟེང་ཡན་ལ་ཉི་མ་ལྟ་བུའི་འོད་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་བྱས་པ་ཐོག་མར་
ཡུལ་གྱི་རིམ་གྲོ་པ་རགས་སྟག་དགེ་སྦྱོང་བྱམས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས། འཇམ་དབྱངས་ཀུན་
མཁྱེན་སོགས་དང་། ཡུལ་མི་སྤྱིན་པ་ཆོས་འཕེལ་དང་། ཉི་འོད་མགོན་པོ་སོགས་ཀྱིས་
མཐོང་བ་ལྟར་གཞན་ལ་ཡང་སྟན་པས་ཉི་འཁོར་བ་སལ་ཆེ་བས་མིག་ལམ་དུ་གྱུར་སྣང་
སྟེ། སྤར་སྤྱི་བལྟམས་མ་ཐག་པའི་དུས་སུ་གཟིམ་ཁང་གི་ནང་ཀུན་ཉི་འོད་ཀྱིས་བྱས་པ་
དང་། ད་རེས་བྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་སྤང་གསལ་བར་གྱུར་པ་ནི་ཐུགས་རྗེ་ལ་ཉི་རིང་དང་། བྱི་

ནང་ཕྱོགས་རིས་སོགས་མེད་པར་འཕྲིན་ལས་ཉིན་མོར་བྱེད་པའི་སྤང་བས་བོད་དང་
བོད་ཆེན་པོས་མཆོན་པའི་དོར་བོད་གསུམ་གྱིས་རྒྱལ་བསྟན་གྱི་པོ་ལོངས་སུ་བཞད་
པས་གདུལ་བྱ་བྱང་བའི་ཆོགས་ནམས་དམ་ཆོས་སྤང་ཅིའི་རྒྱན་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཆོམ་
པར་མཛད་དོ་ཞེས་མཆོན་པ་སྟེ།

(༡༤ ཉ་༥ ༡༤༡ འ་༧) དམ་པའི་སྒྲོས་གར་འབྲུལ་མེད་ཡིན་ནམ་མེན་སྟམ་
པའི་སྒོ་ཆུང་གི་སྐྱེ་བོ་གང་ཞིག་ཐེ་ཆོམ་དང་འབྲུལ་སྤང་གི་སྟན་པར་ཞུགས་པ་དག་
ལ། འགུན་རྒྱ་མེད་པའི་ངོ་མཆར་ཐུགས་རྗེའི་ཉིན་བྱེད་གྱིས་ལོག་རྟོག་དང་ཐེ་ཆོམ་གྱི་
སྟན་པ་བྱངས་ནས་ཐུང་སྟེ་ཐུག་ན་པོ་ལོངས་ནམ་ལོ་འབྲུལ་མེད་ཡིན་པ་ལ་ཡིན་པར་
ངེས་ཤིང་ཉེད་པའི་དད་གུས་ཀྱི་སྤང་བ་དགར་པོས་འདི་ཕྱིའི་བདེ་ལེགས་ཀྱི་རི་དབང་
བརྟན་པའི་ཅ་བ་ཚུགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་འདོམས་བྱིར་ས་འཛིན་གྱི་སྟོ་ལ་ཉིན་མོའི་
སྤང་བས་ཡོངས་སུ་བྱུང་པའོ། །

ཡང་ཡུལ་དེར་སྟོན་ཆད་རྒྱ་བ་བཞི་པ་ལྔ་པའི་ནང་ལ་མ་གཏོགས་དེའི་གོང་ལ་
ཁྱ་བྱུག་གི་སྐྱད་བསྐྱགས་པའི་སྟོལ་མེད་ནའང་། མེ་སྤང་རྒྱ་བ་གསུམ་པའི་ཆོ་དགུ་ཉིན་
ཁྱ་བྱུག་གིས་ཤར་ཕྱོགས་མདུན་རིའི་ལོགས་ནས་སྐྱད་སྟན་པར་བསྐྱགས་པ་བྱང་འདུག

(༡༤ བ་༡ ༡༤༤ ཐ་༥) ཁྱ་བྱུག་གི་སྐྱ་ནི་འཇིག་རྟེན་ན་སྟན་པ་དང་། བཟ་ཤིས་
པའི་ཆད་དུ་འཇོག་པ་ལྟར། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདིའི་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ནམ་ཐར་
ངོ་མཆར་ཆད་དུ་བྱང་བའི་སྟན་གསུམ་ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་མཆོམས་སུ་རིང་ནས་རིང་
དུ་འཕྲོ་བས་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་ད་ནི་བདག་ཅག་ནམས་མགོན་དང་བཅས་པར་གྱུར་
ཏོ་སྟམ་པའི་དགའ་བ་དང་སྒྲོ་བ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བས་དད་གུས་གྱིས་གསོལ་
བ་འདེབས་པ་དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་བསྐྱེད་པ་བརྟེན་པ་དང་། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་མེ་
རྟོག་འཕྲོར་བ་སོགས་ལ་གཅིག་དུ་བཙོན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་ལྟས་སོ། །གཞན་ཡང་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་ངོ་མཚར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

དུས་སྐབས་དེ་དག་ནས་བཟུང་སྟེ་ངོ་མཚར་བའི་མཛད་པ་དང་རྟགས་མཚན་སོགས་
ངེ་སྟེད་པ་རྒྱན་མི་ཆད་དུ་བྱུང་འདུག་པ་ནམས་འོག་དུ་དུས་སྐབས་སོ་སོའི་ཐད་དུ་རིམ་
པར་དགོད་པར་བྱ་སྟེ་སྐབས་དོན་ལྷུམས་སུ་ཞུགས་པ་དང་། སྐྱབ་ལྷུམས་པའི་མཛད་པ་
རགས་བསྐྱས་སུ་བཀོད་པ་དེ་ཅུམ་མོ། །

(༡༥ བ་༡། ༡༥༥ འ་༦) ཞེས་སྲིད་ཁྱིའི་གཙུག་རྒྱན་ཡ་ཇེ་སླ་མ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་གཟིགས་བཅུ་པ་ཆེན་པོ་ཇེ་བཙུན་ངག་དབང་སྟོ་བཟང་འཇམ་དཔལ་བཞུན་
འཛིན་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོའི་ནམ་པར་ཐར་པ་ངོ་མཚར་ནོར་བུའི་
འཕྲིང་བ་ལས། དུས་ཡལ་ཡུམ་རིགས་རྩས་ཆོ་འབྲང་སྤྱན་སུམ་ཆོགས་པའི་བརྒྱད་
དུ་ངོ་མཚར་བའི་བྱད་ཆོས་དང་བཅས་ལྷུམས་སུ་ཞུགས་ཤིང་། སྐྱབ་ལྷུམས་པ་སོགས་ཀྱི་
ཚུལ་བཤད་པའི་སྐབས་ཏེ་གཉིས་པའོ། །

༡༥ ལྷ་སླའི་ལུང་བཞུན་དང་ཁྱེད་ནས་ཡ་མཚར་བའི་མཛད་པཟང་རིམ་ཐེབས་བྱུང་བས་སྐྱེ་རྒྱའི་ཁ་
རུ་ཉི་མ་དང་འོད་ཟེར་བཞིན་འགོག་མེད་ཡོངས་གྲགས་སུ་ཐུར་ཏེ་གཞུང་ས་ནས་ལི་ཐང་ཤོག་དུག་གི་
ཁྱེད་བཞུག་དཔུང་མང་དུ་ཞུས་མཐར་ལི་ཐང་དགོན་ཆེན་དུ་གདན་འདྲེས།

༥ ས་བཅད་གསུམ་པ། དགེ་བའི་ལྷས་མཚན་བྱད་པར་ཅན་དུ་མའི་གྲགས་
པ་ལ་བཞེན་ནས་ངོས་འཛིན་བཞུག་དཔུང་སྟོ་དུ་མ་ནས་མཛད་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་ནི།
དེ་ལྟར་མགོན་པོ་འདི་ཉིད་སྐྱབ་ལྷུམས་ནས་རེ་ཞིག་ཡལ་ཡུམ་ནས་སྐྱའི་བསྐྱེད་བསྐང་
ཞིང་གཟིམ་ཁང་དུ་བཞུགས་པ་ལས། དུས་དེའི་ཆོ་བོད་དུ་མཆིས་པའི་སེར་སྐྱ་མཆོག་
དམན་མཐའ་དག་རྒྱལ་བའི་ནམ་རེལ་ཡང་སྲིད་འཁྲུལ་བ་མེད་པ་ཞིག་ཐྱོགས་གང་
ནས་ནམ་ཞིག་འབྱོན་པར་འགྱུར་སྟུང་ཡིད་ལ་རེ་བ་རྒྱན་མི་ཆད་དུ་ཡོད་པ་ལྟར། གཙོ་
བོར་ཆོས་སྲིད་ཀྱི་བྱེད་པོ་རྒྱལ་ཆབ་དེ་མོ་ནོ་མེན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྟོ་བཟང་ཐུབ་བཞུན་
འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ་ནས་སྤྲུགས་ཁྱར་ཆེན་པོས། བཀའི་མདུན་ན་འདོན་ནམས་དང་

གསུང་མོལ་ནན་ཏན་གྱིས་མཆོག་སྤྱལ་གསལ་དྲངས་འབྲལ་མེད་ངེས་པ་རྟེན་པའི་
སྤང་དུ། ལྷ་སྒྲའི་ལུང་ཕེབས་དགོངས་དོན་ཞབས་བརྟན་ནམ་དཀར་རིམ་གྱོ་རྒྱ་ཆེ་
འབྱམས་ལྡན་སུ་སྤྱབ་གནང་དང་འབྲེལ་བར། ཡཀུན་གཟིགས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཉི་མ་པའ་
ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་གཟིགས་ཆེན་པོས་གཙོ་མཛད་པའི་རིས་མེད་ཀྱི་དམ་པ་ཆད་
ལྷན་ཆེ་སྤུ་མ་དང་། རོ་རྩེ་འོད་ལྷན་དཀར་པོས་གཙོས་ནམ་ཀུན་གཞུང་ས་མཆོག་
ནས་བརྟེན་ཅིང་མཆོད་པའི་ཆོས་སྦྱོང་དག་ལྷ་ནམ་གསུམ་སོགས་ལ། ཡརྒྱལ་དབང་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་མཆོག་སྤྱལ་འབྲལ་པ་མེད་པ་ཉི་རིང་གི་ས་ཕྱོགས་ཡུལ་ཕྱོགས་
རི་འདྲ་ཞིག་ཏུ་འབྱོན་སོགས་ལུང་ཁྱེད་རིམ་པར་མཛད་པར། བལ་མོ་ཆེ་ཆེ་མཐུན་པར་
ཤར་ཕྱོགས་ནས་ཞལ་གཟིགས་པ་ཁོ་ན་བབ་པ་དང་། ལྷག་པར་གནས་ཚུང་ཆོས་སྦྱོང་
ཆེན་པོས་ཀྱང་གོང་མཆོམས་ནས་རྒྱན་གྱི་ལྷ་ཆོས་པལ་ཆེ་བ་དང་། ཆོགས་མཆོད་སེར་
སྤྱང་ཉིན་ཞོལ་ནས་ཁང་སྟེང་སོགས་ལ་པད་འབུལ་ཞལ་ཤར་གཟིགས་ཁོ་ན་མཛད་པ་
སོགས་ལ་བརྟེན། མེ་བྱི་ལོ་ནང་དེ་མོ་ནོ་མིན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་མདོ་ཁམས་ལྷགས་
ལ་རྒྱལ་པོ་དང་། ཤར་དར་མདོ་ཡན་གྱི་རྫོང་གཞིས། ལྷ་སྤེ་མི་སྤེ་གཙོ་བླ་ནམས་དང་།
ཀོང་པོ་རྫོང་ཁག་བཞི་བཅས་ལ་སོ་སོའི་ས་གནས་གང་སར་ཡརྒྱལ་དབང་ཕྱག་ན་
པ་རྫོའི་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་སྤྱལ་པར་དོགས་པའི་བྱེད་ཀྱགས་མཆོན་བཟང་བ་མདོན་
དོད་རིགས་རི་འདྲ་བྱུང་བྱུང་། ལྷེ་མོ་བ་སོ་སོས་ནས་སྤྲ་གསང་མེད་པར་དངོས་གནས་
འདི་འདུག་གི་གནས་ཚུལ་ངེས་འབུལ་དགོས་པའི་བཀའ་རྒྱ་བཅན་བརྩེད་ཆེ་བ་
གནང་།

མེ་སྤང་ལོ་ལྷ་བ་བརྒྱད་པ་དགྲུ་པར་འབུལ་པ་ལྷ་རྒྱན་གསར་འབྱོར་སོགས་
ཅི་རིགས་པའི་ངག་ལམ་ནས་ལི་ཐང་ཕྱོགས་སུ་ལོ་སྟོན་མའི་ནང་བྱེད་རོ་མཆར་ཆེ་
བ་ཞིག་འབྲུངས་ཡོད་སྐད་ཀྱི་གྲགས་སྤྱིར་བྱུང་བར་མ་ཟད། དེ་རྩེས་རིང་པོར་མ་ལོན་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་དོ་མཚར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

པར་ལི་ཐང་ཆོས་རྫོང་བྱང་འབྲེལ་ནས། གོང་གསལ་ཤོག་དྲུག་སྟོ་མདོངས་ཀྱི་སའི་ཆར་
ཁྱེའུ་དོ་མཚར་ཅན་འཁྲུངས་ཚུལ་དང་། ལྷས་ཉགས་སོགས་གོང་དུ་འཁོད་པ་ལྟར་བྱང་
ཚུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ངེས་འབྱོར་བྱུང་དོན། ཆེད་ཉལ་བལྟ་རྟོག་བྱེད་པར་གཞུང་སའི་
སྐྱེ་ཆ་བ་སྐྱ་བྱང་ཕྱག་མཛོད་སྟོ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་དང་། བཀའ་ཤག་དྲུང་ཡིག་པ་ལྟའི་སྐས།
སེ་འབྲས་དགེ་གསུམ་གྱི་འཐུས་མི་འབྲས་སྤངས་འདུལ་བ་སྐྱ་མ་བཅས་སུ་ལི་ཐང་
འགོ་བྱེད་སོགས་ལ་སྟོན་རྒྱུའི་བཀའ་རྒྱ་དང་། བྱེད་སྟོན་ཅན་ཐོ་བཅས་སྐུལ་བའི་སྟོན་ནས་
འཕུལ་ཐོན་དགོས་པའི་བཀའ་བསྐྱར་སྐུལ་བ་ལྟར།

མེ་སྤང་ཁྲ་བ་བཅུ་པའི་ཆོས་བཅུ་དྲུག་དགེ་བར་ལྷ་ལྟན་ནས་ཐོན་ཏེ་ནམ་ཉིན་
ལྷོས་མེད་ཤད་འགོས་ཀྱིས་བསྟོན་པས་ཁྲ་བ་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆོས་བཅུ་བདུན་ཉིན་ལི་
ཐང་ཆོས་སྡེའི་འདབས་སུ་འབྱོར་ཏེ་དའི་སང་ཉིན་ཆོས་སྡེའི་ལས་སྡེ་བགྲས་སོང་ཆང་
འཛོམས་དང་། སྡེ་པ་གཉིས་དོ་མ་སྐབས་དེར་མ་བསྐྱད་ཀྱང་དོ་ཆབ་གཉེར་པ་གཉིས་
བཅས་ལ་གཞུང་སའི་བཀའ་རྒྱ་དང་བཅས་རྒྱ་རྒྱུན་ཞིབ་ལྟོང་མོལ་ནས་ཆོས་རྫོང་གི་
འཐུས་མི་སེར་སྐྱ་སྟེལ་པོ་དང་བཅས་ཁྱེའུའི་བཞུགས་གནས་སྟོ་མདོངས་གནས་སྟོན་
ནོར་བུའི་གོང་དུ་སྟེབས་ནས་དེ་འཕུལ་ལམ་བསྐྱངས་སྤང་མེད་ཁྱེའུའི་གམ་དུ་བསྟོན་
པར། ཁྱིམ་ནང་སྤང་ལེབ་བསྐྱེགས་པའི་ཁར་བྱིང་དཀར་གྱི་སྟན་ཞིག་བཏིང་བའི་སྟེང་
དུ་ཁྱེའུ་ལ་སྟོ་སྟོར་སོགས་གང་ཡང་མི་དགོས་པར་ཙོག་སྤར་བཞུགས་པ་དང་། མདུན་
དུ་སྟོག་ཅེ་རྒྱུང་དུ་ཞིག་གི་ཁར་༡༧་ཇི་ལ། ལྷས་བུམ། མེ་ལོང་བཅས་བཞག་འདུག་པ་
ནས་ཁོང་ནམས་ཡོང་སྐབས་ཕྱག་གཡོན་གྱིས་དིལ་བུ་དགྲོལ་ལུས་མཛད་པ་དང་། དེ་
ཉིན་ལི་ཐང་རྟོ་ཙོང་ཡེ་དང་། གོང་སྡེ་པ་ཨ་ཆེ་གཉིས་ཀྱང་རྒྱལ་ཐང་ཕྱོགས་ཀྱི་དོན་
དཔྱེད་ནས་འཁོར་ཏེ་ཁྱེའུ་སར་འབྱོར་པ་དང་བཅས་ཁྱོན་རྒྱ་བོད་མི་གངས་སུམ་ཅུ་སྟོར་
ཡོད་ཀྱང་འཛིགས་སྤང་འཆོར་ངད་སོགས་གཏན་ནས་མི་མཛད་ཅིང་། བོད་ཀྱི་སྐྱེ་ཆ་བ་

སྐྱ་མེར་གསུམ་པོ་རེ་རེ་ནས་ངོ་མེ་མཁྱེན་ཅེས་ཞུས་པར། སྐྱ་ན་རྩུང་བས་སྐྱ་ལན་དངོས་
སུ་མི་མཛད་ཀྱང་། དོན་གྱིས་མི་རེ་རེ་བཞིན་ལ་སྦྱན་ཆེར་གྱིས་གཟིགས་ཏེ་ངོ་མཁྱེན་
བྱུང་ཞེས་པའི་ནམ་འཇུག་མཛད་པ་དང་། ཡབ་མོ་བཟང་སྟན་གྲགས་ལ་ཨ་ཇོ་ཞེས་
བོས་ནས་བྱབས་ཁྲུས་གནང་བའི་སྦངས་ཀ་དང་བཅས་མགོ་བོར་བུམ་པའི་ཁ་རྒྱན་ཡང་
ཡང་འདྲིག་པར་མཛད། ཉིན་གཅིག་སྐར་ཡང་བྱེད་ཀྱི་མར་ཕྱིན་སྐབས་དིལ་བྱ་ཕྱག་
གཡས་སུ་བསྐྱམས་འདུག་པར། འདུལ་བ་སྒྲ་མ་ནས་ཞུ་མ་ཅུ་ཕྱག་ཏུ་བུལ་བར་བྱེད་
རང་ནས་ཕྱག་གཡས་གཡོན་སྟོན་ཏེ་ཞུ་མ་ཅུ་གཡས་དང་། དིལ་བྱ་གཡོན་དུ་བསྐྱམས་
ནས་འཆུག་མེད་དུ་དགྲོལ་སྦངས་མཛད་ཅིང་། ཡབ་ལ་བྱབས་ཁྲུས་གནང་ཚུལ་སོགས་
ཀྱང་ཉིན་སྟོན་མ་ལྟར་གནང་འདུག་པ་བཅས། དེས་ན་མཛད་ཚུལ་འདི་ནམས་གནས་
སྐབས་མ་བཟླགས་མ་དཔུང་པ་ལྟར་ན་རང་བཞིན་བག་ཆགས་བཟང་བའི་ནམ་འཇུག་
ཅམ་དུ་མངོན་ཤས་ཆེ་བུང་།

ཆོས་ཕྱོགས་ནས་གཞལ་ཏེ་ཞིབ་དུ་དཔུང་ན། ཐོག་མར་མངལ་བའི་ཆེ་སྤར་
གཅལ་གྱི་ཁར་བྱིང་དཀར་དེ་མེད་བཞིང་བའི་སྤེང་དུ་བཞུགས་པ་ནི། གདུལ་བྱའི་དོན་
དུ་འཁོར་བའི་གནས་སུ་གནས་ཀྱང་འཁོར་བའི་དེ་མས་མ་གོས་པ་མཆོན་པ་དང་། དེ་
ཡང་གཡས་གཡོན་ནས་སྟོ་སྟོར་སོགས་མི་དགོས་པར་ཅོག་ཕྱར་བཞུགས་པ་ནི། རང་
ཉིད་རིང་མོ་ཞིག་ནས་འཁོར་བ་ལས་ཁྱོལ་ཏེ་རང་དབང་ཅན་གྱི་གོ་འཕང་བཞེས་
ཟིན་པས་ན། གདུལ་བྱའི་དོན་མཛད་པ་ལ་འཕྲིན་ལས་འདོད་རྒྱུར་དབང་བསྐྱར་བ་
མ་གཏོགས་གཞན་དབང་གི་རྒྱུན་ལ་རག་ལས་པ་མིན་ནོ་ཞེས་འདོམས་པ་དང་། སྐྱ་
མདུན་དུ་ཁ་དིལ། མེ་ལོང་ཁྲུས་བུམ་བཅས་བཞག་པའི་ནང་ནས་དིལ་བྱ་འཁྲོལ་ལུས་
སུ་བཞུགས་པ་ནི། སྦྱན་མོང་དང་སྦྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གདུལ་བྱ་ནམས་ལ་རང་རང་
གི་སྐལ་བར་འཆམས་པའི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ཆོས་སྐྱ་རྒྱན་མི་ཆད་དུ་སྟོན་པ་དང་། ཞུ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་ལྟུང་གི་མཆོད་ཀྱིས་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

མ་རུ་ནི་ཐབས་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དང་སྟོང་པ་བྱུང་དུ་འཇུག་པའི་ལམ་གསང་ཆེན་སྲ་ན་
མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་ནམས། ཁྱོམ་བསྐྱགས་མ་ཡིན་པར་སྐལ་བ་མཆོག་གི་གང་ཟག་
ནམས་ལ་ཤིན་ཏུ་གསང་བའི་སྟོན་པ་འདོམས་པ་དང་། མེ་ལོང་གིས་ནི་དེ་སྟེད་པའི་
ཆོས་མཐའ་དག་སྒྲུང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་མེ་ལོང་ནང་གི་གཟུགས་བརྟན་བཞིན་མ་
འདྲེས་གསལ་རྫོགས་སུ་མཐེན་པ་དང་། ལྷུས་ཀྱི་བྱམ་པ་ནས་ཡབ་ལ་བྱབས་ལྷུས་ཀྱི་
སྒྲུངས་ཀ་མཛད་པ་ནི། སྐྱེ་ཆོ་འདིའི་ཡབ་ཡུམ་གྱིས་གཙོ་མཛད་པའི་རིས་སུ་མ་ཆད་
པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དྲི་མ་རྒྱུངས་ནས་
འབྱུང་པ་མཆོན་པ་སྟེ། འདི་དག་གིས་མཆོན་འོག་ནས་འབྱུང་འཁྱར་གྱི་སྐྱེ་གསུང་
ཐུགས་ཀྱི་མཛད་པ་དང་། ཕྱི་ནང་གི་རྟགས་མཆོན་དོ་མཆར་ཅན་བྱུང་བ་ནམས་རེ་
རེ་ནས་མཆོན་དོན་བྱུང་པར་ཅན་དང་སྦྱར་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་དུ་ཡོད་ནའང་། ཡི་
གེ་མང་བས་འདིགས་པར་མ་ཟད་ཆོས་ཀྱི་ནམ་དཔྱོད་དང་ལྡན་པ་ནམས་ཀྱིས་ནི་བྱར་
ཅམ་སྟོས་པས་གོ་བར་རྟུས་ལ། དེ་ལས་གཞན་པ་དག་ལ་ནི་མང་དུ་སྦྱས་ཀྱང་དེ་འདྲ་བ་
ཞིག་ཏུ་ཟད་པས་ན་དེ་ལྟར་འོས་པ་ཅམ་ལས་མ་སྟོས་སོ། །

དེ་སྐབས་སྐྱེ་ཆབ་སེར་སྐྱེ་ནམས་ནས་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་དང་། ཡུལ་མི་ཉེ་སྟོར་
བ་སོགས་ལ་སྒྲུབ་གཞུང་སར་སྟན་ཞུ་སྟེ་ལའི་ལྷས་རྟགས་དོ་མཆར་ཅན་བྱུང་ཚུལ་
ནམས་དངོས་གནས་ཡིན་མིན་ཅད་ཞིབ་མཐར་ཕྱིན་བཅད་པར། ད་དུང་ཡིད་ཆེས་
ངེས་པ་དེ་འདྲོངས་སུ་གྱུར་འདུག་ཅིང་། ཉིན་གཅིག་སྐྱེ་ཕྱག་སྟོ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་དང་།
བ་ལྟའི་མགོན་ཆེ་བརྟན་གཉིས་ཁྱེད་ཡོད་པའི་གཟིམ་ཁང་དུ་ཕྱིན་ནས་ཡུད་ཅམ་ཞིག་
སྟོག་ཏུ་ཡིབ་ནས་བལྟས་པར། ཡུམ་ནས་སྐས་མགོའི་གཡབ་སྟེང་ཞིག་འདུག་པར་དེར་
ཁྱེད་ཕྱིང་དཀར་སྟེང་དུ་བཞག་ ཕྱར་བ་སྟོན་པ་ཞིག་ཕྱག་ཏུ་སྟེ་སོང་བས་ཁྱེད་ནས་ལྷ་
ལྷ་ཞེས་ལབ་པ་དང་དེ་འབྲལ་ཕོ་རོག་གཉིས་ཁྱིམ་སྟེང་དུ་བབ་པའི་ནང་ནས་ཕོ་རོག་

ཡས་མཆུ་ཐུང་། མས་མཆུ་རིང་བ་ཞིག་གིས་བྱེད་ཀྱི་ཕྱི་མོའི་འགྲམ་ནས་ཐུར་རྫོན་
སྤངས་ནས་བྱིམ་ཐོག་ཏུ་བསྐྱད་སོང་བ་ཁོང་གཉིས་ནས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དང་།
རྒྱན་པར་ཡང་བྱེད་སྤྱོད་བྱིམ་ནང་ནས་ཡུ་ཡུ་ཞེས་བོས་ཆེ་པོ་རྟག་གཉིས་བྱིམ་སྤྱིང་དུ་
འབབ་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་ཡབ་ནས་ཟེར་འདུག་པ། འདི་ནི་དཔལ་མགོན་ལལ་གྱི་རྣམ་འབྱུལ་
དུ་གོང་དུ་བཞུགས་ཐོབ་པ་ལྟར་དུང་ངེས་པ་རེ་འདྲོངས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། རི་ལྟར་ན།
བྱ་རྟག་ཡས་མཆུ་ཐུང་ཞིང་མས་མཆུ་རིང་བ་ནི། དཔལ་མགོན་ལལ་གྱི་མངོན་རྟོགས་སུ་
མ་མཆུ་བྱིར་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱུང་བ་དང་ལྟག་པར་མཐུན་པ་དང་། དེར་མ་ཟད་འོག་ནས་
འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་ལྟར་བྱེད་ནས་སྐབས་སུ་སྒོ་བྱུར་དུ། ལུ་འི་བྲག་རྫོང་གནས་ནས་
གཤེགས་སུ་གསོལ། ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་གང་ནས་བརྟགས་ཀྱང་སོམ་ཉིད་གནས་
དང་བྲལ་བ་ཁོ་ནའོ།

གཞན་ཡང་དེ་སྐབས་སྐུ་ན་ཕ་བས་གསུང་སྒྲོའི་རིགས་མ་ཐེབས་ཀྱང་། རོན་
དུ་སྐུ་བཞུགས་ནས་ལོ་གཅིག་དང་། རྒྱ་བ་ཁ་ཤས་ལས་མ་སོང་བར་བཞུགས་ལུགས་
དང་། མཛད་སྒྱུད་སོགས་གང་ནས་ཀྱང་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་། དབུ་དང་སྐུན་
ཆེ་ཉམས་དང་། ལྷན་ཤལ་རིང་ཞིང་དཔལ་བའི་དབྱེས་ཆེ་བ། ལལ་རས་དང་། སྐུ་ཤ་
དཀར་བ་སོགས་མཐོང་ན་མི་མཐུན་པ་མེད་ཅིང་། མཇལ་བ་ཙམ་གྱིས་ཡིད་ལ་དབང་
མེད་དུ་འགྱུར་བ་ཐོན་ཀྱས་པ་བྱུང་བས། དེར་འཁོད་ངོ་གཡོག་ཆང་མའི་རྒྱུད་ལ་དམ་
པའི་སྐྱེས་བྱུར་ཡིད་ཆེས་གྱི་ངེས་པ་གཏིང་ནས་རྟོག་པར་གྱུར། དེ་ནས་ཁོང་རྣམས་
ཐོན་ཁར་ཁ་བརྟགས་རེ་སྤུལ་ནས་ད་ཆ་ངེད་རྣམས་བོད་དུ་འགྲོ་རྒྱུ་ཡིན་པས་བཀའ་
ཐེབས་འོས་སོགས་རི་ཡོད་ཞུས་པར། གསུང་དངོས་སུ་མ་ཐེབས་ཀྱང་དགྲེས་པའི་
འཇུ་མ་མདངས་དང་བཅས་རིང་མིན་གྱུར་འབྲད་ཡོང་བའི་སྐྱེད་རྣམ་འགྱུར་གསལ་
པོར་ངོམས་པར་མཛད། དེ་ལྟར་བརྟག་དབུགས་ཞིབ་དུ་ཆར་ནས་སྤར་ཡང་ལམ་བར་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་ངོ་མཚར་ནོར་བུའི་ཐོང་བ།

གད་ཚོལ་གྱིས་བོད་དུ་བསྐྱོད་པས་ས་སྐྱལ་ཁྲི་བ་དང་པོའི་ཆོས་གསུམ་ཉིན་ལྷ་ལྷན་རྒྱལ་
ཁབ་ཆེན་པོར་འབྱོར་ཏེ། ངོ་མཚར་བའི་གནས་ཚུལ་ནམས་རྒྱལ་ཆབ་ལོ་མིན་ཏན་རིན་
པོ་ཆེ་དང་། བཀའི་དགྲུང་སློན་སོགས་ཀྱི་སྙན་ལམ་དུ་གསོལ་ཞིང་། རིམ་གྱིས་མཆོག་
དམན་སེར་སྐྱུ་བྱིངས་ཀྱི་ན་ལམ་དུ་ཡང་སོན་པ་ན། ཇི་ལྟར་མདོངས་མཐའ་ཅན་གྱི་ན་
བར་དབྱར་གྱི་རྩ་གསང་ཐོས་པ་ལྟར་དགའ་དད་ཀྱི་ཚོར་བ་བཟང་པོ་ཅི་ཡང་ཉམས་སུ་
ཐྱོང་བར་གྱུར། འོན་ཀྱང་ལོ་འདི་འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ལོ་ནག་དུ་གྲགས་
པ་དེར་སོང་བས་དེའི་རིང་ལི་ཐང་ཆོས་རྫོང་སོགས་ལ་སྐྱུན་གསལ་གྱི་བཀའ་རྒྱ་སྦུལ་
འོས་དང་། ཞབས་རིམ་སྐབ་རྒྱ་སོགས་འཐུས་ཤོར་མེད་པ་བསྐྱུངས་པ་ལས་གོང་མ་ཆེན་
པོའི་གསེར་སྙན་སློན་རྒྱ་སོགས་རེ་ཞིག་ངང་འཐེན་བཀའ་རིན་ཆེ་བར་གྱུར།

དེ་སྐབས་ཤིག་ཡུམ་གྱི་མི་ལམ་དུ། དགེ་སློང་ཚུལ་ཁྲིམས་སློན་ལམ་ཟེར་བས་
བྱི་རུའི་བུམ་པ་ཞིག་གི་ནང་དུ་མ་བྱའི་སློ་སློར་ཞིག་བཅུགས་ནས་སྤྲད་པ་དང་། ཡང་།
མི་ཞིག་གིས་མེ་ཏོག་ཡ་མཆན་ཅན་ཞིག་འབྱེར་ནས་འདི་མེ་ཏོག་པར་འདི་གདན་ཡིན་
ཞེས་གཏད་པ་བཅས་ཆིས་འདུག་པའི་དང་པོ། བྱི་རུ་ནི་ཁ་དོག་དམར་བའི་རང་བཞིན་
ཅན་ཡིན་ལ། དེས་གང་མཆོན་ན། འགོ་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དམར་བའི་སྐྱ། ཞེས་
འབྱུང་བ་ལྟར་འགོ་བ་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པའི་སྤྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པ་མཆོན་ཞིང་།
དེ་ལ་ཁ་དོག་སྤྲི་ཆོགས་དང་ལྷན་པའི་མ་བྱའི་སློ་མདོངས་བཅུགས་པ་ནི། སྤྲིང་རྗེ་ཆེན་
པོ་དེས་བསྐྱོད་པའི་གཞན་པན་གྱི་འཕྲིན་ལས་བཟང་ཞིང་རྒྱ་ཆེ་བ་སྤྲི་ཆོགས་མཐའ་
ལས་པས་འགོ་བའི་དོན་མཛད་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ལྷ་སྐལ་དུ་ཐོབ་པའི་དོན་དང་།
པར་འདི་གདན་གཏད་པ་ནི། གདན་རི་མ་མེད་པ་པར་འདི་གདན། ཞེས་པ་ལྟར་བདག་ཉིད་
ཆེན་པོ་འདི་ནི་འགོ་བའི་དོན་དུ་འཁོར་བའི་གནས་སུ་བསམ་བཞིན་སྲིད་པ་བཟུང་
ཡང་འཁོར་བའི་སྐྱུན་གྱི་རི་མས་མ་གོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པའོ།

ས་སྐྱལ་ཁྲི་བ་དང་པོ་གསར་འཕྲལ་ནས་གསུང་ཆེག་ཀྱང་རིམ་གྱིས་བྱོན་པ་
ལས་ངོ་མཚར་ཆེ་རིགས་རགས་ཅམ་བཞོད་ན། ས་སྐྱལ་ཁྲི་བ་གསུམ་པའི་ནང་དཀའ་
བཅུ་གྲགས་པ་ཆོས་གྲགས་ཟེར་བ་འབྱོར་སྐབས། དེར་ཡོད་ངོ་ཤེས་ཚང་མས་དཀའ་
བཅུ་ཞེས་འབོད་པ་ལས་ཆོས་མིང་ངོ་མ་རི་ཟེར་སྲུང་ཀྱང་མ་ཤེས་རུང་། བྱིའུ་ནས་
གཟིགས་མ་ཐག་གྲགས་པ་ཆོས་གྲགས་ཞེས་ལན་ལྔ་པོས་པར་བྱིའུ་རི་གམ་དུ་སྡོད་མི་
སྐྱལ་རམས་པ་སྒོ་བཟང་ཆེ་དབང་དང་། སྐྱེ་ཁང་སྒོ་བཟང་བདེ་བ། དུམ་བཅས་ནས་
གྲགས་པ་ཆོས་གྲགས་སྲུ་རེད་ཁྱེས་པར་ཁོ་པར་མཛུ་བ་མོ་བཅུགས་ཤིང་། ཁོ་པའི་འཕྲིང་
བ་དེ་ཕྱག་གིས་བབྱང་ནས་མ་ཁི་འཕྲིང་སྒོར་གཅིག་གསུངས་པ་དང་། གཞན་ཡང་
འཇམ་དབྱངས་དང་། ཕྱག་རྡོར་གྱི་གབྱངས་བཅས་ཐོལ་བྱུང་དུ་གསུང་བར་མཛད་
སྤང་སྟེ། དེས་ན་དཀའ་བཅུ་གྲགས་པ་ཆོས་གྲགས་ཟེར་བ་འདི་ནི། སྤྲུམ་ལ་སྐྱབས་
མགོན་ལ་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་ཞལ་བཞུགས་སྐབས་ནམ་རྒྱལ་
གྲུ་ཆང་གི་གསུང་བཟང་པ་དྲག་གས་ཡིན་པར་སྤང་ལ། དེར་བཞེན་ལ་རྒྱལ་བ་མཆོག་
ནས་ཀྱང་གཟིགས་པ་ཆེ་གས་སྲུ་བསྐྱངས་པ་དང་། རྗེས་སུ་ལ་རྒྱལ་བ་དེ་ཉིད་མྱེད་ན་
ལས་འདས་ཚུལ་བསྟན་རྗེས་གྲུ་ཆང་ནས་དགོངས་ཁྱེས་གྱིས་ས་ཡུལ་དུ་ལོག་ནས་
གཞིས་དགོན་དུ་བསྐྱད་ཐུས་ལས། ད་ལམ་རྒྱལ་བའི་མཆོག་སྐུལ་གྱི་དོགས་གནས་ཆེ་
ཚུལ་སྤེང་བརྗོད་ལ་བཞེན་ཆེད་དམིགས་གྱིས་མཇལ་བར་བཅར་བ་ན། དམ་པ་མཆོག་
ནས་ཀྱང་སྡོན་གནས་རྗེས་དྲན་བསྟེལ་བ་མི་མངའ་བའི་ཆོས་ཉིད་གསལ་པོར་བསྟན་
ཏེ། ཁོ་པའི་མིང་ནས་པོས་ཏེ་ངོ་ཤེས་སྐུལ་བ་དང་། འཕྲིང་བ་ནས་འཛིན་པ་ནི་དུང་
སྤར་བཞིན་ཕྱགས་རྗེས་འཛིན་པ་དང་། མ་ཁི་དང་། འཇམ་དབྱངས་དང་ཕྱག་རྡོར་གྱི་
གབྱངས་གསུངས་པ་ནི། རང་ཉིད་རིགས་གསུམ་ཀུན་འདུས་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པར་ཞལ་
གྱིས་འཆེས་པ་སྟེ་མད་དུ་བྱུང་བའི་ནམ་པར་ཐར་པའོ། །དེ་ལ་བཞེན་ནས་དཀའ་བཅུ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་པ་འཕུ་པ་ཚུལ་གྱི་མས་ཀྱི་མཆོད་ནས་ཐར་ངོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

གྲགས་པ་ཆོས་གྲགས་ཀྱང་ཡ་རྒྱལ་མགོན་གོང་མ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱི་བཀའ་དྲིན་རྗེས་
སུ་དྲན་ཞིང་། སྤྱི་མི་ཤེས་པའི་དད་ཀྱས་སྤྱིང་ཐག་པ་ནས་སྦྱིས་ཏེ་དབང་མེད་དུ་ལུས་གྱི་
བ་སྐྱེ་ལྷང་བ་དང་། མིག་ནས་མཆི་མ་འཁྱུག་པར་གྱུར་ཏེ། རིང་པོར་མ་ལོན་པར་ཁོ་རང་
གི་ནོར་རྩིས་ཅི་ཡོད་སྐྱུལ་སྐྱུ་རིན་པོ་ཆེ་ཡབ་ཡུམ་དང་བཅས་པའི་ཆ་རྒྱུན་དུ་ལུས་ཞིང་།
ཁོ་རང་ཡང་ཆོད་མཐར་གཏུགས་གྱི་བར་དུ་སྦྱིའི་གམ་དུ་གནས་ནས་སྒོ་གསུམ་གཡོ་
སྦྱུ་མེད་པར་ཅེ་གཅིག་དུ་ཞབས་འདེགས་བསྐྱབས་ཏེ་གནས་པར་གྱུར་ཏོ། །

ཡང་ལྷ་བ་བཞི་པའི་ཡར་ཆོས་ལ་ཁྱེད་ཀྱི་གམ་དུ་སྡོད་མི་སྲགས་རམས་པ་
སྒོ་བཟང་ཆོ་དབང་ནས་ཁྱེས་གསོལ་སུལ་བའི་མདུག་དུ། ཁྱེད་འཕགས་པ་སྦྱན་རས་
གཟིགས་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་ལུལ་འདིར་བྱོན་པ་ཞིག་ལགས་ན་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྒྱ་
ཆེན་པོ་མཛད་དགོས་ཚུལ་སོགས་ཁྱེས་པའི་རྗེས་སུ། ཡུམ་ནས་སྦྱན་རས་གཟིགས་ཞེས་
བོས་པར། ཁྱེད་ཀྱི་ཨ་མ། སྦྱན་རས་གཟིགས་ང་རང་ཡིན་ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཕྱག་བྲང་
ལ་ཐལ་མོ་སྦྱར་ཞིང་དབུ་གྲུ་གྲག་ལན་གསུམ་མཛད་པ་དང་། ཡང་འདི་སྐབས་ཤིག་
དུ་གཞུང་ས་ནས་བཀའ་རྒྱ་ཆེ་སྤུལ་གྱིས། ཁྱེད་ཀྱི་གསུང་སྒོ་བྱེ་ནས་སྤྱི་ཆོག་ངོ་མཆར་
ཅན་ངི་བྱང་གནས་ཚུལ་གཏོང་དགོས་ཐེབས་དོན། དགོན་གྱི་བཞེས་སོང་ཁག་དང་།
སྤེ་པ་བཅས་ལྷ་བ་བཞི་པའི་ཡར་ཆོས་བཅུ་གསུམ་ཉིན་ཆེད་དམིགས་གྱིས་ཁྱེད་མཛལ་
བར་ཕྱིན་སྐབས། ཨ་ཉེ་ལྷ་འབུམ་རྒྱལ་ཟེར་བ་སྐྱེ་མདུན་དུ་ཡོང་བར་ཨ་ཉེ་ཁྱོད་རང་
མ་ཉི་རྩོངས་གསུངས་པ་དང་། ཡང་བུ་རྒྱུད་ཞིག་མདུན་དུ་བྱང་བ་ལ། འདི་ལ་དཔོན་
ཆོས་སྦྱོང་ཐོགས་ཞེས་མིང་འདོག་མཛད་པ་དང་། དགེ་སྦྱོང་སྒོ་བཟང་དབང་རྒྱལ་ཟེར་
བ་སྐྱེ་མདུན་དུ་བཅར་བར། ཨ་ར་པ་ཅ་ན་རྩི་ཞེས་ལུང་གནང་བ་དང་། དགེ་སྦྱོང་སྒོ་
བཟང་རིན་ཆེན་ཟེར་བས་ཕྱག་དབང་ཁྱེས་སྐབས། ཁྱོད་མར་སྦྱར་ཅམ་གྱིས་གསུངས་
པ་དང་། བཀྲ་ཤིས་འཇུག་མེད་ཟེར་བ་ཞིག་སྤར་ནས་ཞལ་འདྲིས་གང་ཡང་མེད་ཀྱང་།

སྐྱེ་མདུན་དུ་སྒྲིབས་མ་ཐག་བཟྱ་ཤིས་འཇུར་མེད་ཅེས་འཁོད་པར་མཛད་འདུག དེ་
དག་གི་གནས་ཚུལ་ལི་ཐང་ཆོས་རྒྱུད་ནས་གཞུང་སར་ཡང་འཕྲལ་འབྲལ་ཞུས་ཤིང་།
ཡང་། སྐབས་ཤིག་ཐོལ་བྱུང་དུ་དེ་རིང་རྡོ་རྗེ་བྱ་བྲིད་ནས་ཞོ་དང་། སྐུ་ལྷས་འཁྱེར་ཡོང་
གསུངས་པ་ལྟར་དེ་ཁའི་ཕྱི་རོ་རྡོ་རྗེ་བྱ་བྲིད་རང་ཟེར་བས་ཞོ་དང་སྐུ་ལྷས་དངོས་སུ་
འཁྱེར་ཡོང་བ་ན། རྒྱལ་ཡའི་ཐོར་པ་ཞིག་ཡོད་པ་རྡོ་རྗེ་བྱ་བྲིད་ལ་གནང་ནས་འདི་ཁྱོད་
རང་གི་ཞོ་དང་འོ་མ་འཐུང་ས་གྱིས་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཡང་མི་གཞན་དག་གིས་
སྐྱ་བཞར་བ་གཟིགས་སྐབས། ང་རང་ཡང་སྐྱ་བཞར་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་གསུང་བར། སྐྱ་སྐྱ་
བཞར་ཞུས་པར་ཡཔཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་གཞར་ཡོང་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། སྐབས་
མཚམས་སུ་ད་ལྟ་སར་འགྲོ་རྒྱ་ཡིན་ཏེ་སྐྱ་རྒྱུབ་ཅེས་དང་། ཉེ་འཁོར་བ་ནམས་ལ་སེར་
སྤོང་སྒྲིག་ཚུལ་དང་། དུང་རྒྱ་སྤིང་གཏོང་ཚུལ། ར་སེལ་རུང་དགོལ་གྱི་ཚུལ་བྱེད་འདུག་
པ་སོགས་མཛད་སྒྲུང་སྟེ། དེ་དག་ནི་སྟོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་བྲན་པ་དང་། འདས་མ་འོང་
གི་སྟོག་གྱུར་གསལ་པོར་གཟིགས་པ་སོགས་དམ་པའི་རང་རྟགས་སྒྲ་ན་མེད་པ་སྟེ་མང་
དུ་སྒྲོས་མ་དགོས་སོ།

(༡༧ བ་༦། ༡༥༥ འ་༥) དེ་ནས་སྐར་ཡང་མི་རིང་བར་གཞུང་ས་མཆོག་ནས།
ཁྱེད་འོ་མཚར་ཅན་འདི་ག་རྟེན་གྲོང་ཁྱིམ་དུ་ཡུན་རིང་བར་བཞུགས་ན་སྐྱ་གྲིབ་གྱི་
མཚན་མ་སོགས་འབྱུང་ཉེ་བས་རེ་ཞིག་ལི་ཐང་དགོན་ཆེན་གྱི་ཁམས་ཚན་དུ་གདན་
བྲངས་ནས་གཙང་སྐྱ་སོགས་གང་ཆེ་བྱེད་དགོས་བཀའ་རྒྱ་ཆེད་ཕེབས་ལྟར། ཟླ་བ་
བདུན་པའི་ཆོས་དགེ་བར་ལི་ཐང་ཆོས་སྡེའི་བགྲེས་སོང་དང་། གྲོང་སྡེ་པ་ཆེ་རིང་དོན་
གྲུབ་བཅས་ཤོག་དུག་སྒྲོ་མདོངས་སུ་གདན་ཞུར་བཅར་ནས། ལི་ཐང་དུ་ཕེབས་རྒྱུ་
སྐར་འདི་ན་མཛད་པའི་ཉིན། ད་ལྟ་སར་འགྲོ་དགོས་ཞེས་བྱིར་ཕེབས་གྲུབ་ནས་ར་ཡུན་
གཅིག་ཅུ་གྱི་རིང་ཆིབས་ཐོག་ནས་འབབ་པར་མི་མཛད་པ་དང་། ལི་ཐང་དུ་ཕེབས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

ཐོག་ཐོན་ཉིན་དགོན་གསར་ལ་ཁ་ཞེས་པར་ཕེབས་སྐབས་རྟ་ཁ་ཚུར་བསྐྱར་དུ་བཅུག་
ནས་མཁའ་འགྲོ་ཆོས་སྦྱོང་ཡུལ་ལྷ་གཞིས་བདག་རྣམས་མཆོད་ཅེས་གསུངས་ཤིང་སྐྱོན་
དམིགས་མཛད་པ་དང་། རང་ཐག་ཆོས་སྤྱིང་དུ་ཕེབས་སྐབས་གྲུ་ཆང་ནས་མཇུལ་
ཉིན་གསུམ་ཕུལ་བར། སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་ཉིན་རྣམས་རེ་རེ་བཞིན་ཕྱག་དུ་བཞེས་ནས་
ཞིབ་དུ་གཟིགས་ཤིང་། བྱད་པར་དུ་ལམ་རིམ་གྱི་པོ་ཉི་ཞིག་ཕུལ་བར་སྐྱུ་རགས་བཞིག་
ནས་དབུ་ཤོག་ནས་བཟུང་ཤོག་བུ་རེ་རེ་བཞིན་ལེགས་པར་གཟིགས་ནས་སྒོག་པའི་
ཚུལ་མཛད་པ་དང་། ཕེབས་ལམ་དུ་སྐྱུ་མེར་མང་པོ་མཛུལ་ཁར་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་མ་
ཁི་ཐོན། སྒྲོར་བ་གྱིས་ཞེས་ཡང་ཡང་དུ་གསུངས། རི་འབྲུམ་ལ་ཁར་ཕེབས་སྐབས་ཡུལ་
ལྷ་གཞིས་བདག་རྣམས་སྤེལ་བྱུང་མཆོད་ཅེས་སྒར་ལྷར་བཀའ་སྩལ། འཇམ་པོ་ཐང་དུ་
ཕེབས་སྐབས་ལི་ཐང་སྒེ་པའི་གྱར་དུ་འགྲོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྷར་གྱར་དུ་ཕེབས་འཕལ་
དངོས་ཆ་རྣམས་ལ་རེ་རེ་བཞིན་བཀའ་འདྲི་གནང་བ་དང་། སྐྱུ་ཆེད་གྱི་རྣམ་པས་ཀྱལ་
ཀ་གསུང་བ་སོགས་དགྲེས་ཉམས་ཤིན་དུ་ཆེ་བར་མཛད། ལྷ་བ་བདུན་པའི་ཆོས་ཉེར་
བརྒྱད་གྱི་ཉི་ཤར་ལ་ལི་ཐང་ཆོས་སྒྲེའི་ལྷགས་རིའི་ནང་དུ་ཕེབས་པ་དང་། ཆོགས་ཆེན་
གྲུ་དམངས་ནས་མགོན་པོའི་སྐྱོན་འདྲེན་བཏང་བ་དུས་མཚུངས་བྱུང་འདུག་པ་ནི་སྐྱུ་
མགོན་དབྱེར་མེད་ཐུགས་རྒྱུད་གཅིག་པའི་བཅའ་མཆོན་དུ་མཛད། དགོན་དུ་ཞབས་
སོར་བཀོད་པ་དང་དུས་མཚུངས་པར་གཞིས་བདག་འབུམ་རའི་གནས་གཞིའི་ས་
འཛིན་གྱི་ཆེ་ནས་འཇའ་ཆོན་སྒྲུ་ལྷ་པ་ཞིག་བརྒྱུངས་ཏེ། ལི་ཐང་གྲོང་གི་ཉི་འདབས་གོ་
ཚུ་ནང་དུ་ཐུག་པ་ཀྱང་བོད་མེར་སྐྱུ་ཀྱན་གྱི་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པ་ནི། དགྲ་སྒྲུའི་གཙོ་བོ་
ལྷ་ཆེན་གཞིས་བདག་འབུམ་ར་མཉན་པོས་གཙོ་མཛད་པའི་དཀར་ཕྱོགས་སྦྱོང་བའི་ལྷ་
ཀྱུ་གཞིས་བདག་རྣམས་ཀྱིས། མིའི་སྦྱོང་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་མཆོད་པའི་ཆོགས་གྱི་
བཀོད་པ་ཀྱང་ཆེན་པོས་མཛད་པར་མཆོད་པ་དང་བཅས་བསུ་བ་དང་། བཀྱར་སྒྲིའི་རིམ་

པ་ཚད་མེད་པས་ཡོངས་སུ་འདུད་པའི་རྟགས་མཚན་དུ་ངེས། དེ་ནས་ཤོག་དྲུག་ཁམས་
ཚན་གྱི་ཆོམས་སུ་ཆོས་སྒྲིབ་ཞབས་སོར་བཀོད་ཅིང་དོན་གཉེར་བ་ནམས་ལ་མངལ་
ཁ་སོགས་རེ་འདོད་ལྟར་སྦྱལ་ནས་རེ་ཞིག་ཁམས་ཚན་དེ་ཉིད་དུ་གཏན་ཆགས་པར་
བཞུགས་སོ། །

དེ་སྐབས་གཞུང་མདོ་སྐར་སྒོ་བཟང་ཤེས་རབ་མངལ་ཁར་བཅར་བར་སྐར་
དཔོན་སྒྲིབ་བྱུང་། ཡར་ཤོག་ཅེས་མཉེས་མཉེས་མཛད། རྗེས་སུ་སྐར་དཔོན་ལྟ་སར་
ཐོན་ཉེར་ཐོན་ཕྱག་མངལ་ཁྱུར་བཅར་ནས་ཤེ་བམ་གཟིགས་འབྱུལ་དང་། ཉེན་མཛུང་
ལ་ཕྱག་ནས་བྱ་རྒྱ་བཅས་འབྱེར་བ་ཤེ་བམ་ཞལ་བྱེ་ནས་གཟིགས་རྟོག་དང་། ཉེན་
མཛུང་ལ་ཕྱག་ནས་བསྐྱངས་ཤིང་། གནས་རྒྱུད་གི་གཏོར་འབྱུལ་ཡང་ཡང་ཐོང་ཞེས་
བཀའ་ཕེབས། ལྷ་བ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་བརྒྱ་གཉིས་ཉིན་ལི་ཐང་ལྷ་བྱང་དུ་ཕེབས་སྐབས།
མཁན་པོ་ནས་ང་ངོ་མེ་མཁྱེན་ཞུས་པར་ངོ་ཤེས་གསུངས་ཏེ་དེ་འབྲལ་མཁན་པོར་ཁ་
བཏགས་གནང་། མཁན་པོས་རྒྱུར་ཁ་བཏགས་སུལ་བར། ད་ལན་བྱ་མི་དགོས་ཞེས་
ཡང་ཡང་གསུང་བ་ནི་དགོངས་གཞི་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་གསུང་དུ་སྒྲུང་། ལྷ་བ་བརྒྱད་
པའི་ཆོས་ཉེར་ལྷའི་དགོང་མོ་མཚོད་ཁང་ནང་དུ་ཕེབས་ནས་ཕྱག་འཚལ་མཛད་ཅིང་
སྟོན་གྱི་མཚོད་པ་ལུལ། སྐབས་འགོ་གནད་སྒྲིབ་དུ་བསྐྱངས་རྗེས་དོ་རྒྱབ་ནས་ལུལ་གྱི་
མལ་དུ་སྐྱ་གཟིམས་གནང་རྒྱ་མིན་ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ནས་བཟུང་གཟིམ་མལ་ལོགས་
སུ་མཛད། ལྷ་བ་དགུ་པའི་ཆོས་བརྒྱ་གསུམ་ཉིན་ཤོག་དྲུག་ཁམས་ཚན་གྱི་བགྲེས་སོང་
ནམས་དང་། གཞན་ཡང་གྲ་རིགས་ཁ་ཤས་བཅས་སྐྱ་མདུན་དུ་ཡོད་སྐབས་ཆོས་གོས་
དང་། གཟན་ཤམ་འབྱེར་ཤོག་ང་རང་པོ་ཏ་ལར་འགོ་དགོས། བྱུང་རང་ཆོས་སེར་སྒྲིང་
དང་དམིགས་བརྟེ་མ་ཐོན་ཞིག་ཅེས་འབྱུང་འཁྱུར་ལུང་བསྟན་གྱི་ཚུལ་དུ་སྦྱལ། ལྷ་བ་
བརྒྱ་པའི་ཆོས་ཉེར་ལྷ་ལྷ་མཚོད་ཆེན་མོའི་རྒྱབ་མོ་ཐོག་ཁར་མཚོད་མེ་འབྱུལ་སྐབས་སྐྱ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་མེད་ག།

བྱང་དུ་འཁོད་པ་རྣམས་ལ་སྤྲུལ་མཆོད་པ་དང་། ལྷུས་གསོལ་ཐོན་ཞེས་བཀའ་གནང་
ཞིང་། ཞལ་འདོན་ཆང་མ་མཉམ་དུ་གསུང་བར་མཛད། ལྷ་བ་བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་
ཁམས་ཆན་དུ་བྲུ་པ་བཅོ་ལྔ་མཆོད་སྐྱབ་ཀྱི་བསྟེན་པ་བདུན་ཕྱག་ལྟག་ཅམ་བྱེད་སྐབས་
སྤྲོ་ཞིག་ནམ་ལང་མ་ཐག་སྐྱབ་བཞེདས་དང་། སྐྱེས་ལྷུས་གནང་ནས་ཆོགས་གཤམ་དུ་
མེབས་ཏེ་བྲུ་པ་ཆང་མར་ཕྱག་དབང་སྐྱེལ་ཞིང་མཉེས་མཉེས་མཛད། རྒྱན་དུ་སྐྱོལ་མ་
དང་དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་མ། དམིགས་བཅེ་མ་བཅས་ཀྱི་ཞལ་འདོན་ལ་ཞབས་བསྐྱལ་བྱ་
མི་དགོས་པར་ཤིན་ཏུ་བཙོན་པར་མཛད།

༤༽ སྐྱེའི་ན་ཆོད་ཆེས་སྤྲ་ཡང་དམ་པའི་རང་རྟགས་གསལ་བར་མངོན་ཞིང་སྟོན་གནས་རྗེས་བྲན་
ཀྱི་གསུང་མང་དུ་བྱོན། གསེར་བུམ་དགྲུག་འདོན་མི་དགོས་པར་ལི་ཐང་མཆོག་སྐྱེལ་རང་ལ་གཏན་
འཁེལ་བྱུང་འདུན་ཆེ་བ་ལེགས་ལམ་མ་བྱུང་བར་སྤྲུལ་ཡང་དོགས་གནས་འོས་སྐྱལ་ཅད་གཅོད་བྱས་
པ་ལས་གསུམ་ལྟ་ལྟོན་ཆོས་ཀྱི་ཞིང་ས་དང་ཉེ་བར་གདན་འདེན་ཐག་གཅོད་བྱུང་།

ཐུས་ལྡན་ཞེས་པ་ས་མོ་ཡོས་ཀྱི་གནམ་ལོའི་རང་ཞལ་གསར་དུ་དོམས་པའི་
སྤྲོ་བ་ཞུགས་ཁྲིར་ཞབས་སོར་འཁོད་འཕལ་རྟེན་འབྲེལ་ཀྱི་སྤྲད་དུ་བྱེ་མར་སྐལ་པའི་
ཕུད་ནས་གཏོར་ཏེ། ཤར་ཅོང་ཁ་པ་སྒོ་བཟང་གྲགས་པ་མཆོད་ཅེས་གསུངས་པ་དང་།
བཞུགས་གནས་ཀྱི་རྟེན་གཙོ་རྩོམ་འོ་སྐྱེའི་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཡབ་སྐོ་བཟང་སྟན་གྲགས་
ནས་སྟན་ཤལ་ཞིག་འབུལ་རྩིས་བྱེད་སྐབས། བྱེད་ཀྱི་ཞལ་ནས། བྱེད་ཀྱི་སྟན་ཤལ་དེ་
ཚུང་འདུག ད་རེས་རྟེན་འབྲེལ་ཀྱི་བྱུད་ཡོད་པས་ཁ་བཏགས་ཆེ་ལེགས་ཤིག་འབྱེར་
ཤོག ང་རང་གིས་འབུལ་བ་ཡིན་ཞེས་སྟན་ཤལ་ཆེ་ལྷ་མ་ཆེ་བ་ཞིག་འབུལ་གནང་དང་
བཅས་ཐུགས་སྟོན་ཡུན་རིང་པོར་མཛད། དེ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེས་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་མཛད་
པ་རྣམས་ཐར་དོ་མཆར་ཅན་དུ་མ་ཞིག་ཉི་མ་དང་འོད་ཟེར་བཞིན་འགོག་པར་མི་རྒྱས་
པའི་ཚུལ་དུ་པལ་མོ་ཆེ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པས་ཉེ་འཁོར་བ་དང་། ཐུགས་འདུས་

ཀྱི་སྒྲེ་བོ་མཆོག་དམན་དུ་མ་དད་པ་དང་གྲས་པའི་རྒྱ་མཆོ་གྲེན་དུ་འཕྱར་བས་སྟན་
པར་གྲགས་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ང་རོ་ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་བྲལ་ཀྱན་དུ་བྱལ་པ་ལས་བོད་
ཕྱོགས་སུའང་རྒྱ་བོད་མང་པོས་མགྲིན་གཅིག་གི་ཚུལ་དུ་སླེང་བར་མ་ཟད། ལི་ཐང་
ཆོས་རྒྱུད་ནས་ཀྱང་བཀའ་རྒྱ་རིམ་ལེབས་དགོངས་དོན་ལྟར་དངོས་གནས་ཚོལ་བྲལ་གྱི་
སྟན་ཁྱེ་ལྷ་ཕྱིར་འབྱོར་བ་སོགས་ལ་བརྟེན་ཆང་མ་མོས་འདུན་ཅེ་གཅིག་དུ་གྱུར་པས་
དེ་དོན་འགྲངས་མིན་ངེས་པ་རྟེན་པའི་སྤྲད་དུ། ལྷ་དུས་མེ་ལོས་ལོ་ཡ་སྐབས་མགོན་
དགུ་པ་ཆེན་པོ་གསེར་ཞལ་ངེས་པ་རྟེན་པའི་ལམ་སྟོལ་ལྟར་གསེར་བྱམ་རིན་པོ་ཆེར་
བརྟག་དབྱང་ཁྱེ་མི་དགོས་པར། ལི་ཐང་ཤོག་དུག་སྒོ་མདོངས་སུ་འཁྱུངས་པ་འདི་གར་
ངོས་འཛིན་གདན་ཁྱེ་ཆོག་པ་ཞིག་གོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོར་གསེར་སྟན་སྒོན་བརྒྱད་
འགྲངས་མིན་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་དགོས་ཁྱེ་རྒྱུའི་སྒྲོར་ལ། ལྷ་ལྟན་སྤྲ་བྲང་གཟིམ་ཆུང་ཉི་འོད་
དུ་ས་སྟག་ཁྲ་བ་བརྩ་གཉིས་པའི་ཆོས་དགེ་བའི་ཉིན་བཀའི་ཆིང་སང་ལྟན་རྒྱས་ཀྱིས་
གཙོས། ཅེ་ཤོད་ནང་མ་ལས་ཆན། དྲང་དག་འབྲིང་དཀྱུས་གསུམ། སེ་འབྲས་དགའ་
གསུམ། རྒྱད་རྟོད་སྤྲད། རྣམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆང་སོགས་ཀྱི་མཁན་སྟོབ་ལས་སྟེ་བཅས་ཆང་
མ་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱིས་བཀའ་བགྲོས་ཞལ་དན་གཅིག་དུ་འཁྱོལ་བའི་དོན་རྟོ་འགྱུར་མེད་
ཀྱི་སྟན་ཁྱེ་ཡི་གར་བཀོད་ནས་རྒྱལ་ཆབ་དེ་མོ་ལོ་མིན་ཏན་རིན་པོ་ཆེར་འབྱལ་ལམ་
ཁྱེས་པར། དེ་དོན་ཡ་སྐབས་མགོན་ཡ་རྒྱལ་ཆབ་མཆོག་ནས་ཀྱང་ཐུགས་འགན་སྤྲ་
ལྟག་དུ་བཞེས་ནས། ཏཱ་ལའི་སྤྲ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱིའི་ཡང་སྤྱིད་དོགས་གནས་ལི་ཐང་སྒོ་
མདོངས་སུ་འཁྱུངས་པ་འདི་ཉིད་ལྷ་ཕྱིར་ལྟས་རྟགས་དང་། སྤྱི་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་མཛད་
སྤྱོད་སོགས་ངོ་མཆར་ཆེ་ངེས་ཡོད་ལུགས། ལྷ་སྤྲ་མ་རྣམས་ཀྱི་ལུང་བསྟན་ཁག་ཀྱང་
འདི་ཉིད་རང་ལ་གཅིག་དུ་ཅེ་མཐུན་ཚུལ། དེར་བརྟེན་བོད་སེར་སྤྱི་སྤྱི་ཡང་འདི་ཉིད་
ཁོ་ནར་མོས་འདུན་འགྱུར་མེད་ཅེ་གཅིག་པ་དེ་ལྟར་ལ་གསེར་བྱམ་རིན་པོ་ཆེར་བརྟག་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་ཐེང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

དབྱང་ཁྱའི་དགོས་པར་མེ་ཡོས་ཀྱི་ལམ་ལྟར་ངོས་འཛིན་ཁྱེ་འབྲས་བྱགས་རྩེ་ཆེ་དགོས་
ཞེས་ཨི་བན་ནམ་གཉིས་བརྒྱད་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོར་ཁྱེ་ཡིག་
བྲལ་ཅེའི་ཐོག་འབྲལ་བར་མཛད། དེ་མཆུངས་ལི་ཐང་དུ་མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེར་སྤྱི་
ཁྱེ་བཀྱར་སྟེ་འབྲལ་བ་དང་། ལྷག་པར་གོང་མ་ཆེན་པོར་སྟན་ཁྱེའི་རེ་འབྲས་དོན་དུ་
སྤྱིན་པ་བྱང་ཆེ་ངོས་འཛིན་བདག་སྟོན་ཁྱེ་བ་བཅས་ལ། དཔལ་སྤྱི་བཅར་མཆོད་དཔོན་
མཁན་པོ་སྟོ་བབྱང་འཕྲིན་ལས་ནམ་རྒྱལ་དང་། ཅེ་མགོན་ལོ་རྒྱུ་བ་འཇམ་དབྱངས་སྟན་
ཆོགས་གཉིས་ལ་འབྲལ་ཐོན་དགོས་པའི་བཀའ་བསྐྱར་དང་འབྲལ་བར། མཆོག་སྤྱལ་
རིན་པོ་ཆེར་འབྲལ་རྒྱ་ཉར་མཁོའི་ཡོ་བྱད་དང་། ལི་ཐང་ཆོས་རྫོང་སོགས་ལ་གནང་
རྒྱུའི་བཀའ་རྒྱ། བར་ཕྱིར་ཀྱི་ལག་སྟེ། རོ་གཡོག་གི་ལམ་ཡིག་སོགས་དང་བཅས་སྤྱལ་
དོན་བཞིན། ལྷ་བ་གཉིས་པའི་ཆོས་བདུན་ལ་ལྟ་ལྟན་ནས་ཐོན་ཏེ་ཤུལ་རིང་གི་ལམ་དུ་
ཁྱགས་སོ། །

བདག་ཅག་གཉིས་ལི་ཐང་དུ་མ་འབྱོར་བའི་བར་དེར་ཡང་མཛད་པ་དོ་
མཆར་བ་རི་ལྟར་བསྟན་པ་ནི། ཉོར་རྒྱ་དང་པོའི་ཆོས་དྲུག་གི་རུབ་མོ་མནལ་མི་གཟིམ་
པར་བྱོད་རང་ཆོ་ཉལ་ན་ཡང་ཉོལ། ང་རང་མི་ཉལ་བསྐྱོར་བ་ལ་འགྲོ་དགོས་གསུངས་
པ་དང་། ཡང་སྐྱབས་འགྲོ་འདོན་པ་དང་མཐུལ་སྤྱལ། ཆོས་སྤྱང་ནམས་ལ་གཏོར་འབྲལ་
ཐོང་ཞེས་བཀའ་སྤྱལ་འདུག་པ་ནི། དེའི་སང་ཉིན་ཕན་གཉིས་ལྟ་ལྟན་ནས་ཐོན་རྒྱུར་
སོང་གཤེས་ལམ་བར་ནམས་སུ་ནད་གདོན་དང་། དག་ཇག་ཆུ་སོགས་ཀྱི་ཉར་འཆེ་མི་
འདུག་པའི་སྤྱད་དུ་སྐྱབས་འདུག་དང་། འཕྲིན་བཅོལ་སོགས་མཛད་པ་གདོན་མི་བ་
བ་ཉིད་དུ་སེམས། སྟོན་པན་ཁམས་ཆན་ཀྱི་ཆོམས་ནང་དུ་སྐྱེ་གཟིམ་གནང་སྤྱལ་ལ་
འདི་རྒྱའི་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་རུབ་མོ་ནས། འདིར་མི་ཉལ་སྤྱུག་དུ་ཡར་ཉལ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་
གསུངས་ཏེ། དེ་ནས་བབྱང་མཆོད་ཁང་དུ་གཟིམ་མལ་མཛད། ཡང་། ཉིན་གཅིག་མཆོ་

གསུམ་པའི་མི་རིགས་ཇ་ལེན་བྱ་བེར་བ་ཞིག་གིས་སྤར་གྱི་སྐྱེས་བྱ་དམ་པ་ཞིག་གི་ཡིན་
ཚུལ་གྱི་ཞབས་ཕྱགས་ཤིག་འབྱེད་ནས་མཇུག་ཏུ་བྱུང་འཕྲལ། འདི་ངའི་ལྷ་མ་ཡིན་
གསུངས་པར་ཞིབ་དུ་ངོས་སྐབས་ལ་རྒྱལ་མཆོག་བསྐྱེད་བྱུང་བ་མཆོའི་ཞབས་ཕྱགས་
འབྲུལ་མེད་ཡིན་ཚུལ་བེར་བར་མ་བཟད། རྗེས་སུ་སེར་སྐྱ་གཞན་དག་གིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་
ཡིན་ཚུལ་ངེས་འདོངས་སུ་སྒྲིང་། སྐྱ་བ་གཉིས་པའི་ཆེས་བཅུ་གསུམ་ཉིན་ཆོམས་
ནང་དུ་ཤོག་དྲུག་ཁམས་ཆན་གྱི་སྤྱ་དམངས་སྐྱ་རིམ་ལ་འདུས་སྐབས་གལ་མགོང་ཇ་
ཡུན་གཉིས་ཅམ་གྱི་བར་བཞུགས་ཤིང་། དབུ་མཛེད་ལ་ཇ་མཆོད་སྤུལ་གསུངས་པར།
དམིགས་བརྩེ་མ་བཏོན་པས་དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། སྐྱེས་རིགས་ལས་འབྲུངས་ཀྱན་མཐུན་
ངག་གི་དབང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས། ལི་ཐང་མཁན་ཟུར་ཆངས་དབྱངས་སྐྱ་མདུན་དུ་
ཐེབས་ནས་རྒྱང་ཅམ་བཞུགས་རིང་། ནམ་དག་ཚུལ་ཁྲིམས་མེ་ཏོག་མདོན་པར་བཞད།
ཁྱེས་སོགས་གསུངས་ཤིང་། རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱ་བྱིན་ཅན་ཞིག་བཞུགས་པ་དེ་ལ་དབུ་
གཏུགས་ཕྱགས་སྒོན་མཛེད། དམག་ཐོར་མའི་བྱིས་སྐྱ་ཞིག་བཞུགས་པ་དེ་ལ་ཡང་དབུ་
གཏུགས་པར་མཛེད། ཡང་། དེར་བཞུགས་སྐབས་ཤིག་ ཁ་འཁྱུང་བྲག་རྫོང་གནས་ནས་
གཤེགས་སུ་གསོལ། །ཞེས་ཐོལ་བྱུང་དུ་གསུངས་འདུག་པ་ནི་གོང་དུ་བཛྲོད་བྱིན་པ་ལྟར་
དཔལ་མགོན་ཞལ་གྱིས་དངོས་སུ་གྲོགས་དང་འཕྲིན་ལས་མཛེད་པའི་བཅར་མདོན།

ཡང་། ལི་ཐང་དགེ་བཤེས་བྱ་གཞོན་གྲགས་བེར་བ་མཇུག་པར་བྱུང་སྐབས།
དམ་ཆོག་ཅན་ལ་དངོས་སུ་མཆོག་སྒྲོལ་བའི། ཡི་དམ་ལྷ་ཆོགས། །ཞེས་སོགས་
གསུངས་པའི་སྒོ་ནས་བཀའ་བསྒྲོག་ནང་བའི་ཚུལ་མཛེད། སྐྱ་བ་གསུམ་པའི་ཆེས་བཅུ་
ལྷའི་རྩལ་མོང་རང་བཅི་བཞག་སྐྱོར་དགོས་ཞེས་བཅི་བཞག་སྐྱོར་ཚུལ་ཡུན་རིང་ཅམ་
མཛེད། དེ་རྗེས་ཤིག་ལི་ཐང་སྤེལ་པ་ཨ་ཆོ་དོན་གཅོད་ཅིག་ལ་འགྲོ་གདོང་། སང་ཉིན་སྤེ་
པ་འདིར་སྤེབ་ཡོང་ཞེས་ཐོལ་བྱུང་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་སང་ཉིན་མཇུག་ཁར་བཅར་བ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་བའི་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་བྲེང་བ།

སོགས་དང་། ཡང་། སྤྱི་མ་ངག་དབང་ཉི་མ་བེར་བ་སོགས་མཇུག་ཁར་ཡོང་སྐབས་ང་
མཆོད་དུ། ལྷ་ར་བཅས་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དངོས། ཁྲིམས་པའི་ཤོ་ལོ་ཀ་ཆང་བར་
གསུངས་པ་སོགས་སྟོག་གྱུར་དངོས་སུ་ལུང་སྟོན་པ་དང་། རྩོན་གནས་རྗེས་སུ་བྱན་པ་
སོགས་དམ་པའི་རང་རྟགས་རི་སྟེང་ཅིག་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པར་སྟངས་དོ། །

(༡༥ ཉ་༥ ༡༥༧ བ་༡༠) དེ་ནས་སྤུན་མཁན་མགྲོན་གཉིས་ཀྱང་ལམ་བར་དུ་
གད་ཚོལ་གྱིས་བསྐྱོད་པར་ཡ་རྒྱལ་མགོན་མཆོག་ཉིད་དང་། ཆོས་སྤྱང་ཡིད་བཞིན་
ནོར་བུ་ནམས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེས་དོ་གཤེག་མི་ནོར་ཆང་མར་མི་མཐུན་ཉེར་འཆོད་རིག་པ་
སྤྱི་མོ་ཅམ་མེད་པར་བདེ་བ་ནས་བདེ་བའི་ངང་དུ་ཉོར་ཆུ་གསུམ་པའི་ཆོས་ཉེར་བརྒྱན་
ཉིན་ལི་ཐང་ཐུབ་ཆེན་བྱམས་པ་སྤྲིང་གི་ཆོས་སྟེ་ཆེན་པོར་འབྱོར། དེ་ནས་ཉེན་འབྲེལ་
གཟུང་སྐར་སོགས་དང་བསྐྱུན་ཉེ་ས་ག་ཆུ་བའི་ཡར་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་ཆར་ཡ་རྒྱལ་
མགོན་མཆོག་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ལི་ཐང་སྟེ་པ་གཉིས། མཁན་པོའི་དོ་ཆབ་མགྲོན་
གཉེར་སོགས་རགས་བསྐྱུས་གདན་འདྲེམས་ཀྱི་སར་ཐོག་མའི་ཉེན་འབྲེལ་དུ་གསོལ་
གྲོ། གསོལ་ང། རྩོན་འབྲས་དངོས་གཙང་གི་དཀར་སྟོང་བཅས་སྤྲིག་གཤོམ་ཐོག་སྤུན་
བྱུང་མཇུག་ཕྱག་དུ་བཅར་ཏེ། ཕྱག་འཆལ་བའི་སྐབས་ཉིད་ནས་ཁྱོད་གཉིས་མེབས་པ་
ཞེ་ཡིན་ཞེས་ལན་གཉིས་གསུམ་ཅམ་གསུངས། དེ་ནས་གཞུང་ས་མཆོག་ནས་འབུལ་
རྒྱུའི་ཆེ་ལྷའི་སྤང་བརྟན་དང་། རྒྱལ་ཆབ་དེ་མོ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་འབུལ་རྒྱུའི་མཐུལ་ཉེན་
གསུམ་ནམས་འབུལ་སྐབས་དབྱེས་ཆོར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཚུལ་དང་། ལྷ་ག་དུ་གསུང་ཉེན་ཆེ་
མདོའི་གྲེགས་བམ་ཐུལ་བར། དབྱེས་ཉམས་ལྷག་པར་ཆེ་བས་ཕྱག་དུ་བཞེས་ནས་ཞལ་
ཕྱེ་སྟེ་ལྷོག་པའི་ནམ་འགྱུར་མཛད་པ་དང་། དབུ་ལྷ་ལྷོ་ལྷ་ཐུལ་བར་རྒྱང་ཅམ་དབུ་ལ་
བཞེས་ནས་ད་དུང་ལྷ་མོ་འདི་ལས་ཆེ་ཅམ་ཞིག་དགོས་ཞེས་མེབས་པ་དང་། ན་བཟའ་
གོས་ཆེན་ཀྱི་སྐུ་འདུག་ཐུལ་བར་ཕྱག་གིས་གཡེང་ཞིང་གཟིགས་རྟོག་མཛད་ནས་སྟོང་།

འགག་འབྱེད་མེ་ཡོད་གསུང་བར། འབྱེད་ཡོད་ཁྱེས་པར་སྟོད་འགག་ཅིག་དགོས་ཞེས་
གསུངས། ཡུམ་ཕྱག་དབང་དུ་བཅར་སྐབས་ཕྱན་གཉིས་ལ་གཟིགས་ནས་འདི་ངའི་
མ་ཡིན་ཅེས་ངོས་བསྐྱགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ལན་མང་ཅམ་བཀའ་སྩལ། ཡ་སྐབས་མགོན་
གོང་མའི་བཞེས་སྤྱད་དགའ་ལྡན་དགྱི་ཁ་མ་ཞིག་ཡོད་པ་གསོལ་གྲོས་བཀའ་སྟེ་ཕུལ་
བར། ཁ་ཞབས་ཆང་མར་ཡང་ཡང་དུ་གཟིགས་པའི་མཐར་འདི་ངའི་མོར་པ་རེད་ཅེས་
འབྲལ་མེད་དུ་ངོས་འདྲིན་མཛད། གསོལ་གྱོ་ཞུ་སྐབས་སྟོན་པ་སྤྲེལ་མེད་དང་། གསོལ་
ངའི་སྐབས་དམིགས་བརྩེ་མའི་སྟོན་པ་མཆོད་བསྐྱལ་བར་མཛད། ཕྱན་གཉིས་སྐྱ་
མདུན་དུ་ཡུན་རིང་ཅམ་སྟོད་རིང་བཞུགས་ཁྲིའི་སྟེང་དུ་སྐྱ་ཅོག་ཕུ་ལས་མི་གཡོ་ཞིང་།
མི་མང་དྲག་ཞན་སུ་ལའང་འདིགས་སྒྲུང་འཆོར་ངད་སོགས་ཆ་ཅམ་མི་མཛད་པར་
གསུང་སྟེའི་རིགས་ཐོལ་བྱུང་དུ་ཕེབས་པ་སོགས་དམ་པའི་ངང་ཚུལ་འདིགས་པ་མེད་
པའི་བརྒྱལ་ཞུགས་ལྷག་པར་དུ་གསལ་བས་དད་གྲས་ཀྱི་སྤྱོད་དབང་མེད་དུ་གཡོས་
པར་གྱུར།

འདི་ཉིན་ཆོས་རྒྱུད་ཆང་ཆང་འདྲོམ་སར་གཞུང་སའི་བཀའ་རྒྱ་ནམས་སྤྱད་པ་དང་
ཆབས་ཅིག་སྤྱི་བར་གསུམ་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུན་དང་། ཕྱིན་ཆད་ཀྱང་ངོས་འདྲིན་གདན་ཁུ་
མ་རན་བར་གཙང་སྤྱོད་དང་། མཇལ་ཁ་དོད་མ་གང་ཆེ་དགོས་ལྷགས་སོགས་ཀྱི་བཀོད་
ཁྱབ་ནན་ཏན་དུ་བགྱིས་ཤིང་། དེ་འབྲེལ་བོད་ཚུགས་སུའང་གནས་ཚུལ་ཐང་རྟའི་ཐོག་
འཕུལ་འབུལ་ཁྱེས་པ་སོགས་བགྱི་འོས་རྣམས་འཐུས་ཤོར་མེད་པ་རྟེན་འབྲེལ་དང་
གྲགང་འགྲིག་བྱུང་ཞིང་། འོན་ཀྱང་འདི་སྐབས་བོད་ཚུགས་སུ་བསྟན་འགྲོ་སྤྱི་སྟེར་
ཀྱི་བགོགས་དབང་བདོ་བས་ལྷ་ལྡན་ཁྱལ་དུ་རྟོ་རྟེ་ཆོར་མའི་དལ་ཡམས་ཁྱབ་ཆེར་
ཡོད་པར་བརྟེན། ཡ་སྐབས་མགོན་རྒྱལ་ཆབ་དེ་མོ་ནོ་མིན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་འབྲུམ་
བུའི་སྐྱོན་གཞི་བབ་ལྷི་བར་བཞེས་པས་ས་ཡོས་སྤྱོད་བགསུམ་པའི་ཆོས་གསུམ་ཉིན་སྟོ་

ཡུལ་དབང་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་ལྟོས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

བྱར་དག་ཞིང་དུ་མཁལ་ཚུལ་བསྟན་པར་གྱུར་སྤང་ལ། དེའི་ཕྱི་ཉིན་བཀའི་སློན་ཆེན་
ནམས་དང་། ཅེ་ཤོད་ནང་མ་ལས་ཆན། བྱང་བྱིངས། སེ་འབྲས་ཀྱི་སྤྲ་མ་ལས་སྟེ་སོགས་
སྤྱི་འདོམས་ཀྱི་ཐོག་ནས། དེང་སྐབས་ཡུལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་གཟིགས་ཆེན་
པོའི་མཆོག་སྤྱལ་གསེར་ཞལ་ངེས་པ་མ་རྟེན་པའི་ཁར། དེ་མོ་ནོ་མིན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་
ཡང་སློ་བུར་ཞབས་པད་མ་བརྟན་པ་འདི་མུས་སུ་གྱུར་ཐེབས་མ་མཆིས་པས། དེས་
ན་སྤྱི་ཆེན་ཨེ་ནི་ནི་ནོ་མིན་ཏན་གྱི་སྤྱལ་པའི་སྤྱི་འདི་ཉིད་དེང་སྐབས་གོང་མ་ཆེན་
པོ་དགྲང་ལོ་དུག་ཅུར་ཐེབས་པའི་སྤྲ་ཡེར་མི་སྣ་མཁན་པོར་ཐེབས་ཉེར་གྱུར་ནའང་།
བོད་ཀྱི་ལས་དོན་ཙུ་འགངས་ཆེ་གཤིས་སྤྲ་ཡེར་མཁན་པོ་གཞན་ཞིག་གཏོང་འཇུག་
དང་། སྤྱལ་པའི་སྤྱི་འདི་ཉིད་དེ་མོ་ནོ་མིན་ཏན་གྱི་ལས་ཆབ་དུ་བསྐྱོ་བཞག་དང་བཅས་
གོང་མ་ཆེན་པོའི་གསེར་སྟན་དུའང་སློན་རྒྱ་ཐུགས་ཇེ་ཆེ་དགོས་ཞེས་མགྲིན་གཅིག་
གིས་གོས་མཐུན་ལྟར་བོད་བཞུགས་ཡུའི་ཨོ་བན་དང་། ཀོ་ཨོ་བན་ནམ་གཉིས་ཀྱི་ཡ་
མོན་དུ་ཆང་མ་སྟོད་དེ་སྟན་འཇགས་ཁྱེད་དོན་ཏུ་ཤིན་ནམ་གཉིས་ནས་ཀྱང་བོད་ཀྱི་
ལས་དོན་ཐུགས་འགན་ཆེ་བའི་བབ་ཀྱིས། དེ་འབྲལ་བསྟན་རྒྱས་སྤྱིང་ནས་ལས་ཐམ་
ནམས་ཡ་མོན་དུ་བཞེས་ནས། སྤྱི་ཆབ་སྤྱར་གོ་ཆེའི་གདོང་ཆེ་སློན་སྤྱིང་སྤྲ་བྱང་དུ་
འབྲལ་བར་མངགས་ནས་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་འདི་མུས་ནས་འཇུག་ཤོར་བྱང་ན་མ་འགབ་
པས་ངེད་གཉིས་ནས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་གསེར་སྟན་དུའང་སློན་རྒྱར་བཀའ་གསལ་མ་
ཐེབས་ཀྱི་བར་སྤྱལ་པའི་སྤྱི་ཉིད་ནས་དེ་མོ་དུ་ཐོག་ཐུའི་ལས་ཆབ་ཀྱི་ལས་དོན་གང་ཅི་
གནང་དགོས་བསྐྱོ་བཞག་གནང་བ་བཞིན་ཕྱི་ཉིན་ཆོས་ལུ་ནས་ལས་དོན་ཁུར་བཞེས་
བསྐྱུངས།

དེ་དག་དང་དུས་མཚུངས་སུ་ཡུལ་བའི་མཆོག་སྤྱལ་སྐོར་ལ་སྤྲ་སོར་དུལ་
ཅེའི་ལམ་ནས་ཁྱུ་ཡིག་ཐུལ་བའི་བཀའ་ལན་ཀྱང་འཁོར་བའི་ཕྱིར་ཐེབས་སུ། ཏུ་ལའི་

ལྷ་མའི་སྐྱེ་སྤྱིད་སྒོར་ལ་སྤྲུམ་གོང་མ་ཡབ་རྗེ་ཆེན་པོའི་བཀའ་བཅད་མཆམས་ཀྱི་
དགོངས་དོན་ལྟར་གསེར་བུམ་དུ་བརྟགས་དབྱེད་བྱས་ན་ལྷགས་སྒོལ་དང་མཐུན་ཞིང་།
སྐྱེ་ཆེ་ཡང་བརྟན་པ་བཅས་ཡོང་རིས་ལ་ལི་ཐང་གི་སྐྱེ་སྤྱིད་དོགས་གནས་སྤོན་ཡོད་
ཐོག་དུང་བསྐྱར་འཆོལ་བྱས་པའི་དོགས་གནས་ལག་གཉིས་བྱང་བསྐྱུན། གསེར་
སྟན་སྒོན་ཐོག་ནས་གསེར་བུམ་དུ་བརྟག་པ་བྱེད་དགོས་ཞེས་ཐེབས། དེས་ན་གནས་
སྐབས་བོད་སེར་སྐྱ་སྤྱིའི་འདོད་མོས་དོན་ཐོག་དུ་མ་འཁེལ་བ་ལྟ་བུ་བྱུང་རུང་། ཞིབ་
དུ་བསམས་ན་གཞན་ཟེར་འབྱང་བའི་རྟོལ་རྒྱལ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་བསྐྱར་དུ་བརྟག་
དབྱེད་ནན་ཏན་གྱི་སྒོ་ནས་བསྐྱེགས་བཅད་བརྟུར་བའི་གསེར་བཞིན་བརྟག་པ་ལས་
ཆང་མ་ཡིད་ཆེས་ངེས་པ་རྗེ་འདྲོངས་སུ་འགྱུར་བའི་གནད་བྱད་པར་ཅན་ཡོད་པ་ཉིད་
དུ་སེམས་སོ། །

དེ་ལྟར་བཀའ་ཡིག་བྱིར་ཐེབས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ལྟར་ནོ་མིན་ཏན་སྐུལ་སྐྱེ་
རིན་པོ་ཆེ་ནས་བསྐྱར་དུ་བོད་དབུས་གཙང་། སྟོད་མངའ་རིས། བྱང་རིགས། བྱར་དྲགས་
གོང་གསུམ། མདོ་ཁམས་སྟོད་སྟོང་སོགས་ཀྱི་སའི་ཆར་འཁོད་པའི་རྫོང་གཞིས་སྡེ་མོ་བ་
སོགས་སྤྱི་བྱེ་བྲག་གི་འགོ་བྱེད་ཆང་མར། རྒྱལ་བའི་མཆོག་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེའི་དོགས་
གནས་ལྟས་རྟགས་ངོ་མཆར་ཆེ་བའི་རིགས་རྗེ་འདྲ་ཡོད་རུང་དངོས་གནས་ཐོལ་བྲལ་
གྱི་སྟན་ཁུ་ངེས་འབུལ་དགོས་པའི་བཀའ་རྒྱ་འཐུས་ནན་སྐུལ་བར། རིང་པོར་མ་ལོན་
པར་དོགས་གནས་སྟན་ཁུ་འཕྱོར་གས་གོང་པོ་ཁུལ་སྐྱུང་གྲོང་པའི་བྱེད་གཅིག་རིན་
སྐྱུངས་རྫོང་འོག་ནས་གཅིག་རྒྱ་སྡེ་དཀར་རུ་ནས་གཅིག་ཆབ་མདོ་ཨ་ཐང་གནས་
གྲོང་ནས་གཅིག་ཆབ་མདོ་ས་སྐང་ནས་གཅིག་བཅས་ཀྱི་གནས་རྒྱལ་ཕྱག་དུ་སོན། དེ་
འབྲེལ་སྤན་ལི་ཐང་དུ་ཡོད་པའི་མཁན་མགོན་གཉིས་ལའང་གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་
ཡིག་བྱིར་ཐེབས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱེད་དང་བཅས་རེ་ཞིག་སྤྲེལ་འཕྲོས་བྱིར་ལོག་བྱེད་དགོས་ལ།

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་ཐེང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

ཡར་ལམ་ཆབ་མདོའི་དོགས་གནས་ཁག་གཉིས་ཀྱི་སར་ངོས་བསྐྱོད་ཀྱིས་ཞིབ་འཇུག་
བྱེད་དགོས་ཐེབས་པ་ལྟར། ལི་ཐང་དུ་བཞུགས་པའི་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐོར་ལ་
ཆོས་རྒྱུད་ལྟར་འབྲེལ་དང་ཡབ་ཡུམ་སྐྱེ་མཁུན་པ་བཅས་ལ་གཙང་སྤྱོད་དམ་གང་ཆེ་
དང་། ཞབས་རིམ་སོགས་འཕུས་ཤོར་མེད་པ་དགོས་པའི་བཀོད་བྱུང་སོགས་ནན་ཏན་
བྱས་ནས་སྒྲ་བ་བདུན་པའི་ནང་ལི་ཐང་ནས་བཏེགས་ཏེ། བཀའ་འབྲེལ་བཞིན་ཡར་
ལམ་ཆབ་མདོར་ཞག་འགའ་བསྐྱད་ནས་འཕགས་པ་ལྟའི་སྐྱེ་ཆབ་དང་བཅས་དོགས་
གནས་ཁག་གཉིས་སོ་སོའི་གནས་སུ་བྱིན་ནས་ཚུང་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་ཀུན་སྦྱོང་རྣམ་
འགྱུར་སོགས་ལ་ཞིབ་བརྟགས་དང་། ལྟས་ཏགས་དོ་མཆར་ཆེ་བ་དེ་བྱུང་སོགས་པ་མ་
ཉེ་ལྟས། ཉེ་འཁོར་ཡུལ་མི་སོགས་ལ་དེ་ཅད་ནན་ཏན་བགྱིས་ཏེ། སྤར་ཡང་ཆབ་མདོ་
ནས་ཐོན་ཏེ་རིམ་གྱིས་སྒྲ་བ་དགུ་པའི་ནང་ལྟ་ལྟན་དུ་འཕྱོར་ནས་སྤྱིའི་རྒྱ་རྒྱུན་ཆང་
མ་སྒྲ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་སྟན་ལམ་དུ་གསོལ།

དེའི་བྱི་ལོ་ལྷགས་འབྲུག་ལོ་རིན་སྤངས་སུ་ཡོད་པའི་ཁྱེུ་དང་། དེ་མཚུངས་
རྒྱ་སྤེ་དཀར་རུ། ཀོང་པོ་སྤྱང་གྲོང་བཅས་སུ་ཡོད་པའི་ཚུང་སྲིད་རྣམས་ལའང་ཞིབ་
འཇུག་བྱེད་པར་སྤན་མཆོད་དཔོན་མཁན་པོ་དང་། བཀའ་བྱུང་མཁར་སྤྱ་བ་གཉིས་ལ་
ཐོན་དགོས་ཐེབས་པ་ལྟར་སྒྲ་བ་དུག་པ་གསར་འཕྲལ་སྤྱ་འཕྲོས་རིན་སྤངས་ཁུལ་དུ་
བསྐྱོད་དེ་རོང་བདེ་སྦྱིད་སྤྱིང་དུ་ཡོད་པའི་ཁྱེུར་བརྟག་དབྱུང་ཞིབ་འཇུག་ཆར་བསྟན་
སྤར་ལྟ་ལྟན་དུ་འཁོར་བསྟན་འགྱངས་མིན་ཁོ་ནར་ནག་ཚུད་དང་། སོག་བརྒྱད་རྒྱ་སྤེ་
དཀར་རུར་བྱིན་ནས་དོགས་གནས་ལ་ཞིབ་འཇུག་དང་། དེ་ནས་ཡར་ཤད་བསྐྱོད་ཀྱིས་
ལྟ་རི། རྒྱ་མདའ། ཀོང་པོ་རྩོལ་ཆེ་སྤང་བརྒྱད་ཀོང་སྦྱོང་སྤྱང་གྲོང་དུ་བྱིན་ནས་ཚུང་
སྲིད་ལ་ཞིབ་བརྟགས་ཐོག ཀོང་ང་ལ་ནས་དྲགས་ནང་ལོལ་དགའ་བརྒྱད་དེ་ཉོར་སྒྲ་
དགུ་པའི་ནང་ལྟ་སར་འཕྱོར་ནས་ས་གནས་སོ་སོའི་གནས་ཚུལ་རྣམས་ཞིབ་གསལ་

སྟན་ཏུ་གསོལ།

དེ་ལྟར་སྒོ་ཡོད་ལི་ཐང་གི་མཆོག་སྤུལ་ཐོག་དོགས་གནས་གཞན་དག་གི་
ནང་ནས་སྤྱོད་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ནམ་སྤུལ་དོ་ཆེ་བ་སྤྱོད་ཏུ་ཡོད་པ་ཀྱུན་གཟིགས་པར་
ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་ཐུགས་བརྟག་ཞུ་བར་ངོས་ལ་འགྲོ་དགོས་བཀའ་ཕེབས་ལྟར། བཀྲས་
སྟན་ཏུ་པ་ཀྱུན་གཟིགས་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཞབས་བྱ་དུ་བཅར་ནས། ལི་ཐང་
གི་མཆོག་སྤུལ་གྱིས་མཆོན་དོགས་གནས་ཁག་ཚང་མའི་གནས་ཚུལ་གསེར་སྟན་ཏུ་
གསོལ་ནས། ཕྱིན་ཆད་གོང་མ་ཆེན་པོའི་གསེར་སྟན་སྒོན་རྒྱ་སོགས་ལ་དོགས་གནས་
ཁག་གི་ནང་ནས་གང་དང་གང་འདུག་འོས་ཆེ་སོགས་ཐུགས་བརྟགས་ནན་ཏན་ཐུགས་
རྒྱུ་ཆེ་དགོས་ཞུས་པར། ལི་ཐང་གི་ཚུང་སྤྱོད་ཐོག་ཆབ་མདོ་ས་སྤང་དང་། ཆབ་མདོ་ཨ་
ཐང་གནས་གོང་གི་ཚུང་སྤྱོད་གཉིས་དོ་ཆེ་ཚུལ་ཕེབས་པ་ལྟར། བཀའ་ལན་དམ་འབྱུང་
དང་བཅས་ཕྱིར་འཁོར་གྱིས་གནས་ཚུལ་ནམས་ངེས་འདྲོངས་སུ་གསོལ། གཞན་ཡང་
སྤྱོད་སྤུལ་སྤྱོད་ཆེན་ཁག་དང་། གནས་ཚུང་སོགས་དབྱེ་ལྟ་ཆེན་པོ་ནམས་ལའང་བརྟག་
ཞུ་མཛད་པ་པ་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཐུགས་བརྟག་དང་ཅེ་མཐུན་ཏུ་བབ་པར་གྱུར།

དེ་ནས་ཐུ་མཆོག་ཅེས་པ་ཐུགས་སྤུལ་ཏོར་ཆེ་དུག་པའི་ཆོས་བཞི་དུས་ཆེན་
གཟའ་སྐར་འཕྲོད་སྦྱོར་སོགས་མཆོག་ཏུ་དགེ་བའི་ཉིན། སྤྱོད་ཞབས་ནོ་མིན་ཏན་རིན་
པོ་ཆེའི་བཀའ་འབྲེལ་ལྟར་ཅེ་གཟིམ་ཚུང་ཁམས་གསུམ་ཏུ་བོད་ལྷ་སྡེ་མི་སྡེ་སྤྱི་འདོམ་
ཐོག་བཀའ་སྒོན་ནམས་བརྒྱུད་བཀའ་བསྐྱར་སྤུལ་ཕེབས་སུ། སྒོན་པན་གོང་མ་ཆེན་
པོའི་བཀའ་དགོངས་དོན་བཞིན། ཐག་ཉེ་རིང་གི་ཡུལ་གྱི་ནམས་སུ་པ་ཀྱུལ་བའི་ཡང་
སྤྱོད་རིན་པོ་ཆེའི་དོགས་གནས་མཆིས་མིན་གྱི་བཀའ་རྒྱ་སྤུལ་ལུགས། དེར་བརྟན་
ཡུལ་གྱི་ཁག་ནས་གནས་ཚུལ་སྤུལ་ལུགས། དེ་འབྲེལ་ས་གནས་སོ་སོར་ཞིབ་འདུག་
བྱེད་པར་སྤྱོད་ཆབ་ཆེད་དུ་མངགས་ཚུལ། དེ་དག་ལྷ་སྤྱོད་ཁག་ལ་བསྐྱར་དུ་ལུང་བརྟག་

ཡུལ་དབང་སྤྱི་མཆོང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་མཆོང་ག།

ཁྱེས་པར་ངེས་པ་ཆེ་བ་འདི་དང་འདི་ལྟར་བབ་ཚུལ་སོགས་སྤྱིའི་རྒྱ་རྒྱུན་ཆང་མ་
ཞིབ་གསལ་ཐོག་དེ་ཕྱིན་ཆད་འཕལ་དང་ཡུན་དུ་དགེ་བའི་སྤང་དོར་བྱ་ལུགས་ལེགས་
ལམ་ཇི་ལྟར་ཆེ་ཞེས་བཀའ་འདྲི་ཕེབས་པར། ཆང་མ་གྲོས་ཁ་གཅིག་མཐུན་དུ་ད་ཆ་ལི་
ཐང་གི་རྒྱུ་སྤྱོད་ཡོད་ཐོག་ལྟ་སྤྱིའི་ལུང་བསྟན་ལ་བབ་པ་ཆབ་མདོའི་ཁག་གཉིས་
བཅས་གསུམ་པོ་འདི་བཞིན་གོང་མ་ཆེན་པོའི་གསེར་སྟན་དུ་སྟོན་བརྒྱུད་ཐུགས་རྩེ་
ཆེ་དགོས་ཀྱི་ཁྱེས་རྟགས་ཅན་མཁྱིན་གཅིག་དུ་སྤུལ་བ་ལྟར། རོ་མིན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་
ནས་ཀྱང་དེ་དོན་གོང་མ་ཆེན་པོར་གསེར་བུམ་དུ་བརྟག་དཔྱད་ཁྱེས་འཐུས་ཀྱི་ཁྱེས་
དང་བཅས་བོད་བཞུགས་ལུན་ལིང་རྣམ་གཉིས་སུ་མང་ཤུ་སྟུལ་བར། ཨི་བན་གཉིས་
ནས་བཀའ་ཕེབས་སུ། འདི་སྟོར་བོད་སྤྱི་མཐུན་ཀྱི་སྟན་ཁུ་འཐུས་ལེགས་བྱང་འདུག་
ཀྱང་། རྒྱ་ལའི་སྤྱི་མཐའི་སྤྱི་དོན་རྩ་འགངས་ཆེ་གཤིས་ཡཔར་ཆེན་ཞེ་ནི་ནི་ནས་ཀྱང་
ཐོགས་མཆུངས་ཀྱི་མང་ཤུ་རྟགས་ཅན་དགོས་ཚུལ་ཕེབས་པ་བཞིན། ཡང་བསྐྱར་བཀ་
ཤིས་སྟན་པོར་སྟན་ཁུ་འཐུས་བར་སྤྱོད་སྤྱི་བཅས་མཆོད་དཔོན་མཁན་པོར་འགོ་དགོས་
སྟུལ་བ་ལྟར་འཕལ་མར་ཉིན་མཆོན་ཤད་འགོས་ཀྱིས་ཕྱིན་ཏེ་གནས་ཚུལ་ཞིབ་སྟོང་
ཁྱེས་དོན། ཡུལ་གཞིགས་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཀྱང་བོད་སྤྱིའི་ཁྱེས་དང་མཐུན་
པའི་མང་ཤུ་དམ་འབྱར་མ་སྟུལ་འཕལ་ཤད་བསྟོད་ཀྱིས་ལྟ་སར་འབྱོར་འཕལ་ཡ་
མོན་དུ་འབུལ་གནང་མཛད། དེ་འབུལ་ཨི་བན་ཆེན་པོ་གཉིས་ནས་ཀྱང་སྤྱི་ཆ་གང་
ཆེ་དང་བཅས་པའི་གོང་མ་ཆེན་པོར་སྟན་ཁུ་འཐུས་ཀྱི་བྱེད་ལ་ཆེ་ལྷ་བ་བདུན་པའི་ཆེས་ཉེར་
དགུའི་ཉེ་དོས་སྤྱི་ཆར་ངེས་འབུལ་བསྐྱེད་ཀྱི་དེ་ལྟར་བྱེད་ལ་ཆེ་སྤུལ་བེན་སྟབས་སྤྱི་འཕྲོས་
གསེར་བུམ་དུ་བརྟག་དཔྱད་མ་གནང་གོང་སྤྱི་ཡང་དོགས་གནས་རྣམས་ལ་རྒྱ་བོད་
སྟན་འདོམས་ཐོག་ནས་བརྟག་དཔྱད་ལེགས་པར་མཛད་དགོས་གཤིས་རྒྱུ་སྤྱོད་ཁག་
གསུམ་པོ་ལྟ་ལྟ་ཉེ་སྟོར་ཞིག་དུ་སྟོན་ཚུད་གདན་ཁུ་མཛད་རྒྱུར། ལི་ཐང་གི་སྤྱི་སྤྱི་

གདན་ཁྱར་ཅེ་གཟིམ་འགག་བསྐལ་བཟང་དབང་ལྷན་དང་། ཆབ་མདོ་ཨ་ཐང་གནས་
གྲོང་དུ་ཅེ་གཟིམ་འགག་སྒོ་བཟང་ཀུན་དགའ། ཆབ་མདོ་ས་སྐང་དུ་བཀའ་ཤག་འགག་
པ་སྦྱི་ཁང་ལྷགས་གྲོང་པ་བཅས་ལ་འཕྲལ་ཐོན་དགོས་པའི་བཀའ་བསྐྱར་ཀྱང་སྦྱལ་
བར་གྱུར་གྲོ། །

(༧ ཉ་ཉ། ༡༧༠ བ་༥) ཞེས་སྲིད་ཞིའི་གཙུག་རྒྱུ་ཡེ་ཤེ་སྒྲ་མ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་གཟིགས་བཅུ་པ་ཆེན་པོ་ཤེ་བཙུན་ངག་དབང་སྒོ་བཟང་འཇམ་དཔལ་བསྟན་
འཛིན་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཆོ་དཔལ་བཟང་པོའི་ནམ་པར་ཐར་པ་ངོ་མཚར་ནོར་བུའི་
འཕྲིང་བ་ལས། དགེ་བའི་ལྷས་མཆོན་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་མའི་གྲགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
ངོས་འཛིན་བརྟགས་དཔྱད་སོགས་སྒོ་དུ་མ་ནས་མཛད་པའི་ཚུལ་བཤད་པའི་སྐབས་ཉི་
གསུམ་པའོ། །

༥༥ མདོ་ཁམས་ཕྱོགས་ཀྱི་དོགས་གནས་འོས་སྦྱལ་གསུམ་གདན་ཁྱས་དང་། ལི་ཐང་མཆོག་སྦྱལ་རིན་
པོ་ཆེ་ལི་ཐང་ཐུབ་ཆེན་བྱམས་པ་སྤིང་དགོན་ནས་བོད་དབུས་སུ་གདན་འདྲེན་ཆེབས་བསྐྱར་ཁྱས་
པར་ལམ་དུ་འཁོད་པའི་སྦྱེ་བོ་མཐའ་ཡས་པར་འདོད་ཆོས་ཀྱི་རེ་སྒོང་དང་མི་འཇིགས་སོག་གི་སྦྱབས་
སྦྱིན་གནང་བཞིན་འབའ་ཆོས་སྡེར་ཞབས་སོར་བཀོད།

༥༥ ས་བཅད་བཞི་པ། སྒོན་གྱི་ཐུགས་བསྐྱེད་དམ་བཅའི་དོན་བཞིན་དབུས་
གཙང་གི་སྒྲོངས་སུ་ཐེབས་པ་ལས་ལྷག་པར་འབྲལ་བལ་དུ་ངེས་པ་རྟེན་དེ་དབུའི་
གཙུག་ཕྱད་འབུལ་བཞེས་དང་། བསྐྱབ་པའི་དངོས་པོ་སོགས་རིམ་པར་བཞེས་པའི་
ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་གོང་གསལ་ས་གནས་སོ་སོར་འགྲོ་མི་བཀའ་བསྐྱར་སྦྱལ་བེན་ལྟར་ལ།
ས་ཁད་ཉི་འགྲངས་ལ་གཞིག་པའི། ཕྱགས་དོད། ལག་སྦྱེ་སོགས་རྒྱ་དབུལ་སྲང་ལྔ་བརྒྱ་
སྟོར་ནས། ཉིས་བརྒྱའི་བར་དང་། འགེལ་ཁལ་ལམ་ཡིག་རྒྱུ་སྲིད་སོ་སོར་འབུལ་རྒྱའི་
ན་བཟང་ལེ་ཆན་དང་། དབུ་ལྷ། ཞབས་ཕྱགས། བཞུགས་གདན། ཆེབས་སྐྱ་སྐབ་མེད་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བཅུ་མ་ཚུལ་གྱི་མས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐང་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

གོང་སོགས་ཆ་འགྲིག་ཁ་གསར་ལ་སྐྱོམ་རུ་ལྡན་རང་འགྲིག་ཐུམ་བཅས་སོགས་ལ་
བརྒྱུད་པ་ལྟར་ལག་འཛིན་དང་། སོ་སོར་བྱེད་སྒྲིའི་ལག་འཁྱེར་རྩ་ཆོག་ལམ་འཁོད་
འགོ་བྱེད་ནམས་ལ་བཀའ་རྒྱ་ཉིན་སྐགས་སོགས་འཆེམས་ལུས་མེད་པ་སྤུལ་ཞིང་།
གཞིས་བྱེད་བྱེད་སྒོ་མཐའ་དག་འཐུས་ཚང་དགོས་པའི་བཀའ་བྱུང་ནན་ཆེ་བསྐྱབས་
པ་དང་བཅས་རྒྱུད་བཅའ་མཛད་དོན་བཞིན་མི་སྣ་ནམས་ནས་ཀྱང་ལམ་བར་ཤད་ཚུལ་
གྱིས་བསྐྱོད་པས་གཟིམ་འགག་བསྐྱལ་བཟང་དབང་ལྡན་ཟླ་བ་བདུན་པའི་ཆོས་བཅུ་
དགུ་ལ་ལྟ་ལྡན་ནས་ཐོན་པ་ལི་ཐང་ཆོས་སྒྲེར་ཟླ་བ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་ཉེར་བདུན་ལ་
འབྱོར་ཞིང་། ཆབ་མདོར་འགོ་མི་གཟིམས་འགག་སྒོ་བཟང་ཀྱན་དགའ་དང་། སྤྱི་ལྷགས་
གཉིས་ཟླ་བ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་བཅོམ་ལྟ་ལྟ་ལྡན་ནས་ཐོན་ཏེ། ཟླ་བ་དགུ་པའི་ཆོས་ཉེར་
བདུན་ལ་ཆབ་མདོར་འབྱོར་བའི་གནས་ཚུལ་ཡང་ཕྱག་རྒྱ་སོན།

གཟིམ་འགག་བསྐྱལ་བཟང་དབང་ལྡན་ལི་ཐང་དུ་འབྱོར་ནས་སང་ཉིན་ཆོས་
ཉེར་བརྒྱད་ཉིན་གཟའ་སྐར་ལེགས་པ་དང་བཅས་ཤོག་དྲུག་ཁམས་ཆན་དུ་སྤུལ་སྐྱེ་
རིན་པོ་ཆའི་མཛལ་ཁུར་བཅར་ཏེ། གཞུང་སའི་འབུལ་ཉིན་ཁ་བཏགས་ནང་མཛོད་
དང་། ཆོ་ལྷའི་སྐྱབས་བརྟན་བཅས་ཕུལ་བར་དགྲེས་པ་ཆེན་པོས་ཕྱག་རྒྱ་བཞེས་ཤིང་།
བསྐྱལ་བཟང་དབང་ལྡན་སྐྱེ་མ་མཉེལ་ལམ་ཞེས་བཀའ་ཐེབས། དེ་ནས་གསོལ་ཇ་སྒ་
རྟིང་གཉིས་སོ་སོར་དམིགས་བརྩེ་མ་དང་། འདོད་རྒྱའི་ཆར་འབེབས་མ་བཅས་ཀྱི་ཇ་
མཆོད་གསུང་བསྐྱལ་མཛད། དེ་མཇུག་གཟིམ་འགག་ནས་ཁྱུ་རྒྱུར་ད་ཆ་ཡསྐབས་
མགོན་མཆོག་ཉིད་སྟོན་གྱི་ཐུགས་བསྐྱེད་དམ་བཅའི་དོན་བཞིན་བོད་ཡུལ་ཆོས་ཀྱི་
ཞིང་སར་ཆེབས་བསྐྱར་བསྐྱབས་དགོས་ལ། ཐེབས་ལམ་ཀྱན་རྒྱ་བར་ཆད་ཉེ་ཞོ་མེད་པ་
དང་། ལྷག་པར་རྒྱ་བོད་སེར་སྐྱ་ཆང་མའི་འདོད་འབྲས་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་གང་ཉིད་
བཞེགས་མེད་གསེར་གྱི་ཆེན་པོར་མངའ་གསོལ་ཏེ། ཞབས་པད་བསྐྱལ་པ་བརྒྱ་ཕྱག་

ཏུ་བརྟན་དགོས་སོགས་ནན་གྱིས་ཁྱེས་པར་དེ་དོན་ཡོང་ཞེས་བཀའ་བཞེས་སྟེ། ལམ་
ཆོས་ལྷ་འཆར་གྱི་ཡར་ཆོས་བཅུ་དང་བཅུ་གསུམ་གང་ལེགས་ཁྱེས་པར་བཅུ་གསུམ་
དགའ་ཞེས་ཐེབས་པ་ལྟར། ལམ་འདུག་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་གཟུང་སྐར་འཕྲོད་སྦྱར་རྒྱུ་
གཙང་བཅས་གང་ཅི་ནས་ལེགས་འདྲིམ་འདུག་པར་དེ་གར་ཐུགས་ཐག་བཅད། ལྷ་བ་
དགུ་པའི་ཆོས་གསུམ་དགེ་བའི་ཉིན་མངལ་ཁྱེས་པའི་ཐོག་གཞུང་གི་འབུལ་ཉིན་
ཁ་བཏགས་ནང་མངོད། ན་བཟའ་ཉེར་མཁོའི་རིགས་དང་། གནས་རྒྱུད་ནས་ཁྱེས་པའི་
ཉིན་མངུང་བཅས་སྤུལ་བར། ཕྱག་མངུང་དེར་གཞིགས་ནས་བདེ་སྟོང་བྱུང་འདུག་མའི་
གཏོར་འབུལ་ཆ་ཆང་ཞིག་གསུངས་ཤིང་། ཕྱག་ནས་ཀྱང་སྟེལ། འདི་གང་གི་རེད་ཁྱེས་
པར་དག་ལྟ་འོད་ལྟན་དཀར་པོའི་རེད་ཅེས་ཐེབས།

འདི་ཉིན་གཟུང་ཆེ་ལེགས་པས་བོད་དུ་གདན་ཁྱེད་སྟོན་སྐར་འདྲིམ་གྱི་
ཆེབས་ཐོག་གདན་ཁྱེད་བཞུགས་པར་ཤིན་ཏུ་ནས་མཉེས་ཉམས་དང་། ག་སྤྱིག་དབུ་གར་
དུ་ཐེབས་བསྟན་རྒྱུད་ཀྱི་ནམས་ནས་འཛམ་སྤྱིང་སྤྱི་བསངས་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པ་
འགའ་ཞིག་དང་། ཁྱེས་གསོལ་བཅས་བཞུགས་པར་དེ་དག་ཆང་མའི་འདོན་ཆ་མཉམ་
དུ་གསུངས་ཤིང་། ཆོག་མཆམས་སོ་སོར་༩་འི་ལ་ཁྱེས་ཆས་ལ་སོགས་པའི་ཕྱག་བཞེས་
ནམས་ནོར་འཁྱུལ་ལྟག་ཆད་མེད་པར་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བར་གྱུར། ལམ་བར་ཆེབས་སྟོང་
དུའང་དམིགས་བརྩེ་མ་གསུང་ཤུགས་ཆེན་པོས་བར་མེད་དུ་འདོན་པ་གནང་། འདིའི་
སྟོན་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་རྩལ་མོ་ཁ་བ་རུང་ཟད་བབ་པས་རི་རྒྱང་ཆང་མ་དཀར་འབྱམས་
སུ་གདལ་ཞིང་། འདི་ཉིན་ཆེབས་བསྟར་སྐབས་ཀྱང་དར་ཤམ་ལྟ་བུའི་སྟེག་པ་ཁ་དོག་
དཀར་སིང་ཞིག་སྟོན་པའི་ཁོར་ཡུག་ཏུ་བསྐྱེད་པ་དང་། མགར་བ་ལ་ཞེས་དམ་ཅན་
གནས་ཡུལ་གྱི་རི་མགོར་འཛམ་ཆོན་བྱུག་པ་ནི་ལི་ཐང་དགོན་པར་དུང་དཀར་འབུལ་
མི་ཕྱ་བཀྲས་ཟེར་བའི་འབུལ་པ་དག་གིས་མཐོང་འདུག་པ་འདི་དག་ནི་ཡ་སྟབས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

མགོན་དམ་པ་ཉིད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་འཇམ་མགོན་སྤྱི་མའི་བསྟན་པ་དཀར་འཇམ་
ཡུག་གཅིག་དུ་གདལ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། ཡུལ་ལྷ་ཆོས་སྤྱང་སོགས་ནས་ཀྱང་བོད་
དུ་འབྱོན་པའི་བསུ་བ་དང་སྦྱེལ་མའི་སྟོན་སོགས་ཅི་ཡང་བྱེད་པ་གདོན་མི་བའི་
ལྷས་སུ་སེམས་སོ། །

ཆོས་གསུམ་རྗེས་མའི་རྟེན་ལི་ཐང་ཆོས་སྤྱེད་ཆོགས་དབྱར་གདན་ཁྱེས་ཀྱིས་
ཡ་རྒྱལ་མཆོག་བསོད་ནམས་ཀྱི་མཆོད་ཀྱི་སྤྱོད་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་འབྲལ་གཟིམ་
འགག་ནས་ལྷ་རྩལ་ཨ་ཤེ་དཀར་གཙང་ཞིག་སྤུལ་དེ། དེ་རིང་ལི་ཐང་ཆོས་སྤྱེད་ནས་དགེ་
འདུན་སུམ་སྟོང་ཙམ་འདུས་པའི་ཆོགས་དབྱར་སུ་སྦྱན་བྲངས་ཤིང་། ཡ་རྒྱལ་དབང་
གོང་མའི་གསེར་གྲིར་ཞབས་སོར་འཁོད་པ་སོགས་རྟེན་འབྲེལ་ལེགས་ཆོགས་སུན་
སུམ་ཆོགས་པ་བཅས། སྤྱི་ཞབས་མཆོག་ནས་ཀྱང་བསྟན་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱི་དབྱར་གཉིན་
དམ་པར་ཞབས་བྱུང་བརྟན་ཅིང་མཛད་འཕྲིན་རྒྱས་པ་སོགས་ལུས་ཅན་ཀུན་གྱི་རེ་བ་
རྩི་བཞིན་འབྱུང་བའི་ཐུགས་བསྐྱེད་སྟོན་ལམ་ཀྱི་གང་ཆེ་བཅེ་བས་གཟིགས་པ་མཁྱེན་
མཁྱེན་ཞེས་གསོལ་བར། གསུང་ངར་ཆེན་པོ་དང་བཅས་དེ་ཅིས་ཀྱང་ནས་ཡོང་ཡོང་
ཞེས་བཀའ་ཕེབས། ལི་ཐང་མཁན་པོ་ནས་ཀྱང་མཆུལ་བཤད་པ་རྒྱས་པ་དང་འབྲེལ་
བའི་གསོལ་འདེབས་ཁྱེས་པ་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་འབྱུང་བའི་བཀའ་བཞེས་བཟང་པོ་
ཕེབས་པར་གྱུར། དེ་ནས་འབུལ་བ་རྣམས་བསྟར་རྗེས་དེར་འདུས་དམངས་ལ་དགའ་
ལྷན་ལྷ་བརྒྱུ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་དམིགས་བཅེ་མ་དང་། གང་སྟོ་མ། ཨ་ར་པ་ཙན་དང་
བཅས་པ་དག་ཅིང་གསལ་བའི་སྟོན་སྟེན་ལུང་ཀུན་ཡིད་ཆིམ་པར་སྦྱུལ། དེ་རྟེན་
འབུལ་བའི་གསུ་སྟོན་དུ་སྟོས་པ་ལྟར་ཐག་རིང་བྱ་བ་ཀྱས་ཟེར་བའི་རྟིང་མའི་སྤྱི་མ་
ཞིག་སྤྱི་སོར་ནད་བབ་ལྷི་བས་སྟོ་འཆལ་བར་ནད་ལས་གྲོལ་བའི་རྒྱན་སེལ་ཆེན་དུ་ལི་
ཐང་ཆོས་སྤྱེད་མང་ཇའི་བསྟོན་བཀའ་ཚུགས་སྦྱས་ལ། འདི་རྟེན་ཆོགས་དབྱར་ཕེབས་

པའི་ཐོག་ལི་ཐང་ཆོགས་ཆེན་དུ་འབྱལ་སྒྱུར་ཞུ་རྒྱུའི་དུང་དཀར་དབྱལ་གཤོག་ཅན།
གཡུ་དང་བྱ་རུའི་ཕ་ལྷན་བསྐྱལ་འཕེར་སྤྱོད་ལེགས་ཤུབས་ལྷན་ཆ་གཅིག་འབྱལ་
བ་དང་སྟབས་མཚུངས་མ་བསྐྱེགས་ལྷན་གྲུབ་ཏུ་བྱུང་འདུག་པར་མ་ཟད། དེ་འཕྲལ་
ལི་ཐང་མཁན་པོ་ནས་འདི་བཞིན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ལེགས་པས་རང་རེའི་དུང་པ་
གཉིས་ནས་ལེགས་པར་འབྱུང་དགོས་གསུངས་པ་ལྟར། ཆོགས་དབུས་སུ་བྱས་སོང་བར་
སྐད་གྱི་ལེགས་ཤིང་སྟན་པ་ཀུན་གྱི་ཡི་གར་འོང་བ་ཞིག་བྱུང་ཞིང་། དུང་པ་གཉིས་
ལ་ལེགས་སྒྲིས་ཁ་བཏགས་རེ་ཡང་སྤྱལ་བར་མཛད་སྤྱང་བའི་ཚུལ་ནི།

(༡༩ བ་༥། ༡༧༤ ག་༤) གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་དབྱངས་ཟད་མི་ཤེས་པ་
རྒྱན་མི་ཆད་དུ་སྒྲོག་པའི་སྟན་གྲགས་དང་འཕྲིན་ལས་དུང་དཀར་པོ་གཡམས་སུ་འབྲེལ་
བའི་དབྱངས་སྟན་མཐའ་དབུས་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀུན་ཏུ་བྱབ་པས་སྤྱད་བསྐྱལ་
དང་ཀུན་འབྱུང་གི་ནད་མ་ལུས་པ་དུས་གཅིག་ཏུ་སེལ་བར་མཛད་པའི་བཟང་མཆོན་
དང་རྟེན་འབྲེལ་བྱུང་པར་ཅན་དུ་མངོན་ནོ།

དེ་ནས་སྒྲ་བྱང་སྟེང་གི་ཡ་རྒྱལ་དབང་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཆོའི་གཟིམ་རྒྱང་
དུ་ལྷ་མོ་དོན་གྲུབ་མའི་སྐྱབས་རྒྱན་སོགས་ལ་སྟན་ཤལ་དང་འཕྲིན་བཅོལ་གནད་སྤྲིན་
མཛད་ཅིང་། དེར་ཡོད་བྲིས་འབྱུར་གྱི་སྐྱབས་རྒྱན་སོ་སོར་བཀའ་འདི་ཞིབ་པར་བསྐྱངས།
དེ་ཉིན་ཞི་བ་དང་། མཆོ་གསུམ་ཁམས་ཆན་བཅས་སོ་སོར་ཡང་གདན་ཁྲིམ་ལྟར་
ཕེབས་བསྐྱོད་མཛད། ཆོས་དྲུག་ཉིན་མཆོད་ཁང་ཆང་མར་སྤྱན་འདེན་ཁྲིམ་གསལ་གྱི་
རིམ་པ་དང་བཅས་གནས་གཟིགས་ཞིབ་རྒྱས་གནད་སྤྲིན་དུ་གནང་ཞིང་། སྤུང་ཆེན་
མཆོད་ཁང་དུ་འཕགས་མཆོག་ལོ་ཀེ་ཤ་རའི་སྐྱབས་ལེགས་འདུག་པར་སྤྱན་བསལ་གྱིས་འདི་
ལ་སྟན་ཤལ་ཕུལ་ཞེས་གསུངས། དེ་མཇུག་སྐྱེད་གང་ནས་བྱུང་ཚུལ་བྲིས་པར། རྩ་ཐོག་
བོད་ནས་ཡ་སྐབས་མགོན་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོས་གསལ་རས་སྤྱལ་བ་ཡིན་ཞེས་ཟེར།

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་ལྟོས་ཀྱི་མཆོད་རྒྱུ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

དེ་མཆོངས་ཞབས་བརྟན་ལྟ་ཁང་དུ་ཡ་རྒྱལ་དབང་བསྐྱལ་བཟང་ཀྱི་མཆོས་མཆོད་རྒྱན་
བདག་ཐོབ་སྟོར་ལ་སྦྱལ་བའི་ཤེ་བམ་ཞིག་བཀྲམ་འདུག་པར། གཟིམ་འགགས་ནས་
འདི་དོ་ཨེ་མཁྱེན་ཞུས་པར། དེ་ཤེས་གསུངས། སུའི་ཡིན་ཞུས་པར་ཡ་རྒྱལ་བཟང་ཀྱི་
མཆོད་རེད་ཅེས་ཐེབས། གཞན་ཡང་ཆོས་སྤང་གཞིས་བདག་རྣམས་ཀྱི་འབག་དང་།
སངས་རྒྱལ་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བརྟན་རིགས་ལ་འདི་དང་འདི་ཞེས་དོས་འདྲིན་
ཀྱི་སྟན་ཤལ་འཕར་མ་མང་དུ་འབུལ་བར་མཛད། ལྟ་ཁང་མང་བ་བཅས་ཀྱིས་ཡུན་
རིང་སོང་ཡང་ཐུགས་སུ་རྒྱང་སྤང་ཅིག་ཅམ་མེད་པར་ཐུགས་སྟོན་འཕྲིན་བཅོལ་ལ་
སོགས་པ་གནད་སྟོན་དུ་བཀའ་ངེན་ཆེ་བར་གྱུར། དེ་ལ་སོགས་པ་གཞན་ཡང་ལི་ཐང་
དུ་བཞུགས་རིང་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་མཛད་པ་དོ་མཆར་ཅན་དེ་དང་དེ་འབྲུ་བ་དེ་སྟེད་
ཅིག་མཆིས་ཀྱང་རགས་བསྐྱུས་ལས་མཐའ་དག་འགོད་པར་མ་ལངས་ཤིང་།

དེར་མ་ཟད་སྐྱེའི་ན་ཆོད་ཆེས་ཆེར་སྤྲ་ཡང་རིང་མོ་ཞིག་ནས་འགོ་བ་ཀྱན་ལ་
མ་བུ་གཅིག་པ་ལ་བཅེ་བ་ལྟ་བུའི་ཐུགས་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོའི་གཞན་དབང་ཁོ་ནར་གྱུར་
པའི་རང་རྟགས་སུ། བླ་ཅན་བྲིམས་ཀྱི་འདིགས་པས་ཉེན་པ་དག་ལའང་མི་འདིགས་
པའི་སྐྱབས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་ཅི་རིགས་སུ་སྦྱལ་བར་མཛད་དེ། སྤྲ་སོར་ཤོག་དུག་སྟོ་མདོངས་
སུ་བཞུགས་སྐབས་ཆ་བ་རོང་པའི་ཆོང་པ་ཞིག་གི་རྟ་ཞིག་པོར་བསྐྱེད་བྱུང་བ། ཤོག་
དུག་ཞལ་དོར་རྩད་གཅོད་བྱེད་གྲོགས་མོལ་བ་ལྟར་རྩད་བཅད་པས་རྒྱན་བུ་པ་རྩ་དང་།
སྟོ་བཟང་དོན་གྲུབ་ཟེར་བ་གཉིས་ཡིན་པ་ཁུངས་ཆོད་པར་བརྟེན། བླ་ཅན་གཉིས་
པོ་ཆུ་ལ་བསྐྱུར་ཅིས་སུ་ཡོད་པ་གཞོན་ནུ་ནས་གསན་མ་ཐག་ཐུགས་ཀྱིས་མ་བཟོད་
པར། ཡབ་སྟོ་བཟང་སྟན་ཀྱགས་མངགས་ཏེ་དེ་གཉིས་སོག་ལས་ཐར་བར་མཛད་པ་
དང་། ཡང་ལི་ཐང་དུ་བཞུགས་སྐབས་ཆ་འཕྲིན་ཁམས་ཆོན་ཐོག་གྱོད་གཞི་བྱེད་མི་
བླ་ཅན་ཞིག་ལི་ཐང་སྟེ་པས་བྲིམས་ཁང་དུ་བཅུད་དེ་མིག་གཉིས་འདོན་ཅིས་སུ་ཡོད་

པར་བཀའ་བསྐྱབས་ཏེ་མིག་འདོན་གྱི་བྲིམས་སྦྱར་ཡངས་པར་མཛད་པ་དང་། མཚོ་
གསུམ་ཁམས་ཚན་ཁོངས་ནས་ཏྲ་ཞིག་བརྒྱུས་པའི་རྒྱན་བྱ་ཞིག་ཀྱང་སྡེ་པ་གཉིས་ནས་
མིག་འདོན་ཚེས་སུ་ཡོད་པ་ལས་ཐར་བར་མཛད་པ་དང་། ཡང་། ལི་ཐང་སྡེ་པའི་གཉེར་
པ་གཉིས་ཀྱི་གཡོག་ཅིག་ནས་འབོམ་རའི་ལྟ་ཐོའི་ནང་ལྟ་བུམ་སྒྲ་བུམ་གསུམ་ཡོད་པ་
རྒྱ་ཐབས་ཀྱིས་འབྱེད་ཚེས་བྱེད་པ་དོ་འཕྲོད་པས་མི་དེའི་ལག་པ་འབྲེག་ཚེས་སུ་ཡོད་
པ་ཡང་བྲིམས་ལས་ཐར་བར་མཛད་པ་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ནི་བདག་པས་གཞན་
གཅེས་པའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་རང་ཆས་སུ་མངའ་
བའི་སྤྲིང་རྗེའི་ལྟ་མཚོག་དངོས་ཡིན་པ་ལ་ཡིན་པར་མཚོན་པའི་རང་མདངས་མདོན་
སུམ་དུ་གྱུར་པའོ། །

(༥༥ བ་༣། ༡༧༥ འ་༣) དེ་ནས་ཏོར་ལྷ་དགྲ་པའི་ཆོས་བརྒྱ་གསུམ་གཟའ་
རྒྱར་འཕྲོད་སྦྱོར་དགེ་འཛོམ་བཀྲ་ཤིས་པའི་ཉིན་ལི་ཐང་ཐུབ་ཆེན་བྱམས་པ་སྤྱིང་གི་
ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་ནས་དབུས་འགྱུར་གྱི་སྡོངས་སུ་ཆིབས་ཞལ་ཐོག་མར་བསྐྱར་བར།
ཐེབས་སྦྱེལ་བ་ལི་ཐང་མཁན་པོ་དང་། མགོན་གཉེར་སོགས་ཆོས་སྡེའི་ལས་སྡེ་ཆེ་ཆུང་
ནམས་དང་། སྡེ་པ་གཉིས་དོ་གཡོག་ ཡུལ་བཞུགས་ཐོགས་ཅོང་ནས་མངགས་པའི་ཏོ་
ཡེ་དོ་འཁོར། མངའ་འབངས་ཀྱི་དམག་སྦྱེལ་བརྒྱ་ཕྱག་དང་བཅས་ཏེ་དུས་ཚོད་ཉི་ཤར་
འབྲུག་གི་ཐོག་ཐེབས་པ་དང་སྟབས་མཚུངས་སུ། ལྟ་ལམ་ཡངས་པའི་ཤར་ཕྱོགས་ནས་
འཇའ་སྤྱིན་དཀར་པོའི་ཆེ་མོ་རུབ་དུ་ཕྱོགས་པ་ཤ་སྟག་གིས་བྱབ་པའི་དགྲུང་དུ་ནམ་
མཁའ་སྤྱོད་མིང་ཤིན་དུ་དྲངས་པ་མེ་ལོང་འབྲ་བའི་དོས་སུ་འཇའ་ཚོན་ཁ་དོག་ལྷ་ལྷན་
བཀྲག་མདངས་ཆེ་དེས་ལྟག་པར་གསལ་ལ་རིང་བ་ཞིག་ཟུག་ཅིང་། ཁ་བ་མེ་ཏོག་གི་
དབྱིབས་ཅན་མཐར་ཆགས་སུ་བབ་པ་བཅས་གནམ་དབྱུད་ཉེན་འབྲེལ་ལེགས་ཤིང་
ཡ་མཚན་པ་ཀུན་གྱིས་མཐོང་ཆོས་སུ་གྱུར་པ་ནི། དཀར་ཕྱོགས་སྦྱོང་བའི་ལྟ་དང་ལྷ་གི་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

ནམ་མཁའ་གང་བས་སྤྱི་ཞུ་གྲས་འདུད་ཀྱིས་མཆོད་ཅིང་མེ་ཏྲོག་གི་ཆར་པ་པ་སོགས་
ཀྱི་དགོ་ལྷས་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཉིད་དུ་མངོན། དེ་ནས་མཁན་པོའི་ཐབ་སྦྱེལ་གྱི་དབུ་གྲར་དུ་
ཆེབས་བཤོལ་གྱིས་གསོལ་ཇ་བཞེས་འབྲས། དཀར་སྒོ། ལ་བདགས་བཅས་སྤུལ་མཇུག་
ཕྱག་དབང་དང་བཅས་འདི་ཕྱིར་དགོ་བའི་གསུང་སྒོ་མང་དུ་ཐེབས། ཟམ་ཁར་སྡེ་པ་
གཉིས་ཀྱི་ཐབ་སྦྱེལ་སར་གསོལ་ཇ་དཀར་སྒོ་སོགས་གྲུབ་མཇུག་ཡོངས་འདི་ན་སྒྲ་མ་
སྒོན་ལམ་དོན་གྲུབ་དང་། སྡེ་པ་སོ་སོར་ཕྱག་དབང་སྦྱེལ།

འཇམ་བུ་ཐང་བཞུགས་ཞག་སར་གསོལ་ཇ་གྲུབ་མཇུག་དབུ་གྲར་ནང་ནས་
རྒྱབ་དོས་མགར་བ་ལ་ཕྱོགས་སུ་གཟིགས་ནས་རྟ་པ་མང་པོ་འགྲོ་འདུག་ཅེས་ཐེབས་
པར། སུ་རེད་ཞུས་པར་བོད་པ་རེད་ཅེས་གསུངས་འདུག་པ་ནི་ཐ་མལ་པའི་མིག་ལམ་
དུ་མ་མངོན་པ་མ་གཏོགས། ལམ་བར་གྱིས་མཆོན་པའི་བོད་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡུལ་ལྷ་གཞིས་
བདག་སོགས་བསུ་བའི་ཚུལ་དུ་མངོན་སུམ་བཅར་བའི་ལྷས་སུ་མངོན། དབ་ནང་དུ་མ་
ཐེབས་གོང་ཅམ་ལ་འབའ་ཆོས་སྡེའི་མཁན་པོའི་དོ་ཆབ་དང་། སྡེ་པ་གཉིས་ཀྱི་དོ་ཆབ་
བཅས་རིང་བསུར་འབྱོར་པར་ཞལ་མཇལ་སྦྱེལ། ཁྱོད་དུ་ཐེབས་བསྐྱེད་ཤོག་དྲུག་ར་
སྟག་དགོན་སྤྱིའི་མཇལ་ཞུ་གྲུབ་རྗེས། སྒྲན་ལུང་རི་ཁྲོད་པ་རྣམས་ལ་དམིགས་བརྩེ་མའི་
ལུང་སྦྱེལ།

དེའི་སང་ཞོགས་ལི་ཐང་སྡེ་པ་གཉིས་ཕྱིར་ལོག་ལ་དོ་མར་ཕྱག་དབང་དང་།
བྱིངས་དམག་མི་སོགས་ལ་རྒྱང་མཇལ་དང་ཕྱག་ནས་སྦྱེལ། ཆོས་ཁྲི་སྟེང་དུ་འབའ་ཆོས་
རྫོང་ཐུན་མོང་གི་བསུ་བའི་ཐོག་གསོལ་ཇ། བཞེས་འབྲས་རྣམས་གྲུབ་མཇུག་མཁན་
པོའི་དོ་ཆབ་དང་། སྡེ་པ་གཉིས་ཀྱི་མཆོད་རྒྱ་བཅས་དོ་གཡོག་ཉི་ཤུ་སྟོར་ལ་མཇལ་ཁ་
དང་། འདོད་མོས་ལྷར་ཡི་གེ་དྲུག་པའི་ལུང་ཡང་གནང་། རྒྱལ་བུ་གནས་མདར་འབའ་
ཆོས་སྡེའི་མཁན་པོ་དང་། བདེ་ཆེན་ཁང་གསར་བ་དང་། མཉའ་དོས་སྡེ་པ་བཅས་དོ་

གཡོག་སྐུམ་ཅུ་སྟོར་འབྱོར་པར་ངོ་མ་ནམས་ལ་མངལ་ཕྱག་དང་། བྱིངས་རྒྱ་བོད་མེར་
སྐྱ་སྦྱིར་རྒྱང་མངལ། དབང་མཐིལ་དུ་རྒྱུ་འེ་ཐང་གཤམ་དུང་ཡིག་སོགས་ལ་ཞལ་མངལ་
ཐོག་གང་ཐོ་མ་དང་། ཨ་ར་པ་ཅ་ནའི་ལུང་བཅས་ཐོལ་བྱུང་དུ་སྦྱལ། དེའི་སང་ཞོགས་
སྐྱ་བཞེངས་གྲུབ་མཐུག་གཟིམ་འགག་ལ་ཁྱོད་ཁ་འདོན་ཅི་བྱེད་ཐེབས་པར། འཇམ་
དཔལ་མཆན་བརྗོད་འདོན་གྱི་ཡོད་ལགས་ཞུས་པར། དེ་ཐོན་ཞེས་ཟེར་མི་ང་ཡིན་ཅེས་
གསུངས་པས་སྒྲ་སོར་ལ་སྐྱབས་མགོན་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཆོ་ནས་འཇམ་དཔལ་མཆན་
བརྗོད་རྒྱན་འདོན་ཆག་མེད་གྱིས་ཞེས་ཡང་ཡང་བཀའ་ཐེབས་པ་རྗེས་སུ་དྲན་པས་
བཅོས་མིན་གྱི་མོས་གྲུས་ཤུགས་དྲག་དུ་སྦྱེས།

བྲག་དཀར་ལ་ཐོག་དུ་ཆིབས་བསྐྱར་གནང་བ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ནམ་མཁར་
འཇའ་སྒྲིན་ཤིན་དུ་གསལ་བར་ཤར། མོ་མུ་ཁར་འབའ་ཆོས་སྒྲེའི་མཁན་པོ་གསར་
རྟེན་དང་། སྒྲེ་པ་གཉིས་བཅས་མེར་སྐྱ་ངོ་གཡོག་བརྒྱ་ཕྱག་ལྷག་པ་ཆིབས་བསྐྱར་འབྱོར་
པར་ངོ་མ་ནམས་ལ་མངལ་ཁ་ཕྱག་དབང་དང་། བྱིངས་བཞད་དམངས་དང་། དཔལ་པོ།
དཔལ་མོ་སོགས་དང་། རྒྱ་བོད་མེར་སྐྱ་ཆེས་མང་བར་རྒྱང་མངལ་སྦྱལ། དེ་ནས་འབའ་
ཆོས་སྒྲེའི་མེར་སྦྱིང་དང་བཅས་བྱི་སྟོའི་ཐེབས་ལམ་དུ་གནས་རྒྱང་ཡིན་ཚུལ་ཞོག་སྟོམ་
རྒྱས་ཆས་སྒྲས་པ་རུ་འདྲེན་དང་བཅས་པའི་ཆོས་སྦྱོང་ཞིག་གིས་རྒྱ་དར་སྤུལ་ཏེ་གདན་
བསྐྱས་གྱིས་སྒྲ་བྲང་དུ་ཐེབས་འབྱོར་ཐོག་མཁན་པོས་གཙོས་པའི་ལས་སྒྲེ་དང་། སྐྱ་
རྟེན་པ། སྒྲེ་པ་གཉིས་བཅས་མངལ་ཕྱག་དུ་བཅར། གཟིམ་རྒྱང་སྤྱག་གི་རྟེན་གསུ་སྒྲ་
སྐྱ་ཞིག་འདུག་པ་འདི་ལ་སྟན་ཤལ་སྤུལ་ཞེས་ཐེབས་པར། སྐྱ་དེ་ཁྱི་ཆེན་ངག་དབང་
མཆོག་ལྟན་གྱི་འབྲས་སྐྱ་ཡིན་འདུག དོ་རྩལ་བྱ་ཆོད་ཐང་ནག་ཐོག་འབེབས་ཞོག་སྟོམ་
གྱིས་སྐྱ་དུང་དུ་བཅར་བྱུང་བར། གཟིམ་འགག་ནས་སྤུལ་སྐྱ་རིན་པོ་ཆེའི་སྟོར་ལ་གོང་
མའི་བཀའ་འབྲེལ་གསེར་བུམ་དུ་བཞག་དགོས་ལ་འགྲོ་བའི་རེ་འདོད་ལག་ཅེར་སོན་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་བ།

པ་ཞིག་བྱིད་ནམས་ནས་འཕྲིན་ལས་མཛད་དགོས་གསོལ་བར། སྐུལ་སྐྱོའི་ན་པོ་ཆེའི་
སྐྱུ་པང་དུ་མགོ་ལན་གསུམ་བཏུང་ནས། བད་དཀར་འཆང་བའི་ཡང་སྲིད་འདི་རང་མ་
གཏོགས་གཞན་དུ་འགྱུར་ལྡོག་མེད་ཅེས་ཐ་ཆོག་ཕུལ།

ཆོས་ཉེར་གཉིས་ཉིན་འབའ་ཆོས་སྡེ་དགའ་ལྡན་པན་བདེ་སྤྱིང་གི་འདུས་
ཆོགས་ཀྱི་དབུས་སུ་སྐྱབ་བྲངས་ཏེ། བྲུ་ཆང་ལས་སྡེ་དམངས་དང་། སྡེ་པ་གཉིས་བཅས་
ནས་དངོས་འབུལ་སྐྱམ་མཐོར་ཕུལ་ཞིང་། དེར་འཁོད་ནམས་ལ་འདོད་མོས་ལྟར་དགའ་
ལྡན་ལྟ་བུ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་དམིགས་བརྟེན་མ་དང་། ཡིག་དྲུག་བཅས་ཀྱི་ལྷགས་
ལུང་སྟུལ། དེ་རྗེས་ཡ་སྐབས་རྗེ་རང་གི་དགོངས་བཞེད་བཀའ་འབྲེལ་ལྟར་ཡོན་ཏན་
རྒྱལ་པོ་ཆོགས་སུ་སྐྱབ་འདེན་བྱ་དགོས་ལ། ལྷ་ཆས་བཞེས་རིང་ཡ་སྐྱུ་ཞབས་ནས་ཆོག་
སྒྲ་རྒྱུང་དུས་ཐུགས་སྒྲོན་མཛད། ཁོག་དུ་བརྒྱམས་འཕྲལ་གྱིན་དུ་འཆུབ་ཉམས་ཅན་
གིས་བྱིངས་ནམས་མི་ཆགས་པ་ཅམ་བྱང་འདུག་ཀྱང་འདིགས་སྒྲུང་སྒྲག་ཚུལ་གཏན་
ནས་མི་བཞེས་ཁར་བསྟོད་པ་ཐུགས་སྒྲོན་དང་བཅས་པ་མཛད་འདུག

ཡང་དེ་རུབ་རྒྱལ་ཆེན་ཡིན་ཚུལ་ཞིག་མཁན་པོའི་ཤག་དུ་ཐོག་འབབས་གིས་
གཟིམ་འགག་ལ་ཡོང་དགོས་བརྒྱུན་བྱང་འཕྲལ་བྱིན་པར། ཡ་སྐབས་རྗེ་མཆོག་
གི་སྐྱུ་གམ་དུ་བཅར་དགོས་ཟེར་བར་དོན་རུབ་སྐྱུ་གཟིམ་གནང་བྱུང་པས་སང་མེབས་
ན་འགབ་ཚུལ་ཁྲུས་པར། དེ་མི་ཡོང་། ད་ལྟ་རང་འགོ་དགོས་ཟེར་བས་སྐུལ་སྐྱོའི་ན་
པོ་ཆེ་ཡང་སྐྱུ་བཞེངས་ཁྲུས་ཏེ་བཏང་བར། བྱིན་ཆད་འདི་ཕྱོགས་སུ་ཁོག་རྒྱུ་མི་བྱེད་
ཚུལ་གྱི་ལུང་འགའ་བརྒྱབས་འདུག་ཀྱང་། སྡོན་པན་ཆོས་སྡེ་རང་གི་འདུལ་ཁྲིམས་
དང་། གཞན་ཡང་ལུལ་དེར་པན་ཐོགས་ཆེ་བར་བྱང་འདུག་པར་བརྟེན་མཁན་གྱུ་སྡེ་པ་
སོགས་ཀྱི་འདོད་མོས་ལྟར་ད་ལྟས་བསྟན་འགྲོའི་དོན་དུ་ཁོག་རྒྱུ་མི་འབྱོན་དགོས་ཞེས་
སྐུལ་སྐྱོའི་ན་པོ་ཆེ་ནས་བཀའ་མེབས་པར། འོ་ན། ད་ལྟ་སྐྱུ་ཆང་འདི་ལ་སྐྱགས་ཆོག་

ལས་མི་འདུག་པས། སྐྱབ་ཆད་མཆན་ཉིད་ཀྱི་འཆད་ཉན་སྒོ་བ་གཉེར་ཚུལ་ལྟན་བྱང་
རྩིས་པད་དཀར་འཆང་བའི་བཀའ་བཞིན་ཁོག་སྒོམ་གྱིས་ལེགས་ཉེས་སྤང་དོར་སྤར་
བཞིན་ཉན་རྒྱ་སོགས་ལུས་དོན། མཁན་པོས་ཀྱང་མཆན་ཉིད་ཀྱི་དམ་བཅའ་སོགས་
འདྲུགས་རྒྱ་ལུས་པ་བཅས་སེར་སྒྱ་ཆང་མའི་རེ་བ་ཡིད་བཞིན་དུ་སྒྲོང་བར་མཛད།

ཆོས་ཉེར་(གཉེས་)ཉིན་ཆིབས་བསྐྱར་གྱིས་འདབ་ར་སྤང་ཐོག་ཕེབས་སྒྱེལ་
སར་སྒྱེ་བོ་བྱིངས་ལ་རྒྱང་མཇལ་སྒྱུལ། འཁོར་ཡུག་ལ་ཁར་ཕེབས་སྐབས་ཉི་མའི་ཕན་
ཚུན་གཉེས་ཀར་འཇའ་ཆོན་གསལ་ཅམ་རེ་དང་། དེ་མཇུག་ཉི་མའི་ཐོད་དུ་འཇའ་
ཆོན་རིང་བ་སྒྲ་བྱེད་ལྟ་བུ་ཞིག་འཆར་བ་ནི་སྒྲོལ་མ་གཙུག་འཁོར་གསུམ་གྱི་གཟིགས་
སྤང་བྱང་བའི་མཆན་མར་མཛོད། འབའ་བྱ་པ་ནང་དུ་རྒྱ་བོད་སྒྱེལ་རྒྱང་མཇལ་དང་།
དགུན་རར་འབུམ་པའི་དམག་དཔོན་སོགས་མགོ་བྱེད་ནམས་དང་། བྱང་དགེ་དཔོན་
པའི་ཆིབས་བསྐྱར་བ་ལས་སྒྲེ་སོགས་མི་གངས་ལྟ་བུ་སྒྲོར་ལ་རྒྱང་མཇལ་སྒྱུལ། ཀོང་ཆེ་
ཁར་ཡུལ་མི་ནམས་ལ་རྒྱང་མཇལ་དང་མ་ཉིདེ་ལུང་བཅས་སྒྱུལ།

ཆོས་ཉེར་ལྟ་ཉིན་ནང་དགེ་བཀའ་ཤིས་ཆོས་སྤངས་སུ་དཔོན་དེའི་སྒྲ་བྱ་དང་།
གོ་བོ་དཔོན་གསར་སྤེང་པའི་སྒྲ་མ་ལས་སྒྲེ་བྱ་དམངས་སོགས་སེར་མོ་བ་མི་གངས་བརྒྱ་
སྒྲོར་ནས་མཇལ་ལུང་ཐོག་ཆོས་སྒྲོང་བསེ་ཁབ་པ་ཁོག་བསྐྱམས་གྱིས་བྱོན་ནས་རྒྱ་དར་
ཕུལ་ཐོག་སྒྱུལ་སྒྱུ་འདི་ཉིད་པད་དཀར་འཆང་བའི་ཡང་སྤྱིད་འཁྱུལ་མེད་ཡིན། ད་ཕན་
ལོ་དྲུག་གི་བར་དུ་ང་བསེ་ཁབ་པས་ཉིན་མཆན་ཀྱན་དུ་བསྐྱེད་ཤིང་བྱ་ར་བྱས་ནས་
བསྐྱད་པ་ཡིན། རི་བོ་པོ་ཏ་ལའི་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་
རྒྱས་པ་ཡོང་། སྤྱ་སོར་ལི་ཐང་དུ་མདའ་མོ་དར་དཀར་སེར་དམར་གསུམ་གྱིས་སྒྲས་པ་
བསྐྱར་ཡོད་པ་ཨེ་བྱང་ཞེས་སྒྱུ་ཞང་སྒོ་བཟང་བདེ་བར་ངོས་སྒྲགས་ཐོགས་དཀར་བོ་དེ་
བཞིན་སྐྱབ་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྒྱུལ་པ་ཡིན་པ་དང་། སེར་པོ་ནི་ཞུ་སེར་གྱི་བསྟན་པ་དར་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

ག། དམར་པོ་དེ་ང་བསེའུབ་པས་སྤང་ཚུལ་བཅས་ཀྱི་ཉགས་མཚན་ཡིན། ཁྱོད་ལས་
བྱེད་ནམས་ནས་གཙང་སྤྱོད་ཀྱི་ཆེད་དཔོན་ཤིང་། ང་བསེའུབ་པ་ཡང་པོ་བྱང་རི་བོ་གྱུ་
འཛིན་བར་ལུས་གྲིབ་བཞིན་འགྲོགས་ནས་འགྲོ་བ་ཡིན་པས་རྒྱང་སྐོར་འཚུབ་བྱུང་ན་
ང་ཡིན། པོ་རོག་ནག་ཚུང་བྱུང་ན་ང་ཡིན་ཞེས་སོགས་ལུང་ཁྲོམ་བསྒྲགས་སུ་སྤྲོས་པའི་
མཐར་གྱས་འདུད་དང་བཅས་ཤུས་མོ་བཅུགས་ནས་བྱིན་རྒྱབས་ཞུས་པར་ཡ་རྒྱབས་
མགོན་མཆོག་ནས་ཕྱག་བཞེས་ཀྱི་སེར་འཕྲེང་དེ་གནང་བ་དང་ལྷན་ཅིག་བསེའུབ་
པའི་བསྟོད་པ་དང་བཅས་ཏེ་ཕྱག་ནས་སྦྲལ་མཇུག། དགྲུ་འཆམ་དང་བཅས་ལྷ་རྒྱལ་
ཐེངས་གསུམ་འཐེན་ཏེ་སྐྱེས་ངས།

དེ་རྗེས་གྲུ་རིགས་ནམས་ལ་དགའ་ལྷན་ལྷ་བརྒྱུ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་དམིགས་
བརྩེ་མ་དང་། མ་ཁིའི་ལུང་བཅས་སྦྲལ་བའི་མཐར་དཀོན་མཆོག་རིན་པོ་ཆེ་ལ་གསོལ་
བ་བཏབ་སྟེ་སྐྱབས་འདུག་གང་དག་བྱེད་ལྷ་ཞེས་པེབས། དེ་དག་གྲོལ་རྗེས་གཟིམ་
འགག་ནས། ད་ལམ་ཆོས་སྦྱོང་ལ་སྤྲོད་ཚུལ་མ་བཞེས་པ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་པར། ཅི་
སྤྲོད་ དེ་ངའི་བཀའ་སྤྱང་ཡིན་ཅེས་པེབས་འདུག་སྟེ། འདི་དང་གོང་གི་ཆོས་སྦྱོང་འདི་
དག་གི་ལུང་དོན་ནམས་རྗེས་སེར་འཁྲལ་མེད་ལག་ཅེར་སོན་པའི་ཚུལ་འདི་ནམས་
ལ་ལེགས་པར་གཞིག་ན་བརྒྱ་ཁྲི་དང་བཅས་མ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་མགོན་པོ་ཉིད་ཀྱི་
འཕྲིན་ལས་ཀྱི་འཐུས་སྤྱང་མ་ཡེ་ཤེས་སྤྱན་ལྷན་ནམས་འཁྲལ་པ་མེད་པར་ངེས་པར་
ཁོག་ཏུ་བརྒྱམས་པ་ཐེ་མི་ཆོམ་པར་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ངེས་པ་རྟེན་པར་གྱུར་ཏོ། །

༦༽ སྤར་ཁམས་དང་བྲག་གཡལ། ཆབ་མདོ། ཀོང་པོ་རྒྱ་མདའ། འོལ་དགའ་སོགས་བཅས་རིམ་བརྒྱད་
ཀྱིས་པེབས་པར་ལམ་བར་སྐྱེ་སེར་གྱི་ཆོགས་གང་འདུས་ལ་བཀའི་བྱིན་རྒྱབས་དོ་མཆར་བ་མང་ཏུ་
གནང་བཞིན་མཉེས་ཐང་བདེ་བ་ཅན་ཏུ་ཞབས་སེར་འཁོད་པར་གཞུང་མང་ནས་གཟིགས་གསོལ་
དང་གྲྭ་ཆང་ཁག་དང་ཁམས་ཆེན་སོགས་ཀྱིས་མཇུག་ཞུ། ལོ་གསར་གྱི་དགེས་མཆོད་ནམས་ཐུགས་

ཉམས་སུ་བཞུགས།

དེ་ནས་འབྲུམ་རིག་འཛིན་ལ་ཁ་ནས་འབའ་ཆོས་རྫོང་གི་ངོ་གཡོག་ཕྱར་སློག་
དང་། སྒྲར་ཁམས་ཐའི་ངི་ངོ་གཡོག་ཐེབས་བསུར་བྱུང་བར་ངོ་མ་ནམས་ལ་ཕྱག་དབང་
སྦྱུལ། བྲག་སྒྲ་རི་ཁྲོད་དུ་སྒྲ་མ་འཕྲིན་ལས་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་གདན་ཁྱེས་ལྟར་བྱོན་པར་
སྒྲེར་མཇལ་ཐོག་མཆུལ་བཤད་པ་ཏ་ཅང་ཡུན་རིང་བར་སོང་ཡང་བྲགས་སུན་སྒྲར་མི་
མཛད་ཅིང་། དཔྱེས་ཉམས་ཆེ་བ་དང་བཅས་འདོད་ཁྱེས་དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་མ་དང་།
དམིགས་བརྩེ་མ། མཆིའི་ལུང་བཅས་བཀའ་བྲིན་ཆེ་བར་གྱུར། སང་ཞོགས་མར་ལམ་
ལྟ་མདུན་ནམ་སྒྲར་ལྟ་ཁང་དུ་གནས་གཟིགས་བྲགས་སློན་བསྐྱེད་སྤྱོད་མཁྱེད་དུ་
འགོ་བྱེད་དག་ལྟའི་བྱིམ་སྤྱོད་བཞུགས་ཞག་གིས་ཉེན་ནམས་ལ་རབ་གནས་སྦྱུལ། དེ་
ལྟར་ཆོས་སྐྱོང་ནམས་ལ་གཏོར་འབུལ་རྒྱས་པ་གཏོང་དགོས་ཐེབས་པ་ལྟར་ཐུལ། ཐུ་
ལག་དུ་གོ་བོ་དགོན་ཁག་དགུ་དང་། ལ་སྒྲར་དགོན་པ་སོགས་གྱིས་མཇལ་ཕྱག་ཁྱེས།
སྒྲར་ཁམས་སུ་འདྲེན་ཐེན་སྒྲ་བྱང་དང་། ཐའི་ངི་ངོ་གཡོག་རགས་བསྐྱུས། ཕྱོགས་འདུས་
ལྟར་དགོན་པ་སོགས་སེར་སྒྱུ་མང་བར་མཇལ་ཁ་དང་། ཆོས་འབྲེལ་ལྷགས་ལུང་སྦྱུལ།
ཨ་ར་ཐང་དུ་ས་གནས་གྱི་དཔོན་ཁག་དང་། བྲག་གཡལ་པའི་ཐེབས་བསུ་མི་སྒྲ་ཆེད་
འབྱོར་ལ་མཇལ་ཁ་དང་། ཤེས་པོ་ལ་གཤམ་དུ་བྲག་གཡལ་སྒྲ་མ་གཉིས་གྱི་མཛོད་
པ་དང་། གཉེར་པ་བཅས་ཐེབས་བསུ་གྲ་སྒྲིག་ཆབས་མཚུངས་གྱིས་བཅར་བར་ཕྱག་
དབང་དང་། ཉི་དབར་གྱི་ཐང་བཤམ་ཏོ་ཡེ་སོགས་ལའང་མཇལ་ཁ་གནང་། མཁར་
ཐོག་དགོན་པའི་སྒྲེར་མཇལ་ཐོག་སེར་སྒྱུ་བྱིངས་ལ་རྒྱང་མཇལ་དང་དམིགས་བརྩེ་མ་
སོགས་གྱི་ལུང་ཡང་སྦྱུལ། རིམ་གྱིས་ཨ་ཚུགས་དང་། ཀོར་ཐང་། ར་སེ་སོགས་སུ་སྒྱེ་བོའི་
ཆོགས་ལ་ཞལ་མཇལ་འདོད་ཆོས་སོགས་ཅི་རིགས་སུ་སྦྱུལ། ར་སེ་གཉེར་པ་བསྐྱར་
འཛིན་གྱི་ནང་དུ་བཞུགས་ཞག་གི་དཀར་སློབ་གསོལ་ཆོགས་སོགས་གྱི་ཞབས་ཏོག་རྒྱས་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྤྱི་མཐུན་བཅུ་ལྔ་ཁྲི་མས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐང་དོ་མཚར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

གཤོམ་དུ་ཁྱས་ཤིང་མི་དོན་ནམས་ལ་སྒྲེར་མཇུག་ཡང་གནང་། ཆོས་ལྷ་ཉིན་ནམ་མཁའ་
འཇའ་སྒྲིན་དཀར་པོས་བྱང་པའི་དཀྱིལ་དུ་འཇའ་ཆོན་སྒྲུ་ལྷ་སྒྲོར་མོ་གསལ་བར་ཡོད་
པ་ཞིག་འཆར་བ་གཟིགས་སྤང་ཞིག་བྱུང་བའི་ལྷས་སུ་མངོན། ཆོས་བརྒྱད་ཉིན་བྲག་
གཡལ་བླ་བྱང་ཐུན་མོང་གི་ཐབ་བསུའི་དབུ་ཀྱར་སར་སྤྱུལ་སྤྱུ་རྒྱུང་ཆང་འཁོར་བཅས་
བཅར་བར་མཇུག་ཕྱག་ཐོག་བཀའི་འཆམས་འདྲི་སོགས་ལེགས་པར་ཐེབས། བྱམས་
ཁང་དུ་ཁྱས་གསོལ་གནང་མིན་བཀའ་འདྲི་ཁྱས་པར་བྱས་ཆོག་ཅས་ཐེབས་ཏེ་ལམ་
སེང་བྱམས་ཁང་དུ་ཐེབས་ཏེར་སྤྱུལ་སྤྱུ་ཆེ་ཆང་ཏེ་བསུར་ཐེབས་སྤྱག་གི་གདན་ཁུ་
དང་བཅས་མི་པམ་མགོན་པོའི་སྤང་བརྟན་ལ་ཕྱག་སྟར་གྱིས་སྟན་ཤལ་དང་། ཐུགས་
སྒྲོན་བཅས་རྒྱན་རིང་བར་གནང་བའི་མཐར་བྱམས་པའི་སྤྱུ་གཟུགས་མ་ཆར་གཅིག་
གསུངས་རྗེས་རྒྱུ་ནས་ཞབས་བསྐྱལ་ལྟར་ཁྱས་གསོལ་རབ་གནས་བཅས་ལེགས་
པར་སྤྱུལ།

དེ་ནས་བུ་དགོན་བླ་བྱང་ཉེ་བར་ཆིབས་བསྐྱར་བུ་བསྐྱུན་སྤྱུལ་སྤྱུ་རྒྱམ་
གཉིས་མཇུག་ཁྱའི་ཐོག ཆེ་ཆང་ནས་སྟོན་འཁོར་ཆང་མར་གསོལ་སྟོན་རྒྱས་པར་
བཤམས་ཤིང་དངོས་འབྱུལ་སྤམ་མཐོ་བ་དང་བཅས་བཀྱར་སྤྱི་བླ་ན་མེད་པ་ཁྱས།
འདི་ཉིན་ཡང་ནམ་མཁའ་འཇའ་ཆོན་འཁྲིགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ལྷས་རྟགས་དགེ་
བར་བྱང་། ཆོས་དབུ་ཉིན་རྒྱུང་ཆང་ནས་ཀྱང་གསོལ་སྟོན་དངོས་འབྱུལ་སོགས་གོང་
མཆུངས་སུ་བསྟར། དེའི་རིང་གསུང་ཐུགས་ཆེན་པོས་དམིགས་བཅེ་མ་དང་། སྒོལ་མ་
སོགས་ཀྱི་ཞལ་འདོན་བར་མེད་དུ་བསྐྱུངས། འབྱུལ་བ་བུ་བྲུ་རྗེས་སྤྱུལ་སྤྱུ་རྒྱམ་གཉིས་
སོ་སོར་ཆེ་ལྷའི་སྤང་བརྟན་དང་། ཁ་བཏགས་བཅས་ཕྱག་སྟར་གྱིས་སྤྱུལ་ཞིང་། ཕྱག་
མངོད་རྒྱམས་ལའང་ཁ་བཏགས་སོགས་དགོངས་བཅད་གྱིས་སྤྱུལ། མཇུག་ཁ་བུ་བ་
མཇུག་རྒྱུང་ཆང་སྤྱུལ་སྤྱུའི་གཟིམ་རྒྱུང་གི་ཉིན་རྒྱམས་ལ་རབ་གནས་སྤྱུལ། དེ་སྐབས་

རྟེན་གྲུ་དུ་རྒྱ་ཤར་ལི་མའི་ཐུབ་སྐྱེ་ཞིག་བཞུགས་པ་དེར་ཚུང་སྤྱུལ་ནས་འདི་སུའི་
རེད་ཞུས་སོང་བར་ཁྱོད་རང་གི་རེད་ཅེས་གསུངས། འོ་ན། ང་ལ་གནང་མི་སུ་ཡིན་ཞུས་
པར་ང་ཡིན། ང་ཡིན་ཅེས་ལན་གཉིས་བཀའ་ཕེབས་འདུག་པར། སྐྱེ་བཞིན་སྤྲ་ཐོག་
སྤྱུལ་སྐྱེ་ཚུང་ཆང་བོད་ནས་ཕེབས་གདོང་ལ་སྐྱབས་མགོན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོས་
ཕྱག་སྙར་གྱིས་གནང་བ་ཡིན་ཅེས་ཞུ། ཚུར་ཕེབས་ལམ་ཁོར་ཐོག་སྟེང་དུ་འགྲོ་དགོས་
ཕེབས་པར་གཟིམ་འགག་སོགས་ནས་ཕེབས་སྐྱས་གོ་ཐང་མི་འདུག་པས་བཤོལ་ན་
ཞུས་པར། ཅིས་ཀྱང་འགྲོ་དགོས་ཕེབས་པ་ལྟར་གདན་ཞུ་བ་གྱིས་པས་བྱི་ལོགས་སུ་སེར་
སྐྱ་འདུ་ཆེས་ཞལ་མཇལ་རེ་བ་ལྟར་འགྲུབ་ཅིང་མ་ཞིའི་ལྷགས་ལུང་ཡང་སྤྱུལ་ཏེ། ཆང་
མར་རྒྱན་དུ་མ་ཞི་ཡག་པོ་ཐོན་ཞེས་བཀའ་ཕེབས།

དེའི་བྱི་རྟེན་སྤྱུལ་སྐྱེ་གཉིས་ནས་ཕེབས་སྟོན་དཀར་སྒོ་འབུལ་བ་བཅས་སུལ་
ཐོག་ཆེ་ཆང་སྐྱེ་ན་ཕྲ་བས་བྱི་སྒོ་ལྷགས་རིའི་བར་ཕེབས་སྤྱུལ་གྱིས་ལྷ་རེག་དང་བཅས་
སྐྱབས་འདུག་ཞུས་པར་ཞལ་བཞེས་ལེགས་པར་སྤྱུལ། ཚུང་སྤྱུལ་དང་། མཛོད་གཉེར་
སོགས་དཔོན་འཁོར་གྱིས་བརྒྱ་སྟོར་ནས་ཐག་རིང་ཅམ་བར་དུ་ཕེབས་སྤྱུལ་དང་། བྱི་
རུའི་འཕྲེང་ཚུང་བཅུ་ཤད་དང་བཅས་པ་སྤྱུས་ལེགས་ཤིག་དང་། ལ་བཏགས་བཅས་
སུལ་ཏེ་སྐྱབས་འདུག་ཞུས་པར་ཕྱག་དབང་དང་བཅས་བཀའ་བཞེས་བཟང་པོས་
དབུགས་དབྱུང་མཛད། འགམས་སུ་མ་དགོན་བཀྲ་ཤིས་ཆོས་རྫོང་གི་ཆེ་ཡུལ་མཛོད་
གཉེར་སྐྱེ་རྒྱུ་དོག་ཡོག་ནས་སྟེར་མཇལ་གྱིས་གསོལ་ང། བཞེས་འབྲས། དཀར་སྒོ་
དངོས་འབུལ་བཅས་བྱུང་རྗེས་ས་གནས་ཀྱི་རྟོ་ཡེ་སོགས་ཐང་བཤམ་རྒྱ་མི་རྟེ་ཤུ་སྟོར་ལ་
མཇལ་ཁ་དང་། བྱིངས་ལ་མ་ཞིའི་ལུང་ཡང་སྤྱུལ། ལང་མཁར་དུ་ཡང་མ་དགོན་ནས་
མཛོད་པ་ཆེད་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་ང། དཀར་སྒོ། དངོས་འབུལ་བཅས་སུལ། མཛོད་
བཅུར་དཔོན་བསོད་རྟོན་གྱི་བྱིམ་སྟེང་དུ་བཞུགས་སར་མ་དགོན་མཛོད་པ་རོ་མ་གསུམ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

འདྲོམས་ཀྱིས་དཀར་སྟོ་སོགས་རྒྱས་པར་སྤལ། མཛེས་བཅུ་དཔོན་གྱི་རྟེན་རྒྱུ་ལ་
རབ་གནས་ལེགས་པར་སྟལ། སང་ཞོགས་ཚུང་སྟུལ་མཛོད་པ་ཕྱིར་ལོག་ལ་སྐྱབས་
འདུག་བཀའ་བཞེས་བསྐྱེདས། དུལ་བད་ལ་རྩེར་ཡང་བྲག་གཡལ་མཛོད་པ་རྒྱུ་ལ་
ཀྱིས་དཀར་སྟོ་དང་། འཕར་མའི་བྱར་ཆས་ཀྱང་རྒྱས་པར་སྤལ་ཞིང་སྟོམ་སྟེ་བར་དུ་
ཐེབས་སྟེལ་ཞུས། སྟོམ་སྟེར་བཞུགས་ཞག་གི་ཕྱི་རྟེན་སྤྱོད་བྲག་གཡལ་པའི་ཐེབས་
སྟེལ་བ་མ་དགོན་མཛོད་པ་གཉིས་དང་། དཔོན་བསོད་དོར་དོ་གཡོག་རྒྱུ་ལ་ཕྱིར་ལོག་
ལ་ཕྱག་དབང་སྟལ།

ཆབ་མདོ་དགོན་ཆེན་དུ་ཐེབས་བསྐྱེད་འཕགས་པ་ལྟ་སོགས་སྤྲ་ཁག་གསུམ་
ནས་མཆམས་ཁྱེད་འབྲལ་མི་བྱུང་བར་སྤྲ་ཁག་རྒྱུ་ཁམས་བདེ་དོག་གི་བཀའི་
འཆམས་འདྲི་སྟལ། དེ་ནས་སྤྲ་མདའ་སོགས་རིམ་བརྒྱུད་ཀྱིས་གནས་མདའ། བ་སྟོ།
དམར་རྩིལ། ཞ་ཡེ་སོགས་སྤྲ་ཡུལ་དཔོན་སོ་སོར་མཇུག་ཁ་ཕྱག་དབང་དང་། ཕྱིངས་ལ་
རྒྱང་མཇུག། མ་ཞིའི་ལུང་སོགས་ཀྱིས་རེ་འདོད་སྟོང་བཞིན་པར་ཐེབས། ལྟོ་རྩོད་དུ་བཞི་
གངས་དགོན་པས་སེར་སྟེང་དང་བཅས་གདན་ཞུའི་ཐོག་མཇུག་ཁ་དང་། དམིགས་
བརྩེ་མའི་ལྷགས་ལུང་སོགས་སྟལ། རྩི་ཐོར་རྟེན་སྤྱོད་དགོན་ཁག་གཉིས་ནས་མཇུག་
ཞུ་ཞུས། དེ་ནས་ཤོ་མདོར་ཐེབས་སྐབས་ཏ་ཅང་ཚུགས་ཐག་རིང་བས་ཕྱི་ངེས་ཀྱིས་
སྟོན་མེས་ལམ་གསལ་ཞུ་དགོས་བྱུང་རུང་། ཡ་སྐྱབས་རྩི་མཆོག་ནི་སྐྱེད་ལ་དང་ཐུགས་
སུན་གྱི་སྤྲང་བ་ཕྲ་མོ་ཅམ་མི་བཞེས་ཁར་གཟིམ་ཚུང་དུ་ཐེབས་བསྐྱེད་སྐྱེད་ཐང་གི་གཙོ་
བོ་སོགས་ལ་འདི་དང་འདི་ཞེས་བྱ་བ་རེད་ལ་སོགས་པ་བཀའ་ཐེབས་ཤིང་མཉེས་ཆོར་
ཤིན་དུ་ཆེ་བར་མཛད། ཕྱི་རྟེན་ཤོ་མདོ་སྤྱོད་ཆང་ནས་འདུ་ཁང་དུ་གདན་ཞུས་ཀྱི་སྤྲ་སྤྱོད་
སྐྱིས་མཇུག་ཞུ་འབྲལ་མཆོན་ཐོག། དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་དམིགས་
བརྩེ་མའི་ལུང་ཡང་གནང་། དུལ་བཞུགས་ཚོང་ཡེས་མཇུག་ཞུ་དང་བཅས་གསུམ་འདུད་

ཆེན་པོས་བསུ་བ་ཕེབས་སྐྱེལ་དང་བཅས་པའི་གྲ་སྒྲིག་ཐག་རིང་པོར་ཁྱེས། སྔོ་ཏི་དགོན་
དུ་བྱ་ནག་སྒྲ་མ་སོགས་ཀྱིས་མངལ་ཁྱ་དང་། དཔལ་འབར་རྫོང་གི་རིང་བསུ་བ་ཆེད་
འབྱོར་སོགས་ལ་ཕྱག་དབང་སྦྲུལ། ལྷ་ཆེར་དཔལ་འབར་རྫོང་དཔོན་ངོ་གཡོག་དང་།
དཔལ་འབར་སྒྲ་བྲང་གི་ངོ་ཆ་བ། དགོན་གྱི་ལས་སྒྲེ་སོགས་ཕེབས་བསུ་བ་རྣམས་ལ་
མངལ་ཕྱག་སྦྲུལ།

དཔལ་འབར་སྒྲ་བྲང་གི་ཕྱི་སྒོའི་འགག་ཏུ་དཔལ་འབར་སྦྱལ་སྦྱུ་དཔོན་
གཡོག་མངལ་བསུར་བྱུང་བར་ཕྱག་དབང་དང་། བཀའ་འདྲི་ཕེབས། དེ་ནས་སྒྲ་བྲང་ལྷ་
བར་གདན་ཁྱེས་ཀྱིས་དཀར་སྒོ་འབྲལ་བ་བཅས་ཀྱི་ཐོག་སྦྱལ་སྦྱུ་སྟོན་འཁོར་ནས་སྒྲེར་
མངལ་ཁྱེས། སེར་སྦྱུ་བྱིངས་ལ་དགའ་ལྷན་ལྷ་བརྒྱུ་མའི་ལུང་ཡང་གནང་། དེ་སྐབས་
སྦྱག་ཏུ་ཕྱག་མཛུབ་གདང་དེ་སྟོན་ཤལ་ཕུལ་གསུངས་པར་གཟིམ་འགག་བསྐྱལ་དབང་
གིས་ཕྱིན་པར་ལྷ་མའི་བྲིས་སྦྱུ་བྱིན་ཅན་ཞིག་བཞུགས་འདུག་པར་སྟོན་ཤལ་ཕུལ། རྫོང་
དཔོན་ངོ་གཡོག་སོགས་ལ་འང་མངལ་ཁ་སྦྲུལ། དེ་ནས་རྟ་མདའ་ཨོ་རྒྱུན་ལྷ་ཁང་དུ་
བཞུགས་ཞག་དང་བཅས་ཆོགས་འཁོར་རྒྱས་འབྲལ་མངའ་། ཨ་ལ་ལྷགས་གོང་དུ་རྒྱ་
བོད་ཡུལ་མི་རྣམས་ལ་མ་ཁིའི་ལུང་གནང་ཞིང་། སྤུ་གྲུ་གཉིས་ལ་མིང་དགོས་ཚུལ་ཁྱེས་
སོང་བར་དེ་འབྲལ་གཅིག་ལ་བསོད་ནམས་མགོན་པོ་དང་། གཅིག་ལ་བཀྲ་ཤིས་དོན་
གྲུབ་ཅེས་སྦྲུལ། ཆ་ཚུ་ཁར་ལྷ་རི་སྒྲ་མ་ཕེབས་བསུར་བྱུང་བར་ཕྱག་དབང་དང་། ཐང་
བཤམ་པ་སོགས་ལ་ཞལ་མངལ་སྦྲུལ། དེ་ནས་རིམ་ཕེབས་ཀྱིས་ཁྲོག་ལར་ཕྱོན་སྐབས་
ནམ་མཁར་འཇའ་ཆོན་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་ཡུན་རིང་པོར་ཤར། རྒྱ་མདར་མ་ཕེབས་
གོང་བལ་པོ་ཞིག་སྔོན་ལ་མངལ་དུ་བྱུང་བར་གཟིམ་འགག་ནས། འདི་བལ་པོ་ཟེར་བ་
དེ་རེད་ཁྱེས་པར། འདི་འདྲ་མང་པོ་ཡོང་ཞེས་གསུང་བར་སྦྱུ་ཞབས་སྔོན་པན་གང་དུ་
གཟིགས་ཁྱེས་པར་ལྷ་སར་མང་པོ་ཡོད་ཅེས་གསུངས། དེ་ནས་ས་གནས་རྫོང་སྔོད་ངོ་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་བའི་བཙུ་བ་རྒྱལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་ངོ་མཆར་ནོར་བུའི་བྲང་ག།

གཡོག་གི་ཕེབས་བསྐྱེད་དང་བཅས་རྒྱ་མདའ་ཞབས་སོར་འཁོད་པར་གྱུར་ཏོ། །

(༥༡ བ་༥། ༡༥༧ འ་༦) དེ་ལྟར་ལི་ཐང་དུ་བལྟམས་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་
པོ་འདི་དང་། ཆབ་མདོའི་དོགས་གནས་རྒྱུ་སྤྱད་གཉིས་བཅས་ཀྱང་རིམ་པ་བཞིན་
ཕེབས་བསྐྱེད་ལ། དེ་ཞིག་གསེར་བུམ་བཟླ་དབྱེད་མ་གྲུབ་རིང་ལྟ་བུའི་ལུང་དོན་
མཉེས་ཐང་བདེ་བ་ཅན་དུ་བཞུགས་ཆིས་ལ་བཞུགས་གནས་ཀྱི་གྲ་སྒྲིག་བྱེད་མི་དྲུང་
ཡིག་སྒོ་བཟང་བཟོད་པ་དང་། ཤོད་མགོན་སྒོ་བཟང་བཟོད་ནམས་གཉིས་ལ་བསྐོ་བཞག་
དང་། ཕེབས་ལམ་གོང་པོ་རྒྱ་མདའ་ནས། འོལ་དགའ། བསམ་ཡས་བརྒྱུད་ཕེབས་རྒྱུ་
སྒྲགས་འཕྲང་ནས་བཟུང་། བྱེ་ལ། རྣམ་རྒྱལ་སྤང་སོགས་སུ་གྲ་སྒྲིག་མགོ་འདོམས་ཞོལ་
གཉེར་འཕྲིན་ལས་བསྐླལ་བཟང་། མཉེས་ཐང་དུ་གྲ་སྒྲིག་སྒྱུ་བྱུང་དགའ་བཞི་སྒྲས་
ཆིས་དཔོན་དོན་གྲུབ་ཆེ་དབང་དང་། ལས་བྱ་ཤོད་དྲུང་སྟེ་མོ་སྤྲར་ལམ་པ་གཉིས་བཅས་
གཞུང་ས་ནས་བསྐོ་བཞག་གིས་བྱུངས་སོ་སོའི་གྲ་སྒྲིག་རྣམས་འཕྲས་ཆང་དགོས་པའི་
བཀའ་བྱུང་སྟུལ། མཆོག་སྤུལ་སྟོན་འཁོར་རྣམས་ཀྱང་རྒྱ་མདའ་ནས་རིམ་གྱིས་འོལ་
དགའ་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས། རིང་བྱི་བྱམས་པ་སྤིང་དུ་གསོལ་ཆའི་ཐོག་བཀའ་སྟོན་བཤད་
སྒྲ་བས་བསམ་ཡས་ནས་ཤོད་དྲུང་ཆ་ཤར་ཆེད་མངགས་མདུན་ལྟ་རེག་དང་། ཤིང་
འབྲས། ཟུར་ཆས་སོགས་ངོས་གཙང་གྲ་བསྒྲིགས་འདུག་པ་ལྟར་འབུལ་བཞེས་བསྐྱུངས་
ཤིང་། བཀའ་སྟོན་བཤད་སྒྲ་བདེ་མོ་ཨེ་ཡོད་ཅེས་བཀའ་འདྲི་ཡང་སྟུལ།

བྱམས་ཁང་དུ་གནས་གཟིགས་མཛད་སྐབས་བཀའ་སྟོན་བཤད་སྒྲ་ནས་
གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ་གྱིས་ཞབས་པད་བརྟན་པའི་ཐུགས་སྟོན་ཡང་དག་མཛད་
དགོས་ཀྱི་ཞབས་བསྐྱེད་ཞུ་རྒྱུ་མངགས་འདུག་པ་ལྟར་ཞབས་བསྐྱེད་ཞུས་པར་ཡོང་
ཞེས་ཕེབས་པ་དང་ཆབས་ཅིག་བྱམས་པའི་སྐྱེ་གཟུགས་མ་སོགས་ཀྱི་ཞལ་འདོན་དང་
བཅས་ཐུགས་སྟོན་གྱི་མཆོམས་སྦྱོར་ཡང་དག་པར་མཛད། འོལ་དགའ་རྒྱ་ཆོན་དུ་རྫོང་།

ངོ་གཡོག་གི་མཇལ་བྱ་དང་། ལྷ་ལུང་དུ་གསོལ་ཆའི་ཐོག་འདོད་དཔལ་མཁན་བྱར་ཞི་
བ་ཆེ་རིང་ནས་གསོལ་ང། བཞེས་འབྲས། གསོལ་ཆེགས་སོགས་ཀྱི་གྲ་སྒྲིག་དང་བཅས་
མཇལ་བྱར་བཅར་ཏེ་སྐྱབ་བརྟན་སྤྱོད་ལེགས་དང་། ལྷ་རྩལ་བཅས་སྤུལ་བར་མཉེས་ཆོར་
ཆེ་ཉམས་དང་བཅས་གང་ཅིའི་བཀའ་འདྲི་ཞིབ་པར་ཤེབས། ཁང་དམར་དུ་མ་གཅིག་
ལ་བ་ཀྱི་སྒྲོན་མའི་སྤྱབ་གནས་རྟེན་མཆོག་དང་བཅས་པར་ཐུགས་སྒྲོན་གནས་གཟིགས་
སོགས་ཞིབ་པར་བསྐྱེད། ཟངས་རི་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་བསམ་འབྲུག་པོ་བྱང་པའི་སྐྱོ་ངོ་
རྣམས་ལ་མཇལ་ཐུག་སྤྱུལ། བྲག་ཞོལ་དུ་འོན་རྫོང་སྒོད། མངའ་རིས་སྤྱ་ཆང་། ཚེས་
དང་ལྷ་མཆོད། ཚེ་ཆོགས་པ་བཅས་ཀྱི་སྤྲ་མ་ལས་སྤྱེ་རྣམས་ལ་མཇལ་ཁ་དང་། སེར་སྐྱ་
བྱིངས་ལའང་ཞལ་མཇལ་ཐོག་མ་ཁིའི་ལུང་སྤྱུལ།

རྗེ་མདར་དགའ་ལྷན་རྣམ་རྒྱལ་ཀྱི་དབུ་ཆོས་དང་། རྗེ་གཞས་གཉེར་ངོ་གཡོག་
རྣམས་ལ་མཇལ་ཁ། བྱིངས་དམངས་ལ་རྒྱང་མཇལ་དང་། དེའི་ཕྱི་ཉིན་བསམ་ཡས་
རྫོང་དཔོན་དང་། ཆོས་རྗེ། དཀོན་གཉེར་དཔོན། རབ་བྱང་མཁན་པོ་རྣམས་ཤེབས་
བསྐྱར་རིམ་འགྱུར་ལ་ཞལ་མཇལ་ཐུག་དབང་། དེ་ནས་རྫོང་དུ་ཤེབས་སྐབས་བཀའ་
སྒོན་བཤད་སྤྱོད་ནས་ཕྱི་སྒོའི་ནང་རྗེ་སྐུ་གཤམ་དུ་ཤེབས་བསྐྱེད་ཐོག་མཇལ་དར་སྤུལ་
ཏེ་ཤེབས་ལམ་ལ་སྐྱོང་ལ་བྱང་མིན་བཀའ་འདྲི་ཞུས་པར་ཐུག་དབང་དང་བཅས་ཞབས་
པད་བདེ་མོ་ཨ་བྱང་། ང་ཡང་དཀོན་མཆོག་རིན་པོ་ཆའི་ཐུགས་རྗེས་ཁག་པོ་མ་བྱང་
བདེ་མོ་བྱང་ཞེས་ཤེབས། དེ་ནས་གཟིམ་རྒྱུང་དུ་གསོལ་ང། དཀར་རྩོམ་འབུལ་བཞེས་
ཐུབ་བསྐྱེད་གནས་གཟིགས་ལ་ཤེབས་ཏེ་བྱང་སྒོ་སེམས་བསྐྱེད་གྲིང་དུ་སྐབས་གསུམ་
པ་ཆ་ཆང་ཞལ་འདོན་དང་། རྗེ་པོ་བྱང་རྒྱུ་ཆེན་པོའི་སྐྱོ་མདུན་དུ་ཞུས་གསོལ། མཆོད་
འབུལ་རྒྱས་པར་བསྐྱེད་སྐབས་ཐུག་བཞེས་ཞལ་འདོན་སོགས་འཆུག་མེད་ཀྱི་ངང་
ནས་རྗེ་པོ་དང་། ཉེ་སྤྱོད་སོགས་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་ལ་ཞིབ་གཟིགས་མཛད་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་ལྟོས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

མཐར། འབས་པད་ལ་འདི་འདྲའི་བཟོ་བཞོད་བགྱིད་པ་ཤིན་ཏུ་ནས་ལེགས་བྱང་ཞེས་
ཁ་བཏགས་ཨ་ཤེ་རི་མེད་ཅིག་དགོངས་བཅད་ཀྱིས་གསོལ་རས་གནང་། དེས་མཆོན་
གཙུག་ལག་ཁང་ལྟེ་བའི་སྟེང་ཤོད་ཀྱན་ལ་གནས་གཟིགས་རབ་གནས་ལེགས་པར་
བྱབ་རྗེས་སྐར་ཡང་གཟིམ་ཆུང་དུ་ཕེབས་བསྟན། འབས་པད་ནས་ལྟ་རེག་དང་བཅས་
ད་ལམ་བསམ་ཡས་ཉམས་གསོ་གསར་བཞེངས་བྱབ་པའི་ཐོག་སྐྱེ་འབས་ནས་རབ་
གནས་བསྐྱངས་བྱབ་པར་མ་ཟད། དེ་རིང་གནམ་དབྱུང་ཀྱང་སྟེར་དུ་ལེགས་པ་བཅས་
གང་ཅི་ནས་ཉེན་འབྱེལ་བཟང་འདྲིམས་བྱང་བས་སྤྲུགས་རྗེ་ཆེ་ཞིང་། ད་ཆ་སྐྱེ་འབས་
མཆོག་ནས་སྤྲུགས་བསྐྱེད་སྤྲུགས་དྲག་པོས་འགོ་བ་ཡོངས་ཀྱི་རེ་འདོད་ལྟར་གསེར་
ཁྲི་ཆེན་པོར་མངའ་གསོལ་ཏེ་འབས་པད་བསྐླལ་པ་རྒྱ་མཆོར་བརྟན་ཅིང་། ཡིད་ཅན་
སྟོན་གྲོལ་གྱི་ལམ་ལ་འགོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཞལ་བཞེས་བཟང་པོ་བཅུ་བས་གཟིགས་པ་
དང་གུས་པ་བདག་གིས་མཆོན་པའི་འབས་འབྲིང་པ་རྣམས་ནས་ཀྱང་ད་མུས་འབས་
འདེགས་ལྟག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་བསྐྱབ་ཆོག་པ་ཞེས་ཁུས་པར་དགྲེས་པའི་འདྲུམ་
ཞལ་དང་བཅས་དེ་ལྟར་ཅིས་ཀྱང་ནས་ཡོང་ཞེས་བཀའ་བཞེས་བསྐྱངས། དེ་རྗེས་དམ་
ཅན་ཆོས་རྒྱལ་དང་། ཉ་མགིན། འཇམ་དབྱངས། དྲག་རྡོར་རྣམས་ཕྱག་སྐྱབས་འདི་འདྲ་
མཛད་ཅེས་སོ་སོའི་ཕྱག་རྒྱ་གནང་།

དེའི་ཕྱི་ཉིན་ཆོས་ཉེར་གཅིག་གཟའ་སྐར་འཕྲོད་སྟེར་ལེགས་འདྲིམ་གྱི་སྒ་
རོ་འབས་པད་ནས་སྤུལ་བའི་ན་བཟའ། དབུ་ཞུ་བཅས་དགྲེས་ཉམས་ཀྱིས་གསོལ་ཐོག་
སྤིང་བཞི། སྤིང་སྤན་ལྟ་ཁང་སྤྱི་དང་། བྱང་པར་རྩོ་བོའི་སྐྱེ་མདུན་དུ་ཡུན་རིང་ཅམ་
བཞུགས་པར་འབས་པད་དང་། གཟིམ་འགག་སོགས་ནས། ད་ཆིབས་བསྐྱར་གནང་ན་
ཞེས་འབས་བསྐྱལ་ལན་གསུམ་གྱི་བར་དུ་ཁུས་ཀྱང་གཡོ་འགུལ་མེད་པར་སྤྲུགས་སྟོན་
རང་མཛད་པའི་མཐར་རྩོ་བོར་དབུ་དཔལ་ལན་གསུམ་གཏུགས་པ་གནང་ནས་ཆིབས་

ཞལ་བསྐྱར། སྒྲགས་མདར་བཞུགས་ཞག་གནང་བའི་མཆན་མོ་སྐྱ་གཟིམ་གྱུ་བ་མཇུག་གཟིམ་འགག་ལ་ལན་ཁ་ཤས་འབོད་པར་མཛད་ནས་ཆོ་དཔག་མེད་དང་། དམ་ཅན་ཆོས་རྒྱལ་སོགས་ཀྱིས་གཟིགས་ཀྱིན་འདུག་ཅེས་གསུང་བར། ང་ལ་སྟོན་རོགས་གནང་ཞུས་པར། བྱོད་སྒྱེ་བོ་པལ་བས་མཐོང་མི་ཡོང་ཞེས་མེད་པས། དེའི་ཕྱི་ཉིན་རྟོག་བྲག་སྐྱལ་སྐྱེ་འཁོར་བཅས་ནས་སྟོས་སྒྲ་སེར་སྒྲིང་གིས་གདན་ཞུའི་ཐོག་འབུལ་བ་དང་བཅས་མཇལ་ཕྱག་ཞུས། དེ་ནས་རྣམ་རྒྱལ་སྐྱང་དུ་བཅག་ཞག་གསུམ་གནང་བའི་ཕྱི་ཉིན་ཟླ་བ་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཆོས་ཉེར་བདུན་གཟུང་སྐར་འཕྲོད་སྦྱར་དགེ་ཉིན། ཁོར་སྐང་གྲུ་ཁ་བརྒྱད་དོགས་གནས་ཚུང་སྤིང་གཞན་དག་གཉིས་དང་བཅས་དུས་ཆོད་ཉི་ཤར་འབྲུག་གི་ཐོག་མཉེས་ཐང་བདེ་བ་ཅན་དུ་མེད་པས་སྐབས་རུ་བ་སྟོད་པ། ཆོས་རྒྱུང་། བྲག་སྐྱ་བ། བཟ་ཤིས་སྐང་པ་བཅས་ནས་སེར་སྒྲིང་གིས་སྒྲུབ་བསུས། རུ་སྟོད་གྲུ་ཁང་སྟེང་ནས་དུང་རྒྱ་སྤིང་དང་། བཞུགས་གནས་སོ་སོའི་ཁང་ཐོག་ནས་བསངས་ཀྱི་མཆོད་སྦྱིན་དང་བཅས་ལི་ཐང་ནས་བྱོན་པའི་སྐྱལ་སྐྱེ་སྟོན་འཁོར་རྣམས་ཡང་དགོན་ཁང་གསར་དང་། སེ་པག་དང་། རི་སྐང་བཅས་སུ་ཆབ་མདོ་ས་སྐང་དང་། ཨ་ཐང་ནས་མེད་པས་པའི་ཚུང་སྤིང་བཅས་བཞུགས་ཤིང་། སྟོན་འཁོར་རྣམས་བཞུགས་གནས་སོ་སོར་མེད་པས་འབུལ་སྐྱེ་བྱུང་ཅིས་དཔོན་དགའ་བཞི་བ་ནས་ངོས་བསྐྱོད་ཀྱིས་གཞུང་གི་ཉེན་འབྲེལ་གསོལ་གོ་དང་། མེད་པས་སྟོན་མཆོན་བྱེད་དཀར་སྟོ། ཟུར་བསོས་སྟོམ་འབུལ་སོགས་བཀའ་འཛིན་དགོངས་དོན་ལྟར་དངོས་གཅང་རུ་ང་བར་སྤུལ།

དེ་ཉིན་ནས་བཟུང་རིམ་པར་རྣམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆང་སྐྱེ་སོ། འབྲས་སྦྱངས་སྦྱ་སྐྱེ་སྤིང་གྲུ་ཆང་། འབྲས་སྟོམ་འཁོར་ཁམས་ཆན་དང་། ལི་ཐང་མི་ཆན། སེ་ར་སྟོམ་འཁོར་ཁམས་ཆན། རུ་བ་སྟོད་སྦྱ་གཉེར། བསྟན་རྒྱས་སྤིང་། བཀའ་སྟོན་པ་ལྟ། དགའ་ལྡན་བྱང་ཅེ། སེ་ར་གོང་པོ་ཁམས་ཆན་བཅས་མཇལ་ཞུ་རིམ་པར་བྱང་བ་རྣམས་ལ་རེ་འདོད་

ཡུལ་དབང་སྐྱེས་པའི་ཕུ་སྐྱེས་ཀྱི་མཚོའི་ནམ་ཐང་དོ་མཚར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

ལྷར་གྱི་མཛལ་ཕྱག་སྐྱེལ་བཞིན་པར་རེ་ཞིག་སྐྱེ་ངལ་གསོ་བ་དང་ཆབས་ཅིག་སྟན་
ཆགས་པར་བཞུགས་སོ། །

འདི་དག་གི་སྐྱེ་བྱི་རིམ་པར་སྐྱེ་མཐུན་པ་སོགས་ནས་གངས་ལྗོངས་སྐྱེ་འགྲོ་
སྐྱེའི་རེ་འདོད་ལྟར། ཡསྐྱབས་མགོན་ཉིད་གསེར་ཁྲིར་ཞབས་སོར་འཁོད་ཐུབ་པ་དང་།
སྐྱེ་ཆེ་བསྐྱེལ་བརྒྱར་བརྟན་པའི་སྤྱགས་བསྐྱེད་སྤྱགས་རྗེ་ཆེ་དགོས་ཀྱི་གསོལ་བ་རིམ་
པར་བཏབ་ཅིང་། ལྷག་པར་ལྷ་བ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆོས་བཅུ་གསུམ་ཉིན་གཟིམ་འགག་
བསྐྱེལ་བཟང་དབང་ལྡན་ནས་སྟན་འཁྱེད་ཆེར་ཁྱེད་ཀྱི་ལྷ་སྐྱེ་མ་དང་། ཁྱོད་
རང་ཡབ་ཡུམ། གཟིམ་འགག་སྒོ་བཟང་བདེ་བ་བཅས་ཚུ་ལ་མི་བསྐྱུར་བ་ང་རང་དབང་
ཆེ་ཞེས་ཕྱག་སྤྱགས་ཀར་གཏུགས་པར་མཛད། ཡང་ཆོས་བཅོ་ལྔའི་ཉིན་ཡབ་དང་། སྐྱེ་
ཞང་སྒོ་བཟང་བདེ་བ། གཟིམ་འགག་བཅས་ནས་ད་ཆ་ཡུལ་གཟིགས་པཎ་ཆེན་
རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཨི་བན་ནམ་གཉིས། སྐྱེ་ཞབས་ནོ་མིན་ཏན་བཅས་འགྲུངས་མིན་ངོས་
འཛིན་བཟག་དབྱེད་ལ་ཆེབས་བསྐྱུར་བསྐྱུར་རྒྱ་ཡིན་ཆོད་ལ། ངོས་འཛིན་གྱི་སྐྱེའི་ཉེར་
སྤྱད་སོགས་ཅི་འདྲ་འབྱུལ་དང་། བཀའ་འདི་མེབས་སྒོ་སོགས་ཅི་ལྟར་བྱུང་བྱུང་དོན་
སྐྱེ་བྱི་ཆང་མའི་ཐད་ལ་སྤྱགས་གཡེང་མ་སོང་བར་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་ངོས་
འཛིན་དང་། བཀའ་ལན་ནམས་འཆུག་མེད་སྤྱགས་རྗེ་ཆེ་དགོས་ཁྱེད་ཀྱི་དེ་ཡོང་ཞེས་
ཡགོང་ས་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་ནས། ལྷ་དྲྀགས་རྒྱ་མཚོའི་བར་གོང་མ་རིམ་བྱོན་གྱི་མཚན་རེ་
རེ་ནས་སྒོས་ཏེ། དེ་དག་གིས་ང་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་ཡིན་པས་ངས་ཤེས་ཞེས་སྤྱགས་
ངར་ཆེན་པོ་དང་བཅས་ཕྱག་མཐུ་བ་སྤྱགས་ཀར་གཏུགས་པར་མཛད།

ཆོས་ཉེར་གཅིག་ཉིན་གཟིམ་འགག་ལ་བོས་ནས། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་གཟིགས་
འདུག་གསུང་བ། གང་ན་འདུག་ཁྱེད་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ནས་གཟིགས་འདུག་གསུངས།
ཡང་གཟིམ་ཚུང་དུ་སྐྱེ་ཐང་ཞིག་བཞུགས་པའི་གཙོ་བོ་སངས་རྒྱས་ལ་མཐའ་སྐོར་དུ་རྗེ་

རིན་པོ་ཆེ། རྟོག་སེམས། སྤྱན་རས་གཟིགས། སློལ་མ་དཀར་ལྗང་། རྣམ་རྒྱལ་མ། མགོན་
པོ་ཕྱག་དྲུག་ལ། བསེ་ཁབ་པ་བཅས་འདུག་པའི་ནང་ནས་བསེ་ཁབ་པ་ལ་ཕྱག་མཛུབ་
བཟུགས་ནས་འདི་བསེ་ཁབ་པ་རེད་ཅེས་གསུངས་པ་ལ། གཟིམ་འགག་ནས་ཨི་ཡིན་
ནམ་ཁྲུས་པར། རེད་རྟ་མཆོག་རག་པ་རྟེང་དཀར་ལ་ཆེབས་ཚུལ་དང་བཅས་དགྲེས་
པའི་ཉམས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བཞུགས་པ་རེད་ཅེས་གསུངས་འདུག་པ་ནི། བསེ་ཁབ་པའི་
བྱིས་སྐྱུར་གསུངས་པ་སྐད་མཛད་པ་ལས། གཞན་སྤྱི་ལོ་ཁམས་ན་དགེ་བཟུངས་ཆོས་
སྤངས་དགོན་དུ་ཆོས་སྦྱོང་བསེ་ཁབ་པ་ལོག་བསྐྱམས་ཀྱིས་ཉིན་མཆོན་ལྷས་གྲིབ་ལྟར་
འགྲོགས་ནས་སྤང་སྦྱོབ་འཕྲིན་ལས་སྤྱབ་པའི་གཡར་དམ་བཅས་པ་ལྟར། དུས་སྤྱི་
འདི་དག་ཏུ་ངོས་འཛིན་བཟླ་དཔྱད་དང་། གསེར་བྱམ་དཀྲུག་རྒྱ་སོགས་གཡ་ཆེའི་
གནས་སྐབས་སུ་གྱུར་པ་བཅས་ཀྱིས་ལྟ་ཞལ་མཛོན་སུམ་དུ་བསྟན་ནས་འཕྲིན་ལས་
སྤྱབ་པར་གཟིགས་པའི་ལུང་དུ་མཛོན་ནི། རྟེན་མཚུངས་ཉེར་དྲུག་ནས་ཉིན་གསུམ་གྱི་
བར་ནམ་མཁར་འཇའ་ཆོན་ཁ་དོག་སྤྱི་ལོ་གསལ་ངེས་ཡུན་རིང་དུ་འཆར་བ་ཡང་ལྟ་
དང་མཁར་འགྲོའི་ཆོགས་ཀྱིས་བར་ཆད་སེལ་ཞིང་འདོད་དོན་ལྷན་གྲུབ་གྱི་དངོས་གྲུབ་
སློལ་བའི་ལྷས་སུ་བཟང་། གཞུང་ནས་གནམ་ལོ་གསར་ཆོས་ཀྱི་བྱུར་ཆས་སོགས་ལོ་མ་
གསར་གོང་འབྲུལ་བར་མཛད།

དེ་ནས་སྤྱི་ཆོགས་ཞེས་པ་རྒྱ་རྟ་གནམ་ལོའི་རང་ཞལ་གསར་དུ་ཆོས་ཉིན་
གཞུང་ནས་དགྲེས་སྟོན་སྐྱེས་སྐལ་སོགས་ཕུལ་བ་དང་ཆབས་མཚུངས་ཞལ་འདོན་གྱི་
རིམ་པ་དང་གསོལ་ཞབས། དཀར་སློ་སོགས་དགྲེས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཛད་སློ་
རྣམས་འཆུག་མེད་དུ་བཀའ་བྱིན་ཆེ་བར་གྱུར། རྩ་བ་དང་པོའི་ཆོས་དགྲུ་ཉིན་རྩེས་
དཔོན་དགའ་བཞི་བ་སྐྱེ་བཅས་ཀྱིས་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡང་སྤྱིད་
དོགས་གནས་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་བོད་ལྟ་སྟེ་མི་སྟེ་ཆང་མས་རེ་འདུན་ཆེ་བ་

ཡུལ་དབང་སྐྱེས་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

དམ་པ་ཉིད་རང་ལགས་ན། ད་ཆ་གསེར་བུམ་བརྟག་དཔུང་འགྲངས་མིན་གནང་ཅིས་
ལ་བདག་ཅག་ནམས་ཀྱི་རེ་བ་འབྲས་སྒྲིན་ཡོང་བ་དང་། སྐྱེ་ཆོ་ཞབས་པད་བརྟན་ཅིང་
མཛད་འཕྲིན་རྒྱས་པ་སོགས་ཀྱི་ཐུགས་སྒྲོན་རྒྱ་གང་ཆེ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་དགོས་ཞེས་ཁ་
བཏགས་དང་བཅས་ཏེ་ཁྱེས་པར། ཕྱག་གཉིས་མཐེབ་ཀེར་གཅིག་ཐོག་གཅིག་བཞེགས་
ཀྱིས་ཡག་པོ་འདི་འདྲ་ཡོང་ཞེས་གསུངས་རྗེས་སྐུ་ལུས་གནད་དྲང་པོར་བསྐངས་ནས།
ཡུལ་བ་དགེ་འདུན་གྲུབ་ནས་བཟུང་སྐྱེ་འཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་མཆན་སྐྱེ་ཡོད་པའི་
ཞལ་འདོན་ཞིག་ཀྱང་གནང་། ཅིས་དཔོན་ནས་ཐུལ་བའི་ཁ་བཏགས་དེ་ཕྱག་གཡོན་
གྱི་མཆན་ཁུང་འོག་འདུག་གནང་ལ། གཟིམ་འགག་ནས་ཕྱིར་སློག་གནང་ན་ཞེས་
པའི་བརྟེན་ཁྱེས་པར་མ་གསན་པར། ཕྱག་གཉིས་ཀྱིས་མཆོད་གཤོམ་རྟེན་གྲལ་ལ་བོར་
བར་མཛད་པས་སྐྱབ་རས་གཟིགས་ཕྱག་བཞི་པའི་སྒྲན་སྐྱེ་ཞིག་འདུག་པའི་དབུ་སྟེང་
དུ་སྒྲོར་འབྲིལ་ལེར་བསྐྱད་པ་ཞིག་བྱུང་འདུག་ནི། རང་ཉིད་འཕགས་པ་སྐྱབ་རས་
གཟིགས་དངོས་ཡིན་པ་ལ་ཡིན་པར་མཆོན་པ་དང་། ཁ་བཏགས་ཐུལ་ནས་གསོལ་
བ་བཏབ་པའི་འདོད་དོན་ཡང་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མེད་པར་དེ་བཞིན་དུ་འགྱུར་པར་
འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་བརྟེན་ཐབས་དང་། ཁ་བཏགས་ཕྱིར་སློག་མི་མཛད་པ་ཡང་རྟེན་
འབྲེལ་གྱི་གནད་ཁྱུང་པར་ཅན་དེ་ལྟ་བུ་ལ་དགོངས་པའོ། །

༡༽ ཡལ་གཟིགས་པའ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དང་སྤྲིད་སྦྱོང་། གཞུང་ཞབས་མི་དྲག་སོགས་
ཀྱི་མདུན་སྐྱེ་གོང་མའི་ཉེར་སྐྱུད་དོས་འདྲིན་བརྟག་དཔུང་དང་གསེར་བུམ་དཀྲུག་ཐོན་གྱི་རིམ་པ།
ཡཔའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཡོངས་རྫོགས་དགེ་བསྟན་གྱི་བསྐྱབས་སྦྱོར་གནང་བ་དང་དེའི་དབྱེས་སྟོན་
བསྟར་ཞིང་རབ་བྱུང་སྟོམ་བཞེས་གྱི་སྟོན་འགྲོའི་མཆོད་འབུལ་ནམས་ཁྱེས།

དེ་ནས་མི་རིང་བར་དོས་འདྲིན་དང་གསེར་བུམ་བརྟག་དཔུང་མཛད་རྒྱའི་
སྤྲིད་དུ་བདེ་ལྷན་ཞིང་གི་མགོན་པོ་ཡལ་གཟིགས་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སྟོན་འཁོར་

ནམས། གཙང་བཀྲ་གིས་ལྷན་པོ་ནས་སྤྱི་ལོ་ཉི་ཤེར་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆོས་ཉེར་
བརྒྱད་ཉིན་ཆིབས་ཞལ་བསྐྱར་ཏེ་རིམ་གྱིས་སྒྲ་བ་དང་པོའི་ཆོས་བཅུ་ཉིན་ལྡང་སྤང་དུ་
བཞུགས་ཞག་བསྐྱངས། དེ་མཚུངས་སྤྱི་ལོ་ཉི་ཤེར་མེད་ཏན་དཔོན་གཡོག་ནམས་ཀྱང་
འདི་ཉིན་ལྷ་ལྷན་ནས་ཆིབས་བཞུགས་ཏེ་བདེ་བ་ཅན་དགོན་གཤམ་རྩ་སྟོད་ལྡང་གསེབ་
བཞུགས་སྐར་དུ་ཕེབས་བཞུགས་མཛད། སང་ཉིན་ཆོས་བཅུ་གཅིག་སྤྱི་ལོ་ཉི་
ཤེར་གཉིས་པའི་ཆོན་ལོ་ཆེ་མ་ཕེབས་གོང་བདེ་བ་ཅན་ནས་རྒྱ་མཚོ་གཉིས་ཀྱི་ས་གནས་
བདེ་གཤོངས་ཐང་དུ་གཞུང་གི་ཐབ་བསྐྱེད་དབུ་གུར་སར་ལོ་མེད་ཏན་སྟོན་འཁོར་
དང་། གཞུང་མི་དྲུག་ཚང་མ་ཆིབས་བསྐྱར་བཅར་བའི་ཐོག་ལྷན་གཉིས་པའི་ཆོན་
ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་སྟོན་འཁོར་ཕེབས་བསྐྱེད་གྱིས་ཆིབས་བཞུགས་མཛད་དེ་བཞུགས་
ཁྲིར་ཞབས་སོར་འཁོད་བསྐྱར་ལོ་མེད་ཏན་ལོ་མེད་ཏན་ལོ་མེད་དབུ་གུར་ཞབས་ལས་ཆོན་
པ་ཡན་གྱིས་མཛལ་དར་སྤུལ། གསོལ་ང་གྲུབ་མཐུག་ལྷན་གཉིས་པའི་ཆོན་ལོ་
ཆེ་སྟོན་འཁོར་སྟོན་ཕེབས་གྱིས་ནམ་ཐུལ་གྲུ་ཚང་གི་ཤར་སྟོན་གཞིས་ཀའི་ལྡང་གསེབ་
བཞུགས་སྐར་དུ་ཕེབས། ལོ་མེད་ཏན་སྟོན་འཁོར་ནམས་ཀྱང་སྐྱ་སྐྱེར་བཞུགས་སྐར་དུ་
ཕེབས་ནས་རྒྱ་ཚང་མ་བཞུགས་ཐོག་ལྷན་པའི་ཆོན་ལོ་ཆེ་ལོ་མེད་སྐྱ་གམ་དུ་བཅར་གནང་
གིས་སང་ཉིན་ཆོས་བཅུ་གཉིས་སྤྱི་ལོ་ཉི་ཤེར་ལྷན་ལ་ངོས་འཛིན་དབུ་གུར་བདར་
གནང་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་བཀའ་འཁོལ་ཞིབ་པར་བསྐྱངས། འདི་ཉིན་བོད་བཞུགས་ལྷན་ལིང་
ཨོ་བན་ནམ་གཉིས་ཀྱང་ལྷ་ལྷན་ནས་ཕེབས་ཏེ་ཤར་སྟོན་གཞིས་ཀའི་ལྡང་ལའི་སྐར་སར་
ཕེབས་བཞུགས་མཛད།

ཆོས་བཅུ་གཉིས་སྤྱི་ལོ་ཉི་ཤེར་སྤྱི་ལོ་ཉི་ཤེར་ལྷན་པའི་གཞིས་རྒྱ་ལྡང་དུ་སྐྱ་
ཞབས་ལོ་མེད་ཏན་སྟོན་ཕེབས་གྱིས་ཕེབས་སྐྱ་མཛད་སྐྱར་ལྷན་གཉིས་པའི་
ཆོན་ལོ་ཆེ་སྟོན་འཁོར་ཡང་ཕེབས་ཏེ་ལྷན་རྒྱས་མཛད། དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་ཉི་ཤེར་པར་

ཡུལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བཅུ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

གྲ་ཁང་དུ་ཕེབས་བསྟན་ཨི་བན་ནམ་གཉིས་ཀྱང་ཕེབས་པར་ཁ་བཏགས་ཅེ་སྟོང་དང་།
འཆ་མས་འདྲི་སོགས་ལྷགས་སྟོལ་ལྟར་མཛད་ནས་བཞུགས་ཁྲི་སོ་སོར་བཞུགས་ཟིན་
བསྟན། ཀྱི་བོད་ལྟན་ཀྱས་པའི་དབུས་སུ་ཐོག་མར་ལི་ཐང་གི་མཆོག་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་
གདན་ཁྱས་ཀྱིས་ཡཔུ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་ལ་མཇལ་དར་འབུལ་གནང་གིས་
བཞུགས་སྟན་ལ་འཁོད་བསྟན་ཉེན་འབྱེལ་གྱི་གསོལ་གྲོ་དང་། གསོལ་ཇ་ཕེབས། དེ་
རྗེས་རྒྱལ་བ་ན་རིམ་གྱི་ཐུགས་དམ་ཉེན་རྗེ་བཀྲ་ཤིས་རྡོ་ཁ་མ་དང་། ལུང་བསྟན་སྟོལ་
མ། སྐུའི་ཉེར་སྤྱད་ཕྱག་ཏམ་ཕྱག་དྲིལ་སོགས་དོ་འདྲ་གཉིས་རེ་དང་བཅས་སེམས་
དཔའ་སྐུལ་སྤྱད་དང་། སྤར་ལྷོག་སྐུལ་སྤྱད་ནམ་གཉིས་ནས་རེ་བཞིན་གཟིགས་འབུལ་
གྱིས་ངོས་འཛིན་མཛད་བཅུག་པར། དམ་པ་མཆོག་འདི་ནི་རྒྱ་བོད་སྐད་པོ་ཆེ་གཉན་
དེ་ཅམ་གྱི་དབུས་སུ་འཛིགས་སྤང་འཆར་ངད་སོགས་རུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་དོ་འདྲ་
ནམས་ལ་ཞིབ་ཏུ་གཟིགས་ནས་གསུང་ཆེན་པོས་དོ་མ་ནམས་ལ་འདི་དང་འདི་ནམས་
འབུལ་མེད་རེད་ཅེས་བདག་གིར་མཛད་ཅིང་། འདྲ་ནམས་ལ་འདི་དང་འདི་མ་རེད་
ཅེས་འཛོག་པར་མཛད།

དེ་རྗེས་ཆབ་མདོའི་རྒྱུད་སྤྱིད་གཉིས་ཀྱང་གདན་ཁྱས་གོང་བཞིན་བཏགས་
དབྱུང་མཛད་པར་ངོས་འཛིན་གང་འཆ་མས་ལས་མ་བྱུང་བས་ཆང་མ་ཡསྐབས་
རྗེ་ཉིད་ལ་ལྷག་པར་ངེས་པ་རེ་འདྲོངས་སུ་གྱུར། དེ་ནས་རྒྱུད་སྤྱིད་ནམས་སོ་སོའི་
བཞུགས་གནས་སུ་བསྟོད་ཅིང་། ཨི་བན་ནམས་གཉིས་ལ་གཞུང་ནས་ལེགས་སྦྱིས་སྤྱད་
འདྲ། ཁ་བཏགས་བཅས་ཕུལ་གྲུབ་རྗེས་ཨི་བན་གཉིས་ལམ་སེང་ལྟ་སར་བྱོན། ཡཀུན་
གཟིགས་པུ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ལོ་མིན་ཏན་བཅས་སྟེང་གཟིམ་རྒྱུད་དུ་ཕེབས་
བཞུགས་ཀྱིས་གསོལ་ཆོགས་གྲུབ་མཐུག་ཡཔུ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་བཞུགས་སྤར་དུ་
ཕེབས་བཞུགས་དང་། ལོ་མིན་ཏན་སྟོན་འཁོར་ལྟ་ལྟན་དུ་ཕེབས་བསྟོད་མཛད། ཆོས་

བརྩ་གསུམ་སྒྲ་ཆར་ཡཔཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་གཟིགས་སྟོན་འཁོར་ནམས་མཉེས་
ཐང་བདེ་བ་ཅན་ནས་ནོར་སྤིང་བསྐྱལ་བཟང་པོ་བྱང་དུ་ཆིབས་ཞལ་བསྐྱར་བར། སྤྱིད་
ཆལ་སྒྲ་སྤིངས་སུ་གཞུང་ནས་ཐབ་བསུའི་སར་ནོ་མིན་ཏན་རིན་པོ་ཆེས་དབུས། དགྲ་
བཀའ་སྟོན་སོགས་གཞུང་ཞབས་མི་དྲག་མེར་སྐྱ། ལས་ཆན་ཆེ་ཆུང་། དྲུང་བྱིངས་
སོགས་ཕེབས་བསུར་བཅར་ཏེ་གོ་བབ་ཀྱི་མཇལ་དར་སྤུལ། དེ་དག་གྲུབ་རྗེས་ཆིབས་
བསུའི་ཆོགས་ཀྱི་ཞབས་ཞུ་དང་བཅས་ཡཔཎ་ཆེན་སྟོན་འཁོར་ནོར་སྤིང་དུ་ཕེབས་
བསྐྱར་ཉི་འོད་བཞུགས་སྤྱིར་ཞབས་སོར་འཁོད་འཕྲལ་གཞུང་ནས་དཀར་སྟོ་སྟོམ་
འབྲལ་དང་། གསོལ་གྲོ། གསོལ་ཇ་བཅས་ཀྱི་ཐོག་སྤར་ཡང་ཅེ་ཤོད་ནང་མ་ལས་ཆན་པ་
ཡན་ནས་མཇལ་དར་སྤུལ།

དེ་ནས་ནོ་མིན་ཏན་སྟོན་འཁོར་ཡར་ལམ་ཨི་བན་ལྟན་རྒྱས་སར་ཕེབས་ནས་
གསེར་བུམ་བརྟག་དབྱུང་མཛད་རྒྱུའི་བཀའ་མོལ་གནང་སྟེ་རྩེར་ཕེབས་ནས་བཀའ་
སྟོན་ནམས་དང་བཀའ་གྲོས་ཀྱིས། ད་ཆ་གོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོའི་བཀའི་བཅད་
མཆམས་དགོངས་དོན་ལྟར་གནངས་ཉིན་ཆེས་བཙོ་ལྷ་ལ་པོ་བྱང་པོ་ཏ་ལར་ཡ་རྒྱལ་
བའི་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེའི་དོགས་གནས་ཁག་གསུམ་ཀྱི་མཆན་བྱང་གསེར་བུམ་
དུ་བརྟག་དབྱུང་གིས་ངོས་འཛིན་མཛད་འཕྲས་ཀྱི་མང་ཤུ་སྟུལ། འདི་རྒྱབས་རྒྱུང་སྤྱིད་
ཁག་གི་མཆན་ཡང་དེ་གོང་ནས་ཡཔཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་བཀའ་འདི་ཞུས་གནང་
བཞིན། ལི་ཐང་གི་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེར་མཆན་འཇམ་དཔལ་རྒྱལ་མཆན་ཞེས་
འགོད་པར་མཛད། དེ་ལྟར་ཆེས་བཙོ་ལྷའི་ཉིན་གསེར་བུམ་དུ་བརྟག་དབྱུང་མཛད་
བཞེད་ལ་དེ་གོང་སྟོན་རྒྱུང་གིས་ཆེས་བདུན་ཉིན་ནས་གསེར་བུམ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་ལྟན་
ནས་རྩེར་གོང་མའི་འབྲ་ཐང་བཞུགས་ཡུལ་ས་གསུམ་དུ་གདན་ཞུ་དང་། དེ་མཆུངས་
གཟིམ་རྒྱུག་གི་སྤྱགས་དམ་ཉེན་མཆོག་རྩ་ཆེ་ནམས་ཀྱང་གདན་ཞུས་ཀྱིས་སྟེགས་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྤྱི་མཐུན་བཅུ་ལྔ་ཁྲི་མཚོའི་ནམ་ཐང་དོ་མཚར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

ཀྱི་ཁར་བསྐྱེགས་གཤོམ་ཐོག། སྤྲེའ་ཡི་དམ་ཚོས་སྦྱོང་སོགས་ཀྱི་མཚོད་གཏོར་རྒྱ་ཆེ་
བར་བཤམས་པ་སོགས་སྟོག་མཛད།

ཆོས་བརྒྱད་ནས་བཟུང་བདུན་གཅིག་རིང་ཡོངས་འཛིན་དགའ་ལྡན་ཁྲི་བུར་
རིན་པོ་ཆེ་དག་དབང་སྟན་བྱགས་དང་། ཆེ་ཆོག་གྲིང་སྤྲུལ་པའི་སྒྲ། སེམས་དཔའ་
རིན་པོ་ཆེ། སུར་ལྷོག་སྤྲུལ་སྒྲ་སོགས་དང་། ཤར་བྱང་གི་ཆོས་རྗེ། སེ་འབྲས་དགའ་
གསུམ་དང་། རྒྱུད་སྟོད་སྦྱང་གི་མཁན་པོ་ཁྲི་གདན་བུར་ནམས་ཉིན་རེས་མོས་ལྟ་བུ་
དང་། གཏན་ཆགས་ནམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆང་གསུང་བཟང་པས་གཙོས་པའི་གྲུ་པ་ལྔ་བཅུ་ཐམ་
པ་བཅས་ནས་ཉིན་རེ་སྤྲེའ་མཚོད་པ་དང་། ཡི་དམ་གྱི་བདག་བསྐྱེད། ཆོས་སྤང་སྤྱིའི་
བསྐྱང་འཕྲིན་དང་། དམིགས་གསལ་དམ་ཅན་ཆོས་རྒྱལ་ལ་དྲུག་ཅུ་མ་འབུལ་གཤོམ་
བཅས་དང་། དེའི་རིང་འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། གསེར་གདུང་ནམ་བཞི་བཅས་
ལ་ཉིན་ལྟར་བརྒྱ་མཚོད་རེ་དང་། ཆོས་བཙེ་ལྡེའི་ཉིན་སྟོང་མཚོད་རྒྱས་གཤོམ་དངོས་
གཙང་རུ་ང་བ་བཅས་འབུལ་གནང་མཛད།

དེ་ནས་ཆོས་བཙེ་ལྡེའི་ནམ་ལངས་སྤྲེའ་ཆེ་མཚོད་ཁང་ཁག་ཆང་མར། མོ་
མིན་ཏན་ནས་ངོས་ཐེབས་ཀྱིས་སྟན་ཤལ་ཐུགས་སྟོན་དང་། ལྟ་ལྡན་དུ་ངོ་ཤུག་ནམ་
གཉིས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་ཉེན་མཚོག་ནམས་ལ་དགའ་ལྡན་ཁྲི་རིན་པོ་ཆེ་བྱང་ཚུབ་ཆོས་
འཕེལ་ནས་ཐུགས་སྟོན་སྟན་ཤལ་སྟོན་འབུལ། མེ་རུ་རྟིང་པར་གནས་ཚུང་ཆོས་སྦྱོང་
ཆེན་པོར་སྒྲུ་གསོལ་སྤྱོད་འདེན་ཁྱེད་པར་ཕྱན་མཚོད་དཔོན་མཁན་པོར་འགྲོ་དགོས་
ཐེབས་པ་ལྟར་བཅར་ཏེ། སྤྱོད་འདེན་ཐོག་མཐུན་རྫས་འབུལ་བ་དང་བཅས་བཀའ་ལླང་
ཁྱས་པར་ཆོས་སྦྱོང་ཆེན་པོ་ནས་དགྲེས་པའི་ཉམས་དང་བཅས། དོན་ཆའི་སྐོར་ལླང་
སྟོན་སོང་རིམ་པའི་དོན་ལ་འཇུག་བ་མེད་ཅས་རྗེ་རྗེའི་བཀའ་ལླང་སྤྲུལ་བ་གསེར་བུམ་
བརྟག་དཔལ་མ་གནང་གོང་འབུལ་ལམ་ཁྱས།

ཉི་མ་ཅེ་ཤར་ལ་ཡཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ལོ་རྒྱུ་སྤྲིད་ནས་ཅེར་
ཆེབས་ཞལ་བསྐྱར་ཏེ་མཆོད་ཡོན་ལྷན་རྒྱས་འདྲ་ཐང་སྐྱེ་མདུན་མེབས་བཞུགས་གནང་
ནས། མི་རིང་བར་ཨི་བན་ནམ་གཉིས་ཀྱང་བྱོན་ཏེ་རྒྱ་བོད་སྤྲོད་པོན་ལྷན་རྒྱས་པའི་ཐོག
མཆུ་འེ་བྱང་ཡིག་རྣམས་ནས་སོ་སོའི་བྱང་བྱའི་ངོས་སུ་དོགས་གནས་ཚུང་སྤྲིང་ཁག་
གསུམ་སོ་སོའི་མཆན་བྱང་མཆུ་འེ་ཡི་གེ་དང་། བྱང་བྱའི་ངོས་གཅིག་ལ་བོད་བྱང་ནས་
བོད་ཡིག་གི་མཆན་བྱང་བཅས་བྲིས་པར་ལྷན་རྒྱས་ནས་ཁྱེད་ཀྱི་ལེགས་པར་མཛད་
རྒྱུ་ལ། ལིང་ཨི་བན་ནས་གསེར་བུམ་རིན་པོ་ཆེར་བྱག་འཆལ་ལན་གསུམ་མཛད་ནས།
མཆན་བྱང་གསུམ་པོ་བུམ་ནང་དུ་བཅུག་རྒྱུ་ཆེས་གསུང་ཆོག་པ་ཆང་མ་དང་བཅས་པས་
མཆོག་གསུམ་བྱགས་རྩེ་བསྐྱལ་བའི་བདེན་ཆོག་སྒོན་ལམ་བྱགས་དྲག་ལན་གསུམ་གྱི་
བར་གསུངས་པའི་ཆོག་མཆམས་སུ་འུན་ཨི་བན་ནས་བྱག་འཆལ་ལན་གསུམ་མཛད་
པའི་སྒོ་ནས་བུམ་ནང་གི་མཆན་བྱང་གསུམ་པོ་ལེགས་པར་དཀྱུགས་ཐོག་ཐེ་ཆོམ་མེད་
པར་བྱང་བྱ་གཅིག་འཐེན་པར་མཛད་པ་མཐོན་པོར་བཏེགས་ཏེ་གཟིགས་ནས། ལི་
ཐང་ཞེས་གསུང་ཆེན་པོས་འབོད་པར་མཛད་ནས་བྱང་བྱ་ཡཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་
རིན་པོ་ཆེ་དང་། ལོ་མཉམ་ཏན། ལིང་ཨི་བན་སོགས་རྒྱ་བོད་སྤྲོད་པོན། མི་དྲག་སོགས་
སེར་སྐྱ་དེར་འཁོད་ཆང་མའི་སྐྱུན་ལམ་དུ་བསྐྱར་རྒྱུ་གསེར་བུམ་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྲིང་དུ་
མཆོད་འབྲས་བཀའ་བའི་ཡོལ་གོ་ཞིག་གི་ནང་དུ་མཆན་བྱང་དེ་གྲེན་སྤྲིང་དུ་བཞུགས་
སུ་གསོལ་བས་སྐྱེ་འགྲོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འདོད་འབྲས་ཡིད་བཞིན་གྱི་ལོ་རྒྱུ་བསྐྱེད་
འབྲུལ་བྲལ་ལག་ཅེར་སོན་པས་ཆང་མ་དགའ་བ་དང་དད་པའི་ལང་ཆོ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་
པར་གྱུར།

འདི་སྐབས་ཚུང་སྤྲིང་ཁག་རྣམས་ཀྱི་ཡབ་རོ་མ་གསུམ་ཡང་གསེར་བུམ་
བཏག་དབྱེད་མཛད་སར་ཡོད་པའི་ནང་ནས་ལི་ཐང་མཆོག་སྐྱལ་གྱི་ཡབ་སྒོ་བཟང་

ཡུལ་དབང་སྐྱེས་པའི་ཕུ་མ་ཆུལ་གྱི་མཆོད་རྒྱུ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

སྙན་གྲགས་ཨི་བན་ནམ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱེ་མདུན་དུ་བོས་ནས། ཏཱ་ལའི་སྤྲ་མ་རིན་པོ་ཆའི་
ཡང་སྲིད་དོགས་གནས་ཁྱོད་རང་གི་བུ་འཇམ་དཔལ་རྒྱལ་མཚན་གསེར་བུམ་ནས་
ཐོན་སོང་བས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་དྲིན་ལ་ཕྱག་འཆལ་ཞེས་བཀའ་ཐེབས་པ་ལྟར།
ཡབ་ནས་གོང་མའི་འདྲ་ཐང་རིན་པོ་ཆེར་ཕྱག་འཆལ་ཞུས་ཆེས་ཡུལ་གཟིགས་པ་ཆ་
ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཨི་བན་ནམ་གཉིས། སྐྱེ་ཞབས་ནོ་མིན་ཏན་བཅས་སུ་ཁ་བཏགས་
སུལ། གཞུང་ས་མཆོག་ནས་ཡསྐབས་མགོན་པ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་སྐྱེ་ཡོན་ཁ་བཏགས་
ནང་མཛོད། མཆུལ་ཉེན་གསུམ། གསེར་སྲང་གང་། དདུལ་སྲང་ལྷ་བཅུ། བཟང་གོས་
ཡུག་སོགས་ཀྱི་འབྲུལ་ཆན་དང་། ཨི་བན་ནམ་གཉིས་སོ་སོར་བཀྲ་ཤིས་སྤེལ་ཁ་
བཏགས་ཨ་ཤེ། སྐྱེ་འདྲ་རྒྱ་རྒྱུད་སྤེལ་ལེགས། འགོ་སྤེལ། སྤེལ་བྱ་བ་སོགས་དང་། སྐྱེ་
ཞབས་ནོ་མིན་ཏན་དང་། ཡོངས་འཛིན་བྱི་བྱར་རིན་པོ་ཆེ། ལྷ་སྤེལ་ཆེ་ལག་སྤོབ་དཔོན་
བྱི་གདན་བྱར། རྒྱ་བོད་མི་དྲག་གསུང་ཆོག་པ་སོགས་ཆང་མར་སྤར་ལམ་གོ་བབ་ལྟར་
སྐྱེ་ཡོན་ལེགས་སྤེལ་གྱུ་ལོ་མ་པ་བསྟར་ཞིང་། གཏང་རག་དུ་སྤར་ཡང་ཉིན་གསུམ་རིང་
འདྲ་ཐང་སྤྱན་སྤེལ་ཁ་བཏགས་ཆོས་སྤྱང་སྤྱི་ཕྱེ་བྱེ་བྱེ་གི་གཟབ་གསོལ་སྤོབ་
རྒྱས་སུ་ཚུགས།

དེ་ལྟར་བུའི་དོ་མཆར་ཅན་གྱི་གཏམ་ལྷ་ལྷན་སོགས་ཉེ་འཁོར་ཀུན་དུ་ཉིན་དེ་
རང་ལ་བྱུང་བས་སྐྱེ་བོ་མཐའ་དག་དགའ་བའི་ཅ་ཅོ་སྤྱད་བྱངས་དུས་གཅིག་ལ་སྒྲོག་
པར་གྱུར། དེ་ལྟར་གསེར་བུམ་བཏགས་དཔུང་མཛད་རྒྱུའི་སྤྲ་ཉིན་ཆེས་བཅུ་བཞིའི་རུབ་
མོ་སྐྱེ་ཞང་བདེ་བ་དང་། གཟིམ་འགག་བསྐྱལ་དབང་གཉིས་ནས་མཆོག་སྤེལ་རིན་པོ་
ཆེ་ད་ཆ་སང་ཞོགས་གསེར་བུམ་དཀྱུག་ངེས་ལ་འདོད་དོན་ཡིད་བཞིན་འགྱུར་པའི་
ཕྱགས་སྒོན་ཡང་དག་བཅེ་བས་གཟིགས་དགོས་ཞུས་པར། ཁོང་གཉིས་ཀྱི་ལག་པའི་
མཐེ་བོང་རིམ་བཅེགས་ཐོག་ ཡསྐབས་མགོན་མཆོག་སྤེལ་གང་གི་ཕྱག་མཐེབ་གཉིས་

ཀྱེན་བསྐྱེད་དུ་བཅེགས་པའི་མཐེ་བོང་དུག་བཅེགས་ཀྱི་གྲིབ་མར་གཟིགས་ནས་འདི་
ལྟ་བུ་ཡོང་ཞེས་བཀའ་ཕེབས་པ་དང་། ཆོས་བཙེ་ལཱའི་སྤྱོད་ཉི་དྲོས་ཙམ་ལ་སྐྱུ་གཟུགས་
བྱང་པོར་བསྐྱངས་ཏེ་སྤྱགས་སྒོན་དང་བཅས་ཕྱག་གིས་སྤིགས་མཛུབ་མཛད་ཅིང་། དེ་
ནས་མི་རིང་བར་ལྷ་ལི་དགའ་ཞེས་ཁྱི་སྤྱོད་ནས་སྒོ་བྱར་དུ་བཞེངས་ཏེ་ལན་གཉིས་
འཕག་པར་གནང་མ་ཐག ལྷགས་སྤྱིན་སྤྱགས་པའི་སྒོད་སྤྱད་སྐམ་ཚུང་ཞིག་ཡོད་པ་
ནས་ལུམ་དང་། སྒོ་བདེ། གཟིམ་འགག་སོགས་སྐྱུ་བྱང་དུ་འཁོད་པ་ཆང་མར་གསོལ་
རས་མ་འཆེམས་པར་བསྐྱངས་འདུག་པ། དེ་དུས་གསེར་བྱམ་ནས་གང་གི་མཆན་བྱང་
འབྲུལ་བལ་དུ་ཐོན་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་པ་དེ་མ་མེད་པས་མཁྱེན་པར་སྤང་། དེ་ནས་
རྒྱང་ཙམ་སོང་ནས་ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་ད་མཆན་བྱང་གསེར་བྱམ་ནས་ཐོན་ཞེ་ཡོད་ཞུས་
པར་ཐོན་དག ཐོན་དག་ཅས་བཀའ་ཕེབས་པ་ལྟར་མི་རིང་བ་ཉིད་དུ་ལྷ་ལྷན་ནས་ཏྲ་
ཤད་འབྱོར་ཞིང་། དེ་རྗེས་ཡབ་ཀྱང་འགྲང་མིན་དུ་ཕེབས་པས་དེར་འཁོད་ཆང་མ་ཡིད་
ཆོས་ཀྱི་དད་འདུན་དང་། དགའ་སྤྱོད་ཆོར་བ་ཕན་ཚུན་འགྲན་པ་བཞིན་རྒྱས་པར་གྱུར་
ཏོ། །

(༥༩ ཏྲ་༥། ༩༠༡ འ་༡༡) དེ་ནས་རིང་མིན་ཆོས་བཙེ་བརྒྱད་གཟའ་ཆོས་དགེ་
ཉིན་ལྷུག་གཟིགས་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་དབུ་སྐྱུ་གཟུགས་སྤྱད་འབྲུལ་བཞེས་
སོགས་བསྐྱངས་བཞེད་ལ། སྐྱུ་ཞབས་ནོ་མིན་ཏན་སྒོན་འཁོར་ནམས་ཆོས་བརྒྱ་བདུན་
སྤྱ་ཆར་མཉེས་ཐང་དུ་ཕེབས་བཞུགས་མཛད། ལགོང་ས་ལྷུབས་མགོན་མཆོག་རེ་
ཞིག་ཁྱི་ཕེབས་མ་རན་བར་མཉེས་ཐང་རང་དུ་བཞུགས་རྒྱུ། དེའི་རིང་ཞབས་ཁྱུ་བ།
གསོལ་གཟིམ། མགྲོན་གཉེར། གཟིམ་འགག་སོགས་གཏན་འཇགས་སྤྱོད་མི་རགས་
བསྐྱས་བཀའ་བསྐྱར་དང་། ཅེ་བྱང་ཡིག་སྒོ་བཟང་བཟོད་པར་སྐྱུ་བཅར་ནང་མ་མཁན་
སྤེ་ཆེ་ཁའི་གོ་གནས་དང་བཅས་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞབས་ཁྱུ་ནམས་ཀྱི་འགོ་

ཡུལ་དབང་སྤྱི་མཐུན་པུ་ཆུ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་མེད་ག།

འདྲིན་བྱེད་དགོས་བཀའ་བསྐྱར་སྦྲུལ། ཆོས་བཙོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཐོ་རེངས་བདེ་བ་ཅན་སྒྲ་
བྱང་སྟེང་ནས་རོལ་ཆ་དང་པོ་སྟོན་དུ་འགོ་བའི་ཐོག ནམ་མཁུ་ཅམ་ལ་ནོ་མིན་ཏན་
རིན་པོ་ཆེ་བཞུགས་སྐར་ནས་རྩ་སྟོན་སྒྲ་བྱང་སྟེང་བྱོན་ནས་ཕེབས་སྐྱུག་མཛད། ཉི་
མ་ཆེ་ཤར་གར་རོལ་གཉིས་པ་བཏང་བ་དང་ལྟན་ཅིག་ཡང་དགོན་ཁང་གསར་ནས་
ཡུལ་དབང་མཆོག་སྦྲུལ་རིན་པོ་ཆེ་རྩ་སྟོན་སྒྲ་བྱང་སྟེང་གཟིམ་ཆུང་དུ་ཐོག་མའི་
གདན་འཁེབས་སྐབས། ཆོས་དཔོན་དགའ་བཞི་དོན་འབྲུབ་ཆེ་དབང་དང་། བང་མ་ལས་
ཆོན་པ་རགས་རིམ། རྩ་བ་སྟོན་པའི་སྒྲ་མ་ལས་སྟེ་བཅས་ནས་སྟོས་སྟེ་དང་། སེར་སྟེང་
སོགས་ཀྱིས་སྦྱར་བསྐྱུག། བདེ་ཅན་སྒྲ་བྱང་སྟེང་ནས་མདོ་དར་སོགས་ཀྱི་རོལ་ཆ་དང་
བཅས་གཟིམ་ཆུང་དུ་སྦྱར་བྱངས། ཐོག་མའི་རྟེན་འབྲེལ་གསོལ་གྲོ། གསོལ་ཇ་བཅས་
ཕེབས་བྱུང་རྗེས་དབུའི་གཙུག་ཕུད་མ་གཏོགས་པའི་དབུ་སྟེས་ཀྱི་ལན་ཆར་བྱིངས་
ནམས་གསོལ་ཐབ་མ་ཆེན་ཀྱི་མཆོ་འབྲུང་གནས་ནས་ལེགས་པར་ཁྱུ་ཐོག ན་བཟའ་
སྦྱ་བཙར་མོ། སྦྱ་འགག སྦྱ་ཤམ། སྦྱ་གཟན་སོགས་རབ་དུ་བྱུང་བའི་རྟགས་ཆ་ལུགས་
ནམས་སྟོན་འབུལ་མཛད།

དེ་ནས་ཡུལ་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སྟོན་འཁོར་ད་ནང་ཐོ་རེངས་
ནོར་སྒྲིང་བསྐལ་བཟང་པོ་བྱང་ནས་ཆིབས་ཞལ་བསྐྱར་བས་སྦྱ་སྟེར་བཞུགས་སྐར་དུ་
འབྲུག་ཅམ་ཕེབས་འཕུལ། གསོལ་ཇ་དུང་ཇའི་སྤྱ་ཆུད་ཅམ་ལ་རྩ་སྟོན་གྲུ་ཆང་གི་སེར་
སྟེང་སྟོས་སྟེ་དང་། སྒྲ་བྱང་སྟེང་ནས་གར་གྱི་མཆོད་རོལ་སོགས་ཀྱིས་གདན་བྱངས་
ཏེ། གཟིམ་ཆུང་དུ་ཡབ་སྐུ་ཡས་བྱིན་གསེར་ཞལ་ལྟན་རྒྱས་མཛད། དེ་མཆོམས་ནས་
གཟིམ་ཆུང་ཉི་འོད་དུ་གོང་མ་རིམ་བྱོན་གྱི་ཐུགས་དམ་རྟེན་མཉམ་མེད་ཤུག་ཀྱི་ཀྱུ་
པོའི་ཞལ་ཆབ་བྱུང་དབང་སྦྱ་བྱུར་མ་དང་། རྗེ་ཀྱུ་བ་གཉིས་པའི་ཞལ་ཆབ་བཀྲ་ཤིས་
རྟོ་ཁ་མ། ཁ་ཆེ་པཎ་ཆེན་ཤུག་ཤིའི་སྤྱང་བརྟན་ཇ་སྦྱ་བཅས་རྟེན་གྲུལ་དུ་བཞུགས་

བཞིན་པའི་སྤྱན་ཟུར་མཆོད་སྤྱན་རྒྱས་གཤོམ་ཐོག། ཡཀུན་གཟིགས་པའ་ཆེན་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པ་ཆེན་པོ་དོན་སྤྲད་མཆོན་ནས་སློས་ན་རྗེ་བཙུན་སློ་བཟང་དཔལ་ལྷན་
བསྟན་པའི་ཉི་མ་ཕྱོགས་ལས་ནམ་ཁྲུལ་དཔལ་བཟང་པོའི་སྤྱན་ཟུར། ཡལོང་ས་ཡཁྲུལ་
བའི་དབང་པོའི་དབྱའི་གཙུག་ཕུད་འབྱུལ་བཞེས་དང་ཆབས་ཅིག། ཡོངས་རྫོགས་དགེ་
བསྟན་གྱི་བསྐབ་པའི་དངོས་པོ་ཡང་དག་པར་བཞེས་ཤིང་། པའ་ཆེན་མཆོག་ནས་
གསུང་ཆངས་པའི་དབྱངས་ཀྱིས། དག་དབང་སློ་བཟང་འཇམ་དཔལ་བསྟན་འཛིན་
ཚུལ་བྱིམས་རྒྱ་མཆོ་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་མཆོན་གསོལ་དང་བཅས་ལྟ་དང་བཅས་པའི་
འགྲོ་བ་ཡོངས་ཀྱི་མགོན་དང་སྐྱབས་དང་དབྱང་གཉེན་གཅིག་ཕྱར་མངའ་གསོལ་བར་
མཛད་ཟིན་འཕྲལ། ཡཀུན་གཟིགས་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཉི་མ་ཆེན་པོར་ཡལོང་ས་མཆོག་ནས་
ལེགས་འབྱུལ་དུ་ལྟ་རྫས་ནང་མཛོད་ཆེར་སོན། སྤར་སྤང་ཉི་ཤུ་ཡོད་པའི་དབྱུལ་གྱི་
མཚུལ་མཛོད་བཏགས་སྒྲ་ལྗེའི་སྒྲེ་འདོགས་ཅན། སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཉེན། རྒྱ་དབྱུལ་བྲེ་
ཆེན་སོགས་འབྱུལ་བར་མཛད།

བཞུགས་བྱིར་ཞབས་སོར་འཁོད་བསྟུན་ཡཀུན་གཟིགས་པའ་ཆེན་རིན་པོ་
ཆེ་ནས་ཡལོང་ས་མཆོག་ལ་ཐོག་མའི་ལེགས་སྦྱེས་སྒྲ་ཁ་བཏགས་ནང་མཛོད། བསྟན་
པའི་བདག་པོའི་སྤྲང་བརྟན་གསེར་ཟངས་ལས་བྱབ་པ་བྱོན་གཙང་ན་བཟའ་ཅན། དབྱ་
པའ་སྒྲེ་རིང་། སྐྱ་འགག་སྐྱ་ཤམ། སྐྱ་ཆོས་སོགས་བྱབ་པའི་བྲང་སྤྲོང་ལ་འོས་པའི་ན་
བཟའ་ཆ་ཆང་། དྲུང་དཀར་དབྱུལ་གཤོག་མ། རྒྱལ་སྤིང་སྒྲ་བདུན། གསེར་བརྒྱད་རྩོ་
བཞི། རྒྱ་དབྱུལ་རྟ་མིག་མ་བཞི། འྱི་རྩོ་ལྷ། གོས་ཡོད་དགྲ་ཆོན་ཉི་ཤུ་ཙ་ལྷ། འབྲུ་དཀར་
ལྟང་བཅས་འབྱུལ་གནང་དང་། དེ་མཇུག་སྐྱ་ཞབས་ནོ་མིན་ཉན་དང་། བཀའ་སློན་བཞི།
སྤྱི་བྱབ་མཁན་པོ། གྲུང་། རོ་སག་རྩ་སྤྲ་མ་བཅས་ནས་ཀྱང་ཁ་བཏགས་དང་། མཚུལ་
ཉེན་གསུམ་སོགས་ཐུལ་ཞིང་། འདི་མཆོམས་སྐྱ་བཅར་མཁན་གསར་སློ་བཟང་བཟོད་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བཅུ་པ་ཚུལ་གྱིས་སྐྱེས་ཀྱི་མཆོད་རྣམས་ཐར་ངོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

པས་གསར་མངལ་དང་། དེ་སྤར་སེའ་བྲས་དགའ་གསུམ་སོགས་ཀྱི་ལེགས་འབྱུང་ཡང་
བསྟར།

དེ་ནས་སྤྱན་འཛེན་རྒྱ་མིང་སྟོས་འཛིན་པ་སོགས་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་ཡབ་སྐུ་
ཡས་ཕྱིན་ལྟན་རྒྱས་ཤོད་གྲ་ཁང་དུ་ཕེབས་ནས་བཞུགས་ཁྲིར་ཞབས་སོར་འཁོད་པར་
གཞུང་ནས་ཞལ་གྱི་དཀར་སྟོང་སྟོང་འབྱུང་ཐོག ཡགོང་ས་ཡ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་ལ་
གཞུང་ནས་ལེགས་སྐྱེས་ནང་མཛོད་དེ་བྲལ། མཆུལ་རྟེན་གསུམ། བ་བཟའ་ཉེར་སྤྱད་
ཆ་ཆང་། གསེར་དདུལ། འབྱུང་ཆན་དང་། ཡཀུན་གཟིགས་པཌ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་
ཡང་ལྷ་རྩས་ནང་མཛོད། མཆུལ་རྟེན་གསུམ། བ་བཟའ་ཉེར་སྤྱད། གསེར་དདུལ་སོགས་
ཀྱི་འབྱུང་བ་རྒྱས་པར་བསྟར། དེ་མཆོངས་བཀྲས་སྤྱན་སྒྲ་བྲང་ནས་ཀྱང་ཡ་རྒྱལ་བ་
མཆོག་ལ་ལེགས་འབྱུང་དང་། དེ་མཁུག་སྐྱེ་ཞབས་ནོ་མེན་ཏན་སྐྱེ་སྟེར། བཀའ་སྟོན་
ལྟན་རྒྱས། སྤྱི་བྱབ་མཁན་པོ་བཅས་དང་། སེར་འབྲས་དགའ་གསུམ་ཀྱི་ཆོགས་ཆེན། གྲ་
ཆང་། རྒྱད་སྟོད་སྟེང་། རྣམ་རྒྱལ་གྲ་ཆང་། གནས་རྒྱུང་གྲ་ཆང་། སྒྲ་བྲང་ཁག་སོགས་ནས་
ལེགས་སྐྱེས་རིམ་པར་བྲལ། དེ་ནས་གསོལ་ཞབས། དཀར་སྟོང་འབྱུང་བཞེས་ཐོག་གར་
ཀྱི་མཆོད་སྤྱན་སོགས་ཀྱང་མངོན་པར་འདུ་བཀྱིད་པ་སོགས་ཐོག་མའི་རྟེན་འབྲེལ་
བཟང་པོའི་མཛོད་སྟོན་ལས་ཤིན་ཏུ་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པར་གྱུར།

ཞུགས་གཤམ་གྲོལ་བསྐྱུན་ཡཀུན་གཟིགས་པཌ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་བཞུགས་སྐར་
དུ་ཕེབས་བསྟོད་དང་། ཡགོང་ས་མཆོད་ཡོན་རྣམ་གཉིས་སྟེང་གཟིམ་རྒྱུང་དུ་ཞབས་
སོར་བཀོད་འབྲལ། གོང་ཞབས་རིན་པོ་ཆེ་ནས་དེ་རིང་ངེད་ཀྱི་ནང་རྟེན་རྣམས་ཞིབ་ཏུ་
མངལ་བྱང་བས་སྟན་ཤལ་འབྱུང་དགོས་ཞེས་རྟེན་རྣམས་ལ་སྟན་ཤལ་བྱག་སྟར་གྱིས་
འབྱུང་བར་མཛོད། འདི་རྟེན་སྤྱན་གསལ་གྱིས་སྤྱགས་དམ་རྟེན་རྣམས་ཀྱི་སྤྱན་སྟར་
མཆོད་པ་སྐྱ་ལྷ་བརྒྱ་ཆར་གསུམ་བཞེངས་འབྱུང་མཛོད། ཉི་འོད་བཞུགས་ཁྲིར་ཞབས་

སོར་འཁོད་བསྐྱེད་འབྲས་སྤངས་སྒྲི་དང་། རུ་སྒོད་སྤྱི་སོ་བཅས་ནས་དཀར་སྒོ་དང་
བཅས་མཐལ་ཁྱུ་ཁྱེས། འདི་ཉིན་མཉེས་ཐང་རུ་བ་སྒོད་པ་ཆོགས་ཡོངས་དང་། ཆོག་
ལྷོག་དགོན། ཆོས་རྒྱུད་བྲག་སྒྲ་བ། བཀྲ་ཤིས་སྒྲ་དང་། རིན་ཆེན་སྤྱི་དང་། སྤྱོད་རྩོལ་བཅས་སོ་
སོར་ཉིན་འཁྱོད་ས་བསྐྱེད་བཀྲར་དང་། གྲ་འབྱེད་དཔུལ་ཞོ་ལྷ་རེ། རུ་སྒོད་གྲ་ཁང་སྤྱུག་
དང་། ཆངས་པ་རྒྱུད་གཞོན། འོལ་སྒྲོལ་མ་ལྷ་ཁང་། བརྒྱ་ཤོད་གནས་བཅུ་ལྷ་ཁང་། རོ་
བོའི་སྐྱུ་འབྲུམ་ལྷ་ཁང་བཅས་སོ་སོར་བཞི་གྲ་ཇ་བཅས་ནས་མཆོད་པ་སྒྲ་ལྷ་བརྒྱ་ཆར་
རེ་བཞེངས་འབྲུལ། ལྷ་ལྷན་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། རུ་མོ་ཆེ། ཅེ་པོ་ཏ་ལ་བཅས་སོ་སོར་
མཆོད་པ་སྒྲ་ལྷ་སྒོར་ཆར་རེ། ལྷ་ལྷན་རོ་ཤྲ་ཀ་ནམ་གཉིས་དང་། ཅེ་འཕགས་པ་རིན་པོ་
ཆེ། འོལ་དགའ་རྩིང་ཕྱི་འཕྲུམ་པ་སོགས་ལ་སྤྲོད་ཤལ་ནང་མཛོད་སྒྲ་ལྷ་དང་། གོས་
ལིང་གི་སྤྲུམ་སྤྱར། སྐྱུ་ཆོས། སྐྱུ་ཤམ། བཞུགས་གདིང་། འཁར་སིལ། ལྷུང་བཟེད་བཅུད་
ཀྱིས་གང་བ་སོགས་འབྲུལ་གནང་དང་། རུ་བ་སྒོད་བསེ་ཁབ་པའི་བཅན་ཁང་དུ་སྤྱུན་
བསལ་གྱིས་བདུན་གཅིག་རིང་བརྒྱད་གྲས་བསྐྱེད་བ་དང་། སྤྱུན་གཟིགས་པེ་ཅོན།
མདུང་དམར་བ་དན་ཅན། ཞགས་དམར་ལྷགས་ཀྱུ་ཨ་ལོང་ཅན། རལ་གྱི་རྩོར་ཡུ་མ་
བཅས་གཏང་རག་གི་ཆལ་དུ་འབྲུལ་བར་མཛོད། གཞན་ཡང་རུ་བ་སྒོད་ཀྱི་ཉིན་གཙོ་
ཐུབ་དབང་སོགས་དང་། ལྷ་ལྷན་དང་ཅེ་སྒྲོར་གྱི་མཆོད་ཁང་བྱིངས་སོགས་ཉིན་མཆོག་
པལ་མོ་ཆེར། ལྷན་ཤལ་དང་། མཆོད་འབྲུལ་སོགས་ནམ་དཀར་གྱི་སྒོ་འཕར་རྒྱ་ཆེར་བྱེ་
བར་གྱུར།

ཕྱི་ཉིན་ཆོས་བཅུ་དགའི་སྤྱི་ཆར་སྐྱུ་ཞབས་ནོ་མིན་ཏན་ཡགོང་ས་མཆོག་གི་
ཐུག་དབང་དུ་བཅར་རྗེས་ལྷ་སར་ཕེབས་བསྐྱོད་མཛོད། ཡགོང་ས་མཆོག་སྤྱོད་འཁོར་
དང་བཅས་པ་རེ་ཞིག་ཞབས་སོར་སྤྲོད་ཆགས་པའི་ངང་དུ་བདེ་བར་མཁོས་སུ་ཕེབས་
ཤིང་བཞུགས་པར་གྱུར། ལྷ་བ་གཉིས་པའི་ཆོས་གཅིག་ཉིན་སྐྱུ་ཞབས་ཤོད་ཀྱི་མགོན་

ཡུལ་དབང་སྐྱེའི་བཅུ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐང་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

གཉེར་སྒྲགས་རམས་པ་ཆེད་སྦྱལ་མདུན། སྐྱེའི་བས་ནོ་མིན་ཏན་གྱི་འཆམས་བྱ་དང་།
ཨི་བན་ནམ་གཉིས་སོ་སོ་ནས་ལེགས་སྐྱེས་སུ་སྐྱེ་བརྟན། ལ་བཏགས། བོས་དམར་སེར་
ཡུག་རེ་རྒྱ་ཁྲག་ཆ་རེ། རྒྱ་གྲི། ཤང་ཐ་ལ་གཡང་གཡན་བཅས་འབུལ་རྒྱར་བསྐྱར་བ་
ནམས་བདག་གིར་བཞེས་ཤིང་། སར་ཡང་ཨི་བན་ནམ་གཉིས་ལ་ལེགས་སྐྱེས་གནང་
བ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་བྱའི་འཆམས་བྱ་དང་བཅས་ལོ་རྒྱ་བསྐྱོ་བཟང་དོན་ཐུབ་སྐྱེ་སྐྱེར་མགོན་
གཉེར་དང་མཉམ་དུ་རྫོང་བདའ་མཛད།

དེ་ནས་རིང་མིན་སྐྱེ་རབ་བྱུང་སྟོན་བཞེས་གནང་བཞེད་ལ་དེ་དག་ལམ་
འགྲོའི་ཆེད་དུ་ཆོས་ཉེར་ལཱའི་ཉིན་བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཁང་སྒྲག་གི་ཉེན་གཙོ་དང་། རྟེན་ལི་
མ་ལྷ་ཁང་། བསེ་ཁྲབ་པའི་མགོན་ཁང་། འོར་སྐྱོལ་མ་ལྷ་ཁང་། རོ་བོའི་སྐྱེ་འབུམ་ཆེན་
མོ། བརྒྱ་གྲོང་གནས་བཅུ་ལྷ་ཁང་། ཆོས་རྫོང་། ཆངས་པ་རྒྱུད་གཞོན། རྩོག་ཅོག་མགོན་
ཁང་བཅས་སུ་མཆོད་མེ་སྟོང་རྒྱུད་ཆེ་ལེགས་དང་། སྟན་ཤལ་མཛོད་བཏགས་རེ་བཅས་
གནང་རྒྱུའི་སྟན་ཤལ་ནམས་ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཉིད་ཀྱི་ཐུག་དུ་བཞེས་ནས། སྒལ་འཇམ་
ཡང་པ་ལྷ་ཡི་གོས། ཁྲིས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀའི་ཐུགས་སྟོན་དང་བཅས་འབུལ་བསྐྱར་མཛད།
བསེ་ཁྲབ་མགོན་ཁང་དུ་གྲུ་པ་བརྒྱད་དང་། བཅན་ཁང་དུ་གྲུ་པ་ལྷ་བཅས་སོ་སོ་ནས་
བསྐྱེད་བ་བདུན་རེ་གནད་སྤྲིན་ཐོག་ སྟན་ཤལ་ལེ་ཆེན་འབུལ་རྒྱ་ནམས་ཐུགས་སྟོན་
བྱས་པར་ཐུག་དུ་བཞེས་ནས། གང་ཞིག་ཡིད་ལ་བྱན་པ་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་། ཁྲིས་སོགས་
གསུང་འདོན་དང་བཅས་ཐུགས་སྟོན་འཕྲིན་བཅོལ་ཡུན་རིང་བར་མཛད། གཞན་ཡང་
སྐྱེ་ཆོད་འགལ་རྒྱུན་ཞི་བ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ། སྟོང་རྟོལ་རི་ཁྲོད་དགེ་སྟོང་དུག་དང་།
རིན་ཆེན་སྤིང་དགེ་སྟོང་བརྒྱད་བཅས་སོ་སོ་ནས་བདུན་གཉིས་ཀྱི་རིང་ཆེ་ལྷ་སྟོར་
གསུམ་གྱི་གཞུངས་སྒྲགས་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱེ་པར་གྲངས་གསོག་བཅིང་རྒྱུའི་དགོས་ཆ་
སྦྱལ་བ་ལྟར། འབུངས་སྐྱབ་བྱས་པས་ཁྲོན་སྐྱེ་བརྟན་འབུམ་ཐེར་དུ་ལོངས་པ་བྱུང་སྟེང་།

ངོ།།

དེ་ནས་རི་སྐད་དུ། རྩེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་ལས། གང་ལ་
བརྟེན་ནས་བདེ་སྐྱབས་ཏུ། །ཐར་པའི་གྲོང་དུ་བགྲོད་པའི་ཐབས། །བདེ་གཤེགས་བསྟན་
པའི་སྒྲིང་པོ་མཆོག། །སོ་སོ་ཐར་ཅེས་གྲགས་པ་གང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། །ལུས་ཅན་
ནམས་ཐར་པ་དང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གྲོང་ཁྱིམ་དུ་བདེ་སྐྱབས་བགྲོད་པའི་སྒོ་དམ་
པ་ནི་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཁོ་ན་ཡིན་ཞིང་། །བསྟན་པ་དེའི་གཞིའམ་རྩ་བ་
འཕ། སྒྲིང་པོར་གྱུར་པ་ནི་སོ་སོར་ཐར་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེའི་ནང་ཆོན་དགེ་བསྟན་གྱི་
སྒྲིམ་པ་སྤྱ་སོར་འབྱུལ་བཞེས་གྲུབ་ནའང་། །རབ་དུ་བྱུང་བའི་སྒྲིམ་པ་ནི་དེ་བས་ཀྱང་
ཆེས་མཆོག་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ནམས་ཀྱང་རབ་དུ་བྱུང་བའི་
ཉེན་ཁོ་ན་ལ་མཆོག་གི་སྦྱུལ་སྐྱུར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་བྱ་བའི་ཚུལ་བསྟན་
པ་ཤ་སྟག་དུ་ངེས་ན། །བདག་ཉིད་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་ལ་བྱ་བ་སྦྲབས་པོ་ཆེ་མཛད་པ་
ལ་ཅི་ནས་ཀྱང་རབ་དུ་བྱུང་བའི་སྒྲིམ་པ་བཞེས་དགོས་པར་དགོས་ཤིང་། །དགྲུང་ལོའི་
ཆོད་ལ་ཡང་ཐེབས་ཟིན་པས་ན་ཕྱི་བཤོལ་དུ་མི་བྱ་བར་ད་ལམ་རང་སྦྱབ་པར་དགོངས་
ནས་དེ་དོན་ལྟུན་གཟིགས་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་སྟན་གསན་སྤྱིར་འབྱུལ་གནང་
ལ། ཏོར་ཁྲ་གཉིས་པའི་ཡར་ཆོས་བརྒྱ་གསུམ་གཟའ་སྐར་འཕྲོད་སྦྱོར་དགེ་ཉིན་འབྱུལ་
རྒྱུའི་ཞལ་བཞེས་ལྟར་དེ་གོང་ཆོས་བརྒྱ་གཅིག་ཉིན་སྐྱེའབས་ནོ་མིན་ཏན་སྒོང་འཁོར་
ར་སྒོད་སྒྲ་བྱང་དུ་ཐེབས་ནས་ལགོང་ས་མཆོག་གི་མཛལ་བྱ་གཤོག། ཉེན་འབྲེལ་གྱི་
སྐད་དུ་ལྟ་རྟོག་ནང་མངོན་ཅེར་སོན་དང་། །ལྟུབས་མགོན་ལྟུལ་བའི་དབང་པོའི་
ཞབས་བརྟན་བདེན་ཆོག་ལྟུན་གཟིགས་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་རྩིས་མའི་
པར་ཐུད། །ཡང་གཟིགས་དཔེ་གཟབས་བྲིས་བཅས་འབྱུལ་གནང་མཛད། ཆོས་བརྒྱ་
གཉིས་ཉིན་གཟིམ་ཚུང་ཉི་འོད་དུ་རབ་བྱུང་སྒྲིམ་བཞེས་གྱི་ཉེན་མཆོག་ནམས་དང་།

ཡུལ་དབང་སྤྱི་མཉམས་བཅུ་ལྟ་བུ་ལྟོས་ཀྱི་མཆོད་རྣམས་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་མཉམས་

མཆོད་པ་འབྲུལ་གཤོམ། ཤོད་གྲ་ཁང་དུ་སྟོན་ཆེན་གྱི་སྟོན་པོ་སྟོན་སྟོན་ལེགས་པར་བསྐྱེད་
དུ་སྟུལ།

༡༽ ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་གཞི་མ་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྟོན་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་པར་དགོངས་ཏེ་ཡཔཎ་ཆེན་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྟོན་པ་ལས་ཆེགས་སྒྲ་མ་རབ་བྱུང་གི་སྟོན་པ་ཞེས་གནང་བར་དགྲེས་སྟོན་ཟེམ་
ཀྱས། མན་དུ་གོང་མ་ནས་ཀྱང་བོད་འབྲེལ་ལམ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡི་གེ་བྲུལ་འབྱོར། ཡཔཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་
ཡུལ་དབང་མཆོག་སྟུལ་རིན་པོ་ཆེར་འབྲུལ་མཆོན་ཀྱི་ཆེ་བ་དང་ལྷགས་ལུང་རེས་རྟེན་འདྲིན། ཡི་
གེ་སྟོར་སྟོན་གི་ཡོངས་འདྲིན་གསར་བསྟོ།

ཆོས་བཅུ་གསུམ་སྒྲ་ཆར་ཡཔཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་གཞིགས་ཆེན་པོ་
ནོར་གླིང་བསྐྱལ་བཟང་སོ་བྱང་ནས་རུ་བ་སྟོན་དུ་ཆེབས་ཞལ་བསྐྱར་ཏེ། ཉི་འོད་དུ་ཡཔ་
སྟེས་གསེར་ཞལ་མཇལ་འདྲོམས་ཀྱིས་མཇལ་དར་ཅེ་སྟོན་གནང་རྟེན་མཆོན་གཞིམ་
ཁང་དུ་ཡུད་ཅོམ་ལྟན་ཀྱས་བསྐྱེད།

དེ་ནས་ཉི་ཆོད་བདུད་ཅི་ཐུན་མཆོམས་ཀྱི་དུས་ལ་བབ་པ་ན་ཉི་འོད་དུ་ཕེབས་
ཏེ། ཡཀུན་གཞིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་བཅུགས་ཁྲིར་ཞབས་སོར་འཁོད་བསྐྱར་
ཡགོང་ས་མཆོག་ནས་སྐུ་ཕྱག་སྟོན་དུ་འགོ་བས་གསོལ་འདེབས་མཇལ་གྱི་ཆེད་དུ་
གསེར་སྒྲང་བཅུ་ལས་གྲུབ་པའི་མཇལ་བྱང་ཞོ་བཅུའི་ཆོམ་བུ་ཅན་སྟོན་ལྟེ་སྟོན་འདྲིགས་
དང་བཅས་པ། ཁ་བཏགས་ནང་མཛོད་ཅེར་སོན། དུལ་གྱི་འཁོར་ལོ་འདེགས་སྒྲང་
ཉི་ཤུ་ཡོད་པ། དུང་དཀར་དུལ་གཤོམ་མ། བཟང་གོས་ཀྱན་བཞི་དང་། ཁ་མི་ཡུག་
ཡོད་སྟོན་དགྲུ་ཆོན་ལྟ་བཅས་དང་། ཐུབ་དབང་སྟོན་ལྟེ་མ་སྟོན་ཉིན་མཆོག་རྣམས་
ལའང་སྟོན་ཤལ་ན་བཟང་སྟོན་འབྲུལ་བར་མཛོད་ནས་སྟོན་དམའ་བ་ལ་ཞབས་སོར་
བཀོད་ནས་བཅུགས་ཟིན་བསྐྱར།

དངོས་གཞི་རབ་བྱུང་གི་སྟོན་པ་སྟུལ་བའི་དུས་ལ་བབ་པ་ན་ཡོངས་རྫོགས་

བསྟན་པའི་མངའ་བདག་ གནས་བརྟན་འདུལ་བ་འདྲིན་པ་ཀུན་གྱི་གཙུག་གི་ནོར་
བུ། མཆན་བརྗོད་པར་དགའ་ཡང་དོན་གྱི་སྤང་དུ་སྒོས་ན་ཡཔཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་གཟིགས་མེ་བཙུན་སྒོ་བཟང་དཔལ་ལྷན་བསྟན་པའི་ཉི་མ་ཕྱོགས་ལས་ནམ་ཁྲུལ་
དཔལ་བཟང་པོས་མཁན་པོ་དང་། སྤོམ་བཙོན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ནོ་མིན་ཏན་ལག་དབང་
འངས་དཔལ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཆོས་སྒོ་བ་དཔོན། ལས་གྲུལ་བ་རྗེ་རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་
རྒྱལ་ཆབ་དགའ་ལྷན་སྤྱི་ཟུར་ཡོངས་འདྲིན་རིན་པོ་ཆེ་ལག་དབང་སྟན་གྲགས་དཔལ་
བཟང་པོ་གཙོ་བོར་བཞུགས། ཆེ་མཆོག་སྤྱིང་ཡོངས་འདྲིན་སྐུལ་སྐུ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་
རབ་བྱུང་ལྷ་བའི་གྲོགས་དན་དང་། སེམས་དཔའ་སྐུལ་སྐུ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་དུས་བསྐོ་བ།
ཕུར་ཕྱོག་སྐུལ་སྐུ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ན་བཟའ་གོས་ཆགས་སྒོ་བ་པ། དེ་བྱིངས་ལས་ཀྱི་ཁ་
སྐོང་དུ་བྱང་ཅེ་ཆོས་རྗེ་ལག་དབང་ཆོས་འཕེལ། ཤར་པ་ཆོས་རྗེ་ཡེ་ཤེས་ཐར་འདོད། ཅེ་
གཟིམ་དཔོན་མཁན་པོ་དགེ་སྤྱོད་ལག་དབང་བཟླ་ཤིས། ཕན་མཆོད་དཔོན་མཁན་སྐུལ་
དགེ་སྤྱོད་སྒོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ནམ་ཁྲུལ། བཟླ་ཤིས་སྐུན་པོའི་དགའ་ཆེན་དགེ་ལེགས་
རྒྱལ་མཆན་བཅས་དད་པའི་དགེ་འདུན་གྲངས་ཆོང་བའི་དབུས་སུ། དུས་འཁོར་བའི་
ལྷགས་ཀྱི་དབྱིད་ཟླ་ར་བའི་ཡར་ངོའི་ཆོས་བཅུ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད། ཉི་མའི་བརྒྱད་ཆ་ཤར་
བ། གྲིབ་ཆོད་སྦྱེས་བྱ་གཉིས་དང་། ཀླང་པ་ཕྱེད་གཉིས་ཀྱི་དུས་སུ་རབ་བྱུང་དང་དགེ་
ཚུལ་གྱི་སྤོམ་པ་ནམ་པར་དག་པས་སྤྱགས་ཀྱི་ཟ་མ་ཉོག་ཡོངས་སུ་གཏམས་ཏེ། སྤོན་
ཟས་གཙང་གི་སྤྱིས་པོ་མཆོད་རྟེན་ནམ་དག་གི་བྱང་དུ་རབ་བྱུང་བ་དང་སྒོ་ཀུན་ནས་
མཚུངས་པར་ལྷ་དང་བཅས་པའི་འགྲོ་བ་ཡོངས་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་མཆོད་སྤོང་། དང་
སྤོང་གི་རྒྱལ་མཆན་འདྲིན་པ་ཀུན་གྱི་སྤྲོ་ན་མངོན་པར་མཐོ་བའི་དེད་དཔོན་ཆེན་པོར་
བཞེངས་ཤིང་། དེ་འཕྲལ་སྤར་ཡང་ཐུབ་དབང་སྟ་ཟུར་མར་སྟན་ཤལ་མཛོད་བཏགས་
སྟ་ལྟ་དང་། གསེར་ཐུར་སྤང་ལྟ་ཡོད་ཀྱི་མཚུལ་སྟ་ལྟའི་འདོགས་ཅན། དུལ་གྱི་བཟླ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བཅུ་མ་ཚུལ་གྱི་མཆོད་རྒྱུ་ཐར་དོ་མཆོར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

ཤིས་རྒྱལ་བརྒྱད་དང་། རྒྱལ་སྤྱི་ལྷ་བདུན། ཉན་རྟེན་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་སྤྱགས་སྦྱོན་
སྟན་ཤལ་སོགས་འབྲུལ་གནང་དང་། ཡཔཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་གཟིགས་ཆེན་
པོར་ལྷ་རྒྱལ་ནང་མཛོད་ཅེར་སོན། དཔུལ་ཐུར་སྲང་ཉི་ཤུ་ཅུ་ལྷ་ལས་གྲུབ་པའི་མཆུལ་
མཛོད་བཏགས་སྣ་ལཱའི་འདོགས་ཅན། དཔུལ་གྱི་རྒྱལ་བརྒྱད། གཡང་ཁྱེད་ལྷ་ཡེ། གསེར་
སྲང་བརྒྱད་ཡོད་ཀྱི་ཐུམ། རྒྱ་དཔུལ་རྟ་མིག་མ་བཞི། བཟང་གོས་ཡུག་ཆེན་ལྷ་བཅས་
འབྲུལ་གནང་དང་། རྒྱ་ཞབས་ལོ་མིན་ཉན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཡོངས་འཛིན་ཁྱི་རྩར་
རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་གཙོ་མཛད་པའི་ལས་གྲུལ་བ་ཆེ་ཆུང་ཆང་མར་གོ་བབ་
དང་བསྟན་པའི་རྒྱ་ཡོན་རྒྱས་པར་བསྟར། དྲུང་སྤྱི་དང་ཆོ་ཆེན་སོ་སོ་ནས་ཀྱང་ཡ་རྒྱལ་
དབང་ཡབ་སྲས་གཉིས་སོགས་ལ་ལེགས་སྦྱོས་ཀྱི་མཆོད་སྦྱོར་སྤྲོས།

དེ་དག་གྲུབ་རྗེས་ཡབ་སྲས་ལྷན་རྒྱས་ཤོད་གྲ་ཁང་དུ་སྟོན་ཆེན་ལ་ཐེབས་
བསྐྱོད་ཀྱིས་བཞུགས་ཁྱིར་ཞབས་སོར་འཁོད་བསྟན། གཞུང་གནས་ནས་ཡཔཎ་ཆེན་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་གཟིགས་ཆེན་པོར་ལེགས་སྦྱོས་ཀྱི་དཔུལ་འབྲུལ་སྟར་རྒྱར་སྤྱི་
ཞབས་ལོ་མིན་ཉན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་མཆུལ་གསལ་འདེབས་ཀྱི་ལྷགས་བཤད་སྟོན་དུ་
འགྲོ་བའི་སྟོན་ལྷ་རྒྱལ་ནང་མཛོད་ཅེར་སོན། རིན་ཆེན་གཉིས་པ་ལས་གྲུབ་པའི་
མཆུལ་སྟེ་འདོགས་སྣ་ལཱའི་ཆུན་འཕྱང་ཅན། རྒྱ་གསུང་སྤྱགས་རྟེན། ཞལ་དཀར་དཔུལ་
སྟེགས་ཅན། དཔུལ་གྱི་བཟེད་ཞལ། སྤྱི་སྤྱགས། དཔུལ་པཎ་སྟེ་རིང་། མན་བས་རུང་ན་
བཟང་ཆ་ཆང་། བཞུགས་གདིང་། ལྷན་དཀར། དཔུལ་གྱི་འཁོར་ལོ་སོགས་མཆོད་ཆས་
དུ་མ། གསེར་སྲང་ལྷ་ཡོད་ཀྱི་ཐུམ་གསུམ། རྒྱ་དཔུལ་རྟ་མིག་མ་རེས་གཙོས་པའི་བཟང་
གོས་ཡུག་ཡོད་ཀྱི་དགྲ་ཆན་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ཅུ་གཅིག་བཅས་ཀྱི་འབྲུལ་བ་དང་། བཀྲས་
ལྷན་ཞབས་པད་ལ་ཡང་ལྷ་རྒྱལ་ནང་མཛོད། བཟང་གོས་ཀྱི་འཕྱར་སྟོན། དཔུལ་དང་
ང་སོགས་ཀྱི་སྦྱོས་བཟང་སྤམ་མཐོར་བསྟར། དེ་ནས་གྲུལ་འཕྲོས། ཆོགས་ལངས། གར་

རོལ་གྱི་མཆོད་སྤྱིན་སོགས་དང་བཅས་སྟོན་ཆེན་ལ་དགུས་པར་རོལ། དེ་ནས་སྟེང་གཟིམ་ཆུང་དུ་ཕེབས་འཕྲལ་བཀའ་སྟོན་བཤད་སྤྱོད་ལ་དོན་གྲུབ་རྩི་རྩེ་ནས་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་ལེགས་པར་འབྱོངས་པར། གོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོ་ནས་བཀའ་སྟོན་ལ་བདག་སྟེན་བྱ་དགའ་འཕར་གཟིགས་ཀྱིས་ཆ་བྱའི་སྒོ་མདོངས་དང་། ཁང་པར་པན་བཅས་གསོལ་རས་སྒྲལ་ཐོབ་ཀྱི་ལེགས་འབྲལ་དུ་ལྟ་རེག མཐུལ་རྟེན་གསུམ། དངོས་པོའི་འབྲལ་སྒྱེས་བཅས་སྤུལ་བར་བྱག་དབང་ཇ་གལ་ཐོག་བཀའི་འཆམས་འདྲི་བཅས་ཕེབས།

འདི་ཉིན་ཡང་སྟེང་གཟིམ་ཆུང་གི་རྟེན་མཆོག་ནམས་དང་། ཤོད་གྲ་ཁང་སྤྱག་གི་རྟེན་གཙོ་བྱབ་དབང་། བསེ་བྲབ་མགོན་ཁང་དང་བཅན་ཁང་སོགས་དང་། འོར་སྒོལ་མ་ལྟ་ཁང་། རོ་པོའི་སྒྲི་འབྲམ་སོགས་ཉེ་འཁོར་རྟེན་གནས་ཁག་དང་། ལྟ་ལུན་རོ་ཤུག་ནམ་གཉིས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་མཆོད་ཁང་ཁག་དང་། ཆེ་འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། གསེར་གདུང་ནམ་བཞི་སོགས་ཆང་མར་མཆོད་པ་སྣ་ལྟ་སྟོང་ཆར། བརྒྱ་ཆར་སོགས་གངས་མང་བ། སྤྱགས་སྟོན་སྟོན་ཤལ་དང་། མཆོད་རྩིས། སྤྱན་གཟིགས་སོགས་རྒྱ་ཆེ་བ། སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ། རྒྱུད་སྟོད་སྤྲད། རྩམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆང་། རུ་བ་སྟོད་ཆོགས་ཡོངས་བཅས་སོ་སོར་མང་ཇ་བདུན་རེའི་ཐོག འབྲེད་དབྱལ་ཤི་རེ། སྤྱན་གསལ་སྟེ་གདོང་ཁུལ་ནམ་རྒྱལ་ལྟ་ཁང་རྟེན་གཙོར་སྟོན་ཤལ་དང་། མཆོད་པ་སྣ་ལྟ་བརྒྱ་སྤྱག་ལྟ་ཁང་ཡང་སྟེང་དུ་གསེར་ཟངས་ཀྱི་གཞིར་བཀོད་ལེགས་གསར་འཛུགས་སོགས་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གཉིས་ཀའི་སྒོ་ནས་ནམ་པར་དཀར་བའི་སྒོ་བརྒྱ་དུས་གཅིག་དུ་བྱེ་བར་མཛད་དོ། །

(༥༧ བ་ཤ ༤༡༩ ག་༡༠) སྐབས་འདིར་བོད་བཞུགས་ཨི་བན་ནམ་གཉིས་ནས་གོང་ཞབས་རིན་པོ་ཆེ་ངས་པ་རྟེན་པ་དང་། ཏཱ་ལའི་སྤྲ་མ་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེ་གོང་མ་ན་རིམ་

ཡུལ་དབང་སྤྱི་མཆོང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོང་ནས་ཐར་ངོ་མཆོང་ནོར་བུའི་མཆོང་ག།

གྱི་དུས་ནས་གོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོ་ཡབ་མེས་རིམ་པ་དང་མཆོད་ཡོན་དུ་འབྲེལ་
ཞིང་བཀའ་དྲིན་འཕར་གཟིགས་གྱིས་བཀྱར་ཚུལ་སོགས་དོན་ཆེན་དུ་འཁོད་པའི་
ཕང་ཤུ་རྟགས་ཅན་སྤྱི་ཞབས་ནོ་མིན་ཏན་ལ་ཕུལ་ག། ཡགོང་ས་ཀྱལ་དབང་མཆོག་ལ་
གཟིགས་འབུལ་མཛད་སོང་བའི་དོན་ནི་འདི་ལྟར།

གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་སྐྱོད་སྤྱོད་ཆེན་རུ་དར་སེར་པོའི་ཉིན་
ཅུན་སྤྱི་ཐུང་འུན་ཨོ་བན་དང་། བཀའ་སྐྱོད་སྤྱོད་ཆེན་རིམ་པ་གཉིས་
པའི་ཉིད་པའི་ལིང་ཨོ་བན་གཉིས་ནས་མོས་བསྐྱར་གྱི་ཡི་གེ་ཕུལ་དོན། ཏྲ་ལའི་སྤྱི་མ་
རིན་པོ་ཆའི་མཆོག་སྤྱུལ་དང་སྐབས་ངེས་པ་རྟེན་ཀྱང་སྤྱི་ན་ཆུང་གཤིས་དབུས་གཙང་
གི་སྤྱི་སྤྱོད་ལས་དོན་རྣམས་དགོངས་པར་རྟོགས་མིན་ལ། དེས་ན་ནོ་མིན་ཏན་ནས་
ཡཔའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་གསུང་མོལ་གྱིས། གོང་མ་ཆེན་པོས་བཀའ་དྲིན་སྤྱི་མཐའ་མེད་
པས་བསྐྱེད་སྤྱོད་པར་བསྐྱུལ་པའི་བར་བཀའ་དྲིན་གཞུང་ལུས་མ་མཆིས་སྟེ། ཞིབ་ཆའི་
བསྐྱེད་བྱ་མཛད་ཆེ་ཆེ་གཅིག་གི་དད་འདུན་སྤྱི་ངེས་ལ། ཆུང་དུའི་དུས་སྤྱི་ཆོས་སྤྱོད་ལ་
འབད་བཅོན་དང་། སྤྱི་ན་ཡར་སོན་ནས་ལས་དོན་ལ་ཐུགས་འགན་ཆེར་བསྐྱེད་ཅིང་།
ལུགས་སྤྱོད་གང་ཅི་ཐུགས་ཆུང་གྱིས་མངའ་འབངས་ལ་བྱམས་བཅེས་སྤྱོད་བ་དང་།
ས་མཆོམས་བདེ་འཇགས་སྤྱི་འགོད་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་ཆེ་གོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོའི་
བཀའ་དྲིན་གྱི་ཁྲི་བྱར་ཙམ་འཇལ་ཐུབ་པ་ཡོང་ངེས་ལ། མོས་གུས་གྱིས་ཞིབ་འཇུག་
ཞུས་པར། དེད་ཆའི་གོང་མ་ཆུང་དྲིའི་ཁྲི་བཞུགས་བདུན་པ་ནས་ཡཏྲ་ལའི་སྤྱི་མ་རིན་
པོ་ཆེ་དང་། ཡཔའ་ཆེན་ཨེན་ཏེ་ནི། དལ་ལྷ་ཐའི་གོ་བོ་ཤི་ཏན་བཅས་ནས་མི་སྤྱི་ཆེད་
མངགས་གྱིས་རྟེན་ཆས་ཕུལ་བར་སོང་གཤིས། དེ་ནས་བཟུང་བཀའ་དྲིན་གྱིས་འཆོ་
བ་མ་ཟད་གོ་བོ་ཤི་ཏན་གྱི་ཆ་འོ་ལྷ་བཟང་ཏན། ཅུན་གར་ཆེ་དབང་རབ་བཏན་གྱིས་
བཅོམ་སྟེ་བོད་གྱི་ས་ཆ་རྣམས་ཅུན་གར་ནས་བདག་བཟུང་བཞིན་པར་བརྟེན། གོང་མ་

ཁང་གི་བདེ་སྦྱིད་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་བཞུགས་ང་དགུ་པའི་ནང་རྒྱ་ཅང་རྩན་མང་དང་། རུ་རེ་
 ཡའི་ཤིང་མིང་ཉས་ཅང་རྩན་བཅས་མཆོ་སྡོན་བརྒྱད་དཔུང་བཏེགས་ཏེ་ཆར་བཅད་
 པས་བོད་ཀྱི་ས་ཆ་བདེ་འཇགས་སུ་བཀོད་པའི་ཐོག་བསྐྱར་དུ་ཡཏུ་ལའི་སྤྲ་མའི་མཆོག་
 སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་པོ་ཏུ་ལར་གདན་ཞུས་ཀྱིས་ཁྱི་འདོན་མཛད་པས་བོད་སྤྲོངས་བདེ་སྦྱིད་
 ལ་བཀོད་པ་དང་། རྗེས་སུ་ལྷ་བཟང་ཏན་གྱི་མག་པ་ཁང་ཆེན་པ་ནས་གཤེད་མོ་ལུ་
 བར་སོང་གཤིས་པའི་ལིའི་ཆོ་ལོ་སྤུལ་བར། བཀའ་སྒོན་ང་པོ་དང་པ་ཅན་ནས་རྒྱུན་དན་
 དུ་བཏང་བས་བོད་ཀྱི་ས་ཆར་བེད་ཞིག་ཆེ་བར་བརྟེན། ཡཏུ་ལའི་སྤྲ་མ་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་
 བཞུགས་གནས་མ་བྱུང་བར་ཁྱར་སྐབས་གོང་མ་གཡུང་ཁྱིང་ཁྱི་བཞུགས་ལྷ་པའི་ནང་
 དཔུང་དམག་བརྒྱུད་ཏེ་ང་པོ་ཅན་ལུ་མེད་དུ་ཆར་བཅད་ཀྱིས་བོད་སྤྲོངས་བསྐྱར་
 དུ་བདེ་འཇགས་སུ་བཀོད་པ་དང་། རྗེས་སུ་རྩན་མང་པོ་ལྷ་བའི་བྱ་གཞོན་པ་འཁྱར་
 མེད་ནམ་རྒྱལ་ལ་པ་ལུ་མང་གི་ཆོ་ལོ་སྤུལ་འདུག་རུང་། སྒོ་མ་གནས་པས་ཏུ་ལའི་
 སྤྲ་མ་རིན་པོ་ཆེར་བརྟན་བཞག་ བོད་མི་ནམས་ལ་བདེ་བས་གསེག་མནར་གཅོད། དན་
 གཡོ་སྤྱག་ཆང་གིས་ངོ་ལོག་པར་སོང་གཤིས། ཆན་ལུང་ཁྱི་བཞུགས་བཅོ་ལྷ་པའི་ནང་
 འཁྱར་མེད་ནམ་རྒྱལ་ཆར་བཅད་དེ་བཀའ་ཡིག་སྦྱི་ཐེབས་སུ། ད་ནས་བཟུང་བོད་ལ་
 མང་གི་ཆོ་ལོ་མ་དགོས་པས་ལས་དོན་ཆེ་པ་གང་ཅི་བོད་སྤྲོད་སྡོན་ཆེན་དང་། ཡཏུ་
 ལའི་སྤྲ་མ་རིན་པོ་ཆེ། ཡཔཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་བཅས་མོལ་བསྐྱར་ཀྱིས་ལས་དོན་མཛད་
 པས་བོད་འབངས་ནམས་བདེ་འཇགས་སུ་བཀོད་པ་དེ་ལྟར་ཡང་། རྩན་གར་བས་བོད་
 མིར་བརྟན་གཅོར་བྱུང་དོགས་ཀྱི་ཁར་སྐབས་མཆོམས་གྲགས་སྤྱིར་བྲོས་བྱུ་ལ་བརྟེན།
 ཡང་བསྐྱར་ལྷ་དམག་གི་དཔུང་བཏེགས་པས་རྩན་གར་ལྷ་འབངས་སུ་ཚུད་པས་བོད་
 ཀྱི་ས་ཆར་བྱའི་དག་ཉེན་མེད་རུང་། ཡང་གོ་རྒྱ་བས་བདེ་གཟར་སྤྱིར་དཔུང་ཆེན་
 ཐེངས་གཉིས་གཙུག་པར་གོ་རྒྱ་འདོམས་པས་བདེ་འཇགས་ཀྱིས་དཔོན་དམག་གསར་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་ཆུང་མེད་ཀྱི་མཚོན་མ་ཐར་དོ་མཚར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

འདྲུགས་དང་། ས་མཚམས་དབྱེ་འབྱེད་ཀྱིས་ངེ་སྲིད་བར་སྤྱང་སྒྲོམ་གྱི་བོད་ལྗོངས་བདེ་
སྦྱིད་དུ་འཁོད་པ་སོགས་ཚང་མ་གོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོའི་བཀའ་དྲིན་མཐའ་མེད་
པས་བསྐྱེད་སྐྱུངས་ལ་སོང་གཤེས། དུས་ནམ་ཀུན་དུ་བཀའ་དྲིན་སྦྱིང་བཅང་དགོས་
ངེས་དང་།

ཡང་གོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོ་ནས་གསེར་བུ་མ་གསར་འདྲུགས་ཀྱིས་སྐྱུ་
སྐྱུ་ལག་གི་མིང་བྱང་བཟླ་པ་ཞུ་རྒྱུར་འདོད་པ་བཟླ་གཡོ་འདྲུད་མི་ཡོང་ཆེད་གོང་
མ་བདག་པོ་ཆེན་པོ་ནས་དགོངས་ཟབ་སྒྲ་ན་མ་མཆིས་པ་དང་། ད་ལམ་བོད་སྡོད་སྒོན་
ཆེན་ནས་དྲང་ཐིག་གི་མིང་བྱང་བཟླ་པ་ཞུས་པར་ཡུ་ལའི་སྒྲ་མའི་མཆོག་སྐྱུ་
འཁྲུལ་མེད་སྒོན་པས་ཞུ་སེར་གྱི་བསྟན་པ་འདྲིན་སྤེལ་ཡོང་ངེས་ལ། དེས་ན་བོད་ཀྱི་
སེར་སྐྱུ་མཐའ་དག་ནས་ཀྱང་སྒོ་ཆེ་གཉིས་སུ་མ་སོང་བའི་གྲས་འདུན་དག་པོ་ཞུ་དགོས་
ཤིང་། སྤྱད་ནས་ཡུ་ལའི་སྒྲ་མ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་དྲིན་གསེབ་
ཕྱིར་དང་བཅོམ་མཛད་ཆེ་བཀའ་དྲིན་ངེ་མཐོར་ཐོབ་ངེས་ལ། དེ་དོན་ངེད་སྒོན་ཆེན་
ནས་ལེགས་ཆོགས་ཡོང་ཆེད་དུ་སྤྱད་བཞི་ཤན་སྐྱུར་གྱི་ཡི་གེ་འདི་བཞིན་སྤུལ་བ་ནོ་
མིན་ཏན་ནས་སྤྱད་ཞིབ་ཀྱིས་ཡཔ་ཆེན་ཞེ་ནི་དང་གསུང་མོལ་གྱིས་དོན་ཅ་
འདི་སྐོར་ཡུ་ལའི་སྒྲ་མའི་མཆོག་སྐྱུ་རིན་པོ་ཆེར་ངེས་འདྲོངས་ཞུ་གནང་ཐོག ནོ་
མིན་ཏན་ནས་ཀྱང་དགོངས་པར་བཞག་སྟེ་སྤྱད་མཆོག་སྐྱུ་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱུ་ན་ཆེར་
སོན་བསྐྱུན་ཡང་ནས་ཡང་དུ་བསྐྱེད་བྱ་མཛད་པས་གོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོའི་བཀའ་
དྲིན་གསེབ་ཤིས་གྱི་དད་གྲས་དག་པོ་འཁྲུངས་ཆེ་ཡུ་ལའི་སྒྲ་མ་རིན་པོ་ཆེར་ལེགས་
ཆོགས་ཤིན་དུ་ཆེ་བ་ཡོང་ངེས་ལ། དེས་ན་ཡི་གེ་འདིར་སྤྱད་ཆུང་དུ་མ་སོང་བ་བསྐྱེད་སྐྱུ་
དགོས་རྒྱུར། དེའི་ཆེད་དུ་སྤུལ། ལྷོ་ཀོང་གི་བཞུགས་གཉིས་པའི་སྒྲ་བ་གསུམ་པའི་
ཆོས་དགུ་ལ་ཞེས། ཟུ། མན། བོད། སོག་གི་ཡིག་རིས་བཞི་ཤན་སྐྱུར་བའི་མང་གྲུ་སྤུལ་

བའི་ཚིག་དོན་ལ་ཐུགས་ཞིབ་བསྐྱངས།

བ་བྱང་སྒྲིམ་བཞེས་ཀྱི་ཉིན་འདིར་བདེ་བ་ཅན་སྤང་ཡང་སྟེང་དུ་བཀྱ་
ཤིས་སྒྲིང་པའི་གྲུ་པ་བརྒྱད་གས་སྔ་རྩོ་ལྟ་བུ་བསངས་རྒྱགས་བརྟན་དང་འབྲེལ་བའི་དགྲ་
ལྟ་དཔང་བསྟོད། ཕྱི་རྩོ་ཐང་རྩོར་བརྟན་གསུམ། གཉན་མཁར་ནག་བཅས་ཀྱི་གསོལ་
མཆོད་སྤྲིན་རྒྱས། འདི་དག་གི་སྔ་ཕྱིར་ཉིན་གཅིག་སོག་པོའི་གྲུ་རིགས་ཤིག་ནས་རིལ་
བྱ་རྩོར་བཅས་མཆོད་ཉིད་ཆང་བ་རྒྱུད་དུ་ཞིག་རིལ་གདན་དང་བཅས་ཕུལ་བར་ཤིན་
ཏུ་དགུས་ཉམས་ཆེ་ཚུལ་གྱིས་མཇལ་ཁ་གྲོལ་མཇུག་བདེ་སྟན་ཁར་བཞུགས་ནས་སྐྱ་
གཟུགས་བྱང་པོར་བསྐྱངས་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱ་དམིགས་ཀྱི་ཚུལ་དང་བཅས་ཐུག་གཡས་
རྩོ་རྩོ་དང་། གཡོན་རིལ་བྱ་བསྐྱམས་པའི་ཐུག་རྒྱུ་སྒྲིངས་སྐབས་དང་། གསུང་དཔངས་
ལེགས་པར་བསྟོད་དེ། རྒྱུ། ཡེ་ཤེས་བསྐྱལ་པ་མེ་ལྟར་འབར་པའི་འོད། ཅིས་པ་ནས།
བཞེགས་ནམས་བསྐྱེད་པར་འཁྱར་བ་གདོན་མི་བ། ཁྱོ་སྐྱམ་ལྟ་ནི་ཞེས་སོགས་བཞེགས་
བསྐྱེད་ཆང་བར་མཛད་པ་ནི་ཆོས་ལུན་གྱི་མཛད་པ་སྐབས་པོ་ཆེ་དེ་དང་དེ་དག་ལ་བར་
ཆད་མི་འཇུག་པའི་དགོངས་གཞི་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པར་སྟངས་།

ཡང་ཉིན་གཅིག་རྩིས་དཔོན་དགའ་བཞི་བ་དོན་གྲུབ་ཆེ་དབང་ནས་དཔུལ་གྱི་
བཀྱ་ཤིས་ཉགས་བརྒྱད་རྒྱུད་དུ་བཟོ་དབྱིབས་ཁྱད་མཆོར་ཅན་ཞིག་ཕུལ་སོང་བ་དགུས་
བཞེས་ཐོག་དེ་འཕུལ་སྒྲར་ཡང་རྩིས་དཔོན་རང་ལ་གནང་ནས་འདི་ཁྱོད་ནས་སྒྲོལ་མ་
ལྟ་ཁང་གི་སྒྲོལ་མའི་སྐྱ་མཇུག་དུ་ལེགས་པར་ཕུལ་ཞིག་དེ་དང་མཉམ་དུ་སྟན་ཤལ་
འདི་ཡང་ཕུལ་ཞེས་ཁ་བཏགས་ཤིག་ལ་ཐུགས་སྤྲོད་དང་བཅས་ཏེ་བསྐྱར་བར་མཛད་པ་
ནི། འདིག་ཉིན་ཀུན་ཏུ་བཀྱ་ཤིས་དང་བདེ་ལེགས་ཀྱི་དགོ་མཆོད་ཆེས་ཆེར་རྒྱས་པའི་
ཉིན་འབྲེལ་གྱི་སྤྱད་དུ་ཡིན་པར་མཛོན།

ཆོས་བརྒྱ་བཞིའི་ཉིན་གསོལ་ཇ་རྒྱུང་ཇའི་གོང་ཤོད་གྲུ་ཁང་དུ་བཀྱ་ཤིས་ལྷན་

ཡུལ་དབང་སྤྱི་མཆོང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོང་ནས་ཐར་ངོ་མཆོར་ནོར་བུའི་མེད་ག།

པོ་སྤྱི་བྱང་ནས་དཀར་སྤོ་རྒྱས་གཤོམ་ཐོག་ ཡགོང་ས་ཡུལ་བའི་དབང་པོར་ཀྱུན་
གཟིགས་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ལེགས་སྦྱིས་སུ་ཁ་བཏགས་ནང་མཛོད་ཅེར་སོན།
མཐུལ་ཉེན་གསུམ། བ་བཟའ་ཉེར་སྤྱད་ཆ་ཆང་། རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱོད་པ་དུན་སོགས་མཆོད་
པའི་བྱེ་བྲག་གསེར་སྤང་གསུམ་རེ་ཡོད་པའི་ཐུམ་ལྷ། རྒྱ་དཔུལ་མེ་ཆེན་སུམ་བཅུ་སོ་
ལྷ། རྒྱ་དཔུལ་ཕྱོག་སྤང་ལྷ་བཅུ་རེ་ཡོད་པའི་ཐུམ་བཅུན་ཅུ་ཐམ་པ། བཟང་གོང་ལྷག་
ཡོད་སོགས་ཀྱི་དགུ་ཆན་བརྒྱ་དང་བཙོ་ལྷ་སོགས་སྤམ་མཐོ་བ་དང་། བཀྲས་ལྷན་ཞབས་
གས་སྦྱི་དང་། ཁོངས་གཏོགས་ལྷ་སྟེ་མི་སྟེ་སྦྱི་མཐུན་བཅས་ནས་ཀྱང་འབྲུལ་དཔངས་
མཐོ་བར་བསྟར་ཞིང་། གསོལ་ཞབས། ཆོགས་ལངས། ཀར་རོལ་སོགས་ཆོས་དང་ཟང་
ཟིང་གི་དཔལ་ལ་དགྲེས་པར་རོལ་ནས་ཡབ་སྲས་ཡས་ཕྱིན་ཉེད་གཟིམ་ཆུང་དུ་ཐེབས་
བསྐྱོད་ཀྱིས་ངང་བཞུགས་མཛད། སྤར་ཡང་གསོལ་ང་དུང་ངའི་རྒྱབ་སྦྱོར་ཞབས་ནོ་མིན་
དན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ལེགས་སྦྱིས་དཀར་སྤོ་སོགས་གོང་བཞིན་སྦྱིག་གཤོམ་ཐོག་ཡབ་
སྲས་སོ་སོར་མཐུལ་ཉེན་གསུམ། ལྷ་རྒྱས་ནང་མཛོད། བ་བཟའ་ཉེར་སྤྱད། གསེར་དཔུལ་
བཟང་གོས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་འབྲུལ་གྱི་མཆོད་སྦྱིན་རྒྱ་ཆེར་སྦྱོར་བར་མཛད། འདིས་
མཆོན་ཉེན་སྤྱོད་ཕྱི་ནམས་སུ་གཟིམ་ཆུང་དུ་སྦྱོར་འཁོར་ནང་མ་སོགས་ཅེ་དུང་སྦྱི་དང་།
ཤོད་སྤྱ་ཁང་དུ་བཀའི་དགུང་སྟོན་ལྷན་རྒྱས། དབྱུང་གཙང་དུང་སྦྱོར་ལྷ་སྟེ་མི་སྟེ། དབྱུང་
གཙང་ཆོ་ཆེན་སོགས་ནས་གསོལ་སྟོན་དཀར་སྤོ་དང་བཅས་པའི་ལེགས་འབྲུལ་དང་།
སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་ཆོགས་ཆེན། བྲ་ཆང་ཁག་སོགས་ནས་ཀྱང་ལེགས་སྦྱིས་
རིམ་པར་སྤུལ།

ཆོས་བཙོ་ལྷ་ཉེན་གཟིམ་ཆུང་དུ་ཡཀྱན་གཟིགས་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་
གོང་ཞབས་རིན་པོ་ཆེར་དགའ་ལྷན་ལྷ་བརྒྱ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་དམིགས་བཅེ་མ།
སྐབས་གསུམ་པ། དཔལ་ལྷན་ས་གསུམ་མ་བཅས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་འབྲུལ་བར་མཛད།

ཐུབ་བསྐྱེད་ཡཔའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་སྐྱེ་ཡོན་ནང་མཛོད་ཅེར་སོན། དངུལ་གྱི་མཆུལ་
སྒྲེ་འདོགས་ཅན། རྒྱ་དངུལ་བྲེ་ཆེན། བཟང་གོས་ཡུག་བཅས་འབྲུལ་བ་གནང་། དེ་ལྟར་
མཛོད་སྒོ་རགས་རིམ་ཐུབ་ནས་ཞག་ཤས་རིང་ཡུལ་གཞིགས་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་
དང་། འོ་མིན་ཏན་སྒོན་འཁོར་བཅས་ལྟ་སར་ཕེབས་བཞུད་བསྐྱེད་སྒྲུང་།

(༡༣ བ་ཡ། ༡༧༧ ཐ་མ) ཟླ་བ་གསུམ་པའི་ (༡༩ ཉ་༩། ༡༧༧ འ་༩) ཆོས་ལྷ་
གཟའ་སྐར་དགེ་བའི་ཉིན་ཡོངས་འདྲིན་དགའ་ལྡན་ཁྲི་བྱར་རིན་པོ་ཆེ་དག་དབང་
སྒྲུན་གྲགས་ནས་ཡི་གེའི་ཕྱི་མོ་སྒྲོག་འདོན་སྒོན་འབྲུལ་མཛོད་རྒྱུར། དེ་ཡང་ཁྲི་ཆེན་
རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཉིད་ནི་མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་གང་གི་ཆ་ནས་ཀྱང་རྗེ་རྒྱལ་བ་
གཉིས་པ་ཉིད་སྤར་ཡང་བྱོན་པ་དང་སྒོ་ཀྱན་ནས་མཚུངས་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་
འབྲན་ཟླ་དང་བྲལ་བ་བཅས། སྤར་ཡསྐབས་མགོན་ཡུལ་དབང་དགྲུ་པ་ཆེན་པོའི་
ཡོངས་འདྲིན་ཡང་མཛོད་ཅིང་། ད་དུས་དགྲུང་ལོའི་འཕྲེང་བ་བདུན་བཅུ་དོན་ལྡར་
ཕེབས་པས་སྐྱེ་ན་སྒྲིན་བཞེས་སུ་ཀྱུར་ནའང་ཐུགས་བསྐྱེད་ཀྱིན་ལྡབས་ལྟག་པར་མད་
དུ་བྱུང་བར་སོང་གཤིས་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་སྐྱེ་འདིའི་ཡོངས་འདྲིན་ཡང་སྤར་
ཐུས་ལྟར་གནང་དགོས་ལ། སྐབས་ཐོབ་གོང་མ་ཆེན་པོའི་གསེར་སྒྲན་སྒོན་བརྒྱད་
སོགས་གནང་རྒྱུར་བསྐྱད་ཀྱང་སྐྱེ་ཡོན་གསན་བཞེས་སྤྲ་སྒོབ་མཛོད་སྒོའི་སྐོར་སྒོན་
ཚུད་ཀྱིས་བསྐྱེད་སྒྲུང་ན་ལེགས་ཆོགས་ཆེ་བར་དགོངས། འོ་མིན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཨི་
བན་ནམ་གཉིས་སུ་བཀའ་ཚོལ་དང་བཅས་ཁྲི་བྱར་རིན་པོ་ཆེར་བཀའ་ཕེབས་དོན་ལྟར།
འདི་ཉིན་གཞིམ་ཚུང་བདེ་བ་ཅན་ཉི་འོད་དུ་སྒྲོག་མའི་སྐར་འདྲིན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱུང་ངའི་
ཆོད་ལ་ཡོངས་འདྲིན་རིན་པོ་ཆེ་ཡུལ་བའི་སྐྱེ་གམ་དུ་ཕེབས་ཟིན་མ་ཐག་རྩ་སྒོད་
སྒོབ་དཔོན་གྱི་ཡིན་ཟེར་བའི་དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་མའི་སྐྱེ་ཐང་བྲིས་ལེགས་གསར་པ་
ཞིག་ཕྱག་ནས་བྱུ་རྒྱུར་སྤུལ་བར། ཉེན་འབྲེལ་ལེགས་ཆོགས་མད་དུ་བྱུང་བར་དགོངས་

ཡུལ་དབང་སྤྱི་མཉམས་པ་ལྟ་བུ་ལྟོས་ཀྱི་མཆོད་རྒྱུ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་མཉམས་པ།

ནས་རབ་གནས་མདོར་བསྐྱུས་ཞལ་འདོན་དང་བཅས་གནད་སྤྲོད་བསྐྱུངས་ཤིང་།
དགའ་ལྷན་ལྟ་བུ་མ་དམིགས་བཅེ་མ་དང་འབྲེལ་བ་གསུང་འདོན་བཅས་མཛད་
འདུག་པ་ནི། གོང་དུ་བཅོད་མ་ཐག་པ་ལྟར་ཡོངས་འཛིན་གྱི་བྱུང་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཉིད་
ངེས་པའི་དོན་དུ་རྩེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་རང་ཉིད་བསམ་བཞིན་དུ་གང་གི་རིང་ལུགས་
འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་བ་དང་། ཡུལ་དབང་ཕྱག་ན་པ་སྤོའི་རིགས་ཀྱི་ཅོད་པན་དུ་བྱོན་པ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་དམ་ཅན་ཆོས་ཀྱི་ཡུལ་པོ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱན་ལ་མཆོན་པར་བྱ་བའི་བཅའ་
ཐབས་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཡུལ་བ་མཆོག་ཉིད་ནས་གཟིགས་ཤིང་
དགོངས་པས་དགའ་ལྷན་ལྟ་བུ་མ་དང་དམིགས་བཅེ་མའི་ཞལ་འདོན་དང་། བརྟན་
བཞུགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་རབ་དུ་གནས་པའི་མེ་དྲོག་བཅས་འཐོར་བར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ནས་ཡོངས་འཛིན་མཆོག་ནས་ཡགོང་ཞབས་རིན་པོ་ཆེར་ཐོག་མའི་རྟེན་
འབྲེལ་དུ་ཁ་བཏགས། མཐུལ་རྟེན་གསུམ་བཅས་འབུལ་བཞེས་བྱུང་ནས་གསོལ་གྱོ་
གསོལ་ང་བཅས་ཐེབས་ཟིན་བསྐྱུན་ཡགོང་ས་མཆོག་ས་ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེར་སྐྱུ་
ཕྱག་སྟོན་དུ་འགོ་བས་ལྟ་རྟེན་ནང་མཛོད་དེ་བྲལ་དང་། རིན་ཆེན་གཉིས་པའི་མཐུལ།
སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་བཅས་འབུལ་བཞེས་སྐབས། རུ་བ་སྟོད་པའི་ཆོགས་དུང་འབྱང་
པ་དུས་མཉམ་དུ་བྱུང་བ་ནི་སྟན་ཐུགས་འཕྲིན་ལས་ཕྱོགས་བཅུར་བྱུང་བའི་རྟེན་
འབྲེལ་དུ་མཛོད། དེ་རྗེས་ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་བསྟོད་པ་
གང་སྟོམ་གསུང་བསྐྱུལ་གྱིས་ཆར་གཅིག་དང་། འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་གཟུངས་སྐགས་ལེ་
ཆན་ནམས་ལྟན་ཅིག་དུ་གསུངས་མཇུག་རིམ་བཞིན་སྐགས་སྟོག་སྟོན་འབུལ་གྱི་དབུ་
འཇུགས་བསྐྱུངས་ཤིང་། དེ་ཡང་ཡི་གེའི་བཟླག་ཐབས་རྒྱང་པ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་ཡི་གེ་
སོ་སོའི་སྐྱེ་གནས་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་དང་། སྟོན་འཇུག་དང་རྗེས་འཇུག་གི་བྱེད་པ། དག་
གི་ཚོལ་བས་འདོན་ལུགས་སོགས་དག་ཆ་དང་གོ་དོན་གཅོར་འདོན་གྱིས་སྟོན་འབུལ་

མཛད་པས་མཐུན་རབ་ཀྱི་སྒོང་བཅའ་པས་རིང་པོར་མ་ལོན་པར་སྒྱུར་སྒྲིག་དང་། སྤང་སོགས་ཐུགས་སྲུ་ཚུད་པར་གྱུར།

(༥༩ ཉ་༥། ༥༡༩ འ་༩) ཆོས་བརྒྱད་ཉིན་འཆར་ཅན་བརྒྱད་གཏོར་ཆེན་མོའི་
རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཛད་སྒོ་དང་། གསོལ་ཞབས་ཕེབས་སྒོ་སོགས་སྤར་སྒོལ་ལྟར་བསྐྱུངས།
ཡགོང་ས་མཆོག་རྩ་བ་སྟོད་དུ་བཞུགས་རིང་བཀའ་སྒོན་ནམས་རེ་མོས་ཀྱིས་ཞག་བཅུ་
སྟོར་ཅམ་ལ་འཆམས་ཁྱུར་བཅར།

(༥༥ བ་༥། ༥༡༡ འ་༩) གཟའ་ཆོས་དགེ་ཉིན་ཡོངས་འཛིན་ཁྱི་བྱུར་རིན་པོ་ཆེ་
ནས་གྲུབ་རྒྱལ་ལུགས་ཀྱི་ཆེ་དབང་དང་། རྣམ་འཛོམས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བྱབས་ཁྱུས་བཅས་
འབྲུལ་བཞེས་མཛད། འདི་དག་གི་སྤྱི་ཕྱིར་ཡགོང་ས་མཆོག་གི་འགྲུལ་འཆམ་གྱི་རྣམ་
པ་ལྟར་ཆགས་ལྟ་བུལ་ཡཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། རོ་མིན་ཏན་བཀའ་
མོལ་གྱིས་བཀྲས་ལྷན་སྒྲ་སྒྲན་ཞལ་དཀར་བ་ཆེད་དུ་མངགས་རྫོང་བསྐྱུངས་པ་བཞིན་
སྒྲ་སྒྲན་པའི་དག་བཀོད་ལྟར་གྱི་ལྷགས་སྒྲིན་དང་། གསོལ་སྒྲན་འཕྲོད་བཞེས་སོགས་
བསྐྱུངས་པ་ལས་རིང་མིན་གཞི་མེད་མེད་དུངས་སུ་གྱུར། དེ་སྐབས་ཤིག་མནལ་ལམ་དུ་
སྒྲ་བྱང་འདིའི་ཡང་སྟེང་དུ་དེད་ནས་གསེར་གྱི་རྒྱལ་མཆོན་ཞིག་བཅུགས་པ་ཆིས་ཞེས་
གསུང་འདུག་པ་ནི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བཞུགས་གནས་བདེ་བ་ཅན་གྱིས་མཆོན་པའི་
བོད་ཡུལ་གྱི་ལྗོངས་འདིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཞུན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་ཆེས་ཆེར་བསྐྱེངས་
པར་མཛད་པའི་མནལ་ལྟས་སུན་སུམ་ཆོགས་པའོ། །

དེ་ནས་སྤྱི་མོར་བོད་ཆེན་གཉིས་པའི་ནང་བོད་བཞུགས་ལུན་ཨི་བན་དང་། ལིང་
ཨི་བན་རྣམ་གཉིས་ནས་ཡགོང་ས་ཡརྒྱལ་བའི་མཆོག་སྤྱུལ་རིན་པོ་ཆེ་གསེར་བུམ་ནས་
ངེས་པ་རྟེན་ལུགས་དང་། ཡཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་དབུ་སྒྲ་གཙུག་ཕྱང་
འབྲུལ་བཞེས་དང་། མཆོན་གསོལ། རབ་བྱུང་གི་བསྐྱབ་བཞེས་མཛད་ཚུལ། ཕྱིན་ཆད་

ཡུལ་དབང་སྤྱི་མཉམས་པ་ལྟ་བུ་ཆུ་མཆོད་ནས་ཐར་ངོ་མཆར་ནོར་བུའི་མཉམས་པ་

པོ་བྱང་པོ་ཏ་ལའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྲི་འཕང་མཐོན་པོར་མངའ་གསོལ་བྱི་འདོན་དུས་སྒོ་འདི་
ཅམ་ལ་གང་འཕུས་སོགས་དུལ་ཅེའི་ལམ་ནས་གོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོའི་གསེར་སྟན་
དུ་སྒོན་པའི་ཕྱིར་ཕེབས་བཀའ་ལན་བོད་ཆོས་བཞི་པའི་ཡར་ཆོས་ལ་འཁུན་མི་བན་དང་།
པའུ་མི་བན་ནམ་གཉིས་བརྒྱད་ཕེབས་པའི་གསེར་གྱི་བཀའ་ཡིག་གནང་རྟེན་བཅས་
གཟུང་ཆོས་ཁྱད། ཆོས་བརྒྱ་བཞིའི་ཉིན་བདེ་བ་ཅན་དུ་འབུལ་བཞེས་གནང་ཅིས་
ལ་ཆོས་བརྒྱ་གསུམ་ཉིན་སྐྱེ་ཞབས་ལོ་མིན་ཏན་སྟོན་འཁོར་དང་། ཆོས་བརྒྱ་བཞིའི་
སྤྱི་ཆར་ཡསྐབས་མགོན་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སྟོན་འཁོར་ནོར་གླིང་ནས་ཆེབས་ཞལ་
བསྐྱོད་དེ་བདེ་བ་ཅན་དུ་ཕེབས་པར་གསོལ་ཇ་དུང་ཇའི་སྐབས་མཆོན་གཟིམ་ཁང་དུ་
ཡབ་སྲས་ཡས་ཕྱིན་ལྟན་རྒྱས་མཛད།

༧༥ ཡཀུན་གཟིགས་པའ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ནས་ཡུལ་དབང་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེར་སྤྱི་
ཕྱིར་དབང་ལུང་ཁྲིད་མང་དུ་གནང་འབུལ། མན་རྩ་གོང་མས་ཀྱང་འབུལ་བསྐྱར་དང་ཁྱེན་
ནམ་རྒྱལ་གྱི་ཆར་ནས་བརྟན་བཞུགས་རྒྱས་འབུལ། སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་སྤྱི་བརྟན་མཁུན་
རྒྱན་མཆོད་དཀར་མེ་གསར་འབུལ་སོགས་གྲས་མཆོད་དང་རྗེས་འདྲིན་གྱི་མཛད་པ་འབྲམས་ལྟས།

འདི་སྐབས་ཡཀུན་གཟིགས་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཡགོང་ས་ཡུལ་
དབང་མཆོག་ལ་འདིགས་བྱེད་དཔའ་པོ་གཅིག་པ་བདུད་ལས་ནམ་རྒྱལ་གྱི་དབང་ཆེན་
འབུལ་བཞེས་གནང་རྒྱུའི་སྟོན་པོ་སྤྱི་ཆར་ཆོས་ལྟགས་རྒྱས། གཟིམ་རྒྱུད་ཉི་འོད་དུ་
ཡགོང་ས་ཡས་ཕྱིན་གྱིས་གཙོས་ཆོས་ཁྱེད་ཀྱི་བདེ་སྤྱི་སྤུལ་པའི་སྐྱེ། ཐུ་ཀུན་ཏུ་ཐོག་
ཐུ། ཆོ་མཆོག་གླིང་སྤུལ་སྐྱེ། འོད་ཟེར་སྤུལ་པའི་སྐྱེ། རྒྱ་བཅར་ནང་མ་སོགས་ཉི་ཤུ་སྟོར་
ལ་སྟོན་གྱི་རིམ་པ་རྒྱས་པར་གནང་། ཡགོང་ས་མཆོག་ནས་སོ་ཤིང་འདོར་གནང་
སྐབས་དག་པོའི་དངོས་གྲུབ་འབྲུབ་པའི་ལུང་བསྟན་སྟེ། སྟོན་པོ་གྲུབ་མཐུག་པོད་
བཞུགས་མི་བན་ནམ་གཉིས་དང་། གོང་མའི་བཀའ་ཡིག་གནང་རྟེན་བཅས་ཕེབས་

སྐབས་རུ་བ་སྟོད་གྲུ་ཆང་ནས་སེར་སྤྱང་དང་། སྤྱང་ཡང་སྤྱང་ནས་བསང་རོལ་རྩ་
དུང་དར་འཕྱར། གྲུ་སྤྱིག་སྤྱི་ཁྱབ་པ་སོགས་ནས་སྤོས་སྤྱད་བཅས་ཀྱིས་སྤྱན་བསྐྱུས་
ནས་བཀའ་ཡིག་རྟེན་བཅས་ཤོད་གྲུ་ཁང་དུ་ཕེབས་པ་དང་དུས་མཚུངས་ལསྐབས་
མགོན་ཡབ་སྐུ་སྟོན་འཁོར་བཅས་ཀྱང་ཕེབས་དེ་བཞུགས་གདན་བདེ་སྟན་སྟེང་ཞལ་
ཤར་གཟིགས་ཤུས་བཅུགས་ཀྱིས་བཞུགས་ཐོག དུང་ཡིག་གཡུལ་ཁ་བ་འཇམ་དཔལ་
བདེ་ལེགས་ནས་བཀའ་ཡིག་གསུང་སྒྲིག་སྟན་འབུལ་ཞུས་པའི་བརྗོད་དོན་དུ།

གོང་མ་ཆེན་པོའི་གསེར་གྱི་བཀའ་ཡིག་ཕེབས་གསལ་དུ། རྩོམ་གྲི་
བཞུགས་གཉིས་པའི་སྒྲ་བ་བཞི་པའི་ཆོས་བདུན་རྟེན་བཀའ་ཡིག་སྤྱི་ཕེབས་སུ། འུན་
གན་ཅན་ནས་གསེར་སྟན་སྒྲོན་དོན་དུ། སྤར་ལམ་བཞིན་ཏུ་ལའི་སྤྱི་མའི་སྤྱུལ་སྤྱུ་
གསེར་བུམ་དུ་བརྟག་པ་བཀྱིས་སྒྲོར་དང་། སྤྱི་འདོན་གྱི་སྒྲ་དུས། དེ་མཚུངས་ལསྐབས་
ཆེན་ཨེ་རྟེ་ནི་གཙང་དུ་བྱིར་སྒྲོག་ཞུ་ཆོག་མེན་སོགས་ཀྱི་སྒྲོར་འཁྱོར་བ་ལྟ་ལའི་སྤྱི་
མའི་སྤྱུལ་སྤྱུ་ངེས་པ་རྟེན་ཚུལ་འུན་གན་ཅན་ནས་གནས་ཚུལ་འཁྱོར་པའི་བྱིའུ་གསུམ་
པོ་གསེར་བུམ་དུ་ཆང་འཛོམས་སར་བརྟག་པ་བཀྱིས་པར། ལི་ཐང་གི་བོད་མི་སྤྱོ་བཟང་
སྟན་གསལ་གྱི་བྱ་འཇམ་དཔལ་རྒྱལ་མཆན་ཐོན་པར་བརྟག་དཔྱད་དོ་མཆར་ལྷན་
ཞིང་། ལྟ་ལའི་སྤྱི་མའི་སྤྱུལ་སྤྱུ་འཁྱུལ་མེད་ཞུ་སེར་གྱི་གཙོ་འདིན་དུ་ངེས་པ་རྟེན་
པར་སོང་གཤེས་ཆང་མ་དགའ་མགྲུ་ཡི་རང་གི་དགེ་མཆན་དུ་མ་བྱུང་བ་སོགས་དངོས་
གནས་ཀྱི་སྟན་ཞུ་འཁྱོར་པར་སོང་སྟབས་ཤིན་ཏུ་ནས་དགའ་སྒྲོར་གྱུར་ཅིང་། ད་ལམ་
སྤྱུལ་སྤྱུར་གསོལ་རས་སུ་ཁ་བཏགས་གཅིག ཆོ་དཔག་མེད་ཀྱི་སྤྱི་བརྟན་གཅིག རྩོར་
དེལ་ཆ་ཆང་གཅིག བྱི་ཐུའི་བརྒྱས་འཕྲེང་གཅིག་བཅས་ཡོད་པ་འུན་གན་ནས་སྤོང་
དགོས་དང་། ཡང་། ལསྐབས་ཆེན་ཨེ་རྟེ་ནི་དང་། དག་དབང་འཇམ་དཔལ་ཚུལ་སྤྲིམས་རྒྱ་
མཆོ་བཅས་སོ་སོར་གསོལ་རས་སུ་ཁ་བཏགས། ཆོ་དཔག་མེད་ཀྱི་སྤྱི་བརྟན་རེ་བཅས་

ཡུལ་དབང་སྐྱེད་བཅུ་མ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

ཡོད་པ་ཡང་ཕྱོགས་མཚུངས་སུ་སྒྲོད་དགོས་དང་། ཡུལ་ལའི་སྤྲེལ་མའི་བྲི་འདོན་ཟླ་བ་
བརྒྱད་པའི་ཆོས་བརྒྱད་ཉིན་བྱེད་རྒྱུ་སོང་གཤིས་འུན་གན་ནས་ཁྲིན་ཐུ་ཐུ་བྱེད་
སུ་ཁྱུང་ལྷ་དང་། ལྷ་རྒྱུ་ཏུ་ཐོག་ཐུ་བཅས་མཉམ་སྦྲེལ་གྱིས་ཞིབ་འདུག་བྱེད་དགོས་
རྒྱུ་། ལྷ་རྒྱུ་ཏུ་ཐོག་ཐུ་པེ་ཅིང་ནས་ཤད་ཚོལ་གྱིས་མངགས་རྒྱུ་ཀོང་གྲུས་ནས་ལམ་
བརྒྱགས་དངུལ་སྲང་སུམ་བརྒྱ་ཐམ་པ་སྒྲོད་དགོས་སོང་ཞིང་། ཡུལ་ལའི་སྤྲེལ་མ་ཅན་ལ་
སྤུལ་རྒྱུའི་བཀའ་ཡིག་དང་། སྤར་ལམ་གསོལ་རས་སོགས་མོང་ཁོལ་སྦྱོར་ཁང་ནས་ས་
ཡོན་གཉིས་ཆེད་མངགས་གྱིས་རོགས་རམ་བྱེད་དགོས་ལ། བཤ་ཆེན་ཨེ་ནི་ནི་ནས་ཡུལ་
ལའི་སྤྲེལ་མའི་གཙུག་ཐུད་དང་། བསྐབ་ཕྱོམ་སོགས་བཅུ་གཉིས་ཡུལ་ལའི་སྤྲེལ་
མའི་བྲི་འདོན་བྱེད་རྒྱུ་ཟླ་ཤས་འདུག་སྐབས་གཙང་དུ་ཕྱིར་ལོག་བྱས་འཕྲས་ལ། དེ་དོན་
འུན་གན་དང་། ཐུའོ་ཁ། སུ་ཁྱུང་ཨ་བཅས་ནས་ཕྱི་འདྲི་གྱིས་ཞིས་སྦྱི་ཕེབས་བྱང་ཞིས་
འཁོད།

བཀའ་ཡིག་སྟན་སྒྲོན་གྱུ་མཐུག་ཡུལ་ལས་མགོན་ཆེན་པོ་ཡབ་ཀྱས་ལས་
ཕྱིན་དང་། ཏུ་ཐོག་ཐུ་ཆེ་ཁ། མི་དྲག་སེར་སྦྱ་བཅས་ནས་གོང་མ་ཆེན་པོར་ཕྱག་འཆལ་
དགུ་ཕྱགས་སུ་མཛད། དེ་འཕྲལ་ཆེན་ཁྲའི་སྦྱ་ཆབ་བོད་བཞུགས་འུན་ཨི་བན་ནས་གོང་
མའི་གནང་རྟེན་ཁ་བཏགས་ནང་མཛོད་དང་། སྦྱ་བརྟན་དོར་དྲིལ་བཅས་ཕྱག་ཏུ་ཐུལ་
ཞིང་། ཐུ་ཏུའི་འཕྲེང་བ་མགུལ་དུ་སྒྲོན་འབུལ་ཁྲུས་པ་ནམས་བཞེས་ནས་སྤར་ཡང་སྦྱ་
བརྟན་དོར་དྲིལ་བཅས་མཆོད་གུལ་དུ་བསྐྱེགས། དེ་མཐུག་ཨི་བན་ནམ་གཉིས་སོ་སོ་
ནས་ལེགས་འབུལ་ཁ་བཏགས། སྦྱ་བརྟན་རེ་བཅས་ཐུལ་བ་བདག་གིར་བཞེས་ཤིང་
པར་ཡང་ཁ་བཏགས་རེ་བཅས་གནང་ནས་བཞུགས་ཁྲིར་ཞབས་སོར་འཁོད་བསྟན་
སྦྱ་ཞབས་ནོ་མིན་ཏན་ནས་ཡབ་ཀྱས་སོ་སོར་ལེགས་དར་འབུལ་བཞེས་གྱུ་མཐུག་
ཟླ་སྤུལ་ཆེ་ཁ། རྒྱལ་ཡབ། བཀའ་གྲུང་། སྦྱ་བཅར་མཁན་པོ་སོགས་ལས་ཆན་པ་ཡན་

དང་། མེ་འབྲས་དགའ་གསུམ། རྒྱུད་སྟོང་སྟེང་། རྣམ་རྒྱལ་གྱི་ཆང་སོགས་ཀྱི་སྟོབ་དཔོན་
ལས་སྟེ་སོགས་ནས་ཀྱང་ཡབ་སྲས་ཡས་ཕྱིན་དང་། ཨི་བན་རྣམ་གཉིས་བཅས་པར་
མཛལ་དར་སྤུལ་རྗེས་གསོལ་ཞབས་དཀར་སྒོ་བཅས་ལ་དགུས་རོལ་མཛད། བཞུགས་
གྲལ་གྲོལ་ནས་ཨི་བན་རྣམ་གཉིས་སོ་སོར་ནང་མཛོད། སྒྱ་འབྲ། སྟོན། འགོ་སྟོན། སྟོན་
སྤྱག་སོགས་ཀྱི་གནང་སྦྱོར་དང་། ཁྲིམས་དཔོན་དང་། གསེར་ཡིག་གདན་ཞུ་བ་སོགས་
ལའང་གོ་བབ་ལྟར་ཀྱི་གསོལ་རས་སྦྱལ།

དེ་ནས་ཡཀུན་གཟིགས་པཌ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་བཞུགས་སྐར་དུ་ཕེབས་བསྐྱོད་
དང་། ཡས་ཕྱིན་ལྟན་རྒྱས་སྟེང་གཟིམ་རྒྱུད་དུ་ཕེབས། འདི་ཉིན་ཨི་བན་རྣམ་གཉིས་
ཀྱང་མཉེས་ཐང་དུ་བཞུགས་ཞག་མཛད་པར་བྱར་བཞེས་ཀྱང་འབྲལ་བ་གནང་། འདི་
ཉིན་སྤྱི་འོ་སྐབས་ནམ་མཁའ་ཤིན་ཏུ་དྲངས་ཤིང་གསལ་བ་དང་། ཕྱི་འོ་དུས་
འཕེབས་ཉམས་དང་བཅས་ཐོག་མར་བདེ་བ་ཅན་གྱི་སྤུ་ནས་བབྱང་དབྱར་ར་རིམ་པར་
ལྷིང་བས་ཆར་རྒྱུན་རྗེ་ཆེར་གྱུར་ཏེ་ནམ་སྟོང་རིང་ཆར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་བབས་ཤིང་། དེ་
ནས་བབྱང་ཞག་མང་པོར་ཆར་གྱི་རྒྱུན་བདེ་མི་ཤེས་པར་བབས་པས་འགྲོ་བའི་ལོ་ཉླ་
གི་གསོས་སྟོན་ཆེན་པོར་གྱུར་པས་སྤྱགས་རྗེ་དང་བྱིན་རྒྱལ་གྱི་མཐུ་ལ་ལྷས་ཅན་
མཐའ་དག་ཡིད་ཆེས་དད་གྲུས་ཀྱི་ངེས་པ་ལྷག་པར་དུ་རྟེན་པར་གྱུར་འདུག་པ་ནི།

(ཡ༥ བ་༡༩ ༤༩༥ འ་༥) རྒྱལ་སྲས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་གཞན་པན་གྱི་སྤྱགས་
བསྐྱོད་རྒྱལ་ས་པོ་ཆེ་མཛད་པའི་བདེན་ཆོག་གི་འབྲས་བུ་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའོ།
ཁོས་བཙོ་ལཱ་ལྟེ་སྤྱི་ཆར་ཨི་བན་རྣམ་གཉིས་སར་སྒྱུ་བཅར་མཁན་པོ་ཆེད་རྫོང་གིས་
འཆོམས་ཁྱུར་མངགས། དེ་ནས་ཡཀུན་གཟིགས་པཌ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་གཟིམ་རྒྱུད་དུ་
ཕེབས་ནས་དབང་གི་སྒྲུབ་ཆོག་མཛད་གྲུབ་བསྟན་ཡགོང་ས་ཡརྒྱལ་བའི་དབང་པོ་ཉི་
འོད་དུ་ཕེབས་ནས་རིགས་བརྒྱའི་བྱུང་བདག་ཆེན་པོར་སྒྱུ་སྤྱག་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་ལྟ་

ཡུལ་དབང་སྐྱེད་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

རྩལ་ནང་མཛོད་ཅེར་སོན་དང་། དུལ་གྱི་མཆུལ་དང་། འཁོར་ལོ། ཏུང་དཀར་དུལ་གཤོག་ཅན། རྒྱ་དུལ་བྲེ་ཆེན། བཟང་གོས་ཡུག་ཡོད་ཀྱི་དགུ་ཆན་གསུམ། རྒྱལ་རྩ་དུལ་བཅས་སོགས་གསེལ་འདེབས་ཀྱི་ཡོན་ཏུ་འབུལ་བར་མཛད་ནས་སྟན་ལ་ཞབས་སོར་འཁོད་འབྲུལ། ལྟ་གོན་གྱི་སྐབས་སུ་ཡོད་པའི་ཆོས་ཁྱབ་ནམས་དང་བཅས་པ་ལ་དབང་ཆེན་གྱི་རིམ་པ་ཟབ་བཤད་ཀྱིས་བརྒྱན་པ་ལེགས་པར་སྦྱུལ་བའི་དབུ་ཚུགས་ཤིང་། ཡུལ་བ་མཆོག་ནས་མེ་ཏོག་འདོར་གནང་སྐབས་གཏི་མུག་གཤིན་རྗེ་གཤིང་ལ་སོག་པས་གསང་མཆན་མི་བསྐྱོད་རྗེ་རྗེས་གསེལ། དེ་ནས་ཚུ་དང་ཅོད་པན་གྱི་དབང་གྲུབ་མཆམས་ནས་ཆོས་དབར་མཛད་ནས་མཆན་གཟིམ་ཁང་ཏུ་གསེལ་རྩ་སྟན་རྒྱས་མཛད། དེ་ནས་ཤོད་གྲུ་ཁང་ཏུ་བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོ་སྤྲུང་ནས་ལེགས་འབུལ་དཀར་སྒོ་རྒྱས་གཤོམ་ཐོག་གསེར་ཞལ་ལྷན་རྒྱས་ཐེབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་བཞུགས་ཁྲི་སོ་སོར་ཞབས་སོར་འཁོད་བསྟན་ནོ་མིན་ཏན་རིན་པོ་ཆེས་གཙོས་སྤྲ་སྦྱུལ་ཆེ་ལག མི་བྲག་ལག་སོགས་ནས་མངལ་དར་བུལ། གར་རོལ་དང་པོའི་མཇུག་ཡུལ་གཟིགས་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཉི་མ་ཆེན་པོ་བཞུགས་ཁྲི་ནས་བཞེངས་བཤོལ་གྱིས་ཡུལ་དབང་མཆོག་སྦྱུལ་རིན་པོ་ཆེར་སྐྱེ་བྱུག་གནང་བ་དང་ཕྱོགས་མཚུངས་ཡགོང་ཞབས་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་བཞུགས་ཁྲིའི་སྤྱིང་སྐྱེ་བཞེངས་ཀྱིས་བྱུག་ལན་ཐང་ཤད་ལན་གསུམ་གནང་རྗེས་བྱུག་ཐལ་སྦྱར་གྱིས་བཞེངས་སྦྱས་ཐོག ཡུལ་གཟིགས་མཆོག་ནས་བཞུགས་ཁྲིའི་སྐྱེ་མཇུག་ཞབས་སྟེགས་སྟེང་ནས་ལྟ་རྩལ་སྤྱིད་རིང་དང་། ཞིང་ཁམས་རྒྱ་མཆོད་བཀོད་པ་དང་བཅས་ཏེ་ཞབས་པད་བསྐལ་བརྒྱར་བརྟན་དགོས་དང་། མཁས་བརྟན་བཟང་པའི་ནམ་ཐར་བདག་གིར་བཞེས་དགོས་སོགས་ཀྱི་གསེལ་འདེབས་ཆོག་དོན་བཟང་པོས་བྱུག་པ་སྟན་འདེབས་ཆངས་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་ཁྱབ་གནང་ལ་དགུས་པའི་ཞལ་བཞེས་སྦྱུལ་ཞིང་དངོས་སྦྱིས་ནམས་ཀྱང་བདག་གིར་མཛད། དཀར་སྒོ་གྲོལ་བསྟན་ལྷན་རྒྱས་སྤྱིང་གཟིམ་

ཚུང་དུ་ཕེབས། གསོལ་ཆོགས་གྲུབ་མཁུག་ཉི་འོད་དུ་སྤར་ཡང་དབང་ཆེན་གྱི་འཕྲོས་
ནམས་འབྲུལ་བཞེས་བསྐྱེདས།

འདི་ཉིན་ཡང་གནམ་དཔྱད་ཤིན་ཏུ་འཇམ་པའི་ངོས་སུ་སྤིད་པའི་སྒྲོན་མེའི་
སྤང་བ་མི་འགོག་པའི་ངང་ནས་ལ་ལར་འཇམ་སྤིན་གྱི་ནམ་པ་དང་། སྐབས་འགར་
ནམ་མཁའི་སྤང་པོ་དལ་བྱར་རྒྱ་བའི་གསེབ་ནས་སྤང་ཆར་ཟིམ་བྱར་འབབ་པ་སོགས་
དགེ་མཆན་གྱི་མཆན་མ་ཅི་ཡང་ངོམས་པར་གྱུར། ཆོས་བརྒྱ་དྲུག་གི་སྤྲུལ་ཡང་
ཡཀུན་གཟིགས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆེན་པོ་ནས་གཟིམ་ཚུང་ཉི་འོད་དུ་ཡགོང་ས་
ཡཀུལ་བའི་དབང་པོར་དགའ་ལྷན་ལྟ་བུ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་སྤྲུལ་མེའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་
ཟབ་བྲིད་ཡཀུལ་མཆོག་བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་གསུང་ལས་བྱུང་བ་ལྟར་གྱི་བཤད་
ལུང་འབྲུལ་བར་མཛད་ཅིང་།

བཀའ་ལས་ཀྱང་ཁ་སྒྲོན་དགའ་ལྷན་ལྟ་བུ་མའི་བསྐྱེད་ལུང་ཅམ་ལས་
འབྲུལ་མ་ཁོམ་པས། ད་ལམ་ཟབ་འབྲིད་འདི་བཞིན་བདག་གི་མཁན་རིན་པོ་ཆེ་
ཡོངས་རྫོགས་བསྟན་པའི་མངའ་བདག་བཀའ་དྲིན་མཚུངས་མེད་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོའི་ཞབས་བྱུང་ནས་ནོད་པ་ཡིན་པས་དེ་དོན་ལྟར་ལེགས་པར་
སྤུལ་བ་ཡིན་ཅེས་ཕེབས། དེ་རྗེས་གྲུབ་རྒྱལ་ལུགས་ཀྱི་ཆེ་དབང་དང་། རྗེ་བརྒྱན་འཇམ་
དགའ་ཤེས་རབ་སྒོ་འཕེལ་གྱི་རྗེས་གནང་བཅས་ཀྱང་འབྲུལ་བཞེས་ཀྱིས་གཏང་རག་
མཚུལ་གྱི་མཁུག ཡགོང་ས་མཆོག་ནས་སྐྱུ་ཕྱག་སྒྲོན་དུ་འགྲོ་བ་དང་བཅས་རིགས་
བརྒྱའི་བྱབ་བདག་ཆེན་པོར་ཁ་བཏགས་ནང་མཛོད། དཔུལ་དཀར་གྱི་མཚུལ་དར་སྤྲུ་
ལཱའི་འདོགས་ཅན། གསེར་སྤང་གསུམ་ཡོད་ཀྱི་ཐུམ། རྒྱ་དཔུལ་ཉ་མིག་མ། བོད་དཔུལ་
སྤང་བརྒྱ། གོང་ལྷག་ཡོད་ཀྱི་དགྲ་ཆོན་བཅས་དཔུལ་བར་མཛད་པ་སོགས་སྤྲོ་སྤྲོ་ཡབ་
སྤྲོ་རྒྱལ་བས་བསྐྱེད་འོས་ཀྱི་མཛད་པ་མཛད་དུ་བྱུང་བས་དུས་འདའ་བར་གྱུར་ཏོ། །

ཡུལ་དབང་སྐྱེས་པ་འཕུལ་ཆུང་གིས་ཀྱང་མཆོད་ནས་ཐར་ངོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

(༥༠ བ་༥། ༤༡༩ བ་༡) དེ་ལྟར་དབང་ཆེན་གྱི་ཐུག་མཐུག་ཤོད་ཀྱི་ཁང་དུ་གཞུང་
ནས་དཀར་སྟོང་གི་ཀྱུ་མཐོང་ཐོག་ཡུལ་གཞིགས་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་རིང་མིན་གཙང་
དུ་ཆིབས་ཞལ་བསྟོད་རྒྱུའི་ཕེབས་རྒྱུ་འབྲུལ་བཞེས་ཀྱི་སྒྲིབ་དུ་ཡབ་སྐུ་གསེར་ཞལ་
ལྟན་རྒྱས་ཞབས་བྱུང་བསྟོད་གནང་གིས་གསོལ་ཞབས་དཀར་སྟོང་སོགས་ལ་དབྱེས་རོལ་
དང་། ཡུལ་གཞིགས་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་གཞུང་འབྲུལ་ཁ་བཏགས་ནང་མཛོད་
ཅེར་སོན། མཐུལ་ཉེན་གསུམ། བ་བཟང་ཆ་ཆང་། རྒྱ་དུལ་ཉ་མིག་མ་ཉི་ཤུ། ཉི་ལྔ་ལྔ་
བཅུའི་ཐུམ་ཉི་ཤུ་ཙམ་གཅིག་ གོས་ཡོད་དགྲ་ཆེན་ལྷ་བཅུང་གཅིག་སོགས་ཀྱིས་གཙོས་
པའི་དངོས་འབྲུལ་གཏོས་ཆེ་བ་དང་། སྒྲ་བྲང་ཞབས་པད་ཀྱིས་གཙོས་པའི་སྐྱེ་འཁོར་
བྲག་འབྲིང་དཀྲུག་བཅས་ལའང་གོ་བབ་ཀྱི་གནང་སྐྱེས་གཟབས་པར་སྦྱེ། དཀར་
སྟོང་གོལ་བསྐྱུན་སྟེང་གཟིམ་རྒྱུང་དུ་ལྟན་རྒྱས་ཐོག་གསོལ་ཆོགས་གྲུབ་བསྐྱུན་ཡུལ་
གཞིགས་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནོར་བྱིང་དུ་ཆིབས་ཞལ་བསྐྱུར་ཞིང་། དེའི་ཕྱི་ཉིན་སྐྱེ་
ཞབས་ནོ་མིན་ཏན་སྟོན་འཁོར་ནམས་ཀྱང་ལྷ་ལྟན་དུ་ཕེབས། ཆོས་ཉེར་གཅིག་ཉིན་
ཡུལ་གཞིགས་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་གཞུང་ནས་ཞབས་བཏན་འབྲུལ་བཞེས་ལྷ་ལྟན་
དུ་བསྐྱུང་རྒྱུར་འདི་ཉིན་སྤྱི་ཆར་ཡུལ་གཞིགས་ཆེན་པོ་སྟོན་འཁོར་ནོར་བྱིང་ནས་
ཆིབས་བཏགས་ཉེ་ལམ་སང་ལྷ་ལྟན་སྒྲ་བྲང་གི་གནས་གཞིགས་སྐྱགས་སྟོན་བསྐྱུངས་
རྒྱུ་ལྟེང་གཟིམ་རྒྱུང་ཉི་འོད་དུ་བཞུགས་ཁྲིར་ཞབས་སོར་བཀོད་བསྐྱུན། རྣམ་པར་རྒྱལ་
བ་པན་བདེ་ལེགས་བཤད་སྤྱིང་པའི་དགེ་འདུན་གསུང་བཟང་བས་གཙོས་ལྷ་བཅུ་སྟོར་
ནས་རྣམ་རྒྱལ་མའི་གསུང་ཆོག་གི་སྟོན་སྐྱེད་བཏན་བཞུགས་འབྲུལ་གནང་ཐོག་ མཐུལ་
བཤད་པ་ཕྱན་ནས་འབྲུལ་དགོས་སྐྱེ་ཞབས་ནོ་མིན་ཏན་གྱི་བཀའ་འབྲེལ་ལྟར་གང་
ཤེས་ཀྱི་གསོལ་འདེབས་ཞུས་མཐུག་གཞུང་ནས་ལྷ་རྩལ་ནང་མཛོད་ཅེར་སོན། མཐུལ་
ཉེན་གསུམ། བ་བཟང་ཉེར་སྐྱུད། གསེར་སྒྲ་གསུམ་རེ་ཡོད་པའི་ཐུམ་གསུམ། རྒྱ་དུལ་

རྟ་མིག་མ་བཅུ་བདུན། འྲི་སྤང་ལྷ་བཅུ་རེ་ཡོད་པའི་ཐུམ་ལྷ་བཅུ་དང་བཞི། གོས་ཡུག་དགུ་
ཆོན་བཟང་བ་བརྒྱ་དང་། འབྲུ་དཀར་ལྷང་བཅས་ཀྱི་འབྲུལ་བ་དང་། སྐྱེ་འཁོར་ནམས་
ལའང་གོ་བབ་ཀྱི་གནང་སྐྱེས་རྒྱས་པར་སྦྱེལ། འདི་མཆོམས་ནས་བཀའ་སློན་ནམས་
སྤར་ལམ་བཞིན་མཉེས་ཐང་དུ་ཡར་ལྷུལ་བ་མཆོག་གི་ཞབས་ཁྱུར་ཞག་བཅུ་སྟོར་རེ་མོས་
ཀྱིས་བཞུགས།

(༡༡ བ་ཤ ༤༩༠ བ་༡༡) ལྷ་བ་ལྷ་པའི་ཆོས་གཅིག་ཉིན་ (༡༡ བ་ཡ ༤༩༠ འ་
༡༡) ཡཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ལོ་སྤྲིང་བསྐྱེལ་བཟང་པོ་བྲང་ནས་བཀྲས་
ལྷན་གདན་ས་ཆེན་པོར་ཆིབས་ཞལ་བསྐྱུར་བས་སྤང་ན་ཁར་བཞུགས་ཞག་བསྐྱེངས་
ཏེ། སང་ཉིན་ཆོས་གཉིས་སྤྲ་ཆར་བདེ་བ་ཅན་སྤྲ་བྲང་དུ་ཕེབས་འཕྲལ་བདེ་མཆོག་
དཀར་པོའི་རྗེས་གནང་གི་སྐྱབ་ཆོག་གནང་། དེ་ནས་ཉི་འོད་དུ་ཆོས་ཁྲིར་ཞབས་སོར་
བཀོད་ཐོག་ཡཀོང་ས་མཆོག་དང་། ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱར་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་ལ་རྗེས་
གནང་སྤྲིན་རྒྱས་སུ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བར་ཡར་ལྷུལ་དབང་མཆོག་ནས་གཏང་རག་ལེགས་
སྐྱེས་སུ་ལྷ་རྩལ་ནང་མཛོད། མཐུལ་ཉིན་གསུམ། འྲི་སྤང་ལྷ་བཅུ། བཟང་གོས་ཡུག་
བཅས་འབྲུལ་བར་མཛོད། དེ་རྗེས་མཆོན་གཟིམ་ཁང་དུ་ཡབ་སྐུ་ལྷན་རྒྱས་མཛོད་
དེ་གསོལ་རྩ་བཞེས་སྒོ་སོགས་ཕེབས་སུ་བསྐྱུར་ཡཀུན་གཟིགས་མཆོག་ནས་ད་ཆ་
ངོས་དོ་རྒྱབ་ལྷང་གི་ཞག་སར་སླེབ་པ་བསྐྱོད་ཅིས་ལ་གསོལ་ཆོགས་རྒྱབ་དུ་དགོངས་
ཁྲོལ་ཞུས་ཆོག་པ་ཞེས་སྐྱེ་བཞེངས་གནང་བར། ཡཀོང་ས་མཆོག་ནས་ཉི་འོད་ནང་བར་
ཞབས་སྐྱེལ་གནང་ཅིས་ལ་ཡཀུན་གཟིགས་ཆེན་པོ་ནས་ད་ཆ་མདོར་ཕེབས་བསྐྱོད་
གནང་མི་དགོས། བདག་གི་ཉིན་འབྲེལ་མཛལ་དར་འདི་ག་རང་དུ་འབྲུལ་རྒྱ་ཡིན་ཅེས་
ལྷ་རྩལ་ནང་མཛོད། རྒྱ་དུལ་བེ་ཆེན་གསུམ། བཟང་གོས་ཡུག་སྐམ་གསུམ་བཅས་
འབྲུལ་གནང་ལ། སར་ཡང་ཅེ་སྒོད་ལྷ་རྩལ་ནང་མཛོད་དང་བཅས་ད་ལམ་ཡར་ལྷུལ་ས་

ཡུལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

མགོན་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དབུས་སུ་ཆིབས་བསྐྱར་གནང་ནས་དོས་ལ་དགེ་བསྟེན་
དང་། རབ་བྱུང་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྟོམ་པ། གསང་སྔགས་ཟབ་མོའི་དབང་བཀའ་རྗེས་གནང་
སོགས་སྟལ་ཐུབ་པ་ཤིན་ཏུ་བཀའ་ངེན་ཆེ། སྤང་ནས་ཀྱང་དགེ་སྟོང་གི་སྟོམ་པ་སོགས་
མདོ་སྔགས་གཉིས་ཀའི་ཆོས་བཀའ་རྒྱ་ཆེར་སྟོལ་ཐུབ་པ་སོགས་གྱི་སྤང་དུ་ཞབས་
པད་ཡུན་དུ་བརྟན་པ་ཐུགས་རྗེས་གཟིགས་དགོས་ཞེས་བྱ་གནང་ལ། སྐབས་དེར་ཡབ་
སྲས་གཉིས་ཀ་གཅིག་ལ་གཅིག་ཐུགས་འཁྲིན་པའི་ནམ་པས་མན་ཚུན་ཕྱག་དམ་པོར་
འཛིན་པའི་སྟོན་ནས་དར་ཅིག་བཞེངས་སྟུས་སུ་བཞུགས། དེ་མཆོམས་ཤིག་ནས་ཡ་
ཀུན་གཟིགས་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་དེ་ག་རང་ཅིས་ཀྱང་བྱ་རྒྱུར། ཡསྐྱེ་ཞབས་ཀྱང་
སྐྱེ་ཆེ་ཞབས་པད་བརྟན་པ་ནས་ངེད་ལ་ཡང་ནམ་ཀུན་སྐྱབས་འདུག་གནང་དགོས་
ཞེས་བྱ་བར་མཛད། དེ་ནས་ཡཀུན་གཟིགས་མཆོག་མེབས་བསྐྱོད་ལ་ཉི་འོད་གདོང་
ཞབས་སྐྱེལ་དང་བཅས་ཕྱག་ཐུལ་སྐྱར་གྱི་སྟོན་ནས་གཟིམ་སྟོའི་བར་དུ་སྐྱུན་སྐྱེལ་མཛད།
ཡཀུན་གཟིགས་རིན་པོ་ཆེ་རབ་གསལ་དུ་གསོལ་ཆོགས་ཐུབ་འཕྲལ་ཆིབས་བསྐྱོད་ལ་
ལྷང་སྟོད་བཞུགས་ཞག་བར་སྐྱེ་བཅར་མཁན་པོ་སོགས་མེབས་སྐྱེལ་དུ་མངགས་པར་
མཛད་དོ། །

ཆོས་དུག་ཉིན་སྐྱེ་བཅར་ནམ་རྒྱལ་གྱི་ཆང་ཆོགས་ཡོངས་ཞབས་བརྟན་
ལེགས་འབུལ་གྱི་མཛལ་ཁར་བཅར་རྒྱ་ཉི་འོད་དུ་གོ་ཡུལ་ཤོང་བྱང་ཆོས་ལྷ་ཉིན་
བཞུགས་ཁྲིའི་ཞལ་སྟོན་པན་སྟོན་གཟིགས་སུ་ཡོད་པ་ཤར་གཟིགས་སུ་སྟོས་པར། དེ་
སྟོན་ཉི་འོད་བྱང་བརྒྱད་ལྷགས་ཁྲིའི་མདུན་སྐྱེ་རྒྱལ་ཡོལ་བ་སོགས་གྱིས་སྐྱིབ་པ་འདི་
ཉིན་ཡོལ་བ་བསལ་བས་ཤོད་གྲ་ཁང་སྐྱག་གི་ཉིན་གཙོ་ཐུབ་དབང་སོགས་གསལ་ལེར་
གཟིགས་པས་དེ་འཕྲལ་ལྷགས་ཁྲིའི་འཁྲིས་དེ་གར་བཞུགས་ཏེ་སྟོན་ཐུལ་ཆེ་ལེགས་
ཤིག་ཁྲིར་ཤོག་གསུངས་ནས་སྐབ་འཇམ་ཡང་པ་སོགས་དང་། སྤྲོ་ཆོགས་དབང་པོ་

སོགས་ཀྱི་ཐུགས་སྒོན་དང་བཅས་ལྷགས་ཁྲི་མེད་དབར་ནས་ཐུག་གིས་རྒྱང་འབྲལ་
གནང་བ་ཐུགས་འདོད་ལྟར་མ་སྒྲིབ་པས་དགོན་གཉེར་བོས་ནས་སྟན་ཤལ་དེ་རྩི་བོའི་
གཙུག་ཏྲར་རང་ལ་སྒྲིབ་པ་སྤུལ་ཞེས་གསུང་བ་ལྟར། ཁོ་པས་ཀྱང་ཐུགས་བསྐྱེད་དེ་
སྤུལ་བར་དགོངས་བཞེད་ལྟར་སྟེ་གཅིག་གཙུག་ཏྲར་ལ་འཁོར་ཏེ་སྟན་གཡས་ཀྱི་བྲང་
ཐད་ཁོ་ནར་འཕྱང་སྟབས་སུ་འཁོད་པས་ཤིན་ཏུ་མཉེས་ཏེ། ཐུབ་དབང་གི་བསྟོད་པ་
སྐབས་གསུམ་པ་དང་། འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་བསྟོད་པ་གང་སྒོ་མ་བཅས་གསུང་དཔངས་
ཆེར་བསྟོད་ནས་གསུང་བར་མཛད། དེའི་སང་ཉིན་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་ཚང་སྟོབ་དཔོན། ལས་
སྟེ། སྤྱ་དམངས་བཅས་ནས་མཇལ་ཁའི་ཐོག་དངོས་འབྲལ་དང་བཅས་མདོ་ལྷགས་ཀྱི་
སྒོ་ནས་ཞབས་བརྟན་རྒྱས་པ་སྤུལ་བར་དགུས་ཉམས་ཆེན་པོའི་སྒོ་ནས་ཞལ་འདོན་
མཐའ་དག་ལྟན་ཅིག་ཏུ་གསུངས་ཤིང་། སྤྱ་དམངས་སྤྱིར་བཏུ་འཆ་མས་འབྲི་ཡང་
ཐེབས། མཇལ་ཁ་གྲོལ་ནས་ཀྱང་སྐྱབ་བཞེངས་འཕྲལ་མར་མི་གནང་བར་སྒོ་ཉམས་ཀྱིས་
ངང་བཞུགས་མཛད་དེ་ངའི་ཁྱི་འདི་ཁྱི་ཐེབས་བར་འདི་ག་རང་ཏུ་ཞོག་ཅེས་གསུངས།
ད་ལམ་རྣམ་གྲུའི་ཞབས་བརྟན་འདི་བཞིན་མདོ་ལྷགས་གསུང་ཆོག་གི་ཞབས་བརྟན་
འབྲལ་མའི་ཐོག་མའང་ཡིན་ཅེས་ཤིན་ཏུ་མཉེས་ཆོར་ཆེ་བར་མཛད། དེ་ནས་ཉི་འོད་
ལྷགས་ཁྲི་མེད་དེ་ཁར་བདེ་སྟན་ལ་བཞུགས་སྐབས་བཀའ་སྒོན་ཐོན་པ་ནས་དྲུང་
དཀར་རྒྱུང་ཏུ་ཞིག་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་རྩ་འབྲུ་དཀར་དམར་འབྲེས་པ་ཁ་ཤས་སྤུལ་བར་
ཤིན་ཏུ་མཉེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཅིས་སྐྱས་སུ་མཛད་ཅིང་། གཙང་ཁང་ནང་གི་རྩི་
བོར་འབྲལ་བཞེད་ཀྱིས་སྟན་ཤལ་མཛོད་བརྟགས་ཤིག་དང་བཅས་སྐབ་འཇམ་ཡང་
པ་སོགས་ཀྱི་ཐུགས་སྒོན་མཛད་དེ་ལྷགས་ཁྲི་མེད་དབར་ནས་ཐུག་སྟར་གྱིས་འབྲལ་
གནང་ཐོག ཉིན་མོན་མ་ལྟར་དགོན་གཉེར་ལ་བསྐྱར་འབྲལ་བྱེད་འཇུག་གནང་ལ་
དབྱའི་གཡོན་ཕྱོགས་སྟན་གོང་ནས་འཕྱང་འཕྲལ་ཏུ་བཞེས་པས་ཉིན་མོན་མའི་སྟན་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་དོ་མཚར་ནོར་བུའི་བྲང་ག།

དར་དང་གཡས་གཡོན་ཆ་འགྲིག་དུ་གྱུར་པས་མཉེས་ཚར་གྱིས་རྩ་འབྲུ་དམར་པོ་དེ་
ནས་ཀྱང་རྟོག་གཉིས་མཚོད་ཁང་དུ་བསྐྱར་བར་མཛད་དེ། དཀོན་གཉེར་ལ་དེ་གཉིས་
ཀྱང་བཅལ་ནས་རྩི་བོའི་ལྷ་བཟེད་ནང་ཕུལ་ཅིག་གསུང་བར་གཙང་ཁང་ལྷན་པ་
ནག་ཀྱང་ཁྱེད་མར་འབྱེར་ནས་བཅལ་བར་དེ་འཕུལ་གཉིས་ཆར་རྟེན་ནས་ལྷ་བཟེད་
ནང་བཀའ་བཞུགས་ཕུལ་བས་མཉེས།

དེ་སྐབས་བཀའ་ལས་རྩི་བོ་ལ་མཚོད་མེ་མི་འདུག་པས་དེ་རིང་ནས་མཚོད་
མེ་འབུལ་དགོས་གསུང་བར་ཞབས་བྱི་རྩམས་ནས་འདི་ཁྲལ་དུ་ལྷ་ས་ལྷ་བུའི་འབུལ་མི་
གཞན་དག་མེད་པ་དང་། དཀོན་གཉེར་འབྱེར་ཞན་བཅས་མར་སྤྱོད་པ་འདྲ་ཞུས་
པར་མར་སྤྱོད་བྲགས། མཚོད་མེ་ཞིག་ད་ལྟར་ཕུལ་གསུངས་པ་ལྟར། དེ་འཕུལ་
མཚོད་མེ་ཉིན་མཚན་གསུམ་འབྱོངས་པའི་སྡོད་རྒྱུ་གཅིག་ཕྱག་མཛོད་ནས་བྲངས་
ཏེ་གཟིགས་ལམ་དུ་ཕུལ་བ་ངས་འབུལ་བྱེད་འདུག་པ་གནང་། སྐབས་འདིར་རྩི་བོའི་
གསོལ་ལྷ་སྟོང་པར་སྐྱང་བར་ཞབས་བྱི་རྩམས་ཀྱི་སྤྱིང་མོའི་འཕྲོད་། གཟིམ་དཔོན་
དགེ་བཤེས་ངག་དབང་བཟླ་མིས་ནས་སྤར་བོད་དུ་ཐུག་ཡང་བཞུགས་པ་ལྟར་དུས། སྐབ་
ཆེན་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོས་གསེར་གྱི་སྟོང་མོ་མཛད་དེ་ལྷ་བཟེད་བསྐྱབ། འབུའི་སྟོང་
མོ་མཛད་དེ་ལྷ་བཟེད་བཀའ་ནས་སྟོན་ལམ་དང་བཅས་ལྷ་སའི་རྩི་བོ་ལྷ་རིན་པོ་ཆེར་
ཕུལ་བས་ཐུག་ཏེ་བསྐྱལ་བ་ལས་ཐར་པ་སོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་གསུངས་པ་སྟན་དུ་སོན་
པས་རྒྱུན་བྱས་པའམ། གང་ལྟར་རྩི་བོའི་ལྷ་བཟེད་མ་གྱི་སྟོང་པར་འཛོག་མི་ཉན་
འབུས་བཀའ་ནས་འབུལ་དགོས་གསུངས་པ་ལྟར། བྱི་ཉིན་ལྷ་བཟེད་འགོངས་བྱེད་
སྐྱག་ནས་རིན་གནང་བས་ནས་དཀར་མོ་གང་ལེགས་ཁལ་གཅིག་བྲེ་གང་ཡོད་ཚུལ་
དཀོན་གཉེར་ནས་འབྱེར་བྱང་བར། གཙང་ཁང་དུ་བཞུགས་པའི་སྐབ་པའི་དབང་པོའི་
ཕྱག་གི་རྩི་བོའི་ལྷ་བཟེད་དེ་བཞུགས་གཟིམ་རྒྱུ་དུ་བཞེས་ནས་བཀའ་བར་བྱུར་ཁེངས་

དང་བསྐྱུན་འབྲུག་ཤོང་གསལ་ཆད་ལྷག་མེད་པ་རང་འགྲིག་བྱང་བ་དང་། དེ་ཉིན་རང་
མཇལ་ཁའི་ཁོངས་གྲུ་པ་ཞིག་ནས་བཀྲ་ཤིག་ཏྲགས་བརྒྱད་དང་། རྩེས་བརྒྱད། རྩེས་བརྒྱད་
སྒྲ་བདུན་བཅས་ཀྱི་ཅན་གྱི་འཕྲིན་ལས་གྲུ་མཆོངས་ཤིག་སྤུལ་བ་མཉེས་ཆོར་གྱིས་བདག་
གིར་མཛད་ནས་གསལ་ལྷུང་ནང་གོ་རིམ་ལྟར་བཅུགས་ཏེ་སྤུལ་འཕྲིན་ཉི་འོད་ལྷགས་
ཁའི་མདུན་དེ་ག་ནས་སྤུལ་པའི་དབང་པོར་ཞལ་ཕྱགས་ཏེ། སྤུལ་སྤུལ་སྤུལ་སྤུལ་གཟིམ་
དཔོན་མཁན་པོ་དགེ་བཤེས་དག་དབང་བཀྲ་ཤིག་ནས་སྤུལ་པའི་བསྐྱེད་པ་བདུན་
དཔུང་བྱེར་འཕགས་མ་དག་འདོན་དང་། དེ་རྩེས་སྤུལ་འཇམ་ཡང་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
སྤུལ་ཤལ་དང་བཅས་དཀོན་གཉེར་ལ་གནང་སྟེ། ལྷུང་བཟེད་འདི་ངོ་བོའི་ཕྱག་སྤྱོད་ཁོ་
ནས་འཕགས་པར་སྤུལ་ཞིག་ཅེས་འབྲུལ་དུ་འབྲུག་པར་མཛད།

ཟླ་བ་འདི་ནང་རིན་མིང་དགེ་སྤྱོད་བརྒྱད་དང་། མྱོང་བཞེད་རི་ཁོང་པ་དྲུག་
བཅས་ནས་ཆེ་ལྷའི་སྤུལ་པར་གྲངས་གསོག་དང་། ཉེ་འཁོར་དཀོན་གནས་ཁག་གི་མཆོད་
ཁང་མགོན་ཁང་སོགས་ལ་མཆོད་འབྲུལ། བསྐྱེད་པ་འཕྲིན་སོགས་སྤུལ་པོར་ལྷུང་བསྐྱེད་པ་
གྲུ་ཁང་དུ་རྒྱུད་སྤྱོད་སྤུལ་གྲངས་སྤུལ་ལྷུང་ནས་བདུན་གསུམ་རིང་ཆོས་སྤུལ་བསྐྱེད་པ་འཕྲིན་
ཆོགས་སྤུལ་པས་མགོན་ཁང་ལ་འབྲུལ་རྒྱུའི་སྤུལ་དར་ཕྱག་དུ་བཞེས་ནས་མགོན་པོའི་
བསྐྱེད་པ་ལྷུང་མཛད་མ་རྩོགས་པར་གསུང་ཞིང་སྤུལ་སྤུལ་གྱི་མཆོངས་སྤྱོད་གནང་
སྤུལ་བསྐྱེད་པ། ཆོས་བརྒྱད་ཉིན་ལྷ་ལྷན་ལྷན་རིང་ལྷ་ཁང་སྤྱོད་གནས་པ་ནམས་ལ་
མཇལ་ཁ་གནང་ཞིང་། ཁོང་ནམས་ནས་པོ་བསྐྱེད་སོགས་འདོན་སྤུལ་སྤུལ་ལྷན་ཅིག་དུ་
གསུང་དཔངས་བསྐྱེད་ནས་གསུང་བར་མཛད། འདིས་མཆོན་ཏེ་སྤུལ་པ་ཡི་གེའི་བྱི་
མོ་སྤུལ་ཆུལ་གནང་སྤུལ་བཅས་ཕྱག་དཔེའི་ཐོག་ནས་ཞལ་འདོན་ཆོས་སྤྱོད་སོགས་
སྤུལ་འདོན་གནང་རྒྱུ་ཡི་མེད་ནའང་། གཞན་དག་ནས་ལན་འགའ་རྒྱང་བཏོན་པ་
སྤུལ་ལ་འཇགས་པའི་ཆུལ་གྱིས་དོན་དུ་ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་རིགས་མང་པོ་དང་། ཡི་དམ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

ཁག་གི་གཟུངས་སྒྲགས། མགོན་ཆོས་ལྷ་མོ་སྐུ་ལྔ་སོགས་ཀྱི་བསྟོད་པ་འཕྲིན་བཅོལ་
སོགས་དུ་མ་ཞིག་ཐོལ་བྱུང་གི་ཚུལ་དུ་ཅི་རིགས་པར་གསུང་བ་ལ་ཐོགས་པ་མི་མངའ་
བ་ནི་འདི་དང་འདི་འདྲ་བས་མཆོན་པའི་ཤེས་པར་བྱ་བའི་གནས་ཀྱན་རིང་མོ་ཞིག་
ནས་ཐུགས་སུ་ཆུད་ཅིང་། བསྟེལ་བ་མི་མངའ་བའི་ཆོས་ཉིད་གསལ་པོར་མངོན་དུ་གྱུར་
པའོ།

༡༠༽ སྐུ་གཞོན་དུས་གསུངས་པ་ནམས་བསྟེལ་བ་མི་མངའ་བའི་ཚུལ་དང་ཡི་གེ་སྦྱར་སྟོན་སྟོབ་
པ། སྟོན་བྱུང་ནམ་ཐར་རེ་གསན་པའི་ཐོལ་གྱིས་དེ་དག་གི་མཛད་པ་བཞིན་བདག་གིར་བཞེས་
པའི་ཐུགས་བསྐྱེད་དང་ཡོངས་འཛིན་གཉིས་གསར་བསྟོ། འདོད་ཆོས་རེ་གསན་བཞེས་དང་གཞན་
རྒྱུང་རིང་ཐུང་གི་ཞི་དྲག་གི་མཛལ་བཅར་ཡོངས་ཀྱི་རེ་བ་བསྐྱངས།

ཆོས་བཅུ་སྟོར་ལ་མདོ་སྐར་དཔོན་རྒྱལ་རོང་རིན་ཆེན་ཆོས་འཕེལ་ངོ་གཡོག་
འབྱོར་ཕྱག་དུ་བཅར་བར་ཕྱག་དབང་ཇ་གལ་ཐོག་གཟུགས་གཞི་བདེ་དོག་གི་བཀའ་
འདྲི་ཕེབས་རྗེས། སྤུ་ལོ་ངེད་སྐར་ཁམས་སུ་འབྱོར་སྐབས་ཁྱོད་ཡོང་བ་ཡིན་ཨང་གསུང་
བར། ཡིན་ལགས་ཁྱུས་པར། དེ་སྐབས་སྐར་ཁམས་ཐའི་ངིའི་སར་མི་ནག་ཅན་ཞིག་
ཡོད་པ་མིག་བརྟོན་སོང་ངམ་མ་སོང་ཕེབས་པར། མིག་བརྟོན་མ་སོང་ཁྱུས་པར་རྗེས་སུ་
འདོན་ཅིས་མི་འདུག་གམ་གསུང་པར། འདོན་ཅིས་མི་འདུག་ཁྱུས་པས་འོ་ཡག་བྱུང་
ཞེས་ཤིན་དུ་མཉེས་ཆོར་དང་བཅས་བཞེས་འབྲས་མཆོད་འཕྲོན་སྐར་དཔོན་ངོ་མར་
ཁྱོར་བ་གང་ཕྱག་བསྟར་གྱིས་གསོལ་རས་སྟུལ།

འདི་སྟོར་སྐར་ཁྱུ་གོ་འདྲོ་བ་དང་། བྲག་གཡལ་གཉིས་སྒྲོམ་སྐབས་ཀྱི་བྱེད་གཏེ་
ནག་ཅན་ཞིག་ཡིན་འདུག་པ། བཀའ་སྟོན་པ་ལྷ་བ་གོང་གི་ཞིབ་དཔྱད་དུ་བསྟོད་སྐབས་
འཛིན་བཟུང་གིས་སྐར་ཁམས་འགོ་པ་དང་། བྲག་གཡལ་གཉེར་པ་བསྟན་འཛིན་གྱིན་
ལ་ཅིས་སྟོད་གྱིས་ཁྲིམས་སྦྱོར་ཡན་མེད་དགོས་ལུགས་གསུངས་ཆོད་ལ། སྐར་འགོ་ཅན་

ནས་འགྲངས་མིན་གྱི་མས་ཀྱི་ཆད་ལས་སུ་མིག་གཉིས་འདོན་ཅིས་ཀྱིས་སྤྲེལ་སྒོ་
ཞིག་གཏོགས་ནས་བཞག་སྐབས་ལ་སྐབས་མགོན་མཆོག་སྤར་ཁམས་སུ་ཕེབས་པ་དང་
འགྲིག་པས། ཁོ་པ་ནག་ཅན་ནས་སྒོ་གྱོན་བཞིན་པར་ཞལ་མཇལ་དུ་བཅར་བ་གཟིགས་
པ་བཀའ་འདྲི་གནང་བར། སྤར་ཁམས་འགོ་པ་མགོན་པོ་ནས་གོང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་ཞུས་པར་
སྒྲིང་རྩེ་ཆད་མེད་པ་འཁྲུངས་ཏེ་མིག་གཉིས་མ་འདོན་ཞེས་བཀའ་ནན་ཏན་ཕེབས་པ་
བསྟེལ་བ་མི་མངའ་བས་བཀའ་དོན་ལ་བཙེ་འདྲིལ་ཞུས་མིན་བཀའ་འདྲི་ཕེབས་པར་
སྤང་རོ། །

འདི་དག་གི་སྤྲེལ་ཕྱིར་ཡང་ཉིན་རེ་པལ་ཆེ་བར་ཡོངས་འདྲིན་གྱི་བྱར་རིན་པོ་
ཆེ་ཕེབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་ཡི་གེའི་སྒྱུར་སྒྲོག་སྒྲོན་འབྲུལ་རིམ་བཞིན་མཛད་པར། སྐབས་
ལ་ལར་འཕྲལ་འཕྲལ་དངོས་གནས་ལྡགས་སྒྲོག་དང་། སྐབས་འགར་ཐུགས་གཡིང་
ཚུལ་དང་ཐུགས་རིག་ཉོག་ཚུལ་གྱིས་སྒྲོན་འདུག་རྩེས་འདུག་དང་། ཅིག་མ་དང་
འདོགས་ཅན་སོགས་སྤྲེལ་ཡང་དོག་མཐོ་དམའ་སོགས་གང་ཐོན་ཐོན་དུ་གསུང་བ་ལས་
ཚུལ་བཞིན་མི་གསུང་བ་ལྟ་བུ་མཛད་ཀྱང་། དོན་དུ་ཉིན་གཅིག་ཡོངས་འདྲིན་མཆོག་
ནས་སྒྲོན་འབྲུལ་མཛད་ཟིན་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པ་ཆང་མ་སྒྲོག་རྒྱ་ཡིན་ཅེས་དེ་རིང་གི་
ཆོག་མཆམས་ནས་མཐར་ཆགས་སུ་རྒྱང་འབྲུལ། ཅིག་མ། འདོགས་ཅན་སོགས་ནོར་
འཁྲུལ་མེད་པ་སྒྲི་དག་གསལ་བའི་སྒོ་ནས་སྤར་སྒྲོན་འབྲུལ་མཛད་པ་ནམས་ལས་ཀྱང་
བྱང་བ་ཡིག་འཕྲེང་བཞི་ལྟ་ཅམ་དལ་མར་ལྡགས་སྒྲོག་གནང་བས་ཡོངས་འདྲིན་རིན་
པོ་ཆེ་སོགས་སྤྲེལ་པ་དུ་འཁོད་པ་ཆང་མ་རོ་མཆར་དུ་གྱུར་འདུག་པ་ནི། གཞན་རོར་
བསྐྱབ་ཚུལ་བསྟན་པ་ཅམ་ལས་གཞན་དུ་རིང་མོ་ནས་ཆོས་ཀྱན་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་ཟིན་
ལ་སྒྲོབ་པའི་ངལ་བར་སྟོས་དགོས་པ་མིན་ནོ་ཞེས་པའི་བརྟུང་ཐབས་ཅམ་བསྟན་པ་
སྟེ། དེའི་ཉལས་སུ་རྩ་བ་སྟོད་དུ་བཞུགས་རིང་ཡི་གེ་སྒྲོབ་ཚུལ་བསྟན་པ་དེ་དག་ཅམ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

ལས་དེ་རྗེས་ཚུལ་བ་གང་ཡང་མཛད་མ་དགོས་པར་ཡི་གེ་དབྱ་ཆེ་ཆུང་སོགས་ཀྱི་སྒྲིག་
འདོན་འཆུག་མེད་དུ་མཁྱེན་སོང་བ་ལས། བྱིས་པ་གཞན་དག་ལྟར་དང་པོར་ཡི་གེའི་བྱ་
མོ་དང་། དེ་ནས་སྒྲིག་སྒྲིག་ནས་བཟུང་གཅིག་སྟུང་། གཉིས་སྟུང་སོགས་རེ་རེ་ནས་སྒོ་བ་
པར་མཛད་མ་དགོས་པ་ནི་བདག་ཅག་སྐྱེ་དྲུང་དུ་འཁོད་པ་ནམས་ཀྱི་མདོན་སྲུང་གི་
ཡུལ་ཁོ་ན་སྟེ། དཔལ་ལྷན་ས་གསུམ་མ་ལས། བཟང་སྟོན་གཙུག་ལག་མ་བསྐྱབ་ཐུགས་
སྟ་ཆུད། ཁོ་ན་ཉན་ལྷན་རྒྱུན་རྒྱུ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། ཁྲིམ་གསུངས་པ་དང་ངེས་
པར་རྗེས་སྟུ་མཐུན་པའོ།

(༥༦ བ་༦། ༤༡༥ འ་༡) ཟླ་བ་དྲུག་པའི་ཆོས་གསུམ་ཉིན་བཀའ་སློན་རྗོངས་
ཕྱིར་བསྐྱོད་ལ་ཕྱག་དབང་དང་། སྲུང་མདུད། ཁ་བཏགས་བཅས་སྟུལ། ཡང་བསྐྱར་
བཀའ་སློན་པ་ལྟ་བུའི་གསུང་རིས་སྟུ་བཅར་བར་མཇུག་ཕྱག་གནང་། འདི་དག་གི་སྟུ་ཕྱིར་
ཞུལ་འདོན་དང་། ཡི་གེའི་ལྷགས་སྒྲིག་གི་བར་སེང་ནམས་སྟུ་གཟིམ་དཔོན་མཁན་པོར་
ཁྱོད་ནས་ཆོས་ཤིག་ཤོད་དང་གསུང་བར། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་མཉམ་མེད་ཤུགས་
རྒྱལ་པོ་སྟོན་སྟོབ་པ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སྟུ་རྒྱལ་པོ་བྱམས་པའི་སྟོབས་སྟུ་སྐྱེ་བ་
བཞེས་པ་དང་། གཞན་ཡང་སྟག་མོ་ལུས་སྐྱིན་སོགས་དང་། མེད་ཡི་དམ་བཟན་པ་དང་།
སྤྱི་ལོ་རྒྱལ་པོའི་སྐྱེ་བ་བཞེས་པ། ཉའི་ལུས་སྟུ་སྐྱེལ་ནས་སྟུ་གེའི་འཇིགས་པ་ལས་ཐར་
བར་མཛད་པ་སོགས་དང་། དགའ་ལྷན་དུ་དམ་པ་ཏྲིག་དཀར་པོར་སྐྱེ་བ་བཞེས་ནས་ལྟ་
ནམས་ལ་ཆོས་ལུན་དུ་གསུངས་པའི་མཐར་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་རྒྱལ་ཆབ་ཏུ་
བསྐོས་ནས་སྤང་པོ་ཆེ་ཐལ་དཀར་མཆེ་བ་དྲུག་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡུམ་སྐྱེ་མ་ལྟ་མཛེས་ཀྱི་
ལྷམས་སྟུ་ཞུགས་པ་དང་། སྐྱེ་བ་ལྷམས་པ། གཞོན་ནུའི་རོལ་ཅེད། ཁབ་ཏུ་བཞུགས་པ།
བྱིས་སྤངས་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ། དཀའ་བ་སྟུང་བ། བདུད་སྟེ་བྱམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་
བཅོམ་པ། མདོན་སངས་རྒྱས་པ། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་སོགས་ཀྱི་ཚུལ་དང་། ཤུ་

འི་འུ་དང་། མེད་འགལ་གྱི་བྱ། གནས་བརྟན་ཡན་ལག་འབྱུང་དང་། ལམ་ཕན་བརྟན་
སོགས་ཀྱི་རྟོགས་བརྟུན། རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ། གཏུམ་པོ་རབ་སྣང་། ཟས་གཙང་མ། བྱིམ་
བདག་དཔལ་སྦྱོར། བྱིམ་བདག་མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ། མགོན་པོ་སྤྱ་
སྦྱུབ། འཕགས་པ་སོགས་མེད། དཔལ་ལྷན་རྩ་བ་གྲགས་པ། སློབ་དཔོན་དཔལ་པོའི་རྣམ་
ཐར་སོགས་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུ།

གངས་ཅན་གྱི་ཕྱོངས་འདྲིར་ལྷ་ཐོ་རི་སྟན་ཤལ་གྱི་སྐབས་སུ་དམ་པའི་ཆོས་
ཀྱི་དབྱུ་བརྟེས་ཚུལ། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་སྐུ་དུས་རྒྱ་བལ་ནས་ངོ་ཤུག་རྣམ་
གཉིས་གདན་དྲངས་ཚུལ། ལྷ་ས་དང་རྩ་ཆའི་གཙུག་ལག་ཁང་བཏབ་ཚུལ། སྤྱགས་རྩེ་
ཆེན་པོ་རང་བྱོན་ལྷ་ལྷན་བཞེངས་ཚུལ། ཐོན་མི་སམ་སྟོ་རྒྱ་གར་དུ་ཡི་གེ་སློབ་པར་
གཏོང་ཚུལ། སྤུལ་པའི་མི་ལ་སྤུལ་པའི་བྲིམས་བཅད་པའི་སྟོན་སྣེ་ལས་དགེ་བ་བརྩེ་
སློལ་བཏོད་ཚུལ། ཆོས་རྒྱལ་སྲི་སྲོང་ལྷེད་བཙན་གྱིས་མཁན་སློབ་རྣམ་གཉིས་སྦྱན་
དྲངས་ཏེ་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་པ་བཞེངས་ཚུལ་
སོགས་དང་། གཞན་ཡང་བསྟན་པ་བྱི་དར་གྱི་དུས་སུ་ལྷ་སྤྱོད་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཟེང་བོན་
གྱིས་མཉམ་མེད་ངོ་ཐོ་ཆེན་པོ་དྲེ་པི་ཀ་ར་བོད་དུ་སྦྱོན་དྲངས་ནས་བཀའ་གདམས་ལྷ་
ཆོས་བདུན་ལྷན་གྱི་རྣམ་ཐར་གཙང་མའི་སློལ་བཏོད་ཚུལ་སོགས་དང་། འཇམ་མགོན་
ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ཡབ་སྐུས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་སོགས་འཕགས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་སྟོན་པཎ་སྐུ་བ་
བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དུ་མའི་རྣམ་ཐར་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རིགས་གོང་གསལ་གཟིམ་དཔོན་
མཁན་པོ་དང་། ཡོངས་འཛིན་སྲི་བྱུར་རིན་པོ་ཆེ་བཅས་ལ་ཡང་ཡང་གསུང་དགོས་
ཞབས་བསྐྱལ་མཛད་ཅིང་། དེ་དག་གི་ཆེ་སྤྱགས་ཤིན་དུ་བག་ཐེབས་པའི་ཚུལ་དང་
བཅས་ལེགས་པར་གསན་པར་མ་ཟད། གང་ཞུས་མཐའ་དག་བརྟུན་པ་མེད་པར་སྤྱགས་
ལ་མངའ་བས་རྩེས་སུ་ཡང་བསྐྱུར་ཞུས་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེ་ཆད་ལྟག་དང་། རྟོན་འཕྲུལ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་མེད་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་མེད་པ།

འདི་དང་འདི་བྱང་སོགས་པར་ཞུ་དག་གནང་བྱུང་པ་སོགས་བྱང་བ་ནི་སྟོན་ཕྱོན་བདག་
ཉིད་ཆེན་པོ་དེ་དག་གི་ནམ་ཐར་ལ་བདག་ཉིད་ཀྱང་སྟོན་པར་བཞེད་པའི་འདུན་པ་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྤྱགས་རྒྱུད་ལ་འཁྲུངས་པའི་དམ་པའི་ངང་ཚུལ་མཛད་དུ་བྱང་བ་
པལ་དང་པལ་གྱིས་བསྐྱུན་དུ་མེད་པའི་གནས་ཁོ་ནའོ། །

(༡༡ བ་༦། ༤༤༠ འ་༡) སྤྲ་སོར་ཡ་རྒྱལ་བ་མཆོག་གི་ཡོངས་འཛིན་སྐྱོར་བོད་
བཞུགས་ཨི་བན་གཉིས་ནས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་གསེར་སྟན་སྟོན་འབྲུལ་མཛད་པ་ཕྱིར་
ཐེབས་ཡོངས་འཛིན་ཆེ་ཆུང་གསུམ་བསྐྱོད་བཞག་གི་བཀའ་ཡིག་འདི་ལྷན་ཆེས་བཅོ་
བརྒྱད་ལ་ཡ་མོན་བརྒྱད་ཐེབས་པ། ཆོས་ཉི་ཤུ་ཉིན་ལྷ་ལྷན་དཀྱིལ་འཁོར་སྤྲངས་སུ་ཨི་
བན་ནམ་གཉིས་ནས་ཡོངས་འཛིན་སྐྱེད་སོ་སོར་སྟོན་འབྲུལ་མཛད་ཐོག་སྤར་ཡང་
བཀའ་ཡིག་དོ་མ་བཀའ་སྟོན་རྩི་རིང་མཐུན་མཉིས་ཐང་བདེ་བ་ཅན་དུ་གོང་ཞབས་
རིན་པོ་ཆེར་འབྲུལ་རྒྱུར་གནང་སྐབས་སྟོན་སྟ། མེར་སྤྲང་རགས་བསྐྱུས་དང་། རྒྱལ་
ཡབ། བཞུགས་རེས་བཀའ་སྟོན་ཐོན་པ། སྐྱེ་བཅར་མཁན་པོ་བཅས་ནས་རྩི་གཅུལ་དུ་
ཐེབས་བསུ་དང་བཅས་གཟིམ་ཆུང་ཉི་འོད་དུ་གདན་ཞུའི་ཐོག་བཀའ་སྟོན་ནས་གསེར་
སྟན་དུ་སྟོན་འབྲུལ་ཞུས་པའི་ཆོག་དོན་དུ། རྩེ་གོང་ཁྲི་བཞུགས་གཉིས་པའི་ལྷ་བ་ལྷ་
པའི་ཆོས་ཉེར་གཉིས་ཉིན་ནང་སྟོན་བརྒྱུད་བཀའ་སྐྱི་ཐེབས་སུ། ལུན་གན་ཅན་ནས་
གསེར་སྟན་སྟོན་དོན་བཞིན། རྒྱ་ལའི་སྤྲ་མའི་ཡོངས་འཛིན་བསྐྱོད་བཞག་ཡོད་པ་ཞེས་ཞུ་
གསལ་ལྟར་དགའ་ལྷན་ཤི་གེ་སྤྲ་ས་མ་ཉི་པ་རི་ནས་ཡརྒྱ་ལའི་སྤྲ་མའི་ཡོངས་འཛིན་ཆེ་
ཁ་བགྱིས་འཐུས་དང་། དགའ་ལྷན་ཁྲི་བྱུར་དག་དབང་སྟན་གྲགས་དང་། ཡོངས་འཛིན་
པརྟེན་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཆོག་གཉིས་ཡོངས་འཛིན་ཆུང་ཁ་བགྱིས་
འཐུས་སོང་བ། དེས་ན་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་སྟོན་ཆ་གང་ཆེ་བཞིན་དགོས་སྐྱི་ཐེབས་
བྱང་ཞེས་གསལ།

ཟླ་བ་བདུན་པའི་ཆོས་བཞི་ཉིན་ཡོངས་འདྲིན་ཆེ་འདོན་གྱི་སྤང་དུ་སྐྱེ་ཞབས་
ལོ་མིན་ཏན་དང་། ཆོ་མཆོག་གླིང་སྤུལ་སྐྱེ་བཅས་མཉེས་ཐང་དུ་ཕེབས་ཏེ། ཕྱི་ཉིན་
ཆོས་ལྷ་ཉི་མ་ཅེ་ཤར་གྱི་དུས་ལ་སྐྱེ་བས་མགོན་ལ་ཐུལ་བའི་དབང་པོ་ཉི་འོད་བཞུགས་
ཁྱིེན་མོར་ཞབས་སོར་བཀོད་འབྲལ་ཡོངས་འདྲིན་ཆེ་བ་སྐྱེ་ཞབས་ལོ་མིན་ཏན་
རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཐོག་མའི་ཉིན་འབྲེལ་གྱི་སྤང་དུ་ལགོང་ས་མཆོག་ལ་ལྷ་རྩས་ནང་
མཛོད། མཐུལ་ཉེན་གསུམ། བ་བཟང་ཆ་སྒོར། གསེར་སྤང་གང་། རྒྱ་དཔུལ་རྟ་ཅིག་མ་
གཉིས། འི་སྤང་བརྒྱ། གོས་ལྷག་ལྷོ་སྤུམ། ཤིང་འབྲས་ལྷང་སོགས་གྱི་དངོས་ཆ་དང་།
དེ་མཚུངས་ཡོངས་འདྲིན་ཁྱིེན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཆོ་མཆོག་གླིང་སྤུལ་སྐྱེ་བཅས་སོ་
སོ་ནས་ཀྱང་། ཁ་བཏགས། མཐུལ་ཉེན་གསུམ། དཔུལ་སྤང་ལྷ་བརྒྱ། གོས་ཆེན། མགོ་
སྤུམ་སོགས་གྱི་དངོས་སྐྱེས་བཅས་འབྲལ་གནང་དང་། གསོལ་གྱོ་གསོལ་ང་ཕེབས་རྗེས་
གཞུང་གནས་ནས་ལགོང་ས་ལ་ཐུལ་དབང་མཆོག་དང་། ཡོངས་འདྲིན་ནམ་གསུམ་
བཅས་ལ་དཀར་སྒོ་རྒྱས་གཤོམ་ཐོག་ལྷ་རྩས། མཐུལ་ཉེན་གསུམ། གསེར་དཔུལ། གོས་
དར་སོགས་གྱི་དངོས་འབྲལ་རྒྱས་པར་བསྟར་རྗེས། དེར་ཡོད་མི་དྲག་ལས་ཆན་པ་ཡན་
ནས་ལ་ཐུལ་དབང་མཆོག་དང་། ཡོངས་འདྲིན་ནམ་གསུམ་བཅས་སོ་སོར་ལེགས་དར་
ཡང་སྤུལ། དེ་དག་སྐབས་ལོངས་འདྲིན་ལོ་མིན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཐོག་མའི་ཉིན་
འབྲེལ་གྱི་ཆོས་བཀའ་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཆེན་མོའི་དབུ་ནས་བཤད་
ལུང་ཆོས་བུན་གཅིག་འབྲལ་བར་མཛད། དེ་རྗེས་སྤྱག་མཆོན་གཟིམ་ཁང་དུ་ཡོངས་
འདྲིན་ཆེ་མཆོག་གླིང་སྤུལ་སྐྱེ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཆོས་སྤྱོད་རབ་གསལ་གྱི་ཐོག་མ་སྐྱེ་བས་
འགྲོ་སེམས་བསྐྱེད་ཐུགས་འདྲིན་གནང་རྒྱའི་དབུ་འཕྱགས་མཛད། ཆོས་དྲུག་ཉིན་
ཡོངས་འདྲིན་སྐྱེ་བས་མཆོག་ལོ་མིན་ཏན་ནས་མགོན་པོ་ཕྱག་དྲུག་པ་དང་། ཆོས་ཐུལ་
ཕྱི་སྐྱབ། འདོད་ཁམས་བདག་མོ་དཔག་ཐོར་མ་བཅས་གྱི་རྗེས་གནང་འབྲལ་བར་མཛད།

ཡུལ་དབང་སྐྱེས་བཅུ་མ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

(༧༠ བ་༡། ༤༤༩ བ་༥) ཁྱི་ཕེབས་ཆེན་ཁྲའི་དུ་ཕེབས་མི་སྐྱབས་མཆོག་ལྷང་
སྐྱ་རིན་པོ་ཆེ་འགྲངས་མིན་ལྟ་སར་ཕེབས་རྒྱའི་སྡོན་མགྲོགས་འཆ་མས་ཁྱར་བཅར་མི་
ཏུ་སྐྱ་མ་སྒོ་བཟང་དགེ་འདུན་དང་། མགྲོན་གཉེར་ཀུན་དགའ་ལེའུ་བཅས་ལ་མཇལ་
ཁའི་ཐོག་བཀའི་ཕེབས་སྒོ་སོགས་ཞིབ་པར་བསྐྱུངས།

(༧༡ བ་༥། ༤༤༩ བ་༦) ཆོས་བཅུ་གསུམ་ཉིན་གཟིམ་དཔོན་མཁན་པོ་དགེ་
བཤེས་ངག་དབང་བཟླ་ཤིས་ལགས་སྐྱ་ན་མཐོ་ཁར་གནས་སྐབས་ཆ་བའི་སྤྱང་གཞིས་
སྒོ་འཆལ་བས་ལས་ཁྱར་དགོངས་པ་ཨ་འཐས་ཁྱས་འཁྲོལ་གྱི་ཆ་བ་སྐྱ་བཅར་མཆོད་
ཟུར་དགེ་སྒོང་སྒོ་བཟང་ཆོས་གྲགས་ལ་བསྐོ་བཞག་སྒྲལ་བའི་གསར་མཇལ་ལ་ཕྱག་
དབང་ང་གལ་བཅས་སྒྲལ།

(༧༢ ཉ་༥། ༤༤༩ བ་༧) ཆོས་བཅུ་བཞིའི་ཉིན་བསྟན་འགྲོའི་དཔལ་མགོན་
སྐྱབས་མཆོག་ལྷང་སྐྱ་རིན་པོ་ཆེ་མཇལ་ཕྱག་དུ་ཕེབས་རྒྱུར། ག་སྒྲིག་སྤྱི་ཁྱབ་བཀའ་
མགོན་ལྷང་རྒྱབ་པས་དངོས་གྲུབ་ཚུ་མགོའི་སར་རྒྱང་བསུ་དང་། སྒོལ་མ་ལྟ་ཁང་མདུན་
མགོན་རང་བྱོན་པའི་མདུན་སྐྱའི་འཆ་མས་ཁྱ། དགོན་གཤམ་ནས་རུ་བ་སྟོད་པའི་སེར་
སྒྲིང་དང་། སྒོས་སྒྲ། རྟོག་ཅལ་དུ་རྒྱལ་ཡབ། བཀའ་སྟོན་བཤད་སྒྲ། སྐྱ་བཅར་མཁན་པོ་
བཅས་ཞབས་བསུར་གཏོང་གནང་མཛད།

དེ་ནས་ཉི་འོད་དུ་མཇལ་ཁྱར་ཕེབས་སྐབས་ལྷང་སྐྱ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཡགོང་
ས་མཆོག་སྐྱ་བཞེངས་སོགས་མི་གནང་བར་སྙིང་བཞུགས་མཛད་དགོས་ནན་ཁྱ་གནང་
བ་ལྟར་བཞུགས་ཁྱི་ཆེན་མོར་བཞུགས་འཇགས་ཐོག རྗེ་ལྷང་སྐྱ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་སྐྱ་
བསྐྱུངས་ཕྱག་སྡོན་དུ་འགྲོ་བས་ཁ་བཏགས། དདུལ་གྱི་མཇུལ། སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཉེན།
གཡང་ཁྱིའི་ཡུ་ཡེ་བཅས་རིམ་འབྲལ་མཛད་པ་དགེས་བཞེས་དང་། སར་ཡང་ཆེ་སྟོད་དུ་
ལྟ་ཇས་ནང་མཛོད་ཅིག་འབྲལ་གནང་དང་བཅས། སྐྱ་ཞབས་ལྷང་སྐྱ་རིན་པོ་ཆེ་མཆན་

དཀྱིལ་དྲངས་པོ་ཨེ་བྱང་ཞེས་ཐེབས་པར། ཡ་སྐབས་མགོན་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་གཟིགས་ཆེན་པོ་དང་། གོང་མ་ཆེན་པོའི་ཐུགས་རྗེར་བརྟེན་ཕྱན་རང་གཟུགས་
གཞི་ཤིན་ཏུ་བདེ་བ་གང་ལེགས་བྱང་ཞིང་། ད་ལམ་གོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོའི་
དགོངས་བཞེད་བཞིན་འདི་ཁ་བོད་དུ་འཕྱོར་ཏེ་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་ཁྱེད་ཀྱི་གསེར་
ཞལ་དངོས་སུ་མཇལ་བ་སོགས་སྐལ་བཟང་འདི་ལྟ་བུ་ཐོབ་པར་དཀའ་བའི་བཀའ་རིན་
ཆེ་ཞེས་གོང་ནས་སྒྲུལ་བའི་ཁ་བཏགས་མགུལ་བར་བཞེས་ཏེ་བཞུགས་ཁྲིའི་སྐྱེ་མདུན་
ཞབས་ཕྱས་བཙུགས་ནས་ཁྱེད་པ་གནང་ཐོག་ཕྱག་འཆའ་ལན་གསུམ་བསྐྱངས་ནས་ཁྲི་
ཐོག་ཏུ་ཐེབས་བཞུགས་གནང་།

དེ་རྗེས་རྩ་སྒྲིང་རྒྱ་སྐྱ་མ་དང་ལྷང་སྐྱ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞབས་གས་དྲག་འབྲིང་ཆང་
མར་ཕྱག་དབང་སྒྲུལ་ཞིང་། བཞུགས་གས་ཐོག་གསོལ་ཇ་བཞེས་འབྲས་དང་། དཀར་སྒོ་
སོགས་འབུལ་བཞེས་མཛད། དེ་རྗེས་སྐྱེ་ཞབས་ནམ་གཉིས་གཟིམ་རྒྱུང་མཆན་གཟིམ་
ཁང་དུ་ལྷན་རྒྱས་ཀྱིས་གསོལ་ཆོགས་བསྐྱངས་ཤིང་བཀའ་མཆིད་ཞིབ་ལྷུག་ཏུ་གནང་།
དེ་ནས་ལྷང་སྐྱ་རིན་པོ་ཆེ་ཕྱིར་ཐེབས་མཛད་ཁར་ཕྱག་མདུད། ཁ་བཏགས་ནང་མཛོད།
གསེར་བྱངས་ཀྱི་ཐུབ་སྐྱེ་བཅས་ཕྱག་བསྟར་གྱིས་གནང་སྟེ་འགྲངས་མིན་ལྷུར་མཇལ་
ཆོག་པ་ཞེས་གསུང་བར་ལྷང་སྐྱ་རིན་པོ་ཆེ་ནས། ད་ལམ་ཁྱ་འཕྲོས་ཕྱན་རང་རྩ་སྒྲིང་
དུ་ཁྲི་ཆེན་རྗེ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དདུལ་གདུང་རིན་པོ་ཆེ་མཇལ་བར་འཕུལ་
བསྐྱོད་བྱ་ཅིས་དང་། དེ་ནས་ཕྱིར་འཁོར་དང་བསྐྱེན་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་གསེར་
ཁྲིར་མངའ་གསོལ་ཆོགས་བསྐྱར་སྐབས་འདི་ག་བདེ་བ་ཅན་དུ་ཞབས་བསུར་བཅར་
ཅིས་ལགས་པ་གང་མགྲོགས་དངོས་ཞལ་མཇལ་ཆོག་པ་ཞེས་ཁྱེད་གནང་ལ། སྐྱེ་ཞབས་
ཉིད་རྩ་སྒྲིང་དུ་ཐེབས་ཆེ་རྗེ་བོ་དང་། དདུལ་གདུང་སོགས་ལ་འབུལ་གྲོགས་གནང་ཞེས་
ཁ་བཏགས་ཆེ་བ་གསུམ་ལ་ཐུགས་སྒོན་ལེགས་པར་མཛད་ནས་འབུལ་བསྐྱར་བསྐྱངས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་ལྟོས་ཀྱི་མཆོད་ནས་ཐར་ངོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

པར། ལྷང་སྐྱེ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཡ་རྒྱལ་མགོན་ཆེན་པོའི་བཀའ་བཞིན་ཉེན་གཙོ་ངོ་
བོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ལྷང་པར་ཡ་རྒྱལ་མགོན་ཆེན་པོ་སྐྱེ་འབྱེང་གོང་མའི་རིགས་དང་
དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་བདག་པོ་དོན་རྒྱུ་འཆང་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དབུལ་གདུང་སོགས་ལ་སློན་
འདུན་གང་ཤེས་དང་བཅས་སྤུལ་ཆོག་པ་ཞེས་ཁྱེ་བར་མཛད་རྒྱུ་ལ། ཡགོང་ས་རིན་པོ་
ཆེའི་ཞབས་གཡས་དབུ་ཐོག་ཏུ་བཞེས་ནས་ཡུན་རིང་པོར་ཐུགས་སློན་དང་སྐྱབས་
འདུག་བཅས་ཁྱེ་བར་མཛད་ནས་ཕྱིར་ཕེབས་ལ་སློལ་མ་ལྟ་ཁང་བར་མགོན་གཉེར་
རང་བྱོན་པ་འཆམས་ཁྱེར་ཆེད་དམིགས་ཀྱིས་མངགས་པར་མཛད། ཡགོང་ས་མཆོག་
ནས་འཆམས་ཁྱེ་ནས་སྤུལ་ལ་རྗེ་ལྷང་སྐྱེ་རིན་པོ་ཆེ་ཆེབས་ལས་བཤོལ་བ་དང་། ཁྱི་
ལས་བབ་པ་སོགས་ཀྱིས་མཆོན་བཀུར་བསྟོ་གྲས་ཞབས་ཆེད་མེད་པར་མཛད་པ་ནི་
ཆོས་ཀྱི་གནད་གསང་ཡང་དག་པར་མཁྱེན་པའི་དམ་པའི་ངང་ཚུལ་སླ་ན་མེད་པའོ། །

ཆོས་ཉེར་གཅིག་ཉིན་ཡོངས་འཛིན་གྱི་ཟུར་རིན་པོ་ཆེ་ནས་སྐྱེ་བྱབས་ཁྱེས་
དང་། ཆོ་དབང་བཅས་འབུལ་བཞེས་མཛད། ཆོས་ཉེར་བཞི་ཉིན་ཡོངས་འཛིན་རིན་
པོ་ཆེ་ལྟ་སར་སློན་ཕེབས་བསྐྱངས་རྒྱུར་གཟིམ་ཚུང་ཏུ་ལྟན་རྒྱས་ཐོག་ཕྱག་མདུད་ཁ་
བཏགས་བཅས་འབུལ་གནང་གིས་རིང་མིན་པོ་ཏ་ལར་ངོས་མཇུག་ཆོག་པ་ཞེས་ཁྱེ་
བར་མཛད། འདི་ཉིན་ཁྱི་ཕེབས་ཆེན་ཁྱེའི་སྐྱེ་ཆབ་སུ་ཏོ་ཏུ་ཞིང་མཇུག་ཕྱག་ཏུ་བཅར་
བར་རིང་བསུ་ཐུང་བསུ་སོགས་རིམ་པར་གཏོང་གནང་དང་། གཟིམ་ཚུང་ཏུ་མཇུག་
འཕྲད་ཐོག་དཀར་སློ་དང་། འཆམས་འདྲིའི་ཕེབས་སློ། བྱོན་ཁར་ཁ་བཏགས་དང་། སྐྱེ་
འདྲ་བཅས་སྤུལ་ཏེ་འགྲངས་མིན་པོ་ཏ་ལར་ངོས་མཇུག་ཁྱེས་འཕུས་སོགས་ཀྱི་བཀའ་
ངག་སྤུལ། འདི་སྐབས་རྒྱལ་ཡབ་སློ་བཟང་སྟན་གྲགས་ལ་རིམ་པ་དང་པོའི་ཐའི་ཇིའི་
ཏོག་གནས་དང་། སྤྱི་ཐུབ་མཁན་པོ་སློ་བཟང་ཤེས་རབ་དགོངས་པ་ཁྱེས་འཁྱོལ་ཆབ་
གསར་པ་སྐྱེ་བཅར་མཁན་པོ་སློ་བཟང་བཟོད་པར་བསྐོས་ཁྱེས་སྐོར་གོང་མ་ཆེན་

པོའི་བཀའ་ཡིག་ཐེབས་པ་གནས་གང་ཉིན་ལྷ་ལྷན་དགྲིལ་འཁོར་སྤྲོངས་སུ་མི་བན་
ནམ་གཉིས་ནས་སོ་སོར་སློག་སྒྱུར་གིས་བཀའ་བསྐྱར་གནང་བ་ལྟར། སློབ་བ་བརྒྱད་པའི་
ཆོས་གཅིག་ཉིན་སྤྱི་ཁྱབ་མཁན་གསར་སློ་བཟང་བཟོད་པ་ནས་བཀའ་བསྐྱར་མངལ་
དར་ཐུལ། ཆོས་གཉིས་ཉིན་རྒྱལ་ཡབ་ནས་གོང་མ་ཆེན་པོས་གཟིགས་བཟོས་ཆོ་ལོ་
དང་། ཉྀག་གནས་སྤུལ་བའི་བཀའ་བསྐྱར་མངལ་དར། རུ་བ་སྟོད་པའི་དགེ་འདུན་ལས་
སྟོ་དམངས་བརྒྱ་དང་དབྱ་བརྒྱ་སྟོར་ལ་ཕྱག་དབང་དང་། ར་གལ་སྤུལ། ཆོས་གསུམ་
ཉིན་ལ་རྒྱལ་བ་མཆོག་གི་ཡུམ་དང་། སྐྱ་མཆེད་བསྐལ་བཟང་ཕུན་ཆོགས་དང་། ལྷམ་
སྤྲོང་གཉིས་བཅས་ལྷ་ལྷན་དུ་ཐེབས་གདོང་དཔོན་གཡོག་ནམས་ལ་ཕྱག་དབང་ར་གལ་
ཐོག་ད་ཆ་བྲི་ཐེབས་དང་ཉེ་བས་པོ་ཏ་ལར་ཐུར་མངལ་ཡོང་ཚུལ་དང་། ལྷག་པར་ཡུམ་
ལ་བྱིད་རང་ལྷ་སར་ཐེབས་ནས་རྩོ་བོ་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་ཡང་མངལ་བ་དང་། ཞལ་འདོན་
སློལ་མ་གང་མང་ཐོན་མཛད་ཅེས་སྐྱ་ངོས་སོ་སོར་ཕྱག་མདུད། ཁ་བཏགས་བཅས་སྤུལ།

(༧༥ ཉ་༥། ༥༥༠ བ་༥) ཞེས་སྤྲིད་ཞིའི་གཙུག་རྒྱན་ལ་རྩེ་སླ་མ་ཐམས་ཅད་
མཁུན་གཟིགས་བརྒྱ་པ་ཆེན་པོ་རྩེ་བཅུན་ངག་དབང་སློ་བཟང་འཇམ་དཔལ་བསྟན་
འཛིན་ཚུལ་བྲིམས་རྒྱ་མཆོ་དཔལ་བཟང་པོའི་ནམ་པར་ཐར་པ་ངོ་མཆར་ནོར་བུའི་
འཕྲིང་བ་ལས། སྟོན་གྱི་ཕྱགས་བསྐྱེད་དམ་བཅའི་དོན་བཞིན་དབྱུས་གཙང་གི་སྤྲོངས་
སུ་ཐེབས་པ་ལས་ལྷག་པར་འཁྲལ་བལ་ཡིད་ཆེས་གྱི་ངེས་པ་རྟེན་དེ་དབྱུའི་གཙུག་
ཕུད་འབུལ་བཞེས་དང་། དགེ་བསྟོན། རབ་བྱུང་དགེ་ཚུལ་དང་བཅས་པའི་བསྐྱབ་པའི་
དངོས་པོ་རིམ་པར་བཞེས་ཚུལ་སོགས་རྩེས་འབྲེལ་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་རི་ལྟར་བཤད་
པའི་སྐབས་ཏེ་བཞི་པའོ། །

༡༡༽ མཉེས་ཐང་རུ་བ་སྟོད་ནས་སྤར་སོལ་གྱི་ཐེབས་བསུ་རིམ་པས་གང་གི་དགྲེས་ཞིང་གྱུ་འཛིན་
གཉིས་པའི་གཞལ་མེད་ཁང་སོ་བྱང་ཆེན་པོ་ཏ་ལར་གདན་ཞུས་བཞིས་ཏེ་མན་རྩུ་གོང་མ་ནས་ཐུལ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་ངོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

བའི་དངོས་རྒྱུ་སོགས་རིམ་བཏེག་དང་། ཡ་རྒྱུ་གོང་མ་རིམ་བྱོན་གྱི་གསེར་ཁྲི་ཆེན་མོར་ཡ་རྒྱལ་བ་
ཡོངས་ཀྱི་ཞལ་སྒྱིན་བསྟན་འདྲིན་ཀྱན་གྱི་གཙུག་རྒྱན་དམ་པར་མངའ་གསོལ་བར་གཞུང་ས་ནས་
དགུས་སྟོན་བསྟར།

ལྷ་ས་བཅད་ལྔ་པ། གང་གི་དགུས་ཞིང་གྲུ་འདྲིན་གཉིས་པའི་གཞལ་མེད་ཁང་
དུ་གོང་མ་རིམ་བྱོན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་ཁྲི་ལ་ཞབས་སོར་བཀོད་པ་ལས་ལྷ་དང་མིར་བཅས་
པའི་འགོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མདོན་པར་མཆོད་ཅིང་གཟེངས་བསྟོད་པའི་ཚུལ་ནི། དེ་
ནས་ཉོར་ལྷ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་ལྔ་ཉིན་མཉེས་ཐང་རུ་བ་སྟོད་ནས་ཆེབས་བསྐྱར་གནང་
རྒྱུར། དེ་གོང་ཆོས་གཅིག་གི་ཉིན་དན་འབག་མདུན་མཆོན་ཉིད་སྤྲིང་ཁར་བཞུགས་
སྐར་ཆེན་མོའི་གྲ་སྒྲིག་དང་། སྟོད་ལུང་སྐང་གཙུག་ལག་ན་ཁར་གསོལ་ཆོའི་དབུ་གྲར་
བསྒྲིག་བྱ་སོགས་སྟོན་ཚུད་ལེགས་འགྲིག་ཐོག་སྤྱ་ཅིས་དངོས་གྲུབ་ལྗོངས་པ་དང་། ཆེབས་
དར་ལེ་ཆན། སྟོས་རྟ། གཞོལ། གར་པ་རོལ་ཆ། སྤྱན་འདྲེན་རྒྱ་སྤྲིང་པ་སོགས་ཆེབས་
བསྐྱར་ཆེན་མོའི་འདུ་འགོད་མ་ཆང་བ་མེད་པ་རྒྱས་གཤོམ་གྱི་ཕེབས་བསུ་བ་དང་།
སྤྱ་ཞབས་ནོ་མིན་ཉན་སྟོན་འཁོར་བཅས་ཆོས་གསུམ་སྤྲ་ཆར་ལྷ་ལྟན་ནས་ཕེབས་ཏེ་
མཆོན་ཉིད་སྤྲིང་ཁར་ཞག་བཞུགས་དང་། སང་ཉིན་ཆོས་བཞི་ལ་མཉེས་ཐང་བདེ་བ་
ཅན་དུ་ཕེབས་ནས་ནོ་མིན་ཉན་རིན་པོ་ཆོས་གཙོ་མཛད། ལྷ་ལྟན་ནས་ཕེབས་པའི་
ཆེབས་རགས་ཞབས་བྱ་བ་ཆང་མར་བྱག་དབང་ཇ་གལ་དང་བཀའི་འཆམས་འདྲི་
བཅས་ཕེབས། དེ་རྗེས་མཆོད་ཡོན་ལྷན་རྒྱས་ཐོག་སྤྱི་བྱབ་མཁན་པོ་སྟོ་བཟང་བཟོད་
པས་གསར་མཇལ་གྱི་མཇལ་འབྲལ་ཞུས།

(༧༩ ཉ་༥། ༡༧༡ འ་༦) དེ་ནས་ཆེབས་བསྐྱར་དངོས་གཞི་ཡར་ངོའི་ཆོས་ལྔ་རིས་
གཟའ་པ་སངས། རྒྱ་སྐར་ས་རི་དང་འགྲོགས་པའི་འཕྲོད་ཆེན་སྤང་པོ་ལ་ནི་དོན་ཀྱན་
འབྲུབ་ཅིས་དགེ་ཞིང་གིས་པའི་ཐོ་རིངས་རུ་སྟོད་སྤྲ་བྲང་ནས་རོལ་ཆ་དང་པོ་བཏང་

རྗེས་སྔ་བའི་ཆ་ལ་སྐྱབ་ཞེས་བསྐྱངས་འཕྲལ་དེ་རིང་ནས་པོ་བྱང་པོ་ཏ་ལར་འགོ་རྒྱ་
ཡིན་ཅེས་དགྲེས་ཉམས་ཆད་མེད་པ་མཛད། གསོལ་ཇ་བཞེས་ཐུག་སོགས་ཐེབས་ནས་
ནམ་ལང་གི་དུས་ལ་བབ་པ་ན་སྤྲུལ་ཅིས་པ་དངོས་ཐུབ་སྤྲིང་པས་སྤྲིད་པ་རྩུའི་ཐུག་རྒྱའི་
སྒོ་ནས་གཟའ་སྐར་སྤར་མེ་སོགས་ཀྱི་ངན་གཞོད་ཅི་མཆིས་སྤྲིབ་ཅིང་། རྟེན་འབྲེལ་
ལེགས་ཆོགས་ཀྱི་སྒོ་འཕར་དཔེ། ཉེ་སྐོར་མཆོད་ཁང་མགོན་ཁང་ཁག་ཆང་མར་སྟན་
ཤལ་ཐུགས་སྒོན་ཅན་འབྲལ་མི་རྩུང་ཡིག་ལས་བྱ་བཅས་ཆེད་རྫོང་གནང་། དེ་ནས་
སྐྱུ་ཞབས་ནོ་མིན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་གཟིམ་རྒྱུང་མཆོན་གཟིམ་ཁང་དུ་ཐེབས་པའི་སྟན་
རྒྱས་ཐོག ཉེ་འོད་དུ་སྐྱུ་བཅར་ནམ་ཐུལ་གྲ་ཆང་གསུང་བཟང་རྒྱབ་ཆ་བ་སོགས་སུ་
ཅུ་སྐོར་ནས་སྤུ་མ་ཡི་དམ་བསྟན་སྤྱང་རྒྱ་མཆོའི་ཆོགས་དང་བཅས་པར་གསེར་སྐྱེམས་
འཕྲིན་བཅོལ་གནད་སྤྲིན་དུ་མཛད་ཐུབ་འཕྲལ་གསོལ་ཇ་ཐེབས་ཇ་བསྐྱངས། དེ་ནས་
ན་བཟའ་སྐྱུ་ཆོས་དབུ་པཎ་ལེགས་པར་མན་བས་ཏེ་གཟིམ་རྒྱུང་ནས་ཐེབས་བསྐྱེད་ཀྱིས་
ཤོད་འདུ་ཁང་སྐྱུག་ཏུ་གནས་གཟིགས་ལ་བྱོན་པར་རྟེན་གཙོ་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་སྤང་
བརྟན་གྱི་སྐུན་སྤར་ཐེབས་མ་ཐག་སུས་ཀྱང་ཞབས་བསྐྱལ་ཞུ་བ་སོགས་ལ་མ་ཉྟོས་པར།
སྐབས་གསུམ་པ་ཐོལ་བྱུང་དུ་བསྐྱལ་བར་མཛད་ནས་དེར་འདུས་ནམས་དང་སྟན་ཅིག་
ཏུ་གསུངས། རྟེན་ནམས་ལ་ཐུགས་སྒོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་བཅས་ཏེ་སྟན་ཤལ་དང་མེ་ཏོག་
འཐོར་བར་མཛད། དེ་མཆོངས་འདུ་ཁང་མདོའི་རྟེན་གསུམ་ནམས་ལའང་ཐུགས་སྒོན་
དང་སྟན་ཤལ་བསྐྱངས་རྗེས་རྟོག་ཅེས་མཐེལ་ནས་དབུ་ཞུ་ཐང་ཞུ་གསོལ་ཏེ་ཐེབས་
བྱམས་སུ་བཞུགས། ཆེབས་རགས་སུ་ཡོངས་འཛིན་སྐྱུ་ཞབས་ནོ་མིན་ཏན་ཆེན་པོ་དང་།
ཡོངས་འཛིན་ཆེ་མཆོག་སྤྲིང་སྤྱལ་སྐྱུ་རྒྱལ་ཡབ་དང་། བཀའི་དགྲུང་སྒོན་ནམ་བཞི། སྐྱུ་
བཅར་སྤྱི་བྱས་མཁན་པོ། གསོལ་གཟིམ་མཆོད་གསུམ་གྱིས་མཆོན་པའི་ནང་མ་མཁན་
སྤེ་ཆེ་རྒྱུང་། ཐོགས་མདའ་ཅིས་སུས་སོགས་ཅེ་ཤོད་ཀྱི་ལས་ཆན་པ་རྩུང་འཁོར་སེར་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་བ།

སྐྱེད་གཤམ་འབྱིང་དུས་གསུམ། སྐྱེད་འདྲེན་རྒྱ་སྒྲིང་པ། གར་རོལ་བ། ཉ་དར་བ་སོགས་
ཆེབས་རགས་རྒྱབ་མདུན་སོ་སོའི་གོ་བབ་གནའ་པོའི་སྲོལ་བཟང་ཉམས་པ་མེད་པའི་
འཁོར་ཆོགས་སུ་ཉིག་སྟར་ལ་བརྒྱས་པ་ལྟ་བུ་དང་བཅས་ཆོས་གྲ་ཆེན་པོ་མཉེས་ཐང་
བདེ་བ་ཅན་ནས་སྲིད་པའི་སྒྲོན་མེའི་རང་འོད་ཐོག་མར་ངོམས་པ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་
ཆེབས་ཀྱི་ཁ་ལོ་བསྐྱར་པར་གྱུར་ཏོ། །

དེའི་ཆེ་བདག་ཅག་པལ་པ་ནམས་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པ་
ལས། གཞན་དུ་སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་དཀར་ཕྱོགས་སྒྲིང་བའི་ལྷ་སྒྲ། ཇི་
ཟ། མིའམ་ཅི་ལ་སོགས་པ་མཐའ་དག་དུས་གཅིག་ཏུ་འདུས་ཤིང་ལྷགས་ཏེ་རང་རང་
གི་བསོད་ནམས་ཀྱི་མཐུ་ལས་གྲུབ་པའི་མཆོད་པའི་འབྱོར་ཆོགས་ནམ་མཁའ་གང་
བས་མཆོད་ཅིང་དམ་ཅན་རྟོ་རྟེའི་ཆོས་སྤྱང་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་འགལ་རྒྱུན་སེལ་ཞིང་
མཐུན་རྒྱུན་སྲེལ་བ་སོགས་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་དབུང་ལྷག་པར་བསྐྱེད་པར་གོར་མ་ཆག་སྟེ།
དེའི་རྟགས་སུ་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་པ་རུལ་གྱི་དྲི་མ་སྤངས་པའི་ངོས་སུ་གདུགས་
དང་། རྒྱལ་མཆོན། བ་དན་ལ་སོགས་པའི་ནམ་པ་ཅན་གྱི་འཇའ་སྒྲིན་དུ་མ་ཕྱོགས་དང་
ཕྱོགས་མཆོམས་སུ་ཤར་བ་དང་། རྒྱང་བཅིར་བུའི་རྒྱ་བ་དང་ལྷག་ཅོར་གྱི་སྒྲ་ཅམ་མེད་
པར་བརྟན་གཡོའི་དངོས་པོ་མཐའ་དག་རང་བཞིན་འཇམ་པོའི་རང་དུ་སྒྲིང་ཆགས་
ཤིང་། མཐོང་ཐོས་ཀྱི་ཡིད་ཅན་མཐའ་དག་དགའ་བ་དང་དད་པས་ཡོངས་སུ་ཚོུས་པ་
སོགས་དགེ་མཆོན་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པ་དུ་མ་ཞིག་མངོན་དུ་གྱུར། དེ་ནས་རིམ་པར་
མེབས་པ་ན་ལམ་འཁོད་གྱི་ལྷ་སྟེ་མི་སྟེ་ནམས་ནས་སེར་སྒྲིང་དང་། ར་རྒྱང་དར་འཕྱར་
མེབས་བསུ་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་ཞུ་མཐའ་ལྷས་པའི་མཆོད་སྒྲིན་ཁོར་ཁོར་ཡུག་ཏུ་ཆར་དུ་
དངར། གཉན་མཁར་ནག་གི་བྲག་གདོང་བསྟན་པའི་བདག་པོའི་སྐྱེ་བརྟན་ལ་སྟན་
ཤལ་དང་། མཁར་ནག་རྟེན་མཁར་ལ་ཅོད་པན། སྒྲ་མཆོར་མཆོར་རྣམས་བཅས་ཀྱང་སྒྲུལ།

དེ་ནས་སྟོད་ལུང་སྒང་དུ་གསོལ་ཆའི་མཇལ་གྱར་དུ་ཕེབས་ཏེ་བཞུགས་ཁྲིར་ཞབས་
སོར་འཁོད་འབྲལ་ཕེབས་བསུ་བ་དབུ་གྱར་སྒར་དཔོན་ཞོལ་གཉེར་སྟན་སྟོ་བ་དང་།
བཤེར་དཔང་ལྷུ་མ་ཁང་པ་ངོ་གཡོག་བཟ་ཤིས་ལྷན་པོ་ནས་ཡུལ་གཞིགས་པཎ་ཆེན་
རིན་པོ་ཆེས་བཀས་མངགས་སྐྱབས་ཅན་དཔལ་ལྷན་ཚུལ་གྲིམས་དང་། མགོན་གཉེར་
རྟོག་པ་ངོ་གཡོག་ཕེབས་སྐྱེལ་རུ་བ་སྟོད་པ་དང་། ཆོས་རྫོང་། རྟོག་ཅོག་པ་སོགས་ཀྱི་
སྒྲ་མ་ལས་སྟེ། གཞན་ཡང་དད་འདུས་ཁག་འགའ་ཞིག་བཅས་ལ་མཇལ་ཁ་བྱལ་དབང་
དང་། བཀའི་ཕེབས་སྟོ་སོགས་གང་འོས་སུ་བསྐྱུངས། དེ་དག་གོལ་མཇུག་བཞུགས་ཁྲི་
བདེ་སྟན་ལ་འཁོད་ནས་གསོལ་ང་གྱུ་བ་མཇུག་ཆེབས་ཞལ་བསྐྱུར།

རྒྱལ་བདེ་ཆལ་གྱི་ཉེ་འདབས་སུ་ཕེབས་པ་ན་བསྟན་སྐྱུང་ཆེན་པོ་དགའ་
གདོང་ཡོན་ཏན་རྒྱལ་པོ་གཞུགས་ཅན་གྱི་ཁོག་དུ་བསྐྱམས་ནས་གྲུས་ཚུལ་ཤིན་དུ་ཆེ་
བ་དང་བཅས་ཕེབས་བསུ་པད་འབྲལ་ཁྲུས་པར་མཐུན་རྣམས་སྟོན་དར་སོགས་འབྲལ་
གནང་ཐོག་ཐུགས་སྟོན་འཕྲིན་བཅོལ་གནད་སྟོན་དུ་བསྐྱུངས། གདོང་དཀར་རྫོང་
གི་ཐད་དངས་ཕེབས་ལམ་གྱི་གཡས་ཕྱོགས་བརྒྱད་བཞུགས་སྒར་ཆེན་མོ་ལ་ཐུག་གི་
བར་སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ། རྒྱུད་སྟོད་སྟོང་། ཆེ་གཞིས། ལྷགས་རི་བླུ་ར་པ་བཅས་ཀྱི་
སེར་སྟེང་དང་། བྱང་བརྒྱུད་རྣམས་ལྷ་ཞོལ་གྱི་བྲོ་ཤོན་ཅེད་སྒྲ་པའི་རིགས་ཀྱིས་དགའ་
སྦྱིད་རྣམ་འགྱུར་གྱི་གཞིགས་མའི་འཕྲིང་བ་བསྟར། བཞུགས་སྒར་ལ་མ་ཕེབས་ཅོམ་
གྱི་མས་ཟུར་ནས་ཡར་རྒྱལ་དབང་བྱལ་ན་པ་སྟོ་ཉིད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐྱུང་མའི་
གཙོ་བོ་དག་ལྷ་འོད་ལྷན་དཀར་པོ་ཁོག་སྟོམ་གྱིས་དགྲེས་པའི་རྣམ་འགྱུར་ཆད་མེད་པ་
དང་བཅས་ཕེབས་བསུར་བྱོན་པར་ཞལ་ང། མཐུན་རྣམས། སྟོན་དར་སོགས་སྐར་སྟོལ་
མགོན་གཉེར་ཆེད་མངགས་ཀྱིས་འབྲལ་བཞེས་ཟིན་བསྟན་ཆོས་སྐྱོང་རྒྱུང་མཇལ་གྱི་
ས་ནས་ཐུགས་ལུར་ཉམས་གྱི་རྣམ་པས་དེ་གའི་ཐད་ཀྱི་སེར་སྟེང་པ་དང་། ཞལ་མཇལ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་པའི་ཕུ་མ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

ཞུ་མི་སྐྱེ་མེར་གྱི་ཁྲིམས་ཆོག་སྐྱེད་ཅིག་གིས་གཤགས་ཏེ་ཕེབས་བྱམས་གྱི་འཁྲིས་ཁོ་
ནར་བྱོན་ནས་པད་འབྲུལ་དང་བཅས་ཁ་བཏགས་ཀྱང་ཡ་རྒྱལ་བ་མཆོག་གི་ཕྱག་ཁོ་
ནར་ཕུལ་བར་ཡ་རྒྱལ་མཐོན་མཆོག་ནི་ཐུགས་འཛིགས་སྣང་འཆར་ངད་སོགས་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་མེད་པར་དགེས་པའི་ནམ་འགྱུར་དང་བཅས་ཕེབས་བྱམས་ངང་བསྐྱེལ་གྱིས་
ཞིབ་མཇུག་ཐུགས་སྒྲོན་བཅས་མཛད། དེ་ནས་མཆོན་ཉིད་གླིང་ཁར་བཞུགས་སྐར་གྱི་
འཕྲེང་བ་ནམ་མཁའི་སྐར་ཆོག་ལྟ་བུའི་དབུས་སུ་ཕེབས་བྱམས་ལས་བཤོལ་ཏེ་སྐྱ་
འཕྲོས་མཆོན་གཟིམ་འཕྲིང་གྱུར་དུ་ཕེབས་བཞུགས་ཐོག་སྐྱབས་མཆོག་ལྷང་སྐྱ་རིན་
པོ་ཆེ་ཕེབས་བསྐྱར་བྱོན་གནང་གི་མཇུག་དར་འབྲུལ་བཞེས་ཐོག་མཆོད་ཡོན་གསུམ་
ཆར་ལྟན་རྒྱས་གྱིས་ཤིན་ཏུ་མཉེས་པའི་སྒྲོན་སྒྲིབ་གཞིས་བྱེས་གྱི་བཀའི་འཆམས་འདྲི་
སོགས་ཞིབ་ལྟ་ཏུ་བསྐྱེད་ཤིང་གསོལ་གྲོ། གསོལ་ང་བཅས་ཕེབས། དེ་ནས་མཇུག་
གྱུར་ཆེན་མོར་གཞུང་ས་མཆོག་གི་ཕེབས་སྒྲོན་དཀར་སྒྲོའི་སར་བྱོན་ཏེ་བཞུགས་ཁྲི་
ཆེན་མོར་ཞབས་མཐིལ་དགེ་ལེགས་གྱི་རི་མོས་མཆོན་པ་ལེགས་པར་འཁོད་བསྟན་
ཡོངས་འཛིན་རྒྱལ་ཞབས་ནོ་མིན་ཏན་དང་། རྗེ་ལྷང་སྐྱ་རིན་པོ་ཆེ་ནམ་གཉིས་ནས་
གྲས་ཕྱག་སྒྲོན་དུ་འགྲོ་བའི་མཇུག་དར་འབྲུལ་གནང་དང་། དེ་མཇུག་མུ་འཕྱད་གྱིས་
ཆེ་མཆོག་གླིང་ཡོངས་འཛིན་སྐྱུལ་སྐྱ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཀུན་གླིང་སྐྱུལ་སྐྱ་རིན་པོ་ཆེ། ཐུ་
ཀུན་ཏུ་ཐོག་ཐུ་སོགས་སྐྱུལ་ཆེ་ཁག་དང་། རྒྱལ་ཡབ། སྐྱ་གོང་མའི་ཁྲ་བོ། བཀའ་རྒྱོན་
ནམ་པ། སྤྱི་ཁབ་མཁན་པོ། ང་སག་རྒྱ་སྐྱ་མ། ཐའི་ངེ། ནང་མ་མཁན་སྡེ་ཆེ་ཆུང་། ཕྱགས་
མདའ་སྲས་སོགས་གཞུང་དྲུང་མི་དྲག་ལས་ཆོན་པ། མེ་ར། དགའ་ལྡན། རྒྱུ་སྟོང་
སྐད། ནམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆང་། མེ་བཞིས། ལྷགས་པོ་རི་པ་སོགས་གྱི་སྐྱ་མ་ལས་སྡེ། གཞུང་གི་
དྲུང་བྱིངས། གཉེར་ཕྱག་ནང་ཟན། གར་པ། སྐྱ་དར་བ་སོགས་ཆང་མས་ཕེབས་བསྐྱེད་
མཇུག་དར་ཕུལ། གསོལ་གྲོ་དང་། གསོལ་ང། བཞེས་འབྲས། གསོལ་བསྐྱེད་གསོལ་

རས་སོགས་ཇི་ལྟར་འོས་པ་སྦྱལ་བ་སོགས་གྲུབ་བསྟན་མཆན་གཟིམ་ཁང་དུ་འབྱུག་
ཅོམ་བཞུགས་འདགས་ཐོག་སྤར་ཡང་མངལ་གྱར་ཆེན་མོར་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་དཔལ་
ལྷན་འབྲས་སྤངས་པའི་དཀར་སྒྲིའི་སར་བྱོན་ཏེ་སྐབས་མཆོག་ལྷང་སྐུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་།
འབྲས་སྤངས་པའི་སྒོ་བ་དཔོན་གྱི་གདན་ཟུར། སྦྱལ་སྐྱེ་ཆེ་ཆུང་། ལས་སྡེ་དང་བཅས་
པར་མངལ་ཁ་བྱུག་དབང་སྦྱལ། དེ་དག་གྲུབ་མཐུག་མཆན་གཟིམ་ཁང་དུ་ཕེབས་
བཞུགས་དང་། ཕྱི་ངོ་སེང་དབར་ནམས་སུ་ཁྱེད་ལ་ཆེན་མོའི་ཡོལ་སྒྲོར་ནང་དུ་སྒྲོ་སིང་
དང་འབྲེལ་བའི་ཞབས་བཅགས་དང་། གསེང་བར་ནམས་ནས་ཕྱོགས་སོ་སོའི་སྤར་
གལ་ནམས་ལ་ཐུགས་ཞིབ་དང་བཅས་ཤིན་ཏུ་མཉེས་པའི་ཚུལ་མང་ད།

སྤྱི་དུས་ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་འཕྲིང་གོང་མ་རིམ་བྱོན་གྱི་སྐྱེ་ལུས་དང་གྲིབ་མ་
བཞིན་དུ་འགྲོགས་པའི་ཐུགས་དམ་ཉེན་ལྷ་མོ་གསུང་བྱོན་མར་གྲགས་པའི་སྐྱེ་ཐང་
བྱིན་ཅན་རྒྱན་པར་པོ་ཏེ་ལའི་མཆན་གཟིམ་ཁང་དུ་བཞུགས་པ་དེ་བཞིན་ཕེབས་བསུ་
བ་ནམས་དང་ལྷན་ཅིག་ནམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆང་དབུ་མཛད་ནས་རྒྱབ་ཏུ་གདན་ཁུས་ཀྱིས་
མཆན་ཉིད་སྤྱིང་ཁར་ཕེབས་པ་ལ་རྒྱལ་བ་མཆོག་མ་ཕེབས་པར་སྐྱེ་ཞབས་ནོ་མིན་ཏན་
གྱི་མཆན་གཟིམ་ཁང་དུ་བཞུགས་པ་འདི་རུབ་ནས་ལ་གོང་ས་མཆོག་གི་མཆན་གཟིམ་
ཁང་དུ་སྤན་སྐྱེ་བཅར་མཆོད་དཔོན་མཁན་པོ་དང་། གྲུ་ཆང་དབུ་མཛད་གཉིས་ནས་
སྐྱོན་དངས་པ་དེ་འཕྲལ་དབུ་སྤྱིང་མགོར་བཞུགས་སུ་གསོལ་ཏེ། ལྷན་ཤལ་ངི་མེད་དང་
བཅས་ཐུགས་སྒོན་འཕྲིན་བཅོལ་གནད་སྤྱིན་དུ་བསྐྱེད་སྤྱོད། སང་ཉེན་ཆོས་དུག་གི་སྤྱི་
ཆར་ནམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆང་པས་སྤྱོན་གསན་གྱི་དུང་བཟང་དང་། རོལ་ཆ་དང་གཉིས་སོགས་
སྤྱོན་དུ་འགྲོ་བའི་སྤྱོན་སྤྱི་ཤར་གྱི་དུས་ལ་བབ་པ་ན་ཆེབས་གྱི་ཁ་ལོ་བསྐྱུར། འདི་
ཉིན་ཐོག་མར་སོ་བྱང་ཆེན་པོར་ཕེབས་རྒྱུར་སོང་གཤིས་འཕྲལ་ཡུན་གྱི་ཉེན་འབྲེལ་དུ་
མའི་བྱང་མ་ཟད། ཕེབས་ལམ་དུ་འཁོད་པའི་དད་འདུས་མཆོག་དམན་སའི་དེག་པ་ལྷ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནས་ཐར་ངོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

བུ་ཞལ་མཇལ་དུ་ལྷགས་པ་ནམས་ཀྱི་རེ་བ་འབྲས་ལྷན་དུ་མཛད་ཕྱིར་ཆིབས་ཐོག་དུ་
ཕེབས་ན་ཞེས་སྐྱེའབས་ནོ་མིན་དྲན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་སྟན་ཞུ་གནང་བ་ལྟར་ལ། ཡལོང་
ས་མཆོག་ཀྱང་ལྷག་པར་མཉེས་ཚུལ་དང་བཅས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཏེ་སྐྱེ་གོང་མའི་
ཆིབས་ཆེན་རྟིང་པ་གཡང་ཆགས་གྲོ་དཀར་ཞེས་པ་ཆིབས་པར་མཛད།

དེ་ཡང་འདིའི་སྤྲ་ཉིན་གནས་ཚུང་ཆོས་སྦྱོང་ཆེན་པོའི་ཕེབས་བསུའི་ས་
སོགས་ལ་ཆིབས་ཆེན་ནམས་སྦྱང་པར་འབྲིད་ཀྱང་འདྲོགས་ཉམས་ཆེ་ཅམ་བྱུང་བར་
བརྟེན་ཆིབས་ཐོག་ལ་ཕེབས་རྒྱ་ཆང་མ་སློ་གཡེང་ཆེ་བར་བྱུང་རུང་། ཡ་སྐབས་མགོན་
མཆོག་ཉིད་ཀྱི་བྱིན་མཐུ་དང་། རྡོ་རྗེའི་ཆོས་སྦྱང་ནམས་ཀྱི་འཕྱིན་ལས་ཀྱི་མཐུས་
ཞེས་རྡོ་རིང་ནང་མར་ཆིབས་མ་བཤོལ་གྱི་བར་ཕེབས་ལམ་བེད་ཆ་ཆེ་ཚུང་གང་གི་
ཆེ་ནའང་འུར་ཉམས་སོགས་རུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་རྒྱན་བར་ལས་ཀྱང་ལྷིང་བ་ལྟ་
བུ་བྱུང་བས་ཆང་མ་ངོ་མཆར་དང་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པའི་གནས་སུ་གྱུར། འདི་ཉིན་
ཆིབས་རགས་སྟོན་ཡོད་ཐོག་རྗེ་མུང་སྐྱེ་རིན་པོ་ཆེ་སྟོན་འཁོར་དང་། གདན་ས་གསུམ།
རྒྱུད་བྲག་ཉིས། རྣམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆང་། ཟེ་རུ་བཞི་སྟེ། འགྲོ་ཕན་རིག་བྱེད་སྤྱིང་པ་སོགས་
ཀྱི་མཁན་སློབ་ལས་སྟེ། སྤུལ་སྤྱུ་ཆེ་ཚུང་། ལ་བལ་ལྷ་རྒྱུ་སོགས་རྒྱ་ཉོར་བོད་གསུམ་ཀྱི་
མཆོག་དམན་དུ་མའི་ཆིབས་བསུ་སོགས་ཀྱི་ཆོགས་དང་བཅས་རིམ་ཕེབས་ཀྱིས་སྦྱིད་
ཆལ་ལྷ་སྤྱིངས་སུ་གཞུང་གི་ཐབས་བསུའི་སར་ཕེབས་པ་ན་རྡོ་གཅལ་དུ་ཆིབས་བཤོལ་
མཛད། ཆེན་ཁྲའི་སྐྱེ་ཆབ་དུ་ཉོ་ཡེ་དང་། བོད་བཞུགས་ཨི་བན་རྣམ་གཉིས་སོགས་ཀྱང་
ཞབས་བསུར་བཅར་བར་ལྷགས་སློལ་བཞིན་གྱི་ལ་བཏགས་ཅེ་སྦྱོང་དང་བཅས་ཆོམས་
ཆེན་དུ་ཕེབས་ནས་བཞུགས་ཁྲིར་ཞབས་སོར་བཀོད་དེ། ཆེན་ཁྲའི་དཔོན་ལག་དང་།
ཨི་བན་སོགས་ལ་བཀའི་འཆམས་འདྲི་སོགས་ཀྱང་ཞིབ་ལྷག་དུ་བསྐྱུངས། གསོལ་ཇ་
བཞེས་འབྲས་སོགས་ཕེབས་རྗེས་རྒྱ་དཔོན་རྣམས་སྟོན་ལ་ཕེབས་བྱུང་བསྐྱེན་མཆོད་

ཡོན་རྣམ་གཉིས་དང་། རྩེ་ལྷང་སྐྱུ་རིན་པོ་ཆེ་བཅས་ལ་རྒྱལ་དབང་བརྟུང་པ་ཆེན་པོའི་
འཁྲུངས་ལྷའི་མགོན་ཁང་དུ་གནས་གཟིགས་དང་། མཐུན་རྩིས་སྤྱན་གཟིགས་དང་སྟན་
ཤལ་འཕྲིན་བཅོལ་སོགས་གནད་སྤྲིན་དུ་བསྐྱུངས་ནས་དབུ་གཡལ་འོག་བཞུགས་ཁྲི་
ཆེན་མོར་ཞབས་སོར་འཁོད་བསྟུན་ཕེབས་བསུར་བྱོན་པ་རྩེ་རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་རྒྱལ་
ཆ་བ་དགའ་ལྡན་སྤྲི་རིན་པོ་ཆེ་བྱང་ཚུབ་ཆོས་འཕེལ་དང་། སྤུལ་སྤྱུ་ཆེ་ཆུང་། སེ་འབྲས་
དགའ་གསུམ། རྒྱུད་གྲུ་གཉིས། རྣམ་གྲ། ཆེ་བཞིས། ལྷགས་པོ་རི་བ་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་མ་ལས་
སྟེ། ལྷ་སའི་ཁང་ཡོད། ཁ་བལ་ཨ་རྩྱུའི་འགོ་པ་སོགས་ཆང་མས་ཕེབས་བསུའི་མཇལ་
དར་སྤུལ་བར་ཕྱག་དབང་དང་། ར་གལ་ཐོག་བཀའི་འཆ་མས་འདྲི་སོགས་ཀྱང་རིམ་
པར་ཕེབས། དེ་དག་གྲུབ་ནས་ཆེབས་ཀྱི་ཁ་ལོ་བསྐྱར་བར་ཕེབས་ལམ་ཀྱི་གཡལ་ཕྱོགས་
སུ་སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ། རྒྱུད་གྲུ། ཆེ་བཞིས། འགྲོ་པན་རིག་བྱེད་སྤྲིང་པ་བཅས་ཀྱི་
མཆོད་སྤྲིན་སེར་སྤྲིང་སྤྲིག་བསྟར་ལ་བརྒྱས་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཡོན་ཕྱོགས་སུ་ལྷ་ཞོལ་
མངའ་ཁུལ་ཀྱི་བོ་ཤོན། ཐོག་ཞས་མོག་ཞས། ཕྱོགས་འདུས་ཀྱི་ཆེད་སྒྲ་ཁག་སོགས་ཀྱི་
འཕྲིང་བ། དེ་དག་གི་གཡལ་གཡོན་བྱི་རོལ་དུ་གང་གི་མཆོན་དཔེའི་དཀྱིལ་འཁོར་
མཇལ་བར་ལྷགས་པའི་སེར་སྐྱ་པོ་མོ་གནམ་གྱིས་ས་བཀལ་པ་ལྟར་འདུས་པ་རྣམས་
ནས་དད་གྲས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱུངས་པས་གསོལ་བ་འདེབས་པའི་ཅ་ཅོད་དང་། དགའ་
སྟོའི་སྐྱ་དབྱངས་དར་དིར་ཁོར་ཡུག་ཏུ་སྒྲོག་པའི་དབུས་སུ། རི་ལྟར་སྟོན་ཟས་གཙང་གི་
སྲས་པོས་ལི་སྟེ་ནིའི་ཆལ་དུ་ང་ནི་འཛིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་མཆོག་ཏུ་ཐུར་
པའོ། །ཞེས་སོགས་འཛིགས་པ་མེད་པའི་སེ་རྟེའི་སྐྱ་དབྱངས་བསྐྱགས་པ་དང་སྟོ་ཀུན་
ནས་མཆོངས་པར་འཛིགས་པ་དང་། ཡང་བ་དང་། བག་ཆ་བ་སོགས་ཀྱི་ངང་ཆུལ་རྒྱང་
རིང་དུ་བཏང་སྟེ་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་བྱམས་པའི་སྤྱན་རས་ཀྱི་གཟིགས་པས་ཀུན་ཏུ་
བརྩོ་ཞིང་། ཤེས་རྒྱུད་ལ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ས་བོན་འཛོག་པའི་བྱིན་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་བཅུ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་བྲེང་ག།

ཐུབས་ཀྱི་ཡུ་ཆར་ཆད་མེད་དུ་དབབ་བཞིན་པར་བྱོན་ཏེ། དྲག་སྒོ་ཤེད་ཀྱི་མཆམས་ནས་
ཕོ་བྲང་ཆེན་པོར་གཡས་བསྐྱོར་གྱིས་འབྲས་སྒྲིང་གཞིས་ཀའི་ཐད་དུ་བྱ་ཁྲི་ཆོས་སྦྱོར་
ཆེན་པོ་ཁོག་སྒྲོམ་གྱིས་བསུ་བར་ཕེབས་པར་མཐུན་ཇས། སྒྲོན་དར་དང་། འཕྲིན་བཅོལ་
བཅས་བསྐྱེད་སྤྱོད།

དེ་ནས་ཞོལ་གཞུང་སྒོ་བརྒྱད་རྩོམ་རིང་ནང་མ་ནས་ཆེབས་ལས་བཤོལ་ཏེ་
ཕེབས་བྱམས་སུ་ཕེབས། དེ་མཆམས་ནས་སྐྱེད་ཀའི་བཅར་ནམ་རྒྱལ་ཡུ་ཆར་བའི་དགེ་
འདུན་ནམས་ནས་མཆོད་སྦྱིན་མེར་སྦྱོར་། ཕོ་བྲང་ཆེན་རྩ་དུང་། དར་འཕྱར། བཟ་ཤིས་
ཁྱ་རིང་། བསངས་རོལ་ལ་སོགས་པ་མཆོད་པའི་བྱེ་བྲག་མཐའ་གྲས་པ་དང་། བཀའི་
སྒོན་ཆེན་བཞི་དང་། ཆེ་གཉེར་བྱག་ནམས་ཀྱི་སྒོས་སྒྲིམ་སྒྲུབ་བསུས། བདེ་ཡངས་ཤར་
ནས་ཕེབས་བྱམས་ལས་བཤོལ་ཞིང་། འཕྲིན་ལས་ཀྱི་བྱེད་པོ་ཡོངས་འཛིན་ནོ་མིན་
ཏན་དང་། རྒྱབས་རྩེ་ལྷང་རྒྱ་རིན་པོ་ཆེ་ནམ་གཉིས་ནས་ཀྱང་སྒོས་བསུ་དང་བཅས་
ཆོམས་ཆེན་རྟིང་པ་སྤྱིད་ཞིའི་སྒྲུབ་ཆོགས་ནས་ལྷག་སྒོའི་རྩོམ་སྐྱེད་ཐོག་མའི་
རྟེན་འབྲེལ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་དགོངས་ཏེ། ལམ་སངས་ཀྱི་འཛིན་གཞུང་མེད་ཁང་གི་རྟེན་
གཙོ་འཕགས་མཆོག་ལོ་ཀེ་ཤུ་རེའི་སྤྱང་བརྟན་གྱི་སྒྲུབ་སྒྲུབ་གནས་གཟིགས་ལ་བྱོན་ཏེ་
སྒྲུབ་ཤིང་དང་བཅས་མཛད་འཕྲིན་མཐའ་དག་བསྐྱེད་འགྲོའི་སྒྲུབ་ཡོན་དུ་འགྱུར་བའི་
ཐུགས་བསྐྱེད་ཐུབས་ཆེན་ཆད་ལས་འདས་པ་བསྐྱེད་སྤྱོད།

དེ་ནས་གཟིམ་རྒྱུང་ས་གསུམ་ནམ་རྒྱལ་དུ་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་
འབྲ་ཐང་ལ་བྱག་འཆལ་བསྐྱེད་ནས་ཕེབས་ཞོར་གསེར་གདུང་འཇམ་སྒྲིང་རྒྱན་
གཅིག་དང་། ཤོད་ལྷ་མོ་གསུང་བྱོན་མའི་སྐྱེད་བཅས་པར་སྒྲུབ་ཤིང་ཐུགས་སྒོམ་བསྐྱེད་སྤྱོད་
ནས། གཟིམ་རྒྱུང་ཉིད་འོད་འབྱིལ་པར་ཕེབས་བསྐྱེད་གྱིས་འཛིགས་བྲལ་ཆོས་ཀྱི་ཁྲི་
འཕང་མཐོན་པོར་ཞབས་སེར་བཀོད་འཕྲལ་གཞུང་ནས་ཐོག་མའི་ཕེབས་སྒྲོན་དཀར་

སློབ་མཐུང་འཕྲིན་ལས་གཤོམ་ཐོག་སྐྱེ་ཞབས་ནོ་མིན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་སྤྱན་སྤྲུམ་
ཆོག་པ་ལྟ་ལྟན་ལས་བཅུམས་པའི་མཛུལ་གྱི་གསུང་བཤད་དང་འབྲེལ་བར་གཞུང་
ས་མཆོག་ནས་ཁྲི་ཕེབས་ཐོག་མའི་རྟེན་འབྲེལ་ལེགས་ཆོག་གི་སློབ་མཐུང་འབྲེལ་
པའི་འབྲེལ་སྦྱོར་སྤྱུ་བཟླ་ཤིས་དང་བདེ་ལེགས་གྱི་རེ་ཁྲུས་སྤྱོད་པའི་ལྟ་རྟུགས་ནང་མཛོད་
གངས་རིའི་མདངས་ཅན། ཞིང་ཁམས་རྒྱ་མཚོའི་བཀོད་པ་དར་སྤྱོད་པའི་འབྲེལ་འབྲེལ་
ཅན། སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཡོན་ཏན་འཕྲིན་ལས་གྱི་རྟེན་སོགས་གྱི་དངོས་འབྲེལ་མཆོད་
སྤྱོད་སྤྲུམ་མཐོར་བཏེགས་རྗེས་རྒྱལ་ཞབས་ནོ་མིན་ཏན་དང་། རྗེ་ལྷང་སྐྱེ་རིན་པོ་ཆེ།
ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱུར་རིན་པོ་ཆེ་དག་དབང་སྤྱན་གྲགས། དགའ་ལྟན་ཁྲི་རིན་པོ་ཆེ་བྱང་
ཆུབ་ཆོས་འཕེལ། ཡོངས་འཛིན་ཆེ་མཆོག་གླིང་སྤྱུལ་པའི་སྤྱུ་རྟེན་གྱི་རྟེན་སྤྱུལ་པའི་
སྐྱེ་རིན་པོ་ཆེ། སྤྱུ་རྟེན་ཏུ་ཐོག་སྤྱུ་སོགས་སྤྱུ་སྐྱེ་ཆེ་ལག་རྒྱལ་ཡབ་དང་། གོང་མའི་ཁྲ་
པོ། བཀའ་སློན་ནམ་བཞི། ལྷང་ཅན་གྱང་། སྤྱི་བྱུང་མཁན་པོ། རྣམ་པ་རྒྱ་མཐོང་། ཐའི་
རི་སོགས་མི་དྲག་ལག་དང་། བྱང་མ། ལས་ཆན། དྲུང་བྱིངས། རྣམ་པའི་ལས་སྤྱོད་སོགས་
ནས་ལེགས་སྦྱོར་གྱི་མཛུལ་དར་སྤྱུལ། གསོལ་གྱོ། གསོལ་ང། བཞེས་འབྲས། གསོལ་
བསྐྱང་གི་གསོལ་རས་བཅས་སྤྱུལ།

བཞུགས་གྲལ་གྲོལ་མཛུགས་ལྟུང་བ་མཆོག་དང་། སྐྱེ་ཞབས་ནོ་མིན་ཏན།
ལྷང་སྐྱེ་རིན་པོ་ཆེ་བཅས་ལྟན་རྒྱས་གྱིས་གཟིམ་ཆུང་སྤྱན་ཆོག་འདོད་འབྲིལ་དང་།
དབང་ཁང་། མགོན་ཁང་བཅས་སྤྱི་མ་པར་ཕེབས་ནས་ཐུགས་དམ་གྱི་རྟེན་ནམས་
ལ་སྤྱན་ཤལ་ཐུགས་སློན་བསྐྱངས་ཤིང་། གཟིམ་ཆུང་སོ་སོར་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གསོལ་གྱོ།
གསོལ་ང་རེ་ཡང་ཕེབས་ཏེ་ཡུད་ཅམ་རེ་བཞུགས་འཇགས་བསྐྱངས། དེ་ནས་མཆོན་
གཟིམ་ཁང་དུ་ཕེབས་ནས་ལྟ་མོ་གསུང་བྱོན་མས་གཙོས་པའི་རྟེན་ནམས་ལ་སྤྱན་ཤལ་
དང་། ཐུགས་སློན་བཅས་བསྐྱངས་ནས་བཞུགས་ཁྲིར་ཞབས་སོར་འཁོད་བསྤྱན་གསོལ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་བ།

གོ་གསེལ་ཇ་སོགས་ཕེབས་ཏེ་བདེ་བར་མཁོས་ཕེབས་སུ་བཞུགས་འཇགས་བཀའ་དྲིན་
ཆེ་བར་གྱུར།

འདི་ཉིན་ཡང་ཐོག་མར་ཆེབས་ཐོག་ཏུ་འཁྱོལ་བ་ནས་བཟུང་གནམ་དཔལ་
ལེགས་ཤིང་འཇའ་སྤྲོད་གྱི་ང་བས་ཕྱོགས་ཀྱན་ཁྱབ་པ་དང་། སྤྱིད་ཚལ་སྤྱིངས་སུ་
ཕེབས་འཕལ་མེ་ཏོག་གི་ཆར་བྱེམ་བུར་བབ་པ་སོགས་དཀར་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་
ཤིས་པ་སྦྱབ་པའི་དགེ་མཆན་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་མ་མཛོན་སུམ་དུ་བྱུང་ངོ་། ཉེ་ནས་ཆེས་
བདུན་ཉིན་སྐྱོང་ལ་གསོ་བའི་ཚུལ་གྱིས་བཞུགས་ཤིང་། དེའི་སང་ཉིན་ཡར་ངོའི་རྒྱལ་
བ་གཉིས་པ་ཆེས་བརྒྱན། རེས་གཟའ་ལྷ་བ། རྒྱ་སྐར་སྟོན་དང་འགྲོགས་པའི་འབྲུང་
འཕྲོད་དང་། འཕྲོད་ཆེན་སོགས་ཤིན་ཏུ་བཟང་ཞིང་ཤིས་པའི་སྤྱོད་རོལ་ཆ་དང་གཉིས་
སོགས་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་དུས་ཆོད་ཉི་ཤར་སྤྱོད་ཆ་བདུད་ཅི་ཐུན་མཆོམས་ཀྱི་ཐོག་ཡོངས་
འཛིན་སྐྱོ་ཞབས་ནོ་མིན་ཏན་དང་། བཀའ་དགྲུང་སྟོན་སོགས་ནས་སྟོས་སྒྲ། བཀའ་སྟོན་
ཁྲི་པ་དོ་རིང་དང་། སྤྱི་ཁྱབ་མཐན་པོ་གཉིས་ནས་ཕྱག་འཇུག་ཞབས་ཞུ། སྤྱན་འཛེན་རྒྱ་
སྤྱིང་དང་། སྟོས་འཛིན་པ། རིན་ཆེན་རྒྱན་ཆ་བ་སོགས་ཀྱིས་མདུན་དུ་བདར་བཞིན་
པར་གཟིམ་ཆུང་ཉི་འོད་ནས་ཆོམས་ཆེན་རྟིང་པ་སྤྱིད་ཞིའི་ཐུན་ཆོགས་སུ་ཕེབས་པ་
དང་། ཆེན་ཁྲའི་སྐྱོ་ཆ་བ་སྦྱབས་རྗེ་ལུང་སྐྱོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། སུ་ཏོ་ཏུ་ཞིང་། བོད་བཞུགས་
ཨི་བན་གཉིས་བཅས་ཀྱང་ཕེབས་འཛོམས་དུས་འགྲིག་ཐོག་ གོང་མ་ཆེན་པོའི་གནང་
སྦྱོས་རིན་ཐང་བུལ་བའི་དངོས་པོ་བཟང་ཞིང་གུ་ལོ་མ་པ་རྣམས་སྟེགས་ཀྱི་ཁར་སྟོན་
ཚུད་ཀྱིས་བསྐྱིགས་ཟིན་པའི་སྐྱོ་མདུན་དུ། ཡལོང་ས་མཆོག་བཞུགས་གདན་གྱི་སྟེང་
ནས་ཞལ་ཤར་གཟིགས་ཀྱིས་ཞབས་ཤུས་བཅུགས་ནས་བཞུགས་འཇགས་དང་། སྐྱོ་
ཞབས་ནོ་མིན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཡོངས་འཛིན་ཆེ་མཆོག་སྤྱིང་པ། གུང་། བཀའ་
སྟོན་སོགས་མི་དྲག་རྣམས་ཀྱང་གྲུས་འདུད་ཤུས་བཅུགས་ཀྱིས་བཞུགས་པའི་ཐོག་

བཀའ་ལྟངས་བཟང་པོས་མངོན་པར་གཟེངས་སུ་བསྟོན་པའི་གསེར་ཡིག་ཏུས་རའི་སྒྲ་
དབྱངས་གསར་དུ་སྒྲུབ་བཤུགས། དུང་ཡིག་མཁན་པོ་གཡུལ་ཁ་བས་གསེར་སྟན་དུ་སྟོན་པའི་
ཆོག་དོན་ནི་འདི་ལྟར།

ཆེ་རིང་གནམ་གྱི་ཤེ་མོང་བཅན་པོས་ས་སྟེང་ཡོངས་ལ་མངའ་བསྐྱར་བཤུགས། ལྷ་
ཉིའི་བཀའ་ལ། ཡུ་ལའི་སྒྲ་མ་ལ་ཕབ་བཤུགས། རེད་ནས་གནམ་འོག་ས་སྟེང་གི་སྒྲེ་འགྲོ་ཡོངས་
ལ་ཁྲིམས་གྱི་ཁ་ལོ་བསྐྱར་བ་ནི། ཡུལ་ཕྱོགས་ཀུན་གྱི་སྒྲེ་འགྲོ་ཐམས་ཅད་སོ་སོ་ནས་
བདེ་སྦྱིད་གྱིས་འཆོ་ཞིང་ཆོས་དང་སྲིད་གྱི་འབྱོར་པ་སྟན་སུམ་ཆོགས་པ་དར་རྒྱས་སུ་
ཡུར་ན་སྟམ་པ་གཙོ་བོ་བྱེད་ཅིང་། ད་ལམ་བོད་སྟོན་ཨི་བན་གཉིས་ནས་སྒྲུལ་སྒྲུ་བྱེད་
སྒྲུ་བལྟམས་པ་ནས་ངོ་མཚར་ཆད་བྱུང་གི་དགེ་མཚན་མང་པོ་མངོན་སུམ་དུ་བྱུང་བ་
དང་། རང་བཞིན་ཚུགས་སྟབས་ཅིང་བྱ་སྟོན་ནམ་འཁྱར་མཐའ་དག་གི་ངང་ཚུལ་ཁྱད་
པར་དུ་འཕགས་པ། རྒྱུ་དུ་ནས་ཆོས་སྒྲོག་འདོན་ཤེས་པ་དང་། ཡུ་ལའི་སྒྲ་མ་སྒྲུ་གོང་
མས་མཆོད་པའི་རྟེན་གསུམ་དང་ཉེར་སྦྱད་གྱི་ཡོ་བྱད་ཐམས་ཅད་ངོ་ཤེས་པར་བརྟེན།
བོད་འབངས་སྒྲུ་སེར་ཐམས་ཅད་གྱིས་མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་ཅམ་གྱིས་ཡིད་ཆེས་དང་
མོས་གུས་ཅེ་གཅིག་དུ་ཐོབ་འདུག་པས་ན། རྒྱ་ལྗོངས་པ་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པས་ཆོ་
འཕྲུལ་གྱི་མཛད་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་པའི་ཆོས་གངས་སྟན་སུམ་ཆོགས་པའི་རྟེན། པོ་ཏ་
ལའི་པོ་བྲང་ཆེན་མོར་སྟོན་དུ་དུ་ཐོག་སྟུ་ནམས་ནས་ཉིན་བདུན་གྱི་རིང་ཆོས་འདོན་
དང་། རིམ་གྱོ་ལ་འབད་ཅིང་པཎ་ཆེན་ཨེར་ཏེ་ནི་ཅན་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་ཅིང་
བདེན་སྟོབས་བརྟེན་པ་སོགས་སྟབས་བསྟན། པོ་ཏ་ལའི་པོ་བྲང་དུ་མཆོད་པའི་ཀའ་ཅན་
རྟོགས་ལྡན། ལྷ་ཉིའི་འདྲ་ཐང་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་དུ། གསེར་གྱི་བུམ་པ་ནས་ཁྱོད་
གྱི་མཆན་བྱང་ཐོན་ཚུལ་སོགས་ཁྱེས་བྱུང་བར། རེད་ནས་ཤིན་ཏུ་དགའ་སྟོོ་ཐོབ་ཅིང་།
ཁྱེད་ཡུ་ལའི་སྒྲ་མའི་སྒྲུལ་སྒྲུར་མངའ་གསོལ་གྱི་བཀའ་ཕབ་པའི་དོན་ལ་ཆེད་དུ་བོད་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་ངོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

ཀྱི་ཨི་བན་ཐེན་ཀན་ཆིང་ཏུ་ཨི་བན་སུ་ཚུང་དང་། ལྷང་སྐྱུ་ཏུ་ཐོག་ཕྱ་ནམས་མངགས་
ནས། དེ་ལོའི་སྐྱབ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་བརྒྱད་ལ་ཚང་མས་ལྟན་ཅིག་ཏུ། སྐུལ་སྐྱུ་ཁྱོད་པོ་
ཏུ་ལའི་བཞུགས་ཁྲིམ་མངའ་གསོལ་ཕྱིར་བཀའ་ཕབ་ནས་བཏང་བ་ཡིན། ཡང་ཁྱེད་ལ་
སྐུལ་བའི་བཀྲ་ཤིས་པའི་རྟེན་ཆས་སྣ་ཆོགས་སོག་པོ་ཁྲིམས་གྲུའི་སྟོན་པོ་དཀྱུས་མ་ལ་
ཅིས་སྤྲད་དེ། ལུར་དུ་རྟེན་ཆས་ནམ་གངས་བྲིས་པའི་རྒྱ་ཡིག་ཐུན་ཀན་ལ་སྟོན་བསྐྱར་
བྱས་ཡོད། དེ་ཁར་འབྱོར་ཆེ་སྐུལ་སྐྱུ་ཁྱེད་ནས་བདག་གིར་མཛོད། སྐབས་འདིར་སྐུལ་
སྐྱུ་ཁྱེད་ནི་ཤེས་རབ་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་དུས་ཡིན་པས། རེད་ནས་བསྐྱངས་པའི་བཀའ་
དྲིན་རྗེས་སུ་དྲན་བཞིན་པར་སྟོབ་གཉེར་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་ལ་འབད་བཅོན་ལྟར་
ལེན་གྱིས། ལྷ་མེར་གྱི་བསྟན་པ་དར་ཁིང་རྒྱས་པ་དང་། སྐྱ་མེར་ཆབ་འོག་པ་ཐམས་
ཅད་བདེ་སྦྱིད་གྱི་འཆོ་བའི་ཐབས་ལ་འབད་པ་གལ་ཆེ། ལེ་ཤོར་མ་གྱིས། ཆེད་དུ་ཕབ་
པ་ཡིན། སྤྱིད་གསལ་ལོ་གཉིས་པའི་བཤོལ་སྐྱ་ཕྱི་མའི་གསུམ་པའི་ཆོས་དྲུག་ལ། ཞེས་
ཐེབས་པ་ལེགས་པར་གསན་བཞེས་གྲུབ་རྗེས་ལུགས་སྟོལ་བཞིན་གྱི་སྐྱུ་ཕྱག་དགྲ་
ལུགས་སུ་བསྐྱངས།

དེ་ནས་བོད་བཞུགས་ཨི་བན་དང་། ཆེན་ཁྲའི་སྐྱ་དཔོན་ནམས་ལ་མངལ་
དར་ཅེ་སྟོན་གནང་། སྐྱ་དཔོན་ནམས་ནས་གོང་མའི་གནང་སྐྱེས་གས་ནས་བཞུགས་
སྟན་དང་། སྐྱ་བསྟེས་བཅས་བཞུགས་ཁྲི་ཆེན་མོའི་སྟེང་དུ་ཕུལ་བའི་ཐོག་ཞབས་བྲུང་
རྟོ་རྗེའི་མདུད་རྒྱ་ལེགས་པར་བཅིངས་ནས་བཞུགས་འཇགས་ཟེན་འཕུལ་གནང་
སྐྱེས་ཁྱོད་ནས་དབུ་པུང་དང་། སྐྱ་བེར་གཉིས་སྟོན་འབུལ་མཛད་པར་སྟོན་ཚུན་ཆད་
ལེན་གྱིས་བསྟན་པ་བཞིན་དབུ་དང་། སྐྱ་གཞུགས་ལ་ཤིན་ཏུ་རན་པར་གྱུར་པ་ནི་མ་
བསྐྱེགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པར་གྱུར། གཞན་ཡང་གནང་སྐྱེས་ནང་
མཛོད་མེར་པོ་དང་། ཆོ་དཔག་མེད་གྱི་སྐྱུ་བརྟན། བྱ་རུའི་ཕྱག་འཕྲིང་དང་། འཁོར་ལོ།

སྲིད་ཞིའི་ལེགས་ཆོགས་དབང་དུ་བྱེད་པའི་ཡུ་ཡེ་སོགས་རིམ་པར་ཕྱག་དུ་སྤུལ་ཞིང་།
གནང་རྟེན་བྱིངས་ནམས་ལའང་གཟིགས་པས་བརྗོད་བར་མཛད། སྐྱེའབས་ནོ་མིན་ཏན་
དང་། རྩེ་ལྷང་སྐྱེ་རིན་པོ་ཆེ་ནམ་གཉིས་ནས་མཇུག་དར་འབྲུལ་གནང་གིས་བཞུགས་
སྲིར་ཕེབས་གྲུབ་བསྟན་ནམ་རྒྱལ་གྲ་ཆང་བའི་གསུང་བཟང་བ་སྤུམ་ཅུ་སྟོར་ནས་བཀྲ་
ཤིས་པའི་རྒྱལ་སྲིད་སྣ་བདུན། རྩས་རྟགས་སོགས་འབྲུལ་བའི་ཆོགས་བཅད་དབྱངས་
དང་བཅས་རིན་རྒྱན་པ་ནམས་ནས་རིན་ཆེན་བདུན་དང་། རྟགས་རྩས་སོགས་ཀྱི་
བཀོད་པ་ནམས་རིམ་པར་སྤུལ་མཇུག་རིན་རྒྱན་པ་དང་། གར་རོལ་པ་སོགས་ལ་མཇུག་
ཕྱག་སྤུལ་རྩེས་གསོལ་གྲོ། གསོལ་ང། གར་གྱི་ཅེད་འདྲོ་དང་པོ་སོགས་ཀྱི་གཟིགས་མོ་
སྤུལ།

དེ་རྩེས་ཡོངས་འདྲིན་རྒྱལ་ཞབས་ནོ་མིན་ཏན་ནས་མཇུག་གྱི་བཤད་པ་ཆོག་
དོན་སྤུལ་སྤུམ་ཆོགས་པའི་གསོལ་འདེབས་དང་བཅས་གཞུང་ས་མཆོག་ནས་ལྟ་རྩས་
ནང་མཛོད། མཇུག་རྟེན་གསུམ། བཀྲ་ཤིས་པའི་དངོས་པོ་སོགས་ཀྱིས་སྣ་བྲངས་པའི་
སྲི་ཕེབས་ཀྱི་ལེགས་སྐྱེས་དངོས་འབྲུལ་ཆར་དུ་དངར་ཞིང་གཏོས་ཆེ་བའི་མཆོད་སྲིན་
གྱི་འཕྲིང་བ་ནམས་ལེགས་པར་བསྟར་རྩེས། ཡོངས་འདྲིན་སྲི་བྱུར་རིན་པོ་ཆེ་དང་།
ཡོངས་འདྲིན་ཆེ་མཆོག་སྲིང་པ་ནམ་གཉིས། ཏྲ་ཆོག་རྩེ་བྲང་སྤུལ་སྐྱེ་རིན་པོ་ཆེ། སེམས་
དཔའ་སྤུལ་སྐྱེ། སྲི་ལྷང་སྤུལ་སྐྱེ་སོགས་སྤུལ་ཆེ་ལ། རྒྱལ་ཡབ། བཀྲ་འཕྲོན་ནམ་བཞི་
སོགས་གཞུང་བྲང་སེར་སྐྱེ་བྲག་འབྲིང་དཀྲུག་གསུམ། བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོའི་སྐྱེ་ཆབ་མི་
སྣ། གདན་ས་གསུམ་དང་། རྒྱུད་སྟོད་སྣ་དེ་སྟོབ་དཔོན་སྲི་གདན་བྱུར། ལས་སྣེ་ཆེ་
ཆུང་། སྐྱེ་བཅར་ནམ་རྒྱལ་གྲ་ཆང་ཆོགས་ཡོངས། བྲང་གཏོགས། རིག་གནས་སྟོབ་གྲ་བ་
སོགས་གཞུང་ཁོངས་སྟོ་བཅར་ཆང་མ་དང་། ལྟ་སའི་ཁང་ཡོད། ཁ་བལ། ཨ་རྩྱུ། ཞབས་
སྟོད་གསར་ཞུགས་ཀྱི་ཅེ་ཤོད་བྲང་འཁོར་སོགས་ལྟ་མི་གཏོས་ཆེ་བ་ནས་ལེགས་སྐྱེས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྤྱི་མཐུན་བཅུ་ལྟེན་གྱི་མཆོད་རྟེན་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

གྱི་ལྷ་རེག་སྤུལ་བ་དང་བཅས་ཁམས་གསུམ་འགོ་བ་ཡོངས་གྱི་སྤྲ་མ། རྒྱལ་བ་ཡོངས་གྱི་
གདུང་འཛོལ། བསྟན་འཛིན་ཀུན་གྱི་གཙུག་རྒྱན་དམ་པར་མངོན་པར་མངའ་གསོལ་
གཟེངས་སུ་བསྟོན་ཅིང་། དེའི་ཆེ་ཕྱོགས་བརྩའི་རྒྱལ་བ་སྤྲུལ་དང་བཅས་པས་ཀྱང་
བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདི་ལ་འོད་ཟེར་ཆེན་པོའི་དབང་གིས་མངོན་པར་དབང་བསྐྱར་
ཞིང་། དཀར་ཕྱོགས་གྱི་ལྷ་རྣམས་གྱིས་ཀྱང་རྒྱལ་བ་དང་ཤིས་པ་བརྟེན་པའི་དབྱངས་
གྱི་ང་རོ་ཕྱོགས་གྱི་འཁོར་ལོའི་ཁྱོན་ཀུན་ཁྱབ་པར་བསྒྲགས་ཤིང་། ལྷའི་མེ་དོག་མཛུ་
བའི་ཆར་ཀུན་ཏུ་དབབ་པ་དང་། རྡོ་རྗེ་སྤྱང་མའི་ཆོགས་གྱིས་ཀྱང་འཕྲིན་ལས་རྣམ་
བཞི་སྐྱབ་པའི་མཐུ་དཔུང་ཆེས་ཆེར་དུ་བསྐྱེད་ནས་འགལ་རྒྱུན་སེལ་ཞིང་མཐུན་རྒྱུན་
སྤུལ་བར་མངོན་པ་སོགས་ཚུ་རོལ་མཐོང་བ་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དང་མ་གྱུར་པའི་སྤུན་
སུམ་ཆོགས་པའི་དགེ་མཚན་གྱི་དངོས་པོ་རྗེ་སྟོན་ཅིག་བྱང་བ་གདོན་མི་བཟ་བའི་དུ་
སེམས་སོ། །

དེ་ལྟར་མངལ་ཁ་རྣམས་རྟོགས་མཐུག་གསོལ་ང་གཉིས་པ་བཞེས་འབྲས་དང་
བཅས་པ་ཐེབས་རྗེས་གདན་ས་ཆེན་པོ་སེལ་འབྲས་གྱི་དགེ་བའི་བཞེས་གཉེན་ལྷང་རིག་
སྤྲ་བ་ལ་མི་འཛིགས་པའི་སྟོབས་པ་དང་ལྷན་པ་གཉིས་ནས་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་གྱི་
དགོངས་དོན་ལས་བརྒྱུམས་པའི་བརྒྱལ་ཞིང་བརྟག་པའི་ལྷང་རིགས་གྱི་མཆོད་པའི་
སྤྲིན་མཁས་པ་མགྱ་བ་བསྐྱེད་པའི་དགའ་སྟོན་དུ་སྤུལ་བ་དང་། གར་རོལ་གྱི་གཟིགས་
མོ་སོགས་སྤུལ་མར་འདུ་བཞིས་ཤིང་། སྟོན་ཆེན་གྱི་གསོལ་ཞབས་དཀར་དམར་གྱི་སྟོ་
སྟོན་སོགས་བཟང་ཞིང་རྒྱས་པ་དང་བཅས་ལུགས་གཉིས་གྱི་དགའ་སྟོན་སྤྲ་ན་མཐོ་
བ་ལ་དབྱེས་དགུར་ཡོངས་སུ་སྤྱད་ཟིན་ནས་གསོལ་ང་གསུམ་པ་ཐེབས་རྗེས་ཆོགས་
ལངས་པ་གཉིས་ནས་རང་གཞན་གྱི་རྣམ་པར་དཀར་བའི་དགེ་རྩ་རྣམས་བསྟན་པ་རྒྱས་
པ་དང་། འགོ་བ་བདེ་ག། རྒྱལ་དབང་ཡབ་སྤྲུལ་སོགས་བསྟན་འཛིན་རྣམས་ཞབས་

པད་བརྟན་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་སློན་ཅིང་གིས་པ་བརྗོད་པའི་ཆོག་བཀྲའི་རིམ་པ་ནམས་
བརྗོད་ཟིན་བསྟུན་བོད་བཞུགས་ཨི་བན་ནམ་གཉིས་དང་། ཆེན་ཁྲའི་སླ་དཔོན་ཁག་
ནམས་ལ་ལེགས་སྦྱིས་ཀྱི་གནང་ཆ་སོགས་སྦྱལ་ནས་སྤྱན་འཛིན་རྒྱ་སྤིང་དང་། རིན་
རྒྱན། སློས་སྒྲ་སོགས་ཀྱིས་སློན་བསུས་བཞིན་པར་གཟིམ་རྒྱུ་ཉུ་ཞབས་སོར་བཀོད།
དེ་འཕྲལ་གཟིམ་རྒྱུ་སྤྱན་ཆོགས་འདོད་འབྱིལ་དུ་རྒྱལ་བ་གོང་མ་ན་རིམ་གྱི་དམ་
སྤྱུག་ཆེ་རྒྱུ་ནམས་ཞལ་བྱེ་སྟེ་རྟོ་ཤྲུག་ནམ་གཉིས་དང་། འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་
ཉེན་གསུམ་ཅེ་འགངས་ཅན་ནམས་ལ་འབྲལ་རྒྱུ་ལྟེ་ཤལ་སློན་ཆོག་ཅན་དུ་མར་
ཐམ་སྤྱད་དང་། གོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོས་ཁྱི་ཐེབས་ཀྱི་གནང་སྦྱིས་གསེར་ཡིག་དང་
བཅས་པ་ཐེབས་པར་སྤྱགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་ཞིག་བཅས་ལ་འབེབ་པར་མཛད།

འདི་ཉིན་མཇལ་ཞུ་བ་གཏོས་ཆེ་བས་སྟོན་ཆེན་ཉི་མ་བྱེད་ཡོལ་ཅམ་གྱི་བར་
སྤྱགས་འགོར་ཆེ་ཡང་། སྤྱང་ལ་བ་དང་། སྤྱགས་བསུན་སྤང་སོགས་ཀྱི་རྒྱལ་རྒྱུ་ཟུང་བཟང་
ཀྱང་མེད་ཁར་དགུས་པའི་འཇུ་མ་ཞལ་དང་བཅས་ཉེ་སེར་སྤྱ་ཆང་མར་བྱག་དབང་
ཉེས་བསྐྱུངས་མེད་པ་རེ་འདོད་ལྟར་བསྐྱུངས་ཤིང་། ཆེན་ཁྲའི་སླ་དཔོན་དང་། ཨི་བན་
ནམ་གཉིས། སླ་སྦྱལ་ཁག་དང་། སློབ་དཔོན་ཁྱི་གདན་བྱུར་སོགས་ལ་བཀྲའི་འཆམས་
འདྲིར་ཐེབས་འོས་མཐའ་དག་ཀྱང་འཆམས་མེད་དུ་བཀྲའ་དྲིན་ཆེ་བར་གྱུར། གཟིམ་
རྒྱུ་དུ་དམ་ཞུ་ཐོག་མར་གནང་སྐྱབས་གསང་སྤྱགས་བྱ་རྒྱུ་ལྟེ་པས་སློན་འབྲས་
གཙང་ལྟན་གྱི་སྤྱད་སྤུལ་བའང་སྤྱབས་སུ་འགྲིག་པར་གྱུར་པ་ནི། སྤྱི་རྒྱ་ནམས་ལ་
ཕན་བདེའི་འབྲས་བུ་བཟང་པོ་ཆད་པ་མེད་པར་སྦྱོལ་བའི་ལྟས་དང་། དེ་མཆུངས་སྤྱི་
བཅས་ནམ་རྒྱལ་གྱི་ཆང་བའི་གྲ་རིགས་ཤིག་ནས་དུས་འཁོར་གྱི་ཆོག་འདི་རྒྱགས་སྤུལ་
བའང་གསང་ཆེན་སླ་མེད་རྟོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ཆོས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་རྒྱ་ཆེར་འབྱེད་པའི་ཉེན་
འབྲེལ་དུ་མཛོད་ཞིང་། གཞན་ཡང་འདི་ཉིན་རྟ་མིའི་བང་རྩལ་འབྲན་པ་དང་། སློ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

པ། གཞུས་དམངས། ལྷ་མོའི་ཅེད་འདོ་སོགས་སྐྱེ་ཚུལ་དང་། རོལ་ཅེད་ཀྱི་གཟིགས་མོ་
མཐའ་གྲས་པར་སློབ་ནམས་སོ་སོར་སྤྱད་མཛད། ཁ་བཏགས། དངོས་པོའི་གནང་སྤྱིན་
སོགས་ཀྱིས་ཆོམས་པར་མཛད།

དེར་མ་ཟད་དབུས་གཙང་དྲགས་ཀོང་། མདོ་ཁམས་སྟོད་སྤྱད། མངའ་རིས་སྐོར་
གསུམ་སོགས་ཀྱི་ལྷ་སྤེམ་མི་སྤེམ་ཆང་མས་བསངས་དང་། དར་འཕྱར། དབྱ་ལྷ་དཔང་བསྟོད་
སོགས་ཀྱིས་དཀར་ཕྱོགས་སྟོང་བའི་ལྷ་སྤྱད་ནམས་ལ་སྤར་བཅོལ་ལེགས་པའི་གཏང་
རག་དང་། ད་བཅོལ་ལས་ཀྱི་གསོལ་འདེབས་དང་འབྲེལ་བར་དབུ་འཕང་སྤྱིད་པའི་ཅེ་
མོར་བསྟོད་པས་མཆོན་བདེ་སྤྱིད་དགའ་སྟོན་ཀྱི་དཔལ་ཡོན་ཅི་ཡང་བཏྲས་ཤིང་། ལྷ་
མི་མཐའ་དག་ཨེ་མ་དེ་བདག་ཅག་ནམས་སྟོན་ཆད་མགོན་མེད་པ་ལས་མགོན་དང་
བཅས་པ་དང་། སྐབས་མེད་པ་ལས་སྐབས་དང་བཅས་པར་གྱུར་ཏེ་སྐལ་བ་བཟང་པོའི་
དོ་མཆར་མདུ་བྱུང་བས་ཁོར་ཡུག་ཏུ་འདའ་བ་འདི་ལྷ་ན་རྫོགས་པར་ལྷན་པའི་དུས་
ཞེས་གྲགས་པ་དེ་སྤར་ཡང་མགོན་དུ་ཁྱེད་པའམ། འོན་ཏེ་ཅི་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་དགའ་བ་དང་གུས་པས་ཡིད་ཡོངས་སུ་བསྟོད་པའི་དོ་མཆར་བསྐྱེད་པའི་སྤྱི་ཆེན་
ཁོར་མོ་ཡུག་ཏུ་སྟོག་པར་གྱུར་ཏོ། །

(༡༠༧ ཉ་༡ ༤༧༧ འ་༩) ཆོས་དགའི་ཉིན་གནམ་བསྐོས་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་
གོང་མ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དཔེ་གོང་ཆེན་པོའི་འཁྲུངས་སྐར་ཞབས་བརྟན་དུ་ཆོམས་ཆེན་
གསར་པར་སེའམས་དགའ་གསུམ་ཆོ་བསྐྱེད་ཀྱི་བརྒྱ་ཁག་ཆེན་མོའི་ཆོགས་དབུར་
ཐེབས་བསྟོད་ཐོག གོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་ཆེ་བྱི་ཕྱག་ཏུ་བརྟན་ཅིང་རྒྱལ་བསྟན་
ཡུན་དུ་གནས་པ་སོགས་ཀྱི་ཐུགས་བསྐྱེད་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་བཅས་འདུས་པ་རྒྱ་མཆོད་
དབུས་སུ་འཇིགས་པ་དང་། བག་ཆ་བ་སོགས་ཀྱི་ངང་ཚུལ་ཕྱ་མོ་ཅམ་མེད་པར་དཔལ་
ཀྱི་མགྱར་ནས་གསུང་ཆངས་པའི་དབྱངས་དང་ལྷན་པས་སྐབས་སེམས་ཀྱི་དབུ་སྐལ་

དང་། ལྷགས་བསྡེ་སོགས་གསལ་དག་སྟན་གསུམ་དང་ལྷན་པ་གནང་བས་དེར་འདུས་
མཆོག་དམན་མཐའ་དག་དད་གྲས་ཀྱི་སྤྱོད་ཟུང་བཟང་བཟང་དུ་གཡོས་པར་གྱུར། དེ་ནས་
གཟིམ་ཆུང་བདེ་ལྷན་འབྲེལ་དུ་ཆེན་ཁའི་སྤྱོད་པོ་ལྷག་དང་། བོད་བཞུགས་ཨི་བན་
ནམ་གཉིས་བཅས་ལ་ཤུ་སྟེང་སྟོན་མོ་གནང་རྒྱུ་ལ་ཁ་ཕྱེས་ཏེ། སྤྱོད་པོ་ནམས་
ལ་ལྷགས་སྟོལ་བཞིན་གྱི་མཇུག་དར་ཅེ་སྟོན་དང་འཆོམས་འདྲི་སོགས་གནང་ནས་
བཞུགས་ཁྲིར་ཞབས་སོར་བཀོད་དེ་ཤུ་སྟེང་གནང་སྤྱོད་ཀྱི་ལོ་ལ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཞིང་།
དེ་མཇུག་ཆེན་ཁའི་སྤྱོད་ཆབ་སྤྱོད་ཏོ་ཏོ་ཞིང་རིང་མིན་གྱིར་ལོག་མཛད་ཏེ་ལ་ལྷགས་
མགོན་ཆེན་པོར་ཐོན་ཕྱག་མཇུག་དར་སྤྱོད་ཞིང་སྤྱོད་པོ་ལྷགས་འདུག་ཞུས་པར་ལྷ་རེག་
སྤྱོད་འདྲ། སྤྱོད་མཇུག་བཅས་ཕྱག་བདར་གྱི་སྤྱོད་ཐོག་ལམ་བར་གྱིས་མཆོན་པར་སྤྱོད་
གཞུགས་ལ་བཅག་ཐོན་མཛད་དགོས་སོགས་ཀྱི་བཀའ་མཆིད་སྤྱོད།

༡༡༽ ལཔའ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སྤྱོད་ཀྱིས་དབྱུང་སྤྱོད་ལྷག་དང་སྤྱོད་ལྷག་གདན་ས་ཆེན་པོ་
སོགས་ཕྱོགས་རིས་མེད་ནས་གསེར་གྱི་མངའ་གསོལ་གྱི་ལེགས་འབྱུང་རྒྱས་པར་བསྟར།

(༡༠༧ བ་༥། ༤༦༩ འ་༥) ཆོས་བཅུ་གཉིས་ཉིན་བཀའ་ཤིས་ལྷན་པོ་ནས་ལཔའ་
ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་གཟིགས་ཆེན་པོས་སྤྱོད་ཆབ་མི་སྤྱོད་ཆེད་མངགས་དང་བཅས་ཁྲི་
ཐེབས་ལེགས་འབྱུང་གྱི་སྤྱོད་ཆེན་གནང་བའི་ཐོག་ལོག་ས་མཆོག་དང་། སྤྱོད་སྤྱོད་
ལོ་མིན་ཏན། རྩེ་ལྷང་སྤྱོད་པོ་ཆེ་སོགས་ལྷན་རྒྱས་ཐེབས་བསྟོན་གྱིས་ལྷགས་དབང་
མཆོག་བཞུགས་ཁྲིར་ཞབས་སོར་འཁོད་བསྟར་སྤྱོད་ཆེན་ལོ་མིན་ཏན་དང་། ལྷང་སྤྱོད་
ལོ་པོ་ཆེ། ཡོངས་འདྲིན་ནམ་གཉིས་སོགས་ནས་མཇུག་དར་འབྱུང་བཞེས་བྱུང་
མཇུག་ཞུ་སེར་བསྟར་པའི་སྤྱོད་མི་བཀའ་སྤྱོད་ཤར་ཅེ་བྱུང་བཞུགས་མཁན་ཆེན་ཞུ་
སྤྱོད་སྤྱོད་ཐོན་ཏན་དཔལ་བཟང་པོ་ནས་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷང་རིགས་དྲི་མ་མེད་
པའི་ལམ་ལས་དྲངས་པའི་མཇུག་གྱི་གསུང་བཤད་རྒྱས་པར་སྤྱོད་པར། བཀའི་ཞུ་

ཡུལ་དབང་སྐྱེའི་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

བཞེས་བཟང་པོ་ཡང་དག་པར་སྦྱལ་བྱུང་རྗེས་བཀྲ་ཤིས་པའི་ལྷ་རྩལ་སྲིད་རིང་། ཞིང་
ཁམས་ཀྱི་མཆོད་བཀོད་པ། ཉེན་གསུམ། ཉེར་སྤྱད། གསེར་དབུལ་སོགས་ཀྱིས་སྦྱངས་
པའི་འབུལ་བའི་མཆོད་སྤྲིན་ཀྱི་ཆེར་བསྟར་ཞིང་། སྐྱེ་ཆབ་སྐྱེ་བཅར་དཔལ་ལྷན་ཚུལ་
ཁྲིམས་དོ་གཤམ་དང་། འབུལ་འདེགས་པ་སོགས་མི་གངས་བརྒྱ་དང་དྲུག་ཅུ་སྟོར་ལ་
བྱུག་དབང་སྦྱལ། གར་རོལ་དང་། གུལ་འཕྲོལ། ཆོགས་ལངས། གསོལ་ཞབས་དཀར་
དམར་གྱི་སྟོ་སྟོན་སོགས་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གི་དཔལ་ལ་དཔྱེས་པར་རོལ།

ཆོས་བཅུ་གསུམ་ལྟ་ཆར་ཕུར་སྟོག་བྱམས་པ་རིན་པོ་ཆེ་ནས། ཡུལ་བས་མགོན་
ཉིད་ཀྱི་ཞབས་བརྟན་སྐྱེ་ཆེད་སྐྱབ་པ་མཛད་པའི་ཆེ་རྩལ་འབུལ་ཕེབས་ལ་མཛལ་ཁ་
དང་། ཆེ་རྩལ་གྱི་དངོས་པོ་ནམས་དཔྱེས་བཞེས་ཐོག་བཀའ་མཆིད་སོགས་ལེགས་པར་
སྦྱལ། དེ་རྗེས་བཀའ་སྟོན་བཤད་སྒྲ་བར་སྡེ་སོར་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཉམས་
གསོ་ལེགས་པར་བྱུང་བར་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོ་ནས་བདག་ཉེན་དུ་སྟོ་
མདོངས་དང་། ཁང་པར་པན་བཅས་སྦྱལ་བའི་ལེགས་འབུལ་དུ་བཅར་བར་མཛལ་ཁ་
དང་། བཀའི་ཕེབས་སྟོ། ལེགས་སྦྱེས་གནང་ཆ་སོགས་དམིགས་བསལ་གྱིས་སྦྱལ། འདི་
ཉིན་སྐབས་མགོན་ལྷང་སྐྱེ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཁྱི་ཕེབས་ལེགས་འབུལ་གྱི་སྟོན་ཆེན་རྒྱས་
གཤོམ་གནང་བར་ཆོམས་ཆེན་སྲིད་ཞིའི་ཕུན་ཆོགས་སུ་ཕེབས་བསྟོད་ཀྱིས་གསེར་
ཁྱི་ཆེན་མོར་ཞབས་སོར་འཁོད་བསྟུན། རྗེ་ལྷང་སྐྱེ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་མཚུལ་གྱི་གསུང་
བཤད་དང་འབྲེལ་བར་ཡུལ་བས་མགོན་མཆོག་ཉིད་བསྟན་འགྲེའི་དཔལ་དུ་ཞབས་
བྱུང་བསྐྱལ་བར་བརྟན་དགོས་ཚུལ་དང་། མཁས་བཙུན་བཟང་པོའི་ནམ་ཐར་གཙང་
མ་མཐའ་དག་བདག་གིར་བཞེས་དགོས་ཚུལ་སོགས་དད་བྱས་གདུང་བྱུགས་དག་པོ་
དང་བཅས་པའི་སྟོན་ནས་གསོལ་འདེབས་མཛད་པར་ཡགོང་ས་མཆོག་ནས་ཀྱང་དཔྱེས་
འཇུག་ལྷག་པར་གྲོལ་བའི་སྟོན་ནས་རི་ལྟར་གསུངས་པའི་རེ་འབྲས་འབད་མེད་དུ་འཇོ་

བའི་བཀའ་ཞུས་པའི་སྐབས་ལྟར་པོ་ཡང་དག་པར་བསྐྱབས་ཆེས་ཞིང་ཁམས་རྒྱ་མཚོའི་
བཀོད་པས་སྒྲ་བྲངས་པའི་རྒྱ་ཉོར་བོད་གསུམ་གྱི་མཁོ་རྒྱའི་དངོས་པོ་རིན་ཐང་ཆེ་བའི་
མཚོད་སྤྱིན་གྱི་འཕྲེང་བ་བཟང་ཞིང་ཆར་དུ་དངར་བ་ཕུལ་བ་ནམས་དགུས་པའི་སྤྱན་
རས་ཀྱིས་བརྒྱ་ཞིང་། ཞབས་གས་དང་འབུལ་འདེགས་པ་སོགས་གྲངས་མང་བར་རེ་
བ་བཞིན་གྱི་ཕྱག་དབང་དང་། གུལ་འཕྲོས། གར་རོལ། ཆོགས་ལངས། གསོལ་ཞབས་
སོགས་སྟོན་ཆེན་གྱི་རིམ་པར་སྤར་བཞིན་དགུས་པར་རོལ། གཟིམ་རྒྱུད་དུ་ཕེབས་ནས་
ཀྱང་ལྷང་སྒྱུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ལྷན་རྒྱས་ལྷན་རིང་བར་མཛད་དེ་ཕན་ཚུན་མཉེས་པའི་
བཀའ་མཚིད་སྦྱུལ་རེས་སུ་མཛད།

ཆོས་བརྒྱ་བཞིའི་ཉིན་ཡོངས་འདིན་སྤྱིད་སྐྱོང་ནོ་མིན་ཏན་ཆེན་པོ་ནས་
ཁྱི་ཕེབས་ལེགས་སྦྱེས་གྱི་སྟོན་ཆེན་ཐོག་སྤར་བཞིན་ཆོམས་ཆེན་དུ་ཕེབས་བསྐྱོད་
བསྐྱབས། ཡོངས་འདིན་ནོ་མིན་ཏན་མཚོག་ནས་མདོ་རྒྱུད་གྱི་ཆོག་དོན་སྟན་དག་གི་
ལམ་དུ་བྲངས་པའི་མཐུལ་གྱི་གསུང་བཤད་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་འབའ་ཞིག་གི་སྒོ་ནས་
གསོལ་འདེབས་གནད་སྤྱིན་དུ་མཛད།

(༡༠༧ ཉ་ལ། ༡༧༠ འ་༡) ཆོས་བཅོ་ལྔ་ཉིན་ལ་རྒྱལ་མཚོག་གོང་མ་ལྷུང་རྟོགས་
རྒྱ་མཚོའི་ཡུམ་མཇལ་ཁར་བཅར་བར་མཇལ་ཕྱག་སྦྱུལ་ཞིང་བཀའ་འདྲི་ཞིབ་ཕེབས་
དང་། ཐུན་ཁར་རྒྱན་དུ་ཞུལ་འདོན་དག་སྐྱོར་དང་། ཕྱག་སྐོར་སོགས་ལ་གང་བཅོན་
མཛད་དགོས་གྱི་བཀའ་སློབ་སྦྱུལ། རྒྱབས་མཚོག་ལྷུང་སྒྱུ་རིན་པོ་ཆེ་རིང་མིན་པེ་ཅིང་
རྒྱལ་ཁབ་དུ་ཕེབས་བཞེད་ལ་འདི་ཉིན་ཐོན་ཕྱག་གི་ཐོག་ཟང་ཟེང་བདོག་པའི་ཕེབས་
རྫོང་བཟང་ཞིང་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་འབུལ་བར་མཛད། དེ་མཚུངས་འཇམ་དབྱངས་གོང་
མ་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་པོར་ལ་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་ཉིད་གསེར་བྱིར་མངའ་གསོལ་ལེགས་པར་
གྲུབ་པའི་བཀྲ་ཤིས་གྱི་སྤྱོད་ཡེར་འབུལ་བར་ཐོན་མི་འབྲས་སྒོ་མང་ཏར་གདོང་དགེ་

ཡུལ་དབང་སྤྱི་མཉམས་ལྟུང་ལྟུང་གི་མཆོད་རྟེན་ཐར་དོ་མཆོད་འོ་བུའི་མཉམས་

བཤེས་པ་དབང་དོན་ལྟན་པ་གཡོག་ལའང་ཐོན་གནང་སྟེ།

(༡༡༠ ཉ་༡ ལ། ༡༢) ཆོས་བཅོ་བརྒྱད་ལ་བྱང་སྤྱིའི་སྟོན་ཆེན་ལ་ཡགོད་
ས་མཆོད་ཡོན་དང་། སྤྱབས་མཆོག་ལྷང་སྤྱིའི་ཐོ་ཆེ་བཅས་ཆོམས་ཆེན་དུ་ཕེབས་
བསྐྱོད་ཐོག་བཀའ་དགའ་སྟོན་དགའ་བཞི་བ་ནས་མཆུལ་གྱི་གསོལ་འདེབས་དང་
བཅས་བྱང་སྤྱིའི་དངོས་འབུལ་རྒྱ་ཆེར་བསྟར།

(༡༡༠ ཉ་༢ ལ། ༡༣) ཆོས་ཉི་ཤུ་ཉིན་བཀའ་སྟོན་ཆེན་ལྟན་རྒྱས་ནས་ཁྲི་
ཕེབས་ལེགས་སྤྱིའི་སྟོན་ཆེན་ཐོག་(༡༡༠ ཉ་༣ ལ། ༡༤) དགའ་སྟོན་ཐོན་པ་ནས་
ཞབས་པད་བརྟན་པའི་གསོལ་འདེབས་མཆུལ་གྱི་བཤད་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་དངོས་
བཤེས་གྱི་འབུལ་བ་(༡༡༠ ཉ་༤ ལ། ༡༥) སྟོན་ཆེན་ལ་དབྱེས་པར་རོལ།

(༡༡༡ ཉ་༡ ལ། ༡༦) ཆོས་ཉེར་གསུམ་ཉིན་གཟིམ་ཆུང་དུ་དོར་བྱས་རིག་
འཛིན་ཆེན་པོའི་སྤྱུལ་སྤྱིའི་རིགས་དང་བཅས་པ་ནས་རྟིང་ལུགས་གྱི་ཞབས་བརྟན་
འབུལ་བཞེས་དང་། དེའི་ཕྱི་ཉིན་དབུས་གཙང་ཆོ་ཆེན་གྱི་སྤྱི་འབུལ་སྟོན་ཆེན་ཐོག་
ཆོམས་ཆེན་དུ་ཕེབས་བསྐྱོད་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བར་དབུས་མདའ་དཔོན་དང་པོ་དང་པ་ནས་
མཆུལ་གྱི་བཤད་པ་དང་བཅས་ཆོ་ཆེན་ནས་དངོས་བཤེས་གྱི་འབུལ་བ་དང་། གཞན་
ཡང་སྤྱི་འབུལ་མཇུག་ཁྱེད་དག་བཅས་ལ་ཕྱག་དབང་སྟེལ་ཞིང་། ལུགས་གཉིས་གྱི་
སྟོན་ཆེན་ལ་རོལ་པ་སོགས་སྟེར་ལྟར་བསྟར།

(༡༡༡ བ་༡ ལ། ༡༧) ཆོས་ཉེར་བརྒྱད་ཀྱི་ཉིན་ཡམགོན་པོ་གང་གི་སྤྱིའི་
རིམ་གྱོ་བ་གམ་བཅར་ནས་རྒྱལ་གྱི་ཆང་གིས་ཁྲི་ཕེབས་ལེགས་འབུལ་སྟོན་ཆེན་ལ་
ཆོམས་ཆེན་དུ་ཕེབས་བསྐྱོད་ཐོག་ སྟོན་ཆེན་དཔོན་སྤྱུལ་མིང་པ་ནས་མཆུལ་གྱི་
བཤད་པ་གསོལ་འདེབས་དང་བཅས་ཁྲིམ་རྒྱས་ཞེས་ཞབས་བརྟན་དངོས་འབུལ་གྱི་རིམ་པ་
སྤྱི་ལམ་དུ་བསྟར་ཞིང་ལས་སྟེ་གྲུ་དམངས་ཆང་མར་ཕྱག་དབང་སྟེལ། མཇུག་ཐེངས་

གཉིས་པར་ཅེའི་ནང་མ་མཁན་སྡེ་ཆེ་ཆུང་། ལས་ཚན་པ། ནུང་བྱིངས། ནུང་གཏོགས་
དང་བཅས་པས་བྲི་ཐེབས་ཀྱི་དངོས་འབྱུང་དང་བཅས་ཚང་མས་གོ་བབ་ཀྱི་མཇུག་
དར་ཕུལ། ལུ་མཐུད་ས་སྐྱ་དང་། སྡེ་དཔོན་གཡུ་ཐོག་པའི་བྲི་འབྱུང་བ་སོགས་སེར་སྐྱ་
གངས་མང་ལ་མཇུག་ཕྱག་གནང་ཞིང་། ལུགས་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་མོར་དབྱེས་རོལ་མཛད།
དེའི་ཕྱི་ཉིན་ནམས་སུ་གཟིམ་ཆུང་དུ་བྲི་ཐེབས་ལེགས་འབྱུང་ཞུ་མི་དབུས་གཙང་གི་
མདའ་དཔོན་ནམས་དང་། འཕྱོང་རྒྱས་རི་བོ་བདེ་ཆེན་པ་ཆོགས་དམངས། གཞན་ཡང་
མཇུག་ཐོན་ཞུ་མི་མང་དག་བཅས་ལ་ཞུ་མཇུག་ཕྱག་དབང་། བཀའ་བཟང་གི་ཐེབས་
སྒོ། ཟང་ཟིང་གི་གནང་སྐྱོན་སོགས་གང་ལ་གང་འོས་སུ་བཀའ་བྲིན་ཆེ་བར་གྱུར།

ཏོར་ཁྲ་དགུ་པའི་ཆོས་གཉིས་ཉིན་སྡེ་དཔོན་རྒྱ་རི་བས་བྲི་ཐེབས་ལེགས་
འབྱུང་སྟོན་ཆེན་ཐོག་ཆོམས་ཆེན་གསེར་བྲིས་ཞབས་སེར་བཀོད། རྒྱ་རིའི་སྐྱ་དངོས་བྲི་
པ་ནས་མཐུལ་གྱི་བཤད་པ་དང་བཅས་དངོས་སྐྱེས་ཀྱི་མཆོད་སྐྱོན་རྒྱ་ཆེར་ཕུལ། རྒྱ་རི་
ཡབ་སྲས་ངོ་གཡོག་ནམས་དང་ཞར་བྱུང་སོག་པོའི་གྲ་རིགས་མང་ཅམ་སོགས་ལ་ཕྱག་
དབང་སྐུལ་ཞིང་སྟོན་ཆེན་ལ་ལེགས་པར་རོལ། དེའི་ཕྱི་ཉིན་གཟིམ་ཆུང་དུ་འོན་རྒྱལ་
སྲས་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་སྐུལ་སྐྱོ་རིན་པོ་ཆེར་འབྱོར་ཕྱག་དང་། གནས་ཆུང་སྐྱ་དབྱངས་
སྤིང་པ་ཆོགས་ཡོངས་ནས་བྲི་ཐེབས་ལེགས་སྐྱེས་འབྱུང་མི་སོགས་ལ་མཇུག་ཁ་
བསྐྱུངས་ཇིས། ནུང་ངའི་རྒྱབ་ཏུ་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤྱངས་སྐྱ་གྲུ་འདུས་
སྐྱོ་ནས་དཀར་སྒོ།

(༡༡༩ ཉ་༣། ༩༧༧ འ་༧) ཆོས་བཞི་ཉིན་གདན་ས་ཆེན་པོ་སེར་ཐེག་ཆེན་སྤིང་
ནས་བྲི་ཐེབས་ལེགས་སྐྱེས་ཀྱི་དཀར་སྒོ་དང་།

(༡༡༩ ཉ་༤། ༩༧༧ འ་༣) ཆོས་ལྷ་ལ་འབྲོག་རི་བོ་དགའ་ལྷན་ནམ་པར་རྒྱལ་
པའི་སྤིང་གི་བྲི་ཐེབས་ལེགས་འབྱུང་གྱི་དཀར་སྒོ་ཞབས་བརྟན་བཅས་པར་ཆོམས་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་མེད་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་ངོ་མཆར་ནོར་བུའི་མེད་པ།

ཆེན་དུ་ཕེབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་གསོལ་ཞབས་དཀར་སྟོང་འབྲུལ་བཞེས་དང་། རྗེ་རྒྱལ་བ་
གཉིས་པའི་རྒྱལ་ཚབ་དགའ་ལྡན་ཁྲི་རིན་པོ་ཆེ་ནས་མརྒྱལ་གྱི་གསུང་བཤད་དང་
བཅས་དངོས་འབྲུལ་གྱི་མཆོད་སྤྱིན་འཕྲེང་བར་བསྐྱིགས། འདུས་ཆོགས་ཆེས་མང་བ་
ཀུན་ལ་ཕྱག་དབང་སོགས་འཆེམས་མེད་དུ་བཀའ་ངིན་ཆེ་བར་གྱུར།

དེ་ལྟར་གདན་ས་ཆེན་པོ་འདི་དག་གི་མཇལ་ཁ་སྤྱི་ནམས་སུ་དགེ་འདུན་
འདུས་པའི་ཆོགས་ཏུ་ཅང་མང་བའི་ཁར་དད་ལྡན་གྱི་མཇལ་ཁུ་བ་གཞན་དག་ཀྱང་
ཆེས་མང་བ་བཅས་སྐྱེ་འབྱུག་མགུལ་འཆམ་སོགས་བཞེས་དོགས་ཆང་མ་སྟོག་ཡེང་ཆེ་
ཅོམ་བྱུང་རུང་། མགུལ་འཆམ་སོགས་བཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཐ་ན་སྐྱེ་ངལ་བའི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་
ཅོམ་ཡང་མི་བཞེས་པར་དགེས་པ་དང་སྟོབ་ཆེན་པོའི་ངང་ནས་མཆོག་དཔལ་མཐའ་
དག་གིས་མཇལ་བ་ཅོམ་གྱིས་ཆེ་འདིའི་སྣང་བ་རྒྱར་རྒྱར་པོ་རེ་ཞིག་འགགས་ནས་
སེམས་རྒྱད་བདེ་བས་ཆོམས་པར་འགྱུར་བའི་མཐོང་ན་མི་མཐུན་པ་མེད་པའི་མཆན་
དཔེའི་མཇལ་ཁ་དང་། ཐོས་པ་ཅོམ་གྱིས་ཆོས་རབ་རྒྱ་ནམ་འབྱེད་གྱི་ཤེས་རབ་རྒྱས་ཤིང་
བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ས་བོན་འདྲིལ་པའི་གསུང་གིས་དབྱགས་དབྱུང་དང་། རེག་པ་
ཅོམ་གྱིས་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་བྱུག་རྩ་བཅོམ་ཞིང་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པའི་བག་ཆགས་འདྲིལ་པའི་ཕྱག་གིས་དབང་བསྐྱར་སོགས་གདུལ་བྱ་རེ་རེ་བཞིན་གྱི་
རེ་བ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་བཀའ་ངིན་སྟལ། དེར་མ་ཟད་སྤར་པན་སྐྱེའི་ན་ཆོད་སྤར་
ཚུལ་བསྟན་པས་ཕལ་པ་བདག་ཅག་གི་སྣང་ངོར་ཞལ་འདོན་ཆོས་སྟོན་སོགས་ཐུགས་
འདིན་ཆེད་དུ་མ་གནང་རུང་མཇལ་ཁ་སྤྱི་འདི་དག་གི་ཆེ་སྟུན་འདེན། ལྷས་གསོལ།
ཞབས་བརྟན། བསྟོད་ཆོགས་སོགས་འདུས་པ་དཔངས་ནས་རི་ལྟར་གསུངས་པ་ནམས་
བདག་ཅག་གིས་ཡུན་རིང་པོར་འདིན་སྟོར་བྱས་པ་ལས་ཀྱང་བྱང་ཚུབ་པའི་གསུང་གི་
གདངས་མཐོ་ཞིང་། ཆོག་འབྱུགས་ལ་ལ་དག་པའི་སྟོན་སོགས་གསུང་བ་ན་མཆོག་དཔལ་

མཐའ་དག་འདི་ནི་རིང་མོ་ཞིག་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྤྱུགས་སུ་ཚུད་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་
པོ་ཡིན་པར་སྤང་ཚུལ་འདི་དག་ཁོ་ནས་ངེས་པར་སྤང་བས་རྒྱ་མཚན་གཏན་ཆེགས་
གཞན་གང་གི་སྒོ་ནས་ཀྱང་སྤྱབ་དགོས་པ་མི་སྤང་ངོ། ། ཞེས་སོགས་ངོ་མཚར་བའི་
བསྟོད་དབྱངས་སྒྲོག་ཅིང་ལུས་ཀྱི་བ་སྤྱུ་གཡོ་བ་དང་། མིག་ནས་མཆི་མ་འཁྲུག་པ། ཡིད་
ཀྱིས་གསོལ་བ་འདེབས་པ་སོགས་ལ་བཙོན་པར་སྤྱར་ལེན་གྱིས།

འདི་དག་གི་སྤྱུགས་གཡེང་བར་གསེང་རྣམས་སུ་འང་ཡོངས་འདྲིན་རྣམ་
གཉིས་རེ་མོས་སུ་གདན་ཞུས་ཀྱིས་ཕྱག་བྲིས་སྒྲོག་འདོན་དང་། རྩ་གོང་རྒྱན་གྱི་ཞལ་
འདོན་ཉམས་བཞེས་སོགས་ཀྱང་ཆག་མེད་དུ་བཀའ་བྲིན་ཆེ་བར་གྱུར། ལྷ་བ་འདི་
དང་ཕྱི་མ་རྣམས་སུ་རིམ་པར་ཉེ་སྒྲོར་གྲུ་ཆང་ཁག་དང་། སྤྱ་སྤྱུལ་ཆེ་ཆུང་། རྩེ་དཔོན་
ཁག་གཞུང་དུང་མི་དྲག་སེར་སྤྱ། མཐའ་དབྱས་ཀྱི་དགོན་སྡེ་ཆེ་ཆུང་སོགས་དུ་མ་ནས་
ལེགས་སྐྱེས་ཀྱི་དཀར་སྒོ། ཞབས་བརྟན། དངོས་འབུལ་སོགས་རྒྱན་མི་ཆད་དུ་བྱུང་བ་
ཆང་མ་རེ་རེ་ནས་ཞིབ་དུ་འགོད་པར་མ་ལངས།

(༡༡༥ ཉ་ཀ ༤༤༦ འ་མ) ཞེས་བྲིད་ཞིའི་གཙུག་རྒྱན་རྗེ་སྤྱ་མ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་གཟིགས་བཅུ་པ་ཆེན་པོ་རྗེ་བཙུན་ངག་དབང་སྒོ་བཟང་འཇམ་དཔལ་བསྟན་
འདྲིན་ཚུལ་བྲིམས་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ངོ་མཚར་ནོར་བུའི་
འཕྲེང་བ་ལས། གང་གི་དབྱེས་ཞིང་གྱུ་འདྲིན་གཉིས་པའི་གཞལ་མེད་ཁང་དུ་གོང་མ་
རིམ་བྱོན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་ཁྲི་ལ་ཞབས་སེར་བཀོད་པ་ལས། ལྷ་དང་མིར་བཅས་པའི་འགྲོ་
བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མདོན་པར་མཆོད་ཅིང་གཟེངས་བསྟོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཚུལ་རི་ལྟར་
བརྗོད་པའི་སྐབས་ཏེ་ལྷ་པའོ། །

༡༡༦ ཡོངས་འདྲིན་རྣམས་ལས་བཤད་པ་རེ་གསན་བཞེས་དང་བཅད་རྒྱ་རེ་ལའང་བཞུགས་ངོས་
མཐའ་དབྱས་སྐྱེ་རྒྱ་མང་པོས་ལྷ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་གསེར་ཁྲི་མངའ་གསོལ་ལེགས་གྱུབ་ཀྱི་དགའ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

སྟོན་འབུལ་བ་དང་། ཞལ་མཇལ་གསུང་ཐོས་ལ་རེ་བ་ནམས་ཡིད་བཞིན་དུ་སྒོང་བར་མཛད་སྟར་སྟར་
སྟོལ་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་གནང་སྟོན་ནམས་གོང་འཕེལ་ངང་བཞུགས།

ཕྱི་མ་བཅད་དུག་པ། རྣམ་ཀུན་མཐའ་དབུས་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་དུ་མའི་རེ་བ་ཡིད་བཞིན་
དུ་འདྲོ་བའི་འཕྲིན་ལས་ཆད་པ་མེད་པའི་ངོས་ནས་གཙོ་བོར་རྒྱལ་བའི་བསྟན་ལ་ཐོས་
བསམ་དང་དེའི་སྲིད་དུ་གདན་ས་ཆེན་པོ་རྣམས་སྤྱང་བྱོན་ནས་གསན་བསམ་སོགས་
ངི་ལྟར་མཛད་པའི་ཚུལ་ནི། དེ་ནས་ཉོར་ལྷ་དགུ་པའི་(༡༡༥༥ བ་༤། ༤༥༩ འ་༦)ཆོས་
བཅོ་ལྔ་སྟེ་ཆར་ཡོངས་འདྲིན་སྲིད་སྒྱོང་ནོ་མིན་ཉན་མཆོག་ནས་ཆེ་དབང་བྱབས་ཁྲུས་
འབུལ་བཞེས་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཞིང་། དེའི་ཕྱི་ཉིན་རྣམས་སུ་ཁལ་ཁ་རྩེ་བཅུན་དམ་པའི་
ཞབས་གས་གཉེར་སྟོན་བཟང་དོན་གྱུབ་སོགས་སོག་རིགས་འགའ་དང་། མགར་ཐར་
མགོན་གཉེར་དོ་གཡོག་གནས་ཚུང་ཆོས་རྩེར་མཁན་སྟེ་ཚུང་ཁའི་གོ་གནས་སྟུལ་བའི་
གསར་མཇལ་གྱི་མཇལ་ཁ་སོགས་སྟུལ།

(༡༡༥ ཉ་༡། ༤༥༤ ཐ་༣) ཆོས་ཉེར་བཞི་ཉིན་འབྲས་སྤྱངས་པའི་འཆར་ཅན་
ལྗོངས་རྒྱ་དང་འབྲེལ་བའི་ཞབས་བརྟན་ལོ་ལྟར་དབྱར་གནས་གྲོལ་མཆོམས་སུ་ཡིན་
ཀྱང་། འདི་ལོ་ཁྲི་ཐེབས་ཐུགས་གཡོང་བབ་ཀྱིས་ཕྱིར་འཐེན་མཛད་པ་འདི་ཉིན་གནང་
རྒྱར་ཆོམས་ཆེན་དུ་ཐེབས་བསྐྱོད་ཐོག་ཞབས་བརྟན་འབུལ་བཞེས། སྟེ་དམངས་ལ་
བྱུང་དབང་། དག་ལྟ་འོད་ལྟན་དཀར་པོ་བྱོན་ཐེབས་སོགས་མཛད་སྟོན་པལ་མོ་ཆེ་སྟར་
རྒྱན་ལྟར་དང་། ཆོས་ཉེར་ལཱའི་སྟེ་ཆར་སེ་ར་སྟགས་པའི་མཇལ་ཁ་དང་། དེ་ནས་
ཆོམས་ཆེན་དུ་སེ་ར་ཐེག་ཆེན་སྤིང་གི་འཆར་ཅན་ལྗོངས་རྒྱ་དང་འབྲེལ་བའི་ཞབས་
བརྟན་དང་། འབྲས་པ་དམངས་ལ་བྱུང་དབང་སོགས་སྟར་ལམ་ལྟར་སྟུལ།

འདི་དག་གི་སྟེ་ཕྱིར་ཕན་མཆོད་དཔོན་མཁན་པོར་བཀའ་ཐེབས་སུ། སེ་
འབྲས་དགེ་གསུམ་ཞེས་པའི་གདན་ས་གྲགས་ཅན་འགངས་ཆེ་འདི་དག་ཐོག་མའི་

བྱང་ཚུལ་རིམ་ལོན་ལེགས་པར། ལྷན་ནས་སེའུགས་དགེ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཐོག་
མར་དགའ་ལྷན་ནི་རྩེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཙོང་ཁ་པ་རང་གིས་ཕྱག་བཏབ་སྟེ། གཙུག་
ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་པ་བསྐྱུན་ཞིང་གཞི་གསུམ་ལ་སོགས་པ་འདུལ་
བའི་ཕྱག་ལེན་དང་། གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོའི་འཆད་ཉན། གསང་སྐྱགས་ཀྱི་དཀྱིལ་
འཁོར་ཆེན་པོའི་སྐྱབ་མཆོད་སོགས་འདུགས་པར་མཛད་དེ་རི་བོ་དགེ་ལུགས་པ་ཞེས་
པའི་གདན་སའི་ཐོག་མ་དེ་ནས་བྱང་བ་ཡིན། དེ་ཡང་དགེ་ལྷན་བཏབ་ཡུལ་གྱི་རིའི་
མིང་ལ་འབྲོག་རི་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། གདན་སའི་མཆོན་ལ་དགེ་ལྷན་ནམ་པར་རྒྱལ་
བའི་སྤྱིང་ཞེས་གྲགས་ཚུལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་ལུགས་ལ་ཡང་རི་བོ་དགེ་ལུགས་པ་
ཟེར་བ་དེ་ནས་བྱང་བ་དང་།

འབྲས་སྤངས་ནི་རྩེ་ཙོང་ཁ་པའི་དངོས་སློབ་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྩེ་བཟླ་ཤིས་
དཔལ་ལྷན་པ་ལ་རྩེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱག་འདེབས་དགོས་ལུང་དུ་བསྟན་
པ་ལྟར་ཐོག་མར་རྩེ་བཟླ་ཤིས་དཔལ་ལྷན་པས་ཕྱག་བཏབ། དེ་ནས་རིམ་གྱིས་ཟླ་ཆང་
ཁག་སོགས་བྱང་ཚུལ།

སེ་ར་ནི་རྩེ་ཙོང་ཁ་པའི་དངོས་སློབ་བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྩེ་ཤུག་ཡེ་ཤེས་ལ་རྩེ་
ཉིད་ཀྱིས་འདེབས་དགོས་གསུངས་པ་ལྟར་ཐོག་མར་བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྩེས་བཏབ། དེ་
ནས་གྲུང་རུ་རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་བཟང་། ཀུན་མཁྱེན་བྱང་ཆུབ་འོད་ཟེར་དང་སེ་ར་
ཀུན་མཁྱེན་པ་སོགས་ཀྱིས་འཆད་ཉན་མཛད་པས་སྟོད་སྟངས། བྱེས་ཟླ་ཆང་སོགས་རིམ་
པར་བྱང་ཚུལ་ནམས་རགས་བསྐྱུས་ཞུས་པར་ཕྱག་ཐལ་སྐྱར་དང་བཅས་དེ་དག་གི་
ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་གསལ་ནམས་གང་དུ་ཡོང་གསུངས་པར། རྩེ་ཡབ་སྐུས་ཀྱི་ནམ་ཐར་དང་
དགའ་ལྷན་ཆོས་འབྱུང་སོགས་ལ་གསལ་ཚུལ་ཞུས་པར་དེ་དག་གི་ཕྱག་དཔེ་འཕྲལ་དུ་
ཅད་གཙོད་ཀྱིས་ཕྱགས་ཞིབ་ཡང་ཡང་བསྐྱུངས་ཤིང་རྒྱན་དུ་ཡང་གདན་ས་ཆེན་པོ་སེ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

འབྲས་དགེ་གསུམ་ཞེས་དག་སྒྲུང་གུས་འདུད་ཚད་མེད་དུ་མཛད་པ་ནི་དམ་པའི་རང་
རྟགས་མད་དུ་བྱུང་བའི་བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་སད་པའོ།།

ཟླ་བ་བཅུ་པའི་ཆོས་གཅིག་ཉིན་སེར་ཟླ་མ་ལས་སྒྲེའི་ཟླ་མཇལ་དང་། བྱུང་
ཡིག་གཡུལ་ཁ་བ་དགོངས་པ་ཞུས་འཁྲོལ་ཚབ་གསར་པ་མཁན་ཚུང་པ་ལྟ་སྟོབ་བཟང་
ཆོས་འཁྱོར་ལ་བསྐྱོབ་པའག་སྒྲུལ་བ་འདི་ཉིན་ལས་ཁྲུངས་སུ་འཁྱོར་པའི་གསར་མཇལ།
དེའི་ཕྱི་ཉིན་སྐྱུ་བཅར་སྟོབ་བཟང་བཟོད་པ་བཀྲས་སྟུན་དུ་ལེགས་སྒྲེས་འབུལ་བ་དང་།
ཁྲི་འབྱེད་གཏོང་བ་བཅས་ལ་ཐོན་ཕྱག་ ལི་ཐང་པའི་ཁྲི་འབུལ་ཞུ་མི་བསམ་འཕེལ་སྒྲིང་
མཁར་བྱར་དོ་གཡོག་སོགས་ལ་མཇལ་ཁ་གནང་།

ཆོས་ལྟ་ཉིན་སེར་སྐྱད་པར་ཕྱིན་སྟོན་མོ་བ་ཤུ་གངས་ཕྱེད་ཉིས་བརྒྱ་ཤོར་དང་།
ཆོས་དྲུག་ལ་སེར་བྱེས་པར་ཕྱིན་སྟོན་མོ་བ་ཤུ་གངས་ཉིས་བརྒྱ་ཤོར་ལ་མཇལ་ཁ་དང་།
དེ་རྗེས་སྤྱི་ཁྱབ་མཁན་བྱར་སྟོབ་བཟང་ཤེས་རབ་ལ་མཇལ་ཁ་དང་གསོལ་ཆོགས་གསོལ་
རས་བཅས་སྒྲུལ། དེའི་ཕྱི་ཉིན་ཡོངས་འཛིན་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཁྲི་བྱར་དག་དབང་སྟུན་
གཤམ་ནས་སྐྱུའི་རྒྱན་སེལ་དུ་རྡོ་རྗེ་རྣམ་འཛོམས་ཀྱི་སྟོན་སྐྱབས་ཁྲུངས་ཁྲུངས་འབུལ་བཞེས་
མཛད། ཆོས་བཅུ་ཉིན་གཟིམ་ཚུང་ཉི་འོད་དུ་བསྟན་སྒྲུང་དམ་ཅན་རྒྱ་མཆོར་གཟབ་
གསོལ་ཆེན་མོ་བསྐྱུངས་རྒྱུར་དེ་གོང་ནས་ཆོས་སྒྲུང་རྣམས་ཀྱི་སྐྱུ་ཐང་དང་མཆོད་རྟེན།
སྟུན་གཟིགས་སོགས་བཟང་ཞིང་ཆར་དུ་དངར་བ་འདུ་མཛད་པའི་ཐོག་སྐྱུ་བཅར་རྣམ་
པར་རྒྱལ་བ་པན་བདེ་ལེགས་བཤད་སྒྲིང་པའི་འདུས་པ་ཆོགས་ཡོངས་ཀྱི་དབྱར་ཕེབས་
བསྐྱོད་ཀྱིས་བསྟན་སྒྲུང་རྒྱ་མཆོར་རྒྱལ་བསྟན་སྤྱི་དང་། བྱེ་བྲག་ཞུ་སེར་ཀྱི་བསྟན་པ་
རྒྱས་པ། གནམ་བསྐྱོས་དགའ་ལྡན་མོ་བྱང་པའི་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ཆབ་སྤྱིད་དང་། བོད་
སྡོངས་པན་བདེའི་ལེགས་ཆོགས་ཡར་ཟླ་ལྟར་འཕེལ་བ་སོགས་ཀྱི་འཕྲིན་བཅོལ་
ཕྱགས་བསྐྱེད་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱུངས། དེ་ཡང་སྟོན་པན་འདི་རིགས་ཀྱི་ཆོགས་དབྱར་ཕེབས་

མ་གྱིང་ནའང་ཕྱག་རྒྱ། ཕྱག་རིལ་འཁྲོལ་མཆམས་དང་། རང་མཆོད་འབུལ་མཆམས།
སྐྱགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་སོགས་ལན་རེ་ཞུས་པ་ཁོ་ནས་དེ་དང་དེར་འཆུག་མེད་དུ་བཀའ་རིན་
ཆེ་བར་གྱུར།

ལྷ་མཆོད་ཆེན་མོའི་ཉིན་སྤྱོད་ཆེ་ལ་གནམ་བསྐྱོས་གོང་མ་ཆེན་པོ་ནས་
ཡོངས་འཛིན་གྱིད་སྒྱུར་ནོ་མིན་ཏན་རིན་པོ་ཆེར་ས་མ་ཉི་པ་ལྟེ་ཆོ་ལོ་དང་། རིང་མིན་
འངས་ས་ཐམ་ཀ་ཡང་སྦྱལ་རྒྱུའི་བཀའ་ཡིག་ཐེབས་པར་ཉི་འོད་དུ་ཡས་ཕྱིན་ལྷན་རྒྱས་
སྐོག་ཡོངས་འཛིན་རྣམ་གཉིས། རྒྱལ་ཡབ། བཀའ་སྒོན་རྣམ་པ་སོགས་གཞུང་དྲུང་མི་
དྲག་ཅེ་ཤོད་ལས་ཆན་པ་ཡན་ནས་ལེགས་དར་ཕུལ། གསོལ་ཆོགས་རྒྱབ་གསོལ་ང་།
གསུམ་པའི་སྐྱབས་གཞུང་ཞབས་གྲས་རྣམས་ལ་འཆར་ཅན་དགུན་མཇལ་དང་། དེ་
ནས་གནས་གཟིགས་ལ་ཐེབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་འཕགས་མཆོག་ལོ་གེ་ཤུ་ར་དང་། གསེར་
གདུང་ཁག་སྒོས་བསྐྱངས་ཁང་བཅས་སུ་སྦྱ་བཅར་གྲ་ཆང་གསུང་བཟང་བ་རྣམས་དང་
བཅས་ཞལ་འདོན་སྦྱར་འདེན་ཁྲུས་གསོལ། ཆོས་སྦྱོད། ཞབས་བརྟན། གསུང་མགྱུར་
ཀྱི་རིམ་པ། དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱད་བྱངས་སོགས་སྤར་སོལ་ལྟར་གསུངས་ཤིང་། ཉེན་
མཆོག་རྣམས་ལ་སྦྱར་ཤལ་ཕྱགས་སྒོན་སོགས་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱངས། དེ་ནས་གཟིམ་ཁུང་
ས་གསུམ་ནས་གླིང་མེར་ཕྱགས་ཞིབ་བསྐྱངས་རྗེས་ཕྱིར་ཐེབས་མཛད། ཆོས་ཉེར་དུག་
ཉིན་སེ་འབྲས་སྦྱི་སོ་ནས་འཆར་ཅན་ལྷ་མཆོད་ཀྱི་དཀར་ཕུད་དང་། འབྲས་ཕུད་འབུལ་
བཞེས། སེ་འབྲས་སྒྲ་མ་ལས་སྒྲེ་སོགས་དང་། སེ་རའི་ཆོགས་ཆེན་དགེ་བསྐྱོས་གསར་
རྟིང་གཉིས། རྣམ་རྒྱལ་གྲ་ཆང་གི་སྒོ་བ་དཔོན་དབུ་ཆོས། ལས་སྒྲེ། སྤྱད་མངས་བཅས་ལ་
མཇལ་ཕྱག་སྦྱལ། ཆོས་ཉེར་བརྒྱད་ཉིན་རྣམ་གྱའི་དབུ་མཛད་རྟིང་པ་རྒྱ་མཆོ་དོན་ལྷན་
དགོངས་པ་འཁྲོལ་ཆབ་གསར་པ་དགེ་སྒོར་སྒོ་བཟང་བསྐྱན་པར་བསྐོ་བཞག་སྦྱལ་བའི་
བཀའ་བསྐྱར་མཇལ་དར་ཕུལ། འདི་ཉིན་ཡོངས་འཛིན་ཆེ་མཆོག་གླིང་སྦྱལ་སྦྱ་རིན་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་ལྟོས་ཀྱི་མཆོད་ནས་ཐར་ངོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་བ།

པོ་ཆེར་གོང་མ་ཆེན་པོས་པ་རྒྱེད་ཀྱི་ཆོ་ལོ་སྦྱལ་བའི་ལེགས་སྦྱོར་གྱི་མཇུག་འབྲུལ་དང་།
གཞན་ཡང་མཇུག་ཐོན་འགའ་ཞིག་སྦྱལ།

ཆོས་ལུ་ནས་སྐྱེ་མཆམས་བཅད་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ཆེ་རྒྱར་བྱང་ངའི་རྒྱབ་ཏུ་
ཞབས་པད་ནམས་དང་། རང་མ་མཁན་སྡེ་ཆེ་ཆུང་། ལས་ཆེན་པ་སོགས་བཅད་ཀྱི་
ཁོངས་སུ་མེད་པ་ནམས་གྱི་མཇུག་དར་འབྲུལ་བཞེས་དང་། རྣམ་གྱི་དབྱུ་མཛད་ལ་
གསར་མཇུག་ཡང་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཞིང་སྦྱིག་སྦྱིམས་འདོན་དབྱངས་སོགས་ཡར་
ལྷན་དགོས་པའི་བཀའ་སྦྱལ། དེ་ནས་སྐྱེ་མཆམས་གནང་ཡུལ་ཉི་འོད་དུ་དབྱུ་གྱར་རྒྱ་
ཁང་བསྐྱགས་པའི་ནང་འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆའི་སྤང་བརྟན་དང་། རྗེ་བཀྲ་ཤིས་རྡོ་ཁ་
མ། སྒྲོལ་མ་སྤྲིང་དགའ་མ་སོགས་དང་། དགའ་ལྷན་ལྷ་བརྒྱ་མ་དང་། འཛིགས་མཛད་
རྡོ་རྗེའི་སྐྱེ་ཐང་། ལྷ་མོ་གསུང་བྱོན་མའི་སྐྱེ་ཐང་སོགས་ཐུགས་དམ་གྱི་ཉེན་མཆོག་ཁྱད་
པར་ཅན་ནམས་གདན་བྱངས་ཤིང་། མཆོད་གཏོར་སོགས་བཀོད་པས་མཛེས་པར་
བཤམས། དེ་རིང་ནས་མཆམས་ཚུགས་རྒྱ་ཡིན་པས་ཨ་རེ་དགའ་ཞེས་དགུས་པའི་
རྣམ་འགྱུར་དང་བཅས་ཤིན་ཏུ་རིངས་རིངས་ལྟ་བུའི་ཚུལ་མཛད། དེ་ནས་གསོལ་ཇ་
ཉི་མཆམས་ཐེབས་རྗེས་སྤན་མཆོད་དཔོན་མཁན་སྦྱལ་དང་། གཟིམ་དཔོན་མཁན་པོ་
ཆོས་གྲགས་གཉིས་ནས་ཞལ་འདོན་གྱི་ཞབས་ཕྱི་ལྷས་ཏེ་བཞེགས་སྒྲོད། སྤང་འཁོར།
མཆམས་ཐོའི་བསྐྱེད་ཆོག་སོགས་དམ་པའི་ཕྱག་བཞེས་ལྟར་བསྐྱངས། དེའི་སང་ཉིན་
ནས་བཟུང་ཉིན་ལྟར་ལྷགས་ཐུན་གཉིས་རེ་ཆག་མེད་ཐོག་དགའ་ལྷན་ལྷ་བརྒྱ་མ་དང་
འབྲེལ་བའི་སྤྲ་མའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྒོ་ནས་དམིགས་བརྩེ་མ་གང་མང་དང་། འཛིགས་
མཛད་རྡོ་རྗེ་བདུད་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་ལྟོ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྒོ་ནས་ལྷགས་བསྐྱེན་འཇམ་
དབྱངས་གྱི་གཟུངས་ཨ་ར་པ་ཅ་ན་གཙོར་གྱུར་ནས་འཛིགས་བྱེད་གྱི་ཚ་ལྷགས་སྦྱིང་
པོ། ཉེ་སྦྱང་ནམས་འགྲོགང་ཆེ། དགོང་ཐུན་གྱི་མཐར་ཆོས་སྦྱོང་ནམས་ལ་གཏོར་འབྲུལ།

གསེར་སྦྱིམས། འཕྲིན་བཅོལ་སོགས་གནད་སྤྲིན་ཆག་མེད་དུ་བསྐྱེདས། བཅད་རྒྱུ་
རིང་དུའང་སྔ་དྲོའི་ལྷགས་ཐུན་གྲོལ་ནས་གསོལ་ཆོགས་ཀྱི་བར་དང་། གསོལ་ཆོགས་
རྒྱབ་ནས་དགོངས་ཐུན་མ་ཚུགས་ཀྱི་བར་ཡོངས་འཛིན་རྣམ་གཉིས་རེ་མོས་སུ་གདན་
ཞུས་ཀྱིས་ཕྱག་དཔེ་སློག་འདོན་སོགས་མཛད།

འདི་དག་གི་ཆེ་ནའང་ཁྱིས་པ་གཞན་དག་ལྟར་སྤྲུག་ཐུང་པ་དང་གྲུ་དོག་པ་
སོགས་ཀྱི་ཚུལ་བཞིས་རུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ཁར་ད་དུང་རྒྱན་པར་མཛལ་ཁ་སོགས་ཀྱི་
ཟིང་ལོང་ཆེ་བས་མཚམས་ཀྱི་རིང་འདིར་དེ་རིགས་ཀྱང་མེད་པ་ཤིན་ཏུ་སྒྲོ་བར་འདུག་
ཅས་བཀའ་སྤྱུལ། དེ་ལྟ་བུའི་ངང་དུ་སྤྲུ་མཚམས་རྒྱན་རིང་ཅམ་གནད་བཞེད་ཆེ་ནའང་
མཐའ་དབུས་ཀྱི་སྦྱིན་བདག་དང་། ཁྱི་ཕེབས་ལེགས་འབུལ་ཞུ་མི་སོགས་མཛལ་ཁ་དོན་
གཉེར་ཀྱི་སྦྱི་པོ་མང་དག་འདུས་པ་རྣམས་ཀྱི་རེ་འདོད་སྐོང་ཕྱིར་སྐྱབ་བ་བཅུ་གཉིས་པའི་
ཡར་ཆོས་དྲུག་གི་སྔ་ཆར་བཅད་རྒྱ་བཞེངས་ཏེ་བཀའ་སློན་རྣམས་དང་། གྲུང་། རྩ་སྤྱོད་
ནང་མ། ལས་ཆན་པ་སོགས་ལ་མཛལ་ཁ་གནད་ཞིང་། དེའི་ཕྱི་ཉིན་རྣམས་ནས་དང་
འདུས་སེར་སྤྲུ་མཆོག་དམན་དུ་མར་མཛལ་ཁ་རིམ་སེལ་དུ་བསྐྱེདས། བཀྲས་ལྷན་དུ་
ལྷན་གཟིགས་པའི་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་གནམ་ལོ་གསར་ཆོས་ཀྱི་ཉིན་འབྱུང་འབུལ་
བར་འགོ་མི་གཟིམ་འགག་བསྐལ་བཟང་དབང་ལྡན་ངོ་གཡོག་ལ་ཐོན་གནད་དང་།
ཆོས་བཅུ་གསུམ་ཉིན་སྤྲུ་ཞབས་ནོ་མིན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་མཛལ་ཁར་ཕེབས་པར་ལྷན་
རྒྱས་གསུང་མོལ་ཡུན་རིང་པོར་བསྐྱེདས་ཤིང་ཞབས་གས་རྣམས་ལའང་མཛལ་ཁ་སྤྱུལ།

དེའི་ཕྱི་ཉིན་རྣམས་ནས་རྒྱུད་སྒྲོད་སྤྲུད་ཀྱི་མཁན་སྤྱོད་དབུ་ཆོས་སོགས་གཏོར་
རྟགས་འབུལ་མི་དང་། སྤྱོད་མཆོགས་དྲུག་རང་གྲོལ་གྱི་སྒྲོ་བ་མ་སྐལ་ལྡན་རང་གྲོལ་ངོ་
གཡོག་ ལྷ་རྩེད་གྲུང་གི་ཤོག་ཐའི་རི་ཨ་ཡུ་ཤེ་སོགས་སོག་རིགས་མང་ཅམ་དང་། ཆབ་
མདོ་བ་སེར་སྤྲུ་སུམ་ཅུ་སྐོར། རྣམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆང་ཆོགས་ཡོངས་ལ་བཅད་རྒྱ་གྲོལ་བའི་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་པ་འཕུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

མངལ་ཁ་སོགས་རིམ་པར་སྟལ། ཆོས་ཉེར་བཞིའི་ཉིན་མཆོད་ཡོན་ལྷན་རྒྱས་ཐོག་
བཀའ་སློན་ནམས་དང་། སྤྱི་ཁྱབ་མཁན་པོ། རྩལ་ཡིག་བཞི་བཅས་ལྷན་འདྲེས་ཀྱིས་
ལྷ་ལྷན་སློན་ལམ་ཆེན་མོའི་མང་འགྱུར་གྱི་ཐོ་བསྐྱེགས་བསྐྱུངས། ཆོས་ཉེར་དྲུག་ཉིན་
ནམ་གྲུའི་དབུ་མཛད་དང་། དགྲ་གཏོར་ཆེན་མོའི་འཆམས་པ་བ་སོགས་མང་ཚམ་ལ་
ཕྱག་དབང་དང་བཀའ་བསློག་གནང་། ཆོས་ཉེར་བདུན་ཟླ་ཆར་མེ་ར་ཕུར་མངལ་དུ་
གྲགས་པ་ཐུབ་ཐོབ་མདའ་འཕྱར་བ་ཆེན་མོའི་མགུལ་ཕུར་བྱིན་རྒྱབས་ཅན་གདན་ཁྱུར་
བྱུང་བ་མཆོད་གཟིམ་ཁང་དུ་བཞེས་ནས་ཞིབ་མངལ་ཐོག་དབུ་གཏུགས་ནས་ཐུགས་
སློན་རྒྱན་རིང་པོར་མཛད་ཅིང་། བདག་ཅག་སྐྱེ་དྲུང་དུ་འཁོད་པ་ནམས་ལའང་བྱིན་
རྒྱབས་དང་བཀའ་བསློག་སྟལ་རྗེས་སྟན་ཤལ་སྟོན་སོགས་འབྲུལ་བར་མཛད། ཆོས་ཉེར་
བརྒྱད་ཉིན་མཁན་རྒྱུ་ཐོགས་དཔོན་རྗེ་དྲུང་སློ་བཟང་རབ་རྒྱས་ལ་ཆེའི་མགོན་གཉེར་
ཁྲི་པ་དང་། ཐོ་བྲང་གཉེར་བྱུར་སློ་སྤྲིང་ཡེ་ཤེས་ཆོས་འཕེལ་ལ་མགོན་གཉེར་གཞོན་པ་
བསྟོན་བཞག་གནང་བའི་གསར་མངལ་དང་། བཀྲས་ལྷན་ནས་དགྲུང་གསར་འབྲུལ་མི་
ལོ་རྩ་བ་ནོར་བུ་སོགས་ལ་འབྱོར་ཕྱག་སྟལ། ཆོས་ཉེར་དགུའི་ཉིན་གསེལ་ཆོགས་ཟླ་
ཐོན་གྱིས་ཤོད་གཟིམ་རྒྱུང་རིག་གནས་ཀུན་གསལ་དུ་ཞབས་སོར་བཀོད་ནས་ནམ་པར་
རྒྱལ་བ་པན་བདེ་ལེགས་བཤད་སྤྲིང་པའི་ལོ་མཇུག་དགྲ་གཏོར་ཆེན་མོའི་འཆམས་གྱི་
རིམ་པར་སྐུན་རས་གྱི་གཟིགས་པ་ལེགས་པར་དབབ་ཅིང་། སྐྱེ་བོའི་ཆོགས་ཆེན་པོ་
སའི་དྲེག་པ་ལྟར་འཁོད་པ་ནམས་ལ་ཞལ་མངལ་གྱི་སྐལ་བཟང་དང་འདི་ཕྱིར་དགེ་
བའི་སྐྱབས་འཇུག་ བསྟན་སྤྲིད་བདེ་རིམ་དུས་གྱི་གཏོར་ཆེན་སོགས་གནད་དུ་སློན་
པའི་ཐུགས་སློན་སོགས་ཡང་དག་པར་བསྐྱུངས་སོ། །

(1993 ཉ་3། ༢༩0 ཐ་3) རྒྱ་མོ་ལྷག་ལོར་འབོད་པའི་གནམ་ལོའི་རང་ཞལ་
གསར་དུ་དོམས་པའི་དགའ་བ་དང་པོའི་ཐོ་རིངས་མཆོད་གཟིམ་ཁང་དུ་སྟོན་པ་གསུང་

ཁྱོན་མའི་སྤྱན་རླུང་མཆོད་གཏོར་དམ་ཚུས་རྒྱས་བཤམས་ཐོག་ཡ་སྤྱབས་མགོན་ཆེན་
པོ་ཉིད་དང་། སྲིད་སྦྱོང་ནོ་མེན་ཏན། ཡོངས་འཛིན་རྣམ་གཉིས་བཅས་ལྷན་རྒྱས་ཐོག
ཕན་མཆོད་གཟིམ་གཉིས་ནས་ཞལ་འདོན་ཞབས་ཕྱི་ཁྱུས་ཏེ་སྤྲུལ་མའི་རྣལ་འབྱོར་དང་།
འཛིགས་མཛད་རྩོམ་ཆེའི་བདག་བསྐྱེད་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་དཔལ་ལྷན་འདོད་ཁམས་
དབང་མོར་མཆོད་བསྟོད། བསྐྱང་འཕྲིན། མངའ་གསོལ་སོགས་སྤྲིན་རྒྱས་དང་། གསོལ་
ཞབས་ཀྱི་ཕེབས་སྒོ་སོགས་སྤར་ལམ། དེ་མཚུངས་ནོ་མེན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཡོངས་
འཛིན་གཉིས། སྤྱི་ཁྱབ་མཁན་པོས་གཙོས་ནང་མ་མཁན་སྡེ་ཆེ་ཁ་ཡན་དང་། གསོལ་
དཔོན་གཞོན་པ་བཅས་ནས་མཇལ་དར་སྤྲུལ། དེ་ནས་ནམ་མེད་ལ་སོ་བྱང་དམར་པོའི་
ཡང་སྟེང་དུ་ཕན་བདེ་ལེགས་བཤད་སྤྲིང་པའི་ཆོགས་དབྱུར་ཕེབས་ཏེ་བཞུགས་ཁྱིར་
ཞབས་སོར་འཁོད་བསྟུན། རྒྱལ་ཡབ་དང་། བཀའ་སྒོན་རྣམ་པ། ནང་མ་མཁན་ཚུང་།
སོགས་མདའ། སྤྲུལ། ཆེའི་ལས་ཆོན་པ། གྲུ་ཆང་སྡེ་ཕྱག་སོགས་ནས་ལེགས་དར་སྤྲུལ།
དེ་ནས་དཔལ་ལྷན་འདོད་པ་ཁམས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་མ་དབྱུར་འཕང་སྲིད་ཆེར་བསྟོད་
པའི་སྤྲད་དུ་སྤྱན་འཛེན་མཆོད་བསྟོད། བསྐྱང་བ། རྟེན་འབྲུལ། གཏོར་སྦྱོང་། ཆོགས་
འཁོར། མངའ་གསོལ་སོགས་གནད་སྤྲིན་གཟབ་རྒྱས་དང་། རྣམ་གྲུ་སྤྱི་སོ་ནས་གསོལ་
ཞབས་དཀར་སྒོ་སོགས་སྤར་ལམ་རྒྱས་བཤམས་དང་བཅས་འབྲུལ་བཞེས་གྲུབ་མཐུག་
སྒོས་བསྐྱངས་ཁང་བརྒྱད་གནས་གཟིགས་དང་། གོང་མའི་འབྲུ་ཐང་ལ་སྤྱི་ཕྱག་བདེ་
ལྷན་འབྲེལ་དུ་ཨོ་བན་རྣམ་གཉིས་དང་མཇལ་འཕྲད་ལྷན་རྒྱས་བཅས་བསྐྱངས་ནས་
གསེར་གདུང་ཁག་དང་། འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེ་བཅས་ལ་སྟན་ཤལ་ཐུགས་སྒོན་སོགས་
གནད་ནས་སྤར་ཡང་མཆོན་གཟིམ་ཁང་དུ་ཕེབས་ནས་གསོལ་བ་གདན་བཞེས་སོགས་
བསྐྱངས།

དེ་ནས་དགུས་སྟོན་ཆེན་མོའི་སྤྲད་དུ་ཆོམས་ཆེན་སྲིད་ཞིའི་སྤྱན་ཆོགས་སུ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བཅུ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐང་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

ཐེབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་གསེར་བྱི་ཆེན་མོར་ཞབས་སོར་འཁོད་འབྲལ་སྲིད་སྐྱོང་ནོ་མིན་
ཏན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཡོངས་འཛིན་རྣམ་གཉིས། རྒྱལ་ཡབ་དང་། གོང་མའི་བྱ་བོ།
ཞབས་པད་རྣམ་པ། བྱང་། སྤྱི་བྱལ་མཁན་པོ། རྩ་སྐད་ཀྱི་ཐུགས་མཛད་
སོགས་དང་། ཤར་བྱང་གི་ཆོས་རྒྱུ་རྣམ་གཉིས། སེ་འབྲས་དང་། རྒྱུད་པའི་སློབ་དཔོན་
བྱི་གདན་བྱུར། ལས་སྣེ་ཆེ་ཆུང་སོགས་ནས་ལེགས་དར་འབྲལ་བཞེས་དང་། རྩོགས་
འབྲལ་སྤྱིན་བདག་མཆོ་སྟོན་བྱང་ཡེ་ཤེས་དར་རྒྱས། ཐའི་རི་ཨ་ཡུ་ཤེ་སོགས་དང་།
ཆབ་མདོ་དང་། ལི་ཐང་པའི་མི་སྣ་སོགས་དང་། མངལ་ཐེངས་གཉིས་པར་བཀྲས་སྐྱོན།
ས་སྐྱ། འབྲུག་པ། ལ་དྲགས་བཅས་ཀྱི་ལོ་གསར་འབྲལ་མི་སོགས་མང་དག་ལ་མངལ་
ཕྱག་སྦྱུལ། བྲལ་འཕྲོས་པས་འབེལ་གཏམ་དང་། སློབ་དཔོན་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་
རྣམ་གཉིས་ནས་ཆོས་ཀྱི་བཀོ་སྐྱོང་། གར་གྱི་ཆེད་འདོད། དཀར་དམར་གྱི་སློབ་ཉན་སོགས་
ལུགས་གཉིས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་ལ་དབྱེས་དགུར་ལོངས་སུ་སྤྱད་བྱལ་བསྐྱུན་གཟིམ་ཆུང་
དུ་ཐེབས་བསྐྱོད་ཀྱི་གོ་མདོད་ཀྱི་སྤྱི་ཆའི་ཆེ་སོགས་མངལ་ཁུ་བ་འགའ་ཞིག་ལ་ཕྱག་
དབང་ཡང་སྦྱུལ། ཉིན་གཉིས་པར་སྔ་དྲོ་ཞལ་འདོན་གྱི་རིམ་པ་རྣམས་བྱལ་མཐུག་སར་
ལམ་གསོལ་ཞབས་ཐེབས་སྒྲིའི་རིམ་པ་རྣམས་ཟིན་བསྐྱུན། ཉི་འོད་དུ་ཕུར་ཕྱོག་བྱམས་
པ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་སྐྱོ་ཆའི་ཆེ་རྩལ་འབྲལ་བཞེས་དང་། ལི་ཐང་ཆོས་རྒྱུད་བྱང་གི་བྱི་
འབྲལ་བ་མི་སྣ་གསུམ། གཡོག་དང་འབྲལ་འདེགས་པ་སོགས་མི་བྱངས་ཉིས་བརྒྱ་སྟོར་
ལ་ཕྱག་དབང་དང་། དངོས་སྤྱིས་ཀྱི་འབྲལ་བ་རྣམས་སྤྱན་ལམ་དུ་བསྐྱར་ཞིང་། བཀའི་
ཐེབས་སྟོ་སོགས་བྱང་བཀའ་རིན་དུ་སྦྱུལ།

དེ་ནས་ཆོམས་ཆེན་དུ་ཐེབས་བསྐྱོད་ཐོག་སྲིད་སྐྱོང་ནོ་མིན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་
དང་། ཡོངས་འཛིན་རྣམ་གཉིས། རྒྱལ་སྐྱོ་ཆེ་ཁ་བཅས་ནས་མངལ་དར་འབྲལ་བཞེས་
བྱལ་རྒྱུ་བཅས་སྤྱི་ཆུང་གསུང་བཟང་བ་རྣམས་ནས་ཆོགས་སུ་བཅད་པའི་དབྱངས་

དང་བསྐྱུན་ཏེ་བཟུ་གིས་པའི་རྩལ་རྟགས། རྒྱལ་སྲིད་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་སོགས་སྤུལ་
ཞིང་། ཡབ་རྩེ། བཀའ་གྲུང་། སྤྱི་ཁྱབ་མཁན་པོ། རྩ་མཉམ་པའི་རི། བྱང་མ་མཁན་སྡེ་ཆེ་
ཚུང་སོགས་ཀྱིས་གཙོས་དྲུང་མེར་སྐྱུ་དྲག་འབྲིང་དཀྱུས་གསུམ། རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་
འདུས་གྲུ་ཆོགས་ཡོངས། དྲུང་གཏོགས། བྱང་ཟུན། སྒོ་བ་གྲུ་བ་སོགས་ཆང་མས་སྤར་
ལམ་ལྟར་གྱི་ལེགས་དར་དང་། འབྲས་སྡོངས་པའི་བྲི་ཕེབས་ལེགས་འབྲུལ་ཁྱེ་མི་སོགས་
ལའང་ཕྱག་དབང་སྤུལ་རྩེས། འཕེལ་གཏམ། གར་རོལ། བཏོ་སྡེང་། གསོལ་ཞབས་སྟོན་
མོ་སོགས་ལ་དགུས་པར་རོལ་ནས་གཟིམ་ཚུང་དུ་ཕེབས་ཞོར་གནམ་བོ་ཐག་ཅེད་གྱི་
གཟིགས་མོར་ཡུད་ཅམ་སྤྱན་རས་གྱིས་བརྒྱ་ཞིང་སྐྱེ་བའི་ཆོགས་མང་པོར་ཞལ་མཇལ་
གྱིས་སྐལ་བཟང་སྤུལ། ཆོས་གསུམ་སྤྲ་ཆར་མཆན་གཟིམ་ཁང་དུ་ཡགོང་ས་མཆོད་
ཡོན་དང་། ཡོངས་འཛིན་རྣམ་གཉིས་བཅས་ལྟན་འཛོམས་ཀྱིས་འདོད་ཁམས་དབང་
མའི་བསྐྱང་འཕྲིན་གནད་སྤྲིན་སོག་གནམ་བསྐྱོས་གོང་མ་ཆེན་པོ་དང་། རྒྱལ་དབང་
ཡབ་སྲས་སོགས་ཀྱི་སྐྱེ་ཆེ་མཛད་འཕྲིན་ལ་འགལ་རྒྱུན་ཡོད་མེད་དང་། དགའ་ལྷན་
སོ་བྱང་པའི་ཆབ་སྲིད། བོད་སྡོངས་སྤྱི་འདུན་འཕེལ་འགྲིབ་སོགས་ལ་བརྟགས་
བསྐྱེལ་གྱི་རིམ་པ་གནད་སྤྲིན་དུ་བཀའ་བྲིན་ཆེ། དེ་ནས་ཉི་འོད་དུ་ལྷ་ལྷན་སྟོན་ལམ་
ཆེན་མའི་ལས་བྱེད་འབྲས་སྤྲུངས་ཆོགས་ཆེན་དགེ་བསྐྱོས། བཟུ་གིས་ཁང་གསར་སྡེ་
ཕྱག་དགེ་གཡོག་སོགས་ལ་མཇལ་ཁ་སྤུལ། ཆོས་བཞི་ཉིན་ཀུན་སྤྱིང་སྤུལ་སྐྱེ་རིན་པོ་
ཆེ་སོགས་སྤུལ་སྐྱེ་ཁག་དང་། སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་བྲམ་མ་ལས་སྡེ། ལྟ་རམས་གྲུ་
སྐྱོར་བ། སེར་སྤགས་བྲམ་གྲུ་སྤུམ་ཅུ་སྐྱོར་སོགས་ལ་མཇལ་ཕྱག་དང་། ཆོས་དྲུག་ཉིན་
བཀའ་སྟོན་དགའ་བཞི་བ་ནས་དཀར་སྟོན་དང་བཅས་མཇལ་འབྲུལ་དུ་བཅར།

(1719 ཉ་3། 1719 མ་3) ཆོས་བརྒྱད་ཉིན་དགའ་ལྷན་བྲི་ཆེན་བྱང་ཚུབ་ཆོས་
འཕེལ་གྱི་ཞལ་སྤྲ་ནས་བྲི་ཕེབས་ལེགས་འབྲུལ་དང་འབྲེལ་བའི་ཞབས་བརྟན་འབྲུལ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་ལྟོས་ཀྱི་མཆོད་རྣམས་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

ཐེབས་ལ་སྟོན་འཁོར་ལ་མཇུག་པུག་དང་། སྐར་ཡང་གཟིམ་ཆུང་ཕུན་ཚོགས་འདོད་
འབྱུང་དུ་ཁྱི་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེ་རྒྱུ་དང་ལྟན་རྒྱས་རྒྱན་རིང་པོར་མཛད་ནས་ཆོས་ལྟན་གྱི་
བཀའ་མཆོད་ཞིབ་ལྟག་དང་། ལྟག་པར་ཁྱི་ཆེན་མཆོག་ནས་ཡ་རྒྱལ་མགོན་ཆེན་པོ་
ཉིད་ཞབས་པད་ལུན་བརྟན་གྱི་ཐུགས་བསྐྱེད་དང་། མཁན་བརྟན་བཟང་པོའི་རྣམས་ཐར་
སྐྱེ་འཕྲིང་གོང་མ་རྣམས་དང་མཆུངས་པ་བདག་གིར་བཞེས་ནས། དུས་མཐར་ཐོག་སྐྱེ་
མའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་འདྲིན་སྦྱོང་སྦྱོང་བའི་འཕྲིན་ལས་བྱུང་གསལ་དུ་ཆེ་བཞིག་
ཐུགས་རྗེ་ཆེ་དགོས་ཆུ་ལ་སོགས་ཞུས་པ་རྣམས་ལ་ཞུས་བཞེས་ཡང་དག་པར་བསྐྱེད་སྤྱོད།

(༡༣༤ བ་༡། ༤༩༤ བ་༡) ལྷ་བ་འདི་ནང་ཆོ་འཕུལ་གྱི་དུས་ཆེན་བྱུང་པར་
ཅན་དུ་སོང་བས་རྒྱན་གྱི་ཞུས་འདོན་ཐུགས་དམ་ཆག་མེད་ཐོག་མཆུག་དང་། སྐྱེ་ཐུག་
སོག་ཆུ་ལ་བསྟན་བསགས་སྦྱོང་གི་རིམ་པར་འབྲས་པར་མཛད་ཅིང་། སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་
ཅན་གྱིས་སྐྱེ་ཐུགས་སྟོན་པ་དུག་ཆོ་འཕུལ་ཆེན་པོས་ཆར་བཅད་ཆུ་ལ་སོགས་ཡོངས་
འདྲིན་རྣམས་གཉིས་དང་། ཕན་རྣམས་ལ་བཀའ་འདྲི་ཞིབ་པར་སྦྱུང་བར་མ་ཟད་དེ་དག་
གི་ཐུག་དཔེ་རྩད་གཅོད་དང་བཅས་སྟོན་པའི་རྣམས་ཐར་ལ་ཐུགས་དཔེ་དང་དད་གུས་
ཆོད་མེད་པ་མཛད། ཞར་ལ་རྒྱ་སོག་དང་མདོ་ཁམས་སྟོན་སྦྱང་སོགས་ཀྱི་སྦྱེ་བོ་བཟང་
བ་ལས་བཀུལ་བ་རྣམས་ལ་རེ་འདོད་བཞིན་གྱི་མཇུག་ཁ་དང་། ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གི་
བཀའ་འདྲིན་སོགས་རིམ་སེལ་དུ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་བར་གྱུར། ཏོར་ལྷ་གཉིས་པའི་ནང་ཁྱི་
ཐེབས་ལེགས་འབུལ་ཁྱེ་མི་ཤེལ་དཀར་ཆོས་སྦྱེ་བའི་གྲ་གངས་བརྒྱུད་ཅུ་སྟོར་དང་། སྐྱེ་
བོ་སུམ་ཅུ་སྟོར། འབྲུག་སྦྱེ་སྦྱིད་ནས་འཆར་ཅན་ལོ་ཐུག་དང་། གསེར་ཁྱིམ་མངའ་
གསེལ་ལེགས་སྦྱེས་ཆབས་ཅིག་འབུལ་མི་དོ་གཤོག་བཞི་བཅུ་སྟོར། འཕན་ལུལ་རྒྱལ་
སྟོན་པའི་སྐྱེ་གྲུ། བརྒྱ་སྟོར་དང་བརྟན་མ་བཞི་བཅུ་སྟོར། ལ་དུགས་པའི་མི་སྣ་བཅུ་སྟོར།
ཁལ་ཁ་དབང་ཆེན་ནོ་མིན་ཏན་གྱི་མགོན་གཉིས་སོགས་ (༡༣༥ ཉ་༥། ༤༩༤ འ་༤) ལ་

མངལ་ཁ་དང་། ཞབས་བརྟན་འབྲུལ་བཞེས། ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་བཀའ་ངིན་སྦྲུལ་འོས་
ནམས་རིམ་སེལ་དུ་བསྐྱེདས།

(༡༣༥ ཉ་ཨ། ༤༧༥ བ་༩) ཆོས་ཉེར་བདུན་ཉིན་ཡོངས་འདྲིན་ནོ་མིན་ཏན་ནས་
སྒྲིའི་འགལ་ཁྱེན་ཞི་ཕྱིར་ཆོ་དབང་། བྱབས་ཁྱབས་འབྲུལ་བཞེས་དང་། ཞར་ལ་སྒྱབས་
སེམས། སྒྲོལ་མ། དཔལ་ལྷན་ས་གསུམ་མ། ཡོན་ཏན་གཞིར་གྱུར་མ་ནམས་ཀྱི་ལྷགས་
ལུང་འབྲུལ་བར་མངོད། གནམ་གང་ཉིད་གཟིམ་རྒྱུང་ས་གསུམ་ནམ་རྒྱལ་དུ་སེབས་
བསྐྱེད་ཀྱིས་ཆོགས་མཆོད་ཆེན་མོའི་རྗེས་འབྲེལ་མཆོད་སྤྱིན་ཀྱི་འབྲེང་བ་རྒྱ་ཆེན་པོའི་
སེར་སྤྱིང་ལ་ཐུགས་ཞིབ་དང་། མཆོད་ཆོགས་ནམས་དག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ནམ་རོལ་དུ་
བྱིན་ཀྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་ཕྱོགས་བརྒྱའི་རྒྱལ་བ་སྤྲས་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་དཀྱིས་པ་
བསྐྱེད་ཅིང་། དེའི་མཐུ་ལས་བསྟན་འགྲུའི་པན་བདེ་གོང་འཕེལ་དུ་འགྱུར་བའི་ཐུགས་
སྒོན་མཆོམས་སྦྱར་ཀྱི་རིམ་པ་ཡང་དག་པར་བསྐྱེདས། ཅོར་ལྷ་གསུམ་པའི་ཆོས་གཅིག་
ཉིན་གཟིམ་རྒྱུང་དུ་སེ་འབྲས་སྒྲ་མ་ལས་སྒྲེར་ཆོགས་མཆོད་གྲོལ་བའི་མངལ་ཁ་དང་།
ཆོགས་རམས་པ་སོགས་ལ་ཕྱག་དབང་། དེ་ནས་རི་བོ་དགའ་ལྷན་པའི་འཆར་ཅན་
ཞབས་བརྟན་འབྲུལ་བཞེས་ཀྱི་སྤྲད་དུ་ཆོམས་ཆེན་སྤྱིད་ཞིའི་ཕུན་ཆོགས་ཀྱི་ཆོས་ཁྲིར་
ཞབས་སོར་བཀོད་ནས་རྗེ་རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་རྒྱལ་ཆ་བ་དགའ་ལྷན་ཁྲི་རིན་པོ་ཆེ་དག་
དབང་ཆོས་འཕེལ་དཔལ་བཟང་པོ་དང་། སྒྲ་མ་ལས་སྒྲེ། འདུས་ཆོགས་དམངས་བཅས་
ལ་མངལ་ཕྱག་དང་། ཁྲི་རིན་པོ་ཆེ་ནས་མརྒྱལ་ཀྱི་གསུང་བཤད་དང་འབྲེལ་བར་རྒྱལ་
བསྟན་ཀྱི་བྱང་ཚུལ་དང་། བསྟན་པའི་སྤྱིང་པོ་ཡང་སྤྲོམ་པ་གསུམ་ཀྱི་བཅས་མཆོམས་
ཡིན་པ་དང་། དེས་འབྱུང་བྱང་སེམས་ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ་ནམས་ལམ་ཀྱི་སོག་དུ་
དགོས་ཚུལ་སོགས་གསུང་རབ་ཀྱི་གནད་མཐར་ཐུག་པ་ལས་བརྒྱམས་ཏེ་ནམ་ཐར་དེ་
དག་བདག་གིར་བཞེས་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱལ་བསྟན་འདྲིན་སྦྱོང་སྤེལ་བཞིན་པར་ཞབས་

ཡ་ཀྱལ་དབང་སྤྱི་མཉམས་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་རྩིས་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་མཉམས་པ།

པད་སྲིད་མཐར་བཏྲན་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་གསོལ་འདེབས་ཀྱི་ཆེར་མཛད་པ་རྣམས་ལ་
དེ་དེ་བཞིན་དུ་འབྲུབ་པའི་ཞལ་བཞེས་བསྐྱེད་སྤྲུངས་པར་མ་ཟད། གསུང་དེ་རྣམས་སྤྱགས་
ལ་ཤིན་དུ་བཅག་པར་གྱུར་པས་རྗེས་སོར་ཡང་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུ་གསུངས་ཞེས་ཡང་
ཡང་དུ་སྦྱོར་བར་མཛད།

(༡༡༥ ཉ་ལ། ༤༩༥ བ་༩) ཆོས་བརྒྱད་ལ་འཆར་ཅན་བརྒྱད་གཏོར་ཆེན་མོ་
ཞེས་དཔལ་རྗེ་རྣམས་པོ་ཆེན་པོ་ཞལ་བཞི་པའི་དུས་ཀྱི་མཆོད་གཏོར་ཆེན་མོ་དང་
འབྲེལ་བར་དབྱར་གྱི་རྒྱལ་མོའི་ལང་ཆོ་དོམ་པའི་དགའ་སྟོན་མཇལ་ཁའི་ཐོག་སྲིད་
སྦྱོང་ནོ་མེན་ཉན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཡོངས་འཛིན་རྣམ་གཉིས། ཡབ་རྗེ། ཞབས་པད་རྣམ་
བཞི། གྲུང་། སྤྱི་བྱུང་མཁན་པོ། རྩ་བུ། ཐོགས་མདའ། སྤྱུལ་ལས་ཆོན་པ་སོགས་ལ་སྤྲར་
སྟོལ་མཇལ་ཁ་དང་། གསོལ་ཞབས་ཀྱི་ཕེབས་སྟོ་སོགས་ལ་རོལ་བར་མཛད་ཅིང་། སྤྲ་
རོ་མཆོན་གཟིམ་ཁང་དུ་གྱུར་ཞལ་གྱི་གསུང་བསྐྱེད་མདོར་བསྐྱེད་ཀྱང་བཀའ་རིན་ཆེ་
བར་གྱུར།

(༡༡༥ བ་༣། ༤༩༥ འ་༥) ཆོས་བཅུ་བཞིའི་(༡༡༥ བ་༤། ༤༩༥ འ་༣) གསོལ་
ཆོགས་སྤྱ་ཐོན་གྱིས་ཆོམས་ཆེན་སྲིད་ཞིའི་སྤྱན་ཆོགས་སུ་མཆོག་གི་དང་པོའི་སངས་
རྒྱས་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྤྱབ་མཆོད་ཆེན་མོ་དང་འབྲེལ་བའི་མཆོད་གར་ལ་
སྤྱགས་ཞེབ་དང་། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྟ་ཆོགས་རྣམས་ལ་སྟོན་ཤལ་སྤྱགས་སྟོན།

(༡༡༥ བ་༦། ༤༩༥ བ་༥) ཆོས་བཅོ་ལྔའི་ཉིན་སྟོན་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་
དུ་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤྲུངས་རྒྱལ་བའི་མཆོད་རྟེན་ཆེན་པོར་སྟོན་པ་སྤྱགས་རྗེ་ཅན་
གྱིས་ཤུག་ལའི་ཆོས་རྒྱལ་ལྷ་བ་བཟང་པོ་སོགས་ལ་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གསུངས་
པའི་དུས་ཆེན་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་སོང་གཤིས་སྤྱན་གསལ་གྱི་ཞལ་འདོན་དང་། ལྷག་
མཆོད་སོགས་སྟོན་རྒྱས་སུ་བཀའ་རིན་ཆེ་ཞིང་། གཞན་ཡང་ལྷ་བ་འདི་ནང་མཐའ་

དབུས་ཀྱི་དད་འདུས་སེར་སྐྱ་མང་པོར་མཇུག་པ་དང་། ཆོས་དང་ཟངས་ཟིང་གི་གནང་
སྐྱེས། གཞུང་ཞབས་སེར་སྐྱ་དྲག་ཞན་ཅི་རིགས་པར་འབྱོར་ཐོན་དང་། ལས་ཁུངས་ཀྱི་
གསར་མཇུག་། དགོན་སྡེ་དག་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཕྱི་ལོ་ལས་འདུལ་ཞུས་མིར་མཇུག་པ་
སོགས་ཐུགས་གཤིང་ཅན་མས་རིམ་ཐོག་དུ་བསྐྱེད་སྐྱོང་སོ། །

༡༤༽ ས་སྐྱེའི་དུས་ཆེན་དང་བསྟན་བསལ་སྤྱོད་ཞལ་འདོན་འཆར་འཕར་དང་ཡོངས་འཛིན་ཅན་མས་
ལས་སྟོན་པའི་དུས་ཆེན་སོགས་ཀྱི་བྱུང་བ་རེ་གསན་བཞེས། རྒྱལ་དཔེ་ཐུགས་འཛིན་ཀྱི་དབུ་འཕྲུགས།
རིམ་གཉིས་ཟབ་མོའི་ནལ་འབྱོར་བཅད་ཆུ་རེ་ལྟར་བཞེས་དང་ཐུགས་ཉེ་རིང་ནས་འབྱོར་ཐོན་ལག་
རྒྱུ་འཛིན་སོགས་བཀའ་རིན་བསྐྱེད་སྐྱོང་སོ། །

(༡༣༥ བ་ཡ། ༤༩༩ འ་༩) ལྷ་བ་བཞི་པའི་ (༡༣༩ ཉ་༡། ༤༩༩ འ་ཡ) ཅན་སྟོན་པ་
མཉམ་མེད་ཤུགས་ཀྱི་སྐུ་ལོ་སྐྱེ་བ་ལྷན་པ་དང་། མདོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་། ལྷ་དན་
ལས་འདས་ཆུལ་བསྟན་པའི་དུས་ཆེན་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་སོང་བས་ཞལ་འདོན་བསལ་གས་
སྐྱེད་སྐྱོང་འཕར་མ་དང་། ལྷན་གསལ་གྱི་མཆོད་པ་སྣ་ལྔ་བརྒྱ་ཆར་སོགས་བཞེད་སྐྱོང་འདུལ་
བསྐྱེད་སྐྱོང་། འདི་དག་གི་སྤྱི་ཕྱིར་ཡོངས་འཛིན་ཅན་གཉིས་སྐྱེ་བྱུང་དུ་ཕྱེ་བས་སྐྱེ་བས་སྟོན་
པ་ཐུགས་རྒྱུ་ཅན་གྱིས་དང་པོར་ཐུགས་བསྐྱེད་ཆུལ། བར་དུ་ལམ་ལ་སློབ་ཆུལ། མཐར་
མདོན་པར་རྒྱུགས་པར་སངས་རྒྱས་ཆུལ་སོགས་རི་དང་རི་འདྲ་ཞེས་ཞིབ་དུ་བཀའ་
འདི་སྐྱེལ་བར། ཡོངས་སྤྱི་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་ཅན་གྱིས་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པས་སྟོན་
དཔུལ་བའི་ཤིང་ཏྲ་འདྲེན་པའི་ཀྱུང་དུ་ཀྱུར་པའི་ཆོ་བདག་གཞན་མཉམ་བཞེད་ཐུགས་
བསྐྱེད་ཆུལ་དང་། ཡང་ཆུལ་པོ་འདྲེན་ལྟར་དུ་ཀྱུར་པའི་ཆོ་སྤངས་པོ་ཆེ་འདུལ་སྤྱོད་མཁན་
གྱི་ཆོག་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཆུབ་དུ་ཐུགས་བསྐྱེད་ཆུལ། ཐུགས་བསྐྱེད་ནས་བསྐྱེད་ཆུལ་
གངས་མེད་པ་གསུམ་གྱི་བར་དུ་ཆུལ་སྐྱེས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་ཆུལ། དེ་ནས་མཆོན་ཅན་
པར་སྟོན་པ་ཅན་གྱི་ལས་བསྐྱེད་པ་བརྒྱར་བསལ་ཆུལ།

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐང་དོ་མཚར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

དེ་ནས་དགའ་ལྷན་དུ་དམ་པ་ཏྲོག་དཀར་པོར་གྱུར་ནས་ལྷ་རྣམས་ལ་ཆོས་
བསྟན་པའི་མཐར་ལྷའི་རོལ་མོའི་སྐྱས་བསྐལ་བ་ལྟར་འཛམ་བུ་གླིང་དུ་འཕོ་བའི་དུས་
ལ་ཐེབས་པར་དགོངས་ནས་མ་པམ་པ་རྒྱལ་ཆབ་དུ་དབང་བསྐྱར་ཏེ་སྤང་པོ་ཆེ་ཐལ་
དཀར་མཆེ་བ་དུག་ལྷན་གྱི་རྣམ་པས་ཡུལ་གྱི་ལྷམས་སུ་ཞུགས་ཚུལ། སྐྱབ་ལྷམས་པའི་
དུས་ལ་བབས་པ་ན་ལི་མྱེ་ནིའི་ཆལ་དུ་ཡུམ་གྱི་ཆེབས་ལོག་གཡས་ནས་ཡུལ་ལ་གནོད་
པ་མེད་པར་བལྟམས་ནས་ཕྱོགས་བཞིར་གོམས་པ་བདུན་བདུན་པོར་ནས་འཇིགས་
པ་མེད་པ་སེལ་བའི་སྐྱབ་བསྐྱགས་ཚུལ། རེ་ཞིག་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་དུ་བཞུགས་ནས་བཟོ་དང་
རིག་པའི་གནས་ལ་མཁས་པ་དང་། བཅུན་མོའི་འཁོར་གྱི་དབྱས་སུ་རོལ་ཚུལ། བྱིམ་
ནས་བྱིམ་མེད་པར་མངོན་པར་བྱང་ནས་མཚོད་ཏེ་ན་རྣམ་དག་གི་བྱང་དུ་རབ་བྱང་
གིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་ཚུལ། རྒྱ་སྤང་ནི་རྩྭ་ནའི་བྱང་དུ་ལོ་དུག་དཀར་བ་སྤྱད་མཐར་
ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་གྱི་སེ་གོལ་གྱི་སྐྱས་མཁའ་བྲལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་
བསྐྱངས་ཤིང་། ཁྱོད་པའི་བུ་མོ་ལེགས་སྐྱེས་མས་བསྟོང་གི་འོ་མ་ཉིང་ཁུར་བསྐྱས་པ་
ལུལ་བ་གསོལ་བས་སྐྱབ་གསེར་གྱི་མཚོད་སྟོང་བྱས་པ་ལྟར་གྱུར་ཚུལ། དེ་ནས་མངོན་
པར་འཆང་རྒྱ་བའི་དུས་ལ་བབ་པར་གཟིགས་པ་ན་རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཤིང་བྱང་
དུ་རྩ་འཆོང་གི་བྱེད་བཀྲ་ཤིས་ལས་སྐྱངས་པའི་ཀྱ་ཤའི་ཆུན་པོ་བཏིང་བའི་སྟེང་དུ་
བཞུགས་ནས་སྟོད་ལ་བདུད་བདུལ། བྱང་ལ་མཉམ་པར་བཞག་ ཐོ་རིངས་མངོན་པར་
རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཚུལ།

དེ་ཡང་སྟོན་པ་ལྷམས་སུ་ཞུགས་པ་དང་། སྐྱབ་ལྷམས་པའི་དུས་ཆེན་ལ་བཞེད་
པ་མི་མཐུན་པ་མང་ཡང་། མངོན་པར་སངས་རྒྱས་པ་དང་། བྱང་ན་ལས་འདས་ཚུལ་
བསྟན་པའི་དུས་ཆེན་གཉིས་པོ་ས་ག་ལྷ་བའི་ཆོས་བཙུན་བཞེད་པ་མི་མཐུན་པ་མེད་
ཚུལ། སངས་རྒྱས་ནས་ཆོས་འཁོར་རིམ་པ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་བསྐྱོར་བའི་སྟོན་ནས་

བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟར་བཅས་འགྲོ་བ་ཡོངས་ཀྱི་དཔལ་དུ་ཉིན་མོ་ལྟར་གསལ་བར་
མཛད་ཚུལ་སོགས་ཉིན་ལྟར་ཆོས་ཐུན་གྱི་ཚུལ་དུ་གང་ལྟོགས་སྟན་ལམ་དུ་གསེལ་བར་
མཛད་པ་ནམས་ལན་རེ་ཁོ་ནས་སྤྱགས་སུ་ལེགས་པར་ཆུད་དེ། བདག་ཅག་སྐྱུ་བྱང་དུ་
འཁོད་པ་ནམས་ལ་འདི་དང་འདི་ལྟར་གསུངས་ཞེས་ཆོག་འབྲུག་ཅིག་ཀྱང་མ་ལུས་
པ་སྒྱུར་བར་མཛད་པ་དང་། སྟོན་པའི་ནམ་ཐར་ལ་བཅོས་མིན་གྱི་མོས་གུས་སྤྱགས་ལ་
འཁུངས་པས་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་ཆོག་འདེན་པ་མཆོག་དེས་དཀའ་བ་དཔག་མེད་
ཀྱིས། །ནན་ཏན་སྙིང་པོར་མཛད་ནས་སྐྱབ་པ་འདི། །ཐབས་གང་ཞིག་གིས་འཕེལ་བར་
འགྱུར་སྟམ་པའི། །ནམ་པར་དཔྱོད་པས་ཉིན་མཆོན་འདུལ་བར་ཤོག །ཅེས་པ་ཡང་ཡང་
ཞལ་འདོན་གྱི་ཚུལ་དུ་གསུངས་པར་མཛད་དེ། ཚུལ་འདི་དག་ནི་དམ་པའི་ངང་ཚུལ་
མད་དུ་བྱུང་བའི་ནམ་པར་ཐར་པ་འགྲན་སྒྲུ་མེད་པའོ། །

(༡༡༩ བ་༡། ༥༠༠ འ་༡) བཀའ་སྒོན་བཤད་སྐྱ་སྐྱར་ཁམས་དང་། ས་ངན་སྒོས་
སྒྲོར་གྱི་ཞིབ་དཔྱད་ལ་ཐོན་རྒྱུར་ལས་བྱ་དང་བཅས་པའི་ངོ་གཡོག་བཞི་བརྒྱ་སྒྲོར་ལ་
ཐོན་གནང་།

(༡༢༠ བ་༢། ༥༠༡ འ་༢) ལ་ཁོང་ས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་གཟིགས་ཆེན་པོ་ཉིད་
དམ་པའི་རང་རྟགས་མདོན་དུ་གྱུར་པས་སྤྱགས་རབ་མགུན་སྒྲུ་མ་མཆིས་པའི་དབང་
གིས་སྟོན་པན་སྤྱགས་འདིན་ཆེད་གཉེར་གྱིས་འབད་ཚོལ་གནང་བ་སོགས་ལ་མ་ལྟོས་
པར་ཆོས་སྟོད། གཏོར་འབུལ། བསྐྱང་གསོ་སྒྲོར་ཡི་དམ་གྱི་མདོན་རྟོགས་སོགས་དུ་མ་
ཞིག་རང་ཤུགས་ཀྱིས་སྤྱགས་སུ་ཆུད་ཟིན་པས་སྤྱགས་འདིན་གྱི་དབུ་འཇུགས་གསར་
དུ་མཛད་པ་ལ་ལྟོས་དགོས་པ་མིན་ནའང་། གཞན་སྤང་ལུགས་སོལ་ལྟ་བུར་བྱག་དཔེའི་
ཐོག་ནས་ཆེད་གཉེར་གྱིས་སྤྱགས་འདིན་གནང་རྒྱའི་དབུ་འཇུགས་བསྐྱངས་རྒྱ་གཟུང་
ཆོས་ཀྱི་བྱང་ཅན་མ་ཟད། མཉམ་མེད་ཤུགས་རྒྱལ་པོས་ཆོས་འཁོར་བསྒྲོར་པའི་དུས་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་བཅུ་པ་རྩལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་ངོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་བ།

ཆེན་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་སོང་བའི་ཉེན་འབྲེལ་དང་བཅས་དུག་པ་ཆོས་བཞིའི་སྤྲུལ་ལྷོད་ས་འདྲིན་རྣམ་གསུམ་ལྟན་འདོམས་པའི་ཐོག་འབགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱི་དོན་དམ་པའི་མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པའི་དབུ་ནས་སྤྱགས་འདྲིན་བཀའ་བྲིན་ཆེ་ཞིང་། དེ་ལྟར་སྤྱགས་འདྲིན་བསྐྱེད་པའི་ལེགས་སྦྱིས་སུ་ཡོངས་འདྲིན་རྣམ་པ་གསུམ་དང་། རྒྱལ་ཡབ། སྤྱི་གོང་མའི་ཁྱ་པོ། བཀའ་སློན་རྣམ་པ། ལྷ་དང་། སྤྱི་བྱུང་མཁའ་པོ། རྩ་བུ་ནང་མཁའ་བླ་ཆེ་ཆུང་། སོགས་མདའ། ཕྱིས་སྤྱས་སོགས་ཆེ་ཤོད་ཀྱི་ལས་ཆན་པ་དང་དུང་བྱིངས་སོགས་ཆང་མས་གོ་བབ་ཀྱི་ལྷ་རེག་སྤུལ། འདི་ཉེན་ནས་བཟུང་ཉེན་ལྟར་སྤྱག་དཔེ་སྤྱགས་འདྲིན་བསྐྱེད་པ་ཆུགས་སུ་མཛད། འདི་དག་གི་སྤྱི་བྱིར་གོང་གསལ་སྤྱགས་འདྲིན་དབུ་འཇུགས་དུག་པ་ཆོས་བཞིའི་ཉེན་གནང་བ་ལས་འཕྲོས་ནས་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་རྒྱལ་ཇི་འདྲ་ཞེས་ཡོངས་འདྲིན་རྣམས་ལ་བཀའ་འདི་སྤུལ་བར། ཉེན་དང་པོར་ཡོངས་འདྲིན་སྤྱི་བྱིར་མོ་མེན་ཏན་ཆེན་པོ་ནས། སྟོན་པ་སྤྱགས་ཐེ་ཅན་གྱིས་དོ་རྩེ་གདན་དུ་གསར་དུ་མངོན་སངས་རྒྱས་རྒྱལ་བ་སྟན་ནས་སྤྱན་མོང་བའི་སྤྱང་ངོར་ཞག་བདུན་སྤྱག་བདུན་དུ་ཆོས་མ་གསུང་བའི་རྒྱལ་གྱིས་བཞུགས་པ་ལ་ལྷ་ཆངས་པས་གསེར་གྱི་འཁོར་ལོ་ཕྱི་བས་སྟོང་དང་ལྷན་པ་སྤུལ་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བར་གསེལ་བ་བཏབ་པས། ཆངས་པ་མི་རྣམས་ལ་ནི་གྲ་ཞོ་མ་ཆོས། ལྷན་ཀ་མི་འཆལ་མདོ་ཅམ་བཤད་པར་བྱ། ཞེས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ནས་ཡུལ་ལྷ་རྩ་ཤ་སྤྱིར་འཁོར་ལྷ་སྤེ་བཟང་པོ་ལ་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར། དེ་ནས་བྱ་ཆོད་སྤང་པོའི་རིར་བཀའ་བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་དང་། ཡངས་པ་ཅན་ལ་སོགས་པར་བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་བྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར་ཏེ་རིམ་པ་གསུམ་དུ་བསྐྱོར་བར་མཛད་རྒྱལ་སོགས་རགས་བསྐྱེད་ཅམ་ཞུ་བར་མཛད།

དེའི་བྱི་ཉེན་རྣམས་སུ་ཡོངས་འདྲིན་རྣམ་གཉིས་ལ། ཁ་སང་སྤྱི་ཞབས་ནོ་

མིན་ཉན་ནས་ཡུལ་སྤྱི་རྒྱ་ཁྱིམ་འཁོར་ལྷ་སྤེལ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་
བ་རེད་ཅེས་གསུངས་པའི་ལྷ་སྤེལ་ཟེར་བ་དེ་དང་དེ་འདྲ་ཡིན། བདེན་པ་བཞི་ཡང་དེ་
དང་དེ་འདྲ་ཞེས་ཞིབ་དུ་བཀའ་འདི་གནང་བར་ཡོངས་འདིན་གཉིས་ནས་འདི་དག་
རགས་ཙམ་ཁྱེན། འཁོར་ལྷ་སྤེལ་བཟང་པོ་བྱ་བ་མིང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཀུན་ཤེས་གོ་བྱེད་
དེ་ཅུ་སྟེ། ཉ་ཐུལ། སྒངས་པ། མིང་ཆེན། བཟང་ལྷན་བྱ་བ་ནམས་ཡིན་ལ། དེའི་ནང་
ནས་མཆོག་དུ་གྱུར་པ་ནི་ཀུན་ཤེས་གོ་བྱེད་དེ་ཅུ་སྟེ་འདི་དག་ནི་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པས་
ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཐོག་མར་བསྐྱོར་བའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ཚུལ། བདེན་
བཞིའི་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་ཚུལ་ནི་བདེན་བཞི་ལ་ལན་གསུམ་དུ་བསྐྱུས་ཤིང་ནམ་པ་
བརྒྱ་གཉིས་སུ་བསྐྱོར་བ་སྟེ། དེ་ཡང་ལན་གསུམ་དུ་བསྐྱུས་པ་ཞེས་པའི་དང་པོ་བདེན་
བཞིའི་ངོ་བོ་ལ་བསྐྱུས་པ་ནི། དག་སྟོང་དག་འདི་ནི་སྤྱུག་བསྐྱུས་འཕགས་པའི་བདེན་
པའོ། །འདི་ནི་ཀུན་འབྱུང་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ། །འདི་ནི་འགོག་པ་འཕགས་པའི་
བདེན་པའོ། །འདི་ནི་ལམ་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ། །ཞེས་པ་དང་། གཉིས་པ་བདེན་
བཞིའི་བྱ་བ་ལ་བསྐྱུས་པ་ནི། སྤྱུག་བསྐྱུས་ཤེས་པར་བྱ། ཀུན་འབྱུང་སྤང་བར་བྱ། འགོག་
པ་མངོན་དུ་བྱ། ལམ་བསྐྱོམ་པར་བྱ། ཞེས་པ་ནམས་དང་། གསུམ་པ་བྱེད་པ་ལ་བསྐྱུས་
པ་ནི། སྤྱུག་བསྐྱུས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་སྤང་ཡང་ཤེས་པར་བྱར་མེད། ཀུན་འབྱུང་སྤང་བར་
བྱ་སྟེ་སྤང་ཡང་སྤང་བར་བྱར་མེད། འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ་སྟེ་སྤང་ཡང་མངོན་དུ་བྱར་
མེད། ལམ་བསྐྱོམ་པར་བྱ་སྟེ་སྤང་ཡང་བསྐྱོམ་པར་བྱར་མེད། ཅེས་པ་ནམས་ཏེ། དེ་ལྟར་
ལན་གསུམ་དུ་བསྐྱུས་པས་ནམ་པ་བརྒྱ་གཉིས་སུ་བསྐྱོར་བ་ཞར་ལ་འབྲུབ་ཚུལ་སོགས་
ཁྱེད་པར་མངོན།

ཡང་འོ་ན། བཀའ་བར་པ་མཆོན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་དང་། བཀའ་ཐ་
མ་ལེགས་པར་ནམ་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་འཁོར་ཟེར་བ་དེ་དང་དེ་འདྲ་ལགས་གསུང་བར།

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་ལྟོས་ཀྱི་མཚོའི་ནམ་ཐང་དོ་མཚར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

དེ་ལ་བཀའ་བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་ཞེས་པ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ཡུམ་
རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ཡིན། མཐའ་མ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་བྱེ་བའི་
ཆོས་འཁོར་ནི་མདོ་སྟེ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་འཁོར་ལོ་དང་
པོའི་སྐབས་སུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་གཞིར་བཅས་ཀྱི་སྟེང་
ནས་གསུངས། འཁོར་ལོ་བར་པའི་སྐབས་སུ་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་གཞིར་བྱས་ཀྱི་སྟེང་ནས་གསུངས། འཁོར་ལོ་ཐ་
མའི་སྐབས་སུ་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་སོ་སོར་བྱེ་ནས་གསུངས་
པ་སྟེ། འདི་དག་གི་ཚུལ་ཞིབ་པ་ནི་རིང་མིན་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་གཉེར་གནང་ན་
ལེགས་པར་མཁྱེན་པར་འགྱུར་ཚུལ་སོགས་ཁྱབ་མཇུག་ལ། གཞན་ཡང་འདི་དག་
ལས་འཕྲོས་ནས་ཆོས་ཀྱི་བྱི་བ་བྱིས་ལན་དེ་སྟེད་ཅིག་མཇུག་སོང་ཡང་རྩུར་ཅམ་ལས་
མཐའ་དག་འགོད་པར་མ་ལངས་ཤིང་། འགའ་ཞིག་ནི་འོག་ཏུ་སྐབས་དེ་དང་དེར་རིམ་
པར་བརྗོད་པ་ལས་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ།

(༡༩༣ བ་༥། ༥༠༥ ཐ་༡) སྐུག་ཁོངས་ཀྱི་ཕྱག་དཔེ་རྣམས་བར་ལམ་བརྟག་
བཏོན་མང་བས་དཀར་ཆག་སོགས་དང་མགོ་ཕྱག་མིན་གྱི་འཁྲུག་སྒྲིན་ཆེ་ཅམ་ལ་
འཁྲུགས་སྟེབ་ཁྱུས་དག་བྱེད་དགོས་ཐེབས་པ་ལྟར། སྤན་སྐྱེ་བཅར་མཚོད་དཔོན་མཁན་
པོ་དང་། ཆེ་སྟོན་སྤིང་སྟོབ་རྩུར་རབ་འབྱམས་པ་སྟོབ་བཟང་ཡོན་ཏན། སེར་སྤྲད་རྒྱལ་
རོང་དགེ་བཤེས་སྟོབ་བཟང་ལྷན་གྲུབ། ཅེ་མགོན་མོན་ཆོས་དག་དབང་བདེ་ལྡན། ལས་
བྱ་ཅེ་བྱང་གཉིས་བཅས་ནས་རྒྱ་གཅིག་ལྟག་ཅམ་རིང་ཕྱོགས་བསྐྱེགས་ཁྱུས་དག་ཁྱུས་
པར་ཆར་གནང་གསོལ་རས་ཀྱང་སྟུལ། ཆོས་བརྟགས་ཉིན་མེ་བྱ་དང་། བཞི་སྟེའི་
འཆར་ཅན་དབྱར་མཇུག་ལ་སྟོབ་དཔོན་ལས་སྟེ་གྲ་དམངས་བཅས་པར་ཕྱག་དབང་
དང་། དེའི་ཕྱི་ཉིན་བཀའ་སྟོན་ཐོན་པ་དོ་གཡོག་ལས་བྱ་བཅས་ནག་ཚུའི་དོན་དཔྱད་

དར་ཉན་སྒོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ནམ་རྒྱལ།

ནས་ཕྱིར་འཁོར་འབྱོར་ཕྱག་དང་། སྐྱེ་ཆེད་ཆེ་སྐྱབ་རྒྱུ་ཉོད་སྤང་གི་ཤ་རིགས་བཅོ་ལྔ་
སྐོར་ལ་ཕྱག་དབང་གནང་།

(༡༩༩ ཉ་ལ། ༥༠༦ འ་༥) ཉག་ཤོད་སྟག་ཕུ་སྐྱལ་སྐྱེ་རང་ཡུལ་དུ་ཕྱིར་བསྐྱོད་
མཛད་རྒྱུ་འོན་ཀྱང་། གཞན་ཡང་བྲི་མེབས་ལེགས་འབྲུལ་ཁྱེ་མི་དང་། དད་འདུས་
མེར་སྐྱེ་གཞན་དག་བཅས་པར་མཇལ་ཕྱག་སོགས་འདོད་མོས་ལྟར་བསྐྱུངས།

(༡༩༩ ཉ་ལ། ༥༠༧ ཐ་༣༠) སྐྱ་སྐྱན་མཁན་པོ་བསྐྱལ་བཟང་འབྲུག་ཡུགས་དང་།
སྐྱ་སྐྱན་འཕྲིན་ལས་ཆོས་འཕེལ་གཉིས་ལས་ཁྱུངས་སུ་འབྱོར་པའི་གསར་མཇལ། སྐྱ་
ཀུན་རྒྱ་ཐོག་ཕུ་རང་ཡུལ་དུ་གདན་ཁྱེ་བ་མི་སྣ་དོ་གཤམ་དང་། བེ་ཅིང་མཆོད་རྟེན་
དཀར་པོའི་སྐྱ་མ་བསྐྱན་འདྲིན་དོ་གཤམ་ ལྷ་རད་གྲུང་རྩི་རྩེ་པ་ལམ་ཤོག་ཐའི་རི་དོ་
གཤམ་སུམ་རུ་སྐོར་སོགས་ཕྱོགས་འབྲུལ་བ་མང་པོར་མཇལ་ཁ་དང་། གཅོང་ས་བསྐོར་
དུ་ཐོན་མི་པའོ་ཨོ་བན་ཕྱིར་འཁོར་ལ་མཇལ་འཕྲད་དང་། བཀའ་སློན་རྩི་རིང་ལས་བྱ་
དོ་གཤམ་བཅས་པར་ཡང་འབྱོར་ཕྱག་སྐྱེལ།

(༡༩༩ བ་༡། ༥༠༧ ཐ་༣༠) བྲི་མེབས་ལེགས་འབྲུལ་ཁྱེ་མི་སྣ་དགེ་མཛོད་པ་དོ་
གཤམ་བརྒྱ་སྐོར་དང་། གོང་དཀར་བཤད་སྐྱབ་སྤིང་གི་སྐྱ་མ་ལས་སྣེ་ཤ་དམངས་བརྒྱ་
སྐོར་བཅས་ལ་མཇལ་ཁ་དང་ཞབས་བརྟན་ལེགས་སྐྱེས་འབྲུལ་བཞེས།

(༡༩༩ བ་༣། ༥༠༧ འ་༩) ལྷ་སོར་འཇམ་དཔལ་མཆོན་བཛོད། སྐོན་ལམ་ནམ་
གསུམ་སོགས་ཐུགས་འདྲིན་གནང་བ་དེ་གོང་ནས་བྲུབ་ཅིང་། དེ་ནས་ཆོས་སྦྱོང་གི་ནང་
ཆོན་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ། ཆངས་ཅོད་མ། བསྟོད་སྤྱིན་རྒྱ་མཆོ། རྟོགས་བཛོད་མདུན་
ལེགས་མ། ལམ་རིམ་བསྐྱུས་དོན། འདུལ་བ་རྒྱ་མཆོད་སྤྱིང་པོ་སོགས་རིམ་བཞིན་
ཐུགས་འདྲིན་བསྐྱུངས་ཤིང་། དེ་དག་གི་ཆོག་དོན་ལའང་དེ་རྟོག་རིམ་པར་མཛད། ལྷ་
བ་བརྒྱ་པའི་ཆོས་མགོར་མཆུར་སུ་ཁྱ་ནག་སྐྱལ་སྐྱེ་རིན་པོ་ཆེ་སྟོན་འཁོར་བརྒྱ་ཕྱག་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བཅུ་མ་ཚུལ་གྱི་མཁུ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་ངོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

སྐྱོར་ལ་མཇལ་ཕྱག་དང་། ར་གཤལ་ཐོག་བཀའི་མཆམས་འདྲི་སོགས་སྟུལ། ཡགོང་ས་
ཡ་རྒྱལ་བའི་དབང་པོར་བྲི་ཐེབས་ལེགས་འབུལ་ཞུ་མི་ཁལ་ཁ་ཁུ་རལ་གྱི་མི་སྣ་དར་
ཏན་མཁན་པོ་པལྱེ་ཆོས་རྗེ། རའི་སང་ལྷ་མ་སྐྱབས་སོགས་ངོ་གཡོག་ཕྱིད་ཉིད་བརྒྱ་སྐྱོར་
དང་། ར་ཡ་པརྟེན་སྟོན་འཁོར། ཁལ་ཁ་རྒྱལ་ཁག་བཞིའི་མི་སྣ་སོགས་སོག་རིགས་དྲག་
འབྲིང་ཉེས་བརྒྱ་སྐྱོར་ལ་ཉིན་རེ་མཇལ་ཕྱག་རིམ་བཞིན་བསྐྱབས།

(༡༩༥ ཉ་ལ། ༡༩༦ འ་༡༠) འདི་ལོ་ལྷ་ལྷན་ཁུལ་དུ་ནད་རིམས་ཕྱན་བུ་ཡོད་
གཤིས་སེ་འབྲས་ཀྱི་འཆར་ཅན་ལྗོངས་རྒྱའི་མཇལ་ཁ་རེ་ཞིག་ཕྱིར་འཐེན་མཛད་པ།
ད་ལམ་འདི་ལྷའི་ཆོས་དགུ་ཉིན་འབྲས་སྤངས་པའི་ལྗོངས་རྒྱའི་ཞབས་བརྟན་མཇལ་
ཁ་རགས་བསྐྱབས་བསྐྱབས་རྒྱུར་གཟེམ་ཚུང་ཉི་འོད་དུ་ལྷ་མ་ལས་སྟེ། སྤྱ་དམངས་སུམ་
བརྒྱ་སྐྱོར་བཅས་ལ་མཇལ་ཁ་དང་། ཞལ་འདོན་དང་འབྲེལ་བའི་ཞབས་བརྟན་འབུལ་
བཞེས། གནས་ཚུང་ཆོས་སྐྱོང་ཆེན་པོའི་སྐུ་གསོལ་སྤྱན་འདེན་སོགས་སྤར་སྟོལ་བཟང་
པོར་བསྐྱབས། མཇལ་ཐེངས་གཉིས་པར་སེ་ར་བའི་ལྗོངས་རྒྱའི་མཇལ་ཁར་ལྷ་མ་ལས་
སྟེ། སྤྱ་དམངས་སུམ་བརྒྱ་སྐྱོར་ལ་ཕྱག་དབང་དང་། ཞལ་འདོན་དང་འབྲེལ་བའི་ཞབས་
བརྟན་འབུལ་བཞེས་གོང་ལྷར་དང་། ཆོས་བཅུ་ཉིན་ཆོ་མཆོག་སྤྱིང་གི་དབྱར་མཇལ་
ཐོག་ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེ། ལས་སྟེ། འདུས་ཆོགས་བརྒྱ་སྐྱོར་བཅས་ལ་མཇལ་ཁ་
སྟུལ། མཇལ་ཐེངས་གཉིས་པར་ས་སྐུ་བདག་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་མཆེད་བྱུང་དང་། རེ་
བཅུན་མ། བདག་མོ། སྐུ་ཁང་སོགས་ངོ་གཡོག་ཉེས་བརྒྱ་སྐྱོར་ལ་མཇལ་ཁ་ར་གཤལ་དང་།
བཀའི་འཆམས་འདྲི་སོགས་སྤར་སྟོལ་ལྷར་གྱི་བཀྱར་བཅོས་ཆེ་བར་མཛད།

(༡༩༦ ཉ་༡། ༡༩༧ འ་༢) ཆོས་བཅུ་བདུན་ཉིན་སྐུ་མཆམས་བཀའ་འདྲིན་ཆེ་
རྒྱུར་བཀའ་སློན་རྣམས་ཀྱིས་གཙོས་མཇལ་དར་འབུལ་འོས་བཅད་རྒྱའི་ཁོངས་སུ་ཐེང་
པ་རྣམས་ནས་གོ་བབ་གྱི་མཇལ་དར་འབུལ་བཞེས་དང་། དེའི་ཕྱི་ངོ་ནས་རིམ་གཉིས་

ཟབ་མོའི་ནལ་འབྱོར་ལ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བའི་སྐྱེ་མཆམས་དམ་པོར་བཞུགས་ནས་སྒྲ་
རྩོད་མིགས་བརྟེ་མ་དང་། སྒོལ་དཀར་གྱི་ལྷགས་བསྟེན། ཕྱི་རྩོད་འཛིགས་བྱེད་གྱི་ལྷགས་
བསྟེན་བཅས་ཉིན་ལྟར་སྤྱད་གསུམ་དུ་བཅད་པའི་ཉམས་བཞེས་ཐང་སྟོད་མེད་པ་དང་།
སྤྱད་བར་ནམས་སུ་བྱག་དཔེ་འཛིན་སྒྱོར་སོགས་ལ་བཙོན་པར་མཛད་པ་སོགས་སྟོག་
པ་དང་། བསམ་གཏན་གྱི་རིམ་པ་ཁོ་ནས་དུས་འདའ་བར་གྱུར། ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པའི་
ཆེས་བཞི་ཉིན་ས་སྐྱ་བདག་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་མཁའ་འགྲོ་བསུ་བསྒྲོག་གི་ཞབས་
བཏན་འབུལ་རྒྱ་དང་། དེ་ཞོར་གཞན་ཡང་མཇལ་ཁ་དོན་གཉེར་འགའ་ཞིག་གི་སྤང་
དུ་ཞག་ཤས་སྐྱ་བཅད་རྒྱ་གསེང་ཅམ་བཀའ་ངེན་ཆེ་ཐོག་གཟིམ་རྒྱུད་བདེ་ལྷན་འབྲེལ་
དུ་བདག་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ཆོག་གྲ་དང་བཅས་པ་ནས་ས་ལྷགས་མཁའ་འགྲོ་བསུ་བསྒྲོག་
གི་སྒོ་ནས་བཏན་བཞུགས་གྱི་རིམ་པ་རྒྱས་པར་འབུལ་བཞེས་བསྐྱུངས། ཆེས་དྲུག་ཉིན་
གཟིམ་རྒྱུད་བདེ་འབྲེལ་དུ་བདག་ཆེན་སྟོན་འཁོར་ལ་ཐོན་བྱག་དང་། བཀའ་སྒོན་
རྩོད་རིང་དང་། ཅིས་དཔོན་སྟོ་ཤོད་པ་གཉིས་ནག་རྒྱུད་དོན་གཅོད་ནས་ཕྱིར་འཁོར་ལ་
འབྱོར་བྱག་སྐྱལ།

(༡༩༡ བ་༩། ༥༡༤ འ་༩) འདི་ཉིན་ཕྱི་རྩོད་ནས་སྤར་ཡང་སྤྱགས་དམ་བཅད་རྒྱར་
བཞུགས་ཤིང་། འདི་ལོ་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པ་ཉིས་བརྟེགས་གྱི་ཕྱི་མའི་ཆེས་ཉེར་གཉིས་
བར་བཅད་མཆམས་གྱི་སྒོ་ནས་རིམ་གཉིས་རྩོད་རྩེའི་ནལ་འབྱོར་ལ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་
བར་མཛད།

(༡༩༩ ཉ་༡། ༥༡༥ ཐ་༥) ཤིང་པོ་སྤྱེའུར་འབོད་པའི་གནམ་ལོའི་རང་ཞལ་
གསར་ཆེས་གྱི་དགའ་བ་དང་པོའི་སྒྲ་ཆར་གཟིམ་རྒྱུད་མཆན་གཟིམ་ཁང་དུ་མཆོད་
ཡོན་ལྷན་རྒྱས་ནས་འདོད་ཁམས་དབང་མོར་བསྐྱང་འཕྲིན་དང་། ཉིན་འབྲེལ་གྱི་
ཐེབས་སྒོ་སོགས་གྲུབ་རྗེས་པོ་བྲང་ཡང་སྟེང་དུ་ནམ་གྱའི་ཆོགས་དབྱར་བྱོན་ཏེ་སྤིང་།

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བཅུ་མ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་བ།

གསུམ་བདག་མོར་ཆོས་གཏོར། རྟེན་འབྲུལ། མངའ་གསོལ་སོགས་རྒྱས་པར་བསྐྱེད་པ།
དེ་ནས་འཕགས་མཆོག་ལོ་གེ་ཤུ་རའི་སྤང་བརྟན་གྱིས་མཆོན་པར་གནས་གཟིགས་
སྟན་ཤལ་དང་བཅས་བསྟན་འགྲེའི་ཕན་བདེ་སྤེལ་བའི་ཐུགས་སྟོན་རྒྱ་ཆེར་མཛད།
དེ་ནས་གཟིམ་ཆུང་དུ་སྤར་ལམ་ཕེབས་སྟོན་ནམས་གྲུབ་མཐུག་ཆོམས་ཆེན་དུ་ཕེབས་
བསྐྱོད་ཀྱིས་བཀྲས་ལྷན་ས་འབྲུག་སོགས་ཀྱི་ལོ་གསར་འབྲུལ་མིས་མཆོན་པར་མཛད་པ།
ཕྱག་དང་། ལུགས་གཉིས་ཀྱི་དཀྱིལ་སྟོན་སྟན་སུམ་ཆོགས་པ་ལ་ལེགས་པར་རོལ། ཆོས་
གཉིས་རྒྱལ་པོ་ལོ་གསར་དུ་གྲགས་པའི་སྟོན་ཆེན་ལ་ཡང་ཆོམས་ཆེན་དུ་ཞབས་སོར་
བཀོད་དེ་གཞུང་ཞབས་སེར་སྐྱས་མཆོན་པར་ཕྱག་དབང་དང་། དཀྱིལ་སྟོན་ལ་སྤར་
བཞིན་རོལ་བར་མཛད། ཆོས་གསུམ་སྤར་ཆར་གཟིམ་ཆུང་མཆོན་གཟིམ་ཁང་དུ་མ་
གཅིག་འདོད་ཁམས་དབང་ཕྱག་རེ་མ་ཏིར་གསུང་བསྐྱང་འཕྲིན་བཅོལ་གནད་སྟོན་
དང་བཅས་བསྟན་མིད་སྟོར་གྱི་བརྟག་བསྐྱེད་བསྐྱེད་པ། ཆོས་བཞི་ཉིན་ཁལ་ཁ་རྩེ་
བཅུན་དམ་པའི་གསོལ་བྱར་པ་ཁྱི་ཆོས་རྩེ་ནས་གཟིམ་ཆུང་དུ་གསུང་ཆོག་པ་ནམ་གྱི་
ཆོགས་ཡོངས་དང་བཅས་མདོ་ལུགས་ཀྱི་ཞབས་བརྟན་དང་འབྲེལ་བའི་དངོས་འབྲུལ་
གཏོས་ཆེ་བར་བྲུལ།

(༡༩༧༧ ལོ་བ་༣༡ ༡༩༧༦ ལོ་བ་༤) སོག་རིགས་མང་དག་ལ་མཛད་ཁའི་ཐོག་དམིགས་
བརྩེ་མ་དང་། རིགས་གསུམ་མགོན་པའི་གཟུངས་སོགས་ཀྱི་ལུགས་ལུང་དང་། འདི་
ཕྱིར་དགེ་བའི་བཀའ་སློབ་སོགས་སྟུལ།

(༡༩༧༧ ལོ་བ་༣༡ ༡༩༧༦ ལོ་བ་༡༠) ཁལ་ཁ་དར་ཏན་མཁན་པོ་པ་ཁྱི་ཆོས་རྩེར་གསོལ་
ཆོགས་གསོལ་རས་ཐོག་རྩེ་བཅུན་དམ་པའི་སྐུ་སྐྱེད་སྐྱེད་གསལ་གྱི་གསུང་ཤོག་རྟེན་
ལན་དང་། རྩེ་བཅུན་ལུང་ལུང་གི་རུའི་རྒྱན་ལན་སྐུ་ལེགས་སོགས་འབྲུལ་བསྐྱར་
དང་། པ་ཁྱི་ཆོས་རྩེ་རང་ལ་ཡང་སྤང་མཐུད་དང་། དཔུལ་ལས་གྲུབ་པའི་རྩོམ་ཆེ་འཆང་གི་

དར་ཉན་སྒོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ནམ་རྒྱལ།

སྒར་བརྟན། གནས་བརྟའི་བྲིས་ཐང་གསུམ་ཚར་ཕྱག་ནས་མ་སོགས་གསོལ་རས་སྦྱལ།
ཟླ་བ་འདི་ནང་སྦྱན་གསལ་འཕར་མའི་བསགས་སྦྱངས་ཀྱི་མཛད་པ་དང་། བདག་ཅག་
གི་སྟོན་པའི་འཁྱུངས་རབས་སོ་བཞི་པར་ལྷགས་སྒྲིག་དང་། སྐབས་འགར་ཞབས་བྱུང་
དུ་འཁོད་པ་དག་ལ་སྒྲིག་དུ་འདུག་པ་སོགས་མཛད། རྗེ་རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་རྒྱལ་ཚབ་
དག་འཕྲན་ཁྲི་བྱར་བྱང་རྒྱུ་ཚུལ་འཕེལ་དང་། ཁྲི་ཆེན་དག་དབང་ཚུལ་འཕེལ་བཅས་
མཛལ་ཕྱག་དུ་ཕེབས་པར་ལྷན་རྒྱས་ཡུན་རིང་སོར་མཛད་དེ་ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་
གསུང་མཆིད་ཀྱིས་དུས་འདའ་བར་གྱུར།

(༡༩༠ བ་༣། ༥༡༧ འ་༤) ཆོས་བརྟུ་དགུ་ཉིན་ཐུག་ཏུ་ཐོག་ཕྱི་སྦྱལ་པའི་སྐུ་
ནས་གསུང་ཆོག་པ་ནམ་གྱི་ཉི་ཤུ་ཙ་ལྟ་དང་བཅས་མདོ་ལྷགས་ཀྱི་ཞབས་བརྟན་འབྲལ་
བཞེས།

(༡༩༠ བ་༥། ༥༡༧ འ་༩) བཀའ་སྒོན་པ་ལྟ་ནག་ཚང་ཁྱལ་དུ་དོན་གཅོད་ལ་
བསྐྱོད་རྒྱར་ཐོན་ཕྱག་བཅས་སྦྱལ།

(༡༩༡ ཉ་༩། ༥༡༤ ཐ་༡༡ ཟླ་ ༩) ཆོས་གསུམ་ཉིན་གཟིམ་འགག་བསྐྱལ་བཟང་
དབང་ལྡན་ནས་ཕྱ་སོར་ལྟ་ལྡན་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོར་མང་འགྱུར་བསྟོན་བཀྱར་ཁྲུས་
ཐོག་ད་ལམ་ཡགོང་ས་མཆོག་ཞབས་པད་ལྷན་བརྟན་གྱི་སྦྱང་དུ་གམ་བཅར་ནམ་རྒྱལ་
གྱ་ཚང་ཆོགས་ཡོངས་ལ་ཡོན་རྒྱར་གྱིས་མདོ་ལྷགས་དང་འབྲེལ་བའི་བརྟན་བཞུགས་
དང་། དངོས་སྦྱིས་མཆོད་སྦྱིན་རྒྱས་པར་སྦྱོས་པ་བཅས་ལ་གཟིམ་འགག་རང་དང་།
སྦྱན་རྟ་མགྲིན་ངོ་གཡོག་འབྲལ་འདེགས་པ་སོགས་སེར་སྦྱ་ཉིས་བརྒྱ་སྟོར་ལ་མཛལ་
ཕྱག་དང་། ཞབས་བརྟན་གྱུ་འབྲལ་དེར་འདུས་ཚང་མར་དགའ་ལྡན་ལྟ་བརྒྱུ་མ་དང་།
དམིགས་བརྟེ་མ། རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་གཟུངས་སོགས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་སྦྱལ།

༡༥༽ རུ་སྒྲིང་ཁྲི་ཆེན་གྱིས་གཙོས་ཡང་སྤྱི་དེ་ངོས་འཛིན་དང་ཡོངས་འཛིན་ལས་དབང་རེ་གསན་

ཡུལ་དབང་སྤྱི་མཆོང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་མཆོང་ག།

བཞེས། རྒྱལ་དུ་ཡལོང་ས་མཆོག་གི་སྤྱི་འདུགས་བཞེངས། ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་ཆེན་དག་དབང་སྟན་གྲགས་གཤེགས་ཚུལ་དང་ཆབ་གསར་བསྐོ་འདོག་ཡབ་རྗེ་གཤེགས་ཤིང་བསྟེན་མཆམས་རིམ་གཉིས་དོ་རྗེའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་འགྲུས་པ་དང་ཞབས་བརྟན་རེ་འབྲུལ་བཞེས། ལོ་གསར་དགུས་མཆོད་སོགས་སྤར་སྲོལ་རྣམས་ཉམས་མེད་གོང་སྤེལ་དོས་མཐའ་ལྷན་སྦྱོར་འགྲོ་རྣམས་སྤྱགས་བཅེད་རྗེས་འཛིན་སྤར།

(༡༧༡ བ་༣། ༡༡༩ བ་༩) ཆོས་བཅོ་ལྔའི་ཉིན་ལྷ་སར་བསྟན་པའི་སྦྱོན་མི་རུ་སྦྱོང་ཁྲི་ཆེན་དོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོའི་ཡང་སྲིད་གསེར་བུམ་དུ་བརྟག་དབྱུང་བསྦྱངས་(༡༧༡ བ་༣། ༡༡༩ བ་༩) པར་དངོས་བྱུང་སྤྲིངས་སུ་འཁྱུངས་པའི་ཆུང་སྲིད་ཀྱི་མཆོན་བྱང་གསེར་བུམ་ནས་ཚོད་བྲལ་དུ་ཐོན་པས་ལྷ་སྤེལ་ལུང་དོན་ཁག་དང་གཅིག་དུ་མཐུན་པའི་རྗེ་གོང་མའི་ཡང་སྲིད་དོ་མ་འཁྱུལ་བྲལ་ངེས་པ་རྟེན་པའི་བཀའ་དྲིན་སྦྱུལ་ཞིང་། རུ་སྦྱོང་དུ་སྤྲོ་མ་དོ་གཡོག་རྣམས་ལའང་ཕྱག་དབང་དང་བཀའ་བཟང་གི་དབྱུགས་དབྱུང་སྦྱུལ་ཆོས་ཉེར་གཅིག་ཉིན་པོད་ཡིག་སྦོབ་མི་གོ་མཛོད་སྤོ་ཆའི་ཆེ་ལྷ་ནས་སྦྱངས་འབྲས་ཡིག་ཆད་སྤུལ་བར་གཟིགས་རྟོག་སྤྱགས་ཞིབ་དང་། གསོལ་རས་གནང་སྦྱིན་བཅས་སྦྱུལ་ནས་སྤར་པན་ལོ་རྒྱུན་འགའ་མ་སོང་རུང་ཡིག་གཟུགས་ལེགས་རབ་ཤེས་འདུག་ཅིང་། ད་དུང་ཡང་གནམ་བསྐོས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་དྲིན་སྦྱིང་བཅང་གིས་འབྲི་སྒོག་ཀྱན་ལ་བརྟན་པ་ཆེ་བསྦྱོད་དགོས་པའི་བཀའ་སྦོབ་སྦྱུལ་ཆོས་ཉེར་དགུའི་སྤྲོ་ཆར་གཟིམ་ཆུང་དགའ་ལྡན་ཡང་ཆེར་གཙོ་བོར་ཡུལ་དབང་མཆོག་དང་། ཞར་ལ་སྤྱ་ཀྱན་དུ་ཐོག་སྤེལ་སྤྱུལ་སྤྱུ། བྱང་མ་མཁན་སྤེ་ཆེ་ཆུང་སོགས་ཆོས་ལྷ་བ་ཉི་ཤུ་སྟོར་ལ་ཡོངས་འཛིན་སྲིད་སྦྱོང་ནོ་མིན་ཏན་ནས་འཇམ་དཔལ་གཤིན་རྗེ་གཤེད་དམར་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་དུག་དབང་གི་རིམ་པ་གནད་སྤོབ་བཤད་ཀྱིས་བརྟན་པ་གནང་། འདི་ཉིན་ཡལོང་ས་མཆོག་གི་འཁྱུངས་སྤྱར་ཆེན་མོར་སོང་བས་གསོལ་ཞབས་དཀར་སྦོ་སོགས་རྟེན་འབྲེལ་བཟང་པོའི་མཛད་སྟོན་རྣམས་ལེགས་པར་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བར་གྱུར།

(༡༩༡ ཉ་ཨ། ༥༡༠ བ་༡༠) ལྷ་བ་འདི་བཞིན་དུས་ཆེན་བྱང་པར་ཅན་དུ་སོང་གཤིས་མངལ་ཁྱེ་བའི་རིགས་རྣམས་སྐབས་མཆོམས་སུ་སྡེབ་འགྲིལ་གྱིས་གནང་བ་ལས་གཞན་མ་སྤྲོད་ནམས་སུ་ཞལ་འདོན་འཕར་མ་དང་། སྐྱུ་ཕྱག་མཚལ་སོགས་གངས་མང་འབུལ་གནང་དང་། སྟོན་པའི་འཁྱུངས་རབས་རྣམ་ཐར་ལ་གཟིགས་རྟོག་སོགས་གཙུག་པོར་མཛད། ལྷ་བ་ལྷ་པའི་ཆོས་མགོར་ཡོངས་འདིན་ལོ་མཉན་ཏན་ནས་ཆེ་དབང་བྱབས་ཁྱུས་འབུལ་བཞེས་དང་། འབྲས་སྤྱངས་ཆོས་སྦྱོང་གི་དབུ་ནས་ལྷགས་ལུང་རིམ་བཞིན་འབུལ་རྒྱའི་དབུ་འཕྱོགས་མཛད། ཆོས་བརྒྱ་གསུམ་ཉིན་སྲིད་སྦྱོང་དེ་མོ་ལོ་མཉན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་དེ་ཉིད་གི་སྐྱེ་སྲིད་གསེར་བུམ་དུ་བརྟག་དབུང་མཛད་པར་(༡༩༡ བ་༡། ༥༡༠ འ་༡) ཆབ་མདོར་འཁྱུངས་པའི་ཆུང་སྲིད་གི་མཆོན་བྱང་ཆོད་བྲལ་དུ་ཐོན་པར་གྱུར། བརྟན་སྤིང་ངོ་སྟག་སྒྲ་མ་སོགས་ལ་ཕྱག་དབང་དང་བཀའ་བཟང་གི་ཕེབས་སྒོ་སོགས་ལེགས་པར་སྦྱལ། དེ་ནས་ཕེབས་ཞོར་གཟིམ་ཆུང་བདེ་ལྷན་འབྲེལ་དུ་ཆུ་བསྐྱར་ལྷ་ཁང་དུ་བཞུགས་རྒྱའི་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོའི་སྤང་བརྟན་གསར་བསྐྱབ་ལ་རབ་གནས་མདོར་བསྐྱས་བཀའ་བྲིན་ཆེ་ཞིང་། མཆོད་ཁང་ཁག་ལ་གནས་གཟིགས་ཐུགས་སྟོན་ཡང་ཞིབ་པར་མཛད། བཀའ་སྟོན་ཐོན་པ་གཞིས་སྟོར་ནས་ཕྱིར་འཁོར་ལ་འབྱོར་ཕྱག་ཀྱང་སྦྱལ། ཉིན་འདི་དག་གི་སྤྱི་ཕྱིར་ལྷ་སའི་སྦྱིད་ཆུ་སྤར་མི་གྲགས་ལྷ་བུ་ཆེས་ཆེར་རྒྱས་པས་མཆོག་དམན་པལ་མོ་ཆེ་ཆུའི་འདིགས་པས་ཉིན་པས་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་གི་གནས་སུ་གྱུར་ཀྱང་། ལྷ་བས་མགོན་ཆེན་པོ་ཉིད་ལ་ཐུགས་

(ཁྱུང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྟན་ཁང་ནས་བྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ལོར་དེབ་གཟུགས་པར་འགྲེམས་བྱས་པ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་བའི་རིམ་བྱོན་གི་མཛད་རྣམ་ཞེས་པའི་དེབ་ཕྱིང་ ༡༡ པའི་ཤོག་གངས་ ༥༡༡བ་ ༡ ནས་ ༥༡༡འ་༡ པར་སྐྱེ་བའི་བརྒྱུ་པ་འདིའི་རྣམ་ཐར་བོད་ཤིང་པར་དཔེ་རིང་ཤོག་གངས་ ༡༩༡ གི་ཆབ་སྐྱེ་བའི་བརྒྱུ་གཅིག་པ་མཁས་གྲུབ་རྒྱ་མཆོའི་རྣམ་ཐར་བོད་ཤིང་པར་ཤོག་གངས་ ༡༩༡ པ་བརྒྱག་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བཅུ་ལ་རྒྱལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐང་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

ནོར་བུ་(འདུག)

བརྟག་དང་ཕྱག་ནས་བཅས་ཞུས་པར་དེ་ཙམ་གྱི་ཉེན་ཆེ་རིགས་གང་ཡང་
མེད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཞིང་། མཆོག་གསུམ་སྤང་མར་བཅས་ལ་ཐུགས་སྒྲོན་འཕྲིན་
བཅོལ་དང་བཅས་ཕྱག་ནས་སྩལ་བ་རྣམས་གཏོར་འཕྲལ་ནས་ཚུ་རིམ་གྱིས་བྲི་བར་
ཀྱང་ཏེ་ལུས་ཅན་མཐའ་དག་བདེ་བར་དབུགས་འཕྲིན་པར་གྱུར།

(༡༩༩ ཉ་༥) ཡང་འདི་ལྷའི་ནང་བསམ་ཡས་མཆིམས་ཕུའི་ཆོས་སྐྱོང་གནས་
ལྷ་ཕྱང་ཚུབ་ནས་ཡ་རྒྱལ་བ་མཆོག་གི་སྐྱ་ཆེའི་ཉེན་འབྲེལ་དང་། བསྟན་སྲིད་བདེ་
ཐབས་སུ་གདན་ས་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་དུ་ཡ་སྐབས་མགོན་མཆོག་དགྲུང་ལོ་ལྷ་བཅུར་
ཐེབས་ཆོད་ཀྱི་འབྲས་སྐྱ་གསར་བཞེངས་དང་། དེ་མཚུངས་ཆོས་སྐྱོང་རང་ཡང་གནས་
གཞི་དེ་ཉིད་དུ་ཁོག་རྫོམ་སྒྱུན་འབྲེན་དགོས་པའི་ལྷང་ཕུལ་བ་ལྟར། དཔལ་མཆོད་དཔོན་
མཁན་པོར་ཉེན་བཞེངས་སོགས་ཀྱི་སྐྱ་ཆབ་དུ་འགོ་དགོས་ཐེབས་ཤིང་། འབྲས་སྐྱ་གསར་
བཞེངས་ཀྱི་ནང་ཉེན་དུ་འབུལ་རྒྱུའི་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཉེན་དང་། སྐྱ་ཐང་། ཕྱིན་ཉེན་
སོགས་དགོངས་བཅད་ཕྱག་བསྟར་གྱིས་སྩལ།

(༡༩༩ ཉ་༥། ༥༡༩ ཐ་༡) ར་སྐྱོང་ཁི་ཆེན་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་སྐུ་རིན་པོ་ཆེ་
དང་། ཀེའུ་ཆང་སྐུ་རིན་པོ་ཆེ། ཏཱ་ལྷ་མ་སོགས་སྟོན་འཁོར་བཅུ་སྟོར་ལེགས་འབུལ་
དང་འབྲེལ་བའི་མངལ་ཁའི་ཐོག་མཆོག་སྐུ་རིན་པོ་ཆེའི་དབུ་སྐྱ་གཙུག་ཕུད་འབུལ་
བཞེས་དང་། མཆོན་གསོལ་བཅས་གནང་།

(༡༩༩ བ་༡། ༥༡༩ འ་༢) དཔལ་མཆོད་དཔོན་མཁན་མིང་ནས་ཀྱང་བཀའ་
དོན་སྦྱང་བཅང་གིས་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་དུ་འབྱོར་འཕྲལ་ནས་འབྲས་སྐྱ་རིན་པོ་ཆེ་གསར་
བཞེངས་ཀྱི་དབུ་བཅུགས་པར། སྤྱིར་ཡང་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་འདི་བཞིན་གནས་ཀྱི་ཕྱིན་
ཆར་ལྟ་བུས་རྒྱུད་དུ་ཞོད་ཆན་ཆེ་ཁར་འདི་ལོ་ལྷར་ལས་ཀྱང་ཆར་ཞོད་ཤིན་དུ་ཆེ་བ་དེ་

ལྟར་རུང་། རྒྱལ་བ་ཉིད་དང་ཆོས་སྦྱོང་ནམས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་ཞག་བཅུ་
སྟོར་གྱི་ནང་ཁོངས་སུ་སྦྱོར་དངོས་རྗེས་གཙང་དཀའ་བ་མེད་པ་བདེ་སྐྱེ་ཏུ་བྱུང་པར་
གྱུར་ཅིང་། གཞུངས་འབྲུལ་རབ་གནས་སོགས་ཀྱང་གནད་སློན་དང་བཅས་ཆོས་སྦྱོང་
གནམ་ལྟ་བུར་ཚུབ་ཉིད་ཀྱང་སྦྱོབ་འདེན་ཁྱས་པར་དགེས་ཉམས་ཚད་མེད་པའི་སྒོ་
ནས་རྟེན་འབྲེལ་བཟང་པོའི་སྒྲིག་སྒོ་དང་། འདུ་ཁང་སྤྱག་གི་མགོན་ཁང་ཆེན་མོའི་ལྟ་
མོའི་སྒྲིབ་པ་ལྟར་གྱི་མདུན་དུ་སྤང་དོར་གྱི་བཀའ་ལུང་ཡང་རྒྱས་པར་ཐེབས། འདི་སྐབས་
དཔལ་ལྷན་ལྟ་མོར་གཞུང་ནས་རྟེན་དེལ་ཞིག་འབྲུལ་རྒྱ་ཡོད་པ་རྒྱན་གཏན་ནས་ཤིན་
ཏུ་འཚུབ་པས། ལྟ་ལྟར་ནས་ཐོན་སྐབས་ཀྱིས་མཆོན་ལམ་བར་ཆང་མར་མི་གཉིས་
ཤ་སྟག་གིས་འབྲིད་དགོས་དང་། རྒྱན་པར་ཞོན་རྒྱ་སོགས་ལྟ་ཅི་ལག་པ་ཡང་རེག་ཏུ་
མི་འདུག་པ་ཞིག་ཡོད་རུང་རྒྱལ་དུ་འབྱོར་ནས་སྐྱབ་པའི་ཆོས་བཅུ་ཉིན་ལྟ་མོར་
འབྲུལ་རྒྱར་ཉི་ཤར་ཙམ་ལ་རྩོག་ཅལ་མཐེལ་དུ་བཏགས་ནས་རྟེན་སྒྲིབ་ཅན་དེ་
བཞིན་འདུགས་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་ན་གཞན་གྱིས་བཟུང་བ་ཙམ་ཡང་མི་དགོས་
པར་འབྲིག་གེར་སྟོད་པ་དང་། རྟེན་སྒྲིབ་ཐུགས་ནས་ལྟ་མོའི་བསྐྱང་འཕྲིན་རྟེན་འབྲུལ་
སོགས་ཆོ་ག་ཆོགས་ཐེངས་གཉིས་མ་གྲོལ་བར་སྤར་སྤྱོད་སུ་བཞག་པར་ལུས་འགྲུལ་བ་
ཙམ་ཡང་མི་བྱེད་ཅིང་། ལྟག་པར་དུ་རྩལ་བ་སོགས་ཆེབས་སྒྲིབ་མ་བཤུས་ཀྱི་བར་དུ་བྱུང་
བ་ནི་སྒོ་བཏགས་ཙམ་མིན་པར་དེར་འཁོད་ཀྱན་གྱི་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པས་ཆང་མ་
ཤིན་ཏུ་ངོ་མཚར་བ་དང་དད་གྲས་འགྲན་པ་ལྟར་གྱུར་པ་ནི། རྒྱལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་
བསྐྱེད་ཀྱི་མཐུས་འདོད་ཁམས་དབང་མོས་དགེས་བཞིན་དུ་བདག་གིར་མཛད་པའི་
ལྟས་བཟང་སྒྲན་མེད་པ་ཉིད་དུ་མངོན་ནོ། དེ་ལ་སོགས་པའི་བགྱིད་འོས་ནམས་ལེགས་
པར་ཟིན་ནས་རིང་མིན་ཕྱིར་འཁོར་གྱིས་ཆོས་རྟེན་གཉིས་རྟེན་འབྱོར་ཐུག་ཏུ་བཅར་
བར་བཀའ་འདི་སོགས་ཞིབ་ཏུ་ཐེབས་པར་གནས་ཚུལ་ཆང་མ་སྟན་དུ་གསོལ་བར་

ཡུལ་དབང་སྐྱེད་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

དབྱེས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་བ་ཅི་ཡང་བཏུས་པར་གྱུར།

(༡༩༩ བ་༩། ༤༢༩ འ་༩) ཡགོང་ས་ཡུལ་བའི་དབང་པོ་ཉིད་ཀྱི་ཡོངས་སུ་
འཛིན་པ་ཆེན་པོ་ཁྱི་ཆེན་ངག་དབང་སྟན་ཀླགས་དཔལ་བཟང་པོ་དེ་ཉིད་གདུལ་བྱའི་
སྒྲིབ་དོར་སྐྱེད་ན་ཆོད་ཏུ་ཅང་སྒྲིབ་པའི་ཚུལ་བཞེས་མ་ཟད། སྤེལ་ལྷ་བ་གཉིས་པའི་
ནང་ནས་སྟན་གཞི་བབ་སྤྱི་ཙམ་བཞེས་ཚུལ་བསྟན་པར་གཙོ་ཆེར་ཡགོང་ས་ཡུལ་བས་
མགོན་མཆོག་དང་། སྤིད་སྐྱོང་ཡོངས་འཛིན་ནོ་མིན་ཏན་ཆེན་པོ་བཅས་ནས་ཞབས་
པད་ལུན་བཏུན་དགོས་པའི་གསོལ་འདེབས་ལན་གཅིག་མིན་པར་མཛད་པ་དང་།
གཞན་ཡང་བསྟན་འཛིན་སྐྱེས་ཆེན་དུ་མ་དང་གདན་ས་གསུམ་གྱི་འདུས་པ་སོགས་
མཆོག་དམན་དུ་མས་གསོལ་བ་ཅེ་གཅིག་དུ་བཏབ་པར། སྐྱེ་འཆི་ལ་རང་དབང་ཐོབ་
པའི་དབང་གིས་སྤར་ཡང་སྐྱེ་ཆེད་འདུ་བྱེད་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ཏེ་ལོ་གཅིག་རིང་འཆོ་
བཏུན་དུ་བཞུགས་ནའང་། ལར་ནས་ཞིང་འདིར་སྐྱེ་དངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རེ་ཞིག་རྒྱུགས་
པ་དང་། ཏྲག་འཛིན་ཅན་ནམས་ཆོས་ལ་བསྐྱལ་བྱིར་འདི་ལོ་ཙོར་ལྷ་གཉིས་པའི་ནང་
གཟུགས་སྐྱེད་བཀོད་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐིམ་ཚུལ་བསྟན་པར་ཡུལ་བས་མགོན་ཉིད་
ཀྱང་སྤྱགས་ངལ་གྱིན་དུ་ཆེ་བ་དང་བཅས་སྤྱགས་དགོངས་རྒྱུགས་ཐབས་སུ་མཆོག་
གསུམ་སྤྱགས་རྗེ་བསྐྱལ་བའི་སྤྱགས་སྒྲོན་དང་། ཉེན་གསུམ་ཁག་ལ་མཆོད་པ། སྟན་
ཤལ་སོགས་ནམ་དགར་སྐྱབས་ཆེ་བར་བསྐྱུངས།

དེ་ཆབ་ཡོངས་འཛིན་གསར་པ་རྗེ་ཀུལ་བ་གཉིས་པའི་ཀུལ་ཆབ་དགའ་ལྡན་
ཁྱི་རིན་པོ་ཆེ་ངག་དབང་ཆོས་འཕེལ་གྱི་ཞལ་སྤེལ་ནས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འབྲན་ལྷ་
མ་མཆིས་པ་བཅས་ཡགོང་ས་མཆོད་ཡོན་དགོངས་པ་གཅིག་མཐུན་གྱི་ཐོག་ནས་ཨི་
བན་ལྟན་ཀུས་བརྒྱད་གོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོའི་གསེར་སྟན་དུ་གསོལ་བར་དེ་དོན་
རེ་འབྲས་སྒྲིབ་པའི་བཀའ་ལུང་བཟང་པོ་གུལ་ཅེད་ལམ་ནས་ཐེབས་པ་ལྟར། ལྷ་བ་

བརྒྱད་པའི་ཆོས་བཅོ་ལྔ་ཉིན་ཡོངས་སུ་འདྲིན་པ་ཆེན་པོར་མངོན་པར་གཟེངས་སུ་
བསྟོད་པའི་ཐོག་མར་གཟིམ་ཆུང་ཉི་འོད་དུ་སྤྲི་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སྟོན་འཁོར་ཉི་ཤུ་སྟོར་
ནས་མངལ་ཕྱག་དངོས་སྐྱེས་ཀྱི་འབྲུལ་བ་དང་། དེ་ནས་གཟིམ་ཆུང་ཕུན་ཚོགས་འདོད་
འབྱིལ་དུ་ལྷན་རྒྱས་ཐོག་ཡགོང་ས་མཆོག་ནས་སྤྲི་རིན་པོ་ཆེར་ལེགས་དར་འབྲུལ་
གནང་དང་། སྤྲི་ཆེན་མཆོག་ནས་ཀྱང་ལེགས་ཚོགས་ཀྱི་ཉིན་འབྲེལ་བྱུང་པར་ཅན་ལ་
དགོངས་ཏེ་སྤྲི་མ་མཆོད་པ་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་པའི་ཐུགས་འདྲིན་ཀྱི་དབུ་འཕྱགས་
མཛད།

(༡༩༧༧ བ་ཤ། ༤༡༩ བ་༡༡) ཆོས་གཉིས་ཉིན་རྟ་དབང་གྲུ་ཆང་གིས་སྤྲི་འབྲུལ་
ཁྱུ་མི་ལས་སྟེ་གྲུ་རིགས་སོགས་ལ་འབྱོར་ཕྱག་དང་། ལྷགས་ལ་ཆོས་མཛད་དག་དབང་
འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་མཁན་སྟེ་ཆེ་ཁར་འབྱོར་པའི་གསར་མངལ་སོགས་སྦྱུལ། དེའི་
ཕྱི་ཉིན་ནམས་སུ་རྒྱུད་སྟོད་སྤྲི་ཀྱི་མཁན་སྤྲི་སོགས་དབྱར་གནས་ནས་འབྱོར་ཕྱག་
དང་། ཡེར་པ་སྤྲུག་བརྗེ་མཆོམས་ཀྱི་སྐྱེ་ཆེའི་ཆེ་ཁས་འབྲུལ་མི། མཆུར་ཕུ་བའི་ལོ་
མངལ་ཁྱུ་མི་མཛོད་པ་ངོ་གཡོག ལུར་དུ་སྤྲི་སྤྲི་མ་དགེ་བཤེས་དག་དབང་བཙུན་
འབྲུས་ངོ་གཡོག་སོགས་དད་ལྷན་མང་དག་ལ་མངལ་ཕྱག་གནང་། ཆོས་བརྒྱུགས་
ཉིན་རྟ་དབང་གྲུ་ཆང་ནས་སྤྲི་ཕེབས་ལེགས་འབྲུལ་ཀྱི་ཞབས་བརྟན་ཐོག་མཁན་པོ།
ལས་སྟེ། གྲུ་དམངས་བརྒྱུད་ཐུ་སྟོར་དང་། འབྲུལ་འདེགས་པ་སྐྱེ་བོ་སུམ་བརྒྱ་སྟོར་ལ་
མངལ་ཁ་གནང་། ཆོས་བརྒྱུ་བཞིའི་ཉིན་གཟིམ་ཆུང་ཉི་འོད་དུ་སྤྲི་བཅར་ནམ་ཁྲུལ་གྲུ་
ཆང་ཚོགས་ཡོངས་དང་ལྷན་ཅིག་པར་བསྟན་སྤྲི་དམ་ཅན་རྒྱ་མཆོར་གཟུབས་གསོལ་
ཀྱི་རིམ་པ་གནད་སྤྲི་དུ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཞིང་། ཚོགས་བར་ལ་བྱང་ཆེ་ཆོས་རྗེ་འཇམ་
དཔལ་ཚུལ་སྤྲིམས་དང་། རྒྱུད་སྟོད་མཁན་བྱུར་དག་དབང་སྒོ་བཟང་གཉིས་ནས་སྐྱེ་
ཆེའི་ཆེ་ཁས་འབྲུལ་བཞེས་དང་མངལ་ཕྱག་སྦྱུལ།

ཡུལ་དབང་སྤྱི་མཉམས་པ་ལྟ་བུ་ལྟུང་སྤྱི་མཉམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆོར་ནོར་བུའི་མཉམས་

ཆོས་བཅོམ་ལྷན་མཇུག་མཇུག་དང་པོར་བྲི་འབྲུལ་ཁྱེ་མི་ཁམས་བྲག་མགོ་
མཛོད་པ་དོག་ཡོག་འབྲུལ་འདེགས་པ་བཅས་མི་གངས་ཉིས་བརྒྱ་ལྟོ་དང་། དགའ་
ལྷན་པའི་ཆོགས་ཁྲོགས་ར་སྤྲུགས་ཀྱི་ལེགས་འབྲུལ་ཁྱེ་མི་སྤྱི་མ་ལས་སྤྱི་སོགས་ལ་
མཇུག་ཁ་སྤྲུལ། མཇུག་མཇུག་གཉིས་པར་བྲི་འབྲུལ་བ་འཛོལ་བདེ་ཆེན་གྱིང་པའི་མི་
སྤྱི་དོག་ཡོག་འབྲུལ་འདེགས་པ་སོགས་མི་གངས་ལྷ་བརྒྱ་ལྟོ་ལ་མཇུག་ཁ་སྤྲུལ། ཆོས་
ཉི་ཤུ་ལྟོ་ལ་འབྲས་སྤྲུངས་སྤྱི་མ་ལས་སྤྱི་ནས་ཆོགས་ཁྲོགས་ར་བསྐྱུན་བསྐྱུངས་པའི་
ལེགས་འབྲུལ་དང་། ཅེ་ཤོད་དྲུང་འཁོར་མང་པོའི་འབྱོར་ཐོན་སོགས་རིམ་པར་སྤྲུལ།
ཡུལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཡབ་རྗེ་སློབ་བཟུང་སྤྲུན་གྲགས་དེ་གོང་ཚམ་ནས་སྤྱི་གཟུགས་ཅུང་མི་
བདེ་བ་ཚམ་ལས་ཏུ་ཅང་སྤྲུན་བབ་ལྷི་བ་རང་མེད་ཀྱང་དགྲུང་ལོ་མཐོ་བར་མེད་པ་
དང་བཅས། ད་ལམ་སྤྱི་བ་དགྲུ་པའི་ཆོས་ཉིར་གཉིས་ཀྱི་ལ་ལྟ་ལས་བབ་པའི་དུས་
ཆེན་ཀྱི་ཉིན་སྤྱི་གཤེགས་པར་ཡུལ་སྤྲུལ་མགོན་མཆོག་ཀྱང་སྤྱི་དེད་ཀྱི་ཡབ་དུ་སོང་
གཤེས་ཐུགས་ཁྲུལ་ཆེ་ཆུལ་བཞེས་ཀྱང་། ཕྱགས་གཅིག་ནས་སྤྲུན་ཐུག་སོགས་ཆེར་མེད་
པར་གཤེགས་ཟེས་བདེ་བ་དང་། ལྷག་པར་དུས་ཆེན་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་གཤེགས་པ་ནི་
ངེས་པར་ཞིང་མཆོག་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་སྤྱི་བ་གཏོན་མི་ཟ་བ་ཉིད་དུ་ངེས་པས་ན། སྤྱིར་
ཐུགས་ཁྲུལ་སྤྲུངས་ཏེ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་གི་ཆུལ་དང་བཅས་དེ་འབྲུལ་མཆོག་གསུམ་ལ་
གསོལ་འདེབས་ཐུགས་སྤོན་(༡༩༩ བ་༡། ༥༡༩ ག་༦)ཀྱི་ཆེར་བསྐྱུངས།

(༡༩༩ བ་༡། ༥༡༡ ག་༩ ལྟ་ ༡༠) ཆོས་ཉིར་ལྷའི་གསོལ་ཆོགས་ཀྱབ་དུ་འཆར་
ཅན་ལྷ་མཆོད་ཆེན་མོའི་མཇུག་ཁ་དང་། དེ་རྗེས་མཆོད་ཁང་ཁག་ལ་གནས་གཟིགས།
ཞལ་འདོན། ཐུགས་སྤོན། ཕྱི་དོ་གླིང་མེར་ཐུགས་ཞིབ་སོགས་སྤྱིར་སྤྲུན་ལྟར་བསྐྱུངས།
སྤྱི་བ་འདི་མཇུག་སྤྲུན་གསལ་གྱི་ཞབས་བརྟན་དུ་ནམ་གྱི་ཆོགས་ཡོངས་ནས་མགོན་
པོའི་གཏོར་ཆེན་ཆོམས་ཆེན་གསར་པར་ཆུགས་པའི་ཆོས་ཉིར་དུག་ཉིན་མཆོད་ཡོན་

ལྷན་རྒྱས་ཆོགས་དབྱར་ཕེབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་སྐྱེ་ཐང་སོགས་ལ་སྟན་ཤལ་དང་། ཞལ་
འདོན། འཕྲིན་བཅོལ་སོགས་གནད་སློན་དུ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཞིང་། དེ་རྗེས་གཟིམ་ཆུང་
དུ་སེར་འབྲས་སྒྲ་མ་ལས་སྟེར་འཆར་ཅན་ལྷ་མཆོད་ཀྱི་མཇལ་ཁ་སོགས་སྟལ། ཆོས་
ཉེར་བརྒྱད་ཉིན་སྐར་ཡང་མགོན་པོའི་གཏོར་སྐྱབ་ཀྱི་ཆོགས་དབྱར་ཕེབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་
ཞལ་འདོན་ཐུགས་སྟོན་སོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་། བྲ་ཆང་ཆོགས་ཡོངས་ལ་སྟན་གསལ་
ཀྱི་ཡོན་འཕར་བཅས་བསྟབས་པར་མཛད། སློབ་བརྒྱུ་གཅིག་པའི་ཆོས་གཉིས་ཉིན་
གནས་གསར་སྒོ་བཟང་རབ་བརྟན་དུང་ཡིག་ལས་ཁྲུངས་སུ་འབྱོར་པའི་གསར་མཇལ།

(༡༧༠ ཉ་ཉ། ༡༩༦ བ་ཉ) ཆོས་ལྷ་ཉིན་གཟིམ་ཆུང་བདེ་ལྷན་འབྲེལ་དུ་བསྟན་
སྤང་དེ་མོ་སྟལ་སྐྱེ་རིན་པོ་ཆེ། རྩ་སྐུ་ཡབ་ཡུམ་གཉིས། ཞབས་གསུང་དང་། བན་གཙང་
བྲ་རིགས་བཅས་ངོ་གཡོག་དུག་ཅུ་སྟོར་འབྱོར་འབུལ་ཀྱི་མཇལ་ཁ་དང་། སྟལ་པའི་
སྐྱའི་དབྱ་སྒྲ་གཙུག་ཕུད་འབུལ་བཞེས་དང་མཆན་གསོལ་ཀྱང་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བར་
གྱུར། གསོལ་ཆོགས་རྒྱབ་དུ་སྐྱེ་བཅད་རྒྱ་བཀའ་དྲིན་བསྐྱེད་པ་གདོང་བཀའ་སྟོན་
ནམས་དང་། ཅེ་སྟོར་ནང་མ། ལས་ཆན་པ་སོགས་སྐྱེ་མཆམས་ཁོངས་སུ་མེད་པ་ནམས་
ནས་སྤར་རྒྱན་མཇལ་དར་འབུལ་བཞེས་དང་། ཕྱི་ངོ་ནས་སྐྱེ་བཅད་མཆམས་དམ་པོར་
བཞུགས་ཏེ། སང་ཞོགས་ནས་བཟུང་ཉིན་ལྟར་སྟན་གཉིས་རིང་ངེས་སུ་བཅད་པའི་ཡི་
དམ་ཀྱི་ལྷགས་བསྟེན་དང་། སྟན་བར་ནམས་སུ་འཆར་ཅན་ཀྱི་ཞལ་འདོན་དང་། ཕྱག་
དཔེ་འདྲིན་སྟོར། སྐྱེ་ཕྱག་དང་། མཇལ་སོགས་རྒྱབ་སྟོར་བསགས་སྐྱེད་སོགས་ལ་
ཆོས་ཆེར་བཅོན་པར་མཛད། ཆོས་བརྒྱད་དང་བཅོ་ལྷ་སོགས་ལ་འཕར་དུ་བརྒྱ་མཆོད་
དང་བཅས་སྒྲ་མ་མཆོད་པ་དང་། གནས་བརྒྱུ་ཕྱག་མཆོད། སྟོལ་ཆོག་སོགས་གནད་
སློན་དུ་བསྐྱེད་པ་སོགས་ཆོས་ལྷན་ཀྱི་མཛད་པ་ཁོ་ནས་དུས་འདུག་པའི་ངང་དུ་སློབ་
བརྒྱུ་གཉིས་པའི་ཆོས་ཉེར་གཉིས་བར་བཞུགས་འཇགས་བསྐྱེད་སྤང་། དེ་ནས་བཅད་རྒྱ་

ཡུལ་དབང་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་ལྟོས་ཀྱི་མཚོའི་ནམ་ཐང་དོ་མཚར་ནོར་བུའི་མེད་པ།

གོལ་བསྟན་མི་དྲག་སོགས་ནས་སྤར་ལམ་བཅད་ཀྱི་གོལ་བའི་མཇལ་ཁ་དང་། གནས་གསར་བ་དང་། རོགས་དཔོན་སློབ་བཟང་ཕུན་ཚོགས་གཉིས་ལ་མཁན་སྡེ་ཆུང་ཁའི་གོ་གནས་སྟལ་བའི་མཇལ་དར་འབྱལ་བཞེས་སོགས་བསྐྱེད་སྤྱོད། ཆོས་ཉེར་ལྷ་ཉིན་ཉེ་པོ་ལམ་བྱག་སྤྲུལ་ནས་མདོ་ལྷགས་དང་འབྲེལ་བའི་ཞབས་བརྟན་འབྱལ་བཞེས་ལ་སྤྲུལ་དང་། མཛོད་པས་གཙོས་དོ་གཤམ་འབྱལ་འདེགས་པ་སོགས་མི་གྲངས་བརྒྱ་དང་དྲུག་ཅུ་སྟོར་དང་། སྤར་ཁམས་ཁྱུང་པོ་དཔོན་གྱི་མི་སྣ་དོ་གཤམ་ཉི་ཤུ་སྟོར་སོགས་ཕྱོགས་འདུས་མང་པོར་མཇལ་ཁ་དང་འདོད་ཆོས་ཀྱི་ལུང་སོགས་ཀྱང་བཀའ་བློན་ཆེ།

(༡༥༡ ཉ་༡ ༥༩༩ བ་༤) ཤིང་མོ་བྱ་ལོར་གྲགས་པའི་གནམ་ལོའི་དཀྲུས་ཞལ་གསར་དོམས་ཀྱི་དགའ་བ་དང་པོའི་སློབ་རིངས་མཚན་གཟིམ་ཁང་དུ་སྤིང་གསུམ་བདག་མོའི་གསུང་བསྐྱེད་དང་། དེ་ནས་པོ་བྱང་ཡང་སྟེང་དུ་གམ་བཅར་འདུས་པ་ཆོགས་ཡོངས་དང་ལྷན་ཅིག་ཆོས་གཏོར། ཉེན་འབྱལ། ཆོགས་འཁོར། མངའ་གསོལ་སོགས་རྒྱས་པར་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཀྱི་ཕྱིར་ཕེབས་སྐབས་འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེས་གཙོས་པའི་ཉེན་གསུམ་ཁག་ལ་སྟན་ཤལ་ཐུགས་སྟོན། གཟིམ་ཆུང་དུ་ཕེབས་ནས་གསོལ་ཞབས་སོགས་ཀྱི་ཕེབས་སློབ་རྣམས་ཐུབ་བསྟན་ཆོམས་ཆེན་དུ་ཕེབས་ཞོར་ཉི་འོད་ཀྱི་ཕེབས་སྐབས་གཤམ་དུ་སྤིང་ཆེ་དུང་སྟལ་སྟུ་དང་། སྟེང་པོ་དང་པ་གཉིས་ཀྱི་ལོ་གསར་ཉེན་འབྱུང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་འབྱལ་བཞེས་དང་། ཕྱག་དབང་། གནང་ཆ་སོགས་སྟལ་རྒྱས། ཆོམས་ཆེན་དུ་ཕེབས་ནས་བཞུགས་ཁྲི་ཆེན་པོར་ཞབས་སོར་འཁོད་བསྟན་སྤིང་སྟོང་ནོ་མིན་ཉན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཡོངས་འཛིན་ཆེ་མཚོག་སྤིང་། ཀྱན་སྤིང་སྟལ་སྟུ་དང་། བསྟན་སྤིང་སྟལ་སྟུ། སྤིང་ལུང་སྟལ་སྟུ། འོད་ཟེར་སྟལ་སྟུ་སོགས་དང་། བཀའ་སྟོན་རྣམ་པས་གཙོས་པའི་གཞུང་དུང་མི་དྲག་པོར་སྟུ། སེ་འབྲས་ཀྱི་སྤྲུལ་ལས་སྟེ། ལམ་བྱག་སྟལ་སྟུ་སོགས་ཕྱོགས་འབྱལ་ཁག་བཀྲས་སྟུན། ས་འབྱུག་ལ་དྲགས་སོགས་ཀྱི་ལོ་

མངལ་ཁྱུ་མི་སོགས་ལྷ་མི་སེར་སྐྱ་དུ་མས་མངལ་དར་འབྱལ་བཞེས་དང་། དེ་དག་ཆང་
མར་ཕྱག་དབང་དང་བཀའ་འཆམས་འདྲི་སོགས་ཞིབ་པར་ཐེབས། གཤམ་འཕྲོས་འབེལ་
གཏམ་དང་། གར་རོལ། ཆོགས་ལངས། གསོལ་ཞབས་དཀར་དམར་གྱི་སྒྲོ་སྟོན་སོགས་
ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གི་དབྱེས་སྟོན་ལ་རོལ།

ཆོས་གཉིས་ཉིན་ཆོམས་ཆེན་དུ་མ་ཐེབས་གོང་གཟིམ་རྒྱུ་ཆོགས་
འདྲི་འབྱེལ་དུ་སྐྱེའི་གཙུང་པོ་བསྐལ་བཟང་ཕུན་ཆོགས་ལ་གོང་མ་ཆེན་པོས་བཀའ་
བཟང་ཐའི་ཇིའི་ཏོག་གནས་ཐེབས་པའི་གསར་མངལ་ལེགས་འབྱལ་གྱི་མངལ་ཕྱག་
དང་། རྩང་ཡིག་གནས་གསར་བ་དང་། དམག་སོགས་དོ་དམ་སྒོ་བཟང་ཕུན་ཆོགས་
གཉིས་མཐན་རྒྱུང་གོ་སར་འབྱོར་པའི་གསར་མངལ། རྣམ་གྲུ་གསར་ཁྱགས་པ་དག་
དབང་བཙོན་འབྱས་སོགས་ལ་མངལ་ཁ་གནང་། དེ་ནས་ཆོམས་ཆེན་དུ་ཐེབས་
བསྐྱོད་ཀྱིས་བཞུགས་ཁྲིར་ཞབས་སོར་འཁོད་ཐོག་བཀྲ་ཤིས་པའི་རྩལ་རྟགས་སོགས་
འབྱལ་བཞེས་དང་། སྤྱི་སྒྱུར་ནོ་མེན་ཏན་དང་། ཡོངས་འཛིན་ཆེ་མཆོག་གྲིང་སོགས་
དང་། སྐྱེའི་གཙུང་ཐའི་ཇི་བསྐལ་བཟང་ཕུན་ཆོགས་དང་། ཞབས་པད་རྣམ་པ་སོགས་
གཞུང་ཞབས་དྲག་འབྲིང་དཀྱུས་བཅས། རྣམ་གྲུ་ཆོགས་ཡོངས་སོགས་ནས་མངལ་དར་
སྤུལ། དེ་ནས་གཤམ་འཕྲོས་པ། གར་རོལ། མཆོད་སྤྱིན་སྒྲུབ་བརྒྱད། ཆོགས་ལངས། གསོལ་
ཞབས་སྟོན་ཆེན་སོགས་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་དབྱེས་སྟོན་མད་དུ་བྱུང་བར་རོལ་བཞེས་
ཀྱིས་གཟིམ་རྒྱུང་དུ་ཐེབས་བསྐྱོད་བསྐྱངས། ཆོས་གསུམ་ལྷ་ཆར་མཆོན་གཟིམ་ཁང་
དུ་འདྲི་ཁམས་བདག་མོར་བསྐྱང་འཕྲིན། གཏོར་སྒྱུར། ཆོགས་འཁོར། མངའ་གསོལ་
སོགས་རྒྱས་པ་དང་། བསྟན་མྱིད་སྒོར་གྱི་བརྟག་བསྐྱེལ་སོགས་བསྐྱངས།

(༡༥༣ བ་༡ ༥༣༥ འ་༡༡) ཨ་མདོ་སྒྲ་མ་ཆོགས་དྲུག་རང་གྲོལ་དང་། སྐལ་
ལྷན་རང་གྲོལ་ཅན་མི་གངས་ལྷ་བརྒྱ་སྒོར་ལ་འབྱོར་ཐོན་སྐྱགས་མའི་མངལ་ཁའི་ཐོག་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེའི་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

དགའ་ལྷན་ལྟ་བུ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་དམིགས་བཅེ་མའི་ལྷགས་ལུང་སྒྲུལ་སྐབས་རྗེ་
ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཆེ་བརྗོད་ལས་བཅུམས་པའི་གསུང་བཤད་
ཀྱང་རགས་བསྟུས་གནང་།

(༡༥༣ བ་༥། ༥༡༥ བ་༣) ལྷ་བ་འདི་ནང་ཞལ་འདོན་མཆོད་སྟོན། སྐུའི་
བསགས་སྐྱུངས་སོགས་འཕར་མ་དང་། སྟོན་པའི་སྐྱེས་རབས་སོ་བཞི་པར་ལྷགས་སྟོག་
དང་། ཆིག་དོན་འབྱུང་འབྲེལ་སོགས་ལ་ཐུགས་བཅོན་ཆེ་བར་མཛད། ཆོས་སྦྱོང་སྐོར་
སོགས་ཐུགས་འདིན་གྲུབ་པས་འདིགས་བྱེད་བཅུ་གསུམ་མའི་དབུ་ནས་ཐུགས་འདིན་
བསྐྱུངས།

(༡༥༣ ཉ་༡། ༥༡༥ བ་༩) ལྷ་བ་གཉིས་པའི་ཆོས་བདུན་ཉིན་སྐུ་བཅར་མཁན་
པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཆོས་འཕེལ་དང་། (༡༥༣ ཉ་༥། ༥༡༥ འ་༦) ཆོས་ཉེར་དྲུག་ཉིན་མཁན་
པོ་ལྷགས་ཟམ་པ་དང་། རྩེད་གཏམ་སྟན་བཅས་ནས་གཟིམ་ཆུང་དུ་ནམ་གྲུ་ཆོགས་
ཡོངས་ཀྱི་ཞལ་འདོན་དང་བཅས་ཞབས་བརྟན་འབུལ་བཞིས།

(༡༥༣ བ་༡། ༥༡༥ བ་༩) ལྷ་བ་གསུམ་པའི་ཆོས་གཅིག་ལ་འཆར་ཅན་དགའ་
ལྷན་པའི་ཞབས་བརྟན། བརྒྱད་གཏོར་ཆེན་པོའི་མཛད་སྟོ་སོགས་སྤར་ལམ་ལྟར་
བསྐྱུངས།

༡༥༥ ལྟ་ལྷན་དུ་ཆིབས་བསྐྱར་གྱིས་གནས་གཟིགས་མཆོད་འབུལ་ཐུགས་སྟོན་ཟབ་རྒྱས། གསན་
བཞིས་འཕྲོ་སྦྱོར་ངོས་འཕྲོ་ནམས་རྗེས་འདིན་དུས་ལས་ཡོལ་མེད་ངང་ལྷགས་ལུང་རེ་གནང་། བཅད་
རྒྱལ་བཞུགས་པར་གཟིགས་སྤང་ཡ་མཚན་བྱུང་བ་དང་། ཞབས་བརྟན་རེ་འབུལ་བཞིས། སོག་སྐུལ་
སྐུ་ཐེང་ཞིག་ལ་ཆོས་སྦྱོར་གི་འཁྱུ་ལྷོག་གིས་དཀའ་ངལ་རིམ་བྱུང་ལས་གྲོལ་བར་མཛད་པ་སོགས་
གཟུགས་མེད་དག་ཀྱང་དབང་དུ་འདུ་བའི་གྲུབ་ཉགས་ཁྱད་པར་བ་བསྟན་པ་སོགས་ཆོས་ལྷན་གྱི་
མཛད་འཕྲིན་ཟབ།

(༡༥༩ བ་༦ ༥༩༧ འ་༦) སྒོན་པན་ལྷ་ལྷན་ངོ་ཤུག་ནམ་གཉིས་ཀྱིས་མཆོན་
པར་གནས་གཟིགས་བསྐྱངས་རྒྱ་མ་བྱང་གཤིས། འདི་ལྷའི་(བཞི་)པ་ཆོས་དགུ་གཟུང་
སྐར་དུས་ཆོས་མཆོག་དུ་དགེ་བའི་ཉིན་ལྷ་ལྷན་དུ་ཐོག་མའི་གནས་གཟིགས་སུ་ཆིབས་
བསྐྱོད་བསྐྱངས་རྒྱུར། སྤྱི་ངོ་ཆིབས་རགས་སྤར་ལམ་རྒྱས་གཤོམ་དང་བཅས་ལྷ་མིའི་
འདུས་ཆོགས་ཀྱི་ཞལ་མཇལ་བ་སའི་དྲིག་པ་ལྷ་བྱས་ཐེབས་ལམ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱན་ནས་
སྐོར་བཞིན་པར་གཞུང་སྒོ་ཕུན་ཆོགས་འདུ་ལམ་ནས་རྒྱུང་བསྐོར་དང་། དེ་ནས་རིམ་
བཞིན་ལྷ་ལྷན་བར་སྐོར་བརྒྱད་ཤིང་རྩ་ནས་ཐེབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་ཐོག་མར་གཟིམ་རྒྱུང་
དགའ་ལྷན་ཡང་ཅེའི་སྤྱག་མཆོན་གཟིམ་ཁང་དུ་ཐེབས་འཕྲལ་གསོལ་གྲོ་གསོལ་ང་
བཅས་བསྐྱངས་ནས་སྤྱན་འདྲེན་རྒྱ་སྤིང་དང་། སྒོས་འདྲིན་པ་སོགས་ཀྱིས་སྒོན་བསུས་
ཏེ་ཨེ་ཤི་དུ་ཐེབས་སྒོན་ཆེན་མོའི་བཞུགས་ཁྲིར་ཞབས་སེན་འཁོར་ལོའི་རེ་ཁས་མཆོན་
པ་ནམ་པར་འཁོད་བསྐྱུན། ཡོངས་འདྲིན་སྤིང་སྒྱུར་ལོ་མིན་ཏན་མཆོག་དང་། ཡོངས་
འདྲིན་རྒྱུང་བ་ནམ་གཉིས། སྤུལ་སྤྱི་ཆེ་ཁ་སོགས་ནས་མཇལ་དར་འབྲལ་བཞེས་གྲུབ་
མཐུག་སྐྱའི་གཞུང་པོ་ཐའི་དི་བསྐྱལ་བཟང་ཕུན་ཆོགས་དང་། བཀའ་སྒོན་ནམ་པ།
གྲུང་། སྤྱི་ཁྱབ་མཁན་པོ། ཇ་ཏུ། བསམ་པོ་ཐའི་དི། ལྷ་སྤྱི་སྤྱས། བང་མ་མཁན་སྤེ་ཆེ་རྒྱུང་།
ཐོགས་མདའ། ཅིས་སྤྱས་སོགས་གཞུང་ས་ལས་ཆོན་པ་ཐམས་ཅད་དང་། སེ་འབྲས་སྤྱི་
མ་ལས་སྤེ། རྣམ་གྲུ་དབུ་ཆོས། ཅེ་ཤོད་དུང་བྱིངས། ཞབས་གསར་བ། དུང་གཏོགས། སྤྱི་
དར་བ། གར་པ་སོགས་ཆང་མས་མཇལ་དར་འབྲལ་བཞེས་གྲུབ་མཐུག་གལ་འཕྲོས་
པས་འབེལ་གཏམ་དང་། གར་རོལ། གསོལ་ཞབས། ཆོགས་ལངས། དཀར་དམར་ཀྱི་
སྒོ་སྒོན་རྒྱས་པ་སོགས་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་དགྲེས་སྒོན་རྣམ་དུ་བྱུང་བ་ལ་རོལ་བར་མཛད་
ནས་གཟིམ་རྒྱུང་དུ་ཕྱིར་ཐེབས་བསྐྱངས།

དེ་ནས་གསོལ་ཆོགས་རྒྱབ་དུ་ནམ་དག་སྤྱི་གསུམ་ནས་འབྲམས་རྩ་བརྒྱད་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་རྣམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་བ།

གནས་གཟིགས་ལ་ཐེབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་མཆོད་ཁང་ཆང་མར་སྟན་ཤལ་ཐུགས་སྟོན་
དང་། རྩོམ་ཁྲིམས་མཐུན་ཏུ་མཆོད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་བཅས་སྐྱེས་ཐུག་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་བའི་
སྟོན་པ་བཞུགས་ཁྲིམས་ཞབས་སོར་བཀོད་ཐོག་གསུང་ཆོག་པ་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་ཆང་པ་དང་
བཅས་སྟོན་འདེན། ལྷན་གསོལ། མཆོད་འབུལ། མཆུལ། སྐབས་གསུམ་པ་སོགས་གསོལ་
ང་གཉིས་ཀྱི་རིང་ཞལ་འདོན་རྒྱས་པ་དང་། དེ་ནས་སྟན་ཤལ་དང་བཅས་རྩོམ་ཁྲིམས་
ལ་དབུ་གཏུགས་ཀྱིས་ཐུགས་སྟོན་ཡུན་རིང་བར་མཛད། དེ་ནས་བར་ཁང་དང་།
ཆེ་མོའི་མཆོད་ཁང་སོགས་ལ་གནས་གཟིགས་རགས་བསྐྱེད་བསྐྱེད་ནས་གཟིམ་རྒྱུང་
ཏུ་ཐེབས། ཆོས་བཅུའི་ཉིན་ཕྱན་མཆོད་དཔོན་མཁན་པོ་ནས་རྣམ་གྲུ་ཆོགས་ཡོངས་ཀྱི་
ཞལ་འདོན་པ་དང་བཅས་རྩོམ་ཁྲིམས་པོ་ཆེར་སྟོང་མཆོད་ལུལ་བ་དང་ཐུགས་མཆུངས་
ཡགོང་ས་ཡ་རྒྱལ་བའི་དབང་པོར་ཡང་མཆུལ་ཉིན་གསུམ་ལྟ་རེག་སོགས་དང་བཅས་
མཛལ་ཁ་ཞུས་པར་བཀའ་བཟང་གིས་དབུགས་དབྱུང་ཡང་སྟུལ། ཏུང་ཇའི་རྒྱབ་ཨེ་མི་
ཏུ་སྤྱིད་སྟོང་ནོ་མིན་ཏན་རིན་པོ་ཆེའི་དཀར་སྟོང་ཐོག་ཐེབས།

(ཁྲུང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྟུན་ཁང་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༩ ལོར་དེབ་གཟུགས་པར་འགྲེམས་བྱས་པ་
རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་བཅུ་པ་འཕྱོན་གྱི་མཛད་རྣམ་ཞེས་པའི་དེབ་ཐོང་ ༡༩ པའི་ཤོག་གངས་ ༥༩༩འ་༩ རྣམ་
༥༩༥ཐ་༦ བར་སྐྱེས་བཅུ་པ་འདིའི་རྣམ་ཐར་བོད་ཤིང་པར་དཔེ་རིང་ཤོག་གངས་ ༡༥༩ ཀྱི་ཆང་སྐྱེ་
ཐོང་བཅུ་གཅིག་པ་མཁས་གྲུབ་རྒྱ་མཆོད་རྣམ་ཐར་བོད་ཤིང་པར་གྱི་ཤོག་གངས་ ༡༥༩ བཅུག་ནོར་
བྱུང་འདུག)

(༡༥༩ བ་༡༡ ༥༩༦ ཐ་༡) དེའི་ཕྱི་ཉིན་རྣམས་ནས་བཟུང་ཐག་རིང་ཐུང་གི་
མཛལ་ཁ་བ་རྣམས་ལ་རེ་འདོད་སྟོང་བའི་མཛལ་ཁ་རིམ་སེལ་ཏུ་བསྐྱེད་པ་ལས་
གཞན་མའི་ཐུགས་གཡེང་སོགས་མི་མཛད་པར་སྔ་དགོང་ཞལ་འདོན་ཐུགས་དམ་
འཆར་འཕར་དང་། ཡོངས་འཛིན་གདན་ཞུས་ཀྱིས་ཐུག་དཔེ་ཐུགས་འཛིན་དང་། སྟོར་

སྤྱངས། སེང་དབར་ནམས་སུ་སྤྱི་ཆེའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་ཆོ་ལྷ་སྒོར་གསུམ་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་
པར་གྲངས་མང་བ་ཕྱག་བསྟར་གྱིས་འདེབས་པར་མཛད། ལམ་རིམ་སྤྱི་བརྒྱད་ཀྱི་ནམ་
ཐར་སོགས་ལ་གཟེགས་རྟོག་དང་། བཀའ་འདྲི་གནང་བ་སོགས་ཆོས་ལུན་གྱི་མཛད་
པའི་ངང་དུ་དུས་འདའ་བཞིན་པར་བཞུགས། སྤྱི་བ་འདི་མཇུག་བཀའ་སྒོན་རྩི་རིང་
རྩི་གཡོག་སུམ་བརྒྱ་སྒོར་དང་། ལས་བྱ་བཞེར་དཔང་དཔལ་ལྷན་བཅས་སྤྱི་པའི་དོན་
གཅོད་དུ་ཐོན་ཕྱག་དང་། སྤྱི་བ་ལྷ་པའི་ཆོས་མགོར་བཀའ་སྒོན་བཤད་སྤྱི་བ་གཡོག་
ལས་བྱ་དང་བཅས་པ་མཆོ་སྤྱི་བ་དོན་གཅོད་དུ་ཐོན་ཕྱག འབྲས་རྒྱས་པ་སྤྱི་མ་རིགས་
གྲུ་འོ་ཆོས་སྟོན་གྱི་སྤྱི་སྤྱོད་དང་། རིག་གནས་སྤྱི་བ་གྲུ་པའི་དབྱར་མཇལ་ཡིག་ཆ་དུ་སྤྱི་བ་
ལྷ་སོགས་ཀྱི་མཇལ་ཁ་རིམ་པར་སྤྱོད།

(༡༦༠ བ་༡། ༤༩༢ འ་༡༡) རྒྱལ་རིང་ལྷ་སྟེང་དགོན་ཞེས་སམ། ཀོང་རྩ་སི་ཞེས་
པ་རབ་བརྟན་དགོན་གྱི་མཁན་པོ་སྟོན་པན་པེ་ཅིང་སྤྱི་མའི་གས་ནས་ཕེབས་སུས་ཀྱང་།
འདི་ལོ་ནས་བཟུང་བོད་ནས་གཏོང་དགོས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་འབྲེལ་བཞིན།
སེར་སྤྱི་སྤྱོད་བྱར་འཇམ་དབྱངས་དམ་ཆོས་བསྒྲོ་བཞག་གནང་བའི་རྩི་གཡོག་བཅོ་ལྷ་
སྒོར་ལ་ཐོན་ཕྱག་དང་བཅས་ཕྱོགས་དེར་བསྟན་པར་སྤྱི་བ་ལྷ་པའི་བྱ་བ་ཡར་ལུན་དགོས་
པའི་བཀའ་སྤྱོད་སྤྱོད།

(༡༦༡ ཉ་༡། ༤༩༤ ཐ་༡༡) རྩ་བ་རྩ་འབྲེལ་བ་ལྷ་བརྒྱ་སྒོར་དང་། མཛོད་དགེ་རྩ་
འབྲེལ་བ་ཞི་བརྒྱ་སྒོར། མགོ་ལོག་རྩ་འབྲེལ་བ་སུམ་རྒྱ། གཞན་ཡང་ཨ་མ་དོ་བྱང་རྒྱ་དང་།
མཛོད་དགེ་ཤོག་སྤྱི་མ་ཆེ་རགས་པ་སོགས་སྤྱི་བྱི་སྤྱི་མ་ཕྱོགས་འབྲེལ་བ་མི་གྲངས་ལྷ་བརྒྱ་
དྲུག་བརྒྱ་ལོངས་པར་མཇལ་ཁ་རིམ་སྤྱོད་ཐོག་སོ་སོར་བཀའ་བཟང་གི་ཕེབས་སྤྱོད་དང་།
འདོད་ཆོས་དང་། ཟང་ཟིང་གི་གནང་སྤྱི་སོགས་གང་ལ་གང་འོས་ཀྱིས་རེ་འདོད་སྤྱོད་
བར་མཛད།

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་ངོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

(༡༥༡ བ་༤། ༥༤༧ འ་༡༡) ལྷ་བ་བཅུ་པའི་ཆོས་མགོར་སྤྱིན་གྲོལ་སྤྱིང་པ་ནས་
ཞབས་བརྟན་འབུལ་བཞེས་ཐོག་སྤྲ་མ་གྲི་གདུང་། གསུང་ཆོག་པ་གྲ་པ་སུམ་ཅུ་སྟོར།
མཛོད་པ་སོགས་ཞབས་བྱི་བཅོལ་སྟོར་ལ་མཇལ་ཁ་དང་། རྟིང་ལུགས་ཀྱི་ཞབས་བརྟན་
ཆོ་རྒྱས་སོགས་འབུལ་བཞེས་བསྐྱུངས། དེའི་བྱི་ཉིན་སོག་ཁུལ་དོན་གཅོད་དུ་ཕེབས་མི་
བཀའ་སློན་བཤད་སྟུང་དང་། ལས་བྱ་གསར་བྱུང་སྐས་བཅས་ངོ་གཡོག་ལ་ཐོན་ཕྱག་དང་།
མེར་སྐྱད་པར་བྱིན་སྟོན་མོ་བ་གྲ་པ་བྱེད་ཉིས་བརྒྱ་སྟོར་ལ་མཇལ་ཕྱག་བསྐྱུངས།

(༡༥༡ ཉ་༣། ༥༤༧ འ་༣) རྩེ་རྟོར་དུ་རལ་ཆོས་མཛོད་ངོ་གཡོག་འབུལ་འདེགས་
པ་སོགས་ཉིས་བརྒྱ་སྟོར་དང་། ཨ་མདོ། སོག་རིགས་སོགས་སྤྱི་བྱི་ཁྱོན་སྤོམ་ལྷ་བརྒྱ་སྟོར།
སྤྱིང་ཆང་དཔོན་སོགས་བར་ཁམས་པ་སུམ་བརྒྱ་སྟོར་སོགས་ལ་མཇལ་ཁ་རིམ་སྒྲུལ་
ཐོག་དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་དང་། དམིགས་བཅེ་མ། སྟོལ་མ། རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་
གཟུངས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་སོགས་ཆོས་འབྲེལ་ཡང་ཅི་རིགས་སྒྲུལ། ཆོས་ཉེར་ལཱའི་སྤྱོད་
རྒྱུད་སྟོད་སྟུང་ཆོགས་ཡོངས་ནས་འཆར་ཅན་ཞབས་བརྟན་དང་། གསོལ་ཆོགས་རྒྱབ་
ཏུ་ལྷ་མཆོད་ཀྱི་མཇལ་ཁ་དང་། གནས་གཟིགས་ཞལ་འདོན། ཆོས་ཉེར་དུག་ཉིན་སེ་
འབྲས་སྤྲ་མ་ལས་སྟེ་དང་། རྣམ་གྲ་ཆོགས་ཡོངས་ཀྱི་མཇལ་ཁ་སོགས་སྤར་རྒྱན་ལྟར་
བསྐྱུངས་ཐེས། འདི་ཉིན་བྱི་རོ་ནས་རྟོར་ལྷ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆོས་ཉེར་གཅིག་བར་སྐྱུའི་
བཅད་རྒྱ་དམ་པོར་བཞུགས།

(༡༥༡ ཉ་༥། ༥༥༠ ཐ་༡༠) ལྷ་མཆོམས་འདིའི་རིང་ལྷགས་ཐུན་གསུམ་དུ་བཅད་
པའི་དང་པོ་གཉིས་སུ་ཆོ་དཔག་མེད་ཀྱི་སྟོན་སྐྱེ་ཆེའི་ཆོ་སྐྱབ་དང་། བྱི་རོ་ཡི་དམ་ཀྱི་
ལྷགས་བསྟེན། གཏོར་འབུལ་སོགས་ཆག་མེད་དང་། མེང་དབར་རྣམས་སུ་མགོན་ཆོས་
ལྷ་མོ་སོགས་ཀྱི་བསྐྱུང་བའི་ཐུགས་འཛིན་དང་། དམ་པ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལོ་
རྒྱས་སོགས་ཀྱི་ཕྱག་དཔེ་གཟིགས་རྟོག་ ལྷ་ཕྱག་མཆུལ་སོགས་བསགས་སྐྱུངས་ཀྱི་རིམ་

པར་བཅོལ་པ་སོགས་ནམ་པར་དཀར་བའི་ཉམས་བཞེས་བཟང་པོས་དུས་འདའ་བར་
ཐུང་། བཅད་རྒྱ་འདི་ཁོངས་སྒྲ་བ་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆོས་བཅོ་ལྔའི་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་
པ་ནམས་ལ་བཀའ་ཐེབས་སུ། མདང་ངའི་མི་ལམ་དུ། སྤྱོད་མཆོམས་ཁང་དུ་ཡོད་པའི་
འཕགས་པ་ལོ་ཀེ་ཤུ་རའི་སྤྱོད་བརྟན་འདི་ཁ་ཡིན་སྟམ་པ་ལ་ངེ་ཞིག་ན་སྤྱོད་འདའི་ནམ་
པ་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཞལ་འདྲུམ་དང་། སྤྱོད་ཟུར་གཡོ་བ། སྤྱོད་ལས་འདའ་ཆོན་འཕྲོ་
བ་ཞིག་འདུག་པ་ལ། སྤྱོད་མདུན་དེར་ཁྱོད་ཆོ་ཁ་ཤས་ནས་འཕགས་བསྟོད་དང་། བོ་
བསྟོད་འདོན་གྱི་ཡོད་པ་འདྲ་བ་ཞིག་བྱུང་ཞེས་གསུང་བ་ལ། སྤྱོད་ནམས་ནས་ཁྱེ་རྒྱུར།
འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆའི་སྤྱང་བརྟན་འདི་བཞིན་བདག་ཅག་ལས་མ་དག་པ་ནམས་
ཀྱིས་འདྲ་སྤྱོད་ནམ་པར་མཐོང་བ་ལས་དོན་དུ་འཕགས་པ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་དངོས་
ཡིན་པ་འཇུགས་མགོན་ཉིད་ཀྱིས་མནལ་ལམ་དང་། མཛོན་སུམ་གཉིས་ཀའི་གནས་
སྐབས་སུ་གཟིགས་པ་ལྟར་ཡིན་ངེས་ལ། དེ་ལྟར་ཡིན་ཞེས་བདག་ཅག་ལ་འདོམས་པར་
མཛད་པ་ཡིན་འདུག་པས་བཀའ་ངེན་ཆེ་ཞེས་ཁྱེས་པར། བཞད་མོ་ཞིག་གནང་ནས་དེ་
འདྲ་ཡིན་མིན་གང་ལྟར་ཡང་དེ་རིང་ནས་འཕགས་བསྟོད་དང་། བོ་བསྟོད་ཆར་རེ་ཆག་
མེད་བཏོན་ན་ཞེས་ཐེབས་པ་ལྟར་བདག་ཅག་གིས་ཞབས་ཕྱི་ཁྱེས་ཏེ་ཉིན་ལྟར་ཆག་
མེད་དུ་གསུངས་སོང་ཞིང་།

དེས་ན་འཕགས་པའི་སྤྱང་བརྟན་འདི་ཉིད་བྱིན་ཅན་བྱད་པར་ཅན་ཡིན་ཞེས་
གཏམ་རྒྱུན་ལ་གྲགས་པ་ཅོམ་མ་ཡིན་པར་འཕགས་པ་འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱག་ཉིད་
དངོས་ཡིན་པར་འཇུག་བ་མཆོག་གི་སྤྱི་བ་བྲལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་ངོར་ཤར་བ་བདག་
ཅག་ནམས་ལ་རྗེས་སུ་བརྟེན་བཞེད་པོས་བཀའ་སྤྱུལ་བ་ཡིན་འདུག་པས་མཆོག་དམན་
ཆང་མས་ལྟག་པར་དུ་ཡིད་ཆོས་པའི་མོས་གུས་འཇུག་མེད་དུ་བྱ་བར་རིགས་སོ། །

དེ་ནས་སྒྲ་བ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆོས་ཉེར་གཅིག་ཉིན་རིམ་གཉིས་བྲལ་མོའི་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་བཅུ་ལ་རྒྱལ་ཁྱིམ་སྐྱེས་མཆོའི་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

ཐུགས་དམ་བཅད་རྒྱལ་ལས་བཞེངས་ཤིང་། ཆོས་ཉེར་གཉིས་ཉིན་བཅད་རྒྱལ་གྲོལ་བའི་
མངལ་དར་འབྲུལ་བཞེས་སོགས་སྤར་རྒྱན་ལྟར་དང་། ཆོས་ཉེར་གསུམ་ཉིན་བཀའ་
སློན་དགའ་བཞི་བ་ལས་བྱ་དོ་གཡོག་བཅས་ཁམས་ཁུལ་དོན་གཅོད་ནས་འབྱོར་ཕྱག་
དང་། ཆོས་ཉེར་བཞིའི་མངལ་ཐེངས་དང་པོར་གཉའ་ནང་འཕེལ་རྒྱས་གྲིང་པའི་
ཞབས་བརྟན་འབྲུལ་བཞེས་ཐོག་སྒྲ་གྲ། འབྲུལ་འདེགས་པ་སོགས་སེར་རྒྱ་དྲུག་ཅུ་སྟོར་
དང་། འབྲི་རྒྱ་གསེར་སྤྲད་པ་དོ་གཡོག་བཅོ་ལྔ་སྟོར་། མངལ་ཐེངས་གཉིས་པར་རྒྱལ་
རོང་རྩ་ཐོ་རྩ་རོ་གཟུང་དོ་གཡོག་དང་། ཁལ་ཁ་མི་རེང་ཆོ་འཕེལ། མཆོ་སྤྱོད་རྩ་ལང་
རྩ་རིག་བྱ་དོ་གཡོག་དར་ཉན་པའི་ལི་དང་། མེར་ཉན་ལང་ཤོག་སོ་ཉིད་ཤོག་སོགས་སོག་
རིགས་དང་། རྩ་རྒྱལ་པ་སོགས་གྲངས་མང་ལ་མངལ་ཁ་སྤྲུལ། ཆོས་ཉེར་བརྒྱད་ཉིན་
འབྱོར་པ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་བརྟན་འཛིན་དང་། འབྱོར་པ་དཔོན་རྒྱ་མཆོ་
ཆོ་རིང་བཅས་ནས་གསུང་ཆོག་པ་ནམ་གྱི་ཉི་ཤུ་སྟོར་དང་བཅས་གཟིམ་རྒྱུང་ཞབས་
བརྟན་འབྲུལ་བཞེས་ཐོག་དོ་གཡོག་བཞི་བཅུ་སྟོར་ལ་མངལ་ཁ་དང་། དེའི་ཕྱི་ཉིན་སོག་
ཁུལ་དོན་གཅོད་པ་བཀའ་སློན་བཤད་སྤྲུལ་དོ་གཡོག་ལས་བྱ་དང་བཅས་པར་འབྱོར་ཕྱག་
དང་། ལོ་མཇུག་དུས་གཏོར་ཆེན་མོའི་འཆམས་གཟིགས་ཐུགས་སློན། རྒྱན་དམིགས་
སོགས་སྤར་རྒྱན་ལྟར་བསྐྱེད་སོ། །

(༡༦༩ བ་༣། ༥༥༩ ཐ་༥) མེ་པོ་ཁྱི་ལོར་གྲགས་པའི་གནམ་ལོའི་རང་ཞལ་
གསར་དོམས་ཀྱི་དགའ་བ་དང་པོའི་ཐོ་རེངས་གཟིམ་རྒྱུང་མཆན་གཟིམ་ཁང་དུ་འདོད་
ཁམས་དབང་མོའི་གསུང་བསྐྱེད་དང་། དེ་ནས་སོ་བྲང་ཡང་སྤྱིང་དུ་ཆོས་གཏོར་རྗེས་
འབྲེལ་དང་བཅས་པ་བྱུང་རྗེས་གནས་གཟིགས་རགས་བསྐྱེད་བསྐྱེད་སྤྱིང་གཟིམ་རྒྱུང་
དུ་ཕེབས་བསྐྱོད་དང་། དེ་རྗེས་ཆོམས་ཆེན་དུ་དགྲེས་སྟོན་ཆེན་མོར་ཕེབས་བཞུགས་
ཀྱིས་མངལ་ཁུ་བ་སྤར་ལམ་གཞུང་ཞབས་དྲག་འབྲིང་སོགས་འཆར་ཅན་གང་ཡིན་

ཐོག་ རྩོགས་འདུས་སྤྱིན་བདག་སོགས་དམིགས་གསལ་མགོན་འབོད་བསྐྱངས་གས་
ཉེ་ཏྲ་དུ་རལ་ཆོས་མཛད་དོགས་ལ་བཅུ་སྟོར། དུར་བོད་སྤྱལ་སྤྱོད་དབང་ཐུབ་
བསྟན་ཉི་མ་དོགས་བཅོ་ལྔ། ར་ཡ་པ་རྩེ་ཏེ་མཛོད་པ། དོགས་ལྷག་དུག་ཨ་མ་དོགས་ར་
ལོག་སྤྱལ་སྤྱི་དགེ་སྤྱབ་པ་མཛོད་པ། དོགས་ལྷག་བཅུ་གཅིག་སྟོན་ལམ་སྤྱོད་མཛོད་དགེ་
སྤྱབ་ནང་སོ། དོགས་ལྷག་བཅུ་ལལ་ལ་མི་རེ་ཆེ་འཕེལ་དོགས་ལྷག་བཅུ་བདུན། ཐའི་རི་
ལྷ་དབང་སྤྱབས་དོགས་ལྷག་ལ། མཆོ་སྟོན་ར་སྤྱོད་དགེ་ལེགས་རབ་བཟན་ཤོག་ ར་ལང་
རྩེ་རིག་ཐུ་དོགས་ལྷག་བཅུ་བདུན། ལུན་མ་ལལ་སྤྱལ་སྤྱོད་དོགས་བཅོ་ལྔ། སྤྱིང་ཆང་
དཔོན་གྱི་མཛོད་པ་དོགས་ལྷག་དུག་སོགས་ལ་མཛལ་ལ་སྤྱལ་རྩེས་སྤྱར་སོལ་ལུགས་
གཉིས་ཀྱི་ཉེན་འབྲེལ་བཟང་པོའི་དགྲེས་སྟོན་ལ་རོལ་བར་མཛད།

ཆོས་གཉིས་རྒྱལ་པོ་ལོ་གསར་དུ་གྲགས་པའི་སྟོན་ཆེན་ལའང་ཞབས་སོར་
བཀོད་ནས་ཆོས་དང་ཟང་ཟེང་གི་སྟོན་ཆེན་ལ་དགྲེས་རོལ་སྤྱར་སྤྱར་བསྐྱངས། ཆོས་
གསུམ་སྤྱོད་མཆོན་གཟིམ་ཁང་དུ་འདོད་ཁམས་དབང་མོའི་བསྐྱངས་འཕྲིན། ཆོགས་
འཁོར། གཤེགས་གཏོར། མཛལ་གསོལ་སོགས་རྒྱས་པ་དང་འབྲེལ་བར་བསྟན་སྤིང་
བདེ་ཐབས་ཀྱིས་བཟག་བསྐྱེད་སོགས་བསྐྱངས། སྤྱོད་ལྷ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་གི་ཡབ་
གཞིས་སུ་སྤྱོད་དཔོན་གཡུ་ཐོག་པའི་འདྲིན་དབང་ནམས་གསར་དུ་སྤྱལ་བའི་ལེགས་
འབུལ་ཁྱབ་སྤྱོད་མཆོད་གཙུང་བསྐྱེད་བཟང་ཐུན་ཆོགས། རྒྱལ་ཡུམ། སྤྱུ་མོ་བསྐྱེད་
བཟང་སྤྱིད། སྤྱུ་རོ་རྩེ་རབ་བཟན། མཛོད་པ་སོགས་གཡོག་དུག་འབྲིང་སྤྱུ་རྩེ་སྟོར་
བཅས་ལ་ཉི་འོད་དུ་མཛལ་ཁ་དང་། འབྲས་སྤྱངས་ཆོགས་ཆེན་དགེ་བསྟོན་སོགས་སྟོན་
ལམ་ཆེན་མོའི་ལས་བྱེད་ནམས་ལའང་མཛལ་ལ་སྤྱལ། ཆོས་བཞི་ཉིན་སེ་འབྲས་དགའ་
གསུམ་གྱི་སྤྱོད་ལས་སྤྱོད་སོགས་འཆར་ཅན་སྟོན་ལམ་གྱི་འབྲོར་ཕྱག་དང་།

(༡༧༤ བ་༡། ༥༥༩ འ་༦) སོག་རིགས་རང་ཡུལ་དུ་བྱིར་ལོག་འགྲོ་མི་(༡༧༤ བ་

༥ རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བརྩུ་བ་ཚུལ་གྲིམས་རྒྱ་མཆོའི་ནུམ་ཐང་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཕྱིང་བ།

[illegible]

(१७७ १.१ ५५५ २.५) འདི་སྐབས་དྲུག་པོ་དེ་ལྟ་མཁའ་ཤོག་སྒྲུལ་སྒྲུང་ག་དབང་
 ལྷན་བསྟན་ཉི་མ་སྒོ་མང་གྲ་ཆང་དུ་སྒྲོབ་གཉེས་ལ་སྟོན་ཐུང་གནས་ཆུང་ཆོས་སྒྲོང་གི་
 འཁྱེད་ལ་བརྟེན་པས་སེམས་རྒྱུད་བདེ་མིན་བྱུང་བར། ཁོ་པའི་སྐྱེ་འཕྲང་སྟོན་མ་
 སྟོན་མའི་དུས་ལ་རྒྱལ་མཆོག་བདུན་པ་ཆེན་པོར་དམ་ཆིག་སེལ་འདུག་པས་བྱ་བྱུང་
 བར་བརྟེན་སྐྱེ་འཕྲང་གོང་མ་གཉིས་སུ་འང་ཆོས་སྒྲོང་གི་བཀའ་ཆད་པ་བྱུང་བ་བཅས་

ཀྱི་འདྲིགས་པས་ཉེན་པས་ཡ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་ལ་སྐྱབས་གསོལ་གྱིས་ཆོས་སྦྱོང་ཆེན་
པོར་བཀའ་ཆད་པ་ལས་གྲོལ་བའི་ཁྱེད་ཀྱི་བཀའ་བཟང་སྟོལ་ཐུབ་པ་ཞེས་གསོལ་བ་
བཏབ་པ་ལྟར། སྤུང་མཆོད་དཔོན་མཁན་པོར་སྐྱབས་གསོལ་སྟུན་འདྲེན་དུ་འགྲོ་དགོས་
པེབས་དོན། འདི་ལྷའི་ལྷ་ཆོས་བཅོ་ལྔ་དག་ཉེན་གནས་ཚུང་དུ་བཅར་བས་སྐྱབས་གསོལ་
སྟུན་འདྲེན་ཐོག་བཀའ་འབྲེལ་ལུང་ཁྱེད་ལ་མ་དུ་གསོལ་བའི་ཆོག་དོན་ནི་འདི་ལྟར།

སྐུལ་པའི་རྒྱལ་ཆེན་དོ་རྩེ་གཤམ་ལྟན་གྱི་སྟུན་སྤར་ཆེད་དུ་གསོལ་བ། དུར་
བོད་རྒྱ་མང་ཤོག་སྐུལ་སྐྱོད་དབང་ཐུབ་བསྟན་ཉི་མ་ནས་ངོས་ལ་ཁྱེད་གསུ། ཁོ་
རང་གི་སྐྱེ་འབྲེང་ཐོ་ཡོན་ལྷ་རམས་པ་སྒོ་བཟང་བསྟན་པ་རབ་རྒྱས་ནས། ཡ་རྩེ་གོང་
མ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོར་དམ་ཆོག་ལ་བགེགས་དབང་གི་སེལ་ལྟན་སྟུན་ཁྱེད་ཀྱི་ཁྱེད་གསུ་
པར། བཀའ་སྤྱང་ཆེན་པོ་སྐུལ་པའི་རྒྱལ་ཆེན་གང་གི་བཀའ་ཆད་པས་སྐྱེ་ཐོག་དེར་
ཡང་སེམས་རྒྱུད་བདེ་མིན་བྱུང་འདུག་པའི་ཁར། དེའི་སྐྱེ་བ་ཐོ་ཡོན་བསོད་ནམས་
དཔལ་བཟང་སེམས་བདེ་མིན་མ་ཟད། ཚུང་དུ་ནས་ཆོ་མ་ཟེན་ཅིང་། ད་ལྟ་སྐྱེ་སྐྱེ་དག་
དབང་ཐུབ་བསྟན་ཉི་མ་རང་ཡང་། དེང་དུས་སྒོ་མང་གྲ་ཆང་དུ་སྒོ་བ་གཉེར་ལ་སྟོང་
ལྷས་ཀྱང་། སེམས་རྒྱུད་བདེ་མིན་གྱིས་ཅི་བྱར་གྱུར་བར་དེས་ན་སྐྱེ་འབྲེང་སྤར་མར་
བགེགས་བསྐྱོད་གྱིས་ཡ་རྒྱལ་མགོན་བདུན་པ་ཆེན་པོར་དམ་ཆོག་སེལ་ཁྱེད་གསུ་ལ་
གཞོང་འགྲོད་ལྟག་པར་བཏྲས་པ་བཅས། ཕྱིན་ཆད་ངོས་ལ་སྐྱབས་སུ་གསོལ་ཆོག་པའི་
བཀའ་སྤྱང་ཆེན་པོའི་ཆད་ལས་ཀྱི་རྒྱ་ལས་གྲོལ་བ་ཞེས་འདི་ག་ངོས་ཀྱིས་ཁྱེད་དགོས་
ཚུལ་འཁྱོར་བ། དམ་ཅན་གང་གི་སྤངས་འདྲིན་འཕྲིན་ལས་ལ་འདི་ནས་སྐྱེ་བཞོལ་གྱིས་
གསོལ་བ་ཆེར་མ་སྒོ་བས་རུང་། ངོས་ནས་ཀྱང་གཤེལ་ལ་ལན་དུ་མི་གཤེལ་བར་བཤགས་ཆོ་
དེ་བཞིན་དུ་ལེན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དམ་བཅའི་ཁྱུར་འཆང་གཤིས། སྤར་ཡང་འདི་
པ་སྐྱེ་འབྲེང་དང་བཅས་ནས་ངོས་ལ་དད་མོས་ཀྱི་ཐུག་གསར་དུ་སྐྱེས་རྩེས། རོངས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་རྩིས་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

གསོལ་ངེ་བཞིན་འཁོར་གསུམ་དག་པའི་དབྱིངས་སུ་རྒྱས་བཏབ་པ་ལྟར། བསྟན་སྲུང་
ཆེན་པོ་ཉིད་ནས་ཕྱིན་ཆད་ཐུགས་དམ་སྐྱོང་སྟེ་འདི་པ་སྐྱེ་བརྒྱད་བཅས་པར་ལེགས་
སྟེལ་གྱི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དུ་གསོལ། ཞེས་སྟན་ཤལ་ལྟ་ཇས་སྟ་ལ། གསེར་ཕུང་ཞོ་
འཁོར་གསུམ། ཞལ་ང་ཀོ་སྟག་ ཆོགས་དོད་དུལ་སྲང་གསུམ། གོས་ཡོད་དགུ་ཆོན་
བཅས་ལྟ་ཆོས་བཟང་པོར་དག། ཞེས་གསོལ་བར་ཆོས་སྐྱོང་ཆེན་པོ་ནས་འཛིགས་རུང་
ཉམས་བརྒྱའི་གར་དང་བཅས་བཀའ་ལུང་སྟུལ་བ་ནི།

རྗེེ་ སྲིད་ཞིའི་རྣམ་འདྲེན་གཙུག་རྒྱན་དམ་པར་གྱུར་པ་སྟོང་ཐེངས་རང་
གཟུགས་རུང་སྒྲིག་གར་རོལ་རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ནས། བཀའ་མངགས་
གསེར་གྱི་འཁོར་ལོ་ཆེབས་སྟོང་དང་ལྟན་པ་འདི་ཉིད་གཟུགས་མེད་དོ་རྗེ་གྲགས་ལྟན་
གྱི་ཡིད་ཡུལ་དུ་རྟོགས། སྦྱར་ནས་སྟོན་ཆེ་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་པད་
དཀར་འཆང་བ་རིམ་བྱོན་གྱི་བཀའ་དང་། དམ་ཆོག་དོ་རྗེེའི་རྒྱ་ཉེ་བར་གཏད་ཅིང་།
སྲུང་མའི་དབང་པོ་དེད་ཉིད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ནི། དཔལ་བར་མིག་དང་། སྟོང་ཁར་མེ་ལོང་།
སྟངས་སྲིད་སྐྱེ་འགོ་ཡོངས་ཀྱི་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་ཤན་སྟངས་འབྱེད་པར་བསྟན་པ་སྲུང་། ལྷ་
སྐྱོང་། འཛིན་སྐྱོང་སྟེལ་གསུམ་གྱི་ལེགས་བྱ་སྐྱབ་ཅིང་། བྱད་པར་སྟོབ་དཔོན་མཐོང་
བ་དོན་ལྟན་གྱི་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་ཅིང་། དངོས་ནོར་ལ་ངོམས་མེད་དུ་
ལོངས་སྟོད་པ་སོགས་ལ་སྐྱེ་བ་ནས་སྐྱེ་བར་སྟེག་པར་མ་ཟད། ལུས་སྟོག་གི་སྟེང་དུ་དོ་
རྗེེའི་རྒྱས་བཏབ་སྟེ་ན་རག་གི་སྟུག་བསྟུལ་ཕྱ་མོ་མྱོང་དུ་འདུག་པ་ན་གཟུགས་མེད་སྟུ་
བདུད་ཀྱི་རིགས་སུ་གྱུར་པར་མ་ཟད། བསྟན་གསོལ་སྐྱབ་མཐར་སུས་ཀྱང་དཔགས་པར་
དཀའ། འོན་ཀྱང་བཀའ་མངགས་ཀྱི་དམ་ཆོག་ལ་འབྲངས་པའི་རྣམ་བཞིའི་འཕྲིན་
ལས་ཞེ་འབྱུང་བ་ལྟ། ཞེས་ཐེབས་པ་སྐྱུན་ལམ་དུ་བསྟར་བར། དེས་ན་སྐྱོན་རང་ཡོང་
རྒྱ་མིན་འདུག་ཅེས་ཐེབས་པ་ལྟར། དེ་ནས་སེམས་ཀྱི་ཆོར་བ་བདེ་མིན་ཡང་རིམ་གྱིས་

དག་བསྐྱེད་བྱུང་འདུག་པས་སྒྲ་མ་ཆོས་སྤང་གི་དམ་ཆིག་དང་འཕྲིན་ལས་ལ་སྤྱིང་ནས་
ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ངེས་པ་རྟེན་པར་གྱུར། སྒྲ་མཐུག་འདྲིར་འཆར་ཅན་ཆོགས་མཆོད་ཆེན་
མོའི་མཇལ་ཁའི་རིགས་དང་། སེར་སྤྱིང་ཐུགས་ཞིབ་སོགས་སྤར་རྒྱུན་ལྟར་བསྐྱེད་སྤྱོད།

(༡༥༩ ཉ་༡། ༥༥༩ འ་༩) སྒྲ་བ་བཞི་པ་དུས་ཆེན་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་སོང་བས་
རྒྱུན་གྱི་ཞལ་འདོན་ཐུགས་དམ་དང་། ཕྱག་དཔེ་འདྲིན་སྒྲོར་སོགས་མ་ཆག་པའི་ངོས་
ནས་ཐུབ་དབང་སྟ་རྩུར་མ་གཟིམ་རྒྱུ་དུ་གདན་ཁྱེད་བསྐྱེད་སྤྱོད་གནས་བཅུ་ཕྱག་མཆོད་
དང་འབྲེལ་བའི་མཆོད་འབུལ། མཆུལ། སྒྲ་ཕྱག་སོགས་གྲངས་མང་བར་མཛད། སེར་
དབར་རྣམས་སུ་པེ་ཅིང་གོས་སྒྲུབ་པ་དང་། ཟི་ལིང་སྒྲར་དཔོན། མདོ་སྒྲར་དཔོན་སོགས་
ལ་ཐོན་ཕྱག་དང་། དུར་བོད་སྒྲ་མ་ངོ་གཡོག་དང་། ཉེ་ཉོར་དུ་རལ་ཆོས་མཛད་སོགས་
ཕྱོགས་འབྲུལ་ཕྱིར་ལོག་བྱེད་མི་མང་པོར་ཐོན་གནང་དང་འབྲེལ་བར་སྐྱབས་འགོ་
དང་། དགའ་ལྷན་ལྟ་བུ་སྒྲོལ་མ་སོགས་ཀྱི་འདོད་ཆོས་ཅི་རིགས་སུ་སྤྱུལ།

(༡༦༠ ཉ་༡། ༥༦༠ འ་༡༡) དུང་ཡིག་གཏམ་སྟན་གྱི་ཆ་བོ་ཅེ་དུང་ཐོགས་མེད་
བསྟན་དར་ནས་སྟན་དག་མེ་ལོང་ལེའུ་གསུམ་གྱི་ཚོམ་རྒྱགས་དང་། ལན་མར་སོགས་
འཕགས་བོད་ཀྱི་ཡིག་རིས་རྣམ་གྲངས་མང་ཚུལ་བཅས་ཀྱི་རྒྱགས་འབུལ་ཁྱུས་པར་
གནང་སྤྱོད་དང་བཅས་ད་དུང་ཡང་ཡོན་ཏན་ལ་དང་ཞེན་དགོས་པའི་བཀའ་བཟང་
སྤྱུལ། རིག་གནས་སྒོ་བ་དཔོན་གསར་པ་འགྱུར་མེད་དོན་ལྡན་གསར་མཇལ་ཐོག་སྒོ་བ་
གྲ་བ་རྣམས་ལ་ཡོན་ཏན་སྒོ་བ་སྒྱུར་ཟུལ་ཐོན་དགོས་པའི་བཀའ་ཕེབས།

༡༦༡ ཅེ་པོ་བྱང་གི་གཟིམ་རྒྱུང་ཁག་ཞིག་གསོ་དགོས་གལ་དང་སྒྲུབ་གནས་པ་བོང་ཁར་ཐུགས་བཞེད་
བཞིན་ཕེབས་བཞུགས་བསྐྱེད་སྤྱོད་གནས་དེའི་ཆེ་བ། ཐུགས་དམ་ཞལ་འདོན་དང་ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་
མཛད་པ་གོང་འཕེལ་བྱུང་ཞིང་གཟིགས་སྤང་ཁྱད་པར་བ་རེ་ཡང་བྱུང་། ཅེ་པོ་བྱང་དུ་ཆེབས་བསྐྱར་
གིས་ཕྱོགས་རིས་མེད་ཀྱི་འགོ་བ་རྣམས་དགེས་བཅེའི་སྤྱན་རས་གུས་བརྒྱ་བའི་ངོས་བཅད་རྒྱ་རེ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།
ལའང་བཞུགས་ཤིང་ཐུགས་རྗེའི་ཟབ་བྱད་ཕྱིར་ངོམ་དང་ལྷགས་ལུང་རེ་གནང་།

(༡༢༧ བ་༡། ༥༢༡ ཐ་༩) འདི་ལོ་གཟིམ་རྒྱུད་དགའ་ལྡན་ཡང་ཆེ་དང་། ཐུན་
ཆོགས་འདོད་འབྱུལ་སྟེང་ཤོད་རྣམས་ལ་ཞིག་གསོ་ཨར་ལས་གཡོར་ཆེ་ཅམ་གནང་
དགོས་མ་ཟད། དབེན་གནས་པ་བོང་ཁ་འདི་བཞིན་གནས་ཆེན་བྱད་པར་ཅན་དུ་སོང་
བས་འོག་ནས་འཆད་འཇུར་ལྟར་གྱི་དགོས་པ་རྒྱབས་ཆེ་བ་དག་ལའང་གཟིགས་ནས་
རེ་ཞིག་པ་བོང་ཁར་ཐེབས་བཞུགས་བསྐྱངས་བཞེད་ཀྱིས་འདི་སྒྲའི་ཆོས་བཅུ་བདུན་
གཟུང་སྐར་དུས་ཆོས་མཆོག་དུ་དགེ་ཉིན་ཆེབས་རགས་སྟོན་འཁོར་རྒྱས་པ་དང་བཅས་
པོ་བྱང་ཆེན་པོ་ནས་ཆེབས་ཀྱི་ཁ་ལོ་བསྐྱར་བའི་ཐེབས་ལམ་གྱི་བར་མཆམས་རྣམས་
སུ་ཐེབས་བསུ་སྟེལ་ཞུ་མི་མེ་འབྲས་དང་། ཆེ་བཞིས་ཀྱི་སྒྲ་མ་ལས་སྟེ། ཁ་བལ། ཨ་རྩྭ་
སོགས་ཀྱི་མཇུག་དང་རིམ་བཞིས་དང་། མགོན་པོ་གང་གི་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
ཀྱིས་ཡིད་ཡོངས་སུ་བྱངས་པས་ཞལ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་མཇུག་བར་ལྷགས་པའི་སེར་རྒྱ་
པོ་མོ་སའི་དྲེག་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་ལ་མཐོང་ན་མི་མཐུན་པ་མེད་པའི་མཆན་དཔེས་སྤྲས་
པའི་སྐྱེའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡོངས་སུ་གསལ་བའི་སྐལ་བཟང་གི་དགའ་སྟོན་སྦྱལ་ཞིང་།
སེར་རྒྱུད་དང་། རྩ་དུང་དར་འཕྱར། བསངས་རོལ་སོགས་ཀྱི་བཀའ་སྟེ་སྟེ་ཞུ་དང་། ལྟ་
དང་རྒྱ་གཞི་ཆོགས་ཀྱིས་ཀྱང་མཆོད་པའི་སྤྱིན་ཀྱིས་ཁོར་ཡུག་བར་སྤྱང་འགོངས་པའི་
དགེ་མཆན་དང་བཅས་གནས་མཆོག་ཀུན་བཟང་དོ་རྗེའི་པོ་བྱང་དུ་ཐེབས་པའི་ཐོག་
མར་མཇུག་གྱུར་ཆེན་མོར་ཐེབས་སྟོན་དཀར་སྟོའི་བཞུགས་ཁྲིར་ཞབས་སོར་བཀོད་
འཕྲལ་ཡོངས་འཛིན་སྤྱིད་སྟོང་ནོ་མིན་ཏན་དང་ཁྲི་རིན་པོ་ཆེ། ཆོ་མཆོག་གྲིང་། རྒྱ་
མཆོད་གཙུང་རྒྱ་ཞབས་དང་། བཀའ་སྟོན་རྣམ་པ་སོགས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་མི་བྲག་
གཞུང་ཞབས་སེར་རྒྱ། རྣམ་གྲུའི་དབུ་ཆོས། བྲ་ཆང་རྒྱབ་ཆ་བ། ཆེབས་འཆང་བ། སེ་
རའི་སྒྲ་མ་ལས་སྟེ་སོགས་ནས་མཇུག་དང་ཕུལ་རྗེས་གསོལ་ང། བཞིས་འབྲས་དང་།

གསལ་བསྐྱར་དཀར་སློབ་གསལ་རལ། ཕྱག་མདུད་བཅས་སྟེ། མཇལ་ཐེངས་གཉིས་
པར། སེ་ར་སླ་སློབ་དཀར་སློབ་ཐོག་མཇལ་ཁུ་བ་སེ་རའི་སློབ་དཔོན་ཁྱི་གདན་ཟུར་
དང་། ཆོགས་ཆེན་དང་ལྷ་ཆང་ལག་གི་ལས་སྒྲེ་ཆེ་ཆུང་སོགས་ལ་ཕྱག་དབང་སྟེ། དེ་
དག་གྲུབ་མཐུག་གཟིམ་ཆུང་དུ་ཕེབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་བཞུགས་ཁྱིར་ཞབས་སེར་འཁོད་
བསྟན་གྱིད་སློབ་མོ་མེན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཡོངས་འཛིན་ནམ་གཉིས། ཞབས་པད།
གྲང་། སློབ་མཁན་པོ། རྒྱ་སོགས་ནས་མཇལ་དར་དང་། བ་བོང་ཁའི་སླ་མ་སོགས་
ལའང་མཇལ་ཁ་དང་། གཞན་ཡང་མཇལ་ཁུ་བ་མང་ཚུལ་ལ་ཕྱག་དབང་སྟེ། རྒྱ་
བཞུགས་ལུལ་གནས་ཀྱི་བྱུང་པར་སྟན་སྟེ་ཆོགས་ཤིང་། སྟན་མོང་སྒྲུང་རོར་ཡང་ས་
བབ་སློབ་སོགས་ཀྱིས་དབྱེས་ཉམས་ཆད་མེད་ཀྱི་ངང་དུ་སྟོང་བཞུགས་བཀའ་རིན་ཆེ་
བར་གྱུར།

དེ་ཡང་གནས་འདིར་ཆེབས་བསྐྱོད་བསྐྱུངས་སྟེ་གནས་སྐབས་སོ་བྱང་ཉམས་
གསེལ་ལས་ལ་བཞེན་པས་བཞུགས་ལུལ་སློབ་ཚུལ་ཁོན་མ་ཡིན་ཏེ། གནས་ཆེན་
འདི་ཉིད་དུ་ཡ་རྒྱལ་བ་མཆོག་གིས་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་ཤིང་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ན་
བོད་སྒྲིངས་ཀྱི་བདེ་སྦྱིད་དང་། རྒྱལ་བསྟན་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་སོགས་ཀྱི་ཉེན་
འབྲེལ་གྱི་གནད་བྱུང་པར་ཅན་ཡོད་དེ། སྟོན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སློང་བཅན་སྐམ་པོས་
ཀྱང་ཐོག་མར་གནས་ཆེན་འདིར་བཞུགས་ཤིང་སྐབས་པ་མཛད་པ་ལས་མཐའ་འདུལ་
ཡང་འདུལ་དང་། ར་ས་འབྱུལ་སྒྲུང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་སོགས་བོད་ཀྱི་པན་བདེ་རྒྱས་
པའི་བཞེད་དོན་མཐའ་དག་བདེ་སྐྱབས་ཏུ་གྱུར་ཅིང་། དེ་ནས་རིམ་པར་མངའ་བདག་
ཆངས་པ་ལྟའི་མེ་ཏོག་སོགས་ཀྱི་སྐུ་རིང་ནས་མདོ་སྟགས་ཀྱི་བསྟན་པ་རྒྱ་ཆེར་དར།
དེ་རྗེས་རྒྱལ་པོ་དར་མས་བསྟན་པ་བསྐྱབས་རྗེས་བསྟན་པ་བྱི་དར་གྱི་དུས་སྟེ་དབྱུང་
གཙང་གི་མི་བཅུ་ལ་སོགས་པས་བསྟན་པ་སྟེལ་ཀྱང་པ་བོང་ཁར་རབ་བྱུང་གི་སྟེ་མ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བཅུ་པ་རྒྱལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་དོ་མཚར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

ཚུགས་པས་རྒྱ་བོད་འབྲུག་པ་སོགས་བྱང་བར་བྲགས་ཤིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་
བཤེས་བྲག་དཀར་བས་གནས་འདིར་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་བཅུགས་པས་བསྟན་པ་དང་
སེམས་ཅན་གྱི་བདེ་སྦྱིད་གོང་དུ་འཕེལ། འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པས་པ་
བོང་ཁར་ཞིག་གསོས་དང་བསྟན་པ་རྒྱས་པའི་ཐུགས་བསྐྱེད་རྒྱ་ཆེར་མཛད་པ་བཞིན་
བོད་སྤྱི་སྐོར་བཅུ་གསུམ་ལ་དབང་བསྐྱར་ཏེ་བསྟན་འགྲོའི་ཕན་བདེ་སྡེལ། ལོ་བདུན་ཅུ་
ཅམ་ནས་སྡེ་འདི་ཉམས་པས་ས་ཕག་གི་དུས་འབྲུག་བྱུང་།

དེ་ནས་ཐེག་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོས་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་བཅུགས་པས་ཕག་
གུའི་སྤྱི་དུས་ལོ་ཉིས་བརྒྱ་སྐོར་བོད་ཁམས་བདེ་བར་བསྐྱངས། དེའི་རྗེས་སུ་ཆོས་རྗེ་
བདེ་ལེགས་ཉི་མ་སོགས་ཀྱིས་བཞུགས་ཤིང་། ལྷག་པར་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ས་
ལུག་ལོར་འཁོན་སྟོན་རྡོ་རྗེ་འཆང་དཔལ་འཕྱོར་ལྷན་གྲུབ་ཀྱིས་བཞུགས་ཤིང་རིག་
གྲོལ་གྱི་སྡེ་རྣམ་པར་དག་པ་ཚུགས་པ་ལས། ཡཀུན་གཟིགས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཉི་མ་ལྷ་པ་
ཆེན་པོའི་ཆོས་སྤྱིད་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་གདུགས་དཀར་པོས་སྟོད་རྫོ་ཏིའི་མེ་ཏོག་མདོན་
པར་བཀ་བའི་ཡུལ་གྱུ་ནས། སྤང་བའོག་ཐགས་སུ་བསྐྱུན་པའི་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་བར་
ཁབ་སྡེ་བསྟན་འགྲོའི་བདེ་སྦྱིད་སྤྱོད་ནས་སྤྱོད་པ་འདི་ལྟ་བུ་བྱུང་ཚུལ་དགའ་ལྡན་
ཆོས་འབྱུང་སོགས་སུ་གསལ་བ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡམས་ཅད་མཐུན་
གཟིགས་སྐྱེ་འབྱེད་གོང་མ་རིམ་བྱོན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་གནས་ཆེན་འདིར་ཐུགས་
ཚིས་ཆེན་པོའི་སྟོན་པས་ཡང་ཡང་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་ཤིང་སྤྱི་བྱ་བཀྱར་སྟེ་མཛད་
པ་དང་། དུས་ཕྱིས་ཞུ་སེར་བསྟན་པའི་སྟོན་མེ་འགྲན་ལྷ་མ་མཆིས་པ་ཁབ་བདག་ར་
སྤྱོད་སྤྱི་ཆེན་རྡོ་རྗེ་འཆང་སྟོན་བཟང་ཡེ་ཤེས་བསྟན་པ་རབ་རྒྱས་དཔལ་བཟང་པོས་ཀྱང་
གནས་འདིར་ཡུན་རིང་དུ་བཞུགས་ཤིང་སྐབས་པའི་རྒྱལ་མཆོན་བསྐྱེད་བར་མཛད་པ་
ལས་འཇམ་མགོན་སྤྱོད་མའི་བསྟན་པ་ཉིན་མོ་ལྟར་གསལ་བར་མཛད་པའི་འཕྲིན་ལས་

རྒྱ་རྟོར་བོད་གསུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་བྱལ་པ་སོགས་ཀྱི་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་ཅིང་། དག་པའི་གཟིགས་སྒྲུང་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྲམས་སུ་ལྷན་པ་ནམ་ཐར་སོགས་སུ་གསལ་བ་ལྟར་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་དགོས་པ་བྱུང་པར་ཅན་གཟིགས་ནས་ཡ་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཆེད་གཉེར་གྱིས་གནས་འདིར་བྱོན་ཏེ་ཐུགས་བསྐྱེད་ནམ་དཀར་ཆོད་མེད་པས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ཤིང་། འདིར་བྱོན་ནས་རྟེན་གནས་ཁག་ལ་འཆར་འཕར་གྱི་མཆོད་པ་སོགས་རྒྱན་མི་ཆད་པ་དང་། འདུས་སྡེ་ནམས་ལའང་སྤྱན་གསལ་གྱི་མང་འགྲེད་བསྟེན་བསྐྱར་ཡང་ཡང་སྡེལ་བ་སོགས་བསྟན་འགྲོ་སྤྱིའི་བདེ་སྤྱིད་སྡེལ་བའི་ཐབས་ཚུལ་ལ་གཅིག་དུ་བཅོམ་པར་མཛད་དོ། །

(༡༧༩ ཉ་༥། ༥༤༤ འ་༢) ལྷ་བ་བདུན་པ་སར་ནས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་ཐུགས་འཛིན་དབུ་འཕྲུགས་མཛད། གཙོ་བོར་འཆར་འཕར་གྱི་ཞལ་འདོན་ཐུགས་དམ་དང་། ཕྱག་དཔེ་འཛིན་སྦྱོར་སོགས་མ་ཆག་པའི་ངོས་ནས་སེང་དབར་ནམས་སུ་ཆོས་འབྱུང་རྒྱལ་རབས་སོགས་ཀྱི་ཕྱག་དཔེར་ཐུགས་རྟོག་གནང་ཞིང་ལོ་རྒྱུས་ནམས་ལ་ཐུགས་དེས་མཛད།

(༡༧༩ ཉ་༥། ༥༤༤ འ་༡) ལྷན་མ་སྤུལ་སྤྱུ་ཞིང་གཤེགས་ཀྱི་དགོངས་རྫོགས་ནམ་དཀར་རྒྱབ་མི་མཛོད་པ་ངོ་གཡོག་ནམས་ལ་མཇལ་ཁ་དང་། དགའ་ལྷན་ལྟ་བརྒྱུ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་དམིགས་བརྟེན་མ་དང་། རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་གཟུངས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་སོགས་འདོད་མོས་ལྟར་སྡེལ། འདི་ལྷའི་ཆོས་ཉི་ཤུ་སྟོར་ལ་འབའ་ཆོས་སྡེའི་བྲི་ཕེབས་ལེགས་འབུལ་བྱ་མི་སྤྱི་གཉེར་གཉིས་དང་། གཡོག་འབུལ་འདེགས་པ་སོགས་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་སྟོར་ལ་མཇལ་ཕྱག་དང་། གཞན་ཡང་མཐའ་དབུས་ཀྱི་མཇལ་བྱ་བ་གངས་མང་བར་མཇལ་ཁ་བར་མེད་ལྟ་བུར་སྡེལ།

(༡༧༩ ཉ་༩། ༥༤༥ ཐ་༤) བ་བོང་ཁར་བཞུགས་རིང་མཆན་དཔེའི་དགྲིལ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་རྣམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

འཁོར་དྲངས་ཤིང་། སྤྱགས་དམ་ཞལ་འདོན་དང་། ཆོས་སྦྱོང་གི་མཛད་པ་སོགས་གོང་
འཕེལ། གནས་གི་བྱང་པར་ཤིན་ཏུ་མད་དུ་བྱུང་བས་སྤྱགས་སྦྱོ་ཞིང་བག་ཐེབས་པ།
ལྷག་པར་བདག་ཅག་རྣམས་ལ་དངོས་སུ་བཀའ་གསལ་པོར་མ་ཐེབས་པ་ལས་གཞན་
དངོས་ཉམས་ཅི་རིགས་སུ་ཡི་དམ་མཁའ་འགྲོ། ཆོས་སྦྱང་སོགས་གི་ཞལ་གཟིགས་
སོགས་ཀྱང་དུ་མ་ཞིག་བྱང་ཆོད་སྣང་སྟེ། སྐབས་ཤིག་གསུང་རིགས་ལ། ས་བོང་ཁ་
འདིར་ཡི་དམ་བདེ་མཆོག་དང་། སག་མོ། ཆོས་སྦྱོང་དཔལ་མགོན་ཞལ་དང་། རྟུང་
རྣམས་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་འདྲ་ཞེས་གསུང་བར། དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ལགས་
ཞུས་པར། ཡིན་ནམ་སྟམ་པ་བྱུང་ཞེས་གསུང་འཕྲོས་བསྐྱེད་པར་མཛད་པ་དང་། ཡང་།
སྐབས་ཤིག་ང་རང་ཆོས་མ་མཐོང་བ་ལས་ས་བོང་ཁའི་རྒྱལ་གི་གནས་རི་འདི་དཔའ་བོ་
མཁའ་འགྲོ་སོགས་ཀྱིས་རང་གང་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཆོད་འདུག་ཅེས་གསུངས་ཏེ། དེས་
ན་འཕྲོམ་ཆོས་གི་རྒྱལ་པོའི་རྣམ་ཐར་བཞིན་དུ་བདག་ཉིད་གི་ཡོན་ཏན་གསང་ཞིང་
སྦྱང་པར་མཛད་དེ་གསལ་བར་མ་གསུང་བྱུང་། ཟུར་ཅམ་གི་བཀའ་འདི་དག་ལ་གཟུ་
བོའི་རྣམ་དཔྱད་གིས་ལེགས་པར་བརྟགས་ཤེས་ན་གནས་མཆོག་འདི་དག་ཏུ་དག་པའི་
གཟིགས་སྣང་དོ་མཆར་ཅན་དུ་མ་འབྱམས་སུ་གྲུས་པའི་ཚུལ་གིས་རྒྱན་མི་ཆད་དུ་བྱུང་
བར་ངེས་པ་གཏིང་ནས་རྟོག་པར་བྱའོ།

དེ་ནས་སོ་བྱང་ཆེན་པོའི་ཞིག་གསོ་ཡང་ནང་གི་ཞལ་བ་དང་། ཆོན་རིས་ཨར་
བཅག་སོགས་མ་གྲུབ་བྱུང་། ཕྱིའི་བཟོ་བཤོད་ཀྱིས་མཆོན་ཨར་ལས་དངོས་གཞི་སལ་
ཆེ་བ་གྲུབ་པ་བཅས། འདི་ལྟའི་ཆོས་བཅུ་བདུན་གཟའ་སྐར་དུས་ཆོས་མཆོག་ཏུ་དག་
ཞིང་། ཤེས་པའི་ཉིན་སྟར་བཞིན་ཆིབས་རགས་སྟོན་འཁོར་རྒྱས་གཤོམ་དང་བཅས་
གནས་ཆེན་ས་བོང་ཁ་ནས་ཆིབས་བཞེགས་ཏེ། ཐེབས་ལམ་དུ་འཁོད་པའི་གདུལ་བྱ་
གང་ལ་གྲུས་པའི་གདུང་སྤྱགས་ཀྱིས་གསེར་ཞལ་མཛལ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་

མཐོང་བ་དོན་ལྡན་གྱི་དཔལ་ལ་འགོད་བཞིན་པར་རི་བོ་གྲུ་འཛིན་གཉིས་པའི་གཞལ་
མེད་ཁང་དུ་བྱོན་ཏེ། ཐོག་མར་གཟིམ་ཆུང་བྱམས་ཁང་ཕུན་ཚོགས་འབྱེལ་དུ་ཕེབས་
པས་གསོལ་གྲོ། གསོལ་ཇ་བཅས་གྲུབ་མཐུག་གཟིམ་ཆུང་བདེ་ལྡན་འབྱེལ་དུ་ཕེབས་
སྟོན་དཀར་སྒྲིའི་སར་བཞུགས་ཁྲི་ཆེན་མོར་ཞབས་སོར་འཁོད་འཕྲལ། སྐྱེ་ཞབས་ནོ་
མིན་ཏན་དང་། ཡོངས་འཛིན་ནམ་གཉིས། སྐྱེ་མཆེད་གཙུང་བསྐལ་བཟང་ཕུན་ཚོགས།
ཞབས་པད་ནམ་པ་སོགས་ནས་སོགས་མདའ་ཡན་གྱིས་མཇལ་དར་འབུལ་བཞེས་དང་།
གསོལ་ཇ། བཞེས་འབྲས། གསོལ་བསྐྱར་གི་གསོལ་རས་སོགས་སྡུལ། གཟིམ་ཆུང་ཞིག་
གསོ་ཁག་གི་ཨར་བཅག་ལྷེབ་ཞལ་སོགས་མ་གྲུབ་པས་རེ་ཞིག་གཟིམ་ཆུང་བདེ་ལྡན་
འབྱེལ་དང་། བྱམས་ཁང་བཅས་སུ་སྟོན་བཞུགས་བཀའ་ངེན་ཆེ་བར་གྱུར།

(༡༥༥ ཉ་༩། ༥༩༩ འ་༡) རྒྱལ་ཤོང་མགྲིན་པ་རྒྱལ་པོའི་བུ་ངོ་གཡོག་དྲུག་
འབྱོར་བྱུག་དང་། ལ་དྲུགས་སྟོན་པོ་བསོད་ནམས་དོན་གྲུབ་ངོ་གཡོག་བྱིར་ལོག་ལ་ཐོན་
གནང་།

(༡༥༥ ཉ་༦། ༥༩༠ ཐ་༡) མེ་ཆུན་ཇ་སག་ཤོག་སྒོ་བཟང་ཉི་མ་ཅན་དང་། ཨ་པ་
ཁ་ཨ་ཐར་སིད་རྒྱུ་ཤོག་སྒོ་བཟང་ལེགས་བཤད་ཅན། ཆ་ཏར་ཁུ་ཤ་རལ་ཤོག་དགོན་
མཆོག་ཏྟ་མགྲིན་ཅན། དུར་བོད་ལང་ཤོག་བསྐལ་བཟང་ཞབས་དུང་སོགས་སོག་རིགས་
དྲུག་ཅུ་སྟོར་དང་། རྒྱལ་ཤོང་སོ་ལོང་རྩ་རོ་ཁ་མི་བཙེ་བརྒྱད་སོགས་ལ་མཇལ་བྱུག་
དང་འདོད་ཆོས་སྡུལ། ཆོས་ལྡེ་ལ་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤྱངས་ཀྱི་འཆར་
ཅན་སྤྱོདས་རྒྱ་དང་འབྲེལ་བའི་ཞབས་བརྟན་དང་། ཆོས་དྲུག་ལ་སེ་ར་ཐེག་ཆེན་སྤིང་
གི་ཞབས་བརྟན་བཅས་སོ་སོར་ཆོམས་ཆེན་སྤིད་ཞིའི་ཕུན་ཚོགས་སུ་ཕེབས་བསྐྱོད་
གིས་གདན་ས་ཆེན་པོའི་སྟོབ་དཔོན་ཁྲི་གདན་བྱུར། སྐུལ་སྐྱེ་ཆེ་ཆུང་། ལས་སྡེ། འདུས་
གྲ་དམངས་བཅས་ལ་མཇལ་ཁ་བྱུག་དབང་སྡུལ། ཆོས་དགུ་ལ་གཟིམ་ཆུང་བདེ་ལྡན་

ཡུལ་དབང་སྐྱེས་བཅུ་ལྔ་ལྟུང་གི་མཆོད་རྒྱུ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

འབྲིལ་དུ་ནམ་གྱི་འདུས་པ་ཆོག་པ་ཡོངས་དང་བཅས་གཟབས་གསོལ་ཆེན་མོ་ཆུགས་
པའི་ཆོག་པ་དབྱར་ཉིན་གང་ཐེབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་བསྟན་སྲུང་དམ་ཅན་རྒྱ་མཚོར་གསུང་
བསྐྱེད་འཕྲིན་བཅོལ་གཟབས་རྒྱས་གནད་སློན་དུ་བསྐྱེད་ས།

(༡༧༥ ཉ་ལ། ༥༧༡ ཐ་༡༠) འདི་སྐབས་ལྷ་ལྟན་ལུལ་དུ་སི་བེའི་རིམས་ནད་ཐོར་
ཆགས་སུ་ཡོད་པར་ལྷ་བ་འདི་འདུག་ཡགོང་ས་མཆོག་ཀྱང་སི་བེའི་སྐྱོན་བཞེས་ལུལ་
བསྟན་ཀྱང་ཞག་གསུམ་ཁོངས་སུ་གཞི་མེད་མེད་དུངས་སུ་གྱུར་ཅིང་། དེར་བརྟེན་ཉོར་
ལྷ་བཅུ་པ་ཆོས་ནས་བཟུང་སྲིད་སྐྱོང་ནོ་མིན་ཉན་སྟོན་འཁོར་དང་། ཡོངས་འཛིན་ནམ་
གཉིས། ཡབ་གཞིས་གཡུ་ཐོག་བཀའ་སློན་ནམ་བཞི། སྤྱི་བྱབ་མཁན་པོ། ནང་མ་མཁན་
སྡེ་ཆེ་ཆུང་། ལྷ་བྱང་ཁག་དང་། སྡེ་དཔོན་མི་དྲག་གཞུང་དུང་མེར་སྐྱེལ་ས་ཆོན་པ། དུང་
དུལ་གྱི་སྤྱི་སྡེ་ཆོང་ཁག་དང་། དཔོན་སྡེ་ཆེ་ཆུང་སོགས་དང་། གཞན་ཡང་དད་ལྡན་
མཆོག་དམན་དུ་མ་བཅས་སྤྱི་སྡེར་ཅི་རིགས་པའི་སྟོན་སྐྱེས་སྐྱེན་དུངས་ཀྱི་ལེགས་
སྐྱེས་དངོས་འབུལ་རང་རང་གི་འབྱོར་འཁོས་དང་བསྟན་པ་འབུལ་མི་མཐའ་ལྷན་རྒྱན་
མི་ཆད་དུ་བྱུང་།

(༡༧༦ བ་༣། ༥༧༡ འ་༡) ལྷ་བ་བཅུ་པའི་ཆོས་མགོ་ནས་གཟིམ་ཆུང་ཉམས་
གསོའི་ཆོན་ཅི་ལོགས་བྱིས་དང་ལྷེབས་ཞལ་སོགས་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཕྱི་རྒྱ་ལེགས་པར་
འབྱོངས་པ་དང་ནམ་དུས་བབ་ཀྱིས་རེ་ཞིག་མཆམས་འཛོག་གནད་བཅས་ཆོས་བཅུ་
གཅིག་གཟུང་ཆོས་དགེ་ཞིང་ཤིས་པའི་ཉིན་གཟིམ་ཆུང་སྐྱོན་ཆོགས་འདོད་འབྲིལ་དུ་
ཞབས་སོར་བཀོད་དེ་ཞལ་སྟེའི་རྟེན་འབྱུང་གསོལ་ཞབས་སོགས་ལ་རོལ་ཞིང་། གཟིམ་
ཆུང་པན་ཆུན་ལ་གཟིགས་རྟོག་དང་། ཕྱག་ནས་སོགས་ལེགས་པར་སྦྱུལ།

(༡༧༧ བ་༣། ༥༧༡ ཐ་༡༠) ལྷ་མཆོད་ཆེན་མོའི་གསོལ་ཆོགས་རྒྱབ་དུ་འཆར་
ཅན་དགུན་མཇལ་དང་། དེ་ནས་གནས་གཟིགས་ཞལ་འདོན་སོགས་སྤར་སྟོལ་ལྟར་

བསྐྱེད་པ། དེའི་ཕྱི་ཉིན་སེ་འབྲས་སྒྲ་མ་ལས་སྣེ་དང་། རྣམ་གྲུ་ཆོག་པ་ཡོངས་སོགས་ལ་
མཇུག་པ་ལྟེན། ཆོས་ཉེར་དགའི་ཕྱི་རྩོད་ནས་མཇུག་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་འབྲུལ་བཅད་དེ་
རིམ་གཉིས་ཟབ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་གཞིལ་བའི་སྤྱགས་དམ་བཅད་རྒྱ་དམ་པོའི་ངང་དུ་
འོར་སྒྲ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆོས་ཉེར་གསུམ་གྱི་བར་དུ་བཞུགས་འཇགས་བཀའ་རིན་ཆེ་
བར་གྱུར།

(༡༧༧ བ་༦། ༥༧༩ འ་༥) འདི་ལོ་བཅད་རྒྱའི་རིང་སྔ་རྩོད་མིགས་བཅེ་མ་དང་།
སྒོལ་དཀར་གྱི་ལྷགས་བསྟེན། ཕྱི་རྩོད་འཇིགས་མཇུག་དོ་རྩེའི་ལྷགས་བསྟེན་དང་། ཆོས་
སྤྱང་སྤྱིའི་གཏོར་འབྲུལ་དང་། ཆོས་རྒྱལ་གྱི་བསྐྱེད་འཕྲིན་འཕར་མ་བཅས་གནད་སྟོན་
ཆག་མེད་དུ་གནང་། སྤྱན་བར་དུ་ཡོངས་འཛིན་རྣམ་གཉིས་རེ་མོས་སུ་གདན་ཁྱེས་
ཀྱིས་ཕྱག་དཔེ་འཛིན་སྒྲོར་དང་། ཏུས་བཟང་རྣམས་སུ་འཕར་མའི་བརྒྱ་མཆོད་དང་
བཅས་ཁྱེས་གསོལ་དང་མཆོད་འབྲུལ་ཆོས་སྒྲོད་རྣམས་རེ་མོས་ཀྱི་ཞལ་འདོན་སོགས་
མདོ་སྤྱགས་ཀྱི་ཉམས་བཞེས་མད་དུ་བྱུང་བས་ཏུས་འདའ་བར་གྱུར།

ཉིན་གཅིག་པོ་བསྟོད་ཀྱི་ཞལ་འདོན་མཇུག་པ་ལས་འཕྲོས་ནས། ཆངས་པའི་
གནས་པ་བཞི་ཡིས་དབེན་པར་མཇུག་པ་པོ། ཞེས་པའི་ཆངས་པའི་གནས་པ་བཞི་དེ་
གང་རེད་གསུང་བ་ལ། སྤྱན་ནས་ཆངས་པའི་གནས་པ་བཞི་ཟེར་བ་བྱམས་པ་ཆད་མེད་
དང་། སྟིང་རྩེ་ཆད་མེད། དགའ་བ་ཆད་མེད། བཏང་སྟོམས་ཆད་མེད་དེ་ཆད་མེད་པ་
བཞི་པོ་དེ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་འདུག་ཁྱེས་པས། འོ་ན། བྱམས་སྟིང་རྩེ་སོགས་ལ་ཆད་མེད་
ཟེར་བའི་རྒྱ་མཆན་ཅི་ཡིན་གསུང་བར། བྱམས་པ་དང་སྟིང་རྩེ་སྦྱིར་བཏང་ཅམ་ལ་ཆད་
མེད་ཟེར་བའི་སྒྲ་འདུག་པའི་བར་སྐབས་མེད་ཅིང་། འདིའི་སྐབས་ཀྱི་ཆད་མེད་ཟེར་བ་
དམིགས་ལུལ་སེམས་ཅན་སྟོགས་རེ་བ་ཅམ་ལ་དམིགས་པ་མ་ཡིན་པར་སེམས་ཅན་གྱི་
ཁམས་ཆད་མེད་པ་ལ་དམིགས་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་ཡིན་འདུག་ཅེས་ཁྱེས་པས། ལུང་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་བའི་བཙུང་མ་ཚུལ་གྱི་མཆོད་རྒྱུ་ཐར་འོ་མཆར་ནོར་བུའི་བྲེང་བ།

ཅིག་ཕྱགས་བསམ་བསྐྱོན་ནས། འོ་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་དང་བདེ་བའི་རྒྱ་
དང་ལྷན་པར་གྱུར་ཅིག ཅེས་སོགས་བྲེང་བ་དེ་ཨེ་རེད་གསུང་བར། དེ་རྣམས་ཆད་མེད་
བཞི་སྟོམ་ཚུལ་ཡིན་འདུག་ཞུས་པས། དེ་རྣམས་ཡང་ཡང་དུ་ཞལ་ནས་གསུངས་ཤིང་།
ཞལ་འདོན་དངོས་གཞིའི་སྐབས་སུ་འང་ཆད་མེད་བཞི་སྟོམ་ཚུལ་ལ་གསུང་ཕྱགས་
ལྷག་པར་ཆེ་བ་དང་བཅས་གསུང་གི་འདུག་པ་ནི་གནས་སྐབས་སུ་དེ་ལྟར་བཀའ་འདྲི་
གནང་བའི་ཚུལ་མཛད་པ་ལས། དོན་དུ་ཆད་མེད་བཞི་པོ་ཕྱགས་རྒྱུད་ལ་རང་ཆས་སུ་
མངའ་བའི་ཚུལ་གསལ་པོར་བསྟན་པས་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་རང་རྟགས་མདོན་
སུམ་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། བསམ་བཞིན་དུ་དད་པའི་མེ་ཏོག་ལྷག་པར་ཆོད་པར་གྱུར་ཏོ། །

(༡༧༩ ཉ་༡། ༥༧༥ བ་༡༡) མེ་མོ་ཕག་ལོར་འབོད་པའི་གནམ་ལོའི་རང་ཞལ་
གསར་ངོམས་ཀྱི་དགའ་བ་དང་པོའི་ཐོ་རེངས་གཟིམ་ཆུང་མཆན་གཟིམ་ཁང་དུ་གསུང་
བསྐྱང་དང་། ཐོ་བྲང་ཡང་སྟེང་གི་གཏོར་སྦྱོང་། དེ་ནས་ཆོམས་ཆེན་དུ་ཕྱགས་གཉིས་
ཀྱི་སྟོན་ཆེན་ལ་དགེས་རོལ་དང་འཆར་ཅན་གྱི་མཛལ་ཕྱག་སོགས་སྤར་ལམ་ལྟར་ནས་
འདི་ལོ་ཕྱགས་འབྲུལ་མགོན་འབོད་མཛད་གསལ་ལ་པ་རྩེ་ཏེ་སྤུལ་སྤྱ། མཛོད་པ། རྒྱལ་
ཁག་བཞིའི་མི་སྤྱ། ལྷ་རལ་གཟིམ་འགག རའི་སང་སོགས་ཞབས་ཕྱི་དག་འབྲིང་བཞི་
བཙུ་སྟོར། རི་བོ་ཅེ་ལུའི་རྩ་སག་གི་མི་སྤྱ་ངོ་གཡོག་དུག ཨ་རིག་སྤྱ་སྤྱེ་དང་། རི་ཁྲོད་
སྤུལ་སྤྱ་ཅན་ངོ་གཡོག་བཙོ་ལ། དུག་གཡལ་གཉེར་བསྟན་འདིན་གྱི་མི་སྤྱ་ངོ་གཡོག་
དུག དེ་བྱིངས་སོག་རིགས་མི་བྲངས་ཉིས་བརྒྱ་སྟོར་བཅས་ལ་ཕྱག་དབང་དང་། བཀའི་
འཆམས་འདྲི། དཀར་དམར་གྱི་སྟོན་སྟོན་གསལ་རས་སོགས་གཟབས་རྒྱས་སུ་བཀའ་
དྲིན་ཆེ།

ཆོས་གཉིས་རྒྱལ་པོ་ལོ་གསར་ཆེན་མོར་ཡང་ཆོམས་ཆེན་དུ་ཞབས་སོར་
བཀོད་ནས་གཞུང་ཞབས་དག་འབྲིང་དུ་སྤྱོད་གསུམ་དང་། ཞབས་གསར་བ། རྣམ་གྲ་

ཆོགས་ཡོངས་སོགས་ལ་མངལ་ཕྱག་དང་ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་ཆེན་ལ་དགེས་རོལ་
སོགས་སྤར་ལམ་ལྟར་བསྐྱབས།

ཆོས་གསུམ་སྤྱི་ཆར་མཆན་གཟིམ་ཁང་དུ་ལྟ་མོར་གསུང་བསྐྱང་དང་འབྲེལ་
བའི་བརྟག་བསྐྱེལ་དང་། དེ་རྗེས་ཉི་འོད་དུ་འབྲས་སྤྱངས་ཞལ་ངོ་། ཆབ་བདགས་མ།
དགེ་གཡོག་སོགས་དང་། ཡུ་སྐལ་བཟང་དོན་གྲུབ་ཀྱི་ཆོས་མཛད་ངོ་གཡོག་སོགས་ལ་
མངལ་ཁག་ནང་།

ཆོས་བཞི་ལ་མངལ་ཐེངས་དང་པོར་བཀའ་སྟོན་དགའ་བཞི་བའི་དཀར་སྟོང་
མངལ་ཁྱེད་དང་། ཐོར་ཚོད་པའི་ལའི་ཤོག་བསྟན་འཛིན་ཡར་འཕེལ་ཅན་མི་བརྒྱ་སྟོར།
འདམ་པ་བ་མི་གྲངས་སུམ་ཅུ་སྟོར་སོགས་ལ་མངལ་ཁ་དང་། མངལ་ཐེངས་གཉིས་
པར། སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་སྤྲོ་མ་ལས་སྟེ་དང་། སྟོན་ལམ་གྲ་སྟོར་བ། སེར་སྤྲགས་
ལས་སྟེ་གྲ་བཀེས་སོགས་ལ་མངལ་ཁ་སྟུལ། འདི་ཉིན་ནས་བཟུང་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་
རིང་རྒྱུན་གྱི་ཞལ་འདོན་དང་། ཕྱག་དཔེ་འཛིན་སྟོར་སོགས་མ་ཆག་པའི་ངོས་ནས་
སྤྱབ་དབང་སྟ་བུར་མ་དང་། རྗེ་བཀྲ་ཤིས་ངོ་ཁ་མ་བཅས་གཟིམ་རྒྱུ་དུ་གདན་ཁྲི་
ཐོག་མཆོད་པ་འཕར་མ་དང་བཅས་ཉིན་ལྟར་སྐབས་གསུམ་པ་དང་། བདུད་དཔུང་ཕྱིར་
འཐག་མ། དཔལ་ལྷན་ས་གསུམ་མ་བཅས་ཆག་མེད་ཞལ་འདོན་དང་། སྐྱུ་ཕྱག་དང་
མཚུལ་བཅས་གྲངས་གསོག་གནང་།

(ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྟོན་ཁང་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ལོར་དེབ་གཟུགས་པར་འབྲེམས་
བྱས་པ་རྒྱལ་དབང་སྐྱུ་ཐོང་རིམ་བྱོན་གྱི་མཛད་ནམ་ཞེས་པའི་དེབ་ཐོང་ ༡༡ པའི་ཤོག་གྲངས་ ༥༢༥འ་
༥ པ་ནས་ ༥༢༥འ་༩ པར་སྐྱུ་ཐོང་བརྒྱུ་པ་འདིའི་ནམ་ཐར་བོད་ཤིང་པར་དཔེ་རིང་ཤོག་གྲངས་ ༡༩༠
དང་ ༡༩༡ གཉིས་ཀྱི་ཆབ་སྐྱུ་ཐོང་བརྒྱ་གཅིག་པ་མཁས་གྲུབ་རྒྱ་མཆོའི་ནམ་ཐར་བོད་ཤིང་པར་གྱི་
ཤོག་གྲངས་ ༡༩༠ དང་ ༡༩༡ གཉིས་བརྒྱུ་འདུག་པས་གཤམ་གྱི་སྟེ་ཆེན་འགར་དེབ་གཟུགས་ཤོག་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

གངས་མེད།)

(༡༥༠ བ་༣) ཉོར་ཁྱེ་གཉིས་པའི་ཆོས་གཉིས་ཉིན་ཁལ་ཁ་ཇ་ཡ་པ་རྩེ་ཏ་ཏ་
ནས་གཟིམ་ཚུང་དུ་གསུང་ཆོག་པ་ནམ་རྒྱལ་གྱི་ཆང་གསུང་བཟང་བ་སུམ་ཅུ་སྟོར་དང་
བཅས་ཞབས་བརྟན་དངོས་འབུལ་བསྟར་བའི་ཐོག་སྐུལ་པའི་སྐུ་དང་། མཛོད་པ་གཉིས།
གསོལ་དཔོན། མཁོན་གཉིར། ཇའི་སང་། རྩེ་བཅུན་དམ་པའི་གཟིམ་འགག་རྒྱལ་ཁག་
བཞིའི་མི་སྣ་ཐུ་ས་ལག་ཆེ། ཇ་ཡའི་གཟིམ་འགག་ལྷ། རྩ་སྐུ་མ་དུག་དེ་བྱིངས་མི་གངས་
བརྒྱ་སྟོར་ལ་མཇལ་ཕྱག་སྐྱེལ།

(༡༥༡ བ་༡) ཤེལ་དཀར་ཆོས་སྒྲེའི་དབུ་མ་པས་གཙོས་པའི་གྲ་དམངས་དང་།
སྐུ་བོ་བཅས་ལ་ཐོན་ཕྱག་དང་། འདོད་ཁྱེས་ལྟར་རྩེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་གི་ཉིང་
ཁུ་ལམ་རིམ་བསྐྱས་དོན་གྱི་ལྷགས་ལུང་གསལ་ཞིང་དག་པའི་སྟོན་ནས་འདོམས་པར་
མཛད།

(༡༥༢ བ་༥) ཁྱེ་བ་གསུམ་པའི་ཆོས་གཅིག་ཉིན་རི་བོ་དགའ་ལྡན་པའི་ཞབས་
བརྟན་འབུལ་བཞེས་དང་། སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་སྐུ་མ་ལས་སྟེ། འབྲས་སྐྱངས་
ཆོགས་ཆེན་དགེ་བསྟོས་དགེ་གཡོག་དང་བཅས་པ་ཆོགས་མཆོད་གྲོལ་བའི་མཇལ་ཁ་
སོགས་སྤར་རྒྱན་ལྟར་དང་། ཆོས་བརྒྱད་ལ་དཔལ་མགོན་སྟོབས་འཕྲོག་དབང་པོའི་
དུས་གཏོར་གྱི་ཞལ་འདོན་གནད་སྟོན་དང་། བྱང་ཇའི་ (དེབ་༥༥༩ འ་༩) རྒྱལ་ཏུ་
གཞུང་ཞབས་གས་རྣམས་ལ་འཆར་ཅན་གྱི་དབྱར་མཇལ་སོགས་དང་། རིག་གནས་
སྟོབ་གྲ་བ་དགའ་ལྡན་བཟོད་པ་རྒྱ་མཆོ་དང་། གཏམ་སྟན་ཚུལ་ཁྲིམས་སྟན་གྲགས་
གཉིས་ནས་སྐྱངས་འབྲས་ལི་ཐོའི་རིུ་མིག་ཕུལ་བ་དང་། གྲ་ཆང་གྲ་རིགས་ཡོན་ཏན་
ཆོས་འཕེལ་ནས་དུས་འཁོར་ཆོགའི་རྒྱགས་འབུལ་ཁྱེས་པ་བཅས་ལ་ཕྱག་དབང་དང་
གནད་རྒྱུན་སྐྱེལ།

(༡༩༡ ཉ་༥། ༤༩༠ བ་༡༠) འདི་དག་གི་སྒྲ་བྱིན་ས་གཟིམ་ཆུང་དགའ་ལྡན་ཡང་
ཅི་དང་། ཕུན་ཚོགས་འབྱེད་སོགས་ཀྱི་ལྷེབས་ཞལ། ཚོན་ཅི་ལོགས་བྱིས་སོགས་ཚུགས་
པས་རེ་ཞིག་སྒྲར་ཡང་གཟིམ་ཆུང་བྱམས་ཁང་དང་། བདེ་ལྡན་འབྱེད་དུ་བཞུགས་
འཇགས་བཀའ་བྱིན་ཆེ་བར་གྱུར། ཚེས་ཉེར་དགུའི་ཉིན་ལ་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་གང་གི་
འཕྲུངས་སྐར་ཆེན་མོ་དང་འབྲེལ་བར་སྒྲ་བྱི་ཡོངས་འཛིན་ནམ་པ་གཉིས་དང་། ཕུན་
མཚོད་གཟིམ་གཉིས་བཅས་ནས་ཞལ་འདོན་ཞབས་ཞུས་ཀྱིས་འཕྲུངས་ལྷ་གཙོ་བོར་
གྱུར་པའི་བསྟན་སྲུང་རྒྱ་མཚོར་གསུང་བསྐྱང་འཕྲིན་བཅོལ་རྒྱས་པར་གནང་།

༡༩༡ ཉ་ཆེན་དང་འབྲེལ་བར་སྒྲིབ་སྦྱོང་ལ་ཐུགས་བརྩོན་དང་། སོ་བུར་ཉམས་གསོ་ལེགས་གྲུབ་ཀྱི་
རབ་གནས་དང་དབྱེས་སྟོན། ཕྱགས་ཉེ་རིང་གི་རྒྱ་འབྲལ་ལ་འཕྱོར་ཐོན་ཀྱི་མཇུག་ཕྱག་ བཅུ་གསུམ་
དགུང་སྟེག་ལ་ཐེབས་པར་བརྟན་གསོལ་སྒྲ་བྱི་རིམ་ཅན་འབྲལ་བཞེས། ཡང་སྲིད་རེ་ངོས་འཛིན་དང་
བཅད་རྒྱལ་བཞུགས་ཤིང་སྟོག་པ་ཐོས་བསམ་དང་སྦོང་བ་བསམ་གཏན་བྱུང་འབྲེལ་ཀྱི་མཇུག་པ་
ལྷབས་པོ་ཆེ་བསྐྱུངས། མཚན་ཞབས་གསར་བསྟོ།

(༡༩༡ ཉ་༥། ༤༩༡ འ་༡) ཏོར་ཁྲ་བཞི་པ་ (༡༩༡ བ་༡། ༤༩༡ བ་༥) ཉུས་ཆེན་
ཁྱད་པར་ཅན་དུ་སོང་བས་རྒྱན་ཀྱི་ཞལ་འདོན། ཕྱག་དཔེ་སོགས་མ་ཆག་པའི་ངོས་ནས་
སྟོན་པའི་འཕྲུངས་རབས་ཀྱི་སྐྱུ་ཐང་ནམས་བཞེས་ནས་ཉིན་ལྟར་མཚོད་འབྲལ་དང་།
སྐབས་གསུམ་པ་དང་། བདུད་དཔུང་ཕྱེར་འཐག་མ། སྟོན་ལམ་ཐོག་མཐའ་བར་དགེ་མ་
སོགས་ཀྱི་ཞལ་འདོན་དང་། ལྷུང་བཤགས་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱུ་ཕྱག་དང་། མརྒྱལ་སོགས་
གྲངས་གསོག་དང་། སྐྱེས་རབས་སོ་བཞི་པའི་ཕྱག་དཔེར་གཟིགས་རྟོག་སོགས་མཛད།
སང་དབར་ནམས་སུ་དད་ལྡན་ཁག་ལ་མཇུག་ཁ་དང་། མང་སྟོལ་དོ་དམ་དུ་ཐོན་མི་
ཅི་བྱུང་དང་། ཤོད་བྱུང་རྫོང་གཞིས་སུ་ཐོན་མི་སོགས་ལ་ཐོན་ཕྱག་གི་མཇུག་ཁ་སོགས་
སྟུལ།

ཡུལ་དབང་སྐྱེའི་བཅུ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

(༡༩༩ བ་༦། ༤༤༩ འ་༥) ལྷ་བ་ལྷ་པ་འདི་ནང་ཆར་ཅུང་ཟད་དཀོན་པ་བྱང་བར་སྐྱེ་འགོ་ནམས་ལ་ཐུགས་བསྐྱེད་ཆད་མེད་པས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ། ནང་ཉེན་ཙེ་ཆེ་ནམས་ཞལ་འབྱེད་ཀྱིས་ཁྲུས་གསོལ། མཆོད་སྒོན་དང་། འདོད་ཁམས་དབང་མོས་གཙོ་མཛད་པའི་བསྟན་སྲུང་ནམས་ལ་འཕྱིན་བཅོལ་གནད་སྒྲིན་དུ་བསྐྱངས་པར་ཞག་གཅིག་ལས་མ་འགྲངས་པར་ཆར་གྱི་རྒྱན་ཟད་མི་ཤེས་པ་བབས་པས་འགོ་བ་ནམས་ཡིད་གྱི་ངལ་བསོ་ཐོབ་པར་མཛད།

(༡༩༩ ཉ་༡། ༤༤༩ ཐ་༡༡) ལྷ་བ་བརྒྱད་པའི་ (༡༩༩ ཉ་༥། ༤༤༩ འ་༥) ནང་གཟིམ་ཆུང་ཉམས་གསོ་ལེ་ལག་བཅས་ལེགས་པར་བྱབ་པའི་རབ་གནས་ཆེན་མོ་རྗེས་སུ་གནང་རྒྱུ་ཡང་། སྤྱི་འཕྲོས་སུ་ཉེན་འབྱེལ་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་དགོངས་ཏེ་ཆོས་བཅུ་བཞི་གཟུང་ཆོས་དགེ་ཉེན་གཟིམ་ཆུང་ཐུན་ཆོགས་འདོད་དགུ་འབྱེལ་བར་ཡུལ་དབང་མཆོག་དང་། ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་རིན་པོ་ཆེ་ཆོག་གྲུབ་དང་བཅས་པ་ནས་རབ་གནས་རྟོག་མའི་སྒོ་ནས་ཉེན་དང་བཞེན་པར་བཅས་པ་ཀུན་ལ་བྱིན་རྒྱབས་གྱི་ཆར་ཆེན་དབབ་པར་མཛད། དེ་རྗེས་ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་རིན་པོ་ཆེ་དང་། སྤྱི་ཁྲབ་མཁན་པོ་གསོལ་གཟིམ་མཆོད་གསུམ་སོགས་ནང་མ་ལས་ཆོན་པ་བཅས་ནས་ལེགས་སྐྱེས་གྱི་ལྷ་རེག་སུལ་ཞིང་། འདི་ཉེན་ནས་གཟིམ་ཆུང་ཉི་འོད་མདོ་སྐྱབས་ཏུ་གཏན་བཞགས་བཀའ་རིན་ཆེ་བར་གྱུར།

(༡༩༩ བ་༦། ༤༤༩ འ་༩) མོ་བྲང་ཆེན་པོའི་ཞིག་གསོའི་རིམ་པ་ལེགས་པར་བྱབ་པའི་རབ་གནས་ཆེན་མོ་ཉེན་གསུམ་བར་བསྐྱངས་པའི་སྒོ་བ་དཔོན་དངོས་གཞི་སྐྱེ་ཞབས་ནོ་མེན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་མཛད་ཅིང་། ཆོས་བཅུ་གཉིས་གཟུང་ཆོས་མཆོག་ཏུ་དགེ་ཞིང་ཤིས་པའི་ཉེན་ཡཀུན་མཁྱེན་ཡུལ་བའི་དབང་པོ་གང་ཉིད་ཆོམས་ཆེན་སྤྱིད་ཞིའི་ཐུན་ཆོགས་སུ་སྐྱབས་འབྱེད་རྒྱ་སྤིང་དང་། སྒོས་འཛིན་པ་སོགས་ཀྱིས་སྐྱབས་

བསུས་ཏེ་རབ་གནས་གསུང་ཆོག་པ་ནམ་པར་རྒྱལ་བ་པན་བདེ་ལེགས་བཤད་སྤྱིང་
པའི་འདུས་པའི་ཆོགས་དབུས་སུ་ཕེབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་གསེར་བྱི་ཆེན་མོར་ཞབས་སོར་
བཀོད་པའི་གསོལ་ཇ་དང་པོའི་མཇུག་སྤྱིང་སྐྱོང་ནོ་མིན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་མཐུལ་
རྟེན་གསུམ་ལྟ་རེག་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་ལེགས་སྐྱེས་ཀྱི་དངོས་འབྱུང་ནམས་བསྟར།

(༡༥ བ་༥ ༥༥ བ་༡) དགོང་ཇའི་ཐོག་རབ་གནས་ཆོགས་དབུས་ཕེབས་
བསྐྱོད་ཀྱིས་བཞུགས་ཁྲིར་ཞབས་སོར་འཁོད་བསྟར་སྐྱེ་ཞབས་ནོ་མིན་ཏན་དང་།
ཡོངས་འཛིན་བྱི་རིན་པོ་ཆེ་བཅས་ནས་མཇུག་དར་དང་རབ་གནས་ཀྱི་ཡོན་བདག་
བསྐྱོ་ཡུལ་གཙུང་སྐྱེ་ཞབས། ཞབས་པད་ནམ་པ། སྤྱི་ཁྱབ་མཁན་པོ། སྐྱེ་སྤྱིར་རྒྱ་སྐྱེས་
བཅས་ནས་མཇུག་དར་སྤུལ་ཏེ་གཡུ་ལ་འཁོད་བསྟར་ཞལ་འདོན་ཀྱི་དབུ་ཚུགས།
གསོལ་ཇ་གཉིས་པའི་མཇུག་དུང་སྤྱི་དང་། ཆོ་ཆེན་ཀྱི་རབ་གནས་ལེགས་འབྱུང་
དངོས་སྐྱེས་ཀྱི་མཆོད་སྤྱིན་ནམས་སྤྱན་ལམ་དུ་བསྟར། གསོལ་ཇ་གསུམ་པའི་མཇུག་
ཡོན་བདག་བསྐྱོ་བཞག་སོགས་ཀྱུབ་མཇུག་གཞུང་ས་མཆོག་ནས་ཡགོང་ས་ལྟ་མའི་
ནམ་འབྲེན་ཆེན་པོར་ལེགས་འབྱུང་ཀྱི་དངོས་སྐྱེས་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་། དེ་མཚུངས་སྤྱིང་
སྐྱོང་ཡོངས་འཛིན་ནོ་མིན་ཏན་དང་། བྱི་རིན་པོ་ཆེས་དབུས་ནམ་པར་རྒྱལ་བའི་འདུས་
པ་ཆོགས་ཡོངས་བཅས་ལ་རབ་གནས་ཀྱི་སྐྱེ་ཡོན་གྱ་ནོམ་དུ་སྤུལ་ཞིང་། ཤེས་བརྗོད་
སོགས་ཀྱུབ་མཇུག་གཟིམ་ཚུང་དུ་ཕེབས་བསྐྱོད་ཀྱི་ཡར་ལམ་གཙུག་ལག་ཁང་སྟེང་
ཤོད་གསར་རྟེན་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ཀྱན་ལ་ཕྱག་ནས་ཀྱི་མེ་ཉོག་འཕྲོ་བར་མཛད་དེ་
འཇུར་མེད་རྫོ་རྫེའི་ཁམས་ཀྱི་གཞལ་ཡས་ཁང་དུ་བྱིན་ཀྱིས་བསྐྱབས་པར་མཛད།

(༡༥ བ་༥ ༥༥ འ་༡) རྩོགས་མཐའི་མཇུག་ཁུ་བ་ཏང་གིང་པའི་སྤྱི་ཐོན་
བསོད་ནམས་རབ་རྒྱས་ཅན་དང་། ཞབས་དུང་བསྟར་འཛིན་ཉི་མ་བཅས་སོ་སོ་ནས་
ངོ་གཡོག་ཉི་ཤུ་ཙུ་ལྟོས། ཨོ་ཐོག་པའི་ལའི་ཤོག་སྒོ་བཟང་བསྟར་འཛིན་དང་། ཨ་ལ་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བཅུ་མ་རྒྱལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་ངོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

ཤག་མང་གི་ཤོག་དགེ་འདུན་འཇམ་དབྱངས་ཅན་མི་ཉི་ཤུ་སྟོར།

(༡༩༩ བ་༡། ༥༩༧ འ་༩) ཅེ་བྱང་གཏམ་སྟན་ཐོགས་མེད་བསྟན་དར་ནས་སྐྱ་
མདོ་དབྱངས་ཅན་མའི་རྒྱགས་འབྱུང་དང་། སྟོབ་བྱ་བ་དག་དབང་བསྐྱལ་བཟང་ནས་
སྟན་དག་ལེའུ་གཉིས་པའི་ཚོམ་རྒྱགས། གཡག་སྟེ་སོག་པ་དགོན་གྱི་བྱ་རིགས་བསྟན་
པ་ཆོས་འཕེལ་ནས་གསོ་རིག་ཚ་རྒྱད། བཤད་རྒྱད། མན་དག་དང་། ཕྱི་མ་རྒྱད་བཅས་
རྒྱགས་འབྱུང་ཁྱེས་པར་མཇུག་ཟུག་དང་། སོ་སོར་གཟེངས་བསྟོད་གྱི་གནད་སྦྱོར་
བཅས་སྟུང་། ཉི་ཤུ་གཉིས་གསུམ་ལ་རྒྱད་སྟོད་སྟོད་གྱི་འཆར་ཅན་ཞབས་བརྟན་འབྱུང་
བཞེས་དང་། ཆོས་ཉེར་ལྷ་ཉིན་བསྟན་རྒྱས་སྤིང་ནས་ན་བཟའི་སྐམ་བྱ་འབྱུང་མི་ང་
སག་ལྷ་མ་ངོ་གཡོག་ལ་མཇུག་ཁ་དང་། གསོལ་ཆོགས་རྒྱབ་ཏུ་འཆར་ཅན་ལྷ་མཚོད་
མཇུག་ཁ། གནས་གཟིགས་ཐུགས་སྟོན། ཆོས་ཉེར་བྱག་ལ་སེ་འབྲས་ལྷ་མ་ལས་སྟེ་དང་།
ནམ་གྱ་ཆོགས་ཡོངས་གྱི་མཇུག་ཁ་སོགས་སྤར་རྒྱན་ལྟར་བསྐྱངས། ཆོས་ཉེར་བདུན་གྱི་
ཕྱི་ངོ་ནས་ཕྱི་ནང་གི་ཐུགས་གཡེང་གི་རྒྱ་འབྱུང་བཅད་དེ་རིམ་གཉིས་ཟབ་མོའི་རྣལ་
འབྱོར་ལ་གཞོལ་བའི་ཐུགས་དམ་བཅད་རྒྱ་དམ་པོར་རྒྱགས་ཤིང་། འདི་ལོ་བཅད་རྒྱའི་
སྐབས་སྤྱོད་མིགས་བཅེ་མ་དང་། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སྦྱོར་རས་གཟིགས་གྱི་ལྷགས་
བསྟེན། ཕྱི་ངོ་ཡི་དམ་འདིགས་བྱེད་གྱི་ལྷགས་བསྟེན་ཡ་མར་ང་གཙོ་བོ་དང་། ཆོས་
སྦྱོང་སྦྱིའི་གཏོར་འབྱུང་སྐབས་སུ་ཆོས་རྒྱལ་ལ་བྱག་རུ་མའི་གཏོར་འབྱུང་བཅས་
གནད་སྟོན་དང་། སེང་དབར་ནམས་སུ་བྱག་དཔེ་འདི་ན་སྦྱོར་དང་། ཆོས་བརྒྱད་དང་།
བཙོ་ལྷ། གནམ་གང་ནམས་སུ་བརྒྱ་མཚོད་འཕར་མ་དང་བཅས་སྟོལ་ཆོག་གི་ཞལ་
འདོན་ཐོག་སྟོལ་མ་གྲངས་གསོག་གང་མང་བཅས་བསྐྱངས། བཅད་རྒྱའི་རིང་འདིར་
ཐུན་སྦྱོར་བཅར་ཞབས་ཁུ་བ་རྣམས་དང་། སྦྱ་མཆོམས་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་བྱང་ཡིག་
མགོན་གཉེར། གཟིམ་འགག་སོགས་ནས་ཀྱང་དང་སྤངས་གྱིས་མཚོད་པ་སྤྱི་ལྷ་བརྒྱ་

ཆར་རེ་མོས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ཕུལ་བ་དེ་དག་རེ་རེ་བཞིན་དུ་ཞལ་འདོན་སྒྲ་མ་མཆོད་པ་དང་
འབྲེལ་བའི་བློས་གསལ། ཆོས་སྒྱོད། སྒོན་ལམ་སོགས་དགེ་ཆོགས་དོན་ལྡན་དུ་མཛད་
པའི་ཐུགས་སྒོན་སྦྱབས་འདུག་ཡང་དག་པར་བསྐྱངས་པ་སོགས་ནཱ་པར་དཀར་བའི་
མཛད་པ་འབའ་ཞིག་གིས་དུས་འདའ་བའི་ངང་དུ་སྒྲ་བ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆོས་ཉེར་
བཞིའི་བར་དུ་བཞུགས་འཇགས་བཀའ་དྲིན་ཆེ།

(༡༩༧ བ་༣། ༥༧༡ བ་༡༠) ས་ལོ་བྱི་བའི་ལོར་གྲགས་པའི་གནམ་ལོ་གསར་དུ་
ཆོས་པའི་དགའ་བ་དང་པོའི་ཐོ་རེངས་གཟིམ་ཚུང་གསུང་བསྐྱང་དང་། མོ་བྱང་ཅེའི་
གཏོར་སྒྱོད་། དེ་ནས་གནས་གཟིགས་རགས་བསྐྱུས་དང་བཅས་གཟིམ་ཚུང་དུ་ཕེབས་
བསྒྱེད་ཀྱིས་གསོལ་ཞབས་ཕེབས་སྒྲིའི་རིམ་པ་སོགས་གྲུབ་རྗེས་ཆོམས་ཆེན་སྲིད་ཞིའི་
ཕུན་ཆོགས་སུ་བྱོན་ཏེ་དགུས་སྒོན་བཟང་པོར་རོལ་བཞིས་དང་། མཇལ་ཁའི་རིམ་པ་
སོགས་སྐར་ལམ་ལྟར་བསྐྱངས་ཤིང་། དེ་མཆུངས་ཆོས་གཉིས་རྒྱལ་པོ་ལོ་གསར་ཀྱི་
དགུས་སྒོན་གནང་སྒོ་དང་། ཆོས་གསུམ་གསུང་བསྐྱང་དང་། བརྟག་བསྐྱིལ་སོགས་སྐར་
སྒོལ་ཉེན་འབྲེལ་ལེགས་ཆོགས་བཟང་པོའི་མཛད་སྒོ་མཐའ་དག་ཡར་ལྡན་དུ་བཀའ་
དྲིན་ཆེ་བར་གྱུར། དེའི་བྱི་ཉིན་ནཱས་སུ་མེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་ལས་སྒྲེ་སོགས་
སྒོན་ལམ་གྱི་མཇལ་ཞུ།

(༡༩༠ ཉ་༡། ༥༧༡ བ་༡) ཆོ་འཕུལ་དུས་ཆེན་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་སོང་བ་བཅས་
རྒྱན་གྱི་ཞལ་འདོན་དང་། དུག་དཔེ་མ་ཆག་པའི་ངོས་ནས་བསྟན་པ་རྒྱས་པ་དང་། འགྲོ་
བ་བདེ་བའི་སྤྲད་དུ་མཆོད་པ་འཕར་མ་དང་བཅས་གནས་བཅུ་དུག་མཆོད་ཐུབ་བསྟན་
རྒྱས་བྱེད་ཀྱི་གསུང་ཆོག་ཆོས་བཙེ་ལྷ་མ་ཐོན་བར་ཆག་མེད་དུ་བསྐྱངས། ཆོས་བཅུ་
བདུན་ (༡༩༠ ཉ་༢། ༥༧༡ བ་༩) ནུང་ཇའི་རྒྱབ་མཇལ་ཐེངས་དང་པོར་བཀའ་སྒོན་
དགའ་བཞི་བ་ནས་སྒོན་ལམ་མང་འགྲེད་ཞུས་པའི་སྐྱེ་སྐྱལ་དང་འབྲེལ་བར་ཡགོང་།

ཡུལ་དབང་སྐྱེས་པ་འཕུ་མ་ཆུལ་གྱི་མཆོད་རྣམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།
ས་ཡུལ་བའི་དབང་པོ་བཅུ་གསུམ་དགུང་སྟེག་ཏུ་ཕེབས་པའི་ཞབས་བརྟན་འབྲུལ་
བཞེས།

(༡༩༠ བ་༩། ༤༩༩ འ་༦) མངལ་ཐེངས་གཉིས་པར་ཡང་འཆར་ཅན་རྟོ་རིང་
གི་དཀར་སྟོང་འབྲུལ་བཞེས་མངལ་ཁ་དང་། ར་ཆེ་སྦྱང་གནས། ཉེ་སྟོར་རི་ཁྲོད་པ་སུམ་
ཅུ་སྟོར་དང་། གངས་རི་ཐོད་དཀར་གྱི་སྐྱ་ཆེའི་ཆེ་རྩལ་འབྲུལ་མི་སོགས་ལ་མངལ་ཕྱག་
སྟུལ།

(༡༩༠ བ་༦། ༤༩༩ ཐ་༩) འབྲུག་སྡེ་སྲིད་གྱི་ལོ་མངལ་འབྲུལ་མི་དང་། བཀྲས་
ལྷན་ལོ་གསར་འབྲུལ་མི་དོ་གཤེག་ལ་ཐོན་ཕྱག་སོགས་རིམ་པར་སྟུལ། སྤན་སྐྱེ་བཅར་
མཆོད་དཔོན་མཁན་པོ་ནས་ལྷ་བ་དང་པོའི་ནང་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་འདུས་ཆོགས་ལ་
མང་འབྱེད་བསྟེན་བཀུར་ཁྱས་ཤིང་། ད་ལམ་འདི་ལྷའི་ཆོས་བཅུ་གཅིག་ཉིན་གཟའ་
ཆོས་དགེ་བ་དང་བཅས་ཡེ་ཤོང་ས་ལྷ་མིའི་རྣམ་འདེན་ཆེན་པོར་དགུང་སྟེག་ཞབས་
བརྟན་དང་འབྲེལ་བར་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་ཆང་གི་ཤུ་ཁང་གསང་སྟགས་དགའ་ཆལ་ཏུ་སྐྱེ་
བཅར་འདུས་པ་རྒྱ་མཆོའི་ཆོགས་དབུས་སུ་ཕེབས་བསྐྱོད་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་དཔོས་གསོལ་
བ་བཏབ་པ་ལྷར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཏེ་ཤོང་ཆོས་ཀྱི་སྡེ་དོ་ཤུ་ཁང་ཆེན་མོའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྲི་
ལ་ཞབས་སོར་བཀོད་འབྲུལ། སྤན་དང་རྣམ་གྱི་སྐྱེ་སོ་བཅས་ནས་ཐོག་མའི་ཞལ་སྟོའི་
ཉིན་འབྲེལ་དཀར་སྟོང་བསྐྱེགས་འབྲུལ་ཐོག་སྲིད་སྟོང་ནོ་མིན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་དང་།
གཙུང་སྐྱེ་ཞབས། ཞབས་པད་རྣམ་བཞི། སྐྱེ་བྱུང་མཁན་པོ་བཅས་ནས་མངལ་དར་
དང་། དེའི་ལུ་མཐུད་སྤན་མཆོད་དཔོན་མཁན་པོ་དང་། ཤུ་ཆང་ལས་སྟེ། ཤུ་དམངས།
སྤན་གྱི་གཤེག་དྲག་འབྲིང་། བཀྲ་ཤིས་ཁང་གསར་གྱི་ནང་གཟན་ཉི་ཤུ་སྟོར་བཅས་ལ་
ཕྱག་དབང་དང་གལ་ལ་འཁོད་བསྟུན་གསོལ་གྲོ། གསོལ་ང། དཀར་སྟོང་འབྲུལ་བཞེས་
དང་། གསོལ་བསྐྱངས་ཀྱི་གསོལ་རས་སྟུལ་བས་བཞུགས་གལ་གྲོལ་མཐུག་ཤུ་ཁང་

སྤྱག་གི་མགོན་ཁང་སྒོར་ལ་གནས་གཟིགས་ཞིབ་ལྟོང་དང་། སྟན་ཤལ། སྤྱགས་སྒོན་
སོགས་བསྐྱངས་ཆེས་སྤར་ཡང་ཟླ་ཆང་ཆོགས་དབུའི་བཞུགས་ཁྲིར་ཞབས་ཀྱི་པར་
འཁོད་བསྟན། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཆེ་སྤྱན་ནམ་པར་རྒྱལ་མའི་སྟོང་མཆོད་དང་འབྲེལ་
བའི་ཞབས་བརྟན་གསུང་ཆོག་རྒྱས་པ་དང་། སྟན་ནས་མཛུལ་གྱི་གསོལ་འདེབས་དང་
བཅས་ཞིང་ཁམས་རྒྱ་མཚོའི་བཀོད་པ། ཉེན་གསུམ་ལྟ་རེག་གིས་གཙོས་པའི་དངོས་
འབྲལ་མཆོན་བྱེད་ནམས་སྤྱན་ལམ་དུ་བསྟར་ཞིང་། སྟན་དང་། མཛོད་པ་གྲགས་པ་
བསྟན་འཛིན། ཆ་བོ་ཉི་མ་ཆོས་ལྷན་གྱིས་གཙོས། གཡོག་དྲག་འབྲིང་། འབྲལ་འདེགས་
པ་སོགས་མི་བྱངས་བརྒྱ་དང་དྲག་ཅུ་སྒོར་ལ་སྤྱག་དབང་དང་། སྤྱང་མདུད་ཁ་བཏགས།
འབྲལ་སྒོག་གི་གནང་སྤྱན་སོགས་རྒྱས་པར་བཀའ་ངེན་དུ་སྟེལ།

དེ་ནས་དུས་འཁོར་ཆོག་ཟླ་བ་ནམས་ནས་གདན་ཁྲུས་ལྟར་སྟོང་དུས་འཁོར་
ལྟ་ཁང་དུ་ཕེབས་བསྐྱོད་གྱིས་ཉེན་གསུམ་ནམས་ལ་སྤྱགས་སྒོན་སྟན་ཤལ་དང་། ཆོག་ཟླ་
བ་ནམས་ཀྱི་མཇལ་དར་འབྲལ་བཞེས་དང་། དྲག་དབང་། ར་གལ། སྤྱང་མདུད་བཅས་
སྟེལ་ཞིང་ཟླ་ཁང་སྟོང་ཤོད་ཆང་མར་སྤྱག་ནས་ཀྱང་གནང་། དེ་ནས་ཟླ་ཁང་ལུབ་སྒོ་
དང་། བདེ་ཡངས་ལུབ་བརྒྱུད་ཟླ་ཤག་སྤྱི་པ་ཁང་དུ་ཕེབས་བསྐྱོད་གྱིས་བཞུགས་ཁྲིར་
ཞབས་སོར་འཁོད་བསྟན་ཟླ་ཆང་གི་ལས་སྟེ། བགྲེས་སོང་བཅས་ནས་མཇལ་དར་སྟེལ་
ཞིང་སྤྱག་དབང་ར་གལ་སྟེལ་ཆེས། ནམ་ཟླ་སྤྱི་སོ་ནས་སྟོན་འཁོར་ཆང་མར་གསོལ་
ཆོགས་ཞབས་ཉོག་དང་འབྲེལ་བར་སྟོད་བཞུགས་བསྐྱངས། དེ་ནས་ཟླ་ཤག་སྟོང་ཤོད་
ནམས་སུ་དྲག་ནས་སྟོལ་བཞིན་པར་རྒྱལ་པོ་སྟོག་དུ་ཕེབས་བསྐྱོད་གྱིས་སྤྱགས་སྒོན་
སྟན་ཤལ། གསེར་སྤྲེམས་འཕྲིན་བཅོལ་བཅས་གནད་སྤྲོད་དུ་བསྐྱངས།

(༡༩༡ ཉ་༡། ༡༩༥ འ་༡) ཆོས་བརྒྱ་བཞིའི་ཉིན་སྤྱུ་ཞབས་ནོ་མེན་ཏན་རིན་པོ་
ཆེ་ནས་རྒྱལ་དབང་མཆོག་བརྒྱ་གསུམ་དགུང་སྟོག་དུ་ཕེབས་པར་ཟུབ་རྒྱལ་ལྷགས་ཀྱི་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྤྱི་མཐུན་བཅུ་པ་རྒྱལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་དོ་མཚར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

ཆོ་ཆོག་དང་འབྲེལ་བའི་སློན་ནས་ཞབས་བརྟན་འབྲུལ་བཞེས་མཛད།

(༡༩༩ བ་༡། ༥༩༥ བ་༡། བསྐྱུས་) ལྷ་བ་གསུམ་པ་དང་། བཞི་པ་ལྔ་པ་བཅས་
ཀྱི་རིང་གཞུང་དང་། ལྷ་བ་རང་ཁག་སྡེ་དཔོན་མི་དྲག་ཁག་གདན་ས་ཁག་སོགས་ནས་
བཅུ་གསུམ་དགུང་སྟེག་གི་འགལ་སྟེན་ཞི་ཕྱིར་བརྟན་བཞུགས་ཞབས་བརྟན་ཁག་རིམ་
བཞིན་བསྐྱར་འབྲུལ་བྱས།

(༡༩༩ ཉ་༡། ༦༠༠ འ་༩) ལྷ་བ་ལྔ་པའི་ཆོས་གསུམ་ཉིན་འབྲུག་པ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་དང་། ཡར་ལུང་དཔོན་སྤྱུལ་བཅས་ཀྱི་སྐྱེ་སྤྱང་གསེར་བུམ་དུ་བརྟག་དཔུང་
བསྐྱེད་སྤྱོད་རྒྱུ་ནམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆོང་གསུང་བཟང་བ་དང་བཅས་ཞལ་འདོན་སྤྲོ་མ་མཚོད་
པ་དང་འབྲེལ་བར་མཆོག་གསུམ་ཐུགས་རྗེ་བསྐྱུལ་བའི་བདེན་ཆོག་ཐུགས་སློན་གྱི་སློ་
ནས་དོགས་གནས་ཁག་གི་མིང་བྱང་གསེར་བུམ་ནས་བཏོན་པར་ལྷ་སྤྲོ་མ་རྣམས་ཀྱི་
ལུང་བརྟག་པ་སོགས་དང་ཆེ་མཐུན་པའི་འཁྲུལ་མེད་ཀྱི་ཁྱེའུའི་མིང་བྱང་ཐོན་པས་དོ་
བདག་སོ་སོའི་ཡིད་ཀྱི་རེ་བ་འབྲས་བུ་དོན་དང་བཅས་པར་མཛད།

(༡༩༩ བ་༤། ༦༠༡ འ་༩) ཤར་པ་ཆོས་རྗེ་ཞལ་སྤྲོ་ནས་ཡེ་ཤེས་ཐར་འདོད་རྗེ་
རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་གསེར་ཁྲིར་ཕེབས་རྒྱུར་སྟོན་འཁོར་ཉི་ཤུ་སྟོར་ལ་ཐོན་ཐུག་མཇལ་
ཁའི་ཐོག་འཇམ་མགོན་སྤྲོ་མའི་བསྟན་པར་སྤྲོ་ན་པའི་ཐུགས་བསྐྱེད་རྒྱ་གང་ཆེ་དགོས་
པ་སོགས་ཀྱི་བཀའ་སློབ་སྤྱུལ།

(༡༩༩ ཉ་༥། ༦༠༢ བ་༩) འདི་ལོ་དགུང་སྟེག་དུ་ཕེབས་པའི་སྤྱི་ཆེའི་འགལ་
སྟེན་ཞི་བ་སོགས་ཀྱི་སྤྱད་དུ་དྲུག་པ་ཆོས་བཞི་ནས་བཟུང་ལྷ་བ་སྤྱི་འདི་དག་དུ་ཉིན་
ལྟར་ཆེ་ལྟ་སྟོར་གསུམ་གྱི་སྤྱི་པར་གྲངས་མང་བ་ཐུག་བསྐྱར་གྱིས་གནང་ཞིང་། ཐུབ་
རིམ་བཞིན་གསེར་གསོལ་རབ་གནས་སོགས་འབྲུལ་འབྲུལ་དུ་བཀའ་རྒྱུ་ཆེ་ཞིང་།
གཟུངས་རིང་ཐུང་རྣམས་ཀྱང་ཉིན་ལྟར་ཆག་མེད་ཞལ་འདོན་མཛད།

(༡༠༡ ཉ་༡། ༦༡༠ ཐ་༥། ༣༡) ཆོས་བཅུ་ཉིན་བཀའ་སློན་དོ་རིང་དང་། ཕན་མཆོད་དཔོན་མཁན་པོ་དོ་གཡོག་ལས་བྱ་བཅས་སྒོ་དོན་སྒྲོར་ལ་གོང་ཕྱོགས་སུ་འགོ་དགོས་ཀྱི་ཐོན་གནང་སྟེ། ཕྱི་ཉིན་ཕན་རང་སྒྲིལ་གྱིས་ཐོན་ཕྱག་ལྷན་པར་དོན་གཅོད་སྒྲོར་དོ་གང་བཅོན་དང་། ཕྱི་ལོ་འབྲས་སྤྲངས་སུ་ཐུགས་གཉེར་གསན་བཞེས་ལ་ཕེབས་དགོས་ལ་དེ་གོང་ངེས་པར་འབྱོར་དགོས་ཀྱི་བཀའ་ནན་སྒྱི་བོར་ཕེབས།

(༡༠༡ ཉ་༥། ༦༡༠ འ་༡༡) ཆོས་བཅུ་ཉིན་སྔ་རྩོ་ཆལ་འདམ་ཇ་སག་ཞེར་ཁེ་སྤེལ་ལོགས་སོག་རིགས་མང་པོ་མཇལ་ཁ་དང་། ཕྱི་རྩོ་སྤྱི་མཆོམས་བཅད་རྒྱ་ཚུགས་རྒྱར། ཞབས་པད་ནཱ་པ་དང་། ནང་མ་ལས་ཆན་པ་སོགས་ཀྱི་མཇལ་དར་འབྲལ་བཞེས་བྱབ་རྩེས་ཐུགས་དམ་བཅད་རྒྱ་དམ་པོར་བཞུགས། འདིའི་རིང་སྔ་རྩོ་འཇམ་དཀར་གྱི་ལྷགས་བསྟེན་དང་། དམིགས་བཅེ་མ། ཕྱི་རྩོ་ཡི་དམ་གྱི་ལྷགས་བསྟེན་དང་། ཆོས་སྦྱོང་སྒྱི་དང་། ཆོས་རྒྱལ་གྱི་གཏོར་འབྲལ་རྒྱས་པ་དང་། ཐུན་བར་ནཱས་སུ་ཕྱག་དཔེ་འདྲིན་སྦྱོར་སོགས་མ་ཆག་པའི་ངོས་ནས་ཉིན་ལྟར་འཇམ་དཔལ་མཆན་བརྗོད་ཀྱི་ཞལ་འདོན་ཆག་མེད་སོགས་སྒྲོག་པ་ཐོས་བསམ་དང་། སྦྱོང་བ་བསམ་གཏན་བྱུང་དུ་འབྲེལ་བའི་མཛད་པ་རྒྱབས་པོ་ཆེས་དུས་འདའ་བའི་ངང་དུ་ཉོར་སྒྲིབ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆོས་ཉེར་བཞིའི་བར་བཅད་རྒྱར་བཞུགས།

(༡༠༡ བ་༡། ༦༡༡ ཐ་༡༡) ས་མོ་སྤང་དུ་གྲགས་པའི་གནམ་ལོ་གསར་དུ་ཆོས་པའི་དགའ་བ་དང་པོའི་ཐོ་རིངས་མཆན་གཟིམ་ཁང་དུ་འདོད་ཁམས་དབང་མོའི་གསུང་བསྐྱངས་དང་། (༡༠༡ བ་༣། ༦༡༡ འ་༡། བུས་) ཐོ་བྲང་ཡང་སྤོང་དུ་དགྲུང་གསར་ཉིན་གཉིས་ཀྱི་མཛད་སྟོན་སོགས་སྔར་སྒོལ་བཟང་པོ་དེ་བཞིན་བསྐྱངས།

(༡༠༥ བ་༦། ༦༡༥ འ་༡) ཆོས་བཅུ་དགྲུ་ཉིན་ཁལ་ཁ་རྩེ་བཅུན་དམ་པ་ནས་ཡགོང་ས་ཡ་རྒྱལ་བའི་དབང་པོར་དགྲུང་སྒྲིག་ཞབས་བརྟན་འབྲལ་བཞེས་ལ་ཆོམས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་མེད་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་མེད་ག།

ཆེན་དུ་ཕེབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་བཞུགས་ཁྲིར་ཞབས་སོར་འཁོད་བསྐྱེན་སྐྱེ་ཞབས་ནོ་མིན་
ཏན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཡོངས་འཛིན་རྣམ་གཉིས། གཙུང་སྐྱེ་ཞབས། བཀའ་སློན་རྣམ་
པ། སྤྱི་བྱབ་མཁན་པོ་སོགས་གཞུང་མི་དག་དང་། ལལ་ལའི་མི་སྣ་སོགས་ནས་མཇུག་
དར་བུལ་རྗེས་གསུང་ཆོག་པ་རྣམ་ཀྱལ་གྱ་ཚང་ནས་མདོ་ལྷགས་ཞབས་བརྟན་གྱི་ཞལ་
འདོན་དང་འབྲེལ་བར་དངོས་སྤྱིས་གྱི་མཆོད་སྤྱིན་བཟང་པོ་འཕྲེང་བར་སྤེལ། གཏང་
རག་མཇུག་གྱུབ་བསྐྱེན་གསུང་ཆོག་གྲོལ་ནས་གར་རོལ་དང་། ཆོགས་ལངས། གསོལ་
ཞབས། དཀར་སློབ་ཅན་རྒྱས་པ་དང་། མི་སྣ་རྣམས་ལ་བཀའི་འཆམས་འདྲི་དང་།
གསོལ་བསྐྱང་གསོལ་རས། དཀར་སློབ་བཀྱི་བསྐྱེད་གྱུབ་རྗེས་སུང་མདུད་གྱི་གནང་སྤྱིན་
སོགས་སྤེལ།

(༡༠༥ ཉ་ལ། ༦༡༥ བ་༩) མཆོ་སྤྱོན་ངོ་སྤྲེལ་ཞེས་པའི་དོ་གཤམ་སྐུ་ཅུ་
སྐོར་ལ་ཐོན་གནང་དང་། དགའ་ལྷན་ལྟ་བུ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་དམིགས་བཅེ་མ་
དང་། རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་གཟུངས་གྱི་ལྷགས་ལུང་། འདི་ཕྱིར་དགེ་བའི་བཀའ་
སློབ་སོགས་སྤྲིང་ལ་སིམ་པར་སྤེལ།

(༡༠༦ ཉ་ལ། ༦༡༦ འ་༡༡ ཟླ་༩) ཆོས་བདུན་ལ་ཕྱན་མཆོད་དཔོན་མཁན་པོ་
དོ་གཤམ་སློབ་པོའི་དོན་གཅོད་ནས་ཕྱིར་འཁོར་འབྱོར་བྱལ་ཆོས་བརྒྱད་ལ་བརྒྱད་གཏོར་
ཆེན་མོའི་ཐོག་འཆར་ཅན་དབྱར་མཇུག་དང་། སྤྱོད་པའི་ཐོག་དབང་པོའི་དུས་གཏོར་
གྱི་འཕར་མའི་ཞལ་འདོན་སོགས་གནང་སྤྱིན་དུ་བསྐྱུངས།

(༡༠༧ ཉ་ལ། ༦༡༧ བ་༡) རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས། དང་པོར་རྒྱ་ཆེན་ཐོས་
པ་མང་དུ་བཅུལ། ཁྲིམ་གསུངས་ལྟར། ཉམས་སྤྱོད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་རྣམས་ཐོས་
བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་འབབས་པའི་རིམ་པ་ལ་བཙོན་པ་སྤྱོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་ཡིན་
ལ། དེ་ཡང་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་རྣམས་ལ་ཕྱོགས་རེ་བ་དང་། རགས་པ་ཅན་གྱི་ཐོས་

པས་སློ་འདོགས་ཆོད་པར་མི་ལུས་པས་དབྱིས་བྱིན་པའི་ཐོས་བསམ་ནམ་པར་དག་པ་
མཛད་དགོས་པར་གཟེགས་ཤིང་། (༡༠༧ ཉ་༥། ༥༡༥ བ་༡༡) ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཚུ་སྒྲུང་
འབྲམ་ཕྱག་དུས་གཅིག་དུ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ཆེན་པོ། མཁས་མང་ཡིད་བཞིན་གྱི་
ནོར་བུ་བྱེ་བའི་འབྱུང་གནས། སློ་གསལ་ངང་མའི་ཆོགས་ནམས་ཐོས་བསམ་གྱི་མགྲིན་
ར་བསྐྱར་བའི་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྷན་འབྲས་དཀར་སྤངས་པ་ཞེས་གྲགས་པའི་
བ་དན་དཀར་པོ་ས་གསུམ་ན་ཆེས་ཆེར་གཡོ་བ་འདི་ཉིད་དུ་ཡམས་ཅད་མཆེན་པ་
དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོ་སོགས་གོང་མ་རིམ་བྱོན་གྱིས་ཀྱང་ཐོས་བསམ་
སློམ་གསུམ་གྱི་མཛད་པ་རྒྱབས་པོ་ཆའི་རྒྱལ་མཆན་བསྐྱེད་བར་མཛད་པ་ལྟར། ད་ནི་
བདག་གིས་ཀྱང་གོང་མ་དེ་དག་གི་ནམ་པར་ཐར་པའི་རྗེས་སུ་ཞུགས་ཏེ་ཆོས་སྡེ་ཆེན་
པོ་དེར་ཞབས་ཀྱི་པ་སློ་བཀོད་ནས་རྒྱལ་བའི་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ལ་ཐོས་བསམ་
གྱིས་ཞུགས་པའི་དུས་ལ་བབ་པོ་སྟམ་དུ་དགོངས་ནས། ལོ་འདིའི་རྩོར་རྒྱ་བཞི་པའི་ནང་
ཆེབས་བསྐྱར་གནང་བཞེད་ལ་འདི་གོང་ནས་སྡོན་ཚུད་གྱིས་ཆེབས་བསྐྱར་ཆེན་མའི་
ག་སྒྲིག་དང་། འབྲས་སྤངས་སུ་གཟིམ་ཚུང་པན་ཚུན་སོགས་ལ་ཉམས་གསོ་ལེགས་
བཅོས་དགོས་རིགས་སོགས་ཆགས་སུ་ཚུད་པའི་བཀའ་བྲབ་དང་། རྒྱན་དུ་བྱུགས་
གཉེར་གསན་བཞེས་ཀྱི་ཞབས་ཞུ་བ་མཆན་ཉིད་སླ་མ་དགོས་རིགས་ཀྱང་དགེ་བཤེས་
ཀྱི་མིང་ཐོགས་ཅོམ་མ་ཡིན་པར་སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་གྲ་ཆང་ཁག་བདུན་ནས་
འདེམས་སྒྲུག་གིས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་སློ་མང་རབ་འབྲམས་
པ་སློ་བཟང་འཇམ་དབྱངས། སློ་སྤིང་དགེ་བཤེས་ཏེ་པོ་ཆེ་དབང་བསམ་འབྲུག། བདེ་
ཡངས་དགེ་བཤེས་ཤུག་རབ་བརྟན། སེར་བྱེས་ལ་མ་དགེ་བཤེས་སློ་བཟང་ཆོས་འཕེལ།
སེར་སྤྲད་རྒྱལ་རོང་དགེ་བཤེས་གྲགས་པ་བརྟན་དར། དགེ་ལྷན་ཤར་ཅེ་དགེ་བཤེས་
སོག་པ་སྦྱལ་སྦྱ་སློ་བཟང་ནོར་བུ། དགའ་ལྷན་བྱང་ཅེ་དགེ་བཤེས་འཇམ་དབྱངས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་ལྟོས་ཀྱི་མཆོད་ནས་ཐར་ངོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

སྤྱིན་པ་སྟེ་གཞུང་ལུགས་རབ་འབྱམས་སྤྱོད་པ་ལ་འཛིགས་པ་མེད་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་
གཉེན་དེ་དག་ལ་བཀའ་བསྟུར་བསྐྱོ་བཞག་སྟེ།

༡༩༽ བསྐྱེས་གསན་བསམ་གྱི་ཐུགས་བརྩོན་ལྟོད་མེད་ངོས་ཐོས་བསམ་གྱི་འདུག་པ་གཏན་ལ་
དབབ་ཕྱིར་གདན་ས་ཆེན་པོ་འབྲས་སྤངས་སུ་ཆེབས་བསྟུར་གྱིས་གྲུ་ཆར་དང་ཁམས་ཆུན་སོགས་
སྤུང་གདན་ལྷན་པེབས་བཞུགས་གྱིས་བཀལ་བཟླ་བའི་སྤྱིང་དང་ལྷགས་ལུང་རིས་རྩིས་འཛིན།
ཆེ་པོ་བྱང་དུ་པེབས་པའི་ལམ་ཁོར་གནས་ཚུང་དུ་ཆེབས་བསྐྱོད་གནད་བར་སྤྱོད་ནས་ལུང་བཟླ་
གསོལ་འདེབས་གྱི་སྤྱབས་ལྷ་སོགས་མཛད་འཕྲིན་ནམས་ལེགས་པར་གྲུབ་སྟེ་ཆེར་པེབས།

(༡༠༡ ཉ་ལ། ༦༡༩ འ་༩))ཡར་ངོའི་བཟང་པོ་གཉེས་པ་ཆོས་བདུན་གཟུང་སྐར་
འཕྲོད་སྦྱར་དུས་ཆོས་སོགས་མཆོག་ཏུ་དགེ་ཞིང་གིས་པ། སྟོན་པ་ཐུགས་རྩེ་ཅན་ལི་སྤྱི་
ནའི་ཆལ་དུ་སྤྱོད་པ་ལྟ་བུ་མཛོམས་གྱི་ཆེབས་ལོགས་གཡས་ནས་སྤྱོད་བཟླ་མས་པའི་དུས་ཆེན་
ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཉིན། ཆེབས་རགས་གྱི་འཕྲིང་བ་རྒྱས་གཤོམ་རྒྱ་སྐར་སྐར་ལ་བརྒྱས་
པ་ལྟ་བུའི་འཁོར་ཆོགས་དང་བཅས། རི་ལྗར་རྒྱ་མཆོར་འདུག་པའི་དེད་དཔོན་ནོར་
བུ་ལེན་པ་ལ་སྤྱོད་བཟླ་ཐུགས་དཀྱིས་ཉམས་ཆད་མེད་པའི་སྟོན་ནས་པོ་བྱང་རི་པོ་གྲུ་
འཛིན་ནས་ཆེབས་བཞུགས་ཏེ། པེབས་ལམ་ན་འཁོད་པའི་སྤྱོད་པོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་གང་
གི་མཆན་དཔེའི་དཀྱིལ་འཁོར་མཛལ་བར་ལྷགས་པ་ནམས་ལ་བཆེ་བ་ཆེན་པོའི་སྤྱོད་
རས་གྱིས་བརྩོ་ཞིང་། ཕྱིན་ལྷབས་བདུད་ཅིའི་རྒྱན་བཟང་རྒྱད་ལ་སྤྱོད་བཞུགས་པར་རིམ་
གྱིས་སྦྱིད་ཆལ་སྤྱོད་སྤྱིངས་སུ་པེབས། དེར་པེབས་བྱམས་ལས་བཤོལ་ཏེ་བོད་བཞུགས་
མི་བན་སོགས་དང་མཛལ་འཕྲད་དང་། དེ་ནས་བཞུགས་ཁྲི་ཆེན་མོར་ཞབས་སོར་
འཁོད་བཟླ་གནས་ཚུང་ཆོས་སྦྱོང་ཆེན་པོ་ཡང་པེབས་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཏུ་ཁོག་སྤྱོད་གྱིས་
ཕྱོན་ནས་པད་འབུལ་སོགས་གྱིས་གྲུས་འདུད་མཛད་པར་སྟོན་དར་དང་འཕྲིན་བཅོལ་
མཛད། དེ་ནས་པེབས་བསྐྱེད་པ་མཆོག་དམན་ཆོས་མང་བ་ནམས་ལ་མཛལ་ཁ་

ཕྱག་དབང་སྒྲུལ་ཟིན་བསྐྱུན་སྒྲར་ཡང་ཆིབས་ཞལ་བསྐྱར་ཏེ་གདན་ས་ཆེན་པོར་ཕེབས་
སུ་ཉེ་བ་ན་ཉེ་འཁོར་སྐྱེ་བོའི་ཆོགས་ནས་བློ་གཞས་ཀྱི་འཕྲིང་བ་སྒྲར་བསྐྱིགས། དགེ་
འདུན་འདུས་པའི་ཆོགས་ཀྱིས་བསུ་བ་སེར་སྦྱང་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་དང་། ཆོགས་
ཆེན་དང་གྲ་ཚང་ལག་ལམས་ཆོན། སྤྱི་ཁང་སོགས་ཀྱི་ཡང་སྤྲོང་ནས་དར་འཕྱར། དྲང་
འབྲུད། བསངས་རོལ། སྒོས་སྒྲུལ་སོགས་པའི་མཆོད་པའི་བྱེ་བྲག་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་
པའི་སྤྱ་དྲུད་དང་བཅས་དགའ་ལྷན་སོ་བྲང་གི་གཟིམ་རྒྱུད་ཟུར་འཕྱོང་དུ་བཞུགས་
ཁྲིར་ཞབས་མཐིལ་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་རེ་ཁྲིམ་མཆོན་པ་ལེགས་པར་འཁོད་བསྐྱུན། སོ་བྲང་
གཉེར་པ་ནས་གསོལ་ཞབས་དཀར་སྒོ་འབྲུལ་བཞེས་ཐོག་སྐྱེ་ཞབས་ནོ་མིན་ཏན་རིན་
པོ་ཆེ་དང་། ཡོངས་འཛིན་རྣམ་གཉིས། གཙུང་སྐྱེ་ཞབས། ཞབས་པད་རྣམ་བཞི། སྤྱི་བྱབ་
མཁན་པོ། སྐྱེ་སྤྲོད་ཇ་སག་བཅས་ནས་མཇལ་དར་དང་། སྤྱ་འབྲུད་དུ་བཀྲས་ལྷན་སྐྱེ་
ཆབ་མགོན་གཉེར་དང་། སོ་བྲང་གཉེར་པ་བཅས་ནས་ཀྱང་མཇལ་དར་སྤུལ།

དེ་ནས་གཟིམ་རྒྱུད་མཆོན་གཟིམ་ཁང་དུ་ཕེབས་ཏེ་བཞུགས་ཁྲིར་ཞབས་སོར་
འཁོད་བསྐྱུན་སྐྱེ་ཞབས་ནོ་མིན་ཏན་ནས་མཇལ་དར་ནང་མཛོད་ཅེར་སོན་འབྲུལ་
གནང་དང་བཅས་ལྷན་རྒྱས་ཐོག་གསོལ་གྲོ་གསོལ་ཇ་བཅས་ཕེབས། དེ་ནས་ཆོགས་
ཆེན་འདུ་ཁང་དུ་འབྲས་སྤྱིའི་ཕེབས་སྟོན་ཐོག་ཕེབས་རྒྱུར། ཆོགས་ཆེན་གྲ་ཚང་ལག་
གི་སྤྲ་མ་ལས་སྤྱེ། སྤུལ་སྐྱེ་ཆེ་རྒྱུད་། དཔོན་ཆོས་མཛད། ལམས་ཆོན་སྒྲུ་ཆེན་སོགས་
ཀྱི་སྒོས་སྒྲུ་དང་། སྤྱན་འཕྲོན་རྒྱ་སྤྱིར་། སྒོས་འཛིན། དབུ་གདུགས། ཞབས་རས། ཕྱག་
འཕེན་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་བྱུ་དང་བཅས། ཀྱན་དགའ་རུ་བའི་ལྷག་སྒོ་བརྒྱུད་འདུ་ཁང་ཆེན་
མོའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྲི་ལ་ཞབས་མཐིལ་དགེ་ལེགས་སྟོང་གི་རི་མོས་སྤྱ་བ་ལེགས་པར་འཁོད་
འཕྲུལ། སྤྱི་སྐྱོང་ནོ་མིན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ལྷ་རེག་མཇུལ་ཉེན་གསུམ། དངོས་
འབྲུལ་དང་བཅས་བསྐྱུན་འགྲོའི་དཔལ་དུ་ཞབས་པད་ལྷན་དུ་བཏན་པ་དང་། ཚུལ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་བཅུ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་མེད་ག།

བསྟན་ཐུགས་གཉེར་གསན་བསམ་སོགས་བསྟན་པར་སྟན་པའི་མཛད་འཕྲིན་ཐུགས་
བསྐྱེད་ཀྱི་གང་ཆེ་དགོས་པའི་གསོལ་འདེབས་མཛད། དེ་ནས་ཡོངས་འཛིན་ནམ་
གཉིས། ཀྱན་མིང་སྟུལ་སྟུ། བསྟན་མིང་སྟུལ་སྟུ། བྲག་གཡལ་ཆེ་ཆང་། འོན་རྒྱལ་སྐས།
སྟེ་ལུང་སྟུལ་སྟུ་སོགས་དང་། གཙུང་སྟུ་ཞབས་དང་། བཀའ་སྟོན་ནམས་ཀྱིས་གཙོས་
པའི་མི་དྲག་ནང་མ་མཁན་སྟེ་ཆེ་ཆུང་། སོགས་མདའ་ཚིས་སྐས། མཆན་ཞབས་སྟེ་
མ། ཆེ་ཤོད་ལས་ཆན་པ། རྩང་བྱིངས། རྩང་གཏོགས་སོགས་དང་། འབས་སྦྱངས་སྟེ་མ་
ཁྲི་གདན་བྱུང་། ལས་སྟེ་ཆེ་ཆུང་སོགས་ཆང་མས་ལེགས་དར་སྟུལ་རྗེས། བྲལ་འཕྲོས།
འབེལ་གདམ། བར་རོལ། ཆོགས་ལངས། གསོལ་ཞབས་དཀར་དམར་གྱི་སྟོ་སྟོན་རྒྱས་
གཤོམ་དང་། གསོལ་བསྐྱངས་བཞུ་བསྟུ་སོགས་ལུགས་གཉིས་གྱི་དགའ་སྟོན་ལ་དཀྲུག་
པར་རོལ་ནས་སྟེ་ཡང་ཀྱན་དགའ་རྩ་བའི་གསང་སྟོ་བརྒྱད་པོ་བྲང་དུ་ཕེབས་བསྐྱོད་
གནང་། དེ་ནས་ཆོས་སྤྱང་ཁང་སྟོ་ཁྲའི་སྟོ་འབྱེད་ཀྱིས་གནས་གཟིགས་ལ་བྱོན་ཏེ་དཔལ་
ལྷན་འདོད་ཁམས་དབང་མོ་དང་། བྱར་ཞལ་སོགས་ཆོས་སྤྱང་ཁག་གི་སྟེང་བརྟན་བྱིན་
ལྷབས་གྱི་དགོ་མཆན་དང་ལྷན་པ་ནམས་ལ་སྟན་ཤལ་དང་བཅས་ཐུགས་སྟོན་འཕྲིན་
བཅོལ་གནད་སྟོན་དུ་བསྐྱངས་ནས་སྟེ་ཡང་གཟིམ་ཆུང་དུ་ཕེབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་
དཀྲུག་ཉམས་དང་བཅས་བདེ་བར་མཁོས་ཕེབས་སུ་བཞུགས་འཇགས་བཀའ་བྲིན་ཆེ་
བར་གྱུར། ཆོས་བཅུ་གསུམ་ཉིན་སྟེ་ཡང་སྟོ་ཁྲ་ཁང་དུ་གཟབས་གསོལ་གནད་སྟོན་
བསྐྱངས་རྒྱུར་ནམ་གྱ་རྩོར་སྟོན། དབུ་མཛད། གསུང་བཟང་བ་སོགས་སུམ་ཅུ་སྟོར་གྱི་ཆ་
རྟེན་མའི་ཆོགས་དབྱར་ཕེབས།

(༡༡༠ ཉ་༡། ༥༡༡ འ་༡༡) ཆོས་བཅུ་བཞི་གཟའ་སྟེར་དུས་ཆོས་མཆོག་དུ་དགོ་
ཞིང་ཤིས་པའི་ཉིན་མཆན་ཉིད་གྱི་ཐུགས་གཉེར་གསན་བཞེས་དབུ་འཕྲིགས་བསྐྱངས་
རྒྱུར་སྟེ་ཐོག་འབྲས་སྦྱངས་ཆོགས་ཆེན་འདུས་པ་དམངས་ལ་མང་ཇ་དང་། སྟེ་འབྱེད།

བཟང་གོས་ལས་གྲུབ་པའི་མཚན་རྣམས་བཟང་ཞིང་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་འབྲུལ་
བཅས་བསྐྱེད་པ། དེ་ནས་དྲུང་ཁྲིའི་རྒྱབ་སྒྲུབ་འདྲེན་རྒྱ་སྒྲིང་དང་། སྒོས་སྒྲ་སོགས་ཀྱིས་
སྒྲ་དངས་པའི་གདན་ཁྱེད་དང་བཅས་ཀྱི་དགའ་རྒྱ་བའི་ཆོམས་ཆེན་དུ་ཕེབས་བསྐྱོད་
ཀྱིས་ཆོས་རྒྱའི་བཞུགས་ཁྲི་བདེ་སྟན་ལ་བཞུགས་འཇགས་ཐོག ཡོངས་འཛིན་སྤྱི་
སྒྲིང་ནོ་མིན་ཏན་དང་། ཡོངས་འཛིན་རྒྱུང་བ་ནམ་གཉིས། མཚན་ཞབས་སྒྲ་མ་སོགས་
སྟན་ལ་འཁོད་བསྐྱེད་གསོལ་གྲོ། གསོལ་ང། ལྷགས་སྤྱིན་བཞེས་སྒྲོ། གསོལ་བསྐྱེད་ས་
རྒྱབ་སྤྱིར། བྱིངས་ལའང་བཞེས་སྒྲོ། སྤེར་ཐོབ། གསོལ་ང། བཞེས་འབྲས་སོགས་གྲུབ་
མཐུག་མཚན་ཞབས་དགེ་བཤེས་རྣམས་དང་བཅས་ཞལ་འདོན་མཁའ་མཉམ་མ་ཏྲ་
དབྱངས་དང་བཅས་པ་དང་། འཇམ་དཔལ་མཚན་བརྗོད་ཆང་མ། ཤེར་སྤྱིང་ཆར་
གསུམ་བདུད་བསྐྱོག་བཅས་གསུང་གྲུབ་མཐུག་བཅི་བཞག་ཁྱེད་བའི་སྒྲ་ཡོན་གྱི་སྤྱད་དུ་
ཡོངས་འཛིན་ནོ་མིན་ཏན་ཆེན་པོར་སྟན་དམར་གྱི་སྤྱིང་ནས་སྒྲ་ཕྱག་སྤོན་དུ་མཛད་
པར་ཡོངས་འཛིན་མཆོག་ནས་ཀྱང་གྲུས་འདུད་དང་བཅས་ཕྱག་ལན་མཉམ་ཕྱག་
མཛད།

དེ་ནས་ཐོག་མའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་ཡོངས་འཛིན་མཆོག་ལ་མཆུལ་རྟེན་གསུམ།
སྒྲ་རེག་ན་བཟང་སོགས་འབྲུལ་གནང་དང་། དེ་ལྷན་ཡོངས་འཛིན་རྒྱུང་བ་གཉིས་དང་།
མཚན་ཞབས་སྒྲ་མ་སོགས་ལའང་གོ་བབ་ཀྱི་གནང་ཆ་བཅས་འབྲུལ་སྒྲུལ་གྲུབ་མཐུག་
ལ་གོང་ས་མཆོག་བཞུགས་འཕོལ་སྟན་དམར་བཅས་ཀྱི་ཐོག་ཆོས་ཁྱེད་བའི་ཀྱན་སྒྲིང་
ཀྱན་སྒྲིང་དང་ལྷན་པས་བཞུགས་པ་ལ་ཡོངས་འཛིན་ནོ་མིན་ཏན་མཆོག་ནས་དབུ་
པཅ་སྒྲ་རིང་ལེགས་པར་མན་བས་པ་དང་བཅས། རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས། དང་པོར་རྒྱ་
ཆེན་ཐོས་པ་མང་དུ་བཅུལ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་འདྲེན་མཛད་དེ་རང་གཞན་བསྟན་
འགྲོའི་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོར་མཛད་པ་ལ་རྒྱལ་བའི་གཞུང་ལྷགས་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

གསུམ་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པ་མཛད་དགོས་ཚུལ། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཐོག་མར་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་སྡོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཚུལ། ཐོས་བསམ་དེ་ཡང་དང་པོར་གང་ཐོས་ཐོས་ནས་མ་ཡིན་པར་ཐོག་མར་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཆད་མ་ནམ་འགྲེལ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་དོན་རིག་པའི་སྒོ་འབྲེད་བསྐྱུས་ཟླ་ནས་བཟུང་སྟེ་སྤྱངས་པ་མཛད་དགོས་ཚུལ། དེ་ལ་ཡང་དང་པོར་སྒོ་གསར་པ་ནམས་འཇུག་པ་བདེ་ཞིང་སྒོ་ལ་འཆར་ལྟར་བ་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་དུ་ཁ་དོག་དཀར་དམར་དུ་གྲགས་པ་ནས་སྒོ་བ་པར་མཛད་པ་ཆོས་སྟེ་ཆེན་པོ་ནམས་ཀྱི་ཕྱག་ལེན་དུ་ཡོད་པ་ལྟར་ཁ་དོག་དཀར་དམར་གྱི་བཅི་བཞག་འབྲུལ་བ་ལ། ཞེས་རགས་བསྐྱུས་དོན་འགྲེལ་གསུང་བཤད་མདོ་ཙམ་གནང་རྒྱུ།

སྤྱི་མ་དང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །ཁ་ཅིག་གིས་ན་རེ། ཁ་དོག་ཡིན་ན་དཀར་པོ་ཡིན་པས་བྱབ་ཟེར་ན། ལས་བཞི་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པ་སངས་རྒྱས་དོན་ཡོད་གྲུབ་པ་ལྷང་ཁྲུའི་ཁ་དོག་ཆོས་ཅན། དཀར་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁ་དོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ལས་བཞི་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པ་སངས་རྒྱས་དོན་ཡོད་གྲུབ་པ་ལྷང་ཁྲུའི་ཁ་དོག་ཆོས་ཅན། ཁ་དོག་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷང་ཁྲུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱི་བཅི་བཞག་ལན་གསུམ་གནང་རྒྱུ། ཡགོང་ས་མཆོག་ནས་སྐྱོར་སྒྲོས་ཆར་གཅིག་གསུངས། ཕྱག་འཆའ་གྲུབ་ནས་བདེ་སྟན་ལ་ཞབས་སོར་བཀོད་དེ་མཆོན་ཞབས་སྤྲོ་མ་ནམས་དང་ལྷན་དུ་སྟེབ་སྐྱོར་ཆར་གསུམ་མཛད། དེ་ནས་སྒོ་མང་དགེ་བཤེས་སྒོ་བཟང་འཇམ་དབྱངས་ནས་བཞེངས་ཏེ་ལྷང་འདྲིན་དང་བཅས། ད་ལྟ་ཡོངས་འདྲིན་ནོ་མིན་ཏན་ཆེན་པོས་གསུངས་པ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་མཆོ་ལྟ་བུ་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་འཇུག་པ་ལ་ཐོག་མར་རིག་པའི་སྒོ་འབྲེད་བསྐྱུས་ཟླ་ནས་སྒོ་བ་དགོས་ཚུལ། དེ་ལ་ཡང་བསྐྱུས་ཆོན་མི་འདྲ་བ་ཉི་ཤུ་ཙུ་གཅིག་ཡོད་པ་ནས་ཐོག་མར་ཁ་

དོག་དཀར་དམར་ནས་སྤངས་པ་མཛད་པ་ལ་ད་ལམ་ཐོག་མར་བཅི་བཞག་གནང་མ་
ཐག་པའི་དགོངས་དོན་དང་མཐུན་པའི་རིགས་ལྷང་འབྱུང་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཉག་
པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོད་པ་གང་ཞིག་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཞུས་པ་ལ། ཉག་
པ་ཡིན་པར་འདོད་ཅེས་གསུངས་པར། ཉག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཉགས་མ་གྲུབ་གསུངས་པར། དངོས་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁ་དོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་
གྲུབ་གསུངས་པར། ཁ་དོག་ཡིན་པར་ཐལ། ལས་བཞི་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པ་སངས་རྒྱས་དོན་
ཡོད་གྲུབ་པ་ལྷང་སྤྱི་ཁ་དོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སངས་རྒྱས་དོན་ཡོད་གྲུབ་པ་
ལྷང་སྤྱི་ཁ་དོག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་ཉགས་གསལ་སྤུལ།

དེ་བཞིན་དུ་མཆན་ཉིད་སྒྲ་མ་གཞན་དུག་པོ་རེ་རེ་ནས་ཀྱང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་
རིགས་ལྷང་མདོར་བསྐྱས་རེ་སྤུལ་བྱེད་བསྐྱེད་པ་མོང་ས་མཆོག་བཞུགས་ཁྱི་ཆེན་མོར་
ཞབས་པད་བཀོད་པ་དང་། བཀྲས་ལྷན་མགོན་གཉེར་ནས་པ་ཀུན་གཟིགས་པ་ཆ་ཆེན་
རིན་པོ་ཆེའི་ལེགས་སྐྱེས་ལྟ་རེག་དང་། མཚལ་རྟེན་གསུམ་བཅས་སྤུལ། དེ་རྗེས་ཡོངས་
འཛིན་གྱིད་སྦྱོང་ནོ་མེན་ཏན་ནས་ལྟ་རེག་མཚལ་རྟེན་གསུམ་འབྱུང་བཞེས་དང་། དེ་
ནས་རིམ་བཞིན་ཡོངས་འཛིན་ནམ་གཉིས། ཀུན་སྤྱི་སྤུལ་སྦྱོང་དང་། བསྐྱེད་སྤྱི་སྤུལ་
སྦྱོང་། བྲག་གཡཔ་སྤུལ་སྦྱོང་། འོན་རྒྱལ་སྤུལ་དང་། སྤེ་ལྷང་སོགས་སྤུལ་སྦྱོང་ཆེ་ཆུང་དང་།
དུང་སྦྱི་དང་། ཆོ་ཆེན་གྱི་དངོས་འབྱུང་། ཡབ་གཞིས་གཡུ་ཐོག་བཀའ་སློན་ལྷན་རྒྱས།
སྦྱི་ཁྱབ་མཁན་པོ། རྩ་བུ། ཐའི་རི། སྤུལ་ཆེ་ལག་ནང་མ་མཁན་སྤེ་ཆེ་ཆུང་། ཕྱགས་
མདའ་ཅིས་སྤུལ། ཆེ་མོད་ཀྱི་ལས་ཆན་པ། མཆན་ཉིད་དགེ་བཤེས། སྦྱོང་བཅར་ནམ་རྒྱལ་
གྲ་ཆང་། སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་ཆོགས་ཆེན། གྲ་ཆང་། རྒྱུད་སྦྱོང་སྦྱང་། ཆེ་བུ་བཞི་
སྤེ་སོགས་གྱི་སྒྲ་མ་ལས་སྤྱེ། གཞུང་སའི་དུང་བྱིངས། དུང་གཏོགས། རིག་གནས་སློབ་
གྲ་བ་སོགས་ཆང་མ་ནས་ལེགས་སྐྱེས་གྱི་དངོས་འབྱུང་དང་། གོ་བབ་གྱི་ལེགས་དར་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

ཕུལ། གལ་ལ་འཁོད་བསྟན་གསོལ་ང་དང་པོ་ཕེབས། དེ་ནས་ཆོགས་ལངས་པ་གཉིས་
ནས་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྒྲིབ་ཀྱི་མཆོད་སྤྱོད་སྒྲོལ། དཀར་སྒོ་བསྐྱེད་ཐོབ་བསྟན་
གསོལ་ང་གཉིས་པ་དང་། བཞེས་འབྲས། གསོལ་བསྐྱར་བཀྱི་བསྟུ་བྱུབ་ནས་གསོལ་
ང་གསུམ་པ་ཕེབས་རྗེས་ལེགས་འབུལ་བ་ནམས་ལ་སྤྱང་མཐུད་དང་། འབུལ་སྒོག་གི་
གནང་སྤྱོད་སོགས་སྟུལ། ཆོགས་ལངས་པས་ཆོག་བཀྱི་བཅད་རྗེས་སྤྱང་མཐུད། ལ་
བཏགས་བཅས་སྟུལ་ནས་སྤར་ཡང་པོ་བྱང་དུ་ཕེབས་བསྐྱོད་མཛད།

ཆོས་བཅོ་ལྔ་ཉིན་བཀྱས་ལྟན་ནས་ཡུལ་གཞིགས་པ་ཏ་ཆེན་མཆོག་ནས་
སྒྲིབ་ཆེད་སྟུལ་མཐུན་ལེགས་འབུལ་དཀར་སྒོ་དང་། ཉེན་འབྱུང་གི་དངོས་སྒྲིབ་
བཅས་འབུལ་བཞེས་ཀྱི་སྤང་དུ་དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་གི་ཆོམས་ཆེན་དུ་ཕེབས་བསྐྱོད་
ཐོག་སྒྲིབ་ཆེད་མགོན་སྤྱོད་རི་པ་ནས་ལྟ་རིག་མཆུལ་ཉེན་གསུམ། དངོས་འབུལ་སྤམ་མཐོ་
བ་བཅས་བསྟར་རྗེས་མགོན་དོ་གཤམ་ལྔ་བཅུ་སྟོར་ལ་བྱག་དབང་སྟུལ། གཞན་ཡང་
མངལ་བྱ་བ་ལག་ལ་བྱག་དབང་གནང་བྱུང་རྗེས། ཆོམས་ཆེན་དུ་ཆོས་རྒྱའི་བཞུགས་
གདན་བདེ་སྟན་དང་བཅས། ཞལ་འདོན་ཉིན་སྟོན་མ་ལྟར་དང་ཡོངས་འདྲིན་ནོ་མིན་
ཏན་ནས་བཅི་བཞག་གནང་ཞིང་། སྤེབ་སྐྱོར་བྱུང་རྗེས་མཆོན་ཞབས་དགེ་བཤེས་
གསུམ་ནས་རྟགས་གསལ་བྱུལ། འདི་དག་ནས་བཟུང་བྱུགས་བེལ་དམིགས་གསལ་བྱུང་
ན་མ་གཏོགས་གཞན་ཉིན་ལྟར་ཆོས་རྒྱ་ཆག་མེད་ཐོག་ཡོངས་འདྲིན་ནོ་མིན་ཏན་དང་།
ཁྲི་རིན་པོ་ཆེ་ནམ་གཉིས་སུ་སྟོན་ནས་བཅི་བཞག་འབུལ་གནང་དང་། ཚེད་བྱ་བཅས་
གནང་ཞིང་སྤང་དགོང་སང་དབར་ནམས་སུ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་། དབུ་མ་འཇུག་
པ་སོགས་བྱུགས་འདྲིན་དང་། ཡོངས་འདྲིན་ནམ་གཉིས་སོགས་ལ་བསྟུས་རྒྱུ་རྟོགས་
གསལ་བྱུང་གསུམ་གྱི་འཕེན་ལྷགས་དང་། ལན་གནང་ལྷགས། ལས་ལེན་འདྲིན་
མཆོམས། རིགས་པའི་འགྲོ་ལྷགས་སོགས་ཡང་ཡང་བཀའ་འདྲི་ཕེབས་པ་སོགས་བྱུགས་

གཉེར་ལ་བཙོན་པར་མཛད་དོ། །

(༡༡༡ བ་༦། ༤༡༤ འ་༡། བསྟུས་) གསན་བསམ་དབྱ་འཇུགས་ཀྱི་ལེ་ཏ་འབྲལ་
ཁྱེ་མི་ཁག་ལ་མངལ་ཁ་རིམ་བཞིན་གནང་། (༡༡༡ ཉ་༡། ༤༡༥ ཐ་༦། བརྟུས་) ལྷ་བ་
ལྷ་པ་ཆེས་བརྟུ་སྒོར་ནས་ (༡༡༡ ཉ་༦། ༤༡༥ འ་༩) བསྟུས་གྲུ་ཁ་དོག་དཀར་དམར་གྱི་
ཚོད་པ་དང་། གཞི་གྲུབ་ཀྱི་ཚོད་པ་བྱང་འབྲེལ་དུ་གནང་། ཆོས་རྒྱུ་ལུ་འདོན་དང་།
བཅི་བཞག་ཀྱང་ཆག་མེད་དང་། སྐབས་སུ་མཆོན་ཞབས་དགེ་བཤེས་སུ་བྱང་ནས་དམ་
བཅའི་ཐོག་ཡགོང་ས་མཆོག་སྐྱེ་བཞེངས་ཀྱིས་རིགས་ལྷང་ཡང་འཕེན་པར་མཛད་ད།

(༡༡༡ བ་༡། ༤༡༥ ཐ་༡) ཆོས་ཉེར་ལྷ་ཉིན་ཆོགས་ཆེན་འདུ་ཁང་ཆེན་མོར་
འབྲས་སྤངས་ལྷ་སྤྱིའི་ཞབས་བརྟན་ (༡༡༤ ཉ་༡། ༤༡༥ འ་༥) འབྲལ་བཞེས་བསྐྱངས།

(༡༡༤ ཉ་༡། ༤༡༥ འ་༥) ལྷ་བ་ལྷ་པ་བྱི་མའི་ (༡༡༤ བ་༤། ༤༡༩ འ་༥) ཆོས་
བརྟུ་གསུམ་ཉིན་ལྷ་སོར་ཡཀུན་གཟིགས་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་ནམ་ཐར་གསང་བ་རྒྱ་ཅན་མ་
པོད་ལྷ་གསར་བཞེངས་མཛད་པ་ལེགས་གྲུབ་ཀྱི་དོ་དམ་པ་སྐྱེ་བཅར་འཇམ་དབྱངས་
བསྟན་པ་དང་། ལྷ་མོ་བྱང་ཡིག་དབྱ་ཆེ་ཆུང་། བྱིངས། ལྷ་བྱིས་པ་དབྱ་ཆེ་ཆུང་། བྱིངས་
བཅས་ལ་ཆར་གནང་གསོལ་རས་ཀྱི་གཟིགས་བཞོས་སྟུལ། ཆོས་བརྟུ་བཞི་ལ་འབྲས་
སྤངས་སྤགས་ཁང་ཆེན་མོར་གནས་གཟིགས་དང་སྤགས་པའི་དཀར་སྟོ་འབྲལ་བཞེས་
བཅས་ལ་ཕེབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་ (༡༡༥ ཉ་༡། ༤༡༠ ཐ་༡། བརྟུས་) ཐོག་མར་ཡི་དམ་
འཇིགས་མཛད་དོ་རྗེའི་སྤང་བརྟན་སྤྱན་སྤར་སྐྱེ་བྱག་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་བཞུགས་ཁྱི་
ཁྱིའུ་ཤིང་གི་སྟེང་བཞུགས་འཇགས་ཐོག་ (༡༡༥ ཉ་༡། ༤༡༠ ཐ་༦)) སྐབས་སེམས། སྤྱན་
འཕེན་ཁྱུས་གསོལ། དེ་རྗེས་ཡི་དམ་གྱི་མཆོད་འབྲིང་དང་། མཐུལ། བསྟོད་པ་འཇམ་
དཔལ་གསེར་མདོག་མ། མགོན་པོའི་བསྟོད་པ་ལྷུར་མཛད་མ་དང་། ཆོས་རྒྱལ་གྱི་བསྟོད་
པ་བརྐྱངས་བསྐྱམས་མ། འཆི་བདག་མ། བསྟན་འབར་མ་བཅས་གསུངས་རྗེས་སྟན་

ཡུལ་དབང་སྤྱི་མཉམས་འཁུར་ཆུང་ཆུང་གི་མཆོད་རྒྱུ་མཆོད་པོ་མཆོད་ཞོན་གྱི་མཉམས་

ཤལ་ཁག་འབྲུལ་གནང་ཐོག་ཕྱགས་སྟོན་གྱི་རིམ་པ་རྒྱུ་རིང་བར་བསྐྱེད་པ། དེ་
ནས་ཕྱིར་ཐེབས་གྱིས་གྲུ་ཁང་ཆེན་མོའི་བཞུགས་ཁྲིར་ཐེབས།

(༡༡༥ བ་༡། ༤༩༠ འ་༤) གསོལ་བསྐྱེད་དཀར་སྟོང་གི་འབྲུལ་དང་། གསོལ་
རས་བཞེ་བསྟུ་གྲུབ་རྗེས་འབྲས་སྟགས་སྒྲ་མ་ནས་མཆུལ་གྱི་བཤད་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་
དང་བཅས་སྟགས་པ་གྲུ་ཁང་ནས་ཞིང་ཁམས་རྒྱ་མཆོད་པོ་གོད་པ། ལྷ་རེག་རྟེན་གསུམ་
སྟགས་གྱིས་སྟུང་ས་པའི་དངོས་བཤམས་གྱི་འབྲུལ་ཆེན་སྟུན་ལམ་དུ་བསྐྱེད་

(༡༡༦ ཉ་༡། ༤༩༡ འ་༡༡། བུས་) སྟགས་པའི་ཆོས་རྒྱུ་ཐེབས། ཞལ་འདོན་
དཔལ་ལྷན་གསུམ་མ་དང་། ཞབས་བརྟན། གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་གཞུང་ལེའུ་
གསུམ་པ་ཡན་གསུངས་རྗེས། (༡༡༦ ཉ་༡། ༤༩༡ འ་༦) ཡགོང་ས་མཆོག་ནས་ཤེར་སྟོང་
ཆར་གསུམ་དབུ་སྟུལ་གྱིས་བསྐྱོག་པ་བགེགས་རིགས་སྟོང་ཕྲག་མའི་མཐའ་རྟེན་བཅས་
གསུང་རྗེས་གསོལ་འདེབས་མཆུལ་ཐོག་སྟགས་པ་གྲུ་ཁང་ནས་མཆུལ་རྟེན་གསུམ་ལྷ་
རེག་བཅས་སུལ། དེ་ནས་སངས་རྒྱུ་ཆོས་ཆོགས་མ་ཆར་གསུམ་དང་། སྟོན་འགྲོའི་
ཆོས་བཤད་རགས་བསྟུས་བཀའ་སྟུལ་རྗེས་ཆོགས་པ་དམངས་ལ་འདིགས་བྱེད་སྟོན་
ལམ་གྱི་ལྷགས་ལུང་དང་། དེ་མཚུགས་ལྷགས་བསྟོར་རྒྱུས་པར་སྟུལ།

(༡༡༧ ཉ་༤། ༤༩༡ བ་༡) ཁ་དོག་དཀར་དམར་དང་། གཞི་གྲུབ་གྱི་རྣམ་གཞག་
ལེགས་པར་སྟགས་སུ་རྒྱུད་ནས་ལྟོག་པ་དོས་འདིན་གྱི་ཚོད་གྲུ་མཛད། ཟླ་བ་འདི་མཚུགས་
དམིགས་གསལ་གྱི་མཛལ་ཁ་འགའ་ཞིག་མ་གཏོགས་གཞན་མ་ཉིན་ལྷར་སྟགས་གཉེར་
ལ་བཞེན་པར་མཛད།

(༡༡༨ བ་༣། ༤༩༡ འ་༥) གནམ་གང་ལ་འབྲས་སྟུངས་ཞོ་སྟོན་ཆེན་མོ་དང་
འབྲེལ་བར་སྟེ་ཐོག་གོས་སྟུ་ཞལ་འབྱེད་ལ་ཕོ་བྲང་ཡང་སྟེང་དུ་བྱོན་ནས་གོས་སྟུར་
སྟན་ཤལ་སྟགས་སྟོན་དང་། གོས་སྟུའི་སྟུ་མཚུན་དུ་འབྲས་ཆོགས་ཆེན་ཞལ་དོགས་ར་

རྟིང་བརྟེ་ལེན་གྱི་བགྱིད་སྒོ་སོགས་ལ་ཐུགས་ཞིབ་གནང་། དེ་ནས་ཚམས་ཆེན་དུ་ནམ་རྒྱལ་གྱི་ཚང་ནས་ཞོ་སྟོན་དང་འབྲེལ་བའི་དཀར་སྒོ་འབུལ་བཞེས།

(༡༡༥ ཉ་༡། ༥༡༤ འ་༦) ཚེས་གཤེན་འཛིན་ཚུད་ཆག་མེད་ཀྱིས་བསྐྱུས་ཚན་གྱི་མ་ཡིན་ལོག་མིན་ལོག་ཡིན་གྱུར་མིན་གྱུར། ཡོད་ཉོག་མེད་ཉོག་སྤྱི་ཕྱེ་བྲག་སོགས་ལ་རིམ་བཞིན་ཚུད་པ་མང་ད།

(༡༡༥ ཉ་༦། ༥༡༥ ཐ་༡) ལྷ་བ་བརྒྱད་པའི་ཚེས་གཅིག་ནས་ཞག་ཤས་ཚེས་མཚམས་མང་ད་དེ་ཀྱན་རུའི་ཚམས་ཆེན་དུ་སྟོན་ཆབ་གྱི་འཕྲོད་བཞེས་དང་འབྲེལ་བའི་ཐུགས་སྒོ་ཉིན་བདུན་ཚུགས་པའི་ཉིན་དང་པོར་གསོལ་གྱི་ཐོག་ཡོངས་འཛིན་དང་། གཙུང་སྒྲ་ཞབས། སྤྱི་བྱབ་མཁན་པོ། སྒྲ་ཞང་སོགས་སྒྲ་དོ་ནམས་དང་། མཚན་ཞབས་དག་བཤེས་བཅས་ནས་མངལ་དར་ཐུལ་ཞིང་ཆང་མར་ཐུགས་སྒྲིའི་གསོལ་རས་སྒྲལ། ཚེས་གཉིས་ལ་ཚེ་ཤོད་ནང་མ་ལས་ཚན་པ་ནས་ཆབ་བཞུགས་དཀར་སྒོ་དང་། ཚེས་གསུམ་ལ་བཀའ་ཤག་ལྟན་རྒྱས་གྱི་དཀར་སྒོ་འབུལ་བཞེས་ཐོག་སོ་སོར་ཐུགས་སྒྲིའི་གསོལ་རས་དང་། གཞན་ཡང་བྲིད་སྒྲིང་ནོ་མིན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། བཀའ་སློན་ནམ་པ་སོགས་སྟོན་གསལ་སྒྲ་མགོན་དགོས་རིགས་འབོད་གནང་གིས་ཐུགས་སྒོ་རྒྱས་པར་སྒྲལ།

(༡༡༥ བ་༤། ༥༡༥ འ་༩) ཚེས་བཅོ་ལྔ་ཉིན་སྒོ་མང་གྲུ་ཚང་ནས་གསོལ་ཞབས་དཀར་སྒོ་སོགས་ལ་སྟོན་འབྲེན་གདན་ཞུས་ལྟར། (༡༡༥ བ་༥། ༥༡༥ འ་༥། བདུས་) གྲུ་ཁང་བཞུགས་ཁྱིར་ཞབས་སོར་འཁོད། (༡༡༩ ཉ་༡། ༥༡༥ ཐ་༡) གསོལ་ང་བཞེས་འབྲས་མེབས་ནས་དཀར་སྒོའི་བཀྱེ་བསྐྱུ་ཐུབ་བསྐྱུན་འབུལ་བའི་སྟོན་དུ་སྒོ་མང་སྤྲ་མ་ནས་མཚལ་གྱི་བཤད་པ་དང་བཅས་གྲུ་ཚང་ནས་ཞིང་ཁམས་རྒྱ་མཚོའི་བཀོད་པ། ཉེན་གསུམ། ལྷ་རེག་ན་བཟའ་ཉེར་སྤྱད་སོགས་དངོས་བཤམས་གྱི་འབུལ་བ་བསྐྱུར།

ཡུལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

(༡༡༧ ཉ་༥། ༥༩༥ ཐ་༧) སྒོ་མང་པའི་ཆོས་གྲུ་ཕེབས་ཏེ་བཞུགས་ཁྲིར་ཞབས་སོར་འཁོད་བསྟན་སྐྱེ་ཞབས་ནོ་མིན་ཏན་དང་། ཡོངས་འདྲིན་རྣམ་གཉིས། མི་དྲག་སོགས་ནས་མངལ་དར་དང་། སྒོ་མང་གྲུ་ཆང་ནས་མཆུལ་ཏེན་གསུམ། ལྷ་རེག་བཅས་ཕུལ་རྗེས་ཡུལ་བ་མཆོག་ནས་དབུ་བསྐྱུལ་གྱིས་ཤེར་སྟོང་ཆར་གསུམ་བསྐྱོག་བཅས། བཞེགས་རིགས་སྟོང་ཕྱག་མ་བཅས་གསུངས། དེ་ནས་སྟན་ཆོགས་དགེ་ལེགས་མ་སོགས་སྐྱེ་བརྒྱུད་ཆོགས་བཅད་ཁ་ཤས་དབུ་སྐྱུལ་མངོད། གསོལ་འདེབས་མཆུལ་སྟུལ་རྗེས་སངས་རྒྱས་ཆོས་ཆོགས་མ་ཆར་གསུམ་གསུངས་ནས་སྟོན་འགྲོའི་ཆོས་བཤད་རགས་བསྟན་དང་བཅས་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་གི་ཉིང་ཁ། སྟོན་པ་ཕྱགས་རྗེ་ཅན་ལ་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟན་ཚུལ་གྱི་སྟོན་ས་བསྟགས་པ་ཏེན་འབྲེལ་བསྟོད་པར་གྲགས་པའི་ལྷགས་ལུང་གསལ་དག་སྟན་གསུམ་དང་ལྷན་པའི་སྟོན་ས་སྟུལ་ཞིང་། མཇུག་ཏུ་ལྷགས་བསྟོ་ཡང་རྒྱས་པར་གནང་། གཏང་རག་མཆུལ་གྱི་མཇུག་ཏུ་སྒོ་མང་གྲུ་ཆང་ནས་སྐྱེ་ཡོན་མཆུལ་ཏེན་གསུམ། ལྷ་རེག་དངོས་འབུལ་གྱི་རིམ་པ་བཅས་བསྟར། དེ་ནས་སྒོ་མང་སྐྱེ་མ་བྱུང་ཚུ་སྟོ་བཟང་དགེ་ལེགས་དམ་བཅར་བཞུགས་པ་ལ་ཡུལ་བ་མཆོག་སྐྱེ་བཞེངས་གྱིས་རིགས་ལུང་གནང་ཞིང་། དེ་ཡང་ཐོག་མའི་ཏེན་འབྲེལ་གྱི་སྟོན་དུ་ཆོས་འཁོར་གྱི་བཞེས་ཐེང་གནང་བར། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པས་དང་པོར་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་ཕྱགས་བསྐྱེད། བར་དུ་བསྐྱུལ་ཆེན་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཆོགས་བསགས། མཐར་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་ལ་ཆོས་གྱི་འཁོར་ལོ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་དུ་བསྐྱོར་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལ། དམ་བཅའ་བས་ཉགས་མ་གྲུབ་ཞུས་པར། འོ་ན། ཆོས་གྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དེ་གདུལ་བྱ་ཉན་ཐོས་གྱི་རིགས་ཅན་དང་། བར་མཐའ་གཉིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་གསུངས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་ཞུས་པར། འོ་ན། ཉན་ཐོས་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་ཐེག་

ཆེན་གྱི་ཆོས་གསུང་དུ་མི་རུང་བ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་ལྷན་སོང་བར། འོ་ན། ཉན་
ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དུ་བཅུད་མི་རུང་བ་ཡིན་པར་ཐལ། གསུང་བ་ལ།
ཅིའི་ཕྱིར་ལྷན་སོང་བར། འོ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་ཆོག་གཅིག་ཀྱང་མ་བསྟན་པར་ཐེག་
ཆེན་ལམ་དུ་འདུག་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཐལ། གསུངས་པར་ལན་གྱིས་མོངས་ཤིང་། བར་སློག་
ཚུར་སློག་མང་ཅམ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་
འཁོར་བསྐོར་རུང་མི་རུང་། ཐེག་ཆེན་པས་བདེན་བཞིའི་བསྟན་དོན་ཉམས་སྲུ་ལེན་
རུང་མི་རུང་སོགས་འཕེན་པར་མཛད་པ་རྣམས་ལ་ཡང་དངོས་ལན་གིན་དུ་ཐེབས་
དགའ་བར་གྱུར་ལ།

དེ་ཡང་ཕྱོད་པན་ཆོས་འཁོར་སོགས་པར་ཕྱིན་གྱི་གཞུང་ལུགས་ལ་སྦྱངས་པ་
མ་མཛད་ནའང་། ལུགས་རིག་གི་རྩ་ལ་སྟག་པར་ནོལ་བས་ཀླན་པའི་སློབ་ཅན་མཐའ་དག་
གི་ཁེངས་པ་ཐུང་ཐུང་མཛད་པ་ན། དེར་འདུས་ཆང་མ་སྦྱིས་བྱ་དམ་པར་ངེས་པའི་ཡིད་
ཆོས་ཀྱི་དད་པ་སྟག་པར་དུ་རྟེན་པར་གྱུར། དེ་ནས་ཆོས་རྒྱའི་བཞུགས་ཁྲིའི་བང་རིམ་
འོག་མའི་རྟེན་ས་གདན་ཐོག་གསུམ་གདན། རྟེན་འབོལ་དང་བཅས་པའི་སྟན་དམར་
རྟེན་ལ་རྒྱལ་བ་མཆོག་དམ་བཅར་བཞུགས་པ་ལ། སློ་མང་སླ་མ་ནས་རྒྱུ་འབྲས་ཆེ་ཆུང་
ལས་བརྒྱམས་པའི་རིགས་ལྷང་སྤུལ་བར་གཞུང་དོན་དང་མི་འགལ་ཞིང་། ཞལ་ལན་
སྤྲ་ཕྱི་མི་འགལ་བའི་ལན་གྱི་རིམ་པ་ཐོགས་མེད་དུ་བཀའ་ངེན་ཆེ་བར་གྱུར། དེ་ནས་
སྤར་ཡང་བཞུགས་ཁྲི་ཆེན་མོར་ཞབས་སོར་འཁོད་བསྟན་ལྟ་རམས་པ་སོགས་ནས་དམ་
བཅའ་དང་། སློགས་རྒྱུ་རིམ་ནས་བཀོ་སྐྱོང་སོགས་ཀྱི་དབུ་ཚུགས། སྤྲ་ཁང་ལྟག་སློ་
བརྒྱད་ནས་ཐེབས་ཞོར་མགོན་ཁང་ལ་གནས་གཟིགས་དང་། རྟན་ཤལ། ལུགས་སློན་
འཕྲིན་བཅོལ་བཅས་བསྐྱུངས་ནས་རྟེན་གཟིམ་ཆུང་དུ་ཐེབས་ཏེ་དེར་ཡང་རྟེན་གསུམ་
རྣམས་ལ་སྟན་ཤལ་ཕྱག་ནས་སོགས་བསྐྱུངས་ནས་གསོལ་ཆོགས་འབུལ་བཞེས།

ཡུལ་དབང་སྤྱི་མཉམས་བཅུ་ལྟ་བུ་ཆུ་མཁོའི་ནམ་ཐར་དོ་མཚར་ནོར་བུའི་མཉམས་

(༡༣༠ བ་༣། ༤༩༩ བ་༡༠) སྤར་ཡང་ཆོས་རྩར་མེབས་བསྐྱེད་ཀྱིས་དམ་བཅའ་
སྤར་བཞིན་ཚུགས་པའི་ལན་དང་། རིགས་ལྷང་སོགས་ལ་ལེགས་པར་གསན་བཞིས་
མཛད།

(༡༣༠ བ་༤། ༤༩༩ འ་༣) དེའི་ཕྱི་ཉིན་ནམས་སྤུང་མཚན་ཞབས་སྤྱི་མ་ནམས་
དང་བཅས་ཆོས་རྩ་སྤར་རྒྱན་ཚུགས་པར་མཛད་ཅིང་། དད་འདུས་ཁག་ལ་འབྱོར་ཐོན་
མངལ་ཁ་ཡང་ཅི་རིགས་པར་སྦྱལ། ཆོས་ཉེར་གཅིག་ཉིན་སློ་སྤྱིང་གྲ་ཚང་ནས་སྤྱན་
འབྱེན་གདན་ཁྱེས། (༡༣༡ ཉ་༤། ༤༩༩ འ་༡༣། བུས་) དཀར་སློ་འབྱུང་བཞིས་དང་།
(༡༣༡ བ་༤། ༤༩༠ བ་༤) ཆོས་རྩར་ཆོས་ཉན་པའི་ཀྱན་སློང་ཀྱན་སྦྱོད་སོགས་ཚུལ་
བཞིན་དགོས་པའི་སློན་འགྲོའི་གསུང་བཤད་དང་བཅས་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱི་
མཚན་ཡང་དག་པར་བཛྲོད་པ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་ལྷགས་ལྷང་དང་། ལྷགས་བསྐྱོ་བཅས་
གྲུབ་རྗེས་གཏང་རག་མཚལ་གྱི་སྤྱི་མཉམས་དུ་གྲ་ཚང་ནས་མཚལ་ཉིན་གསུམ། དེས་
འབྱུང་བཅས་བསྟར། དེ་ནས་སློ་སྤྱིང་སྤྱི་མ་དམ་བཅའ་བཞུགས་པ་ལ་ཡུལ་བ་མཚོག་
ནས། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད།
ཁྱེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་བཀོད་དང་བཅས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ།
སློང་ཚུལ་དང་རྒྱུད་ལ་སྦྱེ་ཚུལ་སོགས་ལས་བརྒྱམས་པའི་མཐའ་ཆོད་པའི་རིགས་ལྷང་
དང་། རིགས་པའི་ནམ་གངས་ལྟ་བུར་སྤྱིར་བཏང་ལ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་རྒྱུད་ལ་
སྦྱེས་ཟིན་མིན། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་རྒྱུད་ལ་སྦྱེས་ན་ཐེག་ཆེན་པ་ཡིན་པས་བྱུང་མ་
བྱུང་སོགས་འཕེན་པར་མཛད་པ་ནམས་ལ་དེས་ལན་རི་བཞིན་འདེབས་དཀའ་བའི་
གནས་སུ་གྱུར། དེ་ནས་ཡུལ་དབང་མཚོག་དམ་བཅའ་བཞུགས་པ་ལ་སློ་སྤྱིང་མཁན་
པོ་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་རྒྱུ་འབྲས་མན་ངག་བདུན་དང་། བདག་གཞན་
མཉམ་བཟེའི་སློན་སྦྱོང་ཚུལ་གཉིས་ལས་བརྒྱམས་ཏེ་བཤོ་སྤྱིང་སྤུལ་བ་ནམས་ལ་

གཞུང་དོན་དང་མི་འགལ་ཁིང་། ཞལ་ལན་སྒྲ་བྱི་མི་འཆོལ་བའི་ལན་གྱི་རིམ་པ་ལེགས་
པར་སྦྱལ།

(༡༩༡ བ་༣། ༤༤ བ་༡༡) ཆོས་ཉེར་གསུམ་ལ་ཀུན་དགའ་རུ་བའི་ཆོམས་
ཆེན་དུ་ཏར་གདོང་ཁམས་ཆོན་གྱི་དཀར་སྒྲིའི་ཐོག་ཕེབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་གསོལ་ཞབས་
དཀར་སྒྲིའི་འབུལ་བཞེས། ཆོས་ཉེར་བཞིའི་སྒྲ་ཆར་ཡོངས་འདྲིན་ནོ་མེན་ཏན་མཆོག་
གིས་ཡགོང་ས་རིན་པོ་ཆེར་སྒྲོལ་དཀར་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཆེ་དབང་དང་། བྱབས་བྱས་བཅས་
འབུལ་བཞེས་མཛད། ཆོས་ཉེར་ལྔའི་ཉིན་འབྲས་སྤངས་སྤྱིང་སྒྲོར་ཆེན་མོར་ཕེབས།

(༡༩༡ ཉ་༣། ༤༤ བ་༩) ཆོས་ཉེར་དྲུག་ཉིན་བསམ་སྒོ་ཁམས་ཆོན་གྱི་
དཀར་སྒྲིའི་ཐོག་ཀུན་རུའི་ཆོམས་ཆེན་དུ་ཕེབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་གསོལ་ཞབས་དཀར་སྒྲི་
དང་། དངོས་འབུལ། (༡༩༡ བ་༤། ༤༤ བ་༥) ལྷ་བ་དགུ་པའི་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་ཉིན་
བདེ་ཡངས་སྒྲ་ཆར་ནས་གདན་ཞུས་ལྟར་ཕེབས་བསྐྱོད་ཀྱི་མཛད་སྒོ་པལ་ཆེ་བ་སྒོ་སྒོ་
ལྟར་དང་། (༡༩༡ བ་༥། ༤༤ བ་༩། བུས་) ཆོས་རྩར་ཕེབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་མཛད་སྒོ་
བྱིངས་གོང་ལྟར། (༡༩༤ ཉ་༡། ༤༤ འ་༡༡) སྒོན་འགྲོའི་ཆོས་བཤད་རགས་བསྐྱུས་དང་
བཅས་ཡ་རྒྱལ་མཆོག་བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་གསང་རྣམ་ཆིགས་བཅད་མ་ངོ་མཆར་
བསྐྱགས་པའི་ལྷགས་ལྟང་དང་། ལྷགས་བསྒྲོ་བཅས་གནང་། གཏང་རག་མཆུལ་གྱི་
མཐུག་ཏུ་སྒྲ་ཆར་ནས་མཆུལ་ཉིན་གསུམ་སོགས་སྒྲ་ཡོན་དངོས་འབུལ་བསྐྱར་རྗེས་བདེ་
ཡངས་སྒྲ་མ་དམ་བཅར་འཁོད་པ་ལ་ཡ་རྒྱལ་བ་མཆོག་ནས་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་
ལས་བརྒྱམས་པའི་བགྲོ་སྤྱིང་སྦྱལ་ཏེ། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་འགལ་བ་ཡིན་
མིན། བཀའ་ཡིན་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཡིན་པས་བྱབ་མི་བྱབ། ལྷ་མའི་བཀའ་དེ་
བཀའ་ཡིན་ནམ། བསྟན་བཅོས་ཡིན་སོགས་རིགས་པའི་འཕྲུལ་དང་བཅས་འཕེན་
པར་མཛད་པ་རྣམས་ལ་འགལ་མེད་ཀྱི་དངོས་ལན་འདེབས་དཀའ་བར་གྱུར། དེ་ནས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

ཡ་རྒྱལ་བ་མཆོག་དམ་བཅར་བཞུགས་པ་ལ་བདེ་ཡངས་སྤྱོད་མ་ནས་རྒྱ་འབྲས་ཆེ་བའི་
རྒྱ་དྲུག་དང་། འབྲས་བུ་ལྔའི་དོས་འཛིན་ལས་བཅུ་པ་འདི་རིགས་ལུང་སྤུལ་བ་ནམས་
ལ་འཆུག་མེད་ཀྱི་ལན་འདེབས་པར་མཛད།

(༡༣༤ བ་༡། ༥༤༤ བ་༡༠) ཆོས་དྲུག་ལ་སྐྱེ་བཅར་ནམ་རྒྱལ་གྱི་ཆོང་ནས་བཀྲ་
ཤིས་ཁང་གསར་དུ་གདན་ཞུས་ལྟར་ཕེབས་བསྐྱོད་ཀྱི་མཛད་སྒོ་བྱིངས་པལ་ཆེ་བ་གོང་
མ་ནམས་ལྟར་ནས། (༡༣༥ ཉ་༡། ༥༤༥ བ་༩) གསང་སྤྲུགས་མོ་བྲང་དུ་ཕེབས་ཏེ་དམ་
ཁོངས་མཆོད་ཁང་ཁག་ལ་གནས་གཟིགས་སྟན་ཤལ་ཐུགས་སློན་བཅས་བསྐྱེད་སྤྲུལ།

(༡༣༥ ཉ་༣། ༥༤༥ བ་༦) གྲྭ་ཆོང་གྲྭ་པས་གཙོས་པའི་ཆོས་ཁུ་བ་ནམས་གྲལ་
ལ་འཁོད། ཤེར་སྟིང་བསྐྱོག་བཅས་དང་། གསོལ་འདེབས་མཆུལ་མཐུག་དུ་སངས་རྒྱུས་
ཆོས་ཆོགས་མ་ཆར་གསུམ་གསུང་རྗེས་སྟོན་འགྲོ་ཆོས་བཤད་མདོར་བསྐྱུས་དང་བཅས་
བདེ་མཆོག་སྟོན་ལམ་གྱི་ལྷགས་ལུང་སྤུལ་ཞིང་། ལྷགས་བསྟོ་གྲུབ་མཐུག་གཏང་རག་
མཆུལ་དང་འབྲེལ་བར་གྲྭ་ཆོང་ནས་མཆུལ་ཏེན་གསུམ་དངོས་འབུལ་བཅས་བསྟར།
འཛིགས་བྱེད་སྟོན་ལམ་དང་། ཤིས་བརྗོད་བཅས་གྲུབ་ནས་ (༡༣༥ ཉ་༥། ༥༤༥ འ་
༡༡) ཤོད་གནམ་སྟོང་འོག་གི་དམ་ཁོངས་མཆོད་ཁང་ནམས་ལ་གནས་གཟིགས་སྟན་
ཤལ་དང་དེ་ནས་ཕེབས་ཁོར་ཤོད་ལྷ་མོ་ཁང་དང་། སྟིང་བྱུར་བརྒྱད་མགོན་ཁང་བཅས་
ལའང་གནས་གཟིགས་ཐུགས་སྟོན་སྟན་ཤལ་བཅས་གནང་ནས་གཟིམ་ཆུང་དུ་ཕེབས་
བཞུགས་བསྐྱེད་སྤྲུལ།

ཆོས་བདུན་ཉིན་འབྲས་ལྗོངས་རྒྱལ་པོ་ནས་སྤང་ཆེན་འབུལ་མི་མགོན་
གཉེར་དོ་གཡོག་ལ་མཛལ་ཁ་གནང་སྟེན་བཅས་སྤུལ་ཞིང་། ཆོས་དགུ་ཉིན་སྟོ་ཁྲ་ལྷ་མོ་
ཁང་དུ་གསུང་བསྐྱེད་འཕར་མའི་ (༡༣༥ བ་༣། ༥༤༥ འ་༩) ཆོགས་སུ་ཉིན་གང་ཕེབས་
བསྐྱོད་ཀྱིས་ཞལ་འདོན་ཆོས་སྤྱང་སྟེ་སྟེ་གྱི་བསྐྱེད་བ་འཕྲིན་བཅོལ། ཆོགས་འཁོར་

མངའ་གསོལ། ཤིས་བརྗོད་སོགས་རྒྱས་པའི་ཐོག་གཏང་རག་གི་སྟན་ཤལ། མཐུན་རྗེས་
སོགས་རྒྱ་ཆེར་འབུལ་གནང་མཛད། ཆོས་བརྒྱ་གཅིག་ཉིན་ཡོངས་འདྲིན་ནོ་མིན་ཏན་
ནས་ཡ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་ལ་འཆི་མེད་རྗོད་མེད་སྟོག་ཤིང་གི་སྟོན་སྒྲུ་ཆེའི་ཆེ་དབང་
དང་། རྣམ་འདོམས་ཀྱི་སྟོན་བྱབས་ཁྱུས་བཅས་འབུལ་བཞེས་མཛད། ལྷ་བ་འདིའི་
ཆོས་གཅིག་ནས་བཟུང་བྱ་འདྲིན་པོ་བྱང་ཆེན་པོར་ཆེབས་བསྐྱོད་མ་གནང་བར་ཉིན་
ལྟར་འབྲས་སྤངས་ཁམས་ཆན་མི་ཆན་སོགས་ཀྱིས་མངལ་ཁྱུ་རིམ་པར་ཁྱས།

(༡༣༤ ཉ་༥། ༤༤༤ འ་༡) དེ་ལྟར་འབྲས་སྤངས་ཀྱི་མཛད་སྟོན་རྣམས་རེ་ཞིག་
ཐུབ་ནས་ལྷ་བ་དགུ་པའི་ཆོས་བརྒྱ་གསུམ་གཟུང་ཆོས་དགེ་ཞིང་ཤིས་པའི་ཉིན་སྤར་
ཡང་པོ་བྱང་རི་པོ་བྱ་འདྲིན་དུ་ཐེབས་ཞོར་གནས་ཚུང་སྒྲ་དབྱངས་སྤིང་དུ་གདན་ཁྱུས་
ལྟར་ཆེབས་བསྐྱོད་ཆོས་སྤྱིང་ཆེན་པོ་ཡང་ཁོག་སྒྲོམ་གྱིས་ཐེབས་བསྐྱར་བྱོན།

(༡༣༤ བ་༡། ༤༤༥ ཐ་༡། བདུས་) འདྲུ་ཁང་བཞུགས་ཁྱིར་ཞབས་སོར་འཁོད།
གསོལ་གྲོ། གསོལ་ང། བཞེས་འབྲས། དཀར་སྟོ་འབུལ་བཞེས་བཀྱེ་བསྐྱར་བཅས་ཐུབ་ནས་
(༡༣༤ བ་༤། ༤༤༥ འ་༢) བསྟན་སྤང་དབྱ་ལྟ་ཆེན་པོ་སྟུ་གསོལ་སྤྱན་འདྲན་གྱིས་སྟོན་
དར། མཐུན་རྗེས་སོགས་སྤྱན་ལམ་དུ་བསྟར་བ་དང་བཅས་སྤར་བཅོལ་ལེགས་པའི་
གཏང་རག་དང་ད་བཅོལ་ལས་ཀྱི་གསོལ་འདེབས་འཕྲིན་བཅོལ། ལྷང་ཁྱུ་བཅས་མཛད་
པར་བསྟན་སྤང་ཆེན་པོ་ནས་དབྱེས་ཉམས་གྲུས་འདུད་ཆད་མེད་པའི་སྟོན་སྒྲུང་དོར་
ལྷང་བསྟན་སྟན་དག་ཆོགས་བཅད་ཀྱི་ལམ་ལས་བྱངས་པ་རྒྱས་ཤིང་གསལ་བ་འབུལ་
བར་མཛད་པ་ནི་འདི་ལྟར།

རྗེ་རིགས་ཀྱན་ཁྱབ་བདག་ཀྱན་དུ་བཟང་། ཀར་དབང་པར་སྤྲོ་སྤྲོ་མ། རབ་
འབྲམས་རྒྱལ་བ་ཞི་ཁྱིའི་ཆོགས། ལྟ་མི་ཀྱན་གྱི་གཙུག་དུ་མཆོད། རྣམ་དག་ཆོས་སྤྱི་
ནམ་མཁའ་ལ། ཁོངས་སྤྱོད་རྗོགས་སྤྱི་ཉིན་བྱེད་དབང་། རྒྱགས་རྗེ་སྤུལ་པའི་འོད་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བཅུ་མ་ཚུལ་གྱི་མཆོད་རྒྱུ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

སྒྲུང་གིས། །དགེ་ལེགས་འབྲུམ་གྱི་འདབ་བརྒྱ་བཞད། །བདེ་ཅན་མགོན་པོ་ཆེ་དཔག་
མེད། །ཆེ་སྦྱོན་འཁོར་ལོ་རྣམ་པར་རྒྱལ། །འཆི་མེད་རིག་འཛིན་དང་སྲོང་སྦྱས། །ཆེ་
དཔལ་ཡེ་ཤེས་མཆོག་སྦྱོལ་ཅིག །ཐོག་མེད་དུས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱང་། །ཆོད་མེད་སྦྱིང་
རྗེའི་གཞན་དབང་གིས། །རྣམ་པོ་ལ་སྦྱོང་གི་སྦྱོས་གར་མཆོག་ཞིང་འདིའི་བསྟན་འགྲོའི་
མགོན་པོ་ཉིད། །སློབ་དཔོན་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་དང་། །རིག་འཛིན་ཉིད་དང་སྦྱེ་བོའི་
ཆོགས། །གནས་འདིར་བསྐྱེད་སྦྱོང་འཕྲད་ཐོག །དགེ་མཆོན་དཔལ་གྱི་མཆོན་མར་
བསྐྱེད། །སྒྲུང་ཡང་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་ཉིད། །གཞོན་ནུའི་ཚུལ་ཅན་ཀན་པོའི་སྲོང་།
།ཚུལ་མཛད་མཁས་བཅུན་བཟང་གསུམ་དང་། །འཆད་ཚིང་ལུང་རིགས་མཛད་པའི་
སྒོ། །དབྱར་རྩ་ཕྱོགས་བརྒྱར་འགྲེང་བ་དེས། །སྤྱང་མ་གཙུག་སྤྱད་ཅན་རྣམས་ཀྱི། །ཡིད་
ཀྱི་སྦྱ་ལོང་ངེས་པར་གཡོས། །དཀར་ཕྱོགས་རྒྱལ་བའི་རུ་མཆོན་བསྐྱེད་སྦྱོང་། །སྦྱིགས་དུས་
སྦྱག་རུམ་སྟན་པ་འདོམ། །བསྟན་འགྲོའི་དགེ་ལེགས་ངང་དུ་བསྐྱེད་སྦྱོང་། །དམར་ནག་
གཉིས་ཀྱི་མཐུན་རྩལ་མཆོག །འབྱུང་འབྱུར་ནམ་མཁའི་ནོར་བུ་ཉིད། །ཡུལ་བས་བྱུང་མི་
འབྱུར་ཉག་བརྟན་ཏེ། །ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱུན་མི་ཆད། །པད་དཀར་སྦྱ་འཕྲེང་རིམ་བྱོན་
ཀྱི། །རྣམ་ཐར་གཙང་མ་ལེགས་པར་བསྐྱེད། །བསྟན་སྤྱང་མཐུ་ལྡན་དབང་པོ་ནས། །མི་
མདོན་འཕྲིན་ལས་བྱ་ར་སྦྱབ། །

ཅས་གསུངས་པས་དེར་འདུས་སེར་སྦྱ་ཆང་མ་ལྷ་དང་ལྷ་མར་དོ་མཆར་དང་།
དད་གུས་ཀྱི་ཅ་ཅོ་དུས་གཅིག་ཏུ་སྦྱོག་པར་གྱུར་ཏོ། །སྦྱ་གསོལ་གྲུབ་མཁུག་མགོན་ཁང་
སོགས་ལ་གནས་གཟིགས་དང་། ཐུགས་སྦོན་སྟན་ཤལ། །གསེར་སྦྱེམས་སོགས་གནང་
ནས་སྦྱིང་དུ་ཕེབས་ཞོར་མཆོད་ཁང་ཁག་ཆང་མར་གནས་གཟིགས་བསྐྱེད་སྦྱོང་ནས་
གཟིམ་རྒྱུང་དུ་གསོལ་། །གསོལ་ཆོགས་བཅས་བསྐྱེད་སྦྱོང་།

(༡༡༥ བ་༡། ༤༤༧ ཐ་༡། བདུས་) སྦྱིང་ཆལ་སྦྱ་སྦྱིངས་སྦྱ་བཞུགས་ཁྱིར་

ཞབས་སོར་འཁོད་བསྟུན་སེའུགས་ཀྱི་ཕེབས་བསུ་སྦྱེལ་ལ། སྤང་མདུད། གནང་ཆ་
སོགས་སྦྱེལ་བྱིན་བསྟུན་རིམ་བཞིན་ཆིབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་ཕེབས་ལམ་དུ་འཁོད་པའི་
འགྲོ་བ་ནམས་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་གྱི་དཔལ་ལ་སྦྱོར་བཞིན་པར་བྱོན་ཏེ་ཕོ་བྲང་ཉི་འོད་
བཞུགས་ཁྲི་ཆེན་མོར་ཞབས་སོར་བཀོད།

༡༠༽ སྤྱགས་གཉེར་གསན་བཞེས་ཀྱི་ལེགས་འབྲུལ་དང་མཇལ་ཞུ་སོགས་རེ་བ་བསྐྱངས། རྒྱ་འབྲུལ་
སྤངས་པའི་བཅད་རྒྱ་དམ་པོར་བཞུགས། ལྷ་ལྡན་སློན་ལམ་ཆེན་མོའི་ཆོགས་མགོན་དུ་ཐེངས་དང་
པོར་གདན་ཞུས་ཆིབས་བསྐྱར་གྱིས་རང་གཞན་གྱི་མཆོད་པ་ནམས་ཟག་མེད་བདེ་ཆེན་གྱི་ངོ་བོར་
བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་ནམས་དགེས་བསྐྱོད་ཀྱི་སྤྱན་དམིགས་སྤྱགས་སློན་
བསྐྱངས། གཞུང་ཆེན་མར་བྱིན་གསན་བཞེས་དབུ་འཛུགས། སེ་རར་ཆིབས་བསྐྱར་གྱིས་བཀལ་
བརྟག་བཀོ་སྤང་གི་ལེགས་བཤད་ཆོས་ཆར་གྱིས་ལྷ་མི་བཅས་པའི་སྦྱེ་འགྲོའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཞིང་ས་བརྒྱན་
པར་བྱས་ནས་ཆེ་ཕོ་བྲང་དུ་ཕེབས།

(༡༡༥ བ་༥། ༥༥༠ འ་༥) ཆོས་བརྒྱ་བཞི་ལ་རྩ་སྤྱོད་མཆོག་སྦྱེལ་རིན་པོ་ཆེ་ཏུ་
སྤྲུམ་བཅས་སློན་འཁོར་སུམ་རུ་སློར་འབྱོར་བྱས་དང་། ཡལོང་ས་མཆོག་སྤྱགས་གཉེར་
གསན་བཞེས་ཀྱི་ལེགས་འབྲུལ་བཅས་ཆབས་ཅིག་དུ་བཅར་བར་མཇལ་ཁ་དང་།
(༡༡༩ ཉ་༥། ༥༥༡ འ་༡༠) ཁལ་ཁ་རྩེ་བརྩན་དམ་པའི་གསོལ་དཔོན་སློབ་མཐུང་བཀྲ་
ཤིས་དང་། གཟིམ་འགག་སྦྱིན་པ་དང་། ཆེ་རིང་དོན་གྲུབ་ངོ་གཡོག་ལྷ་འཇིགས་མེད་རྩོ་
རྩེ། རྒྱལ་ཁག་བཞིའི་མི་སྣ་དགེ་ལེགས་ཡར་འཕེལ་ངོ་གཡོག་སོགས་སོག་རིགས་མང་
པོ་དང་། (༡༡༩ བ་༥། ༥༥༡ ཐ་༡༡) མདོ་ཁམས་སྟོད་སྟངས་སྟོ་བྱང་སོགས་ཀྱི་མཇལ་
ཞུ་བ་ཟམ་མི་ཆད་དུ་འདུས་པ་ནམས་ལ་འདོད་སློ་རྩོགས་པའི་མཇལ་ཁ་རིམ་སེལ་དུ་
བསྐྱངས། ཆོས་ཉེར་བཞི་ལ་རྒྱུད་སྟོད་སྟངས་ཀྱི་འཆར་ཅན་ཞབས་བརྟན་དང་། ལྷ་མཆོད་
ཉིན་དགུན་ཆས་མཇལ་ཁ་དང་། འཆར་ཅན་གནས་གཟིགས། ཆོས་ཉེར་དུག་ལ་སེ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་རོ་མཚར་ནོར་བུའི་བྲང་ག།

འབྲས་སྒྲ་མ་ལས་སྒྲི་དང་། རྣམ་རྒྱལ་གྲུ་ཚང་ཆོགས་ཡོངས། གཞན་ཡང་དད་འདུས་
མང་པོར་མངལ་ཁ་སྒྲལ། ཆོས་ཉེར་བདུན་གྱི་ཕྱི་རོ་ནས་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་འབྲལ་སྤངས་པའི་
ཐུགས་དམ་བཅད་རྒྱ་དམ་པོར་བཞུགས་ཤིང་། དེའི་རིང་ཆོས་རྩ་ཆུགས་རྒྱ་ཡང་ཆོས་
མཚམས་སུ་མཛད་ནས་སྤྱོད་འཇམ་དཀར་དང་དམིགས་བཅེ་མའི་ལྷགས་བསྟེན། ཕྱི་
རོ་རྟ་མགིན་གསང་སྒྲུབ་གྱི་ལྷགས་བསྟེན་བཅས་ལ་འབྲས་པར་མཛད་ཅིང་། བར་
སང་རྣམས་སུ་འདུག་པ་དང་། རྒྱ་འབྲས་ཆེ་ཆུང་གི་བཅེ་བཞག་ཐུགས་འདིན། ཆོས་
འབྱུང་རྟོགས་བརྗོད་སོགས་ལ་ཐུགས་ཁིབ་དང་བཅས་ཆོས་ལུན་གྱི་མཛད་པ་ཁོ་ནས་
དུས་འདའ་བའི་ངང་དུ་ལྷ་བ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆོས་ཉེར་བཞིའི་བར་བཅད་རྒྱ་ཁོ་ནར་
བཞུགས།

(༡༩༠ བ་༡། ༥༥༩ ཐ་༡༡) ལྷགས་པོ་སྒྲག་ཏུ་འཕོད་པའི་དགའ་བ་དང་པོའི་
ཐོ་རིངས་སྤྱ་ཆར་གཟིམ་ཆུང་མཚན་གཟིམ་ཁང་དུ་འདོད་ཁམས་དབང་མོའི་གསུང་
བསྐྱེད་དང་། བསྐྱེད་དགུང་གསར་ཉིན་གཉིས་གྱི་མཛད་སྒོ་སོགས་སྤར་ལམ་ལྟར་
བསྐྱེདས།

(༡༩༡ བ་༣། ༥༥༥ ཐ་༩) དེ་ནས་མཐའ་དབུས་སྐྱིན་བདག་རྣམས་གྱི་འདོད་
མོས་གདན་ཁྲུས་ལྟར་འདི་ལོ་ལྷ་ལུན་སྒོན་ལམ་ཆེན་མོའི་མགོན་དུ་ཆིབས་བསྐྱོད་
གནང་རྒྱུར། ཆོས་དབྱེ་གཟའ་སྐར་དུས་ཆོས་དགེ་འཛུགས་ཏུ་ཤིས་པའི་སྤྱ་ཆར་
རོལ་ཆ་དང་གཉིས་ཀྱིས་སྐབས་དབྱེ་བ་སྒོན་དུ་འགོ་བའི་ཉི་མ་ཅེ་ཤར་ལ་སྒོས་འདིན།
སྐྱན་འདེན་རྒྱ་སྤྱིང་སོགས་གྱི་སྤྱི་ཁྲུ་དང་བཅས་ཅེ་གཟིམ་ཆུང་ནས་ཕེབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་
བདེ་ཡངས་ཤར་རྩོམས་གཤམ་དུ་ཆོགས་དབུའི་སྐྱན་འདེན་སྐྱིན་བདག་ཁག་ནས་
མངལ་དར་བུལ་ཞིང་། དེ་དག་ནས་སྒོས་སྤྱ་དང་བཅས་རིམ་ཕེབས་ཀྱིས། (༡༩༢ ཉ་༥།
༥༥༦ ཐ་༥) གཟིམ་ཆུང་དགའ་ལུན་ཡང་ཅེའི་བཞུགས་ཁྲིར་ཞབས་སོར་འཁོད་བསྐྱེད་

སྲིད་སྒྱུང་ནོ་མེན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། མི་བྲག་ཁག་བཅས་ནས་མངལ་དར་འབྲུལ་
བཞེས། གསོལ་གྲོ་གསོལ་ཇ་བཅས་མེབས། དེ་ནས་ཨེ་མི་དུ་མེབས་སྟོན་ཆེན་མོའི་སར་
མེབས་ཏེ། སྤར་ལམ་མངལ་དར་ཁག་འབྲུལ་བཞེས་བྱུང་བསྟུན་ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་
ཆེན་ལ་དགྲེས་པར་རོལ།

(༡༩༡ ཉ་ལ། ༥༥ བ་༡༡) ཆོས་བརྩ་ལ་ཁལ་ཁ་ཁུ་རལ་གཞུང་རྒྱུང་དང་།
(༡༩༩ ཉ་༡། ༡༥༧ བ་༡༠) ཆོས་བརྩ་གཅིག་ཉིན་ཡོངས་འཛིན་དགའ་ལྡན་ཁྲི་བྱར་རིན་
པོ་ཆེ་དག་དབང་ཆོས་འཕེལ། (༡༩༩ བ་༡། ༥༥༥ བ་༣། བརྩས་) ཆོས་བརྩ་གཉིས་ཉིན་
ཀུན་སྤྲིང་སྒྲུལ་སྒྲུ་རིན་པོ་ཆེ། (༡༩༥ ཉ་༡། ༥༥༥ འ་༩། བརྩས་) ཆོས་བརྩ་གསུམ་ཉིན་
ཁལ་ཁའི་ཕྱག་བྱར་པ་ཁྲི་ཆོས་རྩེ་འདས་པོའི་དགེ་སྦྱབ། (༡༩༥ ཉ་ལ། ༥༥༩ བ་༥) ཆོས་
བརྩ་བཞི་ཉིན་ཏེ་བོ་ཁང་གསར་དཔོན། (༡༩༥ བ་༥། ༥༦༠ བ་༣། བརྩས་) ཆོས་བཅོ་ལྔ་
ཉིན་བཀའ་སྟོན་བཤད་སྦྱབ།

(༡༩༥ བ་༥། ༥༦༠ བ་༥) གསུང་ཆོས་རྩ་བར་མེབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་བཞུགས་ཁྲི་
ཆེན་མོར་ཞབས་སོར་འཁོད།

(༡༩༥ ཉ་༣། ༥༦༠ བ་༡༡། བརྩས་) ཤེར་སྤྲིང་ཆར་གསུམ་བསྐྱོག་བཅས་དང་།
བཞེགས་རིགས་སྟོང་ཕྱག་མའི་མཇུག སུན་ཆོགས་དགེ་ལེགས་སོགས་ཀྱི་སྤྲ་བརྒྱད་
གསོལ་འདེབས་སོགས་ (༡༩༥ ཉ་༥། ༥༦༠ འ་༥) བྱུང་རྩེས་སངས་རྒྱས་ཆོས་ཆོགས་
མ་ཆར་གསུམ་དབུ་སྒྲུལ་དང་། དེ་ནས་རྩེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་གསུང་། དལ་པའི་ཉིན་
འདི་ཡིད་བཞིན་ནོར་ལས་ལྷག ཁེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་དང་འབྲེལ་བའི་སྟོན་འགྲོའི་ཆོས་
བཤད་རགས་བསྟུས་བསྐྱུངས་རྩེས་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་སྦྱེས་རབས་སོ་བཞི་
པའི་དབུ་ནས་བཤད་ལུང་རི་ལྟར་འོས་པ་སྦྱེལ་ཏེ། དོན་གཉེར་ཀྱི་གདུལ་བྱ་མཆོག་
དཔན་སའི་བྲེག་པ་ལྟ་བུར་འཁོད་པ་ནམས་ཀྱི་སྒོ་གྲོས་ཀྱི་ཡོལ་གོ་ཆོས་ཀྱི་བདུད་ཅིས་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེད་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐང་དོ་མཚར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

ཡོངས་སུ་འགོངས་པར་མཛད།

(༡༩༥ བ་༥། ༥༩ འ་༡༡) བྱམས་རར་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་མགོན་ཏུ་ཕེབས་
བསྐྱོད་ཀྱིས་ངོ་བོ་རིན་པོ་ཆེར་སྐྱེ་བྱུག་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་བས་བཞུགས་ཁྲིར་ཞབས་སོར་
འཁོད་བསྟན་སོགས་མདའ་སྲས་ཡན་གྱིས་མངལ་དར་ཐུལ། ཞལ་འདོན་གྱི་རིམ་པ་
ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་། མཐུག་ཏུ་ལྷགས་བསྟོ། བསྟན་འཕར་མ། བདེ་ཅན་སྟོན་ལམ་
མཐུན་འཁྱར་དང་བཅས་པ་བསྐྱངས་ཏེ་བསྟན་པ་དར་བ་དང་། འགྲོ་བ་བདེ་བའི་
ཐུགས་སྟོན་ཐུབས་ཆེ་བར་མཛད་ཟིན་བསྟན་མེད་ལྡོང་སྟོ་མོ་བརྒྱུད་གནས་གཟིགས་
སུ་ཕེབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་སྟེང་ཤོད་མཚོད་ཁང་ཆང་མར་སྟན་ཤལ་ཐུགས་སྟོན་སོགས་
རྒྱས་པ་དང་། ནང་ཆན་ངོ་བོ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་དང་། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་རང་བྱོན་ལྔ་
ལྟན། བྱམས་པ་ཁྲུས་མཛད། རྗེ་ཅོང་ཁ་པ། སྟོལ་མ་དར་ལེན། བྱམས་པ་མཚོད་བཞི།
བར་ཁང་ཆོས་རྒྱལ་དང་། སྟོབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ། བདེ་མཚོག་སོགས་ཀྱི་སྟུན་སྲར་སྟན་
ཤལ། ན་བཟའ། མཚོད་རྩལ་གྱི་བྱེ་བྲག་སོགས་འབུལ་གནང་དང་བཅས་ཐུགས་སྟོན་གྱི་
མཚམས་སྟེར་ཤིན་ཏུ་ཡུན་རིང་བར་མཛད། དེ་ནས་ཅེ་མོར་ཕེབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་དཔལ་
ལྷ་ཞི་བྲག་ནམས་ལ་སྟན་ཤལ། མཐུན་རྩལ་སོགས་རྒྱས་འབུལ་དང་བཅས་ཐུགས་སྟོན་
འཕྲིན་བཅོལ་རྒྱ་ཆེ་དང་། (༡༩༥ ༩་༥ ༥༩ ཐ་༥) དཔལ་གྱི་ལྷ་མོར་གཟབས་གསོལ།
ཆོགས་འཁོར། གཤེགས་གཏོར། མངའ་གསོལ་ཤིས་བརྗོད་སོགས་རྒྱས་པར་བསྐྱངས།

(༡༩༥ ༩་༥ ༥༩ ཐ་༡༠) འདི་ལོ་སྟོན་ལམ་ཐུགས་བྲེལ་བབ་ཀྱིས་ཞལ་འདོན་
འཕར་མ་རྒྱ་ཆེ་མཛད་མ་ཐུབ་ཅུང་། རྒྱན་གྱི་ཞལ་འདོན་ཆག་མེད་ཐོག་ཉིན་ལྟར་ཐུབ་
པའི་བསྟོད་པ་བདུད་དཔུང་བྱེར་འཐག་མ་ཞལ་འདོན་དང་། ལྷག་པར་ཆོས་བཅོ་ལའི་
ཕྱི་ངོ་གཟིམ་རྒྱུད་མཚོད་པ་འཕར་མ་དང་བཅས་སྟུན་འབྲེན་ཁྲུས་གསོལ། ཆོས་སྟོད།
སྟོན་ལམ་སོགས་དང་བཅས་རང་གཞན་གྱི་མཚོད་པ་སོགས་ཟག་མེད་བདེ་བ་ཆེན་

དར་ཉན་སྒོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ནམ་ལྟལ།

པོའི་ངོ་བོར་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ནས་ཕྱོགས་བཅའི་རྒྱལ་བ་སྤྲས་དང་བཅས་པ་དགེས་
པ་བསྐྱེད་པའི་སྤྱན་དམིགས་སྤྱགས་སྒོན་སོགས་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱངས།

(བསྐྱུས་)སྒོན་ལམ་ལ་བསྐྱེན་བཀྱར་ཁུ་མཁན་སྤྱན་བདག་ཁག་དང་། གཞན་
ཡང་ཕྱོགས་འགྲུལ་ལ་སོགས་དད་ལྡན་ཁག་ལ་མངལ་ཕྱག་ཉིན་ལྟར་གྱི་སྤྲུལ་བས་རེ་
འབྲས་དོན་ལྡན་དུ་མངོད། (༡༩༥ བ་༩། ༩༤༧ བ་༩) བཅོ་ལྷ་མཆོད་པའི་ཨང་རིམ་
དང་། ལས་ཁྲུངས་ཁག་གི་བསྐྱིགས་འབྲུལ་ཨང་རིམ་བཅས་ལ་མངལ་ཕྱག་དང་འབྲེལ་
བའི་གནད་ཆ་སྤྲུལ།

(༡༩༥ བ་༩། ༩༤༧ འ་༩) ཆོས་ཉེར་གསུམ་ལ་གསོལ་ཆོགས་ཐོན་འབྲུལ་
གནས་གཟིགས་ལ་ཕེབས་བསྐྱེད་གྱིས་སྤྱིང་ཤོད་མཆོད་ཁང་ཆང་མར་སྒྲན་ཤལ་དང་
སྤྱགས་སྒོན། ལྟག་པར་ངོ་བོ་རིན་པོ་ཆའི་སྒྲུ་མདུན་དུ་གསུང་ཆོག་པ་ནམ་རྒྱལ་གྱ་
ཆང་དང་བཅས་སྤྱན་འདེན་སྤྲས་གསོལ་སོགས་ཞལ་འདོན་རྒྱས་པ་དང་། སྤྱགས་སྒོན་
སོགས་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱངས་ནས་རིམ་གྱིས་དཔལ་ལྷ་སྟོག་དུ་བཞུགས་སྤྲིར་ཞབས་སོར་
བཀོད་ནས་གསུང་ཆོག་པ་ནམ་རྒྱལ་གྱ་ཆང་དང་བཅས་དཔལ་ལྡན་དུང་སྐྱོང་དབང་
མོར་གཟུབས་གསོལ་འཕྲིན་བཅོལ། ཆོགས་འཁོར། མངའ་གསོལ་སོགས་རྒྱས་པར་
བཀའ་ངིན་ཆེ།

(༡༩༥ ཉ་༩། ༩༤༧ བ་༩། བདུས་) སྒོན་ལམ་ཆེན་མོའི་གཏོར་རྒྱལ་རྗེས་འབྲེལ་
དང་བཅས་པ་དང་། དེ་རྗེས་བྱམས་པ་གདན་འདེན། སྤེ་ག་རྡོ་འཁྱོགས། ཉ་རྒྱལ་མི་རྒྱལ་
སོགས་ལ་གཟིགས་རྟོག་བསྐྱངས། དེ་ལྟར་ལྷ་ལྡན་སྒོན་ལམ་ཆེན་མོའི་ཐོག་མཐའ་བར་
གསུམ་གྱི་མངོད་པ་མཐའ་དག་ལེགས་པར་གྲུབ་ནས། ཆོས་ཉེར་དུག་སྤྲུལ་ཆར་རུ་མོ་
ཆེར་ངོ་བོ་མི་བསྐྱོད་དོན་རྒྱན་ཤལ་སྤྱགས་སྒོན་དང་། གཞན་ཡང་ཉེན་གསུམ་ཁག་
ལ་གནས་གཟིགས་སྒྲན་ཤལ་བསྐྱངས་ཟིན་བསྐྱེད། རིམ་ཕེབས་གྱིས་པོ་བྱང་ཆེན་པོར་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་ལྟོས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

ཞབས་སོར་འཁོད།

(༡༩༧ བ་༥། ༥༥༢ འ་༤) ལྷ་བ་གཉིས་པ་སར་ནས་སྤར་བཞིན་མཆན་ཞབས་
དགེ་བཤེས་ནམས་དང་བཅས་ཉིན་ལྟར་ཆོས་རྒྱ་ཆག་མེད་ཐོག་ཡོངས་འདྲིན་ནམས་
ལས་བཅེ་བཞག་གསན་བཞེས་དང་། དམ་བཅའ་དང་རིགས་ལུང་སོགས་ཚིད་གྲུའི་
ཐུགས་གཉེར་ལ་བཙོན་པར་མང་ད། འདི་དག་གི་སྐབས་སུ་བསྐྱུས་ཆན་རྒྱུང་བ་པལ་
ཆེ་བ་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་ནས་རྒྱུ་འབྲས་ཆེ་རྒྱུ་དང་། སློ་རིག་ ཉུགས་རིགས་ནམས་བྱུང་
སླེལ་གྱི་འདྲིན་ཚིད་དང་། སྤྲ་དགོང་ནམས་སུ་འཆར་ཅན་གྱི་ཞལ་འདོན་ལྷགས་བསྟེན་
སོགས་ཆག་མེད་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཞིང་། སེང་དབར་ནམས་སུ་བཀྲས་ལྷན་མི་སྣ་རྩེ་བྱུང་
ནམ་བྱུང་དོ་གཡོག་དང་། མཆོར་སྤུ་ཀམ་པ་དང་། གནས་ནང་དཔའ་བོ་སོགས་ལ་ཐོན་
གནང་། ཉེ་ཉོར་ཁང་གསར་དཔོན་དོ་གཡོག་བརྒྱ་སྟོར་ལ་མངལ་ཁའི་ཐོག་དགའ་ལྷན་
ལྷ་བརྒྱུ་མ་དང་། སློལ་མ་ཐུག་འཆལ་ཉེར་གཅིག་ རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་གཟུངས།
བཟང་སྟོད་སྟོན་ལམ་བཅས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་སྐྱེལ། གཞན་ཡང་མཆོག་དམན་མང་པོར་
དད་མངལ་ཟམ་མི་ཆད་དང་། རྒྱུད་སྤྲད་མཁན་གསར་སྟོ་བཟང་ལྷན་གྲུབ་དང་། བཀའ་
བྱུང་སྟེལ་བཞི་བ་ལས་ཁྲུངས་འབྱོར་པའི་གསར་མངལ་སོགས་དང་། ལྷ་མཁུག་ལ་
ཆོགས་མཆོད་ཆེན་མོའི་འཆར་ཅན་མངལ་ཁ་སོགས་ཀྱང་སྤར་རྒྱན་ལྟར་སྐྱེལ།

(༡༩༠ ཉ་༥། ༥༥༤ ཐ་༡༡། ལྷ་ ༩) ཆོས་བརྒྱད་ལ་སྟོབས་འཕྲོག་དབང་པོའི་
དུས་གཏོར་ཞལ་འདོན་དང་། འཆར་ཅན་དབྱར་མངལ་སོགས་སྤར་རྒྱན་ལྟར།

(༡༩༡ ཉ་༡། ༡༩༧ འ་༧) ལྷ་བ་ལྷ་པོའི་ནང་ (༡༩༡ ཉ་༥། ༥༥༧ འ་༡) ལྟ་
སར་བྱིན་གྱི་ཐུགས་གཉེར་གསན་བཞེས་དབུ་འཕྱུགས་བསྐྱུངས་རྒྱུར་ཆོས་བརྒྱ་བཞི་
ཉིས་བཅེགས་ཀྱི་བྱི་མ་གཟའ་ཆོས་མཆོག་ཏུ་དགེ་བའི་ཉིན་ཐོག་མར་གཟིམ་རྒྱུང་ཉི་
འོད་དུ་མཆན་ཞབས་དགེ་བཤེས་ནམས་དང་བཅས་ཆོས་རྒྱའི་ཞལ་འདོན་གྱི་རིམ་པ་

ནམས་གྲུབ་རྗེས་ཡོངས་འདྲིན་ནོ་མིན་ཏན་རིན་པོ་ཆེས་པར་བྱིན་སྒོ་བཟང་དགོངས་
རྒྱན་གྱི་སྐབས་དང་པོའི་དབྱ་ནས་བཅི་བཞག་འབྲུལ་བར་མཛད་པ་སྤེབ་སྦྱོར་གྲུབ་
བསྟན་ཡགོང་ས་མཆོག་དམ་བཅར་བཞུགས་པ་ལ་དགེ་བཤེས་ནམས་ཀྱིས་ཤིང་རྟའི་
སྲོལ་འབྱེད་སོགས་ལས་བཅུམས་པའི་བཀོ་སྤྱིང་ལུལ། དེ་ནས་དགེ་བཤེས་གཅིག་དམ་
བཅར་བཞུགས་པ་ལ་ཡ་རྒྱལ་བ་མཆོག་ནས། བདེ་ཤེགས་གསུང་རབ་ཚུལ་གཉིས་ཤིང་
རྟའི་སྲོལ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་ཁྲུངས་དང་བཅས་དབྱ་སེམས་ཀྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་
ལ་མགོན་པོ་སྤྱ་རྒྱུབ་དང་། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་གཉིས་ཁོ་ནར་ངེས་མིན། ཟབ་མོ་
དབྱ་མའི་ལམ་སྲོལ་དང་། རྒྱ་ཆེ་བ་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་ལམ་སྲོལ་གཉིས་ལ་ཤིང་རྟའི་
སྲོལ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཆན་གང་ཡིན་སོགས་ཀྱི་རིགས་ལུང་གནང་། ཆོས་རྒྱ་ཤོལ་
ནས་གཟིམ་རྒྱུང་བདེ་ལྷན་འབྲེལ་དུ་དཀར་སྤྱོད་ཐོག་ཐེབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་བཞུགས་ཁྲིར་
འཁོད་བསྟན། སྤྱ་ཞབས་ནོ་མིན་ཏན་དང་། ཡོངས་འདྲིན་ནམ་གཉིས། གཙུང་། ཞབས་
པད་སོགས་དྲག་འབྲིང་ཆང་མས་ལེགས་དར་ལུལ། མཆན་ཞབས་དགེ་བཤེས་གཉིས་
ནས་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་དོན་ལས་བཅུམས་པའི་བཀྲལ་བཟླག་གི་ཆོགས་ལངས་
དང་། གསོལ་ང། བཞེས་འབྲས། གསོལ་བསྐྱང་གསོལ་རས། སྤང་མདུད་ཀྱི་གནང་སྦྱིན་
སོགས་ལེགས་པར་སྦྱལ།

འདི་ཉིན་ནས་བཟུང་པར་བྱིན་གྱི་འདྲིན་ཚོད་གཙོ་བོར་མཛད། ཟླ་བ་འདི་
མཇུག་བཀྲས་ལྷན་དུ་ཡཀུན་གཟིགས་པའི་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་དགྲུང་སྐྱེག་ཞབས་བཟླ་
འབྲུལ་བར་བསྐྱོད་མི་སྤྱ་ཞང་སྒོ་བཟང་བདེ་བ་དང་། སྤྱ་ཆ་སྒོ་བཟང་བསྟན་འདྲིན་ངོ་
གཡོག་ལ་ཐོན་ཕྱག་དང་། གཞན་ཡང་མཛལ་ཁའི་རིགས་རིམ་སེལ་དུ་བསྐྱུངས། ཟླ་བ་
དྲུག་པའི་ཆོས་མགོར་བཀའ་སྒོན་ཐོན་པ་དང་། ལས་བྱ་བཀའ་མགོན་བྱ་ཆང་པ་བཅས་
ནས་རྒྱུད་དོན་གཙོད་བསྐྱོད་རྒྱུར་ངོ་གཡོག་ཉི་ཤུ་སྟོར་ལ་ཐོན་ཕྱག

ཡུལ་དབང་སྐྱེས་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་མེད་ག།

(༡༩༡ བ་༩། ༩༡༡ འ་༡། བཏུས་) ལྷ་བ་(ཡ)འདིའི་ཆོས་བརྒྱད་གཟུང་སྐར་
དུས་ཆོས་མཆོག་དུ་དགེ་ཞིང་ཤིས་པའི་སྡེ་ཆར་ཆེབས་རགས་ཀྱི་འཕྲེང་བ་རྒྱས་གཤོམ་
དང་བཅས་སེར་ཐེག་ཆེན་སྤྱིང་དུ་ཕེབས། ཆོགས་ཆེན་འདུ་ཁང་ཆེན་མོར་སེར་སྤྱིའི་
ཕེབས་སྟོན་ཐོག་སྤྱིའི་ཞབས་བརྟན་འབུལ་བཞེས་བསྐྱངས།

(༡༩༢ ཉ་༥། ༩༡༢ འ་༡༡) ཆོས་བརྒྱ་གཅིག་ཕྱི་མའི་ཉིན་སེར་སྤྱད་ཐོས་བསམ་
ནོར་བུའི་སྤྱིང་དུ་སྤྱོད་འདྲེན་གདན་ཞུས་ལྟར། (༡༩༢ ཉ་༥། ༩༡༢ འ་༩) ཐོག་མར་ལམ་
སེང་ཆོས་རྩར་ཕེབས་ནས་ཆོས་རྩ་གོང་གི་བཞུགས་ཁྲི་ཆེན་མོར་ཞབས་སེར་འཁོད་
བསྐྱབ་སྐྱེ་ཞབས་ནོ་མིན་ཏན་ནས་སྐྱེ་ཕྱག་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་ལྷ་ཨེས་ནང་མཛོད། མཚུལ་
ཉིན་གསུམ། ཆོས་དུང་། འཁོར་ལོ་སོགས་ཀྱི་དངོས་འབུལ་བསྐྱར་རྒྱུ། (༡༩༢ བ་༩།
༩༡༥ ཐ་༩) སེར་སྤྱད་སྤྱི་མ་དམ་བཅར་འཁོད་པ་ལ་ཡགོང་ས་མཆོག་ནས་ཆོས་འཁོར་
ཀྱི་གཞུང་ལས་བརྒྱུ་མས་པའི་རིགས་ལུང་གནང་། དེ་ཡང་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་
ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བའི་ཆོ་འཁོར་ལྷ་སྟེ་བཟང་པོའི་རྒྱུད་ལ་སྦྱར་མཐོང་སྟོན་གསུམ།
མི་སྟོབ་ལམ་ནམས་སྐྱེ་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་དང་། ཀུན་ཤེས་ཀོལ་དུ་ཉི་ཅུ་ལ་དབྱ་བཅོམ་པ་
ཡིན་མིན་གཉིས་ཡོད་མེད་སོགས་དང་། ལུགས་འདིར་འཁོར་ལོ་དང་མཐའ་གཉིས་
དང་དོན་དང་། བར་པ་ངས་དོན་དུ་འདོད་མིན། འཁོར་ལོ་མཐའ་མ་ལ་ངས་དོན་གྱི་
མདོ་ཡོད་མེད། ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་
ཐ་མའི་མདོ་དེ་སྐྱེ་དེ་བཞིན་པའི་མདོ་ཡིན་མིན་སོགས་གཞུང་དོན་ཟབ་ཅིང་བསྐྱིང་
བ་རིགས་པའི་འབུལ་བྱུང་དང་ལྟན་པའི་རྟགས་གསལ་འཕེན་པར་མཛད་པས་དེར་
འདུས་སྟོགས་ལ་སལ་མོ་ཆེ་ལ་སྟོབ་བསྐྱེད་ཀྱི་ཚལ་སུལ་དུ་ཕྱིན་པ་རྟེན་པར་གྱུར།

དེ་ནས་བཞུགས་ཁྲི་ཆེན་མོའི་བང་རིམ་འོག་མའི་སྤྱིང་བཞུགས་གདན་བདེ་
སྟན་ལ་ཡགོང་ས་མཆོག་དམ་བཅར་བཞུགས་པ་ལ་སེར་སྤྱད་སྤྱི་མ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་

ཉེར་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ། དབྱེ་བ། གྲངས་ངེས་ས་མཚམས་སོགས་ལས་བརྒྱམས་པའི་བགོ་
སློང་ཕུལ་བ་ནམས་ལ་གཞུང་དོན་དང་མི་འགལ་ཞིང་དམ་བཅའི་ཅ་བ་བརྟན་པའི་
ལན་གྱི་རིམ་པ་ཐོགས་མེད་དུ་གནང་བས་འདུས་པའི་ཆོགས་ནམས་དད་གུས་ཀྱི་ཐལ་
མོ་དབང་མེད་དུ་སྦྱོར་བར་གྱུར།

(༡༩༥ ཉ་༥། ༤༢༤ བ་༡། བདུས་) གྲ་ཁང་སྟེང་དུ་མེར་སྐྱད་སྒྲ་མའི་དཀར་
སྟོང་དང་། དེ་ནས་འདུ་ཁང་དུ་གསོལ་སྟོན་དཀར་སྟོང་ཐོག་བྱོན། གྲ་ཁང་ཉེན་མཆོག་
ནམས་ལ་སྟན་ཤལ་ཐུགས་སྟོན་དང་། ཐ་འོག་མགོན་ཁང་དུ་སྟན་ཤལ། འཕྲིན་བཅོལ་
སོགས་གནད་སྟོན་བསྐྱངས་རྗེས། སྤར་ཡང་སྟེང་གཟིམ་རྒྱུང་དུ་ཕེབས། ཡང་བསྐྱར་
ཆོས་རྒྱུ་ཕེབས་བཞུགས་ཀྱིས་དམ་བཅའ་བགོ་སློང་གི་འཕྲོས་ནམས་ཚུགས་པར་
གསན་གཟིགས་མཛད།

(༡༩༦ ཉ་༡། ༤༢༥ བ་༡) ཆོགས་དམངས་ནས་ཡོན་ཏན་གཞིར་གྱུར་མ་
གསུངས་རྗེས་ཡགོང་ས་མཆོག་ནས་ཐུགས་བསྐྱེད་བསྐྱངས། དེ་ནས་བསྟན་འབར་མ་
དང་། ཤིས་བརྗོད་བཅས་གྲུབ་ནས་ཆོས་རྒྱུ་ཡོང་འོག་ནམས་ལ་ཐུག་ནས་དང་བཅས་
རིམ་གྱིས་ཆོགས་ཆེན་སྟེང་གཟིམ་རྒྱུང་དུ་ཕེབས། ཆོས་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲ་ཐོག་ཤོད་
རབ་གསལ་ཀ་དུག་མའི་ནང་དུ་བྲག་གཡབ་སྦྱལ་སྦྱ་ཆེ་ཆང་ནས་རིགས་གྲུའི་ཆོགས་
ལངས་གྲུབ་པའི་མངལ་ཁྱེད་དང་། གཞན་ཡང་མངལ་ཁ་རིམ་སྦྱལ་གྲུབ་ནས་མེར་སྐྱད་
གྲ་རིགས་ཡེར་པ་ཞིམ་ཆེ་སངས་རྒྱས་ངག་དབང་ནས་ཆོགས་དབྱར་གདན་འདེན་
གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལྟར་ཆོགས་མགོན་དུ་ཕེབས།

(༡༩༦ བ་༥། ༤༢༦ བ་༥། བདུས་) ཆོས་བརྒྱ་དུག་ཉེན་མེར་བྱས་མཁས་སྟན་གྲ་
ཆང་ནས་སྦྱོར་འདེན་གདན་ཁྱེས་ལ་མཛད་སྟོན་བྱིངས་མེར་སྐྱད་གྲ་ཆང་ལྟར་ཆོས་རྒྱུ་
བཞུགས་ཁྱི་ཆེན་མོར་ཞབས་སོར་འཁོད་རྗེས་ (༡༩༧ ཉ་༡། ༤༢༦ བ་༡༡) སྟོན་འགྲོའི་

ཡུལ་དབང་སྐྱེད་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་བ།

ཆོས་བཤད་དང་བཅས་ཇོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤའི་གསུང་གི་ཉིང་ཁུ་བྱང་ཚུབ་
ལམ་གྱི་སྒྲོན་མའི་ལྷགས་ལུང་སྟན་འདེབས་གསུང་གི་ལམ་ནས་བྱངས་ཏེ་ལེགས་པར་
འདོམས་པར་མཛད། དེ་ནས་སེར་བྱེས་སྒྲ་མ་དམ་བཅར་འཁོད་པ་ལ་ཡགོང་ས་མཆོག་
ནས་ཡང་དག་མཐའི་གཞུང་ལས་བཅུ་མས་ཏེ་རྫོགས་སྒྲིབ་སྦྱངས་གསུམ་བྱེད་ལུགས་
དང་། འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མདོན་དུ་བྱེད་ལུགས། རྫོགས་སྒྲིབ་སྦྱངས་གསུམ་
མ་བྱས་གོང་དུ་འདིར་བསྟན་གཙོ་བོའི་ཡང་དག་མཐའ་མདོན་དུ་བྱས་ན་ནི་མཐར་
ཁྱུང་བ་ཡིན་མིན། དེ་ལྟར་ཁྱུང་བའི་གང་ཟག་ཡོད་མེད་སོགས་ལུང་རིགས་དང་འབྲེལ་
བའི་བཀོ་སྐྱོང་མཐའ་ཆོད་པར་སྦྱལ། དེ་ནས་ཡུལ་བ་མཆོག་དམ་བཅར་བཞུགས་པ་
ལ་སེར་བྱེས་སྒྲ་མ་ནས་སྒྲོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱིས་དང་པོར་ཐུགས་བསྐྱེད་ཚུལ། བར་
དུ་རྫོགས་བསགས་ཚུལ། མཐར་མདོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཚུལ་ལས་བཅུ་མས་
པའི་རིགས་ལུང་ཐུལ་བ་རྣམས་ལ་དངོས་ལན་དཔྱིས་བྱིན་པ་འདེབས་པར་མཛད།

(༡༩༧ བ་ཡ། ༤༧༩ འ་༦) ཆོས་བཅུ་དགུ་ཉིན་གྱི་དྲོད་ལོ་མེད་ཏན་རིན་པོ་
ཆེ་ནས་སྒྲ་བྲང་བཤད་སྐྱབ་སྒྲིང་དུ་གདན་ཞུས་ལྟར་ཐེབས།

(༡༩༨ བ་༣། ༤༨༠ འ་༧) གསོལ་ཆོགས་ཐུབ་རྗེས་ཉི་འོད་དུ་རྩ་སྐྱོང་མཆོག་
སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་དམ་བཅར་བཞུགས་པ་ལ། ཡགོང་ས་མཆོག་སྐུ་བཞེངས་གྱིས་རིགས་
ལུང་དང་བཅས་ཆོས་ཀྱི་བཀོ་བ་ཡུན་རིང་ཅམ་བསྐྱངས། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་འོད་ཟེར་
སྐུལ་སྐྱ། འབྲུག་ལ་སྐུལ་སྐྱ། ལྟོང་འཁོར་སྐུལ་སྐྱ། ལྷན་ཆ་ཁྲི་སྐུལ། མཆན་ཞབས་དགེ་
བཤེས་སོགས་གྱིས་དམ་བཅའ་བཀོ་སྐྱོང་ཅི་རིགས་པའི་སྒྲོན་པ་ལེགས་པར་བཤད་པའི་
ཆོས་གྱིས་དགེས་པ་བསྐྱེད།

(༡༩༩ ཉ་༣། ༤༨༡ ཐ་༡) ཆོས་ཉེར་གཅིག་ཉིན་ཏར་གདོང་ཁམས་ཆན་དང་།
(༡༩༩ ཉ་༤། ༤༨༢ ཐ་༢) ཆོས་ཉེར་གསུམ་ཉིན་སྐགས་པ་ཐུ་ཆང་དུ་སྐྱན་འདེན་གདན་

ཁྱས་ལྟར་ཐེབས། སྒྲགས་པའི་ཆོས་རྩལ་བཀའ་ཆོས་གསང་འདུས་རྒྱུད་གཞུང་ལེན་དང་
པོ་ལྷགས་ལུང་སྟུལ།

(༡༥༠ ཉ་༤། ༥༩༩ བ་༩) གོང་གསལ་ཆོས་བརྒྱ་སྒྲོར་ནས་བཟུང་སྔ་ཕྱི་ཅི་
རིགས་པར་ (༡༥༠ ཉ་༥། ༥༩༩ འ་༡། བརྟམ་) ཁམས་ཚན་ཆེ་ཆུང་པལ་ཆེ་བ་དང་།
སྟུལ་སྟུ་ཆེ་ཆུང་། ཆོགས་ཆེན་དང་། བྲ་ཆང་གི་ལས་སྟེ་སོགས་དང་མངལ་བ་མང་དག་
ལ་མངལ་ཁ་ཕྱག་དབང་འདོད་མོས་བཞིན་སྟུལ། ཆོས་ཉེར་ལཱའི་ཉིན་སེ་རའི་སྤིང་སྒྲོར་
ཆེན་མོར་ཐེབས།

(༡༥༠ བ་༤། ༥༩༩ འ་༩) ཆོས་ཉེར་བདུན་ཉིན་ཆོགས་ཆེན་འདུ་ཁང་སྤྱིང་
ཤོད་ཀྱི་མཆོད་ཁང་ཆང་མར་གནས་གཟིགས། མཆོད་སྟོན་སྟན་ཤལ་སོགས་རྒྱས་པར་
གནང་། དེ་ལྟར་སེ་རའི་མཛད་སྒོ་རྣམས་ལེགས་པར་གྲུབ་ནས་འདི་ལྷའི་ཆོས་ཉེར་
བརྒྱུད་ཉིན་སྤར་ཡང་པོ་བྲང་ཆེན་པོ་པོ་ཏ་ལར་ཆེབས་ཞལ་བསྟུར།

(༡༥༡ ཉ་༡། ༥༩༩ འ་༥) ཞེས་སྤྱིང་ཞིའི་གཙུག་རྒྱུན་རྗེ་སྤེལ་ཐམས་ཅད་
མཁུན་གཟིགས་བརྒྱུ་པ་ཆེན་པོ་རྗེ་བརྒྱུན་དག་དབང་སྒོ་བཟང་འཇམ་དཔལ་བསྟན་
འཛིན་ཚུལ་གྱི་མས་རྒྱ་མཆོ་དཔལ་བཟང་པོའི་རྣམ་པར་ཐར་བ་ངོ་མཆར་ནོར་བུའི་
ཕྱིང་བ་ལས། རྣམ་ཀུན་མཐའ་དབུས་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་དུ་མའི་རེ་བ་ཡིད་བཞིན་དུ་འཛོལ་བའི་
འཕྲིན་ལས་ཆད་པ་མེད་པའི་ངོས་ནས་གཙོ་བོར་རྒྱལ་བའི་བསྟན་ལ་ཐོས་བསམ་དང་།
དེའི་སྤྱད་དུ་གདན་ས་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་འང་བྱོན་ནས་གསན་བསམ་སོགས་རི་ལྟར་
མཛད་པའི་ཚུལ་བཟོད་པའི་སྐབས་ཏེ་དུག་པའོ། །

༡༡༽ ལས་ཚན་ཆེ་ཆུང་གི་མི་སྣ་རེ་བསྟོན་འདྲི་དང་། སྒྲགས་གཉེར་འཛིན་ཚོད་ཆག་མེད་ངང་བསྟེན་
མཆམས་རིམ་ཅན་ལ་འགྲུས། དཔེན་གནས་ས་པོང་ཁར་ཐེབས། ཕྱིར་པོ་བྲང་གསར་བཞེངས་དང་
ཉམས་གསོ་གྲུབ་པར་དཀྲེས་སྟོན། སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་ཆོགས་མགོན་དུ་ཐེབས་བཞུགས་ཀྱིས་ཕྱི་ནང་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་ངོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

གི་མཚོད་ཆོགས་ནམས་དག་པ་རབ་འབྱམས་སུ་བྱིན་བཞུགས་ཀྱིས་རྒྱལ་ནམས་དགུས་ཤིང་བསྟན་
འགྲོའི་ལེགས་ཆོགས་འཕེལ་བའི་ཐུགས་སྟོན་ཁྱད་པར་བ་བསྐྱེད་ཀྱི། གཞུང་ཆེན་པར་བྱིན་གསན་
བཞེས་གྲུབ་པ་དང་དབུ་མའི་གཞུང་ཐུགས་གཉེར་གནང་བའི་མགོ་ཚུགས་པའི་དགུས་སྟོན་བསྟན་
འབུལ། ལོ་མཇུག་རིམ་གཉིས་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསྟེན་མཆམས་ལ་འགྲུག།

༥ ས་བཅད་བདུན་པ། ཏུས་སྐབས་དེ་དག་ནས་བཟུང་སྟེ་གཞུང་ཆེན་པོ་
ནམས་ལ་གསན་བསམ་རྒྱན་མི་ཆད་དུ་བཅོན་ཞིང་། དམ་པའི་ཡོངས་འཛིན་ནམས་
ལས་དབང་ལུང་མན་དག་གི་བདུད་ཅི་ནོད་དེ་ཉམས་སུ་བཞེས་པ་སོགས་ཐོས་བསམ་
སྟོན་གསུམ་སྐབས་གཅིག་དུ་མཛད་པའི་སྟོན་ནས་བསྟན་པ་དང་འགྲོ་བའི་དོན་ལྟབས་
པོ་ཆེ་ངི་ལྟར་སྟོང་བའི་ཚུལ་ནི།

(༡༥༡ བ་༤ ༥༤ འ་༩) རྒྱ་བཅར་ལྷགས་ལ་ཆོས་མཛད་ལ་གཟིམ་དཔོན་
བསྟོ་བཞག་དང་། བྲ་ཆང་གྲ་རིགས་སྟོ་བཟང་ཤེས་རབ་ལ་མཁན་སྟེ་ཆེ་ཁའི་གོ་གནས།
ནམ་གྲ་འཇམ་དཔལ་ཆོས་འབྱོར་ལ་གཟིམ་འགག་ རམ་གྲ་སྟོ་བཟང་རབ་བརྟན་ལ་གྲ་
ཆང་སྟོ་བ་དཔོན་གསར་པ་བཅས་བསྟོ་བཞག་སྐལ་བ་ནམས་ཀྱི་གསར་མཛལ་དང་། རྒྱ་
ཆའི་ཆེ་སྐབ་ཁག་གི་ཆེ་རྣམས་འབུལ་བཞེས།

(༡༥༡ ཉ་༡ ༥༤ ཐ་༢) གཙོ་བོར་མཆན་ཞབས་སྤྲ་མ་ནམས་དང་བཅས་སྟར་
བཞིན་ཉིན་ལྟར་ཆོས་རྒྱ་ཚུགས་ནས་པར་བྱིན་གྱི་ཆོས་འཁོར། ཟུང་འདས། ཡང་དག་
མཐའ་སོགས་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་ནམས་ལ་ཅོད་པ་དང་། བཅི་བཞག་ཐུགས་འཛིན་སོགས་
ལ་འགྲུས་པར་མཛད།

(༡༥༡ བ་༤ ༥༤ ཐ་༤) ཆོས་བཙོ་བརྒྱད་ཉིན་སྟོན་གྲོལ་སྤིང་བྱི་གདུང་ནམ་
གཉིས་ནས་གཟིམ་ཆུང་དུ་གསུང་ཆོག་པ་རང་གྲ་སུམ་ཅུ་སྟོར་དང་བཅས་འཆི་མེད་
ཡང་སྤིང་ཀུན་འདུས་ཀྱི་སྟོན་ནས་ཞབས་བརྟན་འབུལ་བཞེས་མཛད། ཆོས་ཉི་ཤུ་སྟོར་

ལ་སྒྲ་སོར་རྒྱ་བོད་ཀྱི་བཀའ་འབྲེལ་བཞིན་མངའ་འབངས་ཀྱི་ཁལ་རིགས་རྒྱུ་འདོན་
སོགས་ལ་སྟོམས་མཐར་ཞིབ་དཔྱད་སྤྱི་ཁྱབ་བཀའ་སློན་བཤད་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྱབ་རྒྱ་དེ་མེད་དང་།
ཕན་སྤྱོད་བཅར་མཆོད་དཔོན་མཁན་པོ། ཅེས་དཔོན་པ་ལྟ་བུ། སྤྱི་སྤྱོད་མཐོན་བསྐྱལ་
བཟང་ངག་དབང་བཅས་ལོ་སྤྱི་ཕྱིར་ཞིབ་དཔྱད་ཀྱིས་མངའ་འབངས་སྤྱི་དུས་ལྟ་མོས་
སྟོམས་དང་། གཞུང་སྤྱོད་ལོ་ཆེད་ལྷགས་སྤྱོད་ཞིབ་གཞུང་གཏན་ཁེལ་ལ་རྒྱ་བོད་
བྱང་འབྲེལ་གྱི་ཐམ་ག་གནང་བ་བཅས་ཀྱི་འབྲུ་དོན་སོར་གནས་རྒྱུ་འབྱུངས་ལོང་
ཕྱིར་གཞུང་ཞབས་སེར་སྤྱོད་མཐོན་གཅིག་ནས་ལ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་ལ་སྟན་ཁེལ་ཁེལ་
ཐོ་སྤྱལ་བར་དོན་སྤྱོད་ཀྱི་བཀའ་གསལ་ཁེལ་ཐོ་མགོ་མཆོན་དམ་འབྱུང་དུ་ཐེབས་པར།
ཞབས་པད་སོགས་ཀྱིས་གཅོས་པའི་གཞུང་ཞབས་དག་འབྲིང་དུས་བཅས་ཆང་མ་
དང་། སྤྱི་བཅར་ནམ་རྒྱལ་གྱི་ཆང་ཆོགས་ལོངས་སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་ཆོགས་
ཆེན། གྲ་ཆང་ཁག་རྒྱུད་སྟོད་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་ལས་སྤྱོད་སོགས་ནས་སྤྱོད་མེ་ཆེ་ཁེལ་ལོགས་
དར་དང་འབྲེལ་བའི་མངའ་ཁེལ་ཁེལ་ཁེལ་ཆང་མར་འདོད་མོས་བཞིན་གྱི་མངའ་ཕྱག་
འཆོམས་མེད་དུ་བསྐྱུངས།

(༡༥༩ བ་༡། ༤༩༩ འ་༡༠) སྤྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་བཅར་སྤྱི་ཁྱབ་མཁན་པོ་སྤྱོད་བཟང་བཟོད་
པ་དགོངས་པ་ཁེལ་འབྲེལ་ཆབ་གོང་མ་ཆེན་པོར་གསེར་སྤྱོད་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་ཐེབས་
སྤྱོད་ཆེ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆ་སྤྱོད་སྤྱོད་མ་སྤྱོད་བཟང་རྒྱ་མཆོར་བསྐྱོད་བཞག་སྤྱོད་པའི་བཀའ་བསྐྱུར་
མངའ་དར་དང་། གོ་གནས་སྤྱོད་འབྱུར་པའི་གསར་མངའ་སོགས་རིམ་པར་སྤྱོད།

(༡༥༩ ཉ་༡། ༤༩༠ ཐ་༩) འཆར་ཅན་སྤྱོད་ཆེད་ཀྱི་གནས་གཞིགས་ཞལ་འདོན་
སྤྱོད་སྤྱོད་དང་། སྤྱོད་མེར་སྤྱོད་ཞིབ་སོགས་བསྐྱུངས།

(༡༥༩ ཉ་༡། ༤༩༠ འ་༡༡) ཆོས་ཉེར་བདུན་ནས་ (༡༥༩ ཉ་༤། ༤༩༠ འ་༡༠) སྤྱོད་
མཆོམས་དམ་པོར་བཞགས་ཏེ། ཉན་ལྟར་སྤྱོད་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་གྲངས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་བཅུ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་བ།

གསོག་དང་། འཇམ་དཔལ་མཚན་བརྗོད་ཀྱི་ཞལ་འདོན། ཕྱི་དྲོ་ཡི་དམ་འཇིགས་བྱེད་
ཀྱི་ལྷགས་བསྟེན་དང་། དམ་ཅན་ཆོས་རྒྱལ་དང་། ལྷ་མོ་གཙོར་གྱུར་ཀྱི་གཏོར་འབུལ་
འཕྲིན་བཅོལ་སོགས་ཆག་མེད་དང་། སྤུང་བར་ནམས་སྤྱི་བཞག་སྤྱགས་འཛིན་
དང་། རྣམ་བཤད་སྟོང་པོ་རྒྱན་དང་། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་སོགས་ཕར་བྱིན་ཀྱི་གཞུང་
ཆེན་མོ་རྣམས་ལ་སྤྱགས་ཞིབ་སོགས་ཆོས་ལུན་ཀྱི་མཛད་པས་དུས་འདའ་བའི་ངང་དུ་
དོར་ཆོ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆོས་ཉེར་གཅིག་བར་དུ་བཞུགས།

(༡༥༥ བ་༣། ༤༩༡ ཐ་༥། བདུས་) ལྷགས་མོ་ཡོས་ལོར་འབོད་པའི་གནམ་ལོའི་
རང་ཞལ་གསར་དོམས་ཀྱི་དགའ་བ་དང་པོའི་སྤྲ་ཆར་སྤིད་གསུམ་བདག་མོར་གཏོར་
སྦྱོང་། ཉེན་འབུལ། ཆོགས་འཁོར་མངའ་གསོལ་སོགས་རྒྱས་པ་དང་། དགྲུང་གསར་ཀྱི་
མཛད་སྟོན་ལག་རྒྱན་བཞིན་བསྐྱེད་སྤྲུངས།

(༡༥༦ བ་༤། ༤༩༢ ཐ་༩།) བཙོ་ལྷའི་གོང་འདིར་དུས་ཆེན་བྱུང་པར་ཅན་དུ་
སོང་བས་སྤུང་དབང་སྐྱེས་ལྷ་ལྷ་མ་གདན་ཞུས་དང་། སྟོན་པའི་འབྲུངས་རབས་སྐྱེ་ཐང་
སོགས་འགྲེམས་གནང་གིས་ཉིན་ལྟར་མཆོད་པ་འཕར་མ་དང་བཅས་གནས་བཅུ་ལྷག་
མཆོད་དང་འབྲེལ་བའི་སྤྱན་འབྲེན་བྱས་གསོལ། བདུད་དཔུང་ཕྱེར་འཐག་མ་དང་།
སྐབས་གསུམ་པ། སྟོན་ལམ་གྱི་རིམ་པ་སོགས་འཕར་མའི་ཞལ་འདོན་ལ་བརྩོན་པར་
མཛད།

(༡༥༧ ཉ་༥། ༤༩༣ འ་༡༠) ཐོར་ཚོད་དཔོན་མོ་དང་། རྩ་ཡའི་དེམ་ཆེ་དོ་གཡོག་
སོགས་ལ་ཐོན་གནང་དང་། འདོད་ཞུས་ལྟར་དགའ་ལྷན་ལྷ་བརྒྱུ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་
དམིགས་བརྩེ་མ་དང་། རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་གཟུངས། ཤམ་གྲ་ལའི་སྟོན་ལམ་གྱི་
ལྷགས་ལུང་བཅས་སྤྲུལ། གཞན་ཡང་གྲུང་དག་ལྷ་སྐྱབས་སོགས་སོག་རིག་མང་པོར་
ཐོན་གནང་དང་། དད་འདུས་མཛལ་དམངས་བགྲང་བ་ལས་བཟལ་བ་ལྷ་བྱུར་ཉིན་

ལྷར་ཕྱག་དབང་སྦྱུལ།

(༡༥༥ བ་༡། ༥༧༡ འ་༡) སྤན་ནས་མཆོད་དཔོན་མཁན་པོ་དགོངས་པ་ཞུས་
འཁྲོལ་གྱི་ཆབ་མཆོད་དཔོན་གསར་པ་སྐྱུ་བཅར་སྒོ་བཟང་ཤེས་རབ་དང་། མཆོན་
ཞབས་དགེ་བཤེས་གོང་གསལ་གྱི་ཆབ་སེར་བྱེས་དགེ་བཤེས་བྱམས་པ་དངོས་གྲུབ།
གཟིམ་དཔོན་ལྷགས་ལ་མཁན་པོ་དགོངས་ཞུའི་ཆབ་གཟིམ་དཔོན་གསར་པ་མཆོན་
ཞབས་དགེ་བཤེས་སྒོ་མང་སྒོ་བཟང་འཇམ་དབྱངས་དང་། དེ་ཆབ་མཆོན་ཞབས་གསར་
པ་སྒོ་མང་དགེ་བཤེས་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་ལ་བསྒོ་བཞག་སྦྱུལ་བ་ནམས་ཀྱི་བཀའ་
བསྐུར་མཇུག་དར་དང་། གསར་མཇུག་སོགས་རིམ་པར་ཞུས།

(༡༥༥ བ་༢། ༥༧༤ ཐ་༡) གཙུ་བོར་ཆོས་རྒྱ་ཆག་མེད་དུ་ཚུགས་ཏེ་འདྲིན་ཚོད་
སོགས་གཙུ་བོར་མཇུག་།

(༡༥༥ ཉ་༡ ལ་༤ འ་༤ བུས་) འདི་ལོ་ཕོ་བྲང་དམར་པོའི་སྟོ་བརྒྱད་གཟིམ་
རྒྱུང་ས་གསུམ་ནམ་ཐུལ་སོགས་ཉམས་གསོ་གནང་དགོས་ལ་རྒྱ་བ་བཞི་པའི་ཆོས་བརྒྱ་
གཅིག་གཟུང་ཆོས་མཆོག་དུ་དགེ་ཉིན་དབེན་གནས་ས་བོང་ཁར་བྱང་འཇུག་རྩི་རྩི་
ཕོ་བྲང་དུ་ཞབས་སེར་བཀོད།

(༡༥༥ བ་༡། ༥༧༦ འ་༡) ཆོས་བཙོ་ལྷ་དུས་ཆེན་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་ཉིན་ཡོངས་
འདྲིན་ནམ་གཉིས། མཆོན་ཞབས་སྤྲུལ་སོགས་དང་བཅས་གསོ་སྦྱོང་ཡང་དག་པ་
བསྐྱུངས་པའི་ཐོག་ལྷུ་བ་མཆོག་ནས་ཀྱང་དགེ་ཚུལ་གྱི་གསོ་སྦྱོང་མཇུག་།

(༡༥༥ བ་༣། ༥༧༥ ཐ་༦) སྤ་ལོ་སྤན་རྒྱ་བྱུང་ཞིབ་དཔྱད་བྱེད་མི་ནམས་ཀྱི་
ཞིབ་དཔྱད་སྒྲོར་མི་བན་ལྷན་རྒྱས་ནས་ལགོང་མ་ཆེན་པོའི་གསེར་སྟན་སྒོན་པར་བྱིར་
ཐེབས་གཟིགས་བསྐྱུངས་སུ་སྦྱི་བྱུང་བཀའ་སྒོན་བཤད་སྐྱར་རིམ་པ་དང་པོའི་ཐའི་རི་
དང་། སྤན་མཆོད་དཔོན་བྱུང་བར་དར་ཏན་མཁན་པོའི་ཆོ་ལོ། ཅིས་དཔོན་ས་ལྷར་

ཡུལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

རིམ་པ་གསུམ་པའི་ཏོག་གནས་བཅས་སྟུལ་བར་ཆོས་ཉེར་བརྒྱད་ཉིན་བཀའ་བསྐྱར་
གི་མཇལ་ཕྱག་ཏུ་བཅར། ལྷ་བ་ལྔ་པའི་ནང་པར་ཕྱིན་སྐབས་དང་པོ་ཐུབ་ནས་སྐབས་
གཉིས་པའི་གསན་བསམ་གྱི་དབུ་ཚུགས་སྐབས་སུ་ཉིན་རེ་གཉིས་ཆོས་མཆོམས་མཛད་
པ་ལས་པལ་ཆེ་བ་ཉིན་ལྟར་ཐུགས་གཉེར་འདིན་ཚོད་ཆག་མེད་བསྐྱངས།

(༡༦༠ བ་༣། ༤༩༥ འ་༡༠། ལྷ་མ) འདི་ལྷའི་ཆོས་དགྲ་ཕྱི་མའི་ཉིན་དབེན་
གནས་པ་བོང་ཁ་ནས་སྤར་ཡང་ཐུ་འདིན་གཉིས་པའི་གཞལ་མེད་ཁང་དུ་ཆིབས་ཞལ་
བསྐྱར།

(༡༦༠ བ་༤། ༤༩༩ ཐ་༩། བཏུས་) སྐྱེན་གསལ་ཐུགས་བྲེལ་ཆེ་རིགས་བྱང་ན་མ་
གཏོགས་ཆོས་རྩ་དང་། འདིན་ཚོད་འབྲས་པར་མཛད།

(༡༦༠ བ་༥། ༤༩༩ འ་༡) གཟིམ་ཆུང་ཉི་འོད་ཀྱི་སྟེང་དུ་དབང་བསྐྱུས་འབྲེལ་
ཞེས་པའི་གཟིམ་ཆུང་གསར་བསྐྱེན་བསྐྱངས་པ་ལེགས་པར་ཐུབ་པས་འདི་ལྷའི་ཆོས་
བཅོ་ལྔའི་སྡེ་ཐོག་ཡུལ་བ་མཆོག་དང་ཡོངས་འདིན་ནམ་གཉིས་དང་། མཆན་ཞབས་
དགེ་བཤེས་བཅས་ནས་རབ་གནས་གྱི་ཆོག་གནང་། (བསྐྱུས་ཐག་)རིང་ཐུང་གི་མཇལ་
ཁྱབ་དུ་མར་འཁྱོར་ཐོན་ཅི་རིགས་ཀྱི་མཇལ་ཁ་རིམ་ཞེས་དུ་བསྐྱངས།

(༡༦༡ ཉ་༥། ༥༠༡ ཐ་༡) ལྷ་བ་བཅུ་པའི་ནང་ཆོས་ར་སྤར་རྒྱན་ནས་སྐབས་
གསུམ་པའི་འདིན་ཚོད་དབུ་འཛུགས་བསྐྱངས། མཇལ་ཕྱག་དོན་གཉེར་བ་སྟེ་དགེ་སེ་
ཏུ་སྟུལ་སྐྱོད་གཡོག་འཁྱོར་ཐོན་སྐྱེགས་མ་དང་། སྟེ་ལི་མཁན་པོའི་མཛོད་པ་དོ་གཡོག་
བརྒྱད་འཁྱོར་ཕྱག་ཁམས་རི་བོ་ཆེད་སྟུལ་སྐྱོད་གཡོག་རང་ཡུལ་དུ་ཐོན་ཕྱག་སོགས།

(༡༦༡ བ་༩། ༥༠༡ འ་༡) ཆོས་བཅུ་གཉིས། བཅུ་གསུམ། བཅུ་བཞི་བཅས་སུ་
སོ་བྱང་ཉམས་གསོ་ཐུབ་པའི་རབ་གནས་ཆོམས་ཆེན་གསར་པར་སྐྱེ་བཅར་གྱི་ཆང་
ཆོགས་ཡོངས་ནས་མཛད་པའི་གསོལ་ཆོགས་བྱིངས་ཀྱི་དོར་སྟོབ་ཡོངས་འདིན་གྱི་

བྱར་རིན་པོ་ཆེ་ནས་གནང་ཞིང་། ཆོས་བརྒྱ་བཞིའི་དགོང་ཇའི་ཆོགས་དབྱར་ལ་རྒྱལ་
དབང་མཆོག་མེབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་བཞུགས་ཁྲིར་ཞབས་སོར་འཁོད།

(༡༦༩ ཉ་༩། ༢༠༡ འ་༡༡) ཆོས་བཅོ་ལྔ་ཉིན་པོ་བྱང་ལེགས་གསོ་དང་གཟིམ་
ཚུང་གསར་བསྐྱུན་གྱི་དོ་དམ་སྤྱི་བྱབ་བཀའ་སློན་བཤད་སྤྲོད་དང་། སྐྱེ་བཅར་སྒོ་བཟོད།
མགོན་རྗེ་བྱང་། སོགས་དཔོན་བཤད་སྤྲོད་རྗེ་བྱང་། མཁན་ཚུང་བདེ་གསལ་བ། ལས་
བྱ་བ་རྒྱ་རིགས་བཅས་ལ་མཇལ་ཁའི་ཐོག་གོ་བབ་ཀྱི་ཆར་གནང་གསོལ་རས་སྦྱལ།
ཆོས་བརྒྱ་དྲུག་ལ་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་གཏོར་བརྗེས་ལ་ཐོན་མི་སྐྱེ་བཅར་ལྷགས་ལ་འཇམ་
དཔལ་ཡེ་ཤེས་དང་། རྣམ་གྲུ་མཆོད་བཞེངས་པ་བཞི་བཅས་ལ་ཐོན་ཕྱག

(༡༦༩ ཉ་༩། ༢༠༡ འ་༡) ཆོས་ཉེར་ལྔའི་སྤྱི་དོ་རྒྱུད་སྤྲོད་སྤྲོད་ཀྱི་འཆར་ཅན་
ཞབས་བརྟན་འབྲལ་བཞེས་དང་། གསོལ་ཆོགས་རྒྱབ་ཏུ་འཆར་ཅན་ལྔ་མཆོད་ཀྱི་
མཇལ་ཁ་དང་། གནས་གཟིགས་སོགས་སྤར་རྒྱན་ལྟར་དང་། ཆོས་ཉེར་དྲུག་ལ་སེ་
འབྲས་སྒྲ་མ་ལས་སྒྲའི་མཇལ་ཁ་དང་། རྣམ་གྲུ་ཆོགས་ཡོངས་མཇལ་ཁ་སོགས་དང་།
ཁལ་ཁ་དཀའ་ཆེན་སྒྲ་མ་ངོ་གཡོག་ལ་ཕྱག་དབང་སོགས་སྦྱལ། ཆོས་ཉེར་བདུན་ཉིན་
སྐྱེ་བཅད་རྒྱ་ཚུགས་རྒྱའི་མཇལ་དར་འབྲལ་བཞེས་སོགས་ཐུབ་སྟེ་ཕྱི་དོ་ནས་རིམ་
གཉིས་བྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་གཞིལ་བའི་བཅད་རྒྱ་དམ་པོར་ཚུགས་ཤིང་སྤེལ་
ལྟར་ཞོགས་པ་དམིགས་བརྩེ་མ་དང་། འཇམ་དཀར་གྱི་ལྷགས་བསྟེན། ཕྱི་དོ་ཡི་དམ་
གྱི་ལྷགས་བསྟེན་དང་། ལྷ་མོ་གཙོར་གྱུར་གྱི་བསྐྱང་འཕྲིན་སོགས་ཆག་མེད། ཐུན་
བར་རྣམས་སུ་བརྩེ་བཞག་ཐུགས་འདིན་དང་། དཔེ་སྟོན་སོགས་ལ་བརྩོན་པར་མཛད་
པ་དང་བཅས་པའི་ངང་དུ་ལྷ་བ་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ཆོས་བརྒྱ་དྲུག་བར་དུ་བཞུགས་
འཇགས་བསྐྱུངས། དེའི་རིང་གསོལ་དཔོན་ཆེ་ཚུང་སོགས་ལས་ཆན་བསྐྱོ་བཞག་མང་
ཅོམ་གནང་བ་རྣམས་ནས་བཅད་རྒྱའི་འོག་ཏུ་ཡོད་རིགས་རྣམས་ལ་མཇལ་ཁ་གནང་།

ཡུལ་དབང་སྤྱི་མཐུན་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་མེད་པ།

གཞན་མ་གསར་མཇལ་དང་། འབྱོར་ཐོན་སོགས་ཆང་མའི་མཇལ་དར་གཟིམ་ཆུང་
འགག་ནས་བཞེས།

(༡༥༩ བ་༣། ༡༠༩ འ་༥། བརྟས་) རྒྱ་པོ་འབྲུག་ཏུ་གྲགས་པའི་གནམ་ལའི་
རང་ཞལ་ཐོག་མར་ཆེས་པའི་དགའ་བ་དང་པོའི་སྤྲ་ཆར་ཆེས་གཏོར། གནས་གཟིགས་
སོགས་དང་། དེ་ནས་ཆོམས་ཆེན་དུ་སྟོན་ཆེན་ལ་ཕེབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་མཛད་སྟོན་བྱིངས་
སྤྲ་ལོ་རྣམས་དང་མཆུངས་པ་དང་། སྤྱན་གསལ་མགོན་འཕོད་བསྐྱུངས་གས། ཡི་ལི་
མཁན་པོའི་མཛོད་པ་དོ་གཤོག་དང་། ཁལ་ཁ་གཤོན་རུ་ངོ་སལ་རྒྱལ་པོའི་ཐོག་དཀའ་
ཆེན་སྤྲ་མ་དོ་གཤོག་མཆོ་སྟོན་ཆལ་དམ་ངོ་སལ་གི་མི་སྣ་སོགས་སོག་རིགས་བྱེད་ཉིས་
བརྒྱ་སྟོར་ལ་མཇལ་བྱལ།

(༡༥༩ བ་༥། ༡༠༥ ཐ་༡། བསྟུས་) ཆོས་གཉིས་རྒྱལ་པོ་ལོ་གསར་གྱི་སྟོན་ཆེན་
ལ་དབྱེས་རོལ་སོགས་མཛད་སྟོན་གང་ཅི་སྤར་ལམ་ལྟར་དང་། (༡༥༥ ཉ་༩། ༡༠༥ འ་༥)
ཆོས་དགུ་ལ་ (༡༥༥ བ་༣། ༡༠༦ ཐ་༣། བརྟས་) ལྷ་ལྷན་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་མགོན་
དུ་ཆིབས་བསྐྱོད་བཀའ་དྲིན་ཆེ། ཡི་ལི་བྱུག་མཛོད་དང་། མཁན་པོ་སྤྲལ་བཟང་དབང་
ལྷན་འདས་པོའི་རྒྱུ་ལྷ། འོན་རྒྱལ་སྤྲུལ་སྤྲུ། འོད་ཟེར་སྤྲུལ་སྤྲུ། ཞོལ་གཉེར་
དཔལ་ལྷན་ཉི་མ་བཅས་ནས་རིམ་པ་བཞིན་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་ཆོགས་མགོན་དུ་
གདན་ཞུས་ལྟར་ཞབས་སོར་བཀོད་དེ་རེ་བ་འབྲས་ལྷན་དུ་མཛད། ཆོས་བཅོ་ལྔའི་སྤྲ་
ཆར་གསུང་ཆོས་ཆེན་མོར་སྦྱིས་རབས་སོ་བཞི་པའི་བཤད་ལུང་སྤྲ་སོར་གནང་པའི་
འཕྲོས་ནས་ཆོས་ཐུན་གཅིག་རྒྱས་པ་དང་། དགོང་རོ་བྱམས་རར་ (༡༥༧ ཉ་༩། ༡༠༩
འ་༩) ཆོགས་པ་དམངས་དང་ལྷན་ཅིག་ཞལ་འདོན་གྱི་རིམ་པ་རྒྱས་པར་མཛད་ཅིང་།
མཐུག་ཏུ་ལྷགས་བསྟོ། བསྟན་འབར་མ། བདེ་བ་ཅན་གྱི་སྟོན་ལམ་སོགས་སྤྲུགས་སྟོན་
མཆོམས་སྟོར་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་བཅས་གསུངས་ནས་སེང་ལྗོང་སྟོ་མོ་བརྒྱུད་མཆོད་ཁང་

སྤྲེད་ཤོད་ཆང་མར་གནས་གཟིགས། སྟན་ཤལ། སྤྱགས་སྒོན་སོགས་རྒྱས་པ་དང་། ལྷག་
པར་སྤྱགས་ཟླ་ཆེན་པོ་རང་བྱོན་ལྷ་ལྟན་དང་། ཟླ་བཅུན་ཅོང་ཁ་པ། རྩོ་ཤྲུག་ཡིད་
བཞིན་ནོར་བུ་སོགས་ལ་སྟན་ཤལ་སྟན་ལ། ན་བཟའ་མཆོད་རྩལ་སོགས་འབུལ་སྦྱོར་དང་
བཅས་སྤྱགས་བསྐྱེད་སྒོན་ལམ་ཤིག་ཏུ་ཡུན་རིང་བར་བསྐྱུངས། དེ་ནས་ཅེ་མོར་ཕེབས་
བཞུགས་ཀྱིས་སྐྱུ་བཅར་གྲ་ཆང་བ་ལྷ་བཅུ་སྟོར་དང་བཅས་འདོད་ཁམས་དབང་མོར་
གཟབ་གསོལ་འཕྲིན་བཅོལ་དང་། ཞི་བྱག་སྤང་བརྟན་སོགས་སོ་སོར་སྟན་ཤལ་མཐུན་
རྩལ་སོགས་རྒྱ་ཆེར་འབུལ་གནང་མཛད། དེ་ནས་གཟིམ་རྒྱུད་ཕེབས་ནས་ཕྱི་ངོ་སྤྲེད་
ཡང་མཆོད་པ་དང་བཅས་ཞལ་འདོན་ཆོས་སྦྱོད་སྒོན་ལམ་གྱི་རིམ་པ་སོགས་གསུངས་
ཤིང་། ཕྱི་ནང་གི་མཆོད་ཆོགས་དག་པ་རབ་འབྲམས་རོ་བོར་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ཏེ་རྒྱལ་
བ་སྤྲེད་བཅས་དགྲེས་པ་བསྐྱེད་ཅིང་། བསྟན་འགྲོའི་ལེགས་ཆོགས་འཕེལ་བའི་སྤྱགས་
སྒོན་སོགས་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱུངས་སོ། །

(༡༩༧༧ ལ་༡། ༢༠༩ ག་༢) སྒོན་ལམ་མང་འགྲེད་ལྷ་མིའི་སྦྱིན་བདག་དང་། ཉེ་
སྟོར་རི་ཁྲོད་པ་དང་། སྤྱང་གནས་པ། སྤྱགས་འདུས་དང་ལྷན་སོགས་བསྐྱུས་ལ་མཛལ་
ཁ་ཉིན་ཁ་ཉིན་ལྟར་གྱིས་སྦྱུལ།

(༡༩༧༧ ལ་༥། ༢༠༩ འ་༦) ཁམས་གསུམ་དུ་ལྷ་ས་ཆོ་པའི་ཞབས་བརྟན་དང་།
སྤྱང་གནས་པ། ཁ་བལ། ཨ་ཙྰ་རྒྱ་སོགས་ལ་མཛལ་ཁ་དང་། བཅོལ་མཆོད་པའི་ཨང་
རིམ་དང་། བསྐྱིགས་འབུལ་ཁག་གི་ཨང་རིམ་མཛལ་ཁ་སོགས་སྤྲེད་རྒྱན་ལྟར་སྦྱུལ།

(༡༩༧༩ ཉ་༡། ༢༡༠ ག་༤) ཆོས་ཉེར་བཞིའི་ཉིན་གསོལ་ཆོགས་སྤྲེད་ཕོན་གྱིས་རྣམ་
དག་སྐྱུ་གསུམ་བརྒྱུད་བར་སྟོར་དང་། མཆོད་ཁང་སྤྲེད་ཤོད་ཆང་མར་གནས་གཟིགས་
སྤྱགས་སྒོན་ཞིབ་རྒྱས་དང་། རྩོ་བོའི་སྐྱུ་མདུན་དུ་སྐྱུ་བཅར་གྲ་ཆང་བ་དང་བཅས་ཞལ་
འདོན་སྤྱགས་སྒོན་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱུངས་ཤིང་། དཔལ་ལྷ་སྦྱོག་ཏུ་འདོད་ཁམས་དབང་མོར་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བཅུ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

གཟུགས་གསོལ་བསྐྱང་འཕྲིན། ཆོགས་འཁོར། མངའ་གསོལ། ཤེས་བརྗོད་སོགས་རྒྱས་
པར་གནང་།

(༡༥༩ ཉ་ལ། ༡༡༠ ག་༡༠། བརྟམ་) སྐྱ་བཅར་གྲུ་ཆང་དང་། འབྲས་སྤངས་
སྤགས་པའི་སྟོན་ལམ་གཏོར་རྒྱག་དང་། རྗེས་འབྲེལ་གཟིམ་རྒྱུད་པ་དང་། ཉ་དམག་མ་
པམ་མགོན་པོའི་སྤང་བརྟན་དང་། མི་རྟའི་བང་ཚལ་གྱི་རིམ་པ་སོགས་ལ་ཐུགས་ཞིབ་
བསྐྱུངས། རུ་མོ་ཆེར་གནས་གཟིགས་སོགས་བསྐྱུངས་ནས་སོ་བྱང་སོ་ཏ་ལར་ཆིབས་
བསྐྱོད།

(༡༥༩ བ་༦། ༡༡༡ ག་༩) ལྷ་བ་གཉིས་པའི་ནང་མངལ་ཁ་དོན་གཉེར་བ་འགའ་
ཞིག་མ་གཏོགས་དམིགས་གསལ་ཐུགས་བྲེལ་ཆེར་མེད་པ་དང་བཅས་ཐུགས་གཉེར་
གསན་བསམ་ཁོ་ནར་བཅོན་བཞེས་གྱིས་ཉིན་ལྟར་ཆོས་རུ་ཆག་མེད་དང་། འཛིན་ཚུད་
ཀྱང་སྐབས་བཞི་པའི་དབུ་ཚུགས་ཏེ་བཅི་བཞག་ཐུགས་འཛིན་དང་། སྟོན་ཆད་ཡར་
ཕྱིན་གྱི་འཛིན་ཚུད་གནང་བ་ནམས་གཏིང་ཕྱིན་པའི་གོ་དོན་རྟེན་པ་ཞིག་རང་མ་བྱུང་
བས་གཞུང་དོན་ལ་གོ་བ་ཆགས་པ་ཞིག་རང་གལ་ཆེ་འདུག་ཅེས་ལེགས་བཤད་གསེར་
འཕྲེང་དང་། རྣམ་བཤད་སྟིང་པོ་རྒྱན། མདོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་ཚ་རྒྱུ་སོགས་ལ་ཐུགས་
ཞིབ་གྱིས་གཞུང་གི་འབྲུ་སྟོན་ཆེག་འབྲེལ་ལ་བྱང་ཚུབ་པ་གཙོ་བོར་མངོན་ཅིང་།
རྟགས་གསལ་འཕེན་པ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུའང་ཆེག་འབྲི་དང་རིགས་པ་གཙོ་བོར་
མི་མངོན་པ་གཞུང་དོན་མཐའ་ཆོད་པར་རྟོགས་ཐབས་ལ་གཙོ་བོར་མངོན་པ་སོགས་
མཁས་པ་མཁས་པའི་ནང་ན་མངོས་པའི་དམ་པའི་རང་རྟགས་སུལ་དུ་ཕྱིན་པ་མདོན་
སུམ་དུ་གྱུར།

(༡༥༩ ཉ་༣། ༡༡༣ ག་༣) འདི་ལོ་ལྷ་བ་གཉིས་པ་ཉིས་བཅེགས་གྱི་ (༡༥༩ བ་
༩། ༡༡༣ འ་༡༡) ནང་ནས་སྐབས་བཞི་པ་དང་། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྲེད་བྱུང་དུ་འབྲེལ་

བའི་གསན་སྒྲིང་མཛད། ཟླ་བ་གསུམ་པའི་ནང་དུ་འང་དད་མཇལ་ཁག་ལ་ཕྱག་དབང་
རིམ་སྒྲུལ་དང་། བརྒྱད་གཏོར་ཆེན་མོ་སོགས་ཀྱི་མཛད་སྒོ་སྤར་རྒྱན་དང་། དགའ་ལྷན་
ཁྲི་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དཔལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ནམ་ཐུལ་གྲུ་ཆང་ཆོགས་ཡོངས་སུ་དུས་འཁོར་
ཀྱི་དབང་ཆེན་གནང་བར་ཕེབས་པར་མཇལ་འཕྲད་ཐོག་དུས་འཁོར་སྐོར་གྱི་གསུང་
འཕྲོས་དང་། ཤམ་གླ་ལའི་རིགས་ལྷན་ནམས་ཀྱི་བྱང་ཚུལ། མ་འོངས་དྲག་པོ་འཁོར་ལོ་
ཅན་གྱི་བྱོན་ཚུལ་སོགས་བཀའ་འདྲི་ཞིབ་རྒྱས་སུ་ཕེབས།

(༡༧༠ ཉ་༥། ༡༡༩ བ་༩) ཟླ་བ་བཞི་པ་དུས་ཆེན་བྱང་པར་ཅན་དུ་སོང་བ་དང་
བཅས་སྐུ་ཕྱག་དང་། མརྒྱལ་སོགས་གསོག་སྐྱུང་གི་མཛད་པ་དང་། ཆོས་བཅོ་ལྷའི་ཉིན་
བརྒྱ་མཆོད་འཕར་མ་དང་བཅས་ཉིན་ནམས་ལ་ཁྲུས་གསོལ། མཆོད་འབུལ། སྒོན་ལམ་
སོགས་ཞལ་འདོན་རྒྱས་པ་དང་། སྒྲན་ཤལ་གྲངས་མང་བཅས་འབུལ་བར་མཛད་ཅིང་།
སེང་དབར་ནམས་སུ་ཕྱོགས་མཐའི་མི་རིགས་དང་། གཞུང་ཞབས་སེར་སྐུ་སོགས་ཀྱི་
འབྱོར་ཐོན་མཇལ་ཁ་རིམ་སྒྲུལ་ནས་སྐབས་ལྷ་པ། དྲག་པ། བདུན་པ་ནམས་ཀྱི་འདྲིན་
ཚོད་མཛད། ཟླ་བ་ལྷ་པའི་ནང་དུ་ཆོས་མཆོམས་ཉིན་ཁ་ཤས་མཛད་ཅིང་། གཞན་
ཕྱགས་བྲེལ་དམིགས་བསལ་ཆེ་རིགས་བྱང་ན་མ་གཏོགས་ཆོས་རྩ་ཆག་མེད།

(༡༧༠ བ་༥། ༡༡༩ བ་༥། བསྐྱུས་) ཟླ་བ་དྲུག་པའི་ནང་གསན་བསམ་ཕྱགས་
གཉེར་བཙོན་པ་སྤར་བཞིན་ནས་སྐབས་བརྒྱད་པའི་འདྲིན་ཚོད་ཀྱི་དབུ་ཡང་ཚུགས།

(༡༧༡ བ་༡། ༡༡༥ བ་༡) དེ་རྗེས་ཟུར་བཀོལ་བསམ་གཟུགས་ཀྱི་གསན་བསམ་
དབུ་འཕྲོགས་མཛད། (༡༧༡ བ་༥། ༡༡༥ འ་༥) དགེ་འདུན་ཉི་ཤུ་དང་ཉིན་འབྲེལ་གྱི་
འདྲིན་ཚོད་བསྐྱུངས། ཟླ་བ་དགུ་པའི་ཆོས་མགོར་སྡེ་དགེ་རྒྱལ་པོ་རོ་གཡོག་བརྒྱ་སྐོར་
གཙང་གནས་མཇལ་བར་ཐོན་ཕྱག

(༡༧༡ ཉ་༡། ༡༡༦ བ་༥) སྒོན་པན་པར་བྱིན་གྱི་གཞུང་ཆོན་ཆེ་ཆུང་ནམས་ཀྱི་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

གསན་བསམ་ལ་འགྲུས་པར་མཛད་པས་པར་ཕྱིན་གྱི་གཞུང་ལུགས་ནམས་ཀྱི་དགོངས་
དོན་ལེགས་པར་སྤྲུགས་སུ་ཚུད་པས་འདི་ལྷའི་ཆོས་བཙོ་ལྷ་ནས་པར་ཕྱིན་གྲུབ་པའི་
སྟོན་མོ་དང་། དབུ་མའི་གསན་བསམ་དབུ་འཛུགས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་དང་འབྲེལ་བའི་
སྤྲུགས་སྟོན་ཉིན་ལྷའི་རིང་བསྐྱུངས་ཤིང་། དེའི་རིང་ཡོངས་འདིན་ནམས་དང་། མཆན་
ཞབས་དགེ་བཤེས་ནམས་མགོན་འཕོད་དང་། གྲོལ་བསྐྱུན་ལེགས་སྦྱེས་གནང་ཆ་
སོགས་ཀྱང་སྦྱུལ། དེ་ནས་དབུ་མའི་གཞུང་ཐེག་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོར་འཛུགས་པའི་གྲུ་
རྩིང་གི་སྟེང་ནས་བཙེ་བཞག་སྤྲུགས་འདིན་དང་བཅས་སྟིང་རྩིང་གཞུང་ཆེན་ནས་དབུ་
འཛུགས་ཀྱིས་གསན་བསམ་མཛད་ཅིང་། པར་ཕྱིན་གསན་བསམ་གྲུབ་པ་དང་། དབུ་
མ་དབུ་འཛུགས་བསྐྱུངས་པར་གཞུང་ཞབས་དྲག་འབྲིང་སོགས་ནས་ལེགས་དར་ཡང་
རིམ་པར་སྤུལ། ལྷ་སོར་བསྐྱུན་རྒྱུན་ལ་དགོངས་ཏེ་གོ་ལུང་པ་ཆེན་པོའི་བསྐྱུན་རིམ་པར་
གསར་བསྐྱོས་མཛད་པ་ལེགས་པར་གྲུབ་པའི་དོ་དམ་ཅེ་ཕྱག་བདེ་གསལ་བ་དང་། ལྷས་
དག་པ་མཆན་ཞབས་དགེ་བཤེས་ཆེ་དབང་བསམ་འགྲུབ་དང་། སྤྲུགས་པ་བསྐྱུན་དར།
པར་བསྐྱོས་དབུ་ཆེ་ཚུང་བྱིངས་ལས་བྱ་བཅས་པར་ཆར་གནང་གསོལ་རས་གྲུ་ནོམ་པ་
སྦྱུལ།

(༡༧༩ བ་༥། ༡༡༡ བ་༥) ལྷ་མཆོད་ཉིན་རྒྱུད་སྟོན་སྤྲད་གྱི་མཛལ་ཁ་དང་།
(༡༧༩ བ་༦། ༡༡༡ བ་༩) ཆོས་ཉེར་བརྒྱད་སྤྲ་ཆར་མཆོ་སྟོན་ཀྱན་འདིན་སོགས་སོག་
རིགས་མང་པོར་མཛལ་ཁ་གནང་རྗེས་ཕྱི་རོ་ནས་སྐྱ་བཅད་རྒྱ་དམ་པར་བཞུགས་ཏེ། ལྷ་
རོ་དམིགས་བཙེ་མའི་ལྷགས་བསྟེན་སྤྲན་རེ་དང་། དེ་ནས་ཡི་དམ་འདིགས་མཛད་དོ་
རྗེ་ལྷ་བཅུ་གསུམ་གྱི་ལྷགས་བསྟེན་གསོལ་ཆོགས་གོང་དུ་སྤྲན་རེ་དང་། གསོལ་ཆོགས་
རྒྱབ་ཏུ་སྤྲན་རེ། ཕྱི་རོ་ཆོས་རྒྱལ། ལྷ་སོ་གཙོར་གྱུར་གྱི་གཏོར་འབུལ་ནམས་ཆག་ཐེད།
སྤྲན་བར་ནམས་སུ་འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྤྲུགས་དམ་གྱི་ཉིན་

ནམས་ལ་མཆོད་པ་འཕར་མ་དང་བཅས་སྒྲ་མ་མཆོད་པ་དང་། སྒྲོལ་ཚོག་སོགས་རེ་
མོས། བར་བར་དུ་དབྱ་མའི་གཞུང་འགྲེལ་ནམས་ལ་གཟིགས་རྟོག་སོགས་ཚོས་ལྷན་གྱི་
མཛད་པ་ཁོ་ནའི་ངང་དུ་སྒྲ་བ་བརྩ་གཉིས་པའི་ཆོས་ཉིད་དུག་བར་བཞུགས་འཇགས་
དང་། དེ་ནས་བཅད་རྒྱ་གྲོལ་བའི་མཇལ་དར་སོགས་རིམ་བཞེས་དང་། སོག་རིགས་
ཁག་ལ་མཇལ་ཁ། ལོ་མཇུག་གི་མཛད་སྒོ་སོགས་སྤར་རྒྱན་ལྟར་བསྐྱངས་སོ། །

༡༡༽ རྒྱ་སྤྱུལ་ལོ་གསར་དགུས་མཆོད་སྤར་ལམ་ལྟར་དང་གསན་བསམ་ལ་བཙོན་པས་གཞུང་དོན་ལ་
ངེས་པ་རྟེན་པའི་ངོ་མཚར་ནམ་ཐར་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ། བཅད་རྒྱ་རེ་ལ་བཞུགས་ཤིང་ཐུགས་རྫོགས་
ཞུ་ཆེད་ཡཔ་ཆ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ལྷ་ལྷན་དུ་གདན་ཞུས་གྱིས་ཡབ་སྐུ་ལྷན་རྒྱས་བསྐྱངས། དུས་ཆེན་
དང་བསྐྱན་དགེ་སྦྱོར་གི་བསྐབ་སྒོམ་ཡང་དག་པ་བཞེས་ནས་ཐུབ་བསྐྱན་ཡོངས་རྫོགས་གྱི་བདག་པོར་
བཞེངས་པར་ལྷ་སྤེལ་སྤེལ་ཡོངས་ནས་དགུས་མཆོད་སྤུལ་བའི་རིམ་པ་དང་། ཡཔ་ཆ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་
གཙང་དུ་ཆིབས་བསྐྱར་དང་ལེགས་འབུལ་ཞུ་མི་འབྱམས་གྲས་ཤིང་བཙན་གསོལ་རེ་ཞུ་གནང་རྗེས་
རིམ་གཉིས་གྱི་ཐུགས་དམ་ལ་བཙོན།

(༡༢༡ ཉ་༩། ༢༡༢ འ་༡། བརྟས་) རྒྱ་སྤྱུལ་དུ་གྲགས་པའི་གནམ་ལོའི་རང་
ཞལ་གསར་ངོམས་གྱི་དགའ་བ་དང་པོའི་སྤྲ་ཆར། འདོད་ཁམས་དབང་མོར་ཆོས་གཏོར་
རྒྱས་འབུལ་དང་། དཀར་སྒོ་འབུལ་བཞེས། ཕྱིར་ཕེབས་གནས་གཟིགས་སོགས་སྤར་
ལམ་ལྟར་ནས་སྤེལ་སྒྲ་བ་བརྩ་གཅིག་པའི་ནང་ནས་ལྷ་ལྷན་ཁུལ་དུ་དོ་རྩེ་ཆོར་མའི་
དལ་ཡམས་ཐོར་བུ་བྱུང་བ་དོ་དམ་བསྐྱམས་བསྐྱགས་གནང་བབ་གྱིས་ཆོམས་ཆེན་
དུ་སྒོན་ཆེན་སོགས་གནང་སྒོ་མ་བདེ་བས་ཉི་འོད་དུ་གསོལ་སྒོན་དཀར་སྒོ་བསྐྱིགས་
འབུལ་དང་། མཇལ་དར་འབུལ་བཞེས་གནང་།

(༡༢༤ ཉ་༡། ༢༡༤ ཐ་༡) འདི་ལོ་བསྐྱམས་རའི་བབ་གྱིས་མཇལ་ཁར་བཅར་
མི་སོགས་མེད་གཤིས་ཐུགས་རྫོས་བདེ་ཉམས་དང་བཅས་ཤིན་དུ་བག་ཕེབས་པའི་ཚུལ་

༧ རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་གྲིམས་སྐྱེ་མཆོའི་རྣམ་ཐང་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཕྱེད་བཀྲ་

གྲིས་ཞག་ཤས་ལོ་གསར་དང་འབྲེལ་བའི་ཐུགས་སྒྲིའི་ངང་དུ་བཞུགས་ཤིང་། སྟོན་པའི་
 སྒྲིས་རབས་སྐུ་ཐང་སོགས་བཞེས་ནས་མཆོད་པ་དང་། ཞལ་འདོན་འཕར་མའི་རིགས་
 ལ་བཙོན་པར་མཛད། ཆོས་བརྟུ་གཉིས། བརྟུ་གསུམ། བརྟུ་བཞི་བཅས་སུ་ཡསྐབས་
 མགོན་མཆོག་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་དམ་བརྟག་པ་དང་འབྲེལ་བའི་དབྱིངས་དབྱུང་གིས་
 གཟིམ་ཆུང་ཉི་འོད་དུ་གཟབས་གསོལ་སྐུ་ཐང་ཆང་མ་བཟམས་ཤིང་། མཆོད་གཏོར་
 སྐུ་གཟིགས་སོགས་རྒྱས་བཤམས་ཐོག་སྐུ་བཅར་ནམ་རྒྱལ་གྱ་ཆང་ཆོགས་ཡོངས་དང་
 བཅས་བསྟན་སྲུང་དམ་ཅན་རྒྱ་མཚོར་གཟབས་གསོལ་གསུང་བསྐྱངས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་
 པ་ཉིན་གསུམ་གྱི་བར་དུ་གནང་བའི་ཆོགས་དབུས་སུ་ཉིན་ལྟར་ཕེབས་ཏེ་ཞལ་འདོན་
 དང་། ཐུགས་བསྐྱེད་འཕྲིན་བཅོལ་གནད་དུ་སྒྲིབ་པར་བསྐྱུངས། ཆོས་བཙོ་ལྷའི་ཉིན་
 བརྒྱ་མཆོད་འཕར་མ་དང་བཅས་གནས་བརྟུ་ཕྱག་མཆོད་རྒྱས་པར་གནང་། མཚན་
 ཞབས་དགེ་བཤེས་ནམས་ནས་མགོན་པོ་ཆེ་དཔག་མེད་ལ་བརྟེན་པའི་སྐུ་ཆེའི་སྐུ་བ་པ་
 གནད་སྒྲིབ་ཞག་གྲངས་མང་ཅམ་ཚུགས་པའི་སྐུ་ཆེའི་ཆེ་རྩལ་ནམས་འབྲལ་བཞེས་
 མཛད། ལྷ་བ་འདི་མཐུག་ནས་ཆོས་རྒྱ་ལྟར་བཞིན་ཚུགས་ཏེ་གསན་བསམ་ལ་བཙོན་
 པར་མཛད། ལོ་འདི་ནང་བསྐྱམས་རའི་བབ་གྲིས་དྲག་ཞན་དམངས་ལ་མཇལ་ཁའི་
 རིགས་མ་གནང་བས་མགོན་བརྒྱུད་གྲིས་མཇལ་དར་འབྲལ་བཞེས་སོགས་དམིགས་
 གསལ་ཁ་ཤས་ལས་གཞན་མ་མཇལ་ཐོར་གསལ་བ་ལྟར་བཅས་འདིར་བཀོད་ཀྱང་
 ཡིག་ཆོགས་ཆེ་སྟོན་ལས་དེ་ཅམ་གྲིས་དགོས་གལ་མ་ཆེ་བས་མ་བཀོད་ཅིང་། ལྷ་བ་
 གཉིས་པའི་ནང་རྒྱུད་སྟོན་སྐུ་མ་དབུ་མཛད་སྟོ་བཟང་ཆོས་འཕེལ་མཁན་པོར་འཕོས་
 ཆབ། སྐུ་མ་དབུ་མཛད་གསར་པ་མཚན་ཞབས་དགེ་བཤེས་སེར་སྒྲུང་གྲགས་པ་བསྟན་
 དར་ལ་བསྐོ་བཞག་སྐུ་བའི་མཇལ་དར་འབྲལ་བཞེས་ཐོག་ རྒྱུད་པའི་སྒྲིག་ཁྲིམས་
 དང་འཆད་ཉན་སོགས་ཡར་རྒྱས་དགོས་པའི་བཀའ་ཡང་སྐུལ།

ཟླ་བ་གསུམ་པའི་ཆོས་གཅིག་ནས་རིམས་ནད་ལ་ཕན་ཕྱིར་གཟིམ་ཆུང་བདེ་
ལྷན་འབྲེལ་དུ་གསུང་ཆོག་པ་ཡོངས་འདྲིན་ནམ་གཉིས་དང་། མཚན་ཞབས་དགེ་
བཤེས། རྣམ་གྲུ་དུས་འཁོར་སློབ་དཔོན་དང་། དབུ་མཛད་། བྱིངས་ངག་དབང་བཙུན་
འགྲུས་སོགས་གསུམ་དང་བཅས་སྣ་ཆོགས་ཡུམ་གྱི་སྒོ་ནས་རིལ་སྒྲུབ་གནད་སློན་
བདུན་གཅིག་གི་རིང་ཚུགས་པའི་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་གྱི་ཆོགས་དབྱར་ཕེབས་
བསྐྱོད་མཛད་། དེ་དང་ཕྱོགས་མཚུངས་སུ་རིམས་སྤྱང་ནག་པོ་དགུ་སྟོར་དུ་གྲགས་པ་
ཡང་སྟོར་བསྐྱེབས་ཀྱིས་སྣ་ཆོགས་རིལ་བྱ་དང་ལྷན་ཅིག་གསོལ་རས་ཁྱ་མི་ཆང་མར་
སྤྲུགས་སྒོན་དང་བཅས་བཀྱེ་བར་མཛད་པ་ལས་ཐོར་ནད་མ་ཐར་བ་ཕལ་མོ་ཆེ་ནད་
ཀྱིས་མི་ཚུགས་ཤིང་། གལ་སྲིད་ན་ཡང་སློག་གི་བར་ཆད་དུ་མི་འགྱུར་བ་སོགས་ཕན་
པ་ཆད་མེད་པ་མངོན་སུམ་མཐོང་ཆོས་སུ་གྱུར་པས་འགྲོ་མང་བདེ་བར་དབུགས་འབྲིན་
པའི་བཀའ་ངིན་མད་དུ་བྱུང་བ་སྦྲུལ་བར་མཛད་དོ། །

བརྒྱུད་གཏོར་ཉིན་མཛད་སྒོ་བྱིངས་སྤྱར་རྒྱན་ནས་གཟིམ་ཆུང་ཕུན་ཆོགས་
འདོད་འབྲེལ་དུ་གྱུར་ཞལ་གྱི་དུས་གཏོར་ཞལ་འདོན་རྒྱས་པར་མཛད་། མཐའ་དབུས་
གྱི་འགྲོ་བ་ནད་ཀྱིས་གཅོས་པ་དང་གཅོས་པར་འགྱུར་བ་རྣམས་ལ་ད་དུང་ལྷག་པར་
བརྩེ་བ་ཤས་མི་བཟོད་པས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་འདི་ལྗེའི་ཆོས་ཉེར་ལྗེའི་ཉིན་གཟིམ་
ཆུང་བདེ་ལྷན་འབྲེལ་དུ་ཡོངས་འདྲིན་ནམ་གཉིས་དང་། མཚན་ཞབས་སླ་མ། རྣམ་གྲུ་
སློབ་དཔོན། དབུ་མཛད་། གསུང་བཟང་བ་སོགས་བཙུན་སྟོར་དང་བཅས་པའི་ཆོགས་
དབྱར་ཕེབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་ནད་བདག་སྟོབས་འདོམས་ཀྱི་གསུང་ཆོག་བཀའ་ངིན་ཆེ་
ཞིང་། ཕྱི་ཉིན་ཞབས་པད་སོགས་ནས་སྤྲུགས་རྗེ་ཆེ་ཁྱའི་ལེགས་དར་ཡང་སྤུལ།

(༡༥༦ ཉ་ལ། ༢༡༡ བ་༡༡) ཟླ་བ་སྔ་ཕྱི་འདི་དག་དུ་མཛལ་ཁ་སོགས་ཀྱི་སྤྲུགས་
གཡེངས་མེད་པས་སྤྲུགས་གཉེར་གསན་བསམ་ལ་འགྲུས་པར་མཛད་པ་ལས་དབུ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

མའི་ཐལ་བསྒྲིག་ཡན་གྱི་འདྲིན་ཚོད་གྲུབ་སྟེ་འདི་ལྷའི་ཆོས་མགོ་ནས་ཐལ་བསྒྲིག་གི་
ཚོད་པའི་དབུ་ཚུགས་ཤིང་། འདུག་རྒྱུ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱི་ཐུགས་འདྲིན་ཀྱང་
བཀའ་ངིན་ཆེ།

(༡༧༥ བ་༡། ༡༣༡ འ་༩) ལྷ་བ་དགྲ་པའི་ནང་ (༡༧༧ ཉ་༡། ༡༣༩ ཐ་༩) དབུ་
མའི་ཐལ་བསྒྲིག་བདེན་གཉིས། ཚུ་འབབ། བདག་འགོག་སོགས་འདྲིན་ཚོད་པལ་ཆར་
གྲུབ་ཀྱང་། ད་དུང་ཐལ་བསྒྲིག་དང་། བདེན་གཉིས་བདག་འགོག་སྐྱོར་བཅས་ལ་ཏ་ཅང་
ཐུགས་བཞེད་ཆེ་བས་ཚོད་པ། དཔེ་སྟོན་བཀའ་འདྲི་དོགས་གཅོད་སོགས་ནན་ཏན་
ཡང་ཡང་དུ་མཛད་དེ་མཐའ་བཞིའི་སྟེ་བ་འགོག་ལུགས་དང་། སྟོང་ཉིད་རིགས་པའི་
ནམ་གངས་མཐའ་ཡས་པས་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ། ལྷག་པར་རིགས་པའི་རྒྱལ་པོ་
རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་ཀྱན་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་འདེབས་
ཚུལ། རྒྱ་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་རྒྱ་འབྲས་སུ་འཆར་ཚུལ།
སྤང་བས་ཡོད་མཐའ་སེལ་བ་དང་། སྟོང་པས་མེད་མཐའ་སེལ་ཚུལ། བདེན་གཉིས་དོ་
བོ་གཅིག་ལ་སྟོན་པ་ཐ་དད་པར་འདོག་ཚུལ། རྣམ་བདུན་གྱི་རིགས་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་
ནས་འདིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་འགོག་ལུགས་དང་། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
བསྐྱེད་ཚུལ་སོགས་ལ་འོལ་སྦྱི་དང་། ཆོག་འཁྲི་འགོག་ཐུབ་ཅམ་གྱི་གོ་བ་མ་ཡིན་པར་
གཏིང་ཕྱིན་པར་ངེས་པ་རྟེན་པའི་ཐབས་འབའ་ཞིག་གཙོ་བོར་མཛད་ཅིང་། དེའི་སྐད་
དུ་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ་སོགས་ཡང་ཡང་ཞལ་འདོན་དུ་མཛད་པ་བཅས། འདི་དག་ནི་
ལྷ་རྩེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་འོལ་དགའ་ཆོས་ལུང་དུ་བཞུགས་སྐབས་འབྲེལ་པ་བྱུང་
ན་པ་ལི་ཏ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་དབྱིས་ཕྱིན་པར་ཐུགས་ལ་འཁྱུངས་པ་
ན། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ངིན་ལྷག་པར་དུ་རྩེས་སུ་བྲན་པས་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་
པ་ཐུགས་ཚོམ་མཛད་པ་སོགས་དང་སྟོན་པ་ནས་མཆུངས་པ་སྟེ། དེང་སང་ལྷན་པོ་དག་

མཚར་དུ་འདྲིན་པའི་མདོན་ཤེས་དང་། སྐབ་ཉགས་རང་ག་བས་ཆ་ཅམ་ཡང་སྐྱབ་པར་
མི་རྒྱས་པའི་ནམ་པར་ཐར་པ་དོ་མཚར་ཆད་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་པར་ལྷང་དང་རིགས་པ་
དུ་མས་སྐབ་དུ་ཡོད་ཀྱང་ཡི་གེས་འདིགས་པས་སྐབས་དོན་མདོར་བསྡུས་ཅམ་ལས་མ་
སྒྲིམ་ཤིང་།

དེ་བཞིན་དུ་ཚུ་འབབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་གང་ཟག་ལས་ཅན་གསུམ་གྱིས་བལྟ་
བྱ་ཐུན་མོང་བ་གཅིག་ལ་བལྟས་པའི་ཆོ། མཐོང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་འཆར་བ་དེ་
ནམས་མཐོང་བ་པོ་སོ་སོའི་མིག་ཤེས་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་དུ་བྱུབ་བམ། ཐ་དད་དུ་
བྱུབ། གཅིག་དུ་བྱུབ་ན་སེམས་ཅམ་པ་དང་མི་འདྲ་བའི་བྱི་རོལ་དོན་དུ་བྱུབ་ཚུལ་ངེ་
ལྟར་ཡིན། ཐ་དད་དུ་བྱུབ་ན། མཐོང་བྱའི་ཆོས་མི་འདྲ་བ་གསུམ་པོ་དེ་གཞི་གཅིག་
གི་སྟེང་དུ་ཡོད་ཟེད། དེ་གསུམ་ནང་པན་ཚུན་དུ་གོ་ས་འགོག་རྒྱས་ཡིན་མིན་སོགས་
རྟོགས་ལྡན་ལ་སྦྱེ་བར་འོས་པའི་དོགས་པ་མང་པོ་གཞན་གྱི་ངག་ལ་འཁྲེལ་བ་ཅམ་
མ་ཡིན་པར་རང་སྟོབས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ཐུགས་རྒྱད་ལ་འཁྱུངས་ཏེ་ཚོད་པ་དང་། འདྲི་བ་
སོགས་མཛད་པ་ན། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་ནམས་ཀྱང་ངེ་བཞིན་པའི་ལན་
གྱིས་དབྱུལ་བར་ཐུར་པ་དང་། གསུང་འཕྲོས་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ཅག་
གཞུང་ལྷགས་ལ་ཕྱོགས་ཅམ་སྦྱངས་པར་སྒྲོམ་པ་དག་གི་རྒྱད་ལ་ཡང་སྟོན་སྦྱེ་མ་ཕྱོང་
བའི་དོགས་པ་དང་ཐེ་ཆོམ་གྱི་གནས་ངེ་སྟེད་ཅིག་སྦྱེས་པ་སོགས་བྱུང་བ་འདི་དག་ཀྱང་
མཁས་པ་དང་། བྱུབ་པར་སྒྲོམ་པ་འགས་བསྐྱབ་དུ་མེད་པའི་གནས། སྦྱེ་དང་སྦྱེ་བར་
ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་མཁས་ཤིང་གོམས་པའི་སྦྱེས་བྱ་དམ་པའི་ངང་ཚུལ་ཆེས་ཤིན་
དུ་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དོ་མཚར་བའི་ནམ་ཐར་འགའ་ཞིག་ཟུར་ཅམ་
སྒྲིམ་ནས་སྒྲར་ཡང་ཐུན་མོང་བའི་ནམ་ཐར་དཀྱུས་ལ་འཇུག་པ་ནི།

ཟླ་བ་བརྒྱུ་པའི་ལྷ་མཚོད་ཆེན་མོའི་ཉིན་ཞབས་པད་གྱིས་མཚོན་པའི་བྱིངས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྤྱི་མཐུན་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་མེད་ག།

གྱི་མཇལ་དར་སྤུན་ཆོགས་འདུ་ལམ་ནས་འབུལ་བཞེས་དང་། ཉི་འོད་དུ་ཡོངས་འཛིན་
ནམ་གཉིས་དང་། གཏུང་། སྤྱི་ཁྱབ་མཁན་པོ། སྤུན་བཅས་ནས་མཇལ་དར་སྤུལ་ཞིང་།
ཅེ་སྐོར་ནང་མ་མཁན་སྡེ་ཆེ་ཆུང་དང་། མཆན་ཞབས་སྒྲ་མ། ལས་ཆན་པ་སོགས་ལ་
ཕྱག་དབང་ཇ་གཤམ་ཐོག་དགོང་ཇ་བཞེས་བུར་སོགས་སྤར་རྒྱན་ལྟར་ཕེབས། དེ་ནས་
གནས་གཟིགས་ཞིབ་རྒྱས་དང་། རྣམ་གྲ་སྒྲོབ་དཔོན། དབུ་མཛད། གསུང་བཟང་བ་
ནམས་དང་བཅས་མཆོད་ཁང་ཁག་ཏུ་སྤར་རྒྱན་ཞལ་འདོན་གྱི་རིམ་པ་དང་། སྤྱིང་
མེར་སྤྱགས་ཞིབ་སོགས་བསྐྱངས།

(༡༧༥ བ་༥། ༢༡༦ བ་༦། ༣༣༡) ཆོས་བཅུ་བཞིའི་ཕྱི་རོ་ནས་སྤྱི་བཅད་རྒྱ་དམ་
པོར་བཞུགས་ཏེ་ཉིན་ལྟར་སྤར་དམིགས་བཅེ་མའི་ལྷགས་བསྟེན་སྤུན་རེ་དང་། གསོལ་
ཆོགས་རྒྱབ་མདུན་གཉིས་སུ་རྟ་མགིན་གསང་སྤྱི་བཞུགས་བསྟེན་སྤུན་རེ། ཕྱི་རོ་ཡི་
དམ་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོས་སྦྱོང་སྤྱིའི་གཏོར་འབུལ་བཅས་ཆག་མེད་དང་། སྤུན་བར་
ནམས་སུ་བརྒྱ་མཆོད་འཕར་མ་དང་བཅས་སྦྱོལ་ཆོག་དང་། གནས་བཅུ་ཕྱག་མཆོད།
སྒྲ་མ་མཆོད་པ་སོགས་རེ་མོས་གྱི་ཞལ་འདོན་དང་། དབུ་མའི་གཞུང་ཆེ་ཆུང་སོགས་ལ་
གཟིགས་རྟོག་དང་བཅས་པའི་ངང་དུ་སྤྱི་བ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆོས་ཉེར་གཅིག་གི་བར་
དུ་བཞུགས།

(༡༧༧ བ་༥། ༢༡༧ འ་༦) ཤིང་ཕོ་རྟ་ལོར་གྲགས་པའི་དགའ་བ་དང་པོའི་བཞིན་
རས་གསར་དོམས་གྱི་ཐོ་རིངས་སྤར་ཆར་མཆན་གཟིམ་ཁང་དུ་འདོད་ཁམས་དབང་མོར་
གསུང་བསྐྱང་འཕྲིན་བཅོལ་དང་། (༡༧༠ ཉ་༡། ༢༡༧ འ་༣) ཕོ་བྲང་ཡང་སྟེང་དུ་ཆོས་
གཏོར། རྟེན་འབུལ། གསོལ་ཆོགས་དང་དཀར་སྦྱོའི་བཀྱི་བསྟུ། རང་མ་མཁན་ཆུང་
སོགས་གྱི་མཇལ་དར་འབུལ་བཞེས། མངའ་གསོལ། ཤིས་བརྗོད་སོགས་དང་འཕགས་པ་
རིན་པོ་ཆོས་གཙོས་པར་གནས་གཟིགས། གཟིམ་ཆུང་གསོལ་བ་གདན་བཞེས་སོགས་

ཐེབས་རྗེས་འདི་ལོ་ཡང་རིམས་ནད་ཐག་གཅང་མར་མ་ཆོད་པའི་བབ་བཅས་གཟིམ་
ཆུང་ཉི་འོད་དུ་གསོལ་སྟོན་དཀར་སྟོང་དང་། (བསྐྱུས་)ཆོམས་ཆེན་གྱི་དགྲེས་སྟོན་མཛད་
སྟོབས་ལྷ་ལོ་ལྷར་བསྐྱུངས།

(༡༩༠ བ་༥། ༡༣༩ བ་༥) འདི་ལོ་དགྲུང་གུངས་མངལ་བཤོལ་གྱི་སྒྲ་བ་དང་
བཅས་པའི་ཉི་ཤུར་ཐེབས་པར་ཡཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར། ཐུགས་རྫོགས་
བཞེས་རྒྱུའི་གསོལ་འདེབས་སྟོན་གསན་གྱི་ཁྱུ་ཡིག་རིམ་འབྲུལ་མཛད་པ་རྣམས་ལ་
དགྲེས་པའི་བཀའ་ལན་ཡང་རིམ་པར་ཐེབས། སྟོན་ལམ་དུས་ཆེན་དང་འབྲེལ་བའི་
མཆོད་འབྲུལ་དང་། ཞལ་འདོན་འཕར་མ་སོགས་ཐུགས་བརྩོན་ཆེ་བར་བསྐྱུངས།

(༡༩༡ ཉ་༡། ༡༣༩ བ་༡༡) དབུ་མའི་གཞུང་ཆོན་གྱི་གསན་བསམ་ལེགས་པར་
གྲུབ་པས་སྒྲ་བ་གཉིས་པ་གསར་ནས་འབྲུལ་བའི་གསན་བསམ་གྱི་དབུ་ཆུགས་ཏེ་བཅི་
བཞག་དང་སྟོམ་ཆིག་སོགས་ཐུགས་འདིན་དང་། འབྲུལ་བའི་ཡིག་ཆ་རྣམས་ལ་ཐུགས་
ཞིབ་གྱི་སྟེང་ནས་ཚོད་པ་ལ་འགྲུས་པར་མཛད། ཡཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་
དབུས་ཐེབས་གྱི་གདན་ཁྱུར་བསྐྱོད་མི་ཕོགས་དཔོན་རྒྱ་མཚོ་དང་། ཅེ་མགོན་དཀོན་
མཆོག་སྒྲ་བ། ཤོད་མགོན་སློབ་བཟང་བསོད་ནམས་བཅས་ཀྱི་ཐོན་ཕྱག་མཇལ་དར་
མགོན་བརྒྱུད་ཀྱིས་བཞེས་ཐོག་ཐེབས་ལམ་གྱིས་མཆོན་པའི་ཞབས་ཁྱུ་གང་ཅི་འཐུས་
ཤོར་མེད་པ་དགོངས་ལྷན་ལེ་འགྲིགས་དགོས་པའི་བཀའ་བསྐྱུར་ཡང་སྟུལ།

(༡༩༡ བ་༡། ༡༣༠ བ་༩) སྒྲ་བ་གསུམ་པའི་ཆོས་ལྷ་ཉིན་ཡཀུན་གཟིགས་
པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ལོ་རྒྱུད་དུ་ཆིབས་བསྐྱོད་པར་འཆམས་ཁྱུ་སོགས་རིམ་འབྲུལ་
བསྐྱུངས་རེས་སུ་མཛད། དེ་ཉིན་ནས་བཞུགས་ཞག་གསུམ་རིང་ལོ་རྒྱུད་དུ་བག་སེང་
གི་ཆུལ་དུ་བཞུགས།

(༡༩༠ བ་༡། ༡༣༠ བ་༡) ཆོས་བརྒྱུད་ཀྱི་སྤྱོད་ཡཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་

ཡུལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བཅུ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

པོ་ཆེ་ཆེར་ཆེབས་བསྐྱར་ལ་པོ་བྱང་ཆེ་ནས་དར་འཕྱར་དྲུང་འབྱུང་སོགས་སྤྱི་ཁྱེ་བཀྱར་
བསྐྱེ་སྤར་ལྷག་དང་བཅས་གདན་ཁྲུས་ཀྱིས། (༡༤༡ བ་༣། ༥༡༠ ཐ་༡༡) ཐོག་མར་ཉི་
འོད་དུ་མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས་ (༡༤༡ བ་༤། ༥༡༠ འ་༡༡) ཡབ་སྲས་གཉིས་ཆར་བཞུགས་
ཁྲིར་ཞབས་སོར་འཁོད་བསྐྱུན་སྐྱེ་ཞབས་ལོ་མིན་ཉན་དང་། ཡོངས་འཛིན་རྣམ་གཉིས།
གཙུང་སྐྱེ་ཞབས། ཞབས་པད། སྤྱི་བྱབ་མཁན་པོ། དཔ་སོགས་ནས་དབྱར་མཇལ་དང་
འབྲེལ་བའི་མཇལ་དར་ཕུལ། བཀྱས་ལྷན་གཉིར་ཆང་ཆེན་མོ་སོགས་ཞབས་གས་
རྣམས་ནས་ཀྱང་འབྱོར་ཕྱག་མཇལ་དར་ཕུལ། ཡབ་སྲས་པན་ཚུན་བཀའི་འཆོམས་
འདྲི་སྒྲུལ་རེས་དང་། གསོལ་ཞབས། དཀར་སྒྲོ་འབྲུལ་བཞེས་སོགས་གྲུབ་ནས་མཆོན་
གཟིམ་ཁང་དུ་ལྷན་རྒྱས་ཐོག་བརྒྱད་གཏོར་གྱི་གསོལ་ཞབས་རྣམས་རིམ་ཐེབས་དང་།
དེ་ནས་ལྷན་རྒྱས་ཆོ་མས་ཆེན་གསར་པར་ཐེབས་སྟོན་ཐོག་བྱོན་བཞུགས་ཀྱིས་མཇལ་
དར་འབྲུལ་བཞེས་གྱི་རིམ་པ་གྲུབ་རྗེས་གྲུལ་འཕྲོས་པས་འབེལ་གཏམ་དང་། གར་རོལ་
གྱི་གཟིགས་མོ། མཆོན་ཞབས་དགེ་བཤེས་གཉིས་ནས་ཆོགས་ལངས། གསོལ་སྟོན་
བསྐྱེགས་བཤམས། གསོལ་གྲོ། གསོལ་ང། བཞེས་འབྲས། གསོལ་ཆོགས་སོགས་གྱི་ཐེབས་
སྟོ། གསོལ་བསྐྱང་བཀྱེ་བསྐྱེ་སོགས་ལྷགས་གཉིས་སྟོན་ཆེན་ལ་དགེས་རོལ་མཛད་ནས་
སྤར་ཡང་གཟིམ་ཚུང་དུ་ལྷན་རྒྱས་མཛད་རྗེས་ཡུལ་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་
(༡༤༡ ཉ་༤། ༥༡༡ ཐ་༦)ནོར་གླིང་དུ་ཆེབས་ཞལ་བསྐྱར། ཆོས་བཅུ་བཞིའི་ཉིན་ཆོ་མས་
ཆེན་རྟིང་པར་དུས་འཁོར་མཆོད་གར་ཐོག་ཐེབས་བསྐྱོད་དང་། ཆོས་བཙུ་ལྷ་ཉིན་
དུས་འཁོར་ཆོག་གྲུའི་ཆོགས་དབྱར་ཐེབས་ཉེ་ཞལ་འདོན་ཐུགས་སྟོན་དང་། ཆོག་གྲུ་
བ་རྣམས་ལ་སྐྱུན་གསལ་གྱི་འགྲེད་སོགས་གསོལ་རས་སྒྲུལ། ཆོས་ཉིར་དགྲ་ཡསྐྱབས་
མགོན་མཆོག་གི་འཕྲུངས་སྐར་ཉིན་སྤྱི་ཐོག་སྤེང་གཟིམ་ཚུང་དབང་བསྐྱེས་འབྲིལ་དུ་
དྲུང་གཏོགས་ཡན་གྱི་མཇར་དར་འབྲུལ་བཞེས་དང་། འཕྲུངས་གསོལ་གྱི་ཞལ་འདོན་

སོགས་གྲུབ་མཐུག་ཡུལ་གཟིགས་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་གདན་ཁྱེས་ལྷན་རྒྱས་ཀྱིས་
གསོལ་ང་འཕར་ངའི་ཐོག་གསོལ་ཆོགས་དང་། དཀར་སྒོ་འབྲུལ་བཞིས། འདི་ཉིན་ནས་
ཉིན་གསུམ་བར་ཡུལ་གཟིགས་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ཅེར་བཞུགས་འཇགས།

(༡༩༡༣ ལོ་ཟླ་༡༢ ནང་།) དེ་ནས་སྒྲོ་བ་བཞི་པའི་ཆོས་བདུན་སྟོན་པ་ཐུགས་རྟེན་
ཅན་སྐྱབས་ལྷམས་པའི་དུས་ཆེན་བྱང་པར་ཅན་གྱི་ཉིན་ཐུགས་རྟེན་གསོལ་བཞུར་གནང་
ཡུལ་ཡང་ཆེ་འཁྲུངས་རབས་ལྷ་ཁང་གི་དོ་བོའི་སྐྱབས་མཐུན་དུ་གནང་རྒྱུར། ཉིན་མོ་མ་
ནམས་ནས་གད་བདར་དང་། མཆོད་རྟེན་རྒྱས་འབྲེམས། སྟོང་མཆོད་གསུམ་སོགས་
གང་ཅི་སྟོན་ཚུད་ཀྱིས་གནང་གྲུབ་པས། དངོས་གཞི་གོང་ཆོས་ཀྱི་སྤྲེལ་པའ་ཆེན་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་གཟིགས་ནོར་གླིང་ནས་ཅེར་ཐེབས་བསྐྱོད་ཀྱི་གཟིམ་ཚུང་དུ་ལྷན་
རྒྱས་དང་། དེ་ནས་སྒོས་འདྲིན། སྐྱབས་འདེན་རྒྱ་གླིང་སོགས་དང་བཅས་ཡབ་སྐུ་ལྷན་
རྒྱས་ཆོམས་ཆེན་གསར་པར་ཐེབས་བསྐྱོད་ཐོག ལས་གྲུལ་བས་ལྷུང་བ་བྱིར་བཅོས་
སོགས་མ་གྲུབ་རིང་ཡུལ་བ་མཆོག་ལམ་རིམ་ལྷ་ཁང་དུ་བཞུགས་འཇགས་དང་། དེ་
ནས་འཁྲུངས་རབས་ལྷ་ཁང་གི་དོ་བོའི་སྐྱབས་མཐུན་དུ་ཐུབ་དབང་སྟ་བུར་མ་ཡང་གདན་
ཁྱེས་དང་བཅས་པའི་སྐྱབས་སྤྲེལ་པ་ཡུལ་གཟིགས་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ལས་
གྲུལ་པ་ཡོངས་འདྲིན་གླིང་སྐྱོང་ནོ་མིན་ཏན་དང་། དགའ་ལྷན་གྱི་བྱུར་བྱང་ཚུབ་ཆོས་
འཕེལ། ཡོངས་འདྲིན་གྱི་བྱུར་དག་དབང་ཆོས་འཕེལ། གྱི་ལས་ཐོག་པ་འཇམ་དཔལ་
ཚུལ་གྱིས་ཡོངས་འདྲིན་ཆེ་མཆོག་གླིང་། ཤར་བྱང་གི་ཆོས་རྒྱུ་གཉིས། ཐུན་དར་ཏན་
མཁན་པོ། ཅེ་གཟིམ་དཔོན་དག་བཞེས་སྒོ་བཟང་འཇམ་དབྱངས། མཆོན་ཞབས་སྒྲ་མ་
བདུན། བཀྲས་ལྷན་དཀར་ཆེན་བཅས་ནས་དག་སྟོང་གི་བྱིར་བཅོས་ལེགས་པར་གྲུབ་
བརྒྱན་ཡགོང་ས་མཆོག་གདན་ཁྱེས་ཀྱིས་ཡུལ་གཟིགས་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་སྐྱབས་
བྱས་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་སྐྱབས་གསུམ་མཐུལ་ཉིན་གསུམ། ལྷ་རེག་སོགས་ཀྱི་དངོས་འབྲུལ་

ཡུལ་དབང་སྐྱེའི་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་རྣམས་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

ནམས་འབྲུལ་བཞེས་དང་། དེ་ནས་བཞུགས་གདན་དམའ་བའི་སྟན་ལ་གྲུས་འདུད་དང་
བཅས་བཞུགས་པ་ལ་ཡོངས་རྫོགས་བསྟན་པའི་མངའ་བདག་བརྟན་མཁས་ཀྱི་ཡོན་
ཏན་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་གནས་བརྟན་འདུལ་བ་འདྲིན་པ་ཆེན་པོ། ཡཀུན་གཟིགས་
པཌ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་མཆན་བརྗོད་པར་དཀའ་ཡང་དོན་གྱི་སྤྲད་དུ་སྒྲིམ་ན་རྗེ་
བཅུན་སྒོ་བཟང་དཔལ་ལྡན་བསྟན་པའི་ཉི་མ་ཕྱོགས་ལས་ནམ་རྒྱལ་དཔལ་བཟང་པོས་
མཁན་པོ་དང་། ཡོངས་འདྲིན་སྤྲོད་མོ་མེན་ཏན་རག་དབང་འཇམ་དཔལ་ཚུལ་
ཁྲིམས་དཔལ་བཟང་པོས་ལས་སྒོ་བ། ཡོངས་འདྲིན་ཁྲི་བྱར་རག་དབང་ཆོས་འཕེལ་ནས་
གསང་སྟེ་སྟོན་པ། དགའ་ལྡན་ཁྲི་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དཔལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ནས་དུས་བསྒོ་
བ། ཡོངས་འདྲིན་ཆེ་མཆོག་སྤྲོད་སྐུལ་སྐུ་རིན་པོ་ཆེས་གོས་ཆགས་ལེགས་པར་སྒོ་བ་
པའི་གྲོགས་དན་མཛད་པ་སོགས་མང་ཐོས་འདུལ་བ་འདྲིན་པ་ཤ་སྟག་གི་དད་པའི་
དགེ་འདུན་གངས་ཆང་བའི་དབྱས་སུ་ད་ལྟར་གྱི་ཆོག་ཉེས་མེད་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་སྒོ་
ནས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་དགེ་སྤྲོད་གི་དངོས་པོ་ཡང་དག་པར་བཞེས་ཏེ་ལྷ་དང་བཅས་
པའི་ས་གསུམ་གྱི་སྒོན་མེ་ཆེན་པོ། གནས་བརྟན་འདུལ་བ་འདྲིན་པ་ཀུན་གྱི་དབྱས་ན་
རྒྱལ་མཆན་གྱི་ཏོག་ལྟར་མདོན་པར་འཕགས་པའི་ཐུབ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་བདག་
པོར་བཞེངས་ཤིང་། དེ་མཚུག་གཏང་རག་དང་འབྲེལ་བར་ཡཀུན་གཟིགས་པཌ་ཆེན་
རིན་པོ་ཆེར་སྐྱེ་ཐུག་དང་བཅས་མཚུལ་ཉེན་གསུམ། ལྷ་རེག་གིས་གཙོས་པའི་དངོས་
འབྲུལ་གཏོས་ཆེ་བ་དང་། དེ་སྐུས་ཡོངས་འདྲིན་མོ་མེན་ཏན་དང་། དགའ་ལྡན་ཁྲི་
གདན་བྱར་གསུམ་སོགས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་ལས་གྲུལ་བ་ཆང་མར་གཞུང་ནས་གོ་བབ་
ཀྱི་ལེགས་སྐྱེས་གུ་མོ་མ་པར་ཐུལ།

ཡུལ་བ་མཆོག་བཞུགས་ཁྲིར་ཕེབས་བསྟན་ཡཀུན་གཟིགས་པཌ་ཆེན་རིན་
པོ་ཆེ་ནས་ལྷ་རྩལ། མཚུལ་ཉེན་གསུམ་སོགས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་དངོས་འབྲུལ་དང་། དེ་

མཇུག་ཡོངས་འདྲིན་ནོ་མིན་ཏན་རིན་པོ་ཆེས་གཙོས་པའི་ལས་གྲུལ་བ་དང་། ཞབས་
པད་སོགས་གཞུང་མི་དྲག ཅུང་སྤྱི་སོགས་རགས་བསྐྱུས་ཀྱི་མཇུག་དར་དང་། ལེགས་
སྦྱིས་ཉེན་གསུམ་སོགས་སྤུལ་ཞིང་། བྱིངས་ཆང་མ་མཐོན་བརྒྱད་ཀྱིས་བཞེས། དེ་ནས་
རྩོ་པོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། གསེར་གདུང་གིས་གཙོས་པའི་ཉེན་གསུམ་ཁྱད་པར་ཅན་ནམས་
ལ་གནས་གཟིགས། ཐུགས་སྒོམ། སྟན་ཤལ་སོགས་རྒྱས་པར་བསྐྱུངས་ནས་གཟིམ་ཆུང་
དུ་ཕེབས་ནས་གསོལ་ཇ་དུང་ཇའི་མཇུག་དུ་ཆོམས་ཆེན་གྱིད་ཞིའི་སྤྱན་ཆོགས་སྤྱ།
གཞུང་ནས་སྤར་ལམ་ཞབས་བརྟན་དང་འབྲེལ་བའི་སྟོན་ཆེན་ཐོག་ཡབ་སྲས་ལྟན་
རྒྱས་ཕེབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་བཞུགས་ཁྱིམ་ཞབས་སོར་འཁོད་དེ་མཇུག་དར་འབྲུལ་བཞེས་
གྲུབ་མཇུག་སྤྱི་བཅར་ནམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆང་ཆོགས་ཡོངས་ནས་ཆེ་སྤྱིན་ནམ་པར་རྒྱལ་མའི་
སྒོ་ནས་ཞབས་བརྟན་གྱི་གསུང་ཆོག་ཚུགས་པའི་གསོལ་འདེབས་མཆུལ་གྱི་མཇུག་དུ།
ཡོངས་འདྲིན་གྱིད་སྤྱོད་ནོ་མིན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་མཆུལ་གྱི་གསུང་བཤད་སྟོན་དུ་
འགྲོ་བ་དང་བཅས་གཞུང་ནས་ཡུཀ་གཟིགས་པའི་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་ལེགས་འབྲུལ་
གྱི་མཆུལ་ཉེན་གསུམ་ལྟ་རེག་དངོས་འབྲུལ་སོགས་དང་། དེ་མཇུག་ཞབས་བརྟན་གྱི་
མཆུལ་ཉེན་གསུམ་ལྟ་རེག བ་བཟའ་ཉེར་སྤྱད་སོགས་སྤྱི་མཇུག་དུ་སྤུལ་ཞིང་། དེ་
བྱིངས་གསེར་དདུལ་གྱིས་གཙོས་པའི་འབྲུལ་བ་ཆང་མ་གཞུང་སྒོ་སྤྱན་ཆོགས་འདུ་
ལམ་འགག་ནས་སྤུལ། ཞལ་འདོན་གྱི་རིང་གསོལ་ཇ་གཉིས་ཕེབས་ཤིང་། གཏང་རག་
མཆུལ་དང་། ཤེས་བརྗོད་གྲུབ་མཇུག་གདན་ཕྱོགས་བསྐྱར་ཏེ་གསུང་ཆོག་པ་སོགས་
ཆང་མ་གྲུལ་ལ་འཁོད་བསྐྱར་གྲུལ་འཕྲོས་པའི་འབེལ་གཏམ། གར་རོལ་གྱི་གཟིགས་མོ།
མཆོན་ཞབས་དགེ་བཤེས་གཉིས་ནས་ཆོགས་ལངས་ཀྱི་བཤོ་སྤྱང་། གསོལ་གྲོ། གསོལ་
ཇ། བཞེས་འབྲས་གསོལ་ཆོགས་སོགས་ཀྱི་ཕེབས་སྒོ་དང་། གསོལ་སྟོན་སྤྱིག་གཤོམ་
དང་། གསོལ་རས་བཀྱེ་བསྐྱུ་སོགས་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་སྟོན་ལ་རྒྱས་པར་རོལ།

ཡུལ་དབང་སྐྱེའི་བཅུ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

(༡༡༩ བ་༡། ༡༡༩ ཐ་༡༡) ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་སྤྲེལ་ཡུལ་གཟིགས་པའ་
ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཡུལ་བ་མཆོག་ལ་ནམ་ཀྱུལ་མའི་དབང་བཀའ་འབུལ་བཞེས་
བསྐྱེད་སྐྱེད་གཟིམ་ཆུང་དབང་འདུས་འབྱེལ་དུ་ཡཔའ་ཆེན་མཆོག་ནས་སྐྱབ་
ཆོག་གི་རིམ་པ་བསྐྱེད་སྐྱབ་མཐུག་ཡུལ་བ་མཆོག་ཕེབས་བཞུགས་དང་བསྐྱབ་
དབང་གི་རིམ་པ་ཐབ་བཤད་ཀྱིས་བརྒྱན་པ་རྒྱས་པར་སྦྱུལ།

(༡༡༩ བ་༡། ༡༡༩ འ་༢) རྩེ་ངའི་རྒྱབ་དུ་བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོ་ནས་སྟོན་ཆེན་
དང་འབྲེལ་བར་ལེགས་འབུལ་ཞབས་བརྟན་ཆབས་ཅིག་འབུལ་བཞེས་བསྐྱེད་སྐྱབ་

(༡༡༩ བ་༢། ༡༡༩ འ་༡༡) ཆོས་བཅུ་གསུམ་ཉིན་ཡཔའ་ཆེན་མཆོག་ཅེར་
ཕེབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་ལྷན་རྒྱས་དང་། དེ་ནས་གཟིམ་ཆུང་དབང་འདུས་འབྱེལ་དུ་ཡམོང་
ས་མཆོག་ལ་སྐྱེ་ཆའི་ཆེ་དབང་དང་། བྱབས་ཁྲུས་བཅས་འབུལ་བཞེས་མཛད།

(༡༡༩ ཉ་༥། ༡༡༩ ཐ་༢) ཡཔའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་རིང་མིན་གཙང་ཕེབས་
བསྐྱེད་སྐྱེད་ཕེབས་སྟོན་ཐོག་ཡབ་སྐུ་ལྷན་རྒྱས་ཆོམས་ཆེན་དུ་ཕེབས་བསྐྱོད་
ཀྱིས་ (༡༡༩ བ་༡། ༡༡༩ འ་༢) ལུགས་གཉིས་སྟོན་ཆེན་ལ་དགེས་རོལ་ཉིན་སྟོན་མ་
ལྷར་བསྐྱེད་སྐྱབ་གཟིམ་ཆུང་སོ་སོར་ཕེབས། ཆོས་ཉི་ཤུའི་སྤྲེལ་གཟིམ་ཆུང་དབང་
འདུས་འབྱེལ་དུ་ཡུལ་གཟིགས་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཀྱུལ་བ་མཆོག་ལ་སྐྱབ་པ་
དམ་ཆོག་གསུམ་བཀོད་ཀྱི་རྗེས་གནང་འབུལ་བཞེས་སྐྱབ་མཐུག་སྐྱེ་ཡོན་ལེགས་སྐྱེས་
ཀྱང་འབུལ་གནང་མཛད། དེ་ནས་གསོལ་ཆོགས་མ་ཐོན་བར་ལྷན་རྒྱས་མཛད་ཅིང་།
དེ་མཐུག་ཡཔའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ད་ཆ་ངོས་ཆེས་ཉེར་སྤྲེལ་གཙང་ལ་བསྐྱོད་རྒྱར་
དེ་བར་སྐྱེ་མཐུག་བཅར་མི་མང་བ་དང་། དེང་སང་ནད་དོགས་བབ་བཅས་མ་ཐོན་
གོང་ཡང་བསྐྱར་སྐྱེ་བཅར་ཁྱུ་མ་བདེ་བས་དགོངས་ཁྱུ་ཁྱེས་ཆོག་པ་ཞེས་གསུངས་པར།
ཡུལ་བ་མཆོག་ནས་ལྷ་རྣམས་ནང་མཛོད་ཀྱི་སྤྲེལ་དངས་པའི་སྐྱབ་གསལ་ཕེབས་རྗེང་

དངོས་སྒྲིལ་ཕྱག་བསྟར་གྱིས་འབྲུལ་གནང་དང་བཅས་མ་མཇུག་བར་མཆན་དགྱིལ་ལ་
ཟབ་བཞེས་དང་། བསྟན་འགྲོའི་དོན་དུ་ཞབས་པད་ཡུན་དུ་བརྟན་དགོས། རོས་གྱི་ཆོས་
ལྷན་གྱི་བྱ་བ་ནམས་གོགས་མེད་ལམ་དུ་འགྲོ་བའི་སྐྱབས་འདུག་དང་། སྤར་རིང་མིན་
ལྷན་དུ་མཇུག་ཆོག་པ་སོགས་ཁྱུ་གནང་ལ་ཡཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་མཆོག་ནས་ཀྱང་
ལྷ་རྒྱལ་ནང་མཛོད་ཅེར་སོན་དང་བཅས་ཡཀུལ་བ་མཆོག་བསྟན་འགྲོ་སྤྱི་སྤེར་ཆང་
མའི་མགོན་དུ་ཞབས་བྱུང་ཡུན་དུ་བརྟན་རོས་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་མཛད་པ་
གོང་འཕེལ་ནས། བདག་ལ་ཡང་ནམ་ཀུན་སྐྱབས་འདུག་ཕྱགས་རྗེ་ཆེ་བ་དང་། བཀའ་
རི་ལྷར་སྒྲུལ་བ་བཞིན་སྤར་རིང་མིན་ཉིད་དུ་མཇུག་ཆོག་པ་ཞེས་ཁྱུ་གནང་དང་བཅས་
པན་ཚུན་གྲས་འདུད་ཆད་མེད་པས་དབུ་ཕྱག་དང་། ཕྱག་ལ་བཅང་རེས་སོགས་འབྲུལ་
མི་པོ་དེ་པའི་ནམ་འཇུག་དུ་མ་དང་བཅས་པའི་ངང་ནས་ཡཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་
མཆོག་ཕྱིར་ཕེབས་བསྐྱུངས།

(༡༩༥ ཉ་ཡ། ༥༣༩ འ་༩) དེའི་ཕྱི་ཉིན་ནམས་སུང་འཆམས་ཁྱུ་འབྲུལ་མི་
ཡང་ཡང་གནང་བ་དང་། ཆོས་ཉེར་ལྷའི་ཆིབས་སྐྱར་གྱིས་མཆོན་ཕེབས་སྐྱེལ་རིང་
ཕྱང་ཆང་མར་འཆམས་ཁྱུ་འབྲུལ་རེས་བསྐྱུངས་ཤིང་། དེ་སྐབས་ཡཀུལ་བ་མཆོག་
ཕྱགས་ཏ་ཅང་འཕྲིང་བའི་ཚུལ་ཡང་ཡང་དུ་མཛད་པར་མ་ཟད་བཀའ་ལས་ཀྱང་། ད་ཆ་
སྤར་ཡཔཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མགྲོགས་ལྷན་མཇུག་ཞེ་ཡོང་ཞེས་གསུང་བར་ཕན་ནམས་
ནས་ད་ལྟ་ཡཔཎ་ཆེན་མཆོག་ཀྱང་དགྲུང་ལོ་དེ་ཙམ་གྱིས་མཐོ་བར་མ་ཕེབས་ཤིང་།
ཡཀྱབས་མགོན་མཆོག་ནི་སྐྱེ་ན་ཕྱ་བ་བཅས་སྤར་ཡང་ཡང་དུ་མཇུག་པ་གཞིར་བཅས་
རེད་ཅེས་ཁྱུ་པ་བཅས། གནས་སྐབས་ཚོངས་པས་སྐྱིབ་པས་དེ་ཙམ་གྱི་སྤང་བ་མ་
བྱུང་བུང་། རྗེས་སུ་བརྟགས་ན་རྒྱལ་བ་ཉིད་རིང་མིན་དག་ཞིང་ལ་ཕེབས་པའི་གསུང་
བཀོས་སུ་མངོན། ཆོས་ཉེར་ལྷ་ཉིན་ཡབ་གཞིས་གཡུ་ཐོག་ནས་ཡགོང་ས་མཆོག་ཕྱགས་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་ངོ་མཆར་ནོར་བུའི་བྲང་ག།

རྫོགས་བཞེས་པའི་ལེགས་སྐྱེས་འབྲུལ་བར་གཅུང་སྐྱེ་ཞབས་དང་། རྒྱལ་ཡུམ། ཞབས་
བྱི་ལྷ་བཅས་ལ་མངལ་བྱག་གནང་། ཆོས་ཉེར་བདུན། ཉེར་བརྒྱད། ཉེར་དགུ་བཅས་
སུ་སྟོན་པན་ཐུགས་རྫོགས་བཞེས་རྒྱ་སོགས་གེགས་མེད་ལྷན་གྲུབ་ཀྱི་གཏང་རག་
དང་། བསྟན་སྟོན་བདེ་རིམ་བཅས་ཀྱི་ཆེད་གཟིམ་རྒྱུ་ཉི་འོད་དུ། ཁྱི་བྱར་བྱང་རྒྱབ་
ཆོས་འཕེལ་དང་། ཁྱི་བྱར་རག་དབང་ཆོས་འཕེལ། རྣམ་རྒྱལ་གྲ་ཆང་ཆོགས་ཡོངས་
བཅས་ནས་བསྟན་སྲུང་རྒྱ་མཚོར་གཟབས་གསོལ་འཕྲིན་བཅོལ་རྒྱས་པར་རྒྱགས་པའི་
ཆོགས་དབྱར་ཉིན་ལྟར་ཕེབས་བསྟོན་དང་། གྲོལ་ཉིན་སྐྱབ་གསལ་སྐྱེ་ཡོན་སོགས་ཀྱང་
གཟབས་པར་སྦྱེལ། གནམ་གང་གི་ཉིན་འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆའི་སྐྱེ་མདུན་དུ་དུས་
འབྲེལ་གྱི་གསོ་སྦྱོང་ལ་ཕེབས་སྟོན་ཁྱི་བྱར་རྣམ་གཉིས་དང་། མཆན་ཞབས་སླ་མ། རྣམ་
གྲ་ཆོགས་ཡོངས་དང་བཅས་གསོ་སྦྱོང་གི་རིམ་པ་གནད་སྟོན་དུ་བཀའ་བྲིན་ཆེ། འདི་
དག་གི་སྐབས་སུ་ལྷ་ལྷན་ཁྲུལ་དུ་ནད་རིམས་སྤར་ལུགས་རྒྱ་ཆེ་བ་རང་མེད་ཀྱང་ཐག་
གཅོང་ཆོད་རང་དུ་མ་གྱུར་པས་མངལ་ཁ་དམིགས་བསལ་གལ་ཆེ་རེ་གཉིས་བག་སེང་
གི་ཐོག་ནས་གནང་བ་ལས་གཞན་མ་རེ་ཞིག་བསྐྱམས་ར་སྤར་རྒྱན་གནང་བས་ཐུགས་
རྫོགས་ལེགས་འབྲུལ་བྱ་མི་སེའ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་ཆོགས་ཆེན་དང་། གྲ་ཆང་ཁག་
ཀུན་སྤྲིང་། བསྟན་སྤྲིང་སོགས་སླ་བྲང་དང་། སྒྲེར་ཁག་སོགས་ནས་ལེགས་འབྲུལ་བྱ་
མིའི་རིགས་སྐྱབ་ཆོགས་འདུ་ལམ་ནས་མགྲོན་བརྒྱུད་ཀྱིས་བཞེས་ཤིང་། གོ་བབ་ཀྱི་
འབྲུལ་སྟོག་ཀྱང་སྦྱེལ། དེ་བྱིངས་འཁྱོར་ཐོན་སོགས་ཀྱི་མངལ་དར་ཅི་རིགས་ཀྱང་
མགྲོན་བརྒྱུད་ཀྱི་ལམ་ནས་བཞེས། རྒྱ་བ་ལྷ་པ་གསར་ནས་སྤར་བཞིན་ཆོས་རྒྱ་རྒྱགས་
གནང་གིས་འདུལ་བ་ལྟར་བ་སྟེ་ལུང་འཛིན་ཆོད་སོགས་གསན་བསམ་ལ་བརྩོན་
བཞེས་བསྐྱངས།

(༡༩༩༩ ལ་ཨ་ ༢༧ ན་ ༡། རྒྱ་ ༩) འདི་ལྟའི་ཆོས་བཅུ་གཉིས་ཉིན་གོང་མ་བདག་

དར་ཏན་སྒོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ནམ་ལྟལ།

པོ་ཆེན་པོ་ནས་ཡ་རྒྱལ་བ་མཆོག་དང་ཡ་ཀུན་གཟིགས་པ་ཤ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་བཅས་སུ་
ཐུགས་རྫོགས་འབྲུལ་བཞེས་གྲུབ་པར་བཀའ་བཟང་གནང་སྐྱེས་དང་། ཐུགས་མཆོངས་
སྲིད་སྐྱོང་ནོ་མིན་ཏན་དང་། ཡོངས་འཛིན་ནམ་གཉིས་བཅས་ལའང་ཆོ་ལོ་སོགས་རིམ་
པར་ཕེབས།

(༡༩༠ ཉ་༥། ༥༤༡ འ་༡) ཟླ་བ་སྔ་ཕྱི་འདི་དག་ཏུ་སྐྱུན་གསལ་ཐུགས་བྲེལ་
མ་བྱུང་ཕྱིན་ཆོས་རྩ་ཆག་མེད་གྱིས་གསན་བསམ་མཛད་པས། ཟླ་བ་དགུ་པ་གསར་
མཆམས་སུ་འདུལ་བ་གཞི་སྟོད་གྲུབ་ནས་གཞི་སྟོང་གི་དབུ་ཚུགས། འདི་དག་ནས་
བཟུང་ལྷ་ལྷན་སོགས་སུ་རྩི་རྩེ་ཆོར་མའི་རིམས་ནད་ཀྱང་མཆམས་ཆོད་པས་བསྐྱམས་
བསྐྱགས་ཀྱང་སྤར་ལས་སྟོད་ཅམ་མཛད། འདི་ཟླའི་ཆོས་གསུམ་ཉིན་འབའ་ན་བཟང་
འཕེལ་རྒྱལ་སྤྱིང་འདུས་སྤྱི་ནས་གཟིམ་ཚུང་དུ་ནམ་རྒྱལ་གྱ་ཆང་ཆོགས་ཡོངས་ནས་
ཆེ་སྤྱིན་ནམ་པར་རྒྱལ་མའི་གསུང་ཆོག་དང་འབྲེལ་བའི་ཞབས་བརྟན་དངོས་འབྲུལ་
ཐོག་མི་སྣ་ངོ་གཡོག་བཅོ་ལྔ་སྟོར་ལ་མཇལ་ཁ་དང་། འབྲུལ་སྟོག་ཐོན་གནང་བཅས་
ཆབས་ཅིག་པར་སྤྲུལ། ཆོས་དྲུག་ལ་བཀྱས་སྐྱུན་ནས་ཡ་ཀུན་གཟིགས་པ་ཤ་ཆེན་རིན་
པོ་ཆེས་གོང་མ་ཆེན་པོས་ཡ་གོང་ས་མཆོག་ལ་ཐུགས་རྫོགས་འབྲུལ་བཞེས་ལེགས་གྲུབ་
གྱི་བཀའ་བཟང་ཕེབས་པར་ལེགས་སྐྱེས་ཞབས་བརྟན་འབྲུལ་བར་མགོན་གཉིས་ཅན་
ཆེད་མངགས་གནང་བ་ལྟར། འདི་ཉིན་ཐོག་མར་གཟིམ་ཚུང་ཉི་འོད་དུ་ནམ་གྱ་ཆོགས་
ཡོངས་ནས་མདོ་ལུགས་ཞབས་བརྟན་དང་འབྲུལ་བའི་ཞལ་འདོན་ཐོག་ཡོངས་འཛིན་
ཁྱི་བྱར་རིན་པོ་ཆེ་ནས་མཇུལ་གྱི་གསུང་བཤད་དང་བཅས་དངོས་འབྲུལ་ནམས་སྐྱུན་
ལམ་བསྟར་རྗེས་མི་སྣ་མགོན་ཡེ་ཤེས་དཔལ་ལྷན་དང་། བསྟན་འཛིན་གྱི་ཐར་སོགས་
ངོ་གཡོག་བཅུ་སྟོར་ལ་ཕྱག་དབང་སྤྲུལ།

(༡༩༠ བ་༥། ༥༤༡ འ་༤) འཆར་ཅན་གྱི་གཟབས་གསོལ་དང་། རིམས་ནད་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

མཆམས་ཆོད་པའི་གཏང་རག་ཆབས་ཅིག་པར་གཟིམ་ཚུང་ཉི་འོད་དུ་མཆོད་གཏོར་
སྤྱན་གཟིགས་རྒྱས་བཤམས་ཐོག་སྐྱེ་བཅར་ནམ་རྒྱལ་གྱི་ཆང་ཆོགས་ཡོངས་དང་བཅས་
བསྟན་སྤྱང་དམ་ཅན་རྒྱ་མཚོར་གཟབས་གསོལ་རྒྱས་པར་གནང་བའི་ཆོགས་དབྱར་
ཉིན་གསུམ་ཆར་ཕེབས་བསྐྱོད་བསྐྱངས། འདི་མཆམས་ནས་ནད་རིམས་མཆམས་ཆོད་
པས་བསྐྱམས་བསྐྱགས་པལ་ཆེར་སྟོད་ཡངས་ཀྱིས་མངལ་ཁྱབ་གཤམ་ཁག་ཆེ་རིགས་
ནམས་ལ་དངོས་མངལ་དང་། དེ་བྱིངས་རེ་ཞིག་བར་མགོན་བརྒྱུད་ཀྱིས་སྦྱལ།

(༡༩༡ ཉ་ཨ། ༡༩༩ འ་ཨ། བཏུས་) འཆར་ཅན་ལྷ་མཆོད་ཀྱི་དགུན་མངལ་
སོགས་སྤར་རྒྱན་ལྟར་བཀའ་བྲིན་ཆེ། རྒྱ་བ་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆོས་བཅོལ་བྱི་དོན་ནས་
རིམ་གཉིས་ཟབ་མོའི་སྤྱགས་དམ་བཅད་རྒྱར་བཞུགས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་དཔག་མེད་ཀྱི་སྐོ་
ནས་སྐྱེ་ཆོད་སྐྱབ་པ་ལྷགས་སྤྱན་རེ་དང་།

(༡༩༠ བ་ཨ། ༡༩༥ འ་༡༡) དེ་ནས་གསོལ་ཆོགས་མདུན་རྒྱབ་སོ་སོར་ཡི་དམ་
འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་བསྟེན་པ་ལྷགས་སྤྱན་རེ། དགོང་མོ་ཆོས་རྒྱལ་དང་ལྷ་མོ་གཙོར་གྱུར་
ཀྱི་གཏོར་འབུལ་བཅས་ཆག་མེད་དང་། སང་དབར་ནམས་སྐྱེ་བཅར་ཞབས་གས་
སོགས་ཀྱི་བརྒྱ་མཆོད་འཕར་མའི་ཐོག་སྤྱ་མ་མཆོད་པ། སྐྱོལ་ཆོག་གནས་བཅུ་ལྷག་
མཆོད་སོགས་རེ་སྐྱོར་ཀྱི་ཞལ་འདོན། འདུལ་བའི་སྐྱམ་ཆོག་དང་། མངོད་རྩ་བའི་
སྤྱགས་འཛིན། འདུལ་གཞུང་གི་ཡིག་ཆ་ནམས་ལ་སྤྱགས་ཞིབ་སོགས་ཆོས་ལུན་ཀྱི་
མངོད་པ་ཁོ་ནའི་ངང་དུ་རྒྱ་བ་བཅུ་གཅིག་པ་སྤྱ་རྟིང་གཉིས་དང་། བཅུ་གཉིས་པའི་
ཆོས་བཅུ་བདུན་བར་དུ་བཅད་རྒྱ་དམ་པོར་བཞུགས། རྒྱ་བཅར་གཟིམ་དཔོན་སྐོ་བཟང་
འངམ་དབྱངས་ལ་སྐོ་མང་མཁན་པོ་གསར་པ་དང་། དེ་ཆབ་མཆན་ཞབས་དགེ་བཤེས་
སེར་བྱེས་བྱམས་པ་དངོས་སྐབ་ལ་གཟིམ་དཔོན་བསྐོ་བཞག་སྦྱལ་བ་བཅས་སྐྱེ་མཆམས་
འོག་དུ་ཡོད་གཤིས་བཀའ་བསྐྱར་མངལ་ལྷག་དེ་བྱིངས་འབྱོར་ཐོན་ཀྱིས་མཆོན་པ་ཆང་།

མ་མགོན་བརྒྱུད་ཀྱིས་བཞེས། རྒྱ་བ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆོས་བཅུ་བདུན་ཉིན་སྐྱེ་བཅད་
རྒྱ་གྲོལ་ཏེ་མངལ་དར་འབྲུལ་བཞེས་སོགས་སྤར་རྒྱན་དང་། ཕྱི་ཉིན་ནམས་ནས་མཚན་
ཞབས་ལྷ་མ་གསར་པ་སེར་བྱེས་སྤྲི་དགེ་བཤེས་བསྐལ་བཟང་ཕུལ་བྱུང་བཀའ་བསྐྱར་
མངལ་དར་དང་། རྩུང་ཡིག་དག་དབང་བསྟན་དར་དང་། ཅེ་གཉིར་སློབ་བཟང་ཆོས་
འཕེལ་ལས་ཁུངས་སུ་འབྱོར་པའི་གསར་མངལ། (༡༩༡ བ་༡། ༡༤༤ འ་༡༡) ལོ་མཇུག་
གི་མཛད་སློ་སོགས་སྤར་ལམ་ལྟར་བཀའ་ངེན་ཆེ་བར་གྱུར་ཏོ། །

༡༩༡ ཤིང་ལྷག་ལོ་གསར་དགེས་མཚོད་སོགས་སྤར་འབྱུང་གོང་འཕེལ་ངོས་གསན་བསམ་ལ་བཙོན་
པས་འདུལ་བའི་གསན་སྦྱོང་གྲུབ་སྟེ་མཛོད་གཞུང་ལ་ཐོས་བཙོན་གྱི་དབུ་འཇུགས། བཅད་རྒྱ་རེ་ལ་
ཡང་བཞུགས་སྐྱེས་རྒྱུང་རིང་བྱུང་ནས་དད་འདུས་ཀྱིས་འབྱོར་པའི་སྐྱེ་འགོ་ནམས་རྩིས་འཛིན། སྐྱེ་
སྟན་ཅུང་བཞེས་པ་སེང་དག་ཏུ་གྱུར་ཅིང་འབྱོར་ཐོན་གྱི་མངལ་ཁྱེན་མ་ཆད།

(༡༩༡ ཉ་༤། ༡༤༡ འ་༩། བུས་) ཤིང་མོ་ལྷག་ཏུ་འབོད་པའི་གནམ་ལོ་གསར་
དུ་ཆོས་པའི་དགའ་བ་དང་པོའི་སྤྲ་ཆར་གཟིམ་ཆུང་སྐྱག་ཏུ་གསུང་བསྐྱང་དང་། སོ་
བྲང་ཡང་སྟེང་དུ་ཆོས་གཏོར་རྩིས་འབྲེལ་དང་བཅས་པའི་མཛད་སློ། དགེས་སྟོན་ཆེན་
མོའི་སྤྲ་དུ་ཆོམས་ཆེན་སྲིད་ཞིའི་སྐྱན་ཆོགས་སུ་ཕེབས་བསྐྱོད། ཆོས་གཉིས་རྒྱལ་
པོ་ལོ་གསར་གྱི་ (༡༩༡ བ་༤། ༡༤༡ མ་༡༠) མཛད་སློ་གང་ཅི་སྤར་ལམ་རྒྱས་གཤོམ་
དང་འབྲེལ་བའི་དགེས་སྟོན་ལ་ལེགས་པར་རོལ། ཆོས་གསུམ་སྤྲ་ཆར་གཟིམ་ཆུང་དུ་
གསུང་བསྐྱང་དང་། བརྟག་བསྐྱིལ་སོགས་གྲུབ་ནས། ལོ་གསར་མངལ་དར་འབྲུལ་མི་
ཁག་དང་སྟོན་ལམ་ལས་བྱེད་དགེ་བསྟོས་སོགས་ལ་མངལ་ཁ་སྐྱེལ།

(༡༩༤ ཉ་༡། ༡༤༡ འ་༡) སྟོན་ལམ་མང་འབྱེད་དང་འབྲེལ་བའི་མངལ་ཁྱེད་དེ་
བྱིངས་ཁལ་ཁ་མེད་མང་ཤོག་ཇ་གི་རོག་ཆེ་སློབ་བཟང་ཅན་ངོ་གཡོག་དང་། དུར་བྱང་
མང་ཤོག་འཇམ་དབྱངས་ཆེ་བརྟན་ངོ་གཡོག་སོགས་བྱུགས་མཐའི་མི་རིགས་དང་། ཉེ་

ཡུལ་དབང་སྐྱེས་པ་འཕུལ་ཆུང་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་རྣམས་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

འཁོར་དང་འདུས་སོགས་གྲངས་ཀྱིས་མི་ལངས་པ་ལྟ་བུར་མངལ་ཁ་འདོད་ཆོས་སོགས་
རིམ་སྒྲུལ་དང་། དུས་ཆེན་དང་འབྲེལ་བའི་མཆོད་པ་དང་། ཞལ་འདོན་འཕར་མའི་
རིགས་ཀྱང་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱེད་སྤྱོད།

(༡༩༩ བ་༣། ༢༩༩ འ་༡༠། ཟླ་༣) ཆོས་བདུན་ཉིན་འབྲུག་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པའི་སྐུ་ལ་པའི་སྐུ་གཙུག་ཡུད་འབྲུལ་བཞེས་དང་། ཐོག་མའི་མངལ་ཕྱག་ཆབས་ཅིག་ཏུ་
བཅར་བར་མངལ་ཁའི་ཐོག་དབུ་གཙུག་འབྲུལ་བཞེས་དང་། མཆོན་བཅས་གནང་།

(༡༩༩ བ་༥། ༢༩༩ འ་༡) གཞན་ཡང་མངལ་ཁའི་རིགས་མང་བར་སྒྲུལ་ཅིང་།
གཙོ་བོར་ཆོས་རྒྱ་ཆག་མེད་ཀྱིས་གསན་བསམ་ལ་འབྲུས་པར་མཛད་དེ། ཟླ་བ་གསུམ་པའི་
ཆོས་གཅིག་ཉིན་འཆར་ཅན་དགའ་ལྡན་པའི་ཞབས་བརྟན་འབྲུལ་བཞེས།

(༡༩༥ ཉ་༣། ༢༥༠ ཐ་༩) ཆོས་བརྒྱད་ཉིན་བརྒྱད་གཏོར་ཆེན་མོའི་མཛད་སྒོ་
དང་། མངལ་ཁ་སོགས་སྤར་ལམ་ལྟར་བཀའ་དྲིན་ཆེ།

(༡༩༥ ཉ་༥། ༢༥༠ འ་༥) སྤེལ་བཀའ་སློན་དོ་རིང་སྐུ་ཆེ་མ་ཟེན་པའི་ཆབ་
གསར་པ་རྩིས་དཔོན་པ་ལྟ་བུར་གོང་མ་ཆེན་པོས་བཀའ་པབ་པའི་བཀའ་བསྐྱར་མངལ་
དར་དང་། ཆེ་འདོན་གསར་མངལ་སོགས་རིམ་པར་སྒྲུལ།

(༡༩༥ བ་༩། ༢༥༡ ཐ་༩) ཟླ་བ་བཞི་པའི་ཆོས་བཙོ་ལྟ་བུར་དུས་ཆེན་བྱུང་པར་
ཅན་ཏུ་སོང་གཤིས་ཞལ་འདོན་འཕར་མའི་རིགས་གཙོར་འདོན་དང་། ཆོས་རྒྱ་ཆག་
མེད། སང་དབར་རྣམས་སུ་གོང་དུ་སྤྱགས་རྫོགས་ལེགས་འབྲུལ་ཞུ་མི་དགོན་ཁག་སྤྱོད་
ཞུ་རྣམས་ནས་བདུས་ལེགས་འབྲུལ་ཞབས་བརྟན་དང་འབྲེལ་བའི་མངལ་ཁ་དང་ཐོན་
གནང་འབྲུལ་སློག་སོགས་རིམ་པར་སྒྲུལ།

(༡༩༦ ཉ་༦། ༢༥༡ ཐ་༩) ཟླ་བ་དྲུག་པའི་ནང་འདུལ་བ་གཞི་སྤྱད་ཀྱི་གསན་
བསམ་ལེགས་པར་བྱབ་ནས་ཞུ་བ་སྤྱིར་བསྟན་ཀྱི་ཚོད་པ་དབུ་འཕྲུགས་དང་། འདུལ་

གཞུང་ལ་གསན་བསམ་མཛད་པའི་ཆེ་ནའང་ཆིག་འཁྲི་དང་། གྲངས་འདྲེན་སོགས་
གཙོ་བོར་མི་མཛད་པར་སྡོམ་པ་སོ་སོ་ནས་སྦྱེ་བའི་རྒྱ་དང་། མཐུན་རྒྱུན་ཆང་དགོས་
ལུགས། ལྷང་བ་ནམས་ཀྱི་གཞི་བསམ་པ་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་གི་བྱུང་ལུགས། བསྐྱམས་
པར་འོས་པ་དང་། བཤགས་པར་འོས་པ་དང་། ཕྱིར་བཅོས་སུ་འོས་པ་ནམས་ཀྱི་ངོས་
འཛིན་ལུགས། གཞི་གསུམ་ཀྱི་བྱ་བ་ནམས་བྱག་ལེན་དུ་འདེབས་ལུགས། ལས་བརྒྱ་ཙ་
གཅིག་སོགས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་ལུགས་སོགས་གོ་དོན་དང་། རང་གཞན་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཉམས་
སུ་ལེན་ཐབས་ཀྱི་གནས་ནམས་རྩད་གཅོད་པ་ལ་ཐུགས་བཞེད་ཆེ་བར་མཛད། ལྷ་བ་
འདི་ནང་སང་དབར་ནམས་སུ་སྦྱི་སྦྱེར་གྱི་མཇལ་ཁའི་རིགས་རིམ་གནང་དང་། ལྷ་
མཇུག་ལ་སློ་བའི་དོན་གཅོད་དུ་བསྦྱོད་མི་བཀའ་སྒོན་ཟུར་ཁང་དང་། ལས་བྱ་གཤེར་
དཔང་དཔལ་ལྷན། ཞོལ་གཉེར་ཆེ་བརྟན་སོགས་ངོ་གཡོག་ལ་ཐོན་བྱག་སྦྱལ།

(༡༩༢༥ ལ་༥༡ ག་༡) ཆོས་བརྒྱ་སྒོར་ལ་བཀའ་སྒོན་བཤད་སྦྱོར་གཡོག་སློ་
དོན་ལ་བསྦྱོད་དགོས་ཐོན་བྱག་

(༡༩༣༧ ཉ་༡༡ ག་༡༠) ལྷ་བ་བརྒྱུད་པའི་ཆོས་གཅིག་ཉིན་སེ་རའི་སྡོངས་
རྒྱའི་ཞབས་བརྟན་དང་། བྲ་དམངས་མཇལ་ཁ་སོགས་སྤར་རྒྱུན་ལྟར་སྦྱལ། འདི་ལྷའི་
ཆོས་དུག་ལ་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོ་ནས་ཡ་རྒྱལ་བ་མཆོག་ལ་རིང་མིན་གསེར་
ཀྱི་འཇའ་ས་སོགས་སྦྱལ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་པའི་གསེར་ཀྱི་བཀའ་བཟང་ཕེབས།

(༡༩༣༧ ལ་༥༡ ག་༡) ལྷ་བ་འདི་ནང་དྲགས་གོང་དང་། ལམས་ཁུལ་བཅས་
སུ་སློ་དོན་དཔུང་འཇུག་སྒོར་ལ་ཐོན་མི་གཞུང་ཞབས་དྲག་འབྲིང་དུགས་བཅས་དང་།
མདའ་དཔོན་ཅུ་བརྒྱ་ལྷིང་སོགས་དམག་མིའི་མགོ་བྱེད་དང་། དབུས་དམག་གཙང་
དམག་སོགས་མང་པོར་བྱག་དབང་སྦྱབས་འཇུག་སོགས་རིམ་པར་སྦྱལ། མཁན་རྒྱུང་
ཐོགས་མེད་བསྟན་དར་དང་། མཆོད་དམར་ཤེས་རབ་འོད་ཟེར་བཅས་དུང་ཡིག་ལས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

ཁྲངས་སུ་རིམ་འབྱོར་དང་། ཅེ་ཕྱག་གསར་བྱང་སྐས་ལས་ཁྲངས་སུ་འབྱོར་པའི་གསར་
མཇལ་སོགས་དང་། ཐུགས་རྫོགས་ལེགས་འབྲལ་ཁྱེ་མི་དོ་རྩེ་བྱག་སྐྱལ་སྐྱར་མཇལ་ཁ་
སྐྱལ།

(༡༩༩ ཉ་ཀ ༡༥༩ འ་༩) གཙོ་བོར་ཐུགས་གཉེར་གསན་བསམ་ལ་གཅིག་ཏུ་
བཅོན་པར་མཛད་པས་འདུལ་གཞུང་སྒྲོར་གྱི་གསན་བཞེས་གྲུབ་པས་སྒྲ་བ་འདི་ནང་
ནས་མཛོད་གྱི་གསན་བཞེས་ཚུགས་པས་མཛོད་གཞུང་ཆོས་མངོན་རིན་ཆེན་འབྲེན་
པའི་ཤིང་རྟའི་ཐོག་ནས་བཅི་བཞག་གསན་བཞེས་དང་། མཛོད་འབྲེལ་ཐར་ལམ་
གསལ་བྱེད་དང་། མཆིམས་མཛོད་སོགས་ལ་གཟིགས་རྟོག་དང་བཅས་མཛོད་གཞུང་
ལ་ཚོད་གྲ་མཛད།

(༡༩༩ བ་ཀ ༡༥༥ འ་ཀ ལྷ་ ༡༠) ཆོས་ཉེར་བཞི་ལ་འཆར་ཅན་རྒྱུད་སྟོད་སྒྲ་
གྱི་ཞབས་བརྟན་མཇལ་ཁ། ཆོས་ཉེར་ལྗེའི་ཉིན་ལྷ་མཆོད་གྱི་མཇལ་ཁ་དང་། གནས་
གཟིགས་སོགས་སྒར་རྒྱན་ལྟར་བསྐྱངས།

(༡༩༩ བ་ཨ ༡༥༦ ཐ་ཀ ལྷ་ ༡༡) ཆོས་བཞི་ཉིན་བྱང་ཕྱགས་བསྐྱར་པའི་
གསལ་བྱེད་ཆེན་པོ་ཁལ་ཁ་རྩེ་བཅུན་དམ་པ་འབྱོར་ཕྱག་ཏུ་ཐེབས་རྒྱར། ཆོམས་ཆེན་
སྟིད་ཞིའི་སྐན་ཆོགས་སུ་ཐེབས་བསྐྱོད་གྱིས་བཞུགས་ཁྲིར་ཞབས་སོར་འཁོད་བསྐྱར་
རྩེ་བཅུན་དམ་པ་སྐྱེ་དོས་དང་། ཡོངས་འཛིན་ནོ་མིན་ཏན། ཕྱག་མཛོད་ནོ་ཡོན། ཐང་
གཉིས། བྱང་གཅིག་པའི་སེ་གཅིག་སྐྱ་བཅར་ཨ་ཁུ་ཡེ་ཤེས་དགེ་ལེགས། གསོལ་
དཔོན་ཏུ་སྒྲ་མ། ཞབས་གསར་བྱག་འབྲིང་སོགས་མི་བྱངས་བཞི་བརྒྱ་སྒྲོར་ལ་མཇལ་ཕྱག་
དང་བཀའི་འཆམས་འདྲི། གསོལ་གྲོ། གསོལ་ང། བཞེས་འབྲས། དཀའ་སྟོའི་གནང་
སྐྱེས་སོགས་རྒྱས་པར་སྐྱལ། སྐར་ཡང་གཟིམ་རྒྱུད་ཏུ་ཐེབས་བསྐྱར་རྩེ་བཅུན་དམ་པ་
སྐྱེ་འཁོར་དང་། ཡོངས་འཛིན། དཔོན་ཁག་ཆེ་གསར་བཅས་གཟིམ་རྒྱུད་དབང་འདུས་

འབྲིལ་དུ་མངལ་ཁ་དང་བཅས་དགེས་པའི་བཀའ་མཆིད་ཞིབ་པར་སྒྲུལ། ཕྱི་ཉིན་
ནམས་སུ་ཁལ་ཁའི་ཡོངས་འདྲིན་དང་དཔོན་ཁག་སོགས་སོག་རིགས་མང་པོར་སྒྲེར་
མངལ། འབྲུར་འབྲུལ་སོགས་ཁྱུ་མི་རིམ་བྱུང་ལ་མངལ་ཁ་སྒྲུལ། ཆོས་བརྩ་སྒྲོར་ནམས་
སུ་ཁལ་ཁའི་སྐྱབས་པའི་ཤེས་དགེ་ལེགས་དང་། ཁལ་ཁ་མེད་པ་མང་། ཁལ་ཁ་རྩན་
མང་། རྒྱ་པའི་སི། ལྷ་སྤུན་ཆོགས་དོ་རྩེ་བཅས་སོ་སོ་ནས་གཟིམ་རྒྱུ་དུ་གསུང་ཆོག་པ་
ནམ་རྒྱལ་གྱི་ཆང་ཆོགས་ཡོངས་དང་། གྲངས་བཅད་ཅི་རིགས་པའི་སྒོ་ནས་མདོ་ལུགས་
དང་འབྲེལ་བའི་ཞབས་བརྟན་དངོས་འབྲུལ་ཐོག་ངོ་མ་སོ་སོ་དང་། གཡོག་དྲག་འབྲིང་།
འབྲུལ་འདེགས། (༡༩༩ བ་༡། ༡༥༢ བ་༩) དེར་མ་ཟད་འདི་ལོ་སོག་འབྲུལ་དྲག་འབྲིང་
ཏུ་ཅང་མང་བས་མངལ་ཕྱག་ཁྱུ་མི་ཟམ་མི་ཆད་དུ་བྱུང་བ་མཐའ་དག་ལ་ (༡༩༩ བ་༡།
༡༥༢ བ་༩) མངལ་ཁ་དང་། འདོད་ཆོས་སོགས་གང་ལ་གང་འོས་སུ་བཀའ་ངིན་ཆེ།

(༡༠༠ ཉ་༡། ༡༥༢ འ་༡) འདི་ལྟའི་ཆོས་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་ཕྱི་ངོ་ནས་རེ་ཞིག་
མངལ་མཆམས་བཅད་དེ་ཐུགས་དམ་བཅད་མཆམས་དམ་པོར་བཞུགས་ནས་སྤྱོད་
དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་སྒྲ་མའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྒོ་ནས་དམིགས་བརྩེ་
མའི་ལྷགས་བསྟེན་སྤུན་རེ་དང་། གསོལ་ཆོགས་མཐུན་རྒྱུ་དང་། དགོང་སྤུན་བཅས་
པར་རྟ་མགིན་གསང་སྒྱུ་བའི་ལྷགས་བསྟེན་བཅས་སྤུན་བཞི་རེ་དང་། ལྷགས་སྤུན་རྩེས་
མར་ཆོས་སྒྲོང་སྤྱི་སྒྲེར་ལ་གཏོར་འབྲུལ་འཕྲིན་བཅོལ་བཅས་ཆག་མེད། སྤུན་བར་
ནམས་སུ་བརྒྱ་མཆིད་འཕར་མའི་ཐོག་སྒོལ་ཆོག་གཙོ་གུར་གྱི་ཞལ་འདོན་དང་། སྒོལ་
མ་གྲངས་གསོག་ མཐུལ་སྐྱུ་ཕྱག་སོགས་གྲངས་མང་བར་འབྲུལ་གནང་བཅས་ཐུགས་
དམ་ཉམས་བཞེས་སྟོད་མེད་ཀྱི་ངང་དུ་ལྷ་བ་བརྩུ་གཉིས་པའི་ཆོས་བཅོལ་བར་བཅད་
རྒྱར་བཞུགས་ཤིང་། བཅོལ་ལེ་སྤྱོད་བཅད་རྒྱ་བཞེངས་ཏེ་འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆའི་སྐྱ་
མཐུན་དུ་གསོ་སྦྱོང་བཀའ་ངིན་ཆེ།

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བཅུ་མ་ཚུལ་གྱི་མས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐང་དོ་མཚར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

(༡༠༠ བ་༤། ༡༥༧ བ་༩) མེ་པོ་སྤེའུར་འབོད་པའི་གནས་ལོའི་རང་ཞལ་གསར་ཆེས་ཀྱི་དགའ་བ་དང་པོའི་ཐོ་རེངས་མཚན་གཟིམ་ཁང་དུ་རྒྱན་གྱི་ཐུགས་དམ་ཞལ་འདོན་ནམས་བྱབ་ནས་གསུང་བསྐྱང་དང་།

(༡༠༠ བ་༦། ༡༥༧ བ་༦) པོ་བྲང་ཆེའི་ཆེས་གཏོར་རྗེས་འབྲེལ་དང་བཅས་པ་དང་། གནས་གཟིགས། གཟིམ་ཆུང་དུ་གསོལ་བ་གདན་བཞེས་སོགས་བསྐྱངས་ནས་ཆོམས་ཆེན་དུ་ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་ཆེན་ལ་དགུས་རོལ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་མཛད་སྟོན་གང་ཅི་སྤར་རྒྱན་དང་། འདི་རྟེན་མགོན་འབོད་དུ་ཐོར་རྟོད་ཁང་དང་། ཀུ་སི་ཏཱ་སོགས་དོ་གཤམ་དང་། ཆལ་ཀུན་སྦྱིན་ཇ་སག་དོ་གཤམ་སོགས་སོག་རིགས་བདུན་ཅུ་སྟོར་དང་། ར་ཉག་སྒྲ་མ་དོ་གཤམ་བཞི་བཅུ་སྟོར་བཅས་ལ་སྟོན་ཆེན་གྱི་གསོལ་རས་སྦྱལ། ཆེས་གཉིས་རྒྱལ་པོ་ལོ་གསར་ལ་ཡང་ཆོམས་ཆེན་དུ་ཕེབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་མཛད་སྟོན་གང་ཅི་སྤར་རྒྱན་ནས་མགོན་འབོད་དུ་ཁལ་ཁ་རྗེ་བཙུན་དམ་པ་དང་། ཁལ་ཁའི་དཔོན་ཁག་ཆེ་ཆུང་། ཞབས་ཕྱི་དག་འབྲིང་དཀྲུག་སོགས་སོག་རིགས་སྦྱུང་བརྒྱ་བཀལ་བ་དང་བཅས་སྟོན་ཆེན་གྱི་རིམ་པར་དགུས་པར་རོལ། ཆེས་གསུམ་སྤྲ་ཆར་གཟིམ་ཆུང་དུ་ལྷ་མོའི་གསུང་བསྐྱང་དང་བརྟག་བསྐྱེལ་སོགས་བསྐྱངས་ནས་ཉི་འོད་དུ་འབྲས་སྤྱངས་ཞལ་དོ། ཆབ་བཏགས་མ། དགོ་གཤམ་སོགས་ལ་མཛལ་ཁ་དང་། ཆེས་བཞི་རྟེན་སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་སྒྲ་མ་ལས་སྟེ། སྟོན་ལམ་གྲ་སྟོར་བ། འཆར་འཕར་གྱི་ལོ་གསར་མཛལ་དར་འབྲལ་མི་སོགས་ལ་མཛལ་ཁ་སྦྱལ། ཆེས་ལྷ་དྲུག་ནམས་སུ་སོག་རིགས་ཁ་འཐོར་མང་པོ་ལ་བྱག་དབང་སྦྱལ། འདི་ལོ་ཁལ་ཁ་རྗེ་བཙུན་དམ་པ་དང་། ཐོར་རྟོད་རྒྱལ་པོ་སོགས་ནས་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་མགོན་དུ་གདན་ཞུས་ལྟར། ཆེས་བདུན་གཟའ་ཆེས་དགོ་ཞིང་གིས་པའི་སྤྲ་ཆར་རོལ་ཆ་དང་གཉིས་ཀྱིས་སྐབས་དབྱེ་བ་དང་བཅས་ཉི་མ་ཆེ་ཤར་ལ་པོ་བྲང་ཆེན་པོ་རི་བོ་གྲུ་འདྲིན་ནས་ཆེབས་གྱི་ཁ་ལོ་བསྐྱར་

བར་ལྷ་སྒྲེ་མི་སྒྲེ་ཆང་མས་སྤྱི་བྱུ་བ་སྤྱི་རིམ་པ་སྤྱི་ལྷག་དང་། ཆེབས་རགས་རྒྱས་
གཤོམ་དང་བཅས་པེབས་ལམ་གྱི་མཛད་སྒོ་གང་ཅི་སྤྱི་ལམ་ལྷར་གྱི་སྒོ་ནས་གདུལ་
བྱ་མཆོག་དམན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལ་མཆོན་དཔེའི་སྤྱི་བརྟན་མཐོང་བ་དོན་ལྷན་གྱི་
སྤྱི་བཟང་སྒྲོལ་བཞིན་པར་ལྷ་ལྷན་བར་སྒོར་དང་། ཤིང་རུ་བརྟུང་གཟིམ་ཆུང་དགའ་
ལྷན་ཡང་ཆེར་པེབས་བཞུགས་ཀྱིས་མཛུལ་དར་འབུལ་བཞེས་དང་། གསོལ་གྲོ། གསོལ་
ང་སོགས་གྲུབ་ནས་ཨེ་ཨི་ཏུ་པེབས་སྒོན་ཆེན་མོའི་ཐོག་བཞུགས་ཁྱིར་ཞབས་སོར་
བཀོད་བསྟུན་སྤྱི་སྒྲོང་ནོ་མིན་ཏན་ཆེན་པོ་དང་། ཁལ་ཁ་རྩེ་བཅུན་དམ་པ། ཡོངས་
འཛིན་ནམ་གཉིས་སོགས་ཀྱིས་དབྱུས་གཞུང་ཞབས་མི་དྲག་སེར་སྒྱ། སྤང་དྲག་འབྲིང་
དུལ་། སྒོན་ལམ་སྤྱིན་བདག་ཁག་སོགས་ཆང་མས་མཛུལ་ཕྱག་ཁྱེས་སྒོན་ཆེན་
གྱི་རིམ་པར་དགྲེས་པར་རོལ།

(༡༠༡ བ་༥། ༡༤༠ འ་༡༡། བུས་) ཆོས་བརྟུང་ཉིན་ཐོར་ཤོད་རྒྱལ་པོ་དང་
དཔོན་མོ་བཅས་དང་། ཆོས་བརྟུང་ཉིན་ཞུ་སེར་བསྟན་པའི་ཉིན་བྱེད་དགའ་ལྷན་ཁྱི་བྱར་
རིན་པོ་ཆེ་བྱང་ཆུབ་ཆོས་འཕེལ། ཆོས་བརྟུང་གསུམ་ཉིན་ཁམས་ར་ཉག་སྤུལ་སྒྱུ་ཆེ་ཆུང་
ནས་ཆོགས་དབྱུར་གདན་ཁྱེས་ལྷར་པེབས་བསྒྲོད།

(༡༠༢ ཉ་༡། ༡༤༡ ག་༡༠) ཆོས་བཅོ་ལྷའི་ཉིན་ལྷུལ་བ་མཆོག་མགུལ་འཆམ་
སྒྱུ་འཕྲུག་ཆུང་ཟད་བཞེས་པས་གསུང་ཆོས། སྒོན་ལམ། གཟུབས་གསོལ་བཅས་ལ་
པེབས་བསྒྲོད་མ་ཐུབ་རུང་། དགྲུང་ཆོགས་ཆོགས་དབྱུར་ཁལ་ཁ་རྩེ་བཅུན་དམ་པས་
གདན་ཁྱེས་ལྷར་པེབས་བསྒྲོད་ཀྱིས་བཞུགས་ཁྱིར་ཞབས་སོར་འཁོད་བསྟུན་མཛུལ་
དར་འབུལ་བཞེས་གྱི་རིམ་པ་དང་། དེ་ནས་གསོལ་འདེབས་མཐུལ་གྱི་མཛུགས་ཏུ་རྩེ་
བཅུན་དམ་པ་མཆོག་ནས་མཐུལ་གྱི་བཤད་པ་རྒྱས་འབུལ་དང་བཅས་ཞིང་ཁམས་རྒྱ་
མཆོའི་བཀོད་པ། ལྷ་རེག་རྟེན་གསུམ། བ་བཟང་ཉེར་སྤྱད་སོགས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་ཆུང་མ་སྐྱེས་ཀྱི་མཚོའི་ནམ་ཐང་དོ་མཚར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

དངོས་འབྲལ་གཏོས་ཆེ་བའི་མཚོད་སྤྱོད་འཕྲེང་བར་བསྐྱགས་ཤིང་། རྟོན་འཁོར།
འབྲལ་འདེགས་པ་སོགས་བཞི་བརྒྱ་བརྒྱལ་བར་ཕྱག་དབང་དང་། དགེ་བ་རྫོགས་བྱང་
གི་རྒྱུར་སྤྱོད་པའི་ལྷགས་བསྐྱེད་བཅས་ཡང་དག་པར་བསྐྱེད་སྤྱོད། དེ་ནས་གཟིམ་ཆུང་དུ་རྫོང་
བཅུན་དམ་པ་དང་དཔོན་ཁག་དག་རིམ་བཅས་ལ་མཇུག་ཕྱག་དང་། བཀའི་འཆོམས་
འདྲི། དཀར་སྟོ། འབྲལ་སྟོག་གནང་སྟེས་སོགས་རྒྱུས་པར་སྦྲལ།

(༡༠༩ བ་༣། ༡༤༩ འ་༩) འདི་དག་གི་སྤྱི་ཕྱིར་བཀའ་ལས། ད་རེས་ལྟ་སར་
རྫོང་གི་སོགས་ཞིབ་མཇུག་མ་ཐུབ་ཅིང་། གསུང་ཆོས་སྟོན་ལམ་སོགས་ལའང་བསྟོད་
མ་ཐུབ་པ་འདི་རིགས་འདོད་སྟོམ་ཁེངས་ཅམ་བྱུང་བྱུང་། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བསམས་
ན་སྤྲད་ཀྱི་རྟོན་འབྲེལ་ཡིན་འདུག་པས་འགལ་བ་རང་ཡང་མི་འདུག་ཅེས་ཐེབས་
པར། དཔུང་རྣམས་ནས་བཀའ་ཇི་ཐེབས་བཞིན་འདི་ལོ་ཐེབས་མ་ཐུབ་ཀྱང་ཕྱི་ལོ་རྣམས་
ནས་རིམ་པར་ཐེབས་རྒྱུའི་རྟོན་འབྲེལ་ཡིན་འདུག་ཅེས་ཞུས་པར་མ་ཟད། སྐབས་ཐོབ་
སེམས་ལའང་དེ་ལྟར་གསུང་རྒྱུ་རེད་ཅེས་བསམ་པ་ཞིག་བྱུང་བྱུང་། རྫོང་གི་ཞིབ་བྱ་
བརྟགས་ན། འདི་དང་གོང་དུ་ད་རེས་ཀྱི་ནད་འདི་རང་གིས་སྟོན་ཡོང་ཆོད་མི་འདུག་
སོགས་གསུངས་པ་རྣམས་དགོངས་པ་ཅན་ཀྱི་གསུང་ཡིན་པར་སྤང་སྟེ། ད་རེས་སྟུན་
གཞི་འདིས་མི་སྟོན་ཡང་ཕྱི་ལོ་ནས་འཆུབ་ཆེ་ཞེས་ཞུས་མི་བཞུགས་པར་ལུང་བསྟན་
པ་དང་། སྤྲད་ཀྱི་རྟོན་འབྲེལ་གསུངས་པའང་སྐྱེད་འཕྲེང་རྫོང་མ་རྣམས་ཀྱི་རྟོན་འབྲེལ་
ལ་གསུངས་རྒྱུ་ཡིན་འདུག་ཀྱང་ཆོངས་པས་སྐྱིབ་པས་དེ་ལྟར་དུ་ཡིད་ལ་དོགས་པ་ཅམ་
ཡང་ཤར་བར་མ་ཁྱུར།

(༡༠༩ བ་༣། ༡༤༩ ཐ་༡༠) འདི་དག་གི་སྤྱི་ཕྱིར་ཡང་ཞབས་ཀྱི་སྟུན་གཞི་སེང་
དྲུངས་རང་མེད་པར་མ་ཟད། གཙང་ཕྱོགས་ཐོར་ནད་ཀྱི་སྤོང་རིགས་བཅས་ཀྱིས་རེ་
ཞིག་མཇུག་ཁ་གཤམ་ཆེ་རིགས་བག་སེང་ཐོག་ནས་གནང་བ་ལས་བྱིངས་སྤར་རྒྱུ་

བཀའ་སྒོམ་མཛད། ལྷ་བ་གསུམ་པའི་ཆོས་གཅིག་ཉིན་དགའ་ལྷན་གྱི་རིན་པོ་ཆེ་
གཟིམ་ཆུང་དབང་འདུས་འབྱུང་དུ་མཛུལ་འབྲུང་དང་། ཆོས་གསུམ་ཉིན་ཐོར་ཤོད་
རྒྱལ་པོ་དང་། དཔོན་མོ་བཅས་སྤྱ་ཁང་དུ་བག་སེང་ཐོག་བཀྲས་ལྷན་ནས་ཕྱིར་འཁོར་གྱི་
འབྱོར་ཕྱག་མཛུལ་ཁ་སྤྲུལ། ཆོས་གསུམ་རྩིས་མའི་ཉིན་ལ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་སྤྲུལ་
ཚུལ་བཞེས་པར་བཀྲས་ལྷན་ནས་ལྷན་གཟིགས་པའི་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་ཞབས་བརྟན་
འབུལ་མི་མགོན་གཉེར་སྤྲན་རི་བ་ཆེད་གཏོང་མཛད་པ་ལྟར། ཁོང་པ་དང་བསྟན་ཤོད་
ཨ་ཁུ་བཅས་བག་སེང་ཐོག་ཅེར་སྤྲུལ་བཅར་གྱིས་གསུང་ཆོག་པ་ནམ་གྱི་ཆོགས་ཡོངས་
དང་བཅས་བརྟན་བཞུགས་དངོས་འབུལ་རྒྱས་པར་སྤྲུལ།

(༡༠༦ ཉ་༡། ༥༦༦ འ་༡) ཆོས་བརྒྱད་ལ་འཆར་ཅན་བརྒྱད་གཏོང་ཆེན་མོའི་
ཞལ་འདོན་མཛད་སྒོ་སོགས་སྤར་རྒྱན་དང་། མཛུལ་དར་པལ་ཆེ་བ་མགོན་བརྒྱད་ཀྱིས་
བཞེས། ཆོས་དགུ་ལ་ཐོར་ཤོད་རྒྱལ་པོ་དང་། དཔོན་མོ་བཅས་ནས་གཟིམ་ཆུང་དུ་སྤྲུ་
བཅར་ནམ་རྒྱལ་གྱི་ཆང་ཆོགས་ཡོངས་དང་འབྲེལ་བའི་ཞབས་བརྟན་དངོས་འབུལ་རྒྱ་
ཆེར་བསྟར།

(༡༠༦ ཉ་༥། ༥༦༧ ཐ་༡༡) ལྷ་བ་འདི་ནང་སྤྲུལ་ཤོད་སོ་སོར་རྟ་མགིན་གསང་
སྤྲུབ་གྱི་ལྷགས་བསྟེན་ཐུན་རེ་ཆག་མེད་དང་། དུས་བཟང་ནམས་སྤྲུལ་ཆོགས་འཁོར་ཡང་
གནང་། ཆོས་ཉེར་དགུ་ལ་ལྷ་སྤྲུབས་མགོན་མཆོག་གི་འཁྲུངས་སྐར་ཆེན་མོའི་ཐོག་
ཞལ་འདོན་འཁྲུངས་གསལ་དང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཛད་སྒོ་སོགས་སྤར་རྒྱན་ནས་དཀར་
སྒོའི་ཐོག་སྤྲུལ་ཁལ་པོ་དང་། ཐུན་དར་ཏན་མཁན་མིང་། གསལ་གཟིམ་མཆོད་
གསུམ་དང་། ཅེར་བཞུགས་པའི་མཁན་སྡེ་ཆེ་ཆུང་ནས་བྱུང་གཏོགས་ཡན་གྱིས་མཛུལ་
དར་སྤྲུལ་ཞིང་། ལྷ་སར་བཞུགས་མི་ཞབས་པད་སོགས་ཆང་མའི་མཛུལ་དར་མགོན་
བརྒྱད་ཀྱིས་བཞེས།

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བཅུ་པ་རྩལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་དོ་མཚར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

(༡༠༦ བ་༩། ༡༦༡ འ་༩) ལྷ་བ་བཞི་པའི་ནང་སོག་རིགས་རང་ཡུལ་ཐོན་མི་
འགའ་ཞིག་ལ་བག་སེང་ཐོག་ནས་ཕྱག་དབང་དང་། འདོད་ཆོས་གནང་སྦྱིན་སོགས་
སྤུལ། ཆོས་བཅུ་ཉིན་པོ་བྱང་ཅེར་ཕེབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་ཡོངས་འཛིན་ནམ་གཉིས་དང་།
སྐྱེ་བཅར་ནམ་རྒྱལ་གྱ་ཆང་ཆོགས་ཡོངས་དང་བཅས་ལྟ་བུས་དང་བརྒྱགས་བརྒྱན་དང་།
དབང་ལྟ་དཔང་བསྐྱོད་བཅས་སྦྱིན་རྒྱས་བཀའ་དྲིན་ཆེ། ཆོས་བཅུ་གཉིས་ཉིན་ཨ་ཁུ་ཏུ་
ཐོག་ཐུ་རང་ཡུལ་དུ་ཐོན་རྒྱུ་སྤུ་དོ་མར་ཐོན་གནང་དང་ཕྱག་དབང་བཀའ་སློབ་
བཅས་བསྐྱུངས། ཆོས་བཅུ་གསུམ་ཉིན་ཐོར་ཆོད་རྒྱལ་པོ་དང་། རྒྱལ་མོ་ཀྱ་སི་ཏུ་བཅས་
རང་ཡུལ་ཐོན་ཕྱག་ལ་དོ་གཡོག་བཅོ་ལྔ་སྟོར་ལ་མཇལ་ཁ་ཕྱག་དབང་། ཐོན་གནང་།
གསོལ་ཆོགས་ལྟན་རྒྱས་བཅས་སྤུལ་ཞིང་རྗེས་སོར་ཐོན་གདོང་དུའང་དོ་གཡོག་བཅོ་
ལྔ་སྟོར་ལ་བྱ་སྤྱད་དང་། སྦྱོར་གསལ་གྱི་གསོལ་རས་ཐོག་འདི་ཕྱིར་དགེ་བའི་བཀའ་སློབ་
སྟིང་དབུས་སུ་སེམ་པ་བཅས་ཕེབས།

ཆོས་བཅུ་བཞི་ཉིན་སྐྱེ་བཅར་ནམ་རྒྱལ་གྱ་ཆང་ཆོགས་ཡོངས་དང་ལྟན་ཅིག་
གཟིམ་རྒྱུང་ཉི་འོད་དུ་བསྐྱན་སྤྱང་དམ་ཅན་རྒྱ་མཚོར་གཟབ་གསོལ་རྒྱས་པ་བཀའ་
དྲིན་ཆེ་བར་ཉིན་གང་ཆོགས་ཕེབས་བསྐྱུངས། ཆོས་བཅོ་ལྔའི་ཉིན་ཐོར་ཆོད་ཡུལ་དུ་
བསྐྱོད་མི་སྟེ་ཤན་ཅེ་བྱང་དག་དབང་བསྐྱལ་བཟང་དང་། དུས་འཁོར་གསར་འཛུགས་
བྱེད་མི་གྲ་ཆང་གྲ་རིགས་དག་དབང་དོན་གྲུབ། ལྷགས་རི་སྦྱན་པ་འཇམ་དབྱངས་
བསྐྱལ་བཟང་བཅས་པར་ཐོན་ཕྱག་གནང་སྦྱིན་དང་། སོ་སོར་བྱེད་སྟེའི་བཀའ་སློབ་
ཀྱང་སྤུལ། ཆོས་བཅུ་དགྲུ་ཉིན་ཁལ་ཁ་རྗེ་བཅུན་དམ་པ་དང་། ཨ་ཁུ་ལགས། ཕྱག་
མཛོད་ནོ་ཡོན་བཅས་པར་སྐྱེ་དངོས་མཇལ་ཁ་དང་། གསོལ་ཆོགས། དཀར་སྟོ། བྱིངས་
ལ་ལྟག་སྟོ་རྒྱབ་དུ་དཀར་སྟོ་སོགས་ཀྱི་གསོལ་རས་སྤུལ།

(༡༠༧ ཉ་༤། ༡༦༡ འ་༥) ལྷ་བ་ལྔ་པའི་ཆོས་གཅིག་ཉིན་ཁལ་ཁ་རྗེ་བཅུན་

དམ་པ་ནས་གཟིམ་ཆུང་དུ་གསུང་ཆོག་པ་སྐྱབས་པ་ཅན་ལྟ་བུ་ཆོགས་ཡོངས་དང་བཅས་
མདོ་ལྷགས་ཞབས་བརྟན་དང་འབྲེལ་བའི་དངོས་འབྱུང་སྤྲུལ་མཐོན་བཏེགས་ཤིང་།
ཐེ་བཙུན་དམ་པ་དང་། སང་མི་དྲག་སོགས་སུམ་ཅུ་སྟོར་ལ་ཕྱག་དབང་སྦྱེལ། དེ་ནས་
གཟིམ་ཆུང་བདེ་ལྷན་འབྲེལ་དུ་ཕེབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་ཐེ་བཙུན་དམ་པ་དང་། དཔོན་ཁག་
ཆེ་ཆུང་ནམས་ལ་ཤུ་སྟུ་དང་། བྱིངས་ནམས་ལ་ཆོམས་ཆེན་དུ་ཤུ་སྟུ་གནང་ཞིང་། སྟོན་
འཁོར་ཆང་མར་གོ་བབ་ཀྱི་ཐོན་གནང་གསོལ་རས་སོགས་རྒྱས་པར་སྦྱེལ།

(༡༠༥ བ་༥། ༥༤༧ འ་༡༣) འདི་ལྷའི་ཆོས་ཉེར་བཞིའི་ཉིན་ཀྱན་སྤིང་གཟིམ་
དཔོན་སྒོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ནས་འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆའི་སྐྱབས་པ་ཅན་དུ་སྐྱབས་པ་ཅན་གྱི་
ཆང་ཆོགས་ཡོངས་ནས་ནམ་རྒྱལ་མའི་སྟོང་མཆོད་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོགས་དབྱུང་
གདན་ཁྲའི་ཐོག་སྤྱི་བྱར་རིན་པོ་ཆེ་བྱང་ཆུབ་ཆོས་འཕེལ་ནས་མཐུལ་གྱི་གསུང་བཤད་
དང་བཅས་ཞབས་བརྟན་དངོས་འབྱུང་བསྟར།

(༡༠༥ བ་༥། ༥༤༧ འ་༢) ཆོས་ཉེར་ལྔའི་ཉིན་གཟིམ་ཆུང་བདེ་ལྷན་འབྲེལ་དུ་
སྤྱི་བྱར་བྱང་ཆུབ་ཆོས་འཕེལ་ནས་གསུང་ཆོག་པ་སྐྱབས་པ་ཅན་གྱི་སུམ་ཅུ་སྟོར་དང་
བཅས་ཆེ་དཔག་ལྟ་ལྟའི་སྟོན་ནས་མཁའ་འགྲོ་བསུན་བསྐྱོག་དང་འབྲེལ་བའི་ཞབས་
བརྟན་རྒྱས་པ་དང་དངོས་འབྱུང་བཅས་སྦྱེལ།

(༡༠༥ ཉ་༣། ༥༤༧ འ་༣) འདི་དག་གི་སྤྱི་བྱིན་གཙང་ཁུལ་ནད་དོགས་
ཀྱི་སྤིང་རིགས་ཀྱང་གཞི་མེད་དུ་གྱུར་ཅིང་། གཙོ་ཆེར་ཡགོང་ས་མཆོག་སྐྱབས་པ་ཅན་གྱི་
དྲངས་སྟུ་གྱུར་པ་བཅས། ཟླ་བ་དྲུག་པའི་ཆོས་བདུན་ཉིན་སྐྱབས་པ་ཅན་གྱི་མེན་ཏན་དང་།
ཡོངས་འཛིན་ནམ་གཉིས། གཙུང་། ཞབས་པད་སོགས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་གཞུང་ཞབས་
དྲག་འབྲིང་དཀྱུས་བཅས་ཆང་མས་ལེགས་སྦྱེས་ཀྱི་ལྷ་རེག་སྦྱུལ་བར་མཇུག་ཁ་དང་།
ཕྱག་དབང་སྦྱེལ།

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་ཐེང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

(༡༠༥ ཉ་༥། ༡༧༠ བ་༩) གསལ་བསམ་ཆོས་རྩ་ཡང་ཆག་མེད་བཀའ་དྲིན་ཆེ།
ཟླ་བ་བདུན་པའི་ནང་སློབ་པ་དཔུང་མཐུག་ཏུ་འགྲོ་མི་རུ་བརྒྱ་ལྷིང་དཔོན་སོགས་མགོ་
བྱེད་དང་། དམག་མི་བྱིངས་བཅས་རིམ་འབྱོར་ལ་མཇལ་ཁ་དང་། ར་ཉག་སྐུལ་སྐྱེ་ཆེ་
ཚུང་དོ་གཡོག་རང་ཡུལ་ཕྱིར་ལོག་ལ་ཐོན་གནང་།

(༡༠༩ ཉ་༧། ༡༧༡ འ་༡༦) གཞན་ཡང་ཁམས་འགྲུལ་སོགས་དད་མཇལ་མང་
པོར་མཇལ་ཁ་དགག་མེད་ནས། གཙོ་བོར་མཛོད་གྱི་གསལ་བསམ་དང་། ཉ་མགྲིན་གྱི་
བསྟེན་སྐབས་ལྷགས་ཐུན་རེ་ཡང་ཆག་མེད་དུ་བསྐྱབས།

(༡༠༩ བ་༩། ༡༧༢ བ་༡༠) ཟླ་བ་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆོས་གསུམ་ཉིན་སྐྱེ་བཅད་
ཀྱི་ཚུགས་རྒྱུར་མཇལ་དར་འབྲུལ་བཞེས་སོགས་སྤར་རྒྱན་ནས། ཕྱི་ངོ་ཐུགས་དམ་
བཅད་རྒྱར་བཞུགས་ཏེ་ཉིན་ལྟར་སྤོ་དམིགས་བཅེ་མའི་ལྷགས་བསྟེན་ཐུན་རེ་དང་།
གསོལ་ཆོགས་མདུན་རྒྱལ་ལ་ཉ་མགྲིན་གསང་སྐབས་ཀྱི་ལྷགས་བསྟེན་ཐུན་རེ། དགོང་
མོ་ཡི་དམ་འཛིགས་བྱེད་གྱི་ལྷགས་བསྟེན་དང་། གཏོར་འབྲུལ་བཅས་ཆག་མེད་དང་།
ཐུན་བར་ནམས་སུ་བརྒྱ་མཆོད་འཕར་མའི་ཐོག་སློལ་ཆོག་དང་། ཟླ་མ་མཆོད་པ་གཙོར་
འདོན་གྱི་ཞལ་འདོན། གཞན་ཡང་ཆོས་སྦྱོད། སློན་ལམ་སོགས་གང་འགྲོ་དང་བཅས་
སྐྱེའི་ངལ་བ་དོན་དང་ལྷན་པའི་ངང་དུ་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆོས་ཉི་ཤུ་བར་རྒྱན་
འབྱོངས་སུ་བཞུགས་འཇགས་བཀའ་དྲིན་ཆེ།

༡༤༥ མེ་ལྷག་ལོ་གསར་དགུས་མཆོད་ནམས་ཡར་ལྷན་དུ་རོལ་བཞེས་ངོས་ཞིང་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་
མཛད་པ་རེ་ཉམས་བཞེས་དང་། འབྱོར་ཐོན་གྱི་དད་མཇལ་བ་གངས་མང་པོར་རྗེས་འདྲིན་གྱིས་
བསྟེན་འགྲོའི་དོན་རྒྱ་གང་ཆེ་གནང་། མཛོད་གནས་བདུན་པའི་ཤེས་པ་བརྩའི་ནམ་བཞག་འཆད་
སྐབས་བར་ཐུགས་བཅོལ་གནང་བྱེད་པ་ནས་རྒྱན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་མཐར་ནམ་མཁུན་སྐད་ཅིག་དང་
པོ་དང་། འོད་གསལ་དང་། སྐུ་ལྷས། ཟུང་འཇུག་སོགས་མཛོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་ལ་དོགས་གཙོད་

ནན་ཉན་བྱ་གནང།

(༡༡༠ ཉ་༡། ༡༡༡ འ་༡། བརྟམ་) མེ་མོ་བྱ་ལོར་འབོད་པའི་གནམ་ལོའི་རང་
ཞལ་གསར་ངོམས་ཀྱི་དགའ་བ་དང་པོའི་སྤྲུལ་ཆར་གཟིམ་ཆུང་གསུང་བསྐྱང་དང་། (༡༡༠
ཉ་༡། ༡༡༡ ཐ་༡) ཐོ་བྱང་ཆེད་གཏོར་སྦྱོང་རྒྱུ་འབྲེལ་དང་བཅས་པ་དང་། གནས་
གཟིགས་ཐུགས་སྒྲོན་སོགས་བསྐྱངས་ཤིང་། དེ་ནས་ཆོམས་ཆེན་སྲིད་ཞིའི་སྤྱན་ཆོགས་
སུ་(བསྐྱུས་)དགུང་གསར་ཉིན་གཉིས་ཀྱི་ (༡༡༠ ཉ་༢། ༡༡༡ འ་༡༡) སྤར་ལམ་ཉེན་
འབྲེལ་བཟང་པོའི་མཛད་སྒོ་མཐའ་དག་ཡར་ལྷན་དང་། དགུས་སྒྲོན་གྱི་རིམ་པར་
རོལ་བཞེས་སོགས་སྤར་རྒྱན་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བར་གྱུར། ཆོས་གསུམ་སྤྲོ་བ་གཟིམ་ཆུང་
བྱ་འདོད་ཁམས་དབང་མོའི་གསུང་བསྐྱང་རྒྱས་པ་དང་འབྲེལ་བར་བསྐྱན་སྲིད་བདེ་
ཐབས་ཀྱི་བརྟག་བསྐྱིལ་དང་། དེ་ནས་ལོ་གསར་མཇུག་དར་འབྲེལ་མའི་རིགས་དང་།
སྒྲོན་ལམ་ལས་བྱེད་ཆོགས་ཆེན་དགེ་བསྐྱོས་སོགས་ལ་མཇུག་ལ། ཆོས་བཞི་ལ་སེ་
འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་སྤྲུལ་ལས་སྒྲེ། སྒྲོན་ལམ་གྱ་སྒྲོར་བ་སོགས་ལ་མཇུག་ལྷུ་ལ།
ཆོས་བདུན་གྱི་སྤྲོ་བ་ཀུན་ཆེད་སྤྱུ་རྩེ་གཡོག་བཅུ་སྒྲོར་དང་། གཞན་ཡང་རྩ་
རྒྱ་ལ་པ་དང་། ལུ་ཐོག་པ་སོགས་མཇུག་དམངས་གཏོས་ཆེ་བར་བྱག་དབང་སྤྱུ་ལ། ལོ་
འདི་གསར་ནས་ཆུ་ལ་བསྐྱན་སྤྱང་ངོར་ཐུགས་སྒྲོ་སྤྱུང་བའི་ནམ་པ་དང་། མཇུག་
ལ་སོགས་ཟིང་ལོང་མང་པོར་ཐུགས་བསྐྱན་པའི་ནམ་པས་ད་རེས་ཆོས་བཅོ་ལྷ་བར་
མཆོམས་ཤིག་གནང་རྒྱུ་ཡིན་ཅེས་ཆོས་བདུན་གྱི་ཕྱི་ངོ་ནས་བཅད་རྒྱ་ཆུགས་ཏེ་སྤྲོ་
དམིགས་བཅེ་མ་དང་། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྒྲོམ་བསྐྱེད་དང་འབྲེལ་བའི་ཡིག་རྒྱག་
ལྷགས་བསྐྱེན་སྤྱན་རེ། ཕྱི་ངོ་ལྷགས་སྤྱན་གཅིག་གི་རིང་སྒྲོལ་མ་དང་། བདེ་བ་ཅན་གྱི་
སྒྲོན་ལམ་གང་འགྲོ་གསུངས། སྤྱན་བར་ནམས་སུ་མཆོད་པ་འཕར་མ་དང་བཅས་སྤྲུལ་
མཆོད་པ་གཙོ་བོར་གསུངས་ཤིང་ཆོགས་འཁོར་ཡང་གནང་། བདེ་ཅན་ཞིང་བཀོད་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

དང་། མདོན་དགའི་ཞིང་བཀོད། དགའ་ལྡན་ཞིང་བཀོད་སོགས་ཀྱི་སྐྱེ་ཐང་ཚད་གཅིད་
ཀྱིས་བཞེས་ནས་དེ་དག་ལ་རྒྱན་རིང་པོ་གཟེགས་རྟོག་སོགས་མཛད་ཀྱི་འདུག་པ་ནི།
མི་རིང་བར་ཞི་བར་གཤེགས་པའི་དགོངས་པས་ཞིང་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་མཛད་པ་
ཉིད་དུ་སེམས། དེ་ལྟར་དུ་ཞག་བརྒྱད་ཀྱི་རིང་བཞུགས་ནས་ཆོས་བརྒྱུག་གི་སྤྲུལ་
བཅད་རྒྱ་ལས་གྲོལ་ཞིང་། དེའི་ཕྱི་ཉིན་ནས་རིམ་པར་སློན་ལམ་མང་འགྲེང་ཞུ་མི་སྦྱིན་
བདག་ལག་གི་མཛལ་ཁ་དང་ཕྱོགས་འདུས་ཀྱི་མཛལ་དམངས་གངས་མང་། སྒྲེར་ལག་
གི་སློན་ལམ་རྟ་པ་སོགས་ལ་མཛལ་ཕྱག་སྦྲུལ། ལྷ་བ་གཉིས་པ་གསར་འཕྲལ་དུ་བོད་
བཞུགས་ཀྱན་ཨི་བན་རྒྱ་ཡུལ་ནས་གསར་ཐེབས་ལ་མཛལ་འཕྲད་དང་། རིང་མིན་སྟོད་
ཕྱོགས་སུ་དོན་གཅིད་ཅིག་ལ་ཐེབས་བཞེད་ལ་ཐོན་གནང་བཀའ་སློབ་ཀྱང་སྦྲུལ། ཆོས་
དུག་ཉིན་ཀྱན་ཨི་པའི་སྒྲེ་ཤན་སྦྱི་བྱབ་དུ་ཐེབས་མི་བཀའ་སློན་ཐོན་པ་དང་། ལས་བྱ་
བཀའ་དུང་སློ་ཤོད་སློ་བཟང་དར་རྒྱས་སོགས་དོ་གཤམ་ལ་ཐོན་གནང་སྦྲུལ། ཆོས་བརྒྱ་
གཅིག་ཉིན་སྐྱབས་མཆོག་ལྷང་སྐྱེ་རིན་པོ་ཆེའི་གདན་ས་ཨ་མདོ་རྒྱ་བཟང་དགོན་དུ་
དུས་འཁོར་གྱི་ཆོ་གའི་སློབ་དཔོན་དུ་འགོ་མི་རྣམ་གྲུའི་གྲ་རིགས་དགེ་སློང་སློ་བཟང་
རབ་བརྟན། དགེ་སློང་ཡེ་ཤེས་གྲགས་པ། དགེ་སློང་བསྐལ་བཟང་རྣམ་གྲོལ། འཇམ་
དབྱངས་རྒྱ་མཆོ་བཅས་ལ་བཀའ་བསྐུར་སྦྲུལ་བའི་མཛལ་དར་འབྲུལ་བཞེས་བསྐྱངས།

(༡༡༡ བ་༦ གྲུ་ ༡༥ ལྷ་ ༡) ཆོས་བརྒྱ་བཞིའི་ཉིན་དུས་འཁོར་མཆོད་
གར་ལ་ཐུགས་ཞིབ་དུ་ཆོ་མས་ཆེན་དུ་ཐེབས་བསྐྱོད་ཐོག་ འདི་ཉིན་དཀྱིལ་འཁོར་དང་།
སྐྱེ་བརྟན། སྐྱེ་ཐང་སོགས་ལ་སྒྲུབ་ཤལ་ཐུགས་སློན་བསྐྱངས། དེའི་ནང་ནས་ཤམ་གྲ་
ལའི་ཞིང་བཀོད་ལ་ཐུགས་ཞིབ་རྒྱན་རིང་དང་ཐུགས་སློན་རྒྱ་ཆེར་མཛད་སོང་བ་ནི་
དགོངས་པ་གཞན་དུ་གཏད་པའི་མཛད་པར་མདོན།

གཞན་ཡང་སྤྱི་ཐོང་དབར་ཅི་རིགས་སུ་གཞུང་ཞབས་སེར་སྐྱེའི་འཕྱོར་

ཐོན་དང་། གསར་མཛེལ། དང་འདུས་ཁག་གི་མཛེལ་ཁ་སོགས་རིམ་སེལ་དུ་བསྐྱེད་སྤྱོད་
ཆོས་རྩ་ཡང་སྤར་རྒྱུན་ཐོག་མཛོད་གནས་གསུམ་པ། བཞི་པ་རྣམས་ཀྱི་གསན་བསམ་སྤྱོད་
འཕུད་མཛོད་ཀྱང་སྤར་ལུགས་ལྟ་བུའི་ཏ་ཅང་དོག་ལ་ཆེ་བ་རང་མི་མཛོད་པ་ཅུང་ཞིག་
སྤྱགས་སྦྱིད་ལུག་པའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་མཛོད་འདུག་པ་ལ། དཔལ་རྣམས་ནས་ད་ཆ་གཞུང་
ཆེན་པོ་ཉི་ལྔའི་ནང་ནས་མཛོད་མ་གཏོགས་གཞན་དབུ་པར། འདུལ་བ། རྣམ་འགྲེལ་
ཀྱི་རིག་གཞུང་བསྐྱེད་ཆོས་ཆོས་ཆེ་ཆུང་། སྒོ་ཏྟགས་དང་བཅས་པ་ཐུབ་ཟིན་པས་མཛོད་
ཐུབ་ན་མཆོད་ཉིད་ཀྱི་སྤྱགས་གཉེར་ལེགས་པར་ཐུབ་པ་ལགས་ན་སྒོ་མས་ལས་ཀྱི་རྣམ་
པ་མཛོད་མ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆོད་ཞུས་པར། དེ་ལྟར་ཡིན་འདུག་ཀྱང་མཛོད་ཀྱི་སྒོ་བ་
གཉེར་འདི་མཐར་འཁྱོལ་བ་ཞིག་རང་ཨི་ཡོང་ན་གསུང་བར། མཛོད་གནས་བརྒྱུད་
ཡོད་པའི་ནང་ནས་བཞི་བར་ཐེབས་ཐུབ་པར་ད་མཛོད་གཞུང་བྱེད་ལས་མ་བསྐྱེད་པས་
སྤྱགས་གཉེར་བྱེད་སྤྱོད་ཐུབ་ནས་མཛོད་ཀྱི་འཕྲོས་འདི་ཅམ་མི་ཐུབ་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་མེད་
ཚུལ་ཞུས་པར། འོ་ན་དེ་ག་བྱེད་ཅེས་ཞུས་པའི་སྤྱོད་སྐྱེད་སྤྱོད་ཏ་ཅང་སྤྱགས་ལ་བབ་
པ་ཞིག་རང་མི་འདུག་པས་གནས་སྐབས་དེར་དགོངས་པ་རི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ནམ་སྒྲིམ་
པ་ལས་སྤང་བ་ཆེར་མ་བྱུང་རུང་། རྗེས་སུ་བཏྟགས་ནས་དགོངས་པ་ཅན་ཀྱི་གསུང་
འཁྲུལ་མེད་དུ་སྤང་། ཆོས་ཉེར་དགུའི་ཉིན་འཁྲུངས་སྐར་ཀྱི་མཛོད་སྒོ་སྤར་རྒྱུན་དང་།

(༡༩༡༡ ལོ་ལ། ༡༩༡༢ ལོ་ལ། ལྷ་ ༤) ཆོས་ཉི་ཤུ་སྒོར་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཡོངས་འདི་ན་
ནོ་མིན་ཏན་དགའ་ལྡན་གསེར་ཁྱིམ་ཐེབས་རྒྱུའི་ཐོན་ཕྱག་ཐོག་སྒོན་འཁོར་ཆང་མར་
མཛེལ་ཁ་དང་། ཐོན་གནང་ལེགས་སྤྱོད་སོགས་རྒྱས་པར་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཤིང་བཀའ་མཆིད་
ཀྱང་ཞིབ་ལྷག་དུ་བསྐྱེད་སྤྱོད་འདི་ལོ་ལྷུལ་ཁམས་བདེ་ཐབས་སུ་སྤྱོད་རྒྱུའི་མགོན་དཀར་
ཀྱི་བུམ་པ་གྲངས་མང་སྟོག་མཛོད་པ་རྣམས་ལ་གཟིམ་ཆུང་བདེ་ལྡན་འབྲིལ་དུ་
ཡོངས་འདི་ན་རྣམ་གཉིས་དང་། མཆོད་ཞབས་སྤྲོ་མ། ཐུ་ཆང་ཐུ་པ་གྲངས་བཅད་བཅས་

ཡུལ་དབང་སྐྱེའི་བཅུ་ལྔ་ལྟེ་ཁྱེད་ཀྱི་མཆོད་རྒྱུ་ཐར་དོ་མཆོད་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

ནས་བུམ་སྐྱབ་གནད་སྒྲིབ་ཚུགས་པའི་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་གྱི་ཆོགས་དབྱར་ཕེབས་
བསྐྱོད་དང་། བུམ་སྐྱབ་བྱུང་ནས་གཏིར་བུམ་ཁྱད་འཕགས་གསུམ་གོང་མ་ཆེན་པོར་
འབུལ་རྒྱ་མཁན་ནང་གཉིས་ལ་ཆེད་བསྐྱར་མཛད་ཅིང་། དེ་འབྲེལ་ཨི་བན་རྣམ་གཉིས་
སུ་གསེར་སྟན་སྟོན་དགོས་ཀྱི་བཀའ་ཡང་སྟེ།

ཟླ་བ་ལྔ་པའི་ཆོས་གསུམ་ཉིན་པེ་ཅིང་མཁན་ནང་གཉིས་ཐོན་རྒྱར་ཕྱག་
དབང་དང་། གོང་མ་ཆེན་པོར་འཆ་མས་ཁྱེད་བཅས་གནང་། གོང་གསལ་བུམ་པ་བྱིངས་
རྣམས་རྫོང་གཞིས་ཁག་ཆང་མར་བྱེད་སྒྲིའི་བཀའ་རྒྱ་དང་བཅས། བུམ་པ་རྣམས་ལ་
ཕྱག་ནས་ཐུགས་སྟོན་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱུངས་ཏེ་ཆེད་རྫོང་མཛད།

(༡༧༩ ཉ་ལ། ༡༧༧༧ འ་༣) ཟླ་བ་དྲུག་པའི་ནང་གཟིམ་རྒྱུང་བདེ་ལྷན་འབྲེལ་
དུ་ཁྱི་བྱར་བྱང་རྒྱུ་ཆོས་འཕེལ་ནས་རྣམ་ཐུ་གསུང་ཆོག་པ་བཞི་བཅུ་སྟོར་དང་བཅས་
མཁའ་འགྲོ་བསུན་བསྐྱོག་གི་བརྟན་བཞུགས་འབུལ་གནང་གི་ཆོགས་དབྱར་ཕེབས་
ཏེ་ཞབས་བརྟན་འབུལ་བཞེས་རྒྱས་པར་བཀའ་དྲིན་ཆེ། སྐུ་ཞབས་ནོ་མེན་ཏན་སྟོན་
འཁོར་དགའ་ལྷན་ནས་བྱིར་ཕེབས་ལ་འབྱོར་ཕྱག་དང་། ལྷན་རྒྱས་ཐོག་གང་ཅིའི་
གསུང་མོལ་ཞིབ་པར་བསྐྱུངས།

(༡༧༩ བ་༣། ༡༧༧༨ ཐ་༢) དད་འདུས་མང་པོར་མཛལ་ཕྱག་རིམ་སེལ་དུ་སྟེ།
ཟླ་བ་བདུན་པའི་ནང་རྒྱུད་སྒྲིབ་མཁན་བྱར་སྒོ་བཟང་ལྷན་བྱུང་བྱང་ཆེ་ཆོས་རྗེའི་ཁྱི་
འདོན་དུ་ཐོན་ཕྱག་དང་། འདི་སྐབས་སྟོན་ཐོན་སྟོར་བསྐྱར་དུ་བྱིང་ཞིག་ལ་བརྟེན་དམག་
བསྐྱར་ལང་གིས་དབྱར་འདུག་ཏུ་འགྲོ་མི་ཆེ་ཤོད་དུང་འཁོར་དང་། དམག་མིའི་འགོ་
བྱེད་ཏུ་བརྒྱ་ལྷིང་སོགས་དང་། དབྱས་གཙང་དམག་མི་བྱིངས་སོགས་རིམ་ཐོན་རྣམས་
ལ་ཕྱག་དབང་སྐྱབས་འདུག་ཐོན་གནང་སོགས་རིམ་པར་སྟེ། བཀའ་སྟོན་པ་ལྟ་ཡང་
ཁམས་ཁྱལ་དོན་དཔྱོད་དུ་བསྐྱོད་དགོས་ལ་ངོ་གཡོག་ལས་བྱ་དང་བཅས་པར་ཐོན་ཕྱག་

མངལ་ཁ་གནང་། དེ་སྐབས་སྒོ་དམག་བསྐྱར་ཡང་གིས་མི་སེར་ལ་བརྟུགས་གསིག་
དང་། གཞུང་གནས་ལ་ཡང་ཐུགས་འགོས་ཅི་ཆེ་བཅས་བྱུང་བར་ཐུགས་གཡིང་དང་།
ཐུགས་ཡིད་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ཡང་བཞེས།

(༡༡༩ བ་༦། ༡༡༩ འ་༩) གོང་དུ་མཁན་ནང་མདུན་ཡགོང་ས་མཆོག་ནས་
ཐུགས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆེན་པོས་གོང་མ་ཆེན་པོར་མགོན་དཀར་གྱི་གཏེར་བུམ་གསུམ་སྟུན་
གསལ་གྱི་འབུལ་གནང་མཛད་པའི་གནས་ཚུལ་ཨི་བན་ནམ་གཉིས་ནས་དྲལ་ཅེའི་
ལམ་བརྟུན་ལུལ་བར། མགོན་པོ་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་དང་བྱིན་རྒྱལ་གྱིས་མཐུས་ལོ་འདི་
ནང་ཀྱང་ནག་ཕྱོགས་སུ་སྤར་དང་མི་འདྲ་བའི་ཆར་ཚུ་དུས་འབེབས་ལོ་ལེགས་ཐུག་
འཕེལ་སོགས་བྱུང་བས། གོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོ་ཐུགས་མཉེས་ཆོར་ཤིན་དུ་ཆེ་བར་
བྱུང་བས་ཐང་རྟའི་ཐོག་བཀའ་བཟང་དང་གནང་རྟེན་འཕར་མ་བཅས་ཕེབས་པ་ཆེས་
ཉེར་གཅིག་ཉིན་ཨི་བན་གཉིས་ནས་འབུལ་བརྟུན་དུ་བཅར།

(༡༡༥ ཉ་༡། ༡༡༥ འ་༡༠) མཛོད་ཀྱི་གསན་བསམ་སྤར་རྒྱན་མུ་མཐུད་ཀྱིས་
མཛད་པས་སྒྲ་བ་འདི་ནང་མཛོད་གནས་དུག་པ་ཡན་རྫོགས་ནས། མཛོད་གནས་
བདུན་པའི་མགོར། ཇི་མེད་བཟོད་རྣམས་ཤེས་པ་མིན། །ཟད་དང་མི་སྦྱེའི་སྒོ་ལྟ་མིན།
།ཞེས་སོགས་ཤེས་པ་བརྩའི་རྣམ་གཞག་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་ཕེབས་ཤིང་། དེ་དག་གི་
ཆེ་ཤེས་པ་བརྩ་པོ་སྦྱེའི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་ཚུལ་སོགས་དང་། དེའི་ནང་ཆན་ཟད་པ་དང་།
མི་སྦྱེ་བ་ཤེས་པ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། དེས་ཆོག་མཛོད་དུ་བྱེད་ཚུལ་སོགས་ཞིབ་དུ་དྲི་
རྟོག་མཛད་ཅིང་། དེ་དག་ལས་འཕྲོས་ནས་ཕར་བྱིན་ཐེག་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱན་མཐའི་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཐར་རྣམ་མཁྱེན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་མཛོད་དུ་བྱེད་ལུགས་དང་། ཐུགས་ཀྱི་
སྐབས་སུ་དབེ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དང་། དག་མ་དག་གི་སྦྱུ་ལུས་ཀྱི་མཐར་སྐྱེད་དག་པ་
སྦྱུ་མའི་སྐྱེད་དང་། ཐུགས་དག་པ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་སྦྱུ་ཐུགས་ངོ་བོ་དེའི་མེད་པའི་

ཡུལ་དབང་སྐྱེས་བཅུ་ལྔ་ལྟུང་གི་མཆོད་ཀྱིས་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

བྱང་འདུག་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་སོགས་ཡོངས་འཛིན་གྱི་བྱར་རིན་པོ་ཆེས་གཙོས་པར་
བཀའ་འདི་དོགས་གཙོད་ནན་ཏན་དང་། རྒྱ་མཚན་དེ་ནམས་ཀྱིས་སྤྱགས་ཡིད་འཕྲོག་
པའི་ཚུལ་གྱིས་གསང་བ་འདུས་པའི་སྟོན་ལམ་ཡང་ཡང་ཞལ་འདོན་དུ་མཛད་པ་
སོགས་བྱང་བ་ནི། རིང་མིན་ཞལ་མི་བཞུགས་པར་འོད་གསལ་ཆོས་སྐྱེ་མངོན་དུ་མཛད་
པའི་དགོངས་གཞི་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་སྤང་ལ། མཛོད་ཀྱི་གསན་བསམ་ཡང་། ཟད་མི་སྐྱེ་
ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་མཆམས་འདི་ནས་འཕྲོ་ཅན་དུ་ལྷས་སོང་བར།
སྤྲ་སོར་གོང་དུ་མཛོད་ཀྱི་ཚོད་པ་མཐར་འཁྱོལ་བ་ཞིག་རང་ཨེ་ཡོང་ན་ཞེས་གསུངས་པ་
ཡང་དོན་ལ་གནས་པའི་གསུང་ཁོ་ནར་ངས་པར་སྤང་ངོ་། །

(༡༧ ཉ་ལ། ༡༥༡ ག་༥) ཞེས་སྤྱིད་ཞིའི་གཙུག་རྒྱན་ཡུལ་སྤྱི་མ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་གཟིགས་བཅུ་པ་ཆེན་པོ་ཇེ་བཙུན་ངག་དབང་སྟོ་བཟང་འཇམ་དཔལ་བསྟན་
འཛིན་ཚུལ་གྱི་མཆོད་པལ་བཟང་པོའི་ནམ་པར་ཐར་པ་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་
འཕྲུང་བ་ལས། གདན་ས་ཆེན་པོ་ནམས་སུ་ཤེབས་པའི་དུས་སྐབས་དེ་དག་ནས་བཟུང་
སྟེ་གཞུང་ལྷགས་ཆེན་པོ་ནམས་ལ་གསན་བསམ་རྒྱན་མི་ཆད་དུ་བཅོན་པ་དང་། དམ་
པའི་ཡོངས་འཛིན་དུ་མ་ལས་དབང་ལུང་མན་ངག་གི་བདུད་རྩི་དང་དགེ་སྟོང་གི་
བསྐལ་གཞི་སོགས་བཞེས་ཤིང་སྤྱགས་ཉམས་སུ་བསྟར་བ་སོགས་ཐོས་བསམ་སྟོམ་
གསུམ་སྟབས་གཅིག་དུ་མཛད་པའི་སྟོན་ནས་བསྟན་པ་དང་འགྲོ་བའི་དོན་ལྟབས་པོ་ཆེ་
རི་ལྟར་སྟོང་བའི་ཚུལ་བཟོད་པའི་སྐབས་ཏེ་བདུན་པའོ། །

༡༥༥ རྟེན་བྱ་དམ་པ་ནམས་སྟེ་འཆི་ལ་རང་དབང་ཐོབ་ཀྱང་མུ་འན་ལས་འདའ་ཚུལ་སྟོན་དགོས་
པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། ཡམགོན་པོ་འདི་ཉིད་ནས་ཀྱང་སྐྱེ་ཁམས་མི་བདེ་བའི་ཚུལ་བསྟན་པས་གསོལ་
སྟོན་འཕྲོད་སྦྱོར་དང་། བརྟན་གསོལ་འབུལ་བཞེས། གདན་གསུམ་དང་རྒྱུད་ལྷན་སྟོན་སོགས་སུ་
ཞབས་བརྟན་རྒྱ་གང་ཆེ་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱབ་སྤྱོད་དང་། ཡོངས་འཛིན་ལས་ཆེ་དབང་མང་དུ་འབུལ་

བཞེས།

༥ ས་བཅད་བརྒྱད་པ། རེ་ཞིག་ཞིང་འདིར་སྐྱ་ཆེ་འདིའི་དངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་
རྫོགས་པས་རྟག་འདྲིན་ཅན་ནམས་ཆོས་ལ་བསྐྱལ་བྱིར་སྐྱ་ཆེ་མཐའ་མའི་མཛད་པ་
བསྟན་པའི་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུ་ནམས་ནི་ངེས་
པའི་དོན་དུ་སྐྱེ་གི་སྤངས་པའི་བྱང་འདུག་རྟོ་རྩེའི་སྐྱ་རིང་མོ་ཞིག་ནས་མངོན་དུ་མཛད་
ཟིན་པས་ན་ཐ་མལ་པ་བཞིན་དུ་དབང་མེད་དུ་ན་བ་དང་། རྟ་བ་དང་། འཆི་བ་སོགས་
ཀྱི་གནས་སྐབས་ནི་ནམ་དུ་ཡང་མི་མངའ་སྟེ། དི་སྐད་དུ། འཕགས་པ་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་
ལས་འདས་པའི་མདོ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱ་ནི་རྟོ་རྩེའི་སྐྱ་ཡིན་ཏེ། དང་བྱིན་
ཆད་ཁྱོད་ཀྱིས་དོན་འདི་ཙེ་གཅིག་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཡིད་ལ་བྱ་ཡི། ཟག་བཅས་ཀྱི་སྐྱར་
ནི་མི་སེམས་སོ། ཞེས་དང་། གསེར་འོད་དམ་པའི་མདོ་ལས། སངས་རྒྱས་མུ་ངན་ཡོངས་
མི་འདུལ། ཆོས་ཀྱང་རུབ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་དང་། རྒྱུད་སླ་མ་ལས། འཕགས་
པས་ན་དང་རྟ་བ་དང་། འཆི་བའི་སྐྱག་བསྐྱལ་ཅད་ནས་སྤངས། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ནའང་སངས་རྒྱས་པལ་པོ་ཆེའི་མདོ་ལས། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་
འདས་ནམས་ནི་འདིག་རྟེན་མི་རྟག་པར་སྟོན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་
རྒྱན་མི་ཆད་པར་བརྟེན་པ་དང་། ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱ་
གདུང་གིས་སེམས་ཅན་ནམས་ཡོངས་སུ་བབྱང་བར་མཛད་པ་དང་། འདིག་རྟེན་ནམས་
འཁྲུགས་པ་དང་དེགས་ཤིང་ཚྱོས་པའི་སེམས་ཅན་ནམས་སྟོམ་པ་ལ་འགོད་པར་མཛད་
ཅིང་། ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་ཚུལ་སྟོན་པ་འདི་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་
ལས་དགུ་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སེམས་ཅན་ནམས་ལ་མི་རྟག་པ་དང་། སྐྱག་
བསྐྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་ནས་ཆོས་ལ་སྦྱོར་བ་དང་། སྤྱིད་པའི་སྐྱ་
ཆོགས་ལ་སྦྱིང་པོ་རྒྱལ་ཅམ་ཡང་མེད་པས་འཁོར་བ་འདི་ལ་དུག་སྐྱལ་གྱི་ཆར་དང་།

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་བྱེད་བརྩ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་བྲེང་བ།

མེ་འབར་བའི་སྒོང་དང་། བཙོན་ར་འབྲ་བའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་དེ་ངེས་པར་འབྱུང་བར་
བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་དུ་མ་ཞིག་གཟིགས་ཤིང་། ལྷག་པར་སྐྱེའི་ན་ཆོད་གཞོན་
རྩར་རྩུར་པའི་གནས་སྐབས་ནས་ཟུང་ན་ལས་འདས་ཚུལ་བསྟན་པ་འདི་ལ་རང་ཅག་
པལ་མོ་ཆེ་མཐའ་དག་གིས་སྐྱེ་ཆེ་མཐར་མ་བྱིན་ཏེ་སྟམ་པ་དང་། སྒོ་བུར་བདུད་ལ་
སོགས་པའི་བར་ཆད་ཀྱི་གཞན་དབང་དུ་རྩུར་པའོ་སྟམ་དུ་ཡིད་ལ་སེམས་ཤིང་། དག་
ནས་ཀྱང་མགིན་གཅིག་པའི་ཚུལ་དུ་སྒྲེང་བར་བྱེད་མོད། དེ་ནི་རང་རེའི་སྤང་ཚུལ་
ལྟར་ན་དེ་འབྲ་ཞིག་ཏུ་མཆིས་མོད་ཀྱང་། ལྷང་དང་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞིབ་ཏུ་
བསམས་ན་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། ཤོང་དུ་སྒྲོས་པ་ལྟར་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ནམས་ནི་སྐྱེ་
བ་དང་། འཆི་བ་ལ་རང་དབང་ཐོབ་ཅིང་། གདུལ་བྱའི་དོན་འབའ་ཞིག་ལས་གཞན་
དུ་མི་དགོངས་པ་ཞིག་ཡིན་ན། དུས་རིང་པོར་བཞུགས་ནས་གཞན་དོན་དུ་འཇུག་བ་
མཆིས་ན་སྐྱེ་ཆེའི་འདུ་བྱེད་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ནས་བསྐྱལ་པའམ། བསྐྱལ་པ་ལས་ལྷག་
གི་བར་དུ་འང་བཞུགས་པར་མཛད་ལ། ཡང་ཟུང་ན་ལས་འདའ་བའི་ཚུལ་བསྟན་ན་
གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་ཆེ་བའམ། ཞིང་གཞན་དུ་དེ་བས་ལྷག་པའི་མཛད་པ་སྐྱབས་པོ་ཆེ་
སྟོན་པ་སོགས་ཀྱི་དུས་ལ་བབ་པར་གཟིགས་ན་ནི་དགོས་པ་དེ་དག་ལ་གཟིགས་ནས་
དུས་སྤང་དུར་ཟུང་ན་ལས་འདའ་བའི་ཚུལ་ཡང་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ།

སངས་རྒྱས་བཙོམ་ལྷན་འདས་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱོན་པ་ནམས་ལ་ཡང་སྤངས་
རྟོགས་ལ་མཐོ་དམན་དང་། སྤུགས་རྩེ་ལ་ཆེ་ཆུང་སོགས་ཡོད་པ་མིན་ན་ཡང་གདུལ་
བྱའི་དབང་གིས་འགའ་ཞིག་སྐྱེ་ཆེ་བསྐྱལ་པར་བཞུགས་པ་དང་། ལ་ལ་སྐྱེ་ཆེ་ཁྲི་སྤྲག་
མང་པོར་བཞུགས་པ་དང་། ལ་ལ་བརྒྱ་སྤྲག་ཏུ་ཉེ་བ་ཙམ་བཞུགས་པ་དང་། ལ་ལ་ནི་
ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་མཛད་པ་བརྩ་གཉིས་ཆང་བར་སྟོན་པ་སོགས་དང་མཚུངས་པས་
ན། ངེས་པར་སྐྱེ་ཆེ་མཐར་མ་བྱིན་པའོ་སྟམ་པའི་མཐའ་གཅིག་འཇིན་གྱི་ལོག་རྟོག་བྱ་

མི་རིགས་ཤིང་། དེར་མ་ཟད་དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། རང་ཅག་སྤྲིགས་དུས་ཀྱི་
འགྲོ་བ་གཞན་དག་ལྟ་བུ། ཆོས་པའི་གཟུགས་བརྟན་འཆང་བ་བདག་དང་བདག་འདྲ་
བ་པལ་མོ་ཆེ་ནི་རྟག་འདྲིན་དང་། ཕྱི་བཤོལ་གྱི་ལེ་ལོའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་ཅིང་ཆེ་
འདིའི་རྟེན་བཀུར་སྟན་གྲགས། རྟོན་ལོངས་སྟོང་སོགས་འབའ་ཞིག་ཡིད་ལ་སེམས་
ནས་དེ་དག་གི་ཕྱིར་དུ་སྤྲིག་སྟུག་གཏམ་ངན་བྱུང་དུ་བསད་ནས་ལོ་ཟླར་འབད་ཅིང་།
ནམ་ཞིག་ན་འཆི་བདག་གི་ཞགས་པས་ཟིན་པ་ན་འགྲོད་བཞིན་དུ་ཆེའི་དུས་བྱེད་པ་
དང་། ན་ཆོད་གཞོན་པར་སྒྲོམ་པ་དག་ནི་རེ་ཞིག་འཆི་བ་མི་ཡོང་སྟམ་པའི་རྟག་འདྲིན་
ཁོ་ནས་སློ་མིག་བསྐྱབས་ཏེ་བག་མེད་ཀྱི་བྱ་བ་ཁོ་ནས་ཉིན་མཆན་དུ་འདའ་བའི་ངང་
ནས་ཅི་ཞིག་ན་མར་མེ་རླུང་གིས་བསད་པ་ལྟར་སློ་བྱར་མི་འདོད་བཞིན་དུ་འདིག་རྟེན་
པ་རོལ་བལྟ་བ་ལ་འགྲོ་བ་དང་། འགྲོ་བ་འགྱུར་བ་ཇི་སྟེད་ཅིག་མཆིས་པ་ནམས་སྟོ་
བའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་དེ་ཆོས་ལ་སྟུར་བ་སོགས་ཀྱི་སྦྲད་དང་། གཙོ་བོར་ཁིང་འདིར་སྟུ་
ཆེ་འདིའི་དངོས་ཀྱི་གདུལ་བར་བྱ་བ་རྫོགས་པས་སྟུ་འབྲེང་བྱི་མ་ནམས་ཀྱི་མཛད་པ་
སྟོན་པའི་དུས་ལ་བབ་པ་དང་། ཁིང་ཁམས་གཞན་དང་གཞན་དག་གི་གདུལ་བྱ་དང་
འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྐབས་སུའང་བབ་པ་དང་། སྟུ་གདུང་དང་རིང་བསྐལ་ལ་སོགས་པའི་
སྟོན་པ་གདུལ་བྱ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འབྲེལ་ཆད་དོན་དང་ལུན་པ་ལ་སྟུར་བ་དོན་ཆེན་
པོར་འགྱུར་བ་སོགས་དགོས་པ་ཆད་དུ་བྱུང་བ་དུ་མ་ཞིག་གཟིགས་པ་ལས་མ་བརྟགས་
པ་དང་། གྱུ་ཆོམ་དང་། བར་ཆད་ཀྱིས་དབང་མེད་དུ་ཕྱེ་ངན་ལས་འདའ་བ་སོགས་ནི་
ནམ་དུའང་མིན་ལ། གནས་སྐབས་ཐུན་མོང་བའི་སྤང་ཚུལ་ཅམ་དུ་ཐུགས་ཡིད་འབྱུང་
བའི་རྒྱ་ནི་ལམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་གསུང་ལས། གྱི་མ་དམ་
ཆོས་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་རི་བོའི་སྤྲལ་ཏུ་རུབ་ལ་ཉེ། རྟོགས་དང་ལུན་ནམས་རང་འདོད་
ལྟར་ལེན་པར་ཚུན་ཚོད་ཅིང་དམའ་ལ་འཆོ། །དམན་པ་ནམས་ནི་རྟག་ཏུ་འཁོལ་ཁིང་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་བཅུ་པ་ཚུལ་གྱི་མས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐང་དོ་མཚར་ནོར་བུའི་ཐོང་བ།

གྱི་ནའི་ཟས་ཀྱང་རྟེན་པར་དགའ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་
ཡུན་དུ་གནས་པ་དང་། འགྲོ་བ་རྣམས་བདེ་བ་དང་སྦྱིད་པའི་དཔལ་ལ་སྦྱོད་པ་ཞིག་
དང་། དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་པའི་ཆོས་སྲིད་ཀྱི་ལེགས་ཆོགས་རྣམས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་
ཞིག་བྱང་ན་དགོངས་པའི་ཐུགས་བསྐྱེད་དང་མཛད་པ་ལ་ཚལ་དུ་འདོན་པར་མཛད་
ན་ཡང་། སྒྲིགས་མའི་རང་མདངས་འགོག་པར་མི་རྣམས་པས་སེར་སྒྱ་པལ་མོ་ཆེ་མཐའ་
དག་མི་དགེ་བའི་ལས་ལ་ངམ་ངམ་ཤུགས་ཀྱིས་འཇུག་ཅིང་དང་དུ་ལེན་པ་དང་། དགེ་
བའི་བྱ་བ་རྣམས་རྩ་ལྷན་དོར་བ་སོགས་སྤང་དོར་གོ་ལོག་ཤ་སྟག་དུ་སྦྱོད་ཅིང་། རྒྱ་དེ་
ལྟར་བསགས་པ་ལས་འབྲས་བུ་མི་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་གཅིག་རྗེས་གཉིས་
མཐུད་ཀྱི་ཚལ་དུ་སྤངས་པ་ལྟར་བྱང་སྟེ། བདེ་སྦྱིད་ནམ་ལང་གི་སྐར་བཞིན་དེ་ཉུང་དེ་
ཡལ་དུ་འགྲོ་བ་དང་། དགའ་ལྡན་བསྟན་སྲིད་ཀྱི་ལེགས་ཆོགས་ཀྱང་ལྟག་ཚུ་ཆད་པའི་
རྒྱུ་ལྟར་ཉམས་དེ་དམའ་དེ་དམར་གྱུར་པ་སོགས་ཀྱིས་ཐུགས་ཡིད་ངེས་པར་འབྱུང་བ་
ནི་ལོག་དུ་རིམ་པར་བཟོད་འགྱུར་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་འགྱུར་ལ།

རྒྱ་མཚན་དེ་དང་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རིང་མིན་སྒྱུ་ཆེ་མཐའ་མའི་མཛད་
པ་སྟོན་པར་བཞེད་ནས། སློབ་བ་བདུན་པ་སྟོན་མ་འདིའི་ཆོས་ཉི་ཤུ་ཙམ་ནས་སྒྱུ་ཁམས་
རུང་ཟད་མི་བདེ་བའི་ཚུལ་བཞེས་ཤིང་། དེ་ཡང་དངོས་གསལ་དོད་པའི་སྒྱུ་རྒྱལ་གི་
རྣམ་པ་མི་མངའ་ཡང་གསོལ་ཆས་རུང་ཞིག་གསོལ་མི་འདོད་ཙམ་དང་། ཞབས་འཆག་
གནང་བའི་ཆེ་ཞལ་དབུགས་རུང་ཟད་འཆང་སྟམ་བྱེད་པ་ཞིག་བྱང་བར་འཕལ་དུ་
སླ་སྟན་པ་རྣམས་ནས་འཕྲོད་སྦྱོར་གསོལ་སྟན་སོགས་ཐུལ་རུང་དོ་ལེན་དངས་བསྐྱེད་
ཆེར་མ་བཞེས་ཤིང་། ཆོས་ཉེར་བརྒྱད་ཉིན་སྲིད་སྦྱོང་ནི་མིན་ཏན་མཆོག་ནས་ཏ་
མགྱིན་གྱི་སྟོན་ནས་འཆི་སྤྱད་དང་། ཆོ་དཔག་མེད་ཀྱི་སྟོན་ནས་བརྟན་བཞུགས་ཀྱི་ཆོ་ག་
དངོས་འབུལ་དང་བཅས་སྒྱུ་གཞི་ལྟར་དུ་དྲངས་ཚུལ་བཞེས་ཏེ་བསྟན་འགྲོའི་དཔལ་

དུ་ཞབས་པད་ཡུན་དུ་བརྟན་དགོས་སོགས་ཀྱི་གསོལ་འདེབས་ནན་ཆེར་མཛད་པ་
ནམས་ལ་ཞལ་བཞེས་ཀྱི་རིམ་པ་བཟང་བར་སྦྱལ་གྲང་། གཞི་ནས་སྦྱར་གཞི་བབ་ལྷི་
ཅམ་ལ་བརྟེན་སྤྱིད་སྒྱིང་ནོ་མིན་ཏན་མཆོག་ནས་གྲང་བཀའ་ཕེབས་ཤིང་། སྐྱབ་ཅར་
སྤྱི་ཁྱབ་མཁན་པོ་སོགས་ནས་ཐུགས་ཁུར་ཆེ་བར་བཞེས་ཏེ། ལྷ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་
པོ་ཉིད་ལ་ཞབས་སྐྱལ་དང་བཅས་ལྷ་སྐྱ་མ་ཁག་ལ་ལུང་བརྟག་པ་སོགས་རྒྱ་ཆེར་ཞུས་
ཏེ་དེ་དག་གི་ལུང་དོན་ཞབས་བརྟན་ཀྱི་རིམ་པ་སྐྱབ་དགོས་ནམས་ཀྱི་དགོས་ཆ་སྤྲུག་
ཁོངས་དང་། ནམ་གན། ལས་ཁུངས་ཁག་སོགས་ནས་ཁྲལ་མངོན་སྦྱ་བཅོས་མ་ཡིན་
པར་དངོས་གནས་ཟལ་ཐོན་གྱི་སྒོ་ནས་གདན་ས་ཆེན་པོ་གསུམ་དང་། རྒྱུད་ཤ་ནམ་
གཉིས་སོགས་ལ་མང་ཇ་བརྒྱ་ཕྱག་སོགས་གྲངས་མང་བ་དང་། དུལ་འབྱེད་དང་། ན་
བཟའི་སྤྱོད་དག་གཏོས་ཆེ་བ་སོགས་དང་བཅས་བཀའ་བསྟན་གསུང་སྒྲོག་དང་། ཆོས་
ཆོན་ཁག་གྲངས་གསོག་ཆོས་སྤྱང་ཁག་ལ་བསྐྱངས་འཕྲིན། སྐྱབ་ཅར་ནམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆང་
སོགས་གྲུ་ཆང་ཁག་ནམས་སྤྱོད་ཆོས་སྤྱང་སྤྱི་སྤྱོད་ཀྱི་བསྐྱང་བ་གྲངས་གསོག་དང་། ཆེ་
ཆོག་འཆི་སྤྱ། ནམ་རྒྱལ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་སྤྱོད་མཆོད་སོགས་ཞབས་བརྟན་གཡོར་ཆེ་
རིམ་པར་སྐྱབ་ཅིང་།

ཟླ་བ་བདུན་པ་ཕྱི་མའི་ཆོས་གསུམ་ཉིན་ཡབ་གཞིས་གཡུ་ཐོག་ནས་ལྷ་སྤྱི་
ལུང་འབྲེལ་སྒྲོལ་དཀར་གྱི་སྒོ་ནས་ཞབས་བརྟན་འབུལ་བཞེས་ཐོག་ཡོངས་འཛིན་གྱི་
བྱར་རིན་པོ་ཆེ་དང་། རྒྱལ་ཡུམ་དང་། གཙུང་སྐྱ་ཞབས་སོགས་སྐྱ་དངོས་ནམས་དང་།
གསུང་ཆོག་པ་ནམ་གྲུ་སུམ་ཏུ་སྒྲོར་བཅས་ལ་མཇལ་ཕྱག་སྦྱལ། ཆོས་ལྷ་ཉིན་ཅེ་ཤོད་
དུང་འཁོར་མེར་སྐྱ་སྤྱི་ནས་བརྟན་བཞུགས་འབུལ་རྒྱར་གྱི་བྱར་བྱང་རྒྱབ་ཆོས་འཕེལ་
དང་། ཡོངས་འཛིན་གྱི་བྱར་དག་དབང་ཆོས་འཕེལ། གྱི་བྱར་འཇམ་དཔལ་རྒྱལ་གྱིམས་
བཅས་གདན་ཞུའི་ཐོག་གསུང་ཆོག་པ་ནམ་གྲུ་ཆོགས་ཡོངས་དང་བཅས་གཟིམ་རྒྱང་།

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བཅུ་པ་རྩལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐང་དོ་མཚར་ནོར་བུའི་མེད་ག།

དུ་ཆོ་དཔག་མེད་གྲུབ་རྒྱལ་ལྷགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བརྟན་བཞགས་ཀྱི་ཆོ་ག་རྒྱས་པ་དང་།
ཡོངས་འཛིན་གྱི་བྱར་རིན་པོ་ཆེ་ནས་མཛུལ་གྱི་བཤད་པ་དང་འབྲེལ་བར་ཞབས་པད་
རིང་དུ་བརྟན་པའི་གསོལ་འདེབས་སྤར་ཚུགས་སུ་མཛད་པར། བདག་ཅག་ནམས་
གནས་སྐབས་ཡིད་ཀྱི་ངལ་གསོ་ཐོབ་པའི་སྤྲད་དུ་བཀའ་བཞེས་ཀྱི་རིམ་པ་བཟང་བར་
ཐེབས།

(༡༣༠ ཉ་། ༡༡ ས་༥) ཆོས་བདུན་ཉིན་སྐྱབས་བཅར་ནམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆང་ནས་
ཡོངས་འཛིན་གྱི་བྱར་རིན་པོ་ཆེ་གདན་ཞུ་དང་བཅས་ཆོགས་ཡོངས་ནས་ནམ་རྒྱལ་
མའི་ཆོ་ག་དང་འབྲེལ་བའི་བརྟན་བཞགས་གནད་སྤྲོད་སྤུལ་ཞིང་། གྱི་བྱར་རིན་པོ་ཆེ་
ནས་གསོལ་འདེབས་ནན་ཏན་ཞུས་པར་བཀའ་བཞེས་སྤར་བཞིན་བཟང་བར་ཐེབས།
ཟླ་བ་འདི་ནང་དུ་ཡང་ཞབས་བརྟན་གྱི་རིམ་པ་བར་མཚམས་མེད་པར་སྐྱབས་སུ་དང་།
སྤྲོད་པ་ནམས་ནས་གསོལ་སྤྲོད་ཁ་བསྐྱར་འབུལ་བཞེས་དང་། གསོལ་ཆས་ཞལ་
འཛིན་སོགས་གནད་སྤྲོད་ཀྱང་། སྐབས་སུ་ཉིན་རེ་ཙམ་སྐྱོན་ཅུང་དྲངས་ཙམ་བཞེས་
ཚུལ་ལས་གཞན་མ་གསོལ་ཆས་ཀྱང་རིམ་ཆག་དང་། དེར་བརྟེན་སྐྱེད་ཀྱང་རྗེ་ཆུང་
དུ་གྱུར་པ་ལས་དྲག་སྐྱེད་མ་བཞེས་པར་སྤྲོད་མཁན་པོ་འབྲུག་གྲགས་སོགས་སྤྲོད་
ཡོད་ཐོག་གཞུང་གི་སྤྲོད་སྤྱོད་པ་དང་། བསྐྱར་སྤྲོད་ཨེམ་ཆེ་དཔལ་རྒྱལ། གཡུ་ཐོག་ཨེམ་
ཆེ་སོགས་འདེམས་སྐྱོད་གིས་བོས་ཏེ་ཆང་མས་ཕྱག་རྩ་ཞུས་ཤིང་། ཆབ་རྟགས་སོགས་
ལ་ཞིབ་འཇུག་དང་། ཕན་ཚུན་གོ་བསྐྱར་གྱིས་མོལ་ཞིབ་བྱས་པར་སྐྱོན་གཞི་གཙོ་ཆེ་བ་
གསོལ་ཆས་མ་འཇུ་བར་བརྟེན་པའི་བད་མཁྲིས་ཁོ་ནའི་སྐྱོན་གཞི་བཅས། ད་ཆ་འདི་
ལ་གསོལ་སྤྲོད་སྤུལ་ཏེ་རང་གནས་སུ་ཞི་བ་ཞིག་བྱུང་ན་ལས་སྤྱོད་པ་འབུལ་རྒྱ་སོགས་
ནི་སྐྱོ་ཁམས་ངན་པས་འབུལ་བྱས་མིན་དང་། ཕྱག་རྩ། ཆབ་རྟགས་སོགས་ལ་ཞིབ་ན་
ནང་ཚུ་སྤྲོད་སྤྱོད་ཀྱང་བཞེས་མེད་དམ་སྟེ་མ་པ་འབྲུག་ཅེས་ཞུ་བ་ལས། དངོས་སུ་

སྐྱེས་པ་སོགས་ལ་སྐྱངས་སྒོས་མངོན་དོད་མེད་གཤིས་ཏེ་ཅང་གསལ་བརྟེན་རང་ནི་ཁྱེས་བས་མི་འདུག་ཅིང་། འདི་དག་གི་སྤྱི་ནས་ཞབས་བརྟེན་འབྲུལ་མི་གལ་ཆེ་རིགས་དང་། ཡོངས་འཛིན་རྣམ་པ་དང་། སྐྱེད་པའི་ལག་ ལྷ་རྩེ་རྣམས་མ་གཏོགས་གཞན་མ་མཇུག་ལ་པལ་ཆེ་བ་བཀག་སྡོམ་མཛད།

ད་དུང་སྐྱེན་གཞིའི་བབ་རིམ་གྱིས་རྩེ་ལོད་ལས་མ་ཐེབས་པར་སྤྱི་བྱུང་མཁན་པོ་དང་། སྤུང་སྐྱེ་ལ་བཅར་མི་རྣམས་ནས་ད་ཆ་སྐྱེན་བབ་འདིར་ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཉིད་རང་ནས་བསྟན་འགྲོར་དགོངས་པའི་ཐུགས་བསྐྱེད་རྒྱ་གང་ཆེའི་ཐོག་རྣམ་དཀར་ཞབས་བརྟེན་གྱི་རྒྱབ་འཁྱོར་བ་ཞིག་བྱུང་ན་ལས་གཞན་ཨེ་མེ་སོགས་ནས་ཀྱང་བྱུང་ཐབས་ཆེ་བ་རང་ཞིག་ཡོད་ཆོད་མི་འདུག་པས་ཞབས་པད་བརྟེན་པའི་ཐུགས་བསྐྱེད་དང་། བསྐྱར་དུ་སེའ་བྱས་དགའ་གསུམ་གྱིས་གཙོས་པའི་རིས་མེད་ཀྱི་དགོན་ལག་ཁྲིའི་མར་མང་འགྲེད་སོགས་ཀྱི་བསྟེན་བཀུར་སོགས་རྒྱ་མི་རྒྱུང་ཅམ་ཞིག་བསྐྱབ་ན་ཞེས་ཞུས་པར་གནས་སྐབས་དེར་བཀའ་ཐེབས་སུ། དེ་ལྟར་བསྐྱབས་ཀྱང་རྣམ་དཀར་ཡིན་འདུག་པས་འགལ་བ་མི་འདུག་པས་བྱས་ན་འཕྱུས་ཚུལ་ཐེབས་ཀྱང་། རྩེས་སུ་གསུང་འཕྲོས་ཀྱི་ཞོར་ཞིག་ལ་བཀའ་ཐེབས་སུ། ད་ཆ་ཞབས་བརྟེན་གཡོར་ཆེ་སྐྱབ་ཟེར་ཡང་རྒྱལ་དབགས་པའི་ལྷ་བཞེངས་ཟེར་བ་ལྟར་ཡིན་འདུག། སྤྱི་སོར་ངོས་ནས་རྣམ་སྲས་གན་མཛོད་དུ་ལྷགས་སྟག་ཞིབ་དདུལ་དང་འབྲེལ་བའི་དདུལ་འབོར་ཕོན་ཚུགས་ཅམ་ཞིག་བྱུང་ན་སྟམ་ལོ་སྤྱིར་ལལ་ཁ་དང་། ཐོར་མོད་སོགས་ཀྱི་འབྲུལ་དདུལ་གཡོར་ཆེ་ཅམ་བྱུང་ཐོག་ནས་རྒྱ་དདུལ་རྩོམ་སྟུང་བརྒྱུ་རྣམ་གན་དུ་བརྟུག་ནས་རེ་ཞིག་བེད་སྤྱོད་མི་དགོས་པའི་རྩིས་བྱས་པ་ཡིན་ཀྱང་སྤྱི་དམག་བསྐྱར་ལང་གིས་ཟེར་ཞིག་འདི་དང་། ངོས་གཞུགས་གཞི་མ་བདེ་བའི་སྐྱེ་རིམ་བཅས་ལ་པལ་ཆེར་དག་སོང་། འདིས་མཆོན་གཞུང་བསྟན་སྤྱིད་ལར་རྒྱ་དང་། བོད་ལམས་སྤྱིའི་

ཡུལ་དབང་སྐྱེའི་བཅུ་ལ་ཚུལ་གྱིས་ཀྱི་མཆོད་ནས་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

བདེ་ཐབས་སོགས་ལ་ཕན་པ་གང་ཆེ་ཞིག་བྱུང་ན་སྙམ་རུང་ཡར་བསྐྱེད་ལས་མར་
བསྐྱེད་ཆེ་བ་ཞིག་ལས་མི་འདུག་པས་གང་བྱས་ཀྱང་བྱས་པ་རྗེས་མེད་ཅིག་རང་ཡིན་
པ་འདྲ་ཞེས་ཐེབས་པར། ཕན་ནམས་ནས་གསོལ་རྒྱུར། དེ་ལྟར་དགོངས་པ་བཞེས་མི་
འཚལ། ཡསྐྱབས་མགོན་མཆོག་ནས་ནམ་གན་སོགས་སུ་གཞུང་སྐྱེ་ཆས་ཙུ་བ་ཚུགས་
ཐབས་ཀྱིས་དདུལ་བཀར་འདུག་སོགས་བསྐྱངས་པ་ནམས་གནས་སྐབས་སྟོ་དོན་དང་།
ཡསྐྱབས་མགོན་རང་གི་ཞབས་བརྟན་གྱི་རྒྱ་བཅས་ལ་སོང་བ་ནི་གཞུང་རང་གི་བརྟན་
སྲིད་གྱི་དོན་དང་། ཡསྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་རང་གི་སྐྱེ་དོན་ནམ་དཀར་བྱང་པར་ཅན་
ལ་སོང་བ་ལས་དགོས་མེད་བར་མ་དོར་ཚུད་ཐོས་ལ་སོང་བ་མིན་འདུག་པས། ནད་ལ་
མཁོ་དུས་སྙན་གྱི་དཔེ་ལྟར་བྱུང་བ་ཡིན་འདུག་པས་སྤྱགས་གཡེང་གནང་མི་འཚལ་
ཞིང་། དེ་བཞིན་དུ་བོད་སྤྱིའི་བདེ་སྤྱུག་སོགས་དུས་དབང་གི་བཀའ་ངེ་ཐེབས་ལྟར་
ཡིན་འདུག་ཀྱང་། དེ་དག་གིས་སྤྱགས་འབྱུང་བ་དང་། བཏང་སྟོམས་དང་། དགོངས་པ་
ཞིང་གཞན་དུ་གཏད་པ་སོགས་མཛད་མི་རིགས་པ་ནི། འཕགས་བརྟོད་ལས། མི་བཟད་
སྤྱགས་མའི་རང་ཚུལ་འདི་འདྲར་འཕགས་པ་བཏང་སྟོམས་མཛད་ལགས་ན། སྟོན་གྱི་
སྤྱགས་དམ་དེ་ཡིས་ཅི་འཚལ་འབངས་ནམས་སུ་ཞིག་སྐྱབས་ལ་བསྟེན། ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་ལགས་ན་སྤྱགས་བསྐྱེད་དམ་བཅའི་དོན་ལ་གཡེལ་བའི་དགོངས་པ་གཏན་ནས་
མི་བཞེས་པ་མཁྱེན་ཞེས་ཞུས་པར། བཞད་མོ་ཞིག་དང་བཅས་དེ་ཡང་རེད་རྒྱ་རེད་ཅེས་
ཐེབས་ཀྱང་དོན་དུ་སྤྱགས་བག་མི་ཐེབས་པ་དང་། ཡིད་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ཁོ་ན་མཛད།

འོན་ཀྱང་ཞབས་བརྟན་སྐྱབ་རྒྱ་སོགས་བཀའ་འཁྲོལ་བའི་བབ་ཀྱིས་དམིགས་
གསལ་ཞབས་བརྟན་རྒྱན་འདུགས་ནམས་ཀྱི་ཁར་སྤར་ཡང་ཟླ་བ་འདི་མཐུག་དང་། ཟླ་
བ་བརྒྱད་པ་བཅས་སུ་ཞབས་བརྟན་འཕར་མ་རིམ་སྐྱབ་ཞུས་པ་དཀྱིས་གཅིག་དུ་བཀོད་
ན། སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་གྲ་ས་གྲ་ཚང་ནམས་སུ་མང་ཇ་དང་། གྲ་ཇ་སོགས་ཀྱི་

བསྟེན་བཀུར་གྲངས་མང་བའི་ཐོག་ཁྱུལ་བའི་བཀའ་བསྟན་གསུང་སྟོག་དང་། སྒོལ་མ།
ཆོ་གཟུངས། གདུགས་ཤེར་སོགས་འབྲུམ་ཕྱག་མང་པོ་དང་། སྤྱ་སའི་མགོན་ཁང་ཁག་སོ་
སོར་ཡང་བསྐྱང་བ་འཕྲིན་བཅོལ་གྲངས་གསོག་ སྐྱ་བཅར་ནམ་ཁྱུལ་གྲུ་ཆོང་དུ་དམར་
ནག་གཙོར་གྱུར་གྱི་བསྐྱངས་འཕྲིན་འབྲུམ་ཐེར་མང་པོ་དང་། ནམ་ཁྱུལ་མའི་སྟོང་
མཆོད་དང་། ཆོ་ཆོག་གནས་བཅུ་ཕྱག་མཆོད་སོགས་གྲངས་གསོག་རྒྱུད་སྤྱ་ནམ་གཉིས་
སོ་སོ་ནས་མགོན་པོ་དང་། གདུགས་དཀར་གྱི་གཏོར་ཆེན། དྲུག་ཅུ་མ་བསྡོ་བཤམས།
ཆོ་སྟོན་གླིང་དང་། བསྟན་གླིང་། ཀུན་གླིང་སོགས་སུ་སྒོལ་མ་གཡུལ་མདོས་དང་། ཆོ་
མདོ། ཆོ་གཟུངས། ནམ་ཁྱུལ་མའི་ཆོ་ག་དང་། སྒོལ་ཆོག་དྲུག་ཅུ་མ་འབྲུལ་བཤམས་
དང་། སེང་གདོང་མའི་གཏོར་བརྒྱུག་ཆོས་སྲུང་སྤྱི་སྤེར་གྱི་བསྐྱང་འཕྲིན། ཆེ་རུ། བཞི་
ཕྱེ་ནམས་སུ་ཡང་ཆོས་སྲུང་ཁག་གི་འཕྲིན་བཅོལ་དང་། ལྷ་བསངས་སོགས་ཉིན་གྲངས་
མང་བ། ཆེ་དང་། ལྷ་ལྷན་བཅས་སུ་སྤྱིར་སེའ་བྲས་ཆོ་བསྐྱུས་ཀྱི་བརྒྱ་ཁག་འཕར་མ་
དང་། རྒྱན་མཆོད་པ་ཁག་ལ་ཡང་དགོས་ཆ་དོད་བསྐྱེལ་འདང་ངེས་དང་བཅས་ལུས་
རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ། བསྐྱེལ་བཟང་། གསེར་འོད། ཉི་ཁྲི། བརྒྱད་སྟོང་། འཁོར་ལོ་
འབར་བ། ཆོ་མདོ་སོགས་ཆོས་ཆེན་མཐའ་ལྡན་པའི་གྲངས་གསོག་གནས་རྒྱུང་། དཔལ་
ལྷ་ལྷོག་ལ་མོ། བསམ་ཡས། གྲུང་ཐང་སོགས་ཆོས་སྟོང་ཁག་གི་ཉིན་གནས་ནམས་སུ་
བསྐྱང་བ་འཕྲིན་བཅོལ་ཉིན་མང་པོ་དང་།

དགེ་འཕེལ་དང་། སེར་རྩེ་སོགས་ཉེ་འཁོར་རི་ཁྲོད་ཁག་ཆོང་མར་ཡང་
དགོས་ཆ་གྱ་ཞོམ་པའི་སྟོན་སྒོལ་ཆོག་དང་། གཟུངས་བསྐྱུས། བརྒྱད་སྟོང་། གསེར་
འོད། བསྐྱེལ་བཟང་སོགས་གྲངས་གསོག་དང་། ཆོ་ལྷ་སྟོར་གསུམ་གྱི་སྐྱ་པར་དང་། སྤྱ་
རྩེ་སོགས་འབྲུམ་ཐེར་ལོངས་པ། རིས་མེད་དགོན་ཨང་བཞི་ཡན་ཆོད་ལ་མང་སྟོལ་དང་
འབྲེལ་བའི་སྟོན་སྒོལ་རང་རང་གི་ཆོས་ལུགས་སེལ་མེད་ཞབས་རིམ། རྒྱུས་ཆེན་བདག་

ཡུལ་དབང་སྐྱེའི་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

ཉིད་ཆེན་པོ་ཁག་ལ་སྐྱེ་ཆེད་ཆེ་སྐྱབ་གནད་སྲིན། ལྷ་ལྷན་དོ་ཤྲུག་ནམ་གཉིས་དང་།
བསམ་ཡས། བྱ་འབྲུག་སོགས་རྟེན་གསུམ་ཁག་ནམས་ལ་སྟོང་མཆོད་ལན་མང་པོ་དང་།
འབྲེལ་བར་བཟང་སྟོད་འཆི་སྐྱ་སོགས་དང་། དབུལ་ཕོངས་ངན་སྟོང་ནམས་ལ་ཇ་ཐུག་
ཆམ་པ་སོགས་ཀྱི་སྟོན་མོ་དང་། དབུལ་གྱི་སྐྱེན་གཏོང་ལན་མང་ག། འཆི་ངེས་ཀྱི་སོག་
སྐྱ་འབུམ་ཕྱག་མང་པོ་དང་། ལམ་འཕང་བཟོ་ག། མཆོད་རྟེན་སྐྱ་དཀར་གསོལ་ག། ལྷ་
རྟེན་བཞེངས་ག། མཆོད་ཁང་ཁག་གི་སྐྱ་བརྟན་ལ་གསེར་གསོལ། སྟན་ཤལ་སོགས་
གཏོས་ཆེ་ག། གནས་ཆེན་ཁག་ནམས་སྐྱ་ཆོགས་གཏོར། མཆོད་འབུལ། གསེར་སྐྱེམས་
སོགས་མདོར་ན་ཞབས་བརྟན་གྱི་རིམ་པ་འདི་མ་སྐྱབ་ཅེས་བྱ་བ་མེད་པ་འཁོར་མོ་ཕྱག་
ཏུ་སྐྱབ་ཅིང་། དེ་དག་ཆང་མའི་རྒྱ་སོང་དགོས་ཆ་ཡང་ཁྲལ་མདོན་སྐྱ་བཅོས་མ་ཡིན་
པར་གཙོ་ཆེ་བ་སྐྱག་ཁོངས་དང་། རྣམ་གན་བཅས་ནས་དོད་དབུལ་བསྐྱེལ་འདང་ངེས་
དང་། དུག་མཛོད་ཡས་མས་སོགས་ལས་ཁུངས་ཁག་ནས་གཏོང་འོས་ཇ་མར། ཆམ་པ།
ཡོན་ཐོབ་སོགས་ཀྱང་དངོས་གནས་འདེགས་གཤོར་འོང་ངེས་དང་། སྐྱས་རིན་ལུལ་
ཐང་ཟིན་པ་ཤ་སྟག་གི་སྟོན་སྐྱབ་པ་དང་།

སྐྱ་བྱང་གཟིམ་ཆུང་ཏུ་ཡང་སྐྱེན་གསལ་བརྒྱ་མཆོད་འཕར་མ་སོགས་ཡང་
ཡང་དང་། ཡོངས་འཛིན་སྲིད་སྟོང་ནོ་མིན་ཏན་དང་། ཁྱི་བྱར་བྱང་ཆུབ་ཆོས་འཕེལ།
ཡོངས་འཛིན་ཁྱི་བྱར་ངག་དབང་ཆོས་འཕེལ་བཅས་རེ་མོས་ཀྱི་སྟོན་སྐྱེ་ཆེད་ཆེ་
དབང་བརྒྱ་ཆར་དང་། བྱད་གྲོལ། བྱབས་ཁྲུས་སོགས་ཡང་ནས་ཡང་ཏུ་ཐུལ་ཞིང་། ཆེ་
དཔག་མེད་དང་། སྟོལ་དཀར་སོགས་ཀྱི་སྟོན་སྐྱེ་ཞབས་བརྟན་འབུལ་བཞེས་ལན་མང་
པོ་དང་། དེ་དག་དང་འབྲེལ་བར་ཡོངས་འཛིན་ནམས་ནས་བརྟན་འགྲོའི་དོན་ཏུ་
ཞབས་པད་ལུན་ཏུ་བརྟན་པའི་ཐུགས་བསྐྱེད་ཅི་ནས་མཛད་དགོས་པ་དང་། འཛམ་
གླིང་སྐྱེ་འགྲོ་སྐྱེ་དང་། རང་ཆོན་བོད་གངས་ཅན་གྱི་བརྟན་འགྲོ་ནམས་ཡུལ་པས་མགོན་

ཉིད་ཀྱི་འདུལ་སྐྱལ་ཕྱག་མཆན་དུ་བཞེས་པ་ཞིག་ལགས་ན། སྟོན་གྱི་ཐུགས་བསྐྱེད་
དམ་བཅའི་བཞེད་དོན་རྗེས་སུ་དགོངས་པ་དང་། ཞིང་ཁམས་གཞན་འགྲོན་གྱི་དགོངས་
པ་སོགས་གཏད་མི་རིགས་པས་རྒྱུ་དུ་སྟུན་གཞི་མེད་སེང་དྲངས་སུ་འགྱུར་བའི་ཐུགས་
བསྐྱེད་དང་ཞལ་བཞེས་ཅི་ནས་གནང་དགོས་ཞུས་པ་ནམས་ལ། དེ་ལྟར་འགྲུབ་པར་
མཆོག་གསུམ་གསོལ་བཏབ་ཀྱི་སྟོན་འདུན་གང་དྲག་བྱས་ཆོག་པ་ཞུ་ཞེས་གསུངས།

༡༦༽ ཡཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་འགྲོ་བ་ནམས་ཀྱི་ཡིད་སྟུག་བསྐྱེད་ཀྱིས་ནོན་ཏེ་
བརྟན་གསོལ་བར་མ་ཆད་པ་དང་། ནང་སྟུན་བབ་ལྷི་བ་དང་། ཕྱི་སྦྱང་ན་གྲགས་པ་སོགས་ཕྱི་ནང་དུ་
རྟགས་མཆན་ངན་པས་བྱབ་ཀྱང་ཡམགོན་པོ་མཆོག་ནི་ཞིང་གཞན་ལ་དགེས་པས་སྟོན་ཉམས་
ཀྱིས་ཞེངས་ནས་བཞུགས་ཏེ་མཛད་པའི་ཐ་མ་བསྟན་པས་ཐུགས་དམ་གསལ་འདེབས་རིམ་ཅན་ཞུས།

བཟ་ཤིས་སྟུན་པོ་ནས་ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་ཡཀུལ་བ་
མཆོག་སྐྱའི་སྟུན་ཚུལ་བཞེས་པར་ཆེད་དམིགས་ཀྱིས་ཞབས་བརྟན་འདུལ་མི་མགོན་
གཉེར་ཆངས་པ་སོགས་བཀས་མངགས་པ་ལྟར་ལྷ་བ་བརྒྱད་པའི་ཆེས་བརྒྱ་གསུམ་
ཉིན་གཟིམ་ཆུང་དུ་གསུང་ཆོག་པ་སྟུ་བཅར་ནམ་རྒྱལ་གྲ་ཆང་ཆོགས་ཡོངས་དང་
བཅས་ཞབས་བརྟན་འདུལ་བཞེས་ཐོག་ཡོངས་འཛིན་ཁྱི་བྱར་རིན་པོ་ཆེ་ནས་མཇུལ་
གྱི་གསུང་བཤད་དང་འབྲེལ་བར་རྒྱུ་དུ་སྟུན་གཞི་དྲངས་བསྐྱེད་བཞེས་ཏེ་ཞབས་པད་
ཡུན་དུ་བརྟན་དགོས་སོགས་ཀྱི་གསོལ་འདེབས་ཐུར་ཚུགས་སུ་མཛད་པར། ཡཔཎ་
ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མཆོག་གི་བཀའ་བཞེན་རིང་དུ་འཆོ་བའི་སྟོན་འདུན་གང་
དྲག་ཞུས་ཆོག་པ་ཞུ་ཞེས་གསུངས།

(༡༡༩ བ་༩། ༡༩༩ བ་༡༠) འདི་དག་གི་སྐབས་སུ་སྟུན་གཞིའི་བབ་རིམ་གྱིས་
རི་ལོད་དང་། བཞེངས་བཞུགས་དང་། ཡར་མར་ཕེབས་བཞུད་སོགས་ལ་སྐྱུ་མཉེལ་
ཚུལ་ཆེ་ཅམ་བཞེས་ཀྱང་། ཞབས་བརྟན་འདི་རིགས་སོགས་མངལ་ཁ་གལ་ཆེའི་རིགས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་ལྟོས་ཀྱི་མཚོའི་ནམ་ཐར་དོ་མཚར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

ལ་ཐུགས་འཛོར་མི་གནང་བར་མ་ཟད། ཐུག་དབང་དང་། བཀའི་ཕེབས་སྒོ་སོགས་གང་
ཅི་སྦྱན་མ་བཞེས་པའི་གནས་སྐབས་དང་མཚུངས་པའི་མཛད་ཚུལ་བསྟན།

(༡༦༩ ཉ་༡། ༢༩༩ བ་༥) འདི་དག་གི་སྤྱི་ཕྱིར་ཉིན་གཅིག་གཟིམ་ཚུང་དགའ་
ལྡན་ཡང་ཆེར་ཞབས་འཆག་ཚུང་ཟད་གནང་རྗེས་བཞུགས་གདན་ཁར་སྐྱེ་བསྐྱེས་དང་
བཅས་གཟིམ་སྐབས་ལྟ་བུས་བཞུགས་པའི་ཐོག་བདག་ཅག་སྐྱེ་བྱུང་བྱེད་འཁོད་པ་རྣམས་
ནས་མནལ་སྤང་བའི་སྤང་བྱེད་རྣམ་ཐར་ལོ་རྒྱུས་སོགས་སྣ་ཆོགས་ཁྱེས་པ་ལས་འཕྲོས་
ནས། ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཅན་སྐམ་པོས་བོད་ཁམས་བདེ་ཐབས་སུ་འབྱུལ་སྤང་གཙུག་
ལག་ཁང་བཞེངས་པ་དང་། སློན་པོ་མགར་རིག་པ་ཅན་རྒྱ་བལ་བྱེད་མངགས་ནས་རྒྱ་
བབའ། བལ་བབའ་དང་། རོ་ཤྲག་རྣམ་གཉིས་གདན་བྱངས་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་གསུང་
འཕྲོས་ཀྱི་ཕྱ་ཞིག་ནས་ཐུགས་དབྱེས་ཉམས་དང་བཅས་སྐྱེ་བྱུང་པོར་བསྐངས་ཏེ།

ལོ། སློན་པོ་མགར་ཟེར་མཁན་རིག་པ་ཅན་དེས་རྒྱ་ནག་བྱེད་ཕྱིན་ནས་རོ་པོ་
རིན་པོ་ཆེ་དང་། རྒྱ་མོ་བབའ་གཉིས་སློན་ལ་བཏང་། ཁོ་རང་རྗེས་ལ་བསྐྱད་ནས་རྒྱ་ནག་
ལ་ཐབས་ཀྱིས་ངན་ལན་སྣ་ཆོགས་འཇུག། དེ་ནས་ན་རྩུ་བཏབ་ནས་ངའི་ན་ཆ་འདི་
བོད་ཀྱི་རྩུ་སྤང་གི་འབྱུལ་ཡིན་འདུག་པས། བོད་ཀྱི་རི་མཐོང་ས་ནས་ལྟ་གསོལ་བར་
འགྲོ་དགོས་འདུག་ཟེར་ནས་འགྲོ་སྐབས་རྒྱལ་པོས་ཀྱང་རྟ་པ་མི་ལྔ་ཟླ་བོད་དང་། སྤང་
མི་སྟགས་ནས་བཏང་། རྒྱ་ཡུལ་བརྒྱལ་ནས་བོད་ཀྱི་ས་ཆ་མི་ཉག་གི་ཡུལ་བྱེད་སྐབས་
ཉིན་གཅིག་ལྟ་གསོལ། ཀྱང་རྣམས་ལ་སློན་མོ་ཡིན་ཞེས་ཤ་སྐམ་ཆུ་ཚུ་བསྐྱེས་པ་མང་
པོ་ཕྱིན། ཆུ་ཚུས་སྒྲིམ་དད་ལངས་པའི་ཐོག་ཨ་རག་བབའ་པོ་ཕྱིན་པ་ཁོང་ཆོས་མང་བྱེད་
འཐུང་བས་ར་བཟེན་ནས་རོ་བཞིན་ཉལ་བསྐྱད་པའི་ཐོག་མགར་ཀྱིས་ཀྱང་རྣམས་ཀྱི་རྟའི་
སུག་ལག་བྲེག་ ཁོ་རང་རྟ་མོག་རོ་མགོ་དམར་ཞོན་ནས་བོད་ལ་བྱོས་ཡོང་བས་ཐར་པ་
རེད། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ས་ཆ་དེ་ལ་མགར་ཐར་ཟེར་བ་རེད། ཕྱིས་སོར་ཡ་རྒྱལ་བ་བསྐྱལ་

བཟང་རྒྱ་མཆོས་མགར་ཐར་དགོན་པ་ཕྱག་བཏབ་པ་རེད། ད་ལྟ་པལ་ཆེ་བའི་ཡུལ་སྐད་
ལ་འགའ་བཏགས་ཞེས་ཟེར་གྱི་འདུག་པ་དེ་མ་དག་པ་རེད། རོ་ཐོག་མགར་ཐར་ཟེར་བ་
རེད་དོ་ཨང་། ས་ཆ་ཡང་སྦྱིད་པོ་ཡོད་པ་རེད། དགོན་པ་ཡང་ཡག་པོ་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་
གསུངས་པ་སྐབས་ཐོབ་རང་བཞིན་གྱི་གསུང་འཕྲོས་གནང་བ་ཡིན་འདུག་སྟེ་མ་པ་ལས་
དོགས་པ་ཅམ་མ་བྱུང་རུང་། རྗེས་སུ་བཏགས་ན་མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱུ་འཁྲལ་པ་དང་བྲལ་
བ་འདི་ཉིད་མགར་ཐར་གྱི་ཕྱོགས་སུ་འབྱོན་རྒྱུར་དེ་དུས་ནས་དགོངས་པ་ཐུན་མོང་
མིན་པ་གཏད་ཟིན་པའི་གསུང་དུ་ལྟག་པར་ངས་པ་རྟེན་དོ། །

འདི་དག་གི་སྤྱི་ཕྱིར་སྤྱལ་ཆེ་ཆུང་ཁག་དང་། སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་གྲ་
ས་གྲ་ཆང་ཁག་རྒྱུད་གྲ་སྟོང་སྟེང་། ཉེ་སྐོར་དགོན་སྡེ་ཁག་གི་སྤྱི་མ་ལས་སྡེ་སོགས་རིམ་
བཅར་གྱིས་མཆུལ་རྟེན་གསུམ། ལྟ་རེག་སོགས་དང་བཅས་བསྟན་འགྲོ་སྤྱི་དང་། བྱེ་
བྲག་བདག་སོགས་གངས་ཅན་བསྟན་འགྲོ་རྣམས་ཀྱི་མགོན་དུ་སྤྱོད་སྟན་ཆུལ་འདི་དག་
ལྟར་དུ་གཞི་མེད་སེང་དྲངས་གྱིས་ཞབས་པད་བསྐལ་བརྒྱར་བཏན་པ་ཞིག་ཅི་ནས་
ཐུགས་རྗེ་ཆེ་དགོས་དང་། གྲ་ས་གྲ་ཆང་སོགས་ནས་ཞབས་བཏན་སྤྱོད་དགོས་ཀྱི་རིམ་པ་
རི་ལྟར་མཆིས་རུང་ཆང་མས་ཁྱར་དུ་སྤངས་ནས་འབད་འབྱངས་གྱིས་སྤྱོད་རྒྱུར། འདི་
དང་འདི་སྤྱོད་ཀྱི་བཀའ་གསལ་སྤྱི་སྤྱོད་ཡོད་པ་ཞེས་གསལ་བ་ནན་ཆེན་པོས་བཏབ་
པར་ཁྱེད་པོ་རྣམས་ཀྱི་རོ་འདྲིན་ལྟ་བུར་ཞབས་བཏན་སྤྱོད་འོས་འགའ་ཞིག་བཀའ་
གནང་ཞིང་། རོས་ཀྱི་ནད་བབ་དངོས་གཞི་སྤྱི་ཅམ་འདུག་ཀྱང་དགོན་མཆོག་ལ་གསལ་
བ་བཏབ་ན་སྦྱོན་རང་ཡོང་མི་འགྲོ་ཞེས་མེད་པ། བོད་བཞུགས་ཨི་བན་རྣམ་གཉིས་
སྤྱོད་འདྲིར་ལན་གཉིས་ཅམ་བཅར་བར་མངལ་འཕྲད་ཐོག་སྤྱོད་གཞིའི་སྐོར་སོགས་
བཀའ་མཆིད་ཞིབ་དུ་གནང་ཞིང་། ཨི་བན་གཉིས་ནས་གསལ་ཆས་དང་། གསལ་སྤྱོད་
གྱི་འཕྲོད་བཞེས། ཞབས་རིམ་སོགས་གང་དྲག་གནང་དགོས་ཁྱེས་པར། དེ་དག་སྤྱར་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྤྱི་མཐུན་བཅུ་ལྔ་ལྟུང་གི་མཆོད་རྩིས་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་མེད་པ།

ཡང་གང་དྲག་བགྱིས་པར་མ་ཟད་ད་དུང་ཡང་སྤྱི་མཐུན་གྱིས་བྱེད་པ་གཞིར་བཅས་
ཤིང་། ཉན་བབ་འདིས་སྒྲིན་ཆེ་བ་རང་མི་ཡོང་ངམ་སྤྱི་མཐུན་པར་ཨི་བན་ནམ་གཉིས་
ཐུགས་གཡེང་གནང་མི་དགོས་ཞེས་བཀའ་ཕེབས། གཞན་ཡང་དེ་འདྲ་བའི་བཀའ་ཁ་
ཤས་ཕེབས་ཚུལ་མཛད་རུང་། དོན་དུ་རེ་ཞིག་ཞིང་ཁམས་གཞན་འབྱོན་གྱི་དགོངས་
པ་བསྒྲུག་དུ་མེད་པ་གཏད་ཟིན་པའི་དབང་གིས་གསོལ་ཆས་གསོལ་རྒྱ་སོགས་རེ་ཞན་
དང་། སྤྱི་ཤེད་དང་སྤྱི་ཤེད་མཆོག་གིས་སྤྱི་ཤེད་པར་རིམ་མཉམ་གྱིས་ཐུང་པར། ད་དུང་
སྤྱི་ཤེད་པ་སྤྱི་ཤེད་ཐོག་མཁས་ངེས་མེད་ཅན་གཞན་དག་ཀྱང་བོས་ནས་གོ་བསྐྱར་གྱིས་
གསོལ་སྤྱི་ཤེད་བསྐྱར་ཁ་དང་། ཐུགས་བརྟག་གསར་ཁུས་གྱིས་ཞབས་བརྟན་གྱི་རིགས་
བར་མཆོམས་མེད་པར་བསྐྱབས་ཀྱང་ཉིན་བྱེད་དབང་པོ་རུབ་རིར་གཞོལ་བ་སྤྱི་ཤེད་
བསྒྲུག་པར་མི་རྒྱས་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་ཅིང་།

འདི་དག་གི་ཆེ་སྐབས་འགར་སྤྱི་ཤེད་འཛུམ་མི་མཛད་པར་ནམ་མཁར་
ཅེར་རེར་གཟིགས་པ་དང་། སྐབས་མཆོམས་སུ་བྱག་ཡ་གཅིག་ཐལ་སྤྱི་ཤེད་མཛད་པ།
ཆོག་འདྲུ་སོགས་གསལ་བར་མ་གོ་ཡང་གཟུངས་སྤྱི་ཤེད་ཐུབ་བྱུང་གསུངས་པ་
སོགས་མཛད་ཀྱི་འདུག་པར་མི་ཉུང་བ་ཞིག་གི་སྐབས་སྤྱི་ཤེད་ནས་སྤྱི་ཤེད་ཀྱི་གཟིགས་
སྤངས་དང་། བྱག་སྤྱི་ཤེད་སོགས་ལ་དཔགས་ན་སངས་རྒྱུ་བྱང་སེམས་སོགས་ཀྱི་ཞལ་
གཟིགས་མང་པོ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་འདྲ་ཞེས་ཁུས་པར། ཞལ་གཟིགས་ཟེར་བའི་དམིགས་
གསལ་གང་ཡང་མི་འདུག མཐོང་སྤངས་ལ་སྐབས་སྐབས་སུ་ཆོགས་མཆོད་སེར་སྤྱི་
ལ་ཡོད་པའི་དཔལ་པོ། དཔལ་མོ་འདྲ་པོ་རྒྱ་མ་རུ་དང་། དེལ་བུ་དང་། ར་འབྱེར་བ་
སོགས་མང་པོ་གར་འབྲབ་པ་ཡང་ཡང་ཡོང་གི་འདུག སྐབས་སུ་དགའ་ལྷན་ལྟ་བུར་
དང་། རིགས་གསུམ་མགོན་པའི་སྤྱི་ཤེད་དང་། ལྟ་མོའི་སྤྱི་ཤེད་འདྲ་བའི་འདྲ་མཐོང་གི་
འདུག་གསུངས་པ་ལས་གསལ་བར་གསུང་མི་འདུག་ཀྱང་།

འདི་དག་ལ་རིགས་པས་དཔགས་ན་མཁའ་སྒྱུད་ལ་སོགས་པ་ནས་ལྷ་དང་
ལྷ་མོའི་ཆོགས་མང་པོ་ནམ་མཁའ་གང་བས་མཆོད་རྟེན་ཆོགས་པ་འབྱེད་ནས་
དག་པའི་ཞིང་དུ་གདན་འདྲེན་པ་ལ་བཅར་བ་དང་། དགའ་ལྷན་དང་། རི་བོ་གྲུ་
འཛིན་སོགས་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་ཀྱི་བཀོད་པ་གཟིགས་པ་དང་། རྗེ་ཡབ་སྲས་གསུམ་དང་།
འཕགས་པ་རིགས་གསུམ་མགོན་པོ། དཔལ་ལྷན་དམག་ཚོར་མ་སོགས་སྤྱི་མ་སངས་
རྒྱལ། བྱང་སེམས། ཡི་དམ། ཞི་ཁྲོ། བསྟན་སྲུང་དམ་ཅན་རྒྱ་མཚོ་སོགས་དུ་མ་ཞིག་གི་
ཞལ་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་རྟགས་སུ་སྒྲུང་ལ། སྲགས་བྱབ་བྱར་གསུངས་པ་ཡང་
འདི་ཡིན་བཀའ་མ་ཐེབས་རུང་ཞལ་མཆུའི་འབྲེད་འཇུག་སོགས་ལ་བརྟགས་ན་འབྲུ་
གསུམ་རྩི་རྗེའི་བཞུགས་པ་མཛད་པ་ཡིན་པར་སྤྲད།

ནང་རྟགས་དེ་ནམས་སུ་མ་ཟད་བྱི་རོལ་དུ་འབྱུང་བཞི་འབྲུག་པའི་ལྷས་དང་།
དཀར་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྷ་སྤྱི་ནམས་མི་དགའ་བའི་མཆོན་མ་དང་། ནག་པོའི་རྩ་ལག་ནམས་
གཟེངས་མཐོ་བ་སོགས་ཀྱི་རན་ལྷས་དེ་སྟེད་ཅིག་བྱུང་སྟེ། ལོ་སྟོན་མ་དང་འདི་ལོ་
བཅས་སུ་ཕོ་བྲང་གི་རྒྱབ་རིའི་རི་བརྒྱད་དང་། འབྲས་སྲུངས་ཀྱི་རྒྱབ་རི་བཅས་སུ་དུ་
བའི་འུར་སྒྲ་ཆེན་པོ་རྒྱན་རིང་བ་ལན་ཁ་ཡར་བྱུང་བ་དང་། སྤྱི་ལོ་ནམས་སུ་ལྷ་མཆོད་
ཀྱི་སྤྱིང་མེ་ཡང་དེ་བཞིན་མ་བཞེས་པའི་ཁར་ལྷ་མཆོད་ཀྱི་དགོང་མོ་གངས་ཆན་ཆེ་
བར་བབ་པ་དང་། རྒྱབ་མདུན་ཀྱི་རི་བྲག་ནམས་ལས་བྲག་རལ་ཞིང་ཆད་པ་དང་།
འདི་ལོ་རྒྱ་བ་ལྷ་པ་དུག་པའི་ནང་རི་བོང་ཅལ་སྒྲོག་གིས་མི་མིན་སྤེལ་མིན་ཀྱི་སྤྱུ་གྲུ་
ཞིག་ཡོད་འདུག་ཅེས་མི་ནམས་དོན་མེད་ཡར་མར་དུ་འུར་ནས་རྒྱགས་ཤིང་། འགའ་
ཞིག་ཕོ་བྲང་ཉེ་སྒྲོར་དུ་ཡང་འོང་བ་དང་། སྤྱི་ལོའི་ལོ་མཇུག་དང་། འདི་ལོ་དབྱིད་དུས་
བཅས་སུ་རྒྱང་འཆུབ་དང་ཐལ་ཞག་ཆེན་པོ་འཁོར་མོར་ལྷང་བ་དང་། ཕོ་བྲང་གི་ཐོག་
དང་ཉེ་སྒྲོར་ནམས་སུ་འུག་པའི་སྐད་ཀང་ཀང་ཞེས་པའི་སྒྲ་ཡང་ཡང་དུ་བསྒྲགས་པ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་མེད་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་མེད་ག།

དང་། འདི་ལོ་སྐབས་ཤིག་ག་ཟེམ་ཆུང་ཉི་འོད་ཀྱི་ཕྱི་ལོགས་ནུབ་བརྒྱད་སྟག་གསང་གི་
སྐེུ་ཁྱུང་ནང་ནས་འུག་པ་ཞིག་གིས་ཆུ་བྱའི་མགོ་བཅད་པ་ཞིག་འབྱེད་ནས་སྐེུ་ཁྱུང་
ནང་ལོགས་དེར་ཉལ་འདུག་པ་མིས་དགོགས་པ་ན་རོ་དེ་དེར་བསྐྱར་ནས་འུག་པ་སྐེུ་
ཁྱུང་ནས་བྲོས་སོང་བ་དང་། ལོ་འདིའི་སྐྱབ་བ་བརྒྱད་པའི་ཆེས་བཅོ་ལྔའི་ནམ་སྐད་ལ་སྐྱབ་
བ་རིལ་འདྲིན་ཞིག་བྱུང་བ་སྤིང་འདིར་གསོས་མ་ཐུབ་པར་ཟེན་མུས་ཀྱི་ངང་ནས་ལ་
བཀལ་བ་དང་། གཞན་ཡང་མི་ཤིས་པའི་མཆན་མ་ཆེ་ཆུང་རི་སྟེད་བྱུང་ཞིང་།

གོང་བཀོད་དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་གཞན་རྣམས་ནི་མཆན་ལྟས་ངན་པར་ཤིས་
པར་རྟུས་ཤིང་། མི་མིན་སྤེལ་མིན་ཞིག་ཡོད་འདུག་ཅེས་འུར་བ་ནི། མི་མིན་སྤེལ་མིན་
ནི་པལ་ཆེར་མི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱོགས་སུ་གཏོགས་ཤིང་། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་བདུད་དང་
རྒྱལ་འགོང་གི་འཕྱལ་དུ་ངེས་ལ། དེ་ཡང་མ་མཐོང་བཞིན་དུ་དེ་ལྟར་ཡོད་འདུག་ཅེས་
མི་རྣམས་བྱུ་འདེད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ཡས་མས་དང་། སོ་བུར་ཉེ་སྒྲོར་བཅས་སུ་འུར་བ་ནི།
དངོས་སུ་མ་མཐོང་ཡང་དོན་དུ་མགོན་པོ་མཆོག་གི་གསང་བ་གསུམ་ལ་ཉེ་བར་འཆོ་
བའི་མི་སྟན་བདུད་རིགས་འབྱུང་པའི་ཆོགས་མདོན་སུམ་ཀྱི་ཚུལ་དུ་རྒྱ་བའི་ལྟས་ཡང་
དག་པ་དང་། འུག་པའི་སྤྱ་ཀང་ཀང་ཟེར་བ་ཡང་རང་རེའི་གོ་ཆོད་ལ་དེ་འདྲ་ཞིག་བྱུང་
བ་ལས་དོན་དུ་བསྐྱོག་བསྐྱར་རྣམས་སུ། འུག་པ་ཏ་ཏ་ཟེར་བ་བསྐྱོག་ཅེས་དང་། སིན་
བྱ་འུག་པ་བཞད་གད་བྱེད། ཅེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་འུག་པ་བགད་པའི་སྐད་ཡིན་
ཉེ་ནག་ཕྱོགས་པ་རྣམས་དགའ་བའི་མཆན་མ་དང་། འུག་པས་ཆུ་བྱའི་མགོ་བཅད་པ་
འབྱེད་བ་ནི། ལོ་འདི་བྱའི་ལོ་ཡིན་ལ་འདིའི་ནང་དུ་ཡ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་ཟུང་ན་ལས་
འདས་པས་བདག་རྣམས་མགོ་མེད་པ་དང་མཆོངས་པར་སྐབས་མེད་མགོན་མེད་ཀྱི་ཟུ་
ངན་ཀྱི་ཐང་ལ་འབྱམས་པའི་མཆན་མར་མདོན་ནོ། །

དེ་ལྟར་ཕྱི་ནང་གི་ཉུགས་མཆན་མདོན་དུ་ལྟུར་པ་གང་ལ་བཟླགས་ཀྱང་རེ་

ཞིག་ཞལ་མི་བཞུགས་པར་ངེས་ཤིང་ཁོང་དུ་ཚུད་པས་བདག་ཅག་ནམས་ནི་དཔྱུས་
ལོང་དམིགས་བྱས་ཐོར་དུ་ཉེ་བ་ལྟ་བུས་ཡིད་ལྷ་ངན་གྱི་གདུང་བས་ནོན་ཀྱང་ཅི་བྱ་
ཐབས་བྲལ་གྱི་ངང་དུ་སྐྱར་ལ། མགོན་པོ་མཆོག་ཉིད་ནི་ཐུགས་ཡིད་མི་བདེ་བ་སོགས་
གྱི་ནམ་པ་ཆ་ཅམ་མེད་པའི་ཁར། ད་དུང་སྐྱེ་ཅིང་གྱི་ནམ་པའི་བཀའ་ངེས་སྙེད་ཅིག་
ཐེབས་པ་སོགས་དགྲེས་ཉམས་དང་། སློབ་ཉམས་གྱི་ངང་དུ་བཞུགས་འདུག་པ་ནི། བཞི་
བརྒྱ་པ་ལས། བདག་ནི་འཆི་བ་སྙམ་སེམས་པ། ཁག་ལ་ངེས་པར་ཡོད་ཀྱང་པ། དེས་ནི་
འདིག་རྟེན་ཡོངས་བཏང་བྱིར། འཆི་བདག་ལ་ཡང་ག་ལ་འདིགས། ཞེས་དང་། སྦྱོང་
འདུག་ལས། དྲང་ཚུབ་སེམས་གྱི་རྟ་ཞོན་ནས། བདེ་ནས་བདེ་བར་འགོ་བ་ལ། སེམས་
ཤེས་སུ་ཞིག་སྦྱིད་ལྷག་འཁྱར། ཞེས་དང་། སྡོན་གྱི་གྲུབ་དབང་གོང་མ་དག་གི་གསུང་
ལས། དུས་ལན་ཅིག་འཆི་བའི་ཚུལ་བལྟན་ཏེ། རྣམ་སྤྲིན་ལུས་རྒྱ་གྲོལ་བའི་ཆོ། འདའ་
དགའ་འཆི་བོད་གྱི་གདེངས་ཡོད་དེ། རྒྱལ་མཆོན་རོལ་མོའི་སྤྱང་བཅས། བདེ་ཆེན་
མཁའ་སྦྱོང་གྱི་གནས་སུ་འགོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དག་པ་རབ་འབྱམས་གྱི་ཞིང་
ཁམས་མཐའ་གླས་པའི་ངོ་མཆར་གྱི་གཟིགས་མོ་དང་། སྐྱས་བཅས་རྒྱལ་བའི་ཆོགས་
དང་དཀྱིལ་འཁོར་གཅིག་དུ་གདན་འདྲོམས་ནས་ཟབ་མོའི་ཆོས་གྱི་བགོ་བ་མཛད་པ་
སོགས་ལ་དགྲེས་པ་དང་རིངས་པའི་ནམ་འཁྱར་དུ་མངོན་ལ།

ཟླ་བ་འདིའི་ཉེ་ལྷ་སྐོར་ནམས་སུ་སྦྱར་གཞི་སྤར་རྒྱན་སྤར་ཆགས་ལྟ་བུའི་ངང་
ནས་གནམ་གང་གི་ཉིན་གསལ་ཟས་ཀྱང་ཅུང་ཟད་ལས་མ་གསལ་ཞིང་། གསུང་འཕྲོས་
ཀྱང་ཆེར་མི་གནང་བར་སྦྱར་བར་སྤང་ལ་ཟིམ་བུར་གཟིགས་པའི་ངང་དུ་བཞུགས་
ཤིང་། འདི་རུབ་ཕྱི་ངོ་གཟིམ་ཚུང་སྦྱར་ཆོགས་འདོད་འབྱིལ་དུ་ཐེབས་ནས་ས་སྟོན་
ཅམ་ནས་ད་སྦྱིད་པོ་ཞིག་འདུག་ཅེས་གསུང་བའི་ངང་ནས་མནལ་གྱི་ཚུལ་དུ་བཞུགས་
ཤིང་། སང་ཉིན་རྟོར་ཟླ་དགུ་པའི་ཆོས་གཅིག་གི་སྤྱོད་ཉེ་མ་མ་ཤར་ཅམ་ལ་སྐྱབ་པའིངས་

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་དོ་མཚར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

དང་། ན་བཟའ་སློན་བཞེས་སོགས་སྤར་ལྟར་མཛད་པ་ལས་གསོལ་ཆས་ཀྱི་རིགས་ནི་
མ་གསོལ་ཞིང་། དེ་ནས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཤར་ནས་ཡུད་ཅམ་ལོན་པ། འཛིག་རྟེན་
ཀུན་རང་འོད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གསལ་བར་བྱས་པའི་མཚམས་སུ་བཞུགས་ཁྲི་ཁྲིའུ་ཤིང་
གི་ཁར་བྱམས་པའི་བཞུགས་སྐྱངས་ཀྱིས་བཞུགས་ནས་བཞད་མའི་ནམ་པ་དང་བཅས་
གསུང་འཕྲོས་ཀྱི་མཐའ་མ་འགའ་ཞིག་སྤལ་བའི་རྗེས་སུ་ཅང་མི་གསུང་བར་སྐྱོན་བར་
སྤང་ལ་རྟིག་གེར་གཟིགས་ཤིང་། སྐྱུ་བྱང་པོར་བསྐངས། དེ་ན་པ་མངོན་དུ་བཞག་པར་
མཛད་པའི་ངང་ནས་ (རབ་བྱུང་ ༡༥) མེ་བྲ། (བྱི་ལོ་ ༡༩༡༧) བྱགས་དམ་ལ་ཆེ་གཅིག་
དུ་བཞུགས་པར་སྤྱར།

དེ་འཕྲལ་ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱར་རིན་པོ་ཆེ་ཐུགས་དམ་གསལ་འདེབས་ཀྱི་
སྤང་དུ་གདན་ཁྲིའི་ཐོག་ བཞུགས་ཁྲི་ཁྲིའུ་ཤིང་གི་སྟེང་ནས་ཐུགས་དམ་ལ་མི་གནོད་
པར་དལ་བྱས་སྒོ་མང་གི་ནང་ཁྲི་གདན་ཀྱི་སྟེང་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་བར་བཞུགས་
སྐྱངས་སོགས་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་བཟོ་བ་སོགས་ལ་མི་སྟོས་པར་རང་ཤུགས་ཀྱི་ཚུལ་
དུ་ཞབས་སྐྱུལ་མོ་གྱུང་དང་། བྱག་གཡས་ཆོས་འཆད་དང་། གཡོན་མཉམ་བཞག་སྐྱུ་
བྱང་པོར་སྟོང་བཞིན་པར་བཞུགས་པ་ལ་སྐྱུ་ཆོས། སྤམ་སྐྱར། དབུ་པའ་སོགས་དུས་
རྒྱུན་ལྟར་སློན་བཞེས་མཛད་པའི་ཐོག་ ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱར་རིན་པོ་ཆེ་ནས་སྐྱོན་ཤལ་
དང་བཅས་གསང་བ་འདུས་པའི་སྤྱད་རིམ་ཀྱི་སྐབས་དང་མཐུན་པའི་རྟགས་རྟགས་
ཅན་ཀྱི་འོད་གསལ་དོས་འཛིན་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་གསལ་འདེབས་དང་བཅས་སྟོང་པ་
གསུམ་རིམ་གྱིས་ཐིམ་པའི་མཐར་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་འོད་གསལ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་མངོན་
དུ་མཛད་དགོས་ཚུལ་དང་། དེའི་ངང་དུ་རྒྱན་རིང་མི་བཞུགས་པར་འགོ་བའི་དོན་དུ་
བཞེངས་ཏེ་མཚན་དཔེས་སྤྱོད་པའི་འཇའ་ལུས་དོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྐྱུ་མངོན་དུ་མཛད་
ནས་མཁའ་ཁྱབ་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་ཀུན་དུ་སྤལ་བའི་ནམ་རོལ་ཐུ་མེད་འབྱམས་སུ་ལྷས་

པས་འགྲོ་བའི་དོན་མཛད་པ་དང་། ལྷག་པར་ཁ་བ་རི་པའི་བསྟན་འགྲོ་བྱི་དང་། ནང་
ཆོན་འཇམ་མགོན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བསྟན་པའི་དབྱང་གཉིན་དམ་
པར་མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱིའི་རང་ཞལ་འཁྲལ་མེད་ལྷུང་དུ་སྟོན་དགོས་ཚུལ་སོགས་གསུང་
ཤུགས་དྲག་པོའི་སྒོ་ནས་ཞུ་བར་མཛད།

དེའི་རྗེས་སུ་ཡོངས་འདྲིན་སྤྱི་དུང་ལོ་མཉམ་ཉན་དང་། ཆོ་མཆོག་སྤིང་
བཅས་ནས་ཀྱང་སྟན་ཤལ་ཕུལ་ཏེ་དེ་ག་དང་མཐུན་པར་གསོལ་བ་འདེབས་པར་མཛད།
ཨི་བན་རྣམ་གཉིས་དང་། ཡུམ་སྤྱི་ཞབས་བཅས་ཀྱང་དེ་འབྲལ་མེད་པས་སྟན་ཤལ་
དང་བཅས་ཟུང་ན་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་ཆོ་ངེས་དྲག་པོ་འདོན་པར་མཛད་ལ། དེ་ལས་གཞན་
པའི་བདག་ཅག་སྤྱི་དུང་དུ་འཁོད་པ་རྣམས་ནི་ཉ་བྱེ་ཆོན་དུ་བསྐྱར་བ་དང་མཚུངས་
པའི་ལུས་སེམས་སྤྱག་བསྐལ་གྱིས་ནོན་ཅིང་མཆི་མས་བརྟུངས། ཡིད་དྲན་པ་ཉམས་
པས་འགྲོ་བའི་ལམ་དང་། འདུག་པའི་སྟན་ཡང་སྟོར་ཞིང་། བཟའ་བཏུང་གི་ཆོར་བ་
ཡང་རི་བཞིན་ཉམས་སུ་མི་སྤྱོད་ལ། དག་གི་སྤྱི་བརྗོད་ཀྱང་གསལ་པོར་མི་ཐོན་པའི་
ལྷ་བ་ལྷི་བ་དུ་སྤྱི་བ་སོགས་གཉིད་ཀྱིས་ཆེས་ཆེར་སྤྱོད་པ་དང་མཚུངས་པའི་ངང་ཚུལ་ལ་
གནས་པར་གྱུར་ཏོ། །

(༡༡༧བ་༦། ༤༠༡ བ་༤) ཞེས་སྤྱི་དུང་ཞིའི་གཙུག་རྒྱན་རྗེ་སྤྱི་མ་ཐམས་ཅད་
མཐུན་གཟིགས་བརྩེ་པ་ཆེན་པོ་རྗེ་བཙུན་དག་དབང་སྒོ་བཟང་འཇམ་དཔལ་བསྟན་
འདྲིན་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཆོས་དཔལ་བཟང་པོའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ངོ་མཆར་ནོར་བུའི་
འཕྲེང་བ་ལས། རེ་ཞིག་ཞིང་འདིར་སྤྱི་ཆེ་འདིའི་དངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྟོགས་པས་ཉག་
འདྲིན་ཅན་རྣམས་ཆོས་ལ་བསྐྱལ་བྱིར་སྤྱི་ཆེ་མཐའ་མའི་མཛད་པ་རི་ལྟར་བསྟན་པའི་
ཚུལ་བརྗོད་པའི་སྐབས་ཏེ་བརྒྱད་པའོ། །

༡༡༽ དགས་པའི་གཟུགས་སྤྱི་བཞག་སྟེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལུས་ཡོངས་སྤྱི་དུང་རྟོགས་སྤྱི་མཛོན་དུ་མཛད་པས་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བཅུ་མ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

སྐྱུ་གདུང་རིན་པོ་ཆེར་སྤྱི་ཞུ་ཅི་འོས་བགྱིས་ཏེ་གདུང་མཇལ་ཞུ་བ་དང་། དགོངས་ཚྭ་གས་སྒྲོན་ལམ་
སེར་ཆོགས་ཆེན་མོ་གསར་འཛུགས། བདག་ཉིད་འཇུག་ཅིང་དབང་བཞི་ལེན་པ་སོགས་ནམ་དཀར་
དགེ་སྐྱབ་མུ་མཐའ་བྲལ་བ་སྐྱབ་མུས་ངང་སྐྱུ་གདུང་བཞུགས་ཡུལ་ནམ་རྒྱལ་མཆོད་ཉིན་བཞེངས་
བྱུང་པས་དེར་བཞུགས་གསོལ་གྱིས་ཅི་སྲིད་ནམ་གནས་ཀྱི་བར་གཞོམ་གཞིག་བྲལ་བ་དག་པ་རབ་
འབྱམས་ཀྱི་དོ་བོར་བྱིན་འབེབས་ཀྱི་རབ་གནས་རྒྱས་འབུལ།

༥ ས་བཅད་མཐའ་མ། བྱི་རྒྱུས་ཐུགས་དགོངས་ཚྭ་གས་ཐབས་སུ་ནམ་པར་
དཀར་བའི་རིམ་པ་རྒྱབས་ཆེན་མཛད་ཚུལ་རགས་བསྐྱུས་སྒྲོམ་གྱི་ཚུལ་དུ་བརྗོད་པ་
ནི། དེ་ལྟར་བྱ་ངན་ལས་འདས་འཕྲལ་ཡོངས་འཛིན་ནམས་ནས་ཐུགས་དམ་གསལ་
འདེབས་ནན་ཆེན་པོས་མཛད་པ་ལྟར་འོད་གསལ་གྱི་ངང་དུ་ཡུན་རིང་པོར་མ་
བཞུགས་པར་ཉིན་ཞག་གཅིག་གི་མཆམས་ནས་ཐུགས་དམ་འོད་གསལ་ལས་བཞེངས་
ཏེ་རགས་པའི་སྐྱུ་གདུང་བདག་ཅག་གདུལ་བུའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་དུ་བཞག་ནས་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལུས་ལོངས་སྒྱོད་ཚྭ་གས་སྐྱུ་མངོན་དུ་མཛད་དེ་སྐྱུལ་པའི་གཟུགས་སྐྱུ་བསམ་
ལས་འདས་པ་མཁའ་ཁྲབ་ཀྱི་ཞིང་ཀུན་ཏུ་སྒྲོ་བར་མཛད་ལ། དེའི་རྟགས་སུ་ཉིན་
ཞག་གཅིག་སོང་ནས་སྐྱུ་ལུས་གཡས་ཕྱོགས་སུ་ཡོ་ཞིང་། དབུ་ཅུང་ཟད་གྲག་པ། སྐྱའི་
གཟི་མདངས་ཡལ་ཞིང་། ཤངས་ནས་བྱང་སེམས་དཀར་དམར་གྱི་རྒྱན་བཅས་བབས་
ཤིང་། དེ་ནས་བདག་འཇུག་དང་། གདུང་མཇལ་སོགས་ཀྱི་སྒྲུང་དུ་སྐྱུ་གདུང་རིན་པོ་
ཆེ་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་སྤྲ་ཆར་གཟིམ་རྒྱང་མཆན་གཟིམ་ཁང་གི་ཞལ་དཀར་གསུམ་རལ་
མའི་གདོང་དུ་ནང་ཡོལ་གྱིས་བཅད་པའི་བཞུགས་ཁྲིའི་སྟེང་ཞལ་ལྟོ་གཟིགས་ཀྱིས་
བཞུགས་སུ་གསོལ་ཐོག་སྐྱུ་ཆོས་སྐྱུ་སྐྱར་སོགས་ཀྱི་སྟེང་དབང་རྒྱས་སྐྱའི་སྟོད་གཡོག་
སྒྲུང་གཡོག་དང་། གཙུག་ཏོར། རིགས་ལྷ་དར་དཔུངས་དང་བཅས་པ་བསྒྲོན་ཏེ་དཀྱིལ་
འཁོར་གྱི་གཙོ་བོའི་ཆ་བྱད་ཀྱི་བཞུགས་པའི་སྐྱུ་མདུན་ཉི་འོད་ཀྱི་ནང་དུ་ཡོངས་འཛིན་

སྤྱི་བྱུང་རིན་པོ་ཆེ་དང་། སྤྱི་བྱུང་འཇམ་དཔལ་ཚུལ་སྤྲིམས། ཡོངས་འཛིན་ཆེ་མཆོག་
སྤྱིང་། རྣམ་ཁྲུལ་གྱ་ཚང་ཆོགས་ཡོངས་དང་བཅས་པ་ནས་མཆོད་པ་སྣ་ལྔ་རྒྱ་ཆེན་པོ་
དང་བཅས་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་བདག་འཇུག་ཚུགས།

དེ་ནས་རིམ་པར་སྒྲ་སྒྲུལ་ཆེ་ཆུང་དང་། གཞུང་ཞབས་མི་དྲག་སེར་སྐྱ་དང་།
དྲུང་དྲག་འབྲིང་དཔྱུས། རྣམ་གྲྭ་ཆོགས་ཡོངས། སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ། རྒྱུད་སྟོད་
སྤྲད་བཅས་ཀྱི་གྲ་རིགས། ཆོ་སྒོན་སྤྱིང་དང་། བསྟན་སྤྱིང་། ཀྱུན་སྤྱིང་། ཆེ་རུ་བཞི་ཕྱེ་
སོགས་ཀྱིས་མཆོན་པའི་སེར་མོ་བ་དང་། སྐྱེ་བོ་མཆོག་དམན་པོ་མོ་མཐའ་དག་ལ་
གཏུང་མཇལ་སྒྲུལ། དེ་ནས་སྐྱ་གཏུང་རིན་པོ་ཆེ་དེ་ལྟས་སུ་བཞུགས་ཡུན་རིང་ན་ནམ་
དུས་བབ་ཀྱིས་རུལ་སྤངས་སོགས་ཀྱི་གནོད་པ་འཇུག་དོགས་ན་བཟའ་རྣམས་བསལ་
ངི་བཟང་དང་སྟོས་ཚུས་སྐྱ་ཁྲུས་གསོལ་ཞིང་། སེ་ལ་སོགས་བཟང་སྤྲན་དང་བྱིན་ཉེན་
བསྐྱེས་པའི་ཕྱེ་གྲས་ཁྲུབ་པར་བྱུག་པ་ལ། ཀར་ཅིའི་རས་ཀྱིས་ལེགས་པར་དཀྱིས་ཏེ་
བཞུགས་ཁང་ཟ་མ་ཏྟག་གི་ནང་དུ་སྤྲན་སྟོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་དུ་མ་དང་བཅས་པའི་ལན་
ཚཱེ་དབུས་སུ་བཞུགས་སུ་གསོལ། ཟ་མ་ཏྟག་གི་ཆེར་དབུ་རྒྱན་རིགས་ལྔ་སོགས་དང་།
བྱེ་ལོགས་སུ་དབང་རྩལ་སྟོད་གཡོག་སྤྲད་གཡོག་སྤྲན་ཤལ་སྣ་ལྔ་ལ་སོགས་པས་ལེགས་
པར་བསྐྱབས་ཏེ་གཟིམ་ཆུང་དབང་ཁང་གི་ཞལ་དཀར་གདོང་དུ་ཞལ་ཤར་གཟིགས་
ཀྱིས་བཞུགས་པ་ལ། བདག་འཇུག་པ་རྣམས་ཀྱང་གྲལ་ཕྱོགས་བསྐྱར་བ་དང་བཅས་
བདུན་གཉིས་ཀྱི་རིང་གསུང་ཆོག་ཚུགས།

གཏུང་མཇལ་བ་སེར་སྐྱ་རིམ་འབྱོར་མཐའ་དག་ལ་གཏུང་མཇལ་འདོད་
མོས་ལྟར་བར་མཆོམས་མེད་པར་བཏང་ཞིང་། དེའི་ཆེ་སྐྱེ་བོ་མཆོག་དམན་མཐའ་
དག་འཛིག་ཉེན་ཀྱི་ཉི་མ་གཅིག་ཕུ་ཉིན་བྱེད་མ་བེན་གོང་ནས་སྒོ་བྱུང་དགྲང་སྟོན་
ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ཐིམ་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་པས་མགོན་སྐྱབས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱ་ངན་ཀྱི་བྱུག་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་བ།

རྩ་སྤྱིང་ལ་གནད་པར་གྱུར་པས། བཞིན་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་མཆི་མའི་ཆར་གྱིས་བར་
མཆོམས་མེད་པར་བསྐྱེད་ཞིང་། སྤྱི་སྤྱུགས་གྱི་ཆོ་ངེ་ཆེན་པོ་ས་གཞི་གཡོ་བའི་ཆོད་
ཅམ་དུ་སྒྲོག་པར་བྱེད་ཀྱང་སྲུ་ལའང་བྱ་ཐབས་གྱི་འདུ་བྱེད་ཟད་པས་ཆང་མ་མཆི་མ་
འབྱིན་ཅིང་། རྒྱགས་རིང་འདོན་པ་དང་། སེམས་སྦྱོང་སྦྱོང་པོའི་ངང་དུ་ཉིན་དང་མཆན་
དུ་འདའ་བར་གྱུར་དོ། །

དེ་ལྟར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐིམ་འཕྲལ་ཨི་བན་ནམ་གཉིས་དང་།
སྤིད་སྦྱོང་ནོ་མིན་ཏན་བཅས་བཀའ་མོལ་གྱི་སྤྱིང་ནས་གོང་མཆོས་གྱི་རྒྱལ་པོར་གནས་
ཚུལ་གྲལ་ཆེད་ལམ་ནས་འབྲལ་བར་མཛད་ཅིང་། ཡ་རྒྱལ་གཞིགས་པ་ཤ་ཆེན་རིན་པོ་
ཆེར་ཕྲལ་མར་རྟ་ཤད་ཐོག་དགོངས་རྫོགས་མཆོད་བསྔོ་མཁྱེགས་འབྲལ་དང་། ཡང་
སྤིད་ལྟར་འབྱོན་གྱི་བཀའ་ཚུམ་བཅས་ལྷ་བར་མཛད། དེ་མཆུངས་ཞབས་པད་ནམས་
དང་། སྤྱི་བྱབ་མཁན་པོ་སོགས་ལྟན་རྒྱས་གྱིས་དགོངས་རྫོགས་མཆོད་སྤིན་གྱི་མཛད་
སྒོ་སོགས་བཀའ་མོལ་དང་། དགོངས་རྫོགས་སུ་གསེར་གདུང་དདུལ་གདུང་ཅི་འདྲ་
བཞེངས་སོགས་སྤར་ལམ་གཞུང་ཞབས་དྲག་འབྲིང་དཀྱུས་བཅས་དང་། སེ་འབྲས་
དགའ་གསུམ་གྱི་སྤྲ་མ་ལས་སྤྲེ་སོགས་ལ་བཀའ་འདྲི་གནང་བར་ཆང་མས་ཆེ་ཆུང་ལ་
མ་ལྟོས་པར་གསེར་གདུང་ཞིག་རང་འབྲལ་པ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་དགོས་ལྷན་པ་ལྟར་དེ་དོན་
གྱི་དགོངས་བཞེས་མཛད།

ཆོས་བདུན་ཉིན་ཨི་བན་ལྟན་རྒྱས་སྤྱི་གདུང་རིན་པོ་ཆེར་བྱག་འཆལ་ལ་
བཅར་བར་སྤྱི་མདུན་དུ་མཆོད་པ་སྤྲ་ལྷ་གངས་ཆར་གཙང་ལྟན་བསྐྱིགས་འབྲལ་ཐོག་
རྒྱའི་ལུགས་སོལ་བཞིན་རྒྱ་སྤྱོག་སྤྱིང་དུ་ཟས་གྱི་བྱེ་བྱག་སྤྲ་ཆོགས་དང་། ལྷ་སྤར་བའི་
པན་ཚུན་དུ་ཤོག་བྱ་ལས་གྲུབ་པའི་གསེར་དདུལ་གྱི་རི་རབ་གྱི་དབྱིབས་ཅན་སོགས་
མཆོད་པའི་ནམ་གངས་སྤྲ་ཆོགས་བསྐྱིགས་འབྲལ་དང་བཅས་བྱག་འཆལ་ལྷས། འདི་

དག་གི་སྒྲིབ་ནས་བཟུང་ཆེ་འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེས་གཙོས་པའི་རྟེན་གསུམ་ནམས་
ཀྱི་སྒྱུན་སྒར་སྟོང་མཆོད་ཉིན་གྲངས་མང་བ་དང་། ལྷ་ལྷན་ངོ་ཤུག་ནམ་གཉིས་སོགས་
ལའང་དེ་མཚུངས་ཐོག་སྤྱིད་སྟོང་ནོ་མིན་ཏན་ངོས་ཕེབས་ཀྱིས་སྒྲན་ཤལ་ཐུགས་སྟོན་
སོགས་རྒྱ་ཆེར་མཛད་ཅིང་། འདི་ནས་བཟུང་དགྲུང་ཞག་ཞེ་དགུ་མ་རྫོགས་ཀྱི་བར་
བདུན་ཆེགས་སོ་སོ་དང་། རྒྱ་ཆེགས་དང་བཅས་པ་ནམས་སུ་གཞུང་ནས་སྟོང་མཆོད་
སོགས་གོང་བཞིན་ཆག་མེད་ཐོག་སྒྱུ་ཞབས་ནོ་མིན་ཏན་དང་། ཡོངས་འཛིན་ནམ་
གཉིས། དགའ་ལྷན་ཁྲི་གདན་བྱུང་སོགས་རེ་མོས་ལྷ་བྱས་ཕེབས་ཏེ་སྒྲན་ཤལ་ཁག་དང་
བཅས་པ་རྒྱལ་དབང་དེ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པ་རྫོགས་པ་དང་། མཆོག་གི་སྒྲུལ་སྒྱུ་རིང་མིན་
གསལ་དྲངས་ངེས་པ་རྟེན་པ་སོགས་ཀྱི་ཐུགས་སྟོན་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱབས།

གཟིམ་ཆུང་དུའང་གོང་གསལ་བདག་འདུག་ཉིན་གྲངས་རྫོགས་ནས་ཀྱང་སྒྱུ་
ཆེགས་སོ་སོར་ནམ་གྲུ་ཆོགས་ཡོངས་དང་། དུས་འཁོར་ཆོག་གྲུ་བ་སོགས་རེ་མོས་ཀྱིས་
སྒྱུ་གདུང་སྒྱུ་མདུན་དབང་ཆོག་ལེན་པ་དང་། གཞན་ཡང་དུས་ཆེས་ངེས་མེད་ལྷ་བྱར་
ཡོངས་འཛིན་ནམས་དང་། མཆོན་ཞབས་སྒྲ་མ་སོགས་བཅས་མཆོད་པ་རྒྱས་གཤོམ་
ཐོག་སྒྲ་མ་མཆོད་པ་སོགས་དང་འབྲེལ་བའི་བྱས་གསལ་དང་། འཕགས་བཞོད། སྟོན་
ལམ་གྱི་རིམ་པ་སོགས་ཡང་ཡང་དུ་གསུང་བ་དང་། སྤྱི་བྱས་མཁན་པོ་དང་། ལྷན་དར་
ཏན་མཁན་མིང་། གསལ་གཟིམ་མཆོད་གསུམ་བཅས་ནས་སྒྱུ་གདུང་རིན་པོ་ཆེར་ཡང་
ཡང་སྒྱུ་བྱས་གསལ་བ་དང་། བཟང་སྒྲན་གྱི་སྒྱུ་བྱགས་འབུལ་རྒྱ། གདུང་རས་དང་།
གདུང་ཚྭ་བརྩེ་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་བྱའི་རིམ་པ་སྟོད་མེད་དུ་བྱས་ཤིང་། འདི་ལྷའི་ཆོས་ཉི་
ཤུ་ནས་ལྷ་ལྷན་དུ་སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱིས་གཙོས་པའི་དགེ་འདུན་ནམས་སྟོན་
ལམ་ཆེན་མོའི་སྐབས་བཞིན་སྤྱི་བྱའི་མགོན་དུ་གདན་དྲངས་ཏེ་སེར་ཆོགས་ཆེན་མོ་
ཉིན་དུ་མའི་བར་དུ་ཚུགས་ཤིང་། དེའི་རིང་འདུས་པ་ནམས་ལ་མང་འབྱེད་སོགས་ཀྱི་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

བསྟེན་བཀུར་གྱི་ཞེས་པ་བསྟར། སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ། ཟུང་སྟོང་སྟངས། བཟ་ཤིས་
ལྷན་པོ་སོགས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་དབྱས་གཙང་དྲགས་གོང་། ལྟོ་ཁ་སོགས་ཀྱི་རིས་མེད་
དགོན་སྡེ་ཆེ་ཆུང་ཆང་མར་མང་འབྱེད་དང་། བསམ་ཡས། བླ་འབྲུག་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ།
ཅ་རི་ཏ་སོགས་གནས་ཆེན་ཁག་ཆང་མར་མཆོད་འབུལ་ཆོགས་སྟོང་སོགས་རྒྱ་ཆེར་
སྐབ་རྒྱ་ལས་ཁུངས་སོགས་ལ་བཀའ་བཀོད་དང་། རོ་དམ་པ་གཞུང་དྲུང་སེར་སྐྱ་ཁག་
སོགས་རིམ་གཏོང་མཛད།

ཟླ་བ་བཅུ་པའི་ཆོས་མགོར་གསེར་གདུང་རིན་པོ་ཆེ་གསར་བཞེངས་ཀྱི་ལས་
གྲ་ཁག་གི་དོ་དམ་སྤྱི་བྱེད་བཀའ་སྟོན་ཐོན་པ་དང་། བཟོ་བུའི་དོ་དམ་ཅེ་ཕྱག་མཁན་
ཆུང་མོན་ཆོས་དང་། རྒྱ་སྐར་མགོན་སྟོ་བཟང་འཕྲིན་ལས། འདོད་དཔལ་དོ་དམ་པ་
གསུམ། བཞུགས་ཡུལ་ཨར་པོའི་དོ་དམ་མགོན་མཁན་པོ་རྗེ་དྲུང་དང་། མགོན་དགོན་
མཆོག་ཟླ་བ་བཅས་སུ་སྐྱེ་ཞབས་ནོ་མེན་ཏན་ནས་བཀའ་བསྐྱར་སྦྱེལ། དེ་མཆུངས་
གཟུངས་བསྐྱེལ་མགོ་བྱེད་བྱང་ཅེ་ཆོས་རྗེ་སྟོ་བཟང་ལྷན་གྲུབ་དང་མཆན་ཞབས་དགེ་
བཤེས་སྟོ་སྤིང་ཆེ་དབང་བསམ་འབྲུག། སྟོ་མང་དགེ་བཤེས་བསྟན་པ་དར་རྒྱས། སེར་
སྟངས་དགེ་འདུན་ཚུལ་ཁྲིམས། སེར་བྱེས་བསྐྱེལ་བཟང་འབྲུང་གནས་བཅས་པར་མཆོད་
རྟེན་གྱི་ཐིག་ཚུ་སོགས་འཆུག་ལྟ་མེད་ཅིང་། ནང་གཞུག་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་དང་།
བྱིན་རྟེན་སོགས་ཆང་མར་རུ་དང་། གཟུངས་པར་བསྐྱེལ་སོགས་ཀྱང་སྐྱ་བཙོས་མ་
ཡིན་པར་ཆད་ལྷན་དགོས་པར་ལས་བྱེད་བཞི་སྟེའི་གྲ་རིགས་ནམས་ལ་བཀོད་བྱེད་
གང་ཆེ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་བཀའ་བསྐྱར་སྦྱེལ། གསེར་གདུང་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱ་འགྲོའི་སྟོར་
ལ་སྐྱགས་ཁོངས་དང་། ཅེ་ཤོད་ནམ་གན་སོགས་ནས་གསེར་དབུལ་གང་ཐོན་ཐོག་བཟ་
ཤིས་ལྷན་པོ་སོགས་ཐག་རིང་ཐུང་གི་སྐར་ཆོས་ཁག་དུ་མ་ནས་ཞལ་འདེབས་དང་།
གཞུང་ཞབས་བཀའ་སྟོན་གྱིས་གཙོས་པའི་དྲག་འབྲིང་དུས་གསུམ་ནས་མཐོ་བ་

དདུལ་སྲང་ལྷ་བརྒྱ་བཞི་བརྒྱ་ནས་བཟུང་སོ་སོའི་གོ་གནས་དང་། ལས་ཚན་སོགས་ལ་
ཆ་བསྐྱོར་བའི་ཞལ་འདེབས་བསྟུན་པར་འབོར་ཆེ་ཙམ་བྱུང་བ་དང་། གཞན་ཡང་དད་
ཅན་འབྱོར་ལྷན་ཁག་གིས་གཙོས་མཆོག་དམན་དུ་མས་རང་རང་གི་འབྱོར་འཁོས་དང་
བསྟུན་པའི་གསེར་དདུལ་དང་། གཡུ་མུ་ཉིག་བྱ་བྱ་སོགས་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱད་པ། གོས་
དར་སོགས་ཀྱི་ཞལ་འདེབས་གཡོར་ཆེ་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་གསེར་དདུལ་རིན་པོ་ཆེའི་
སྒྲི་རྒྱ་འབད་མེད་ལྷན་གྲུབ་དུ་གྱུར་ཅིང་། དེར་བརྟེན་རྒྱ་ཆོགས་རྣམས་སྤོན་འགྲོར་བྱ་
ཕྱིར་སྒྲི་ཆད་ཀྱང་རྒྱུང་དུ་མ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ཡང་སྒྲི་འབྲེང་ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲི་ཆེའི་
རྟེན་འབྲེལ་དུ་རྣམ་རྒྱལ་མཆོད་རྟེན་བཞེངས་རྒྱ། བཞུགས་ཡུལ་ཡང་ཐུགས་བརྟག་
དང་། ས་བབ་སོགས་གོ་བསྟར་གྱིས་གསེར་གདུང་འཛམ་སྤྱིར་རྒྱན་གཅིག་དང་། བཟ་
ཤིས་འོད་འབར་གཉིས་ཀྱི་བར་གྱི་ཁང་པ་རྣམས་ལ་བཤུས་འབབ་སོགས་བཟོ་བཅོས་
གྱིས་བཞུགས་རྒྱུར་ཐུགས་ཐག་ཆོད་པ་ལྟར། རིང་མིན་གཟུང་ཆོས་དགེ་བ་ལ་སྒྲི་རྒྱའི་
གསེར་དདུལ་ཕྱ་རྒྱན་སོགས་ལག་འཛིན་དང་བཅས་དོ་དམ་པ་རྣམས་ལ་ཕྱིས་རིམ་
སྤྱད་གྱིས་བཟོ་བྲལ་དང་། ཨར་ལས་སོགས་ཀྱི་དབུ་རིམ་གྱིས་ཚུགས།

དགྲུང་ཞག་ཞེ་དགྲུ་རྫོགས་པ་སྟོབ་བ་བཅུ་པའི་ཆོས་བཅུ་བཞིའི་ཉིན་ཅེ་
འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ལྷ་ལྷན་རྫོང་ཤུག་རྣམ་གཉིས་སོགས་ལ་སྟོང་མཆོད་རྒྱས་
གཤོམ་དང་བཅས་མཆོད་ཁང་ཁག་ཆང་མར་སྟན་ཤལ་དང་། ན་བཟུང་གསར་ལེགས་
སྟོན་འབུལ། རྒྱ་གདུང་རིན་པོ་ཆེའི་སྒྲི་མདུན་དུ་ཡང་མཆོད་འབུལ་འཕར་མའི་ཐོག་
གཞུང་ཞབས་སོགས་ཆང་མས་གོ་བབ་ཀྱི་སྟན་ཤལ་ཐུལ། དེ་ནས་ཀྱང་སྟོབ་པ་སོ་སོའི་
སྒྲི་ཆོགས་དང་། དུས་བཟང་ཁག་རྣམས་སུ་སྒྲི་གདུང་རིན་པོ་ཆེར་མཆོད་འབུལ་དང་།
རྟེན་གསུམ་ཁག་རྣམས་ལ་བརྒྱ་མཆོད། སྟོང་མཆོད་སོགས་ཅི་རིགས་དང་། ཟླ་ས་སེ་
འབྲས་དགེ་གསུམ་གྱི་ཆོགས་ཆེན་ཟླ་ཆང་ཁག་སོགས་གྱིས་གཙོས་པར་མང་ཇ་སོགས་

ཡུལ་དབང་སྐྱེའི་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

ཀྱི་བསྟེན་བཀུར་དང་འབྲེལ་བར་ཡུལ་དབང་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་དགོངས་རྫོགས་པ་
དང་། མཆོག་སྐུལ་ལྷུར་འབྱོན་བཅས་ནམ་དཀར་གྱི་རིམ་པ་རྒྱན་མི་ཆད་དང་། སྐྱེ་
གདུང་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་རིང་མིན་ཁོ་ནར་སྐྱེ་མཁེགས་རྩི་རྩེའི་ཁམས་ལྟར་དུ་གྱུར་པས་
རུལ་སྲུངས་སོགས་ཀྱི་གཞོན་པ་འདུག་པའི་ཉེན་ཆ་ཅམ་མ་མཆིས་ཀྱང་། ད་དུང་སྤི་
ཁྱའི་རིམ་པ་ནམས་གསེར་གདུང་རིན་པོ་ཆེར་གདན་ཁྱེམ་རན་གྱི་བར་དུ་སྟོང་མེད་
རྒྱན་ཆགས་སུ་ཁྱུས་ཤིང་།

ཐུག་བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་གནམ་བསྐྱོས་གོང་མ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ནས་ཡུལ་
བ་མཆོག་དེ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པ་རྫོགས་པ་དང་། མཆོག་སྐུལ་ལྷུར་གསལ་སོགས་ཀྱི་ནམ་
དཀར་རྒྱབས་པོ་ཆེའི་ཐེབས་སུ་མཛད་ནས་རྒྱ་དུལ་སྲང་སྟོང་ཕྱག་ལྔ་དང་། ཤེལ་གྱི་
སྤྱད་པ་དང་། སྟོས་ལ་སོགས་པའི་གསོལ་རས་ཐེབས་པ་ནམས་ཨི་བན་གཉིས་སྐྱེ་གདུང་
རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱེ་མཁེན་དུ་ངོས་བཅར་གྱི་ཐོག་ནས་སྟེགས་ཀྱི་ཁར་བསྐྱིགས་འབུལ་དང་།
ཕྱག་འཆལ་ཁྱུས་ཤིང་། བཀའ་ཡིག་ཀྱང་ཀུན་གྱི་ན་ལམ་དུ་སོན་པར་བསྐྱགས།

ས་ཀྱི་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་སྐབས་ཀྱང་མང་འབྱེད་སོགས་འཕར་མ་དང་།
ཆོགས་མཆོད་ཆེན་མོར་ཡང་དེ་མཚུངས། གོང་གསལ་གོང་མ་ཆེན་པོའི་མཛོད་ནས་
གསོལ་རས་སྐུལ་བ་ནམས་བར་མ་དོར་ཆུད་མི་བྱ་བར་ནམ་དཀར་དགོངས་རྫོགས་
ཁོ་ནའི་རྒྱར་སྟོན་ངེས་སུ་བྱ་བྱིར་ས་ཀྱི་ལོ་ནང་གདན་ས་ཆེན་པོ་གསུམ་དུ་སྐྱེ་ཞབས་
ནོ་མིན་ཏན་ངོས་ཐེབས་ཀྱིས་འདུས་པའི་ཆོགས་ལ་མང་འབྱེད་སོགས་བྱ་ནོམ་པའི་
བསྟེན་བཀུར་དང་། གཞན་ཡང་རྒྱུད་ཀྱི་ནམ་གཉིས་སོགས་དུ་མར་ཡང་འཕར་མའི་
བསྟེན་བཀུར་ཅི་རིགས་པ་རྒྱན་ཆགས་སུ་སྐྱུལ།

ལོ་འདིའི་རྟོར་ཐུག་དགྲུ་པའི་ནང་ནས་གསེར་གདུང་རིན་པོ་ཆེའི་བཟོ་བཞོད་
ལེ་ལག་དང་། བཞུགས་ལུལ་གྱི་ཁར་བཞོད་སོགས་པལ་ཆེ་བ་ལེགས་པར་འབྱོངས་པས་

འདི་ལྟའི་ཆོས་ཉེར་བཞིའི་སྤྲ་ཆར་གཟའ་སྐར་ལེགས་འདྲོམས་ཀྱི་ཐོག་སྒྱུ་གདུང་རིན་
པོ་ཆེ་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོའི་ཆས་སུ་བཞུགས་པར་སྤྱི་ཞུ་བཀྱར་བསྟེ་ཆད་མེད་པ་
དང་བཅས་གསེར་གདུང་ཆེན་མོའི་བྱམ་ནང་དུ་གདན་ཞུའི་ཐོག་དེ་ཉིན་རབ་གནས་
མདོར་བསྐྱས་དང་། དེའི་ཕྱི་ཉིན་ཆོས་ཉེར་སྤྲ་ནས་རབ་གནས་རྒྱས་པ་ཚུགས་པའི་རྗེ་
རྗེ་སྟོབ་དཔོན་ཡོངས་འདྲིན་ལོ་མཉན་ཉན་ནས་མཛད་ཅིང་། ཡོངས་འདྲིན་ཁྲི་བྱར་རིན་
པོ་ཆེ། ཡོངས་འདྲིན་ཆེ་མཆོག་སྤྱིང་། ཀྱན་སྤྱིང་སྦྱུལ་པའི་སྒྱུ་དང་། བསྟན་རྒྱས་སྤྱིང་
སྦྱུལ་སྒྱུ། རུ་སྤྱིང་སྦྱུལ་སྒྱུ། བྱང་ཅེ་ཆོས་རྗེ་སོགས་བསྟན་པའི་གསལ་བྱེད་དུ་མ་དང་། སྒྱུ་
བཅར་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་འདུས་པ་ཆོགས་ཡོངས་དང་བཅས་འདྲིགས་མཛད་རྗེ་རྗེའི་
དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཆོག་དང་འབྲེལ་བར་ཉིན་དང་པོར་སྟོག་དང་། གཉིས་པར་དངོས་
གཞི། གསུམ་པར་མཐུག་ཆོག་དང་བཅས་གནད་སྤྲིན་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་སྟོན་ནས་ཉིན་དང་
བཅུན་པ་མཐའ་དག་རི་སྤྱིད་ནམ་མཁའ་གནས་ཀྱི་བར་གཞོམ་གཞིག་དང་བྲལ་བའི་
དག་པ་རབ་འབྱམས་ཀྱི་འཁོར་ལོར་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ཤིང་། རབ་གནས་མཛད་པ་པོ་
སྤྲ་སྟོབ་ཆང་མར་ཞབས་ཏོག་སྒྱུ་ཡོན་སོགས་རྒྱས་པ་དང་། སྤྱིར་ཆོས་གཞན་དག་ནས་
ཀྱང་གསེར་གདུང་རིན་པོ་ཆེར་མཚུལ་ཉིན་གསུམ། ལྷན་ཤལ་སོགས་དང་། རྗེ་རྗེ་སྟོབ་
དཔོན་གྱིས་མཆོན་པར་དངོས་འབྱུལ། ཆོགས་པ་དམངས་ལ་མང་འབྱེད་སོགས་ཀྱི་
བསྟེན་བཀྱར་ཞུ་མི་ཆོས་མང་བ་དང་།

རབ་གནས་ཀྱབ་པའི་ཕྱི་ཉིན་ཆོས་ཉེར་བརྒྱད་ལ་ཆོམས་ཆེན་དུ་གསེར་
གདུང་ཆེན་མོ་ལེགས་པར་གྱབ་པར་གཞུང་ས་མཆོག་ནས་སྟོན་ཆེན་རྒྱས་པའི་ཐོག་
དོད་མ་སྦྱི་ཁྱབ་པ་བཀའ་སྟོན་ཐོན་པས་གཙོ་མཛད་པའི་དོད་མ་ཆེ་ཚུང་དང་། ལས་བྱ་
ཁག་བཟོ་བ་དབྱ་ཆེ་ཚུང་བྱིངས་བཅས་ཆང་མར་གོ་བབ་ཀྱི་ཆར་གནད་གསོལ་རས་གུ་
ལོ་མ་པ་དང་། སྟོན་ཆེན་གྲོལ་ནས་གཟིམ་ཚུང་དུ་དོད་མ་ཆེ་ཁག་སོགས་ལ་སྤར་ལམ་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

སྤྱན་གསལ་གྱི་གསོལ་རས་སོགས་ཀྱང་སྦྱལ།

ལྷ་བ་བཅུ་པའི་ཆོས་མགོ་ནས་ཀྱང་བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོ་སྤྲུང་དང་། ལལ་ལ་
ཁུ་རལ་ཆེན་མོ། བཀའ་ཤག་ལྷན་རྒྱས། ཡབ་གཞིས་གཡུ་ཐོག་སོགས་ནས་ཉིན་སོ་
སོར་གསེར་གདུང་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱེ་མདུན་དུ་སྤིང་སྦྱོང་ནོ་མིན་ཉན་སོགས་བསྟན་པའི་
གསལ་བྱེད་གོང་གསལ་ནམས་དང་། རྣམ་གྲུ་ཆོགས་ཡོངས་དང་བཅས་གདན་ཞུས་
གྱིས་དགྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོའི་བདག་འདུག་ཆོག་དང་འབྲེལ་བའི་རབ་གནས་དང་།
དགོངས་རྒྱུ་གས་ཀྱི་དངོས་འབུལ། འདུས་པ་ནམས་ལ་མང་འབྱེད་གྱི་བསྟེན་བཀྲར་
སོགས་རྒྱ་ཆེར་བསྟར་ཞིང་། དེ་དག་ནས་བཟུང་གཞན་ཡང་མཆོག་དམན་དུ་མ་ནས་
སྦྱོང་མཆོད་དང་། བརྒྱ་མཆོད་སོགས་ཀྱི་མཆོད་པའི་རིམ་པ་འབུལ་མི་རྒྱུན་མི་ཆད་
པའི་ཚུལ་དུ་བྱུང་སྟེ་མཐའ་དག་འགོད་པར་མ་ལངས་ཤིང་། གོང་དུ་དགོངས་པ་རྒྱུ་གས་
ཐབས་རྣམ་དཀར་གྱི་རིམ་པ་རི་ལྷར་མཛད་པ་ནམས་ཀྱང་འདིར་རགས་བསྐྱས་མགོ་
སྦྱོས་ཅམ་ལས་ཞིབ་དུ་འགོད་མ་ལངས་པས་སྟོམ་གྱི་ཚུལ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གསེར་
གདུང་རིན་པོ་ཆེ་ལེ་ལག་དང་བཅས་པའི་རྒྱ་འགྲོ་དང་། སྐྱེ་ཆད། གཟུངས་འབུལ། རབ་
གནས་ཀྱི་སྒྲོར་སོགས་སྦྱོར་དངོས་རྗེས་གསུམ་གྱི་སྤྱིང་འོས་མཐའ་དག་རགས་རིམ་
ཅམ་སྟེ་ཞིབ་པ་གསེར་གདུང་དཀར་ཆག་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།

(༡༡༥ ཉ་༡། ༡༡༡ ཐ་༡༡) ཞེས་སྤྱིང་ཞིའི་གཙུག་རྒྱན་རྗེ་སྤྲུལ་མ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་གཟིགས་བཅུ་པ་ཆེན་པོ་རྗེ་བཙུན་ངག་དབང་སྟོ་བཟང་འཇམ་དཔལ་བསྟན་
འཛིན་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་པལ་བཟང་པོའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་
འབྲེང་བ་ལས། ཕྱི་རྗེས་ཐུགས་དགོངས་རྒྱུ་གས་ཐབས་སུ་རྣམ་པར་དཀར་བའི་རིམ་པ་
ལྷབས་ཆེན་མཛད་ཚུལ་རགས་བསྐྱས་སྟོམ་གྱི་ཚུལ་དུ་བརྒྱུད་པའི་སྐྱབས་ཏེ་དགུ་པའོ།

॥

༡༡༽ ཡུལ་བའི་དབང་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་འདི་རི་ལྟར་བཅམས་པ་དང་མཇུག་བསྟུན་ཆོག་པ་
བཅད། གཞུང་འདི་གྲུབ་པའི་ཚུལ་བཤད་པ།

༥ དེ་ལྟར་ལྟ་དང་བཅས་པའི་འགྲོ་བ་ཡོངས་ཀྱི་མ་འདྲིས་པའི་མཛའ་བཤེས་
ཆེན་པོ་ཡུལ་བའི་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཅིང་། ཐམས་ཅད་གཟིགས་པ་དག་
དབང་སྒོ་བཟང་འཇམ་དཔལ་བསྟན་འདིན་ཚུལ་སྤྲིམས་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོ་
ཞེས་མཆན་སྟན་གྱི་གདུགས་དཀར་པོ་སྤྲིད་ཞིའི་ཁྱོན་ལས་བསྐལ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྟན་
མོང་གདུལ་བྱའི་སྣང་ངོ་དང་འཆམས་པར་བསྟན་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་
ལས། རྒྱ་ཐེགས་ཀྱི་ཐེགས་མ་ཅམ་ཞིག་རང་གཞན་གྱི་དད་པའི་གསོས་སྤྱུ་འདིར་རི་
མོའི་ལམ་དུ་སྒེལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དེད་དུས་ཀྱི་སྒྲེ་བོ་སྒོ་དམན་པ་པལ་ཆེ་བའི་ཡིད་
ཡུལ་དུ་ཡུལ་བའི་དབང་པོ་འདི་ཉིད་སྒྲེ་ན་ཆོད་གཞོན་ལྟའི་དུས་ནས་དག་པའི་ཞིང་
དུ་མནལ་ཚུལ་བསྟན་པས་བསྟན་འགྲོའི་དོན་ཡུན་རིང་པོར་མ་མཛད་པས་རྣམ་པར་
ཐར་པ་རྒྱ་ཆེར་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་མཆིས་སམ་སྟམ་པ་དག་མཆིས་ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་
ཏེ། ཞོང་དུ་བརྗོད་ཟིན་པ་ལྟར་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྣམས་སྒྲེ་ཆེ་དུས་རིང་ཐུང་རི་ཅམ་
བཞུགས་པ་སོགས་ནི། གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་དུས་དང་སྐབས་ལ་གཟིགས་པ་ལས་ཐ་
མལ་པ་ལྟར་རང་དབང་དུ་མ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ལ། དུས་རིང་ཐུང་རི་ལྟར་བཞུགས་ཀྱང་
དེའི་རིང་དུ་གདུལ་བྱའི་དོན་རི་ལྟར་མཛད་པ་ནི། སྒྲེ་ཆེ་རིལ་པོ་ལྟ་བུ་སྒྲོས། ལོ་གཅིག་
དང་། ལྷག་གཅིག་དང་། ཉིན་ཞག་གཅིག་དང་། སྐད་ཅིག་ཐང་ཅིག་ཡུད་ཅམ་རེར་
ཡང་གདུལ་བྱ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྤྲིན་གྲོལ་ལ་འགོད་པའི་ཚུལ་ནི་རང་ཅག་སོ་སོའི་སྒྲེ་
བོ་རྣམས་ཀྱིས་ཆ་ཅམ་ཡང་བསམ་པར་ལུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།

དཔེར་ན། ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་
རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་། རི་སྐད་དུ། སྒོ་ལྗན་ཏིང་འདིན་བརྒྱ་ཕྱག་སྟོན་པར་འཇུག་ཅིང་

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐོང་ག།

གཏོང་བྱེད་དེ། །འཛིག་རྟེན་ཁམས་བརྒྱ་འདི་ཡིས་ཀུན་ནས་གཡོ་ཞིང་སྤང་བར་བྱས།
།ཞེས་སོགས་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྱག་བཅུ་གཉིས་ཐོབ་པས་སྐད་ཅིག་རེར་ཡང་ཉིང་ངེ་
འཛིན་བརྒྱ་ཕྱག་ལ་སྟོམ་པར་འདུག་ཅིང་ལྷང་བ་དང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་ཞིང་བརྒྱ་ཕྱག་
ཏུ་འདུག་པ་དང་སེམས་ཅན་བརྒྱ་ཕྱག་སྟོན་པར་བྱེད་པ་སོགས་བྱས་ན། གསང་བ་
གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་འཕྲིན་ལས་སངས་རྒྱལ་ཀུན་དང་མཉམ་པར་འདུག་པའི་བདག་
ཉིད་ཆེན་པོ་ནམས་གྱི་སྐད་ཅིག་རེ་རེའི་མཛད་པའི་དོ་མཆར་གྱི་མཐའ་སུ་ཞིག་གིས་
རྟོགས་པར་བྱས། དེར་མ་བཟང་ཐུན་མོང་པའི་ནམ་པར་ཐར་པ་གོང་ཏུ་བཀོད་པ་ནམས་
གྱི་ཚུལ་རེ་རེ་ཡང་ཡར་ཕྱིན་དུག་དང་། བསྐྱབ་པའི་དངོས་པོ་དང་། ས་དང་ལམ་སོགས་
གྱི་ཡོན་ཏན་དང་སྦྱར་ན་བཤད་པར་བྱ་བ་ཆེས་མང་དུ་མཆིས་རུང་། རྟོགས་གཅིག་
ནས་ཡི་གེ་མང་བས་འཛིགས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ནམ་པ་གཅིག་ཏུ་ནི་དེང་དུས་ངི་མ་
མེད་པའི་ཆོས་སྟུན་གྱི་གཟིགས་པ་ཡངས་པའི་སྐྱེས་བུ་ནམས་ལ་ནི་བདག་ལྟ་བུས་བྱ་བ་
ཟིན་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆོགས་འགོད་མ་དགོས་ལ།

དེ་ལས་གཞན་དུ་ཆོས་གྱི་སློ་བྱོས་གྱིས་མོངས་པ་དག་ལ་ནི་མང་དུ་སྦྱས་ཀྱང་
ན་བར་གཟན་པའི་ཆ་རྟེན་ཅམ་ལས་མ་མཆིས་ཤིང་། ལྷག་པར་ལོག་རྟོག་གིས་སློ་
མིག་ལྗོངས་པ་དག་གིས་སློ་འདོགས་པའི་ཆོག་ཏུ་འབྱས་གདགས་ཏེ་ལས་མི་བཟད་པ་
གསོག་པའང་སྲིད་པའི་ཕྱིར། སྐབས་སུ་བབ་པ་འགའ་ཞིག་ཏུ་མཆོན་དོན་བྱུང་པར་
ཅན་གྱི་ཆོག་འགའ་ཅམ་ས་བོན་གྱི་ཚུལ་དུ་བཀོད་པ་ལས། གཞན་པལ་ཆེ་བ་ཐུན་མོང་
པའི་མོས་དོ་དང་འཆམས་པར་བསྟན་པ་ཉིད་མཆོག་དམན་ཀུན་གྱི་ཡིད་ཡུལ་དང་
འཆམས་པར་མཐོང་ནས་དེ་ལྟར་དཀྱུས་གཅིག་ཏུ་མང་ཉུང་རྒྱས་བསྐྱས་རན་པའི་ཚུལ་
གྱིས་བཀོད་པ་ལས་མཛད་པ་ནམ་ཐར་གྱི་མཐའ་འདི་ཅམ་ཞིག་ཏུ་ངས་པ་ནི་མ་ཡིན་
པས་ནམ་མཁའ་ལ་འདོམས་གྱིས་གཞལ་བ་ལྟར་སློ་བྱོས་ཚུང་དུས་རྒྱལ་བ་ནམས་གྱི་

མཛད་པའི་མཐའ་འདི་ཙམ་ཞེས་སྐྱར་བ་མི་འདེབས་པར། སངས་རྒྱལ་གྱི་འཕྲིན་ལས་
བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་ཉིད་དུ་ཁོང་དུ་ཚུད་པར་བྱར་རིགས་སོ་ཞེས་འཕྲོས་བཤད་གྱི་
ཚུལ་དུ་སྒྲིང་ནས་སྤར་ཡང་ཆོགས་སུ་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་མཐུག་བསྟེན་བ་ནི།

བསམ་དང་བརྗོད་པའི་ཡུལ་ལས་འགོངས་པའི་རྒྱལ་བ་རྣམས་གྱི་གསང་
གསུམ་བཀོད་པ་མཐའ་དག་ནི། ཀྱུན་མཁྱེན་ཁོ་ནའི་སྟོན་ཡུལ་ཉིད་ལས་ས་ལ་གནས་
པའི་སེམས་དཔའ་ཡིས་ཀྱང་རྟོགས་མིན་ན། བདག་དང་བདག་འདྲའི་ཚུ་རོལ་མཐོང་
བས་འདི་ཙམ་ཞེས་སོགས་ཆད་དང་གྲངས་སུ་འདྲིན་པ་ནི། ཉམ་རྒྱུད་བྱི་ལུང་གཤོག་
པའི་སྐབས་གྱིས་ཀྱན་བྱབ་ནམ་མཁའ་འཇལ་བར་འདོད་པའི་སྒོ་སེམས་བཞིན། ཇི་
ལྟར་མོད་གྱི་རྒྱ་མཆོའི་སྟོང་ནས་ཀྱང་ཤའི་ཅེས་སྤངས་ཚུ་ཡི་བེགས་མ་ཕྱ་མོས་ཀྱང་།
ཁར་རང་བཤོ་སྐལ་ཆ་བའི་གདུང་བ་སེལ་བར་བྱེད་པའི་ངང་ཚུལ་དག་དང་ཆོས་
མཚུངས་པར། ཟབ་དང་རྒྱ་ཆེའི་རྣམ་ཐར་སྟོང་ནས་སྤུན་མོང་ངོར་འཆམས་འགའ་
དང་འགའ་ཞིག་བསྟན་པའི་ཚུལ། རགས་བསྟུས་རི་མོར་སྟེལ་བ་འདིས་ཀྱང་རྣམ་མང་
འགྲོ་རྒྱུད་དད་པའི་པརྣོས་མཛེས་པར་བྱེད། །

(༡༩༩ ཉ་ཤ ༡༩༩ འ་༡༩) འདིར་འབད་དགེ་བ་ཆེས་དཀའ་སྟོན་སྒྲ་ལྟར། མཛད་
དུ་བྱུང་བ་གང་ཞིག་བསགས་པ་དེས། རྒྱལ་བསྟན་སྦྱི་དང་འཇམ་མགོན་རིང་ལུགས་
མཆོག་ བཤད་དང་སྐབ་པས་སྲིད་མཐར་གནས་ཀྱི་ཅིག་ ཇི་འདྲིན་བྱེད་པའི་སྦྱིས་བུ་
དམ་པ་རྣམས། སྦྱོ་ཆེའི་རྒྱལ་མཆོན་མི་ལུབ་བརྟན་པ་དང་། བསྟན་འགྲོར་སྦྱན་པའི་
མཛད་འཕྲིན་མ་ལུས་པ། བཞེད་དོན་རི་བཞིན་བདེ་སྒྲག་འབྱུང་པར་ཤོག བྱད་པར་
བྱག་ན་པརྣོའི་རྣམ་རོལ་མཆོག་ བསྟན་པའི་སྦྱོན་མེ་མཁས་སྟབ་རྒྱ་མཆོ་ཡི། ཞབས་
བྱུང་རྡོ་རྗེའི་བྲི་ལ་བསྐལ་བ་བརྒྱར། རྟག་བརྟན་གཡོ་མེད་ངོ་བོར་བཞུགས་གསོལ་
འདེབས། བདག་སོགས་སྤུན་མོང་གདུལ་བྱའི་སྤང་ངོར་ཡང་། མཁས་བརྟན་བཟང་

ཡུལ་དབང་སྐྱེའི་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནམ་ཐར་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐེང་ག།

པོའི་ནམ་པར་ཐར་པའི་ཚུལ། །འཇམ་མགོན་སྐྱེ་མ་སྐྱར་ཡང་བྱོན་པ་དང་། །མཚུངས་
པའི་དོ་མཆར་ཀུན་ལ་སྟོན་གྱི་ཅིག །དགེ་འདུན་སྡེ་ནམས་ཐུགས་མཐུན་ཁྲིམས་
གཙང་ཞིང་། །བཤད་སྐྱབ་བྱ་བ་དབྱར་མཆོད་དཔལ་ལ་འགྲན། །འཇིག་རྟེན་ཁམས་
ཀུན་བདེ་སྦྱིད་སྤང་བ་ཡིས། །བྱབ་སྟེ་རྩོགས་ལྡན་སྐྱར་ཡང་ཁྱུག་པར་ཤོག །བདག་
སོགས་དེང་ནས་ཆེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ། །ཕྱག་ན་པར་སྐྱོས་དགེ་བའི་བཤེས་མཛད་དེ།
།མ་ནོར་ལམ་བཟང་རྒྱད་ལ་བསྟེན་བྱས་ནས། །མཁའ་མཉམ་དོན་དུ་ཀུན་མཁྱེན་ཐུར་
ཐོབ་ཤོག །མར་གྱུར་ལུས་ཅན་ཀུན་གྱི་ཡང་འཁོར་མཆོ་ལས། །ཐུར་དུ་བརྒྱལ་ཞིང་ས་ལམ་
བཟོད་པ་ཀུན། །མཐར་ཕྱིན་ཟུང་འཇུག་སྐྱེ་བཞིའི་གོ་འཕང་ལ། །བདེ་སྐྱབ་རིག་པའི་
སྐལ་བཟང་ཐོབ་གྱུར་ཅིག །རྒྱལ་བ་སྤྲས་བཅས་ཐུགས་རྗེའི་བྱིན་མཐུ་དང་། །ཆོས་ཉིད་
རྟེན་འབྲེལ་མི་བསྐྱེད་བདེན་པ་དང་། །བདག་གིས་ལྟག་བསམ་དག་པའི་དགེ་བའི་
མཐུས། །སྟོན་པའི་གནས་ཀུན་བདེ་སྐྱབ་ཉིད་འགྲུབ་ཤོག །

ཅེས་སྲིད་ཞི་ཡོངས་ཀྱི་འདྲེན་མཆོག་སྐྱེ་ན་མ་མཆིས་པ་ཡུལ་བའི་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་གཟིགས་བཅུ་པ་ཆེན་པོ་ཆེ་བཅུན་ངག་དབང་སྟོ་བཟང་འཇམ་དཔལ་བསྟན་འཛིན་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོ་དཔལ་བཟང་པོའི་ནམ་པར་ཐར་པ་དོ་མཆར་ནོར་བུའི་འཕྲིང་བ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི།
སྔ་དུས་ཡུལ་བའི་དབང་པོ་དེ་ཉིད་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་མནལ་ཚུལ་བསྟན་འཕྲལ་མི་རྗེ་
ཞབས་པད་ནམས་དང་། །སྐྱབ་པའི་སྐྱེ་བྱུང་མཁན་པོ་བཅས་ནས་སྲིད་སྟོང་ཡོངས་འཛིན་ནོ་མིན་ཉན་
ཆེན་པོར་ཕྱོགས་བསྐྱེགས་གནང་དགོས་ཁུས་པ་ལྟར་མཛད་རྒྱའི་དགོངས་པ་གཏད་ཀྱང་ལས་དོན་
ཀྱི་ཐུགས་གཡེང་དང་། །རྗེས་སུ་རྟེན་སྐྱོར་ཆོགས་ལ་བརྟེན་པས་རིམ་ལུས་སུ་གྱུར་པར། །མེ་རྩ་ལོ་དཔལ་
ལྡན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རྒྱུང་ཨ་ཆི་ཐུ་ནོ་མིན་ཉན་ཆེན་པོ་ནས་སྤན་ལ་རྒྱས་ཡོད་ཀྱིས་བསྐྱེགས་ཆོམ་
བྱེད་དགོས་བཀའ་ལུང་གསེར་ཀྱི་ཅོད་པན་སྐྱེ་བོར་བཅིངས་པ་དང་། །སྐྱབ་པའི་སྐྱེ་བྱུང་མཁན་རིན་
པོ་ཆེ་སྟོ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་ནས་ཀྱང་བསྐྱེགས་དགོས་བཀའ་ཕེབས་བཅས་ལ། །རང་ཉིད་སྐྱེས་སྐྱུངས་ཀྱི་

དར་ཏན་སློབ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ནམ་ཐུལ།

ཡོན་ཏན་དམན་ཡང་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ནམས་ཀྱི་ནམ་པར་ཐར་པ་བསྐྱིག་པའི་ལས་སུ་བྱ་བ་ནི་སྐལ་
བ་བཟང་བའི་གནས་དང་། ལྷག་པར་ཡ་ཐུལ་བའི་དབང་པོ་དམ་པ་དེ་ཉིད་ནི་བདག་ཅག་སྤྱི་སྤེར་
ཡོངས་ལ་ཐུགས་རྗེའི་འདུག་པ་ཆད་མེད་པ་བཅས་ཀྱི་བཀའ་ངིན་ཆ་ཙམ་གསལ་པ་སོགས་ཀྱི་སྤང་
དུ་བབཀའ་སྦྱལ་ངེ་བཞིན་དང་དུ་སྤངས་ནས་བསྐྱིག་པའི་འདུན་པ་ཁྱེས་ཤིང་། དེ་ཡང་སྐྱབ་བལྟམས་
པ་སོགས་ནས་པོ་ཏ་ལའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྲི་ལ་མ་ཐེབས་བར་ཀྱི་མཛད་པ་ནམས་པལ་ཆེ་བ་སྤྲོས་སྤྱི་བྱ་བ་
མཁན་ཟུར་སློབ་བཟང་བཟོད་པ་ནས་ཟིན་བྲིས་སུ་མཛད་འདུག་པ་དང་། ཁྲིར་ཐེབས་ནས་ལོ་ཤས་ཀྱི་
བར་ནམས་ཁོ་བོ་ཅག་རང་ནས་ཟིན་བྲིས་མདོ་ཙམ་བཀོད་པ་དང་། དུས་ཕྱིས་ཀྱི་མཛད་པ་ནམས་
ཟིན་བྲིས་དམིགས་གསལ་མེད་ཀྱང་ཕྱན་རང་ཡ་ཐུལ་བའི་དབང་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཆའི་མཐའ་མའི་
བར་དུ་སྐྱབ་བཅར་གྱིས་ཞབས་ཕྱི་ཁྱེས་པས་རྒྱས་མངའ་ཕྱན་དུ་ཡོད་པ་དང་། ལོ་རེའི་མཇལ་ཐོ་སོགས་
ལའང་ཞིབ་སྒྲེ། གཙོ་བོར་མཆོག་དམན་ཀྱན་གྱིས་གོ་བདེ་བའི་སྤང་དུ་ལྷན་ངག་སོགས་ཀྱིས་ཆེར་མ་
བཅིངས་པར་རྒྱས་བསྐྱུས་འཆམས་པའི་ཚུལ་དུ་ཡ་ཐུལ་དབང་སྐྱེ་འཕྲེང་རིམ་ཕྱོན་གྱིས་ཐུགས་རྗེ་དང་
བཀའ་ངིན་གྱིས་འཆོ་བ་སྐྱབ་བཅར་དར་ཏན་མཁན་པོའི་མིང་འདྲིན་སྐུལ་སྐྱོ་སློབ་བཟང་འཕྲིན་ལས་
ནམ་ཐུལ་ནས་མེ་རྟ་ཏྲ་ལྷག་སུམ་པའི་ཡར་ཆོས་བཅོ་ལྗེའི་ཉིན་ནས་མགོ་བརྩམས། ལོ་འདིའི་ཐུལ་
ལྷའི་དམར་ཕྱོགས་ཀྱི་བཟང་པོ་གཉིས་པ་གཟའ་སྐར་དུས་ཆོས་དགེ་བའི་ཉིན་འཇམ་དབྱངས་ལྷ་ཁང་
བར་མ་རིའི་ཉེ་འདབས་བཀྲ་ཤིས་ཆོས་སྤྱིང་དུ་མཇུག་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པར་བཀྱིས་པའི་དགེ་བས་འགོ་
ཀྱན་ཡ་ཐུལ་བ་ཐུགས་རྗེའི་གཏེར་ཆེན་གྱིས་འབྲལ་མེད་རྗེས་སུ་འདྲིན་པའི་རྒྱར་གྱུར་ཅིག །ཁམ་
མཆོ་ལོ།

ནམ་ཐར་འདི་ཞིབ་བསྐྱར་ཁྱུངས་བཅོལ་ཡིག་ཆ།

༡༽ སྐྱེ་ཐེང་བཅུ་པའི་ནམ་ཐར་འདི་ལ་བོད་ཤིང་པར་དཔེ་རིང་ལ་ཤོག་གངས་ ༡༩༠ ར་ས་གངས་སྤྱིད་
བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛད་ཁང་གི་དེབ་འཁོད་ཨང་ ༡༩༥༢༡

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་ཐང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་ངོ་མཆར་ནོར་བུའི་ཐང་བ།

༡༽ གྲུང་གོའི་བོད་རི་གཤམ་དཔེ་སྟུན་ཁང་གིས་བྲི་ལོ་ ༡༠༡༡ ལོར་པར་འགྲེམས་བྱས་པ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་
ཐང་རིམ་བྱོན་གྱི་མཛད་ནམ་ཞེས་པ་ལས་དེབ་ཐང་ ༡༡ པ།

ཐུགས་རྗེ་ལེགས་གསོལ།

༡༡། མདོ་སྨད་དབུས་སྤྱི་ཁབ་རྒྱུན་ལས་ཁང་གིས་ཆེད་འཇུགས་གནང་བའི་ཡསྱུའི་
གུ་སྟོན་གོ་སློག་ཆོགས་ཚུང་ནས། ཡ་རྒལ་དབང་སྐུ་ཕྱིང་དང་པོ་ནས་བཅུ་གསུམ་བར་
གྱི་འཁྲུངས་རབས་མཛད་ནམ་ཁག་འུ་སློག་པར་གི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྤྱོད་ཀྱི་
སོ་རུ་དར་རྒྱས་བསྐྱོ་བཞག་བྱས་པ་དང་། ཡ་རྒལ་དབང་སྐུ་ཕྱིང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་
མཆོག་གི་དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་རུ་བར་གྱི་མཛད་ནམ་སྟོང་བསྐྱས་ཆེད་ཚོམ་པར་ཚོམ་པ་པོ་
ཤེས་རབ་དར་རྒྱས་མཆོག་བསྐྱོ་བཞག་བྱས་དོན་ལྟར་ཁོང་ནམ་གཉིས་གྱིས་འུ་དག་དང་
ཚོམ་སློག་གི་ལས་དོན་ལ་ཞིབ་ཆགས་ལྡན་པའི་བཙོན་པ་རྩུར་བསྐྱེད་དང་། ཆངས་
དབྱངས་རྒྱ་མཆོ་ནས་རྒྱལ་ཤ་ཁག་རྩས་འགོད་གྱིས་དུས་ཐོག་ལེགས་གྲུབ་གནང་བ་
དང་། བོད་གཞིས་བྱེས་མདོ་སྨད་པ་ཡོངས་དང་ལྷག་པར་དཔལ་ལྡན་རྒྱུད་སྨད་མཁན་
བྱུང་འབྲས་སྤྱངས་སྟོ་མང་སྤྱི་འབྲུམ་དགེ་བཤེས་ལྟ་རམས་པ་ཨ་ལགས་ཡོངས་འཛིན་
རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང་། སྤྱད་སེར་གནས་བཞུགས་འབའ་གསེར་རྒྱུ་མོ་ནང་མི། ལྷི་
ལེར་གནས་བཞུགས་མདོ་སྨད་དབུས་རྒྱུན་སྟོན་སྟོན་བྱུར་པ་སྟོ་བཟང་ཕུན་ཆོགས་
ནང་མི། མདོ་སྨད་བྲག་དཀར་སྤེལ་རྫོང་གི་ལྷ་སྤེལ་ཤ་སྤྱང་ཆོ་དྲུག་ནང་ཆེན་བྱི་རྒལ་ཆོ་
བ་བཅས་གྱིས་དམིགས་བསལ་མཐུན་འཁྱུར་སྐྱུར་བ་དང་། འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁྲུངས་
ཁག་དང་དཔེ་མཛོད་ཁང་། སྤྱི་སྤྱོད་ཁག་ཅིག་གིས་སྟོ་ཀུན་ནས་དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་
སོགས་མཁོ་སྐྱབ་གང་ལེགས་གནང་བ་བཅས་ལ་སྟོང་ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་བྱ།
བོད་ལྗོངས་མདོ་སྨད་ཆོལ་ཁའི་ཡསྱུའི་གུ་སྟོན་གོ་སློག་ཆོགས་ཚུང་ནས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༥
ཟླ་ ༩ ཆེས་ ༡ ཀུན་འཁྱུག་པའི་ཉིན།